Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

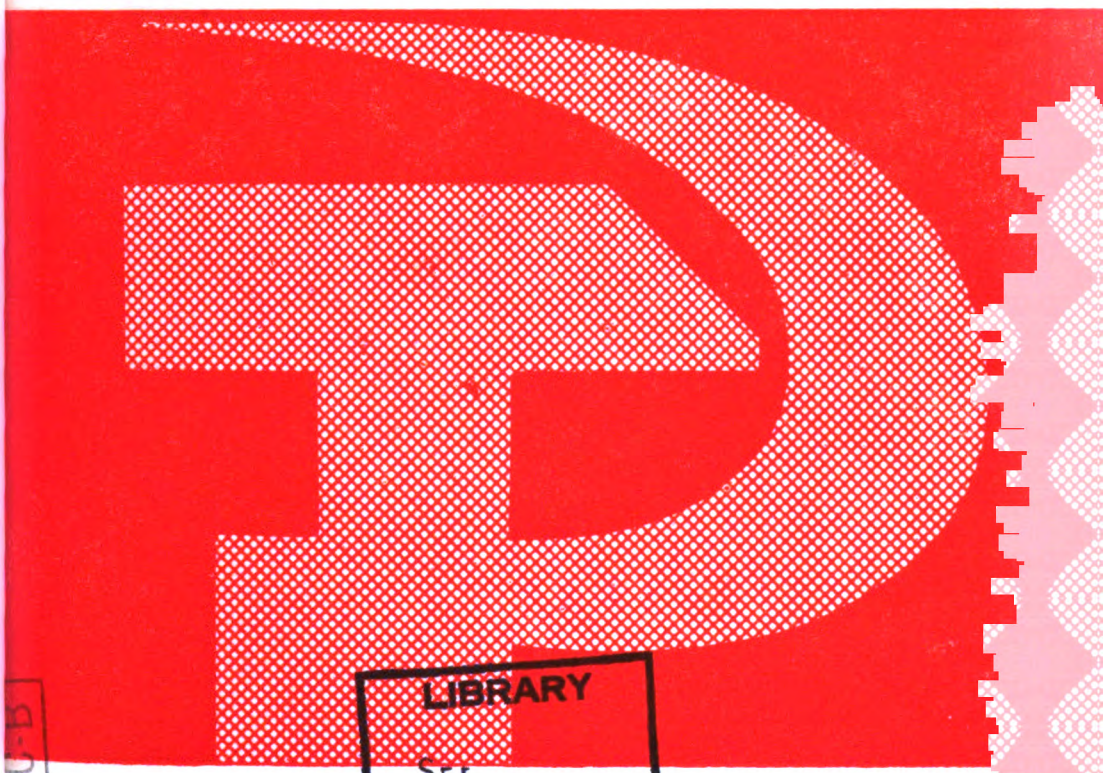

LIBRARY
SEP
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

Partien zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ЮЛИ 1976 ГОДИНА 10

Digitized by Google

Digitized by Google

№ 10
1976
ЮЛИ
★
година
XX

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

КОНГРЕСНИТЕ РЕШЕНИЯ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Крупен партиен документ 3
П. Русев — Реплики за отговорността 8
• — Основната задача 12

Общинският партиен комитет

Д. Колева — В центъра на вниманието 18
И. Мичев — Непосредствен ръководител 23
М. Ралчева — Телекс в седем сутринта 29

Качество и ефективност

Е. Кръстев — Борба за висока култура 34
Г. Георгиев — Повишаване ефективността на управленческата дейност 41

• • •

• — Единството на международното комунистическо и работническо движение 44

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

Н. Сабрутев — Общественото мнение и първичната партийна организация 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Д. Станоев — Следконгресни вълнения в Псковска област . . . 56

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Л. Канева, Й. Хаджиев — С по-голяма отговорност към себе си и колектива 60
К. Искров — Действено ръководство 67
Д. Димчев — Мерникът 74
К. Малешевски — Грижи за укрепване на социалистическата законност 74
С. Антонова — Измерения в работата с младите комунисти . . . 77

Digitized by Google

Следконгресни инициативи

И. Новаков — Пулсът 80
Б. Наков — В съкратени срокове 81

КАКВИ Е ДЕЦА РАЖДАЛА...

С. Стоименов — Владимир Димитров — Майстора 83

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Л. Петров — Средища на революционните кадри 86
М. Петренцева — Взаимоотношенията между хората 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Канев — Принципна критика на маоизма 92

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

С. Иванов — Походът 95
Х. Георгиев — За квалификацията им 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков (отговорен секретар), Л. Пирончев, П. Радев (отговорен секретар), М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чанкова

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева — Отделна книжка 0,30 лева
Изд. 2524. Тираж 50 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 6. VII. 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

КРУПЕН ПАРТИЕН ДОКУМЕНТ

В комплексната подготовка на Единадесетия конгрес **Тезисите за състоянието и развитието на Българската комунистическа партия и на обществените организации и движения** заемат централно място. Тяхното значение за по-нататъшното издигане ръководната роля на Партията, за повишаване ефективността на политическата дейност непрестанно ще расте. Тепърва предстои да се отчитат плодовете от приложението на тоя изключително важен партиен документ. Необходимо е той всестранно и постоянно да се изучава, да стане един от главните източници за преустройството в мисленето, в практиката на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и дейци, на всички комунисти.

I

В своя възходящ и кървав път Партията ни остави неоценимо теоретическо съкровище, в което учението за авангарда на класата винаги е стояло на предно място. За жалост това съкровище все още не се изучава както трябва. **Историята на партийното строителство** е изоставащ участък на научния фронт, **което продължава да лишава кадрите от познания за миналото на Партията** — минало, на което мнозина има да ни завиждат.

Теоретическото наследство е богато с кристално чисти и класово последователни разбирания за характера на Партията, за принципите, върху които тя се гради и развива. „Класа против класа" — този тесняшки девиз и сега ни възхищава. В трудовете на Димитър Благоев и Георги Димитров, на Георги Кирков, на Гаврил Георгиев и Васил Коларов и на още цяла плеяда видни дейци на пролетарското дело ясно е прокарана идеята, че Партията, за да бъде класова, революционна, трябва да се строи върху демократическия централизъм, като ръководен принцип, да воюва непрестанно против опортюнизма независимо откъде може да се появи — от „ляво" или от дясно.

Следователно основоположниците на Партията ни оставиха наследство и завети, достойни за най-високо уважение и национална чест.

През последните тридесет години Партията изживя най-великите стремежи и идеали на революцията — победата над капитализма и фашизма, построяването на социалистическото общество. Днес вече ни **вълнува изграждането на развито социалистическо общество.** Реше-

Digitized by Google

нията на конгресите и пленумите на Централния комитет, трудовете на Георги Димитров и Тодор Живков са голям теоретически капитал на Партията. Те съдържат в себе си разработките за творческия подход при осъществяването на общите закономерности на социалистическата революция, които са и принос в теорията за Партията и имат и международно значение. В единен ритъм с КПСС, с братското комунистическо семейство Партията се издигаше като всепризнат ръководител на народа.

Годините след Априлския пленум от 1956 г. са истинска плодоносна есен в развитието на Партията, на нейните принципи и норми. Партията укрепна още повече, нейните връзки с масите се разшириха, вътрешнопартийната демокрация и колективността получиха пълни простори, а сплотеността на кадрите и комунистите от всички поколения умножаваха и умножават силите.

Следователно през свободните години теоретическото съкровище на Партията се увеличи много.

Както е било винаги и навсякъде, така и у нас теоретическата мисъл е изменяла света, защото се е превръщала в революционна практика. Радостен факт е, че, озарени от априлската ленинска линия, от теоретическите разработки на Партията, партийните комитети и организации в цялата страна разгърнаха многообразни инициативи, натрупаха ценен положителен опит във всички сфери на обществения живот. Ленинските принципи и норми непрестанно получаваха по-съвременно съдържание, изразяващо се в многообразни и ефективни форми. **През свободните години практиката стана по-богата, по-разнообразна, тя потвърждаваше правилността на партийната политика.**

Тезисите за състоянието и развитието на Партията и обществените организации и движения съдържат в себе си в най-обобщен вид революционните традиции на Партията, осмислят сътвореното след деветосептемврийската победа и особено след Априлския пленум и същевременно в стройно изложение дават отговор на проблемите, които времето поставя.

Вярно е, че по въпросите на Партията, на нейния вътрешен живот, по направляването на вътрешнопартийните процеси, по ръководството на държавните, на стопанските и обществените органи и организации имаме много документи. В тях правилно се очертават задачите, разкриват се пътищата за тяхното разрешаване. В това отношение многотомното издание със съчиненията на др. Тодор Живков заема централно място. Но независимо от този безспорен успех все още нямахме цялостен документ, който на едно място, в цялостна система да съдържа основните насоки за развитието на Партията, така както имаме такива документи за останалите сфери на партийната и обществената дейност. Ето защо Тезисите не само запълниха тази празнота, но отразиха една жизнена необходимост, породена направо от генералната закономерност на епохата — растежа на ръководната роля на Партията. Те са крупен партиен документ, който комплексно, логично, последователно, на базата на обобщенията на практиката и в духа на развитието на марксистко-ленинското учение за Партията осветляват пътя на партийното ръководство на социалните процеси, разработват основните въпроси на партийния живот, на саморазвитието на Партията като ръководна сила.

II

Тезисите са силно методологическо оръжие в ръцете на партийните кадри, на всички комунисти. Те са тържество на развитието на ленинските партийни принципи и норми, на класовия подход към явленията

Digitized by Google

Те дават обичаи знания и очертават ясно пътищата за по-нататъшното подобряване стила на Партията, за повишаване равнището на дейността на партийните организации като политическо ядро и пързообраз на бъдещото състояние на социалистическите колективи, за подобряване на кадровата политика, за решително усъвършенстуване стила на работа, за правилното партийно ръководство на сложната система на социалното управление. Във всички тези основни направления на партийния и обществения живот прямоестността и новаторството, трезвият реализъм и прозрението в бъдните години са в органическо единство. Всеки въпрос е плод на критическия анализ и обобщения от постигнатото, на отчитане и долавяне тенденциите на развитието, всяка разработка очертава комплекса от проблеми, съвременните, прогресивните варианти за тяхното осъществяване. Простотата в изложението съдържа в себе си партийността при изясняване на фактите, на процесите, висотата на теоретическото мислене. Целесъобразно са използвани целият комплекс от обществени науки, техните методи и изводи, за да се вникне в най-важната, най-решаващата област на обществения живот — ръководната роля на Партията. И когато се подчертава тяхното методологическо значение, трябва да се стиров, че те са пример на анализ и самоанализ, на правилното прилагане на програмно-целевия и комплексен подход, на критичното начало и обобщаващото мислене, на последователно марксистко-ленинско изясняване на партийните и обществените явления и пр. Оценъчната дейност справедливо е намерила своето място като един от решаващите фактори за повишаване равнището на партийната работа. Научността, която изцяло ги пронизва, именно позволява да се даде съвременно тълкуване и решение на новите изисквания и потребности в революционната практика.

Тезисите са единство на идеологическата и организационната дейност, където се крие друг голям заряд на тяхното методологическо значение. Те дават както система от теоретически разработки, така и система от организационни средства, форми и пътища, които осигуряват тяхното осъществяване в живота. И в това отношение те са пример за стил, пример в какво направление трябва да се извършва преустройството в мисленето и действията.

Тезисите са знаменателни и с друг много важен факт — те са пример на изясняване на вътрешнопартийните процеси в най-тясна връзка с ръководството на останалите органи и организации. Партийното ръководство е висш тип политическо ръководство, което по начин на управление, на организация, на стил на работа е образец за всички останали субекти на социално управление. Вникването във вътрешнопартийния живот, научното му осветляване не е самоцелно. Партията не съществува само за себе си. Всяко изменение или издигане на съзнателността и активността на комунистите, всяка победа на политическия подход, на ленинския стил се разглежда и оценява като първообраз за останалите обществени органи и организации. Това придава по-действен преобразуващ характер на постановките, на формулировките, превръща ги в извор за подобряване на работата по целия фронт на социалистическото строителство. Това решаващо допринася по-правилно и целенасочено да функционира системата на социално управление.

Правилното и последователното прилагане на научния подход е позволило да се открояват решаващите звена на веригата, да се сливат в едно дело постановките за размаха и деловитестта, за прогнозирането и конкретното действие, за обобщаването на положителния опит и борбата против отрицателните явления. В това отношение Тезисите очертават сложна гама от въпроси и едновременно изкарват на преден план онези, които именно, разрешени, ще дадат най-голям тласък на

Digitized by Google

партийно-организационната работа. Например когато става реч за стила, Тезисите поставят на първо място контрола и проверката на изпълнението. Ето и в това отношение тяхното методологическо значение също е голямо. Анализът и самоанализът, критичното начало, използването на научни методи и пр. са необходими главно и преди всичко да се научим да изучаваме конкретната обстановка, да откриваме конкретно решаващата страна на партийния живот, която трябва да подобрим, за да изменим положението. Тезисите, даващи теоретически знания, учат кадрите на конкретно, на конструктивно мислене и дейност. Тук се крие и техният голям преобразуващ, революционен характер. Вярно е, че партийната работа е система; вярно е, че ленинските принципи и норми са във взаимна връзка, задължителни, но същевременно те са и относително самостойни. Правилно е да се научим на дело в конкретните условия да отделяме решаващия принцип или норма, техни отделни черти, страни, за да бъде най-голяма ефективността от партийната дейност. Вярно е, че за да има размах, е необходимо да се прилага комплексът от науки, но също така е най-полезно и ефикасно, ако в конкретната ситуация се даде предпочитание на оня научен метод, който най-много би допринесъл за успеха на начинанията и т. н. Ето на какво учат Тезисите: общото и частното — в единство; абстрактното мислене и конкретните изводи — в единство; правилните постановки и дела — в единство; размах и деловитост — в единство! Тази същина на Тезисите трябва много добре да бъде изучена, разбрана и най-важното да бъде превръщана в практика. Размисълът да бъде последван от действие, от критична непримиримост, от неудовлетвореност от постигнатото, от творчески търсения. Изучаването на Тезисите да бъде пример на спойка между думи и дела.

Следователно, както вече беше подчертано, Тезисите имат голямо методологическо значение за партийните комитети и организации, за всички дейци и те трябва да бъдат непресъхващ извор за усъвършенстването на техния стил на ръководство и работа. Да бъдат извор за непрестанно издигане ръководната роля на Партията в изграждането на развито социалистическо общество. Да станат настолна книга за всеки ръководител, за всеки организатор и творец!

II

Да, да станат настолна книга!

Какво показа опитът?

Много партийни комитети още след излизането на Тезисите започнаха оживена дейност за тяхното реализиране. Сливенският окръжен комитет готви пленум за нерешените задачи в ръководството на първичните партийни организации; Пазарджишкият — за ефективността на партийно-организационната дейност; в различни пловдивски райони бележат мероприятия за индивидуалната работа с комунистите, за партийното бюро; в Хасково беше проведена научно-практическа конференция за партийните организации и т. н. Откроява се стремежът да се отговори на Тезисите с нови начинания и това е положително.

Но тези успехи не бива да прикриват неликвидираната още слабост — Тезисите недостатъчно се изучават, недостатъчно се вземат мерки за практическото приложение на идеите, които те съдържат. Кое е главната слабост тука? Не се използват Тезисите като образец на подход при разработване на въпросите. Наистина има формулировки от тях в доклади, в инструктажи. Но не това е същественото. Същественото е да започне по-системно да се анализира и обобщава практиката, в светлината на партийните документи да се разработват въпросите. Без това няма да има напредък. Решаващото е да се анализ-

Digitized by Google

вира, да се обобщава, да се правят верни изводи, които имат конкретно звучене и ефикасно ще допринасят за изменение на нещата. Решаващото е да не се допускат критикуваните в Тезисите слабости, да не се създават условия за тяхното появяване. Тези моменти трябва да застанат в центъра на работата. Да анализираме, да използваме научните методи, конкретно да определяме решаващото звено, да осигуряваме единство между теоретическите постановки и ефективността на идеологическите и организаторските форми, страстно да воюваме против слабостите. Т. е. да овладеем духа на Тезисите, да го превръщаме в движеща сила. Защото основното е да се издигна ролята на субективния фактор. А то може да се постигне, когато все по-всестранно анализираме стила на органи, организации и дейци. Тогава вече ще постигнем целта — дали всеки резултат е плод на активността, самодейността, организираността и дисциплината у комунистите, на последователното спазване на ленинските принципи и норми на партиен живот. По този начин ще осъществяваме един от характерните моменти в Тезисите — органическа връзка между изграждането на вътрешнопартийния живот и управлението на обществото. По този начин ще издигаме партийните комитети и организации като органи на политическо ръководство, като творци на социалистически начин на живот. Тези идеи да проникват изследванията, изготвянето на докладите, вземането на решения, тяхната проверка, въобще целия ръководен цикъл. Някакъв формализъм или повърхностно отношение! По-добре по-малко, но по-добре; по-добре седем пъти да се мери и веднъж да се реже; задълбоченост, ритмичност, прозрения и реализъм, размисъл и действително подобрение на работата, отколкото да се цитират само тези или онази мисъл от Тезисите. Те повеляват качество в преустройството, качество на организацията на труда, висока ефективност от всяка форма. Друго тълкуване и разбиране те не искат и не могат да понасят.

Естествено, за да се постигне тая цел, са нужни знания, култура. И не някой друг, а научните институти и средствата за масова информация трябва редовно да дадат, да разработят отделни проблеми, да ги конкретизират. Научните изследвания, обобщаването на практиката да стане тяхно първостепенно задължение. За жалост този фронт стои на първа линия в последните редици. Необходими са срочни и ефикасни мерки, за да се премахне все още съществуващото изоставане на теоретическата мисъл от идеите на Тезисите, от потребностите на развитието. Да се извърши решителен прелом, и то не в количествено, но в качествено отношение. Разработването на проблемите в Тезисите съвпада с излизането на многотомното издание със съчиненията на другаря Тодор Живков, което ще помогне за по-висока научна стойност на статиите, на книгите и пр. Говорим за теми на времето. Правилно! Темата за Партията е над всичко! На тази голяма новеля на епохата сме длъжни да подчиним всички наши оръжия, в нейно име още по-активно и по-смело да мобилизираме силите.

* * *

Тезисите са голямо завоевание на априлските години на Партията. Те очакват дела. Всички сме длъжни да изпълним своя дълг!

Digitized by Google

РЕПЛИКИ ЗА ОТГОВОРНОСТТА

ПЕТКО РУСЕВ

Въпросът е съвършено ясен.

В. И. Ленин:

„... на дело да се сигурира лична отговорност на всекиго за определена, строго и точно означена работа или част от работата."
„... Определено лице изцяло отговаря за определена работа."

Л. И. Брежнев:

„Повишаване на отговорността, развитие на инициативата и деловитостта, социалистическата предприемчивост, възпитание на съзнателна дисциплина и нетърпимост към недостатъците — тези черти на партийния стил на работа придобиват решаващо значение."

Тодор Живков:

„Още по-последователно трябва да провеждаме ленинския принцип за индивидуална отговорност за възложената работа. Когато се вземе решение, трябва да бъде съвършено ясно кой ще носи отговорността за неговото изпълнение. Трябва също така да бъде ясно кой ще носи отговорност, ако възникнали в живота проблеми не се решават и нещата се оставят на самотек."

Този проблем е поставен на централно място в конгресните решения и в Тезисите за състоянието и развитието на Партията и обществените организации и движения. Следователно работите се свеждат главно до осъществяването на тия постановки, навсякъде където има дела и хора, които ги съзтворяват. Следователно на преден план излиза практическата дейност, организацията на труда, за да могат отговорността, развитието на инициативата и деловитостта, социалистическата предприемчивост, възпитанието на съзнателна дисциплина и нетърпимостта към недостатъците да характеризират всяко наше начинание или творение.

1

Съвършено правилно отговорността най-тясно се свързва с компетентността, с високата култура, с познанието на нещата. В политиката не може да се играе на слепа баба. Преди да поемеш даден длъжност, изясни на Партията, на народа и на себе си подготвен ли си за нея, можеш ли да изпълниш възложеното ти поръчение. И тогава кажи „да"! Там където този признак се пренебрегва, където вратите се отварят за безпринципността и субективизма при подбора на кадрите, безотговорността вече е попаднала на плодна почва. Разбира се, нищо на тея свят не остава скрито. Партията може да помълчи, но не забравя. В края на краищата всеки получава заслуженото. Но и вреди се нанасят, които могат да бъдат избегнати само когато самите се спазват ленинските принципи за подбора, издигане и разпределение на кадрите.

На тазгодишните изборни конференции беше отчетено, че някъде се издигат кадри, които не заслужават партийното доверие, нямат необходимата подготовка и не се ползват с уважението на народа. Всичко това можеше да бъде избегнато, ако подобре се проучваха хората, ако, както подчерта Единадесетият конгрес, се зачиташе партийното и общественото мнение, ако не се даваше воля на безпринципността.

2

Естествено е също така отговорността да се разглежда в единство с умението да се вземат решения и организира проверката на изпълнението им. Проверките, които извърши ЦКРК в някои окръзи, показаха, че има заседания и събрания, които нямат решения, в някъде те имат декларативен характер — да се направи това или онова, да се по-

Digitized by Google

стигне тая или оная цел и пр. Този стил също подхранва безотговорността. Становище, позиция има, но на кого е възложено да ги реализира, не е отбелязано. От такива заседания всички излизат с облекчение — поговориха си достатъчно и всеки е освободен от поръчения. Там където няма ясно разграничаване на задълженията, на функциите, не се създават предпоставки, условия за отговорност. „Много баби — хилаво бебе." Тази слабост вече е на премахване. Може да се каже, че кадрите знаят да определят и срокове, и отговорници. Но лошото започва после — не се търси сметка кой как изпълнява дълга си. И тогава вече пътят за формализма е разчистен. Колко години пролетно време не достига зеленчукът на пазара! Колко пъти е отчитан този недостатък? Имаме министерства, обединения, държавен контрол — всичко си имаме. Но ако той се повтаря, то означава най-малко, че всичките мерки не са били ефикасни. Следователно необходим е контрол, който реално да създава ред на организираност, отговорност, на деловитост. Тогава именно проверката ще изиграе своята роля.

Отговорността трябва да пронизва целия ръководен процес, колективно и лично обозначена, съпроводена непременно с оценъчна дейност какво и как е сторено, оцова, което отчитаме, дали съответствува в качествено и количествено отношение на набелязаната цел.

В тази насока следва много да се изтъква ролята на партийните организации. Редовно да се информират, да обсъждат, да преценяват кой орган или деец на какво равнище е, годен ли е да изпълнява задълженията. Тук особено място заслужава гласността за позициите на партийните комитети и организации. Да знаят безпартийните какво е тяхното отношение, поставили ли са всеки на мястото му. Тогава техният авторитет безспорно ще расте, а връзките с масите ще се разширяват и укрепват. Този извод пряко произтича от задачите, които постави Великотърновското съвещание, и от постановките на Тезисите за развитието на Партията и обществените организации.

3

В предизборната си реч в зала „Универсиада" др. Тодор Живков каза интересна мисъл, която рито за миг не бива да забравяме: „Тъй или иначе, в такива случаи знамето следва да бъде отнето, като в завода остане само пръчът, който бъде употребен по предназначението си на пръч". Не е необходимо да напомняме или изясняваме предназначението на пръча...

Казаните слова от първия секретар на Централния комитет се отнасят към онзи, които крият истината от Партията и Правителството, които владеят изкуството да представят положението при тях в лъжлива светлина. Тук има няколко момента, на които ще се спрем.

Единадесетият конгрес набелязва основната задача — качество и ефективност, ефективност и качество. За нейното изпълнение се разгръща всенародно съревнование. Масите активно, съзнателно участвуват. Какво е нужно? От една страна, правилно да ръководим съревнованието, да организираме творчеството на трудещите се, правилно да прилагаме системата за морално и материално стимулиране. От друга — да не скриваме трудностите, да не прикриваме слабостите да не приспособяваме цифрите и данните, за да получим знамето. Не бива, защото от него ще остане само пръчът, който няма да стои зад вратата. Забранено е партия и народ да се лъжат или заблуждават. Тоя номер не минава. Сега говорим за отговорност. Да, но тя се изразява главно в осъзнаването на тая истина, превръщането ѝ в стил на ръководство и работа.

После.

Производственият процес е така устроен че качеството и ефективността на дадено звено зависят от качеството и ефективността на работата на предшествуващото го. Това е неизбежно при кооперирането, интеграцията и специализацията на производството. Даже днес нещата стоят така — всеки да дава такова качество, та да помага и улеснява следващия етап от производствения процес, да умножава ефективността му. Може ли да се постигне това, ако министри, генерални директори, началници на цехове, стопански ръководители и пр. не осигуряват на всяка цена високо качество в своя участък? Да носят у себе си чувството за отговорност за работата и на колегите си, които на следващата степен ще продължат делото, ще имат възможност да увеличават ефективността и качеството. Какво ще се получи ако започнем само в срок да предаваме детайлите и да оставяме другаря си после да си бие главата? Ето кое налага с целия арсенал от идеологически и организационни средства да превръщаме отговорността в осъзнат дълг за всеки ръководител, за всеки труженик; тяхно вътрешно убеждение, мотив на поведение, да изхвърлят от мисълта, от сърцето. Не само да чакат поръчение или да им предадат, а така да живеят и творят, че тая черта да стане тяхно естествено състояние. Да знаят и помнят че трябва да предават качество, а не само количество.

И още нещо. Колко контрольори, ръководни дейци минават през такива предприятия, в които е останал само пръчът. Минават и заминават с удовлетворение, че командировъчните удостоверения са заверени

А конкретната проверка? Оставят я за пропагандата и агитацията?! Защо не са вникнали в същността на работата, защо не са видели истинското положение? Защото после не ги питат за тях. Важното е че има предадена информация, с дата и

Digitized by Google

подвис. Ето къде най-много се пропуква отговорността. Говорим за прояви, които за жалост все още се срещат в ръководството на предприятията...

4

Знаем ги такива — никога нямат мнения, но винаги са добре, всякога са в положение на съдии. Защо се срещат тоз род хора? Защото има неправилно разбиране за съотношението между лична и колективна отговорност.

Въпросите се решават колективно. Изказал си се, гласувал си, подържал си. И после — не си виновен?!? Такъв маниер на живот противоречи на ленинските принципи и норми. В сложната гама от отговорности е възможно да има различни степени, но така или иначе всеки трябва да стои на своето стъпало и да не хитрува, за да се прикрие от партийната и обществената оценка. За такива действия трябва да се нападе пръстът зад ергана, защото иначе ще изгрмим безотговорност, двуличие, безразличие и егоизъм.

Не е позволено да се прикриваш зад колективната отговорност. Това го правят слабите личности. Те умеят винаги да обличат в „колективно мнение". И когато не си свършат работата добре, започват да се оплитат — „но ние колективно решихме". Хайде де! Колективно решихте, но ти получи своя дял, своята вреда. И ако не си го получил, ще отговаряш лично. Никакъв колектив не може да те спаси.

Не е позволено и зад мантията на отбягваш колективната отговорност. На не едно място сме се натъквали на такива грехи. Щом си избран в ръководен орган, щом имаш право на глас, бъдеща да даваш своя принос за общия ход на работата. Нищо че лично добре си изпълнил задълженията, че на твоя участък всичко е наред. Това е положително, но то не те снемнява за състоянието на нещата в колективния орган.

Пълно единство между колективна и лична отговорност — ето кое трябва все повече и по-пълно да украсява нашия стил. А това налага винаги и всякога да поставяме партийните, обществените интереси над всичко.

5

Отговорността е помощ, грижа за кадрите, за всеки човек. Не е правилно да се мислиш, че там където тя се осъществява, непременно ще имаш наказания. Не! Тяхното на отговорност е борба за предотвратяването на слабостите и отрицателните последици, борба за ведра, чиста, принципиална атмосфера. Такъв е дълбокият смисъл на партийните постановки.

Защо им е отговорността, след като корабът е потънал и мишките първи са избягали? И тя е необходима, но ще бъде много по-добре, ако навреме беше сторена, навреме и със здрава ръка беше установена, за да може и сега корабът свободно да плува, без мишките, разбира се. Ето какво трябва най-много да разберат всички, които са призвани да ръководят, организират и управляват.

6

Отговорността е законност, справедливост, ред. Или по-точно, за да може тя да побеждава, трябва да се спазват уставните и законните разпоредби. Харесват ли се те, няма значение какви са мотивите, то отговорност няма.

...В редакцията гражданин се оплака, че негов близък приятел се явил на конкурс. Подържал го. Изпаднал първи. И когато радостта му била голяма (съвсем основателно — талантливите трябва да се поощряват), получил писмо, че дъжността била закрита... После, разбира се, била възстановена... но човека не допуснали до конкурса. Какъв е тая игра? Тя е много прозрачна. В някои научни институти не се открива място за способен човек, а за определено лице. И ако то бъде бито, победено, слагат се порадвайте на комбинаторите. И с нас са се случвали тия неща, за добре ги познаваме и затова се отказахме от проверка.

Първостепенно задължение е да се научим да управляваме, нека се мерим по-свободно, ключовите работи, които всеки ден участвуват в отношенията между ръководството и колектива. И то така, че винаги хората да чувствуват здрава ръка, справедливост; да чувствуват, че принципният, честният, който е прав, го подкрепят, защитават, а от нечестните, от нецивилизираните се пази отговорност. Това е много важно, можем от управлението на колектива, което не може да се постигне без упражняването на властта, без използването авторитета на ръководството. Иначе ще си гръмваме, ще се агитираме, а пак кой да накажат интригата, сея, който всичко уреди с времи. За него всичко е позволено — „другите нека се бъкат". Дори има и други факти: не се спрях уважаемата личност с работата си на едно, на две, на три места и най-после я уволняват, разбира се. Но сдухват се безпринципни глави и хор — на по-високо клонче. Кацнала там, започва да чурулика за труд, за дисциплина, за способност, да дава „мъдри" указания?!? Ваш боже! Кажете как ще се спомоганат понятието отговорност, ако във всекидневните с остра секира не се пресекат корените на тия злини? Тогава вече можем да говорим, че отговорността не е просто администриране, разпореждане, формален акт, а грижа, непрестанна грижа за повишаване социално-

Digitized by Google

тическата съзнателност на народа, за развиване на нетърпимостта и утвърждаване на дисциплината. Решим ли тая задача, тогава отговорността ще стане наше битие — по целия фронт на социалистическото строителство. В това отношение не бива да има никакво ограничаване или стесняване правата на ръководните органи и лица. Ако може да се говори за ограничаване на права, както отбелязва др. Тодор Живков, „...може да се говори за ограничаване на „правото" да се забравят задълженията към обществото, да се пегазят нормите на социалистическото общежитие".

Тази постановка ни задължава сериозно да наблюдаваме и изучаваме реакцията на общественото мнение от нашите действия.

7

...Наскоро ни се удаде възможност да наблюдаваме развитието на конфликтна ситуация. Не крием, че по нашия път има противоречия, борба. Борба между нового и старото, между принципното и безпринципното и т. н. Носители на тия положителни и отрицателни качества са личности. Безспорно конфликтът се изразява в междуличностни отношения. Няма друга възможност.

И тъй конфликтът се изострява. Партийното ръководство правилно, навреме потърси отговорност от главния виновник. И мишките първи избягаха от кораба. Не само избягаха, но „сенките", които придружаваха виновника, които го ласкаеха, сега първи вземаха думата, не се свеняха да говорят где трябва и не трябва.

Наблюдавали сме и други положения. Едни скромно, самоотвержено се трудят за завършване на определена работа. Друг хитрува, прави се на зает, дави в обори приказки нещата и прави всичко възможно да се измъкне. Работата свършва и оценките се раздават на калпак. Всички са еднакви?!? Уравниловката е смърт на отговорността. Тя именно позволява на мързеливците да живеят на чужд гръб. Даже сме слушали как те после се хвалят какво са направили, колко много са дали. Както мухите в баснята на Лафонтен — след като конете изтеглили каретата на върха, мухите, през всичкото време спящи на техните гърбове, първи извикали „време е да си починем".

Отговорността е морална норма. Тя не може да бъде на висота, ако при разрешаването на конфликтните ситуации мижитурките, ласкателите, подмазвачите не получат партийна, обществена оценка. Защото деребеят или рушителят на законите се крепят на тях, на бездушните и безразличните. Как ще възпитаваме колектива, когато не излезем пред него с широка, цялостна платформа и му кажем всичко? Нима заради 4—5 души, политически и морално ограбени и обеднели, да жертвуваме доверието, обичта и привързаността на десетки, стотици, милиони? Никога!

8

Следвайки тоя ред на мисли, искаме да видим отговорността и в друго измерение. Става дума за партийната обстановка, там където работиш. Интересно нещо — извикал си хора да се съветваш. Те изказват своето мнение, съображения, предложения. Не всичко може точно да бъде отмерено. Кой ти дава право после да играеш ролята на „предизвикан", на „засегната зла свекърва", е остри думи да отговаряш, да обиждаш или нагрубяваш? Слушай, мисли, филтрирай — ето това е твоето партийно, политическо задължение. Едно нещо е борбата против неправдите, против чуждите прояви на социалистическия начин на живот; качествено различно е отношението към искреното чуждо мнение. Едното иска непримиримост, борба, а другото — уважение, зачитане и грижа. **Отговорността е партийна, политическа категория, която се направлява от изискванията на ленинските принципи и норми на партиен живот,** а не от болното честолюбие, самовлюбване или от позициите на изостаналостта, на ограниченото и откъснато от живота мислене.

9

Отговорността е голям партиен и обществен дълг за всеки един от нас, който трябва да установяваме навсякъде където се трудим и живеем. Тя, както видяхме, има широк обхват и доста измерения.

Например по-възрастни обичат да порицават постъпки на младежи. Но не си задават въпроса — какво те самите направиха, за да отгледат и възпитат синове и дъщери като достойни чеда на социалистическата ни родина? Можеш да говориш колкото си щеш за трезвеност, но ако децата ти пият или си губят времето по заведения, колко пари струват твоите приказки? Нима това не е отговорност?

Например до теб стои другар, приятел. Той има нужда от помощ, от грижа. Ако не му подадеш ръка, ако не застанеш до него и не бъдеш радетел за взаимопомощта и сътрудничеството, можеш ли да претендираш, че си творец на социалистическия начин на живот? Как тъй, когато се засегнат твои интереси, викаш до небето, а когато другарят ти отстоява партийната правда, се правиш, че не чуваш? Това е морал на съвременния егоист, чужд на нашия начин на живот. И борбата против него е висша степен на осъзнатата партийна и обществена отговорност. Хиляди, милиони хора растат като носители на гражданска съвест и те красят отечеството. Ако не си в техните редици, това също означава, че не си разбрал отговорността си пред времето...

Digitized by Google

ОСНОВНАТА ЗАДАЧА

Основната задача на селското стопанство през седмата петилетка се определя от Програмата за издигане жизненото равнище и от по-широкото участие в международното разделение на труда. За тази цел се предвижда значително нарастване на производството, ефективността и качеството на продукцията. Общият обем на селскостопанското производство трябва да се увеличи с около 20 на сто. Производителността на труда — с около 40 на сто.

Стратегическата задача за повишаване жизненото равнище на населението изисква увеличението на животинската продукция да се превърне в първостепенна задача. Сега населението у нас получава достатъчно калории в количествено отношение, но по-малка е консумацията на белтъчини от животински произход. Затова през седмата петилетка се предвижда значително нарастване в храната дела на месото, млякото и яйцата. В съответствие с това през петилетката ще се увеличи значително продукцията от животновъдството успоредно с високите производствени темпове на зърно, зеленчуци, плодове, захарно цвекло и др.

Главното условие за решаване задачите в животновъдството и осигуряване хляба на народа е да се осъществи средногодишно производство на хлебно и фуражно зърно — 9300—9600 хил. тона. Само постигането на такова равнище на зърнопроизводството може да гарантира набелязаните баланси за хлебни изделия, месо, мляко, яйца.

В тази връзка трябва да се отбележат важните задачи за производство на подценяваното досега соево зърно, за разширяването на площите за поливна царевица и други фуражни култури. Да се използват всички фактори за създаване на стабилна фуражна база; фуражната промишленост да усвои производството на съвременни фуражни смески; да се усъвършенстват технологиите за отглеждане на животните на основата на промишлените методи на производство — това са главните направления в животновъдството.

Високата продуктивност и производителност на труда на този етап изискват и нови форми на организация, нов подход в осъществяване на партийните решения. Концентрацията и специализацията на растениевъдството и животновъдството налагат да се скъса с представата за организационна неделимост на животновъдството от фуражната база. Още от тази година се преминава към единен фуражен баланс за страната, баланс, изграден на базата на научните норми за хранене на животните. За това обаче ще е необходимо да се повишава производството на зърно от страна на АПК и да се осигури по-голямо качество и ритмичност в снабдяването от страна на фуражните заводи.

Изпълнението на натуралните показатели е основа за осъществяване програмата за жизненото равнище. Към тях трябва да се съсредоточи вниманието на държавните, стопанските и партийните органи. Затова наред с изпълнението на основните задачи по народностопанския план, наред с изпълнение на качествените показатели пред аграрно-промишлените комплекси и окръзите се поставя задачата да обърнат особено внимание за задоволяване нуждите на местното население с плодове, зеленчуци, лук, мляко и др. хранителни продукти. В тази насока са необходими внимание и грижи за развитието и на личното сто-

Digitized by Google

дайство. Решително да се повиши отговорността за производството на отделните продукти — ето задачата, от изпълнението на която може да се съди за съдбата на програмата за повишаване на жизненото равнище.

Изпълнението на плановете за животновъдството налага да се увеличи значително броят на продуктивните животни. Да нарасне броят на хибридните свине, а птицевъдството да се преустрои изцяло на четирилинейни хибриди. В планинските и полупланинските райони да се ускорят темповете за развитие на овцевъдството.

Растениевъдството ще се развива изцяло по интензивен път. Ще се разшири програмирането на добивите. Ще се внедряват нови високодобивни сортове. За да се подобри състоянието на лозарството и овощарството, ще се въведат нови конструкции, позволяващи внедряването на комплексна механизация при отглеждане на насажденията.

Основните насоки, приети от Единадесетия конгрес на Партията, предвиждат нови параметри на развитие на отраслите от целия аграрно-промишлен комплекс, които осигуряват комплексно решаване на проблемите за развитие на селското стопанство. В нова светлина се решават проблемите на клоновете на химията и машиностроенето, на транспорта и материално-техническото снабдяване, обслужващи селското стопанство. На основата на специализацията и концентрацията в тези отрасли селското стопанство ще получи повече и по-качествени торове и препарати, лечебни средства и хербициди, системи от машини за комплексна механизация, поливна и дъждовална техника, оборудване и друга техника за изграждане модерни системи за поливане.

Сега селското стопанство разполага със солидна и всестранно развита материално-техническа база. През годините на седмата петилетка тя ще се разшири, усъвършенствува и модернизира. Широки са възможностите и достиженията, които предлага на практика и ще развие по-нататък нашата селскостопанска наука.

Селскостопанската наука и техника ще дадат на селското стопанство нови, по-продуктивни сортове и породи, нови технологии и линии от система машини за комплексна механизация. През годините на седмата петилетка селското стопанство ще разполага и с повече, и по-добре подготвени селскостопански специалисти, ръководни и изпълнителски кадри.

По-нататък ще се развият и усъвършенствуват аграрно-промишлените и промишлено-аграрните комплекси, научно-производствените обединения като стабилна икономическа и организационна основа за развитие на специализацията и концентрацията на производството, за внедряване на научни методи за ръководство и ефективно приложение на научно-техническия прогрес в селското стопанство. С новия икономически механизъм се предоставят по-съвършени форми за икономическо въздействие върху производството и ефективността на селското стопанство, като се усъвършенствуват формите и методите на планиране, на ценообразуване и на материално стимулиране.

Всичко това е една солидна база и предпоставка. Опитът показва обаче, че за да се приведе в хармонично движение цялата система от материални средства, за да се издигне на по-висока степен въздействието на междуотрасловите връзки и на научния потенциал, необходимо е активно и качествено участие на субективния фактор. Следователно главният път за успешно решаване на икономическите проблеми минава през субективния фактор от горе до долу: през работата на ръководните органи на Министерството на земеделието и хранителната промишленост, на окръжните народни съвети, на АПК, на ръководния персонал в стопанствата, на трудовите колективи. От всички тях зависи как ще организират производството, за да се постигне

Digitized by Google

висока ефективност от земята, от основните и оборотните фондове, от труда.

Най-важното е как те ще организират внедряването на постиженията на научно-техническия прогрес и на челната практика. Трябва широко и разумно да се използват всички средства на този арсенал от научни, технически и технологически новости, сортове, породи и прогресивни форми на организация на производствените предприятия и на труда, така че да се осигури максимално нарастване на производството при минимални разходи за единица продукция.

В тази връзка по нов начин следва да се разглеждат въпросите за усъвършенстване структурата на производството и износа, да се разкриват и прилагат най-ефективните пътища за концентрация, специализация и вертикална интеграция.

От това се определят основните задачи и съдържанието на работата на комунистите във всички звена на производството, на ръководните и изпълнителските кадри в селското стопанство.

• • •

Комунистите, партийните организации и органи са тези, които под знамето на Единадесетия конгрес на Партията трябва да организират и насочат към една цел тружениците от полето и фермите, ръководителите и технолозите; да вдъхновяват на всеотдайна и творческа дейност колективите на уменствения труд в научните и приложните звена, администрацията и управлението. Отговорност и чест за комуниста е претворяването в дела новите задачи там където работи, в конкретната обстановка.

И досега комунистите и партийните организации са работили с чест и достойнство за изпълнение на всички задачи. Основното, главното в стила на новите завоевания, които трябва да постигаме, Партията поставя и пречупва през призмата на правилното отправление на силите към една обща цел — високо качество, висока ефективност.

Висока ефективност и високо качество — това е главното изискване във всички сфери на материалния и духовния живот, в ежедневната работа и перспективните разработки на основата на последователното повтаряне и умножаване на научния ефект — във всеки отрасъл, предприятие, звено и индивидуална дейност. В това движение за равнение с най-челното най-ефективно се изразява новаторският дух, отличителен белег за дейността през седмата петилетка.

В този период задача на комунистите е да разпространяват най-добрите постижения в областта на концентрацията и специализацията на производството, изградени на най-напредничавите научни и практически решения във всеки отрасъл и стопанска единица. На преден план изпъкват задачите за внедряване в широки мащаби основа, което е показало най-висок ефект в сортовете, породите, технологиите и техниката, химията и микробиологията. Поради това и стимулите, утвърдени с новия икономически механизъм, са насочени преди всичко към внедряване на научно-техническия прогрес, към разширяване челния опит, към умножаване на първоначалния ефект, постигнат в науката и практиката. Комунистите и партийните органи и организации трябва да водят непримирима борба към потребителския подход при формирането и използването на материалните и моралните стимули, в производствените колективи, ръководните и изпълнителските звена.

Сега, когато в практическата работа се поставят задачите за подобряване на качеството като основен компонент на ефективността на цялата система на селското стопанство, необходимо е работата да за-

Digitized by Google

почне от издигане на ново равнище качеството на работата във всички сфери, отрасли и равнища на ръководство и изпълнение.

За да се издигне равнището и усъвършенствува работата на комунистите и партийните органи, наложително е, както казва др. Тодор Живков, да се направи решителен завой в мисленето, в подхода да се установи нов дух, ново отношение към решаването на проблемите. Старият стил и старите методи в новите условия се явяват най-голямата задръжка за използването на резервите и големите възможности в селското стопанство. Сега повече от всякога е необходимо да се внедрява деловитост в работата, инициативност и висока управленческа и изпълнителска култура, за да изчезнат безследно проявите на много шум, заседателщина, формално бюрократично отношение към проблемите и задачите, които изникват в процеса на работата. Кой друг, ако не комунистът може да извърши прелом в работата с всички средства на партийно въздействие!

Опитът показва, че лоши производствени резултати има там, където партийното въздействие е на ниско равнище или крайно недостатъчно, неактивно, бездействено. Затова нерядко наред с добрата работа съществуват прояви на безделничество, на празнословие и безотговорност. Сега, когато борбата за висока трудова и технологична дисциплина става основно звено за повишаване ефективността и качеството, все още много сериозни нарушения са налице и в растениевъдните, и в животновъдните предприятия, бригади, ферми и т. н. Вглеждането във всяка лоша проява крие зад себе си носител: ръководител, специалист, слабост на партийния контрол, недостиг на комунистическа непримиримост. Нужно е комунистите, партийните организации и органи да приведат в активност всички фактори за въздействие от личния пример, разяснителната работа до строгата критика и партийно-административни санкции към тези, които носят пороците на мързела, празноделието, потребленческото отношение към работното място, в полето, фермата, предприятието или заведението, към което се „числят". Тия фактори ще дадат резултат само когато партийните организации на село станат образец на изграждане на обществените отношения в колективите: висока партийна принципност и морал, трудова активност, творчески похват и дисциплина в производството. Комунистите са тия, които ще дадат тон на работата не само в производствения колектив, но и в управленческите звена, сред ръководители и специалисти в АПК и окръжните служби. За съжаление все още се срещат случаи, когато от вишестоящата организация отиват във ферма, бригади, гледат, питат, заминават, без посещението да завърши с конкретни указания или допълнителни мерки за отстраняване на слабостите. Отговорни работници дават понякога добри концепции, без да се ангажират лично в процеса на изпълнението. Не са изключение хитрувания и дребно сметкаджийство с мисъл за лична изгода, отдръпване от конкретното дело и прехвърляне на отговорността.

Ето с това сега комунистите трябва да се борят, да коренят докрай. Да се създаде обстановка на творческа делова работа, на отговорно отношение към задачите и високо осъзнат партиен дълг.

Отношението към новостите, които предоставя научно-техническият прогрес към тяхното приложение в практиката, става една от първостепенните задачи пред ППО — да пропагандират опита и постиженията, да изискват от ръководните кадри и специалистите да осигуряват всички условия за получаване максималния ефект. Най-обща представа за резервите, които се крият, в това отношение може да се добие, като се вземе предвид, че сега общо за страната се реализират 10—50 процента от потенциалните възможности на сортовете и породите, с които разполагат АПК, стопанствата, бригадите и фермите

Digitized by Google

Последователното овладяване на тези резерви трябва да намери заслужено място в работата на всяка партийна организация, в дейността на всеки комунист, на всеки специалист и ръководител на трудов колектив.

Добър пример в това отношение ни дават комунистите от Пловдивски окръг по използването на потенциалните възможности на сортовете и породите в говедовъдството. Успехи бяха постигнати в Търговищки окръг и особено в АПК — Попово. Веднага след пленума на ЦК на БКП за издигане на културата на селскостопанското производство (1973 г.) окръжният комитет на Партията в Търговище проведе свой пленум, набеляза свои мерки, намери свой оригинална форма за превръщане на проблема във всекидневна, ясна, разбираема задача за всеки комплекс, колектив и ръководител. Приетите решения от окръжния комитет бяха подхванати от партийните комитети и стопанското ръководство от АПК — Попово с необходимите организационни и масово-политически мероприятия, с настойчивост и последователност. Настъплението за висока култура на селското стопанство там се води с всички средства на партийното въздействие. Да вземем примера за критериите... Високото звание се присъжда само на онази бригада, ферма или полевъдно-животновъдно стопанство, които изпълнят комплекс от мероприятия. Така на нова висота, с конкретни показатели се издигат такива изисквания като квалификацията и условията на труд. Те ангажират ръководителите да мислят и за тази страна от развитието на колектива, дават увереност на всеки труженик, че всичко, което се прави, е в името на човека, а в крайна сметка се получават трайни, положителни социални настроения и изменения.

На основата на новите изисквания следва да се подобри и усъвършенства работата на партийните органи и организации по въпросите на кадрите в селското стопанство. Да се усвоят новите критерии и изисквания към ръководителите, към специалистите и изпълнителските кадри. Да се изяснят проблемите и съдържанието на работата на звената за повишаване квалификацията и задълбочаване знанията по профили. Да им се окаже необходимата помощ, за да могат бързо да преорганизират цялата своя дейност към успешно решаване на проблема качество — ефективност. Това изискване трябва да залегне като основно начало в тяхното издигане и преустройване в работата.

Успешното изпълнение на големите задачи е свързано с всестранното разширяване и развитие на партийното въздействие върху икономическите процеси. Важно значение имат формите на партийно-политическата работа, навременната и пълна информация за обществено-политическите явления и изпълнение на стопанските задачи, повишаване боеспособността на ППО за вземане на правилни и навременни решения и довеждане изпълнението докрай. Това е главният път, за да се укрепва и издига ролята на партийните организации и комунистите като боеви авангард и ръководител в изпълнение задачите, поставени от XI конгрес на нашата славна Комунистическа партия.

Digitized by Google

ОБЩИНСКИЯТ ПАРТИЕН КОМИТЕТ

Единадесетият партиен конгрес подчертано постави въпроса за понататъшното укрепване и издигане авторитета на общинските партийни комитети като боеви и компетентни политически органи, способни правилно да решават различните проблеми на територията на общините, максимално да допринасят за развитието на аграрно-промишлените комплекси.

С изграждането на АПК задачите на общинските партийни комитети не намаляха, а поради усложняването на икономическите връзки в редица отношения нараснаха.

Общинските партийни комитети отговарят за целокупния живот в района на общината. Няма сектор в многостранната дейност, който да не е обект на тяхното внимание, за който да не носят политическа отговорност. Затова от първостепенна важност е в осъществяването на разностранните си задачи да се опират на първичните партийни организации и на техните бюра, на партийния актив, на актива на обществените организации, да разширяват връзките с трудещите се.

Голяма роля има да играят те за изпълнение преди всичко на плановете в селското стопанство. През седмата петилетка се предвижда селскостопанската продукция да се увеличи с около 20 на сто. Това е наистина една огромна новеля, която селскостопанските труженици начело с комунистите ще трябва да изпълнят. Твърде много ще се увеличи зърненото производство, като върху тая основа ще се решава фуражният проблем, който ще бъде реална гаранция за нарастването на животновъдната продукция. Тая задача Централният комитет определи като първостепенна и за изпълнението й трябва да се мобилизират всички сили.

Заедно със селското стопанство общинските партийни комитети трябва да разгръщат инициативите на първичните партийни организации за изпълнение на плановете и в другите сектори на икономиката на територията на общината: промишленост, транспорт, строителство, търговия и пр.

Общинските партийни комитети следва да работят така, че основният девиз на седмата петилетка — високо качество и висока ефективност, да стане лично убеждение и движеща сила на всеки комунист, на всеки трудещ се. Нужно е да се разгърне благородно социалистическо съревнование, извън което да не остане нито един труженик, усърдно да се изучава, внедрява и разпространява положителният опит във всички области на живота.

Като политически ръководители на целокупния живот на територията на общината пред общинските партийни комитети с цялата си сила стои задачата да работят активно за подобряване дейността на народните съвети, на обществените организации, на образованието, културния живот и пр. В това отношение те трябва непрестанно да повишават компетентността си, да поставят работата си изцяло на научни основи, да ръководят с партийни, с политически средства, правилно да разграничават функциите си от тези на останалите органи и организации, да не ги подменят и дублират. Това е първостепенен проблем, който стои не само пред общинските партийни комитети, но в тази насока те трябва да възпитават и помагат и на първичните партийни организации

Digitized by Google

За правилната и целенасочена дейност на общинските партийни комитети особено необходима е помощта на окръжните партийни комитети. Днес стоят много проблеми, които изискват да се съгласуват между ръководствата на АПК и общинските партийни комитети: планирането, формирането и разпределението на фондовете, подборът, възпитанието и разпределението на кадрите и др. Това налага окръжните партийни комитети да окажат квалифицирана помощ за правилната координация на работата между тях, за изясняването на техните взаимоотношения, да водят ефективна борба срещу подценяването на общинските партийни комитети, откъдето и да идва то. Само правилно разбраните функции и роля на общинските партийни комитети ще създат мощен фактор всеки един от тях максимално да допринася за укрепването и развитието на селското стопанство, за утвърждаване на социалистическия начин на живот на територията на общината.

Голямо внимание сега трябва да се обърне и за подобряване работата на парторзите на окръжните комитети, пред които стои голямата задача да координират и насочват партийната работа в отделния АПК. Те трябва правилно да разберат задачите си, активно да работят с общинските партийни комитети за издигане активността и боеспособността на първичните партийни организации.

В ЦЕНТЪРА НА ВНИМАНИЕТО

— На нас, така да се каже, ни провървя — каза ни секретарят на окръжния комитет на Партията в Кюстендил Любомир Клечков. — Решенията на XI конгрес на Партията за издигане ролята на общинските партийни комитети като боеви и компетентни политически органи, които трябва успешно да решават различните проблеми на територията на общината и да съдействуват за укрепването и развитието на аграрно-промишлените комплекси, потвърдиха нашите схващания по този въпрос. Окръжният комитет на Партията не е изграждал районни комитети, не сме разпущали общинските партийни комитети и това сега много ни помага.

Много правилно окръжният комитет на Партията насочва усилията на общинските партийни комитети да оценят творчески натрупания досегашен опит в своята работа и да набележат мерки за издигане още повече ролята си в условията на ускореното и интензивно развитие на живота в селата.

Желанието ни да разкажем за някои страни от работата на общинския партиен комитет в с. Крайници — Кюстендилски окръг, е продиктувано от това, че той в своята досегашна дейност се е утвърдил като оперативен ръководен партиен орган. Успешно осъществява политическо ръководство на целокупния живот в общината, в това число и на трудово-кооперативното земеделско стопанство. С политически средства решава сложните разностранни задачи, мобилизира комунистите, комсомолците и всички трудещи се и ги води умело в борбата за претворяване в живота решенията на XI конгрес на Партията.

Тази оценка, която предварително чухме в окръжния комитет на

Digitized by Google

Партията, се потвърди от това, което научихме от секретаря на общинския партиен комитет Георги Кралев.

Общинският партиен комитет нито за момент не е изпускал от погледа си развитието и укрепването на трудово-кооперативното земеделско стопанство. Негова постоянна грижа е партийното и стопанското ръководство на ТКЗС да решават успешно, с разбиране проблемите на селскостопанското производство, като наред с внедряването на промишлените технологии да усъвършенстват организацията на труда, методите на управлението така, че в крайна сметка това винаги да води до увеличаване и поевтиняване на селскостопанската продукция.

На кого не е ясно, че да се внедри нова технология не е лека работа. Тука се иска твърда убеденост най-напред в самото партийно ръководство. После да се запалят от новата идея не само комунистите, но и всички селскостопански труженици и тогава работата леко потръгва. От тази житейска истина се е ръководил общинският партиен комитет, когато поставя на дневен ред решаването на въпроса за въвеждането на нова технология в един от основните отрасли на стопанството — тютюнопроизводството. Подели разговор за създаването на механизирани звена. Уж всички били убедени, а работата не потръгвала. Все нещо не било така, както трябва. Започнали с личния пример на комунистите механизатори. Те първи поели задължението да включат техниката за облекчаването на тежкия труд при тютюнопроизводството. Общинският партиен комитет предложил на стопанското ръководство да разработи цялостна програма, по която ще внедрява новата технология. При обсъждането на програмата в общинския партиен комитет определили кой за какво ще отговаря, сроковете за изпълнението, какви ще са крайните икономически резултати. Всеки поел своя дял и работата потръгнала. Неспокойните дни, отделени от ръководството за търсене оптимални решения на този въпрос, били много, но за тях сега те не мислят, а гледат крайната равносметка. А тя е много обнадеждяваща. Миналата година количеството на произведения тютюн на зает в този отрасъл е два пъти и половина по-голямо в сравнение със старата технология. А ако вземем предвид и това, че машините са облекчили най-тежкия труд — разсаждането и окопаването, а въвеждането на сушилната система спестява много време на хората, то можем да си представим защо всички вече са убедени в перспективността на новата технология в тютюнопроизводството и активно съдействуват тя да се разширява.

В стила на общинския партиен комитет се е утвърдил целевият характер в подготовката на плановете за работата му. Не да се пилее по текущи въпроси, които ежедневието непрекъснато поставя, а да маркира генералните проблеми, които ще се решават в общината. На преден план са поставили мерките за по-нататъшното развитие на трудово-кооперативното стопанство. И то не въобще, а са набелязали пътищата за концентрацията и специализацията на производството в рамките на аграрно-промишления комплекс и издигането на културата на селскостопанското производство.

Като се ръководи от постановката, че водещ отрасъл в ТКЗС е животновъдството, общинският партиен комитет набелязва насоките за една по-далечна перспектива и за текущата година.

Но решили първо да изяснят сегашното състояние на нещата във фермите. Натоварили комисия от специалисти не само от стопанството, но потърсили помощта на хората от племенната инспекция. Включили комунисти и комсомолци производственици, които им подсказали кои нерешени въпроси във фермите им пречат в ежедневната работа. Членовете на комитета в лични беседи с животновъдите си изяснили кои въпроси сега трябва да решат за гарантиране подема в животновъдството. И като плод на цялостната преценка на досегашната работа на

Digitized by Google

стопанското ръководство на ТКЗС, на специалистите и животновъдите комисията разработила разгърната програма за перспективното развитие на отрасъла и произтичащите от нея задачи за текущата година. Обсъдили я с широк партиен и стопански актив. По основните проблеми, залегнали в програмата, изслушали мнението и препоръките на партийните организации и групи в бригадите и фермите. Тя е директивен документ за стопанското ръководство в ежедневната му работа за развитието на животновъдството. В нея правилно се предвижда племенната работа да се издигне на качествено ново равнище, като конкретно е посочено какво, кой и докога ще трябва да свърши. Планирано е какви породи животни ще се закупуват. Набелязани са подробни мероприятия за подобряване на фуражната база. Предвидено е нейното разширение да стане за сметка на кръмното цвекло, силажната царевица и люцерната. Посочени са конкретните пътища за реконструкцията на наличната материално-техническа база, благоустрояването на стопанските дворове. Специални мерки са предвидили за подобряване на битовите условия на гледачите — в строеж е столовата и клубът за животновъдите, осигурени са средства за работното им облекло, обзавеждат стаи за почивката им. Инициативата на общинския партиен комитет да приеме цялостна програма за развитието на едни от най-важните отрасли на стопанството — животновъдството, се посреща с одобрение от комунистите, от всички трудещи се от общината.

Основното партийно поръчение на комунистите в животновъдните ферми, в промишлената бригада за производство на фуражи сега е да увличат с личния си пример в труда всички кооператори. Да работят така, че досегашната слава на крайнишките животновъди не само да се запази, но да се множат още повече успехите им. Вниманието на партийните организации е насочено да укрепят партийните групи във фермите, като полагат грижи най-добрите младежи животновъди да се подготвят за встъпването им в Партията. Конкретни мерки са предвидени и за подобряване състава на докладчиците по политическата агитация сред животновъдите, за по-широко разгръщане на социалистическото съревнование и бързо разпространяване на челния опит.

Започнато е хубаво дело. Дадена е зелена улица на внедряването на новостите, на челния опит, на новите технологии в растениевъдството и животновъдството. Сега усилията на общинския партиен комитет са насочени да включи в действие всички партийни форми и средства, за да успее да разгърне творческата инициатива на хората, те да разкрият всички резерви за изпълнението на приетата програма. На специалистите е дадена възможност в пълна мяра да приложат своите знания, за да отговори колективът на главната повеля на Партията през седмата петилетка — високо качество, висока ефективност на производството. Радостно е, че в центъра на това дело са застанали комунистите. Под непосредственото ръководство и контрол на първичните партийни организации това, което общинският партиен комитет реши, веднага се поема от партийните членове, а те увличат след себе си и останалите трудещи се. Общинският партиен комитет полага усилия уставното задължение — комунистите да крачат в авангарда, да стане същност в ежедневната работа на партийните организации. И така, както ни разказа другарят Кралев, силата на авангардната роля на общинската партийна организация осезателно се почувствувала, когато започнали да прилагат програмата за новата технология в производството на тютюна. С наличната техника не могли изцяло да разсадят тютюна в най-благоприятния агротехнически срок. На кого не е ясно, че всяко закъснение е удар по изпълнението на плана. Тогава общинският партиен комитет призовал комунистите не само от полевъдните бригади, но и тези, заети в други сфери на живота в селото. Започнали първо с ръководния партиен и стопански актив. Включили се в кампанията

Digitized by Google

по засаждането комунистите учители, служители от селсъвета и селкоопа. Техния пример последвали и много безпартийни. Засадили тютюна навреме. Поели са задължение да помагат при окопаването и прибирането му.

Общинският партиен комитет в своята практическа работа се стреми да претворява в живота контрола и проверката на изпълнението, за които другарят Тодор Живков многократно напомня. За ръководните кадри в общината е ясно, че приетата програма за внедряване на нова технология в тютюнопроизводството и за перспективното развитие на животновъдството е едно добро начало. Но нейната реализация ще се реши от по-нататъшната организаторска работа на кадрите, които пряко отговарят за нейното изпълнение — стопанските ръководители, специалистите, бригадирите. Затова правилно в общинския партиен комитет обръщат внимание преди всичко да се изгражда чувството за отговорност на стопанските ръководители. Да съдят за човека по резултатите от работата му, а не по приказките. Подпомагат ги те да се проявяват като истински пропагандатори на достиженията на селскостопанската наука и в своята практическа работа да са дейни организатори за внедряването на новостите, да са истински борци за технически прогрес в селското стопанство. Общинският партиен комитет е построил своята организаторска работа в духа на ленинското изискване — системен контрол и проверка на място, там където се решават задачите. Към такъв стил на работа приучва и партийните организации. Проверките на комисии от хора, които познават характера на работата, която проверяват, периодическите отчети, които изслушва партийният комитет от стопанските дейци, помагат навреме да се отстраняват допуснатите слабости, да се разкрива по-добре положителният опит в работата, да се отстранява възможността за разминаване на думите с делата, да се създават условия стопанските ръководители да действуват като политически дейци, да чувствуват своята голяма отговорност за поръчаната им работа.

Не може да не повторим всеизвестната истина, че нормалният живот на хората в село пряко е свързан, обуславя се от успешното развитие на социалните и културните проблеми в общината, в съставните ѝ села.

Грижата за човека, за задоволяване на неговите постоянни нужди не е отпадала никога от вниманието на общинския партиен комитет в Крайници. Той е засилил изискването към общинските съветници да решават с нужната компетентност въпросите, които населението поставя пред тях. Държи под непрекъснат контрол как общинският народен съвет изпълнява приетите мероприятия за подобряване на комунално-битовото обслужване на населението. Всекидневните нужди на хората налагат да има висока култура на обслужване в магазините, ласкави думи в здравния пункт, грижовност към децата в училище и детската градина. И всичко това се решава от хората, от тези, които са поставени да работят там. Комунистите съветници дават тон в сесиите на общинския народен съвет да се разглеждат най-животрепетящите въпроси, които засягат цялото население от района. Битовият комбинат, младежкият спортен комплекс са вече реалност. Строят детска градина в с. Крайници и голям търговски дом в с. Червен бряг.

Голям дял в успешното решаване на проблемите на търговията в общината имат комунистите, които работят в селкоопа. Всеки трети човек в колектива е член на Партията и неговото влияние върху поведението на останалите служители има решаващо значение. Затова не само в партийната организация, но периодически и в общинския партиен комитет обсъждат проблемите на търговското обслужване на населението. От ръководството на селкоопа партийният комитет изисква да доставя навреме качествени стоки, които ще задоволят вкуса на

Digitized by Google

всички категории трудещи се в селото. Това ще спести загубата на време за търсенето на желаните стоки в града и съседните села. Инициативата на комунистите от селкоопа да разширят асортимента на стоките, да повишат културата на работното място и взаимоотношенията с купувача винаги е намирала подкрепа и съдействие за реализиране и от безпартийните. Години наред трудовият колектив на селкоопа в Крайници е окръжен първенец в социалистическото съревнование.

Проблемите на младежта, на тези, които по силата на естествените закони на живота ще попълват в бъдеще редиците на партийните и стопанските ръководители, стоят в центъра на вниманието на общинския партиен комитет. Не само за това, че неговият сегашен секретар е бивш дългогодишен комсомолски секретар и добре познава проблемите на работата с младежта, но и поради това, че крайнишките комсомолци активно участвуват в трудовия живот на общината. От тях общинският партиен комитет изисква да са първи в труда, да увличат след себе си цялата младеж от района на общината. На младите хора крайнишките партийни ръководители гласуват голямо доверие. Поверили са им нова техника, насърчават ги в ученето, подпомагат ги да усвояват нови професии. Учат ги да усвояват марксистко-ленинската наука в партийните учебни звена. Предоставен им е новопостроеният спортен комплекс. Там те използват свободното си време да се закаляват физически. Провеждат се разнообразни спортни мероприятия.

Този стремеж на общинския партиен комитет да вникна в проблемите, които вълнуват младежта, е намерил израз в редовното обсъждане на отделни проблеми на работата с младежта. Защото за общинския партиен комитет е ясно, че когато създадат добри условия, при които младежите могат да разгърнат своите способности, няма да има стремеж у тях да търсят работа в града или други обекти, а ще останат в родните места. А какво по-хубаво от това да повериш работата на хора, които са израснали в селото, които ще свържат живота си, бъдещето си с трудовия колектив от общината.

Не само трудовата дейност на младежите е обект на грижата и контрола на партийните ръководители. На тях те гледат като на резерв за попълване на партийните редици с млади комунисти и затова не изпущат от погледа си и проявите на комсомолците в бита. Интересуват се какви морални качества проявяват те, какво е отношението им към политиката на Партията, каква обществена работа вършат, имат ли чувство за отговорност, самоконтрол и дисциплина и им помагат у тях да се изгражда правилен марксистко-ленински мироглед, комунистически добродетели.

Понякога един непринуден разговор на партийния ръководител с младежа може да му помогне да разбере какви проблеми вълнуват не само него, но и другарите му. При такива контакти, когато партийният ръководител създаде обстановка на откровеност, може да накара своя събеседник да разкрие вълненията и тревогите, с които той живее. Такъв стил на работа се стремят да внедряват партийните ръководители от общинския партиен комитет в Крайници.

В изпълнение на препоръките на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1972 г.) за подобряване на партийното ръководство на профсъюзите сега по-често общинският партиен комитет отделя повече време за направляване работата и оказване помощ на профсъюзните организации. Изграждането на аграрно-промишлените комплекси наложи да се създадат редица стопански предприятия към тях на подчинение на централното ръководство на АПК. Централизирана е дейността по транспорта, механизацията и други. Това налага по-големи грижи за профсъюзните организации. Тенденцията да се увеличава делът на работническата класа в АПК поставя пред общинските партийни комитети отговорни задачи по ръководството на профсъюзните организации. Тяхна

Digitized by Google

грижа е да им оказват помощ в подбора на кадрите, да им съдействуват в обучението и повишаването на квалификацията на профсъюзните членове. В тази насока общинският партиен комитет в Крайници предвижда да проведе редица мероприятия, за да отговори на изискванията, които XI конгрес на Партията предявява към партийните органи и дейци.

Като се ръководи от постановката, която XI конгрес на Партията даде, че сега е необходимо близко, конкретно и оперативно ръководство и ефективна организация на партийната работа сред селскостопанските труженици, окръжният комитет на Партията в Кюстендил предприема мерки за укрепване работата на общинските партийни комитети. За секретари са издигнати хора, които се ползват с авторитет и доверие, с добра теоретическа подготовка по въпросите на партийната работа и достатъчен практически организационен опит. Това е една хубава предпоставка за по-нататъшното усъвършенствуване на работата на общинските партийни комитети. За парторзи на окръжния партиен комитет, които са натоварени да координират и насочват партийната работа в АПК, са определени добре подготвени кадри. Дългогодишният им партиен опит и практическата подготовка по въпросите на селскостопанското производство им позволява да вникват с познаване в проблемите, които АПК трябва да решава. И Тодор Данаилов — парторг за АПК „Струма", и Гаргин Авджийски — парторг за АПК „Рила", са били председатели на съветите на партийните секретари и добре познават проблемите на партийната работа в село. На тях окръжният комитет на Партията възлага отговорната задача да работят с партийни средства и методи за разгръщане на творческата инициатива и активност на комунистите, на всички трудещи се за изпълнение предначертанията на XI партиен конгрес.

Деля КОЛЕВА

НЕПОСРЕДСТВЕН РЪКОВОДИТЕЛ

Грешат тези, които живеят със старите представи за общинския партиен комитет. По същество неговата дейност е наситена с ново съдържание. Ще започнем с някои проблеми за изграждането на първичните партийни организации.

РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА СИЛИТЕ

Да се вслушаме в думите на дългогодишния секретар на общинския партиен комитет в с. Баховица, Ловешки окръг:

„Последните изменения в селското стопанство поставиха пред общинските комитети и първичните партийни организации редица въпроси. За да могат правилно да насочват прогресивните изменения, от тях се изисква да преустроят коренно своите форми и методи на работа. Бих си послужил със следния пример. Икономическите и производствените процеси, които се извършват с ускорени темпове през последните години, доведоха до засилване на концентрацията и специализацията в селското стопанство. Кооператорите все повече се групират в определени производства

Digitized by Google

в определен вид работа. Изчезна старата представа за звеновода, който всяка сутрин нареждa хората си на лозето, зеленчуковата градина и т. н. Комунистите също се прегрупираха. Това от своя страна доведе до намаляване на всекидневните производствени и други връзки между тях. А те все още продължават да членуват в едни и същи първични партийни организации. Става така, че секретарят и членовете на бюрото нямат цялостен поглед и не могат да следят участието на комунистите в труда. Единна е само обществената им дейност на територията на селището. Някои прибързано дадоха отговора: „Да се изграждат първични партийни организации по отрасли". Макар и да е логично, това не отговаря поне засега на всички условия. То важи за отраслите, в които на територията на селището има повече комунисти. В противен случай трябва да преминем към малочислени първични партийни организации. Нашият общински комитет е на становището да изграждаме първични партийни организации от няколко сродни производства, като слагаме ударението на активността на партийните групи.

Открит стои и въпросът за ръководството на стопанските, културните и комунално-битовите въпроси на селището. Те заемат значителен дял от партийното ръководство и изискват не по-малко вещо решаване. В по-големите селища изграждат съвети на секретарите и някои други подобни форми. Но типични за нашия окръг са средните и малките селища, които са с по една-две първични партийни организации.

В някои съседни общини, както и на други места в страната, се изградиха първични партийни организации по отрасли от няколко селища. Ние се опитахме да създадем такава партийна организация от животновъдите в цялата община. Въпреки че извършват една производствена дейност, комунистите са откъснати един от друг и партийните им събрания минаваха формално. Бяха изкуствено създаден колектив от комунисти. Затова членовете на общинския комитет решиха да не се избързва с разрушаването на съществуващата структура на първичните партийни организации. Нови първични партийни организации да се създават само тогава, когато са налице нужните производствени и териториални условия."

Другарят Гено Петров ни въведе само в частица от сложните проблеми, които стоят пред общинския комитет и първичните партийни организации в селското стопанство. Да чуем мнението и на Атанас Видев, секретар на общинския партиен комитет в с. Катуница, Пловдивски окръг:

„По-висшият етап на концентрация и специализация доведе до изменение и развитие и на производствените отношения. Сега по-голяма част от предприятията и стопанските организации непосредствено се ръководят от органи, които не са в обсега на партийното ръководство на общинския комитет. Усложняват се връзките, увеличава се отговорността. Естествено, това изисква и подобряване ръководството над първичните партийни организации. Поставя се въпросът за тяхното изграждане при новите стопански структури. Считам, че неотклонно трябва да се следва дадената насока от Националното съвещание във Велико Търново за ролята на първичните партийни организации, където се говори за вредата от раздробяването на първичните партийни организации и се даде препоръка за тяхното уедряване. На този въпрос искам да се спра по-подробно. Преди година нашите партийни организации бяха изградени по дирекции, понеже това е при нас формата, под която се извърши концентрацията и специализацията. Не може да не се отчете, че партийните организации имаха възможност отблизо да следят производствения процес на съответния отрасъл. Но трудно ми е да се подкрепя с други положителни аргументи. Явиха се редица неблагополучия. Всяко наше селище представлява исторически оформила се общност със свой вътрешен живот, обичаи и традиции. Всеки кооператор е неразривно свързан с общоселските проблеми. Със същата сила това се отнася и за комунистите. А при нас се получи така, че членувайки към първичната организация, която е извън селото, ние ги откъснахме от социалната им среда. Провеждат се мероприятия, тържества, чествувания и т. н., те бяха наблюдатели, а не участници. Това се отрази и на тяхното самочувствие. В селата останаха само териториалните първични партийни организации предимно от пенсионери, които нямаха сили да разрешават социалните и други въпроси. Бих казал, няма въпрос в селището, който да не засяга всеки комунист. Да вземем за пример първичната партийна организация в училището. Секретарят сам сподели, че инициативата на комунистите учители е намаляла, след като се отделиха в една малочислена партийна организация. Дори и директорът на училището много по-леко се отчита за успеха в училището пред своите колеги. Много по-труден би бил неговият отчет пред комунистите от селото. Защото въпросите на образованието, както и тези на търговията, селското стопанство и т. н., засягат цялата общественост. Докато в града за различните въпроси има отделни служби, които се контролират от градския комитет на БКП, то в селото тези въпроси стоят пред първичните партийни организации.

Първичните партийни организации изградихме на територията на отделното селище. Ако в отделно производствено, стопанско или административно звено имаме необходимия брой комунисти, изграждаме самостоятелна първична партийна орга-

Digitized by Google

низация. Където това условие не е налице, изграждаме обща производствена първична партийна организация. Териториалните партийни организации си запазиха същия състав."

По повдигнатите въпроси могат да се чуят и други идеи, мнения и препоръки. Това е и естествено. Условията, при които живеят и действуват първичните партийни организации, се различават. А това изисква да се измени качествено и ръководната дейност на общинския партиен комитет.

Посочените разсъждения не са специално подбрани. Те отразяват опита и практическите изводи на двама секретари на партийни комитети с богата делова квалификация и положителен опит.

Очевидно прегрупирането на комунистите съобразно новите стопански структури не става автоматично. Заедно с укрепването на стопанските единици се извършва и засилване на партийното ръководство. При това се спазва едно основно изискване — партийното влияние да се разпростре във всички сфери на обществено-политическия живот. Недопустимо е укрепването на едно звено за сметка на друго. В партийните решения и документи се подчертава, че партийните органи и организации отговарят за целокупния живот на своята територия. Като орган, който отговаря за политическото ръководство на икономическите процеси, както и за утвърждаването на социалистическия начин на живот, общинският партиен комитет така трябва да разположи своите сили, че да съумее успешно да овладее и направлява тези явления.

За развитието и дейността на първичните партийни организации излязоха редица партийни документи. Това са главно материалите от Националното съвещание във В. Търново за първичните партийни организации и материали от XI конгрес на БКП. Всички те се разучават и прилагат в практическата работа за успешното изпълнение на конгресните решения в селското стопанство. Съзнателно няма да се спираме на тях, а ще засегнем само тези въпроси, които по-близко засягат дейността на общинските партийни комитети и техните взаимоотношения с първичните партийни организации.

ДА НАПРАВЛЯВА ДЕЙНОСТТА НА СЕКРЕТАРИТЕ

Това е основна грижа на общинския комитет. Трябва да се отбележи, че новите условия не намалиха, а значително увеличиха изискванията към секретаря на първичната партийна организация. Задължително условие за него е да владее ленинския стил на ръководство, да има нужната квалификация и делови качества. Да умее правилно да разпределя задълженията между членовете на бюрото и комунистите. Всеки да получи задача, която да отговаря на неговото желание и способности. Същевременно да проявява контрол и взискателност.

Като изключим всекидневните преки връзки и контакти на секретаря на общинския комитет и неговите членове със секретарите на първичните партийни организации, в практиката се срещат главно следните разпространени други форми.

Ежемесечните срещи на секретаря на общинския партиен комитет със секретарите на първичните партийни организации. На някои места те се именуват „Ден на секретаря". На тях те получават указания за задачите през месеца и дават отчет за своята работа. Някои от срещите са посветени на опита на по-добрите, на други се изнасят беседи, посещават се колективно партийни събрания и т. н. Има и общини като в Черногорово, Пазарджишки окръг, където секретарите се събират в общинския комитет в началото на всяка седмица. Разбира се,

Digitized by Google

това зависи от техния състав, условията на работа и т. н. Секретарят на общинския партиен комитет в с. Мало Конаре, Пазарджишки окръг, М. Данчев сподели, че той предпочита сам ежеседмично да обикаля секретарите, да им поставя на място задачите и да ги проверява, понеже повечето от тях работят в материалното производство. Според него секретарят на първичната партийна организация трябва да е от материалното производство, когато преобладават комунистите производственици. „Най-добрият механизатор, животновъд, полевъд и т. н., който притежава и съответните организаторски способности, трябва да застава начело на първичната партийна организация." Можем да се съгласим с мнението на Данчев, що се отнася до първичните партийни организации, в състава на които влизат комунистите от една производствена или стопанска единица. Но в повечето случаи партийните организации обхващат повече отрасли или цели селища. Естествено е секретарят да разполага с повече време за партийна дейност. В този случай той не може да съчетава пряката си работа с партийните си задължения. Грижа на общинския партиен комитет е да подействува условия за нормална дейност на секретарите на първичните партийни организации.

В с. Мало Конаре на членовете на общинския партиен комитет са дали поръчение да помагат на секретарите. Всеки член на комитета, независимо къде работи, получава поръчение в коя първична партийна организация да членува. Там той е непосредствен помощник на секретаря и бюрото. Например членът на общинския партиен комитет и председател на профкомитета към общината членува и отговаря за работата в първичната партийна организация при животновъдството.

В общинския партиен комитет в Катунища е въведена практиката всеки месец един от секретарите да дава отчет пред комитета по даден въпрос от партийната дейност. На тези заседания присъствуват всички секретари на първичните партийни организации. Така те се запознават с обсъждания въпрос и им се дава думата за мнение и препоръки. След това от секретаря на общинския партиен комитет отпада грижата да „свежда" решенията до партийните организации.

Общинският партиен комитет е звеното, което пряко ръководи и направлява дейността на първичните партийни организации. Естествено е отговорността за това да пада върху секретаря на комитета. Броят на първичните партийни организации в общината позволява той да има непосредствени наблюдения върху цялостната им дейност. Подългогодишните секретари лично познават комунистите от цялата общинска организация. Това е и условието за едно компетентно и зряло ръководство. А секретарят на общинския партиен комитет в с. Тотлебен, Плевенски окръг, в повечето случаи присъствува на всяко партийно събрание.

УСЛОВИЯ ЗА ПЛОДОТВОРНА ДЕЙНОСТ

Поради многообразието на проблемите ще засегнем само някои от тях.

В доклада си пред XI конгрес др. Т. Живков, като говори за партийните комитети, остро поставя въпроса за разграничаването на функциите. Естествено, ако общинският партиен комитет взема правилни решения, които не довеждат до дублиране на другите органи на територията на общината, това ще се отразява благоприятно и на дейността на първичните партийни организации. Не са малко случаите в партийната практика, когато по-горният партиен орган декретира с решение смесването на функциите.

Digitized by Google

Нарасна отговорността на първичните партийни организации за кадрите. Досега повечето от тях влизаха в номенклатурата на общинския партиен комитет. Естествено е да се увеличат номенклатурните кадри на първичните партийни организации. Отговорността за тези кадри трябва да се допълва и с някои права на партийни организации върху тях. Това би трябвало да се обсъди и реши конкретно във всеки общински партиен комитет.

Нови функции придоби общинският партиен комитет с ръководството на първичните партийни организации, които са на територията на трудов колектив, но са на стопанско или административно подчинение на органи, които са извън обсега на комитета. Например първична партийна организация в дирекция „Животновъдство", която се ръководи от аграрно-промишления комплекс, първичните партийни организации към клон на ДАП, който се ръководи от окръга, и т. н. В това отношение и задачите на общинския партиен комитет са сходни с тези на градските комитети, които ръководят първичните партийни организации в трудовите колективи, подчинени на различните стопански и други обединения, органи и институти. Необходимо е общинските комитети своевременно и бързо да уреждат наболелите въпроси в тези колективи със съответните им стопански и други ръководства, с което ще помагат за създаване на нормални условия за работа на първичните партийни организации, за осъществяване на контролните им функции.

Конкретната помощ на първичните партийни организации е нужна и при ръководството на масовите организации. Особено за Отечествения фронт и Комсомола, чиято структура не винаги отговаря на партийната. Често на практика се прехвърля отговорността от една партийна организация на друга. Усилията на общинските партийни комитети са насочени главно в две посоки. От една страна конкретно, реално да се преценя коя първична партийна организация за кое звено ще отговаря. А втората особено важна насока е да се засилят изискванията към техните общински ръководства от страна на партийния комитет. По-често би трябвало те да се отчитат пред общинските партийни комитети как ръководят и какво е състоянието на техните низови звена.

Неотменно политическо задължение на общинския комитет е да насочва партийните организации към такава дейност, която да утвърждава социалистическия начин на живот. Промишлените технологии в обработването на земята, повишаването на механизацията и културата на земеделието са процеси, които ще доведат до постепенното изравняване на селскостопанския с промишления труд. „В условията на аграрно-промишлените комплекси продължава да се изменя социалната природа на селяните кооператори, които все повече се доближават до работническата класа."[1] Процесът за изравняване начина на живот в селото и града твърде много зависи от намесата на субективния фактор. Що се касае до дейността на първичните партийни организации и помощта на общинския партиен комитет, трябва да се имат предвид и следните неща. В повечето от малките и средни по големина селища преобладава възрастното население. Неминуемо това се отразява на характера на работата на първичната партийна организация. В помощта си за културния и обществения живот партийният комитет не може да не се съобразява с тази особеност. В едно селище в Хасковски окръг с предимно възрастов състав на населението беше изпратен естраден състав. Естествено, концертът не се състоя.

---

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между X и XI конгрес и предстоящите задачи. Партиздат, 1976, с. 71.

Digitized by Google

Последната концентрация и специализация рязко намалиха и интелигенцията в малките и средните селища. Специалистите и другите висши кадри се концентрираха в общината и в аграрно-промишлените комплекси. Това е неблагоприятно за културно-просветната работа. Затруднена е и политическата просвета на комунистите. Задача на общинския комитет е да компенсира този недостатък с такива кадри, да ги заведе на строг контрол и отчет и да ги изпраща на просветна дейност в селищата.

Утвърждаването на социалистическия начин на живот неминуемо е свързан с участието на селяните кооператори в управлението на стопанските организации. Това засилва тяхната отговорност и повишава чувството им на стопани при новата степен на концентрация и обобществяване. От общинския партиен комитет и първичните партийни организации се изисква постоянно да развиват съществуващите и да експериментират нови форми за участието на кооператорите в управлението. Под ръководството на партийните организации новоизградените профсъюзни органи в селата трябва да изучат и опита на работническите колективи. Това е една неизчерпаема база за засилване връзките и взаимното влияние на двете дружески класи за утвърждаването на единния социалистически начин на живот.

Върху дейността на първичните партийни организации положително се отразяват и общопартийните събрания на общинската организация. Необходимо е да се отбележи, че през последните години те рязко намаляха. Това е неоправдано. На тези събрания комунистите се приобщават към общинския партиен комитет като техен непосредствен ръководен орган. Партийният комитет има възможност да се отчита пред тях за своята дейност и да ги запознава с основните проблеми на общината. Общите събрания на ОПК — Сливница, Левешки окръг, се провеждат по едногодишен план. Всяко тримесечие е заплануване по едно събрание. Обикновено на тях се разглеждат въпроси, които засягат цялата община. Вземат се и съответни решения. Предвижда се на всяко събрание да се дава отчет на общинския партиен комитет как са изпълнени взетите решения. Комитетът се отчита и по въпроси, които са разглеждани на негови заседания.

* * *

Това са частица от проблемите, които вълнуват общинските партийни комитети и първичните партийни организации. Ако искаме най-кратко и същевременно най-точно да формулираме замисъла на Централния комитет за укрепване на общинските партийни комитети, то трябва да кажем, че това се извършва с основната цел за по-близко и действено ръководство над първичните партийни организации. Както се казва и в Тезисите на ЦК на БКП за развитието на Партията, „Основен критерий за оценка на работата на партийните комитети да бъде: състоянието и развитието на дейността на първичните партийни организации"[1]. Тяхната богата и разнообразна дейност след конгреса потвърждава на дело правилната насока на ЦК за тяхното по-нататъшно утвърждаване като политически органи.

Иван МИЧЕВ

---

[1] Тезисите на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията. Партиздат, С., 1976, с. 164

Digitized by Google

ТЕЛЕКС В СЕДЕМ СУТРИНТА

На снимката този човек изглежда по-млад, както всъщност млади са и годините му. Но зърнете ли отдалеч облака на съвършено бялата му глава, уловите ли малко бавните му движения или неговата уморена поза върху седлото на велосипеда, непременно ще му отсъдите възрастта на свекър. Бихте сметнали, че е от ония благодушни и кротки старейшини на голяма челяд, които в тихите летни вечери седят мълком под лозницата, събувайки бавно уморените си крака.

Именно нещо старейшинско има у Маринов и когато разговаря с някого на площада, и когато застане на трибуната, и когато в кабинета му се втурне някой. Видимо той не се пали, не ръкомаха, не повишава тон. Външно. Защото неговото горене е вътрешно. Нашук на своите 45 години, на който би могъл да изглежда и като младеж, секретарят на общинския партиен комитет в село Тотлебен е един улегнал, с уморена осанка човек, за когото бихте казали, че е боец от съпротивата.

И вие не бихте сгрешили.

С онова поколение го свързва неговата прямота, безпокойството му, яркото му чувство за социален оптимизъм.

Бивш счетоводител и плановик на кооператива, Георги Маринов допадна на съселяните си и те го избраха за партиен секретар. Избират го вече четиринайсет години. Тачат го, почитат го, делегат на последния партиен конгрес го изпратиха. Слушаха думите му по радиото, по телевизията, гордееха се с това, слушат го и сега на събранията за конгресните насоки. Звънят и от съседните селища — от Пелишат, от Славяново. И делегатът, общински апостол, кръстосва пътищата.

През последните дни все да разрежда малко тези посещения. Отвори се време за работа след дългите дъждове и хората като отприщена вода плъзнаха по къра. Закъснели бяха със засаждането на пипера — кал, лехите не можеш да направиш, а разсадът избуя, ще кажеше, няма да се прихване добре. По-голямо зло не можеше да ги сполети — тукашните градинари са прочути, обиране нямат чушките наесен. Похвали. Награди. И то се знае, портретът на бригадира Димитър Пешев — в алеята на първенците. Но докато се стигне до там... От алеята често и снемат портрети. Според резултатите.

Бригадирът е нетърпелив, разсадъчните машини потеглят, но работа около тях — колкото щеш. Секретарят вече се е срещнал с пионерите, убедил е хората да помогнат в този труден момент. Убедил е силна дума. Него те го слушат, не е нужно много да говори. Почитат го още от ранни години, но особено драг им стана от деня, в който се случи нещо необикновено. Не, това те не бяха очаквали дори от такъв добряк като него!

Тогава секретарят Георги беше още счетоводител. Завършиха ус-

Digitized by Google

пешно годината и той изчисли всичко: добива, суми за получаване. Определиха и първите премии. Времето на недоимъка бе останало назад, мнозина вече зидаха в къщите си бани, други чакаха ред за автомобили. Премиите идваха навреме. Както му е ред, от тях се възползваха и служители, и бригадири, и членове на управителния съвет. Само Георги Маринов се отказа.

Председателят го смъмра:

— Какво искаш да кажеш с това? Пишеш се много принципен или що?

— Моята работа е да пиша, а не да се пиша някакъв — бе отговорът. — Не съм произвеждал пипер и домати, няма да получа за това пари. Ще взема само онова, което ми се пада за моята работа, заплатата ми. Който се смята производител, нека си начисли премия. Аз не мога.

Очите на Георги излъчваха странен блясък. Председателят го изгледа, но повече не отвори уста. „Я виж какъв бил той, а изглежда като тиха вода. Е, както иска. Само дано не нашуми много този негов отказ. Ро-ман-ти-зъм! Детинщини!"

Да не нашуми? Нямаше начин. В едно село хората научават всичко, колкото и да бъде тайно то.

Първо служителите от канцеларията зашушукаха, че счетоводителят не е така дестинирано тих, както изглежда, че това е един човек с характер. Вгледаха се в постъпките му. Да, той винаги е бил неуморен — един чист ручей, който всички търсят...

Още тогава косите му бяха прошарени. Малко преди това той бе приключил с комсомолското секретарствуване. Избраха го за партиен секретар.

..Снощи се бе разбрал с хората, но сега бързаше да види кого къде ще настанят. Някои от възрастните жени ги боляха ръцете, трудно щеше да им бъде цял ден да скубят разсад. Другите не биваше да стоят на слънце, трябваше да вършат нещо под навес.

Секретарят излезе набързо от къщи.

Само ранобудните разбраха, че завеждащият свинефермата дълго бе чакал да тръгне секретарят, за да го пресрещне край портите му. Нямаше съмнение — беда бе подгонила животнозъда в този ранен час:

— Прасетата, Георге!

Секретарят трепна:

— Епидемия?

— Друго. Лючерна сме им хвърлили тази заран. Смеските се свършиха.

— Царевица в хамбарите нали има?

— Не е ронена, не е мляна. Пък и малко е, не може без резерв. Смески трябват за малките прасета, а от склада се бавят, от два дни обещават...

Георги Маринов тръгна. Разбира се, осигуряването на фуража съвсем не беше негова работа, но хората бяха в затруднение и трябваше да се помогне незабавно. За телефон бе рано. Канцеларията на агропромишления комплекс в Пордим още бяха празни. Обиколният автобус, събиращ служителите от селата, навярно още не бе тръгнал.

И секретарят пусна едно съобщение по телекса, отправяйки завеждащия фермата да се готви за разтоварването на смеските.

Час по-късно директорът на фуражното предприятие на комплекса Коста Симеонов намери на бюрото си съобщението.

— Чак пък толкоз! — рече той.

Пред очите му минаха редове от вчерашните статии в „Октомврийски пламък". Главният специалист в предприятие „Млечно животновъдство" Петър Дончев разказваше на уводно място за ползата от „зеленото хранене". Материалът носеше доброто заглавие „Бодро настроение". Прочитайки го, директорът на фуражите бе въздъхнал с облекчение, неподозирайки грозящия го ултиматум. Ако с кравите нещата вече стояха добре, то с прасетата... Той не бе поглеждал вчера графика за отделните ферми и сега... Телекс. Ако е телефон, по-добре. А това написано съобщение ще стигне навярно до шефовете, ще се влигне шум. Две хиляди

Digitized by Google

и петстотин прасета без фураж. Председателят Хинов непременно ще направи изводи.

Не може ли някак на четири очи този Георги Маринов... Все така си върши работите. На оперативки все ще каже нещата както две и две, без да гледа кого ще засегне. Негов съученик го засече веднъж на заседание: „От дете си такъв, кръгчета не рисуваше, винаги ъгли. Характер!"

При тези мисли директорът на фуражите нямаше на какво да разчита. Нареди да натоварят три камиона, ама повечко да ги натоварят, и тихо звънна на Маринов.

Секретарят се бе прибрал от зеленчуковата градина и имаше при себе си човек. Сутрешната пара бе оставала далеч, той бе сигурен как ще протекат нещата и се бе заел с други работи.

Гласът от Пордим се разнасяше меко в слушалката. Според него радиотелефонът бил по-удобна връзка от телекса, особено когато става дума за дреболии. Какво са три камиона смески в рамките на един комплекс с милион проблеми...

— Милионът си е милион — отвърна Маринов. — Ти, Коста, си знаеш твоята работа, аз моята. Аз не решавам всемирните въпроси, а тотлебенските. Така че мога да ти кажа, че човекът, който ще разтоварва фуража, вече чака.

Директорът от другия край на жицата се сбогува.

В стаята на секретаря чакаше друг директор. Той също имаше свои тревоги. Миналата вечер Маринов бе разговарял с него и с колегите му за дисциплината, за кражбата на време. Тогава директорът Илия Вечев не прие напълно критиката, но сега вече бе размислил и диалогът беше интересен.

— Знаеш ли, Маринов, много преди ти да сториш това, мен в окръжния отдел „Народна просвета" ме критикуваха, че нарушавам учебната програма според разписанията на автобусите. Пътуват си учителите. Вървят си между Плевен и Тотлебен и хич не се интересуват има ли тук в селото задачи, няма ли. В училищните бригади участвуват едни и същи преподаватели. На учениците държа сметка за отсъствията, на учителите не. В лошо време някои дори за часовете си закъсняват, да не говорим, че време за обществени ангажименти не отделят.

Монологът на директора харесваше на секретаря и той не бързаше да го прекъсва.

В двете училища на селото — интерната и логопедическото — има над осемдесет учители и възпитатели. Една част са местни хора, други са отдалеч, но са наели тук квартири. Трети обаче всекидневно тичат след автобусите или, недочакали разписанията, стигат до града на автостоп. Колко са двайсет километра? Не че досега не им е говорено за това, но миналата вечер секретарят Маринов постави въпроса ребром. Говорейки за дисциплина в учителската първична партийна организация, той първо разгледа въпроса за работното време. Поименно. Сериозно. Поставена бе задача да се потърсят резерви, да се види как ще се излезе от това изоставане. Някои от възпитателите работят по два часа, а учениците изостават. Натоварването на едни учители е прекомерно, други вечно отсъствуват. Има учители — дългогодишни пропагандисти в системата на партийната учебна година, — има сред тях и активни самодейци, а има и преподаватели без поръчения. Комунистите от училищата бяха започнали да се самоотчитат на събрания, както ставаше във всички първични организации в селото, но някои отлагаха този отговорен момент, позовавайки се на наближаващия край на учебната година. На Маринов това не му харесваше и той откровено го каза.

Сега директорът Вечев бе дошъл да потърсят заедно пътищата за изход от съществуващото положение. Това, че селото е близо до окръжния град и се намира на главен път, усложняваше работата.

— Те и от окръжния отдел имат своята вина — каза директорът. — Мен ме критикуват, а самите те.

Digitized by Google

когато назначават хора, ги упътвал как по-лесно биха могли да се прибират в Плевен. Само с подготовката на местни кадри ще решим въпроса...

Маринов изслушва доводите на директора с уважение, после излага своята теза, че всичко това е така, но нещата трябва да се решават не само в перспектива, а и с днешната дата. Да се подобри дисциплината на съществуващия състав, пък когато се подготви друг...

Директорът благодари, сбогува се и тръгва. Бежовата му жилетка потъва в коридора.

В общинския партиен комитет предстои обсъждането на работата на комунистите преподаватели и тези предварителни диалози са добре дошли за секретаря. Ще се срещне с няколко души още, разбира се, и с директора на другото училище Младен Андонов. Той експлозивно изрази всичко, което мислеше, още миналата вечер след съвещанието по дисциплината, но може би имаше какво да каже още. Секретарят го знаеше — той първом всичко ще изрече на един дъх, а после стъпка по стъпка ще се върне към вече обсъжданите неща. Интересен биваше резонансът на въпросите в душата на този енергичен, понякога сприхав и помитащ всичко край себе си човек, който сетне мълро отсяваше в делника си стореното. Наказван преди години с последно предупреждение за неспазване принципа на колективизъм в работата на учителския колектив, за прибързаност и грубост, за незачитане на горестоящи ръководства и за какво ли не още (формулировката беше твърде дълга), сега Младен Андонов работи, вслушвайки се в думата на околните. Това не му пречи и да поизбухне, и да понагруби някого, но хората са свикнали с резките му реакции и повече обръщат внимание на други негови черти. Той умее и да отдели главното от второстепенното, и да изисква много от учители и ученици, и да създаде добра база, и да мобилизира силите на местната интелигенция като председател на съвета за изкуство и култура. В селото има стари традиции на културна дейност, читалището е основано още в 1904 година и всичко, захванато някога, сега се развива.

В общинския комитет например са обсъждани редица въпроси, свързани с чествувания, с прегледи на художествената самодейност, с идеологическото въздействие на киното, с качеството на местната радиопропаганда...

Секретарят на общинския партиен комитет Георги Маринов е носител на орден „Кирил и Методий" — втора степен.

Селото е център на богат духовен живот. Много често читалищният салон разтваря врати за интересни прояви. Чествувания, състезания. Местни самодейци изнасят концерти, спектакли. Организират се портретни вечери на първенците, чествувания на бележити дати. Ако за юбилея на Априлското въстание програмата са подготвили учениците от едното училище, за празника на Кирил и Методий са се изявили другите. Публиката е прецизна.

Секретарят — също. Той вечно търси нерешените въпроси. Вечно оценява минусите, дирейки път за оправянето им.

Верен бе на себе си и когато стъпи на трибуната на конгреса.

Спирайки се на проблема за изграждане на поливните площи като източник за увеличаване на добивите, Маринов каза: „През окръга минават реките Вит, Искър, Осъм, а северната му граница е Дунав. Въпреки това водите не се използват, напоителните системи както в нашето село, така и в окръга са остарели и са на ниско техническо ниво."

Попитах главния инженер на АПК Слави Личев прави ли се сега нещо по този въпрос.

Отговорът бе, че пет фрегати за напояване са в монтаж, че в тази насока „в близките седмици ще се разгърне работа на широк фронт"...

Бях видяла една интересна снимка — гости от Плевен по случай пускането на първата сноповръзвачка в Тотлебен през 1940 година. Това несъмнено за времето си събитие е зафиксирано по един оригинален

Digitized by Google

начин. Хората ликуват. Първата лястовичка на механизацията в Тотлебен. Година преди това тотлебенци са създали по примера на съветските колхози първия в страната кооператив и сноповръзвачката, заснета на мегдана, е била голямата им придобивка. Сега най-грубите данни за механизацията в тукашния агрокомплекс са: 450 трактора, 60 зърнокомбайна, 40 силажокомбайна...

Кое, ако не безпокойството на хората, тяхното недоволство от постигнатото ги води към усъвършенстване?

Тотлебенските доячи са първенци, сред тях вече има стотонници, а комсомолската секретарка Паунка Генадиева е окръжен първенец по механизирано доене и се нарежда на трето място в страната.

Стремежът на секретаря е тези хора да живеят все по-смислено.

— Добрата база, създадена за животновъдите, е само начало — казва Маринов. — Имаме всички удобства: паркет, баня, цветен телевизор, клуб. Но на нас ни трябва активна работа на клубния съвет. На нас са ни потребни не само отлични доячи, но и личности, първенци със свое разбиране за нещата. Аз например не искам да им подсказвам решенията в тяхната дейност, уча ги сами да се добират до тях...

Взискателен към другите, секретарят на общинския партиен комитет е безпощаден към себе си. Обмисляйки своя самоотчет (който е предстоящ в една от първичните организации), Георги Маринов акцентира на следния недостатък: натоварване с несвойствени задачи. И се замисля: не изземвам ли често чужди работи? Ето и сега. Написа информацията за приключването на партийната учебна година, а това трябваше да стори заместник-секретарят по идеологическите въпроси. Маринов бе присъствувал на повечето от занятията на звената (тук вторниците са закон за всички, които се учат!), познаваше проблемите, бе докладвал по-рано по изпълнението на решенията на Февруарския пленум и сега, напомняйки няколко пъти на заместника си, че трябва да напише информацията, седна и я направи сам. Неправилно. Ами тази заран? Негова работа ли беше това съобщение по телекса? Строго погледнато — не, но човекът бе в беда и се беше обърнал към него в ранен час.

Трите камиона с фураж отдавна бяха разтоварени. Едно дете бе изтичало до автоспирката да върне обратно свинегледачката, която, знаейки, че днес няма да има много работа, бе хвърлила набързо люцерна на прасетата и се бе запътила на гости в Обнова.

Телексът бе върнал нещата на мястото им. И настроението в стопанския двор наистина бе станало бодро.

Несвойствена работа?

Много още има да се виниш, другарю секретар. И при този самоотчет, и при следващия. Теоретически твоята самокритика ще е правилна. А практически? В твоето село ти си един и всички очи са обърнати към теб. Трийсет предизборни събрания в районите на Тотлебен — ти си на всичките, хората отвсякъде поръчват да дойдеш. Пиперът неразсаден, ти си нащрек, търсят те. Дори на спортистите връчваш флагчетата. В делник и в празник на вратите ти чукат. При спорове си арбитър, при разпри — съдник...

Авторитетът на селото. Секретарят.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

БОРБА ЗА ВИСОКА КУЛТУРА

ЕВТИМ КРЪСТЕВ
секретар на ОК на БКП — Търговище

Внедряването на новостите и челния опит е не само показател за равнището на културата на селскостопанското производство, но и основен фактор за повишаване ефективността на производството. Още в началото на 1974 г. окръжният комитет на Партията в Търговище на свой пленум разгледа този проблем. Пленумът приe три основни документа: **мероприятия** за внедряването на новостите и челния опит, **схема** и **система** за същата цел и **правилник** за участие в движението и присъждане на звание „За висока култура на селското стопанство". Защо схемата и системата бе необходимо да предшествуват правилника?

По-рано и в окръжните ръководни органи, и в АПК твърде често се спореше за това, как биха могли да се доведат ускорено и ефективно новостите в практиката. Неясните и спорните въпроси винаги се свеждаха до източниците на информация, начините ѝ за получаване, нейното обобщаване и кой орган да отговаря за внедряване на най-напредничавото. Така се роди необходимостта да разработим система и схема с цел да внесем ред по тия въпроси, да „отсеем" полезното за практиката в окръга. Цялата работа се съсредоточи в изградения съвет на обществени начала към окръжния народен съвет под ръководството на заместник-председателя, отговарящ по селското стопанство. Обработената информация, определените новости и постижения на науката и практиката, приети от експертния съвет, влизат в плана на ОНС за технически прогрес. Председателите на АПК като стопански ръководители подписват заповеди за прилагането им при конкретните условия, обвързани с необходимото материално осигуряване.

Целта на движението ни „За висока култура на селското стопанство" бе да намерим творчески най-ефективния начин и получим от растенията и животните онази продуктивност и добиви, които сортовете и породите могат да дадат. В това направление разработихме критерии съобразно възможностите на отделните райони, които трябва да се постигнат от производствените колективи. Така например критерий за бригадите за промишлено производство на зърно стана добивът на пшеница над 400 кг от декар за равнинната част от окръга и над 300 кг за планинската; царевица съответно 600 и 450 кг. Разбира се, в бригадите се отглеждат голям брой земеделски култури, поради което взехме само основните и решаващите: пшеница, царевица, ечемик и слънчоглед, а за останалите условието е да се изпълнява производственият план.

От друга страна въпросите за висока култура не се свеждат само до равнище на производствените показатели, а са комплекс от всеобхватни мероприятия и показатели. Ето нашите изисквания в това направление: бригадата за промишлено производство на зърно трябва да

Digitized by Google

е комплектована с техника за пълна механизация на ония процеси, които у нас вече се извършват с машини, да има добре оборудвана механизирана площадка за следкомбайното обработване на зърното, бригадният стан да отговаря на определени битови условия за механизаторите, да се изпълнява договорното изкупуване, да се внедряват новостите, да се развива рационализаторското дело, да се осигуряват икономии на горивни и смазочни материали не по-малко от 1 процент; механизаторите да се превозват до работните места, а посевите да бъдат чисти от плевели и блоковете добре оформени. Така е и за кравекомплексите, където наред с количествения показател — 4000 литра мляко за равнинната част и 3200 л за планинската, 90 телета от 100 крави, се изисква още над 90 процента от млякото да бъде първо качество; процесите доене, почистване на тора, хранене и поене да бъдат напълно механизирани, а към кравефермите да бъдат изградени клубове, битови стаи, асфалтирани пътища и цветни алеи и най-важното, съвременна организация на труда — двусменна работа и петдневна работна седмица. Подобни критерии и изисквания бяха поставени и към останалите производствени единици — зеленчукови бригади, овцеферми и пр. Тия показатели са твърде високи за условията на окръга и за тяхното получаване е необходимо да се създадат необходимите материални предпоставки. Дори имаше въпроси, дали няма да облагодетелствуваме ония производствени единици, към които ще насочим вниманието си — доставка на повече торове, техника и подобрения на базата. Практиката ни оправда — естествено е да се даде нещо повече тогава, когато се искат и значителни резултати.

Приетият правилник „За висока култура на селското стопанство" предвижда това звание да се присъжда само тогава, когато се осигури комплексно решаване на всички изисквания, и тук не може да става дума за някаква преднамереност. Обратно, считаме, че сега по този начин творчески прилагаме партийните решения, даваме практическа възможност на колективите да получават високи резултати при подобрени условия на труд и производствен бит. За пример може да се посочи следното: още през 1974 година в окръга имаше няколко кравеферми, в които от години наред се получават над 4000 л мляко. Гордост за окръга е овцефермата в Макариополско, където за 1975 година от 1803 овце се получи средно по 12,280 кг вълна. В тия колективи обаче не бяха решени редица проблеми от социалната програма, което не им даде възможност да завоюват званието. Може да се посочи и друг пример: специализираното предприятие по лозарство към Аграрно-промишления комплекс в Търговище получи по 802 кг грозде от декар от ценните винени сортове, т. е. надмина изискванията по правилника. С този резултат то се класира на второ място в страната и на първо между специализираните лозарски предприятия. Въпреки това на предприятието не бе присъдено званието „За висока култура на селското стопанство", защото не се внедри изцяло в насажденията обработката с отклоняващите се секции и някои блокове бяха обработени по реда ръчно с мотика. Така стои въпросът и с другите производствени единици. Вярно е, че те получиха много мляко, вълна, грозде или зърно, но трудът им все още е тежък, условията на работа още примитивни, а това в никакъв случай не е белег за висока култура на производството. Главно поради некомплексно решаване на изискванията, заложени в правилника, за 1974 година от всичко 47 колектива, кандидатствували за званието, бюрото на окръжния комитет на БКП не го присъди на нито един. Тази безкомпромисност, засилената взискателност и извършената преоценка в АПК и колективите помогнаха за още по-целенасочена и резултатна работа през 1975 година. Задача на ръководството бе с новото строителство или реконструкция, на бригаден стан или животновъден комплекс да се решават всички изисквания по

Digitized by Google

правилника, а трудовите колективи да дават само това, което зависи от тях и е по техни сили.

Този начин на решаване на въпросите има и друга страна. Трудовите колективи видяха във високите производствени резултати главния залог за изпълнение на социалната програма и сами настояват да участвуват в това ново движение. От своя страна стопанските ръководители бяха реално задължени пред висшестоящите ръководни органи да изпълняват с еднаква настойчивост и ефект двете части на плана — икономическата и социалната. Всичко не може да се реши от един път, но затова окръжният комитет следи ръководствата на АПК на всяка цена да решават въпросите най-напред в ония производствени единици, които имат високи постижения или са с предпоставки за това. По този начин правилникът изиграла голяма роля, като направи ежедневните делнични задачи да рефлектират като социално отражение, изразено в повишаване самочувствието и мобилизиране на трудовите колективи за повишаване на обществената производителност на труда.

Не по-малко значение имат и някои други морални и материални стимули. Носителите на високото звание получават грамота, те се вписват в почетната книга на окръга. Правилникът предвижда възнаграждението им да се завиши до 10 процента. Сега обсъждаме да се дава по-висок разряд на кооператорите от ония бригади и ферми, които са завоювали званието, защото получените резултати са следствие на тяхното по-голямо умение и знание в работата. По-целенасочено се провеждат и курсовете за повишаване на професионалното майсторство.

Знанията, получени в системата на селскостопанската просвета, в промишлено-учебните центрове стават основа за интензификацията на труда, а това от своя страна ще доведе до по-резултатен труд и ускоряване присъждането на званието. След това, както посочих, ще се повиши и разрядът. Ето една сполучлива според нас форма за обвързване на обучението с крайния ефект и стимулите.

* * *

Решенията на ОК на БКП биха останали добри пожелания, ако не бяха подети от партийните комитети и първичните организации, ако не беше проведена онази голяма организационна, пропагандна и агитационна работа — задължително условие за претворяване в живота на всяко добро начинание. Тогавашните районни комитети на Партията проведоха пленуми за разгръщане на по-нататъшната организаторска работа, за създаване предпоставки съобразно конкретните условия за участието на всички колективи в движението. Тук могат да се отнесат като положителен факт приемането на диференцирани показатели за съставните звена на производствените единици, а така също цялата гама от оригинални в редица случаи материални и морални стимули. Характерна в това отношение и подчертано положителна беше работата на партийните и стопанските ръководства в АПК — Попово. Като направиха преглед на своите сили, на създадените предпоставки за включване на колективите на по-широка основа, преценяха, че могат да излязат с обещание пред ЦК на БКП за масово разгръщане на движението.

Окръжният комитет насочи партийните органи да разгледат въпроса за висока култура на земеделието не откъснато, не като обща постановка, а с конкретна насоченост към важните възлови производства за дадено стопанство или район. Така например общинските партийни комитети в района на Омуртаг заработиха най-напред с колективите от тютюнопроизводните бригади, от АПК — Търговище и Антоново — с животновъдните ферми. Общинските партийни комитети и ППО от района на АПК — Попово на специални заседания и събрания запознаха

Digitized by Google

всички комунисти и трудовите колективи с решенията, обогатиха ги със своите предложения и инициативи. Нещо повече, в началото трябваше да се преодолее психологическата бариера, защото критериите не бяха съвсем леки. Поради това бяха набелязани ония колективи, които, както се казва, трябваше да поведат хорото. Те вече имаха завоювани успехи, самочувствие на първенци, поради което пропагандната и организационната работа, които се извършиха сред тях, спомогнаха бързо да откликнат на зародилото се движение и да станат първи кандидати за високото звание, а по-късно — образци за бъдещото състояние на производствените колективи.

Увереността се засилваше и от практическите мерки, които веднага бяха взети от ръководството на АПК — Попово. В ДЗС — с. Славяново бяха построени два жилищни блока с 30 апартамента за животновъдите, работещи в кравекомплекса. Към лозарската бригада в с. Опака бе построен тракторен стан и модерен пункт за манипулиране на гроздето със стол и битови удобства за кооператорите. В младежката бригада за промишлено производство в Горско Абланово започна комплексно решаване проблемите на механизаторите. Решени са изцяло изискванията за птицевъдите от предприятието за производство на яйца в Ломци, Садина, Дриново. Планирани са още три детски градини, пет филтри за животновъдите. Такива предпоставки ОК на БКП се стреми да създава в подхода на ръководствата и на останалите АПК, тъй като те се явяваха като своеобразна материална база на агитацията, която бе проведена, материализиран израз на комплексността в движението. Овцекомплексът в с. Стража към АПК — Търговище е с изцяло решени проблеми, отговарящ на изискванията. Така функционира и говедовъдният комплекс в ДЗС — Врани кон към АПК — Омуртаг. Най-общо казано, стремим се нашите обекти да наподобяват заводските условия в промишлеността.

Какво място е заел този проблем в съзнанието на хората, може да се разбере най-добре не само по производствените резултати, а и от проведените годишни събрания в ППО и партийните конференции на общинските комитети преди Единадесетия конгрес, които минаха под знака на борбата за висока култура в земеделието. За разлика от други години, когато всички въпроси често пъти се свеждаха до елементарно отчитане на стопанските резултати, сега партийните организации имат една специфична система като измерител за тяхната политическа работа в партийното ръководство на икономиката. Да вземем например изказванията, направени на общинската конференция в с. Опака от председателя на ТКЗС и от секретаря на ППО в с. Люблен. От тях става ясно, че реализационната цена на гроздето от 174 лв. е достигнала до 264 лв. на тон. Фактически те са създали допълнително обща продукция главно по пътя на качеството. Това е станало благодарение на съревнованието, водено за издигане културата на земеделието. Филиалът на стопанството и първичната партийна организация, критикувани в миналото за слаба работа, са осъществили прелом в довеждане изискванията на съревнованието до знанието на всеки труженик, поради което бригадата вече с право кандидатствува и получи званието.

Личните ми впечатления от много събрания и конференции и преди всичко тия от района на АПК — Попово потвърждават отбелязаното дотук. На общинските конференции в с. Опака и в Попово комунистите с възторг говореха за това, какви възможности им е дал правилникът за отличаване с почетното звание, как той е развързал инициативата на производствените колективи. Става ясно, че те знаят с какво да започнат и как да вървят към целта, имат по-големи възможности и оригинални форми да упражняват правото на партиен контрол над стопанските ръководители в това отношение.

Digitized by Google

• • •

Независимо от голямата работа, която беше извършена във всички аграрно-промишлени комплекси, има нещо различно, специфично, прогресивно, което откроява АПК — Попово както в създаването на предпоставките, така и в най-бързата реализация на набелязаните мероприятия. Кое е характерното? Може би трябва да се започне от факта, че в този комплекс най-бързо се пристъпи към реализиране партийната директива за концентрация и специализация на селското стопанство. Сериозни постижения има в реконструкцията и модернизацията, в областта на животновъдството. И което е особено важно, тази задача се осъществява с комплексен подход, с едновременно решаване и на всички социално-икономически въпроси, на всички проблеми, свързани с усъвършенстване на технологията и условията на труда.

Важно значение като предпоставка е също така фактът, че ръководството на АПК — Попово извършва отрасловата специализация на производството и управлението настойчиво, последователно и научно-обосновано. Там има изградени специализирани предприятия — за производство на мляко и месо, за яйца, за едролистен тютюн, за производство и преработка на зеленчуци, АХЦ и други. Успоредно с тях работят специализираните полевъдно-животновъдни стопанства (ТКЗС и ДЗС от 1. I. 1976 г. преустановиха дейността си). Специализираното ръководство на отделен подотрасъл се създава едва тогава, когато той се концентрира, когато се реконструира и модернизира неговата база. Останалите дейности, като полското производство, овцевъдството и пр., са обект на дейността на полевъдно-животновъдни стопанства на териториален принцип. По такъв начин управленческата дейност и в двата типа производствени организации е близо до трудовите колективи, като ги ръководи компетентно и ефективно.

Компетентна и ефективна е партийната работа, осъществявана от общинските комитети, ролята и значението на които на нито един етап от развитието на комплекса не са били подценявани. Нещо повече, окръжният комитет разчиташе на тях. За да не остане дейността им единствено в сферата на разясняването и пропагандирането, възложено им бе те да правят предложения пред ОК на БКП кои колективи ще кандидатствуват за получаване на званието и на кои ще бъде присъдено то. Тази ангажираност накара общинските комитети и особено тези в Поповския район да се заловят здраво с новата задача, тъй като дело на тяхното партийно ръководство бяха и получаваните добри резултати в миналото. Не можеше например ОПК в Попово, под чието ръководство производствените колективи на тамошното ТКЗС дадоха за шестата петилетка продукция за над 60 млн. лв., да остане назад в новото начинание. Дори започна да се чувствува една скрита благородна надпревара за изява на общинските комитети в сферата на този богат на възможности почин.

Може много да се говори и за конкретната работа, извършена за повишаване квалификацията на кадрите с помощта на Техникума по селско стопанство. Там обучението не е едно елементарно просветителство, а курсът се води с откъсване от производството, завършва с изпит, дават се разряди. Кооператорите, които го завършиха, първи добиха самочувствието на селскостопански работници от нов тип, а то се пренася и сред останалите труженици. Многобройните фактори и предпоставки планомерно и целенасочено повлияха в този комплекс да се получи едно чудесно сливане на личните и колективните интереси с тия на цялото общество.

Не малко значение има пропагандирането на опита на първенците. Съществено е да се знае къде как се изпълняват поетите обеща-

Digitized by Google

ния, как работят колективите, които постигат успехи. Заради това в АПК — Попово обръщат особено внимание на гласността. Всяко решение на управителния съвет, на общинските комитети се довежда бързо до знанието на хората. И тази информация се извършва от най-отговорните партийни и стопански ръководители. За района на АПК се издава вестник „Септемврийски пламък", който има постоянна рубрика „За висока култура на селското стопанство". Тримесечно се помества във вестника и колона на първенците. Използват се пълноценно програмите на местните радиоуредби. Голяма роля играе провежданият събор на първенците, който се оказа добра форма, внедрена в практиката, и се очаква с нетърпение от кооператорите. Като завършек на всички стимулиращи мероприятия трябва да се посочи и обявяването на званието, което се извършва при тържествена обстановка и подходящ ритуал. Важното в този момент е моралният ефект, поради което твърде много се държи присъждането на званието да стане пред целия колектив, а някога в съчетание и с други тържествени случаи.

Паметен ще остане за тружениците от Поповския район пети ноември миналата година. На срещата събор на първенците и участниците в движението, където участвува секретарят на ЦК на БКП Иван Пръмов, се отчете преизпълнението на петгодишния план и на 12 колектива бе присъдено званието „Колектив за висока култура в селското стопанство". Отчетени бяха и неподозирани резултати; производственият участък в с. Гагово с ръководител Христо Славчев получи през изтеклата година средни добиви от пшеницата 504 кг, от ечемика — 618 кг, от царевицата за зърно — 713 кг, от слънчогледа — 256 кг.

Опитът на Попово и неговите постижения стават сега практика на редица други комплекси. В резултат на това верижно предаване на най-добрите форми на работа ние можем да отчетем радостни показатели по редица производствени резултати. Ще посоча само един пример, за да се види как влияе тази комплексност в оценката на един важен и често подценяван показател — качеството. Когато оценявахме постиженията предимно по количествени показатели, за качеството само се говореше. Тъй като то сега е един от факторите, който, както бе споменато, не може да се компенсира с други, постигнахме прелом от окръжен мащаб. Докато предните години първокачественото мляко бе 89 процента за кравето и 86,2 процента за овчето, през 1975 година вече постигнахме 98 процента за кравето и 95,1 процента за овчето. Като се има предвид, че това е средна цифра за окръга, може да се добие представа, че са налице животновъдни колективи с далеч по-добри резултати. Като цяло, в резултат на разгърналата се повсеместна организаторска работа за обхващане на по-голям брой участници в движението, техните резултати позволиха окръгът предсрочно да изпълни шестия петгодишен план.

• • •

Изминаха повече от две години, откакто на специален пленум на окръжния комитет ние взехме решения и фактически сложихме началото на съревнованието за повишаване на културата на земеделието. Всичко, което е постигнато, не дойде даром. Имаше, разбира се, в началото неубеденост, имаше и такива производствени единици, които си надцениха възможностите, тъй като бяха свикнали да се сравняват със старите критерии, но всичко вече е изминат път. Този път ни донесе и много нови идеи, които ОК на БКП обобщи. На първо място в тях се заостря вниманието на партийните и стопанските ръководства да насочат работата вече не само в определен брой колективи, а във всички звена, тъй като изтеклите две години показаха, че има предпоставки и те да кандидатствуват за званието и да работят по отделни

Digitized by Google

критерии от правилника. От това масово включване се очаква и най-голям ефект по пътя на превръщане критериите в масова практика. Ето защо беше решено, докато всички производствени единици не получат званието, то да не се присъжда и на по-висшата стопанска организация. Така че един производствен участък като този в с. Гагово от АПК — Попово като цяло може да изпълни показателите, но специализираното стопанство ще получи званието, когато всичките му поделения го завоюват, а за АПК — когато всички производствени единици достигнат показателите. И това е един от главните залози, ако искаме да постигнем резултати по целия фронт на селскостопанското производство.

Настъплението в това направление окръжният комитет на Партията разглежда и в друга светлина. То трябва да се извършва с всички сили на ръководните органи и стопанските организации. Дават се задачи и на такива организации като окръжно управление на пътищата, напоителната система, селсъветите и други. Например от пътно управление се иска да ликвидира пустеещите и обрасли с храсти ивици край пътищата и създава приветлив вид край блоковете. Напоителна система трябва да подобри каналната мрежа, да почиства редовно сервитутните ивици около магистралните канали, а най-вече да извършва реконструкция и модернизация на напоителните полета, за по-високопроизводително напояване.

Усъвършенствуване на съревнованието за висока култура в селското стопанство вече става под разностранното въздействие на всички отдели на ОК на БКП. Мина времето, когато се смяташе, че това е работа единствено на отдел „Селскостопански". Отдел „Организационен" все повече се интересува от партийната работа на комитетите и ПТО в светлината на приетия правилник и под този знаменател привежда оценките на кадрите. Отдел „Пропаганда и агитация" свързва работата си със съревнованието, създава със своите форми и средства убеденост, пропагандира широко достиженията на първенците, полага усилия да се опагледяват изискванията и постиженията. В единодействието на всички отдели виждаме осъществяването на идеята за комплексния подход в партийната работа. Този стил на работа на ОК на БКП се обогатява и от задължението, което е поето от членовете на бюрото на окръжния комитет, от окръжното ръководство на Българския земеделски съюз, членовете на ИК на ОНС, които един път месечно посещават колективите. Там те изнасят лекции по някой важен въпрос от вътрешната или международната политика на Партията, беседват с кооператорите, отговарят на въпроси, приемат поръчения, които отнасят до компетентните органи.

Конкретна работа се върши и в управление „Земеделие" при окръжния народен съвет. Комунистите от първичната партийна организация при управлението поеха задължението всеки един от тях да окаже конкретна помощ на даден производствен колектив, борещ се за завоюване на званието. Тази инициатива увлече всички специалисти.

След Единадесетия конгрес с още по-голямо творчество и инициатива в работата се стремим към по-нататъшно разгръщане на движението „За висока култура на селското стопанство". И дълбоко сме убедени, че с още по-действения подход в нашата организаторска и политическа работа, с постоянната грижа за по-нататъшно сплотяване на колективите ще постигнем нови, по-големи успехи.

Digitized by Google

ПОВИШАВАНЕ ЕФЕКТИВНОСТТА НА УПРАВЛЕНЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

Н. Н. Н. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

Важен теоретичен изходен момент, който може да позволи добре да се разберат възможностите и насоките за усъвършенстване на управленческата дейност в стопанската организация, е нейното разглеждане като система. Тя се поддава на управленческите въздействия на по-горните системи и нейното усъвършенстване е подчинено на стопанските и политическите интереси на висшестоящите органи. Например стопанската политика на едно обединение е част от аналогичната дейност на министерството и т. н. Този структурно-йерархичен подход е основен по отношение целенаправляването и усъвършенстването на дейността на стопанската организация.

В същото време особено важно значение за усъвършенстването на управленческата дейност има вътрешното ѝ развитие, подобряването на структурните връзки и взаимодействието между нейните елементи и оптимизиране на тяхната дейност. Безспорно този процес е труден, защото стопанската организация е сложна социална система, върху която действуват икономически, административни, социално-психологически, политико-идеологически и други фактори.

В такъв смисъл усъвършенстването на управленческата дейност може да се реализира по две направления: от една страна, като част от общата политика на партийните и държавните органи по развитието на общонационалната икономика; от друга — от подобряването на вътрешнодействуващите в организацията фактори.

Всестранни и осезаеми са грижите на Партията и Правителството по усъвършенстването на управлението на цялата ни социална, в т. ч. и икономическа система. Решенията на Юлския (1968 г.), Септемврийския (1969 г.) пленум на ЦК на БКП, на Националната партийна конференция и на XI конгрес показват, че Партията се опира неизменно на ленинските принципи за управление и ги прилага творчески към непрекъснато изменящите се исторически условия. Съществено се подобри работата и управлението на стопанските организации. Това произтече предимно от обстоятелството, че в стопанското ръководство на предприятията и обединенията все повече навлизат подготвени кадри, притежаващи добра професионална, идейно-политическа и управленческа квалификация. Високите стопански резултати, които бяха постигнати през шестата петилетка, категорично потвърждават това заключение.

Съществуват обаче още много възможности за повишаване ефективността на общественото производство чрез подобряване на вътрешната организация на управлението в стопанските организации.

Движението и развитието на кадрите е естествен процес в определени граници. Общоприета и правилна е практиката един стопански ръководител да започне своята работа от по-низово място и след натрупването на известен опит, и след показването на необходимите делови и други качества да заеме по-висок ръководен пост. Това предполага едновременното акумулиране и на професионални, и на ръководни качества. Не случайно в много страни, а също и у нас, се създадоха специализирани звена за повишаване на ръководната подготовка на стопанските работници. Само такава система и целенасочена кадрова политика може да отговори на изискванията на различните равнища на ръководната работа.

Характерен в това отношение е примерът на държавното стопанско обединение „Елпром". Отчитайки необходимостта от добре подготвени низови ръководни кадри, преди няколко години ръководството създаде към филиала по технология, организация и управление малко звено, което се зае с организираната им подготовка по някои управленчески и специални дисциплини. Това се извърши със съдействието на квалифицирани научни сътрудници и стопански дейци. Първите резултати в това отношение бяха добри. Очертаваше се благоприятна възможност отговорни ръководители от обединението и специалисти — научни работници от Института по електропромишленост, да излагат и развиват актуални въпроси по управлението и организацията на производството, обстойно да формулират пътища за решаване на задачи в обединението и с това да постигат необходимото единство в мисленето на кадрите по изпълнението на целите. За съжаление този въпрос беше подценен и само след двегодишна дейност центърът прекрати своето съществуване. Така обединението се лиши от една прекрасна възможност със свои сили да подготвя, а оттам и да селекционира и развива собствените си кадри от низовите звена — цехове, участъци, отдели и т. н.

Единадесетият конгрес на Партията подчерта, че решително трябва да се преодоляват проявите на технократизъм, на пренебрежение към идейно-политическото съдържание на стопанската и административната дейност. Винаги, когато се взе-

Digitized by Google

мат важни решения, засягащи интересите на трудещите се, трябва предварително да се отчита техният политически и възпитателен ефект.

В управленческата дейност на ДСО „Елпром" има немалко случаи на положителна роля и въздействие на отделните ръководители върху трудовия колектив. Именно и на това се дължат неговите стопански и идейно-политически успехи.

Стопанският ръководител трябва да умее да прецени дали усилията за изпълнението на дадена задача ще бъдат пропорционални на проектирания резултат.

Редица критични бележки бяха направени на конгреса и за това, че продължават нарушенията на **трудовата, плановата, договорната и финансовата дисциплина и проявеното снизхождение и либерализъм към нарушителите.** Той подчерта, че въпросът за дисциплината не е само икономически въпрос, а в него се проявява достигнатото равнище на социалистическата съзнателност и отношението към социалистическия строй. Силните думи, казани по отношение на трудовата дисциплина, показват назрялата необходимост този въпрос веднъж завинаги да слезе от дневен ред на социалистическото общество. За това могат да допринесат редица фактори. Едни от тях са свързани с подобряването на **личния стил и методи на работа на стопанските ръководители** на различните равнища на управлението, а други с усъвършенстването на вътрешната структура и взаимодействие между отделните поделения и звена, т. е. с подобряването на организацията на управлението.

Добрата организация и рационалната управленческа структура увеличават възможностите за ефикасното изпълнение на задачите. Те позволяват на ръководителите да постигат по-добри резултати с по-малко хора. Предвид на насоките за съкращаване броя на административно-управленческия персонал проличава още по-силно значението на този фактор. Организацията е мерило за системност в работата, а тя изисква преди всичко точно разпределение на функциите, строга специализация на всеки от органите на управление, съгласуваност помежду им, премахване на дублирането и на излишните звена. Добрата организация премахва загубите на време. Срещу тази загуба, срещу разтакаването трябва, както пише Ленин, да се води борба по всички правила на военното изкуство.[1]

Ръководителите трябва да изучават и прилагат гъвкаво и с вещина науката за управлението в съответствие с конкретните условия. При изграждането на управленческата структура на стопанската организация ръководителят трябва да си поставя главния въпрос: „Каква структура отговаря най-добре на нашите нужди и на поставените ни от плана цели?" Вторият въпрос е: „Кога трябва да се премине от една към друга управленческа структура?"

При отговора на тези два въпроса е целесъобразно да се имат предвид няколко основни момента:

Целта на структурата, т. е. управленческата структура трябва да допринесе за постигането на предварително установени цели. Тези цели ще бъдат реализирани, когато различните функции на организацията се класират както по значение, така и по йерархична зависимост; така управленческите функции, които са пряко свързани с крайните стопански резултати, стават основни за ръководителите.

Специализацията — тя изисква всяко лице, заето в управлението, да изпълнява задачи, които имат определена логическа връзка; някои специалисти са на мнение, че нейните граници трябва да се считат за преминати, когато заетите в управлението лица престанат да се интересуват само от пряко възложената им работа и се намесват в сферата на дейност на другите сътрудници. Работата и функциите на звената трябва да бъдат точно отразени в управленческата структура и в правилата, определящи реда за извършване на една или друга работа.

Приемствеността — една нова управленческа структура — винаги трябва да показва тенденции на приемственост от старата; това е логично и в много случаи необходимо; рационалните елементи, утвърдени от дългогодишен опит, следва да се развиват и усъвършенстват. При тази приемственост обаче нерядко се запазват и още дълго съществуват отделни постове или звена, които не са в съответствие с новите изисквания; даже и при нова управленческа структура, която функционира нормално, на тях им се намира работа, но това е понякога безполезна или излишна работа.

В процеса на своето развитие от 1965 г. досега ДСО „Елпром" под въздействието на обективните условия на няколко пъти измени своята организационна структура на управлението. При своето създаване то имаше типична функционална структура — с обособени производствени, технически, икономически и общоадминистративни отдели, подчинени на функционално специализирани директори. Пет години след това с увеличаването на обема на произвежданата продукция повече от два пъти и със създаването на голям брой нови заводи обективно се появиха предпоставки за по-целесъобразното изграждане на управленческата структура. В съответствие с тях бе разработен модел на управление на обединението, при което управленческата структура придоби ново съдържание. Бяха обособени специализирани дирекции по производството на енергетично оборудване, електроапаратура, ел. материали и др., т. е. управлението се подчини на специализираните изисквания в съответствие с характера и обема на отделните производства.

По-късно с увеличаването на специализацията и концентрацията на производ-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 35, с. 517.

Digitized by Google

ството от обединението излязоха и се обособиха в самостоятелни стопански организации — комбинати или обединени предприятия — редица производства — на енергетично оборудване, кабели и проводници, асансьори. Както се вижда, структурата на управлението динамично се привежда в съответствие с обективните условия на развитие на производството. Но успоредно с това развитие се появява един открит въпрос, по който е трудно да се даде категоричен отговор. Той изисква предварителна теоретична оценка. Въпросът е до това: доколко концентрацията на производството, която е един обективен процес, трябва да се съпътствува в една или друга степен с концентрацията или децентрализацията на правата и отговорностите по неговото управление. В литературата и практиката съществуват различни становища. По наше мнение рязкото разделяне и обособяване на някои от тези звена в абсолютно самостоятелни от управленческа гледна точка организационни единици повлия в известна степен неблагоприятно на общата политика по отношение на усъвършенстването на редица управленчески проблеми — въвеждането на типизирани технологически процеси, на нормализиране и стандартизиране, въвеждането на централни заготовъчни звена, по развитието и производството на технологическа екипировка, по методологическото и практическото разработване на редица въпроси на организацията и управлението на производството.

Днес обществеността живот и производството са се усложнили толкова много, че никой, дори и най-опитният ръководител не е в състояние сам да се оправи със стоящите пред него задачи. Сега успехът в управлението принадлежи на онзи, който смело се опира на съвременните постижения на техниката, включително техническите системи за комуникация и управление. В това отношение внедряването на автоматизираните системи на управление е важна и неотменна задача навсякъде, където обективните условия го налагат. В ДСО „Елпром" по тези въпроси определено се изостава, въпреки че то беше едно от първите обединения в страната, в които започна да се работи. На създадената секция по АСУ обаче не се отделя необходимото внимание.

Успоредно с обективните фактори, които влияят върху качеството на управленческата дейност, съществени са резервите и от подобряването на личния стил и методи на работа на ръководителите. Например някои ръководители централизират в свои ръце почти всички видове работа, а по-малко или повече избягват да делегират права на своите сътрудници. Ръководителите понякога постъпват така, защото биха искали техните сътрудници да решават проблемите по същия начин, както самите те биха ги решили.

Съществен резерв, който може да повиши ефективността на управленческата дейност, е подобряването на организацията на труда и използването на работното време. Известният съветски специалист по научна организация на труда А. Гастев преди години писа, че режимът на времето е първата задача, съставянето на плана — втората, а борбата за изпълнение на плана е третата и решаваща за истинска рационализация в изразходването на своето и чуждото време[1]. С планирането на организацията на труда и разпределението на времето се цели да се осигури режим на равномерна и ритмична работа, да се създадат трайни навици на последователност и системност при най-пълното използване на усилията, познанието и умението на съвременния стопански ръководител. Независимо от многото постижения, които нашето народно стопанство има, определено може да се каже, че този въпрос е в значителна степен подценен. Редица стопански ръководители са заангажирани по повече от 60 часа седмично. Вярно е, че е трудно, бихме казали невъзможно работата на ръководителя да се ограничи в рамките на регламентираните осем часа. Но целта е времето да бъде използвано пълноценно и да се ограничи в безвредни от физиологическа и психологическа гледна точка рамки.

В основните насоки за по-нататъшното обществено-икономическо развитие на страната се подчертава, че се налага все повече един нов и важен критерий за оценка на работата на ръководните стопански кадри. Той включва не само текущого изпълнение на задачите, но и как се създават материалните и политическите предпоставки за протичането на научно-техническата революция в перспектива. Това изисква в стопанската практика да навлизат все повече високообразовани и политически предани творци на стопанската дейност, защото „...колкото и да се развива техниката и да се внедряват кибернетичните принципи в управлението, в сила остава и винаги ще остава ленинската постановка, кадрите решават всичко"[2].

Сегашният етап, на който се изисква не само количествено развитие, но рязък качествен скок в равнището на стопанската дейност, усъвършенстването на вътрешното управление на стопанската организация, крие неограничени резерви. Дълг на всеки стопански ръководител, на комунистите и на партийните организации е своевременно да поставят на оценка досегашните постижения, възприетия стил и методи на работа, необходимостта и насоките на усъвършенстването им, наличните технически средства за управление и степента на тяхното използване. На тази основа е целесъобразно да се разработят комплексни програми за всестранното развитие и усъвършенстването на управленческата дейност, за повишаването на ефективността на управлението на стопанските организации.

[1] По книгата на Г. Попов „Техника на личната работа" С., Техника, 1969, с. 105.
[2] Отчетен доклад на ЦК на БКП пред XI конгрес, в. „Раб. дело" от 30. III. 1976 г.

Digitized by Google

ЕДИНСТВОТО НА МЕЖДУНАРОДНОТО КОМУНИСТИЧЕСКО И РАБОТНИЧЕСКО ДВИЖЕНИЕ

Българската комунистическа партия последователно се бори и отстоява единството на комунистическото движение върху основата на марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм. Убедително доказателство за това е многотомното издание на Избраните съчинения на първия секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет на НРБ Тодор Живков, двадесет и три тома от които бяха публикувани по случай 20-годишнината на Априлския пленум от 1956 година. В тях е изтъкнато голямото значение на идейното и теоретическото наследство на Димитър Благоев и Георги Димитров, на нашата Партия, ярко се открояват онези черти, които определят облика ѝ на пролетарска партия от нов тип: вярност към марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм, непримирима борба срещу разновидностите на буржоазната идеология и ревизионизма, активно участие в дейността на международното комунистическо движение, солидарност, дружба и сътрудничество с КПСС и другите братски партии. Същевременно в съчиненията на първия ни партиен и държавен ръководител не само е запазено, но и е умножено това неоценимо богатство. В тях още по-ярко е показан интернационализмът на нашата Партия, една от закономерностите в нейната дейност и развитие.

• • •

В трудовете на другаря Тодор Живков се отделя **голямо внимание на основните проблеми на теорията, стратегията и тактиката и специално на единството на световното комунистическо движение на съвременния етап.** В неговите доклади пред партийните конгреси, речи, статии и изказвания интернационалното единство и сплотеност на комунистическите и работническите партии върху основата на марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм се оценява като най-главен въпрос на международното комунистическо движение, като закономерно явление, предопределено от целия ход на историята, то се разглежда като решаващ фактор за сплотяване на всички светови

Digitized by Google

революционни сили, главно условие за по-нататъшното развитие на световния революционен процес.

Значението на единството и сплотеността на световното комунистическо и работническо движение в наши дни нараства във връзка **с повишената отговорност на комунистите за съдбата на мира, демокрацията и социализма.** Необходимостта от единство и солидарност се увеличава поради непреставащите опити на империализма да сплоти всички реакционни и консервативни сили в единен антикомунистически фронт и да сее разкол в социалистическата система, в комунистическото, работническото и националноосвободителното движение в интерес на своите агресивни и контрареволюционни цели. От високата трибуна на Международното съвещание на комунистическите и работническите партии в Москва през юни 1969 година другарят Живков рязко се сбяви срещу опитите да се противопоставя един или друг национален отряд на работническата класа — на световното комунистическо движение, националните особености на дадено работническо движение — на общата стратегия на комунистите от цял свят, на общите закономерности на пролетарската революция и на строителството на безкласовото общество.

Важно теоретическо и политическо значение има разкриването на **конкретното съдържание на интернационалното единство на световното комунистическо движение в новите исторически условия като идейно и политическо единство:** единство между партиите и страните от социалистическата общност в областта на идеологията, вътрешната и външната политика, военното дело, във всички сфери на строителството на новото общество; единство и солидарност с работническата класа и комунистическите и работническите партии от напредналите капиталистически страни, с комунистите и прогресивните сили в националноосвободителните движения за постигане на общите цели в борбата срещу империализма и реакцията, за мир, демокрация и социален прогрес.

Важно значение имат постановките на другаря Живков за двата типа различия в комунистическото движение. Първият тип са различията в гледищата, в подхода и средствата за решаване задачите на революционната борба и социалистическото строителство. Те са свързани с това, че братските партии работят и се борят при специфични конкретноисторически условия. Когато са в рамките на марксизма-ленинизма, те не могат да водят и не водят до подкопаване единството на международното комунистическо движение и могат да бъдат изяснявани чрез другарската размяна на мнения.

Друга характеристика се дава на втория тип различия в гледищата, на различията, които са резултат от отстъпление от принципите на марксизма-ленинизма и от общоприетата линия на комунистическото движение. Ако те не бъдат преодолени своевременно, това „неизбежно води до развитие на центробежни сили, до фракционни действия, до израждане на дейците, които упорствуват в своите заблуждения" (т. 9, стр. 99).

Несвоевременното преодоляване на различията във възгледите от втория тип води до активизиране на ревизионизма и догматизма, подкопават единството на комунистическото движение. В съчиненията ревизионизмът се характеризира като проява на безпринципност и опортюнизъм и се изтъква, че той води към ликвидиране на революционната съзидателна същност на работническото движение, а догматизмът, закостенелостта на мисълта, подмяната на конкретния анализ на действителността с натрапливо повтаряне на стари формули създава благоприятна почва за сектантство и авантюризъм в политиката (т. 6, с. 66—67). Особено опасно е, когато ревизионизмът или догматизмът се

Digitized by Google

утвърдят в ръководството на някоя от управляващите комунистически партии и се превърнат в основа на държавната политика.

В почти всяко произведение на другаря Живков от 60-те и първата половина на 70-те години, в които се разработват проблемите на социалистическата система и комунистическото движение, се говори за необходимостта от съвместна борба срещу маоизма и неговата разколническа дейност. И днес остава в сила характеристиката на маоизма, съдържаща се в речта на другаря Живков пред Деветия конгрес на Унгарската социалистическа работническа партия на 29 ноември 1966 година, като отстъпление от марксизма-ленинизма, от колективно изработената генерална линия на международното комунистическо движение, като „фракционна, разколническа дейност", „антисоциалистически, по същество националистически и авантюристичен курс в комунистическото движение и международните отношения" (т. 13, с. 282). Такова е значението и на оценката за маоистката партия в речта му на Московското съвещание 1969 година като партия, която „се изгражда в идеологическо отношение като маоистко-троцкистка, антиленинска; в организационно отношение — със засилен до абсурд централизъм; по методи на ръководство — военизирана; по състав — дребнобуржоазна; по цели и задачи — националистическа, шовинистическа; във външнополитическите действия — авантюристична и антисъветска" (т. 16, с. 199).

Принципно значение има постановката за новата фаза в деградацията на маоизма, който, след като встъпи в съюз с най-агресивните сили на империализма, фашизма и реваншизма, с противниците на мирното съвместно съществуване и социалния прогрес, става все по-опасен за мира и сигурността на народите.

Тези оценки и постановки убедително обосновават верния извод, че е необходима съвместна борба срещу маоистката идеология и политика.

* * *

В трудовете на другаря Живков дебело се подчертава, че верността към марксизма-ленинизма и постоянната грижа за творческото развитие на революционната теория са необходимо условие за единството на комунистическото движение. „Цялата история на комунистическото движение — изтъква той — учи, че само такъв подход към теорията може да бъде основа за здраво и активно единство на действително революционните партии и на цялото световно комунистическо движение" (т. 6, с. 67).

От гледна точка на интересите на единството на комунистическото движение особено значение имат разработките по такива важни проблеми като: **същността и значението на пролетарския интернационализъм, неговото конкретно съдържание в новите исторически условия, съотношението между общото и специфичното, националното и интернационалното, ролята на КПСС и СССР, на социалистическата общност за единството и сплотеността на световното комунистическо движение, за развитието на революционния процес в света, в международния политически живот.**

В статията си „Ленинският принцип за съчетаване на интернационалното и националното", публикувана в списание „Проблеми на мира и социализма" през април 1970 година, другарят Живков разглежда пролетарския интернационализъм като неотменим принцип на научния комунизъм, важно оръжие на пролетариата в неговата борба против световния капитал, произтичащ органически от същността на борбата, която работническата класа води за своето освобождение от

Digitized by Google

експлоатацията на капитала и за изграждането на безкласовото комунистическо общество. Тук, както и в публикуваната седем години по-рано (през януари 1963 година) на страниците на същото списание статия „Единството на социалистическите страни — решаващо условие за строителството на комунизма“ и в редица други трудове, той обосновава значението на социалистическия интернационализъм, основа на качествено новите, непознати в предшествуващата история на човечеството отношения на дружба, другарска взаимопомощ, равноправие и сътрудничество между социалистическите държави. Сътрудничеството и взаимопомощта между страните от социалистическата общност и работническата класа в напредналите капиталистически страни с национаноосвободителните движения и освободилите се от империалистическото господство държави от Азия, Африка и Латинска Америка в борбата срещу общия враг — империализма и световната реакция — се обосновават като характерни за съвременния етап черти на пролетарския интернационализъм, свидетелствуващи за обогатяването и разнообразяването на неговото съдържание и конкретни форми на проявление.

Другарят Живков отделя голямо внимание на проблема за критериите за революционност и вярност към принципите на пролетарския и социалистическия интернационализъм в съвременните исторически условия. В редица свои произведения той неизменно подчертава становището на нашата партия, че и днес **критерий за революционност и вярност към пролетарския интернационализъм е отношението към КПСС и Съветския съюз** — решаващата ударна сила на световната социалистическа система и на международното комунистическо и работническо движение, техният авангард, най-богатият извор на опит, общ за всички комунистически и работнически партии (т. 3, с. 102; т. 8, с. 569; т. 9, с. 13 и др.). В тази връзка другарят Живков разкрива същността и историческото значение на дружбата и сътрудничеството между БКП и КПСС, между НРБ и СССР за победата на социалистическата революция и като движеща сила на строителството на социализма в България, ярък пример на пролетарски и социалистически интернационализъм в действие. Обобщенията му за опита на сътрудничеството между БКП и КПСС, българското и руското революционно движение в миналото и днес, непрекъснатото му обогатяване, разширяване и задълбочаване, обосноваването на политиката на БКП на всестранно сближаване на НРБ със СССР имат важно теоретическо и практическо значение.

Важно място в Избрани съчинения намират разработките по проблема за необходимостта от обща стратегия на комунистическото движение в съвременните исторически условия. Твърденията, че изработването на обща стратегия и тактика предполагало извършването на социалистическа революция и изграждането на социалистическото общество в отделните страни по един и същ начин, чрез едни и същи форми, другарят Живков окачествя като „наивни“ още на митинга в София на 11 април 1957 година по случай пребиваването на делегация на Френската комунистическа партия в България. Той отстоява марксистко-ленинското становище, че обществените закономерности изобщо се проявяват чрез различни и своеобразни форми. Тези своеобразни форми се определят от националните и международните условия, при които се извършва преходът към социализма в различните страни. Какви форми ще бъдат използвани в дадена страна, зависи по-специално от конкретното съотношение между класовите сили, от здравината на съюза на работническата класа със селяните, от характера и силите на противника, от характера на икономиката, нравите и институтите на дадения народ. „Не е и не може да бъде марксист онзи — подчертава първият секретар на ЦК на БКП, — който изтъква само тези своеобра-

Digitized by Google

зия, преувеличава ги и не вижда, че главното, същественото, определящото в процеса на социалистическото строителство не са тези специфични особености, а обективните закономерности на процеса на социалистическото строителство, които са общи за всички страни" (т. 3, с. 104).

Тези принципни положения се отстояват, развиват и обогатяват и в редица други произведения на другаря Живков. Така например в споменатата вече статия „Ленинският принцип за съчетаване на интернационалното и националното" се посочва, че подценяването на националното, неговото пренебрегване в разработването на стратегията и тактиката на Комунистическата партия, механичното прилагане на общите положения води до откъсване от живота, до неуспехи и поражения. В тая връзка се изтъква, че още по-голяма е опасността от надценяване на националното, неговото абсолютизиране, тъй като води към изолация от другите революционни отряди на пролетариата и пречи на осъществяването на единодействието. Приоритетът на съвместната борба се определя като сърцевина на пролетарския интернационализъм, неотменим принцип на международното комунистическо движение.

За обосноваване на необходимостта от обща стратегия и тактика, от общи усилия за творческо развитие на революционната теория, за оценяване на преломните и най-важните събития в света и в живота на международното комунистическо и работническо движение, от обмяна на революционен опит важно значение има постановката на другаря Живков за съобразяване с действието на две обективни тенденции, съдържаща се в неговото интервю в списание „Проблеми на мира и социализма" във връзка с 50-годишнината на Септемврийското въстание 1923 година „Революционният опит — оръжие на работническата класа": тенденцията на ускорена интернационализация на освободителните революционни процеси в съвременния свят и тенденцията на по-голяма диференциация на конкретноисторическите условия на класовата борба в отделните страни.

• • •

Централно място в трудовете на другаря Тодор Живков се отделя на пътищата, методите и формите на запазване, укрепване и издигане на интернационалното единство и сътрудничество на комунистическото и работническото движение.

В това отношение нашият пръв партиен и държавен ръководител винаги е изтъквал, че Българската комунистическа партия високо цени ленинската последователна и принципна дейност на ръководството на КПСС, както и усилията на всички братски партии за преустройство на комунистическото движение въз основа на теоретическите обобщения и съгласуваната стратегия и тактика на международните съвещания, за утвърждаване на новите форми и усъвършенстване методите на интернационално единство и сътрудничество на комунистическите и работническите партии на основата на общоприетите норми на взаимоотношения между тях.

При разработване на проблема за нормите на взаимоотношения между комунистическите и работническите партии в съвременните условия другарят Живков подчертава, че Българската комунистическа партия винаги е отстоявала и продължава да отстоява принципите на равноправието, суверенитета, ненамесата във вътрешните работи на отделните партии. Същевременно той се обявява против всеки опит за спекулативното противопоставяне на тези принципи на пролетарския интернационализъм. Той пише: „Ние сме за равноправие на отделните партии, за самостоятелност на партиите при определяне на тяхната по-

Digitized by Google

литика. Но самостоятелността и равноправието на партиите и техният интернационален дълг не са взаимоизключващи се понятия: те се намират във вътрешна органическа връзка" (т. 16, с. 197). Другарят Живков обосновава ползата от дискусиите в комунистическото движение от марксистко-ленински позиции, както и от взаимната другарска критика, като доказва, че нито дискусиите, нито другарската критика противоречат на равноправието и самостоятелността на партиите, на принципа за ненамеса във вътрешните им работи. „Ние ще бъдем благодарни и на всяка комунистическа партия — заяви той в речта си на Московското съвещание на комунистическите и работническите партии през 1969 година, — която искрено, по братски ни сочи нашите слабости и грешки, дава ни своите препоръки. Ние не смятаме, че това е намеса в нашите вътрешнопартийни и вътрешнодържавни работи" (т. 15, с. 222—223). Същевременно той посочва, че не може да бъде приемлива онази „критика", която е в разрез с нашите класови позиции и се прави без познаване и разбиране на същността на обществените, икономическите и политическите процеси, които се извършват в нашата и в другите социалистически страни, без да се отчитат измененията, настъпили в съзнанието и душевността на хората.

Висока оценка в Избрани съчинения се дава на развитието на двустранните връзки и сътрудничество чрез провеждане на срещи на високо равнище, размяна на делегации и работни групи, които са полезна форма за взаимно опознаване, за обмяна на опит, сближаване на позициите по най-важните проблеми на световното развитие.

Публикуваните в изданието доклади, статии, речи ясно откроява високата оценка, която нашата Партия дава на формите на многостранно сътрудничество: съвещания на ръководителите на комунистическите и работническите партии и други форми на многостранно сътрудничество в рамките на социалистическата общност, регионалните конференции и световните съвещания на комунистическите и работническите партии. В статията си „Мирът — главен проблем на съвременността" (1960 г.), в речта си на конференцията на европейските комунистически и работнически партии в Карлови Вари през 1967 година и в други трудове другарят Живков изрази безрезервната подкрепа на нашата Партия и нейния Централен комитет към постановката в Декларацията на Московското съвещание от 1957 г., че при нужда е целесъобразно да се провеждат по-широки съвещания на комунистическите и работническите партии за обсъждане на актуалните проблеми, за размяна на опит, за запознаване с гледищата и позициите един на друг, за съгласуване на съвместната борба за общите цели: мир, демокрация и социализъм. На международните съвещания другарят Живков гледа като на основна, изпитана форма за осигуряване с общи усилия единството на световното комунистическо движение, която се е утвърдила в практиката.

В докладите пред Седмия, Осмия и Десетия конгрес се изразява пълната солидарност на Българската комунистическа партия с постановките в документите на Московските съвещания от 1957, 1960 и 1969 година и нейната решимост да се ръководи от съгласуваните на тези най-авторитетни форуми на комунистическото движение обща стратегия и тактика в цялостната своя дейност. В доклада пред Десетия конгрес се изтъква, че Московското съвещание от 1969 година е важен етап по пътя на укрепване единството и сплотеността на комунистическото движение, по пътя на укрепване единодействието на широките народни маси в целия свят в борбата против империализма, че приетите от него документи оказват трайно въздействие върху цялостното развитие на международната обстановка.

Докладът на другаря Живков пред Национералната партийна кон-

Digitized by Google

ференция, както и редица негови най-нови произведения: Отчетът на Централния комитет пред Единадесетия конгрес, речите пред Двадесет и петия конгрес на КПСС, пред конгресите на Полската обединена работническа партия, Чехословашката комунистическа партия, Германската единна социалистическа партия и други, привличат вниманието с дълбокия научен анализ на последните изменения в международната обстановка, на процесите в световния революционен процес на съвременния етап, в комунистическото, работническото и националноосвободителното движение. Другарят Живков изтъква, че нашата Партия придава важно значение на новата конференция на комунистическите и работническите партии в Европа и участвува активно в процеса на нейната подготовка. В доклада пред Единадесетия конгрес той отново подчертава голямото значение на интернационалното единство на комунистическото движение, както и необходимостта от продължаване на борбата против десния и „ляв" ревизионизъм, против национализма и антисъветизма. Като се позовава на настъпилите в последните години дълбоки изменения в международната обстановка, на новите, изключително важни задачи пред комунистическото движение, той обоснова позицията на Българската комунистическа партия, че са назрели условията за подготовката и провеждането на ново международно съвещание на комунистическите и работническите партии.

* * *

Трудовете на другаря Тодор Живков са незаменимо методологическо ръководство за изучаване на интернационалните традиции на Партията, на процесите в световната социалистическа система, в международното комунистическо и работническо движение, на съвременния революционен процес особено през последните двадесет години. Те са могъщо идейно-теоретическо оръжие в борбата срещу буржоазната идеология и разновидностите на ревизионизма, в борбата за комунизъм, богат извор на патриотично и интернационално възпитание на комунистите и младежта, на всички трудещи се в социалистическата ни родина.

Digitized by Google

ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ И ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

к. ф. н. НИКОЛА САБРУТЕВ

По силата на закономерното нарастване ролята на субективния фактор в развитието на нашето общество нараства и ролята на първичната партийна организация като политическо ядро на трудовия колектив и първообраз на неговото бъдещо състояние.

За да изпълнява успешно функцията си на политическо ядро и за да се осъществява правилно връзката на Партията с масите, първичната партийна организация трябва да изгражда своята дейност винаги на научно равнище, а едно от изискванията за това е постоянно да изучава нуждите, настроенията и мненията на членовете на колектива, отношението им към политиката на Партията и към дейността на управленческите органи.

Политическата, възпитателната и организаторската работа на комунистите е толкова по-ефективна, колкото в по-голяма степен мнението на трудовите хора е в съзвучие с производствените, социалните и възпитателните задачи на колектива. В новите социални условия тази закономерност обуславя актуалността и значимостта на изучаването и формирането на общественото мнение в колектива. В последните години марксистката литература се обогати със сполучливи теоретични разработки по проблемите на общественото мнение[1], които помогнаха на първичните партийни организации да подобрят работата си в тази насока.

В тази статия ще се опитаме накратко да посочим основните задачи на първичната партийна организация за правилното формиране на общественото мнение в трудовия колектив. Но преди това няколко думи за същността и особеностите на общественото мнение в колектива.

В марксистката литература няма спор, че общественото мнение е специфично проявление на общественото съзнание и по-точно — на масовото съзнание. То представлява съждение за фактите и събитията в обществото, засягащи интересите на масите. Това съждение се изгражда в съответствие със създалите се в устойчивите социални общности (класи, социални групи, колективи) етични, естетични и др. норми, възгледи, правила и пр. Последните придават определен характер на оценката на събитието, дейността или поведението. Следователно общественото мнение е социално-психологическо явление, на преден план в което стоят оценката, отразяваща пречупените през мирогледа на класата обществени интереси. В условията на социализма тази оценка е единна поради липсата на антагонизъм в интересите на класите и социалните групи, при наличието на единство между обществените, колективните и личните интереси, а също така поради господството на марксистко-ленинската идеология и морал.

Общественото мнение възниква в резултат на съпоставянето на възгледите, разбиранията, становищата в процеса на разговорите, споровете, дискусиите за определено събитие, дейност или поведение на личността. В този процес мненията на отделните хора се обобщават, уеднаквяват и обединяват в една цялостност на основата на съвпадението им по отношение на същест-

[1] От български автори: Рачко Рачков, Общественото мнение, С., Партиздат, 1969; Минчо Драганов, Проблеми на общественото мнение, С., 1973, Димитър Ганьов, Изучаване и формиране на общественото мнение, С., Партиздат, 1974 и др.

Digitized by Google

вените признаци на събитието. Именно като цялост общественото мнение като че ли стои извън обсега на индивидуалните мнения, като отразява в себе си само обществените интереси през призмата на мирогледа на класата. То е проявление на разума на масите, но не е изолирано, а винаги се съпътствува с други социално-психологически процеси — социални чувства и настроения, внушение, психично „заразяване" и други.

В условията на трудовия колектив се съчетават усвоените от хората обществени интереси, норми, идеи и оценки, от една страна, и възникналите в конкретните условия колективни интереси, норми, оценки, идеи и пр., от друга страна. Тук се проявява диалектическата взаимна зависимост между интересите на класата и обществото като цяло и специфичните интереси на колектива. И както съществува относително различие между обществените и колективните интереси в рамките на тяхното диалектическо единство, така и може да се каже, че съществува относително различие между общественото и колективното мнение, което стои пак в рамките на тяхното диалектическо единство. Колективните интереси са проявление на обществените интереси, но те носят специфичния характер на функциите, задачите и мястото на колектива в системата на социалистическото общество. Затова те придават на колективната оценка определен облик, различаващ се до известна степен от този на обществената оценка. Оттук следва, че имаме основание да говорим за колективно мнение като проявление на общественото мнение в колектива.[1]

Общественото мнение е такова само когато достигне стадия на зрелост, т. е., когато в оценката се отразяват само обществените интереси. Друг е въпросът, че в обществените интереси при социализма намират „уют" и правилно разбраните колективни и лични интереси. Следователно ние трябва да различаваме общественото мнение в колектива от общото и единното мнение, от мнението на мнозинството или малцинството, от мнението на различни групи и пр. В тези видове мнения не винаги се отразяват в пълнота обществените интереси и затова не винаги могат да изразяват общественото мнение. Възможно е в някой случай да се формира единно мнение, съдържащо оценка, основана на идеите и нормите на отживели класи. Но то няма да бъде социалистическо обществено мнение.

Зрялото обществено мнение има огромна въздействуваща сила върху членовете на колектива. От него никой и никъде не може да се скрие. Дори и хората, които гласно или негласно го пренебрегват, не могат да избягнат неговите морални санкции, защото рискуват да изпаднат в изолация, да загубят авторитета си. То проявява взискателност и санкционира нарушителите по демократичен начин чрез методите на убеждението, като с това респектира всички членове на колектива. Общественото мнение доброволно подчинява хората и регулира техните постъпки и взаимоотношения, като въздействува върху съзнанието и поведението им. Именно по демократичния характер на принудителността то се отличава от правото. Общественото мнение (разбира се, когато то е правилно формирано, зряло) не подлежи на оспорване, нито на обжалване. Затова пък всеки член на колектива се чувствува доволен и достоен, когато неговото мнение съвпада с общественото мнение и в колектива, и страда, когато те се разминават.

Ориентирайки личността за реакцията на другите хора спрямо нейната дейност и поведение, общественото мнение предизвиква у нея стремеж към самооценка, която стимулира желанието за самоусъвършенствуване. С развитието на социалистическата личност все по-голям ще става стремежът й нейната дейност и поведение да получат одобрение и признание от страна на колектива и обществото. И този стремеж е толкова по-ярко изразен, колкото по-развито е чувството за колективизъм у хората.

Използването и усъвършенствуването на възпитателната и организиращата роля на общественото мнение в колектива зависи от това, доколко първичната партийна организация е успяла да овладее механизмите на неговото формиране, регулиране и изучаване.

* * *

Посочихме по-горе, че в общественото мнение в колектива се отразяват обществените интереси, а също така и колективните интереси като тяхно специфично проявление. Това поставя пред първичната партийна организация задачата чрез средствата и методите на идейно-възпитателната и организаторската работа да се грижи за правилното разбиране и съчетаване на обществените, колективните и личните интереси в живота на колектива. Ако всеки труженик разбере, че неговото лично благополучие зависи от умножаването на общественото богатство, той лесно би осъзнал, че обществените интереси стоят в основата на неговите лични интереси и лесно би поставил своето мнение и поведение в съответствие с единството на тези два вида интереси. Но интересите на хората отразяват техните потребности, научното разбиране на които Декемврийският (1972) пленум на ЦК на БКП постави като условие за нормално повишаване на жизненото равнище на населението. Да се внесе в съзнанието на хората научното разбиране за потребностите и интересите на обществото, колектива и личността — това е много важно условие за правилното формиране на общественото мнение. От друга

[1] За да избегнем повторенията, в статията ще употребяваме понятието „обществено мнение в колектива", като условно включваме в неговото съдържание и колективното мнение.

Digitized by Google

страна органичирането на работата в колектива трябва да бъде на такова равнище, че тя да не противопоставя обществените на личните и колективните интереси, материалните на моралните стимули за труд. Такова изискване постави пред първичните партийни организации Юлският пленум (1968 г.) на ЦК на БКП, а впоследствие и Десетият конгрес на Партията.

Едно от важните условия за правилното формиране на общественото мнение в колектива е осигуряването на обстановка на нормално общуване в колектива, в процеса на което се осъществяват неофициални (неформални, междуличностни) и официални (формални, делови, служебни) отношения. Като обменят мисли, възгледи, знания и опит, членовете на колектива се опознават взаимно, което премахва редица пречки във формирането на общественото мнение. Това се постига в сплотени колективи, отличаващи се със здрав социално-психически климат. Взаимното уважение и доверие, принципността и самодисциплината, високият авторитет на ръководителите, чувството на хората за удовлетвореност от цялостната производствена, обществено-политическа и културна дейност в колектива и страната, активното участие на членовете на колектива в управлението на предприятието или учреждението — това са условия, които предразполагат хората към правилна оценка на дейността и събитията. Научната организация на труда дава възможност да се преодоляват противоречията в деловите отношения. При недостатъчно организираните и слабо сплотените колективи съществуват микрогрупи с различно отношение към събитията и фактите, а това обуславя продължителната борба на мненията и потрудното формиране на колективните съждения. Важното е при това положение да се открият носителите на неправилни възгледи и нежелателни настроения, да им се предостави правилна информация, да се разобличат лъжливите им възгледи и авторитет. Това, разбира се, трябва да стане по демократичен начин в самия колектив.

Формирането на общественото мнение може да се осъществи нормално, ако първичната партийна организация осигурява на колектива навременна, точна и пълна информация за станалите събития и факти. И не само за тях. Информираността тук трябва да я разбираме в широк смисъл. Информацията за конкретните факти и събития да се съчетава с изясняването на причините и значението на подобни явления, да се посочат съществените им черти и свойства. Нещо повече. В достъпна форма да се свърже тази информация с теоретични обобщения, основани на постиженията на обществените науки. Чрез такова научно обосноваване се постига задълбочено изясняване на събитията и фактите, намира се общото в единичното и абстрактното в конкретното и по този начин се търси тяхното място в съвременността като цяло. Тук виждаме значението на идеологическата работа на първичната партийна организация и по-точно на пропагандата и агитацията. Въпросът за такава информация е свързано с изграждането на научен мироглед и с изясняването на закономерностите на политическото, икономическото и културното развитие на страната и човечеството. А този процес се извършва не за един ден. Постоянното и системното обсъждане на въпроси, засягащи обществените интереси, води до формирането на идейни позиции за оценка на политиката на Партията и обществените явления, т. е. изгражда се у хората научно-теоретично съзнание, чрез което се въздействува върху съдържанието на общественото мнение. Чрез политическата агитация се разясняват актуалните политически въпроси, лозунгите се конкретизират в определени задачи и се свързват с непосредствените интереси на хората, т. е. тя въздействува преди всичко на обикновеното съзнание. Чрез и разширята връзка на пропагандата и агитацията в партийната дейност обикновеното съзнание се издига до теоретично, т. е. хората осъзнават връзката на марксистко-ленинската теория с политическите цели и задачи на Партията, осъзнават връзките на корените с непосредствените интереси и единството на обществени, колективни и лични интереси. Така хората придобиват способност да осъзнават характера на станалите събития и последиците, които те могат да причинят за народа, класата, колектива и личността. При това положение общественото мнение се формира бързо, без много спорове и въздействува върху трудещите се с по-голяма възпитателна и мобилизираща сила. Следователно стремежът на първичните партийни организации трябва да бъде насочен към повишаването на идейното равнище на общественото мнение, за да може то да съответствува на комунистическите социални норми и с това да се премахва противоречието между официалните и неофициалните оценъчни критерии, да се постигне общо, единаво отношение на трудещите се към станалото събитие.

При възникнал конфликт или при постъпка на отделен член на колектива, която подлежи на осъждане от общественото мнение, трябва да се държи сметка на възможностите да се родят определени слухове. Има хора с ниска етична култура, които се стремят да се възползват от „дефекта на първата информация" и от наивността и недостатъчната критичност на жадните за повече „сензационна" информация хора. Особено често това се случва около въпроси, свързани с личния живот на хората. В други случаи една от спорещите страни разпространява съзнателно или несъзнателно невярна информация с цел да представи себе си в по-добра светлина, а другата спореща страна поради скромност или други съображения не счита за необходимо да се бори за спасяването на мнението на другите хора. При такива случаи индивидуалното мнение и „мъчителите на колектива

Digitized by Google

се изгражда неправилно, а това вече е сериозна пречка за правилното формиране на общественото мнение. Затова първичната партийна организация трябва да има инициативата винаги в свои ръце, като дава указание за изясняване на причините за конфликтите и мотивите на постъпките и навреме да осведоми за това колектива, като намери подходящи форми за обсъждане на случаите.

За информирането на трудовия колектив за станали събития и факти при различните случаи се използват различни средства. Например в предприятие „Сердика" в София чрез мълнии съобщават за закъсненията за работа и дават гласност на всяка небрежност и на всеки успех в производствената дейност. При случаите на кражба откраднатите вещи с името на крадеца се поставят на видно място до входа на предприятието, а през февруари т. г. бе проведено публично заседание на народния съд, на което бе разгледано делото срещу крадци.

Като доставя на колектива пълна и точна информация, първичната партийна организация създава условия за правилно протичане на социално-психологическите процеси, които съпътствуват и подпомагат формирането на общественото мнение. Поради големия ѝ авторитет тя не създава никакви съмнения в истинността на дадената от нея информация и мобилизира членовете на колектива сериозно да обмислят и оценят събитията и постъпките. Така процесите на убеждение и внушение са неразривно свързани и протичат едновременно със здрави социални чувства и настроения.

Формирането на общественото мнение в колектива е пряко свързано с обсъждането на станалите събития и факти, с размяната, уточняването, а понякога и сблъскването на индивидуалните мнения. Зряла оценка на събитията може да бъде постигната, ако се подбират умело най-удобните за всеки конкретен случай форми на обсъждане — събрания, заседания, беседи — групови и индивидуални, конференции, дискусии, тематични вечери и т. н. При такива обсъждания се предотвратява разпространяването на неистинни мнения и се развива привичката да се оценяват конкретните факти и събития от позициите на комунистическата идеология и морал. Ако е нужно, може да се извърши предварителна подготовка на обсъждането — да се определи комисия за проучване на събитието, предварително да се информират по някакъв начин членовете на колектива за събитието или за дневния ред, с което ще им се даде възможност да направят необходимите проучвания, да прочетат литература по обсъждания въпрос и да се подготвят за изказване. Така индивидуалните оценки се придвижват поблизо до истината, а това вече е предпоставка за по-бързо формиране на истинно обществено мнение. На самото обсъждане трябва да се създаде обстановка за свободна изява на индивидуалните мнения, с което се дава възможност на хората да преживяват събитието, да разсъждават върху фактите и да оценят правилно техния характер и значение. В процеса на обсъждането става обмяна на възгледи, оценки и чувства, вследствие на което мненията се обобщават, напускат сферата на индивидуалното съзнание и се преобразуват в обществено мнение, отразяващо обществените и колективните интереси. В процеса на обсъждането членовете на колектива показват степента на своята компетентност и способност да анализират, обобщават и предвиждат събитията на основата на научния мироглед.

Първичната партийна организация трябва да се намеси и в клубовете, където хората се срещат, разменят широка и разностранна информация, слушат беседи, доклади, гледат документални филми, таблици, графици и други нагледни средства. Тук също да се осигури вярна информация с различни средства.

На формирането на общественото мнение в колектива влияят и създалите се традиции и стереотипи на мислене, които са свързани със специфичните за дадена класа, социална и професионална група критерии за оценка на обществените събития и подход към обществените задачи. Тези стереотипи на мислене и традиции могат да оказват положително или отрицателно влияние върху изграждането на индивидуалното и общественото мнение в зависимост от класовата характеристика на нормите, които са закрепени в тях. В нашето общество стереотипите на мислене у някои хора съдържат между другото и отживели норми и възгледи за труда, отношенията между хората, красотата и т. н., останали от експлоататорския строй, които оказват сериозно въздействие върху механизмите на формирането на общественото мнение, което въздействие понякога се усилва и от други социално-психически процеси — внушение, мода, психическо „заразяване" и др., а също така и от пропуски във възпитанието на човека — безкритичност, наивност, неразвито гражданско съзнание, некомпетентност, неправилно разбрани потребности и интереси и т. н. Традиционното мислене не винаги може да защити истинските интереси на социалистическото общество и затова твърде често е голяма пречка за формирането на общественото мнение. Оттук произлиза и голямата задача на първичната партийна организация — непрекъснато да работи за изграждането на научно съзнание у новите хора, да внася научност в разбиранията за нормите, интересите и потребностите. А това пак е свързано с пропагандирането на марксистко-ленинската теория и с разясняването на партийната политика. Колкото по-високо е идейно-теоретичното равнище на трудещите се хора, толкова по-малки са възможностите за проявяването на стихийността и консервативността при формирането на общественото мнение.

Понякога някои членове на колектива запазват своето мнение, но приемат пре-

Digitized by Google

обладаващото становище, въпреки че са убедени в неговата несправедливост. Причина за това може да бъде както неправилното разбиране за принадлежността към колектива („Не искам да бъда като черната овца в бялото стадо!"), така и страхът от предизвикване на отрицателно отношение от страна на влиятелни хора в колектива. Има и партийни членове, които при обсъждането на въпросите са съгласни или мълчат, а извън партийното събрание изразяват друго мнение. Такива хора стесняват изявата на собствената си индивидуалност и задържат формирането на общественото мнение.

Важна задача на първичната партийна организация е да обедини и ръководи усилията на всички органи и организации в колектива, които са заинтересовани от правилното формиране и използване на общественото мнение. Това може да стане и чрез постоянната работа с актива, в който трябва да се изгради нагласа за правилното разбиране на предстоящи или станали събития и факти. Единството на възгледите на активистите осигурява правилното протичане на официалното и неофициалното обсъждане на тези събития и факти от колектива. Правилният подбор на активистите предполага изискването за висока идейно-политическа и професионална подготовка, положителен личен пример, активно участие в обсъждането и решаването на проблемите.

Много важно условие за създаването на обстановка за формиране на общественото мнение в колектива е грижата на първичната партийна организация за собствената ѝ сплотеност, за единомислието и единодействието в нейните редове. А за да се постигне това, е необходимо строго да се спазват основните организационни принципи на комунистическата организация, нормите на вътрешнопартийния живот и принципите на партийно ръководство. Като основна единица на политическия авангард на работническата класа и на социалистическото общество като цяло, първичната партийна организация има за свой дълг да изразява и съчетава обществените, колективните и съответствуващите на тях лични интереси. Именно поради това тя трябва да ръководи формирането на общественото мнение в колектива.

Партийната практика ни дава изобилен материал за обобщаване на положителния опит. В последните години проблемите на формирането на общественото мнение се свързват с огромната работа за издигане ролята на първичната партийна организация като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. Много партийни комитети и организации провеждат разговор с комунистите и научно-практически конференции по тези проблеми, прегледи на първичните партийни организации за работата им в трудовия колектив, все по-пълно се осъществява правото на контрол над дейността на административното и стопанското ръководство, от комунистите се изисква самооценка за приноса им в повишаването на авангардната роля на първичната партийна организация. Всичко това създава необходимите условия за правилното формиране на общественото мнение в колектива.

* * *

С развитието на нашето общество в съзнанието на новите хора се формира научно разбиране за социалните норми, интересите и потребностите. Оценъчните критерии на колектива и на всеки негов член все повече ще съответствуват на комунистическата идеология и морал. Развитието на първичната партийна организация повишава равнището на политическата, идеологическата, производствената, административно-стопанската и организационната дейност в колектива и обществото. Тези процеси имат исторически необходим характер и водят до издигане на научната обоснованост на общественото мнение и до постепенно нарастване на неговата действеност в регулирането на взаимоотношенията между хората.

Digitized by Google

СЛЕДКОНГРЕСНИ ВЪЛНЕНИЯ В ПСКОВСКА ОБЛАСТ

Псковската областна партийна организация, гост на която бях неотдавна, с ентусиазъм се е заела да въплъти в живо дело забележителните предначертания на XXV конгрес. Тя ясно разбира, че последователното осъществяване на курса на Партията за подем на материалното и културното равнище на трудещите се може да се извърши само на основата на динамичното и пропорционалното развитие на общественото производство, на повишаване на неговата ефективност, на ускоряване на научно-техническия прогрес и всемерното подобряване на качеството на труда.

Че действително решенията на XXV конгрес раздвижиха умовете и сърцата на комунистите, на всички трудови хора, говорят и кипежът, разнострапните им инициативи и активност и в Псков, и в Псковска област. Навсякъде те с най-голям интерес бяха следили по радиото и телевизията, в печата работата на XXV конгрес. Още веднага се бяха запознали със забележителния доклад на ЦК на КПСС, изнесен от неговия генерален секретар Л. И. Брежнев, с Основните насоки за развитието на народното стопанство в СССР през 1976—1980 г., изнесен от А. Косигин, с другите документи, приети от конгреса, и със станалите разисквания. Може с пълно право да се каже, че наистина още в тези напрегнати дни конгресът е влязъл във всеки дом.

А след конгреса?

Едно от първите големи начинания на областния комитет на КПСС в изпълнение на конгресните решения е пленумът за по-нататъшното развитие на капиталното строителство.

Данните за изтеклата девета петилетка в Псковска област са много радостни. Усвоени са над 1 млрд. и 200 млн. рубли, което е почти 1,6 пъти повече в сравнение с осмата петилетка. През този период са построени и влезли в действие около 1,2 млн. квадратни метра жилищна площ.

Пленумът набелязал редица важни мероприятия за по-нататъшното развитие на строителството и преди всичко за разгръщането на техническия прогрес, за въвеждането на най-съвременна технология, за прилагането на челни методи на работа и прогресивни форми на организация на труда. Особено внимание е обърнато на работата с кадрите, на качеството на строителството.

По предприятия, по учреждения, строителни обекти, по колхози и совхози не само масово се изучават конгресните решения, но на основата на това се разработват и приемат разгърнати мероприятия за тяхното осъществяване. Първи излезли да докладват делегатите на конгреса. На много места ходили те, за да споделят своя бликащ възторг, своите богати, дълбоко изживени впечатления от онова, което са чули и видели в огромната конгресна зала, събрала цвета на Партията и страната. Пример в това отношение дали първите секретари на областния и на градския комитет на КПСС другарите Рибаков и Кудрявцев.

На събранията на партийните организации, на колективите били поети не само обещания за изпълнение и преизпълнение на плановете, но и често сложни задачи, които се отличават с огромната си мащабност и голямо стопанско значение. Много кандидати да влязат в редовете на Партията изложили като главен мотив за това искреното си желание да работят активно за изпълнението и преизпълнението на историческите решения на XXV конгрес на КПСС.

В единен строй с комунистите вървят комсомолците, безпартийните.

Извършва се величава, грандиозна рабо-

Digitized by Google

та, обединила всички трудови хора в едно единно цяло.

Още в първите дни след конгреса в Псковския ГК на КПСС започнало т. нар. производствено обучение на апарата — всестранно изучаване на конгресните решения. Особено внимание тук се обръща на обобщаването опита на първичните партийни организации. Всяка седмица работник на комитета докладва пред целия апарат по един или друг важен проблем, който се отнася до дейността на комитета или на партийните организации. Основната тема на разговор са конгресните решения. Обстойно се обсъжда работата, обменят се мисли и опит, поставят се въпроси, дават се препоръки. Тая практика се превръща в една действена и полезна школа за работниците на комитета, която способствува да се повишава тяхната организационна квалификация, да се оказва ценна и конкретна помощ на партийните организации. Особено ценни тук са докладите, които се изнасят от секретарите и завеждащите отдели, в които не само се обобщава опит по съответните проблеми в цялата градска организация, но се поставят и основните задачи, които ще се решават през следващия период в светлината на решенията на XXV конгрес на КПСС.

Практика е станало и друго едно мероприятие на ГК на КПСС, което сега изцяло е подчинено на конгресните решения. Всеки понеделник целият апарат заедно с щатните секретари на партийните комитети се събират при първия секретар на ГК Петър Павлович Кудрявцев, където се поставят основни проблеми на партийно-политическата работа, отчита се извършеното, обменят е мисли за предстоящето, конкретизират се и се поставят задачите, които ще се изпълняват. Така всеки работник на комитета има ясен поглед върху онова, което има да се върши, заема се с по-голяма вяра, убеждение и сигурност, че е на прав път.

И друга инициатива на ГК заслужава внимание. Всеки инструктор е организирал и провел семинар със секретарите на партийните организации в района, за който отговаря. На тези семинари са разглёдани преди всичко изисканията на XXV конгрес за повишаване боеспособността на първичните партийни организации. Организиран бил също така семинар с отговорниците на партийните групи. На него първият секретар на ГК запознал слушателите с работата на конгреса и поставил задачите, които стоят пред тях. Завеждащият идеологическия отдел разяснил проблемите, които стоят в момента във връзка с изучаването и разясняването на решенията на XXV конгрес, а завеждащият отдел „Партийно-организационна работа" говорил за по-нагатъшното подобряване на организационно-партийната работа за изпълнение на конгресните решения. Отговорниците на партийните групи обменили опит помежду си.

За разясняване решенията на XXV конгрес на КПСС, за тяхното превръщане в живо дело се раждат все нови и нови инициативи, начинания, форми, които внасят по-голямо разнообразие, предизвикват интерес, възприемат се по-силно и по-дълбоко. Едно от тези големи начинания е провеждането в края на март и началото на април седмица на пропаганда на решенията на конгреса. Нарекли я политическа седмица. Изнесени били много политинформации, беседи, лекции, активно се включили в тази дейност библиотеките, домовете на културата и пр.

Седмицата била свързана и с изпълнението и отчитането на плановете за тримесечието. Тя приключила със сбор на победителите в съревнованието, на който с доклад излязъл първият секретар на ГК на КПСС, връчени били преходните знамена на първенците. Тази форма изиграла огромна роля, защото тя съчетава у себе си разяснителната работа на конгресните решения с изпълнението на плановете, създава се голяма тържественост, с много средства се бие в една цел. Всичко завършило с грандиозен митинг пред паметника на Ленин.

В едно единно цяло се вплели и борбата за разясняване и изпълнение конгресните решения с годишнината от рождението на В. И. Ленин. Обявен бил преглед, наречен Псковска пролет, който се провеждал под знака на двете големи събития — XXV конгрес и годишнината на Ленин. По определен план били провеждани беседи, концерти, театрални представления и пр., в програмите на които се включили произведения, посветени на Ленин, на Партията, на родината, на дружбата и труда. Особено активно в цялата тая дейност участвували училищата не само като изпълнители, но изиграли голяма роля за политическото и естетическото възпитание на подрастващото поколение. За тая цел особено действена и целенасочена работа в училищата била проведена с директорите, партийните секретари, класните ръководители и учителите.

За изучаване решенията на XXV конгрес се организират диференцирано редица семинари по специфични за различните отрасли теми. С дейците на изкуството и културата, с всички, които се занимават с проблемите на естетиката, е разучена темата: „Ленинският етап в развитието на естетиката". Предвижда се също семинар на тема: „XXV конгрес за изкуството и литературата".

Редица семинари се организират с партийните бюра, с пропагандистите, агитаторите, политинформаторите и пр. Въобще главната задача сега е да се обучи активът, да разбере той голямата същност и значение на конгресните идеи. Или както се изрази Хенриета Владимировна, секретар на Псковския ГК на КПСС по идеологическите въпроси „ние сега учим стотици, за да учат те след това хиляди". Целта е да знаят хората какви задачи ще решават след месеци, след година.

• • •

Един от главните въпроси, който решава Заводът за радиодетайли в Псков, е

Digitized by Google

проблемът за качеството на труда. Девизът сега е — системата за производство на бездефектна продукция е остаряла, на нейна смяна застава новата система — за бездефектен труд, която се изгражда на основата на масов самоконтрол, с което се повишава отговорността за изпълнената работа. В много от цеховете са поставени големи плакати, с едри букви на които е написано:

„Другарю,
Пази своята чест!
На качеството—работническа гаранция!
Поел си обещание—дръж на думата си!"

И сред ръководните партийни и административни дейци, и сред работническия колектив високо се издига проблемът за отговорността, за качеството, за изпълнение на възложените задачи. Широко се подема и вече има своите следовници и починът „Да работим без ОТК, без клеймо, на своя отговорност". Не достига вече само контролът от страна на отдела на главния контрольор.

На въпроса за управлението на качеството не се гледа повърхностно, едностранно, той не се свежда само до изискванията към отделни звена На него се гледа действително като на комплексен проблем. Стремежът е управлението на качеството да се осъществява във всички стадии, както се казва, на жизнения цикъл на продукцията: нейното високо равнище трябва да се залага още в стадия на проектирането и разработките, на основата на челните достижения на науката и техниката. Голямо внимание се отделя също на оборудването, защото не може да има качествена продукция без качествено оборудване. Зорко се следи и за суровината, която се получава. Обменя се опит и се следят достиженията както в социалистическите страни — Полша, България, Чехословакия, така и в най-напредналите капиталистически — Япония и др.

Главната задача, която стои, както се вижда, пред технолозите, пред конструкторите, пред цялата техническа мисъл в Завода за радиодетайли, е високо качество.

Сега през десетата петилетка заводът решава преди всичко проблема за пълнататъшна механизация и автоматизация на производството, създаване на линии с автоматично устройство, да се работи по световни образци. Заводът разполага с големи конструкторски сили, има и специален цех машиностроене, който полага големи грижи да произвежда качествено оборудване.

Все по-могъщо съревнование се разгръща и сред работниците в цеховете, раждат се много и най-различни ценни инициативи. Сключват се договори за съревнование между отделни цехове, особено с взаимосвързани дейности. Така например цех комплектуващ сключил договор с цеха, който му доставя отделните детайли. Към този договор се включил и галваничният цех. Между цеховете не само се води съревнование, но се осъществява и взаимен контрол.

— Социолозите доказват — изтъкна директорът на завода С. В. Демидович, — че човек се изморява за 1—1 ½ часа За да работи добре, с ентусиазъм, нужно е настроение, душевна, психологическа нагласа и пр. Ние се стремим с нашата политическа работа, с нашите отношения, с редица наши мероприятия да създаваме добри условия за работа. Това от една страна. Нашата основна цел сега е да подобряваме управлението на технологическите процеси, да внедряваме повече изчислителни машини, които не зависят от настроения, не искат никаква душевна нагласа и пр. Затова стремежът е да преминем изцяло на автоматично управление на завода.

Наистина с автоматизацията и механизацията на производството ръководството на завода си поставя за цел да реши две големи задачи:

— да се разкрепости човекът от монотонността на труда, да му се даде по-висока квалификация. (В завода работят много жени — сега наред с обслужването на повече машини те сами си ги ремонтират и поправят.)

— да се подобрява качеството и да се повишава производителността на труда.

В изпълнение решенията на XXV конгрес на КПСС за подобряване качеството в завода била организирана специална научно-техническа конференция и изложба на тема: „Комплексна система за управление на качеството", в работата на която взели участие главните специалисти в завода, началниците на цехове, научни дейци. Конференцията била съпроводена с изложба, в която били включени два раздела:

— комплексна система за управление на качеството на продукцията;

— изделия, които ще се усвояват от завода през 1976 г.

На седем щанда на изложбата била представена огромна литература, посветена на управлението на качеството и неговото по-нататъшно усъвършенствуване. Широко били осветени такива въпроси като държавните нормативи за качеството, внедряването на единна система на технологическа подготовка на производството, разработването на автоматизирани системи за управление на качеството.

Борбата за висока производителност на труда, за добро качество е съпроводена и с редица социални мероприятия, които говорят за големите грижи на съветската власт, на управлението на завода за трудовите хора, за ония, в чиито ръце е съдбата на плана. Строи се и скоро ще бъде въведен в експлоатация профилакториум с повече от 100 места. От години работи почивен дом, ще се разшири пионерският лагер, ще се строи детски комбинат с 280 места. Наскоро ще започне строителството на басейн, ще се подобри туристическата база на завода, ще се открие детска спортна школа.

Както се вижда, създават се всички условия за културен отдих, спорт и туризъм не само на работещите в производ-

Digitized by Google

ството, но сериозно се мисли и за подрастващото поколение, утрешната тяхна смяна.

Но не само в това се ограничават грижите на заводоуправлението. Голямо внимание се отделя на жилищното строителство, на хигиената на труда. Вземат се всички мерки за реконструкцията на цеховете, за подобряване на условията на труд.

Може да се каже, че заводът и семействата на работещите в него все повече се утвърждават като едно единно цяло, с общ живот, общи интереси, познанства и пр. Съревнованието излиза из цеховете, обявява се също съревнование за най-добър дом, най-добра квартира, за която цел се отпускат и специални средства, за да се подобрява съдържанието на цялостната тази дейност. Широка популярност е придобила и масово се развива самодейността — създадени са вокални, хорови и танцови групи.

Разностранен и активен живот кипи в завода за радиодетайли, носител на много правителствени и профсъюзни награди. Завод, който в чест на XXV конгрес на КПСС изпълни деветата петилетка на 1 ноември 1975 година.

* * *

Съревнованието, което в големи мащаби се разгърна в чест на XXV конгрес, не затихна, а още по-силно се разгърна за изпълнение на неговите решения. Поемат се такива обещания, които действително говорят за голямата съзнателност на трудещите се, за тяхната преданост към великото дело на Партията. Тези обещания още веднъж подчертават предимствата на социалистическия строй, на голямата инициатива и творческата енергия на трудовите хора, ясно разбиращи, че техният труд е труд за себе си, за обществото. Мария Даниловна Петрова от шивашката фабрика в Псков обеща през периода на десетата петилетка 1976—1980 година да даде производство, равняващо се на две петилетки. Други дадоха дума за 5 години да изпълнят 7—8-годишен план. Много работници и работнички обещаха да изпълнят десетата петилетка за 3—3 ½ години, да разкрият нови и нови резерви.

Големи грижи се полагат за развитието на съревнованието и в селското стопанство — в колхозите и совхозите. Особено важно е, че на постиженията на първенците се дава голяма гласност, те се ограждат с голямо внимание, техният опит широко се популяризира и изучава.

В колхоза „Пушкин" на района Пушкинские гори вече 13 години работи доячката комунистка Раиса Фьодоровна. При план 2200 л мляко от крава тя дои над 3000 л.

Как в колхоза подходили към нея, към нейния опит, към нейните постижения?

Наскоро се е състояла портретна вечер, посветена на Раиса Фьодоровна. Салонът бил препълнен. На сцената била поставена голяма фотография на Раиса. Председателят на колхоза говорил за нейния живот, за нейното семейство, за нейните успехи. Топли слова, споделени от първия ръководител на колхоза. След това доячката също разказала за своя опит, за своите достижения, как ги е осъществила. Задали й много въпроси — как работи, от чий опит се е учила, какви условия й са създадени и пр., и пр.

Тя отговорила, че не ползва никакви привилегии, че не й са създадени специални условия, макар че съществува стремеж да се подобрят условията въобще, че всичко е постигнала само с труд и с учение, с постоянен стремеж да повишава своята квалификация.

Изнесена била и богата програма концерт, където били изпълнени главно нейни любими песни, като например „Русское поле" и др. С това церемонията не свършила. При голяма тържественост й бил връчен нейният портрет, който до това време стоял на сцената, в почетната книга било вписано името и постиженията й, под които тя се подписала, поднесени й били и подаръци.

Раиса Фьодоровна не е първенец само на колхоз „Пушкин". Тя е първенец и на района. На районно съвещание тя също обменила своя опит, разказала за него и в местния вестник, по радиоуредбата.

Сега в колхоз „Пушкин", в целия район на Пушкинские гори се води последователна и упорита борба за подобряване качеството на млякото — да се дава мляко само първо качество. В първите редици на борците за първо качество е Раиса Фьодоровна — знатната доячка от колхоз „Пушкин".

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

С ПЭ-ГОЛЯМА ОТГОВОРНОСТ КЪМ СЕБЕ СИ И КОЛЕКТИВА

Да бъде не само политическо ядро, но и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив — това бе едно от основните направления, които очерта пред първичната партийна организация Националното съвещание във Велико Търново. Почти една година след съвещанието бюрото на окръжния комитет на Партията в Хасково организира научно-практическа конференция по този проблем. Основен доклад изнесе Петко Русев — главен редактор на списание „Партиен живот". Опитът на първичните организации в окръга бе обобщен в съдоклада, прочетен от секретаря на окръжния комитет Петър Сулев. Обширно и задълбочено бе словото на завеждащия отдел „Организационен" на Централния комитет на Партията Димитър Димитров. Изказаха се и Стайко Чакъров — секретар на общинския партиен комитет в с. Бойводово, Петко Станков — секретар на първичната партийна организация при цех 114—161 на Химическия комбинат в Димитровград, Георги Димов — първи секретар на градския комитет на БКП в Хасковски, Милка Димитрова — секретарка на първичната партийна организация при шахта „Капитална II" в гр. Маджарово, Иван Стоев — секретар на първичната партийна организация при ТКЗС в с. Мустрак, Петко Христев — секретар на заводския партиен комитет в ТК „Жеко Димитров", Гичка Дулева — секретарка на партийната организация в районната болница в Хасковски, Веса Дошкова — секретарка на партийната организация в СПУ „Ж. Терпешев" в Любимец, и Кольо Генев — секретар на партийната организация в машиностроителния завод „Хебър" в Марица.

Стойността на тази конференция се определя от няколко обстоятелства. Съвещанието във Велико Търново проектира перспективата на развитие на основните клетки от организма на Партията, но същевременно постави и много въпроси пред теоретичната мисъл и практическата дейност. Сложната диалектическа взаимовръзка между развитието на първичната партийна организация и трудовия колектив бе изразена и обоснована от първия секретар на Централния комитет на Партията Тодор Живков. Това е зависимост, която се проявява в етапа на зрелия социализъм благодарение на пътя, който са изминали в социалистическото развитие както първичната организация, така и трудовият колектив. Зависимостта е формулирана, но нейната проява в работата на първичните организации изисква сериозни теоретически изследвания и разработки, които да бъдат основата, върху която ще се градят и най-ефективните практически действия на самите организации. Една от целите на теоретичната конференция в Хасково бе да направи равносметка на изминатия път, да конкретизира онези направления, по които да вървят първичните партийни организации, за да усъвършенстват собствената си дейност и същевременно да бъдат образец, да въздействуват на колектива, да го водят след себе си.

Digitized by Google

В своето изказване др. Д. Димитров обоснова голямата необходимост да се овладее теренът на колектива, най-пълноценно да се използват неговите средства и възможности за реализиране на широкия и сложен спектър от задачи и цели както на производството, така и на възпитанието в условията на изграждането на развитото социалистическо общество. Като изрази дълбоките изменения, които са настъпили в развитието на колектива след социалистическата революция, той подчерта, че неговата сила се изразява в:

— идейната сплотеност и високото чувство за дълг и отговорност на всеки негов член;

— висока трудова и политическа активност;

— висока трудова и обществена дисциплина;

— обстановка на другарство, дружба, взаимно уважение, взискателност и отговорност.

Това са качествата, които трябва да притежава всеки трудов колектив, за да изпълнява своите функции в социалистическото общество, качества, за формирането на които голяма отговорност носи първичната организация. По-нататък той аргументирано доказа, че колективът може да изпълнява всички свои функции, ако неговата дейност и развитие се направляват и ръководят от ППО. С други думи лостовете за развитието на колектива са в границите на първичната организация (разбира се, и на обществото като цяло). Но всичко зависи от качеството й на политически ръководител, от уменето й да владее, да прилага и усъвършенствуза политическите методи и форми на работа.

Конференцията разгледа политическото ръководство на трудовия колектив като главна функция на първичната организация, от която зависи превръщането й в първообраз на неговото бъдещо състояние. Тя именно да притежава способност на основата на поставените задачи от Централния комитет и другите партийни органи, да разработва конкретна програма за дейността на трудовия колектив. В нея реално и обективно да се поставят днешните и утрешните цели, защото колектив без цели се разлага, той е недееспособен. Изкуството да взема оптимално решение и да организира неговото изпълнение е един от съществените моменти, в които първичната организация се проявява като първообраз. Тези решения да бъдат пример за другите организации как да подхождат при решаването на задачите, да виждат еталон за изменение и усъвършенствуване на своя стил. Ръководно начало тук е изискването Партията и нейните органи и организации винаги да вървят напред в организацията на своя вътрешен живот, да дават пример образец за намиране и прилагане на най-съвършени форми и методи на работа.

Твърде отчетливо бе изразена закономерността, че обективното развитие на трудовите колективи и тяхната нарастваща роля зависят от това, в каква степен се повишава ролята на ППО като политическо ядро на трудовия колектив. И на второ място — доколко самата първична организация се развива като първообраз, т. е. доколко тя самата се самоусъвършенствува, саморазвива. Тези два процеса се намират в диалектическо единство. То идва оттам, че те се решават върху единна теоретична основа. Тази основа са разкритите от Ленин закономерности на функциониране и развитие на Партията. Те се проявяват чрез прилагането и развитието на ленинските принципи и норми на партиен живот и ръководство. Взаимната връзка между превръщането на ППО в първообраз и пълното приложение на ленинските принципи и норми бе един от централните проблеми на конференцията.

Смисълът на пълното тържество на ленинските принципи и норми на партиен живот е в това, че тези принципи все повече ще надхвър-

Digitized by Google

лят границите на ППО, ще стават характерна черта и на трудовия колектив. Колективизмът днес в ППО ще бъде утре безценно завоевание на трудовия колектив. Особено място има и принципът за критиката и самокритиката. По-нататъшното разгръщане на делова, принципна критика и самокритика ще бъде могъщо средство за развитието на инициативата и творческата активност на всеки комунист, а оттук на всеки член на обществото. Особено силна е връзката между състоянието на вътрешнопартийния живот и изграждането на комунистически добродетели в колектива. Партийната организация е ваятелят на тези отношения. В своя доклад П. Русев изтъкна, че на колектива е необходима такава психическа нагласа, при която всеки труженик да работи спокойно, уверен, че има партийни, административни, профсъюзни и комсомолски органи и организации, които мислят, грижат се за него, винаги са готови да го защитят от всеки, който посегне на труда, на достойнството му. Главен политически момент в живота на първичната организация като политическо ядро и първообраз на трудовия колектив е тя да живее с болките, с тревогите, с тежненията, с мечтите на колектива, да умее от класово-партийни позиции да обработва получената информация, да дава верни политически решения на възникналите задачи, да организира тяхното изпълнение, да ги превръща в дела.

• • •

Кои са механизмите за превръщането на ППО в първообраз на трудовия колектив, по какви пътища да вървят комунистите, как да изменят своята работа и работата на своята организация. На всички тези въпроси конференцията в Хасково потърси конкретен отговор.

Широкият разговор, в който са участвували всички първични ор-

---

Укрепват взаимоотношенията

За нас най-важното беше да усъвършенствуваме вътрешнопартийния живот и издигнем авангардната роля на всеки комунист. В центъра на вниманието на първичните партийни организации поставихме основните въпроси на производството, трудовата и технологичната дисциплина, квалификацията на работната сила, пестеливото разходване на суровините и материалите, подобряване организацията на труда и пр. С тях се заеха първичните организации. На комунистите възложихме конкретни поръчения.

За да издигнем ролята и отговорността на всички комунисти по партийни групи, водихме няколко разговора. Те бяха тематични: „Комунистът — общественик, ръководител и пример на трудовия колектив", „Сътрудничество и взаимопомощ под девиза: „Един за всички, всички за един" и др. Наскоро в такъв разговор комунистите направиха самоотчет за своята работа, а резултатите се обобщиха на партийни събрания.

Второто направление се отнасяше до усъвършенствуване взаимоотношенията между първичните партийни организации и трудовия колектив и създаване на благоприятен социално-психологически климат. Когато разсъждавахме по тези въпроси, оказа се, че е много трудно да формулираме конкретните задачи на заводската партийна организация и комунистите, защото не бяхме изучили и не познавахме сложните взаимоотношения и социалните и психологическите фактори, които им влияят. И още нещо. Решаването на тези проблеми е продължителен процес и изисква конкретен подход. Затова преди две години под ръководството на заводския партиен комитет беше разработена социално-психологическа характеристика на колектива, която по-късно доусъвършенствувахме. Тя ни разкри социално-демографския облик на колектива, нерешените въпроси в трудова среда, проблемите от социално-битов характер, състоянието на обществено-политическия живот, взаимоотношенията в колектива и т. н. Набелязаха се конкретни задачи на партийното, административното, профсъюзното и комсомолското ръководство. Изясниха се факторите, които създават конфликтни ситуации в колектива и в отделни групи.

По целогодишен план на заводската партийна организация с активното участие на всички комунисти проведохме разговор е

Digitized by Google

ганизации в подготвителния етап на конференцията, е очертал голямата роля на политическата съзнателност на партийните членове за състоянието на делата и решаването на задачите в окръга. Политическата съзнателност е особено силен фактор, без който ППО не може да действува като политическо ядро на колектива. Без единството на личните и обществените интереси, единство, втъкано в делата, поведението, в примера на комуниста, не би могла да се разкрие красотата на човешкия труд като труд за обществото. Потребителските тенденции са чужди на социалистическото общество и още по-малко на първичните организации, които трябва да бъдат образец, първообраз на комунистически взаимоотношения и комунистическа нравственост.

Отговорността за формирането на колектива и за правилното регулиране състава на Партията са неразделни и взаимосвързани. Първичната организация изгражда колектива и от друга страна непрекъснато въздействува върху своята социална база, възпитава у нея комунистически качества и добродетели.

Сега с още по-голяма сила стои въпросът, кой да бъде приеман за член на Партията? Каква е неговата качествена характеристика — политическа, делова, морална. Доколко и как той се е формирал като работник. В първичните организации той да влезе с доказани, утвърдени политически качества. Другата страна на този въпрос е ще търпи ли в себе си първичната организация комунисти, които са загубили качествата си. Тази търпимост пречи на боеспособността ѝ, не съдействува за реализирането ѝ като политическо ядро.

Умелото приложение на различните форми на индивидуалната работа е също важно условие както за усъвършенствуване на вътрешнопартийните отношения, така и пример, образец на взаимоотношения между трудов колектив и личност. Умението е в това — да се овла-

---

колектива, свързан с възпитанието на членовете му и утвърждаването на другарските взаимоотношения между тях. Предмет на отделни разговори бяха въпросите за опазване на социалистическата собственост и формите за нейното увеличаване и по-специално съзнателността на членовете на колектива за опазването на тази собственост. Разговор се води и за нравствените добродетели на социалистическата личност, свързана с живота и дейността на патрона на комбината Жеко Димитров. Освен утвърждаването на тези добродетели искахме да повишим гордостта на младите хора от принадлежността им към работническата класа. Обсъдихме въпроса за социалистическата съзнателност като качество на работника, свързано с повишаване на квалификацията и обмяната на положителния опит.

Активната страна в тия разговори бяха комунистите. Една от нашите първични партийни организации прие „Повеля на текстилеца", която съдържа задълженията на нашия колектив, произтичащи от моралния кодекс на строителя на комунизма. Сега първото нещо, с което запознаваме новодошлите членове, е тази повеля. В нея колективът утвърди такива морални норми на поведение и важни задължения като: активно участие в социалистическото съревнование, достигане успехите на чел-

ниците, ненавист към тунеядството, егоизма и еснафството; честно посочване на грешките и непримиримост към слабостите, непрестанно повишаване квалификацията, образованието и културата.

Петко ХРИСТОВ

секретар на заводския партиен комитет в ТК „Жеко Димитров"

Примерът на комунистите

Особено трудно се извършват капиталните ремонти в нашия цех, съкращаването на които води до големи икономии не само за цеха и комбината, но и за цялото народно стопанство. В такива моменти партийната организация застава начело. Комунистите с поръчения посмат най-трудните и отговорни места и с трудовия си героизъм увличат безпартийните за предсрочно и качествено завършване на ремонта. Често в такива случаи и при аварийни положения се налага да се работи по 14—16 часа на денонощие. Комунисти-

Digitized by Google

деят формите на индивидуалната работа, да се прилагат конкретно. Тук особено значение имат подходът, методите, формите, средствата на първичната организация — дали са научнообосновани, необходими, ефективни.

• • •

Каква е равносметката за Хасковската окръжна партийна организация една година след Националното съвещание във Велико Търново? Какви изменения са настъпили в работата на първичните организации, на техните ръководни органи?

Бюрото на окръжния комитет през последните две години е обсъдило 17 въпроса от вътрешнопартийния живот на първичните партийни организации и работата на 11 градски, заводски и общински комитети с тях. Непрекъснато се подобряват връзките на комитета с първичните организации, неговите сътрудници все по-често ги посещават и насочват, помагат им да решават най-важните проблеми.

Стремежът на партийните комитети е да дават правилна насока на дейността на първичните партийни организации. За целта те анализират организационното им състояние, партийната, трудовата и технологичната дисциплина, обсъждат доколко комунистите служат за пример на трудещите се, какъв е социалният и качественият състав на партийните организации, как се изпълняват поръченията и обещанията, поети от комунистите, работата на партийните групи, равнището на партийното събрание, обучението на партийния актив и пр. Но не само това Оказват им помощ. Особено внимание отделят на подбора и обучението на секретарите на първичните партийни организации. Например 88 на сто от тях в Харманли са с висше, полувисше

те надвиват физическата си умора и с ентусиазъм се включват в работа. Ето тези телни качества според мен ги отличават от безпартийните.

Големи трудности срещаме при организиране на трудови дни и кръводаряване. Ръководителите под най-различни предлози отбягваха да участвуват, а и някои комунисти също. При кръводаряването казваха, че ги е страх или здравословното им състояние не позволява; при трудодните изтъкваха, че е наложително да останат в цеха, защото работата им там била по-важна. Когато им поставихме въпроса, че е необходимо те да бъдат начело и да увличат след себе си и другите, нещата рязко се изменяха. Убеждението чрез делата, чрез личния пример на комунистите е решаващо за сплотяването на трудовия колектив около партийното ядро.

Преди Търновското съвещание, след като приехме плана на партийната организация в деня за събранието, обявихме дневния ред. Ето какво правим сега. На всяко събрание съобщаваме дневния ред за следващото. Избираме комисии, възлагаме им временни партийни поръчения да работят по докладите и проектореше нията.

Какви резултати постигнахме? Комунистите предварително знаят въпросите, които ще се разглеждат, повече другари участвуват в подготовката на събранието, по-задълбочено се подготвят материалите. По-рано началникът на цеха изготвяше стопанска информация, изказванията ставаха като на производствено събрание и вземахме някакво решение. Сега наред с оценката на стопанската дейност комисията прави оценка и на авангардната роля на комунистите, каква политическа работа се върши по различните въпроси, какво е участието на профсъюзната и комсомолската организация. А решенията, които се вземат, са ясни, конкретни.

За повишаване активността на комунистите въведохме отчети, самоотчети и оценки. На партийни събрания разглеждаме трудовата и политическата дейност на всички комунисти. Партийното бюро определя комисия от трима членове, която изготвя оценки за 2—3 комунисти от организацията. Комисиите се менят, не се допуска заедно да правят оценки. Оценките не се приемат от бюрото, а направо от партийното събрание. Тази форма на работа е ефективна. Тя активизира комунистите, повишава тяхната отговорност, защото всеки знае, че неговата дейност ще бъде обсъждана на събрания и защото много комунисти по друг повод рядко намират място в партийните доклади.

Петко СТАНКОВ

секретар на първичната партийна организация при цех 114—162 в Химкомбината — Димитровград

Digitized by Google

и средно образование и почти всички са се учили в междуокръжната партийна школа в Стара Загора и в различни курсове и семинари. Градският комитет поддържа тесни връзки с тях, държи ги в течение на всички въпроси. Освен полудните, които провежда по примера на Ташкентска област — СССР, всеки петък организира срещи и ги информира по отделни проблеми, които комитетът решава, запознава ги със задачите през седмицата, дава отговор на интересуващите ги въпроси.

Тези усилия на партийните комитети, постоянните грижи към първичните партийни организации са първопричината за редица положителни изменения в живота им.

За да бъдат политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, партийните организации укрепват своето организационно състояние. Те използват разнообразни форми, предприемат различни мероприятия. За да изясни причините за организационното състояние, което не е било на нужната висота, бюрото на първичната партийна организация при ТКЗС в Мустрак е провело разговор с комунистите поотделно. Оказало се, че въпросите, които са разглеждали на събранията, не са се различавали от тези на производствените съвещания, не е търсена отговорност от комунистите, които не са се справяли с възложените им задачи, не са присъствували на събранията, защото не се е обръщало достатъчно внимание на предложенията им и пр. Партийното бюро започва да внася в събрания назрелите въпроси, някои от тях самите комунисти са подсказвали. Например възлагането на поръчения и отчитането на изпълнението им, работата на партийните групи и на комунистите в обществените организации, кадрови въпроси, социалния и качествения състав на партийната организация, въпроси от личен характер и пр. Предварително се подготвят и разгласяват събранията. Присъствието на комунистите се води в дневник, в който отбелязват не само присъствуващите, но и закъснелите. Редовно отчитат изпълнението на решенията, търсят лична отговорност и от ръководителите, и от изпълнителите. Не изпускат от погледа си и най-дребните нарушения на реда и дисциплината. Най-много държат на личния пример на членовете на бюрото, на бригадирите и на ръководителите на Комсомола и Отечествения фронт.

Партийна организация, която не живее редовен организационен живот и не е единна и сплотена, не може да осъществява ръководна роля, не може да служи за пример на колектива. Ето защо усъвършенстването на вътрешнопартийния живот е неизменно задължение на партийните бюра и първичните организации. То се осъществява, като се издига равнището на партийното събрание и се повишава активността на комунистите. За тази цел на много места докладите и информациите по основни, възлови проблеми предварително се обсъждат на сбирки в партийните групи. По този начин комунистите задълбочено се запознават с материалите, имат достатъчно време да помислят и направят ценни препоръки и предложения за решения.

Друга положителна форма, която са утвърдили, е изготвянето на съдоклади и информации от комунисти специалисти по обсъждания проблем. Така се повишава активността на комунистите, правилно се изясняват проблемите и се разработват целенасочени мероприятия и решения.

За създаването на творческа атмосфера и благоприятен психологически климат в колективите партийните организации широко разгръщат критиката и самокритиката. „При нас всички критикуват и всеки е критикуван — подчерта Милка Димитрова — без оглед на длъжност и ранг, без страх от преследване. В това се крие и разковничето на нашите успехи.“ Забелязаната, посочената и навреме отстранената греш-

Digitized by Google

ка е другарска помощ. Критиката разчиства терена и създава ведра, творческа атмосфера и в партийната организация, и в трудовия колектив.

Индивидуалната работа с комунистите и безпартийните се разгръща на широка основа. Голяма част от комунистите с поръчения работят с отделни колективи и хора. Членовете на бюрата са сред работниците, водят беседи с трудещите се, помагат им, учат ги. Тези лични беседи създават непринудена, откровена обстановка, в резултат на което хората разкриват свои съкровени мисли, желания. Членовете на бюрата научават за тяхното отношение към работата, към колектива, към ръководителя. По този начин се получава богата информация за състоянието на колектива, комунистите всеки момент чувствуват настроението на отделния човек. Всеки четвъртък например в районната болница в Харманли от 7,30 часа секретарят на партийната организация, главният лекар, председателят на профкомитета и секретарят на Комсомола приемат работници и служители, изслушват ги, запознават се с критичните бележки и предложенията им. На някои от въпросите отговарят веднага, а други се възлагат на съответните специалисти за проучване и решаване от компетентния орган. „Сега нашите работници — сподели Гичка Дулева — знаят, че има към кого да се отнесат, и са уверени, че за тях се полагат грижи." Оперативността, с която се решават въпросите и се отстраняват слабостите, непосредствената близост на комунистите до безпартийните, на партийните бюра до работниците създават здрава връзка между тях и се укрепва взаимното доверие.

За подобряване на количествения и качествения състав партийните организации са направили анализ на състоянието и са насочили вниманието си към комсомолските дружества, към младежта. В машиностроителния завод „Хебър" например партийното бюро работи с около 30 комсомолци, подготвя ги за редовете на Партията.

* * *

В заключение: кое е характерно за научно-практическата конференция? Няколко основни момента определят нейния облик. Преди всичко високото теоретическо равнище, въплътено в основния доклад „Първичната партийна организация — политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив", изнесен от Петко Русев, и в словото на завеждащия отдел „Организационен" на Централния комитет на Партията Димитър Димитров. Положително е и споделеният опит на партийните органи и организации, натрупан след Националното съвещание във Велико Търново в няколко основни насоки, а именно: укрепналото единство и боеспособността на първичните партийни организации, засилените им връзки с трудовите колективи, порасналата роля на партийното събрание като висш колективен орган на партийната организация, повишената активност на комунистите при обсъждането на въпросите и решаването на задачите. По-смело се разгръща критиката и самокритиката, укрепва вътрешнопартийната демокрация. Повече грижи се полагат за изучаването и внедряването на положителния опит и за подобряване състава на първичните организации. Порасналo е уменето им правилно да определят и своевременно да решават главните проблеми от производствената и служебната дейност, от социалното развитие на трудовите колективи и възпитанието на трудещите се. Разбира се, не всички организации са преустроили своята работа в духа на изискванията на Търновското съвещание. Срещат се и такива, които съсредоточават вниманието си върху маловажни въпроси, изпускат от погледа си основни проблеми

Digitized by Google

от производствен, вътрешнопартиен и идейно-възпитателен характер, примиряват се със сериозни недостатъци в организаторската и възпитателната работа.

Конференцията безспорно ще изиграе положителна роля в няколко основни направления. Изяснявайки теоретически проблемите за политическото ядро и първообраза, тя въоръжава партийните кадри със знания. Показват се пътищата и средствата за реализирането на поставените цели. Опитът на партийните организации, новото, положителното, родено във всекидневния им живот, съчетани с теоретическата яснота по въпроса, ще издигнат дейността на партийните комитети и на първичните партийни организации до равнището на научните изисквания. А това е сигурна гаранция за нови творчески търсения и практически действия за превръщането на първичните партийни организации в политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

Лилиана КАНЕВА
Йордан ХАДЖИЕВ

ДЕЙСТВЕНО РЪКОВОДСТВО

Предприятието „Търговия на едро" — клон Велико Търново е национален първенец в отрасъла. То първо изпълни своя план за шестата петилетка. Зад тези факти стои преди всичко правилното партийно ръководство на икономиката, за основните черти на което ще се опитаме да разкажем.

Кое е характерно за дейността на партийната организация по изпълнение на стопанските задачи? Кое я прави ефективна? Това е преди всичко умението да се ориентира правилно към основните, решаващите проблеми и бързо да реагира със средствата и формите на политически ръководител.

Основавайки се на партийните документи, на практическия опит и на световните достижения, първичната партийна организация е превърнала въпросите за реконструкцията и модернизацията, новите технологии и модели, свързани с усъвършенстването управлението на основните фондове и стоковите запаси в главен обект на политическата и организаторската си дейност, на партийния контрол.

Ползвайки опита на видинските химици, тя е насочила стопанското ръководство към разгръщане на широко, мащабно строителство и реконструкция на складовата база, извършвани от собствена строителна група. Всичко това, разбира се, е един положителен принос към упоритата, системна работа на стопанското и партийното ръководство през последните години, в резултат на която са създадени над 10 000 м² складова площ. За нейната модернизация и концентрация е изработена програма, която вече се изпълнява. Определени са проектите и средствата, чрез които за три години (1976—1978 г.) ще се постигнат набелязаните цели. А те са твърде високи. Внедряването на технология, в чиято основа са стоковите палети и електрокарното извозване и подреждане на стоките, ще създаде възможност както за концентрация на запасите, така и за зареждане на търговската мрежа на два окръга — Великотърновски и Габровски.

Digitized by Google

Реконструкцията и модернизацията, преустройството и разширяването не са привилегия на едно или друго звено на окръжното предприятие. Заслуга на партийната организация във Велико Търново е насочването на стопанското ръководство към правилно управление на всички процеси, позволяващи ритмично развитие на складовата база и в Свищов, и в Павликени, и в Елена, и другаде. По този начин общо за окръга са се увеличили основните фондове и използваемостта на складовите площи, подобрено е значително съхраняването на стоковите запаси. Сега повече от друг път качеството на продуктите се запазва в първоначалното си състояние и клиентите ги получават в онзи вид, който отговаря на нарасналите изисквания на съвременния социалистически потребител. По такъв начин партийната организация в центъра чрез своето въздействие на стила и методите на стопанското ръководство в клона във Велико Търново косвено влияе за развитието на материално-техническата база и в другите населени места на окръга. Това е истинската партийна грижа, насочена определено към общата цел — да имат успех всички звена на големия колектив. Разбира се, тук и дума не може да става за своеобразно ръководство на партийна организация от окръжния център над тези от другите градове. Там съответните градски комитети осъществяват това ръководство. В случая се касае само за влияние по силата на примера, влияние на основата на по-големи възможности, на по-ясно виждане на перспективата.

Развитието на складовото стопанство на клона през седмата петилетка е ориентирано към по-нататъшна концентрация и специализация, към използване възможностите на новото строителство. Но първичната партийна организация и стопанското ръководство в пълно съответствие с партийните постановки не изпускат от погледа си използването и на старата база. Затова тук е на особена почит инициативата на колектива на завод „Найден Киров" — Русе. Той е намерил своето материално въплъщение не само в подобрената използваемост на складовите площи (сега от 1 м² складова площ се реализират 3595 лева стокооборот годишно), но и в подобряване използването на транспортния парк. Удължено е използването на товарните коли по време, въведено е редовно сутрешно и вечерно зареждане на магазинната мрежа на окръжния град и съботния ден се доставят стоки. Благодарение на това превозените товари се увеличават средно с 10—15 на сто, а това означава още по-пълно използване на собствените транспортни средства.

Реконструкцията и специализацията на складовете се считат от партийното и стопанското ръководство като две неотделими, зависещи една от друга дейности.

Създаването на голям склад за обувки дава възможност за оборудването с нова технология на заготовката и реализацията на стоките. В него ще се направи асортиментен кабинет. Реконструкцията на склада за стоки, задоволяващи културните потребности, предвижда организирането на асортиментна кантора. През седмата петилетка предстои построяването на мебелна къща във Велико Търново. Всичко това напълно отговаря на изискванията на Тезисите на ЦК на БКП за по-нататъшното изпълнение на Декемврийската програма за повишаване жизненото равнище на народа.

В своите търсения партийната организация насочва стопанското ръководство на клона към съвременни решения за развитие на материално-техническата база. Вече е изработен собствен модел за реконструкция, модернизация и концентрация на базата на клона: рационалното начало в съкращаването например на някои управленчески звена или тяхното преустройство, за да се създадат възможности за подобряване на работата. Така редица функционални отдели в клоно-

Digitized by Google

вете ще отпаднат при паралелно внедряване на електронна техника. Сега фактурното бюро разполага с 3 машини, но тенденцията е те да станат 8—10. По този начин се осъществява и материалната подготовка за внедряване на автоматична система за управление.

Важен фактор за повишаване обществената производителност на труда е

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕТО УПРАВЛЕНИЕТО НА СТОКОВИТЕ ЗАПАСИ

Периодично първичната партийна организация извършва диференцирана оценка на работата на стопанското ръководство по стоковите фондове в съответствие с най-важните за момента задачи. Когато се анализира договарянето на стоките например, това се прави при спазване на всички изисквания за комплексност. В тази връзка последното разглеждане на договарянето се характеризира с детайлно анализиране на всички негови аспекти. Полагат се големи грижи за подобро договаряне, за своевременна доставка на стоките, за активно въздействие на колектива върху социалистическото възпроизводство, в което търговията на едро представлява определен етап. Динамичната организация за използване на договорната система, за срочното изтегляне на договорените стоки е довела до доставянето на значителни количества стоки над плана. За миналата година всички видове тъкани, шивашки изделия и трикотаж, мебелите, радиоприемниците, пералните и хладилниците бележат голям ръст спрямо доставените количества за 1974 г.

Но постигнатите успехи не са основание за подминаване на съществуващите слабости. Първичната партийна организация добре разбира, че възможностите в този важен дял от работата на клона далеч не са изчерпани. Не е достатъчна работата по регулирането на стоковите фондове. Допуска се натрупване на повече стоки над разпределените и над договорените в някои отдели. Допускат се понякога и свръхнормативни запаси, и некачествени стоки, а както е известно, точно търговията на едро е първата бариера по техния път към потребителя. Не са малко случаите обаче, когато партийната организация не вижда навреме недостатъците. И това не й дава възможност по-бързо да помага за ликвидирането им.

Партийната организация и стопанското ръководство, прилагайки специфичните си методи, действуват съгласувано по най-важните проблеми, свързани със стоковите фондове. Партийната организация, комунистите не са останали равнодушни, когато са разбрали, че част от стоките си „Нармаг" — Велико Търново доставя от други окръзи. За да се разкрият истинските причини за това явление (срещащо се в много други окръзи), по инициатива на партийната организация е направена съвместна проверка, в която са взели участие комисиите за народен контрол при двете предприятия. Внимателният анализ е довел до много точни резултати. Значителни количества конфекция и обувки са придвижени в търговската мрежа на дребно. Защо са били необходими тези усилия при положение, че ДСО „Търговия на едро" изпълнява добре своя план? Защото за неговата партийна организация това не е достатъчно. Да се задоволяват нуждите на хората — ето основната мисъл, която се внушава на всеки член от колектива. Трябва да се получава пълна информация, да се знае във всеки момент конюнктурата на пазара на стоките. На тази основа ще може да се решават навреме проблемите, чиято динамика вътрешно изисква точно такъв подход. В тази връзка не се чака изобщо „благоволението" на производствените предприятия, а се търсят нужните стоки, и то още в началото на първия месец от тримесечието. Бърза доставка, бързо до-

Digitized by Google

казване и реализиране в търговската мрежа — ето двигателя на цялата търговска дейност тук. Защото тази бързина не само осигурява по-голям обем на стокооборота, но и увеличава възможностите за задоволяване нуждите на хората. А те не са малко. Това е окръгът с най-много градове, а по национален доход и по размер на бюджета той заема пето място в страната.

Постоянно увеличаващата се сложност в управлението на стоковите фондове е накарала партийната организация и стопанското ръководство да възприемат подхода на моделирането при решаването на проблемите.

Използвайки няколкогодишния опит, отделяйки интересното от него, сега в клона е създаден модел за централизирано зареждане търговската мрежа на дребно. Маршрутизацията освен това обхваща и събирането на празния амбалаж. Особеното се състои в това, че при приемането им в магазините стоките не се проверяват от съответните управители. По този начин се ускоряват товарно-разтоварните операции и се получава значителен икономически ефект. Това е нов подход към опазване на социалистическата собственост и той има своето бъдеще.

Търговското предприятие на едро е приело да удовлетворява който и да е магазин, ако се получи липса на стоки. Възможно ли е да стане това например в резултат на действията на недобросъвестни работници? Инициаторът — партийната организация в едровото предприятие — счита, че създаденият психологически климат между търговията на едро и дребно досега е изключвал подобни нарушения, което е доказателство и за жизнеспостта на новия почин. Освен това не е безинтересен фактът, че в търговията на окръга от години работят едни и същи хора, текучеството в основните професии е сведено до определен минимум. По същество създадено е с общи усилия едно голямо търговско семейство.

Партийната организация в „Търговия на едро" проявява изострено чувство към новосъздадените възможности за увеличаване асортимента на стоките. Тя съдействува на стопанското ръководство чрез постоянния и направляващ партиен контрол за разширяване на размяната на стоки с други страни. Сега с полския град Краков и с румънския Питещи (респективно техните предприятия на едро) са създадени твърде плодотворни връзки, които, освен че обогатяват стоковите фондове, стимулират и инициативността на търговските работници, влияят и върху тяхната квалификация — във връзка с полезния опит, който се обменя.

ЕДИНСТВО МЕЖДУ ОРГАНИЗАЦИОННА И СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Много усилия полага партийната организация за подобряване работата със стопанските кадри. В окръжното предприятие работят 862 работници и служители. От тях повече от една четвърт се трудят в окръжния град. Ядро на трудовия колектив са 40-те комунисти в партийната организация. Пет от тях са с висше образование, по-голямата част от останалите със средно и средно специално и само няколко по-възрастни са с по-ниско образование. Това, което отличава комунистите от всички други членове на колектива, е тяхната политическа зрелост и добро опознаване на извършваната от тях работа.

Само със силите на комунистите обаче не е възможно да се решават сложните стопански задачи. Затова партийната организация съзнателно увеличава актива около себе си. Разнообразните и комплицираните проблеми се решават с колкото се може повече хора. Традиционни, системни, диференцирано по групи са срещите с актива — обикновено

Digitized by Google

през първия работен ден на седмицата. На тях партийното и стопанското ръководство поставят най-важните задачи и се стремят заедно с актива да намерят верния път за решаването им.

Колективните мероприятия обаче не изместват индивидуалната работа с хората, които тук, в пълно съответствие с партийните постановки, се извършва в широк мащаб. Започнало се е с разговори в партийната и обществените организации как да се засили индивидуалният подход и какво в повече е нужно да се направи, като се увеличи и обратната информация от всички звена. След това работата е пренесена в петте партийни групи, изградени в отделите. Поставена е и успешно се изпълнява задачата партийният отговорник ежедневно да се среща преди всичко с комунистите и почти с всички хора от отдела. По такъв начин той ги насочва да въздействуват върху общественото мнение, да изучават предложенията и бележките на трудовите хора и в последна сметка да станат носители на обратната информация.

В резултат на умелото съчетаване на организаторската със стопанската работа в дейността на кадрите са налице сериозни успехи. Преди всичко е постигната стабилност, която се изразява в наличието на големия брой дългогодишни опитни работници, в намаляването текучеството, което съществува само в товарно-разтоварната група.

На основата на постигнатия стабилитет на кадрите само в последните години от колектива са израснали над 10 стоковеди и началници на отдели. С гордост партийният секретар ни заяви: „Научили сме хората да обичат работата си, да се отнасят към нея с много любов и внимание, да милеят за реда и дисциплината в предприятието".

Партийната организация не само дава на кадрите, но и иска от тях. И тук именно се срещаме с втората страна на организаторската дейност — с партийния контрол.

Той се изразява в различни форми, като се подчертава неговата превантивна страна, ликвидираща в зародиш пропуските и нарушенията. Проведени са различни контролни инициативи по подобряване на трудовата дисциплина, по спазването на работното време. Преценява се например, че партийните събрания по укрепването на държавната и партийната дисциплина са се превърнали в своеобразен катализатор за по-ефективна организация и изпълнение на задачите. Периодично стопанското ръководство се отчита за извършената работа по договарянето на стоките, за състоянието и тенденциите в задоволяването на потребителското търсене в светлината на Декемврийския пленум на ЦК от 1972 г. и 113-то постановление на Министерския съвет. Партийният контрол се прилага и при заявяването на стоките от търговските организации на дребно. По искане именно на партийното бюро този въпрос е включен в тематична проверка на комисиите за народен контрол.

Партийната организация си е поставила определена задача по отношение на дейността на комисията за народен контрол. Редовно се провеждат срещи с председателя и с цялата комисия, уточняват се в партийното бюро нейните задачи, в които се постига голямо разнообразие — те са и от стопански, и от социален характер. Съвместно се уточняват и плановете за работата, и начинът на извършване на проверките. Последните са имали за обект стоковите фондове, повишаване дисциплината в работата и обществения живот и пр. Комисията има утвърден стил и методи и много положителни резултати от своята дейност, поради което по решение на ГК за държавен и народен контрол нейният опит е споделен на среща с другите комисии в града.

Повишава се взискателността към номенклатурните кадри, което личи и от периодичните и много по-чести оценки за тяхната работа.

Digitized by Google

Как се провеждат те?

Директорът на клона представя писмен атестат за началника на един отдел, а партийният секретар за политическата му дейност. От своя страна началникът на отдела също оценява работата на подчинените си. След изказванията на всички работещи в това звено директорът прави обща преценка, а после в присъствието само на партийния секретар и на оценявания се води разговор за работата на отдела като основно звено в клона. Упражнява се при това строга, но истински другарска критика. Прилагайки тази форма на контрол, ръководителите са се опасявали да не би някои хора да се обидят, да влошат работата си. Съмненията им не са потвърдени досега. Напротив — хората съвсем съзнателно са коригирали своите пропуски и грешки. Може би тук е помогнала и безкомпромисността на партийния секретар и директора, които в дългогодишната си работа на свой ред не са търпели и не търпят нередности, които зависят от самите тях, и не се примиряват с постигнатото, а това е особено съществен момент.

Партийната организация в ДСО „Търговия на едро" — клон Велико Търново целенасочено работи за осъществяване на

ЕДИНСТВОТО МЕЖДУ ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА И СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ

В решенията на годишното отчетно-изборно събрание въпросите на идеологическата работа са поставени в единство със стопанската дейност. В отчетния доклад на партийното бюро разделът, посветен на издигане равнището на идеологическата дейност, започва така: „Успехите на колектива и работата на партийната организация, перспективите и задачите, които има да решава партийното и стопанското ръководство за по-нататъшното развитие на предприятието, са и стопански, и идеологически".

В стила на партийната организация следователно здраво е залегнало свързването на идеологическите с икономическите задачи и на тази именно основа се мобилизират силите и творческите способности на колектива — дееспособен, силен, претворяващ в дела партийните решения, с чувство за отговорност, дълг и достойнство. Идеологическата работа тук служи за повишаване съзнателното отношение към труда, за изпълнение на всички икономически и политически предначертания. Точно това сега е главната насоченост на цялостната дейност на партийната организация — в просветните събрания, в работата на просветните звена, в партийните групи, в многостранната възпитателна работа сред колектива.

Идеологическата дейност спомага все повече да се използва научен подход при вникването във въпросите за развитието на колектива.

Изпълнявайки решенията на Февруарския пленум на ЦК от 1974 г., партийната организация наред с развитието на всички основни функции на колектива проявява подчертано внимание и към неговата възпитателна функция. Средство за тази цел е и създаването на добър производствен бит. Основната мисъл тук се изразява в следното: производственият бит да не изостава от домашния, да се създават все по-добри условия на работното място, като се ползват постиженията на ергономията и особено като се спазват нормативните изисквания за отопление, осветление и др. Есетическият вид на работната среда също е основно условие за успешен възпитателен процес.

Жизненото равнище на колектива непрекъснато се повишава. Осигурените допълнителни премии за преизпълнение на насрещния

Digitized by Google

план, за висока култура на обслужване, за своевременна и вярна отчетност са увеличили работната заплата през шестата петилетка с 15 на сто. В тази обстановка партийната организация вижда своето място в твърде трудния и продължителен процес, който има за своя главна цел да се научат хората как да оползотворяват своите нараснали доходи.

Точно затова в своята идеологическа работа тя отделя много усилия за развитието на колективната психология в предприятието, за изучаването и създаването на общественото мнение. А тук индивидуалната работа с хората действително се явява като „истински живец" на политическата дейност, като гръбнак на идеологическата дейност. Тясната връзка с икономическите задачи се проявява буквално във всички форми и стадии на идеологическия процес. В звената за политическа просвета например вече по традиция всяка година се изучават основните икономически проблеми на страната, окръга, окръжния град, предприятието. Тези проблеми се свързват пряко с основната дейност на предприятието, с мястото на всеки работник и служител в нея.

Или да вземем просветните събрания. Партийната организация полага грижи те да бъдат подготвени добре. Налага се и тенденцията те да се провеждат като открити партийни събрания. Грижливата подготовка засилва интереса към тях, което се вижда от посещаемостта, движеща се почти винаги над 50 на сто от колектива. Икономическите въпроси, които се поставят на тези събрания, заемат значително място. Това е още едно условие за жив интерес към тях. Друго особено ценно обстоятелство тук е, че по такъв начин партийната организация не действува като затворена система, а се превръща все повече в притегателен център за целия колектив.

Икономическите задачи на клона, успехите в социално-икономическото развитие на предприятието, стопанските връзки със СССР и другите социалистически страни са постоянна тема на политическата агитация във всичките ѝ форми. Сред тях на почит е политическият плакат.

Чувството за реалност позволява на партийната организация да вижда и някои свои слабости. Не винаги пропагандистите отговарят на съвременните високи изисквания и трябва да бъдат заменявани. Част от хората понякога се занимават само със стопанската работа, а това вече е почва за аполитичност. Някои работници, в това число и комунисти, слабо участвуват в учебните звена и пр. Партийното бюро, организациите в такива случаи не остават равнодушни, а търсят онези лостове, които да доведат до положителни изменения.

* * *

Точна и заедно с това творческа конкретизация на партийната политика, правилно политическо ръководство на трудовия колектив, повишено равнище на идеологическата работа, индивидуална организаторска и възпитателна работа с хората в широк мащаб — ето кое характеризира главното в дейността на партийния колектив на ДСО „Търговия на едро" — клон Велико Търново.

Константин ИСКРОВ

Digitized by Google

МЕРНИКЪТ

Десет дни след годишното отчетно-изборно събрание на първичната организация в цех 125 на завод „Мадара" — Шумен комунистите се събраха отново. Дойдоха, за да обсъдят партийното положение на четирима свои другари, между които е и Димитър Костилков — заместник-директор на предприятието.

Кое наложи тази мярка?

На годишното събрание комунистите проявиха висока принципиалност и взискателност. Десетина отправиха критични бележки по адрес на Д. Костилков. Обвиняваха го, че не изпълнил важни свои задължения.

Многократно на годишното събрание подканяваха заместник-директора да вземе отношение по поставяните въпроси, да даде обяснения. Той не се изказа.

Новото партийно бюро обсъди отправените препоръки и критични бележки.

Във връзка с това се въпрекали на поведението на Д. Костилков, Ив. Кънчев, Д. Георгиев и Н. Чакъров.

През март 1975 година на партийно събрание разглеждали въпроса за партийната дисциплина. Тогава имало критика към Д. Костилков, Ив. Кънчев и Д. Георгиев, че не се съобразяват с партийната постановка, че стопанският ръководител е и политически деец.

Събранието отминало и въпросните другари забравили всичко.

През юли 1975 г. окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП установява, че партийното бюро и първичната организация в цех 125 са допуснали редица слабости, които са свързани с партийната дисциплина. Отново на предна линия изпъкват посочените комунисти. Обърнали им внимание, подсказали им, че така няма да отидат далеч. И това не ги стреснало. Сега, изправени пред другарите си, те трябваше да отговарят за постъпките си.

Какви са обвиненията?

През годината системно отсъствували от партийни събрания, с което се откъснали от живота на първичната организация. Към Д. Костилков се отправят и други упреци — не взема отношение по важни въпроси, които стоят пред комунистите, не участвува в общозаводски мероприятия. Предложението е да бъдат наказани.

Тримата комунисти са самокритични, но Д. Костилков сега омаловажава снова, за което е изправен да отговаря пред събранието. Оправдава — бил в командировка, не знаел и пр.

Три часа загрижено комунистите разглеждаха постъпките на своите другари и ги наказаха: Д. Костилков и Н. Чакъров със „строго мъмрене с предупреждение", а Ив. Кънчев и Д. Георгиев с „мъмрене".

Виновниците получиха заслуженото. Може би мерникът бе завишен, но провиненията бяха на комунисти на отговорна работа. Тези, които с личния си пример трябва да увличат останалите. Но за да се стигне до това положение, има и други причини. Кои са те?

Бившето партийно бюро допускало съществени слабости в подготовката на партийните събрания. На отсъствуващите рядко търсело отговорност. Това помогнало да се погазва партийната дисциплина.

Някои се оправдават, че не присъствували на дадени събрания, защото били в командировка.

Истина е, че партийното бюро е задължено навреме да уведомява за събранията. Комунистите в тия дни трябва да бъдат на мястоработата си, за да участвуват в решаването на проблемите, които обсъждат комунистите. Ако понякога е наложително отсъствието им, то е редно за случая да се иска съгласието на партийното бюро. Когато се завърнат, те непременно ще трябва да потърсят секретаря на първичната организация, за да се запознаят с въпросите, които са решавани на събранието.

Димитър ДИМЧЕВ

ГРИЖИ ЗА УКРЕПВАНЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ЗАКОННОСТ

Характерът, задачите и особеностите на съда и прокуратурата определят мястото, ролята и специфичните функции на първичната партийна организация.

В какво се изразяват?

В нея членуват предимно юристи и административни служители. Комунистите работят в специфичен сектор на държавната дейност и при своите конкретни условия провеждат партийната политика. Първичната партийна организация няма право на контрол върху дейността на административното ръководство съгласно чл. 51 от Устава, а му съдействува да усъвършенствува организацията на работата. Тя помага за укрепване на социалистическата законност и предотвратяване на престъпността, повишава персоналната отговорност на съдията и прокурора за поръчаното дело; провежда мероприятия за укрепване на трудовата дисциплина, за подобряване административното обслужва-

Digitized by Google

не на населението. Води борба против нередностите и проявите на нездрави отношения, работи за създаване на другарска взаимопомощ между служителите, изпълнява авангардната роля на комунистите, следи за правилния подбор, разпределение и обучение на кадрите, повишава марксистко-ленинската закалка на комунистите, развива критиката и самокритиката.

За укрепване на социалистическата законност и подобряване работата на административния апарат приносът на първичната партийна организация се осъществява чрез разнообразни организационни средства и форми, утвърдени от теорията и практиката. Едно от тях, чието значение непрекъснато нараства, е партийното събрание. В него се обсъждат и решават основни въпроси, свързани с труда, бита и културата на колектива, с укрепването на социалистическата законност и предотвратяването на правонарушенията. Членовете на Партията свободно упражняват правото си на критика, изказват свои становища и правят предложения за подобряване на работата. На събранието се осъществява връзката на комунистите с административното ръководство, показват се грешките на ръководителя от позицията на партийните принципи за неговата роля като член на тази партийна организация, поставен на отговорно място.

Първичната партийна организация при съда и прокуратурата в Благоевград създава необходимите условия за делово и съдържателно обсъждане на актуалните проблеми. При творческа обстановка комунистите — съдии и прокурори, на събрания системно обсъждат наказателната практика на съдилищата в окръга, състоянието на престъпността и законоларушенията особено сред непълнолетните, присвояванията и транспортната престъпност, безопасността. Изслушват отделни комунисти по конкретни въпроси като годишните отчетни доклади на председателя на окръжния съд и окръжния прокурор за състоянието на престъпността и задачите на прокурорско-съдебните работници. На вниманието на партийното събрание са стоял и такива въпроси като ролята на комуниста за повишаване оперативността и културата в работата, личния принос на партийния член за изпълнение решенията на Десетия партиен конгрес, превантивната дейност на прокуратурата и съда и др.

Един от начините на влияние за подобряване работата на административния апарат е обсъждането в партийните групи конкретни въпроси, грешки и недостатъци в дейността на отделни комунисти. Характерно за партийните групи е активното им участие в решаването на задачи, свързани с усъвършенстване работата на съда и прокуратурата и на отделните комунисти. Ето няколко примери. Партийната група при съда изрази своето становище по превантивната работа на съдиите, бързината и качеството на правораздаването, при оценка за изпълнение решенията на Десетия конгрес. Комунистите от прокуратурата обсъдиха организацията на работата по отделните видове надзори, личния пример на комунистите при изпълнението на служебните задачи, административното обслужване на населението, взаимодействието на прокуратурата с МВР, съда, Държавния и народен контрол и обществените организации, качеството на предварителното следствие, съревнованието и др.

Тези форми на взаимен контрол и другарска взаимопомощ повишават чувството за отговорност на комунистите за изпълнение на поставените им задачи, оказват положително влияние за подобряване на цялостната работа на административния апарат и на отделните негови звена. Целта е — нито един комунист да не остане извън погледа на партийната група.

Друг проблем, на който партийното бюро и първичната партийна организация отделят внимание, е административното обслужване на гражданите. И това не е случайно. Въпросът за своевременното и качественото обслужване на населението е неразделна, съставна част от Декемврийската програма на Партията за повишаване жизненото равнище на трудещите се. С помощта и съдействието на първичната организация е приета цялостна програма, в която се предвижда да се изслушват гражданите без ограничение на времето, премахват се приемните часове. Дават се канцеларски справки по преписки и дела по всяко време на работния ден, призовават се гражданите по график в определен час, и то само при нужда, премахват се проявите на бюрократизъм и невнимателно отношение. Вземат се мерки своевременно да се регистрират молбите, жалбите и сигналите на трудещите се и да се уведомяват за тяхната съдба. Приети са колективни и лични обещания, сключен е договор за съревнование между колективите на съда и прокуратурата в Благоевград и Кюстендил.

Състоянието на трудовата дисциплина в съда и прокуратурата като фактор за повишаване производителността на труда беше тема на едно от събранията на първичната организация, на което комунистите съдии, прокурори и служители направиха критичен анализ на недостатъците. Партийното събрание задължи комунистите да съблюдават правилата на вътрешния ред, навреме да идват на работа и да използват цялото работно време за производствена работа, да укрепват единоначалието и дават личен пример на безпартийните.

Постоянното подобряване организацията на работата във всички звена на съда и прокуратурата е едно от основните направления в съвместната дейност на първичната организация и административните ръководства на двете ведомства. На свои събрания първичната организация обръща внимание на съдиите и прокурорите при разглеждането и решаването на делата най-строго да спазват демократичните начала на социалистическото правосъдие и законност, грижливо и внимателно да проучват делата, нормативните актове и съдебната практика на Върховния съд.

Съдиите и прокурорите обръщат особено

Digitized by Google

внимание на предварителната подготовка и на самото разглеждане на делата в съдебни заседания. В тази насока е организирано системно изучаване на постановленията на пленума на Върховния съд, неговата практика, тълкувателните решения на общите събрания, новостите в законодателството и правната теория. Усъвършенствувано е планирането, правилно се разпределя работата между отделните съдии, прокурори и служители. Изградени са добри другарски взаимоотношения между колективите на съда и прокуратурата, в резултат на което се издават законосъобразни, обосновани и убедителни правораздавателни актове.

Изключително важен е приносът на първичната организация при осъществяването на мероприятия за предотвратяване на престъпленията. Превантивната работа се утвърди като основно направление в дейността на съдебните и прокурорските органи. Увеличи се обемът и разнообразието на прилаганите средства за отстраняване на причините и условията, които способствуват да се извършват престъпления, като определенията на съда, предложенията, протестите, сигналите, обобщаването и анализа на съдебната практика, показните процеси и др. Разшири се участието на съдиите и прокурорите в правната пропаганда, в индивидуалната, предупредителната работа с лицата, склонни към извършване на престъпления, в дейността на постоянните комисии по законността към народните съвети, на изпълнителните комитети и т. н.

Във всички райони на окръга са изградени университети за правни знания, а в Благоевград действува младежкото предаване „Човекът и законът". По инициатива на партийното и административното ръководство на съда и прокуратурата бюрото на окръжния комитет на БКП утвърди окръжен координационен център за превантивна дейност, председателствуван от секретар на окръжния комитет.

Първичната организация играе голяма роля и при координиране дейността на съдебно-прокурорския институт с органите на МВР и обществените организации. На координацията се гледа като на обективно необходимо условие за създаване на здрав фронт в борбата с престъпността и другите нарушения на закона.

Стана традиция да се приемат съвместни мероприятия на съда и прокуратурата с обществените организации — Отечествения фронт, ДКМС, профсъюзите, за борба с антиобществените явления, да съгласуват плановете за превантивна дейност, съвместно да изучават причините и условията, които водят до извършване на престъпления, провеждат се съвещания за обсъждане резултатите от съвместната дейност в формите на сътрудничество, набелязват се пътища за по-ефективна задружна работа в борбата с антиобществените явления. Като насърчава, мобилизира и подпомага административното ръководство в провеждането на координационните мероприятия, партийното бюро и първичната организация дават ценен принос за усъвършенствуване организацията на борбата с правонарушенията в окръга.

Най-голям е приносът на първичната организация в областта на партийната пропаганда. Тя организира и провежда редица мероприятия от идеологически характер (партийна просвета, теоретични конференции, семинари, самостоятелно изучаване на марксизма-ленинизма и т. н., помага на комунистите, на безпартийните да си изградят научен светоглед, правилно да се ориентират в динамично изменящата се социална действителност, да станат убедени борци за изпълнение политиката на Партията в областта на правораздаването. От друга страна съдиите, следователите и прокурорите, въоръжени със знания в своята практическа дейност, прилагат класово-партийния подход, активно участвуват в разпространяването на марксистко-ленинската идеология като лектори, ръководители на учебни звена и дават своя скромен дял във формирането на марксистко-ленински мироглед у трудещите се.

В резултат на съвместните действия между партийната организация и административните ръководства на съда и прокуратурата трудещите се в окръга получават административно-правно обслужване, съответствуващо на партийните и държавните изисквания. От друга страна престъпленията постоянно намаляват. Докато през 1972 година в окръга са извършени 733 криминални престъпления, през 1973 год. техният брой е 710, а през 1974 г. са намалели на 685. Характерът им е с не висока степен на обществена опасност. Такива престъпления като измяна, предателство, шпионаж, диверсия и вредителство отдавна са изчезнали от нашата действителност, а убийствата, опитите за убийства и грабежите са изолирани явления. При това престъпленията се извършват еднолично, липсва организирана и групова престъпност.

В духа на изискванията на XI конгрес на БКП първичната партийна организация при съда и прокуратурата в Благоевград активизира своята дейност, укрепва и разширява връзките си с колектива, в резултат на което нейният авторитет все повече и повече расте.

Крум МАЛЕШЕВСКИ
окръжен прокурор — Благоевград

Digitized by Google

ИЗМЕРЕНИЯ В РАБОТАТА С МЛАДИТЕ КОМУНИСТИ

— Искате да ви разкажа за нашите млади комунисти — замисли се за момент Николина Иванова, секретарка на заводския партиен комитет в памукопредачната фабрика „Ернст Телман" — София. Но вие ги виждахте вече. Те са огън момичета, с чисти сърца. И ние, по-старите комунисти, трябва да ги опазим от егоизма и себелюбието, да съхраним ентусиазма им.

Чудесно е, когато срещнеш такова признание и искреност. И то в думите на един опитен партиен работник.

А с момичетата аз наистина се запознах по-рано — на честването годишнината от създаването на заводската партийна организация. Там тяхната синеблуза група красеше залата с цветята, които държаха в ръце, и с усмивките по младите си лица. За първи път тук чух и имената им, а после ги срещах навсякъде — Катя, Янка, Виолета, Цветанка...

РЕЗЕРВЪТ

— Нашата партийна организация търси и осигурява своя резерв главно из редовете на Комсомола — продължи Николина Иванова. — Там израстват и се каляват младежките активисти. С тях партийните бюра и заводският партиен комитет най-дейно работят, помагат им, формират качествата на бъдещия комунист. В това се състои активната същност на стила на работа с младежите в нашата партийна организация. Това ще утвърждаваме и занапред.

За членовете на заводския комитет и партийните бюра опознаването на комсомолците активисти е станало ежедневна грижа. В труда човек се проявява с всички нюанси на своята душевност, там търсят да открият истинския облик на младежите и старите комунисти. Секретарката на партийния комитет Н. Иванова започва работния си ден от цеховете. Другите членове на комитета, на партийните бюра също са на своите места, до машините. И тесният дружески контакт се създава естествено и непринудено.

— Партийните групи първи оценяват качествата на бъдещите партийни членове — обяснява начина на подбор отговорникът на партийната група на смяна „Б" Евгени Милчев. — В оценката и предлагането участвува и секретарят на ЗК на ДКМС при смяната, който обикновено е член на партийната група. Той най-добре познава качествата на всеки един младеж, неговите възможности и слабости. Нашата група работи сега с няколко добри производствени и активни комсомолци, за които ще дадем мнение да бъдат приети в Партията. Възложихме им първите поръчения, съгласувани с партийното бюро, включихме ги в различните форми на обучение, определихме опитни комунисти, които да им предават своя опит както в производството, така и в организаторската работа.

Този процес на обучение продължава около една година. Нерегламентиран своего рода кандидатски стаж, по време на който недомлъвки в поведението на комсомолеца не трябва да останат. Това е постоянна работа, която излиза извън рамките на завода и гърси поле на действие навсякъде — в общежитието, през почивките и др.

Тук в завод „Е. Телман" се отдава голямо значение на предварителната работа с младите хора, защото после провали не трябва да има. А случва се, макар и рядко, и така — работят за един човек, впрягат целия си опит и знания, мислят, че той е вече достатъчно узрял и изведнъж всичко рухва. Но затова пък колко погорди са, когато израсне един истински комунист.

Партийната секретарка разказва за вярата във всичко хубаво, която са върнали на Георгина Филипова. Партията й помогна да повярва в своите сили, да заживее с живота на жените около нея и да заслужи честта да стане пълен член.

Най-голямо значение при работата с комсомолците — бъдещи комунисти, парпартийната организация при завода отдава на ясната им марксистко-ленинска политическа и идеологическа подготовка. Мирогледът на младежа е първо изискване при приемането в Партията. Затова заводският партиен комитет е организирал комсомолско учебно звено с пропагандист партийната секретарка. От осем години Н. Иванова използва тази форма не само да им даде политическа просвета, но и за по-пълно опознаване на младежите, да вникне във възможностите им. Занятията в учебните звена се провеждат главно чрез събеседвания.

— Знаете ли как комсомолците се готвят за тези събеседвания! Търсят литература, четат учебници по история на БКП и на КПСС, въобще заживяват със задачата, която са получили — споделя развълнувано секретарката на заводския комитет на Комсомола Виолета Алексова.

Главната цел, която си е поставила пропагандистката, е да се раздвижат умовете на младите активисти, да се научат да мислят сами, да се изказват, да не се смущават от вперените в тях очи. Те трябва да умеят да заразяват другарите си с идеите на Партията. Затова тя набляга особено много на идеологическата подготовка на младежите.

В завода има и школа по философия, диалектически материализъм и политичес-

Digitized by Google

ка икономия, която се води с младите комунисти и с изявени членове на заводския комитет на ДКМС. Ръководи се от заместник-секретарката на заводския партиен комитет Екатерина Колева. Оказало се, че трудната философска материя добре се усвоява от работничките, че тази тематика им допада.

Кое е причината? Подходът на пропагандиста, който се старае да създава нови и интересни форми на работа, да зангажира вниманието на младежите чрез собствените им изяви.

Из средата на тези работници партийната организация набира главно своите млади сили. Тя търси най-преките пътища до сърцата на хората, повежда ги по друма на собственото им израстване, за да създаде от тях утрешния челен отряд от политически ръководители и производственици в завод „Ернст Телман". И независимо какъв е този път — индивидуални разговори или школи за идеално-политическо възпитание, целта е една — нов човек в новите условия на живота.

ИЗРАСТВАНЕ

Възпитанието и обучението на новите комунисти из средата на младежта е задача, значението на която е отдавна съзнато в завода. Затова нейното изпълнение се ръководи от средносрочно разработен план, приет от партийния комитет в началото на годината. В паката с надпис „Обучение на млади комунисти" се крие първият план от октомври 1970 г. до април 1971 г. По документите може да се проследи развитието на стила в работата на партийното ръководство. Първите форми на обучение носят тайнствения за телманин дух на обновление, на търсачество. Основите на едно творческо разбиране на работата с младите комунисти са поставени — науката „Партийно строителство" е изведена на преден план.

ЗПК е внесъл ново свежо съдържание в една изпитана инициатива, която после се среща в почти всички планове — „курс в движение". Маршрутите са различни, начините на провеждане — също, но целта е една — да се опознаят местата, свързани с историята на Партията, и да се постигне възвисеното чувство на приобщеност към класата и народа. Тази година екскурзията ще отведе младите комунисти на връх Бузлуджа. А там единадесет от тях ще разкажат за единадесетте партийни конгреса. В този „курс в движение" ще участвуват и активни членове на ДКМС, бъдещи комунисти. За тях това ще бъде първото партийно поръчение, първото голямо доверие.

Заводският партиен комитет постепенно е набрал опит в работата с младите комунисти, експериментирал е нови форми на обучение и е утвърждавал най-действените от тях. Когато преди две години РК на БКП включил младите комунисти в школа за повишаване марксистко-ленинските знания, заводският партиен комитет оценил полезността на тази инициатива. Лекторите в школата са много добре подготвени, а младите комунисти свикват с един нов стил на преподаване. Но комитетът разбрал, че същевременно е изпуснал един важен момент от подготовката — създаване на организационни навици и умение за работа с хората. Тогава силите се насочили към изучаване на „Партийното строителство". Създали комисия, която изяснила после подготовката на младите хора — набавила литература, изяснила плана на обучението, подготвила финала на тази школа — събеседването.

Събеседванията при младите комунисти не се отличават много от тези, които стават при комсомолците. Тук обаче има стремеж да се повишава тяхната организационна култура и умение да работят с младежта. Затова наред с темите от „Партийно строителство" обсъждат се и въпроси от друг характер: „В какво се състои красотата на човека", „Другарската взаимопомощ". Темата за помощта тук е много важна, защото характерът на труда в завода е такъв — без другар не можеш. Трудности има много и ако не е по-опитният до тебе, да ти покаже тънкостите в професията, трудът ти няма да спори.

— Аз започнах с подкрепата на стара работничка — споделя Катерина Самокишева. — Тя е комунистка и работи в завода от 20 години. Гледах я как бързо сменя макарите и се ядосвах на себе си. А аз тогава работех на 6 машини. Много ми се виждаха. За да ми помогне, опитната работничка ми показа най-пестеливия начин на движения на работа.

Събеседванията тази година ще се провеждат по нов начин. Темата, която ще се обсъжда, ще се разработва от един човек, но задълбочено, със собствен анализ и мнение. А другите комунисти също ще се готвят, ще слушат, ще изказват свои мнения, ще излагат разбирането си по проблема. Партийните бюра подбират хората според техните възможности и им възлагат определени теми за разработка. Тази форма помага от всеки един другите да научат нещо ново, интересно, а това записи от качествата му на докладчик, на събеседник. И оттук стигнали до друга форма на обучение — групата докладчици. Това са предимно млади комунисти с изявени ораторски качества, които излизат пред своите другари, работници по цехове и смени, с подготвени беседи по случай важни политически събития или по определени проблеми.

Така младите комунисти сами градят своя авторитет на партийни членове, сами развиват своите организаторски качества. Но в първите дни на изява до младия човек винаги стои опитен партиен член. Той му помага при затруднения, когато смущението накъса мисълта му.

Този стил на работа е станал същност на партийния комитет при завод „Ернст Телман". Стремежът е младите комунисти да се подготвят като политически ръководители на хората, с които работят,

Digitized by Google

да умеят да ги увличат в труда и в почивката. И ако от дванадесетте младежи, приети в редовете на Партията през 1975 и 1976 г., израснат дванадесет честни, трудолюбиви и всеотдайни труженици и комунисти, това ще бъде най-голямото признание за грижите на Партията към тях.

РЕЗУЛТАТЪТ

Усилията за израстването на човека, повишаването на неговата идейна сила и знания нямат количествени измерения. Резултатите не се изявяват веднага. Тяхната проява идва с времето, с това постепенно узряване на плода, гледан с толкова любов и внимание. И ако в навечерието на XI конгрес на БКП двадесет и петте предачки от завод „Ернст Телман" отговорили достойно на Обръщението на ЦК на БКП и изпълнили поетото обещание за предсрочно изпълнение на тримесечния план, то и в техния успех основен дял има партийната организация. Тя постави партийни поръчения на челничките в производството да обучават младите предачки, да им показват тънкостите на трудната предаческа професия.

— На нас трите — Янка Казакова, Виолета Воденичарова и на мене — разказва Катерина Самокишева — предава свой опит героят на социалистическия труд Стоилка Ранкова. Преди четири години, когато дойдохме от професионално-техническото училище, ние започнахме да работим на 6 машини. Моето партийно поръчение в чест на конгреса обаче изискваше да премина на 7 машини на обслужване, защото аз бях една от 25-те предачки, които поехме обещанието да изпълнят тримесечния си план на 15. II., а голяшкия — на 31. VIII. С помощта на Стоилка и на моята упоритост изпълних тримесечния си план на 13. II — два дни предсрочно.

— Както виждате, в нашия завод не само обучават младите комунисти — усмихва се Виолета Воденичарова. — От нас и много се иска. На упоритостта и волята ни, на знанията ни се разчита много. Затова ни изпращат на по-трудните места. В началото аз работех на високопроизводителни машини. Но майсторката Бойка Милчева ме премести на по-леките — производството там беше застрашено. И аз приех, защото комунистът трябва да работи при всички условия.

Така заводската партийна организация калява своите млади членове, така тя развива у тях добродетелите, присъщи на комунистите — смелост, настойчивост, упоритост. Стремежът е от неопитните работници да израснат челници в производството. Затова заводският партиен комитет организира срещи на дружествата на ДКМС с челниците и отговорниците на партийните групи, на които се споделя начинът на предаване на челния опит. По инициатива на партийната организация е изучена дейността на три челнички в завода, всяка тяхна операция е описана и филмирана. Това е една предварителна работа, подготовка, която намира своето продължение в школите за челен опит. Всяка от челничките получава партийно поръчение да работи с няколко млади предачки.

Вече се каза за Стоилка Ранкова, която подготвя младите комунисти. От своя страна те пък работят с други три момичета, които трябва да ги догонят. Така е организирана тук школата за предаване на челния опит, че родата на младите комунисти е твърде активна. Те се учат отсега да работят с хората, да им дават това, което знаят.

— При нас партийните поръчения на старите комунисти не се свеждат само до производствените задачи — споделя Евгени Милчев. — Ние разбираме наставничеството в по-широк смисъл — да се помага на младите комунисти, на младите работници навсякъде, а не само в цеха, до машината. И тук, в „Телман", това става — момичетата започват да чувствуват челничките съвсем близки, споделят с тях, търсят съвет.

Тези думи очертават още една характерна черта в работата на заводската партийна организация — грижа за младите комунисти изобщо. Цели се те да израснат като добри производственици, активни общественици, истински комунисти. А това изисква да се повишава образованието и квалификацията. Към завода е създаден професионално-учебен център, в който завършват средно образование повече от момичетата. Задачата на заводския партиен комитет, на партийните групи и на всички по-стари комунисти обаче е много сложна и трудна за изпълнение. Те трябва да убедят младия човек да разбере необходимостта от по-висока квалификация, да очертаят перспективата пред него, да го накарат да почувствува отговорността, която носи пред колектива. Евгени Милчев разказа един случай, в който се отразява тази трудна и понякога неблагодарна работа.

— Янка Казакова е млада комунистка и работи в моята смяна „Б". В началото, когато дойде в завода, тя се уплаши и беше готова да напусне работата. Но ние видяхме, че тя е перспективен работник и сега разбираме, че не сме се излъгали. Но това не беше достатъчно. Янка трябваше да учи. Говорих с нея и тя се съгласи — записа се в професионално-учебния център. В началото не посещаваше редовно занятията, а аз я виках — пак и пак. И ето — вече завърши, все добра диплома. Сега Янка е включена в школата за пропагандисти към РК на БКП.

Янка не е единствената млада комунистка, която се е учила в професионално-учебния център. Сега в класните стаи на центъра се обучават Виолета Воденичарова, Катерина Самокишева, Иванка Сергеева. И за техните успехи имат дял и другите комунисти, които са ги обичали, давали са им подкрепа, насърчавали са ги.

Digitized by Google

— Сега приехме в нашата партийна организация един младеж — допълва Милчев. — Уточнихме и поръчението му — да продължи обучението си във ВУЗ. Такива случаи при нас не са чести, но когато ги има, когато младежите са амбициозни и умни, ние ги подкрепяме и поощряваме да учат.

Инициативността, ентусиазмът на младите комунисти са качества, които дават особения аромат на всяко дело, до което се докосват техните ръце и сърца. Тези качества са възлитавачи и изграждани през годините, когато младежите са били най-деятелните членове на Комсомола. И сега кръгът се затваря — тези, които са израсли от редовете на младежката организация, се връщат пак там, за да дадат на своите връстници това, на което Партията ги е научила. Те се връщат като ръководители на комсомолския отряд. Показателен е фактът, че при наличието на 6 комсомолски дружества в завод „Ернст Телман" пет от тях се ръководят от секретари — млади партийни членове.

— Младите комунисти остават в Комсомола, но вече с партийно поръчение — разказва секретарката на заводския комитет на Комсомола Виолета Алексова. — Величка Владова например е отговорничка за културно-масовата работа в заводския комитет на Комсомола, Цветанка Домишлярска е секретарка на ДК в смяна, Катерина Самокишева — също, Виолета Воденичарова е отговорничка по производствената дейност.

Тези млади комунистки имат вече по-големи знания за работата с хората, по-голям опит. По друг начин гледат те сега на комсомолците — като на младежи, които утре ще ги последват в труда и ученето, по друг начин се гледа вече и на тях самите — с по-голямо доверие, по-критично.

— Отношенията ни с нашите другари не се променят — отбеляза Виолета Воденичарова. — Ние не се отчуждаваме от тях. Но може би сега те забелязват у нас някои нови организаторски качества, които са ни направили ръководители. И това ги кара да се опират на нас, когато имат нужда, да се съветват и същевременно много да изискват.

— Да — допълва Катя Самокишева, — това е основното — комунистът всичко да дава на хората, винаги когато потрябва.

Слушам думите на двете момичета и мисля — откъде техните двадесет години са попили тази мъдрост и честност? И си спомням възторжените думи на секретарката на партийния комитет, която каза за тях: „Те са огън момичета и са с чисти сърца. И ние трябва да ги пазим..." От тази грижа и обич на опитните комунисти идва мъдростта на младите, от техния пример те черпят честност и правда. Защото в този завод с хиляди брънчали вретена расте днешната млада смяна комунисти — телманци. Техните имена след години може би ще се красят от гордите думи — герои на социалистическия труд и орденоносци.

Славка АНТОНОВА

СЛЕДКОНГРЕСНИ ИНИЦИАТИВИ

„Първичните партийни организации са навсякъде — в завода, в института, на стрежа, в селото, в квартала. Чрез тях Партията държи ръка върху пулса на многостранния живот и чрез тях провежда своята всекидневна политическа, организаторска и идейно-възпитателна работа сред трудещите се за осъществяване на своята политика."

Тодор ЖИВКОВ

ПУЛСЪТ

Отшумяха конгресните дни. Тържествеността отстъпи място на онази делнична работа, която осигурява изпълнението на конгресните решения. Превръща думите в дела.

Какво показва пулсът на Плевенската окръжна партийна организация?

Сега в първичните партийни организации и трудовите колективи всичко е делово, делнично. Ден след ден комунистите и безпартийните се устремяват към постигането на онова, което конгресът постави: реконструкция и модернизация, осигуряване на високо качество и висока ефективност, висока производителност на труда във всички сектори.

ПОСЛЕДОВАТЕЛИ И В ЖИВОТНОВЪДНОТО ПРОИЗВОДСТВО

В писмото си до знатните текстилки Парашкева Коцева, Митка Цветанова и Роза Мушакова от завод „Асен Халачев" — Плевен другарят Тодор Живков пише: „Убеден съм, че Вашето начинание ще намери хиляди последователи в цялата страна". Така и стана. За последователите на многомашинниците в текстила е известно. Но не мина много време и по

Digitized by Google

техния пример заработиха и животновъдите от село Славовица, Плевенско.

Как стана възможно това?

Първи се захвана да организира работата в своя участък комунистът Илия Парашкевов. Разговори се водят в партийната група и общинския комитет. Търси се отговор на въпроса: може ли инициативата на многомашинничките от текстила да се приложи в животновъдната ферма? На основата на опита на естонската доячка от совхоз „Вилянди" Лейда Пейпс, която машинно дои ето крави, се пресмята, че може. Започват подготовка — нова организация на труда, приспособления, преустройства и т. н. И ето пак три жени — доячките Донка Ивакова, Надежда Аспарухова и Янка Димитрова, стават техни последователки във фермата.

Като всяко начало и ново нещо и тук идват споровете, рискът, безпокойството, а понякога и разочарованието. Но този път помощта на окръжния комитет на БКП, на общинския партиен комитет и на партийната група във фермата бе онзи моорален стимул, който осигури победата.

Какво направиха славовските животновъди?

През 1975 година и началото на януари тази година за 312-те крави се грижеха 21 доячки. Сега в първи обор за 200 крави се грижат три доячки и пет общи работнички. В процес на завършване е и вторият обор. Така през 1976 година за 400 крави в с. Славовица ще се грижат всичко 20 души, от които 6 доячки. Ползата от новата организация на труда само за единия обор е 10 114 лв. Производителността на труда се увеличава с 50 процента. Заедно с това се подобри качеството на продукцията, а животновъдите преминаха на петдневна работна седмица.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ПО ВСИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ, ОТ ВСЕКИ КОЛЕКТИВ, ЗА ВСЕКИ ОТЧЕТЕН ПЕРИОД

Това се осигурява от новата организация на работа в трудовите колективи на град Левски. В техния опит има редица нови и усъвършенствувани неща. Ще посочим само няколко основни момента, които имат значение за всеки колектив.

На първо място стои съставянето на плана. В неговото изработване участвува всеки работник. Планът на предприятието се разпределя за всеки отчетен период — ден, десетдневка, месец, и за всяко работно място, бригада и цех. Това помага не само за издирването на всички резерви, а променя и отношението на производственика към плана. Работникът става активна страна в борбата за неговото изпълнение.

На второ място е организацията и усъвършенстването на управлението на производството. Когато за всеки ден и период стопанското и партийното ръководство имат информация за изпълнението на плана, когато знаят къде и защо се изоставя, те могат да реагират своевременно и действията им да бъдат конкретни. Нараства ролята на низовите и междинните ръководители. Помагат за разграничаване на функциите и да се заслиза личната отговорност при изпълнението на плана.

Тази организация позволява и масово-политическата дейност да бъде конкретна, диференцирана и всеобхватна. В социалистическото съревнование например е разработен план за всяко работно място. Работникът вижда всеки ден тези, с които се съревнова, своето място в общата колона. А това контролира и стимулира хората да проявяват по-голяма активност и творчество в работата.

Резултатите? Отлични. Всеки колектив изпълни плана си за четирите месеца на 1976 година по всички показатели. Като прибавим порасналата увереност в собствените сили, другарската взаимопомощ между работници и колективи, с основание можем да кажем, че и тук пулсът е нормален. В борбата за изпълнението на конгресните решения е намерен правилен път. Път, по който тръгват всички колективи в окръга.

Какво правят партийните организации? Те бяха и са в основата на тези начинания. Без тяхната подкрепа и участие успехите са немислими. И в Левски, и в Славовица следят пулса на колективите, на онази делнична работа, която осигурява изпълнението на задачите.

Иван НОВАКОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот" за Плевенски окръг

В СЪКРАТЕНИ СРОКОВЕ

В изказването си пред Единадесетия конгрес на Партията Райчо Павлов, сега два пъти герой на социалистическия труд, бригадир на комплексна бригада при Държавни мини „Маджарово", заяви: „Преди да тръгна за конгреса, моите другари ми поръчаха да ви докладвам нашето решение — да изпълним седмата петилетка за 4 години. Мога да ви уверя, другарки и другари делегати, че дадената дума ще изпълним с чест, по миньорски!"

Връща се др. Павлов, вдъхновен и предоволен, а другарите му радостни, но не много доволни — малко било обещанието пред конгреса. Защото докато той бил в София, те смятали, пресмятали и решили, че петилетният план може да бъде изпълнен не за четири, а за три и половина години. Решили и обещали.

На миньорската дума безусловно се вярва, защото миньорите имат безспорни доказателства от шестата петилетка. Заедно със 17 бригади от окръга те бяха инициатори на почина: „Петилетката — в съкратени срокове!" Дадоха дума да изпълнят петгодишния план за три години. Удържаха. На 10 декември рапортуваха: „Из-

Digitized by Google

пълнихме два плана за шестата петилетка".

Вярата идва и от комунистите, които са гръбнакът на бригадата. Ето ги на партийно събрание. Обсъждат доклада за работата на Единадесетия конгрес на БКП и задачите на първичната партийна организация при участък „Момина скала".

Секретарят на първичната партийна организация Димитър Дангов чете доклада, написан на листове от тетрадка, може би след смяна, през безсънни нощи, но просто и убедително, критично и самокритично. Прави се анализ на условията и причините за големите успехи. Те се дължат на целия трудов колектив, но изпъква ръководната роля на партийното бюро и първичната партийна организация. Още в началото на годината се разгръща широка масово-политическа и организаторска работа за разясняване производствената програма пред колектива и по бригади. Стремежът е да се подхожда творчески и реално да се обсъждат всички въпроси, свързани с плана и обещанията. Много разчетат на индивидуалната работа с хората. Опорна точка преди всичко е личният пример. А за пример не само в труда, но и в политическата агитация са комунистите Райчо Павлов, Господин Стефанов, Атанас Барбов, Никола Вълчев, Димитър Христов, Димитър Атанасов и други.

На всички комунисти от производството е поставено поръчение да постигнат икономия от основни и спомагателни материали, като съдействуват за намаляване обедняването на отбитата руда до минимум и дават само висококачествена продукция.

И изказванията, и приетите решения се свеждат до главното: планът за седмата петилетка да бъде изпълнен за три и половина години.

Резултати! Бургиите се пригаждат в машинната работилница за втора и трета употреба, всяка горонка чрез заточване се използва много по-продължително време. Скъпите материали — релси, траверси, тръби и други, се използват икономично. И още един факт — бригадата работи с машина „АМ—508" от 15 години. Резервни части за нея няма. Няма и нови машини. Но героят наистина е герой — не се отказва от старата машина и с нея показва чудеса.

А трудности много! Често рудата обедява, водоотливът се затруднява, транспортът не достига, работната ръка оредява. Но комунистите не се стъписват. Висока ефективност и високо качество на продукцията — това е тяхната цел. Пътищата, средствата и формите за постигането й са партийни: колективни, конкретни и действени решения по най-актуалните проблеми за рязко повишаване производителността на труда, за изпълнение на количествените и качествените показатели за обогатяване на рудата, за подобряване битовото обслужване, транспорта и механизацията, организационно укрепване на партийните групи и други.

Партийната организация като политическо ядро се стреми да бъде първообраз на бъдещето състояние на трудовия колектив. Тя е пример за подражание и поука, умело съчетава изпълнението на производствените задачи с обществената дейност. Комунистите от участък „Момина скала" се грижат за социалисто развитие и подобряване психологическия климат в колектива, битовото обслужване, условията и охраната на труда.

Голям принос за изпълнение на производствената програма има идеологическата дейност: разултатната партийна просвета, системната лекционна пропаганда, активната политическа агитация. Създадена е група от политинформатори, които освен международни и вътрешни въпроси разясняват и главната задача: петилетката да бъде изпълнена за три и половина години.

Положителни промени има и в социалистическото съревнование. Било е време, когато се е водело само между две мини предприятия. Сега освен между ДМП „Маджарово" и мина „Васил Коларов" — Тополовград то се води между отделни рудници („Арда" и „Кумаково"), между бригадите. А от бригадата на Р. Павлов има какво да се научи: ритмично снабдяване на миньорите по работните места с материали и резервни части, рационална организация на труда, производствена дисциплина, колективност и отговорност в работата, трудова и политическа активност. Всичко това е гаранция за добри резултати. Хубавата следконгресна инициатива ще бъде доведена до успешен край.

Борис НАКОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот" за Хасковски окръг

Digitized by Google

ВЛАДИМИР ДИМИТРОВ — МАЙСТОРА

За пръв път чух името на Владимир Димитров — Майстора от учениците от Кюстендилската мъжка гимназия нейде по средата на 20-те години По отблизо го опознах през 30-те години. След победата на Девети септември познанството ни се укрепи и разшири.

Будната учаща се младеж в гимназията беше завладяна от неговото изкуство. Ние знаехме в подробности биографията му и какво ли не за неговите способности. Кюстендилското гражданство уважаваше и високо ценеше личността и изкуството на Владимир Димитров. Прогресивната общественост в града навреме съзря таланта на Майстора и му съдействува да се изяви като художник още на младини.

През март 1933 г. той ще пише в своята „Автобиография":

„Произхождам от бедно селско семейство. Дядо и прадядо по баща — свещеници. Родителите ми — бежанци от Освободителната руско-турска война през 1877—1878 г., се установили в село Фролош, Станкедимировска околия, дето на дядо ми била дадена епория, и там на 1 февруари 1882 г. съм роден. След смъртта на дядо ми семейството се преселва в Кюстендил, дето майка ми с непосилен труд по чужди ниви, къщи и перални се е грижела за издръжката, защото баща ми беше сакат с дясната ръка. При такива мизерни условия едва можах да изкарам трети прогимназиален клас, напуснах училището, продавах вестници и календарчета, бях бояджия, слуга и сетне пет години (15. IX. 1898—30. IX. 1903 г. б. а.) писар в окръжния съд в Кюстендил. С постоянните си драскотини по стени, врати и бумаги обърнах внимание и с помощта на граждани, учреждения и със самопомощ (рисуване) напуснах писарлъка и през 1903 г. постъпих, а в 1910 г. завърших Рисувателното училище в София."

Подпомогнат от няколко прогресивни юристи в града, на 11 май 1903 г. двадесетгодишният самоук художник урежда в гимнастическия салон на Педагогическото училище първата си изложба. „Както от разни портрети (някои от които в естествена величина) — пише местният вестник „Изгрев" от 17 май 1903 г., — така и от най-дребните работи (скици, етюди, драски) ясно изпъква, че Димитров има, и то немалък талант."

Опрян на тази благородна подкрепа, с бохчичка в ръка, пълен с решимост да се учи, Владимир се отправя пеша за София.

Въз основа на картината му „Жътва" и рисунки с въглен той е приет за извънреден студент в Рисувалното училище.

Започват години на упорит труд. Той през сутрин поздравява с „добро утро" разсилните, вечер — последен — с „лека нощ".

Трудно живеят и родителите на бедния, но ученолюбив студент. „Колко пари ми струва — пише в едно писмо баща му, — утре и професор да станеш, когато днес родителите ти умират от глад." През 1908 г. Димитър Попнетров завършва своя нерадостен живот.

Digitized by Google

Въпреки големите трудности през 1910 г. Вл. Димитров завършва с отличен Рисувалното училище и тръгва по страната да изкарва прехраната си. От 1911 до 1918 г. е учител по краснопис и гимнастика в Търговската гимназия в Свищов, ходи на две войни, а през 1919 г. стажува в Трета софийска мъжка гимназия, след което напуска учителствуването. Отсега нататък той напълно се отдава на художественото творчество, към което го влече сърце и душа. Цели 10 години той рисува непрекъснато.

През това десетилетие за кратко време на няколко пъти Майстора посещава главните художествени галерии и музеи, в които се запознава с постиженията на световното изобразително изкуство. „Така още като ученик в Рисувателното училище — съобщава той — в една екскурзия през 1909 г. видях в Москва и Петербург голямото руско класическо изкуство, а след това бях в Рим — 1910 г., в Париж, Лондон, Берлин и др. — 1912 г. и в Ню Йорк — 1924 г."

Ала най-голяма и най-плодотворна дейност Майстора развива в село Шишковци (красиво село край река Драговищица, недалеч от гр. Кюстендил). То стана истинска столица на големия художник.

„От пети май 1930 до 1951 г. — бележи той в автобиографията си — работех за Министерството на просвещата (като учител, командирован при същото), но на занятия в село Шишковци. Отивах да живея и работя сред селяните, за да разучавам нашия национален тип и бит — основата на всяко изкуство"...

„В продължение на 26 години — ще добави той през януари 1960 г. — живеех сред народа и каквото можах, според моите възможности, отразих, макар и незавършено, в своите работи. През всичкото време гледах да предам именно тая чистота — духовна и външна — в младостта.

Рисувах и стари, и млади, като изхождах най-главно — да схвана техния труд на полето, техните веселия, сватби, седенки, като отивах на сборовете, които ставаха по това време, където избирах моделите си... Предадено е и е постигнато това... това национално главно в типовете — подбирах типове да личи, че е българин, млад или стар. Рисувах деца и всякаква възраст, като изхождах да предам тая психология, тая духовна чистота, тая скромност и трудолюбие в нашия национален български бит."

Майстора беше враг на фашизма, милитаризма, войната и монархията. Той беше голям почитател на Лев Николаевич Толстой. Художникът посреща с голяма надежда Великата октомврийска социалистическа революция. „Накрая, като те поздравявам с Новата година, желая, щото тя да донесе теб и на всички единствения цяр за освобождение от икономическия кръст, на който е разпънато цялото човечество — болшевишкия едем (рай — б. а.)" — пише той на 28. XII. 1920 г. до писателя Николай Лилиев, близък негов приятел.

Проф. Асен Василев, другар на Майстора още от младини, предава един интересен разговор на художника с цар Борис III през 1920 година:

„Но случи се така, че пребивавайки в изложбата преди нейното закриване, присъствувах, когато пристигна като посетител цар Борис III заедно с двама-трима придружители. Той разгледа изложените картини и рисунки и пожела да откупи 14 работи, като един от неговите хора записваше. Това бяха именно онези акварели, които Майстора бе създал като проекти за бъдещи картини и за които той сам по-късно се изразяваше: „Темата те трогва и я изливаш от душата си — селото спи, а аз решавам задачи..." И точно тези духовни излияния му предлагаха да продаде! Отговорът бе кратък и решителен. Майстора се изрази точно така: „Те не са за Вас. Мен ми са потребни за бъдеща работа". Един от придружителите на царя прошепна на Майстора да се обръща с „Ваше величество", а не „Вие", „Вас". Но по-нататък в разговора между двамата, засягайки условията, при които е поставен да работи българският художник, Мастора не се поколеба да каже, че „червената метла" ще оправи света!" Това бе неочаквана бомба. Тутакси разговорът и посещението бяха завършени (Владимир Димитров — Майстора, стр. 22 и 23, С. 1972, Изд. „Български художник").

За развитието на своя мироглед в автобиографията си Майстора съобщава:

„След като платих данък на „идеализма", макар и късно, възприех единствено правилния мироглед — марксизма-ленинизма, а за изкуството — социалистическия реализъм... Преди бях само съчувственик на социализма и два пъти гласувах за тесняците, а след 9. IX. 1944 г. станах член на БКП, Отечественния фронт и Българо-съветското дружество.

Като член на Националния комитет за защита на мира и делегат на конгресите във Вроцлав, Париж и Варшава изнасях доклади в няколко градове и села, а като народен съветник при СГПС, поради не добро здраве, показах слаба деятелност."

Digitized by Google

„Нека всички съвестни български патриоти и патриотки — зове той в края на автобиографията си от 15. III. 1951 г., — сплотени и единни по димитровски и под знамето на великите учители и вождове на човечеството — Маркс, Енгелс, Ленин... — по озарения от техния гений път, се борим с всички сили за осъществяване светлите идеали на комунизма, за да стане животът на всички хора на земята само радост, песен, светлина..."

Тия думи на Майстора звучат като завет за младите поколения, завет на един голям художник, който посвети целия си съзнателен живот на българското изобразително изкуство.

Майстора беше последователен трезвеник. Той беше високо нравствена, обаятелна личност. Художникът беше горещ привърженик на въздържателното движение в България. Не пушеше, не употребяваше спиртни напитки. Отклоняваше поканите на приятелите с думите: „Аз с трезва глава не мога да се справя с това изкуство, та с пияна ли?"

Спомням си — на официален прием по случай Девети септември 1960 г. (последната година от неговия живот) въпреки настойчивите покани на няколко негови приятели да вдигне чаша вино поне за наздравица, Майстора си наля в една чаша нектар... „Аз — каза той — никога не съм вземал глътка ракия и вино. Цигара не съм слагал в уста..."

Същата вечер, седнали в един по-отдалечен кът в приемните салони на Конгресния дом, разговаряхме. Майстора се оплака (нещо необикновено за него!), че силите му намаляват. Беше много отслабнал. „Не мога вече да рисувам, треперят ми ръцете" — с болка на сърце изрече той.

В разговора Владимир Димитров развиваше мисли за запазването на мира. „Сега — каза той — е най-важно да се запази мирът. Мирът е най-голямото благо за народите. Мирът ще ни позволи спокойно да изграждаме социализма в нашата страна."

Това беше последният ми разговор с него.

Често го посещаваха млади хора — работници, студенти, ученици. Майстора водеше с тях сърдечни разговори и винаги им пожелаваше да растат и крепнат в труд и учение, да бъдат трезви и упорити в изграждането на новия живот.

„Ние на времето — каза той пред средношколците през януари 1960 г. — старите, при тогавашните условия беше много мъчно да се развиваме. Само като слушахме нашите учители по социализъм, мечтаехме и подир, като се убедихме в правотата на това дело, то се превърна в реалност за нас... И така, вие можете да се развивате във всички науки и изкуства, имате най-високия мироглед и без големи трудности можете да разберете какъв е смисълът на човешкия живот и какво е длъжен всеки човек: да остави нещо добро за възхода на живота."[1]

Такива са някои от чертите на Майстора, така както съм ги схванал — черти на един благороден човек, голям хуманист и миролюбец.

Стоян СТОЧМЕНОВ
народен деятел на културата

[1] Златен фонд на Радио София. Запис.

Digitized by Google

СРЕДИЩА НА РЕВОЛЮЦИОННИТЕ КАДРИ

Клубовете на активните борци имат вече 10-годишно съществуване. През този период те се утвърдиха като важни средища за сплотяване на революционните кадри. В тях се извършва широка организаторска, идейно-политическа и културно-масова дейност. Организират се различни прояви за възпитание на младежта и населението в интернационален и патриотичен дух.

Двадесетте клубни съвета във Врачански окръг имат вече значителен опит. Добре планират своята работа, настойчиво, системно и с висока култура на организацията осъществяват планираното. Стремят се да превърнат клубните помещения в място не само за отдих, другарски срещи, занимателни изяви, но и в активен център за навременно и точно информиране на революционните дейци по актуални въпроси от политиката на Партията. През последните няколко години клубните съвети проявяват по-голяма инициативност, осигуряват масово и активно участие на революционните дейци в мероприятията.

Цялостната дейност на клубовете в окръга протича под непосредственото ръководство на партийните комитети. Дейно помагат и обществените организации. Успех за масово-политическата работа сред активните борци са честите срещи с партийните и държавните ръководители на окръга, техните лекции, беседи, доклади по различни поводи. Създадена е система — в началото на всяка нова година, както и по време на важни събития от живота на Партията и държавата членовете на бюрото на окръжния комитет на Партията, на изпълкома на окръжния народен съвет да им разясняват най-същественото, най-характерното на политическия момент, произтичащите от него конкретни задачи. Най-често се разясняват показателите на държавния и насрещен план за текущата година, актуални външнополитически събития, въпроси от развитието на международното комунистическо и работническо движение. Така например в края на миналата година бюрото на окръжния комитет на Партията реши в дните от 15 до 26 декември в районите на аграрно-промишлените комплекси да се организират срещи с всички активни борци за значението, мястото, историческата роля на Единадесетия партиен конгрес. Революционните дейци бяха запознати с успехите на окръга през шестата петилетка, както и с основните показатели за седмата петилетка и перспективите за развитие на народното стопанство до 1990 г. Това внимание, топлота и грижи, с

Digitized by Google

които партийните органи обграждат активните борци, не само ги радва, но ги и задължава много. Според силите си те участвуват в разяснителната работа сред трудещите се, в различни политически и стопански прояви и с това допринасят да се повишава и обогатява организаторската и ръководната роля на окръжната партийна организация в борбата ѝ за успешното изпълнение на мащабните политически и икономически задачи.

В тези прояви активен двигател са клубните съвети, които се наложиха като авторитетни, дейни, колективни органи. През 1975 г. с присъщата му настойчивост клубът във Враца организира пред активните борци лекции и беседи от добре подготвени лектори. Живеещите в града 400 активни борци изслушаха с интерес беседи, посветени на актуални проблеми на международния живот: обстановката в Близкия изток, драматичните събития в Чили, положението в Португалия и на остров Кипър, резултатите от общоевропейското съвещание в Хелзинки, успехите на съветската мирна политика, растящата роля на НР България в международния живот. Една друга група теми като: проблемите на социалистическото строителство, борбата срещу противообществените прояви, за нов социалистически бит, здравеопазването, защита и обогатяване на природата и др., намериха своите добри слушатели сред активните борци. Тук е мястото да отбележим, че всички събития в клуба във Враца се хроникират. В заведения за тази цел дневник личат имената на изтъкнати лектори.

За обогатяване политическите, географските и икономическите знания на активните борци клубът във Враца ползва и други подходящи форми. В определен ден се прожектират филми с разнообразна тематика, в повечето случаи придружени с подходящи кратки беседи. Много често се обсъждат книги, в които е отразена антифашистката борба на Партията в страната и в нашия край.

Новите мащабни изменения на икономическата география на родината интересуват живо активните борци. За тази цел клубният съвет организира през миналата година осем екскурзии. Трайни впечатления у екскурзиантите оставиха паметниците по огнените дири на революцията, лобните места, историческите музеи, националните строителни обекти на територията на окръга и извън него.

Похвална е настойчивостта на клубния съвет да обгражда с внимание личността на революционера. Миналата година кръглите годишнини на 68 активни борци бяха отбелязани по подходящ начин.

Част от масово-политическата и културно-масовата дейност окръжният комитет на борците против фашизма и капитализма, както и клубните съвети в окръга насочват сред трудовите колективи, обществените организации и училищата. Непрекъснат е потокът на беседите, спомените, разказите за събития от миналото. Целта е героичното наследство, епичните борби на Партията за политическо и социално освобождение да станат достояние на всички, особено на подрастващите. Миналата година във временните комсомолски, ученически и студентски бригади в помощ на АПК активни борци изнесоха повече от 180 беседи, свързани главно с героичната антифашистка борба на Партията и народа, с успехите в социалистическото строителство от първата до шестата петилетка, с голямата помощ, която оказва СССР на НР България в изграждането на развито социалистическо общество.

По инициатива на клубния съвет във Враца почти всички ученически отряди и класове приемат за свой приятел активен борец. Много често в клуба на активните борци при тържествен ритуал на пионерите се връзват червени връзки, а на новопринетите членове на ДКМС и на младите комунисти се връчват членските книжки. Трайно въздействие оказва върху учениците проведеният на 5 май 1975 г. „Урок

Digitized by Google

по родолюбие". Инициативата обхвана 13 училища във Враца. Пред любознателните пионери и комсомолци партизани, политзатворници, ятаци разказаха епизоди от борбата на Партията и на РМС срещу фашизма, след това всички заедно положиха венец пред паметника на Хр. Ботев, Гаврил Генов, Георги Дамянов, Йордан Лютибродски, Цена Илчева, Велислав Драмов и др.

В навечерието на годишнината от Септемврийското въстание в седем училища се състояха пионерски сборове, посветени на това събитие. Със своите разкази септемврийци ветерани оживиха спомените за героичния и легендарен Септември 1923 г.

На 11 април освен общоградското събрание, в което взеха участие над 450 души, клубният съвет с помощта на заводските партийни комитети организира в по-големите промишлени предприятия срещи на активни борци с трудовите колективи. Активните борци говориха за значението на международния ден на бившите политзатворници и концлагеристи и разказаха спомени.

Винаги срещите със съветските хора от побратимените градове — герои на труда, ветерани на Отечествената война, са предизвиквали у нас празнични чувства. Ето защо нашият стремеж е контактите със съветските другари да се разширяват. В това отношение клубното ръководство се опира на помощта на окръжния комитет за българо-съветска дружба.

В чест на 9 май — Деня на победата, на клуба на активните борци гостува с беседа др. Екатерина Буревой, медицински работник от Москва. Прекарала цялата Отечествена война в редовете на Червената армия, пропътувала с бойните части от Москва до Берлин, тя разказа с трогателно вълнение на очевидец за ужасите на войната, за милионите жертви на фашизма, за нечовешките страдания на тежко ранените войници, за положените грижи за бойците от страна на съветските хора, от здравните работници.

Топло и задушевно премина срещата с 40-те съветски ветерани от Ленинград. Активните борци изслушаха разкази за героичната отбрана на Ленинград, за изпитанията на народа по време на войната и възстановяването на този исторически град за 30 години.

Гости на клуба бяха трима ветерани от Отечествената война от Суми, град побратим на Враца. Пред слушателите Григорий Павлович Камчатки, завеждащ отдел „Пропаганда и агитация" на Лебединския районен комитет на КПСС, и Никола Павлович — Бойко, герой на СССР, кандидат на историческите науки, говориха за ролята на партизанските отряди и съединения, действуващи в тила на окупатора.

Гражданите на Враца бяха свидетели на едно изключително трогателно посрещане на 40 съветски ветерани от Киев. Срещани назсякъде с цветя, те бяха запознати със забележителностите на града. Гост на клуба ни бе също и полковник Карнев, един от първите десантчици разузнавачи на Червената армия в България.

Освен със съветските другари в клуба бяха организирани срещи с ръководни дейци на антифашистки организации от другите социалистически страни. На 4. VI. 1975 г. на активните борци от Враца гостува Марян Миодошевски — историк от Полския съюз за разпространение на научни знания. Пред тях той изнесе беседа на тема: „Съпротивителното антифашистко движение в Полша по време на хитлеристката окупация". В клуба журналисти и културни дейци от Франкфурт на Одер — ГДР имаха среща с окръжния комитет на БПФК. Гостите бяха запознати с участието на трудещите се от Врачански окръг в антифашистката борба и успехите на социалистическото изграждане на окръга и страната. Другарят Шокар от Монголската народна републи-

Digitized by Google

ка, лектор при ЦК на МРП, изнесе пред активните борци беседа на тема: „Разколническата политика на маоисткото ръководство".

Интересна, наситена с много прояви е дейността на останалите клубове на активните борци на територията на окръга. През 1974 и 1975 г. системна и добре организирана дейност по патриотичното и интернационалното възпитание на работническата и учащата се младеж разгърна клубът на активните борци в Мездра.

В Мездра и района живеят 233 активни борци, 66 от тях са на активна партийна и стопанска работа. За всички клубът организира системна политическа подготовка. Както и във Враца, най-активната работна форма са лекциите в клуба, срещи с учащи се, с младата работническа класа, срещи с гостуващи делегации и ветерани от Съветския съюз. Успех на клуба в Мездра е подобрената съвместна работа с профсъюзите. В изпълнение на съвместната им инициатива 29 бригади от материалното производство приеха за свои патрони герои, загинали в антифашистката съпротива. Бригадите се задължават ежедневно да изпълняват по една трудова норма в повече, наречена за техния патрон. Вече близо 160 бригади работят по една норма повече за своя патрон. Амбицията както на окръжния комитет на БПФК, така и на профсъюзите и Комсомола е числото на тези бригади да достигне 500.

Крепне съвместната работа с Комсомола. В първите дни на мандата, както и в началото на тази година градският комитет на ДКМС прие конкретен план за масово-политическа работа. Организирана бе лекторска група от 30 души и съвет на ветераните от 42 активни борци. Освен това на близо 100 активни борци бяха дадени партийни поръчения за работа сред комсомолците, пионерите, в обществените организации. В резултат на това са проведени 18 събрания на работнически колективи, на които 2300 млади работници са изслушали беседи от активни борци. Повече от 30 беседи са изнесени в училищата пред пионери и комсомолци. Обсъдени са в клуба интересни мемоарни книги.

Клубният съвет в Мездра организира през 1975 г. бригада от 35 души измежду пенсионерите активни борци в помощ на жилищното строителство.

Окръжният комитет на БПФК във Враца посрещна с въодушевление решението на Секретариата на ЦК на БКП от 12. XI. 1975 г. за подпомагане и подобряване материалната база на клубовете. Това решение помага да се създадат условия за още по-широка полезна и ефективна масово-политическа и културно-масова дейност.

В чест на XI конгрес на БКП, 20-годишнината от историческия Априлски пленум на ЦК на БКП и XXV конгрес на КПСС клубните съвети подеха още по-целенасочена, още по-системна и резултатна идеологическа работа и тя допринесе за всеотдайно включване на революционните кадри от окръга в изпълнение на насрещния план през 1976 г. за претворяване в живота решенията на XI конгрес на нашата славна Българска комунистическа партия.

Лазар ПЕТРОВ

Digitized by Google

ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ХОРАТА

Поведението и взаимоотношенията между хората в работното и в свободното време имат изключително значение за успешното развитие на личността, семейството, колектива, селището, обществото. Окръжният комитет на Отечествения фронт в Пазарджик си постави задачата да даде своя принос в по-нататъшното усъвършенстване на междуличностните отношения. Сега в окръга тази идея се превърна в движение, което увлича в своите редици все повече хора, и неговите резултати са видими.

Движението за комунистическо поведение и взаимоотношения между хората в окръга не възниква на пусто място. То е по-висока степен на развитие на координираните усилия на всички обществени организации и институти през време на разговора в окръга на тема: „Семейството, училището и обществеността — единни в борбата за възпитанието на новия човек", който продължи три години. За целта комитетът прие програма, изградихме организационен съвет, който обобщава опита и го разпространява.

Разговорът започна още през януари 1973 г. със секретарите на общинските партийни комитети, председателите на общинските, кварталните и селските комитети на Отечествения фронт, председателите и секретарите на общинските народни съвети, активисти на БЗНС, секретарите на общинските комитети на Комсомола, председателите на градските съвети на профсъюзите и представители на други обществени организации и културни институти, съда и прокуратурата.

Отечественофронтовските комитети в окръга проведоха редица мероприятия по подготовката на актива за изясняване мястото и задачите на общинските, кварталните и селските комитети и низовите организации по разгръщането на движението. Нашата цел бе да се ангажират първичните организационни звена: низовите организации на Отечествения фронт, дружествата на Комсомола, организациите на профсъюзите, селищните, трудовите и други колективи, които активно да внедряват и утвърждават комунистическите нравствени добродетели в поведението на личността.

На публични събрания, научно-практически срещи, жилищни конференции, индивидуални разговори, предавания по радиоуредбите, нагледни материали разяснихме целите и задачите на движението.

В тематичните планове на политическата просвета на Отечествения фронт, Комсомола, профсъюзите, на дружество „Г. Кирков" бяха включени лекции и беседи за теоретическото осветляване и практическото осмисляне на въпросите, свързани с комунистическото поведение и взаимоотношения. Вече трета година във факултета за обучението на актива на Отечествения фронт се изучават актуални въпроси на комунистическото възпитание. Разпространението на знания за комунистическото възпитание добя по-системен характер, стана по-целенасочено. Така например всяка година окръжният комитет на Отечествения фронт свиква еднодневни курсове за подготовка на пропагандисти по проблемите на комунистическото възпитание. Около 300 души слушат лекции, запознават се с новостите, получават методически указания как да подготвят беседите си пред низовите отечественофронтовски организации. През 1973 г. водихме широк разговор по местоживеене на тема: „В твоя дом расте нов човек, как го възпитаваш", където се разкриваше все по-нарастващата нравствена отговорност на семейството за възпитанието на децата. Членовете на организацията поемаха задължения да се грижат по-отблизо за деца, по-слабо възпитани. Избираха се комисии към отечественофронтовските организации за съдействие на училищата. Задачата на комисиите бе да проверяват домашните условия за живот и подготовка на учениците, да следят за дисциплината и поведението им извън училище; за спазване на дневния режим.

За ангажиране на усилията на обществените организации, народните съвети, културните институти, училищата в този разговор изградихме специални групи към низовите организации на Отечествения фронт. Групите посетиха много домове, водиха разговор с родителите.

В много комитети на Отечествения фронт като в Пазарджик, Велиград, Септември, разговорът за възпитанието на подрастващото поколение премина добре. Във Велиград родителите поставиха много въпроси, искания, направиха предложения. Комисиите установиха, че в повечето случаи децата с антиобществени прояви и слаб успех растат в семейства, които са разстроени или родителите не са подготвени да възпитат и превъзпитат правилно децата си, или пък не проявяват интерес към възпитанието им и са предоставили това само на училището. Всички въпроси от социален характер градският комитет на Отечествения фронт във Велиград постави в изпълкома на градския народен съвет, пред градската комисия за държавен и народен контрол, пред ръководствата на предприятията и учрежденията за решаване.

Много скоро се убедихме, че по-нататъшното продължение на разговора „В твоя дом расте нов човек, как го възпитаваш"

Digitized by Google

е възможно при по-голяма и всеобхватна педагогическа просвета. Трябваше да търсим пътища, по които педагогическите знания да стигнат до дома, до отделния човек. За тази цел с училищните ръководства изградихме педагогически консултации. Само в Пазарджик те са 14. Опитни педагози, лекари, обществени деятели чакат търпеливо своите слушатели. По един, по двама, отначало плахо, по-късно, разбрали полезността от съветите, посетителите се увеличават. Идват родители, чиито деца са на училищна възраст, идват млади съпрузи, които започват съвместен път в живота, идват възрастни хора, в чиито семейства са настъпили сложни взаимоотношения. И всички те очакват другарските съвети на знаещите повече, на по-опитните.

Разпространението на педагогически знания продължи в педагогическите лектории към Отечествения фронт, на събрания в низовите организации, на родителско-учителски срещи, по предприятия и учреждения. Използвахме техническите средства за пропаганда. По радиоуредбите подготвени лектори изнесоха беседи на тема: „Борбата на обществеността с буржоазните отживелици в семейните отношения", „Взаимното уважение в семейството", „Грижите за възпитанието на децата", „За родителския авторитет" и други. Грижите за младите семейства, за тяхното създаване и укрепване придобиха при нас своеобразна форма. Съветите за работа сред жените, особено съветите във Велиград, Пазарджик, Пещера и др., изградиха клубове по интереси — за възпитателна работа с младите семейства, предбрачни консултации.

Възпитаването на ново, социалистическо отношение към труда, към обществената собственост е партийно изискване, което задължава всички. В този сложен процес ние положихме усилия да видим и оценим своето място; да определим задачите, които произтичат за нас. На първо място чрез специфичните форми на пропагандата систематично, настойчиво в низовите организации разпространяваме знания за труда като източник на всички богатства, за буржоазните отживелици и схващания към труда, насърчаване любовта към професията, към завода и стопанството. На второ място установихме се здрави връзки на кварталите, на низовите отечественофронтовски организации с трудовите колективи. Организират се много често по месторождение вечери на първенци, вечери на работници от строителството. В с. Костандово премина интересно вечерта портрет на героя на социалистическия труд Спартак Лещаров. Добри впечатления остави приемането на килимарките от Сърница в редовете на работническата класа.

Движението за комунистическо поведение и взаимоотношения е неразделна част от системата за идейно-възпитателната дейност на Партията и обществените организации. Под девиза „В нашите дела и постъпки да следваме примера на героите" в окръга се провеждат разнообразни и интересни инициативи. Чествуваме тържествено бележити исторически дати и годишнини и се стремим в тези тържества да се увлекат повече хора. Дълго ще се помнят тържествата за 50-годишнината на Септемврийското въстание от 1923 г., 30-годишнината на социалистическата революция в България, 100-годишнината на Априлското въстание. Ние насърчаваме и други инициативи, които съдействуват за формирането на комунистическото поведение у трудещите чрез примера и светлото дело на героите. Особено голямо въздействие в това отношение оказа проведеният миналата година от окръжния комитет на Отечествения фронт и окръжния съвет за работа сред жените пътуващ семинар по патриотизъм с актива на Отечествения фронт. Бяха посетени местата в окръга, свързани с Априлското въстание. Едновременно организирахме и научно-практическа конференция на тема: „Народност, нация и религия".

В дейността по поведението на населението вземат участие и културните институти. Съвместно с обществените организации се обсъдиха 306 книги с педагогическо и патриотично съдържание. Трайни впечатления у присъствуващите оставиха обсъжданията на „Новеля на дълга" от другарката Йола Драгойчева. С ръководствата на книгата в окръга изградихме 38 киноклектории, свързани с темата на движението. Колективът на драматичния театър „Константин Величков" в Пазарджик представи редица пиеси, като „Големият син", „Тази малка земя" и др., с голямо възпитателно въздействие.

Окръжният комитет на Партията насърчава тези инициативи и неговите решения и преговори са основа и за по-нататъшните ни успехи.

Движението за по-добри, по-съвременни междучовешки отношения сега се развива под девиза „Човек за човека е приятел, другар и брат". Другарството, другарската взаимопомощ, което по думите на др. Т. Живков пред Декемврийския пленум на ЦК на БКП от 1972 г. лежи в основата на цялата наша система, е централен въпрос в дейността на обществеността от Пазарджишки окръг по издигане поведението и взаимоотношенията между хората и в колективите.

Мария ПЕТРЕНЦЕВА
председател на окръжния комитет
на Отечествения фронт — Пазарджик

Digitized by Google

ПРИНЦИПНА КРИТИКА НА МАОИЗМА

Започнал с претенциите за китаизиране на марксизма, маоизмът се превърна вече в твърде активен фактор в международния политически и идеен живот, обективно служещ на реакционните и войнолюбивите сили. Неговите възгледи днес нанасят огромна вреда на социализма и международното комунистическо движение и не могат да се посрещат с безразличие от марксистката обществена наука. На тази необходимост от принципен и аргументиран отпор на маоистките концепции откликва колектив от сътрудници на Института за съвременни социални теории при Президиума на БАН с книгата „Критика на някои маоистки концепции".

В шестте студии на изградения във формата на сборник научен труд се разглеждат разнообразни проблеми. Критиката на основни идеи на маоизма се съчетава с разкриване на антисоциалистическата същност на неговите вътрешнополитически и външнополитически действия. Изясняването на връзките му с буржоазната идеология и идеологическата диверсия се допълва с анализ на близостта му с други ревизионистични течения.

Сборникът започва със студията на проф. **Тодор Минков** под наслов **„Провалът на маоизма по въпроса за материалното стимулиране"**. След кратък преглед на възникването и формирането на маоистките възгледи за материалното стимулиране и като обръща внимание върху непоследователността и липсата на единство в маоизма по този въпрос, авторът формулира основното в неговата концепция: рязко и открито обявяване против материалното стимулиране в социалистическото общество, считане неговото признаване и прилагане за ревизионизъм с последица реставрация на капитализма; признаване само на моралните стимули; непоследователност по отношение формите, в които се прилага принципът на материалното стимулиране.

Като прави паралел между научната разработка на проблема с критиката на маоистките разбирания в това отношение, Тодор Минков показва по-специално тяхната основна методологическа грешка — абсолютизирането на един момент в материалното стимулиране — това, че то се основава на буржоазното право и пълното игнориране на друг момент, върху който, имайки предвид тази основа, класиците на марксизма слагаха центъра на тежестта — въпроса за неговата необходимост. Освен това маоистите не разбират или не искат да разберат наличието на два вида материални стимули при социализма — обществени и лични. Разглеждайки на тази база техните твърдения, че материалното стимулиране насърчавало и развивало буржоазния егоизъм вместо безкористието на пролетариата, авторът ги отхвърля, като доказва, че обществените стимули са свързани с колективизма на социалистическото общество и нямат нищо общо с присъщите на буржоазното общество стимули. А и личната материална заинтересованост, водеща до повишаване на производствената активност на всеки трудещ се, ускорява развитието на производителните сили, което при условията на социализма довежда до всеобщо повишаване на жизненото равнище. Друг основен аргумент на маоистите против материалното стимулиране е този, че то създавало неравенство, което пък волело до реставрация на капитализма. Критикувайки дребнобуржоазното третиране на равенството, Т. Минков доказва, че в условията на социализма, когато средствата за производство са обществена собственост, наличието на известно неравенство, свързано с разпределението според труда, не е в състояние да породи капитализъм.

Несъстоятелността на маоистката концепция против материалното стимулиране проличава и от отрицателните резултати в опи-

Критика на някои маоистки концепции. Партиздат, София, 1975, стр. 264.

Digitized by Google

тите за прилагането ѝ на практика. Всъщност напоследък самите нейни създатели и защитници, продължавайки да я раздуват, в икономическата практика малко или повече се отказват от нея и са принудени да прилагат материалното стимулиране в някои негови форми.

В студията си „Културната революция" в светлината на някои антимарксически оценки", като изхожда от марксистко-ленинската оценка на тази маоистка „революция" (въоръжен преврат, извършен от маоистите при активното съдействие на армията срещу партийните и държавните кадри, които не желаеха да следват безпрекословно тяхната политическа линия), Захари Захариев изследва отношението на ред представители на буржоазната публицистика и наука (Едгар Сноу, Ана Луиза Стронг, някои дейци на новата левица и др.) към нея. Демонстрирайки положителното си отношение към китайската „културна революция" и пропагандирайки нейния опит, тези буржоазни идеолози се стремят да насадят в съзнанието на хората в капиталистическия свят, че тя е проява на истински марксизъм, че тя като стихийно движение на масите е отлично средство за предпазване и борба срещу бюрократизма и пр. Авторът умело показва, че голяма част от тези възгледи бяха опровергани от самото обективно развитие на маоистки Китай след „културната революция", където бюрократичните тенденции се засилиха. Борбата срещу бюрократичните тенденции, доколкото има такива и в социалистическото общество, не може да се води, като се ликвидират самите устои на това общество, като се лишава страната от ръководната роля на работническата класа и на нейния авангард — Комунистическата партия.

Докато в тази студия се третира, така да се каже, предимно подадената ръка за помощ на маоизма от страна на буржоазната идеология, предмет на анализ в следващата студия „Маоизмът и идеологическата диверсия" от н. с. Красимира Шопова е обратната връзка — какво печели тя от маоизма. С други думи — използването на маоизма от идеологическата диверсия на империализма за решаване на нейните контрареволюционни задачи — разгул на социалистическата общност и комунистическото движение, борба срещу марксистко-ленинската теория. Тази „помощ" се получава чрез използване на маоистката антисъветска, националистическа и хегемонистическа политика, за да се докаже, че е възможен антисъветски социализъм, антисъветска политика на комунистическа партия, антисъветски марксизъм. Освен това маоизмът служи на идеологическата диверсия на империализма и чрез създаване на нови възможности за проникване в социалистическите страни по пътя на интегрирането на маоизма с други антимарксистки възгледи, както и чрез използване на маоистки идеи за формулиране на нови идеологически митове от рода на тезата за двете свръхдържави и пр. Подобна подкрепа търси у маоизма не само пропагандата, но и „солидната" буржоазна наука. За да доказва „правилността" на своите изводи, тя все по-често прибягва до неговите политически възгледи и практика.

Интересен сравнителен анализ на две идейно-политически течения в областта на „левия" ревизионизъм — троцкизма и маоизма, прави със студията си ст. н. с. Деян Павлов. Той убедително ни доказва възприемането от страна на маоизма на редица троцкистки възгледи, като отричането на самото съществуване на социализма като обществен строй и световна система, тезата за „бюрократичната контрареволюция" и „израждане на социализма" в Съветския съюз, за необходимостта от перманентна революция в условията на социализма, величаенето на насилието, на аскетизма и др. Близостта на двете течения проличава и в политиката, където заставането на позициите на волунтаризма, явната неприязън към всички пролетарски организации, безпринципността и интригантството ги довеждат до пряка борба срещу социализма и международното комунистическо движение. Между маоизма и троцкизма съществуват и различия (например по отношението им към селяните, към ролята на националноосвободителното движение и др.), но анализът, направен от автора, не оставя съмнение в тяхната близост и практическа едномисленост, олицетворена в единния им фронт срещу социализма. А доказването на идейно-политическото сходство и връзка на маоизма с такова демаскирано и саморазоблича се като агентура на империализма течение като троцкизма несъмнено дава още по-ясна представа какво представлява и каква роля играе днес маоизмът. При това вредата, която нанася дейността на групата на Мао Цзе-дун, разполагаща с държавна власт в страната с най-многобройното население на нашата планета, е несравнимо по-голяма от тази на троцкистите.

Изхождайки от марксистко-ленинското положение за взаимообусловеността на национализма и опортюнизма, ст. н. с. Пеню Пенев в студията си „Маоизмът и пролетарският интернационализъм" разкрива и подлага на критика националистическия курс на маоизма като идеология и политика. Насърчаването и разпалването на национализма е напоследък едно от главните оръжия на маоизма срещу социализма и марксизма. Търсейки своеобразието на маоизма в това отношение, авторът го намира в това, че той, макар и пряко противоречащ на принципа на пролетарския интернационализъм, се облича в неговата фразеология и твърде много спекулира с пролетарската солидарност. По аналогичен начин маоизмът представя и своя антисъветизъм (на който като стратегическа линия на маоизма П. Пенев отделя особено много място в работата си) за борба, водена уж от „социалистически" и „антиимпериалистически" позиции. Последователно, със силни аргументи авторът разкрива несъстоятелността на основните постулати, върху които маоистите градят антисъветиз-

Digitized by Google

ма си — твърдението, че Съветският съюз вървял по „капиталистически път", тезата за „свръхдържавите" и др. Той показва разколническата и фракционна дейност на маоистите в световното комунистическо движение, истинската същност на тяхната политика на „диференциран" подход към социалистическите страни, както и на опитите им за кокетиране със страните от „третия свят".

Изводът на автора е, че маоизмът като теория и практика представлява пълно отрицание на марксизма-ленинизма и на пролетарския интернационализъм. Той е насочен не само против интересите на Съветския съюз и останалите социалистически страни, но и против интересите на китайския народ, против интересите на световния социализъм, на освободителната антиимпериалистическа борба, против интересите на мира и сигурността на народите.

В последната студия — **„Образованието в Китай и насистката „културна революция"** се прави анализ на г. нар. „пролетарска линия в образованието" в Китай. Още в началото й авторът проф. **Найден Чакъров** поставя няколко въпроса, на които той по-нататък на базата на преглед на китайските просветни традиции и на развитието на образованието и образователната политика в страната след 1949 г. дава отговор. По-важните от тези въпроси са следните: Създава ли се в маоистки Китай образователната система на бъдещето? Отговаря ли маоистката образователна система на класовите интереси на работническата класа или тя е образователна система, градена съобразно интересите и разбиранията на една политическа група, която не се съобразява с основни положения на научния мироглед на международния пролетариат? Дават ли мислите на Мао Цзедун правилна насока на учебно-възпитателната работа или той е пленник на волунтаризма и национализма и тази насока е погрешна?

Изложените и анализирани множество факти в студията водят автора до извода, че тази линия в образованието (която се характеризира с антисъветизъм, китайски национализъм и шовинизъм, възпитание в безпрекословна почит и сляпо подчинение към един върховен ръководител, догматичен начин на обучение, ограничено до зубрене и въглъбяване на готови идеи, принудително участие във физически труд с нищожен интелектуален пълнеж) може да създава носители на идеите на Мао Цзе-дун, но чрез нея не могат да се подготвят висококултурни хора и квалифицирани специалисти, граждани, от които се нуждае социалистическото общество.

Ако след това кратко излагане на мислите в отделни студии обгърнем целия сборник, можем да отбележим, че в него въпреки известната нелълнота на проблемите са засегнати най-актуалните „идеи", разпространявани от маоизма, и е разкрита същността на най-новите зигзаги в неговата политика. Макар че на места анализът е отстъпил място на описанието и на желанието да се обхванат повече страни на явлението, като цяло книгата е с изследователски дух. Сполучил е опитът да се разгледа маоизмът в системата на международния идеологически живот, като се разкрият връзките и отношенията му с ред идейни, антимарксически течения на съвременността. Разкритикувани са от научни марксистко-ленински позиции редица основни положения, изтъкнати от маоизма в последно време. Пределно ясно е показано отношението му към социализма, към пролетарския интернационализъм. Всичко това прави сборника „Критика на „якои маоистки концепции" полезен и навременен труд с актуално звучене, необходима принципна критика на възгледи, намиращи се в разрез с посоката на общественото развитие и нанасящи вреда на революционните и прогресивните сили в света.

Добрин КАНЕВ

Digitized by Google

ПОДХОДЪТ

Февруарският пленум на ЦК на БКП потвърди, че агитацията е мощно средство за постоянна свързка с масите. Тя провежда политиката на Партията съобразно интересите на всяка социална група, местните проблеми, осигурява разнообразна обратна информация за настроенията и общественото мнение, за въпросите, които вълнуват трудещите се.

Сложността на обществената среда и демографската характеристика на населението изискват масово-политическата работа да се опира на положителните тенденции и изменения в тях, да води настъпателна борба срещу отрицателните явления.

Сега партийните комитети и организации в Кирковски РК на БКП в Столицата по-умело използват различните форми и средства на масово-политическата дейност сред различните категории от населението. Главното внимание в трудовите колективи е насочено към цеха, смяната, участъка, бригадата. Тук хората израстват професионално и нравствено разширяват своя духовен кръгозор, реализират своите материални интереси. За да се постигнат необходимите резултати, е необходимо да има целенасочено, високоидейно и силно въздействуващо съдържание на масово-политическата работа.

Централен проблем на политическата дейност в колектива е трудовото възпитание. При сегашните условия на бърз технически прогрес, на борба за висока обществена производителност на труда е необходимо още от детска възраст до края на трудовия живот у човека да се кутивират такива качества за трудова дейност като високо професионално майсторство, творчески подход, организираност, дисциплина и отговорност в труда, грижа за обществената собственост, любознателност и интерес към науката и техниката. В това направление от особена важност е системната работа на партийните комитети и бюрата на първичните организации. В отговор на призива на кремиковските комсомолци учениците от 19-та гимназия и техникум „С. М. Киров" заработиха под девиза: „Днес първенци в ученето — утре челници в труда и производството". Смисълът на това съревнование е всеки средношколец да осъзнае, да почувствува обществената значимост на своя труд, на своята училищна подготовка. Под ръководството на партийните бюра комсомолците-средношколци почувствуваха на преден план необходимостта от самостоятелен творчески труд. Широко място в работата с младите работещи в предприятията заема наставничеството. Когато говорим обаче за създаването и утвърждаването на младежките трудови колективи, трябва да посочим, че в работата с младежите има да се решават редица въпроси. С тях не навсякъде е организирана системна масово-разяснителна дейност по международни и вътрешни проблеми. В много случаи това е предоставено само на комсомолските организации. Практиката показва, че интересът на младежите към висококвалифицирани доклади и беседи е много голям, че особено полезни са вечерите на въпроси и отговори, срещите в клубовете, дискусиите и пр. Това налага партийните комитети и организации по-отблизо да се занимават с дейността на ДКМС, да оказват по-действена помощ.

Особено актуален момент в трудовото възпитание на членовете на съответния колектив е награждането на чувство за професионална гордост, уважение и почит към майсторството, към авторитетните работници. В това направление е натрупан богат опит в редица предприятия, като завод „България", „6 септември", завод „Пролетарий", комбинат „Българска коприна" и др. В редица предприятия се утвърдиха хубави форми като приемането в редовете на работническата класа, близките връзки между училищата и предприятията, работата сред пионерите и средношколците по професионалното ориентиране, специализираните летни бригади и други.

Сега от изключително важно значение за трудовите колективи е въпросът за създаването на здрав социално-психологически климат. В това направление е похвален примерът на Цигарената фабрика, където се разработи цялостна система за научна организация на труда. Характерно за стила на ръководството на цех „Рила" при комбинат „Българска коприна" е творческият подход и високото чувство за отговорност при изпълнението на задачите. Тук е създадена обстановка на взаимопомощ и уважение, съучастие в трудностите и радостите. От години наред липсва те-

Digitized by Google

кучество, стари тъкачки, преминали в пенсия, се връщат, за да учат по-младите.

Партийните комитети и бюрата на първичните организации полагат усилия по-добре да насочват агитационната си дейност към формирането на чувство за социалистическо отношение към труда, да изграждат всестранно развита личност. Вече по новому се разглежда и решава въпросът за използването на материалните и моралните стимули. В цех „23 декември", комбинат „Българска коприна" и други е въведено съревнованието да се отчитат комплексно. Тук наред с изпълнението на производствените резултати се виждат обществената активност, подбудите и корените на трудова активност на съответната личност. Фактите сочат, че там където умело се използват материалните стимули, има голям ефект, по-добре се формира социалистическото отношение на дадената личност към труда и колектива.

Когато говорим за нов подход в агитационната работа, не можем да не отчетем, че има какво да се желае по местоживеене. Силно развиващата се урбанизация в нашия живот води до опасност от изолация и отчуждение между съседите в големия жилищен блок. Тук се търсят пътища и е нужно да се прояви творчески, новаторски подход в агитационната дейност.

Сергей ИВАНОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот" за Кирковски РК на БКП — София

ЗА КВАЛИФИКАЦИЯТА ИМ

Неотдавна окръжният съвет на дружество „Г. Кирков" във Враца на свой пленум обсъди и прие система, тригодишна програма и едногодишен план за квалификация на лекторите и дейците на дружеството в окръга.

В доклада бе подчертано, че успехите на масовата лекционна пропаганда се дължат на добрата организация, която създават БКП и обществените организации. Главен дял имат лекторите от научно-методическите съвети и секциите към окръжния, градските и районните съвети на дружеството. Едновременно с това бе изтъкнато, че лекционната пропаганда не отговаря напълно на изискванията на Февруарския пленум на ЦК на БКП. Една от причините е, че някои лектори не умеят да убеждават слушателите, не подхождат диференцирано, съобразно техните професионални, културни, възрастови и други особености, не познават условията на живот и труд на колективите, атмосферата в тях, задачите, които решават. На много лектори не достига теоретическа и методическа подготовка, не са станали майстори на словото.

В тригодишната програма и едногодишния план се предвиждат диференцирани квалификационни мероприятия — по отрасли на знанията и според предварителната подготовка на хората. Нови лектори ще се подготвят в по-дълготрайни курсове и в школи със и без откъсване от производството. За три години в курсове и школи ще преминат над 700 нови лектори, предимно на комсомолска възраст. За по-неопитните се предвиждат теоретически, методически и практически конференции и различни форми за обмяна на опит. За по-добрите лектори ще се организират научно-методически и други семинари. Те ще се обучават и самостоятелно по индивидуални планове.

Във връзка с по-значителни годишнини и други обществени кампании ще се провеждат специални краткотрайни курсове. През 1976 година те ще бъдат за: 100-годишнината на Априлското въстание и по-специално на подвига на Христо Ботев и неговата чета, през 1977 г. — за 110-годишнината от рождението на патрона на дружеството „Г. Кирков", през 1978 г. — за 30-годишнината на Петия конгрес на БКП и 100-годишнината от освобождението на България от османско иго и други. През 1976 година квалификационните мероприятия ще бъдат подчинени главно на решенията на XI конгрес на БКП.

Христо ГЕОРГИЕВ

кореспондент на сп. „Партиен живот" за Врачански окръг

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ПРОПАГАНДА И СЪВРЕМЕННОСТ

Пропагандата в етапа на изграждането на развито социалистическо общество

Настоящата книга е подготвена от сътрудници на научната група по „Теория и методи на пропагандата" на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП. Авторите се спират на въпросите за пропагандната дейност като ядро на идеологическата работа, на ролята на пропагандата за усъвършенстване на социалната среда, структурата и функциите на пропагандната система, ленинските принципи на пропагандата, ефективност на комунистическата пропаганда, нейното управление и пр.

Из библиотека «Международна политика»

КПСС — ПАРТИЯ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТИ ЛЕНИНИЦИ

Е. А. Баграмов

Авторът осветлява интернационалния характер на КПСС, верността ѝ към принципите на международната пролетарска солидарност. Той показва нарастващата роля на Комунистическата партия в развитото социалистическо общество, която сплотява всички нации и народности в СССР за построяването на комунизма.

БЪДЕЩЕТО В ОГЛЕДАЛОТО НА АНТИКОМУНИЗМА

Г. Б. Хромушин

Социалното прогнозиране днес се е превърнало в една от най-важните насоки на буржоазната идеология. Икономисти, философи, социолози си поставят за цел да дадат рецепти за запазването на капитализма, да докажат неговата стабилност, а следователно и безперспективността на класовата борба на трудещите се. Авторът на брошурата, учен икономист, убедително разобличава класовата насоченост и научната несъстоятелност на най-важните насоки в съвременната буржоазна футурология.

ДАЛЕЧЕ ЛИ Е АФРИКА

Отношенията на НРБ със страните на юг от Сахара

Йосиф Давидов

Написана въз основа на богат фактологически материал, брошурата осветлява кипящата политическа действителност в близките до душевността на всеки българин Ангола и Мозамбик, НР Конго и Гвинея, Гвинея Бисау и други африкански страни, извоювали с оръжие в ръка своята независимост, строящи ново общество. Тази близост се реализира с икономическите и политическите контакти, с перспективата на тяхното развитие.

МАЛКИТЕ ЕВРОПЕЙСКИ КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ СТРАНИ И ЕИО

Венелин Цачевски

Малките капиталистически страни в Европа, доскоро закривани на политическата сцена от „големите", с напредъка в разведряването започнаха да се забелязват по-добре. Активното им участие в Общоевропейското съвещание за сигурност и сътрудничество в Хелзинки потвърди, че при съвременните условия те ще играят по-осезаема роля. В брошурата е посочена ясно както класовата същност на западноевропейската интеграция, така и особените затруднения, произтичащи от нея за „малките" страни. Акцентирано е силно върху политическите фактори, определящи тяхната зависимост от западноевропейския капитализъм.

Digitized by Google

КОГАТО УТРОТО БЕ ДАЛЕКО

СПОМЕНИ НА ДЕКАБРИСТИ

Това е антология-сборник, в който са подбрани най-вълнуващите и значителни спомени на руски декабристи, заточени в Сибир. Те са подбирани от огромно многотомно богатство спомени, теоретични разработки, статии и други материали и се придружават с биографични данни за авторите и тяхното участие в декабристкото движение. Сто и петдесет години отделят съвременния свят от събитията на Сенатския площад в Петербург на 14 декември 1825 г. — деня на въстанието, деня на объркването в царския дворец на властите, деня на великите възможности и големите загуби. Но този век и половина не е в състояние да отслаби интереса към героите на тези дни: към тези, които бяха обесени в Петропавловската крепост и към онези, които 30 години носиха окови и обвинението „държавен престъпник". Имената на авторите Беляев, Басаргин, Бестужев, на руските жени Волконская и Аненкова, понесли на хиляди километри в сибирските снегове своята любов и вярност, са останали като символ на вярно служене на своя идеал, на висок морал и изключителна нравствена сила, на търпение и вяра в бъдещето. Изучаването на литературното наследство на декабристите от сибирския период — на техните мемоари, писма, статии, научни работи и художествено творчество — има голямо значение не само за разбирането на самия декабризъм, но и за общата история на руската политическа мисъл през XIX век.

Написани с подкупваща искреност и топлота, с дълбоко проникновение и размисъл за живота, обществото и историята, спомените на руските декабристи оставят неизгладимо впечатление.

ИЗВЕСТИЯ

на Института по история на БКП

34

Тридесет и четвъртият том на „Известия" съдържа статии и научни съобщения, документи и материали, спомени, рецензии и пр. Книгата започва със студията на Вълчо Дуков за борбата на Гаврил Георгиев за марксистки организационни принципи на БРСДП през 1900—1903 година. Следват студиите и статиите: „В. Коларов и революционните събития в България през 1923 г." от Дончо Даскалов, „Изграждане и масовизиране на работническия младежки съюз (1926—1934 г.)" от Иван Александров, „Участието на българската делегация в работата на VII конгрес на Комунистическия интернационал" от Трендафила Ангелова, „Априлската линия на БКП и развитието на Отечествения фронт" от Борис Босв, „Политиката на БКП за разширяване на сътрудничеството между европейските социалистически страни (1966—1973 г.)" от Кирилка Сърпионова. В раздел „Местна история" Коста Кънчев пише за първите стъпки на социалистическото движение в бившата Златишко-Пирдопска околия (1893—1903 г.), Георги. В. Димитров — за комуните в Благоевградски окръг (1919—1923 г.) и Здравка Попова — за създаването и дейността на Отечествения фронт в Бургаски окръг (17 юли 1942 — 9 септември1944 г.). В тома са публикувани писма на Люба Димитрова до Георги Димитров през периода 1918—1920 г., спомени и пр.

20700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

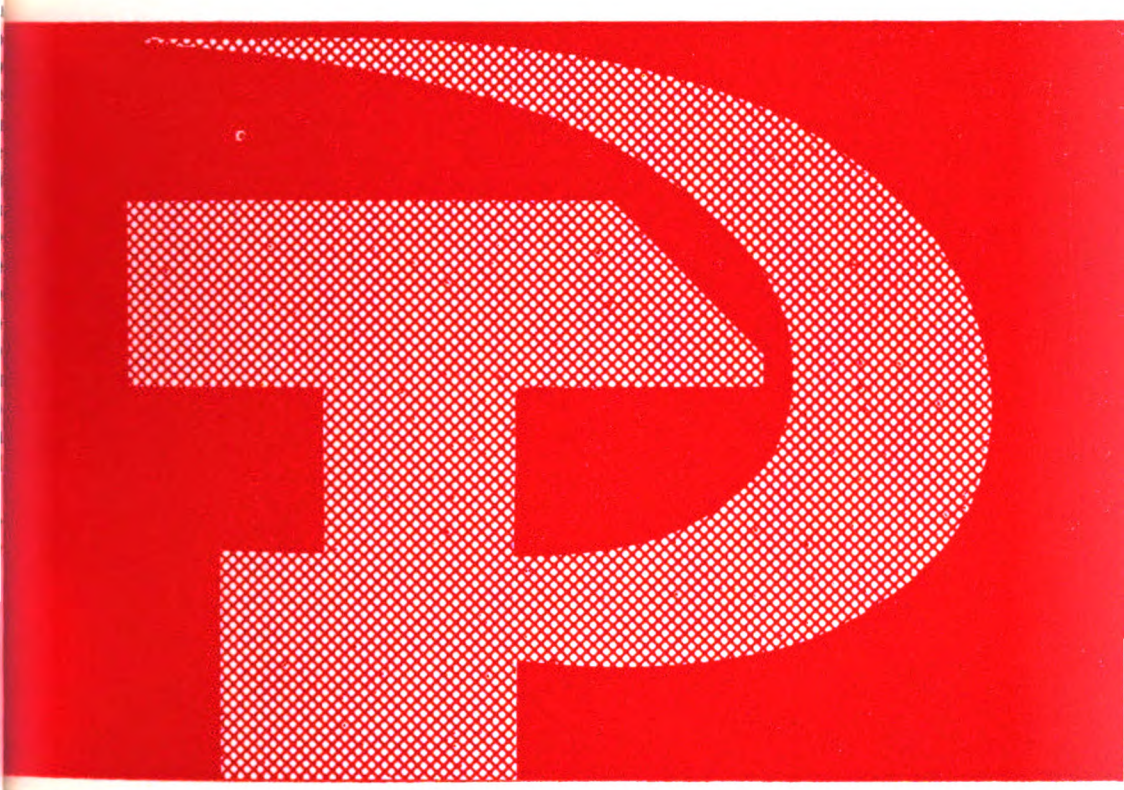

Partien

LIBRARY
29 1976
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, АВГУСТ 1976 ГОДИНА

11

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 11
1976
АВГУСТ
★
година
XX

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

КОНФЕРЕНЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ КОМУНИСТИЧЕСКИ И РАБОТНИЧЕСКИ ПАРТИИ

*** — За мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа** 3

КОНГРЕСНИТЕ РЕШЕНИЯ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Второто полугодие — решаващо 14

Партийните организации и преустройството на образованието

П. Стоянов — Общонародно и общопартийно дело 18
С. Чернев — Обучение, възпитание, производителен труд . . . 28
М. Хартарски — Идейно-възпитателният процес в училищата . . 36
Н. Йолов — Насърчителни резултати 42
Р. Николова — Измерения на всеотдайността 47

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

***** — Съветското училище и всестранното формиране на новия човек 49

... В ЕДИНЕН РИТЪМ

К. Шишкова — Куйбишевци в Коларовски район 54

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

Н. Вълков — Проблеми на партийното ръководство на обществените организации и движения 58

85 години от Бузлуджанския конгрес

Н. Иванов — Ден първи... 63

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Д. Сотиров — Работата по местоживеене 66
Д. Луканов — Незаменими помощници 71
К. Янушев — Масово-политическата дейност [illegible] книжовниците . 74

Digitized by Google

КОМУНИСТЪТ

Д. Кралев — Какъвто не е... : 77

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

И. Захариев — Индивидуалната работа с хората 82

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Д. Димчев — При близки приятели 90

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА 94

ВЕСТИ 57

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков** (отговорен секретар), **Л. Пирончев, П. Радев** (отговорен секретар), **М. Ралчева. И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чанкова**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева Отделна книжка 0,30 лева
Пор. 2551. Тираж 50 000 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 27. VII. 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

КОНФЕРЕНЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ КОМУНИСТИЧЕСКИ И РАБОТНИЧЕСКИ ПАРТИИ

ЗА МИР, СИГУРНОСТ, СЪТРУДНИЧЕСТВО И СОЦИАЛЕН ПРОГРЕС В ЕВРОПА

Документ на Конференцията на комунистическите и работническите партии

На 29 и 30 юни 1976 г. в столицата на Германската демократична република Берлин се състоя конференция на 29 европейски комунистически и работнически партии. В конференцията участвуваха делегации на следните партии:

Белгийската комунистическа партия начело с другаря Жан Терф, заместник-председател на Партията;

Българската комунистическа партия начело с другаря Тодор Живков, първи секретар на Централния комитет;

Датската комунистическа партия начело с другаря Кнуд Йесперсен, председател на Партията;

Германската комунистическа партия начело с другаря Херберт Мис, председател на Партията;

Германската единна социалистическа партия начело с другаря Ерих Хонекер, генерален секретар на Централния комитет;

Финландската комунистическа партия начело с другаря Аарне Сааринен, председател на Партията;

Френската комунистическа партия начело с другаря Жорж Марше, генерален секретар на Партията;

Гръцката комунистическа партия начело с Харилаос Флоракис, първи секретар на Централния комитет;

Комунистическата партия на Великобритания начело с другаря Гордън Макленън, генерален секретар на Партията;

Ирландската комунистическа партия начело с другаря Майкъл О'Риордън, генерален секретар на Партията;

Италианската комунистическа партия начело с другаря Енрико Берлингуер, генерален секретар на Партията;

Съюза на югославските комунисти начело с другаря Йосип Броз Тито, председател на Партията;

Люксембургската комунистическа партия начело с другаря Доминик Урбани, председател на Партията;

Норвежката комунистическа партия начело с другаря Мартин Гунар Кнутсен, председател на Партията;

Холандската комунистическа партия начело с другаря Хенк Хукстра, председател на Централния комитет;

Австрийската комунистическа партия начело с другаря Франц Мури, председател на Партията;

Полската обединена работническа партия начело с другаря Едвард Герек, първи секретар на Централния комитет;

Португалската комунистическа партия начело с другаря Алвару Кунял, генерален секретар на Партията;

Румънската комунистическа партия начело с другаря Николае Чаушеску, генерален секретар на Партията;

Комунистическата партия на Сан Марино начело с другаря Ерменджилдо Гасперони, председател на Партията;

Шведската лява партия — комунисти, начело с другаря Ларс Вернер, председател на Партията;

Digitized by Google

Швейцарската партия на труда начело с другаря Якоб Лехлайтер, член на Политбюро и секретар на Централния комитет;

Комунистическата партия на Съветския съюз начело с другаря Леонид Илич Брежнев, генерален секретар на Централния комитет;

Испанската комунистическа партия начело с другаря Сантяго Карильо, генерален секретар на Партията;

Чехословашката комунистическа партия начело с другаря Густав Хусак, генерален секретар на Централния комитет;

Турската комунистическа партия начело с другаря Исмаил Билен, генерален секретар на Централния комитет;

Унгарската социалистическа работническа партия начело с другаря Янош Кадар, първи секретар на Централния комитет;

Единна социалистическа партия — Западен Берлин, начело с другаря Ерих Циглер, заместник-председател на Партията;

Кипърската прогресивна партия на трудещия се народ (АКЕЛ) начело с другаря Христос Петас, член на Политбюро на Централния комитет.

Представителите на тези партии размениха мнения по ограничен кръг от въпроси, засягащи борбата за мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа. Всяка от партиите—участнички в конференцията, е готова да съдействува за постигането на тези цели.

Участниците в конференцията подчертават твърдата решимост на своите партии на базата на политическата линия, разработена и приета напълно самостоятелно и независимо от всяка от тях в съответствие със социално-икономическите и политическите условия и национални особености на своите страни, да водят и занапред последователна борба за постигане на целите на мира, демокрацията и социалния прогрес, което съответствува на общите интереси на работническата класа, демократичните сили и народните маси от всички страни.

Те заявяват категорично, че политиката на мирно съвместно съществуване, активното сътрудничество между държавите, независимо от социалния им строй, и намаляването на международното напрежение съответствуват както на интересите на всеки народ, така и на прогреса на цялото човечество и в никакъв случай не само не означават политическо и социално статуквo в една или друга страна, а напротив, създават най-добри условия за развитието на борбата на работническата класа и на всички демократични сили, за утвърждаването на неотменното право на всеки народ да избира свободно пътя на своето развитие и да върви по този път, за борба срещу господството на монополите, за социализъм.

* * *

Участниците в конференцията констатираха, че в международното положение се извършиха съществени политически промени, които са резултат от изменението в съотношението на силите в полза на мира, демокрацията, националното освобождение, независимостта и социализма, резултат от засилването на борбата на народните маси и на широките политически и обществени сили. Това определи процеса на преход от политиката на напрежение и конфронтация към утвърждаване на курса към разведряване, към нормализация и всестранно развитие на новите отношения и сътрудничеството между държавите и народите.

На тази основа се оформи новата ситуация и в Европа. Важни проблеми, тровещи международната атмосфера, включително някои проблеми, останали неуредени от времето на Втората световна война, бяха решени по пътя на преговорите, бяха сключени голям брой договори, споразумения, декларации и други договорености между държавите в духа на мирното съвместно съществуване. Всичко това създаде условия за развитието на нови отношения и на сътрудничество между държавите, за преодоляване на разделението на континента на противоположни военни блокове, за разоръжаване.

Самият факт, че в Хелзинки се състоя Европейското съвещание за сигурност и сътрудничество, отразява с най-голяма убедителност промените, настъпили на континента в резултат от победата на народите във войната срещу фашизма и от проявата на тяхната воля да живеят и сътрудничат в условията на мир и сигурност и да изграждат бъдещето си в съответствие със законните си стремежи. Това съвещание, чието значение е историческо, разработи и утвърди принципите на приятелските отношения и сътрудничество между държавите: суверенно равенство, зачитане на правата, присъщи на суверенитета; неупотреба на сила или заплаха със сила; ненарушимост на границите, териториална цялост на държавите, мирно уреждане на споровете; ненамеса във вътрешните работи; зачитане на човешките права и основни свободи, включително свободата на мисълта, съвестта, религията и убежденията; равноправие и право на народите да се разпореждат със своята съдба; сътрудничество между държавите; добросъвестно изпълнение на задълженията по международното право.

Европейското съвещание за сигурност и сътрудничество потвърди възможността и реалната полза от разглеждането и решаването на най-сложните международни проблеми с участието на всички заинтересовани страни на основата на пълното им равноправие. То откри нови перспективи за по-нагатъшното укрепване на мира и сигурността, за плодотворното развитие на отношенията и сътрудничеството между всички европейски страни. Това ще има положителни последици за всички народи в света.

Ефективността на постигнатите в Хелзинки договорености в решаваща степен зависи от това, доколко последователно и точно всички държави-участнички ще се придържат към десетте съгласувани от тях принципа и ще осъществяват на дело

Digitized by Google

всички постановки на Заключителния акт, представляващи единно цяло. Тя ще бъде толкова по-висока, колкото по-последователно държавите-участнички продължат усилията си, насочени към изграждане на европейска сигурност и развитие на равноправно сътрудничество в духа на приетите на съвещанието договорености. Това е необходимо условие, за да стане разведряванство непрекъснат, все по-жизнеспособен и всестранен, всеобхватен процес. Постигането на тази цел, както показва натрупаният вече опит, изисква нови активни усилия от комунистическите и работническите партии, от всички демократични и миролюбиви сили, от широката общественост и народните маси на нашия континент.

Демократичната и антифашистка борба на работническата класа, на народните маси в Западна Европа се издигна днес на нова степен. Свален е фашисткият режим в Португалия. В тази страна се води борба за дълбоки демократични и социални преобразования. Падна фашистката диктатура в Гърция. В Испания — монархията — наследница на последната опора на фашизма в Европа, се опитва да продължи франкизма въпреки нарастващата и единна опозиция на всички антифашистки и демократични сили. Из цяла капиталистическа Европа се разрасна движението на трудещите се, на прогресивните сили, които се стремят към демократични преобразования във всички области на икономическия, обществения и политическия живот.

Участниците в конференцията приветстват историческата победа на виетнамския народ, победата на народите на Лаос и Кампучия над империалистическите агресори и вътрешната реакция. Тези победи, имащи международно значение, доказват, че няма сили, които могат да сломят волята на народите за свобода и независимост. Важен принос към делото на мира и сигурността е завършването на португалската колониална война и завоюването на национална независимост от народите на Гвинея—Бисау, Мозамбик, Сан Томе, Островите Зелени нос и Ангола, което приближава свалянето на расистките режими в южната част на Африка, а така също и борбата на всички други освободителни движения за пълно ликвидиране на колониализма.

Провалът на империалистическата блокада на Куба, международното признание на Германската демократична република и нормализирането на отношенията на много страни с нея е съществен принос за укрепване на международната сигурност и позициите на социализма.

Всичко това е резултат от дългогодишната борба на всички антиимпериалистически, демократични и прогресивни сили.

Благодарение на своето развитие, на своя непрестанен икономически растеж, предопределен от самата природа на социалистическото общество, което служи на интересите на трудещите се маси, благодарение на външната си политика, насочена към утвърждаване на мирното съвместно съществуване и оказваща все по-голямо влияние върху международните отношения, социалистическите страни играят забележителна роля в борбата за предотвратяване на нова световна война, укрепване на международната сигурност и понататъшно развитие на процеса на разведряване.

Народите, извоювали свобода и независимост, станаха влиятелна международна сила. Сега движението на необвързаните страни, в което участвуват мнозинството от развиващите се държави, е един от най-важните фактори в световната политика. То дава активен принос в борбата за мир, сигурност, разведряване и сътрудничество на равноправна основа, за създаване на справедлива система от международни политически и икономически отношения, в борбата срещу империализма, колониализма, неоколониализма и всички форми на господство и експлоатация.

В капиталистическите страни нараства активността на работническата класа и на други широки обществени и политически сили, които работят за мир и сътрудничество между народите и са важен фактор в борбата за укрепване на разведряването.

В тези страни все по-силно се развива борбата на работническата класа — главна сила на общественото развитие, която изразява интересите на всички трудещи се маси, интересите на социалния прогрес и общонационалните интереси, както и борбата на другите демократични и антимонополистични сили. Тази борба е насочена срещу основите на господството на монополистичния капитал. Все по-широки слоеве от обществеността започват да съзнават очевидната историческа необходимост да се смени капиталистическото общество със социалистическо общество, създавано в съответствие с волята на всеки народ.

В неутралните държави се увеличават усилията на народните маси, които изискват по-ефикасно да се използват възможностите на статута на неутралитет в интерес на мира и укрепването на сигурността на нашия континент.

За подобряването на политическия климат в света и в Европа допринесе и допринася борбата на всички антиимпериалистически, антиколониални и прогресивни сили.

Всички тези фактори имат решаващо значение за утвърждаване на политиката на мирно съвместно съществуване и развитие на активното сътрудничество между всички страни като единствена алтернатива на световната ядрена война.

Всичко това открива нови възможности за успешна борба на народите за по-нататъшно преустройство на международните отношения в Европа в духа на разведряването, за демокрация и прогрес. Всичко това съдействува за засилване влиянието на социалистическите идеи върху общественото развитие.

Участниците в конференцията отбелязаха прогреса, постигнат в борбата за разведряване. Едновременно с това те подчертават, че всеобщият мир още съвсем

Digitized by Google

не е гарантиран, че разведряването още не е станало трайно, че по пътя към надеждна сигурност и сътрудничество все още има сериозни прегради.

Концентрацията на европейския континент на крупни въоръжени сили, снабдени с най-опасни разрушителни мощности, усиленото продължаване на надпреварата във въоръжаването, натрупването на все по-големи запаси от оръжие, включително средства за масово унищожение, запазването на чуждите военни бази и чуждите въоръжени сили на територията на други държави, империалистическият натиск и намесата във вътрешните работи са източници на пряка заплаха за мира, сигурността и сътрудничеството между държавите, пречка за осъществяване стремежите на европейските народи към независимост и прогрес.

Политиката на империализма, неоколониализма и всички форми на гнет и експлоатация си остават главна заплаха за мира, независимостта и равноправието на народите. В същото време неравномерното икономическо развитие, неравноправните икономически и политически отношения представляват източник на напрежение и конфликти и са сериозна преграда по пътя към независимостта и социалния прогрес.

Позициите на империализма, чиято природа не се е променила, отслабнаха в резултат на измененията в съотношението на силите. Това намира израз в обстоятелството, че той вече не е в състояние нито да заличи историческите завоевания на социализма, нито да спре придвижването на прогресивните сили напред, движението за освобождение и независимост на народите.

Трудностите, които империализмът преживява, са резултат на по-нататъшното задълбочаване на общата криза на капиталистическата система, обхващаща всички сфери на живот в капиталистическото общество — икономическата, социалната, моралната и политическата, и се проявяват в различните страни в различни форми и мащаби. С особена острота се открояват такива характерни черти на сегашната сериозна криза като хронична инфлация, кризата на валутната система, растящото недоизползване на производствените мощности, безработицата на милиони трудещи се. Навсякъде се чувствуват тежките последици от кризата за условията на труда и бита на работническата класа, селячеството и средните слоеве на населението, криза, засягаща особено тежко младежта и жените, а също и чуждестранните работници. Тя е съпроводена от явления като морално разложение и сътресения, които говорят за политическия ѝ характер.

Кризата поражда дълбоки противоречия в международните политически и икономически отношения. Тя намира израз по-специално в сериозните търговски конфликти, ожесточената конкурентна борба между монополистическите групировки на различните страни, включително и на страните в ЕИО, а също така в противоречията между капиталистическите монополи и развиващите се страни.

Всичко това доказва, че икономическата и социалната структура на капиталистическото общество влиза във все по-голямо противоречие с потребностите на трудещите се и на народните маси, а също и с изискванията за социален прогрес и демократично и политическо развитие.

Работническата класа, трудещите се в капиталистическа Европа се борят за демократичен изход от кризата, за изход, който отговаря на интересите на народните маси и разкрива път към социалистическо преобразование на обществото.

Реакционните кръгове на едрия капитал се опитват да намерят изход от това положение, като ограничават демократичните и социалните права на народните маси и прехвърлят бремето на кризата върху техните плещи.

Наред с това същите тези сили се стремят да пречат на политиката на разведряване и активно сътрудничество, да подкопаят резултатите от съвещанието в Хелзинки и да възродят в междудържавните отношения атмосферата на напрежение и конфронтация. Все още съществуват определени сили, които се стремят да върнат политиката на „студената война", която доведе до разделянето на континента на противостоящи блокове. Срещу тази политика се бориха и се борят комунистическите партии, другите демократични и миролюбиви сили.

Необходимо е да се сложи край на надпреварата във въоръжаването, да започне процес на намаляване на въоръженията и въоръжените сили. Увеличаващите се разходи за въоръжаване се превръщат във все по-тежко бреме за трудещите се и народните маси. Ако тези огромни средства бяха използвани за повишаване на жизненото равнище на народите, за преодоляване на икономическата изостаналост, за оказване на помощ и подкрепа на развиващите се страни и за защита на околната среда, това в огромна степен би послужило за прогреса на цялото човечество.

Социалистическите, необвързаните и другите миролюбиви страни, комунистическите и работническите партии, прогресивните и демократичните сили в Европа се борят да бъдат постигнати тези цели. Преодоляването на съпротивата, която оказват на това реакционните кръгове в страните от НАТО и други консервативни сили, е неотложно, то е жизнено важно дело за всички народи на нашия континент.

Тъй като партиите — участнички в конференцията, са за преодоляване на разделянето на Европа на блокове и за водене на политика на разоръжаване, те се изказват против всякакви действия, противоречащи на тази позиция.

Съществува тясна взаимна връзка между борбата за мир, разведряване, безопасност и претворяване в живота на принципите на мирно съвместно съществуване, за укрепване на взаимното доверие между народите и държавите и борбата за нови икономически и политически завоевания на трудещите се, за социален прогрес.

Digitized by Google

Участвуващите в конференцията комунистически и работнически партии изхождат от това, че тези цели могат да се постигнат толкова по-бързо, колкото по-ефективни са усилията, насочени към осуетяването на всякакви тенденции от реакционен и авторитарен характер към прекратяване на надпреварата във въоръжаването, към осъществяване на разоръжаването, към ограничаване и преодоляване властта на монополите в живота на отделните страни и в международен мащаб.

Те разглеждат борбата за разведряване като важен принос в създаването на такива международни условия, които ще съдействуват за социалния прогрес. Те считат, че все по-пълното утвърждаване на принципите на мирното съвместно съществуване, по-специално по отношение на Европа, на принципите, съдържащи се в Заключителния акт на съвещанието в Хелзинки, създава благоприятни предпоставки за пълна независимост и самостоятелно развитие на страните, съдействува за борбата на народите за икономически и социален прогрес. То създава по-благоприятни условия за борбата на движенията за демократично и социалистическо преустройство в капиталистическите страни. То създава по-благоприятни условия за реализиране програмите за икономическо, социално и политическо развитие на социалистическите страни, за по-пълно реализиране на възможностите, които социализмът създава.

В резултат от действието на всички тези фактори се засилва стремежът на народите към справедливост и мир. В същото време идеалите на социализма пускат все поздрави корени в съзнанието на все по-широки маси.

Комунистическите и работническите партии в европейските страни заедно с другите демократични и миролюбиви сили изиграха решаваща роля в онези политически инициативи, които направиха възможен повратът към разведряване, към укрепване на сигурността и сътрудничеството в Европа. Партиите — участнички в конференцията, и занапред ще се борят активно за Европа на мира, сътрудничеството и социалния прогрес.

В името на това те ще развиват своето интернационалистическо другарско доброволно сътрудничество и солидарност въз основа на великите идеи на Маркс, Енгелс и Ленин при строго зачитане на равноправието и суверенната независимост на всяка партия, ненамеса във вътрешните работи, уважаване на свободата да се избират различни пътища в борбата за прогресивни обществени преобразования и за социализъм. Борбата за социализъм в собствената страна и отговорността на всяка партия пред нейната работническа класа и нейния народ са свързани с взаимната солидарност на трудещите се от всички страни, на всички прогресивни движения и народи в борбата за свобода и укрепване на независимостта, за демокрация, социализъм и мир в цял свят.

Комунистическите и работническите партии съзнават, че Европа на прогреса и мира може да бъде резултат само на многостранни усилия, резултат от сближаването, взаимното разбирателство и сътрудничеството между най-широки политически и обществени сили.

Те смятат за необходими диалога и сътрудничеството между комунистите и всички други демократични и миролюбиви сили. В този аспект те се ръководят от онова, което обединява всички тях, и са за премахване на недоверието и вкоренилите се предубеждения, които могат да попречат на сътрудничеството им.

Те смятат за свой дълг да насочат вниманието на всички народни сили към вредата, която войнствуващият антикомунизъм нанася на развитието на движението за прогрес и мир.

Комунистическите партии не разглеждат като антикомунисти всички, които не са съгласни с политиката им или застават на критични позиции към тяхната дейност. Антикомунизмът беше и си остава оръдие на империалистическите и реакционните сили в тяхната борба не само против комунистите, но и против другите демократи и демократичните свободи. Тези сили разгръщат кампания против комунистическите партии и социалистическите страни, започвайки със Съветския съюз, против силите на социализма и прогреса, кампании, провеждани с цел да се дискредитират политиката и идеалите на комунистите в очите на народните маси, да не се допусне единство на работническото движение и сътрудничество на демократичните и народните сили. В интерес на стремежите на народните сили към прогрес и демократично развитие е да изолират и победят антикомунизма. Комунистическите и работническите партии ще действуват така, че тяхната политика и идеалите на справедливостта и прогреса, чиито носители са те, да станат във все по-голяма степен сила, съдействуваща за най-широкото единство на трудещите се и народните маси.

Участниците в конференцията приветствуват успехите в развитието на сътрудничеството между комунистическите и социалистическите или социалдемократическите партии, постигнати в редица страни и в международен мащаб. Те смятат, че жизнените интереси на работническата класа и на всички трудещи се изискват да се преодолеят преградите, които стоят по пътя на сътрудничеството и усложняват борбата на трудещите се маси против монополистичния капитал, против реакционните и консервативни сили.

Участвуващите в конференцията комунистически и работнически партии отново потвърждават, че те отхвърлят всяка политика и мироглед, които по същество означават да бъде подчинена работническата класа на капиталистическата система. Те подчертават волята си последователно да действуват за укрепване на своите партии и разширяване на техните връзки с работническата класа, с всички трудещи се. Същевременно те отново подчертават, че са

Digitized by Google

готови да дадат своя принос в равноправното сътрудничество с всички демократични сили и особено със социалистическите и социалдемократическите партии в борбата за мир, демокрация и прогрес на обществото.

Борбата, която комунистическите партии и другите демократични сили в капиталистическите страни на нашия континент водят за ликвидиране на всички остатъци от фашистките режими, за развитие на демокрацията, за мир, срещу растящата заплаха, каквато представлява за суверенитета и независимостта на всяка страна дейността на международните монополи и на многонационалните компании, има голямо значение за превръщането на Европа в континент на мира и прогреса.

Участвуващите в конференцията комунистически и работнически партии подчертават, че трудещите се имат общи интереси и че техните съвместни действия играят решаваща роля в ефикасната защита на техните права. Ето защо те смятат за важно всички трудещи се, независимо от техните политически и религиозни възгледи, да обединят усилията си в борбата за жизнените си интереси.

Влиянието на работническата класа нараства благодарение на обединените усилия на нейните профсъюзни организации на национално и международно равнище. Комунистите и занапред ще поддържат по всякакъв начин стремежа към единство, който се разраства в самите профсъюзни организации, и техните самостоятелни действия.

Важна роля в борбата за правата на трудещите се, за демокрация и мир играят все по-широки католически сили, представители на други християнски религиозни общини и вярващи от други вероизповедания. Комунистическите и работническите партии съзнават необходимостта от диалог и съвместни действия с тези сили, което е неотнимаема съставна част от борбата за развитието на Европа в демократичен дух, към социален прогрес.

Комунистическите и работническите партии — участнички в конференцията, се обръщат към жените, чието участие в професионалния труд, във всекидневната социална и политическа борба се разширява, с призив да увеличават приноса си в общото дело на всички сили на мира и социалния прогрес, като необходима предпоставка за утвърждаване на реално равноправие и еманципация на жените.

Участниците в конференцията подкрепят стремежа на младежта, в чиито ръце е бъдещето на нашия континент, да участвува с растяща енергия в борбата за Европа на мира, прогреса и свободата, за Европа, която да върви към социалистическо бъдеще.

Участвуващите в конференцията комунистически и работнически партии призовават работниците и служещите, селяните, средните слоеве, научно-техническата интелигенция, културните дейци, всички политически партии, всички масови организации и обединения, всички хора, заинтересувани от прогреса и мирното бъдеще на Европа, да се борят активно за постигане на следните цели:

I. За задълбочаване на процеса на разведряване по пътя на осъществяването на ефективни мерки за разоръжаване и укрепване сигурността в Европа

Участниците в конференцията призовават да се спазват строго и напълно да се претворяват в живота принципите и договореностите, съдържащи се в Заключителния акт на Съвещанието за сигурност и сътрудничество в Европа, всички договори и споразумения, които служат на делото на мира и сигурността.

За осигуряването на трайността, по-нататъшно задълбочаване и разширяване на разведряването е необходимо приетите в Хелзинки решения да бъдат поддържани и подкрепени от борбата на народните маси за пълното им осъществяване, за обуздаване и отблъскване на реакционните сили, които отхвърлят резултатите от Съвещанието за сигурност и сътрудничество в Европа и се опитват да осуетят курса към разведряване и сигурност на народите.

Участниците в конференцията се изказват за активни действия на народните маси, на всички миролюбиви сили с цел решително — включително чрез техни солидарни акции — да се предотвратят всички опити за намеса във вътрешните работи на която и да било страна, да се дава отпор на всеки акт, който посяга на неотнимаемото право на всеки народ да се разпорежда свободно и суверенно със съдбата си.

За да сё заздрави и задълбочи разведряването, необходимо е да се вземат конкретни мерки за разоръжаване и за създаване на ефикасна сигурност в Европа с усилията на всички страни за преодоляване разделянето на континента на военни блокове. Европа може и трябва да стане пример за практическо осъществяване на мерки за разведряване във военната област.

Решаващо значение за постигането на тези цели имат масовите действия на работническата класа, трудещите се и всички народи на нашия континент.

Европейските комунистически и работнически партии настойчиво призовават да се води енергична борба:

— за прекратяване на надпреварата във

Digitized by Google

въоръжаването с всички видове оръжие, преди всичко ядрени;

— за ускоряване на преговорите по въпросите на разоръжаването в рамките на ООН и за осъществяване на ефикасни мерки, целещи да се реализира общо и пълно разоръжаване под строг международен контрол;

— за ликвидиране на чуждите военни бази и изтегляне на чужди войски и въоръжения от чужди територии, за разформироване на тези войски;

— за системно намаляване военните бюджети на всички държави, на първо място на онези, които притежават ядрено оръжие, а също на другите държави с голям военен потенциал.

Необходимо е да се ликвидира незабавно опасността от ядрена война, защото избухването на такава война би било най-голямо престъпление против човечеството.

За това е необходимо:

— всички държави да се задължат да не използват ядрено оръжие и да не заплашват с него; изобщо при никакви обстоятелства да не употребяват сила или да заплашват с употреба на сила в международните отношения;

— да се прекрати надпреварата в ядреното въоръжаване, включително средствата за изпращане до целта, да се забранят всички опити с ядрено оръжие във всички среди;

— да се вземат ефикасни мерки за изтегляне на ядреното оръжие от територията на чужди държави; да се предотврати разпространението му, да се създадат безядрени зони като стъпки по пътя към общото и пълно разоръжаване;

— да се намалят ядрените въоръжения и средствата за изпращането им: да се обяви вън от закона и да се прекрати производството, а също да се унищожат всички видове ядрено оръжие.

Необходимо е всички държави, които желаят да използват ядрената енергия за мирни цели, да имат възможност да правят това на основата на равноправието и без всякаква дискриминация.

Необходимо е и занапред да се води борба с цел:

— всички държави да ратифицират конвенцията за забрана и унищожение на бактериологическото оръжие;

— в най-близко време да бъде сключен договор за забрана и унищожаване на химическото оръжие и на другите средства за масово унищожаване, а също да се сключи конвенция за забрана на въздействието върху околната среда и климата за военни цели;

— да се забранят разработването и производството на нови видове оръжие за масово унищожение и нови системи такова оръжие;

— да се разработят мерки, които биха предотвратили случайното избухване на въоръжени инциденти и прерастването им в международни кризи;

— да се отхвърли всяка демонстрация на сила, насочена срещу други държави или който и да било народ.

Участниците в конференцията призовават да се уреждат междудържавни срещи и конференции по проблемите на разоръжаването, като се осигурят условия за равноправно участие на всички държави в тях. Те смятат, че е желателно да се използват по-широко възможностите на ООН за тези цели.

Те са за превръщането на различни райони на Европа и света в зони на мира и сътрудничеството, без чужди войски и военни бази.

Като изхождат от тясната взаимна връзка между общоевропейската сигурност и гарантирането на сигурността в района на Средиземноморието, участвуващите в конференцията партии се обявяват против понататъшното натрупване на оръжие в този район, за изтегляне на снабдените с ядрено оръжие кораби от Средиземно море, за ликвидиране на всички чужди военни бази — в процеса на преодоляването на разделението на Европа на военни блокове — за изтегляне на всички чужди военни флоти и войски, което ще съдействува за превръщането на Средиземно море в море на мира.

Те са за:

— строго спазване на всички сключени договори и споразумения, насочени към ограничаването и прекратяването на надпреварата във въоръжаването;

— намаляване на въоръжените сили и въоръженията преди всичко в тези райони, където военното противопоставяне е особено опасно, а също и в други райони на континента, чрез сключване на споразумения с участието на всички заинтересовани държави, без да се нанася ущърб на сигурността на която и да е от страните;

— предотвратяване на създаването на нови военни блокове или военни групировки.

Комунистическите и работническите партии в Европа ще се обявяват решително срещу всякакви действия, насочени към засилване на надпреварата във въоръжаването, към засилване на военната конфронтация.

При решаване на проблемите на разоръжаването и сигурността, които са от жизнен интерес за всички държави и народи в света, трябва да се вземат под внимание интересите на сигурността на всички страни и да се гарантира равноправно участие на всички държави.

Убедени, че преодоляването на разделението на Европа на блокове ще бъде съществен принос към постигане на трайна сигурност и мир на нашия континент и в целия свят, участниците в конференцията се обявяват да бъдат едновременно ликвидирани НАТО и Варшавският договор и като първа стъпка — техните военни организации. Те се обявяват за конкретни стъпки, чието осъществяване ще доведе до тази цел.

Участниците в конференцията считат за извънредно необходимо да се прекрати и

Digitized by Google

забрани пропагандата на агресивни войни или всяка форма на заплаха със сила или употреба на сила.

Необходимо е също така да се осигури широко и редовно информиране на обществеността и на народите от всички страни за хода на преговорите и за мерките, които се вземат за прекратяване на надпреварата във въоръжаването и за разоръжаване.

II. Да се изкорени фашизмът, да се защити демокрацията и националната независимост

В Испания възникна нова ситуация. Мощната и сплотена борба, която все по-открито се разгръща в страната, предвещава близкия край на последния фашистки режим в Европа.

Монархията, управляваща сега в Испания, е продължение на франкизма, тя отказва да обяви амнистия на политическите затворници и да признае профсъюзните и политическите права, потиска силите, които все по-активно се обявяват за пълна и истинска демократизация на страната. Участниците в конференцията настояват за незабавно прекратяване на репресиите и незабавна амнистия на всички политически затворници и емигранти.

Те се обявяват против всеки опит да се продължи политиката на франкизма в каквато и да било форма и призовават демократичните и прогресивни сили в Европа да засилят своята активна и конкретна солидарност с всички антифашистки сили в Испания в борбата им за демокрация и свобода. Демократична и окончателно освободена от всички фашистки отживелици, Испания е жизнено необходима за сигурността и прогреса в Европа.

Комунистическите и работническите партии изразяват своята солидарност с испанските комунисти и приветствуват процеса на растящото единство на демократическата опозиция, на антифашисткото и демократичното движение в Испания. Единството и сътрудничеството на тези сили представлява основна предпоставка, за да може борбата на народните маси да доведе в близко време до създаването на свободна и демократична Испания.

Участниците в конференцията приветствуват прогресивното развитие на нова Португалия, освободена от фашизма на 25 април 1974 година. Те подкрепят всяка крачка към единство на действията на комунистите, социалистите, движението на въоръжените сили, на всички демократични сили, които са си поставили целта, утвърдена сега от конституцията — да изградят демократична и независима Португалия, ориентираща се към социализма. Изразявайки солидарността си с комунистите и всички португалски демократи, които защищават свободата и прогреса от реакцията и фашизма, те се изказват решително против всякаква чуждестранна намеса в работите на португалския народ.

Участниците в конференцията изразяват своята солидарност с кипърския народ. Те настояват незабавно да бъдат изпълнени резолюциите на ООН за Кипър, които предвиждат да бъдат зачитани независимостта и суверенитетът, териториалната цялост на необвързаната Кипърска република, незабавно и безусловно да се изтеглят всички чужди войски от Кипър, незабавно да бъдат върнати всички бежанци по родните им места при условия, които гарантират тяхната сигурност, както и да бъде намерено мирно решение на кипърския проблем по пътя на рационални и конструктивни преговори между двете кипърски национални общности под покровителството на ООН с цел да може в атмосфера на свобода и равноправие да бъде постигнато такова уреждане, което да отговаря на интересите на двете групи кипърско население — гърци и турци.

Участниците в конференцията изразяват своята солидарност с борбата, която след свалянето на диктатурата водят комунистите и всички демократични сили в Гърция за последователно демократично развитие и обновяване на страната, за защита на нейната национална независимост.

Участниците в конференцията изразяват своята солидарност със справедливата борба на демократичните сили в Северна Ирландия за гарантирането и осъществяването на демократичните и гражданските права.

Участниците в конференцията се обявяват решително за легализиране на Турската комунистическа партия и декларират солидарността си с демократичните сили в тази страна.

Участниците в конференцията се обявяват срещу всякакъв вид дискриминация и преследване на комунистите и другите прогресивни сили, против антидемократичното законодателство, което забранява на комунистите и другите демократи в Германската федерална република да упражняват професията си.

За демокрацията и социалния прогрес, за запазването на мира и международните отношения, основаващи се на взаимно доверие и приятелско сътрудничество, е необходимо да се изкорени фашизмът, да се предотврати неговото възраждане в открита или завоалирана форма, да се води борба срещу организирането и дейността на фашистките и неофашистките терористични организации и групи, а също така срещу расистката пропаганда и действия, чиято цел е да разединят работническата класа и другите прогресивни сили. За тази цел е необходимо да се дава отпор на всякакви опити за натиск и намеса отвън, където и в каквато и форма да се проявяват те.

Digitized by Google

Днес както никога досега е необходимо да се засили борбата за защита и развитие на демократичните права, за да пресече засилващата се тенденция на монополистичния капитал да прибягва до репресивни и авторитарни методи на господство, които застрашават постиженията на европейските народи и тяхното движение по пътя на мира и социалния прогрес.

Участниците в конференцията призовават към засилване на масовите акции в подкрепа на борбата на народите за демокрация, национална независимост и социален прогрес.

III. За развитие на взаимоизгодно сътрудничество, за по-добро взаимно разбирателство между народите

Участниците в конференцията се ръководят от факта, че развитието на сътрудничеството, което обхваща най-различни сфери на човешката дейност, допринася да бъдат заздравявани мирът и сигурността на народите, да се обогатява личността в духа на идеалите на мира, демокрацията и хуманизма. Предпоставка и задължително условие за това е да бъде зачитано правото на народа на всяка страна самостоятелно, без външна намеса да избира и развива своята политическа, икономическа, обществена и правна система, да пази и множи ценностите на своята история и култура.

Участниците в конференцията призовават преди всичко работническата класа, селяните, интелигенцията, всички трудещи се да действуват за задълбочаване на демократичното съдържание на това сътрудничество, за живо и активно участие на техните организации в него.

Затова участниците в конференцията призовават да се води борба:

— за развитие и разширяване на сътрудничеството между държавите на общоевропейска основа съгласно принципите и положенията на Заключителния акт на съвещанието в Хелзинки;

— за развитие на икономическото сътрудничество между всички европейски държави независимо от техните икономически и социални системи, на базата на равноправието, зачитането на националния суверенитет на всяка държава и взаимната изгода, което предполага да бъде даден статут на най-облагодетелствувана нация, да бъдат премахнати дискриминацията и ограниченията, забавящи развитието на общоевропейската търговия. Това би отговаряло напълно както на интересите на борбата на трудещите се с последиците от кризата, така и на интересите на икономическото развитие на европейските страни;

— за развитие на сътрудничеството в сферата на културата, науката и техниката, образованието, информацията и контактите между хората с цел по-доброто взаимно опознаване и укрепване на доверието, по-нататъшно сближаване на европейските страни и народи, духовно обогатяване на живота на хората, при пълно зачитане равноправието на всеки народ и всеки човек, спазване на суверенитета и принципа на ненамеса във вътрешните работи на всяка страна;

— за ратифициране и строго спазване от всички европейски държави на разработените от ООН международни пактове за правата на човека. Това е в интерес на борбата на работническата класа и всички трудещи се за реални социални и политически права, в това число за право на труд, образование, жилище и необходимите социални услуги, на достатъчна помощ при болест, инвалидност и старост, за осъществяване равноправие на жената, за фактическо участие на трудещите се при решаването на обществените и държавните въпроси;

— за осигуряване на чуждестранните работници същите условия на труд и същата работна заплата, каквато имат работниците в дадена страна. Социалните, културните и политическите права на чуждестранните работници и техните семейства трябва да почиват върху принципите за равноправие с гражданите на страната, в която те пребивават. Да им се гарантира възможност да използват своите граждански права в родината си;

— за строго и пълно прилагане от всички държави на положенията от Заключителния акт на съвещанието в Хелзинки, засягащи националните малцинства;

— за активизиране и солидарна подкрепа на борбата срещу политиката на многонационалните монополи, политика, която влияе отрицателно върху трудовите и битовите условия на трудещите се, грубо нарушава националните интереси на народите и суверенитета на държавите;

— за поощряване връзките между побратимените градове, между производствени колективи, научни и културни учреждения, за разширяване размяната на делегации от различни организации и обединения, за развитие на туризма;

— за такова положение, при което средствата за масова информация, спазвайки обективност, навсякъде да допринасят за взаимното опазване, за разпространяване на идеите, съдействуващи за по-добро взаимно разбирателство, за задълбочаване атмосферата на доверие и сътрудничество между народите;

— за интензификация на размяната на ценности на културата и изкуството, което съдействува за утвърждаване на идеалите за справедливост, свобода, братство и дружба между народите.

Участниците в конференцията призовават дейците на науката, културата и изкуството да разширят сътрудничеството в тази област.

Digitized by Google

IV. За мир, сигурност, национална независимост и социален прогрес в целия свят

Участвуващите в конференцията комунистически и работнически партии са убедени, че борбата за Европа на мира, сътрудничеството и социалния прогрес е важен принос в решаването на политическите, икономическите и социалните проблеми в целия свят, което изисква равноправно участие на всички страни. Положителните промени на нашия континент създават благоприятни условия за освободителната борба на народите, за борбата срещу военната опасност, за намаляването на напрежението и в другите части на света, за борбата на народите срещу неоколониализма и всички форми на национално подтисничество. Европейските комунистически и работнически партии подчертават голямото значение на задължението, поето от държавите—участнички в Съвещанието за сигурност и сътрудничество в Европа, да развиват отношенията си с всички други страни в духа на принципите, съгласувани в Хелзинки.

Едновременно с това борбата на народите в извоювалите неотдавна своята независимост страни срещу империализма и всякаква форма на господство и експлоатация, за установяване на нов, отговарящ на интересите на народите международен икономически ред, е от голямо значение за прогресивното преобразование на света и е мощна подкрепа на борбата на европейските народи за мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес.

Участниците в конференцията се обявяват:

— за ликвидиране на огнищата на военна опасност чрез преговори, строго изпълнение на постигнатите споразумения и преди всичко за пълно и справедливо уреждане на конфликта в Близкия изток, което да гарантира изтеглянето на израелските войски от всички арабски територии, окупирани в 1967 г., националната независимост, сигурността и териториалната цялост на всички държави в този район, и да осигурява законното право на палестинския народ на собствена национална държава; те се обявяват срещу всяка намеса отвън в делата на народите в Близкия изток;

— за по-нататъшна подкрепа на народите на Виетнам, Лаос и Кампучия в усилията им да ликвидират щетите, които им нанесе агресивната война, в борбата им за мир и демократично развитие на страните им;

— за подкрепа на правителството и народа на Народна република Ангола, на техните усилия за заздравяване на националната независимост и за развитие по пътя на прогреса;

— за освобождаване на всички чилийски демократи и патриоти, хвърлени в затворите на фашистката хунта, за засилване на международните кампании в подкрепа на борбата на чилийския народ за възстановяване на правата на човека и демократичните свободи в Чили; за незабавно прекратяване на терора и репресиите спрямо комунистите и другите демократи в Уругвай, Парагвай, Гватемала и редица други латиноамерикански страни;

— за всестранна подкрепа на Корейската народнодемократична република в борбата ѝ за мирно демократично обединяване на страната без никаква външна намеса;

— за подкрепа на антиимпериалистическата борба на арабските народи, народите на Южна Африка, Намибия и Зимбабве, на всички борци срещу колониализма и расизма, на всички жертви на агресията;

— за стриктно изпълнение на решението на ООН относно ембаргото върху търговията с расистките режими, за скъсване от всички държави на отношенията с правителството на Южноафриканската република и преди всичко за прекратяване на всички доставки на оръжие за него.

Демократизацията на международните отношения и развитието на международното сътрудничество върху основата на равноправието и взаимната изгода за всички народи са важни цели в борбата за изграждане на свободна от империализма и неоколониализма международна общност, в която могат да бъдат преодолявани дълбоките диспропорции между развитите и развиващите се страни и която да се основава на пълната независимост на всяка нация и нейното активно участие в разрешаването на проблемите на човечеството.

Широкото международно сътрудничество става все по-необходимо за гарантирането на мира, справедливото уреждане на международните конфликти, укрепването на сигурността и осъществяването на практически стъпки за разоръжаване. То е необходимо, за да се тласне напред дейността за установяване на нови справедливи международни икономически отношения. Такова сътрудничество би допринесло също да бъдат решени такива сложни и основни проблеми като проблемите за глада в света, неграмотността, защитата на околната среда, замърсяването на атмосферата и моретата, овладяването и използването на нови източници на енергия, предотвратяването на стихийните бедствия, профилактиката и лечението на най-опасните болести.

Това изисква да се ликвидират колониализмът и неоколониализмът, да се създаде нов международен икономически ред; да се осигурят условия за икономическото и социалното развитие на всички страни и на първо място — на най-слабо развитите страни; да се организира широко международно сътрудничество, което да подкрепя собствените усилия на народите от развиващите се страни, насочени към ликвидиране на пропастта между тях и развитите страни; да се осъществява неограничено от всеки народ правото му суверенно да борави с националните си богатства; всички държави да получат достъп до завоева-

Digitized by Google

нията на съвременната наука и техника; да се установи справедливо съотношение между цените на суровините и селскостопанската продукция — от една страна, и цените на промишлените изделия — от друга; да се развиват широко търговските отношения без никакви изкуствени бариери и дискриминация. Европейските страни могат да дадат значителен принос в постигането на тези цели.

Социалистическите страни, движението на необвързаните страни, революционните и прогресивните сили в развиващите се страни, работническото и демократичното движение се борят за утвърждаване на новите международни политически и икономически отношения върху основата на справедливостта и равноправието. Все по-широки политически и икономически кръгове в капиталистическите страни също дават своя принос за осъществяването на тази повеля на нашето време. Такива отношения служат на делото на мира, разведряването и социалния прогрес в целия свят и изцяло и напълно съответствуват на интересите на работническата класа, на народните маси в Европа.

Участвуващите в конференцията комунистически и работнически партии придават важно значение на ролята на Организацията на обединените нации в решаването на международните проблеми при равноправното участие на всички държави, в развитието на сътрудничеството и взаимното разбирателство между държавите, в укрепването на сигурността и гарантирането на траен мир в целия свят.

Участниците в конференцията призовават трудещите се и всички демократични и миролюбиви сили в Европа към нови усилия и действия за укрепване на солидарността с всички народи в света, които отстояват свободата и независимостта си. Това ще бъде най-важният фактор в утвърждаването на националното и социалното равноправие на тези народи и представлява важен принос за делото на мира, сигурността и социалния прогрес в целия свят.

* * *

Участниците в конференцията считат, че постигането на целите, за които те се обявяват, би означавало значителен напредък по пътя към превръщането на Европа в континент на мира, сигурността, сътрудничеството и социалния прогрес. Те подчертават своята воля да използват възможностите, създадени в резултат на разведряването, за постигане на осезаеми резултати, които да съответствуват както на класовите интереси на трудещите се, така и на националните интереси на всеки народ и на интересите на прогреса на цялото човечество.

Представените на конференцията комунистически и работнически партии се обявяват за конструктивен диалог с всички демократични сили при пълно запазване на самобитността и самостоятелността на всички тези сили, за да се постигне резултатно сътрудничество в борбата за мир, сигурност и социален прогрес. Те призовават работническата класа, селяните, средните слоеве, представителите на науката и културата, жените и младежта, всички прогресивни, демократични и миролюбиви сили и партии, демократичните масови организации да умножат усилията си в интерес на мирното бъдеще и процъфтяването на всички нации и народи на нашия континент.

Изминаха повече от три десетилетия от великата победа над фашизма. Превръщането на Европа в континент на трайния мир ще стане най-добрият паметник на всички, които се бориха за тази победа и дадоха живота си за нея. Участвуващите в Берлинската конференция комунистически и работнически партии са убедени, че осъществяването на големите цели, поставени на срещата им, е в интерес на всички народи и ще бъде важен принос за мира, националната независимост, демокрацията и социализма по цялата наша планета.

Digitized by Google

ВТОРОТО ПОЛУГОДИЕ — РЕШАВАЩО

Със седмата петилетка се пристъпва към практическото осъществяване на новата икономическа стратегия на Партията за обществено-икономическото развитие на страната. Основен момент в тази стратегия се явява мултипликационният подход при специализацията и концентрацията на производството. Занапред те ще се провеждат в съответствие с интересите на цялото народно стопанство, а не на отделното предприятие, обединение или отрасъл. Това ще позволи да се осъществи необходимото решително преустройство на изградената мощна за мащабите на страната материално-техническа база с оглед на все по-успешното свързване на постиженията на научно-техническата революция с предимствата на социализма.

Намерен е пътят към практическото реализиране повелята на Единадесетия партиен конгрес за строг режим на икономии, за най-ефективно използване на материалните, трудовите и финансовите ресурси. Все по-успешно се осъществява девизът на петилетката „Ефективност и качество, качество и ефективност".

Осигуряването по този начин на високи темпове на развитие на икономиката би позволило по-нататъшното успешно провеждане на социалната политика на Партията на основата на последователното прилагане на ленинските принципи в тази област.

Планът за седмата петилетка се явява практическата програма за реализирането на икономическата и социалната политика, начертана от Единадесетия партиен конгрес. Ето защо на изпълнението на плана за първата година се отдава много важно значение. Това е сега главната и политическа, и икономическа, и социална, и идеологическа задача.

Огромният политически и трудов подем, обхванал народа в навечерието на XI партиен конгрес, даде добри резултати. Вдъхновени от грандиозните партийни предначертания за нови забележителни икономически и социални завоевания, колективите на много предприятия, цели окръзи, стопански обединения и министерства се поздравиха с високи постижения.

Особено важно е сега тяхната трудова активност да се разгърне с още по-голяма сила, за да може по новому да се изпълнява планът за

Digitized by Google

1976 година. На това трябва да се подчини и цялата дейност на държавните и стопанските организации. Преди всичко е необходимо трудовите колективи в цялата страна дълбоко да осъзнаят и почувствуват реалността на плана. Да се убедят, че в него са заложени напълно реални условия и предпоставки, че съществуват необходимите обективни и субективни възможности той да бъде изпълнен и преизпълнен.

От какво най-много зависи успешното изпълнение на плана?

От бързото и най-енергичното преустройство в работата на всички партийни, държавни и стопански органи и организации, както и на всички трудови колективи в духа на новия подход, утвърден от Единадесетия конгрес на Партията. А това означава девизът „Ефективност и качество, качество и ефективност" все повече и повече да характеризира тяхната дейност, да се превръща в нейно основно съдържание.

Главното сега е решително да се подобри изпълнението на качествените показатели на плана.

Но данните за първото полугодие на годината в това отношение не дават основание за успокоение. За някои министерства и обединения дори са тревожни. Не се изпълнява планът за чистата продукция, печалбата и обществената производителност на труда, за себестойността в такива важни министерства като на енергетиката, машиностроенето, леката и хранителната промишленост и др.

Това показва, че работата на министерствата и обединенията, на партийните комитети и организации в тях по същество не е решително преустроена в духа на новия подход. Все още в трудовите колективи не се чувствува необходимата нагласа за практическото осъществяване на девиза на Единадесетия конгрес на Партията „Качество и ефективност, ефективност и качество!"

Какво е необходимо да се направи, за да се преодолее изоставането?

Както подчерта др. Тодор Живков, **насрещните планове** трябва да бъдат по същество **планове по качествените показатели.** Изпълнението и преизпълнението на качествените показатели следва да стане сърцевина на всенародното социалистическо съревнование през тази година. Те да бъдат основният критерий при оценката на приноса на всеки трудов колектив.

Предимно в тази посока трябва да се търсят резервите за изпълнение и преизпълнение на годишния план. Нужни са такива резерви, които осигуряват по-висока производителност на труда, по-висока себестойност, максимално използване на производствените мощности.

За да се навакса изоставането и да се **осигури ритмично изпълнение на плана,** в това число и на качествените показатели, са нужни системни и последователни усилия всеки месец, всяка седмица, всеки ден.

Много голямо значение за реализирането на новия подход при изпълнението на годишния план има осъществяването на **най-строг режим на икономии.** В мащабите на народното стопанство 1 процент икономии се равнява вече на 250 млн. лева. Решителното намаляване трудоемкостта и материалоемкостта се явява сега изключително важна задача. Особено големи резултати могат да се постигнат в това отношение по пътя на усъвършенстуването на технологиите, замяната им с други — по-евтини, по-ефективни. От съществено значение за постигането на по-големи икономии е изменението на разходните норми и привеждането им в съответствие с поставените задачи за снижаване себестойността. Те трябва да осигуряват изпълнение на производствената програма в рамките на отпуснатите суровини и материали.

Това важи със същата сила и за трудовите норми. Значителен брой предприятия не са изпълнили плана за снижение себестойността на про-

Digitized by Google

дукцията за първите месеци на годината главно поради превишаването по разходните норми. В това отношение съществуват големи, все още неизползвани възможности. Те трябва да се издирят във всяко предприятие, във всеки цех, на всяко работно място.

Много важно условие за изпълнение на плана през тази година е и **най-акуратното изпълнение на кооперираните доставки.** Нужна е крепка дисциплина и най-строго спазване на договорите. На дълга към другите предприятия трябва да се гледа като на дълг към държавата, към страната.

Положително може да се отрази на качествените показатели и срочното въвеждане в експлоатация и най-бързото усвояване на новите, както и реконструираните и модернизираните мощности. Изпълнението на производствената програма за 1976 година зависи в значителна степен от използването на тези мощности, тъй като на тях е разчетена продукция.

Първостепенен фактор за нарастване производителността на труда, повишаване ефективността на икономиката, както и за усвояване на нарасналите изисквания на вътрешния и международния пазар е високото качество на продукцията, на работата по целия фронт на производството.

Към проблемите на качеството е нужен комплексен подход. Това означава да се повишава нивото на конструктивните и технологичните проекти, да се спазва производствената и технологичната дисциплина, да се усъвършенствува контролът и осигури по-действено стимулиране на колективите.

Още през първата година на новата петилетка трябва да се разгори истинска битка срещу брака, срещу похабяването на ценни материали и суровини поради произвеждането на лошокачествена продукция. За да се сведат до минимум рекламациите, е нужна атмосфера на нетърпимост и високо чувство за отговорност във всеки трудов колектив.

Извеждането на предна позиция на качествените показатели съвсем не означава да се отделя по-малко внимание на показателите по обем и натура. Още повече, че резултатите от първото полугодие на годината показват неизпълнение на плана и по обем и важни натури в не едно стопанско обединение и министерство. Не са предадени на народното стопанство една част от планираните количества бяло тенеке, каменни въглища, чугун, фосфорни торове и др. С неизпълнение на плана по обем приключи Михайловградски окръг. А това вече говори за сериозни неблагополучия, които са несъвместими с новата икономическа стратегия на Партията.

В тези основни направления трябва да се поведе всеобщо настъпление през второто, решаващото полугодие, начело на което трябва да застанат партийните организации. Особено важно е те да осигурят две много важни условия, от които в най-голяма степен зависи изпълнението и преизпълнението на плана за 1976 година така, както повеляват решенията на XI конгрес на Партията.

Първото от тях е да се осигури решително преустройство в психическата нагласа, в начина на мислене на кадрите — партийни и стопански. Тон за това трябва да дадат партийните организации, партийните групи.

Новият подход в развитието на икономиката, осъществяването на решителен прелом по отношение на качествените показатели, последователното провеждане принципите на социалистическото стопанство предявяват високи изисквания към стопанските ръководители, към култу-

Digitized by Google

рата на ръкководството. Тези изисквания трябва да се предявят без колебание от страна на партийните комитети и организации.

Новият подход не търпи консерватизма, застоя, бездушието и бюрократизма. Неговото осъществяване на дело е немислимо без творчество, инициатива, насочване усилията към главното, решаващото. Той изисква маневреност, своевременна реакция към промените, бърза и решителна намеса до окончателното преодоляване на възникналите трудности. Не може и дума да става повече за практиката на „прехвърлянето на топката" на отговорността от един на друг, разтакаването, бездействието и безотговорността.

Динамичното развитие на процесите в нашата икономика изискват деен, динамичен стил, който може да се осъществява от компетентни и енергични ръководители.

Главното сега е не само да се разкрият слабостите, но умело да се съсредоточат усилията за тяхното бързо преодоляване, за да се осигури не само изпълнение, но и преизпълнение на плана за 1976 г. по всички показатели и особено на качествените.

Второто, изключително важно условие, от което особено много зависи успехът през тази година, е трудните и отговорни задачи на плана да се превърнат в дело на милионите. Цялата работническа класа, трудовите хора от всеки завод и производствен участък трябва да се вдигнат на борба за висока ефективност и високо качество, за бързо преодоляване на изоставането по отношение на качествените показатели.

В това отношение партийните комитети и организации не бива да жалят сили за разгръщането на широка разяснителна работа. И трудовият колектив, и отделният работник могат добре да осмислят новите изисквания. Да се убедят докрай, че повече не бива планът да се изпълнява как да е, а като се произвежда повече и по-качествена продукция с по-малко разходи на материали, труд и средства.

В тази насока сега трябва да се разгръща инициативата на всеки трудов колектив, на всеки работник. Тъй като достигането на високи качествени показатели зависи извънредно много от субективния фактор, от волята и активността на всеки работник. Защото при последна сметка от неговото съзнание, умение и дисциплина зависи какво качество продукция ще произведе, какви икономии ще реализира.

Тук напълно важи крилатата мисъл, че щом идеята завладее масите, тя става материална сила. И ние ще кажем, щом новият подход стане практика на милионите, резултатите ще бъдат огромни.

Всичко това не може да бъде постигнато без повишаване боеспособността и активността на партийните органи и организации. Личният пример на комуниста, неговата инициатива и творческо търсене могат да допринесат много за увличането на останалите членове на бригадата или производствения участък в борбата за постигането на високи качествени показатели.

Нужно е сега партийната организация да стане моторът за разгръщане активността на комунистите и безпартийните, на работниците и специалистите, за да може девизът „Качество и ефективност — ефективност и качество!" да се реализира докрай.

Първичната партийна организация е главната ударна сила, от която особено много зависи новите задачи да се изпълнят успешно още от първата година на петилетката. Нужно е само през второто полугодие да се напрегнат всички сили, тъй като то ще бъде решаващо за реализирането на качествените показатели.

Digitized by Google

ОБЩОНАРОДНО И ОБЩОПАРТИЙНО ДЕЛО

к. п. н. **ПРОДАН СТОЯНОВ**
зам.-завеждащ отдел „Наука и образование"
на ЦК на БКП

Единадесетият конгрес на БКП, като очерта стратегическите направления през седмата петилетка за социалното и икономическото развитие на страната, постави задачата: да се завърши в основни линии **преходът към всеобщо средно образование** и да се подготвят необходимите **висококвалифицирани кадри** за народното стопанство.

В решенията на конгреса се обосновава необходимостта от по-нататъшно повишаване **ролята** на всички видове и степени учебни заведения като идеологически институти, които са призвани да изпълняват неповторимата мисия — да изграждат комунистически възпитано младо поколение. И нещо повече. Нашето училище сега е един от основните фактори за социално-икономическото развитие на социалистическото общество за издигане образователното равнище, политическата съзнателност, трудовата и социалната активност на подрастващите.

Нашата Партия има дълголетни и силни революционни традиции в работата с подрастващите поколения. Тези традиции се обогатиха и разраснаха с утвърждаването на димитровския курс в развитието на Партията, с Деветосептемврийската победа.

Годините след Априлския пленум от 1956 г. са синоним на мащабно и динамично развитие на започналите с укрепването на народната демокрация у нас процеси на преустройство и обновление на образователната система в съответствие с новите обществени потребности.

Изгради се единна и дълбоко демократична, социалистическа по съдържанието си образователна система, която всеобхватно включи подрастващото поколение. В нашето народно училище получиха образование, придобиха идейно-политическа закалка две-три поколения, които сега достойно се трудят в челните редици на строителите на развития социализъм, представляват голяма част от социалистическата ни интелигенция и най-подготвените отряди на славната работническа класа.

Главното отличие на априлския повей в учебното дело е **последователното, творческото приложение и развитие в наши условия на марксистко-ленинските постановки за обучението и възпитанието на младото поколение.**

В основните документи от партийните конгреси и пленуми на Централния комитет, в Тезисите за работата с Комсомола и младежта, в речите на др. Тодор Живков пред Деветия конгрес на ДКМС (1958 г.) и Шестнадесетата отчетно-изборна конференция на Софийската комсомолска организация (м. април 1968 г.), в записката на първия секретар на ЦК на БКП до Политбюро (м. юли 1968 г.), в редица други изказвания, препоръки и особено в Отчетните доклади на Централния

Digitized by Google

комитет пред Десетия и Единадесетия конгрес на БКП беше разработена цялостна партийна политика в областта на образованието и комунистическото възпитание на децата и младежта у нас.

СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ — ПРЕД НОВИ ЗАДАЧИ

В наши дни високото образователно равнище и компетентност на трудовия човек се превръщат в необходимо условие и важен фактор за пълноценното и навременното му включване в системата на общественото производство и производствените отношения. Ето защо **сега образованието и комунистическото възпитание на подрастващото поколение,** които са източник за неспирния растеж на общественото богатство и влиянието им върху икономическия, техническия, научния и културния прогрес, **надвишават въздействието и ролята на някои други фактори.**

Нарастващата обществена производителност на труда, високото качество на продукцията и ефективността на производството — всичко това опира в най-голяма степен до овладяването от социалистическите труженици не само на отделни и тясно специализирани знания, умения, трудови навици, но и до наличието у тях на разностранни творчески способности, висока дисциплина и съзнателност, вътрешна организираност и самоконтрол, развито чувство за отговорност и социална активност.

Равнището на **образованост и нравствено възпитание** все повече се утвърждава като решаващ **показател** в социално-етичната и професионално-квалификационната характеристика на трудещите се, като главен елемент в производителните сили на обществото. Съвсем естествено е тогава, че с всяка измината година неимоверно много се засилва социалната и народностопанската функция на всички видове и степени учебни заведения у нас. Именно заради това се постави от Единадесетия конгрес на БКП задачата: през седмата петилетка да се осъществи преходът към **всеобщо средно образование.**

Следователно цялото подрастващо поколение до пълнолетието си ще преминава през училището. Тази закономерност, която е на път да стане факт, сочи широките измерения и високоотговорната мисия на образователната система пред обществото и неговото развитие.

Овладяването на общи, политехнически и специални знания и умения, подготовката за участие в общественополезен производителен труд сами по себе си не изчерпват ролята и функциите на училището в условията на зрелия социализъм. Класиците на марксизма-ленинизма винаги са подчертавали необходимостта **да се формира у младото поколение научен мироглед и комунистически морал** като основна задача на училището. Ето защо думите на В. И. Ленин: „...цялото дело по възпитанието, образованието и ученето на днешната младеж да бъде възпитаване у нея на комунистически морал“[1], звучи в съвременните условия с още по-голяма сила и актуалност.

Важен етап по пътя на изграждането на новото училище бе развитието на **професионално-техническото образование.** От началото на шейсетте години за първи път у нас се създаде нов тип средно училище, което наред с професията дава и общообразователна подготовка. Буйният растеж на средните професионално-технически училища (СПТУ) през последните 15 години бе обусловен преди всичко от острата потребност да се попълва редовно работническата класа с млади квалифицирани кадри.

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 31, с. 288.

Digitized by Google

Постъпателно е развитието и на средните общообразователни училища. Безспорен напредък има в усилията и те да се обърнат с лице към потребностите на народното стопанство от кадри с висока общообразователна политехническа подготовка, като се преодолее едностранчивостта в насоката им да подготвят учащите се главно за постъпване във висшите учебни заведения. В техния учебен план се осигури един ден за производствено обучение, което в съответствие с **политехническото обучение,** постигано чрез цялостен учебен процес, може да осигури **предпрофесионална,** а за редица области и **начална професионална подготовката на учащите се.**

Значителна част от средноообразователната мрежа сега е диференцирана: много от тези училища дават и специалност на възпитаниците си, а в една трета от общообразователните учебни заведения се предвижда задълбочено изучаване на руски и западни езици, на математика и други дисциплини или дейности.

Диференциацията в средното училище е прогресивно явление, щом като се осъществява на основата на **единна общообразователна политехническа подготовка.** В тази насока обаче има редица нерешени проблеми. Така например в СПТУ още не се осигурява общообразователна подготовка, приравнена към тази на гимназиите. В общообразователните училища пък не е добре поставена трудово-политехническата подготовка. Въпреки положителните изменения през последните години все още главната им насоченост е да подготвят учениците за продължаване на образованието им във висшите учебни заведения.

Очерталата се твърде голяма специализация на средните учебни заведения обаче влиза в несъответствие със социалните и народностопанските функции, които има да осъществява училището в новия етап на социално-икономическото развитие. Тук не може да не се подчертае, че различните средни училища в неедиаква мяра дават правилна трудова и социална ориентация и следователно не съдействуват да се изживеят отрицателните тенденции у някои млади хора на бягство от труда и особено от производствената дейност.

Радикално разрешаване на този проблем може да се постигне само с изграждането на **единно училище.** Както бе записано в докладната записка на др. Тодор Живков пред пленума на ЦК на БКП по образованието (юли 1969 г.), само единното политехническо училище решава по най-справедлив начин въпроса за задължителното образование и избора на професия — един голям, социален и личен въпрос.

Изграждането на качествено нов тип единно политехническо училище е сложен и продължителен процес, който е свързан със създаването преди всичко на необходимите организационно-педагогически, кадрови и материално-технически предпоставки и условия. Периодът след пленума на ЦК на БКП от м. юли 1969 г. и особено след Десетия партиен конгрес беше наситен със целенасочени действия за комплексното създаване на предпоставки и условия за изграждането на единното политехническо училище. От учебната 1973/1974 г. започна да действува и неговият първи клас.

През последните години се развиха силно обновителни процеси в областта на учебното дело, които неотклонно водят към задълбочаване на преустройството на образователната система в съответствие с основните положения, разработени от др. Тодор Живков за изграждане на училището на развития социализъм.

Утвърждаването на **всеобщото средно образование** като обществено необходим минимум **за всеки младеж и девойка,** за да се влеят те в общественото производство, изменя коренно предназначението на средното училище. Вече не е достатъчно да се въоръжат учащите се само с необходимия обем от знания, умения и полезни навици. Необходимо е цялостно да се формира личността, като на основата на висока общооб-

Digitized by Google

разователна политехническа подготовка на нея се осигури и професионална квалификация, начална степен на ориентация в труда.

Идеята на др. Тодор Живков за реализацията на учащите се в труда обективно изисква **нов подход** към изграждането и функционирането на единното политехническо училище, което не може да се ограничи с подготовката на „полуфабрикати", т. е. възпитаници, които даже и след завършването му да не са придобили и солидна професионална квалификация, и твърда ориентация за определено житейско поприще, където следва да дават личния си принос в изграждането на зрелия социализъм.

Реализацията на учащите се в труда и обществената практика предполага последователно да се приложи в съвременни условия марксистката идея за **съединяване на обучението с производителния труд.** Още К. Маркс подчертаваше, че в перспектива при социалистическото общество „за всички деца след известна възраст производителният труд ще се съединява с обучението и гимнастиката не само като едно от средствата за увеличение на общественото производство, но и като единствено средство за производство на всестранно развити хора"[1].

Тази основополагаща постановка всъщност е конкретно развита в Отчетния доклад на ЦК на БКП пред Единадесетия конгрес, където се подчертава необходимостта „образователната система така да се организира, че да включва органически материалното производство като своя съставна част. След определен период на обучение в единните политехнически училища учениците следва да се включат в общественото производство и върху тази основа да продължават своето обучение и всестранно развитие, като получат професионална квалификация, реализация и адаптация в труда."[2]

Естествено, този подход към организацията на обучението и възпитанието ще бъде реализиран докрай в **единното училище,** което вече започна да се изгражда у нас.Това изисква съществени изменения във всички степени и параметри на учебно-възпитателния процес. За пълното приложение на новата партийна постановка ще е нужно да се създават всички необходими предпоставки и условия, а също така и да се проведе задълбочена опитно-експериментална работа. Тя предполага по-нататъшното **сближаване на двата** исторически обособили се **клона на образованието — общообразователния и професионалния,** като необходим етап по пътя към единното трудово-политехническо училище.

Сближаването на средните общообразователни и професионалнотехнически училища в съвременни условия е закономерен процес, който произтича преди всичко от характера на обществено-политическото и научно-техническото развитие. Сегашното и особено бъдещото обществено производство изисква такъв работник, който има широк профил на професията си. Изменения в характера и съдържанието на труда, изразяващи се преди всичко в нарастването дела на умствената дейност и на организаторските умения и навици, поставят пред средното училище — и общообразователното, и професионалното, задачата да въоръжава учениците с дълбоки и трайни знания, както и съответните политехнически и специални умения и похвати, преносими (и то творчески!) в бързо изменящите се трудови и производствени условия. Сближаването на общото, политехническото и професионалното образование и тяхното сливане в новото, единно училище е продиктувано от изискването за всеобща трудова и професионална подготовка на цялото младо поколение. Всеки юноша, всяка девойка се налага да имат и специална подготовка, за да участвуват в общественото производство и да изявяват своите възможности чрез труда в един или друг колектив.

---

[1] К. Маркс, Соч., Изд. II., т. 23, стр. 495.

[2] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, С., 1976, с. 47.

Digitized by Google

Новото в тази насока е, че началната трудова реализация се включва като органически завършваща част на подготовката на подрастващото поколение за живота. Единният общ тип училище следва да поставя при равни условия всички и всеки от възпитаниците си. В същото време то следва да разгръща оптимална дейност за всестранното развитие на наклонностите и способностите на учащите се.

Подготовката за квалифициран труд и участието в производствената дейност не ограничават стремежа на младата личност да продължава своето образование и квалификация в по-висша степен на учебно заведение. Точно обратното. В случая се цели да се преодолее самоцелният стремеж — „диплома на всяка цена"!

Един от главните проблеми, който цялостно трябва да се реши в училище още през седмата петилетка, е **последователното приложение на политехническия принцип в цялостния учебно-възпитателен процес.** Ленинското педагогическо наследство разкрива онова голямо принципно значение, което придаваше великият стратег на пролетарската революция и създателят на първата работническо-селска държава на политехническото образование, разглеждайки го като важно средство за освобождаването на човека от робското преклонение пред силата на машинната техника, за формирането на готовност да участвува творчески в общественото производство, да стане грижлив стопанин и умел организатор на съвременния производствен процес, а не негов придатък.

Съединяването на обучението с общественополезния и производителен труд, единството и взаимопроникването на професионалното и общото политехническо образование не бива да се разглеждат тясно и ограничено. Ленинското разбиране на тези принципи изисква **цялостната дейност на училището да бъде неразривно свързана със целокупния** политически, икономически и духовен **живот на обществото.** И нещо повече — **училището активно да съдействува за усъвършенстуването на обществените отношения.**

Особеност на прехода към всеобщо средно образование през тази петилетка е обстоятелството, че ще се осъществява чрез действуващите средни учебни заведения. Много голяма е ролята (в решаването на проблема за всеобщото средно образование и подготовката на необходимите изпълнителски кадри) на средните професионално-технически училища, в които през следващите четири години ще се обучават 50 на сто от всички средношколци. Но именно в тези училища нерешените проблеми са най-много. В тях процентът на неуспяващите и отпадащите е най-голям. На незадоволително равнище е обучението по общообразователните дисциплини. Освен това не отговаря на съвременните изисквания взаимодействието между общообразователния политехнически и професионалния цикъл на обучение, в резултат на което се наблюдава известен утилитарен подход към професионалната подготовка на учащите се. Съществени изменения се налагат и в идеологическата работа, в дейността на комсомолските организации с този многоброен отряд от младежта, готвеща се да встъпи в редовете на работническата класа. **Във всестранното укрепване и усъвършенствуване дейността на средните професионално-технически училища може и трябва в най-голяма степен да се изяви общонародната и общопартийната грижа към образованието.**

Отговорни и неотложни задачи стоят пред заводските партийни комитети и организации за мобилизиране усилията на трудовите колективи за засилване **възпитателното въздействие** към онези, които утре ще се влеят в техните редове. Преди всичко следва да се създаде атмосфера на взискателност и високо чувство за отговорност към всички, които общуват и работят с учащите се. С непосредствените грижи на отделите „Наука и образование" на ОК на БКП в това дело да се включат всички, от които зависи своевременното решаване на редицата въп-

Digitized by Google

роси на материално-техническата база, учителските кадри, производственото обучение, както и на разпределението и настаняването завършващите на работа. Безспорно водеща е ролята на партийните организации и на комунистите, на самите учителски колективи в средните професионално-технически училища.

КАЧЕСТВОТО И ЕФЕКТИВНОСТТА — ВЪЗЛОВ ПРОБЛЕМ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

През седмата петилетка ще се подготвят около 500 хил. квалифицирани кадри със средно образование; над 200 хиляди работници ще повишат образованието си по пътя на вечерното и задочното обучение или в заводските паралелки. Всички сектори на икономическия и обществения живот очакват ново попълнение, което да притежава възможности, позволяващи му да осигури настъпването на онези дълбоки и качествени изменения, които Партията чертае в целокупния живот на нашето общество.

Ето защо **възлов проблем** на образованието през седмата петилетка **е непрекъснато да се интензифицира педагогическата дейност и се повишава нейното качество.** За да се осъществява успешно този девиз на петилетката, е необходимо преди всичко партийните органи и организации, ръководствата на първичните съюзни организации на учителите и на комсомолските дружества и организации да осмислят задълбочено новите по същество цели и задачи, които е призвано да осъществява училището. Като използват неуморно и целенасочено разнообразния си арсенал от форми и средства за политическо въздействие, като прилагат комплексния подход в постановката на цялата работа по възпитанието, т. е. осигуряването на тясно единство на идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание, да усъвършенстват непрекъснато методите и стила на ръководство и управление.

Сега в борбата за изпълнение на конгресните решения е изключително важно партийните бюра и организации всекидневно да учат всички учители, а след това и учениците на ленинския стил на дейност, който е творчески и чужд на субективизма, проникнат е от научен подход към всички жизнени процеси. Този стил предполага висока и постоянна взискателност към себе си и другите, изключва самодоволството от постигнатото, противостои на всяка проява на бюрократизъм и формализъм.

Идеите на XXV конгрес на КПСС и много богатите по съдържание материали от Единадесетия конгрес на БКП е необходимо да станат достояние и да се възприемат като дълбоко убеждение, сплав от знания и готовност за практически действия от всеки учител и възпитател, от всеки деец на народната просвета, да станат стимул за творчески труд. Партийните органи и организации са призвани да осигурят съвременно равнище на идейната въоръженост и идеологическата закалка на педагогическите кадри, дълбоко разбиране от всеки един от тях на целите и съдържанието на комунистическото възпитание, необходимостта от единство на възпитателната и преподавателската дейност.

Ефективността и **качеството** в работата с подрастващото поколение означава: резултатите от дейността да се оценяват по онези черти в характера и поведението, които младата личност придобива в ученето и труда, както и в проявяването на обществената си активност.

Измежду факторите, от които зависи повишаването на **социално-педагогическата дейност** с децата, юношите и девойките, водещо място заема **комунистическата целенасоченост на учебно-възпитателната работа преди всичко на педагозите и обществените организации** в учи-

Digitized by Google

ще, нейната неразривна **връзка със задачите,** които сега се осъществяват под ръководството на Партията.

Главният проблем е: всеки, който работи за възпитанието и обучението на учащите се, да придобива умението на отделния етап от възпитателния процес, да поставя конкретни цели и да дава верен отговор на въпросите, които се поставят за разрешение от конкретната обстановка. Крайно време е да се преодолее вече докрай инерцията, когато се възпитаваше въобще, без да се държи сметка за конкретните обстоятелства.

Тясното **свързване на учебно-възпитателната работа с практиката** на социалистическото строителство е и си остава **главният извор на нейната жизненост и ефективност**. Комунистическата идейност и целенасоченост предполага училището да обвързва по-успешно дейността си за възпитанието на учащите се в дух на родолюбие и интернационализъм, с творческото отношение към труда, с готовността за непосредствено участие в общественополезния труд. Следователно учебно-възпитателната работа сега е призвана да формира дълбоки идейно-нравствени мотиви и потребности, водещо място сред които заема **потребността за труд** в името на благоденствието на родината.

На второ място: да се засилва възпитателният характер на обучението в училище.

Нарастващата роля на науката, утвърждаването ѝ като непосредствена производителна сила предполага наред с даването на знания да присъствува постоянно и въпросът: **кому и за какво ще служат тези знания?** Сливането на познавателното отношение на ученика към действителността с изработване на правилно нравствено-политическо и естетическо отношение към тая действителност изисква да се развива понататък **възпитаващо обучение.** Принципът на комунистическото възпитание в процеса на обучението предполага: да се създадат още по-благоприятни условия за развитие на познавателните усилия на учащите се; да се формира у тях основата на диалектико-материалистически светоглед и на комунистическа нравственост.

В социалистическото училище съществува **пълно единство между научното съдържание на обучението и възпитателните задачи.** Осъществяване на прехода от съзнателно усвояване на научните знания към формирането на убеждения обаче в най-голяма степен зависи от **майсторството на самия учител,** от способността му да свързва преподаваните знания с практиката, да ги разглежда от класово-партийни позиции. Следователно усъвършенстването на идейно-теоретическата подготовка на преподавателите е и ще бъде един от главните фактори за повишаване на тяхното педагогическо майсторство. Казаното от А. С. Макаренко, че „всяка възпитателна стъпка на учителя трябва да бъде пронизана от политическо възпитание и ако това не е така, то тогава такова възпитание е просто вредителство“ — звучи актуално и днес.

Българските учители в миналото и сега винаги са били носители на идеали, утвърждаващи прогресивното, доброто в живота на народа и на неговото младо поколение. Народното учителство е един от най-близките помощници на Партията в нейната разностранна идеологическа дейност сред трудещите се и учащите се. Сега още по-сложна и отговорна е задачата на учителите за комунистическото възпитание на децата, на юношите и девойките — утрешните граждани на социалистическа България. Ето защо на учителя, на този самоотвержен ваятел на цялостния облик на учащите се другарят Тодор Живков от трибуната на XI партиен конгрес отдаде искрена дан на дълбока признателност.

Резултатната дейност на учителите е свързана със засилване **грижите** на партийните комитети и народните съвети, за тяхното **идейно-**

Digitized by Google

теоретическо израстване, за по-нататъшното подобряване условията на работа, за стимулиране **творческото начало** в учителската професия.

На трето място: **важно направление за усъвършенствуване идеологическата и педагогическата работа с учащите се е постигането на пълно единство и взаимно проникване на учебната и извънучебната работа с учащите се, по-нататъшното издигане ролята на комсомолските и пионерските организации в цялостния живот на училището.**

В съответствие с новия етап на обществено-политическото развитие на страната Партията очерта в известните си Тезиси за работа с Комсомола и младежта, както и в други партийни документи, цялостна **комплексна програма** за работа с подрастващото поколение. Важна и характерна особеност на новия подход в нейната работа с учащите се е изискването: да се използват докрай огромните възпитателни възможности на училищните комсомолски и пионерски организации за идейно-нравственото формиране и всестранно развитие на подрастващите.

Значителен интерес представлява **новото съотношение,** което се установява **между извънучебната възпитателна работа на училището и обществената дейност** на комсомолските и пионерските организации на учащите се. Включването на значителна част от извънучебната работа в обществено-политическото поле на дейност на Комсомола води до съществени изменения както в характера на извънучебната работа, така и на самата комсомолска организация. Разширява се обсегът на дейност на обществените организации, засилва се тяхното влияние върху колективите според техните интереси (кръжоци, клубове и др.), които придобиват пионерски и комсомолски облик.

Ето защо **по-нататъшното преустройство на извънучебната работа върху комсомолските и пионерските принципи на дейност е един от основните пътища за повишаване равнището на идеологическата работа на училището, за разширяване и засилване влиянието на комсомолската и пионерската организация върху цялостния живот на подрастващото поколение.**

„Пълната обвързаност", с която по думите на Н. К. Крупская трябва да се характеризира съвместната дейност на училището и Комсомола, изисква **да се разширява приложението на принципа на държавно-общественото начало в ръководството на извънучебната възпитателна работа с учащите се.** Взаимодействието и тясното сътрудничество не изключват наличието на педагогическо ръководство от страна на възрастните, не означава, че е допустимо да се проявява и най-малко подценяване ролята на училището. Напротив, приложението на принципа за държавно-общественото начало разширява обществено-политическата основа за дейност на училището, дава възможности за осъществяване на неговите идеологически функции.

Във възпитателната практика обаче не са изживени проявите на регламентиране и формализъм в ръководството на обществената дейност на учащите се. Често явление напоследък е да се програмира работата на първичните колективи до подробности, при това да се определя и обем от дейности, които са непосилни за тях. Такъв стил на ръководство сковава самодейността, нарушава външната организация на работа в ученическите колективи, не приучва пионерските и комсомолски ръководства и класните ръководители да построяват дейността си съобразно вътрешните потребности и явления в живота на първичните колективи. Естествено, всичко това намалява възможностите за индивидуална работа с подрастващите, без което са невъзможни трайни успехи във възпитателната работа.

По-нататъшното развитие на **пионерската и комсомолската самодейност,** повишаването на **обществената активност на учащите се** е неразривно свързано с уменията и **такта на възрастните,** които работят с

Digitized by Google

комсомолците: да съблюдават педагогическите принципи, да преодоляват докрай проявите на администриране и регламентиране!

Протичащите качествени преобразования в нашето училище, необходимостта да се усъвършенстват непрестанно неговите възпитателни функции предполага и в още по-голяма степен **комсомолската инициатива и творчество,** като се дава пълен простор на разностранната детско-юношеска самодейност. **Опората в самодейното начало, съчетана с умелата педагогическа помощ и ръководство на възрастните — това е магистралният път да се съединява процесът на възпитанието със самовъзпитанието и се достигне като краен резултат изграждането на новия човек.**

Всичко това предявява нови изисквания към **стила и методите** на работа на първичните партийни организации и ръководствата на учебните заведения и води до разширяване обсега на тяхната дейност.

На четвърто място: по-нататъшно засилване взаимовръзката на учебно-възпитателния процес с въздействието на социалната среда.

Обективната тенденция да се засилват идеологическите и възпитателните функции на **обществената среда** създава благоприятни условия за дейността на училището. Нещо повече, една част от педагогическия процес, организиран от училището, протича в самата обществена среда — в завода, кооперативното стопанство, в извънучилищните културно-просветни учреждения. Наред с учителите във възпитателна и образователна дейност с учащите се включват работници, специалисти, представители на различните области на стопанския и духовния живот. По същество у нас се **поставят основите на цялостна система на социално-педагогическа дейност** с учащите се, в която определени задачи и функции изпълняват почти всички държавни, обществени и стопански органи и организации.

Важно място в социално-педагогическата система за работа с учениците се **отрежда на производствените и трудовите колективи.** В тези колективи учащите се по-дълбоко осъзнават социалната значимост на работническите професии, а наред с овладяването на производствени умения и навици у тях се формира чувството за обществен дълг, колективизъм, дисциплинираност и целеустременост. Непосредственото общуване, особено с челните представители на трудещите се, способствува да се приобщават постепенно учащите се към революционните и трудовите традиции на работническата класа. Връзката с трудовите колективи предоставя широки възможности на учениците за лично, практическо участие в една или друга значима обществено-политическа дейност, която е богат източник на впечатления, чувства и преживявания, незаменима нравствено-психологическа почва за формирането на комунистическото съзнание и поведение.

Взаимодействието между училищните и производствените колективи оказва силно влияние и води до оптимизиране на отношенията вътре в самите трудови колективи, допринася да се издига идейно-нравственото съзнание и поведение на техните членове.

По този начин производството и трудовият колектив се утвърждават не само като лаборатория за многостранно развитие и изява на учащите се, но и за духовното обогатяване на работниците. Това е конкретен израз и ново потвърждение на жизнеността на постановката на др. Тодор Живков: „Политическата и обществената работа на Партията, работата за възпитанието, сплотяването и мобилизирането на нашия народ да протича главно сред младежта.“[1]

Всичко това предявява непознати досега **изисквания** към дейността на партийните комитети и организации от предприятията, селата, учрежденията сред подрастващото поколение. Установяването на качест-

[1] Т. Живков, Избр. съч., т. 14, с. 337.

Digitized by Google

вено нов социално-педагогически процес за възпитание и социализация на учащите се е сложно и трудно дело, което може да се реши само ако начело застанат заводските и училищните партийни организации, ако съвместно осъществят действени мерки за създаването на необходимите учебно-технически, педагогически и кадрови условия за неговата ефективна организация.

Важна роля в социално-педагогическата дейност с учащите се има **семейството,** което е и си остава незаменим съдружник на училището за комунистическото възпитание на учащите се. Нужно е да се постигне пълно **единство в изискванията на родители и учители към децата, в оценката на тяхното възпитание, всестранно развитие и особено в правилната трудова и професионална насоченост.** Но тъкмо в тази толкова важна област влиянието на значителна част от родителите е твърде консервативно или неправилно. Предстои да се разгърне от партийните, профсъюзните и отечественофронтовските организации много по-резултатна педагогическа и идеологическа дейност сред самите родители, за да се издигне тяхното чувство за отговорност и педагогическа квалификация в работата им за правилното израстване и възпитание на подрастващите.

Единодействието на училището, семейството и обществеността предполага да се засилва ръководната и направляващата роля на **партийните органи и организации** във възпитателната работа с учащите се Утвърдената в последните години практика от партийните комитети да се приемат **комплексни програми** за работата с учащите се и за развитието на учебното дело е добра форма да се прилага програмно-целевият подход в дейността сред подрастващото поколение. Заслужава тук специално да се отбележи опитът на окръжния комитет на БКП в Пазарджик, който прие и с успех осъществява комплексна програма за изграждането на система за социално-педагогическа дейност с учащите се, насочена към формирането у тях на комунистическа убеденост и готовност за участие в общественополезен труд.

В тази програма са посочени функциите и задачите на държавните, стопанските и обществените органи и организации в дейността им за идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание на учениците от различните възрасти и степени учебни заведения. Важен момент в самата програма, както и в практическата дейност за нейното изпълнение, е засилване дейността на отделите в окръжния комитет на Партията, на градските и общинските комитети и на първичните партийни организации за постигане на по-голяма координираност, единодействие и ефективност в работата на всички фактори, които извършват възпитателна работа с учащите се. Предстои тази есен на научно-практическата конференция да се обобщи натрупаният опит в окръга по изграждането и усъвършенстуването на системата за социално-педагогическа дейност с учащите се. Още отсега обаче може да се посочи, че едногодишният опит в окръга трасира надежден път за задълбочаване процеса на превръщане образованието в дело всенародно и всепартийно — непременно условие за осъществяване прехода към всеобщо средно образование, подготовката на необходимите кадри за народното стопанство и изграждането на новото единно трудово-политехническо училище.

* * *

Нашето училище се радва сега на изключителното внимание и на непрекъснатите грижи на Партията, Правителството и народа. Това е и главният залог, че и занапред то ще изпълнява своето главно предназначение да бъде могъщ, с нищо незаменим институт за подготовка на поколенията, които ще строят и живеят в социалистическа и комунистическа България.

Digitized by Google

ОБУЧЕНИЕ, ВЪЗПИТАНИЕ, ПРОИЗВОДИТЕЛЕН ТРУД

инж. **СТЕФАН ЧЕРНЕВ**

Възлов проблем в развитието на народното образование през седмата петилетка е **повишаване качеството и ефективността на подготовката** и осигуряване на възможност за **всестранна реализация на цялото поколение** в условията на общественото производство.

Наред със задачата за завършване прехода към **всеобщо средно образование** Единадесетият конгрес на БКП очерта главната линия за по-нататъшното преустройство на учебния процес, така че материалното производство органически да се свърже с общообразователната система. Или както посочи др. Тодор Живков: „След определен период на обучение в единните политехнически училища учениците следва да се включват в общественото производство и на тази основа да продължават своето обучение и всестранно развитие, като получават професионална квалификация, реализация и адаптация в труда"[1].

* * *

В периода след X конгрес на БКП в големия комплекс от проблеми на реформата в народното образование се отделя изключително внимание на **трудовата подготовка на младото поколение.**

Редица окръзи като София—окръг, Габрово, Русе, Михайловград, София—град и др., станаха инициатори за създаването на условия за пълноценно свързване на обучението с материалното производство. Министерството на народната просвета коригира учебния план на политехническите училища. Започна настъпателна работа за **свързване** дейността на училището с производствените предприятия и стопанствата.

Вниманието бе насочено главно към създаването на условия за **действена трудова подготовка** на учащите се.

Очертаха се интересни **форми** на организация на производствено обучение. Резултатите бяха постигнати на основата на силно развити техникуми или СПТУ с активното участие на производствените предприятия, учебно-производствените центрове, чрез учебните цехове, работилниците, поточните линии и пр. към самите предприятия. Освен това определени бяха самостоятелни или паралелни **работни места** в конкретното производство. Използват се също така базите на предприятията в шестия ден при петдневната работна седмица.

За обезпечаване на производственото обучение Правителството утвърди 90-то постановление от юли 1975 г. Приета бе и Наредба № 24 за неговото приложение.

Насочеността към подготовката в условията на производството придоби верижен и скокообразен характер. Сега няма окръг в страната, където въпросът за трудовото възпитание в областта на образователното дело да не е възлов въпрос. Разбира се, тепърва предстои на базата на натрупания опит да се очертаят пътищата за усъвършенстване и задълбочаване на този процес.

Паралелно с това през последните години широко развитие получиха редица други форми на свързване живота на учащите се с производителния труд. Комсомолските и пионерските заводи и АПК са едни от тях. Това дава реална възможност не

---

[1] Т. Живков. Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи. Партиздат, С., 1976, с. 66.

Digitized by Google

само за включване в производителен труд, но Комсомолът и пионерската организация активно да участвуват в организацията и управлението на самия трудов процес. Тук успешно се прилагат различните форми на социалистическо съревнование, морално и материално стимулиране. Създават се трайни връзки с трудовите хора, участвува се активно в решаването на производствените и социалните задачи в самите предприятия и стопанства.

Сега обаче е крайно наложително: ясно и точно да се определят задачите, структурата и насоките за дейност на тези комсомолски и пионерски форми, да се избягнат съществуващите при някои от тях формализъм и самоцелност, така че при педагогически най-целесъобразна дейност да се извлече максимална полза за трудовото възпитание на подрастващите.

Внимание заслужават и редица форми на триединни взаимовръзки: основно училище — средно училище (СПТУ или техникум) — производствено предприятие. По този начин се създава естествен път за **професионално насочване и трудова адаптация** на децата и младежта.

Бригадирското движение и различните трудови акции са един от пътищата за участие в производителния труд и за всестранното възпитание на учащите се.

Сега бригадите са най-масовите форми за участие в производителен труд. Само през летните смени на 1975 година в тях са участвували над 100 000 учащи се, а през есенните ежегодно се включват повече от 300 000 млади хора от училищата. Всичко това особено много задължава Комсомола, училището и стопанските организации да вземат всички мерки за издигане равнището на възпитателната работа сред тях. С голяма острота този проблем бе поставен и на Единадесетия конгрес на Партията.

Главното е наред с производствените задачи да се възпитава признателност към труда на работника и селянина, да се създава готовност за вливане в редовете на работническата класа. Това означава нов подход в организацията на труда и живота в бригадите. Налагат се такива изменения, които да имат за цел: чрез бригадирския труд да се покаже хубавото, перспективата на човешкия труд.

Движението за техническо и научно творчество на младежта и децата се оказа една мощна форма за възпитателна работа сред комсомолците и пионерите. Първият тласък в това направление дадоха историческите Тези на ЦК на БКП за работата с младежта и Комсомола.

В своята реч пред VIII пленум на ЦК на ДКМС (м. окт. 1969 г.) др. Т. Живков очерта програма за дейност, която да реализира на дело крилатия партиен лозунг „Българската нация — нация техническа, нация комунистическа". Това високопатриотично и народополезно дело бе подето с голям ентусиазъм не само от Димитровския комсомол, то бе активно подкрепено от държавни, обществени и стопански органи и организации и все повече се утвърждава като действено средство за въвличане младежите в творчески труд при условията на съвременния научно-технически прогрес.

В различните форми на **пионерския конкурс** „Знам и мога" и **средношколското състезание** „Мисли, решавай, твори" се създават реални възможности за **съвместна конструкторска и производствена дейност на пионерите и средношколците с трудовата младеж** от заводите, стопанствата, научноизследователските институти и висшите учебни заведения.

Задачата е съдържанието и организацията на движението максимално **да насочват творческата енергия на младежта** от всички слоеве към актуалните проблеми на нашето социално-икономическо развитие. Това означава, че в клуба, кръжока, станциите на младите техници и агробиолози е необходима **по-целенасочена работа за професионално ориентиране към производствените специалности**, а не само към ВУЗ. Центърът на тяхната дейност трябва да се пренесе именно към **най-близка връзка с производствените предприятия.** Там активен деятел да бъде не само учителят, но преди всичко труженикът от завода и стопанството.

Нека се спрем на някои основни моменти в областта на **подготовката за труд** на младото поколение. Важно е преди всичко да се изди-

Digitized by Google

гат значението и ролята на социално-педагогическите фактори за **трудовото възпитание, професионалното ориентиране и реализацията на младото поколение** в труда и обществената практика. Това изисква максимално **координиране** дейността на училището — Комсомола — семейството и обществеността за целенасочена и **програмирана** работа с учащите се.

Сега в страната се развива буйно процес на търсене пътища за организационно и методическо обезпечаване на тази дейност. Редица окръзи, като Пазарджишки, Великотърновски, Пловдивски, Благоевградски и др., станаха инициатори за усъвършенстването на социално-педагогическата система за възпитателна работа с учащите се. Главното при тази система е създаването на максимална възможност за издигане ролята на трудовия колектив в този процес.

Тук пример за нас е бил и си остава съветският опит. Изключително внимание на този въпрос отделя съветската педагогическа теория и практика. Мощно се развива там **движението на наставничеството,** индивидуалната работа с младежите, с пионерските кръжоци и т. н. Самият трудов колектив поема главната отговорност за възпитанието на своята бъдеща смяна.

Сега у нас се налага да бъдат създадени по-скоро всестранни условия за политическото, педагогическото и социалното обезпечаване на **трудовия колектив,** така че той да се превърне в решаващ фактор в целия комплекс от фактори с възпитаващо значение.

Особени грижи са необходими за приобщаване усилията на **семейството** за правилното **трудово насочване** на младото поколение.

Тук проблемите са твърде сложни. Българинът, който в продължение на векове бе привикнал да свързва своята производителна дейност главно с нищетата и мизерията, сега, когато трудът в условията на социализма се явява главно благо и средство не само за препитание, но и за всестранно развитие на личността, той не дооценява необходимостта от последователна трудова подготовка на децата си или пък недостатъчно съдействува за това. От друга страна непрекъснатото издигане на жизненото равнище на народа през последните десетилетия също оказа до известна степен негативно влияние. Българското семейство, което някога бе включвало в „трудовите си ресурси" и 6—7-годишното си дете, сега, когато социалистическото общество осигури всестранни възможности за задоволяване материалните и духовните потребности на човека, проявява учудваща „търпимост" към своето чедо — вече юноша или девойка, които понякога даже с години не участвуват в обществено-полезния труд.

Разбира се, в това отношение особено важно е рационално да се използват възможностите на училището за комплексно решаване на актуалните проблеми на трудовото обучение и възпитание — **професионалното ориентиране и реализацията в труда.**

Училището вече направи много по направление на трудовата подготовка на младото поколение. В същото време обаче то не успя по ред причини да излезе извън рамките на класните стаи и примитивните училищни работилници.

Ето защо нужен е **поврат** в цялостната дейност на училището по отношение **подготовката за труд** на учащите се, като се изгради стройна система на взаимосвързано и програмирано използване на **всички** учебни предмети и дейности за целите на трудовата и професионалната подготовка на младите хора.

Очевидно не може и не бива въпросът за професионалното ориентиране да се откъсва от цялостната дейност на училището и да се предоставя почти само на класния ръководител в VIII и XI клас, на учителя по трудово или производствено обучение или даже на кабинета по професионално ориентиране.

Всеки в училище може и следва да поеме своя дял и отговорност в подготовката на младото поколение за труд съобразно потребностите на обществото и способностите на отделната личност. При това необходимо е да се осъществява непрекъснат процес на въздействие, който да започва от детската градина и постепенно да се развива съобразно резултатите и възрастовите особености на учащите се.

Еднопосочното и целенасочено действие на всички фактори ще позволи реализирането на **единен** социално-педагогически **процес,** осъ-

Digitized by Google

ществяван **от училището, семейството и обществеността,** който би могъл да гарантира успешното решаване на големия проблем **за практическата и психическата подготовка за труд на цялото поколение.**

* * *

При осъществяването на трудовата подготовка на младото поколение в последно време значително нараснаха значението и възможностите на **производственото обучение,** което се провежда предимно в условията на самото предприятие или стопанство. Сега у нас има реални предпоставки за участие в производителен труд на учащите се от средните политехнически, професионално-технически училища и техникуми, в пряка близост с трудовите колективи и в съприкосновение с модерна техника и нови технологии.

Разбира се, съществуват особености и в целите и организацията на тази дейност за различните видове училища, но общото е, да се формират необходимите за трудовата дейност на младия човек граждански, нравствени и морални качества с помощта на труда и на производствения колектив, да се подготвя той всестранно за общественото производство и да участвува в него още в процеса на обучението.

Голямата значимост на производственото обучение в трудовата подготовка на учащите се определя някои изисквания към неговата организация и самото му провеждане.

Това налага производствената дейност да има точно определени цели и задачи, които имат възпитаващи функции, да включва в себе си елементи за развитие на мисленето на учащите се, да създава условия за самостоятелна активност при изпълнението на трудовите задачи.

Макаренко подчертава, че трудът без паралелно образование, без паралелно политическо и обществено възпитание не носи възпитателна полза. „...Вие можете да заставите човека да се труди, колкото искате — пише той, — но ако едновременно с това не го възпитавате политически и нравствено, ако той не участвува в обществено-политическия живот, то този труд ще бъде просто неутрален процес, недаващ положителен резултат. Трудът като възпитателно средство е възможен само като част от общата система.“ Тогава неговата възпитателна сила става действително могъща!

Всичко това обуславя необходимостта от максимална **взаимосвързаност на производственото обучение** с всички учебни **дисциплини в училище.**

Самото производствено обучение създава възможност за разширяване на знанията, овладявани по редица дисциплини, за нравственото издигане на личността, за нейното културно и физическо изграждане. Учебните предмети от своя страна следва най-действено да подпомагат процеса на творческо и всестранно изграждане на бъдещия социалистически труженик.

Наред с възпитаването на основните добродетели на работника е необходимо в условията на производството да се издига **естетическото и физическото равнище на младия човек.**

Това означава — целенасочено да се отделя внимание към културата на бита и на работното място; какво и как ще се произвежда; участие в различните форми на художествена самодейност, спортни прояви и пр. Отговорността за качеството, грижата за името на заводската марка, изпълнението на плановите задачи и пр. следва да бъдат непринудено средство за възпитаване чертите на патриота в съвременните условия. Ежедневните връзки и безкористната братска помощ от великата съветска страна дават реална възможност за възпитаване на младото поколение в дух на социалистически патриотизъм и интернационализъм.

Разбира се, главното е възпитателната работа да доведе до **приобщаване** към революционните и трудовите **добродетели** на работническата класа.

Това налага укрепване връзката на производственото обучение с практиката на социалистическото строителство. Каквато и дейност в училище да вземем, включително и производственото обучение, тя е немислима без своевременен отклик по най-важните политически и икономически събития, които възникват в на-

Digitized by Google

стоящия момент у нас, в СССР и в света или без да се свързват те и с големите задачи, които постави XI конгрес на Партията. По пътя на производственото обучение се създават богати възможности за получаване на систематична информация по редица икономически и социални въпроси, за запознаване с трудовите дела на нашия народ, за разбиране дълбокия смисъл на партийната политика, за среща с новата техника и технология, за вникване в перспективата на развитие на страната, на окръга, на отделния град или село.

От преподавателя, от майстора, от работника, възпитателя се изисква постоянен творчески подход в работата с учащите се. Възниква необходимостта както от съвременни педагогически познания, похвати и умения, така и от висока идейно-политическа подготовка. Те трябва непрекъснато да бъдат в курса на последните събития в нашия обществено-икономически и политически живот, да умеят правилно да ги оценяват и на тази основа да внасят необходимото съдържание в организирания от тях процес на обучение, възпитание и производство. Така се създава благоприятна възможност да се мобилизират усилията на учащите се: за **активно познание** на социалната действителност и моралната практика на социалистическото общество, да се създава у тях **класов подход** към възприятието и оценката на наблюдаваните явления, да се формира начин на мислене и поведение на новия труженик на съвременна България.

Всестранни са възможностите и за правилната **професионална ориентация** на учащите се, на основата на дълбока вътрешна убеденост, придобит собствен трудов опит, дейност и отношения.

Като участвуват в материалното производство и усвояват обществените норми и принципи, у подрастващите се формира собствена регулираща система, основа на социалното ориентиране на личността. В този смисъл социалното ориентиране е своеобразен показател за успеха на социализацията, способността на личността да анализира ситуацията от позициите на собствен интерес, умението да изработва стратегия на своето поведение, да контролира жизнените си планове с развитието на обществото и пр.

В строгия смисъл **професионалната ориентация** е система за управление формирането на дълбоко осъзнати, обществено значими мотиви за избор на професия. Решаващо значение при това има правилната постановка на цялостната работа в училище, на социално-педагогическата дейност в него и извън него.

Изборът на професия е съществен момент в реализацията на правото на свободен избор на път в живота от всеки човек. Прякото участие в активна трудова дейност в условията на съвременното производство дава оптимална възможност за получаване на необходимите знания, за тяхното осмисляне, за използването им при формирането на убеденост за избора на път в живота. Няма по-добър агитатор за значението и перспективата на дадена професия от самия трудов колектив, от работника, отдал се всецяло на своето дело.

Това, разбира се, трябва да бъде дълбоко осъзнато от педагогическия и от трудовия колектив, тъй като някои малки несъвършенства в организацията на производството, в трудовите отношения между хората могат да станат причина за неправилна насоченост в бъдещето развитие на големи групи от млади хора. И обратно — вниманието, задушевността ги ангажират.

Прекрасен пример за действено **професионално насочване** на младежта е отношението и организацията на работа на партийното, административно-стопанското ръководство от гр. Брегово, Видински окръг. Трудовите колективи от предприятията и АПК създават максимално благоприятни условия за участие в производителния труд на всеки учащ се от СПТУ по селско стопанство и политехническото училище в града. В крайна сметка стопроцентово завършилите тези училища остават на работа в родния си град или се завръщат в него след приключването на по-висока степен на образователната си подготовка.

* * *

В съвременните условия с особена дълбочина се разкриват и идеите на В. И. Ленин за **политехнизацията** като най-важно качество на образованието, неговата взаимосвързаност с проблема за

Digitized by Google

насочеността на образованието към живота, към задачите на социалистическото строителство. Политехнизацията създава на младия човек възможност за развитие на способностите му да мисли и действува, активно и творчески да участвува в решаване задачите на строителството на новото общество.

В. И. Ленин разглежда политехнизацията като фундаментален принцип, който заедно с принципите за партийност, научност и педагогическа целесъобразност определят целите, структурата и съдържанието на образованието на младото поколение, формите на обучение в училище.

Политехническото образование, което се дава в социалистическото училище, определя най-важните качества на всестранно развитата личност: притежаване на трайни и дълбоки знания по основните закони за развитието на природата и обществото; способност да се ориентира в системата на обществените и производствените отношения; готовност и способност за труд. Политехническото образование създава основата за правилна професионална подготовка, обезпечава на човека в социалистическото общество свобода на съзнателен избор на трудов път в живота.

В този смисъл е голямата значимост на съединяването на обучението и възпитанието с производителния труд за реализиране на трудово-политехническа подготовка на подрастващите.

Това безспорно определя високи изисквания към съдържанието, организацията и методиката на производственото обучение. То преди всичко следва да се постави на съвременни научни основи; така че всяка дейност да отговаря на постиженията на педагогиката и психологията, на водещата практика на обучение и възпитание, на уровена на науката и практиката в съответното производство.

Определянето на съдържанието и организацията на производственото обучение трябва да създава максимална възможност за реализиране целите на политехническата подготовка.

Съществен е и въпросът за характера и вида на труда.

Преди всичко основно изискване е той да бъде обществено полезен. Независимо от това къде ще бъде полаган — в училищната работилница, в цеха или на полето, — трудът трябва да бъде неразривно свързан с усилията на целия наш народ за изпълнение задачите на седмата петилетка.

На следващо място — трудът да бъде педагогически целесъобразен.

Очевидно е, че само високоорганизираното, технически и технологически модерно производство може да бъде привлекателно за младия човек, да задоволява неговите интереси и способности, да бъде източник на нови знания.

Промишлен или селскостопански, ръчен или машинен, индивидуален или колективен трудът трябва да бъде съобразен с възрастовите особености, да носи определен възпитаващ характер. Така ще се разсее съмнението, че съществува опасност от тясна специализация и изместване принципа на политехнизацията. Не са основателни и някои опасения, че професии, свързани с шивашкото и мебелното производство, с общественото хранене, административното обслужване и т. н., не дават възможност за пълноценна политехническа подготовка. Въпросът е какво съдържание се влага в обучението по тези професии, каква е степента на технизацията и енерговъоръжеността — доколко процесите са автоматизирани, доколко са в унисон с достиженията на съвременната научно-техническа революция.

Още веднъж следва да се подчертае, че производственото обучение по колкото и широк и модерен профил да бъде, то трябва найтясно да се съчетава с останалите общообразователни, общотехнически дисциплини и всестранна дейност в училище.

Digitized by Google

* * *

Производственият и учебният процес се различават твърде много помежду си. Всеки от тях си има своя специфика и се подчинява на определена логика и закономерна целесъобразност.

До известна степен обаче в историческото развитие на системата на учебната дейност в продължение на столетия е давало отражение класовото предназначение на високото образование — обслужване потребностите на експлоататорското съсловие, при което в никакъв случай не би могло да се търси някакъв допир с проблемите на производството.

Сега в условията на социалистическото общество, когато **образованието** се превръща в обективна **необходимост** за цялото поколение, се проявяват и редица вътрешни **близости** между учебния и производствения процес. Учебният процес органически **се свързва** с производството на материални и духовни ценности. От своя страна самото производство създава условия за перманентна квалификация и развитие на личността.

Не издържат критика вече някои постановки, че „производственият процес е подчинен единствено на количественото и качественото изпълнение на производствения план", че „обучението пречи на производството" и пр.

Налага се реализирането на **нов подход** в осъществяването на **обучението и възпитанието** в условията на общественото производство, което, елиминирайки както „словесната политехнизация", така и „чиракуването", да води максимално ефективно към **пълноценна трудова подготовка на цялото поколение.** Очевидно постановката за „завод—училище и училище—завод", развита от др. Тодор Живков, намира една от конкретните си изяви именно в организирането на производственото обучение в условията на съвременното производство.

Кои са основните моменти в това направление?

Осигуряването на последователност, предвиждаща **форми на обучение,** отначало **извън** производството (в учебни работилници към училищата, градски учебно-производствени центрове); **в близост** до производството (учебни цехове, учебни работни места към предприятията) и в **самото** производство (пълноценни работни места, включени в производствената програма на предприятието или стопанството). Това ще позволи да се осигури педагогически целесъобразно и икономически ефективно включване в самото производство.

Организацията на производственото обучение в цялото му разнообразие от форми максимално да се **доближава** до структурата и организацията на съвременното производство в съчетание с безпрекословното **спазване** на определени педагогически **изисквания.**

Разбира се, винаги и при всички условия с всяка дейност трябва да се постигат **определени** учебни и производствени **цели.** Следва да се преодолее „интуитивното" и „случайното" реализиране на цели, особено в областта на възпитанието.

Нужно е да се търсят и нови моменти в методиката на урока по трудово обучение. Показателен в това отношение е примерът в СССР и в редица други страни, където даже обучението още в най-ниските класове носи целесъобразно подбрани белези на съвременното производство — висока организираност, необходимост от дисциплина, известна поточност и др.

Ето един пример, контрастиращ с представата ни за традиционната структура на урок.

Час по трудово обучение. Обща работна маса с 16 ученика. (На нея се води и обучението по всички предмети със специални приспособления и помагала.) Изваждат се 16 чекмеджета (плота) с необходимите: работно облекло, инструменти и части на лека кола. Всички те носят емблемата на автомобилостроителния завод от същия град. Започва сглобяването на модел от лек автомобил „Жигули". Първият ученик извършва една операция и подава на следващия и т. н., като последният завършва крайната операция — изпробване. След това си разменят местата (по-

Digitized by Google

зиции). В същото време на телевизионен екран се показва действителна поточна линия от самия завод, която те са имитирали в класната стая. В самата си дейност учениците започват да подражават дори на действията на самите работници. Заниманието се води от техник в самия завод. Някои детайли „програмирано" не са годни за сглобяване и това „налага" в следващия час те да бъдат дообработени или наново изработени. По този начин са усвоени и предвидените по програма операции, без те да бъдат „център на тежестта" на урока.

В този кръг от проблеми предстои нашата педагогическа наука и челен опит да дадат качествено нови виждания и решения за **методиката на обучението и възпитанието в условията на производството.** Богат източник за нас и в това направление е **съветското училище и** неговият дългогодишен опит по съединяването на обучението и възпитанието с производителния труд. Наставничеството, учебно-производствените комбинати, организаторската роля на Комсомола в това направление, производствените бригади и пр. са форми с доказана в живота жизненост и значение за подготовката на младото поколение за труд, за неговото всестранно възпитание и развитие.

В този процес изключително нарастват **отговорностите** на партийните бюра и организации, на всеки комунист от училището и производството, за да се мобилизират усилията на целите педагогически и трудови колективи в решаването на проблемите за подготовката на младото поколение.

Преди всичко стои въпросът за **комплексното планиране дейността** в училище — партийна, профсъюзна, комсомолска и административна, както и съподчиняването ѝ на голямата **цел:** подготовката за труд на цялото поколение. Налага се да се внесе максимална целесъобразност и контрол при планирането и провеждането на всяко мероприятие, така че то да носи максимална **възпитателна ефективност.** Очевидно организацията на бригадирското движение, техническото и научното творчество, комсомолските и пионерските заводи и производственото обучение следва да бъдат обект на **единно и целево ръководство.**

В този аспект е и проблемът за системната **връзка** между партийните ръководства от училищата и предприятията за създаването на действен социално-педагогически климат в работата с учащите се. Тук толкова не става въпрос само за изграждането на учебно-производствена база. Преди всичко най-важното е всестранно политическо и организационно обезпечаване на силите и вниманието на трудовия колектив, на всеки труженик за тази дейност. Често това завършва на равнище — директор на предприятие или ръководство на цех, а се забравя главната движеща сила в този процес — работникът, колективът.

Сега в страната се организира широка дейност за търсене на пътища за всестранно подобряване работата по подготовката на младото поколение и на първо място насочеността към **съединяването на обучението и възпитанието с производителния труд.** Подготвят се съвместни пленуми, научно-практически конференции, сесии и пр. Търси се максимална възможност за координирано ръководство и управление на развиващия се вече процес.

Важна задача на партийните органи в училище сега е все повече да се утвърждават като политически ядра на колективите, като организатори на различните форми на експериментална и теоретична дейност, да създават атмосфера на творческа активност и политическа съзнателност, така че в кратки срокове да се изгради в цялата страна единна, ефективно действуваща система за всестранна подготовка и развитие на подрастващите, в която свързването на обучението и възпитанието с производителния труд в условията на съвременното производство, в условията на трудовия колектив да заема централно, водещо и определящо място.

Digitized by Google

ИДЕЙНО-ВЪЗПИТАТЕЛНИЯТ ПРОЦЕС В УЧИЛИЩАТА

к. п. н. МИХАИЛ ХАРТАРСКИ

В своята дейност за изграждането на новия човек Българската комунистическа партия отделя особено внимание на „практическата задача, да се обхванат в процеса на формирането на социалистическата личност и нейното многостранно развитие всички трудещи се, особено подрастващите поколения, да се води борба срещу остатъците от миналото във възгледите и поведението на хората"[1]. Формирането на комунистически възпитана личност, нейното приобщаване към социалистическия начин на живот е основен принцип в работата на нашето училище. Осъществяването на всеобщо средно образование за цялата младеж прави възможно практическото осъществяване на заветната цел на основоположниците на марксизма-ленинизма — да се използват научните богатства като средство за всестранното израстване на народа.

Качествено нова стойност има грижата на училището за идеологическата подготовка и идейната закалка на младежта, за нейната обществена активност и отговорност. Формирането на комунистически идейни убеждения и марксистко-ленински класови позиции придобива първостепенна важност. „Наш дълг е — заяви на XI конгрес др. Тодор Живков — непрекъснато да повишаваме равнището на идейната и възпитателна работа и да възпитаваме у самата младеж безценните качества и черти на човека на комунистическото общество"[2] Комплексният подход към решаването на тази задача изисква възпитаването на такава личност, за която знанията и убежденията, идеалите и конкретните дела за изграждането на развитото социалистическо общество, за развитието на социалистическата общност са неделими.

Главен критерий за решаването на тази задача е степента на съзнателността и обществената активност на личността, постигната в резултат на организираното и целенасочено въздействие на училището и другите социални фактори, от една страна, и активното участие на самата личност в този процес, от друга. Социалистическият начин на живот предявява по-високи изисквания към личността, повишава нейната отговорност пред колектива и обществото. Успоредно с това се повишава необходимостта от съзнателно отношение към живота, към труда, към хората, към самия себе си. Мирогледът е онзи стожер в структурата на личността, който позволява на човека да организира, контролира и регулира своите отношения с другите хора, с колектива, семейството и обществото, в съответствие със системата от принципи, в която личността в обобщен вид фиксира своите представи за значими ценности, идеи и идеали на социалистическата обществена система.

Формирането още в ранните детски и юношески години на комунистическо идейно съзнание и класово-партиен подход към обществените явления и процеси са водещата страна на съзнателното и активно участие на младата личност в социалистическото строителство и обществения живот. Особено значима стойност на сегашния етап има проблемът за формиране на идейна и нравствена чистота във възгледите и постъпките, на висока организираност и отговорност. Мироглено-ценностната ориентация е главна предпоставка за изработване у личността на обществено обусловени и класово-партийни критерии на оценъчно отношение.

Формирането на мирогледа е сложен и продължителен процес, който протича с повишена интензивност в юношеските и младежките години. В този период първостепенно значение за формирането на идейната и нравствената устойчивост на младата личност придобиват онези научни, философски, обществено-политически и естетически знания и възгледи, които се усвояват в процеса на обучението, и онзи практически опит, който ученикът може да придобие в учебната или извънкласната работа, провеждана в училище.

Ефективността на идеологическото въздействие зависи от някои важни условия, които следва да се имат предвид при организацията на идеологическата работа с учащите се. Кои са те?

Формирането на мирогледа става при активното участие на учащите се в учебно-познавателната, трудовата и обществено-

[1] Т. Живков. Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, С., Партиздат, 1976, с. 112—113..
[2] Пак там, с. 81.

Digitized by Google

политическата дейност на колективите, в които те се учат при непрекъснато развитие за познавателните интереси и възможностите на личността на ученика.

Диалектико-материалистическите разбирания за развитието на природата и обществото, изграждането у учениците на система от социални и идейно-политически възгледи и убеждения са резултат преди всичко на добрата организация и високото качество на цялостния учебно-възпитателен процес, а не само на въздействието на отделни учебни дисциплини и учители.

Развитието на нравствените убеждения на личността в структурата на мирогледа на ученика става под влияние на обучението, когато се усвояват и осъзнават нравствените понятия и моралните обществени ценности и в процеса на междуличностните и колективните отношения, което изисква целенасочено педагогическо ръководство и дейност за формиране единството на нравственото съзнание и поведение на ученика.

Целенасочено развитие на естетическите чувства и оценки, които довеждат до изграждане в структурата на мирогледа на естетическия идеал, на осъзнато отношение към изискването за партийност и класовост в произведенията на изкуството.

Учебно-възпитателният процес активно съдействува за интензивно развитие на волевите процеси, извън които е невъзможно формирането на активна личност.

Процесът на формиране на мирогледа протича не само в резултат на целенасоченото педагогическо влияние, но и като проявление на субективната активност на личността, а това означава, че предразположението на юношите и младежите към самооценка и самопризнание прави възможно при съответно участие на педагозите, насочването и на процеса на самовъзпитание към постигането на целта — формиране на комунистически възгледи и убеждения.

Механизмът на процеса на формиране мирогледа е свързан най-тясно с цялостния духовен мир на личността на ученика. Обогатяването на личността със съвременни научни знания, с достатъчно задълбочени представи за социалната роля и функции на отделната личност в социалистическото строителство, за същността на взаимното проникване и стимулиране на процесите на научно-техническата революция и процесите на духовното развитие на обществото способствуват за формирането и развитието на комунистическата съзнателност и творческата активност на учениците, за включването им в активна трудова и обществена дейност, което е един от съществените фактори за всестранното възпитание и развитие на личността.

Важна функционална роля за включване на ученика в социалната практика за „вграждане на личността в обществото", за приобщаване на тази личност към социалистическия начин на живот имат сложните структурни образувания, обединяващи идейно-политическите и нравствено-психологическите компоненти на социалистическото обществено съзнание. Тяхното активно вътрешно взаимодействие спомага за сближаване и на определени равнища за синтезиране на мирогледните и нравствените компоненти на съзнанието. С това се създават реални предпоставки за преодоляване на противоречията между знания и постъпки, идейно-политическите и морално-психологическите стимули за поведението и дейността, по-дълбоко се осъзнават материалните основи на комунистическите нравствени идеали, техните връзки с принципите на научния мироглед.

Във връзка с повишаването на социално-икономическия и идеологическия потенциал на всички видове и степени училища, с разширяването на демократизма в цялата образователна система и създаването на реални възможности за всеобщо средно образование, с осъществяването на органическото свързване на образованието с производството, цялостната дейност на училището в това число и идеологическата става по-богата и по-сложна.

Усъвършенстването на системата за идейно възпитание на младото поколение в съвременното училище е една от най-актуалните задачи на нашия идеологически фронт, която определя в значителна степен **характера на изменения-та в образователната система и в дейността на първичните партийни организации в училищата.** Процесът на усъвършенстване на идеологическата работа на училището е свързан най-тясно с осъществяването на генералните цели, поставени от XI конгрес — качество и ефективност. Под ръководството и контрола на първичните партийни организации в училищата въпросът за качеството и ефективността на всекидневната и непрекъснатата възпитателна работа трябва да намери непосредствена, пряка изява в делата и поведението на учениците, в отношението им към учебния и производителния труд, в гражданското им чувство, в комунистическата им преданост и нравственост. Цялостната идеологическа дейност на партийните организации в училищата трябва да се свърже най-тясно с грижата във всекидневната работа на всеки учител, ясно да се открояват и постигат не само близките, непосредствените задачи, свързани с формирането на младата личност, но и перспективите на труда на целия училищен колектив — формирането на комунистически възпитания труженик на обществото. Партийните организации в училищата са в състояние да осигурят процеса на формиране на задълбочено лично отношение на учениците към обществените явления, към политическите и моралните ценности на социалистическото общество, заложени в учебното съдържание и цялостната дейност на училището, ако включат активно

Digitized by Google

в този процес и социализиращото въздействие на обществената среда.

Идеологическото съзнание и общественото поведение на учениците се формира не само в резултат на целенасоченото въздействие на училището, но и под влиянието на многостранната структура на социалистическото общество, в процеса на непосредственото общуване с възрастните и при непрекъснатата обмяна на социална информация, по пътя на практическото участие в общественополезен труд, в управлението и системата на социалния контрол. Затова и Февруарският пленум на ЦК на БКП (1974 г.) посочи, че овладяването на социалните механизми (информационни, управленчески, контролни, социално-психологически и др.), чрез които се осъществяват взаимодействията на личността на ученика и учителя с колектива и обществото, имат решаващо значение за създаването на ефективна технология на възпитателния процес. Образователната система в тези условия е и трябва да бъде направляващата, главната и най-отговорната държавна и обществена институция, която идейно формира и професионално подготвя подрастващото поколение за живота.

Сложният социален процес на формиране, развитие и саморазвитие на личността на ученика в съвременните условия е свързан най-тясно с ускорените темпове и динамиката на духовното изграждане на младото поколение, с повишаване на обществено-политическата роля, място и значение на младежта в социалистическото общество. Нарастващите темпове на социален прогрес в условията на изграждането на развитото социалистическо общество многократно усложняват и повишават изискванията на „социалната поръчка" на обществото към училището, повишават неговата отговорност за идейното формиране и цялостно изграждане на личността на ученика. Оттук произтичат нови, по-високи изисквания и към дейността на учителя за формиране личността на ученика и пионерския или комсомолския колектив.

Всички компоненти на обществената среда, като си взаимодействуват „на основата на икономическата необходимост" (Ф. Енгелс), детерминират процеса на формиране на личността, оказвайки й едно или друго (непосредствено или косвено, необходимо или случайно, непринудено или насилствено, съзнателно или стихийно, положително или отрицателно) социализиращо въздействие. В резултат на това въздействие личността се формира като субект на социалното отношение — познавателно ценностно, комуникативно, практическо, идеологическо и т. н., като творец на материални и духовни ценности и в същото време като съвкупност на обществените отношения. Сложният процес на социализация на личността на ученика убедително потвърждава марксистко-ленинското виждане за това, че формирането на комунистическа идейна позиция и социалистическо обществено поведение у младежта е целенасочен педагогически процес, в който огромна роля играе съзнателното въздействие на училището и овладяването на науката, на материалната и духовната култура на обществото. В своята многообразна идейно-възпитателна работа педагогическите кадри се ръководят от постановката, че „висша цел на обществото става развитието на човешката личност. Развитие хармонично, в което физическото съвършенство се съчетава с висока образованост; широката култура — с трудолюбието; благородните морални качества — с чувството за граждански дълг. Основата на това развитие се залага още в детските години, в семейството и училището."[1]

В процеса на изграждане на развитото социалистическо общество се създават все по-съвършени условия за формиране на личността от нов, социалистически тип. Строителството на социализма и формирането на новата личност представляват двете страни на единния процес на социалистическото изграждане на страната. Оттук и изводът, че възпитанието на подрастващото поколение не може да остане функция само на педагогическите институции, а трябва да се превърне в задача на цялото общество. Поради това разкриването на ролята и въздействието на социалната среда и социализиращите фактори в процеса на комунистическото възпитание на учениците има принципиално значение за овладяването, регулирането и научното управление на това въздействие от учителите и ръководителите на образователното дело.

Наред с това важна особеност на организирания при сегашните условия възпитателен процес е активното участие на самия ученик в този процес. Като елемент, част от обществената система личността на ученика притежава самостоятелност и самоуправляемост в границите на действието на обективните закони, самосъзнание, което има регулиращи и контролни функции по отношение на собствената дейност и поведение. „Задачата на педагогиката се състои в това да съумее да управлява и насочва процеса на обучение и възпитание, да обединява и направлява целия комплекс от социално въздействие (както стихийно, така и съзнателно планиране) за възпитанието на личността. Педагогиката разработва специфичните средства, с помощта на които се осъществява превръщането на обществените ценности в индивидуални и използва обективните процеси и ситуации в качеството на педагогически средства, като съзнателно организира определени форми на дейност и взаимоотношения."[2] Следователно, за да се развива и укреп-

[1] Л. И. Брежнев, Ленинским курсом, Речи и статьи, т. 2, М., Политиздат, 1970, с. 226.

[2] Л. П. Буева, Социология и педагогика, Изд. „Педагогика", М., 1973, с. 134.

Digitized by Google

ва съвременното социалистическо училище и като оптимално функциониращ, стабилна система за комунистическо възпитание на подрастващото поколение, необходимо е да се усъвършенствува управлението на възпитателния процес, като се има предвид както ролята и влиянието на социалната среда и социализиращите фактори, така и активната позиция на учениците по отношение на живота в училищния колектив и на цялата обществена действителност.

В основата на дейността на училището стои фундаменталната постановка, развита от др. Тодор Живков: „Наивно е да се мисли, че новите черти и добродетели, които трябва да притежават гражданите на социалистическото общество, а след това и на комунизма, се създават само по пътя на просветата, чрез лекции и беседи. Не бива да се забравя, че общественото съзнание при всички условия, включително и при социализма, се определя в крайна сметка от общественото битие, от реалната обществена среда... Този проблем следва да заеме централно място в теоретичните разработки, в идеологическите средства за идейно въздействие върху масите."[1] В съответствие с тази постановка в учебното дело се развиват положителни процеси, създава се положителен опит за построяване на педагогическия процес на основата на отчитането и оползотворяването на възпитателното въздействие на обществената среда. Нещо повече, нашето училище вече заема активна позиция, която му позволява да насочва, да коригира въздействието на обществената среда в съответствие с тези цели.

Основният марксистко-ленински принцип, върху който се строи системата на възпитателната работа, е принципът за съчетаване на социализиращото въздействие на обществената среда и целенасоченото идеологическо въздействие на учебно-възпитателната работа с активното участие на ученика в живота на пионерския или комсомолския колектив, в управлението на обществено-политическия живот на тези колективи, в производителния труд за социалистическото изграждане на страната. Последователното приложение на този принцип стои в основата на преустройството на възпитателното въздействие, целта на което е да превърне ученика от обект в активен субект на възпитателния процес, да формира у него не само знания за комунистическия обществен строй, но и убеждения, социален опит и съответствуващо на тях обществено поведение. С нарушаването на този принцип са свързани проявите на формализъм, вербализъм и излишна словестност във възпитателната практика на училищата. За оптимизиране и стабилизиране на възпитателния процес изключително значение има построяването и последователното прилагане на единна, непрекъсната и непротиворечива система от нормативни изисквания и оценъчни критерии на първичната партийна организация в училището, на учителския колектив, както и на пионерската и комсомолската организация, семейството и обществените организации.

В комунистическото възпитание на подрастващите е необходимо да бъдат като основен критерий на училищната дейност не отделни страни от развитието, обучението и възпитанието на подрастващите, а изграждането на личността на ученика като цялостна, комунистически възпитана личност. Това означава да осигурим единство на всички звена и форми на учебно-възпитателния процес, да осъществим комплексен подход във формирането на личността на ученика, което предполага по-конкретно съединяване на обучението, възпитанието и развитието в единен процес и решително повишаване на идеологическата ефективност на урока, на неговите възпитателни възможности, както и осигуряване на пълно единство и взаимно проникване между учебната и извънучебната дейност.

Комплексният подход налага непрекъснато да се повишава и утвърждава умението на всеки учител да поставя конкретни цели на всеки етап от развитието на идеологическия процес съобразно конкретната социално-политическа обстановка и достигнатото равнище на работа и възпитание на учащите се. Условие за постигането на тази цел е винаги идеологическата работа на училището да бъде неразривно свързана с живота, с онези проблеми, които решава Партията. Февруарският пленум на ЦК на БКП (1974 г.) подчерта, че ключът за извършване прелом в идеологическата дейност е неразделното и решително свързване на идеологическата работа с живота.

Сливането на идеологическата работа на училището с живота означава да поставим в центъра на вниманието труда като организиран и възпитаващ фактор. Общественото развитие по пътя на изграждане на развито социалистическо общество властно поставя задачата да свържем най-тясно идейната убеденост и комунистическата съзнателност, родолюбието и интернационализма с творческото отношение към труда, с готовността и способността на всеки младеж за непосредствено участие в производителен труд в името на онези висши цели, които си поставя нашата Партия и държава. Такова разбиране трябва да утвърдим като потребност, като основна сфера, където да се изявява гражданският дълг на всеки подрастващ. Учебно-възпитателната работа да формира високи идейни, политически и социални потребности, в които водещо място да заеме потребността да се трудиш за колектива, за обществото.

Успоредно с нарастването на количеството на възпитателните фактори, особено на средствата за масова комуникация, нараст-

[1] Т. Живков, Избрани съчинения, С., Партиздат, т .18, с. 513.

Digitized by Google

ват функциите на учителя като организатор на идеологическата работа в училището.

За да решават поставените пред тях идейно-политически задачи, педагогическите кадри трябва да притежават необходимите знания, умения и навици за провеждане на учебно-методическата, организаторската, масово-политическата и възпитателната работа. Тези умения и навици условно могат да се разделят така:

На първо място — знания и навици, свързани с умението правилно и успешно да се поставят и постигат като конкретни педагогически цели разясняването и изучаването на актуалните проблеми на вътрешната и международната политическа линия на Българската комунистическа партия с оглед формирането на комунистически убеждения и мотиви за активна обществена дейност у учащите се.

Освен това — навици, присъщи на лектора пропагандист, умение да подготви и проведе беседа или изнесе лекция (доклад) на обществено-политическа тема, умение да ръководи кръжок (семинар) в системата на политическата просвета. Политическата работа с учениците, колегите и обществеността изисква тези навици да се придобиват още в студентските години и непрекъснато да се усъвършенстват в непосредствената педагогическа и обществена дейност на учителя. Учителят трябва да умее не само да отстоява идейните позиции на БКП и КПСС в борбата им с антикомунизма, идеологическата диверсия, ревизионизма и догматизма, но и да подготви учениците като активни борци за делото на партийната просвета.

От особена важност са и навиците и уменията, присъщи на организатора на възпитателния процес: умение да участвува в провежданата от пионерския и комсомолския актив идейно-политическа работа в отряда или дружеството; да организира колектива за участие в масово-политическите и културните мероприятия и разбира се — умение да осъществява индивидуалната политическа работа с учениците, свързана най-тясно с възможностите му „да подходи правилно“ към отделната личност.

Придобиването и утвърждаването на тези умения и навици са свързани с активното участие на първичните партийни организации както в насочването на процеса на подготовка на педагогическите кадри, така и с непрекъснатото усъвършенстване и допълване на техните знания в областта на преподаваната учебна дисциплина по актуалните проблеми на обществено-политическото развитие на страната и в областта на международната политика. Всяка, дори най-съвременната теоретическа и методическа подготовка на учителя в института или ВУЗ за 4—5 години изостава от бурното развитие на научно-техническия прогрес. В крайна сметка допълнителната квалификация на учителите не само съдействува за развитието и задълбочаването на професионалните знания, умения и навици, но се превръща в неотменима част от общата система за подготовка на педагогическите кадри, в едно от решаващите условия за изпълнение на социално-политическите задачи на училището. Системата за педагогическа квалификация на учителите трябва винаги да включва като неделима своя част подготовката на учителите за изпълнение на идейно-политическите задачи. Първичните партийни организации и ръководствата на училищата трябва да създадат реални условия и възможности на основата на системно самообразование, допълвано с формите за политическа просвета и другите форми за преподготовка и усъвършенствуване, непрекъснато да се повишават и усъвършенствуват политическите знания, умения и навици за активна политическа работа на учителите с учениците и обществеността.

Изискването да се осъществява единна система на възпитателната работа в училище, единен, непрекъснат учебно-възпитателен процес засилва значението на съвместната работа и колективната отговорност на учителите, поставя изискването за пълно единодействие в тяхната работа по формирането на възгледите, убежденията и идеалите на учениците. Ако формирането на личността на ученика, на ученическия колектив е в пълния смисъл на думата колективно дело, то и подготовката на учителите за постигането на тези цели следва да се осъществява колективно, т. е. всяка първична партийна организация, всяко училищно ръководство и учителски колектив следва да предвидят достатъчно форми за своята колективна подготовка за осъществяване целите и задачите на идеологическата работа в училище. Новата постановка и организация на непосредствената възпитателна функция на учителя предполагат висока идейно-политическа подготовка, нравствено педагогическо съзнание и поведение, богата естетическа култура, тясно съчетание със специалната научна и общопедагогическа подготовка.

Тези потребности подчертават необходимостта във всяка първична партийна организация конкретните задачи, свързани с формирането на личността на ученика в цялостната работа на училището, да съответствуват на изискванията на обществената практика (в най-конкретния и смисъл) и в същото време да бъдат поставени в такъв порядък, че да представляват реална основа за осигуряване всестранното развитие на личността на ученика. Да се постигне тази цел, без да се приложат съвременните постижения на теорията на управлението, става практически невъзможно. Педагогическата наука в тясно взаимодействие със социологията, теорията на управлението, етиката, социалната психология и другите научни области трябва да осигурят на училището необходимите методологически и методически разработки в областта на управлението на идеологическия процес. При това следва да се отчете обстоятелството, че „управлението на идеологическата дейност е извънредно трудна и деликатна задача поради голямата специфика и сложност на идеологическите явления и процеси. Но ако се съблюдава тази специфика и се прилагат последователно и

Digitized by Google

творчески принципите на марксистко-ленинската методология, и тук може да се осъществява високоефективно управление."[1]

Използването на идеите и принципите на социалното управление в идеологическата работа на училището е свързано и насочено към постигане на оптимални резултати във възпитателната практика. Във връзка с това правилно е да се разграничават двете страни на това явление: съдържателна, която определя целите, задачите и същността на идеологическия процес, и управленческа, която определя оптималния механизъм за планиране, организиране, регулиране и контролиране на възпитателното въздействие, насочено към достигането на целите, включени в съдържателната страна на идеологическата работа на училището.

Процесът на управление на идеологическата работа има цикличен характер поставяне на задачи — постигане на определени резултати — нови задачи на по-високо равнище. Неговите основни елементи произтичат от структурата на управленческия цикъл въобще, вземане на управленческо решение, организация на изпълнението, координиране, регулиране и коригиране в хода на изпълнението на решението, контрол и отчет.

Извънредно важна функция на ръководството на идеологическия процес е координирането, регулирането, коригирането и съгласуването на всички въздействия, насочени към подобряване на идеологическата работа в училищата. Партийните решения поставят пред органите на народното образование задачата не само да се привлича вниманието на обществените и стопанските организации и учреждения към проблемите на възпитанието на децата и юношите, но и точно да се определя и регламентира съдържанието на тяхната дейност с учениците. Координацията на работата е задължение на първичните партийни организации и ръководствата на училището. Подобна организация ще помогне да се отстрани ненужното дублиране, преговарването с мероприятия, да се изживее формализмът в някои направления на възпитателната работа.

Както всеки управленчески процес, така и управлението на идеологическия процес е невъзможно без осигуряването на оперативна обмяна на информация между субекта и обекта на възпитателното въздействие. Възпитателите, управлявайки дейността на учениците, разностранните им отношения, формират обществено съзнание и едновременно въздействуват на всяка личност в този колектив. Още по-силно е въздействието чрез колектива, когато то е съчетано с непосредственото въздействие върху определена личност. Задача на управлението на идеологическия процес е да насочва възпитателното въздействие към преодоляване на противоречията между идеала и степента на развитие на определени качества, да формира потребност за разрешаването на тези противоречия. В този смисъл съзнанието на личността, нейните потребности, интереси и мотиви ще бъдат цел на развитието на ученика и същевременно ще служат като вътрешни стимулатори.

Спецификата на работата в училищата позволява и в духа на постановките на XI конгрес на БКП налага с въпросите на дългосрочното и програмно-целево планиране на идейно-възпитателната работа да се заемат непосредствено първичните партийни организации в училищата. Предоставеното им право на партиен контрол и позицията им на непосредствени ръководители на обществените организации в училищата създават възможност за правилно планиране на работата в самите учебни заведения. Контактите на партийните организации с градските и общинските партийни комитети ще им позволят по-активно и поплановомерно да включат по-добре във възпитателния процес и формиращите механизми на обществената среда. Окръжните, градските и общинските партийни комитети биха могли по-отблизо да направляват механизма на управление на тази дейност, ако тя се ръководи по-непосредствено от партийните организации.

Опитът на Варненския, Великотърновския, Ловешкия, Ямболския, Софийския, Бургаския и други окръзи, в които идейно-възпитателната работа се планира, организира и ръководи колективно под непосредственото контрол на първичната партийна организация в училище, потвърждава извода, че тази дейност е единствено резултатна само когато се провежда под ръководството на партийните комитети и организации, като се прилагат все по-широко изискванията на програмно-целевия подход.

По-широкото използване на идеите на теорията на управлението и теорията и практиката на комунистическото възпитание на учителите се е насочило към постигането на оптимални резултати от работата на училището, пионерската и комсомолската организация, родителите и цялата общественост. Главната цел е да се обобщят и систематизират основните насоки, задачи и мероприятия на идеологическата работа в училище, да се съдействува за по-висока организираност и ефективност на усилията за въвеждане докрай преустройството на идеологическия фронт в духа на решенията на XI конгрес на Българската комунистическа партия и постановките на XXV конгрес на КПСС.

---

[1] А. Лилов. Да издигнем идеологическата работа на висотата на задачите, поставени от X конгрес и новата програма на Партията за изграждане на развито социалистическо общество, С., Партиздат, 1974, с. 108.

Digitized by Google

НАСЪРЧИТЕЛНИ РЕЗУЛТАТИ

Отчитайки голямото значение на проблема — на преден план в дейността на училището да бъдат изнесени неговите социално-икономически и идеологически функции, — окръжният комитет на БКП в Ловеч го разгледа задълбочено на свое пленарно заседание. След това периодично се внасяха в бюрото материали, анализиращи критично както нашите постижения, така и конкретните насоки в практическото решаване на отделни страни от тази генерална линия.

Наред с това бюрото на ОК на БКП се ръководеше от разбирането, че тези важни функции на училището ще се развиват по-бързо и утвърждават по-успешно, ако проблемите на образованието станат всенародно дело и партийното ръководство на тези процеси се усъвършенствува непрекъснато. Организацията и практическата дейност в тази област на духовното производство се насочват и ръководят все по-резултатно и компетентно от партийните органи и организации във всички видове и степени учебни заведения. В този именно аспект бихме желали да споделим тук някои изводи и да разтълкуваме резултатите от практическата работа, която се разгръща в училищата на Ловешки окръг.

За да се развиват инициативите и умствените способности на учащите се, да се засилва въображението и самостоятелността им, да се търсят непрекъснато най-ефективни методи и прийоми на работа, да се използват последните постижения на науката и практиката, както и да се създават оптимални условия за устойчива работоспособност на учители и ученици, е невъзможно без научна организация на педагогическия труд. Водейки се от тези мотиви, учителите от Ловешки окръг още през 1973 година пристъпиха към подготовката на научно-теоретична конференция. Нейният трети — заключителен етап бе посветен на темата: „Усъвършенствуване на научната организация на педагогическия труд." Конференцията се състоя през месец април т. г. и съвпадна с окръжните педагогически четения. В пленарните й заседания наред с най-изтъкнатите местни педагози участвуваха и старши научните сътрудници — Димо Йорданов и Стефан Стамболиев, които обобщиха изказванията и отделиха особено внимание на въпроса за създаване на оптимални условия за обучението, развитието и възпитанието на отделния ученик. Освен това те изяснихa новите постановки на съвременните насоки за управление на мотивационната сфера и за формиране на критерии и показатели при оценка на ефективността от учебния процес. В заседанията на секциите по специалности — 24 на брой, където взеха участие и научно-педагогически дейци от НИИО „Тодор Самодумов", споделиха своя опит над стотина учители, които са постигнали определени успехи в осъществяване преустройството на образователната система. Едва ли сега ще бъде интересно и полезно, ако се спрем подробно върху проблемите, които те са разработвали; струва ни се, че би било по-целесъобразно да споделим някои от основните изводи на конференцията, които имат съществено значение за предстоящата практика на партийните бюра, на първичните партийни организации в училище.

Констатирано бе, че педагогическият кабинет при отдел „Народна просвета", на ОНС и окръжният комитет на Съюза на българските учители като че ли твърде бавно излизат от сферата на общите теоретически постановки, съдържащи се в педагогическата литература, най-вече поради това, че подценяват на дело необходимостта да се изучава непрекъснато и задълбочено конкретната обстановка в различните видове и степени училища от един или друг район на окръга. А това в крайна сметка забавяше процеса на преустройството на образователното дело, не засилваше стремежа у учителите за преодоляване остатъците от стария начин на мислене, за да станат те действително главната фигура в учебно-възпитателната дейност.

На второ място, все още някои училищни ръководства на практика недостатъчно отделят внимание на новостите и ценния опит, чийто носители са мнозина измежду дългогодишните учители, проявяващи истинско майсторство в своята отговорна професия. А и системата за изучаване, обобщаване и разпространяване на положителния опит в педагогическата дейност, която беше утвърдена отдавна от отдел „Народна просвета" и ОК на СБУ, носи по-скоро белезите на един повърхностен и книжен документ, който вече не отговаря на сегашните потребности на училищната практика.

Актуалният проблем за индивидуалната работа с отделния ученик, който предполага непрекъснати грижи и контрол за повишаване на квалификацията и придобиване на идеологическа закалка, не се направлява конкретно от административно-педагогическите органи и ръководствата на някои

Digitized by Google

от обществените организации. Главно заради това от близо три хиляди учители в окръга само 8 имат първи и 89 втори клас квалификация. И още нещо, едва 34 измежду нашите учители взеха участие заедно с научни сътрудници в деветите национални педагогически четения. Тези факти недвусмислено потвърждават истинността на посочения по-горе извод.

И последното ни съображение е, че ръководните педагогически кадри в окръга, особено директорите на училищата, до неотдавна отделяха малко внимание на практическата работа за внедряване на принципите на научната организация на учителския труд.

Практиката показва още, че истинската научна организация на труда е възможна само там, където е установен строг, постоянен ред, където има висока отговорност, дисциплинираност и организираност. Този е големият въпрос, който решаваха и продължават да решават първичните партийни организации в нашите училища. Сега от тях се изисква преди всичко да стачат координатори на цялостната работа в училищата, за да се избегне онова, за което някога още Макаренко казваше, че в някои училища не можеш да разбереш кой кого ръководи, кой кого учи и кой за какво отговаря!?

На конференцията се направиха и някои други теоретически изводи, които са предмет по-скоро на отделна статия, а в случая би следвало да се подчертае обстоятелството, че сега усилията ни в практическата работа са насочени главно към оптимална организация и пълнокръвно функциониране на училищните колективи, за правилни взаимоотношения между учители и ученици; за използване докрай правото на първичните партийни организации да упражняват контрол върху дейността на административно-педагогическото ръководство. В тази насока вече бе сторено не малко, но и предстои още много да се прави.

Ето един пример. Още в началото на учебната година на всички комунисти от училищата в окръга се поставиха партийни поръчения за конкретна работа с отделни комсомолски дружества или пионерски отреди. Периодично тези обществени заръки се отчитат, а в края на учебната година на партийни събрания се приемат задълбочени персонални оценки на комунистите. В оценките се взема предвид не толкова броят на проведените мероприятия, а качеството и ефективността на постигнатите резултати; какво е морално-политическото състояние на колектива и доколко е способен той да решава стоящите пред него задачи. Самоотчетите и оценките на комунистите през годината, които се направиха на партийни събрания или пред бюрата, показват, че на редица места се допуска плахост или прекалена деликатност във взаимоотношенията, липсва умение да се осмисля добре критерият за оценката, а някъде дори се допуска и зле разбирана колегиалност. Досегашният ни опит в това направление, взет в главните му линии, показва, че сме избрали правия път.

Един анализ на състава на ръководните комсомолски органи във всички видове и степени учебни заведения показа, че партийната работа с младежките организации се нуждае от сериозни корекции и от по-голяма конкретност. С решение на бюрото на ОК на БКП преди отчетно-изборните събрания на комсомолските дружества и организации в първичните партийни организации се направи задълбочена оценка на младежите активисти и на тези, които предстоят да бъдат избрани. Основният критерий при изготвянето на тази оценка се основаваше на класовия подход, политическата зрелост и организационно-деловите качества на младежите, а не толкова на успеха и послушанието им или пък на приятелските връзки на родителите с класния ръководител, както ставаше в някои училища преди това.

●

Практиката в учебно-възпитателната дейност показва, че най-добри решения могат да се вземат тогава, когато се познава конкретната обстановка, при която е протекло дадено действие, както и неговите главни герои. Ето защо под ръководството на първичните партийни организации и с близкото съдействие на съюзните учителски и комсомолски органи се стремим да се изгради във всяко училище постоянно действуваща **информационна система.** Посредством нея може да се разбере по всяко време: каква е действителната картина на многоликия училищен живот, какви по-трайни или временни, позитивни или негативни настроения се формират в отделните дружества и отреди, какво мислят, споделят или предлагат децата, юношите и девойките? В този смисъл една значителна част от усилията на партийните бюра, на съюзните (учителски) и комсомолските органи са насочени към изучаване на интересите, предпочитанията или отрицателните оценки, съжденията и мненията на отделни ученици, на младежките групировки вътре в дружествата и отредите, а също така и да се поставят бързо на дневен ред проблемите, които следва да се решават от пионерските или комсомолските организации. В това отношение някои колективи, например в НОУ „Хр. Смирненски" — Тетевен, икономическия техникум „Д. Благоев" — Ловеч и други, имат вече добри постижения. Представлява интерес дейността на първичната партийна организация и педагогическото ръководство на НОУ „Иван Хаджийски" в Троян. На базата на оценката, която се направи от бюрото на ОК на БКП в Ловеч, че има несъответствие между знанията и поведението на част от учениците, че още е съвсем недостатъчен социалният опит, който се създава в училище и се придобива посредством учебния процес, просветните дейци там се заеха с експериментална работа. Под ръководството на к. т. н. Доно Василев те съумяха да изградят критерий за нравственото възпитание. Тази задача по изучаване на мотивите и подбудите за дейностите на юноши

Digitized by Google

те се постави вече на по-широка основа в целия окръг, но все още липсата на изпитан опит в това отношение и трудностите в осигуряване на научни ръководители неизбежно водят до засилване на аматьорското начало, върху което се изгражда сега при нас масовата практика в училището. А това, разбира се, не може да ни гарантира винаги най-добри резултати, и то в строго определени срокове.

Голямата част от учителите комунисти в нашия окръг са убедени в педагогическата максима, че включването на комсомолците и пионерите в дейности, които са значими било за първичния или за общоучилищния колектив, както и за обществото, е единственият верен път за формиране на чувство за отговорност и обществена активност, за превръщане на знанията в убеждения, като двигател на поведението. За насочване дейността на първичните партийни организации към тази цел се обобщи опитът на две наши комсомолски организации, основаващ се върху практиката на съветските училища, като поставихме на широка основа развитието на комсомолското и пионерското самоуправление. На базата на Макаренковите принципи за верижна завиеимост и системата на пълномощията се поставят постоянни и временни поръчения на всички комсомолци и пионери от първичните колективи. Така активистите на първичния колектив се удвояват или утрояват. В общоучилищните ръководства на младежките организации — пионерската и комсомолската, за всяко главно направление помагат и учители комунисти. Вече голям брой от децата и юношите стават съпричастни още при зараждането и в самото развитие на инициативите, при подготовката и във вземането на решения, след това в планирането на дейността, както и в организирането и координирането на работата, а също така в коригирането и контролирането на решенията при тяхното отчитане след реализацията им.

Нашият стремеж сега е цялостната дейност на децата и младежите да се насочи и постоянно да отговаря на изискванията за ефективност на техния учебен и производителен труд, да допринася за повишаване равнището на идеологическата работа. Първите успехи в това направление, които отбелязаха педагогическите и ученическите колективи в СПУ „Г. Бенковски" — Тетевен, СПУ „Хр. Кърпачев" — Ловеч и СГНЕ „Ернст Телман" в Ловеч и др., са насърчаващи.

●

Един анализ на успеха по идеологическите предмети ни накара да се насочим към цялостна проверка в това направление. На основа на резултатите, които получихме и своевременно проучихме, съвместно с отдел „Народна просвета" при ОНС и ОК на ДКМС организирахме окръжно съвещание с партийните секретари, директорите на училищата и секретарите на ученическите комитети на ДКМС. На това съвещание се постарахме да определим точно мястото и задачите на всеки в системата на идеологическата и политическата дейност в училище. Това постави началото на една организирана работа, която се разгърна във всички училища. През месец април т. г. на открити партийни събрания, както и в учителските съвети на училищата от окръга, се анализираха задълбочено резултатите, постигнати в изпълнение на поставените задачи. Тези анализи недвусмислено показаха, че и в бъдеще работата трябва да продължи с неотслабващ темп и удвоена енергия. Редица проблеми предстои тепърва да се решават или да се осигури постепенното им претворяване на практика, например да научим децата, юношите и девойките на уменето да работят с книгата, със справочния материал, да им се изясни какви най-рационални прийоми и методи следва да използват, за да овладяват изкуството за самостоятелна работа, като привикнат да постигат в нея най-високи резултати при най-малки разходи на време и сили; активното отношение на учениците към идеологическите предмети, повишаването на методическата и специалната подготовка на преподавателите, засилването на партийния контрол и т. н. Ясно е, че този процес не ще протече така бързо и леко, но неговото по-често поставяне в дневния ред на партийните събрания, чувствителното нарастване на тяхната боеспособност, все по-пълното осъществяване на предоставеното от Устава на БКП право на контрол върху дейността на администрацията — всичко това позволява на първичните партийни организации да оказват по-ефективно влияние на многостранния живот в училището, да се създава навсякъде атмосфера на висока активност и отговорност на учителите за резултатите от техния труд.

По-нататъшното укрепване на партийните организации в училищата и усъвършенстването на организаторската и идеологическата им дейност е пряко свързано със засилването на вниманието към тях от страна на окръжния, градските и общинските комитети на БКП. Важна страна на тези грижи на партийните комитети е системната работа с партийния актив в училищата. Ето при ОК на БКП в Ловеч вече функционира редовно двегодишен университет за секретарите на партийните организации и директорите на средните училища. А към градските и общинските партийни комитети се изградиха семинари с преподавателите по идеологическите предмети за изучаване на основните партийни документи, в които се съдържат и постановки по образователното дело или се разработват актуални проблеми от многостранната дейност на педагогическия, партийния и комсомолския колектив във всички видове и степени учебни заведения. Секретарите на първичните партийни организации, както и председателите на съюзните първични организации — на учителите, участвуват в постоянния семинар към отдел „Народна просвета" за обучение на ръководните педагогически кадри. Освен това партийните секретари от началните и основните училища преминаха през лятото на 1975 г. 20-дневен специали-

Digitized by Google

зиран курс в междуокръжната партийна школа в Плевен, а секретарите на първичните партийни организации в средните училища сега преминават такъв курс, считано от 1 юли на настоящата година. Към тези форми са и специалните семинари, които се организират от отдел „Наука и образование" в ОК на БКП за изясняване и насочване към актуалните проблеми на партийната работа в училищата.

Тук не може да се отмине фактът, че напоследък значително се подобри съдържанието на провежданите семинари. За разлика от миналите години сега на тях се отделя повече внимание за изучаването на партийния опит в училище и за неговото осмисляне, за придобиване от участвуващите активисти на конкретни знания и навици в областта на партийно-организационната и идейно-възпитателната работа. Теми на семинарните занятия с партийния актив в училищата са най-често такива въпроси като: първичната партийна организация — политическо ядро и първообраз на педагогическия колектив, по-високото равнище на идеологическата дейност с учителите, понататъшното усъвършенствуване на трудовото обучение и политехническата подготовка на учащите се, практиката на контрол върху дейността на административно-педагогическото ръководство и др. При подготовката и провеждането на семинарите навсякъде се имат предвид особеностите на постановката на партийната работа в различните видове и степени училища, което създава възможност да се диференцира обучението според различните групи от актива.

С всяка нова учебна година се налага партийните органи и организации в училищата да решават важни и по-сложни задачи. Така с помощта на първичните партийни организации още миналата година партийните комитети направиха оценки на всички директори, заместник-директори и партийни секретари за работата им в първичните колективи като педагогически и политически ръководители. В резултат на тези оценки ръководството на отдел „Народна просвета" в ОНС освободи от работа 26 директори и заместник-директори, както и четирима измежду своите сътрудници. Въпреки това до неотдавна се срещаха още отделни директори на училища, които недостатъчно самокритично анализираха и оценяваха своята дейност като комунисти или пък бяха склонни да се изкажат към края на разискванията. Тези рецидиви от стария начин на мислене все по-успешно се преодоляват от първичните партийни организации с издигане равнището на подготовка и провеждането на партийните събрания, с подобряване състоянието на вътрешнопартийната демокрация.

Сериозна и актуална задача, която сега по-остро се поставя пред първичните партийни организации, е своевременното създаване на организация и контрол за предварителната политическа работа с комсомолците и пионерите преди участието им в големи мероприятия. Буди напоследък тревога фактът, че поради формалния или предимно административен подход на някои педагогически ръководства и слабото въздействие на комсомолските организации в училищата се допускат случаи, които показват, че част от младежите и девойките още не умеят да осмислят поведението си през време на провеждането на масови прояви, при мероприятия като чествуването на тържествени годишнини или други събития и празници.

●

Важен проблем, който стои сега пред първичните партийни организации в училищата, е изграждането на правилно отношение към учениковия труд. Ето това преди всичко предполага непрекъснати партийни грижи, за да се осмисли и регулира възпитателната стойност на труда на подрастващите от страна на всички хора, които работят вън от училище, но имат отношение към него; да се изгради критерий за оценка на труда на юношите и девойките; непрекъснато да се подобряват трудовите и битовите условия в предприятията, където идват да работят учащите се, да се изгражда стройна система за моралното и материалното им стимулиране; да се създава психологическа нагласа у младото поколение за правилна ориентация към професията и работата, която усвояват.

За това наред с другото допринасят и периодичните посещения в училищата от страна на отговорни партийни, държавни и други обществени кадри. Стана хубава традиция при нас всяка година през месец май членовете на бюрото на ОК на БКП начело с първия секретар, както и членовете на изпълкома на ОНС начело с неговия председател да участвуват в работата на общите събрания (с учителите и учениците) от средните общообразователни и професионални училища. Там най-компетентно и конкретно се изясняват актуалните въпроси на социално-икономическото развитие не само на окръга, но и на съответния град или селище.

Под ръководството на партийните комитети и при активното участие на първичните партийни организации във всички видове и степени учебни заведения в окръга редовно и най-внимателно се обсъждат кандидатурите за командния състав на средношколските бригади. Сега първостепенна повеля за комунистите, комсомолците в училище е да се организира и осигури масово участие в образцовото бригадирско движение през лятото. Наред с набелязаните мерки се засилва превантивният характер на контрола от страна на първичните партийни организации и обществеността, за да се пресекат опитите за необосновано отклоняване на учениците от редовното им трудово участие в тази благородна и патриотична изява, както и да не се допускат случаи на подценяване политическата работа с младите бригадири или принизяване на възпитателния ефект от тяхната работа.

Под ръководството на първичните пар-

Digitized by Google

тийни организации се осъществиха и някои други инициативи в нашите училища. Ето една от тях: напоследък се изготвиха и своевременно приеха оценки на всички пропагандисти в политическата учебна година на ДКМС през 1975/1976 г. за средношколската младеж. Утвърдиха се планове за системата на обучение на комсомолския и пионерския актив. Тук се допусна на места обаче известна мудност и незадълбоченост при решаването на някои въпроси, което се отрази неблагоприятно на постигнатите резултати в отделни училища.

Полезна инициатива бе организирането на **наставничество** (патронаж) от страна на изтъкнати ударници и ветерани в труда, бригадири и специалисти в предприятията и стопанствата, както и на учители комунисти (в СПУ — Тетевен), в съответствие с по-нататъшно задълбочаване на интеграционните връзки между училището и материалното производство. През есента предстои да се провежда всеки месец „Ден на педагогиката" със съответния колектив, който е поел шефство над комсомолците и пионерите. Тази идея се възприе по примера на комунистите — работници и специалисти от Рижкия електро-машиностроителен завод. Прилагането ѝ през новата учебна година ще съдействува да се повишава социалната активност и гражданската изява на учителите, тъй като с периодичните срещи между педагозите и работниците в цеховете, с откровените беседи там по непосредствени проблеми на възпитателната дейност и за родителските задължения се поставя началото на една хубава традиция на отделни педагогически колективи, заякчават се връзките на обучението с производителния труд.

Във всички градове от окръга се създадоха и поддържат тесни връзки на квартални първични партийни организации, ръководствата на низовите организации на Отечествения фронт и живеещите там комсомолци и пионери. Положителен опит в тази насока има в Луковит и другаде.

В почти всяко училище се извършва системна събирателска дейност главно в следните две направления: из историята на младежкото революционно движение и за социално-икономическото развитие на съответното село, град и т. н. На комсомолските събрания периодично се организира изясняването на „Творчески портрети": на отличника ученик и на отличника производственик, провеждат се викторини и срещи с активни борци против капитализма и фашизма и т. н. Всичко това допринася да се обогатяват знанията, уменията и способностите на учениците, развива стремежа да се изменя заобикалящата ги действителност, към което сега е ориентирано обучението и цялата възпитателна работа, допринася за дълбокото разбиране на целите и съдържанието на комунистическото възпитание, на единството на възпитателната и преподавателската дейност.

В светлината на високите изисквания, които постави Единадесетият конгрес на БКП, все повече нараства ролята на градските и общинските партийни комитети в ръководството на дейността на първичните партийни организации в училищата. Във всички градове на окръга бяха проведени пленуми на ГК на БКП или сесии на изпълкомите на ГНС, където се обсъдиха задълбочено актуалните проблеми на по-нататъшното преустройство на образователната система. Наред с положителните изменения в практиката на партийните органи — по-дълбокото вникване в цялостната дейност на училищните партийни организации, по редовното изучаване и разпространяване на опита, диференцираната работа с различните категории комунисти: директори, учители, възпитатели, редовното политическо информиране на педагогическите кадри и колективи, по-системната работа с партийните активисти, за усъвършенстване знанията им по актуалните проблеми на вътрешнопартийния живот и партийното строителство — на тези пленарни заседания се отчетоха и редица недостатъци, основният от които беше несистемните грижи за резервните педагогически кадри. Сега усилията на всички партийни комитети се насочиха за успешното решаване на този важен проблем, от който зависи твърде много качеството на педагогическия процес.

Значителна работа се извърши по разясняването и изучаването на най-новите партийни документи, включително и конгресните материали, като се отчитаха възрастовите особености на учениците и се проявяваше стремеж съдържанието им да се поднася достъпно, интересно, емоционално и идейно издържано, като се сочеха специфичните проблеми на окръга, района, града, селото, очертаваше се ролята на съответното училище и мястото на комсомолската и пионерската организация. Така светлите перспективи, които начерта БКП през седмата петилетка, стават достояние на всеки ученик и той все повече чувствува ролята си, стреми се правилно да определи своето място в общонародния подем. Затова достоен принос имат почти всички учители в окръга, които не само организирано се запознаха и задълбочено изучиха конгресните документи, но се стремяха да вникнат съобразно характера на своята професия в националните задачи, а оттук и произтичащите изисквания пред дадения отрасъл, пред окръга, града, селището, да осмислят и определят собствените си и на училището задачи през текущата и следващите години.

●

Училищните партийни организации вече натрупаха значителен опит в ръководството на комсомолската и пионерската организация, изработиха си определена система от форми и методи на политическо ръководство на подрастващите. Неговата главна цел е: да се възпитават юношите и девойките в духа на революционните и трудовите традиции на работническата класа и народа, по-тясно да свързват социалистическия патриотизъм и интернационализъм с учението, труда и цялостния живот на ДКМС. Предмет на постоянни грижи на партийните организации е формирането на принципиален подход и единство в дей-

Digitized by Google

ствията на целия колектив от педагози в работата им с комсомолците и пионерите. Заедно с това първичните партийни организации всестранно стимулират творческите търсения на всеки от учителите. Тук значителен дял се пада и на първичните съюзни организации на учителите, които се стремят да работят ръка за ръка с комсомолските органи и организации, да увличат в своята дейност за повишаване ефективността и качеството на учебно-възпитателния процес — всеки без изключение учител. А това е напълно естествено, тъй като профсъюзната дейност по своята дълбока същност е жива и творческа. Участвувайки в нея, всеки от съюзните активисти увлича останалите учители, за да крепне дружната работа в колектива, да се утвърждава атмосферата на творчество и дръзновение в решаването на важните и актуални проблеми, които постави Единадесетият конгрес на Партията.

Николай ЙОЛОВ
завеждащ отдел „Наука и образование“
на ОК на БКП — Ловеч

ИЗМЕРЕНИЯ НА ВСЕОТДАЙНОСТТА

Много неща от нашия разговор ще запомня задълго. Това не беше обикновена равносметка за изминатия жизнен и творчески път — това беше изповед, политическо верую на комуниста, искрено и дълбоко зълнение пред спомена за годините на борбата и един окрилящ оптимизъм, прозвучал в думите: „Нищо младежко не ми е чуждо“.

Заслужилата учителка, героинята на социалистическия труд Екатерина Миронова — директорка на гимназия „Хр. Ботев“ в Стара Загора, упорито отказваше да говори за себе си, за своите успехи. „Всичко е дело на учителския колектив — каза тя още в първия миг, — и успехите в експериментирането, и приложението на научната организация в учителския труд, и високият успех на учениците, и убедителните резултати от класово-партийното възпитание. Всичко е плод на всеотдайната апостолска дейност на колектива.“

Като че ли темата бе приключена. Но един въпрос върна искрата в нашия разговор: „Какво е мястото на Партията във Вашия живот?“

За това можеше и трябваше да се говори. Нали всичките й години са свързани с Партията, с борбата, с утвърждаването и успехите на социалистическия строй?

...Първите детски спомени. Пътуването до Виена, където баща й — също учител — е член на българската секция на Интернационала, остава завинаги в съзнанието й. После идват в Стара Загора. Градът я посреща недружелюбно. Дъщеря на комунисти — за нея няма място в нито едно училище. А е едва на седем години. Едно разплакано момиченце очаква като присъда решението на директора на училището. Най-после я приемат, но никога не забравят, че е закърмена с идеите на комунизма. Затова за нея, отличничката на училището, никога няма добра дума, няма награда. Живеят тежко. Майка й, учителка по професия, е без работа заради прогресивните си идеи. „Не отидох на абитуриентския бал — споделя Миронова, — нямах дреха за пред хората. Сега всяка година, за всеки абитуриентски бал на моите ученици си шия по една рокля, но нищо не може да заличи мъката, която ми остана от онези години.“

Ремсистката от училището по-късно влиза в редовете на БОНСС. Среща с Лиляна Димитрова, с нейните бойни другари. В борбата се осмислят понятията дълг, преданост, справедливост, вярност... Тя не се лута, не търси своето място в живота — тя върви по зова на сърцето, вярна на повелята на Партията. Между кореспондентите — доброволци на фронта през 1945 г. — има и едно стройно светлооко момиче. То е навсякъде, където се ражда героизмът, където граничат подвигът и безсмъртието.

После — отново в университета, за да дойде паметната дата 2 юли 1949 г. Този ден си спомня с повече мъка, отколкото с радост. Умира Георги Димитров — тази страшна вест удавя радостта, че именно в този ден тя завършва следването си и че за отличен успех е назначена за асистент

Digitized by Google

ка в Софийския университет. Двете й специалности — класическа филология и история — откриват широк друм за творческа работа.

През 1951 година Стара Загора вече я посреща гостоприемно. В града се извършва смел експеримент — за директор на Второ девическо единно училище (днешната гимназия „Христо Ботев") е назначена младата Миронова. В София, в министерството искат да я видят, да поговорят с нея — едва тогава са съгласни да одобрят избора. И тя тръгва — отива с ентусиазма и жаждата да твори, с увереността, че може да отстоява своите принципи. А там всички са удивени от енергията и волята, която прозира в думите й, от нейните смели планове.

Идват първите отличия — признание за всеотдайния труд, за успехите: медал за трудово отличие, орден „Кирил и Методий" — I степен, а по-късно орден „Червено знаме на труда". Директорката Миронова получава званието „Заслужил учител".

И още по-късно...

Тя е лаконична:

— Когато на 27 април научих за високата награда, с която съм удостоена — званието „Герой на социалистическия труд", — изведнъж ми стана страшно. Заслужавам ли всичко това, достойна ли съм за голямото доверие?

Отговорът на този въпрос се крие в резултатите на училището, което Екатерина Миронова ръководи, в нейната педагогическа и обществено-политическа дейност.

Като педагог и ръководител тя се ползва сред дейците на просветата с авторитета на човек, посветил се всецяло на отговорната мисия — обучението и възпитанието на подрастващото поколение.

Ако трябва да се търсят жалоните на нейния всеотдаен труд, те са: високото чувство за отговорност, с което пристъпва към всяка задача, подчертан педагогически усет към новостите, който пренася и в учителския колектив, ярко изразена прецизност в контрола, проверката, оценката на работата. Тук, в гимназия „Христо Ботев", под непосредственото ръководство на директорката Миронова бе създадена оная атмосфера в работата на учители и ученици, в която най-рационално се използва времето за подготовка и провеждане на учебните занятия. Тук най-успешно се съчетава учебно-възпитателната дейност с извънкласните форми на работа — по интересен, богато съдържателен и емоционален начин се свързва учебно-възпитателната работа с обществено-политическата дейност.

С високо чувство за отговорност директорката пристъпва към всяка своя задача. Когато посещава часовете на своите колеги, тя задълбочено изучава съдържанието на учебния материал, методиката на преподаването, индивидуалния педагогически стил на работа на учителя. Като ръководител тя старателно изучава и съзнателно търси индивидуалните способности и в работата на окръжаващите я. Във всеки момент, за всеки учител от колектива тя може да даде обективна педагогическа характеристика.

Слушах с какъв възторг Екатерина Миронова говори за красотата на човешките взаимоотношения — за приемствеността на революционната традиция. Заедно с комунистите от партийната организация и дружествения комитет на Комсомола тя е радетелка за възпитанието и утвърждаването на красотата във взаимоотношенията между учители и ученици. Със същата грижа и активно отношение към проблемите директорката се отнася към своите възпитаници и след излизането им от училище. Големият прием във висшите учебни заведения, отговорното отношение към научните, към производствените задачи, утвърждаването на активна жизнена позиция — това е характерно за по-нататъшния път на възпитаниците на гимназията.

Онова, което изисква от своите ученици, Екатерина Миронова подкрепя с огромното въздействие на личния пример. В нейния директорски кабинет има три бюра — тук тя работи заедно с двама свои колеги. Нито следа от разточително обзавеждане с персийски килими, модерна мебел, дървени облицовки... Всичко в тази обстановка говори за самодисциплина, за чувство за отговорност, за апостолска отдаденост на професията на учителя. „И до днес мнозина от моите колеги и познати — споделя Миронова — недоумяват защо така упорито отказвам на неколкократните покани за работа в София. Трудно мога да ги убедя, че ако днес отново съм в началото на жизнения си път, не бих се поколебала да направя избора на своята професия — учителка.

Взискателна към себе си, тя изисква много и от своите колеги. „Учителят е длъжен да отговаря на повелите на времето, да бъде с висока обща култура и специална подготовка, обществено отзивчив и ангажиран, да поддържа духа си бодър."

Градски съветник вече 28 години, Екатерина Миронова е член на изпълкома на градския народен съвет и оглавява постоянната комисия по образованието. Членка е и на градския съвет на жените. Разностранните й интереси я свързват с есперантския съюз и с филателното дружество... Ежедневно отделя минимум по три часа за самообразование, спортува, стреми се да не пропуска културно събитие в града.

Една характерна реплика на Екатерина Миронова:

„В моя житейски път аз съм благодарна на много хора, които ми протегнаха ръка, помагаха ми и ми помагат в нашата отговорна мисия. Но аз не мога да си представя какво бих постигнала като човек, като възпитател, като ръководител без всеотдайността към идеите на комунизма, без оптимизма, без волята да се преодоляват трудностите — всичко, в което ме възпита Партията. И аз винаги ще й бъда длъжница."

Радост НИКОЛОВА

кореспондентка на сп. „Партиен живот" в Стара Загора

Digitized by Google

СЪВЕТСКОТО УЧИЛИЩЕ И ВСЕСТРАННОТО ФОРМИРАНЕ НА НОВИЯ ЧОВЕК

По страниците на сп. „Партийная жизнь“

Първичната партийна организация в училището

Партийните организации в училищата, както и всички други партийни организации, в ежедневието си се ръководят от Програмата и Устава на КПСС. През всеки конкретен период, като отчитат особеностите на колективите и стоящите пред тях задачи, те издигат на преден план едни или други проблеми и върху тях съсредоточават вниманието си.

Възможностите на училищните партийни организации значително пораснаха след като и на първичните партийни организации в учебните заведения беше предоставено право на контрол над дейността на администрацията. Пълното осъществяване на това право означава цялостно и всестранно да се контролира изпълнението на Директивите на Партията и Правителството за по-нататъшното развитие на учебното дело и най-главното — да се организира изпълнението на тези директиви от конкретния педагогически колектив, дълбоко и проникновено да се вниква в съдържанието на обучението и възпитанието на учениците, в подбора и възпитанието на педагогическите кадри, в идеологическото им израстване и в усъвършенстването на професионалното им майсторство.

С всичко това нараства **отговорността на училищната партийна организация за общото преуспяване на съответното учебно заведение, за всички страни на многостранната му дейност.** В това отношение вече е натрупан ценен опит. Партийната организация в 18 средно училище в гр. Ленинск—Кузнецк, например много добре изпълнява правото си на контрол над дейността на администрацията, като се опира на опита и на своите шефове — партийния комитет и организацията в рудник „Е. Ярославски“.

Опитът потвърждава колко несъстоятелна е практиката с контрола над дейността на администрацията да се нагърбва само партийният секретар. Негов дълг е така да организира работата, че **в осъществяването на правото на контрол да участвуват всички комунисти.**

Разбира се, **партийната организация трябва да се пази от заповеднически, ревизорски тон и да не забравя, че правото на контрол в никакъв случай не нарушава единоначалието.** Че то преди всичко е активно участие на комунистите в усъвършенстването на управлението на всички училищни дейности. Партийната организация не подражава на администрацията, тя не пише актове, не инспектира учителите. Тя действува **със свои, присъщи само на нея методи.** А изводите си по качеството на обучението и възпитанието и по другите страни на училищния живот, своите наблюдения, тревоги и вълнения по повод на грешките и недостатъците прави предмет на обсъждане.

Силата на партийного ръководство, включително и на контрола, следователно е в гласността. Огромна роля в това отношение играят **партийните събрания.** В практиката на училищните първични партийни организации твърде често се поставя въпро-

Редакционна консултация на сп. „Партийная жизнь“, кн. 6/1975 с. 65. Даваме и със съкращения, както и следващите материали.

Digitized by Google

сът за откритите партийни събрания, за характера им и тяхната подготовка. Тук трябва да се изхожда от съзнанието, че дейността на нашата Партия протича пред очите на масите, че трудовите хора не само добре знаят нейните решения, но и участват в тяхното изработване. Без гласност — учи В. И. Ленин — е смешно да се говори за демократизъм. И при това думата е за такава гласност, която не се ограничава само до членовете на организацията.

В 23-то московско средно училище на открито партийно събрание обсъдиха въпроса за организацията на труда на учителя, проблем, който интересува всички. Подготвяйки събранието най-грижливо, бюрото на първичната организация набеляза проблемите, на които да се обърне внимание, популяризира ги и посочи и литература за проучване. Всичко това повиши интереса към обсъждания въпрос и допринесе за най-задълбоченото му осветляване. В подготовката на събранието се включиха и безпартийни, някои от тях направиха интересни предложения.

При решаването на различни проблеми партийната организация не действува изолирано. Тя провежда работата си **съвместно с целия педагогически колектив,** като **въвлича в активна дейност комсомолската и пионерската организация,** които обхващат всички ученици.

Партийната организация е политически ръководител и възпитател на колектива. Тя не взема върху себе си функциите на педагогическия съвет, на методическите обединения и на профкомитета. Тя всестранно съдействува за активизирането на тези органи, като се стреми комунистите от училището най-активно да участват в тяхната дейност, да укрепват авторитета им, да внасят в тях дух на творчество, инициатива, критика и самокритика. **Личният пример на учителя комунист** като преподавател, възпитател и педагог, който провежда урока си в клас съдържателно, увлекателно и остро политически, има твърде голямо значение. **Влиянието, авторитетът на училищната партийна организация в твърде голяма степен се определя именно от личния пример на учителя комунист.**

Голяма опора на партийната организация в училището са **комсомолската и пионерската организация.** Енергията им е неизтощима. Но как по-добре да се привлекат децата в решаването на задачите, които стоят пред училището? В това отношение **най-важното е да се развиват инициативата и самодейността на комсомолската и пионерската организация, да се поддържат начинанията им, да им се доверява.**

Учителската партийна организация е призвана да създава обстановка на висока взискателност в колектива, стремеж работата да се оценява критически, формализмът, „процентоманията" и другите видове брак решително да се преодоляват.

Формиране на комунистически мироглед у учащите се

С. РУБАНОВ
директор на средно училище № 10 в гр. Слуцк, герой на социалистическия труд, кандидат на педагогическите науки

Мощно оръжие на познанието и революционното преобразуване на света е научният мироглед, основан на теорията на марксизма-ленинизма като цялостна и стройна система от философски, икономически и социално-политически възгледи.

Всяка наука разкрива едни или други страни, едни или други закономерности в развитието на природата, обществото и човешкото мислене. Но без достатъчна идейна насоченост на преподаването по всеки предмет, без стремежа на учителя към философски обобщения на съобщаваните знания учебният процес сам по себе си не може да реши проблема за формиране на основите на научния мироглед у учащите се

Ето защо е твърде важно **преподаването на учебните дисциплини да се основава, колкото е възможно по-широко, на марксистко-ленинската методология,** тъй че всяка година на обучението да е чувствителна крачка по пътя на формирането на научен мироглед у подрастващите.

От грижата да се формира научен мироглед у младото поколение е проникната цялата работа на училището — както учебната, така и възпитателната.

Много важно средство успешно да се формира научен мироглед у учащите се е **установяването на съответни междупредметни връзки между родствените и близките по съдържание и идеи предмети (от хуманитарния и от естественонаучния цикъл), а така също и между всички предмети и обществознанието.** В своите календарни планове учителите въвеждат специални раздели, в които отбелязват какви мирогледни понятия и възгледи се формират при изучаването на дадена тема и как за това могат да се използват междупредметните връзки.

Създаването на научен мироглед у учащите се предполага такова преподаване на системните курсове по основите на науките, което да дава здрава основа за усвояване на диалектико-материалистическите възгледи за законите на развитието на природата, обществото и познанието, да води до изработване на цялостно възприятие на основните начала на марксистко-ленинската теория. С оглед на това учителите от нашето училище създадоха система за фор-

---

Сп. „Партийная жизнь", кн. 24/1975, с. 59.

Digitized by Google

мране на специалните понятия и закони, опирайки се на обобщения от идейно-мирогледен характер и определят кръга на идеите и понятията, на усвояването на които следва да се съсредоточи по-особено внимание.

Човек трябва добре да изучава конкретните частни неща, за да може, като осмисля взаимоотношенията помежду им, да се издига до широки обобщения. И колкото по-рано той овладява способността обобщено да гледа на живота, толкова по-добре.

Формирането на тези качества става особено интензивно в уроците по предметите от хуманитарния цикъл. Така при изучаване на материала **по история** от голямо значение са не фактите сами по себе си, а уменето добре да се разбират закономерностите на общественото развитие и социалния прогрес, причинно-следствените връзки между явленията на обществения живот, прогресивният характер на развитието на обществото, ролята на работническата класа и на нейната марксистко-ленинска партия, на силите на социализма в по-нататъшното настъпателно развитие и т. н. При изучаването на **литературата** твърде важно е да се разкриват взаимната връзка и взаимната обусловеност на общественото битие и общественото съзнание, партийността и класовият характер на литературата. Заедно с това най-голямо значение за формиране на марксистко-ленински мироглед има училищният курс по **обществознание.**

С една дума, трябва да се стремим **така да организираме изучаването на учебния материал по всеки предмет, че учащите се последователно да се готвят за възприемане и усвояване на философските понятия, които се дават после в курса по обществознание.** Това именно е **едно от най-важните условия успешно да се решава задачата за формиране на последователни научни възгледи у всеки подрастващ.**

Неизлечимо впечатление върху децата, особено от ранната училищна възраст, има и **емоционалността на въздействието.** Затова особено важно е в процеса на формиране елементите на мирогледа по време на уроците да въздействуваме на всяка цена и на техните чувства.

Понятията за справедливост, дълг и чест, патриотизъм, любов и преданост към Съветската родина, за дружба между народите, за интернационализъм, за разумна грижа за хората и природата, за комунистическо отношение към труда и обществената собственост — ето ги **високите нравствени начала,** от които се създават **първите елементи на мирогледа.** И при това всичките тези качества се създават не само на основата на учебния материал, но и на основата на идейния багаж, с който разполага учителят. Затова пък и **много важно е всеки педагог непрестанно да разширява общия си кръгозор, да усъвършенствува специалните си знания, да повишава идейно-философското си равнище, да развива у себе си най-високи нравствени качества.**

Сп. „Партийная жизнь", кн. 7/1975, с 50.

Възпитание на юношите в любов към труда

В. БИБЛИК
директор на Харковския тракторен завод „С. Орджоникидзе"
П. ЯРМОЛЕНКО
началник на учебния цех в завода

Както подчерта в речта си пред XVII конгрес на ВЛКСМ генералният секретар на ЦК на КПСС другарят Л. И. Брежнев, **възпитанието на юношите и девойките в дух на уважение и любов към труда всякога е било и остава най-важна грижа на Комунистическата партия и една от главните задачи на Ленинския комсомол.** Това е и голям държавен въпрос. От правилната му постановка и решение са заинтересовани всички: трудовите колективи, обществените организации, училището и семейството.

Нашият заводски колектив се стреми да укрепва връзките си с училищата в Харков и особено в район „С. Орджоникидзе". Стремежът ни да намерим действени пътища за формиране на комунистическо отношение към труда у учащите се доведе до **създаване на учебен цех непосредствено в предприятието.** Цехът, който съществува вече **тринадесета година,** стана **важен политехнически център за обучение и възпитание на юношите.** През него преминаха вече **над 15 хиляди ученици.**

Работата по професионалната ориентация на учениците при нас се води системно, планомерно и съдържателно. Така по предварително утвърден график учениците **от V до VIII клас** извършват екскурзии из предприятието. Заедно с класните си ръководители те посещават и учебния цех, където ги запознаваме с основните видове труд и различните професии. **В осми клас** учащите се биват подготвяни за целенасочен избор на онзи вид труд, който отговаря на техните стремежи. При това използваме различни средства за масова и индивидуална работа с младежите. Педагози и производственици провеждат с тях беседи за професиите. Специално за учениците организираме „дни на науката, техниката и производството", екскурзии из завода, където ги запознаваме с трудовите условия и бита на работническия колектив. В резултат от това децата добре си изясняват характера на труда, съдържанието на производствените процеси, особеностите на заводския живот.

Учениците от **девети клас** минават на по-горен етап. Те са вече готови за осъзнат избор на съответен профил на трудовото обучение. В учебния цех с беседи и лекции

Digitized by Google

пред тях излизат ръководителите на предприятието, на различните му служби и подразделения, специалисти. Те разказват за задачите, които решава колективът, за трудностите и средствата за преодоляването им, за перспективите на развитие на производството.

Не малко внимание отделяме и на работата с родителите. За тях провеждаме специални събрания, четат се лекции по трудово възпитание и педагогика. В завода се организират семинари, на които класни ръководители заедно с производствеци от учебния цех обсъждат пътищата за подпомагане учащите се при избора на професия.

В началото на учебната година деветокласниците подават заявления за зачисляване на работа в цеха, като посочват профила на избраната от тях професия. Освен това сред тях провеждаме и анкета с въпроси като: „Защо избирам дадения трудов профил?", „Кой ми е помогнал за това?" Стопански ръководители, представители на обществените организации в цеха, педагози от училищата изучават заявленията и анкетите и вземат решения по тях.

Прекрачвайки заводския праг, юношите и девойките попадат в средата на нашия заводски колектив, сплотен от общи цели и задачи, от задружни трудови дела. Тук те се учат да обичат и уважават труда и трудовите хора, да участвуват активно в социалистическото съревнование и в обществения живот. Така в учебния цех те преминават истинска съвременна школа на трудово, идейно и нравствено възпитание.

В нашия цех работят учащите се от IX и X клас от петнадесет училища на район „С. Орджоникидзе". В него всеки ученик провежда седмично по един пълен ученически работен ден (6 часа). Два от тях са посветени на теоретическа подготовка по производството, останалите — на непосредствен производствен труд.

Под ръководството на опитни майстори възпитатели учащите се изработват в учебния цех редица изделия — над сто названия: детайли за опитните партиди трактори, инструменти, някои възли за ремонтните и битовите нужди в завода и т. н. Произвеждат и механизми за автоматично затъмняване на прозорци в учебните кабинети, чертожни маси, картотеки за раздаване на учебни материали, субблокове за стругове с програмирано управление, автотерморегулатори. **Годишно цехът дава обща продукция за около 50 хил. рубли.**

В процеса на работата учениците от горните курсове създават **бригади,** обединявайки се по интереси, по профил на обучението им. Бригадите се състоят по правило от по 15—16 души. Между бригадите и в самите тях се провежда социалистическо съревнование.

Могат да се приведат немалко примери, които свидетелствуват и за **сполучлив индивидуален подход на майсторите възпитатели** в работата им с подрастващите.

На учебно-възпитателния процес чувствително влияние оказва партийната организация в цеха, която се състои от 18 комунисти. Нейн секретар е инженерът технолог А. К. Радченко. На заседания на партийното бюро и на партийни събрания се обсъждат въпроси, свързани с трудовото възпитание и професионалната ориентация на подрастващите, с по-резултатната организация и провеждане на работата в учебния цех.

Самият учебен цех е неделима част от цялото предприятие. Обществените организации в него, включително и партийната, се числят в системата на общозаводския колектив. **Заводската комсомолска организация** също много активно участвува в работите на цеха, подпомага учащите се от по-горните класове по-бързо и уверено да се включват в обществения живот на производствения заводски колектив. **Комсомолците от ХТЗ и учащите се от район „С. Орджоникидзе" са в постоянно сътрудничество помежду си, задружно търсят по-ефективни пътища, средства и методи за възпитание на юношите и девойките.** Не забравят този цех и нашите наставници. Често в него ще видите депутата от Върховния съвет на СССР стругаря Ф. Д. Касяненко и други наши кадрови работници.

След като завършат занятията в учебния цех, на учениците се връчват удостоверения, с които им се присвоява **съответен работнически разряд.** Това става на тържествено събрание. Опитът показва, че повечето от учащите се, преминали през учебния цех, активно се включват в живота на трудовите колективи и постъпват в заводи и фабрики, като показват добра предварителна подготовка. Така през последните години повече от 60 на сто от завършилите средните училища в района постъпват в промишлени предприятия, а останалите отиват или в сферата на обслужването, или провеждат образованието си. Голяма група от завършващите (около 23 на сто) постъпват в самия тракторен завод.

Сп. „Партийная жизнь", кн. 15/1975, с. 49

Клубовете по интереси, на подрастващите

О. КУНЦ
доц. в Старлитамакския педагогически институт

... Последният звънец е ударил. Учебните занятия в училище са завършили. А с какво да се занимават децата след уроците? Какво ги увлича? Това съвсем не са празни въпроси. Да умеем да увличаме децата с интересни и съдържателни игри, с различни полезни и развлекателни занятия е много важно!

При нас извънучебна работа с децата се провежда в училищата, в различни секции и кръжоци на Двореца на пионерите, на

Digitized by Google

станциите на младите техници и младите природолюбители. Формите за това са твърде много. Но въпреки това и само с тях не се решава въпросът за отдиха на всички деца, особено на тези от по-горните класове. На някои от тях пак остава свободно време.

А ако възпитателната работа с децата, юношите и девойките се провежда по-обмислено, свободното им време ще се запълва с разумни и полезни занятия, игри, спорт, което несъмнено ще допринесе да се обогатява техният душевен свят, да се намаляват антиобществените им прояви. В това отношение **много полезна дейност развиват клубовете по интереси за подрастващите**, включително и мрежата от такива клубове, създавани при жилищно-експлоатационните кантори. Сега всеки втори подрастващ в Старлитамак е член на някакъв такъв клуб по интереси — краеведчески, на любителите на химията, на астрономията, по рисуване, музика, литература и т. н. **Работата се провежда по микрорайони и се координира и ръководи от партийните организации в предприятията и учрежденията в града.** По принцип възпитателната работа в клубовете се провежда от комунисти и комсомолци. Така например партийното бюро в домоуправление № 3 на Содово-циментовия завод редовно обсъжда и включва в дневния ред на партийните събрания въпроси за възпитанието на децата, за работата с тях по местоживеене, за дейността на клубовете „Дружба", „Млад романтик" и др. Комунист от тази организация оглавява отряда на младите дзержинци. На клубовете се дава и материална помощ.

Тесни контакти с клубовете поддържа и нашият педагогически институт. Комунистите от катедрите по педагогика и психология често ги посещават. Те им оказват методическа помощ при планиране на работата, в организацията на възпитателни мероприятия. В тази насока **активно приобщаваме и студентите** и това много допринася те по-бързо да навлизат във възпитателния процес, по-уверено да овладяват педагогическите дисциплини. В помощ на студентите в института създадохме и **факултет за обществени професии.** В него се изучава методика на провеждането на занятията с подрастващите. Освен това комунистите от катедрите по педагогика и психология Ю. А. Ерьомкин, В. С. Стародубова, Ф. Г. Ахмедова и др. провеждат и специални инструктивни занятия със студентите, които се занимават с подрастващите в клубовете по интереси, приучват ги творчески да решават възникващите въпроси. **Дейността на студентите в тази насока се обсъжда на партийни и комсомолски събрания.**

Клубовете провеждат много интересни и съдържателни мероприятия — колективно посещение на кино и театър, конкурси, военизирани игри, художествена самодейност. Активно действуват и различни тимуровски команди по местоживеене. Те помагат на инвалидите от войната и производството, на ветераните и пенсионерите. В **клуба „Елбрус"** например има кръжоци по скулптура, бродерия, автолюбителство, изобразително изкуство, куклен театър, спортни секции по футбол, тенис на маса, гимнастика, хокей и волейбол. Тук има 20 отряда. Те участвуват в конкурсите за най-добре подреден и поддържан дом, двор, за най-добър номер в художествената самодейност.

Много интересни неща могат да се разкажат и за **клуба в Ишимбай**, в който се числят повече от сто ученика. Целта на този клуб е да се осигурява успешно обучение и примерно поведение на участвуващите в него. Щабът му възлага на участвуващите в него поръчения за цялото лято, провежда конкурси за най-добър отряд. Членовете на клуба участвуват в движението за покриване нормите ГТО.

Неразделна част на работата с децата по местоживеене е превантивната борба и предотвратяването на безнадзорността и правонарушенията. В клубовете се създават **отряди на младите дзержинци**, в които се числят към 200 души от по-горните класове. Те именно следят за реда в микрорайоните, дежурят по време на детски забави и прояви на художествената самодейност, посещения на кина и т. н. В клубовете се подготвиха 42 автоинспектора, които подпомагат възрастните при регулирането на движението, провеждат конкурси и др.

Организацията на работата в клубовете изисква предвидливост, знания и умения, сили и време. У нас израстват не малко опитни обществени възпитатели, които с желание и умение отдават свободното си време за подрастващите. С много голям авторитет например се ползва комунистът Николай Павлович Чеботарев, работник от Содово-циментовия комбинат. Той провежда много грижлива работа с т. нар. „трудни" деца. Да вземем например работата му с Рафик К., ученик от четвърти клас, който се беше увлякъл в кражби, обиждаше връстниците си, беше груб и към възрастните, нередовно ходеше на училище, скиташе по улиците. Николай Павлович си изясни къде, в какви компании момчето се губи вечерно време, какво го подтиква към лоши постъпки и започна да дружи с него, да го подпомага при подготовката му за училище. После го привлече и в клуба за подрастващи. Така постепенно и под влиянието на Чеботарев момчето промени поведението си, преодоля слабостите си.

В ПОМОЩ НА ЧИТАТЕЛЯ по същите проблеми пак от сп. „Партийная жизнь":

1. **Л. Гирева**, Първичната партийна организация в училището и учителят, кн. 12/1976 с. 51.
2. **В. Орлов**, Комунистите от училището интернат, кн. 2/1974, с. 58.
3. **И. Каменев**, Възпитание в дух на единство и братска дружба между народите, кн. 17/1975, с. 60.

Digitized by Google

КУЙБИШЕВЦИ В КОЛАРОВСКИ РАЙОН

През последните години РК на БКП се стреми по-пълно да обхване и решава проблема за изучаване, разпространение и внедряване на положителния опит в партийната практика. В това направление усилията се насочиха не само към създадения собствен опит, но и към опита на Комунистическата партия на Съветския съюз. Много полезни в тази връзка са установените от близо 5 години дружески отношения между Коларовския РК на БКП — София и Куйбишевския РК на КПСС — Москва. Подписаното между двата района споразумение, взаимната размяна на делегации, материали и писма укрепи и разшири сътрудничеството във всички области на партийно-политическата и организационна дейност, създаде предпоставки за по-пълно прилагане на създадения положителен опит.

Какво по-конкретно е извършено?

Целесъобразна се оказа практиката в плановете за работа на РК на БКП да се определя и оценява кои страни от положителния опит, създаден от КПСС, ще бъдат предмет на проучване и изучаване. Така подходихме например при регулиране състава на първичните партийни организации и привеждането им в съответствие със структурата на колективите. Това е въпрос, на който съветските другари отделят всекидневна грижа и внимание, периодически се анализира от РК на КПСС, от партийните органи и организации, които правят свои преценки и набелязват конкретни мерки.

По примера на Куйбишевския РК на КПСС изучихме състоянието на партийното ядро във всеки колектив и набелязахме мерки за все по-пълното привеждане на структурата на първичните организации с тази на колектива. Вниманието ни е насочено към подобряване на качествения състав на Партията, към приемане предимно на млади работници от ведущи професии, при това членове на Комсомола. В резултат на такъв подход през последните години 69 на сто от новоприетите в районната партийна организация са млади работници, в това число 65 на сто от тях са членове на ДКМС.

Да вземем един друг проблем от партийно-организационната работа на Куйбишевския РК на КПСС, с който ние се запознахме по предварително разработен план и успешно приложихме в нашата работа. Това е интеграцията между предприятията и училищата. На нас ни хареса Центърът за професионална ориентация на учениците, настанени в реконструирана училищна сграда. Обзаведените 22 кабинета за професионална ориентация от подшефни предприятия на района създават условия ежегодно в тях да получават специална техническа квалификация учениците от IX и X клас на средните училища. Съобразно нашите местни условия ние също изградихме районен политехнически център с четири направления: машиностроене (за стругари, шлосери и

Digitized by Google

фрезисти); електропромишленост (за ел. монтьори); химия (за апаратчици) и машинописци стенографи. В центъра повишават техническата си култура ежегодно над 1000 ученици от средните училища на района. По-голямата част от успешно завършилите получават разряд и направление за работа в предприятията и заводите. Само през настоящата учебна година от успешно завършилите XI клас 456 души са ориентирани към материалното производство на района.

Важен момент от работата на РК на БКП е популяризирането и разпространението на изучения положителен съветски опит. Практика в работата на бюрото на РК на БКП е да утвърждава планове за обмяна на положителния опит между партийните кадри. Най-често на основа на изучения опит и обстановката в отделни колективи се провеждат съвещания по групи организации. Така постъпихме при внедряването на перспективното планиране в работата на районната партийна организация. Изучавайки опита на съветските предприятия „Светлана" и „Топлоконтрол" по разработването на комплексни перспективни планове за социално-икономическо развитие на колективите, ние популяризирахме тази форма сред партийните секретари, проведохме срещи и съвещания за обмяна на опит и други. В резултат на това в над 30 завода перспективното планиране намери широк прием.

Не малко работа бе извършена за популяризиране инициативата и постиженията на работничката от Куйбишевския район Галина Рифина. По свой почин, заедно с бригадата си 8 дни в годината тя работи с икономисани материали. В районната партийна организация се явиха стотици нейни последователи, между които героят на социалистическия труд Стоян Радев, реализирал през годините на шестата петилетка 1269 тона при обещание 1000 тона суровини и материали на стойност 872 000 лева.

Изучаването на положителния съветски опит ни дава богата информация за новото в дейността на партийните органи и организации, за стила, методите, формите и средствата при решаване на основните проблеми и задачи. Тук особено необходимо е да участвуват и компетентни специалисти по дадения проблем. Това изискване се потвърди при разработването на плана за политическата украса и нагледните материали в района, които се основават на естетиката и ергономията. За целта много ни помогнаха група художници от института „Н. Павлович", които изясниха принципните моменти на работата в това отношение. Сега в много организации се повиши равнището на нагледната политическа агитация.

Успешното внедряване на положителния съветски опит в нашата практика безспорно е ключов момент в цялостната ни политическа и организаторска работа. И тук ние подхождаме целенасочено. Системно в плановете за работата на пленума и бюрото на РК се поставят отделни проблеми, които ще бъдат внедрени в нашата практика. Така подходихме при разработването на план-програма за ускорено внедряване на Съветския опит в промишлеността на района и засилване на научно-техническото сътрудничество със съветски предприятия и организации през седмата петилетка. Програмата включва редица проблеми и задачи, които ще бъдат реализирани до 1980 година с оглед редица главни направления в нашата партийно-политическа работа да бъдат разработени и внедрени с помощта на съветски научни организации.

Внедряването на положителния опит не трябва да става механично, така както е създаден, а при неговото внедряване да се отчитат специфичните особености на всеки колектив, на всяко работно място.

Нашата практика показва, че за всеобхватното прилагане на новия опит може да се разчита само на цял комплекс от мероприятия. Особено важно и резултатно се оказа създаването на примери и образ-

Digitized by Google

ци за приложение на съветския опит. Така ние за първи път пристъпихме към внедряването на Саратовската система в производството. След широка подготвителна работа съсредоточихме усилията първоначално само в 4 завода от различни отрасли на промишлеността. След като собственият пример бе налице, по план на РК на БКП този почин намери приложение и в останалите заводи. По този начин се преодолява механическото пренасяне на опита, а той се усвоява и приема като дело на колективите. Подобно усвояване на положителния опит помага да се преодолява и една психологическа бариера, нещо, което неведнъж сме наблюдавали сред някои кадри, които прибързано заключават, че новата инициатива е хубаво нещо, но за нея няма място в нашите условия. Така стои въпросът и с изграждането на центровете за възпитателна работа по местоживеене. След като наша работна група изучи опита за Куйбишевския РК на КПСС, пристъпихме към изграждане първоначално на такъв център само в ж. к. „Толстой". Опитът от близо една година потвърди неговата жизненост. Сега, отчитайки резултатите и постиженията в укрепване на обществения ред и паспортния режим, в предотвратяване на правонарушенията и други подобни в квартала, ние имаме всичкото основание да внедрим тази форма и в други квартали, съобразно техните специфични условия.

През последните години въпросът за усъвършенствуване контрола и проверката на изпълнение на взетите решения заема централно място в работата на районната партийна организация. На този проблем бяха посветени пленуми на РК на БКП. В процеса на тяхната подготовка и в изпълнение на взетите решения в районната партийна организация се внедриха някои нови форми на работа, почерпани из опита на Куйбишевския РК на КПСС в Москва. В какво се изразяват те?

Преди всичко ние си поставихме за задача да засилим контролните функции на партийното събрание. Опитът ни показа, че често редица правилно взети от първичните организации решения не се изпълняват поради недостатъчна взискателност от страна на партийните бюра и поради безотговорно отношение от страна на някои изпълнители. В КПСС периодично въпросът за изпълнение на взетите решения се поставя на едно от следващите партийни събрания. Поръчахме първоначално на няколко първични организации да подходят по същия начин. Тази форма се посрещна с голямо одобрение от страна на комунистите, които в процеса на обсъждането вземаха отношение по изпълнение на решенията и отправяха редица критични бележки и препоръки към ония комунисти ръководители, които отговарят за определени задачи. Това ни даде основание да пристъпим към широко внедряване отчета на партийните бюра пред партийните събрания за изпълнение на взетите решения. Сега с успех тази форма се прилага в цялата районна партийна организация.

С особена ефективност се отличава и друга форма на контрол, заимствувана от КПСС — самоотчетът и самоконтролът на комунистите за изпълнение на поръченията и уставните задължения. Вече 4 години тя намира широко приложение в работата на първичните организации. През миналата година са отчетени много комунисти по изпълнение решенията на X партиен конгрес и как се готвят да посрещнат XI конгрес. Това помогна в значителна степен да се повиши трудовата и политическата активност на комунистите в районната партийна организация. Сега с пълна убеденост ние пристъпяме към всеобхватно приложение на самоотчета за личния принос на комунистите в изпълнение решенията на XI конгрес на БКП.

Имайки предвид казаното дотук и нашата практика, трябва да се подчертае, че когато внедряваме съветския опит, е особено важно бързо и напълно да вземем методиката за неговото приложение. И няма да сгрешим, защото методиката е плод на обществено-икономически-

Digitized by Google

те условия, а именно те са много близки, адекватни. Как ние постъпихме при разработването на плана за социално-икономическото развитие на района през годините на шестата петилетка?

Някои специалисти ни съветваха да изработим за целта собствена методика. Ние не се вслушахме в този съвет, а заимствувахме почти изцяло методиката на Ленинградския ГК на КПСС и на един от промишлените му райони. На тази основа разработихме и успешно изпълнихме един сполучлив план. Натрупания опит използвахме и сега при разработване на плана за социално-икономическото развитие на района през годините на седмата петилетка. Въпросът за заимствуване на методиката по приложението на съветския опит има принципно значение за неговото бързо внедряване и за това той заслужава необходимото внимание.

Положителните резултати от внедряването опита на Куйбишевския РК на КПСС ни вдъхновяват и насочват към редица нови мероприятия, към неговото по-пълно изучаване и осмисляне. За тази цел в районната партийна организация се установи практиката всяка година през юли да се посвещава ден на дружбата между двата района. В този ден се провеждат много инициативи, като районен събор, митинги на дружбата, концерти и други.

Костадинка ШИШКОВА
кореспондент на сп. „Партиен живот"
за Коларовски РК на БКП — София

ВЕСТИ

● Бюрото на окръжния комитет на БКП в Бургас обсъди дейността на градския комитет на Партията в Несебър за партийното ръководство на органите за държавен и народен контрол. Изтъкнато бе, че се полагат много грижи за укрепването на тези органи, но същевременно бе подчертано, че усилията трябва да се насочат за създаването на обстановка на непримиримост срещу нарушенията на държавната и финансовата дисциплина, на социалистическата законност.

● Комунистите от Черешова вода, Русенски окръг, разгледаха организацията на социалистическото съревнование в трудовите колективи. Те утвърдиха система, с която се цели то да се издигне на по-високо равнище.

● Партийният комитет в завод „Жити" — Русе приеме план-програма за изучаването и разпространяването на положителния опит в дейността на партийните органи и организации. Предвижда се да бъде заложен опит по отделни въпроси на партийно-организационната дейност.

● Градският комитет на БКП в Русе на пленум разгледа въпроса за индивидуалната работа с хората.

Значително място бе отделено на партийното ръководство на индивидуалната дейност. Изтъкнато бе, че то трябва да се усъвършенствува главно в следните направления: за системна, целенасочена и диференцирана индивидуална работа, за по-добра подготовка на агитационния апарат, за издигане ролята на първичната партийна организация като главен организатор на тази дейност и за по-умело включване на обществените организации.

Пленумът прие решение и двегодишна програма за индивидуална работа.

● Във Варна се състоя първата окръжна среща на наставниците от окръга, в която взеха участие над 450 младежи от материалното производство, майстори, бригадири, орденоносци, герои на труда, профсъюзни и други активисти. Бързото разпространение и утвърждаването на наставничеството допринесе за постигането на добри резултати. Сега в окръга работят над 309 наставника с повече от 4164 последователи.

Окръжният съвет на Българските професионални съюзи изработи статут и методически указания, които отразяват целите, задачите и принципите на организация и управление на движението. В подкрепа на наставниците са и периодично провежданите курсове за обогатяването на педагогическите им знания и умения.

Това движение все повече се превръща в система за индивидуален подход към младежта от окръга, за изграждането на новия човек.

Отличилите се първенци са наградени.

Digitized by Google

ПРОБЛЕМИ НА ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ДВИЖЕНИЯ

ИЛИЯ ВЪЛКОВ

Новият етап в обществено-икономическото развитие на нашата страна обективно изисква да се повишава ръководната роля на Партията в целокупния живот на обществото. Тази необходимост с пълна сила се отнася и до партийното ръководство на обществеиите организации и движения, които са важна и неотделима част от политическата система на социалистическото общество.[1]

В документите във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес, а също и в самите конгресни решения детайлно и всеобхватно бяха разработени най-важните и актуални проблеми на състоянието и развитието на обществените организации и движения, техните непосредствени задачи за реализиране Програмата на Партията.[2] Това е нов принос на нашата Партия, на нейното ръководство и лично на др. Тодор Живков в развитието и обогатяването на марксистко-ленинското учение за Партията, на партийното строителство като неделима част от това учение и важно звено в общата система на обществените науки.

* * *

Научният анализ на обществените процеси и явления в съвременното развитие на нашата страна показва, че необходимостта да се засилва партийното ръководство на обществените организации и движения има солидна обективна основа. То се диктува от самия ход на нашето обществено-икономическо развитие, от развитието на Партията като жив организъм, като авангард на работническата класа и всепризнат ръководител на народа, от развитието на обществените организации и движения като изразители на „...специфичните интереси на отделните категории трудещи се с цел да се постигне единство между техните и общонародните интереси"[3].

В Програмата на БКП задълбочено и всестранно се анализират всички главни обективни условия и предпоставки, които обуславят непрекъснатото нарастване ръководната роля на Партията. С оглед на разглеждания проблем особено значение имат: усложняването на обществените отно-

[1] Л. И. Брежнев, Отчет на Централния комитет на КПСС пред XXV конгрес и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика. Партиздат, 1976, с. 116.

[2] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, С., 1976, с. 75—81, а също Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, Партиздат, С., 1976, с. 205—231.

[3] Т. Живков, Основни насоки за по-нататъшното развитие на системата на управление на нашето общество, Изд. на БКП, С., 1968, с. 113.

Digitized by Google

шения и издигането на ролята на системата на социално управление във функционирането на цялостната обществена система; засилването на творческата активност на масите и по-нататъшното развитие на социалистическата демокрация; растящото значение да се направлява и обобщава практиката на милиони хора в социалистическото строителство, да се изпълняват успешно големите задачи по комунистическото възпитание на народа.[1]

Тези обективни условия и предпоставки се превръщат в действителност и посредством партийното ръководство на обществените организации и движения. В съвременните условия тяхната роля и значение са органически свързани с решаването на извънредно важните задачи през 1976 г. и VII петилетка за решително повишаване ефективността на икономиката и качеството на продукцията върху основата на ускорено внедряване на научно-техническия прогрес, модернизацията и реконструкцията на действуващите производствени мощности, рязкото повишаване обществената производителност на труда и значително подобряване на другите качествени показатели на производството.

За изпълнението на тези кардинални задачи в изграждането на развито социалистическо общество, подчинени на повишаване жизненото равнище на народа, са налице необходимите материални, трудови и финансови условия и предпоставки. Но те не могат да се реализират в живота автоматически. Извънредно много нараства ролята на субективния фактор, на трудовите колективи, на отделния човек. Тяхната политическа и трудова активност са органически свързани с ежедневната дейност на обществените организации и движения. Оттук се вижда, че „между повишаването на ръководната роля на Партията и засилването ролята на обществените организации и движения съществува тясна, органическа връзка, взаимна зависимост"[2]. От една страна, като ръководна сила Партията направлява тяхната дейност, решава най-важните проблеми в развитието на обществените организации и движения, създава всички необходими условия те да осъществяват своята нарастваща роля. От друга страна, като усъвършенствуват своята дейност сред масите, като им разясняват партийната политика и ги вдигат на борба за нейното претворяване в живота, обществените организации и движения значително помагат да се реализира ръководната роля на Партията в целокупния живот на обществото. Тук е и най-мощният, и най-чистият извор на силата на социализма — извор, бликащ от недрата на народа, носещ силата на народа и доброто за народа. И то без антагонистически противоречия, защото всичко това се осъществява върху коренните интереси на работническата класа и на нейния комунистически авангард, които се сливат в един поток с интересите на другите класи и слоеве на народа, изразявани и защищавани от различните обществени организации и движения.

Това ни показа животът досега, това се очертава още по-ярко и в решенията и документите, свързани с подготовката и провеждането на Единадесетия конгрес на Партията.

* * *

От учението на Ленин за Партията и от опита в социалистическото строителство знаем, че партийното ръководство на обществените организации и движения по своята същност и характер е политическо ръководство.

Един от най-съществените елементи от съдържанието на политическото ръководство на обществените организации и движения е Партията да определя на всеки етап от развитието основните насоки и задачи в тяхната дейност, „... партийните органи и организации да осигуряват провеждането на партийната политическа линия при разработването и осъществяването на основните задачи, които решават държавните и обществените организации"[3].

При осъществяването на партийното ръководство в това важно направление е много съществено да се използва най-хубавото в досегашния опит особено след Десетия конгрес на Партията.

Този опит се характеризира главно с по-голяма интензивност и по-дълбоко съдържание при разглеждането и очертаването на основните проблеми в дейността на обществените организации и движения както в Централния комитет, така и в местните партийни органи. През последните няколко години се проведе специален пленум на ЦК за мястото и ролята на Българските професионални съюзи в изграждането на развито социалистическо общество. Политбюро на ЦК направи равносметка за изпълнение на Тезисите на ЦК за работата с Комсомола и сред младежта и бяха разработени допълнителни решения. Приети бяха решения за засилване ролята на Отечествения фронт и особено за такова усъвършенствуване на неговите форми и методи на работа сред цялото население, че той да прелива от организация в движение и от движение в организация. Политбюро на ЦК на БКП утвърди основни положения за ролята на жената в изграждането на развито социалистическо общество, за още по-успешно съчетаване на нейните социални функции на труженичка, майка и общественичка. От спортните и туристическите организации се изискваше не само високо спортно майсторство, но преди всичко физкултурата, спортът и туризмът да се масовизират, да

[1] Програма на БКП, с. 111.
[2] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, с. 205.
[3] Програма на БКП, с. 116.

Digitized by Google

се превърнат в неразделна част от живота и бита на народа, да съдействуват наред с духовното богатство и моралната чистота човекът на новото общество да обладава в максимална степен и физическо съвършенство. Най-общо казано, Партията конкретно и диференцирано насочи обществените организации и движения да съдействуват още по-активно и целенасочено за изпълнението на стопанските задачи, за усъвършенствуване на обществените отношения, за възпитание и мобилизиране на цялото население в борбата за реализиране на непосредствената историческа задача на Партията.

Тази интензивност и по-богато съдържание в ръководството на обществените организации и движения са характерни и за местните партийни органи. Например докато през периода 1969/1971 г. до Февруарския (1972 г.) пленум на ЦК окръжните комитети на БКП са разгледали въпроси на профсъюзите само в 6 пленарни заседания и в 99 заседания на бюрата, то за периода 1972/1974 г. е имало съответно 19 пленума и 286 заседания на бюрата на ОК на БКП. При това не само количествената страна на работата е увеличена, а се отделя все по-голямо внимание на качествената. Разглеждани са основните проблеми и от дейността на профсъюзните органи и организации като повишаване ролята на работническата класа в обществото, участието на трудещите се в управлението, преустройството на социалистическото съревнование, резултатите от приложението на националните инициативи и почини, внедряването на челния опит, работата с първенците, повишаване ролята на трудовите колективи, подборът и възпитанието на кадрите, усъвършенствуване стила и методите на работа и редица други. Подобно е положението и по отношение на другите обществени организации и движения.

Успоредно с използването на досегашния най-добър опит много важно е всестранно и задълбочено да се вникне в новите проблеми и задачи, които са разработени в документите на Единадесетия конгрес на Партията. В тях наред с многобройните специфични въпроси са очертани и най-важните общи проблеми на партийното ръководство, на състоянието и развитието на обществените организации и движения.

Един от тези проблеми е „по-резултатно да се следва линията обществените организации и движения да изпълняват държавни функции, за да се обвърже по-тясно тяхната дейност със специфичните интереси на различните класи и слоеве на народа, да се повиши значението им в цялостната политическа организация на нашето общество"[1]. С това се отговаря на една важна закономерност в нашето развитие, на една жизнена потребност да се предоставят все повече функции и права на обществените организации и движения, да се обогатяват формите и съдържанието на тяхната дейност, свързана със задоволяване нарастващите материални и духовни потребности на народа. Благодарение на реализирането на тази линия обществените организации и движения имат такива важни функции като съставянето и изпълнението на насрещните планове (особено на профсъюзите), охраната на труда, по масово-оздравителната работа, предоставяне на законодателната инициатива и редица други.

От анализа на работата по осъществяването на тези нови функции и права могат да се направят важни изводи, които имат съществено значение за бъдещата дейност на обществените организации и движения. Да вземем за пример проблема за насрещното планиране, което обхвана всички трудови колективи от материалното производство и все повече се разширява и в обслужващата сфера, а напоследък и в кварталите по инициатива на Отечественият фронт — град София, Видински и други окръзи. Главното завоевание е, че върху основата на насрещните планове и с активното участие особено на Българските професионални съюзи се разгаря все повече пламъкът на всенародното социалистическо съревнование под девиза за рязко повишаване обществената производителност на труда. Появиха се нови почини и инициативи, които и сега, и за в бъдеще ще имат важно значение за претворяване в живота икономическата и социалната политика на Партията. Защото това са масови движения на трудещите се. Например през 1974 г. по почина на пловдивските предприятия за икономии на суровини и материали са работили 73 126 колектива с 1 140 116 участници; по инициативата на габровските предприятия — 23 924 колектива с 522 469 участници; по Саратовската система за повишаване качеството и техническото равнище на продукцията — 28 782 колектива и 570 757 участници.

Тези почини и инициативи получиха понататъшно развитие и в предконгресната 1975 година. Тяхното значение нараства още повече сега в борбата на Партията и на целия народ за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП, седмата петилетка и плана за 1976 год. по всички показатели и особено по производителността на труда и по другите качествени показатели на производството. Но това изисква да се подобри значително дейността на обществените организации по изучаването и най-широкото внедряване на ценните почини и инициативи, да се преодолява формализмът, да се премахва излишният шум, да се търсят най-преките пътища за висока ефективност и качество във всяка дейност.

Очертават се и сериозни слабости например в насрещното планиране, които са свързани с дейността на обществените организации и движения. Не винаги се постига необходимото участие на целите трудови колективи при разработването и приемането на насрещните планове. Незадоволите-

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, с. 206.

Digitized by Google

лен е обществеността контрол и взискателност към съответните държавни и стопански органи, които често изземват разкрити резерви чрез насрещните планове, което намалява стимулите у трудовите колективи за най-пълно използване на възможностите за повишаване ефективността на икономиката. Не винаги обществените организации работят така, че да се осъществява тясна обвързаност на насрещните планове с конкретното състояние и пътищата за подобряване качествените показатели на производството. Понякога те не правят задълбочен анализ на цялостното изпълнение на насрещните планове и особено на разделите в тях за социалното развитие на трудовите колективи. Особено важно е да предявяват в рамките на предоставените им права контрол и взискателност към съответните държавни и стопански органи.

Преодоляването на съществените слабости по реализацията на все по-разширяващите се функции и права на обществените организации и движения е свързано пряко и с подобряването на партийното ръководство. То е призвано да изгражда още по-правилни взаимоотношения между обществените организации и държавните и стопанските органи. Именно партийните органи са тези звена, които могат да повишават взискателността към ръководните кадри, за да се опират те по-добре и да работят по-успешно с обществените организации и движения, да бъдат още по-тясно свързани с трудовите колективи, да преодолеят докрай подценяването на тяхната роля, да не пренебрегват, а да създават условия за реализиране на предоставените им функции и пълномощия.

Друг основен проблем, от който зависи развитието на обществените организации и движения, е значително да се засили ролята им в социалното управление.[1]

Първостепенно значение за партийното ръководство тук има да се увеличава броят, а също и да се подобрява съставът на представителите на обществените организации и движения в различните звена и равнища на социалното управление. Особено важно е тези представители да са из средата на работническата класа. Данните обаче показват, че относителният дял на работниците в ръководствата на редица обществени, държавни и стопански органи е незадоволителен. Освен това поради слабата подготовка и опит в някои органи това участие има формален характер, не дава очакваните ефект. Не са малко и случаите някои ръководители да не обръщат достатъчно внимание на основателни критични бележки и целесъобразни предложения на представителите на работническата класа. Следователно тежестта при осъществяването на партийното ръководство за в бъдеще би следвало да падне върху фактическото плодотворно участие на представителите на обществените организации и движения в органите на социално управление особено в по-низовите органи и форми, където са включени хиляди хора. Например само в стопанските комитети участвуват над 25 хиляди работници и ИТР, непосредствено заети в производството. През 1975 г. са проведени 258 290 производствени съвещания. На тях, а и чрез други форми са направени 1 037 415 предложения, от които 616 254 са приети, а 516 524 са внедрени в определените срокове. Ето къде е силата на работническото участие, насочено към практическото решаване на въпросите, към преобразяване на живота, а не главно към словесното описание на фактите и явленията.

Затова партийните органи и организации са призвани да насочват, да помагат на обществените организации и движения решително да подобрят работата си по подбора и израстването на кадрите из средата на работническата класа, за тяхната всестранна подготовка и възпитание, за изковаването у тях на умения и навици бързо и ефективно да решават сложните управленчески проблеми. Животът изисква значително да се подобрява обучението на работниците, приети в партийните и другите учебни заведения, да се разширява и издига на по-високо равнище работата в различните форми и звена за обучение и квалификация на работническата класа и особено на нейните млади, сега формиращи се отряди.

Изпълнението на големите задачи, които постави Единадесетият конгрес на Партията пред обществените организации и движения, е свързано с необходимостта те да се опират на по-широк обществен актив, който да превръща всеки член на нашето общество в активен деятел за развитието на обществената дейност, за преуспяването на организацията, в която членува и която следва ярко да изразява и защитава неговите коренни интереси като гражданин и строител на развитото социалистическо общество.

Друг съществен елемент от съдържанието на партийното ръководство като политическо ръководство е да направлява дейността по подбора, обучението и възпитанието на ръководните кадри в обществените организации и движения. През последните години настъпиха съществени положителни изменения в тази насока.

Увеличи се партийното ядро особено в най-низовите звена на обществените организации и движения. След Февруарския (1972 г.) пленум на ЦК на БКП например общо за Българските професионални съюзи новото попълнение кадри представлява огромен отряд от над 22 хиляди комунисти. Засили се комунистическото ядро в Комсомола. Например до Десетия конгрес в Софийски окръг секретариите на комсомолските дружества на трудовата младеж — млади комунисти, са били около 44 на сто (1971 г.), а през 1975 г. те са 60 на сто. Подобно е положението и в другите окръзи на страната.

Засилиха се грижите на Партията, а съ-

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, с. 207.

Digitized by Google

що на съответните ръководства на обществените организации и движения за обучението и възпитанието на кадрите. В АОНСУ при ЦК на Партията се организират специални курсове. В междуокръжните партийни школи все повече активисти на обществените организации преминават специална система на обучение. Например за периода 1971/1975 г. в междуокръжните партийни школи са били на обучение 6191 низови дейци на профсъюзите — председатели и секретари на първични организации, членове на различни комисии и съвети. По решение на Секретариата АОНСУ поема учебно-методическото ръководство на Централната комсомолска школа „Георги Димитров". Другарят Тодор Живков и другарите ръководители на Партията и държавата все по-често излизат с доклади и беседи пред актива на обществените организации и движения по най-важните и актуални проблеми на вътрешното и международното развитие.

През 1975/1976 г. значително се подобри системата за оценка на най-отговорните кадри на обществените организации и движения. Тези постижения ще се развиват и укрепват сега в работата за изпълнение на новите, още по-големи задачи в областта на кадровата политика на Партията. В документите на Единадесетия конгрес на Партията е изведена на предно място задачата за „подобряване качествения състав на партийното ядро в ръководствата на обществените организации и движения и особено в техните по-низови звена"[1].

Известни са силните критични бележки на Единадесетия конгрес на Партията[2], а и по-рано на др. Тодор Живков, за сериозни слабости в кадровата работа на комсомолските органи и организации. Тук особено значение има критиката, че някои дейци не работят в ръководствата на Комсомола „...с пламъка на комунистическите идеи в сърцето и душата, не водени от благородното желание безкористно и всеотдайно да служат на народа, на комунистическото дело, а главно поради лични подбуди"[3]. Тази критика извънредно много задължава партийните и комсомолските органи и организации, изисква от тях да предприемат такива мерки, че в непродължителен срок да настъпят съществени подобрения.

Най-обобщено казано, предстоящите задачи в тази извънредно важна област на партийното ръководство на обществените организации и движения са да се подобрява още повече съставът на партийното ядро в ръководствата на обществените организации, особено погледнат от неговата качествена страна. Мерките по обучението и възпитанието на кадрите и в бъдеще ще растат и те ще бъдат свързани с най-важните проблеми, които постави Единадесетият конгрес на Партията. Един съществен стимулатор в тяхната дейност е системната оценка на кадрите от централното ръководство до низовите организации и звена на всяка обществена организация и движение. Близката партийна помощ и контрол върху дейността на кадрите, високата взискателност към всички комунисти за по-активно участие в дейността на обществените организации и движения и особено за конкретна работа с Комсомола и сред младото поколение на България сега е от съществено значение. Под ръководството на партийните органи и организации следва да се изгради навсякъде такъв стил на работа в ръководните кадри на обществените организации и движения, който да се характеризира с последователна научност, деловитост, борба с книжнината и заседателщината, със системна работа сред най-различните слоеве на народа, с дълбоко вникване в потребностите на хората, с човешка отзивчивост и топлота към гражданина на нашето общество.

И успоредно с всичко партийните органи и организации да формират такава взискателност към кадрите, която да възпитава у всеки деец умението да зачита обществените организации и движения, да се опира на тях във всекидневната си работа, да вижда в тяхно лице трудовия колектив, хората, отделния човек.

* * *

В документите на Единадесетия конгрес на Партията беше отново подчертана и една друга насока на партийното ръководство: да се развива още повече самодейният характер на всички обществени организации и движения.

Опитът показва, че колкото повече се развива самодейността и инициативата, толкова повече укрепват обществените организации и движения, толкова повече се проявява спецификата в тяхната дейност, привлекателната им сила за най-широките слоеве на народа. Те по природа, по същност и предназначение са такива, че дейността им не търпи шаблон, декретиране, опекунство. Те работят с милиони хора; те сплотяват около политиката на Партията граждани, към които трябва да се прилага конкретен, индивидуален подход. Затова тук инициативата, спецификата във всяка работа, обликът във всяко дело на съответната организация и движение имат решаващо значение.

Когато поощряваме онези партийни органи и организации, които по-често, системно се занимават с проблемите на обществените организации и движения, не искаме в никакъв случай това да доведе до ненужно регламентиране, до скованост, до липса на размах и творчество в органите и дейците на обществените организации и движения. Напротив, силата на партийно-

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, с. 208.

[2] Т. Живков, Доклад пред XI конгрес на Партията, цит. изд., с. 77—81.

[3] Т. Живков. Сплотени, единни, боеспособни партийни организации. Партиздат, 1975, с. 23.

Digitized by Google

то ръководство винаги ще бъде в умението да се развива самодейният характер на всяка организация и движение, тяхната инициатива и дръзновение да претворяват политиката на Партията със специфични форми и средства, да разгръщат творческата мисъл на милиони хора, които съзнателно, по вътрешно убеждение творят историята на новия живот на нашата родина.

Както показва опитът, а също новите документи, свързани с Единадесетия конгрес на Партията, развитието на самодейния характер на обществените организации и движения изисква от партийното ръководство да намира винаги оптималната граница между необходимостта да определя главните насоки в дейността на обществените организации и движения и същевременно да развива тяхната инициатива, самодейност, отговорност за конкретното изпълнение на поставените задачи. Ръководствата на обществените организации и движения да се насочват към конкретни, специфични за тях форми и средства на работа, да се избягва шаблонът, да не се копира работата на партийните организации.

• • •

Усъвършенстването на партийното ръководство на обществените организации и движения в светлината на решенията и изискванията на Единадесетия конгрес на Партията, на Двадесет и петия конгрес на КПСС не е самоцел, а е подчинено и органически свързано с изпълнението на големите, историческите задачи през седмата петилетка и етапа на зрелия социализъм. Мобилизирането на народа, развитието още повече на неговата политическа и трудова активност ще се осъществява под ръководството на Партията и с най-активното участие на всички обществени организации и движения. Целта е ясно определена: да се повишава жизненото равнище на народа, да се задоволяват все по-пълно неговите материални и духовни потребности, да процъфтява нашата социалистическа родина. В името на тази благородна цел са насочени сега усилията на Партията, на партийното ръководство на всички обществени организации и движения, на целия народ.

85 ГОДИНИ ОТ БУЗЛУДЖАНСКИЯ КОНГРЕС

ДЕН ПЪРВИ...

„... Осем десетилетия изминаха от онези дни, когато на легендарния връх Бузлуджа Димитър Благоев и неговите съратници основаха революционната марксистка партия и присъединиха българската работническа класа към щурмуващия устоите на капитала световен пролетариат. Прегърнала и превърнала в свои революционните идеи на Маркс и Енгелс, а след това и на Ленин, наследила неговото дело, заветите и идеалите на възрожденците, Партията на българските комунисти вече осем десетилетия уверено крачи по своя труден, но славен път с пълно съзнание за историческото значение на своята мисия и за своята отговорност пред българската работническа класа и българския народ, пред международното работническо движение...“

Програма на Българската комунистическа партия

Преди 85 години на Бузлуджа, историческия връх, под вековните буки на гордия Балкан, унесен в легенди и хайдушка песен, се роди „Предният отряд на социализма в Югоизточна Европа“ — Българската революционна марксистка партия.

2 август 1891 година стана „Ден първи на българското комунистическо движение“, а Бузлуджа национална светиня. Връх на мисълта, прозряла в хаоса на буржоазното общество пътя към човешките мечти, минаващ през хиляди съдби и десетилетни жестоки борби. Символ, обезсмъртил плеяда пророци, „съвременници на бъдещето“, творци на шедьовър велик и неповторим.

Сред грохота на буржоазното море, с незараснали априлски рани, възроденият дух на Ботев, Левски, Караджата от Бузлуджа високо възвести на света в думи дръзки и страшни, че родината ще премине по новия път, с факела на марксизма осветен...

Ние, потомците, понесли на ръце осъществената мечта, този ден мислено се връщаме назад по забравените пътища на ис-

Digitized by Google

торията и в бузлуджанското събитие, разсякло епохата на две, преоткриваме контурите на своя днешен ден. Тогава патриотизмът на националното освобождение, от първите социалисти отново разгорян, събра сили и прекрачи прага на борбата за освобождение на труда. Борба, възпламенена с първите искри на руските борци, пренесени на високия връх в ранните зори от Димитър Благоев. И повтаряме като изповед и клетва думите на др. Тодор Живков, огласили легендарния връх преди няколко години: „Днес, изправени на Бузлуджа, орловото гнездо, от което излетя нашата Партия, застанали пред паметта на великите предшественици — мислители и организатори, ръководители и редници, изправени пред лицето на света, ние, българските комунисти, отново и отново тържествено декларираме своята непоклатима вярност към неизменните принципи, осветили живота, борбите и името на Българската комунистическа партия."

●

Беше исторически кръстопът...

Буржоазните вълни връхлитаха върху класата, едва изправила снага, и от всички страни я притискаха към „дъното" на експлоататорското общество. В този критичен момент Учредителният конгрес заби тревожна камбана и призова с бойна тръба: бъдещето на България е социализмът! Превратностите и националните особености няма да го преградят! Пролетариатът е силата, която ще го съгради. Класата има вече Партия! Партията има цел — „да освободи обществото от съвременното робство и да осъществи социалистическите наредби у нас". Има път към нея — политическата борба, „...класа против класа", „Освобождението на работниците е дело на самите работници". Има средство — политическа организация на революционната борба — Партия! Призивите за класов мир и сътрудничество са измама и „жестока илюзия"!... Положението е овладяно. Класата в решителния миг поема самостоятелен политически курс. Съдбата на нацията е предопределена. Партията на работническата класа е въоръжена с марксистка програма, организация и политика. Удари часът по революционно възпитание. Всеки урок е политическа схватка, поука, самосъзнание, крачка към историческия подвиг — позиция в класовия бой. Верността към марксизма трансформира в безпощадна борба с опортюнизма и ревизионизма. Последователната класова позиция прераства в последователна интернационална позиция. Между двете крачката е само една. И тя беше безвъзвратна. Пролетарският интернационализъм стана висш закон на Българската комунистическа партия. Борбата за националните и интернационалните цели и интереси на работническата класа направи от нея непримирим отряд на международното социалистическо движение. Започна принципиална борба за единството на революционните сили на Балканите и света, за марксистка позиция към войната, мира и революцията, настъпление срещу отстъпленията от класовата солидарност. С това свещено знаме на борбата за единство и сплотеност на международното комунистическо и работническо движение Партията посрещна всички насрещни ветрове. Крилатата мисъл на др. Тодор Живков, прозвучала на Конференцията на Европейските комунистически и работнически партии, изразява дълбокия й смисъл: „Интернационализмът е диалектическо единство на отговорностите на всяка партия пред работническата класа и народа на своята страна с дълга и отговорността за съдбата на нашето общо комунистическо дело".

Тази партия, член отряд на международното работническо движение, която по думите на Георги Димитров бе родствена и най-близка до болшевиките, заслужено получи от В. И. Ленин високата оценка — „интернационалисти на дело". Превъзмогнала ограниченията на времето, след Октомврийската социалистическа революция тя решително се превъоръжи с ленинските стратегически и тактически оръжия и посрещна историческите събития с пълна боева способност...

●

Пролетариатът може да се превърне от „класа в себе си" в „класа за себе си", ако има самостоятелна революционна партия, политическа организация на „най-съзнателните... предните, решителни редове" на класата, ако тя е преден, съзнателен отряд, „авангардията" на работническото движение. От повелята на този основен закон учредената партия не отстъпи по целия си суров път и ревниво я пази до днешен ден. Когато прегрупираше силите си за настъпление и за отбрана, когато попълваше празните места на окървавените редици, когато побеждаваше или стенеше от тежки рани, тя неизменно проповядваше комунистите да бъдат класови, идейни и морални образци. „Основен закон за тесните социалисти — заяви Георги Димитров — беше пълното подчинение на личния живот, личните интереси, личната воля на партиецa на интересите и волята на пролетарската партия." Единица мярка за нравствената

Digitized by Google

чистота на комунистите е титаничната личност на основателя на Партията Димитър Благоев.

Организираността и дисциплината на предния съзнателен отряд на класата е другият свещен и неприкосновен закон. Желязна система от организации, изградени върху принципите на демократизъм и централизъм. Срещу оръдията на буржоазната власт, които смазват всяка мисъл и светъл порив, отрядът на класата противопоставя организацията и дисциплината. Организацията на Партията, организацията на борбата е материалното оръжие, удесетеряващо силите на пролетариата. Ето защо благоевци бяха безпощадни към обшодемци, анархолиберали, прогресисти и опортюнисти. За тях демократизмът е средство на революционната борба. Задачите на Партията, съзнателността на членовете и политическият момент определят неговите форми и мащаби. Средството се определя от целта на Партията като организиран съзнателен отряд на класата.

Единомислието и единодействието не сковават свободата на мисълта и самоинициативата на комунистите, ако тяхното поведение не прекрачва границата на партийните принципи. „Нашата Партия — пише Димитър Благоев — не е отричала значението на личността. Ние обаче искаме да подчертаем същественото значение на колективната личност, на съвкупността на братята по труд, на организираната личност на пролетариата, пропита от социалистически дух. Тук трябва да се търсят причините за нашите успехи, които ни водят и към бъдещи славни победи."

●

Закони на успехи и победи, ковачи и калени в десетилетна борба.

Въоръжена с тях, Партията поведе масите на въоръжена съпротива, създаде народоосвободителна армия, вдигна народа на въстание и с помощта на червеноармейските щикове разруши експлоататорския строй.

Партия с марксистко-ленински закони на живот и борба като нашата е способна за кратък исторически срок да преобрази живота, да мобилизира и разгърне народните сили по целия социалистически фронт.

Партия с благоевско-димитровски традиции е способна на критически самоанализ и когато побеждава, има сили да преосмисли целия си опит, да преустрои стила на ръководство, като разгърне непримиримия ленински дух и рамках. Да разкрие и превключи в динамиката на историческото творчество нов ускорител на всенародния съзидателен устрем — априлската ленинска линия...

Партия велика и щастлива, че три десетилетия над нея бдеше забележителният марксист интернационалист Димитър Благоев; че след него на кормилото застана непоетримият вожд Георги Димитров; щастлива, че делото на двамата титани бе поето, продължено и възвишено от най-достойния им приемник другаря Тодор Живков.

●

Излетяла от Бузлуджанското гнездо, довършила недовърши нето дело на възрожденците, вградила в темелите на новия живот закони и мечти, идеи и идеали — Партията 85 години с чест и отговорност изпълнява миснята от историята отредена...

Николай ИВАНОВ

Digitized by Google

РАБОТАТА ПО МЕСТОЖИВЕЕНЕ

В своята работа по местоживеене първичните партийни организации и техните бюра в Димитровски район — София се ръководят от решенията на ГК на БКП. С тях са запознати всички комунисти от районната партийна организация. В няколко поредни инструктажи с партийните секретари бяха изяснени и уточнени конкретните задължения на партийните бюра и комунистите както в кварталите, така и в предприятията, учрежденията и училищата. Това беше една от непосредствените и същевременно най-трудни задачи, с която следваше да се справят кварталните партийни организации и бюра. На първо време бе необходимо да се разкрият и уточнят всички комунисти, които живеят на територията на съответния квартал, а членуват в партийните организации по месторабота. Това бе важна предпоставка, за да може да се изградят партийни групи сред тези комунисти и да се сложи началото на известна организираност в работата.

Независимо от многото трудности започна изграждането на партийни групи сред комунистите, които живеят в кварталите, а работят другаде. Това особено се засили след излизането на решенията на ГК на БКП от януари 1975 г. „За по-нататъшното подобряване работата на партийните и обществените органи и организации по местоживеене в столицата".

Голяма роля за доброволното заангажиране на комунистите по местоживеене в обществената работа изигра проведеното допитване анкета с тях. След попълването на анкетния лист те сами, без ничие въздействие, избираха и саморъчно написваха онова поръчение, което пожелаеха, след което връщаха листа в съответното партийно бюро. По този начин в много секции сравнително лесно се набра необходимият брой лектори за различните видове лектории. Привлечени бяха много нови членове на доброволните отряди на трудещите се, а множина бяха включени в ръководствата на обществените организации. Това доведе до раздвижване на комунистите, до активизирането им.

В резултат на всичко това в районния комитет на БКП бяха представени списъци на всички отговорници на партийните групи и броят на включените в тях комунисти. По принцип те са изградени на територията на низовите отечественофронтовски организации в съответната секция. Към кварталните партийни бюра са изградени и комисии за работа с комунистите по местоживеене. Техният състав се движи от 5 до 7 другари, подбрани из средата на отговорниците на партийните групи и комунистите по местоживеене и един представител на бюрата на кварталната първична организация. Тези комисии са помощни органи на кварталните партийни бюра. Чрез тях се предават указанията на РК и партийните бюра до всички комунисти по местоживеене и се мобилизират в случай на нужда всички партийни групи. Добре в това отношение работят комисиите в 17, 6, 22 и 34 секция.

Digitized by Google

В основни линии масовото използване на тези партийни членове става при провеждането на някои важни партийни и правителствени мероприятия, в които тяхното участие е абсолютно необходимо. Така например при провеждането на изборите за народни представители, районни и градски съветници, съдии и съдебни заседатели — май 1976 г. се наложи цялостното им включване както в провеждането на масово-политическата работа по кварталите, така и в непосредственото им участие при организирането на самите избори.

За целта бяха извикани в РК на БКП всички отговорници на партийни групи на комунистите по местоживеене на инструктаж. Дадени бяха подробни указания за активизиране на всички комунисти при подготовката на изборите и техните задължения във връзка с това. Самият факт, че бяха потърсени от РК на БКП отговорниците на партийните групи, даде да се почувствува важността на събитието. От своя страна, завръщайки се в кварталите, те проведоха извънредни сбирки по групи с всички комунисти по местоживеене и им разясниха стоящите пред тях задачи.

РК на БКП изготви и раздаде писмени поръчения на комунистите, които работят по предприятия, учреждения, училища и институти. Контролът за изпълнението на тези поръчения се възложи на партийните секретари от съответните първични организации.

Всичко това даде и съответните резултати. Над 2400 комунисти по местоживеене се явиха в кварталните първични партийни организации и останаха на тяхно разположение. Това доведе до активизиране на масово-политическата работа, по-широк размах получи индивидуалната работа с хората.

По същия начин се постъпи преди започването на отчетно-изборната кампания на Отечествения фронт в района — 1974 г. Разясниха се задачите на комунистите по местоживеене — масово да посещават събранията на низовите отечественофронтовски организации, да се включват както в техните ръководства, така и в различните комитети. Може да се каже, че на районната отечественофронтовска организация — в секционните и низовите ръководства, се осъществи сравнително добро партийно ръководство. В ръководствата им бяха избрани 1573 комунисти, от които 969 души из средата на комунистите по местоживеене. От избраните 449 председатели на низови и секционни организации 277 души са комунисти. От тях 189 са също из средата на комунистите по местоживеене. Това е един задоволителен процент на участие на комунистите по местоживеене в ръководствата на Отечествения фронт и заедно с комунистите, членуващи в кварталните първични организации, се създават всички условия да се осъществява ръководната роля на районната партийна организация върху най-масовата обществена организация — Отечествения фронт.

Забележителен е и друг един факт. От всичко 44 секретари на квартални първични организации 13 работят в различните предприятия и учреждения. Главното им поръчение е в кварталите. Сред тях са такива партийни секретари като Тодор Николов — 22 секция, Стойко Тинков — 2 секция, Иван Хорозов от 6 секция и много други, които в продължение от 6 до 10 години са партийни секретари и много добре се справят с поставената им отговорна партийна задача. Независимо от това, че са на работа през деня, те упорито и настойчиво продължават трудовия си ден с обществена, партийно-организационна дейност в кварталите.

В някои от секциите, като 6, 34 и др., се провеждат общи събрания с комунистите по местоживеене. Там секретарите на съответните първични партийни организации правят обстоен анализ на активността и участието им в обществената дейност в квартала. Изказват се ре-

Digitized by Google

дица другари, което показва, че правилно се разбира необходимостта от тяхната помощ в работата на кварталните партийни организации, приема се отправената справедлива критика.

Активно участие те вземат и при разясняването на важни решения и мероприятия от политиката на Партията, а така също и в партийната просвета. За пример в това отношение могат да се посочат другарите Пенко Кръстев и Леон Финци от 35 секция, Стефан Доковски и Виолета Самарджиева от 17 секция, Иван Стойнов и Захари К. Захариев от 30 секция и много други. Такива примери могат да се посочат и в 22, 23, 26, 29 секция, където по-голямата част от беседите в организациите, в лекторите от системата на партийната просвета се изпасят от лектори из средата на комунистите, които живеят там, а работят на друго място. Мнозина дейно се включиха в мероприятията, посветени на XI конгрес на БКП, поемаха лични обещания за събиране на вторични суровини, за участие в редица трудодни по хигиенизиране и благоустрояване на кварталите, за разясняване предконгресните документи на ЦК на събрания, жилищни конференции и др.

Решенията на ГК на БКП от януари 1976 г. задължават РК на Партията да въвеждат и прилагат подходящи структурни изменения в кварталните обществени органи и организации с оглед да се подобрява тяхната работа. На основата на опита на някои райони от столицата и на територията на нашия район бяха създадени нови партийни органи, каквито са кварталните партийни комитети. Засега такива комитети са създадени в кв. „Люлин" с 5 първични организации, в к. „Западен парк" с 3 организации и в квартал „Захарна фабрика" с 4 организации. Благодарение на тези комитети се подобрява организационното ръководство на първичните организации по места и чувствително се облекчава изпълнението на решенията на РК на БКП в кварталните организации. От друга страна, условията, при които работят първичните организации от един и същ квартал, са еднакви, повечето от нерешените въпроси са от общоквартален характер и партийният комитет в квартала се изявява като общ изразител на интересите на всички първични организации и главен инициатор за решаване на основните въпроси от стопански, организационен и идеологически характер. Засега опитът от дейността на тези комитети е все още малък и твърде рано е да се правят сериозни изводи, но главното е едно, че те оправдават съществуването си сега, а за в бъдеще те ще играят още по-голяма роля.

* * *

Другите обществени органи и организации като Отечествения фронт, доброволните отряди на трудещите се и др. привеждат своята структура към партийната. Полагат се усилия за изграждане на комсомолски дружества към всяка секция, но в това отношение се срещат големи трудности.

Като резултат от изменението и усъвършенстването на структурата на партийните органи може да се отбележи и това, че бяха създадени две нови секции. Това стана поради разделянето на бившите 5 и 9 секция, които имаха огромно население и многобройни първични организации. Тази мярка също доведе до облекчаване на ръководството на партийно-организационната работа и осъществяване на по-непосредствен контрол за изпълнение на взетите решения. На новоизградения III микрорайон в кв. „Люлин" бе изградена нова първична партийна организация. В недалечно бъдеще ще се наложи разделянето и на други секции, където населението е доста увеличено, а първичните организации по численост се движат от 140 до 180 души.

Digitized by Google

С цел по-нататък да се подобрява работата на партийните и обществените органи и организации по местоживеене със съдействието на РК на БКП повечето секционни партийни и отечественофронтовски ръководства сключиха договори с ръководствата на съответни предприятия и учреждения. В договорите са включени обещания за участие в хигиенизирането и благоустрояването, строителството на леки спортни бази, детски градини и площадки, подобряване и използване на клубната база и др. В това отношение вече проявяват добра инициатива ръководствата на 3 секция с „Техноекспортстрой", 6 секция с Обувния завод, 5-А секция с „Христо Ников" и т. н.

Ръководствата на 21 секция в района сключиха договори за шефство с граничните застави и други подразделения, които влизат в състава на граничното поделение в гр. Петрич. През 1975 г. общо около 200 активисти — представители на горните секции, посетиха граничарите, поднесоха им скромни подаръци и създадоха приятно разнообразие в живота на ония, които денонощно охраняват неприкосновеността на границите на НРБ.

Под ръководството на РК на БКП и при непосредственото участие на органите на МВР партийните бюра и секционните комитети на Отечествения фронт положиха усилия за създаване на центрове за възпитателна работа по местоживеене. От началото на 1975 г. досега са изградени три такива центъра — по един на територията на 9 и 14 секция и един общ в 22 и 17 секция. Изгражда се и четвърти опорен пункт на територията на кв. „Западен парк" (32, 33, 34 секция). За оборудването и създаването на по-добра материална база в центровете за възпитателна работа РНС е отпуснал 20 000 лв. Комплектовани са и ръководствата и отделните комисии, които вече започнаха работа. За председатели на центровете се привлякоха и утвърдиха от бюрото на РК на БКП авторитетни другари, активни общественици с богат организаторски опит. Такива са Радко Станчев, кандидат на техническите науки и директор на института „Нипроруда", заместник-директорът на „Техноекспортстрой" и герой на социалистическия труд Алекси Петров, а останалите двама са партийни секретари на съответните секции.

Засега по-активна дейност развива опорният пункт на територията на 17 и 22 секция. Той организира и проведе в кино „Аура" масово посетено събрание, на което пред около 400 души бе направена информация за обстановката в района и задачите на пункта. На друго събрание бе изнесена беседа от д-р Ерменков за вредата от алкохола, онагледена с кинопрожекция и съответна фотоизложба.

В опорния пункт, изграден на територията на 9 секция, където преобладаващото мнозинство от населението е от цигански произход, се създаде специална секция за работа с циганското малцинство.

Издадени са и разпространени няколко хиляди листовки, чрез които се разясняват целите и задачите на пунктовете, указания във връзка с хигиенизирането и др. Проведени са много индивидуални беседи с проявили се нарушители на обществения ред, издирени са около 80 безработни и др.

Трябва обаче да се подчертае, че все още не са решени всички въпроси по подобряване работата по местоживеене и в много отношения не се изпълняват докрай взетите досега решения от ГК на БКП.

Не се отчита периодически работата на комунистите по местоживеене, въпреки че ГК на БКП изрично изисква в докладите например на отчетно-изборните партийни събрания да се анализира поведението на комунистите по местоживеене и тяхното участие в обществената дейност в кварталите. Това на практика поне досега не става, защото няма създаден и навик за такова отчитане. Дори при провеждането на

Digitized by Google

едно такова важно мероприятие в районната партийна организация като самоотчета на комуниста малко са случаите, когато отчитащият се да каже нещо и за дейността си в квартала. Естествено, щом няма контрол как се изпълнява дадено поръчение, комунистът се демобилизира и не проявява необходимата инициатива.

Немалко комунисти, живеещи в кварталите, а на работа в различните предприятия и учреждения, проявиха недисциплинираност дори и при провеждането на изборите. Много са случаите, когато пенсионирали се комунисти и престанали да работят с години продължават да членуват в партийните организации в учрежденията и предприятията, където са били по-рано, а живеят на територията на Димитровски район. Съвсем естествено е да се счита, че някои съзнателно избягват зачисляването си в квартала, за да не поемат там каквито и да било партийни поръчения. Целесъобразно е в това отношение да се вземат сериозни мерки.

Голяма част от членовете на ръководствата на секционните и низовите отечественофронтовски организации са из средата на комунистите, които работят на други места. В много случаи обаче тяхната дейност се изчерпва само с това, че те са се съгласили да влязат в дадено ръководство доброволно. След избирането си престават да се интересуват от съответната организация. Такова поведение е масово явление особено сред ръководствата на низовите отечественофронтовски организации. Тази е една от основните причини тези организации да не водят редовен или никакъв организационен живот. Немалко комунисти продължават да създават редица трудности при опит да се свържат с тях кварталните партийни бюра. Има случаи някои да си дават вид, че са на много отговорна или секретна служебна работа и нямат възможност да участвуват в обществената дейност в квартала, макар че в повечето случаи това да не отговаря на истината. Мнозина недостатъчно се включват в организираните трудодни по хигиенизирането и благоустрояването на кварталите, избягват да се включват в доброволните отряди на трудещите се. Получава се понякога странна, но неприятна картина — млади и жизнени комунисти да не излизат на трудови изяви, да не се включват в редица важни мероприятия, а изнемощели старци, комунисти пенсионери да почистват района около блоковете, да въдворяват ред и да пазят обществената собственост.

Всичко това говори за едно подценяване на работата в кварталите от страна на много комунисти по местоживеене. Не са достатъчни и контролът и взискателността към тях от съответните партийни органи и организации.

Работата с комунистите по местожизсене придобива изключителна важност сега, когато в новите комплекси и блокове в кварталите приждат много нови жители, дошли от различни райони на страната и столицата. И ако искаме да водим по осезателна борба против отчуждаването между хората, да провеждаме активно линията и политиката на Партията сред тези граждани, то повече от необходимо е да се въведе по-голяма целенасоченост, настойчивост и партиен контрол за по ефикасно включване на комунистите по местоживеене в живота и дейността на кварталите.

В решенията на ГК на БКП за подобряване на работата в кварталите особено се подчертава необходимостта от единна материалнотехническа база като клубове, помещения за заседания на комитетите и партийните бюра и пр. Малко са обаче секционните ръководства на обществените организации от района, които могат да кажат, че са задоволени. Крайно недостатъчни са клубните помещения на $^2/_3$ от кварталните ръководства. При създаването на новите секции, кварталните комитети и опорните пунктове този въпрос стана още по-актуален. То

Digitized by Google

нямат подходящи помещения за заседания, нито пък салони за общоквартални събрания. Макар че през последните години бяха построени няколко нови клубове, това никак не задоволява нуждите. Почти е практика да не се предвижда строителството на клубове или ако се предвижда, това става обикновено най-накрая.

Независимо от големите трудности, с които се сблъскват кварталните ръководства на обществените организации, и наличието на редица слабости, вземат се мерки да се укрепват партийните групи по местоживеене, да се подобрява клубната база, да се влее по-дълбоко съдържание в дейността на създадените центрове за възпитателна работа и доброволните отряди на трудещите се. Всичко това ще допринесе да се издига на още по-високо равнище работата на партийните и обществените органи и организации в кварталите, да се активизират комунистите, които живеят в тях, но работят в различните предприятия, учреждения и пр.

Драган СОТИРОВ
инструктор в Димитровски РК на БКП — София

НЕЗАМЕНИМИ ПОМОЩНИЦИ

В условията на изграждане на развито социалистическо общество у нас, на динамични темпове на народното стопанство — с внедряването на все повече и по-съвършени машини, когато повелята на Единадесетия конгрес е — максимален икономически ефект от всяко структурно звено, ролята на преките ръководители и изискванията към тях нарастнаха още повече. От техните умения и способности до голяма степен зависи и използването на материалните и трудовите ресурси, и повишаването качеството на продукцията, и ефективността на производството.

* * *

Твърде ценен в много отношения е опитът на Русенски окръг — един от основните промишлени райони на страната. Тук в заводите сега се трудят над 1680 непосредствени ръководители, около 270 началници на цехове и техни заместници, над 470 майстори, ръководители на смени, бригадири и други. В строителството техният брой е над 80, в транспорта — 180, в селското стопанство — повече от 500. Това е една внушителна армия, натрупала богат опит през шестата петилетка, превъзмогнала много трудности, способна да отговори на новите изисквания, поставени от Единадесетия партиен конгрес.

Под ръководството на окръжния и градския комитет на БКП се прилага цяла система от мероприятия. Преди всичко много полезна се оказва непосредствената работа с партийните и стопанските ръководители на предприятията, обмяната на опита им в работата с техните незаменими помощници — майсторите, началниците на цехове, бригадирите. Първо с тях задълбочено се обсъждат формите, средствата, методите за най-целесъобразно, високоефективно прилагане на партийните и правителствените документи. По този начин бе разработена конкретна програма за изпълнение и на специалното постановление на ЦК на БКП и Министерския съвет.

С такъв подход към важния проблем заводските партийни комитети постигнаха по-голяма конкретност и целенасоченост в работата им с преките ръководители на производството. В издадената специална брошура от дома за политическа просвета към окръжния комитет и отпечатаните разнообразни други материали бе обобщен досегашният опит на стопанските, профсъюзните и комсомолските органи от окръга. По решение на окръжния комитет на Партията в повечето от предприятията беше проведено социологическо изследване на тема: „Стопанският ръководител — политически деец". Резултатът от него даде богат фактически материал, който, задълбочено анализиран, се оказва много полезен за всестранното подобряване на работата. Изключително интересна и резултатна се оказа и проведената общоокръжна среща на преките ръководители с прославения съветски майстор Ст. Витченко — инициатор на движението за наставничеството.

По този начин се стигна до пълна убеденост и осъществяване на конкретни стъпки — изготвяне на програми, наблюдаване на мероприятия, даване на поръчения.... за решаване на следните основни проблеми: издигане ролята и авторитета на преките ръководители в колективите; подобряване на техния стил на работа; повишаване нивото на знанията и квалификацията им.

Нов момент в решаването на проблема за издигане ролята и авторитета на преките ръководители в трудовите колективи се яви по-голямата конкретност и целенасоченост, внесена в масово-политическата и организационната дейност. Така например след като в завод „9-ти септември" бе разработена

Digitized by Google

и обсъдена конкретна програма в това отношение, по предложение на партийния комитет тя бе обстойно разгледана и от стопанския комитет. Бяха изказани ценни мнения, направени интересни предложения, съобразени със специфичните условия на работа. В завод „Найден Киров" пък размножиха приетите мероприятия, изготвените програми и ги раздадоха на всички ръководители и специалисти. После на съвместно съвещание стана тяхното обсъждане. В редица заводи са изградени съвети на майсторите, съвети на бригадирите и приети техните статути. За пръв път са съставени длъжностни характеристики за прекиите ръководители в ДСП „Родопа", завод „Н. Киров", ККЗ „Иван Димитров" — Русе, завод „Модул" — Бяла. Те помогнаха много за изясняване на гамата от политически, делови и интелектуални качества, необходими за всеки от тях, както и за по-нататъшната разстановка и обучение на кадрите. В ДСП „Родопа" по цехове бе проведено открито обсъждане на функциите, правата и отговорностите на преките ръководители. То премина много активно и даде отговор на редица конкретни въпроси, възникнали в практиката на месокомбината.

С непосредствената помощ на партийния комитет профкомитетът на завод „Жити" осъществи едно интересно начинание. По цехове и участъци се състояха непринудени разговори на тема: „Майсторът — другар, възпитател и приятел". След това се проведе и анонимна анкета за деловите и интелектуалните качества на преките ръководители. Резултатите от всички тези мероприятия бяха много ценни за обогатяване и внасяне по-голяма конкретност в дейността на първичните партийни организации. Интерес представлява и една друга идея, реализирана съвместно от партийното и стопанското ръководство на завод „П. Караминчев" — Русе. Периодично по участъци се организират работни срещи с бригадирите, а на всички сменни майстори — с началника на производствения отдел. Те помагат за повишаване производителността на труда на отделните единици.

И още нещо: в МЗ „Модул" — гр. Бяла и ДМЗ „Г. Димитров" се проведоха вечери на майстора; в ККЗ „Иван Димитров" и ДМЗ „Г. Димитров" се въведе практиката майсторите, бригадирите и другите преки ръководители да се отчитат периодично пред партийните групи за извършената от тях работа и участието им в учебните звена. Сред партийните групи в завод „П. Караминчев" беше извършена анкета за уменията и способностите на низовите ръководители и за необходимите мероприятия в тази насока. Резултатите от нея дадоха обилен материал за анализ, а също така и идеи за нови форми на работа; по подобряването дейността на първичните партийни организации за повишаване ролята на преките ръководители като възпитатели; за по-рационално организиране изучаването на ленинските принципи на ръководство; как да се повиши политическата им подготовка и квалификацията; периодически да се прави персонална преценка на тяхната дейност; за необходимостта да им се оказва навременна помощ... След известно време партийният комитет направи всеобхватна преценка на ефективността от всичко извършено в това отношение. Откри се една съществена слабост — недостатъчният партиен контрол и взискателност към майсторите, бригадирите за изпълнение на едно от най-важните изисквания на XI партиен конгрес — стопанският ръководител, като организира компетентно производствената дейност, да бъде и пламенен възпитател на творците на блага.

Периодичната преценка има дълбоко възпитателно значение. Тя разкрива слабите места на ръководителя и му показва пътищата, насоките за подобряване на работата, за повишаване неговото образование и квалификация.

Макар и непряко, но съществено влияние върху дейността и стремежа на отделния низов ръководител към усъвършенстване има и системата на съревнование, прилагана в съответното предприятие. В това отношение интересен диференциран подход е осъществен в завод „Н. Киров". Под непосредствения контрол и със съдействието на партийния комитет профкомитетът е разработил стройна система за другарска надпревара — с конкретни условия и показатели, отразяващи различни страни от изявата на прекия ръководен кадър. На тази основа са определени и съответните почетни звания: „Най-добър бригадир", „Най-добър майстор", „Най-добър началник на цех". Отчитането става редовно, при точно спазване на условията.

Наред с извършеното от партийните органи и организации за повишаване ролята и авторитета на низовите ръководители в производството съществуват и редица нерешени проблеми. В една или друга степен това затруднява работата на тези кадри, намалява ефективността на тяхната работа или пък не дава възможност за разгръщане на творческите им сили. Макар че в повечето от предприятията на партийни събрания редовно се обсъждат толкова важни въпроси като: „Организаторската и политическата работа на комунистите, на ръководните стопански кадри за приложението на науката и техническия прогрес в производството"; „Ефективното използване на основните фондове"; „Укрепването на дисциплината в трудовия колектив" и др., то това все още до известна степен става теоретично. Така е, защото при подготовката на инициативите от този род или за вземането на съответни решения преките ръководители се явяват само един пасивен обект на въздействие. А те не само има какво конкретно да предложат, но и могат по-добре от всички да изтъкнат как най-резултатно би се реализирала една или друга задача. Та нали всеки ден именно те се сблъскват с всички трудности при изпълнението на насрещния план. Ето защо неизбежен е изводът, че при решаването на важни стопански задачи вече е недостатъчно да се използват само силите на инженерите, техноло-

Digitized by Google

зите, икономистите. Наложително е все по-смело да се дава простор за изява на опита, знанията и уменията на прекните ръководители. Така те ще бъдат стимулирани, ще се издига тяхната роля и авторитет както пред работниците, така и сред специалистите. Партийните комитети и особено първичните партийни организации могат да направят твърде много в това отношение. От една страна, като повишават изискванията към стопанските ръководства, от друга — чрез използване силата на една изпитана форма — възлагането на краткотрайни и дългосрочни поръчения на комунистите — низови ръководители, при изпълнението на важни производствени и други проблеми. Даването след това на личен отчет пред партийните събрания по цехове, участъци и бригади (смени) за тяхното изпълнение ще покаже личния принос на тая категория ръководители за осъществяване на основните задачи на трудовия колектив.

Има още какво да се желае и в някои други насоки. Вече се утвърдиха редица високоефективни форми за повишаване авангардната роля на комунистите в производството. Но те могат да обхванат по подходящ начин и изоставащите низови ръководители — комунисти, чиито звена не изпълняват добре производствените си програми. Хубав е примерът в това отношение на партийните ръководства в заводите „В. Пискова" и „Г. Генов", ДМЗ „Г. Димитров", птицекомбината, ТЕЦ—Русе. Или да вземем завод „Жити": Тук под ръководството на заводския партиен комитет в определен ден от месеца стопанските ръководители, инженерните кадри провеждат срещи с работниците по бригади. На тях се анализират основните задачи, които колективът на цеха, на смяната, на бригадата трябва да решава през следващия месец. Разясняват се също така решенията на заводския партиен комитет и първичната партийна организация, отчита се извършеното от тях и стопанските дейци по направените на предишни срещи бележки и предложения, изслушват се внимателно възникналите нови идеи, искания. В тези делови разговори редом с работниците твърде активни са бригадирите, майсторите. И ползата от тях, разбира се, е много голяма. Ето защо и партийните, и стопанските органи на фабрика „Фазан", ДНЗ „Л. Таджер", завод „Ал. Атанасов"... ги използват редовно.

• • •

Да се изучава, обобщава и разпространява най-ценният опит — това е една от главните задачи, които под ръководството на партийните комитети, стопанските ръководства в окръга решават сега. Още повече като се има предвид, че тя не е лека и постигнатите резултати досега в много случаи са незадоволителни. Повечето от причините, разбира се, са субективни, но затрудненията идват и от редица обективни фактори. По начало стилът на една ръководна личност е израз на сложна съвкупност от качества, черти, маниери и навици на дейността ѝ. А щом е така, то е ясно, че определен положителен стил не се създава за кратко време. Редом с това в условията на извънредно динамичното развитие на нашата икономика значително нарасна и продължава да се увеличава категорията на новите, сравнително неопитни ръководни кадри. А доскоро бригадирите, майсторите се издигаха изключително из редовете на прекните изпълнители. По този начин и маниерът на работата им, и гамата на използваните от тях методи е сравнително тясна. Не маловажна причина е и неизяснеият до неотдавна статут на тези кадри. В тези слабости до известна степен се отразяват недостатъците в дейността на стопанските ръководства на предприятията и разбира се, на съответните партийни бюра и комитети. Затова от изключителна важност и голяма полза и сега си остава творческото прилагане на постановлението на Централния комитет на БКП и Министерския съвет.

В русенските предприятия под ръководството на партийните комитети и организации вече всички непосредствени ръководители на производството се водят на пряк отчет. Полагат се системни грижи за тяхната подготовка, за обмяна на положителния опит... Но тези непрестанни грижи за тяхното израстване са съпроводени от системен контрол и повишена взискателност към тяхната работа с хората. И ако трябва да се изтъкне разновидността за постигнатите вече твърде добри резултати, то трябва да подчертаем именно новия подход на партийните комитети и организации, на стопанските дейци в решаването на този важен проблем. Водещ фактор се оказа именно усъвършенстуването на техния стил и методи на работа. По този начин на поверените на прекните ръководителите звена се осигуряват по-добри условия за работа, на майсторите, бригадирите се дава личен пример на предвидливост и деловитост, разговорливост, справедливост.

Редица партийни комитети — ДМЗ „Г. Димитров", завод „П. Карамитчев", завод „Д. Благоев", промишлено-аграрен комплекс „Д. Благоев" включиха в своите планове мероприятия и задачи, насочени за цел подобряването стила и метода на работа, както на стопанските дейци, така и на прекните ръководители в производството. Твърде много се направи в това отношение в завод „Н. Киров" около подготовката на призива за пълно използване на производствените мощности в условията на петдневна работна седмица, както и в хода на реализирането на самата инициатива. С активната помощ на заводския партиен комитет, на стопанското ръководство и профкомитета редица майстори, бригадири, началници на смени се изявиха като компетентни организатори и грижливи стопани. Осигурена им бе възможност да правят най-различни предложе-

Digitized by Google

ния, да водят делови разговори с подчинените си, да съчетават своята инициатива с проявите на поверените им работници. Така много преки ръководители се изявиха пълноценно.

Но каквото и да се предприема за усъвършенстване работата с преките ръководители на производството, без системни грижи за повишаване на техния образователен ценз и квалификация желаният резултат не ще се получи. Ето защо в съответствие с новите изисквания болшинството от партийните комитети и стопански ръководства подхождат съвсем конкретно. Още повече, като се има предвид, че съставът на ръководителите на производствените звена по образование и ниво на квалификация е твърде разнороден. От общия им брой в окръга само 5—6 на сто са с професионално (в т. ч. ФЗУ), средно и средно специално. Бяха съобразени редица изисквания, които сложиха своя отпечатък и върху структурата, вида и състава на сформираните учебни звена.

В основните, водещите предприятия на окръга първата учебна година премина много организирано и резултатно. В заводите „Н. Киров" и „П. Карамянчев", в ДМЗ „Г. Димитров" и ЛВЗ „В. Коларов" курсовете с тези ръководители бяха организирани по специални, комбинирани учебни програми, в които бяха застъпени актуални раздели като: основи на организацията на производството и труда; икономически и правни знания за низовия ръководител; проблеми на трудовия колектив (социално-психологически аспекти) и др. В това отношение партийните комитети и административните ръководства бяха подпомогнати и от някои централни ведомства като държавните стопански обединения, „Агромашина", „Автотранспорт", „БДЖ", „Пластмаси" и др. За лектори в курсовете бяха привлечени най-отговорните ръководители и специалисти на предприятията, преподаватели от ВИИМЕСС — Русе, филиала на АОНСУ, от университета по марксизъм-ленинизъм при ОК на БКП и др. В такива големи предприятия като ДМЗ „Г. Димитров" и завод „Н. Киров" учебната година приключи с голям успех. Резултатите от изпита бяха разгледани съвместно от партийните комитети и административните ръководства. Този анализ, изготвен от най-отговорните ръководители на предприятия, наложи и някои преоценки на деловите и политически качества на част от прекия ръководен състав съобразно съвременните изисквания, станаха някои вътрешни размествания — извърши се, така да се каже, селекция на наличните кадри от този ранг с оглед да се осигурят надеждни кадри за ръководните производствени звена. Бяха приети нови комплексни мероприятия — целещи постепенното цялостно решаване на проблема за обучението на бригадирите, майсторите и останалите ръководители. Под ръководството на партийните комитети бе извършено разпределение на низовите ръководни кадри по учебни звена и заведения. По-голямата част от тях бяха обхванати в системата на икономическото образование, други — в професионално-учебните центрове. А ръководителите с професионално и незавършено средно образование се насочиха предимно към вечерните училища и техникумите. В ДМЗ „Г. Димитров" е формиран постоянно действуващ курс за преки ръководители.

Досегашният опит и новите изисквания, произтичащи от важните задачи за разрешаване през седмата петилетка, съдействуват за още по-голяма ефективност в работата с преките ръководители на производството.

Димитър ЛУКАНОВ

МАСОВО-ПОЛИТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ СРЕД ЖИВОТНОВЪДИТЕ

По-нататъшният подем на животновъдството е пряко зависим от бързото решаване на кадровия проблем. Усилията са насочени в две направления: от една страна, към привличане на повече местни жители кооператори за работа в комплексите и фермите, а от друга — към подобряване на политическата и професионалната подготовка на изпълнителските кадри.

Сега в животновъдството на Толбухински окръг работят общо 9595 души, като някои от структурните показатели са: 3085 жени, 917 членове на Комсомола и 581 членове на БКП. Само за няколко месеца в чест на Единадесетия партиен конгрес в животновъдството бе приет нов комсомолски набор от 104 младежи и девойки.

Всичко това предопределя и необходимостта от засилване на партийно-политическата работа сред този отряд на селскостопанските труженици, така както това изискват партийните решения: да расте броят на младите хора, работещи в животновъдството; да се засили ролята и отговорността на профсъюзите, Отечествения фронт и Комсомола, на народните съвети и стопанските ръководства при решаването на тези важни задачи; специални ефикасни мерки трябва да се вземат за подобряване условията на труда и би-

Digitized by Google

та на работниците, заети в животновъдството; материалните и моралните стимули в съревнованието да станат постоянно действуващ ефикасен фактор за повишаване социалистическата съзнателност на кооператорите, работниците и специалистите от животновъдството; благоустрояването на животновъдните ферми да се смята като неразделна част от модерната материално-техническа база.

Тия изисквания ОК на БКП разработи в специални мероприятия за подобряване на партийно-политическата работа сред животновъдите. При изготвянето им най-широко бе използван положителният опит на областния комитет на КПСС от побратимената Кировградска област в УССР. Отогава измина по-малко от година, но независимо от краткия срок в целия окръг бе извършена значителна работа, голяма част от която бе начената още преди това.

Първата задача, с която партийните и стопанските ръководства се заеха, както това стана при механизаторите, бе подобряване на условията на труда и бита на кооператорите, работниците и специалистите в животновъдството. В създадената нова или преустроена стара база при концентрацията се създадоха сравнително добри условия на труд и бит на работещите в животновъдството. В свинекомплексите на Козлодуйци, Септемврийци и Карапелит, в телекомплекса край Генерал Тошево, в уедрените ферми на АПК—Шабла, Тервел, Генерал Тошево и други бяха създадени клубове за провеждането на партийно-политическа работа и сравнително добре обзаведени стаи на гледачите, където те прекарват част от свободното си време, четат вестници, преглеждат списания, слушат радиопредавания. На тези места бяха създадени бани със съблекални, кухни и столове, където животновъдите получават евтина и питателна топла храна. Добре е решен въпросът с облеклото и транспорта от домовете до работните места. Това става с коли на АПК и превоз от ДАП.

Разбира се, направеното досега е само едно добро начало. Успешното решаване на тази задача в целия окръг предвижда в приетите мероприятия преустройство или строителство на стаи и клубове на животновъдите, бани и съблекални, кухни и столове във всички АПК. За целта ще се направят 2—3 модела, които да послужат като образец за всички останали. Вземат се конкретни мерки за благоустрояване и хигиенизиране на районите и дворовете на животновъдните комплекси и ферми, като особено внимание се обръща на тяхното ограждане, асфалтиране, озеленяване с дръвчета, цветни градини, тревни площи и подобряване на нагледната агитация и политическа украса. За пример в тази насока ние посочваме свинекомплекса в Козлодуйци, телекомплекса в Генерал Тошево, птицекомбината в Дончево и някои уедрени ферми от Шабла, Тервел, Генерал Тошево и т. н.

Другият основен въпрос, на който партийните комитети, профсъюзите и Комсомолът отделиха по-голямо внимание, е подобряване на идеологическата работа. Под ръководството на партийните комитети на по-близък отчет и контрол бе взето политическото и икономическото обучение на кооператорите, работниците и специалистите, работещи в животновъдството. В двадесет и шест ППО, където членуват само животновъди, бяха изградени партийни учебни звена, а всички останали комунисти, комсомолци и профсъюзни членове са обхванати в сборни звена в системата на партийната и профсъюзната учебна година. За пропагандисти се подбират добре политически подготвени ръководители и специалисти. Наред с това по линията на местните групи докладчици и дружество „Георги Кирков" периодически се изнасят беседи и лекции с конкретна тематика, политинформации и др. Особено през настоящата година местни и окръжни лектори изнесоха пред животновъдите беседи, свързани с Двадесет и петия конгрес на КПСС, Единадесетия конгрес на БКП, 20-годишнината от Априлския пленум и 100-годишнината от Априлското въстание. Заедно с политическата подготовка голямо внимание се отделя на професионалната подготовка. Под ръководството на профсъюзните и стопанските ръководства ежегодно през месеците декември, януари и февруари се организират курсове за квалификация, изнасят се лекции и беседи по зооветеринарните въпроси.

Голямо внимание отделят партийните комитети и организации, профсъюзните и стопанските ръководства за подобряване на разяснителната работа. Ежегодно, както и през тази година, основното ударение в агитационната работа падна на разясняване на плана, разкриване на допълнителните резерви, приемането на насрещните планове и обещанията. Всичко това стана организирано и при висока политическа и трудова активност.

Особено значение се отдава в окръга на мероприятията, които имат за цел да се издигне почитта и уважението към професията на животновъдите. Партийните, профсъюзните и стопанските ръководства организират за животновъдите вечери на професията, срещи с изтъкнати селскостопански специалисти, вечери портрети, изпращане в пенсия и др. Стана традиция ежегодно през май по райони на АПК да се организира и провежда преглед за състоянието на животните. Отличилите се животновъди получават награди. По същество тези прегледи се превръщат в истински празници.

В района на Генералтошевския аграрно-промишлен комплекс всяка събота организирано се провежда денят на животновъда. В този ден партийни и стопански ръководители от района посещават всички ферми. Там заедно с преките ръководители отчитат съревнованието, поставят нови задачи и изнасят кратка политическа беседа или информация. На поставените от животновъдите въпроси отговарят веднага или на следващия ден на животновъда.

Digitized by Google

Такава организация е създадена и в АПК — Тервел. Крушари. Шабла.

Партийните, комсомолските и стопанските ръководства отделят голямо внимание на младежите животновъди. Те са под прекия отчет на окръжния комитет на ДКМС. От 917 младежи в животновъдството 414 са в говедовъдството. За 23 стада в овцефермите се грижат млади хора, младежки са производствените единици в говедовъдството на с. Бакалово, Лозница, Кремена, птицефермите в Зърнево и Ведрина. За всички тях са учредени специални морални и материални награди.

В окръга бе подета преди три години в чест на Националната партийна конференция интересната инициатива — движението на стотонниците най-напред от няколко животновъди, доячи от АПК в Толбухин—изток. На следващата година седемнадесетте ентусиазирани стотонници от Толбухинския АПК излязоха с призив-обещание към всички доячи от окръга. Бюрото на ОК на БКП високо оцени тази инициатива и препоръча да се разшири в целия окръг. За почина се заговори навсякъде — по ферми, сред доячи и специалисти. Пресмятаха се възможностите, поеха се обещания. Окръжният вестник „Добруджанска трибуна" и всички местни вестници към АПК редовно поместваха подходящи материали, радиовъзлите организираха предавания за стотонниците — кандидати за това звание, за техните успехи и т. н.

В АПК—Толбухин—изток инициаторите в края на всяко тримесечие провеждаха районни срещи със стотонниците и техните последователи. Отчиташе се съревнованието, на първенците се връчваха материални и морални стимули. В АПК—Балчик бе учреден преходен флаг „Стотонник първенец", а по домовете им с поставяха табелки с надпис: „Тук живее доячка стотонник". В АПК—Каварна изпращаха поздравителни писма и адреси до семействата на доячите първенци. Добра предварителна агитационно-разяснителна работа се провежда при организирането на състезанията „най-добър млад доячка" и „най-добър доячка". Състезанията започват по АПК и завършват с окръжен конкурс състезание.

Интересна и богата по съдържание масово-политическа работа се извърши сред животновъдите в АПК—Генерал Тошево и Шабла. В уедрените кравеферми на Шабла и Дуранкулак бяха организирани школи за изучаване опита на първенците от 1974 г. — Катя Ташева, Добра Гагева, Желяза Желева и Руска Стефанова.

През 1975 г. 220 животновъди надоиха по над 100 тона мляко или всеки пети доячка стана стотонник. С това броят им се удвои в сравнение с 1974 г. Доячите стотонници, в чиито ръце са поверени 6045 крави, изпълниха годишния план 112.8 процента, като предадоха над плана 2564 тона мляко. Средният млекопадой от крава е 3724 литра, а 70 стотонника надоиха по над 4000 литра мляко от крава.

В края на януари т. г. бюрото на ОК на БКП проведе среща с всички доячи стотонници и техните последователи, специалисти и ръководители от АПК. Приет бе нов призив: „Всеки трети доячка стотонник— с по 4000 литра мляко от крава". Сега по този призив работят всички животновъди от окръга. Съревнованието се отчита ежемесечно и резултатите се поместват в окръжния вестник.

За подобряване на идеологическата работа сред животновъдите в окръга много допринасят и местните вестници. Почти във всеки брой се поместват разнообразни журналистически материали за животновъдите, обменя се положителен опит, отчита се съревнованието, публикуват се портретите на най-добрите.

За активизиране на масово-политическата работа, за обществено популяризиране и издигане професията на животновъда широко се използва нагледната агитация, политическата украса и други подходящи печатни материали. В свинекомплекса Козлодуйци, телекомплекса — Генерал Тошево, птицекомбината — Дончево и в някои от уедрените ферми в АПК—Шабла, Крушари, Тервел и Генерал Тошево бе изготвена и поставена подходяща едромащабна, внушителна нагледна агитация и политическа украса. Особено внимание се обръща на онагледяване показателите от насрещните планове, резултатите от съревнованието, уреждат се кътове и алеи на първенците. Постепенно нагледната агитация се подобрява във всички АПК. В това направление обаче има още много да се прави, за да стане тя действително актуална, действена и политически издържана.

Сега вниманието на партийните комитети и организации е насочено към подобряване индивидуалната работа с животновъдите. За изпълнението на тази задача на отделни комунисти и активисти са връчени конкретни поръчения.

Разбира се, настъпилите подобрения в партийно-политическата работа сред животновъдите трябва да се счита като добро начало, начало на една още трудна и продължителна работа. Приетите конкретни мероприятия от бюрото на ОК на БКП несъмнено ще допринесат много за активизиране на цялостната работа сред животновъдите, в частност и по-специално за подобряване на политическата и възпитателната работа с хората. Усилията в това отношение са насочени преди всичко към изпълнение на конгресните решения под девиза: „Качество и ефективност — ефективност и качество".

Кирил ЯНУШЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот" за Толбухински окръг

Digitized by Google

КАКЪВТО НЕ Е...

Комунистът и застоят, подобно на вятъра и мъглата, са несъвместими. Човекът с партийната членска книжка е винаги в авангарда на живота. Той не крие своята класова определеност и с присъщата му енергия воюва за непрекъснатата победа на класово-партийните позиции, за реализиране на партийните предначертания.

В най-общи черти Уставът и Програмата на Партията, трудовете на класиците на марксизма-ленинизма, други партийни документи очертават образа на комуниста, определят неговите най-характерни качества, неговите достойнства, добродетели. Казаното от др. Тодор Живков в Отчета на Централния комитет пред Единадесетия конгрес за кадрите, че те трябва да притежават и у тях непрекъснато да се възпитава „... силно чувство за отговорност пред Партията и обществото — отговорност за своите лични действия и за колектива, който ръководят; творческо отношение към проблемите, самоинициатива, размах и деловитост, нетърпимост към рутината и застоя, постоянни грижи за повишаване на професионалната, политическата и общокултурната подготовка; единство между думите и делата, скромност и простота в държанието, непосредственост в общуването с хората"[1] с пълна сила се отнася за всички комунисти. Разбира се, личността на отделния комунист се допълва от индивидуалното, от неповторимото, което носи всеки човек, тъй като не съществува комунист изобщо.

Комунистът, неговите дела, неговото присъствие в живота, всичко добро, което е сторил за хората, са непрекъснат обект на средствата за масова информация, пример за показ в беседи, в лекции, на учебни занятия. Благодарение на тези непрестанни усилия на устното и печатното слово зрителят и слушателят добиват вярна представа, съставят си точен портрет на стотици комунисти от трудовия фронт, узнават за почините на Петър Брайков и Георги Куцаров, за дългогодишната настойническа дейност на Иван Факирев, за обещанието на героя на социалистическия труд, тъкачката многомашинничка Лиляна Димитрова и секционния майстор Ради Стоянов от Нова Загора до Централния комитет на Партията и др. Тодор Живков да изпълнят до Първи май плана си за цялата 1976 г., а плана за седмата петилетка — за една година и единадесет месеца; научават новите инициативи на

[1] Т. Живков. Отчет на Централния комитет на Българската комунистическа партия за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи. С., Партиздат, 1976, с. 99.

Digitized by Google

комунистите от цялата страна за претворяване в дела решенията на Единадесетия партиен конгрес.

Както всяка личност е изградена от благотворни черти и недостатъци, така и личността на комуниста притежава своите плюсове и минуси. Характерното е, че животът на комуниста протича в непрекъснато преодоляване на тези трудности и в това се реализира големият смисъл на неговия живот — да върви от доброто към по-доброто. Никой не може да се провикне: „Аз съм завършен комунист", тъй като би отрекъл естествения процес на усъвършенстване на личността. Ето защо портретуването на комуниста се нуждае освен от добронамереност още и от правдивост, от точен щрих, чужд еднакво и на лакировката, и на угрозяването.

В редица случаи обаче, макар и непреобладаващи, личността на комуниста се обеднява до невероятна степен, отнемат й се човешките, земните качества, онези качества, които я правят жизнена, непосредствена, неповторима. На комуниста най-често се приписват еднопосочни чувства — удовлетворение от изпълнения план, радост, че животните са сити, умиление в края на засетия блок, възторг от ниската смъртност при малките пилета. Разбира се, на комуниста производственик тия вълнения не са чужди. Но чудно е защо едва ли не се натрапва невярната представа, че комунистът не тъжи, не скърби, не се тревожи от неосъществените лични и семейни планове, че не го вълнуват все още несъвършените междучовешки отношения. Неестественото и помпозно описание подобно на дребна шарка докосва много текстове за личността на комуниста и по този начин го лишава от естествената неподправеност на неговото битие, представя ни го такъв, какъвто не е всъщност.

Така например героичното при комуниста, качества на издръжливост, упоритост, способност да преодолява трудностите най-често се търсят в неестествена обстановка, в извънредни обстоятелства, в утруднени битови условия, в денонощно бдене над задачите, като че ли в работния ден, в слънчевото време, в тихите утрини не биха се поставили на изпитание неговото мъжество, умение, съобразителност, творчество, не биха се проявили всички добри качества на комунистите. В очерк за секретарка на първична партийна организация в един птицекомбинат се казва: „Пет денонощия тази жена не се е прибирала у дома си като хората. Сутрин никой не разбира, че си е отишла само да се измие и преоблече. А после пак с първата кола заминава да търси фураж. Няма друг изход, бройлерните центрове изнемогват." За друг комунист, без да се мотивира, авторът се удивлява: „Спри за миг и погледни часовника! Четири часа през нощта! Сега хората сънуват най-чудесни сънища".

Разбира се, съществуват производства, производствени процеси, които се извършват и протичат нощем, идват моменти, породени от случайни обстоятелства, когато трябва да се поработи повече през деня (престъпление ще бъде пред дъжд да се напусне площадката за сушене на зърно, вълна, памук, плодове, защото е свършило работното време), но да се търси трудов героизъм не в ежедневието, а в изключението е същностно и методологично погрешно.

В първия пример казаните похвални думи за работата на секретарката на първичната партийна организация се обръщат срещу нея, срещу стила й на ръководство, разкриват методи на работа, които нашата Партия непрекъснато осъжда. Вместо да застави със силата на партийните решения и поръчения съответните длъжностни лица да изпълнят срочно и качествено възложената им работа, тя сяда в кабината на първия автомобил и пет денонощия търси фуражни смески,

Digitized by Google

като само сутрин се прибира в къщи, колкото да се измие и преоблече. Намерението на автора да покаже как партийната секретарка милее за работата се е превърнало в своя противоположност — показано е как партийната секретарка не трябва да работи, показано е, че авторът не познава партийното строителство. Не от вчера Партията призовава към разграничаване на функциите, за изчисляване стила на партийното ръководство от всякакви похвати, характерни за стопанското и административното управление. Ето защо повърхностното отношение на автора би могло да доведе до невярна, превратна представа у читателя за ролята на партийния секретар. И още нещо, което не само буди недоумение, но и крещи с несъответствието си на живота. Навсякъде у нас социалистическият труженик упражнява правото си на труд осем часа на ден, при петдневна работна седмица (за някои професии работният ден е по-малък от осем часа). Работният режим на трудещите се се контролира от държавни органи и обществени организации. В бъдеще с оглед постиженията на научно-техническата революция и принципите на социалистическия начин на живот ще намаляват и работният ден, и работната седмица. Увеличеното свободно време и сега дава прекрасна възможност за почивка и културни занимания, за усъвършенстване на човешката личност, за възпитание на поколението. Ето защо виждането на героичното единствено в безсънните нощи е невярно отражение на живота и съдържа в себе си, макар и не по воля, черногледство.

Търсенето на мъжественото у комуниста върви и по една друга линия на огрубяване, позната не от вчера — работният процес протича при сложни, извънредни метеорологични условия — сняг, пек, градушка, студ, мъгла, проливен дъжд. Към ветеринарна лекарка, членка на Партията, се отправя питане: „Спомняте ли си снежната буря през ноември миналата година? Извикаха ви посред нощ. Пеша вървяхте до фермата, собственоръчно товарехте фураж и разнасяхте на животните."

Безспорно всяка професия има своите трудности. Съществуват случаи, когато хигиената на труда не е на изискващата висота. Селскостопанските труженици, работниците от строителството и от някои други професии, чийто трудов процес протича на открито, не работят единствено в слънчево време — и дъжд ще ги навали, и кал ще ги опръска. Войнствуващият примитив обаче не се тревожи, че като потвърждава едно, може да отрече сто други добрини, като твърди, че хората работят денонощно и се прибират в къщи изцапани със сажди, отрича, без да му трепне окото, многогодишните грижи на Партията за подобряване условията на труда. В бита и хигиената на труда настъпиха революционни изменения. Животът на човека е защитен, здравето му се опазва и от нормативни актове, и от реални материални условия. Механизаторите от Овчарово, Толбухински окръг, разполагат с уютен стол, хигиенни помещения, стан за отдих, клубове за културно-просветна работа. Механизаторите от Низово, Ямболско, през усилените летни дни получават топла храна на полето, овчарите от пограничното село Раздел живеят в удобни помещения и през ден са при семействата си.

Примитивизмът в огрубяване личността на комуниста е неуморим. Много често той ни го представя като човек, на когото семейството е втора и трета грижа. Широко разпространената представа за второстепенната роля на семейството при комуниста е невярна и не съответствува на неговото действително трудово и лично битие. В очерк за секретарка на заводски партиен комитет се изрежда: „Димова беше казала: „Сякаш нямам вече личен живот. Да, не остава време за личен живот." Знатен овчар заявява в къщи: „Тръгвам, чака

Digitized by Google

ме стадото". А ето как авторът си представя семейството вечер: „Събират се у дома вечер, а всеки за своята работа мисли. Тинка си нахвърля задачите за другия ден, прави си план кое по-напред да свърши."

По-внимателното вглеждане в тези редове би открило едно студено семейно огнище, отчуждени хора, които единствено се вълнуват от резултатите на изтеклото тримесечие, където никой не пуска транзистор, не запява, не се събира с приятели, не сяда до телевизора, не се ядосва от загубата на любимия отбор, не протяга ръка към косите на дъщеричката, получила през деня отличен в училище. Никакви емоции в семейството на комуниста, защото „всеки си нахвърля задачите за деня". По своята същност това е духовно ограбване на комуниста, посегателство върху неговата богата душевност. Известно е, че всеки човек, комунист или безпартиен, работи, за да добие средства за съществуване, за продължение на живота. Комунистът е велик в труда, защото идва освен със своята сила, още със своята мисъл. Комунистът се труди, съревновава се с другите, бори се за изпълнението на производствените задачи по обем и качество с непомраченото съзнание, с ясната представа, че трудът му отива за благото на обществото. Това общество, този свят, който е и негов. Ние възхваляваме първенците на труда, комунистите, които влизат в трудни трудови битки и тази непрекъсната възхвала на героите на труда, истинските герои на нашето време ще звучи все по-високо и по-високо. Но колкото и да удовлетворява работата, тя не трябва да се поставя над семейството. Зрелият социализъм предостави и ще предостави още повече свободно време и значителна част от него се запълва с грижите за семейството, за отглеждане и възпитание на подрастващите. Ето защо с цялата сила на душата си комунистът се стреми към зрелия социализъм, който наред с многото добрини ще му предостави и повече свободно време, което според думите на Маркс е: „Неограничено пространство за развитие на всички способности на човека". Тъй че комунистът и вчера, и днес проявява своите качества, самоосъществява се като личност и в работното, и в свободното време. Текстовете, където партийният член е представен едва ли не като част от машината, едва ли не като същество, в чийто жили тече нафта, в чието съзнание денонощно се изреждат цифри, са, най-меко казано, несериозно отношение към комуниста, към неговата роля в живота. Стихията на второстепенното място на семейството в неговия живот продължава да обрулва нравствения му лик и не държи сметка, че животът в колектива е интересен по свой начин, но неговата привлекателност не нарушава семейството, напротив, колективът най-често помага на своите членове да заздравят семействата си.

Комунистите извършиха и извършват велики дела. Сътвореното от тях е същинско осмо чудо на света, но всичко е плод на техния упорит труд, на способността им да организират и водят масите, да мобилизират и сплотяват умствените и физическите сили на трудещите се към нови претворения. Подвигът на комунистите — работници, селяни, народната интелигенция, е несменяема тема на литературата и изкуството, на печатното и говоримото слово, ала нравствената висота на този подвиг властно изисква и висота на изложението, скромно портретуване, незамърсено от помпозни думи и биографии с невероятности, както скромна е в своята величавост личността на комуниста. Това, че в Партията се приемат хора с повече добродетели, с по-високо съзнание за дълг към делото на класата и Партията, не прави тези хора свръхестествени. Не е най-типично за работата и призванието на ветеринарната лекарка посред нощ да посещава фермите, за да даде лично тя фураж на животните.

Digitized by Google

Не е пощаден и езикът на комуниста. Обикновени работници, селяни, служители говорят неестествено, употребяват чужди, несвойствени за тях думи, редят изречения, лишени от свежестта на образния народен език. Възторгът и радостта, възхвалата и умилението на хилядите труженици често пъти се проявяват в беглата усмивка, в жеста, в краткото възклицание и тяхното „ура" прилича повече на песен, отколкото на казармен вик.

Работници комунисти от цеха се провикват към новоизбраната секретарка на първичната партийна организация: „Ето, води ни и влагай всичко, със сърцето си следи остави".

Работничка предачка изповядва: „Искам да произвеждам много и качествено, искам, защото такъв е моят дълг като комунистка и работничка". Работник от леярен цех заявява: „В онези години, когато се наливаха основите на родната ни металургия".

Всички изказвания си приличат — еднаква конструкция, еднакъв възторг, еднакъв фалш и сухота, като че ли навсякъде говори един човек, забравил майчиния език, образен и оцветен с диалекти. Общото образователно ниво и култура на трудещите се порасна значително, словото се обогатява с нови думи, породени най-вече от научно-техническите открития, но съвременният труженик е запазил стародавния начин и способност да се изразява кратко, цветисто, точно, без превземки, чужд на жаргона, шаблона, книжната щампа. Вместо да стигнат до богатия език на народа, в преобладаващите текстове за комунистите са вместени сухи, безжизнени думи и по този начин авторите са изравнили, по-скоро са обеднили комуниста до образ и подобие свое.

Случаят не би спрял нашето внимание, ако беше единствен. Повърхностното отношение към личността на комуниста, към неговото реално присъствие в живота не може да се извини. Сантименталният и безстрастен, на много места отчужден възторг за комуниста не е нищо друго освен пръски от един сив поток. Свят дълг на всеки, който драсне щрих за комуниста, е да върши това с повече вглъбение, познание и майсторство. Нека не се забравя, че читателят, зрителят, слушателят се нуждаят от истината за комуниста, а не от неестествената представа за него.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА С ХОРАТА

ИВАН ЗАХАРИЕВ
инструктор в отдел „Пропаганда и агитация"
на ЦК на БКП

Съществен белег на комплексния подход в идеологическата работа на партийните органи и организации е осигуряването на най-пълно съотношение между масовите форми и средства на идеологическото възпитание и индивидуалната всекидневна работа с хората.

Можем да оценим като положителен факта, че в последно време партийните комитети и организации започнаха да мислят повече за ръководството, насочването и осъществяването на индивидуалната работа с хората. Това е стремеж тази характерна черта в дейността на Партията, израз на грижите за укрепване на връзките ѝ с широките народни маси, на вниманието към отделния човек, сега в условията на изграждане на развито социалистическо общество да намери съвременно звучене. Многообразни са формите и средствата за реализирането на този стремеж. Например Софийският окръжен комитет на Партията разработи „Основни положения и насоки за индивидуалната работа". Градският комитет на Партията в Стара Загора в подготовката на пленум оказва по-специална помощ на няколко първични партийни организации от различни сектори на живота за организирано водене на индивидуална работа от партийните бюра с комунистите и от комунистите с членовете на колектива. Окръжните комитети на Партията в Габрово и Русе свикаха съвместно научно-практическа конференция. Този проблем е поставен в плановете за обучение на ръководните партийни и обществени кадри и на активистите на първичните партийни организации в много курсове, школи, университети. Особено резултатна е конференцията, която подготви и проведе окръжният комитет на Партията в Толбухин. Тя мина през три етапа — разговори, срещи в партийните групи, събрания в първичните партийни организации, съвещания по райони, градски конференции. Завърши с окръжна конференция на тема: „Актуални проблеми на индивидуалната работа". Социологическото изследване, направено в подготовката на конференцията, също помогна да се изясни проблемът.

Най-ценното в тази конференция според нас е, че ръководителите, активистите, комунистите всички заедно и всеки поотделно видяха своето място в индивидуалната работа. И което е много важно, получиха знания за съдържанието и организацията ѝ, методически умения за осъществяването ѝ.

Следва определено да се каже, че повишеното внимание към индивидуалната работа е в пряка връзка с процеса на преустройството

Digitized by Google

на идеологическата дейност на Партията, поставен като задача от Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.).

В настоящата статия ще се опитаме да изясним някои проблеми на индивидуалната работа, с което бихме искали да помогнем особено на партийните секретари и бюрата на първичните партийни организации, които следва да бъдат в центъра на тази много важна партийна дейност.

СЪЩНОСТ И ЗАДАЧИ

Индивидуалната работа обогатява масовите политически, идеологически и организационни форми. Тя е неделима, но относително самостоятелна част от партийната работа, част, която дава възможност да се работи с всеки човек, която може да се прилага при всички случаи. Това е най-достъпната и действена форма на агитация, при която агитаторът има възможност най-тясно да общува с агитирания, всестранно да изучи неговите интереси, искания, вълнения, да му помогне да реши и някои на пръв поглед „второстепенни", но за него първостепенни въпроси. Пряко да преведе партийните решения на езика на практиката. Това е възможност ръководителите да конкретизират общодържавните и местните задачи, да ги свържат с потребностите и интересите, със задълженията и отговорностите на всеки човек, за да вникне той по-дълбоко в смисъла и целите на партийните предначертания, съзнателно да определи своето място, роля и принос в творческия съзидателен труд на народа. Това е най-прекият път за диференциран подход към всеки човек. Колкото хора, толкова характери, и с всекиго трябва да се постъпва различно, към всекиго да се търси подход, за да се запази достойнството на човека, да се прояви уважение, зачитане на личността. Това е грижа за човека. Ако си секретар на партийната организация, търси и намери най-верния път за непосредствен досег с всекиго, път до неговото сърце, ключ за проникване на партийната правда в душата му. А това е преди всичко пътят на убеждението — аргументирано, правдиво, навреме.

Какви са задачите на индивидуалната работа? Ето част от тях.

Да съдействува на комунистите, на всички трудещи се правилно да разбират партийната политика и решенията на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации и върху тази основа да ги привлича към съзнателен и творчески труд за тяхното реализиране.

Да помага за изучаване на въпросите, които интересуват или вълнуват хората, за проучване на политическите настроения и общественото мнение. Това дава възможност особено на ръководителите да се учат от хората, от техния опит, да проверяват в практиката партийните и собствените си решения и действия.

Да импулсира и конкретно да подпомага както комунистите и активистите, така и другите граждани чрез изучаване и усвояване на марксизма-ленинизма, да повишават своята идейна убеденост и социалистическа съзнателност.

Да съдействува членовете на Партията и безпартийните да развиват у себе си качествата и чертите на социалистическата личност: съзнателност, дисциплинираност, преданост към социализма, общителност, любознателност, колективизъм.

Да подпомага повече хора да се включват в мероприятията на първичните партийни организации, та организирано да им се въздействува. Така се създават по-пълни условия на партийната организация, на комсомолската, профсъюзната, отечественофронтовската най-конкретно да въздействуват върху всеки човек.

Digitized by Google

Както казахме, индивидуалната работа е многообразна и широкообхватна. Логично е и въпросите, предмет на нейното съдържание, да са разностранни. Ще вземем съдържанието ѝ от аспекта на идеологическата и по-точно на масово-политическата работа.

От принципите, които определят характера на съдържанието на тази дейност, нейното идейно равнище, политическа насоченост, мобилизиращата и роля, от особено значение за индивидуалната работа са партийността, правдивостта, връзката с непосредствените задачи, които стоят пред хората.

Ще се спрем на основните направления в съдържанието на политическата агитация и тяхното отражение на индивидуалната работа, като направим уговорката, че това съдържание за всеки отделен случай трябва да се конкретизира.

Това са проблемите на **вътрешния живот в страната.** През последните няколко месеца предмет на нашата идеологическа и в това число и на индивидуалната работа са решенията на XI конгрес на БКП и XXV конгрес на КПСС.

Въпросите на икономическата и социалната политика на Партията трябва да заемат все по-широко място в съдържанието на индивидуалната работа в трудовия колектив. Да се убеждават трудещите се да дават личен принос за изпълнение на конкретните икономически и производствени задачи, за личния им принос в издирването на резервите, за реконструкцията и модернизацията на предприятието, в което работят, за качеството на произвежданата от тях продукция, за приноса им в икономиите на суровини, материали, енергия, за личната им производителност, за тяхното участие в социалистическото съревнование и за изучаване и внедряване на челния опит и новите почини. Много добре обяснява индивидуалния подход агитатор от обувния завод „Добрич" в Толбухин: „Ако на един работник крояч агитаторът съобщи, че задачата на завода е да произведе през годината 4050 х. чифта обувки, за него тази цифра е мъртва. Но тя оживява, „материализира се", когато агитаторът обясни, че същият работник разкроява 70 хиляди чифта обувки и с това „обува" един град като нашия и когато му покаже похабеното от него парче кожа, чиято стойност е равна на цената на един типов хляб, на един хляб „Добруджа" или „Стара загора", още същия ден той икономисва, оползотворява парчетата кожа и хората около него заговориха колко хляба е спестил днес при разкрояването." Този пример подчертава, че е необходимо освен общо за производствения план и за социалистическото отношение към труда и укрепване на дисциплината да се разясняват и конкретните задачи на всеки член на трудовия колектив. Конкретните проблеми на трудовото възпитание, на борбата с потребителските настроения у част от хората, на социалистическото отношение към обществената собственост да са в центъра на съдържанието на индивидуалната работа. Над това следва да мислят партийните кадри и особено ръководствата на първичните партийни организации, партийните групи при осъществяване на индивидуалната работа, свързана със социално-икономическата политика. Главното да бъде — конкретност и диференцираност.

Към индивидуалната работа по проблемите на вътрешния живот се отнасят и **въпросите на културата, на образованието,** особено за повишаване на общото и специалното образование и за участието в курсовете за квалификация на изпълнителските кадри.

По-специално място в нейното съдържание се отрежда на **нравствените проблеми.** Опитът показва, че въпросите за социалистическия морал, за отрицателните факти и явления в поведението на някои хора, за религиозното влияние и т. н. са много пригодни за индивидуална дейност.

Digitized by Google

Международните проблеми са често обект на лични разговори и коментари между близки и познати. Това е благоприятно обстоятелство, от което партийните агитатори биха могли умело да се възползват.

Съдържанието на индивидуалната работа обхваща и **местните проблеми.** Да не изпускаме из предвид, че местните въпроси и отношения са отражение и огледало на общонационалните. Никола Добрев — първи секретар на градския комитет на Партията в Толбухин, разказа на конференцията: „По едно време много нашумя в нашия град въпросът за реконструкцията на главната улица. При нас заваляха най-различни запитвания, мнения, препоръки. Решихме, че е най-добре да разговаряме с партийните активисти, а те да информират хората по работни места, по местоживеене. Доволни сме, че срещнахме подкрепата на партийните и стопанските ръководства."

Специфични за тази дейност са **лично засягащите само отделния гражданин въпроси.** „Аз съм убеден — разказва един от бригадирите на завод „Маяк", — че за да влияе на хората, за да ги възпитава, низовият ръководител трябва да познава всеки един от тях. Сутрин, щом започнат да идват другарите ми и да заемат местата си зад машините, аз усещам какво е настроението на всекиго. Отида, поразговарям тихо, внимателно, с малко думи, само ние да се чуем, с този у когото настроението е „на нула" и „под нула" и често се оказва, че причината е лична. Ако мога — помогна. Зная, зад всеки план стои човек"

За да има по-голяма ефективност в организирането и провеждането на индивидуалната работа, тя трябва да почива на определена система. Необходимостта от системност се обуславя и от изискването непрекъснато да се изучава трудовият колектив. В Тезисите на ЦК за развитието на Партията е поставена задачата „Всички партийни организации да разширяват и усъвършенстват съществуващата система за индивидуална работа".

СУБЕКТ И ОБЕКТ

В целия този процес най-важна и решаваща е ролята на субекта. От съществено значение е неговото умение и такт да работи с човека, информацията, която има за него, за да му въздействува, вярва ли в него, обича ли работата с хората.

За да се увенчае с успех това трудно, но благородно дело, субектът следва да познава добре психическите качества на човека, на когото ще влияе (и неговия темперамент, и неговия характер, и неговите способности, и неговите влечения, и неговите интереси и т. н.). В. И. Ленин посочва, че личният контакт дава възможност за най-голяма изява на способностите на агитатора в политико-възпитателния процес. Освен това от него се изисква да прилага научност, плановост и системност, доказателственост и убедителност, яснота на изложението, диференцираност. Не случайно др. Т. Живков определя индивидуалната работа като живец на политическата дейност, гръбнак на идеологическата работа на Партията.

Субектите на индивидуалната работа преди всичко са **комунистите.** Никой комунист не е освободен от задължението да увлича, да служи за пример на обкръжаващите го, да влияе на другарите и съседите си, винаги и при всички случаи да отстоява партийната линия. С други думи, всеки комунист съобразно своите възможности и обстановката да участвува в това дело. Не бива никога да се забравя, че личното участие на комуниста произтича от духа на уставните задължения. Но значението на този въпрос все още не се разбира от

Digitized by Google

мнозина, дори и от секретари на първични партийни организации, от ръководители.

Индивидуалната работа с хората трябва да стане **постоянен стил на ръководните стопански и административни кадри.** За пример служи директорът на Завода за строителна техника в Каварна. Той добре познава работниците в производствения процес, в обществения живот. Той не е само организатор на производството, но и възпитател. Този комунист — ръководител, намира време да бъде там, където е най-трудно, да разбере от работниците какво още може да направи, с личния си пример да ги увлече, с организаторските си качества да ги покори, като добър педагог да поощри заслужилия, строго и справедливо да осъди носителите на слабостите. Цялата тази гама от взаимоотношения между ръководител и работници изгражда здрав, социално-психологически климат в завода и в крайна сметка способствува за качественото и ефективното изпълнение на производствените задачи. През май колективът получил за четвърти пореден път и запазил за вечно хранение знамето на ДСО „Строителна техника" за високи трудови постижения.

Този и други примери показват, че важен фактор за възпитанието на трудовите хора, за тяхната политическа и трудова активност е техният ръководител, политическата му зрелост в целия процес на ръководната дейност.

Ударно ядро в индивидуалната работа е **активът на първичната партийна организация.** Това разбиране е намерило положително разрешение в Толбухинската окръжна партийна организация. Секретарите на първичните партийни организации, отговорниците на партийните групи и другите членове на активите на първичните партийни организации са начело. А мнозина от запитаните трудещи се „С кого желаете да разговаряте по интересуващите Ви въпроси?" отговарят: „Със секретаря и членовете на бюрото на първичната партийна организация".

Особено е мястото и ролята на колегите, на **другарите по работа,** а също така на **орденоносците и първенците.** Мнението на 653 души от запитаните 1226 в Толбухински окръг е категорично — на въпроса „С кого желаете да разговаряте по интересуващите Ви въпроси?" те отговарят: „С другарите ми по работа". Очевидно партийните комитети и особено първичните партийни организации трябва много по-умело да се съобразяват с това положение. Въпросът за предпочитанието да се споделя с другарите по работа има много страни. Нека вземем само тази, която се отнася до ролята и възпитателното въздействие на малкия производствен колектив при социализма. Опитът показва, че едно от решаващите условия в това отношение е умението да се съчетават индивидуалната работа и възпитателните функции на трудовия колектив. Ето защо на малкия, „първичния" трудов колектив трябва да се гледа като на един особен „субект" при провеждането на индивидуалната работа.

От всичко изложено следва изводът, че партийните ръководства най-отблизо трябва да следят този въпрос, да възлагат поръчения на най-подходящите. Показателни са отговорите на хора, с които се осъществява индивидуална работа. В отговор на въпроса „Кое не харесвате у хората, които по своя инициатива водят с Вас лични разговори?" мнозина изтъкват на първо място, „че подчертават своето „аз", на второ място „различието между думите и делата им".

Разбира се, възлагането на поръчения в никакъв случай не отнема самоинициативата на комунистите и на ръководните кадри да контактуват с хората лично.

Обект може да бъде всеки. С едни хора ще се работи по едни въпроси, с други — по други, с едни за кратко време, а с други –

Digitized by Google

месеци и т. н., винаги диференцирано и конкретно. Това изисква много добре да се познава социално-психологическият климат в трудовия колектив и своевременно да се реагира на настъпващите изменения в него.

Но обект на индивидуалната работа на партийните организации са преди всичко самите комунисти. В заключителното си изказване на Нацисналното съвещание във Велико Търново др Тодор Живков отбеляза, че партийните организации и партийните бюра имат „задължението да прилагат индивидуален подход към отделния комунист". В Отчетния доклад на Централния комитет пред Единадесетия конгрес се изтъква, че „Сега задачата е партийните организации така да работят с отделните комунисти, че и Партията да се гордее с всеки свой член". Това е партийна постановка, която се нуждае от най-дълбоко осмисляне и конкретно действие от партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации за реализацията й.

Сегашното състояние на организацията на индивидуалната работа показва, че има какво да се желае за рязкото повишаване на вниманието към отделния партиен член.

Голямо внимание обаче следва да се отделя на индивидуалната работа с безпартийните. От по-особени грижи се нуждаят членовете на трудовите колективи, които главно поради характера на труда им не е лесно да се обхващат в колективните мероприятия на партийните организации.

А също така комсомолците и младежите и най-вече новопостъпващото в трудовите колективи младо попълнение. Големи възможности има в това отношение наставническото движение. Секретарите на партийните комитети и организации и агитационните кадри следва да поставят грижата за младите хора на едно от първите места.

Индивидуалната работа с гражданите, които имат отрицателни прояви, е също много важна грижа на секретарите на партийните организации и на партийните активисти.

Тук ще споменем и хората, чиято трудова дейност има по-специфичен характер: работещите в сферата на отдиха и туризма, в сферата на комуналните услуги и търговията, животновъдите, механизаторите.

И към други категории трудещи се и слоеве от населението партийните организации проявяват по-специални грижи и внимание, индивидуален подход. Например в дадено време това са работещите на възлови производствени места, от дърводобива и т. н

ОРГАНИЗАЦИЯ

Формите се определят преди всичко от преките нейни организатори и реализатори, а това са секретарите и членовете на бюрата на първичните партийни организации, партийните отговорници, активистите, стопанските, държавните и други ръководители.

Индивидуалната работа е не само двустранен разговор за въздействие, за разясняване, това е разговор, среща и за взаимно опознаване и общуване, доверяване и по лични въпроси, засягащи само отделния човек. Това е лична среща на ръководителя, на народния съветник и т. н. с отделните хора. Формите са много. Да вземем дните и часовете за приемане на хората. Вярно е, че ръководителят, съветникът и т. н. трябва да се срещат и да разговарят със своите сътрудници, подчинени, избиратели не само в обявените приемни часове. Но на никой ръководител не бива да се разрешава каквото и да е неспазване на тези часове, нито пък друг да го замества в приемното време. Това има важно психологическо и възпитателно значение. Хората го приемат като незачитане, неуважение и се оскърбяват. А това раз-

Digitized by Google

клаща вярата им в партийните, държавните или стопанските органи. И още нещо — това е един от пътищата за утвърждаването на социалистическата демокрация у нас. Да припомним една мисъл на Леонид Илич Брежнев от предизборната му реч в Бауманския район в Москва: „Срещат се и такива другари, които разглеждат приемането на посетители по лични въпроси като незначително дело, незаслужаващо особено внимание. Моля ви, те имали много по-важна работа. Но отношението към нуждите на хората в т. ч. и към техните лични вълнения никак не е маловажно нещо." Правилно постъпват онези ръководители, които не само спазват приемните дни и часове, но и са създали необходимите предпоставки за своевременно и обективно решаване на поставените въпроси. В едно предприятие приемните часове на директорката са в края и след работното време. За да може тя да дава най-пълен отговор и веднага да се вземат мерки по молбите и предложенията на работниците, другите ръководители (технически, икономически, административни, на обществените организации) по това време са на работните си места и при необходимост всеки допринася за решаването на един или друг въпрос. Много добре се посреща определянето на приемни часове от народните съвети в предприятията, на ръководителите на АПК в съставните селища.

Доволни са хората и когато ръководителите на даден трудов колектив организирано посещават семействата на подчинените си. Вече много години положителен опит в това отношение имат партийното, стопанското и профсъюзното ръководство на слаботоковия завод „Климент Ворошилов" в София. Заслужава да се проявява по-голяме внимание за индивидуални срещи (включително и посещения в домовете) на ръководните дейци с орденоносците и първенците в производството, да се изучават и се помага за решаването на техните трудови и лични проблеми.

В почти всички окръзи на страната се практикуват така наречените дни на политическа работа. Добри резултати се постигат в случаите, когато ръководителят, посетил в този ден трудовия колектив, води и лични разговори, устройва приемен час и след това прави обща среща или събрание.

Въздействието върху трудещите се за повишаване на трудовата им активност, убеждаването им да участвуват в социалистическото съревнование, да съставят лични творчески планове и поемат обещания, посещението на първенците е също индивидуална дейност.

Партийното поръчение, отчетът на комуниста, на стопанския ръководител пред партийната организация е индивидуална работа. В обсъждането на дейността и поведението на партийния член и по други поводи в партийното бюро или на събрание също има много от елементите на индивидуалната работа. Това се отнася и за разговорите за авангардната роля на комуниста.

В периодичното приемане на кадрови преценки и атестирането например на идеологическите кадри, както и в работата с жалбите, писмата, предложенията и сигналите на трудещите се се открояват характерни черти на тази дейност.

В своето благородно дело добрите пропагандисти също прилагат индивидуален подход.

Важна и с голяма перспектива форма е движението на наставниците, което по опита на Съветския съюз се разпространява у нас. Първостепенна грижа на наставника е по-бързото производствено приспособяване и професионално израстване, всестранното възпитание на младия и още неопитен член на работническия колектив. Голямо предимство е, че наставникът е лично прикрепен към определен работник и носи морална отговорност за него. Наставничеството съз-

Digitized by Google

дава реални условия индивидуалният възпитателен процес и неговите резултати да се контролират и да се оценяват.

Могат да се посочат и други форми. Например широка индивидуална работа ще се проведе при предстоящата подмяна на партийните документи. Изводът е, че тя обхваща широк кръг от организационни и идеологически дейности, тя е неотделим елемент от стила на ръководителя, непреходна черта на дейността на Българската комунистическа партия, на всеки неин орган, деец и член.

Кой организира тази дейност?

Най-напред това е **партийната група.** Тук всички се познават. Производствената им работа е еднаква, интересите — сходни. Именно тук всеки партиен член има най-голяма възможност да получи поръчение, да изпълни своето уставно задължение за въздействие, за личен пример. Тук може да се осъществява най-близък и ефикасен контрол на неговата дейност и поведение.

Сега обаче следва решително да се издига ролята и дейността в това отношение на **първичната партийна организация** като цяло, на партийното бюро като ръководство, на актива на организацията. Това и изисква духът на Единадесетия конгрес, когато става въпрос за първичната партийна организация.

Важно звено са и **партийните комитети** (заводски, общински, градски) и техните групи докладчици. Без да засилваме нещата, според нас това звено често е слабото място в организационната верига по ръководството на индивидуалната работа. За да има по-голям ефект, партийните ръководства следва да се грижат за координиране усилията в това направление на всички обществени организации, на стопанските и административните ръководства.

Партийните бюра и комитети по план системно да подготвят методически, да инструктират и да информират активистите, които провеждат индивидуална работа. Да поставят тази дейност на постоянен контрол, отчет и преценка, и то не само изпълнението на поръченията, но главното има ли положителни изменения във възпитанието, поведението и действията на хората — обект на индивидуалната работа. За да се постигне обаче това, естествено, изпъква и следващият въпрос — да се решават поставяните при индивидуалната работа предложения, искания, молби. Най-внимателно да се разглеждат независимо дали са от обществен, производствен, личен характер и да се вземат практически мерки за решаването им. Само така ще има положителен завършек индивидуалната работа с хората.

Резултати има. Те са преди всичко в изменение отношението на партийните ръководства, на комунистите към индивидуалната работа. Това е кратка към осъществяване изискването на Февруарския пленум на ЦК на БКП за цялостно преустройство на идеологическия фронт.

Digitized by Google

ПРИ БЛИЗКИ ПРИЯТЕЛИ

Немислимо е за десет дни да се опознае по-дълбоко животът в една страна, да се вникне в отделните отрасли и всестранно разбере тяхната дейност. И все пак те бяха достатъчни, за да се съзре една истина, че под ръководството на Полската обединена работническа партия страната уверено строи социалистическото общество.

Посетих окръжни, градски, заводски и други партийни комитети. Срещнах се с партийни и стопански дейци, с редови комунисти, с членове на младежкия съюз и безпартийни. Бях в държавни земеделски стопанства, разгледах паметници на културата и др.

Ще споделя някои по-характерни моменти от живота на полските комунисти, от дейността на партийните органи и организации, от някои форми на работата им с трудовите колективи.

* * *

В окръг Лудж е съсредоточена една трета от леката промишленост на Полша. Общо в окръга има 1100 предприятия, от които 900 са в Лудж. Градът е голям културен център. Тук има 7 висши учебни заведения с над 37 000 студенти. До Втората световна война окръжният град наброявал 630 000 жители, а днес те са над 800 000. Около 50 на сто от населението са жени.

Ето какво сподели др. Болеслав Коперски — първи секретар на окръжния комитет на ПОРП.

Окръжната партийна организация наброява около 111 000 членове и кандидат-членове. От тях 40 на сто са жени. От новоприетите седемдесет и пет, осемдесет на сто са работници, а 35 на сто са от младежката организация. Работническият състав в Партията е 46,5 на сто. В по-големите предприятия около 20—25 на сто от колективите са комунисти. Там и работническият състав в ПОРП достига 70—75 на сто.

Смяната на партийните членски книжки не е била формален акт. Напротив, помогнато е да се увеличи силата на партийните организации. С около 70 на сто от комунистите са водени разговори за участието им в труда, в обществения живот, за поведението им на улицата, в семейството. С някои пътищата им се разминали. Около 4200 членове и кандидат-членове нямали качества и отпаднали от Партията. Наред с това били приети над 5000 нови членове и кандидат партийни членове.

* * *

Какви хора се приемат в Партията.

Основният критерий е съответният работник или служител да служи за пример в труда и обществото, да има признанието на целия колектив, сред който той работи. Установено е няколко дни преди събранието на видно място в предприятието, цеха, службата да се съобщава датата, часът и името на лицето, което кандидатствува да бъде прието в ПОРП. Това се прави с цел ония, които познават този човек, да съобщят съображенията си на партийното ръководство. По този начин нещата се изясняват по-добре и тогава се пристъпва към приемането.

Всички кандидат партийни членове участвуват в школа, където се обучават по специална програма. На тези хора се дават задачи да работят в младежката или в други обществени организации, като системно се отчита как те изпълняват задълженията си.

Практика е партийните организации задължително да разговарят с членове и кандидат-членове, за които има сигнали за пропуски в работата им, за отклонения от социалистическия начин на живот. На тези хора се правят бележки, обръща им се внимание да отстранят пропуските и грешките си. Беседите помагат да намаляват случаите за търсене отговорност на партийни събрания. Ако другите мерки се окажат недостатъчни, се стига и до наказания. Когато даден комунист бъде наказан, се възлага на поръчителите му да работят с него, за да може той да се поправи.

В завод „Теофилов" — гр. Лудж от неговия директор Тадеуш Михлевски узнах, че партийната организация има 850 членове и кандидат-членове, които са обхванати в 9 първични организации, от които две по смени (без права). От комунистите 586 са пряко заети в производството. Младежката организация брои 600 души. В завода 70 на сто от колектива са же-

Digitized by Google

ни, а в първичните организации те са 40 на сто. През миналата година са приети 150 кандидат-членове на Партията. Към заводския партиен комитет и първичните организации е изграден безпартиен актив, който участвува на всички открити партийни събрания. Това са хора, които се изявяват в трудовата и обществената дейност. Този актив се кани и на всички съвещания, когато се обсъждат въпроси, които са тясно свързани с целия колектив. Те помагат след това по-добре да се осъществява онова, което се разглежда и решава на събранието.

В завода за товарни автомобили в гр. Лудж др. Тадеуш Заеенц — директор, и др. Станислав Венцек — секретар на партийния комитет, изтъкнаха, че в предприятието работят около 9000 души, от които 1237 членове и кандидат-членове на Партията. Те са организирани в 9 първични организации и 136 партийни групи.

Как в завода се извършва подборът на кандидат-членовете на ПОРП?

Преди всичко тежестта пада върху партийната група. Тя оглежда кой има качества да бъде приет в Партията и съставя списък на, така наречения, **безпартиен актив.** С тези хора водят разговори по-продължително време по различни въпроси, следят дейността им в работата и обществото и едва тогава уточняват кой заслужава да бъде предложен за кандидат-член на Партията. След като ги приемат, те ги заангажирват с поръчения, учат ги в системата на партийната просвета. Предвидено е през тази година партийната организация да нарасне със 17 на сто. Вниманието е насочено към младите хора. Осемдесет на сто от новоприетите ще бъдат членове на младежката организация. Всяка първична организация има свой план, който регулира приемането на нови членове. Понастоящем 53,4 на сто от комунистите са работници, а 23 на сто са инженерно-технически кадри.

Какво научих в **окръжния комитет на Партията във Вроцлав?**

Окръгът има 1 026 000 жители и силно развита промишленост. От 1974 година малките предприятия непрекъснато се уедряват. Това позволява те да се оборудват с много нова техника и насищат с подобри специалисти. Окръжната партийна организация е от 71 300 души. В промишлеността от броя на работниците комунистите са 13,5 на сто, в транспорта — 13,4 на сто, в строителството — 8 на сто, в селското стопанство 22,4 на сто. Напоследък всяко тримесечие в Партията се приемат около 2000 души, като от тях работниците са средно около 79 на сто.

Как се регулира работническият състав в Партията?

Всяка партийна организация има план — списък, в който са вписани лицата, които ще бъдат приемани в ПОРП. При подбора се подхожда комплексно. Дадено лице може да е отличен производственик, но ако допуска слабости в семейството си, в обществото, на улицата, неговото място не е в Партията. Към всеки кандидат да встъпи в партийните редове се прикрепя по-стар комунист, който работи продължително време с него. Кандидатите се канят на открити партийни събрания, с тях водят дискусии по различни въпроси, запознават ги с Устава на ПОРП.

Към новоприетите кандидат партийни членове се проявява голяма **взискателност.** Целта е през този период да се проверят по-добре качествата на хората, да се отсее онова, което ще бъде в тежест, и да останат ония, които заслужено ще носят името членове на ПОРП В последно време около 2000 кандидат-членове от приетите 5000 не са утвърдени за членове. На една част от тях кандидат партийният стаж е удължен с една година.

Ето как се работи с кандидат-членовете на Партията.

Всички биват включвани в школи, където ги запознават с някои въпроси от Устава и решенията на Партията. Възлагат им поръчения, следи се за активността им в събранията, участвуват в звената на партийната просвета, упражнява се контрол над производствената им дейност и пр. В редица случаи самите кандидат-членове на Партията предлагат пред партийните ръководства какво да извършат, за да докажат, че заслужават да бъдат членове на ПОРП.

В завод „Елмат—Елвро" — гр. Вроцлав имената на ония, които желаят да влязат в Партията, се **знаят от целия колектив,** където те се трудят. Обикновено то се известява на видно място в цеха или службата. Това позволява всеки да изкаже мнението си за съответното лице. По този начин се извършва и по-добър подбор. Приемат се хора, които се ползват с обичта на всички. За новоприетите се известява и по радиоуредбата, за да се научи от колектива. Тук се практикува безпартийни да присъствуват на събрания не само когато се приемат нови комунисти, но и при връчване на партийните им членски книжки.

Поръчителите се грижат за своя доверенник и след като той бъде приет за член или кандидат-член на Партията. Те следят неговите прояви, дейността му и помагат за израстването му като комунист. Новоприетите са длъжни да четат органа на ЦК на ПОРП и местния вестник.

Когато бъде наказан партиен член, се дава гласност в цялото предприятие. Това се прави, за да нараства ролята на партийната организация в лицето на целия колектив. Защо постъпват така? Провинението е станало сред хората, с които даденото лице живее всекидневно. Очаква се партийно становище. Всяко премълчаване не действува възпитателно. Наказанията се вписват в партийните документи. Първичната партийна организация проявява големи грижи към наказаните и допусналите някакво нарушение. Ако комунист, който притежава положителни качества, има по-малка грешка — например пропуски в дисциплината и пр., за случая се сигнализира в първичната организация и тя определя свой член, който внимателно проучва причините за провинението, а същевременно прави

Digitized by Google

конкретни предложения, за да се помогне на човека. Установено е членовете на партийните бюра и секретарите на първичните организации да беседват постоянно с наказаните. Така те им помагат да осъзнаят по-добре грешките си и да се поправят по-бързо.

— — — —

В кабинетите на секретарите на окръжния комитет на Партията в Шиерац погледът ми се закова към **административната карта на окръга.** Защо? С различни цветове на нея са обозначени населените места, като цветът се определя от броя на комунистите. Приели при наситеност с 5 на сто даденото селище да се щрихова със зелен цвят, а с червен са отбелязани ония места, където има най-голям брой партийни членове. Процентът на комунистите за отделните селища е от 5 до 15 на сто. До картата има и план-скица. В нея са отбелязани населените места, броят на жителите, числото на комунистите и членовете на младежката организация. Тук се вписва и през отделните периоди колко нови кандидат-членове и членове са приети в ПОРП.

— В скицата — споделиха другарите — секретарите на комитета винаги могат да оглеждат и себе си.

Как се подхожда в окръжната партийна организация при приемането на кандидат-членове и членове на ПОРП?

Вече е практика да създават групи от ония, които ще бъдат приемани в Партията. За всяка една от тях се грижат ръководни дейци от окръжния комитет или от съответната община. С тях се работи най-малко в продължение на 6—8 месеца. Изнасят беседи по актуални проблеми от живота на Партията и страната, спират се на отделни моменти от Устава на ПОРП и др. Преди встъпването в партийните редове с всеки се води индивидуален разговор. Стремят се по-добре да преценят отделната личност и когато се убедят, че човекът е подготвен и притежава нужните качества, предлагат приемането му в Партията. Сега в окръга по общини има образувани 30 подобни групи. В първото тримесечие на тази година в Партията приели 180 селяни. Насоките им са селата да привличат в ПОРП тези, които се ползват с авторитет — предимно учители, лекари, селскостопански специалисти, инженери, техници и пр. Това са хората, които най-сполучливо влияят за възпитанието на населението, за активизирането му при изпълнението на задачите, които решават Партията и държавата.

— Сега сме готови — заяви др. Тадеуш Стасиак — първи секретар на окръжния комитет на ПОРП — да приемем 180 нови кандидат-членове на Партията. С такава сила могат и по-успешно да се решават сложните задачи, които стоят пред окръга, създаден преди една година. В Партията има комунисти, с които пътищата ни ще се разминат. През първото тримесечие от нейните редове излязоха 61 души, а приехме 600. Там където първичните партийни организации са на висота, липсват и зачерквания от редовете на ПОРП.

— — — —

В Завода за локомотиви, окръг Шиерац, разговарях с членове на партийния комитет, секретари на първични организации и други активисти.

Какво научих тук?

В предприятието има 18 партийни организации със 670 членове и кандидат-членове на Партията. От тях 475 са работници, 44 жени и 123 младежи. По смени са изградени и 11 цехови партийни организации (без права) и 24 партийни групи.

Как извършват подбора за влизането в ПОРП?

Това става преди всичко от средата на младежката организация. Тези хора са включени в системата на партийната просвета, дават им задачи и ако се справят добре, се пристъпва към оформянето на документите. Досега имали практика на събранието, когато се приемат нови членове, да се прочете молбата, препоръките и след това стават изказвания. Сега обаче кандидатът сам съобщава пред всички мотивите за влизането си в Партията, споделя как се проявява в трудовата си дейност, в обществото и семейството. След това поръчителите излагат съображенията си, за да бъдат гаранти на този човек. Представители на обществените организации също дават мнението си за кандидата. Прекият началник прави характеристика и след това стават разисквания. По този начин по-добре от всички страни се оглежда и обрисува ликът на онія, които ще влизат в Партията. Това позволява да се проявява по-голяма критичност, по-голяма взискателност, да стават и по-малки грешки.

Кандидат-членовете на Партията, които са с по-малко образование, веднъж в месеца ги събират и им изясняват различни въпроси, които Партията решава в момента или стоят пред завода.

На видни места в предприятието със знанието на партийните организации поставят имената на провинилите се комунисти, като се сочат и постъпките. Това влияе възпитателно. Колективите виждат, че комунистите не прикриват допуснатите слабости и с по-голяма вяра поглеждат към партийните организации.

Всяка година партийният комитет организира среща с отличилите се работници. Там се споделя опит и се връчват награди.

Другарят Кравченко — член на ЦК на ПОРП и секретар на партийна организация в завода, разказва, че в цеха им дейността с безпартийните се извършва по специално разработен план. В него са отбелязани задачите на всеки комунист. Записано е с кого да работи, за да може цехът по-успешно да осъществява плановете си.

— — — —

Секретарят на градския комитет на Партията в Равич, окръг Лешно, др. Л. Делински сподели, че на всеки две седми-

Digitized by Google

ция в комитета се организират срещи и изнасят лекции пред кандидат-членовете на Партията. Всяка първична организация има план и списък за лицата, с които ще работи за влизането им в партийните редове. Младежката организация участвува активно и тя постоянно предлага свои членове за встъпването им в ПОРП. Тук са установили партийните организации да работят няколко месеца, може и година с онзи, към които са се ориентирали да бъдат приети в Партията. Когато се разбере, че даденото лице има качества, се разговаря с него и му предлагат да кандидатствува за ПОРП.

Нямам възможност подробно да изреждам всички посетени места, където има интересна дейност по въпросите на социалния и качественния състав на ПОРП. Тя бе изтъквана в община Жерхув, окръг Калиш, в предприятие „Модено" — гр. Равич, в окръжната партийна организация в Калиш, в ГК на Партията в Злунска Вола, в окръжната партийна организация в Лешно и др.

* * *

Срещата ми с др. Кристин Домброва, завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на ПОРП, бе приятна и полезна. В обширно изложение той се спря на дейността на ревизионните и контролните комисии в Партията, на въпросите за социалния и качественния състав и пр. Ето какво разказа той:

„Дълги години работническият състав в Партията не бе добър. До 1971 година, когато се състоя Шестият конгрес на нашата Партия, работниците в Партията намаляваха системно. До 1948 година те бяха 60 на сто, а в 1971 година — 39 на сто. След 1948 г. нарастоха много служащите. От Шестия конгрес на Партията се взема курс за укрепването на работническия състав. Резултатите през 1971—1975 година са оптимистични. Към 1 март 1976 година работниците са най-голямата група в Партията. Сега се обръща внимание те да са 65—67 на сто от общия партиен състав.

Положението при селяните още не ни задоволява. Тук има много да се прави. Напоследък в селото се чувствува хубава атмосфера. Селяните подкрепят Партията в нейните начинания. В какво се изразяват причините, за да няма по-голям напредък на село при приемането на нови партийни членове?

Хората там постоянно намаляват. Това е бърз и дълбок процес. Редица села остават с по-възрастни жители, които не са нужни в Партията. Много и най-вече по-младите от селото отиват в града, което се дължи на бурното развитие на промишлеността в страната. Не са редки случаите, когато селяни притежават малко земя, а в същото време работят в промишлените предприятия. Стремежът е тези хора да се приемат в Партията, с което се разширява кръгът на партийната дейност в село. В селските партийни организации погледът е насочен преди всичко **към специалистите и учителите.**

Когато се приемат нови хора в ПОРП, особено внимание се обръща те не само да са работници, но да се изявяват в професията, да са водещи в отрасъла, да служат за пример в обществото и в семейството. През последните години е направено много за приемането на висококвалифицирани работници, интелигенция, които са решаващ фактор при възпитанието на младото поколение и трудещите се.

Към младежкия съюз се подхожда с грижи, но същевременно и критично. Сега се обръща внимание за приемането на повече млади хора — до 24 години. През 1971 година средната възраст в ПОРП бе 39 години, а през 1976 г. тя е 41 години.

Седмият конгрес на ПОРП въведе младежката организация да препоръчва свои членове за влизането в Партията. По-рано от изискващите се две препоръки едната се даваше задължително от младежката организация. По-късно това бе отменено и бе нужно само мнението ѝ, но то не беше равносилно на препоръка. Сега е прието средно положение. Младежката организация има право да предлага свои членове и тогава давената препоръка е задължителна.

На какво обаче в случая се обръща голямо внимание?

Препоръката на младежката организация трябва да е заслужена от този, за когото се дава. Становища за всеки отделен случай се искат и от съответния градски или общински комитет на ПОРП. Фактът, че се заангажира партиен орган, че той дава мнение, създава интерес в младежката организация, задължава я тя да подобрява своята работа. Наред с това партийните организации проявяват по-големи грижи и по отблизо помагат на младежките организации, защото те знаят, че работата им се следи отблизо от партийния комитет.

В ПОРП от началото на 1974 година се извършва подмяна на партийните членски книжки. В резултат на това са изключени 10 600 души и зачеркнати 220 000 души. Причините са субективни (пасивност, не са плащали редовно членски внос, отсъствия от събрания и пр.) и в слабостите на партийните органи и организации. Сега се обръща голямо внимание в управляващата партия да не влизат случайни хора, а тези, които честно, на дело ще осъществяват нейните решения".

* * *

Наред с въпросите на социалния и качественния състав на Партията се запознах и с различни форми на работа, които се използват в ПОРП за осъществяването на задачите, които стоят пред страната.

Редовете не разрешават да се разкаже за всичко, което видях и научих. То беше така разнообразно, обширно, богато...

Напуснах братска Полша с впечатления, които дълго ще се помнят. Със себе си отнесох частица от любовта на полските комунисти към българския народ и неговата Комунистическа партия.

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

В редакцията на списанието постоянно се получават различни информации, в които нашите кореспонденти известяват за редица инициативи, споделят опит от живота на партийните органи и организации.

Борис АНГЕЛОВ, кореспондент за Благоевградски окръг, в кореспонденцията си **„СЪРЕВНОВАНИЕТО“** пише, че партийните, профсъюзните и комсомолските органи и организации и стопанските ръководства в окръга имат за своя важна задача разгръщането на социалистическото съревнование.

Градският комитет на БКП в Банско е организирал разширен пленум, на който е бил обсъден въпросът за ръководството на съревнованието. В подготовката на пленума е проучено състоянието във всички предприятия. Организирани били разговори в партийните бюра, профсъюзните, комсомолските и стопанските ръководства.

На пленума наред с изнесения доклад е споделен опит от партийни, профсъюзни, комсомолски и стопански активисти. Заводските партийни организации при ЗМК — Благоевград, ЗМГ — Разлог, Завода за пластмасови детайли в Белица, когато предстои да набележат нови цели, провеждат индивидуална работа с всеки член на колектива съвместно с профсъюзните и комсомолските активисти, със стопанските ръководители и специалистите.

Комунистите заедно с профсъюзните и комсомолските дейци в ЗМК—Благоевград, УКВ—Гоце Делчев и други помагат обещанията да се насочват към постигането на най-високи показатели в труда, като се съблюдават нормите на комунистическия морал.

В повечето първични организации умело се съчетава партийният контрол над стопанските дейци по въпросите на организацията и ръководството на съревнованието. В градската организация в Симитли редовно се изслушват отчети от стопанските и профсъюзните ръководства, от комунистите, които имат поръчения във връзка със съревнованието. Широка гласност се дава на постигнатите резултати от обмяната на положителния опит. Градският комитет на БКП в Сандански обръща голямо внимание за повишаване отговорността на стопанските ръководители, за да се създават необходимата ведра атмосфера и настроение в колективите. Това се постига чрез утвърдената система на обучение, а така също и чрез периодическия отчет на стопанските и профсъюзните ръководители пред бюрото и пленума на ГК на Партията.

В кореспонденцията **„С ПОВИШЕНИ ГРИЖИ“** др. Б. Ангелов изнася, че отделите „Организационен“ и „Строителство и архитектура“ на окръжния комитет на БКП са проверили първичните организации в системата на строителството.

Какво е установено?

Подчертан е стремежът да се търсят и прилагат в практическата дейност по-ефективни форми и средства на работа за политическо въздействие. В първичните организации при стройрайона в Благоевград е утвърдена практика да обсъждат основните проблеми на трудовите колективи, да ги поставят на вниманието на строителите и да се вземат нужните мерки за тяхното политическо обезпечаване. Засилва се участието на комунистите в производството. От 27 комунисти в първичната организация при стройрайона в Сандански например 20 работят непосредствено в материалното производство. Те са инициатори на новите начинания. В Благоевград от 54 бригади 36 са приели колективни обещания, 15 технически ръководители работят по лични творчески планове. 18 бригади се трудят по почина на седемте бригади от завод „В. Коларов“ в София за изработването на собствен кодекс на труда за социалистическа дисциплина.

По примера на Николай Злобин в окръга работят 4 бригади. Най-добра организация за внедряването на този почин е създадена в бригадата на Владо Христов от Благоевград.

В първичните организации с голяма острота се поставят въпросите, свързани с ускоряването на техническия прогрес на базата на най-новата и високопроизводителна техника. Партийните организации например в системата на Държавното строително управление по-добре свързват многостранната си дейност с въпросите по усвояването на новите методи и технологии в строителните процеси. Усилията са насочени за по-непосредствена работа с тех-

Digitized by Google

ническите ръководители и бригадирите. Над 27 на сто от тях са комунисти, а в Разлог те са над 42 на сто. Нарастват грижите за повишаване квалификацията на партийните членове. От 345 комунисти, заети пряко в материалното производство, 28,6 на сто са с шести, 23,8 на сто с пети и 23 на сто с четвърти разряд.

За да се подобри работата на партийните организации в строителството, бюрото на окръжния комитет на БКП прие решение за повишаването на грижите и осигуряването на конкретно и компетентно ръководство. Предвиждат се мерки за засилването на самодейния характер на първичните организации, за повишаване влиянието им върху дейността на стопанските и административните ръководства и пр. Към всяка първична организация се създава безпартиен актив от профсъюзни активисти, комсомолци и челници в труда, които са свързани с материалното производство. С тях се работи системно, като се полагат грижи за обучението им. Те ще бъдат привличани в обществения живот и най-изявените ще се подготвят за встъпването им в Партията.

Наред с това се установява и по-голяма целенасоченост в работата на политическите сътрудници на окръжния и градските партийни комитети. Една от формите за оказване на конкретна и компетентна помощ е отделите „Организационен", „Пропаганда и агитация", „Строителство и архитектура" и „Селскостопански" на окръжния комитет на БКП да залагат опит в първичните организации по специфични проблеми, който да бъде насочван от методическия съвет на кабинета по партийно-организационна работа. Членове на пленума на окръжния комитет на БКП участвуват най-активно по-продължително време в живота на една първична организация.

Бюрото или секретарите на окръжния комитет на БКП периодически се срещат с партийните бюра и с всички комунисти от отделните организации в строителството. Системно комунистите получават компетентен отговор по вълнуващите ги въпроси.

Иванка СТОЯНОВА, кореспондентка за В. Търновски окръг, в материала си **„КЛЮЧОВА ПОЗИЦИЯ"** съобщава, че окръжният, градските и общинските комитети на БКП през последните години полагат големи грижи за идейната закалка на ръководните кадри, за да може те задълбочено и творчески да овладяват теорията и методологията на марксизма-ленинизма като научна основа на всяка ръководна дейност. В мрежата от постоянно действуващи курсове, семинари и конференции за подготовка на партийни, държавни, профсъюзни и комсомолски кадри нараства ролята на университетите по марксизъм-ленинизъм. В тях през годината са обучавани 2177 души. Голяма е ролята на окръжния задочен партиен университет. Възникнал на основата на отделни курсове за марксистко-ленинска подготовка на ръководни кадри, след Десетия конгрес на Партията той се утвърди като висша форма за идейно-политическо обучение на кадрите от окръга. Докато през 1971/72 година е имало 329 курсисти, то през 1975/76 учебна година те са 649. Изградените факултети за партийно-организационните, идеологическите, стопанските и административно-управленческите кадри позволяват курсистите да се обучават диференцирано съобразно с характера на професията, интересите и задълженията на всяка група ръководители. Курсът на обучението е петгодишен. В програмите са застъпени дисциплините: партийно строителство, теория и методи на идеологическата работа, научно управление на социалистическото производство, икономически проблеми на развитото социалистическо общество, актуални проблеми на комунистическото възпитание и световния революционен процес. Предвидени са теми по въпросите на изкуството и културата, по важни партийни и държавни решения. Занятията се водят по факултети — два пъти годишно по шест дни с откъсване от производството. При обучението се съчетават комплексно: лекцията, събеседването, семинарните и практическите занятия, самостоятелни или групови изследвания и разработки, реферати, теоретически доклади, курсови работи и други, които ще се защищават пред курсистите или специална комисия. Самообразованите се се подготвят по индивидуални планове, които разработват за период от пет години. С тях периодически се провеждат консултации и конференции.

На успешно завършилите петгодишния курс на задочния партиен университет ще се дава диплом от окръжния комитет на Партията, а на изявилите се — специални грамоти. Оценките и характеристиките на обучаващите се ще се прилагат към кадровите дела. Те ще се имат предвид при издигането им на отговорна работа.

Пръвка ЦВЕТКОВА, кореспондентка за Видински окръг, в кореспонденцията **„РАЗГОВОР С ВСЕКИ КОМУНИСТ"** пише, че градският комитет на БКП в Белоградчик системно се занимава с въпросите, които постави Националното съвещание във В. Търново. В една от сбирките сътрудниците на комитета са обсъдили как да се осъществи целенасочена индивидуална работа с отделния партиен член. След размяна на мисли решават да започнат разговор с всеки комунист, като по чести се водят диалози с онези, които изостават в изпълнението на трудовите си норми, рушат трудовата дисциплина, не проявяват активност на събранията, не се включват в обществено-политическия живот и пр. Целта на замисления разговор бе градският комитет да си изясни защо някои участъци, смени, бригади, цехове не изпълняват плановете си, защо някои комунисти не осъществяват възложените им поръчения, от каква помощ се нуждаят първичните организации, какво е настроението на трудовите колективи и др. Определено е разговорите да се водят от секретарите на партийните ор-

Digitized by Google

ганизации, членовете на партийните бюра и на пленума на ГК на Партията.

Разговорите дават повод комунистите критически да огледат собствената си дейност и тази на партийните органи и организации, на стопанските ръководства и пр. Специално внимание се отделя на стила и методите на първичната организация и на нейното бюро, на средствата и формите, с които те си служат в организаторската и масово-политическата работа.

Инициативата на ГК на БКП помогна да се види отговорността на комунистите за състоянието на организацията и колектива, да се вникне по-задълбочено в нерешените въпроси. Тези разговори допринесоха да се изяснят причините за слабата активност на някои партийни членове, за недостатъчния авторитет на тяхната организация.

Трифон ТРИФОНОВ, кореспондент за Плевен, информира за организирана среща от ГК на БКП в Плевен за обмяна на положителен опит със секретарите на партийните комитети. На нея Вълбан Вълбанов, секретар на партийния комитет в Нефтохимическия комбинат, сподели как партийната им организация използва съвременни методи за изучаването мненията и настроенията на работниците и служителите, за да се издига ролята на трудовия колектив. Организирани са анкети и проучвания за ролята на моралните и материалните стимули, за участието на колектива в управлението на производството, за условията на работа и почивка и пр. Това е помагало на партийния комитет, на първичните организации и техните бюра, на стопанското ръководство да вземат решения, чието изпълнение е довело решително да се подобрява работата в комбината.

Христо ГЕОРГИЕВ, кореспондент за Врачански окръг, известява за състоялия се пленум на окръжния комитет на БКП, на който е бил разгледан въпросът „За по-тясна връзка на идеологическата работа с живота". Изтъкнато е, че след Февруарския пленум на ЦК на Партията идеологическата дейност на партийните организации е по-системна, актуална и целенасочена. Тя обаче още не отговаря напълно на изискванията на живота. Намират място формализмът, откъснатостта от конкретните проблеми, незадълбоченото обяснение на обществените процеси и явления. Необходима е по-голяма конкретност, диференциран подход при идеологическото въздействие върху отделния трудов колектив, по-големи изисквания към кадрите, превръщането на всеки комунист и ръководител в активен деец на идеологическия фронт.

Решенията на пленума акцентират на задачата „за усъвършенстването организацията, формите и средствата за идеологическо въздействие".

В помощ на бюрото на окръжния комитет на БКП се създава идеологическа комисия от представители на различните организации и институти. Те ще бъдат образувани също към градските и общинските партийни комитети. Тяхната задача е да координират цялостната дейност при провеждането на отделните кампании и акции. Към окръжната идеологическа комисия се изграждат три научно-консултативни съвети: пропаганда и агитация; култура и средства за масова информация; образование и подготовка на идеологически кадри.

Георги МИХАЙЛОВ, секретар на партийната организация в цех „Основен" на [illegible] ния завод „М. Шаторов" — Пазарджик, в кореспонденцията си **„НЕ Е ЛИ ПОДВИГ"** разказва интересна случка. Внезапно заболяват вторите и третите помощници на една от смените, в английски и чешки мелници за оловен прах. Нямало кой да ги замести. И в двете отделения останали само по един работник. Отсъствувал и бригадирът на чешките мелници. Стъписва се помощникът. Какво да прави сам? Как ще захранва и управлява четирите мелници? И то в смяната от 0 до 6 часа сутринта.

Негов съсед по смяна в другото отделение бил комунистът Ангел Андреев. В момента и той бил без помощник.

— Време за губене нямаше — разказвал след това Андреев. — Трябваше да спрем мелниците или да се притека на помощ на своя колега Г. Божков. Приех втория път. Цели три нощи изпълнявах своите задължения и едновременно помагах на другаря си. Повече от времето си [illegible] Водеше ме една мисъл — всички мелници да работят с пълен капацитет.

Само оня, който е работил на подобно място, може да си представи какво означава двама души вместо пет да захранват и управляват сложната уредба на чешки и английски машини!

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СТАБИЛЕН ИКОНОМИЧЕСКИ ВЪЗХОД

Сборник

Изминаха две десетилетия от историческия Априлски пленум на ЦК на БКП. Пленумът е едно от най-забележителните събития в нашата най-нова история. През този период страната ни бележи стремителен възход, в основата на който лежат успехите в развитието на националната икономика. В изграждането на развито социалистическо общество бе направена решителна крачка напред. Книгата разкрива икономическите аспекти и динамиката на този възход, показва дълбокотворческия характер на политиката на Партията и Правителството за неговото реализиране, очертава мащабите на настъпилите изменения и перспективите за икономическия растеж при доизграждането на развито социалистическо общество в нашата страна.

СОБСТВЕНОСТ, ИНТЕРЕСИ И ПОВЕДЕНИЕ

Второ допълнено издание

Никола Николов

Книгата на Н. Николов е посветена на един от твърде важните проблеми в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество — борбата против отрицателните явления. В широк философско-социологичен план авторът се стреми да даде отговор на въпроси като: кои са по-дълбоките обективни причини за съществуването на „малката правда" в нашия живот? Каква е нейната същност? Кои са реалните пътища и средства за преодоляването на отрицателните явления и др.

ПРОФИЗДАТ

ПЛОДОНОСНО ДВАДЕСЕТИЛЕТИЕ

Развитието на Българските професионални съюзи през годините след историческия Априлски пленум на ЦК на БКП 1956 г.

Сборник

Сборникът започва със статията „Априлската линия на Партията и Българските професионални съюзи" от Мишо Мишев. Следват статиите: „Трудещите се — активни участници в управлението на страната" от Съботин Генов, „Непрестанен икономически възход" от Панчо Бъркалов, „Неизчерпаем извор на знания и опит" от Петър Петров, „Охраната на труда — резерв за повишаване обществената производителност на труда" от Марян Стойков, „Вдъхновени дела в името на човека" от Георги Карауланов, „Българката — равностоен строител на социалистическото общество" от Пенка Додупекова, „Новият човек — творец на материални и духовни ценности" от Павлина Енчева, „Развитие и организационно укрепване на БПС" от Стоил Христов и „За сътрудничество и единство в международното работническо и профсъюзно движение" от Георги Боргов.

ЗА ФОРМИРАНЕТО НА ИНДИВИДУАЛНОТО СЪЗНАНИЕ В ПРОЦЕСА НА ИЗГРАЖДАНЕ НА РАЗВИТОТО СОЦИАЛИСТИЧЕСКО ОБЩЕСТВО

Тодор Д. Тодоров

В първата глава на книгата авторът разработва въпроса за същността, структурата и развитието на социалистическото индивидуално съзнание. Втората глава е посветена на формирането на социалистическото индивидуално съзнание в етапа на изграждане на развито социалистическо общество. Тук авторът изяснява ролята на организираното, програмираното и целенасоченото въздействие за формирането на социалистическото индивидуално съзнание — ролята в това отношение на партийната организация като ядро на трудовия колектив, ролята на профорганизациите, спира се и върху ролята на социалната среда, на трудовите и социално-битовите условия, върху диалектиката на взаимодействието между макросоциалната среда и личността и др. В глава трета се разглеждат някои основни тенденции в развитието и усъвършенстването на социалистическото индивидуално съзнание.

Digitized by Google

В БОРБА НА БРАТСКА ЗЕМЯ

СПОМЕНИ НА БЪЛГАРИ КОМУНИСТИ И АНТИФАШИСТИ В ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Сборник

Близките връзки и братска дружба на нашия народ с чехи и словаци идва от дълбините на вековете, от далечното време на Кирил и Методий. Тая дружба продължи да се гради от най-широките слоеве на българския народ, от неговите най-будни синове. „Това бяха — казва проф. д-р Емил Георгиев в предговора си към книгата — представителите на българската работническа класа, на българската интелигенция, на българското социалистическо движение, които започнаха да установяват контакти с представители на чехословашката работническа класа и чехословашкото социалистическо движение с цел за обща борба с капиталистическите господари и експлоататори."

Спомените са разпределени в три части: „По бреговете на Вълтава", „В сърцето на Моравия" и „На Словашка земя". Те обхващат един продължителен период от началото на века до 1945 г. и отразяват както социалните и политическите борби на българските прогресивни студенти, ръководени от ПГС (партийни групи за съдействие на БКП) в Прага, Бърно и Братислава, така и участието на българските комунисти и антифашисти в боевете на Словашкото и Пражкото народно въстание за освобождението на Чехословакия от хитлеровия фашизъм. В сборника са включени също и документални материали, и отделни спомени на чехи и словаци, отнасящи се също за борбата на българите в Чехословакия.

ПРОИЗВОДСТВЕНА И НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКА ИНТЕГРАЦИЯ

Авторски колектив

Това е втората от трите самостоятелни книги на тема: „НР България в международната социалистическа икономическа интеграция", които се издават под общата редакция на проф. Ж. Аройо. В настоящата книга се разглеждат теоретическите и практическите проблеми на производствената и научно-техническата интеграция между страните — членки на СИВ. Основа на тази интеграция са международната социалистическа специализация и кооперация на производството, поради което първата глава от книгата е посветена на тях. Последователно се изследва интеграцията в добивната, хранително-вкусовата и химическата промишленост, в машиностроенето и селското стопанство. Анализират се проблемите на научно-техническата интеграция. Разгледани са някои актуални териториални аспекти на производствената интеграция и развитието на търговските отношения като основна форма на връзка между интегрираните производители.

20700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

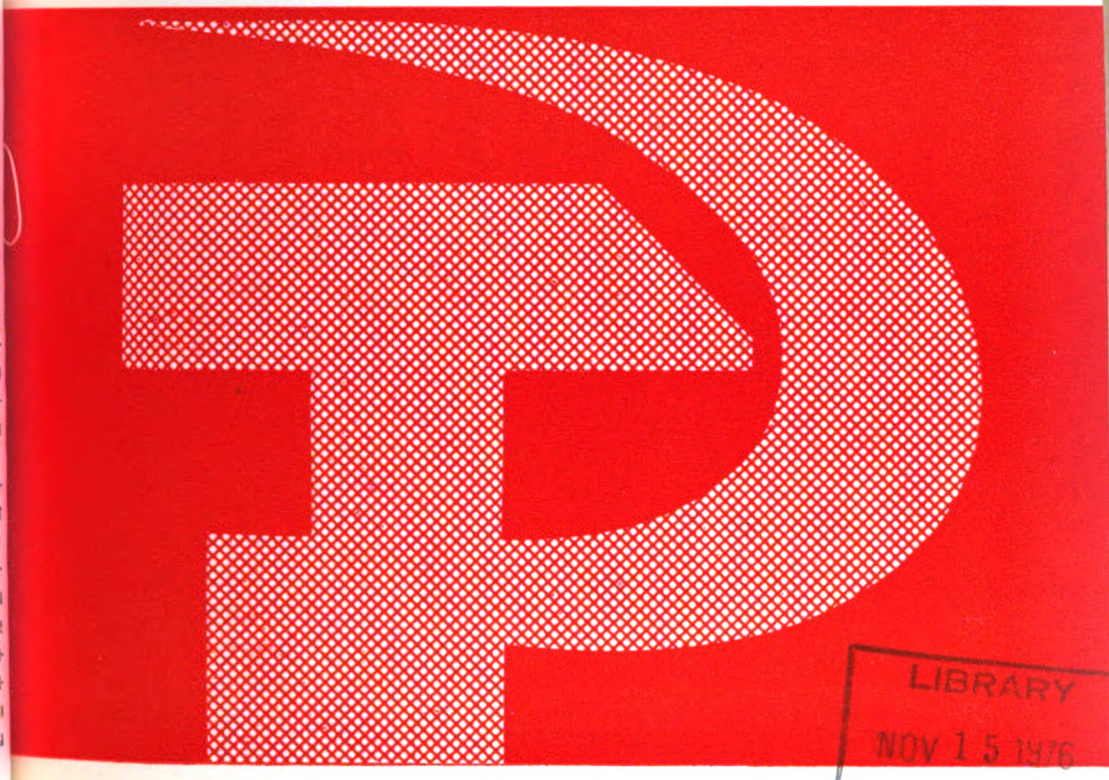

LIBRARY
NOV 15 1976
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

MAIN-UC-B

Partien zhivot

АРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, АВГУСТ 1976 ГОДИНА 12

Digitized by Google

Digitized by Google

№ 12
1976
АВГУСТ
☆
ГОДИНА
XX

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

В ПОЛИТБЮРО НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

За резултатите от Берлинската конференция на Европейските комунистически и работнически партии 3
За по-нататъшно подобряване на критиката в средствата за масова информация 4

ПРЕД ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ В ПАРТИЯТА

Уводна — Събранието — висш форум 8
Т. Стойчев — Творци и пример на социалистическия начин на живот 13
П. Русев — Лозунгът на Единадесетия конгрес 19
Д. Ганев — Голямо политическо събитие 27
С. Петрушкова — Индивидуалната работа с комунистите . . . 33

Анализът . . .
И. Грозданов — . . . в отчетния доклад 38
Щ. Чанкова — . . . на партийното ръководство на икономиката . . 43
П. Трендафилова — . . . на идеологическата дейност 49
П. Стамов — Личната отговорност 55
Г. Илиев — Резолюцията 60
М. Ралчева — Секретарката Магда Благоева 65
С. Чобанов — Из опита на ревизионните комисии 69
Отговори на въпроси 72

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

• — Подготовката и провеждането на партийното събрание . . . 75
Я. Рябов — Ленинският стил 82

* * *

М. Владимиров, Н. Ангелов — Културната политика в Габровски окръг 87

Digitized by Google

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

Д. Димчев — Докъде води себелюбието? 92

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА 93

• • •

• — Протокол за сътрудничество 96

ВЕСТИ 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков (отговорен секретар), Л. Пироичев, П. Радев (отговорен секретар), М. Ралчева, И. Ралчев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чанкова

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева. Отделна книжка 0,30 лева
Пор. № 2577. Тираж 50 000 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 17. VIII. 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

В ПОЛИТБЮРО НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ БЕРЛИНСКАТА КОНФЕРЕНЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ КОМУНИСТИЧЕСКИ И РАБОТНИЧЕСКИ ПАРТИИ

Политбюро на Централния комитет на БКП, след като разгледа отчета на делегацията на Българската комунистическа партия, водена от първия секретар на ЦК др. Тодор Живков, за работата на конференцията на европейските комунистически и работнически партии, състояла се на 29—30 юни т. г. в Берлин, изразява пълно съгласие с приетия от нея документ и одобрява изцяло дейността на делегацията.

В дълбоко съдържателната реч, произнесена от др. Т. Живков на конференцията, са изложени марксистко-ленинските позиции на Българската комунистическа партия по най-важните проблеми на международния живот и по основните въпроси, които вълнуват днес комунистите и всички прогресивни и демократични сили на нашия континент.

Политбюро на ЦК на БКП с удовлетворение констатира, че инициативата за тази конференция бе навременна и полезна, а самото нейно провеждане — голям успех на европейските комунистически и работнически партии. Сегашната благоприятна обстановка и приетият единодушно от конференцията документ откриват нови хоризонти на борбата за утвърждаване на положителните тенденции в международния живот. Конференцията не само показа порасналата роля на комунистическите партии в общия антимонополистически и антиимпериалистически фронт, но тя бе и нов израз на тяхната решимост да разгръщат на още по-широка обществена основа борбата за мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа.

Приетият от конференцията документ представлява реалистична политическа платформа в борбата за придаване необратим характер на процеса на разведряването, за пълното прилагане на всички принципи и договорености, съдържащи се в Заключителния акт на съвещанието в Хелзинки. На основата на марксизма-ленинизма в него е направен дълбок анализ на важните изменения на социално-класовите и политическите сили на световната арена, които намират израз в историческия поврат от „студена война" към утвърждаване принципите на мирното съвместно съществуване. Той съдържа общи оценки и изводи на комунистическите и работническите партии по редица актуални проблеми от голямо значение за народите от Европа и целия свят.

Конференцията отбеляза, че за да станат трайни големите успехи, постигнати в борбата за намаляване на международното напрежение и гарантирането на мира, те трябва да бъдат подкрепени от борбата на народните маси за обуздаване на реакционните сили, опитващи се да осуетят процеса на разведряване.

Комунистите в Европа подчертаха неразривната връзка на борбата за мир, намаляване на напрежението и утвърждаване на принципите на мирно съвместно съществуване с борбата за коренните политически и икономически интереси на трудещите се, за социален прогрес и социализъм.

Голямо значение имат постановките в документа на конференцията за необходимостта да се изолира и победи антикомунизмът и да се води борба срещу силите, които разгръщат кампании против СССР и другите социалистически страни.

Постигането на целите, поставени от конференцията, изисква засилване на солидарните действия на всички комунистически и работнически партии, на прогресивните и демократичните сили. Комунистите от нашия континент подчертаха, че ще развиват интернационалното си сътрудничество и солидарност на основата на великите идеи на Маркс, Енгелс и Ленин.

Digitized by Google

Вярна на нерушимите принципи на пролетарския интернационализъм, Българската комунистическа партия и занапред няма да пожали сили за постигането на тези цели.

Политбюро на ЦК на БКП заявява, че Българската комунистическа партия със своята дейност за изграждане на развито социалистическо общество и в тясно взаимодействие с другите братски комунистически партии ще продължи да работи вдъхновено за постигане на траен мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа, за тържеството на общото интернационално дело на комунистическото движение.

ЗА ПО НАТАТЪШНО ПОДОБРЯВАНЕ НА КРИТИКАТА В СРЕДСТВАТА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ

Единадесетият конгрес на Българската комунистическа партия постави задача да се засили критиката и самокритиката в живота на обществото. Тази задача произтича от самата същност на нашия обществен строй. При социализма, където са ликвидирани антагонистичните противоречия и борбата между отделните класи, критиката и самокритиката изпълняват ролята на активна движеща сила за ускоряване на обществения прогрес, превръщат се в ефикасно средство за своевременно откриване и решаване на назряващите проблеми, за преодоляване на старото и стимулиране на новото, за резултатна борба против отклоненията от социалистическите норми. „БЕЗ ДА СЕ САМОКРИТИКУВА — изтъкна другарят ТОДОР ЖИВКОВ пред конгреса, — СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО ОБЩЕСТВО НЕ МОЖЕ ДА СЕ ОБНОВЯВА. Поради това степента на развитие на критиката и самокритиката е критерий за зрелостта на самото социалистическо общество."

Високоотговорните задачи, които постави Юлският пленум на ЦК на БКП (1976 г.) за последователно прилагане на ленинските принципи в областта на социалната политика и осигуряване на висока ефективност и строг режим на икономии при използването на трудовите, материалните, финансовите и валутните ресурси, издигат още повече значението на критиката и самокритиката в цялостния живот на страната.

Особено голяма е ролята на критиката и самокритиката чрез печата, телевизията, радиото и кинопублицистиката. Поради своята масовост средствата за информация и пропаганда придават на критиката и самокритиката обществен характер, правят широките слоеве на народа активни участници в борбата против слабостите и недостатъците и с това подпомагат тяхното комунистическо възпитание, стимулират обществената им активност. От друга страна, разгръщането на критиката и самокритиката в средствата за масова информация е предпоставка да расте техният авторитет, да се разширява влиянието им сред народа, да се засилва степента на доверие към тях.

През последните години критичните материали заемат важно място във вестниците и списанията, в програмите на радиото, телевизията и документалното кино. В тях често се появяват сериозни публикации против разхищенията на общественото богатство, против проявите на консерватизъм, бездушие и кариеризъм, против нарушенията и нарушителите на социалистическия морал.

Но въпреки направеното сегашното състояние на критиката и самокритиката в средствата за масова информация не отговаря на високите изисквания, които поставя съвременният етап от развитието на страната. Реалният ефект от критичните публикации и предавания в повечето случаи е твърде малък. Причините за това най-често се коренят в съществуващото сред значителна част от кадрите неправилно отношение към критиката в средствата за масова информация. Системно и масово се нарушава изискването да се отговаря на критичните материали. В редица случаи се проявява стремеж да се омаловажат изнесените факти, избягва се самокритиката, не се вземат своевременно мерки за отстраняване на посочените слабости. Много често критикуваните изпращат необосновани опровержения до различни инстанции, създават атмосфера на неприязън към журналистите, прибягват до недостойни прояви спрямо тях, включително до съдебни процеси и открити преследвания.

От друга страна, вестниците и списанията, радиото, телевизията и документалното кино нерядко насочват вниманието си към дребни, несъществени въпроси и недостатъци, критикуват второстепенни факти и прояви, засягат предимно низови ръководители. Не винаги е налице нужната гражданска и професионална смелост и решителност да се разкриват истинските причини и главните виновници за допуснатите слабости. Понякога се публикуват и излъчват критични произведения без до-

Digitized by Google

статъчно задълбочена проверка на изнасяните факти, проявява се повърхностно отношение към разглежданите проблеми, допуска се необективна и несправедлива критика.

Нашето общество се нуждае от наистина смела и задълбочена критика, която от партийни позиции да утвърждава положителното и се бори срещу отрицателното в живота, да разчиства пътя за ускоряване на обществения прогрес. За разгръщането на такава критика активна роля следва да играят средствата за масова информация, на които трябва да се предоставят много по-големи права да критикуват и изискват от критикуваните отговор и практически действия за отстраняването на посочените слабости и недостатъци.

С оглед на това Политбюро на ЦК на БКП намира за необходимо:

1. Да се засили критиката и самокритиката чрез печата, радиото, телевизията, кинопублицистиката като незаменимо оръжие в борбата против отрицателните явления в живота, за ускоряване на обществения прогрес. Острието на критичните публикации и предавания да се насочва преди всичко срещу слабостите и недостатъците в основните сфери на обществения живот, активно да съдействува за успешното осъществяване на социално-икономическата политика на Партията, за възпитанието на социалистическата личност. Особено внимание да се отделя на:

— премахването на причините, които задържат прилагането на новия подход при осъществяването на икономическата политика на Партията, които създават трудности пред концентрацията, специализацията и модернизацията на производството, които ограничават разкриването и използването на резервите за повишаване на ефективността и качеството;

— отстраняването на пречките, които понижават активността на трудовите колективи в социалистическото съревнование, в борбата за изпълнението и преизпълнението на плановете за обществено-икономическото развитие;

— преодоляването на слабостите, свързани с изучаването, популяризирането и бързото внедряване в производството на научно-техническите постижения и челния опит;

— разгръщането на борбата против проявите на безстопанственост и разточителство, против пилеенето на обществени парични средства, на материални, валутни и трудови ресурси, против раздуването на щатовете, против увеличаването на ведомствения стокооборот;

— ликвидирането на отклоненията от ленинските принципи в областта на социалната политика, за правилно формиране и разходване на обществените фондове за потребление, за борба против лентяйството и паразитизма, за пълно приложение на принципа „Който не работи, не трябва да яде!“;

— разобличаването на носителите на еснафски възгледи за социализма, на нарушителите на социалистическата законност и морал, на печалбарите, крадците и разхитителите.

С всички свои критични публикации, телевизионни и радиопредавания средствата за масова информация следва да дават активен принос за положително решаване на нерешените проблеми, за ускоряване цялостното развитие на страната, за възпитанието на социалистическата личност, за по-нататъшното утвърждаване на социалистическия начин на живот.

2. Задачата за широко разгръщане на критиката в средствата за масова информация повишава извънредно много отговорността на редакционните ръководства. Те трябва да проявяват висока политическа зрелост при проучването и оценката на фактите, при подготовката и публикуването на материалите. Критичните публикации и предавания следва да се отличават както с непримиримост към слабостите и недостатъците, така и с обективност и компетентност на изложението, с висока принципност и прецизност на оценките и изводите; в тях не бива да се допускат неверни или неточни данни, прояви на субективизъм и едностранчивост.

Редакциите да подобрят организацията на работата с жалбите на трудещите се и техните критични сигнали. Да се полагат грижи за обогатяване на журналистическите форми за критика.

3. Министерствата и другите централни ведомства, както и ръководствата на обществените организации да осигуряват условия за това техните поделения своевременно да реагират на отправената им критика в средствата за масова информация:

— в срок до 30 дни след публикацията критикуваните да изпращат отговор до редакцията за своето отношение към изнесените факти и за мерките, които са предприели; ако редакцията не получи отговор в указания срок или отговорът е неудовлетворителен, тя следва да отнесе въпроса до висшестоящата организация на критикуваните, да организира нова проверка и предприеме други целесъобразни мерки;

— висшестоящите организации да картотекират критичните материали, радио и телевизионните предавания за поделенията от своята система и ги снемат от отчет тогава, когато са преодолени слабостите и недостатъците, станали обект на критика;

— ръководствата на министерствата, обществените организации, ведомствата, обединенията и изпълнителните комитети на окръжните народни съвети най-малко веднъж на два месеца да обсъждат информации за критичните материали и предавания, публикувани или излъчени за поделения от тяхната система, да следят дали своевременно се отговаря на редакциите и дали се вземат мерки за отстраняването на изнесените слабости и недостатъци;

— Съюзът на българските журналисти и Комитетът за изкуство и култура (респективно Комитетът за печата и Комитетът за телевизия и радио) веднъж на тримесечие да внасят в Министерския съвет информация за основните критични мате-

Digitized by Google

риали и предавания, публикувани или излъчени в централните средства за масова информация и за начина, по който са реагирали на тях съответните държавни и стопански органи. Министерският съвет обсъжда информациите и взема отношение към критикуваните министерства и други централни ведомства.

4. Окръжните, градските и общинските комитети на БКП, партийните комитети в предприятията, учрежденията, строителните обекти, бюрата на първичните партийни организации да създават благоприятна атмосфера за правилното възприемане, бързото и ефикасно реагиране на критиката в средствата за масова информация, като:

— приучват кадрите да се отнасят отговорно към отправената критика в печата, телевизията, радиото, документалното кино и вземат неотложни мерки за преодоляване на посочените недостатъци;

— търсят строга отговорност, включително и снемане от отговорна работа, на ръководители, които преследват за критика или задушават критиката, реагират неправилно на справедливите критични бележки и поставят личното си самолюбие над обществените интереси;

— подкрепят и защищават журналистите, дописниците и сътрудниците, които, изпълнявайки съвестно своя партиен и обществен дълг, пишат критични материали;

— обсъждат периодично конкретните резултати от критичните материали в средствата за масова информация за предприятията, стопанствата и организациите от тяхната номенклатура и вземат налагащите се мерки.

Състоянието на критиката и самокритиката да се разглежда като важен критерий за равнището на организаторската и политическата работа на съответните партийни комитети и организации. Да не се забравя, че каквито са критиката и самокритиката в партийните организации, такива ще бъдат те и в останалите сфери на обществения живот. Освен това непрестанно следва да се подчертава, че без инициативата, примера и всестранната подкрепа от страна на ръководните органи никаква критика и самокритика не е възможна.

5. За да се осигурява широка гласност на резултатите от критиката чрез средствата за масова информация, е необходимо:

— партийните комитети, ръководствата на министерствата, държавните, стопанските и обществените организации да обнародват своите решения във връзка с публикуваните или излъчени критични материали;

— периодическите анализи по критиката в средствата за масова информация, които се обсъждат от Министерския съвет, министерствата, окръжните комитети на Партията и др., да се публикуват във ведомствените бюлетини и списания, за да се запознават ръководните кадри с тях;

— вестник „Работническо дело" да прави периодични прегледи за състоянието на критиката в окръжните вестници;

— средствата за масова информация да публикуват редовно отговорите на критикуваните, както и отзиви, бележки и писма за реакцията на трудещите се по изнесените факти.

6. Комитетът за държавен и народен контрол да следи системно критичните материали в средствата за масова информация за слабостите в държавните и стопанските организации, да прави проверки и взема необходимите мерки, в това число и да налага санкции в рамките на своите компетенции, като информира обществеността за резултатите.

От своя страна средствата за масова информация да използват много по-често материали от проверки на Комитета за държавен и народен контрол, да организират съвместни проверки с негови представители по най-важните проблеми на нашето развитие.

7. Съюзът на българските журналисти, Комитетът за печата, Комитетът за телевизия и радио, Българската телеграфна агенция и редакциите на централните вестници и списания, със съдействието на Информационно-социологическия център на ЦК на БКП, да създадат единна система за обработка на читателските писма с оглед по-пълно да се извлича социалната информация от тях, да се засилва активното отношение на читателите към критиката.

Съюзът на българските журналисти да обръща по-голямо внимание на професионалното майсторство на журналистите по работата с критичните материали.

Научните центрове при Съюза на българските журналисти, Комитетът за телевизия и радио и Комитетът за печата, както и факултетът по журналистика да включват редовно в своите планове теми за изучаване и обобщаване на резултатите от критиката в средствата за масова информация.

8. Предлага на Държавния съвет да издаде указ, в който да се разработят въпросите за работата на държавните органи с критичните публикации.

* * *

Политбюро на ЦК на БКП призовава партийните комитети, ръководствата на държавните, стопанските и обществените органи и организации да положат грижи за повишаване ролята на критиката и самокритиката в средствата за масова информация, да пресичат всеки опит за нейното задушаване или отминаване с мълчание, да вземат мерки срещу проявите на недобросъвестност.

Няма съмнение, че българските журналисти, всички доброволни сътрудници и дописници ще осигурят по-нататъшно разгръщане на критиката и самокритиката чрез средствата за масова информация, с безукорна честност, висока принципиалност и доблест ще водят непримирима борба против недостатъците, слабостите и нередностите, ще съдействуват за ускоряване движението на страната по пътя на социализма и комунизма.

Digitized by Google

ПРЕД ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ В ПАРТИЯТА

Всяка есен първичните партийни организации оценяват своята едногодишна дейност, набелязват задачите за бъдещето. Тази година отчетно-изборните събрания ще минат под знака на задълбочения анализ на работата по осъществяване решенията на Единадесетия конгрес на Партията, в дух на повишена взискателност, така както изисква пленумът на Централния комитет на Българската комунистическа партия, състоял се през юли тази година. Следва да се затвърди и развие всичко положително и ново в дейността на първичната партийна организация по ръководството на стопанството, в организацията на идеологическата работа и вътрешнопартийния живот. В центъра на вниманието комунистите следва да поставят въпросите как партийната организация е воювала за разкриване и преодоляване недостатъците и слабостите, за разгръщане критиката и самокритиката, за засилване контрола и самоконтрола, за издигане на партийната принципност, за личния пример и авангардната роля на комунистите.

Провеждането на отчетно-изборните събрания е общопартийна задача. Окръжните, градските, районните, общинските и заводските партийни комитети прадстои да разработят свои планове, оперативно и конкретно да оказват практическа помощ на първичните партийни организации.

За да подпомогне партийните секретари, бюрата на първичните партийни организации, комунистите, редакцията на списанието посвещава настоящия брой на това изключително важно дело.

Един от поместените материали насочват вниманието към по-общи въпроси — комунистите творци, пример на социалистически начин на живот, качеството и ефективността в партийната дейност, индивидуалния подход, спазване принципа на вътрешнопартийната демокрация, аналитично разработване на отделни проблеми. Други са по-конкретни — как да се оцени стопанската дейност и идеологическата работа, каква е личната отговорност на комунистите в селското стопанство; как да се разработи резолюцията, задачите на ревизионните комисии. В очерк са разкрити вълненията на партиен секретар пред отчетно-изборното събрание. Дадени са кратки отговори на въпроси, отнасящи се до организацията на събранието, изборите и т. н.

Digitized by Google

СЪБРАНИЕТО — ВИСШ ФОРУМ

Годишните отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации ще се състоят само няколко месеца след Единадесетия конгрес. Конгрес с особено отражение върху развитието на целия наш обществен и политически живот. Той конкретизира Програмата на Партията за следващия период, показа пътищата, към които да се насочи енергията на комунистите, на всички трудови хора. Това са пътища към висока ефективност и качество от всяка дейност.

* * *

Едва ли има форум в дейността на първичната партийна организация, в който така ярко и концентрирано да се проявяват нормите на вътрешнопартийната демокрация, както годишното отчетно-изборно събрание. На него всеки комунист заедно със своите другари обсъжда изминатия път, открито изказва и отстоява своето мнение. На събранието той използва своите права да избира и да бъде избиран в партийните органи, да критикува всеки, независимо от поста, който заема. Тези норми на вътрешнопартиен живот — **отчетност и изборност, колективност, свободна обмяна на мнения, критика и самокритика, не се реализират автоматично в партийното събрание.** Техни носители са комунистите и партийните колективи като цяло и се проявяват в конкретната дейност на организацията, в нейния стил и методи на работа, проявяват се чрез действията, поведението, инициативата на отделните партийни членове.

Когато говорим за годишното отчетно-изборно събрание като форум, в който особено ярко се проявява демократизмът във вътрешнопартийния живот, голямо значение има **обстановката, атмосферата,** която ще съумеем да създадем в него.

Годишното отчетно-изборно събрание не е обикновено събитие за партийния колектив. На него се прави едногодишна равносметка и на бюрото, и на комунистите. Равносметка на изминатия път, търсене на верните перспективи в бъдещето. В някои колективи това се извършва в атмосферата на делово, принципно обсъждане. Комунистите прекрачват залата на събранието като равни без значение на постове, длъжности и заслуги. Това е едно от условията да се създаде обстановка на взаимна взискателност, на нетърпимост срещу равнодушието, където се търси отговорност от всеки, който не изпълнява уставните изисквания, не се съобразява с партийната и държавната дисциплина.

Погрешно е да се мисли, че атмосферата на висока взискателност и отговорност, на принципност и самокритичност може да се създаде изведнъж просто от доброто желание на онези, които участвуват в подготовката на събранието. Обстановката е своеобразен резонанс от цялостната дейност на партийната организация през изминалия период. Равнището на партийните събрания, дисциплината и отговорността на комуниста, боеспособността на организацията се отразяват на характера на отчетния доклад, на дълбочината на изказванията, на силата на критиката и самокритиката. Както бе посочено на Великотърновското съвещание, в по-голямата част от нашите партийни организации е създадена „обстановка на доверие, на спокойствие, на разгръщане творческите възможности на комунистите, на всички трудещи

Digitized by Google

се при решаване на задачите на социалистическото строителство". Но на годишните отчетно-изборни събрания в някои организации през миналата година например не е проявено достатъчно мощното оръжие на критиката и самокритиката. Не е тайна, че общото състояние на дисциплината също не е на желаната висота. „Ние например — каза др. Тодор Живков пред XI конгрес — не можем в никакъв случай да бъдем доволни от сегашното състояние на **дисциплината.**" А именно в нея се проявява степента на съзнателност и отговорност на социалистическата личност. Фактът, че съществуват прояви на разхищение на социалистическата собственост, на посегателства върху нея, също говори, че не е създадена навсякъде атмосфера на нетърпимост срещу тези явления.

Изпълнението на конгресните решения сега повече от всякога изисква да се създаде обстановка на нетърпимост срещу равнодушието към различните нарушения, обстановка на всеобщ контрол, които да спомагат да се повишава отговорността за личното поведение и резултатите от работата на всеки, да се издига ролята на нравствените принципи и норми в живота на комунистите и трудовите колективи.

Условие за по-пълна проява на демократизма на годишното събрание, един фактор, който формира атмосферата в него, е и **чистотата на взаимоотношенията между комунистите** в първичната организация. Там където съществуват неколегиални, недругарски чувства, там където се е вмъкнала отровата на недоверието и неприязнеността, там в оценките, в позициите, в отношенията към отделния комунист по-лесно може да се допусне субективизъм, черногледство. Както изтъкна др. Тодор Живков в изказването си на пленума по идеологическата работа в Бургас, „израз на демократичността на нашия строй" е, че той „осигурява разгръщането на истинска демокрация не само на равнището на обществото като цяло, но отива по-далеч — дава възможност за изграждане на хумани, топли, другарски отношения между хората". Образец, пример на такива взаимоотношения трябва да бъдат комунистите. Там където те съществуват, на годишното събрание има по-благоприятни предпоставки взискателността да бъде еднаква за всички независимо от мястото им в служебната структура.

* * *

Една от най-ярките прояви на вътрешнопартийната демокрация е степента на **разгръщането на критиката и самокритиката.**

Изминалият период за повечето от организациите е богат с много нови завоевания, с успехи в политическата и стопанската дейност. Но тези успехи не бива да станат повод за благодушие и самодоволство. В работата си партийните организации имат не малко трудности, не малко нерешени проблеми. Особено важно е подходът при оценката на изминалия период да бъде критичен. Както се казва в Отчетния доклад на XXV конгрес на КПСС, „строгият критичен подход към всички проблеми придобива особено значение". Методът на критиката и самокритиката води до това, „всички страни от дейността на една или друга организация, на един или друг работник да получават обективна оценка, съществуващите недостатъци да се подлагат на всестранен анализ, за да бъдат отстранени, да не се допуска либерално отношение към недостатъците и към виновниците за тях".

Именно този критичен, аналитичен подход трябва да стане характерна черта на подготовката на годишното отчетно-изборно събрание. Това означава работата на организацията да се разгледа като процес, в който комунистите постигат добри резултати, преодолявайки слабостите, влияейки върху стила на техните носители. Нерешените проблеми, недостигнатите цели, пропуснатите възможности да не се отминат, а напротив, всестранно да се анализират, защото

Digitized by Google

това е единственият път те да се отстранят от живота на организациите. Трудностите се преодоляват по-бързо там, където навреме се откриват недостатъците. Отсъствието на критичен анализ води до застой, поражда лоша атмосфера, убива всяка инициатива.

В самия отчетен доклад партийното бюро трябва да покаже пример на самокритичен анализ, на взискателност, на строга оценка на работата си като изпълнителен орган на партийната организация. Критиката да бъде персонална, конкретна, да посочва причините за слабостите. Този подход е най-добрата основа за критичната позиция на комунистите. Той премахва всякакви бариери, предразполага повече комунисти да изразят мислите си. В такива събрания не могат да виреят „дежурните по изказвания".

Особено значение за създаване на благоприятни условия за критика и самокритика на партийното събрание е позицията на административните и стопанските ръководители. Нашата Партия разполага с голяма армия от предани, висококвалифицирани, енергични и авторитетни ръководители от социалистически тип, с високо чувство за отговорност към своята дейност и като комунисти, и като ръководители. Но срещат се и такива, които твърде болезнено възприемат критиката, смятат, че тя руши авторитета на звеното, което ръководят. Всъщност рушители на техния авторитет са усилията им да задушават критиката, да ограничават инициативата на трудещите се. Много често в изказванията си те не правят критичен анализ на своя стил на работа, не се отчитат пред организацията като комунисти, които носят голяма отговорност за работата на колектива, а търсят оправдание за слабостите в обективните причини или поставят с острота предстоящите стопански задачи.

Партийната организация, партийното бюро, секретарят са онези фактори, които следят как кадрите реагират на критичните бележки. Всички те да заживеят с убеждението, че когато става дума за критика, насочена срещу недостатъци, срещу безстопанственост, срещу разхищение на социалистическата собственост, не могат да съществуват никакви ограничения, не бива въобще да възниква въпросът кой може да бъде критикуван и кой не. **Критичната позиция трябва да намира пълна подкрепа, да бъде поощрявана.**

Ленин пише, че няма човек, който да е застрахован от грешки. Цялата работа е в това, как той самият се отнася към своите слабости. Умее ли трезво да преценява нещата, да види навреме и признае допуснатите слабости, да ги коригира — на такъв ръководител може да се гласува най-високо доверие.

Като отделяме голямо внимание на условията за критика и самокритика, съвсем не бива да омаловажаваме отговорността на комуниста. Това е негово основно уставно задължение. Комунистът не може да заеме позицията на страничен наблюдател. Безразличието и неутралитетът създават благоприятна почва, за да виреят отрицателните явления в нашата действителност. Комунистите като активни бойци на Партията, които поставят обществените интереси над всичко, не могат да се примиряват с тези явления.

На годишното отчетно-изборно събрание критиката на комуниста трябва да се съчетае с дълбока искрена **самокритика.** Годишното събрание не е само отчет на партийното бюро за работата на организацията. То е и повод за самоанализ, за самооценка на всеки комунист. В тази самооценка той с високо чувство за отговорност да прецени своето поведение, действия, активност, инициатива. Да види трезво себе си като реализатор на партийната политика, да определи личния си принос в постиженията на колектива, да осъзнае много добре пропуснатите възможности, грешките. Непременно да си отговори на въпросите: какво не му достига, какви са главните му недоста-

Digitized by Google

тъщи, как от своето място, със своите сили ще бъде по-полезен на Партията, на народа.

Състоянието на критиката и самокритиката в партийната организация има и един друг смисъл и значение. Те създават образци на по-съвършени форми на организация, на управление, на вътрешноколективни отношения. Единадесетият конгрес ясно подчерта, че „каквито са критиката и самокритиката в партийната организация, такива ще бъдат те и в останалите сфери на обществения живот". Ето как състоянието в партийната организация не е само вътрешнопартиен проблем, а изключително важен въпрос на цялата обществена система.

* * *

Колективността е висш принцип на партийно ръководство. Годишното отчетно-изборно събрание е форум, който концентрира в едно опита, ума, волята на всички комунисти, за да се постигне вярна, обективна политическа оценка на фактите, на успехите и недостатъците. Колективността не се измерва с броя на изказванията, а със степента на фактическото участие на колективния ум при анализа на изминалия период и в изготвянето на решенията. „Вече не е възможно да се ръководи компетентно — се казва в Отчетния доклад на Централния комитет пред Единадесетия конгрес, — ако не се издига научното равнище... ако не се подобрява колективността при анализа, изводите и взимане на решения." Това означава, че за да се постигне по-пълно реализиране на този принцип на вътрешнопартиен живот, комунистите трябва да участвуват по-широко в подготовката на отчетния доклад. Всеки в една или друга форма да има дял в осмислянето на изминалия път. Колкото по-широка е колективната основа, върху която се градят оценките в доклада, толкова по-голяма е гаранцията тези оценки да бъдат правдиви, да се възприемат правилно от всички комунисти.

Доклад, разработен на широка колективна основа, концентрирал предварително в себе си опита, предложенията на по-голям брой комунисти, създава най-добри условия за творческо, делово обсъждане. Деловитостта, високите критерии в доклада подтикват комунистите да изкажат откровено мнението си за поведението и работата на ръководителите, за стила и методите на бюрото, за ефективността и качеството от всяка предприета дейност.

Особено важен е онзи момент от работата на самото събрание, в който трябва да се обобщят колективните становища. Това намира израз най-вече в допълненията към резолюцията и проекторешенията. Понякога се получава така, че след изказванията се появяват две-три нови изречения към резолюцията. Това е наистина недостатъчно от гледна точка на обобщаването, на използването на колективния ум. Избраната от събранието комисия по проекторешенията е упълномощена именно от него да прецизира оценките в доклада и изказванията, да ги коригира, ако е необходимо, но да се изрази действително колективната воля на всички комунисти.

Колективността не се ограничава само с възможността всеки да участвува в решаването на общите дела. Тя предполага и отговорност в организацията на изпълнението. Комунистите заедно с избрания от тях ръководен орган носят отговорност за изпълнението на решенията на партийното събрание.

Digitized by Google

* * *

Демократизмът по определението на Ленин се изразява преди всичко в **широкото приложение на изборното начало.** Комунистите са стопани в своята организация. Те решават на кого да поверят ръководството на партийната работа през бъдещия период.

Понякога се получава така, че обсъжданията по доклада са много по-активни, а когато се направи предложението за новия състав на бюрото, следват само отводи и самоотводи или нови кандидатури.

По-широкото разгръщане на вътрешнопартийната демокрация изисква да се даде възможност на комунистите да изразят мнението си за качествата на кандидатите, да посочат техните главни достойнства, да направят препоръки. Това особено се отнася за бъдещия партиен секретар. Неговата роля в живота на организацията е апостолска. „От неговата култура, от неговия опит, от неговото умение да работи с хората — изтъкна др. Тодор Живков в заключителното си изказване на Националното съвещание във В. Търново — много зависи как ще се организира дейността на партийното бюро, как ще се насочва партийната организация към най-важните назрели проблеми, как ще се укрепват и разширяват връзките на Партията с масите.“ Това се отнася и за качествата на другите членове на партийното бюро. Ето защо комунистите на събранието трябва да кажат мнението си за политическите и организаторските качества на онези, които ще поемат ръководството на тяхната организация. Защото от техните качества зависи до голяма степен успехът, ефективността от партийната работа.

* * *

Вътрешнопартийната демокрация е неотделима и от **партийната дисциплина.** Защото партийната дисциплина не е само строго и точно спазване на определени норми и правила. Тя намира израз преди всичко в умението на комуниста при всякакви обстоятелства да намери този път, да избере това поведение, с които ще бъде най-полезен на Партията, на своя народ. Това е дисциплина, в основата на която стоят дългът, отговорността пред работническата класа, пред Комунистическата партия.

Изпълнението на конгресните решения сега изисква още по-високо чувство за отговорност, още по-висока творческа дисциплина у всеки комунист. Последователното прилагане на ленинските принципи в областта на социалната политика, борбата за висока ефективност от всяка дейност, за строг режим на икономии ще наложи да се усъвършенствува стилът, да се измени начинът на мислене на много ръководители и изпълнители. Израз на висока партийна дисциплина, както подчерта и Юлският пленум на ЦК тази година, ще бъде всеки комунист да намери своето място, да прецени и вложи усилията си в преосмислянето на своята дейност и дейността на колектива, в който се труди, за разкриване на най-резултатните форми и средства, най-ефективните пътища за постигане на големите цели, които конгресът постави пред нашето обществено развитие. Израз на висока партийна дисциплина ще бъде и участието на всеки комунист в разкриването на слабостите и недостатъците, в развитието на контрола и самоконтрола, в издигането на партийната принципност и комунистическата непримиримост.

Digitized by Google

ТВОРЦИ И ПРИМЕР НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ НАЧИН НА ЖИВОТ

ТОДОР СТОЙЧЕВ
кандидат-член на Политбюро на ЦК и
първи секретар на ОК на БКП — Варна

Високите темпове на развитие, породени от априлския курс на Партията, са обективната основа, която осигурява всестранен възход на социалистическа България. Едно от най-забележителните достижения на този възход са ярко проявилите се характерни черти на социалистическия начин на живот.

Три фактора оказват непосредствено положително влияние върху работата на Варненската окръжна партийна организация за формирането и утвърждаването на социалистическия начин на живот.

На първо място. Процесите на ускореното изграждане на новите мощности, силната концентрация и специализация и динамичното развитие на структуроопределящите отрасли предизвикаха интензивно разместване на голяма маса от хора. Създадоха се нови трудови колективи в машиностроенето, тежката химия, транспорта, строителството и в областта на науката. Сериозни изменения настъпиха в бита на трудещите се. Тези динамични и сложни демографски и социални процеси доведоха до бързи промени в някои от основните елементи в начина на живот на хората от нашия край. Много от работниците промениха месторабота си и професията си. Измениха се характерът на труда и взаимоотношенията в трудовите колективи. Увеличи се броят на пътуващите от селищата и кварталите, в които живеят, до месторабота. Настъпиха изменения и в семейно-съседската среда. Новото жилище наложи промяна в бита.

Ръководно начало при решаване на кардиналните проблеми на окръга са разработките на промишлено-транспортната и селищната агломерация Варна—Девня—Провадия, която се изгражда по идея на др. Тодор Живков. Агломерацията дава възможност в широки мащаби и комплексно да бъдат решавани проблемите на труда, бита и отдиха на социалистическия труженик.

На второ място. Големият съзидателен и преобразователен процес на територията на окръга се извършва с огромната материална помощ на Съветския съюз. Всеки по-голям обект на машиностроенето, тежката химия и водния транспорт е изграждан с неоценимата помощ на съветските хора. Специалистите от великата братска страна помагат на своите български приятели не само при изграждането на мощностите и при усвояването на производството, но и при формирането на трудовите колективи и възпитаването на социалистическо отношение към труда.

Териториалната близост на Варна с Одеса създава благоприятна възможност за масови взаимни посещения, които се превръщат в мощен канал за пренасяне на богатия съветски опит и съветския начин на живот — образец на социалистически начин на живот.

На трето място. Съществено влияние върху работата на окръжната партийна организация за утвърждаване социалистическия начин на живот оказва стопанският туризъм. Само през годините на шеста

Digitized by Google

та петилетка нашият окръг е приел около 7 милиона туристи и летовници, от които над 2 милиона чуждестранни гости. Работниците от курортните комплекси, търговията и битовите услуги, транспорта ежедневно общуват с чуждестранни туристи. В хиляди домове на варненци летуват чужди граждани. Няколко хиляди моряци пътуват зад граница. Това дава възможност на населението от нашия край по достойнство да оценява предимствата на социалистическия начин на живот.

Като отчита влиянието на тези специфични особености върху населението, окръжният комитет на Партията системно проучва изменения, които настъпват в социалната среда. През последните години бяха разработени социално-демографски характеристики на основните трудови колективи. Направени бяха изследвания върху социалната активност на студентската и средношколската младеж и за моралната устойчивост на моряците от флота. Проучиха се някои особености в работата с пътуващите работници от Девненския промишлен комплекс.

Основна предпоставка за формиране и утвърждаване на социалистическия начин на живот е **творческият всеотдаен труд на четиридесетте хиляди комунисти от окръга.** Те са в челните редици на всички начинания, те са последователни борци за тържеството на решенията на Партията.

Формирането на социалистическо отношение към труда е крайъгълният камък на борбата за утвърждаване на социалистическия начин на живот. Социалистическият обществен строй гарантира правото на труд и осигурява работа за всеки трудоспособен гражданин на родината. Създадоха се всички условия за творчески съзидателен труд в името и за благоденствието на българския народ. Но формирането на ново отношение към труда е сложен процес. Той изисква продължителен период на преустройство в съзнанието, за да може да се изгради такова разбиране за живота, при което трудът да се превърне от средство за препитание в насъщна сфера за творческа изява на личността, от тежко бреме в неразделна необходима съставка на начина на живот. Както заяви на Единадесетия конгрес др. Тодор Живков: „Едностранчиво и дълбоко неправилно е социалистическият начин на живот и неговото развитие да се свеждат единствено до мащабите и темповете на задоволяване на материалните и културните потребности на народа. В действителност **сърцевина на социалистическия начин на живот, негова същностна черта е социалистическият труд, тази най-важна форма на човешката жизнена дейност.**“[1]

Със своя всеотдаен труд комунистите от окръга винаги са стояли в челните редици на варненската работническа класа.

Още в първата година на шестата петилетка по инициатива на партийните организации от няколко завода на окръга цялата работническа класа поде високопатриотичното движение: „Чрез комплексна механизация и автоматизация, инициатива и творчество — за висока ефективност на производството“. Това движение беше в основата на цялостната политическа и организаторска работа на първичните партийни организации и комунистите за коренно преустройство на материално-техническата база в цялата икономика по пътя на реконструкцията и модернизацията. В резултат на изменилото се отношение на комунистите, ръководните партийни и стопански кадри и на специалистите към проблемите на концентрацията, специализацията, реконструкцията и модернизацията на производството в края на шестата петилетка в областта на промишлеността бяха реконструирани и модернизирани почти всички основни звена във Варненски окръг.

---

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на Българската комунистическа партия за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, С., 1976, с. 134—135.

Digitized by Google

Комунистите застанаха начело на организаторската и политическата работа за осъществяване задачата, поставена от Националната партийна конференция, за рязко повишаване обществената производителност на труда. Във всички първични партийни организации се проведе преглед: „За личен принос на комунистите за повишаване обществената производителност на труда". В резултат на примера на комунистите и организаторската работа на първичните партийни организации в Български морски флот половината от приетите обещания са признати за рационализации. В Строително-монтажния комбинат около 700 комунисти осигуриха от рационализации към 500 х. лв. икономически ефект.

Опитът на окръжната партийна организация показва, че авангардната роля на комунистите за утвърждаване социалистическия начин на живот най-добре се проявява в труда, в обществено-политическата активност и поведението им сред хората. Тази роля получава конкретен израз в борбата за ускоряване на техническия прогрес, за утвърждаване на новостите в производството, за повишаване производителността на труда и ефективността на производството.

Комунистите и работничеството от Варненски окръг са наследници на славни традиции. Не една инициатива, превърнала се в национално движение сред работническата класа, е поемала своя широк път от редиците на варненските текстилци, докери, корабостроители и машиностроители.

През шестата петилетка получи простор инициативата на стругаря от варненския дизелостроителен завод „В. Коларов", героя на социалистическия труд Петър Брайков. Под девиза, издигнат от него: „Седмичната програма — за 5 дни" заработиха близо половин милион трудещи се от цялата страна. Масовото прилагане на неговия почин допринесе за повишаване обществената производителност на труда и за осигуряване условия за преминаване на петдневна работна седмица. Характерно за работата на изтъкнатия стругар е стремежът му около него да няма изоставащи; да разкрива своите професионални „тайни" на другарите си. Сега заводът е в особено отговорен период, усвоява се и започва серийното производство на нови дизелови двигатели. Петър Брайков подготвя голяма група млади работници и ученици от базовото училище да достигнат неговите резултати и да осигурят пускането на новата технологична линия предсрочно.

Трудът при социализма дава най-пълна възможност личността да се самоутвърждава, да се почувствува необходима за обществото, да изявява свободно своите способности. Търсенето на нови, по-ефективни пътища в производството е една от отличителните черти на социалистическия труженик. При монтирането на двигателя на стохилядния танкер бригадата на героя на социалистическия труд Атанас Славов от корабостроителния завод „Г. Димитров" за първи път в Европа монтира целия, предварително сглобен, близо 800-тонен двигател. Традиционният начин на монтиране на по-малки възли би отнело около два месеца. Това време бе предоставено за работа на други специалисти на кораба.

Окръжната партийна организация утвърждава стил на бързо пренасяне и прилагане челния опит на съветските хора. Комунистите от водния транспорт чрез преки контакти с Черноморското одеско параходство изградиха цялостна система за прилагане опита на своите съветски другари и използват сполучливи форми за съвместно отчитане на резултатите от съревнованието. Един от първите, който заработи по почина на известния съветски бригадир Анатолий Барановски от пристанище Иличовск, бе ръководителят на комплексна бригада в пристанище Варна Йордан Пресиянов. Необходимо беше да се извърши значителна работа за повишаване квалификацията на членове-

Digitized by Google

те на бригадата и да се постигне пълна заменяемост между трите основни професии — докер, шофьор и крановик, за преодоляване неверието у някои хора, че този прогресивен метод на работа може да се приложи при нашите условия. С помощта на партийния комитет бригадирът съумя да създаде необходимата организация на труда, укрепи колектива, поддържа здрав психологически климат в бригадата, развива в своите другари чувство за отговорност за общото дело. Постигната бе висока степен на използване на наличната техника. Значително се повиши производителността на труда. Съкратен беше престоят на корабите. Сега не само Й. Пресиянов, но и неговите другари заявяват, че бъдещето е на комплексните бригади.

Трудовият колектив е средата, в която човек разкрива своите творчески възможности, където винаги чувствува близостта на другарите си, където се споява единството между личните и обществените интереси. Окръжният комитет на Партията полага непрестанни грижи за укрепването на трудовите колективи. Особено важна роля за това се пада на прегледите на първичните партийни организации на тема „Първичната партийна организация — първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.“ Прегледът допринесе да се повиши активността, инициативата и творчеството на комунистите в борбата за утвърждаване на социалистическото отношение към труда, трудовите задължения и обществената собственост. Постави се началото на практиката веднъж в годината комунистите да се отчитат пред първичните организации за това, как изпълняват задълженията си да бъдат челници при реализирането на партийната повеля и да бъдат пример за членовете на трудовия колектив.

Формирането на социалистическо отношение към труда е пряко свързано с удовлетвореността на човека от труда, от изпълнената работа. **Увереността в утрешния ден и удовлетвореността от труда са висши ценности, завоевания на социалистическия начин на живот,** които в процеса на изграждане на развито социалистическо общество у нас непрестанно се разширяват и задълбочават.

Много и разнообразни са инициативите на партийните органи и организации за повишаване у всеки труженик чувството на стопанин на своята съдба и на увереност в утрешния ден. Най-голямо влияние обаче върху самочувствието на труженика от нашия окръг имат реалните успехи при конкретното изпълнение на партийните предначертания. Ускореното обществено-икономическо развитие на окръга, коренната промяна в икономическата панорама, прекрасните условия за живеене в красивите и удобни селища и жилищни комплекси стоят в основата на високото самочувствие, увереността, оптимизма и вярата в утрешния ден на трудовия човек от варненския край.

Високата обществено-политическа активност, участието в управлението са особено важна страна на социалистическия начин на живот.

Проведените неотдавна избори още веднъж красноречиво потвърдиха този извод. За народни представители и за съветници бяха избрани хора от всички отреди на трудовия народ — производственици, общественици, дейци на науката и културата. Над една четвърт от народните представители са пряко заети в материалното производство. Сред тях е и тъкачката от памукотекстилния комбинат „Първи май“ във Варна Анка Петрова. За своите забележителни постижения в труда тя е носител на две златни звезди на герой на социалистическия труд. Заедно с това тя е активна общественичка — кандидат-член на бюрото на окръжния комитет на Партията, делегат на Единадесетия партиен конгрес. Съчетаването на високата трудова и обществена активност е характерна черта за всички челници комунисти. Нека да вземем само тези, които посочихме — П. Брайков е член на заводския

Digitized by Google

партиен комитет, член на бюрото на градския комитет на Партията във Варна. На Единадесетия конгрес той бе преизбран за член на най-високия партиен форум. Ат. Славов е секретар на обществени начала на окръжния съвет на профсъюзите, И. Преснянов е член на пристанищния партиен комитет. Примери от този род могат да се изброят десетки и стотици.

Важна страна в нашата работа е не само изтъкването и популяризирането на първенците в труда и обществения живот, а и тяхното активно привличане във възпитателната работа с младото поколение. Няколкостотин изтъкнати комунисти, производственици от предприятията и стопанствата в окръга, работят като наставници на младото трудово попълнение. През пролетта на тази година се свика първата окръжна среща на наставниците, която показа голямата ефективност на това движение за формирането на социално зрели, активни граждани на социалистическото общество.

Комунистът Атанас Русев — механик на отделението за синтез на амоняка в Завода за минерални торове в Девня, с личния си пример и упорита работа създаде колектив, за който няма прегради и обективни трудности. Наставникът Атанас Русев успява да възпитава у всеки млад човек на бригадата високо чувство за отговорност пред колектива, всеотдайност и стремеж към самоусъвършенствуване. Не случайно хората в завода говорят, че Атанас Русев е всичко за своите момчета, а те за него са златни.

Формирането на социалистическия начин на живот започва още на училищната скамейка. Именно затова окръжният комитет на Партията обръща особено внимание на работата на учителите и възпитателите като главен фактор във възпитателния процес. Изградена е система за обучение на учителите по повишаване обществената и трудовата активност на учениците. Седемдесет и шест на сто от учениците се учат в средни професионални училища и техникуми. Изградени са 202 пионерски заводи, производствени цехове и бригади, в които пионерите работят по два часа всяка седмица. Учебната практика на учениците от вторите и третите курсове на средните професионални училища и техникумите се провежда в производствените цехове. Учениците от гимназиите по един ден през седмицата работят в заводите.

Ръководствата на висшите учебни заведения пренасят опита на Одеса по трудовото възпитание на студентската младеж. За по-тясно свързване на обучението с практиката студентите под прякото ръководство на преподаватели се разпределят в предприятията и стопанските организации, където ще работят заедно с работниците.

Комплексното развитие и задоволяване на материалните и духовните потребности на трудещите се, което съответствува на научно-обосновани норми на потребление, е една от основните страни в дейността на нашата партия за многостранното развитие на социалистическата личност. Под ръководството на окръжния комитет на Партията през годините на шестата петилетка бяха достигнати високи успехи в това направление. Средната работна заплата достигна 1790 лева, бяха построени 18 хиляди жилища; обхватът на децата в детските заведения е 82 процента. С бързи темпове нараства стокооборотът на дребно. Неколкократно се увеличиха битовите услуги. Окръгът един от първите премина на намалена работна седмица и два почивни дни. Нашата Партия обективно оценява тази тенденция. Както посочи др. Тодор Живков, „Борбата за издигане на материалното благосъстояние, за все по-пълно задоволяване на растящите потребности от стоки и услуги, за подобряване на средата, в която протича човешкият живот — това не е „потребителски подход", не е „обуржоазяване" на народа. За нас, за нашата Партия това са условия за здравето и дълго-

Digitized by Google

летието на народа, за многостранния физически и духовен разцвет на човешката личност.“

Този подход изисква системна и последователна борба срещу появяващите се сред някои хора потребителски настроения, стремеж за лично облагодетелствуване, за вземане от обществото без равностойно влагане на труд. Наличието на редица отрицателни явления показва, че тази борба ще бъде продължителна и трудна. Но само нейното успешно осъществяване може да даде истинска възможност за пълна изява на човешката личност, която все повече ще се цени не по това, какви вещи притежава, а по качеството на нейния труд, по нейните духовни изяви.

Личният пример на комуниста. Разнообразна в това отношение е дейността на варненските борци против фашизма и капитализма. Голяма част от тях продължават с ентусиазма от годините на революцията да служат за пример със своя труд, там където Партията ги е поставила. Значителна е тяхната обществена дейност, за която няма пенсионна възраст. Комунистът с най-дългогодишен партиен стаж в окръга — от 1915 година, — героят на социалистическия труд Илия Добрев и днес е един от активните общественици — член на окръжния комитет на Партията, заместник-председател на окръжния комитет за българо-съветска дружба. А като него са десетки и стотици. Вълнуващи са многобройните срещи, на които ветераните на революцията разказват пред пионерски сборове, на комсомолски събрания, на походи до исторически места и на лобните места на своите бойни другари за изключителната нравствена чистота, за самоотвержената борба за комунистическите идеали, с които се отличаваха героите на революцията. За активна работа по патриотичното и интернационалното възпитание на младежта наскоро варненската комсомолска организация отличи с почетния знак „Никой не е забравен, нищо не е забравено“ голяма група борци против фашизма и капитализма.

След Единадесетия конгрес окръжната партийна организация насочва своите усилия към по-нататъшното утвърждаване на положителните тенденции и борба с отрицателните явления в начина на живот.

В съзнанието на всеки човек се е формирало някакво разбиране по този въпрос. В повечето случаи това става стихийно, неосъзнато, изработва се от практиката. За това обикновено то представлява смес от верни и неверни схващания. Това наложи системно да се пропагандира научното марксистко-ленинско разбиране за социалистическия начин на живот. Особено полезна в това отношение е инициативата на комунистите от вестник „Народно дело“, които заедно със сътрудниците на АПН в София повече от една година два пъти месечно подготвят страницата „В страната на съветите“, където се разказва за начина на живот на съветските хора.

Системната и последователна работа на комунистите от окръга за разкриване и утвърждаване на положителните страни в социалистическия начин на живот — сигурност, увереност в утрешния ден, гарантиране на труда и удовлетвореност от извършената работа, осигуряване на условия за всестранен разцвет на личността, съчетани с цялостната работа на окръжната партийна организация за бързо развитие на производителните сили, за постигане висока ефективност и качество на продукцията, са основата за формирането на социалистическата личност — всестранно развита, предана на делото на комунизма, влагаща своя труд за победата на комунистическите идеали.

Digitized by Google

ЛОЗУНГЪТ НА ЕДИНАДЕСЕТИЯ КОНГРЕС

ПЕТКО РУСЕВ

Той е централен и в решенията на Единадесетия конгрес, и на пленума на ЦК на БКП, станал през юли 1976 г. **„Ефективност и качество, качество и ефективност“** — изтъква др. Тодор Живков, — **такъв е лозунгът на Единадесетия конгрес, лозунгът на времето“.** Това е основното звено, което трябва да издърпаме, за да настъпват с още по-ускорени темпове положителни изменения в стила на работа.

Ще се спрем на някои въпроси, свързани с **качеството и ефективността в партийната дейност.**

КАКВО ОБХВАЩАТ ТЕ?

Борбата за качество и ефективност се отнася до всички сфери на обществения живот — до производството, до партийното ръководство, до управлението, до обучението, възпитанието и пр. Осмислянето на тая тяхна цялостна и сложна природа има изключително голямо значение. По тоя път най-добре ще се осигури приложението на системния анализ и комплексния подход; най-пълно ще се открояват техните икономически, идеологически, управленчески, партийно-организационни страни, черти и т. н. **Следователно задачата, която поставиха конгресът и Юлският пленум на ЦК на БКП от 1976 г., изисква решително преустройство на мисленето, на подхода, на начина на работа по всички фронтове на социалистическото строителство.**

И ОЩЕ НЕЩО

Двете понятия следва винаги да се разглеждат в единство. Всичко трябва да се прави компетентно, както изискват законите на общественото развитие, партийните принципи, правните норми. Да се постига с изразходване на най-малко сили и време и да се получава най-положителният резултат — научнообоснован, обективно определен, отговарящ на партийната линия. Компромисите тук са опасни. Вкусиш ли веднъж от тяхната сладост, изкушенията стават твой спътник. А има ли изкушения, вратите пред безпринципността трудно се затварят. Изкушение да се представиш по-добре, като прикриеш истината. И после се чудиш защо от знамето е останал само прътът! Изкушения да блажиш пръстите си по държавни трапези, да живееш на чужд гръб и пр. Разни изкушения, разни форми на безпринципността.

Ефективността, казано по-свободно, е **доказателство** за качеството. Тя именно установява дали се е работило със замисъл, с ум и сърце, дали се е мислило за последствията. Тя — ефективността, най-добре показва дали се е постъпвало самоцелно, формално, така само номерът да се отбие или се е действувало така, за да останат следи от стореното, от съвременните форми на партийна дейност, от решението, от проверката и пр. Следователно — **без ефективността качеството не може да се оценява правилно, а пък без него тя не би се появявала на бял свят.**

Digitized by Google

КАКВО НЕ БИВА ДА СЕ ЗАБРАВЯ?

Не бива да се допускат пукнатини; **откъсване или противопоставяне** на отделните страни или черти на понятията. Да се разглеждат те като система, в тяхната органическа спойка. Решенията на Юлския пленум (1976 г.) ни дават пример. Те обхващат цялата наша дейност — и базата, и надстройката, и стила на работа, и възпитанието на кадрите, и моралните фактори в живота на трудещите се и т. н. Другояче не може и да бъде. Качество и ефективност в икономиката са невъзможни там, където нямаме ефикасна идеологическа дейност. Масите творят историята. Тяхната съзнателност, активност, организираност и самодейност са решаващи. А нали това е основно предназначение и на идеологическия фронт? Ако управлението на социалните процеси не се строи върху научни основи, могат ли да се реализират набелязаните цели? Спомнете си колко голямо внимание отдели на тоя въпрос Националната партийна конференция и как обосновава борбата против различните форми на времеядството, против примитивизма и органичеността в управлението! В края на краищата всичко това пък зависи **от равнището** на партийното ръководство, от самодейността на партийните организации и комунистите, от способността им да се преустройват в духа на решенията на Десетия и Единадесетия конгрес, на Тезисите за състоянието и развитието на Партията и обществените организации, на решенията на Юлския пленум (1976 г.) и т. н. Качеството и ефективността в тая ръководна, направляваща област имат **водещо** значение за тяхната победа в другите обществени сфери, което пряко произтича от ръководната роля на Партията. **Следователно от качеството и ефективността на партийното ръководство и партийно-организационната дейност зависи всичко.**

КРИТЕРИЯТ?

Би трябвало да се върнем отново към класическата постановка, която още на Юлския пленум на ЦК на БКП през 1968 г. беше формулирана: **основен критерий за ефективността си остава съзнателността, организираността и активността на масите в изпълнението на партийните решения, степента на превръщането им в материална сила.** За качеството на всяко партийно мероприятие, средства, начинания и пр. ще се съди само по тези показатели — **мобилизират ли хората, разгръщат ли техните инициативи, изменят ли положението по възходяща линия.** Това е главното.

Но партийната работа има различни направления — вътрешнопартийни процеси, ръководство на производството, на управлението, на културата и пр. За да се даде отговор за равнището на качеството, би следвало да се извърши богата **оценъчна дейност** — дали полученият резултат е плод на правилния **стил** на комунистите и ръководителите в Партията и в другите органи и организации. Без това критерият ще избледнее, няма да послужи като **обратна връзка** за състоянието на качеството на работата.

Говорим за анализ и самоанализ. Добре! Възможно ли е да изиграят те своята роля, ако не разкрият дали ефективността на осъществените решения, идеологически и организационни форми и пр. са свидетелство за ленински стил, за тържеството на партийните принципи и норми на партиен живот? Следователно критерият изисква задълбочен анализ и самоанализ, за да се открои ясно мястото и отговорността на субективния фактор. Критерият не бива да се приема само като **даденост,** а да се вниква в **пътищата, в начините,** които са осигурили неговото раждане. Иначе е възможно да се получи субективизъм, произвол, изкривяване на истината. **Главното предназначение на размисъла**

Digitized by Google

над ефективността е да не позволява тия управленчески злини да намират място в ръководното поле. Възможно ли е да се постигне тая цел без всестранна оценъчна дейност, базираща се на системния анализ?

Виждаме, че връзката между качеството и ефективността е не само външна — добър резултат, масите участвуват, следователно — добро качество. Не! Тая връзка е по-сложна, диалектическа, която при всички случаи налага задълбочени проучвания, разкриващи истината за приложението на ленинските принципи и норми на партиен и обществен живот, за установяването навсякъде на правилен стил на ръководство. Тая функция на критерия като източник на всестранна информация, която очертава образа на качеството, следва последователно да се осъществява. Тя би трябвало да пронизва всяко заседание, събрание, изработването на решенията, на програмите, организацията на проверката и т. н. Този проблем сега придобива първостепенно значение, когато на широк фронт у нас се изгражда развито социалистическо общество.

Помислете! Могат ли годишните събрания да дадат по-нататъшен тласък на партийния живот, ако не започнат с анализа на резултатите и по обратен път стигнат до качеството на работата на всекиго, комуто е поверено дадено дело? Ако тоя анализ не е пропит с равносметка върху това — резултатът рожба ли е на съзнателността на масите, плод пък на правилен стил на партийния секретар и бюро, на директора, на ръководителя и т. н. Тогава именно ефективността ще получи вярно осветляване, а качеството — точни преценки. Тогава вече ще бъде реализирана и постановката на Тезисите за Партията — стилът да бъде **предмет** на контрол и оценки, за да расте ролята на субективния фактор, от когото зависи тъй много и качеството, и ефективността.

Но когато разсъждаваме над тая тема, пред нас се изправя извънредно важната идея на Единадесетия конгрес, на Великотърновското съвещание и на Тезисите за развитието на Партията, за **партийната организация като първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, на партийното ръководство като образец на социално управление**. Тълкуването на тия категории разкрива също сложни взаимовръзки, които имат идеологически, организационни и управленчески страни, влияещи активно върху всестранния живот на обществото. При това положение анализът на взаимоотношенията между качеството и ефективността вътре в Партията има **по-богато съдържание, пред него стоят по-големи политически изисквания**. Пред анализа и оценъчната дейност на качеството и ефективността в Партията е очертана главната цел — дали в многоликата обществена дейност **качеството и ефективността** от работата на партийните комитети и организации е първообраз на другите органи и организации — народните съвети, профсъюзите, Комсомола, Отечествения фронт и пр.; дали активността на комунистите като зидари на социалистическия начин на живот е пример за безпартийните; дали развитието на демокрацията и колективността, критиката и самокритиката в Партията са образец за социалистическата демокрация; дали взаимоотношенията между партийните членове, тяхното поведение и навици са еталон за безпартийните в техния всекидневен труд. Призванието на анализа вътре в Партията е да изясни тая закономерност, да помага постоянно да растат партийните комитети и организации като органи на политическо ръководство. Тогава направляването на вътрешнопартийните процеси непрестанно ще стои на пиедестала на ръководната сила, внасяща своята идейност, съзнателност, организираност и дисциплина сред трудещите се, възпитаваща ги по свой образ и подобие.

Следователно проблемът за качеството и ефективността в Партията имат свои специфични проблеми, които, разбрани и разрешени, раз-

Digitized by Google

криват широки друмища за растежа на нейната ръководна роля. Критерият е само един — идеологическите и организационните форми осигуряват ли такава идейност, съзнателност, организираност, активност и самодейност на комунистите, които да бъдат първообраз и образец за широките народни маси; осигуряват ли развитието и обогатяването на ленинските принципи и норми на партиен живот.

ПО-НАТАТЪК

Критическият анализ излиза на предни позиции, когато става дума да се оценява качеството и ефективността в партийната дейност. Но само това е недостатъчно. Защото всяко нещо се върши в конкретните условия и има конкретно значение. Общото съществува чрез отделното, чрез частното. Не се ли вникне в това битие на качеството и на ефективността, на тях ще се нанесат тежки рани. След невежеството няма по-опасен враг от декретирането, от уравниловката и шаблона за всяка работа.

Правилно говорим за системи — по решения, по проверка, по отделни въпроси и т. н. Но те, тези системи, не са дошли на тоя свят, за да утвърждават книжност, канцеларщина и общовалидни форми. Обратно — очертавайки параметрите на единните принципи и насоки, именно те по своята обективна същност изискват многообразие в творчеството, което безспорно също има голямо значение.

Равнището на партийното ръководство зависи от задълбочеността на проучванията в отделната обстановка: ефективността се увеличава от конкретната помощ и контрол. Не е нужно да изброяваме повече. В основата на качеството и ефективността стои и изкуството творчески да се прилагат общите принципи, решения и насоки. Само по този начин можем да определим дали дадена стъпка е полезна, необходима.

Да вземем партийното събрание. Неговата подготовка, протичане и вземане на решение ще се измери само като видим как се изменя положението в бригадата, в цеха, в управлението и пр. Конкретната оценъчна дейност в това отношение ще даде отговор на въпроса работили ли сме добре, от нашата сеитба получена ли е богата реколта?

Като тръгнем пак обратно по този път, ще стигнем до качеството на системите, на програмите, на плановете и пр. Ще стигнем до необходимостта те така да се изработват, та да не скованат местните инициативи. Обратно — да се превърнат в силна предпоставка за тяхното разгръщане. Понякога се учудваме защо непременно навсякъде по еднакъв начин трябва да се планира работата на партийните организации. Ами ако при конкретните условия шестмесечните планове са най-полезни? Как да ги отречем, да ги порицаем? Защо? Защото има буква, защото другаде са едногодишни? Повече самодейност в живота на партийните организации! Внимателното изучаване на Тезисите за Партията налага пълен простор на творческото начало, по-голяма простота и оперативност. Оттук ще дойдат и размахът, и деловитостта. Оттук и повелята — ръководството да познава добре нещата на всяко работно място и да поставя задачи, които, разрешени правилно и навреме, ще осигурят успеха. Нали се случва да даваме указания, без да се интересуваме кого и как ползват? При този маниер не е възможно да се виждат нерешените въпроси в отделните организации и да им се помага. При използването на този маниер се установява формализъм, повърхностно ръководство, които никога не могат да дадат качество и ефективност. Този проблем сега излиза на преден план в работата на партийните комитети — конкретен анализ, конкретни насоки и помощ.

Digitized by Google

Като система (или отделни системи) качеството и ефективността имат свои страни и черти. На едно място те са едни, на друго — други. Ако в дадено предприятие предстои реконструкция и модернизация, то разясняването на тяхната същина и цели стават първостепенни. На хората трябва да се каже всичко, да знаят, да навлизат в процеса, осъзнали своя дълг, да са подготвени. Ако в съответен отрасъл това е извършено и реконструкцията и модернизацията се внедряват, то проверката на изпълнението, мястото и примера на комунистите застават на предни позиции и т. н. Тези явления не съществуват в чист вид, но така или иначе в определени условия определени въпроси са най-актуални, неотложни, належащи. Да се откриват те, да се решават и организират, да се проверяват и проверяват означава, че сме застанали на здрави позиции.

ИЗВЪНРЕДНО ВАЖНО

В дейността на партийните комитети и организации **съществуват взаимозависимости**. Те съществуват между отделите и секретарите, между тях и останалите членове на бюрото, по-нисшестоящите органи и т. н. Тези зависимости са по вертикална линия, вътре в партийната структура. Но има и по хоризонтална линия — между партийните комитети и организации и останалите обществени органи и организации, между техните отдели, сектори и т. н.

Да си послужим с нагледен пример. Да си представим, че отделът (или отделен член на бюрото) подготвя вариант за решение. Той е длъжен да го представи в такъв вид, който да бъде на **най-голяма висота за неговото равнище.** Тогава вече секретарят ще работи над него, за да го издигне на по-горна степен. А бюрото или пленумът, получили материала, ще могат да го подобрят още повече, за да достигнат до възможния най-добър вариант.

Пред нас стои един от най-важните проблеми в партийната дейност — зависимостите по вертикална и хоризонтална линия така да функционират, щото **всяка по-следваща инстанция (операция) да увеличава резултатността.** Или качеството в предшествуващата операция да бъде солидна предпоставка в следващите звена ефективността да расте. **Да създадем верига на умножаващата се ефективност.**

Какво се получава понякога? Материалите се предават в незавършен вид и вместо следващият деец да ги усъвършенствува, той е принуден да се връща към първична разработка, да прави онова, което е бил длъжен да стори оня, който е преди него. Това е въпрос, който изцяло стои в центъра на културата на труда на партийния апарат, опира до ефикасността на неговата организация. Ето защо е правилно в светлината на изискванията на ленинските принципи и норми, на партийните решения ясно и строго **да се определят функциите** на всяко звено, да се подбират хора, които отговарят на обективно определените им характеристики, да са способни да осъществят докрай всичко, което е тяхна работа. Не се ли въведе строго тоя порядък, качество и ефективност няма да има, партийната дейност ще изостава от претенциите на времето.

Много пъти сме чували такива оплаквания — „лоши материали получаваме". А защо допускате да се получават? Законен въпрос, който ни дава възможност да продължим разсъжденията си.

Когато се споменава умножаващият се ефект, някои го **свеждат само до качеството,** което предават по-нисшестоящите или предшествуващите структурни единици, лица. Или зависимостите се разглеждат само от долу на горе. И вярно, и невярно! Умножаващият се ефект има своите измерения и от горе на долу. Да! От качеството на ръководството, от умението му да организира, да разпределя кадрите, съдейки по

Digitized by Google

техните делови и политически качества, как те непосредствено се изявяват в творчеството, от умението му да проверява ефекта от дейността, активността на по-висшестоящите органи, на комунистите също ще се умножава. Няма нищо по-опасно от обстоятелството дръзновението на дееца да се сблъсква с неизяснената позиция на ръководителя, с неговата непоследователност и пр. Както искате да назовавате фактите, но при тяхното наличие истината си е една — стремежът да се работи от душа и сърце намалява.

Да посочим някои примери, с които всеки един от нас се е срещал.

Завършим подготовката на даден пленум. После седнем да чистим излишни материали. А колко време се е изгубило, колко хора излишно са мислили и са се трудили? Кой е виновен? Оня ръководител, който е давал поръчка. Той е бил длъжен да обмисли всичко, да моделира явлението, да му определи главните страни и тогава да възлага кой какво да върши. Както вече споменахме, качеството и ефективността зависят и от това, дали определена задача сме изпълнили за най-кратко време и с най-малко изразходване на средства. Който прахосва този капитал, не може да претендира, че е правилно разбрал решенията на Партията.

Или. Даде се насока за работа. После се представи проект, който отговаря на нейното съдържание. Не! Дават се други указания, които предварително работещите не са знаели. Започва се наново. Пак се представя проектът. Отново се връща, защото са изменени първоначалните указания. Настъпва периодът на връщането към първия вариант и оня, който е бил опитен и трезв, за да го запази, получава възхвала.

Всеки, който ръководи, е длъжен да отдели нерешените проблеми, да ги обоснове, да определи съдържанието и формата. Това е сърцевината на качеството на неговата функция. Казват — „не за това се иска повече да се мисли, по-голяма компетентност“ и пр. Та нали партийните решения им откриват широк друм, подкрепят, поощряват. Не остава нищо друго, освен да направиш необходимото, за да притежаваш тия качества. Проверка, контрол, помощ са нужни. Те са много важни черти на партийния стил. Но ако не попаднат в плодна почва! Ефектът няма да бъде налице. Съдбата на делото е в ръцете на кадрите, зависи от тяхната политическа, специална подготовка и култура. Не е разрешено личната отговорност да се прикрива зад колективни форми.

Или. Посещаваш работни места. Дейците чакат от тебе компетентно мнение, конкретна помощ. Ако не ги дадеш и омотаеш нещата в общи и неясни приказки, какъв резултат ще очакваш?

Следователно умножаващият се ефект има своите ориентири и от горе на долу, по вертикална линия, зависи и се определя от качеството на ръководството на по-висшестоящите органи и кадри.

ОТГОВОРНОСТ И ОРИГИНАЛНОСТ

Известна е истината — всеки от нас е различен: по култура, по характер, по инициативност, по силата на волята да поема отговорност, по степента на готовността му да търси, да изнамира и прилага посъвършени решения, форми. **Новаторът е неспокойна мисъл, дух и действие.** В рамките на партийната линия, на ленинските принципи и норми той проявява дръзновение, не се помирява с постигнатото. **Качеството и ефективността в партийната работа извънредно много зависят от чувството към новото.** Няма партиен документ, който да не съдържа тази линия.

Но това не е лесно. Това е конфликтен процес, който създава и конфликтни ситуации. А е възможно крехкостта, свежестта, даже и несъвършенството на новото да се изправят пред „олимпийското спокой-

Digitized by Google

ствие" на консерватизма, на криворазбраната рутина и вълшебното качество на презастраховката. Качеството и ефективността в партийната област не могат да побеждават, ако свежестта на положителния опит не се обгради с грижи, не се предпази от бурите на „олимпийското спокойствие", прикриващо се зад булото на „мъдростта", зад прочутата фраза „да почакаме, да видим". Къде е написано, че новаторството не е мъдрост, а „прочутите" фрази реализъм? Нали има научни методи, сред които се намира и експериментът? Защо да не се експериментира? Може да се прибегне до различни начини. Главното е да се утвърждава положителният опит, инициативността, защото те издигат качеството на нашата дейност, а ефектът няма да закъснее. **Следователно качеството и ефективността в партийната работа зависят много от качеството и ефективността на нашата борба на два фронта** — както против модните увлечения, така и против застоя и формализма. Тази постановка и сега стои на почетно място в решенията на Десетия и Единадесетия конгрес, в Тезисите за развитието на Партията.

Изложените мисли имат изключително значение в работата с кадрите. Всеки има свой почерк, своя индивидуалност. Те са съкровище за Партията, когато не се забравя святото правило — **Партията над всичко! Оригиналност и собствен почерк вътре в рамките на партийните принципи, подчинени на тяхното развитие и обогатяване.** Консерватизмът се изразява най-често и в неразбирането ролята на личността в партийната дейност.

Има хора, които с никого не са разменили лоша дума. Водят ги за скромни, но и нищо свястно не са предложили на Партията. Застоялата вода никога не е здравословна. Има и други, които обичат да спорят, не си затварят очите, лесно не се предават, но създават, изменят, усъвършенстват делото. Тях няма да ги видиш на гуляи, няма да ги срещнеш в групички, които всичко знаят и всичко коментират, даже на трапези и кадри подреждат по свой вкус, без да унищожават чудотворния бацил да се изметват на триста и шестдесет градуса, щом обстоятелствата се изменят. Наричат ги особени (зависи кой ги назовава!), но предлагат проекти, които са издържани, милеят и вграждат себе си в партийното дело. Понякога ги назовават и конфликтни. Защо? — Защото са искрени, праволинейни и дават всичко за успеха на делото. Но ако не са консерваторите, ония, които поставят личните интереси над Партията, ще има ли конфликти? Следователно конфликтността идва от борбата между старото и новото, а принципиалният деец е образец, пример, който заслужава само грижи, подкрепа, уважение. В живота нещата не вървят гладко, но думата ни е да виждаме и оценяваме хората по тяхната идейна подготовка и дела; да не се опитваме да оправдаваме изостаналостта, ниската култура или влюбването в малката правда, на което са склонни отделни люде с дръзновението и чистата мисъл на творците на априлската линия. Наистина под небето всеки има право да яде хляб, но не всеки заслужава почит.

Многообразието от личности, идейно изградени, предани и верни на Партията, е необходимо условие за многообразие във формите, в средствата, в оригиналните отговори на възникващите въпроси. Ето защо трябва да си спомняме непрестанно за индивидуалната работа с хората, за да процъфтят талантите. Индивидуалният подход към кадрите е един от верните пътища към възхода на партийно-организационната работа, към нейното качество и ефективност.

Отговорността като елемент на правилния стил (там където тя отсъствува, няма напредък, няма порядък) следва да се разглежда и като **качество на дейците** да бъдат новатори, да са неспокойни, да са неудовлетворени от постигнатото, непрестанно да търсят. Трябва да се разглеждат като отговорност на партийните комитети и организации

Digitized by Google

за съдбата на тия ценни личности — винаги обграждани с подкрепа, с насърчения, с уважение. Тогава отговорността и индивидуалността ще намерят и най-вярното си съчетание, ще бъдат неразделни под крилото на Партията.

ПОСЛЕДНО РАЗСЪЖДЕНИЕ

В Заключителното слово на др. Тодор Живков пред Юлския пленум (1976 г.) има интересна мисъл, която заслужава да бъде поставена на първо място. Тази мисъл засяга изживяването на неминуемото противоречие, сблъсъка между новите изисквания на Партията и старите навици във всеки един от нас. „Тези проблеми и задачи — казва той — могат да бъдат разбирани и правилно решавани само от хора, които не се боят от сблъсъци. А в случая става дума именно за сблъсък... Нашите всеобщи и всекидневни сблъсъци с малката правда ние трябва да превърнем в един голям сблъсък, в едно решително настъпление, в една обща наша комунистическа непримиримост." Ето го ръководното начало!

Като напомняме тая ценна постановка на Юлския пленум (1976 г.), трябва да имаме предвид две неща:

— Преодоляването на противоречията, борбата между правилното и неправилното винаги са били източник на движение, на развитие на партийния стил. На висота винаги са били ония ръководители, които са ги осъзнавали и отразявали в своята работа, т. е., които непрестанно са на гребена на вълните. Животът е динамичен — динамични трябва да бъдат и нашите действия.

Но сега се изисква повече от всякога ускоряване на ритъма в преустройството на мисленето и подхода, за да може начинът на работа да отговаря на новите потребности, така както Партията ги е набелязала.

— Пред нас е реалността — комунистите, народните маси посрещат с отворени обятия решенията на Юлския пленум. В печата вече се появяват възторжени отзиви. Тогава? Ръководителите са длъжни по-бързо, по-качествено да изменят своя стил, за да не изостават от съзнателността и активността на трудещите се. Да вървят пред тях, да им дават пример какво означава да реализираш на дело партийната линия. Ето още едно противоречие, което всеки един от нас не бива да отбягва или забравя. Стори ли това, той сам си е подписал свидетелство за бедност.

Да, ние сме свикнали с някои неща, които засягат социалистическата собственост, начина на нашия живот, морал и възпитание. Те имат доста дълбокички и жилави корени със сладникави сокове, които успокояват, омайват, задържат. Такива корени са безстопанствеността, еснафщината, умението да се живее гратисчийски, да не се търси отговорност, да се примиряваме, да не се плашим от равнодушието. На фона на гигантските ни успехи, на невероятния и учудващ враговете напредък малката правда на някои места стои на зъвет, тихичко, спокойничко.

Качеството и ефективността изискват тия корени да бъдат изтръгнати, без да се страхуваме, че ще боли и кърви. С блага дума зла река не може да се обуздае. Иска строителство на бараж, за да спрат мътните ѝ потоци. И ако сега сме изправени пред дилемата откъде да започнем, отговорът е ясно даден в партийните указания — от самите нас. От партийния комитет, от ръководните кадри. Те в себе си първи да построят баражите. Тогава каналите за бистрите води ще бъдат чисти.

Но и това не е лесно.

Необходимо е най-напред добре да се разбере партийната политика. Да се живее с нея. Да не се подхожда към проблемите формал-

Digitized by Google

но — поговорим за тях, започнем и спрем. Ето къде идеологическите и организационните средства трябва най-много да помогнат на кадрите, за да се изчистват те от плесента на сладникавите корени. Никаква длъжност сама не създава авторитет. Той се утвърждава от оня, комуто Партията и народът са поверили: да бъде подготвен, достъпен, скромен, да сплотява хората, да бъде чужд на високомерието, на всезнайството и пр. — голям проблем, който пак без самоанализ и самоконтрол няма да мине. Отговорността на даден комитет, организация и ръководител се измерват и оценяват и чрез смелото пристъпване към този критически самоанализ, на основата на който да се набележат действени и реални мерки. Примерът на ония, които дават качествена работа, да се популяризира, а контролът към всички, които се отклоняват от тоя път, да се засилва. Тук критиката и самокритиката са силно лечебно средство. Критика на масите, на комунистите. Отговор на нея са вниманието, самоанализът, делата. В противен случай партийната работа ще бъде ограбена, ще й бъде отнета движещата сила... Защото, както подчерта др. Тодор Живков в Заключителното си слово пред Юлския пленум (1976 г.), все още има хора, които „са загубили чувството за прекрасното в нашия социалистически строй. А някои са загубили и обоняние за неговия аромат, притъпили са онези свои сетива, които правят живота на човека комунист наистина пълноценен, неповторим, обществено нужен." А за това е необходимо да се издигат авторитетът и контролът на партийните организации, да се подкрепя тяхната и на масите правдива критика. Ако този въпрос не бъде поставен на челно място в докладите, разисканията и решенията на отчетно-изборните събрания, те не биха могли да изиграят ролята си на висш партиен форум. **Отношението към критиката и самокритиката заслужава да бъде издигнато в пробен камък за оценка на състоянието на качеството и ефективността в дейността на всеки комитет, организация и комунист...**

ГОЛЯМО ПОЛИТИЧЕСКО СЪБИТИЕ

ДИМИТЪР ГАНЕВ
секретар на ГК на БКП — София

Софийският градски комитет на Българската комунистическа партия винаги е оценявал отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации като голямо политическо събитие в живота на Партията и масова школа за възпитание и обучение на партийния актив.

Тази година отчетно-изборните събрания в Партията ще поставят на задълбочен анализ целокупната дейност на комунистите в светлината на решенията на XI конгрес на Партията и на Юлския пленум. Те ще способствуват за организационното укрепване на първичните партийни организации, за превръщането им в политически ядра и първообраз на колективите, за повишаване инициативата и авангардната роля на комунистите в решаването на практическите задачи на стопанското и културното строителство. В най-голяма степен ще съдей-

Digitized by Google

ствуват за мобилизиране силите на комунистите и останалите трудещи се от столицата за претворяване в живота конгресните решения и социално-икономическия план за първата година на седмата петилетка.

* * *

Анализирайки многостранната дейност в подготовката на отчетно-изборните събрания в Партията, ние насочваме вниманието на партийните комитети и бюра върху изготвянето на основния документ — **отчетния доклад.** Това според нас е много важна и отговорна работа, към която партийните бюра следва да подходят много сериозно. **От това, какъв е докладът, зависят в много голяма степен изказванията и цялата активност на събранието.**

Съществен дял в докладите ще заемат въпросите, свързани с **новия подход в партийното ръководство на икономиката.** Изпълнението на главната стратегическа линия, очертана от XI партиен конгрес — висока ефективност и високо качество, — ще бъде в центъра на вниманието на комунистите, на всички трудещи се. Задачата ни е да подобрим умението на партийните бюра, на партийните организации да подложат на критичен анализ как се използват производствените фондове и капиталните вложения, какво е състоянието на трудовите ресурси. Води ли се борба за икономии на материали, на работно време, на финансови средства. Използват ли се вторичните суровини — важен резерв за икономиката на страната. Голямо умение и майсторство се изисква от партийните бюра, за да могат от позициите на политическото ръководство, като използват комплексния подход, да направят задълбочен, всестранен анализ и да покажат как, с какви форми, методи и средства първичните партийни организации са решавали проблемите на перспективното развитие на завода, предприятието и колектива. База за такъв анализ са реалните резултати от изпълнението на насрещния план. Като изходна позиция трябва да служи постигнатото по концентрацията и специализацията на производството, по интензификацията, реконструкцията и модернизацията на производството и повишаване на обществената производителност на труда.

* * *

Насочваме вниманието на партийните бюра в докладите конкретно да оценят **ролята и мястото на партийната организация,** на отделните ръководители за разработването и решаването на проблемите на техническия прогрес. Да покажат и анализират как тези въпроси са поставяни и обсъждани на събрания на партийните организации и на трудовите колективи, доколко задълбочено решенията на партийната организация са отразявали тенденциите на развитието, назрелите проблеми и как те са реализирани.

На миналогодишните отчетно-изборни събрания в цех „Млада гвардия“ на комбината „Българска коприна“, на някои от партийните организации при Химикофармацевтичния завод и други бяха разгледани задълбочено някои основни въпроси от развитието на предприятията, ефективността от производството, какви са икономическите резултати. Това даде възможност на комунистите в тези организации да вземат отношение по най-важните проблеми на живота на организациите и колективите.

Политическият подход в подготовката на докладите означава още да се оцени как партийните организации на основата на предоставеното им право на контрол са търсели отговорност от административно-стопанските ръководства, каква е била **проверката на из-**

Digitized by Google

пълнението на едни или други партийни решения, какви промени са настъпили и какви резултати са постигнати? На отчетно-годишните събрания трябва да се чуе оценката на комунистите как е прилаган ленинският стил и методите на ръководство. Не дублиране, а осигуряване условия за разгръщане на самоинициативата на държавните, стопанските, обществените органи и организации, издигане самочувствието им на ръководители, командири на стопанския фронт. Положителен опит в това отношение отчетоха миналата година първичните партийни организации в Цигарената фабрика, в цех „Рингове" при завод „Ернст Телман" и др. В светлината на решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Юлския пленум (1976 г.) насочваме вниманието на партийните бюра в отчетните доклади да цари дух на самокритичност и критичност, дух на ленинска непримиримост към недостатъците. Задушаването на критиката или формалното и възприемане трябва да се счита като нарушаване на ленинските принципи в партийния живот.

Като политически ръководител на колектива голям е делът на партийната организация за **правилния подбор, разпределение и обучение на кадрите** във всички сектори. В доклада следва да се анализира доколко тези въпроси са стояли на вниманието на партийната организация и са намерили правилно решение. Изискванията на Партията в това отношение са големи и категорични — последователно провеждане на априлската линия за сплотяване на кадрите от всички поколения, на доверие към тях, на уважение към техния труд. От партийните бюра и организации се изисква винаги да спазват изискването за органическото единство между политическите и деловите качества на кадрите. Много важно е партийните организации да преценяват дали на всички решаващи участъци стоят компетентни, делови ръководители, с високо чувство за отговорност пред Партията и народа.

* * *

Изискването ни към партийните бюра, към партийните организации сега е насочено те да анализират **как се прилагат новите принципи в организацията и ръководството на социалистическото съревнование;** да се види партийните организации осигуряват ли авангардната роля на комунистите в съревнованието; служи ли всеки партиен член за образец с трудовата си дейност; разгръща ли се творческата активност на комунистите и целите колективи за подемането и прилагането на челния опит, на новите почини; използват ли се най-пестеливо суровините и материалите; разкриват ли се допълнителни резерви и др.

Всяка партийна организация има своя специфика както в съдържанието, така и във формите на работа. Отчитайки това обстоятелство, градският и районните комитети на БКП в София се стремят да оказват по-конкретна и диференцирана помощ и да дават насоки на първичните партийни организации при подготовката на отчетно-изборните събрания, особено в сферата на материалното производство.

Основно наше изискване към първичните партийни организации от **управленческите звена** е да направят задълбочена и пълна преценка как партийните организации и ръководства, комунистите и ръководните кадри са съдействували за подобряване дейността на административния апарат. Какъв е приносът им за усъвършенстване на структурата и внасяне на по-рационална организация в управленческия труд, така че още повече да се укрепва социалистическата дисциплина, редът и организираността. Да се поведе борба против бюрократично-книжния подход при решаване на проблемите.

Digitized by Google

ние се стремим сега да насочим вниманието на партийните организации от научните институти при разработването на отчетните доклади да подложат на задълбочена оценка как са изпълнени мероприятията на партийната организация и какъв е личният принос на комунистите и ръководителите за по-тясно свързване на науката с производството, за съкращаване цикъла „проектиране — внедряване". В тази връзка, изхождайки от миналогодишния опит, ние искаме от тях по-самокритично да обсъдят въпроса за партийния контрол по реализирането на мероприятията, залегнали в договорите „институт — завод—насрещен план".

* * *

Важно място в доклада се пада на въпросите за **партийно-политически мероприятия**, които е провела първичната партийна организация за мобилизиране силите на комунистите, на целия трудов колектив за изпълнение на стопанските и служебните задачи. Разбира се, това не означава да се изброят формално и количествено мероприятията, които са били организирани, а да се анализира тяхната ефективност, да се оцени какви са били икономическите и политическите резултати. С една дума политическата работа още по-здраво да се свърже с решаването на практическите задачи.

На основата на единството на критическия анализ и извършеното да се обвържат всички мероприятия, да се разкрие единството на стопанската, идеологическата и организаторската работа на първичната партийна организация като политическо ядро при решаването на многостранните задачи. Много съществено е да се направят изводи **за стила и методите на работа** на партийната организация, на партийното бюро при решаването на стопанските задачи. Тук именно трябва да намери място и оценката за дейността на стопанските и на административните дейци, на техния стил, компетентност, действуват ли те във всички случаи като организатори, като политически ръководители, какъв е личният им принос в изпълнението на партийно-политическите и стопанските задачи.

Решаването на големите и сложните проблеми на икономиката и социалното управление изискват да се обсъди критично състоянието на дисциплината — държавна, трудова, финансова, технологическа. Най-пълно да се разкрие ролята на първичната партийна организация и на комунистите като организатори и възпитатели, непримири-ми борци за ред, организираност и съзнателна дисциплина.

Но това не може да се постигне, ако не се отдели голямо внимание на **идеологическата работа** на първичните партийни организации, настъпилите положителни изменения в нейното преустройство след Десетия конгрес на Партията, Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.) и Единадесетия конгрес на БКП. В една част от миналогодишните отчетни доклади на първичните партийни организации, особено тези от сферата на обслужването, преобладават количествените показатели за организираните мероприятия в системата на партийната пропаганда. В това отношение е нужно да се анализира каква е ефективността от идейно-възпитателната работа, връзката ѝ с живота, със задачите, които решават партийната организация и трудовият колектив; да се очертае как партийната организация подхожда комплексно при разясняването и решаването на въпросите на социално-икономическото развитие, как се съдействува за създаването на социалистическата личност, т. е. за формиране на научен комунистически светоглед, на класово-партийното и патриотичното възпитание, на трудовото, нравственото и естетическото възпитание.

Digitized by Google

Друг важен момент, който следва да намери място в отчетните доклади, е как първичните партийни организации с помощта на различните форми на масово-политическа работа са разяснявали решенията на Единадесетия конгрес на БКП, основните насоки за развитието на НРБ през седмата петилетка, документите на Двадесет и петия конгрес на КПСС, въпросите на ефективността и качеството, съревнованието и насрещните планове, разкриването и използването на резервите и т. н.

На обстоен анализ трябва да се подложи индивидуалната работа с членовете на колективите и мястото на комунистите, които според Устава на Партията са призвани ежедневно и повсеместно да бъдат пропагандатори и агитатори на партийната политика.

Съществено място в идеологическия живот на столицата заемат творческите съюзи, културните институти, висшите учебни заведения. Дейността на първичните партийни организации тук има по-широк диапазон и измерения. Косвено и пряко тя оказва влияние върху цялостния идеологически живот в столицата и в страната. От тези позиции първичните партийни организации в идеологическите звена трябва да анализират и търсят критерии за ефективността от своята работа.

Изключително голяма актуалност за всички организации придобива работата за създаване на здрав социално-психически климат и усъвършенствуване микросредата в трудовия колектив. Тези процеси не се поддават на количествени измерения, но трябва да намерят отражение и задълбочен анализ в докладите.

Значението на тазгодишните отчетно-изборни събрания се състои и в това, че за първи път след Единадесетия конгрес на БКП ще се отчете какво е направено по реализирането на постановките, проблемите на вътрешнопартийния живот, разработени в Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на Българската комунистическа партия и на обществените организации и движения.

Главното, което като червена нишка трябва да пронизва докладите, е да се даде оценка как в светлината на заключителното изказване на др. Т. Живков на Националното съвещание във Велико Търново и на Тезисите на ЦК на БКП е пораснал авторитетът на първичните партийни организации, как се е повишила тяхната ръководна роля, действуват ли първичните партийни организации като политическо ядро и първообраз на трудовия колектив. Тук именно следва да се разгледа въпросът за авангардната роля на партийната организация и личния пример на партийните членове в трудовия и обществено-политическия живот; доколко те дават своя принос за още по-богат вътрешнопартиен живот на организацията; съумяват ли да осигурят пълно единство между думи и дела; водят ли те уверено напред безпартийните в преодоляване на трудностите. Необходимо е също така да се оцени какво са допринесли най-отговорните ръководители за укрепване авторитета на партийната организация. Например в миналогодишните отчетни доклади на партийните бюра на първичните партийни организации в II обединена градска болница, в IV секция на Ленински район и др. тези въпроси бяха много конкретно разработени и дадоха възможност всеки комунист да види мястото си, да си даде ясна сметка за това, какъв е неговият личен принос в решаването на задачите и какви са изискванията на първичната партийна организация към него.

• • •

В раздела на доклада по вътрешнопартийния живот ще намери място анализът на ролята и равнището на подготовката и провежда-

Digitized by Google

нето на партийните събрания като висш колективен орган на първичната партийна организация. Същественото обаче е проблематиката на партийните събрания. Обсъждани ли са основните въпроси от живота и дейността на партийните организации и трудовите колективи; осигурява ли се висока активност и принципност, обстановка на колективност и откровеност, условия за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация, критиката и самокритиката. Би следвало задълбочено да се анализира какво е равнището на качеството на решенията на партийните събрания.

В отчетните доклади следва да се отговори на изискването на Великотърновското национално съвещание и Тезисите на ЦК на БКП партийните бюра и организации да подобряват стила и методите на своята работа, да прилагат научни методи и да използват научните средства за изследване и изучаване на фактите, явленията и процесите, за формиране на правилно обществено мнение у трудовите колективи. Необходимо е да се направи оценка на ефективността на формите и средствата на контрол. Резултатно ли се осъществяват собствените и на по-висшестоящите органи решения.

Друго изискване на научния подход е партийните бюра и организации да изучават и внедряват положителния опит. Оценка на този въпрос липсваше в много от миналогодишните доклади на първичните партийни организации или ако се засяга, то се обръщаше внимание главно на челния опит в областта на производството. Не намери място положителният опит, новото в партийната и обществената работа.

Особено внимание трябва да се отдели на подхода на партийното бюро по изпълнение изискванията на Единадесетия конгрес на БКП. „Да се направи истински **завой в подобряване на индивидуалната работа** в партийните организации и партийните групи с отделния комунист, както и в работата на партийните членове с отделните труженици, да се разнообразяват и обогатяват формите на личен контакт с тях.“[1]

* * *

От позициите на политическото ръководство партийното бюро и първичната партийна организация трябва да дадат оценка и на дейността на обществено-политическите организации, на ръководствата им и на комунистите, членуващи в тях.

Анализирайки партийното ръководство на **Отечествения фронт**, трябва да се посочи какво е постигнато през отчетния период за утвърждаване, обогатяване и довеждане докрай неговото преустройство. Какво се върши за превръщането на отечественофронтовските организации в действително средище на всички обществени и политически прояви по местоживеене.

В докладите на партийните организации въз основа на задълбочени изводи от досегашната работа по ръководството **на профорганизациите** следва да се отчете ефективността на практическите мерки за осъществяване пълен поврат в профсъюзната дейност. Паралелно с това трябва да се посочи, че големите социално-икономически задачи, които Партията поставя през седмата петилетка, изискват да се издигне още по-високо ролята на профсъюзните организации в обществено-политическия, стопанския и културния живот на колективите. От комунистите профсъюзни ръководители се изисква да разгръщат поразнообразни инициативи за най-пълна мобилизация на силите на работниците и служителите за осъществяване на партийната политика.

В Тезисите на ЦК на БКП „За състоянието и развитието на Бъл-

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката за Единадесетия конгрес на Партията. Партиздат, 1976, стр. 163.

Digitized by Google

горската комунистическа партия и на обществените организации и движения" бе направен извод, че „Редица партийни комитети и много първични партийни организации недостатъчно задълбочено и конкретно работят с комсомолските дружества и организации, не полагат необходимите грижи за тяхното организационно и политическо израстване"[1]. Това следва да послужи като ръководно начало за оценка и анализ на дейността на първичните партийни организации по ръководството на целокупната и разностранна дейност на комсомолските дружества. Налага се да се направи по-задълбочена и обективна партийна преценка и на приноса на държавните, стопанските и другите обществени организации по работата им с младежта и Комсомола.

* * *

Грижата на градския комитет на Партията сега е насочена към районните и заводските комитети на Партията, към партийните бюра да подготвят и проведат предстоящите отчетно-изборни събрания в обстановка на деловитост и самокритичност така, както повеляват решенията на XI конгрес на Партията и на Юлския пленум (1976 г.).

Убедени сме, че комунистите от столичната партийна организация още веднъж ще покажат своето идейно и организационно единство, своята сплотеност около априлската линия на Централния комитет на Партията, готовност да изпълнят решенията на Единадесетия конгрес на Партията и на Юлския пленум.

ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА С КОМУНИСТИТЕ

СНЕЖАНА ПЕТРУШКОВА

Единадесетият партиен конгрес изтъкна, че силата на Партията е в съзнателната дисциплина на нейните членове, почиваща върху вътрешното им убеждение. „Ето защо — отбеляза др. Тодор Живков в доклада, изнесен пред конгреса — е необходимо да се подобри значително индивидуалната работа с комунистите. Като разгръща вътрешнопартийния демократизъм и свободната обмяна на мнения в духа на партийния устав, партийната организация, партийният колектив трябва постоянно да въздействуват върху отделния комунист за израстването му като организатор и възпитател на масите, като личност, която с цялата си дейност и поведение внася партиен дух, класово съзнание и комунистическа нравственост в колектива, в който живее и работи."[2]

* * *

Индивидуалната работа с комуниста има за главна цел да развива у всеки комунист активността, творческата инициатива и отговорността за състоянието на работата в първичната организация. За изграждането и възпитанието на тези качества у комуниста служат различните форми на политическа и организаторска дейност, в това число и индивидуалната работа.

Индивидуалната работа на първичната организация с комунистите протича в две направления — организационно и идейно-политическо. Тези направления произтичат от единството на съзнателността и организираността в дейността на комуниста. Организираността се осигурява от високата идейност и съзнателност на всеки партиен член, от строгото и точно съблюдаване на принципите и нормите на партиен живот. По-добре е десет работещи да не се наричат членове на Партията, отбелязва В. И. Ленин, отколкото един дърдорко да има право и възможност да бъде член на Партията.

Високата организация на партийната дейност от своя страна осигурява идейна устойчивост на комунистите, целеустременост

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес, с. 163.
[2] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, С., 1976, с. 94.

Digitized by Google

на претворяване в живота идеите на Партията.

Политически боец на Партията може да бъде само човек идейно убеден, предан на делото на комунизма. Идейна убеденост, принципиност, непримиримост към недостатъците са качества, които не се изграждат у комуниста с встъпването му в редовете на Партията. Те се формират, изковават с цялата многостранна дейност на първичната организация. Ето защо от особени, близки грижи, от действена помощ и индивидуална работа се нуждаят младите комунисти.

Пред партийната организация и партийното бюро, посочва др. Тодор Живков, с голяма острота стои задължението „...да прилагат индивидуален подход към отделния комунист. Системно да се възпитават идеологически комунистите, и то не само с помощта на партийната учебна година, а с цялата дейност на организацията, с участието в производството, с доверието, което им се гласува, с взискателността, която се проявява към тях, с поощряването на критиката и самокритиката и т.н."[1]

Индивидуалната работа не бива да се противопоставя на другите форми на въздействие. Тя трябва да се разглежда като съставна част от вътрешния живот на партийните организации. Партията въздействува върху своите членове с цялостната си дейност, със своята мисия да построи най-справедливия обществен строй — комунизма, със славната си история и пр. Така е и с първичната организация, която със своя вътрешен живот, със строгото спазване на принципите на партийно ръководство и норми на партиен живот, с партийната дисциплина и организираността си непрекъснато изгражда комунистическите добродетели у партийните членове.

Индивидуалната работа с отделния комунист, като една от най-ценните традиции на нашата Партия, се обуславя на съвременния етап от следните главни моменти:

— от сложните по характер задачи, които стоят пред първичните партийни организации за усвояване новия подход на ЦК за социално-икономическото развитие на страната през VII петилетка и до 1990 г. Той изисква от всяка партийна организация и група да повиши взискателността си към всеки комунист, целенасочено и конкретно да разпределя работата между всички членове;

— от по-нататъшното издигане авангардната роля на всеки комунист. Повече от всякога днес комунистът е призван да покаже образец на дисциплина, на отчетност, изпълнителност и ревност в труда;

— от това, че отделни комунисти допускат някои отклонения и нарушения на партийните норми и изисквания. Срещат се „пасивни", „неми" свидетели на живота в своите партийни организации и пр.

Ефективността на индивидуалната работа зависи преди всичко от това първичната партийна организация и бюрото добре да познават отделния партиен член. Комунистът е личност, строго индивидуална. Всеки има свой психически живот, вълнуват го отделни проблеми. Всеки човек винаги се намира в едно или друго психическо състояние, той винаги преживява чувство на приятно, неприятно, радва се, дразни се и пр.

Същността обаче на човешкото поведение се детерминира от множество обективни и субективни фактори, които се намират в диалектическо единство. В поведението на отделната личност се проявява диалектическата връзка между субективното в обективното и в същото време се разкрива индивидуалната природа на човека. По думите на Гьоте то представлява огледало, в което всеки показва своя лик.

Партийното бюро, партийният секретар и отговорниците на партийните групи трябва да имат ясна позиция как да подходят към отделния комунист. При всички случаи нужно е те да имат строг индивидуален подход. В политическата дейност на Партията винаги има и ще има известен момент на педагогия — учеше Владимир Илич Ленин.

Големият съветски педагог К. Д. Ушински пише: „Изкуството да се възпитава има тази особеност, че то почти на всички изглежда работа позната и разбираема и на някои даже работа лека и толкова по-разбираема и лека е тя, колкото по-малко човек е запознат с нея..."[2]

Партийното бюро трябва точно да знае как комунистът изпълнява уставните задължения, каква е творческата му активност за изпълнение на личните производствени планове, конкретният принос за укрепване на трудовата дисциплина, непримиримостта му към равнодушието, страстта за довеждане докрай на всяко започнато дело и пр.

Характерна черта на стила на партийните бюра, на отговорниците на партийните групи е да познават комуниста, да общуват с него не само по време на масовите мероприятия, а ежедневно, да му помагат в работата.

Полезна е практиката на редица партийни комитети, които на всяко 6-месечие разговарят с новоприетите комунисти за грижите, които първичните организации полагат за тях, с какви партийни поръчения са заангажирани, какви трудности срещат в упражняваната професия и др. На всичко това новоприетите комунисти отговарят с нови трудови дела.

Голяма сила на обич, на признателност изразява младата комунистка Роза Илиева — тъкачка в завод „8-ми март" — София, когато произнася думите: „Леля Найда ме замести, за да дойда на занятието на школата с младите комунисти". Два пъти героят на социалистическия труд Найда Мавчева като майка бди над нея, всичко, което знае, от сърце, от душа й го е предала. В резултат на това и Роза поема да работи на 40 тъкачни стана.

Строг индивидуален подход е нужен и

---

1. Т. Живков, Избрани съчинения, т. 23, С., Партиздат, 1978, с. 43.
2. К. Ушински, Съч., т. 8, с. 1.

Digitized by Google

[illegible], на само тъй нивото на в тъй възрастните комунисти.

Индивидуалната работа с комунистите трябва да е винаги строго целенасочена, а не самоцелна, откъснатата от основните, кардиналните стопанско-политически задачи. От такова разбиране се ръководи и партийната организация на разпределителна гара Подуяне. Поемайки почина на 7-те бригади от СТЗ „В. Коларов" — София, тя творчески го обогатя съобразно характера на своя труд.

„Сега нашата бригада поема влаковата композиция от гара Подуяне за Бургас — сподели Найден Здравков — герой на социалистическия труд, член на РК на БКП „В. Левски". — Тя я предава на гара Тулово на бригадата от Бургас, без да сменя локомотива. Това доведе до увеличаване на производителността на труда на всеки локомотив с 11,5 на сто."

С гласуваното взаимно доверие тук има свен стремеж да се покаже пътят за изграждане у всеки комунист и член на колектива високо чувство за отговорност, за опазване и умножаване на социалистическата ни собственост.

Този пример още веднъж потвърждава мисълта за това, че да убедим хората — това значи да ги накараме да се съгласят с определена гледна точка, да я защитават като своя собственa и да действуват в съответствие с нея.

* * *

Съдържанието на индивидуалната работа на първичните партийни организации с отделните комунисти трябва да обхваща обществената и трудовата им дейност, техния личен пример и авторитет сред трудещите се.

Партийните организации в материалното производство трябва да засилват грижите си за активното участие на комунистите в интензивното развитие на икономиката, за повишаване производителността на труда, за модернизацията и реконструкцията, за по-ефективно използване на производствените фондове, за подобряване качеството на продукцията и др.

В много първични партийни организации в столицата се провеждат индивидуални беседи с комунистите, които засягат тяхното участие в социалистическото съревнование за подемане на националните и местните почини. Петър Милушев — партиен секретар на ремонтния цех в завод „Ернст Телман", е провел редица срещи с майсторите Ангел Симов, Иван Николов, Радко Пейчев и др. по хода на изпълнението на задачите, свързани с реконструкцията на отделите и текущия ремонт. Партийната група в агенция „Товарна гара" — София оцени приноса на всеки комунист за висока култура и хигиена на работните места, след което излезе с призив към всички комунисти от агенциите на ДП „Трансспед" — София град.

В училищата индивидуалната работа е насочена главно към засилване авангардната роля на учителя комунист за възпитанието на подрастващото поколение; в научните институти — за повишаване ефективността на изследванията и по-тясното свързване на науката с практиката; в учрежденията — за подобряване организацията на апарата; в търговията и транспорта — за повишаване културата на обслужването и т. н.

Важно направление в индивидуалната работа на първичните организации с комунистите е да се засилва тяхната обществено-политическа активност за разясняване политиката на Партията сред трудещите се. Повече от всякога днес комунистът трябва да бъде организатор и възпитател на масите. В негово лице трудещите се трябва да виждат образец на човека от утрешния ден. Положително отражение за подобряване индивидуалната работа с отделните комунисти оказват организираните в много партийни организации прегледи за участието им в дейността на обществените организации.

Особено важно изискване, на което партийните организации трябва да обърнат внимание, е да засилват грижите си за идейното израстване на комунистите, за повишаване на тяхната марксистко-ленинска подготовка. Комунистите трябва да познават партийната стратегия и тактика, за да воюват за нейното осъществяване. Партийните бюра трябва да разполагат с информация как живеят комунистите, какво мислят хората за тях, как откликват на едно или друго явление и събитие и въз основа на нея да се определят формите, методите и средствата за достигане до всеки комунист, за издигане на неговия личен авторитет.

Неоценимо средство за повишаване ефективността на индивидуалната работа е контролът, правилното определяне отношенията и връзките между субекта и обекта. Индивидуалният подход в работата с комунистите предполага не само големи грижи и внимание към човека, но и строга взискателност към неговите недостатъци. Тук тезата на Макаренко за максимум внимание и максимум изискване към човека е в пълна сила.

Контролът е действено средство и помага на комунистите да се изграждат като последователни, твърди и дисциплинирани борци. Те трябва да бъдат активни, действени и затова е нужно да им се помага в решаването на различните задачи. Контролът трябва да обхване преди всичко съдържанието на индивидуалната работа, от кого се върши, как се върши, доколко е съобразена с обекта за въздействие и да.

* * *

Основен метод в индивидуалната работа с комунистите е методът на убеждението. Чрез него се постига една от главните цели на индивидуалната работа, а именно да оказва стремежа

Digitized by Google

за по-голямо творчество в изпълнение на дадени задачи. Тук особено голямо значение има личният пример на беседчика. Авторитетният член на партийното бюро убеждава младия комунист преди всичко с високата си съзнателност, с точното спазване на уставните задължения.

Формите за индивидуална работа, които използват първичните организации с отделния комунист, могат да бъдат най-разнообразни. Това зависи от няколко условия: от състоянието на първичната организация, от състава и организацията на работата на партийното бюро, от авторитета на всеки комунист.

Беседите, провеждани от партийното бюро, от партийния секретар и отговорника на партийната група или от представители на по-горестоящ партиен орган с комуниста, са действена форма за индивидуална работа. Ефективността им зависи от дълга диалектически свързани помежду си процеса: от една страна, комунистът да почувствува значимостта на водения с него разговор беседа за по-нататъшного му развитие и да приеме близко до сърцето си дадените му съвети и препоръки, да почувствува другарската загриженост, която да го въоръжи при изпълнението на трудни и сложни задачи; от друга страна, авторитетът на водещия беседата, неговият личен пример, компетентността му по обсъждания проблем, познаването на индивидуалните особености на комуниста, с който беседва, честност в отношенията и съждденията си.

Особено важни условия за тях са:

— разговорът да бъде другарски, прям, открит, без отстъпки по принципните въпроси и премълчаване на грешките, но без излишна взискателност, т. е. да не се урежда престижът на комуниста;

— мястото и времето за провеждане на срещата, беседата;

— разговорът да оставя дълбока следа, да предизвиква размисъл, да кара комунистите да правят сам преглед на своите действия и постъпки.

Беседите не бива да се провеждат камбанийно, прибързано, а да се подхожда конкретно, като се познават действията и поведението на комуниста, мястото, което заема в партийната организация и трудовия колектив.

Индивидуални беседи трябва да се провеждат не само с комунисти, към които имаме претенции, искаме да им обърнем внимание, нуждаят се от помощ, но и с комунистите, които с чест изпълняват авангардната роля. Може да се отбележи, че тези беседи са особено полезни за партийната дейност, защото ни разкриват вътрешната заряд, който подхранва техните всекидневни дела, въоръжава ни с изпитан на практика опит, а това е особено ценно.

Беседите разговори с комунистите са незаменим метод за възпитание и на самите партийни ръководства. Тук партийните бюра правят изводи и за собствената си дейност, как работят на всеобщия активността на комунистите. Освен това те съдействуват за формирането у партийните кадри на такива ценни качества като внимание, отзивчивост, наблюдателност, умение да се работи с хората.

Личният контакт на партийните членове един с друг, т. е. обхващането съдействува да се развива самодейността и активността им. В процеса на обхващането индивидите си въздействуват, „творят се" един друг. Извършва се разностранен информационен обмен на знания, мнения, нагласи и идеали, мотиви и интереси, взаимно се уговарят и съгласуват стремежи, достига се до взаимно разбиране. Личният контакт се желае в по-голяма степен от младите комунисти, от младите работници, за да споделят своите трудности и да получат конкретна помощ. Добри резултати се получават, когато се свързаме не само в ролята на възпитатели, а да проличи готовността ни да се учим от тях, с кого работим, на които въздействуваме, да се вслушваме в техните мисли, бележки, предложения. Тогава и контактите, обхващането е желателно от комуниста.

Голяма роля за подобряване индивидуалната работа с комунистите играят самоотчетите. Своевременната на провеждането им те могат успешно да се разделят на общи и тематични.

Съдържанието на общия самоотчет обхваща цялостната дейност на комуниста по изпълнение на уставните задължения или дейността му като член на партийното бюро, отговарящ за определена работа. Тематичният разглежда участието и творческата активност на комуниста в изпълнението на един основен въпрос или конкретно партийно поръчение.

Ефективността на самоотчетите като специфична форма за индивидуална работа е в пряка зависимост от добре обмислената организаторска работа на партийното бюро и оценка кой комунист кога и по какъв въпрос да се отчете, кои негови другари ще се запознаят по-добре с неговата дейност и живот, за да информират партийното събрание и др.

Практиката показа, че много полезни са самоотчетите и отчетите, направени на събранията на първичните организации и особено когато комунистът се е готвил с чувството, че това е особен момент в неговия живот. Всеки такъв разговор застава не само него, а и всички останали да направят изводи за себе си.

„При мен се яви комунистът Х. П. — споделя др. Васев, секретар на първична организация в район „9-ти септември" — с не малък партиен стаж. Той носеше три листа, написани на ръка, върху които личаха зачерквания и по-сполучливо подбрани думи за самоотчет. Това показва, че при самоотчета комунистът сяда да разговаря сам със себе си и трезво преценява какво и как да напише."

Самоотчетите и отчетите са едни от най-действените форми, които ще се утвърждават в работата на партийните органи и организации, за да се изпълняват изисква-

Digitized by Google

шята на XI партиен конгрес за рязко подобряване на индивидуалната работа с комунистите.

Първичната партийна организация при ХЕИ — София с партиен секретар др. Цеков уточнява някои основни насоки за оценка дейността на партийните членове. Въз основа на тях отговорниците на партийните групи правят преценки за дейността на комунистите от групата. Партийното бюро от своя страна ги анализира, допълва и внася в първичната организация. „Целта беше — споделя др. Цеков — всеки комунист да получи оценка от цялата партийна организация. Нашият опит показва, че резултатите за по-нататъшното подигане авангардната роля на комуниста ще бъдат по-добри, ако критериите за оценка на постигнатото и поведението са в унисон с мащабността на задачите. Понастоящем на отговорниците на партийните групи е възложено да оказват действена помощ на всеки партиен член в изпълнение на поръченията, възложени им по време на разглеждане на техните самоотчети и отчети. Партийното бюро е запланувало да проведе партийно събрание за цялостна оценка на ръста и промените, настъпили в поведението на комунистите в духа на критичните бележки."

Изпитана организационна форма за индивидуална работа с отделния комунист е партийното поръчение. Изпълнението на дадено поръчение от комуниста е пример за начина на реализиране гласуваното доверие, а от друга страна — внушаващо, заразяващо действие за другарите му да го следват. При това партийните норми и морал изискват от комуниста не само образцово изпълнение на възложената му задача, но главно да се изяви преди всичко като организатор на заобикалящите го. А известно е, че организаторските способности се изявяват не само в уменето да убеди хората да се включат в едно или друго начинание, да се поучат от теб и да те следват, но преди всичко в уменето на комуниста да създаде условия за дружна работа на много хора.

От комуниста се изисква да покаже образец на единство между думи и дела, на висока партийна страст, дисциплина и самоинициатива.

При възлагането на партийните поръчения е нужно повече от всякога да се прилага строго диференциран подход, в основата на който да стои изискването — за всеки комунист — поръчение, задача по душа, по сърце, съобразно неговите сили, подготовка, заетост, партиен опит и др.

Партийната практика потвърждава на всяка наша стъпка ленинската заръка: „Комитетът трябва да провежда по възможност по-пълно разделение на труда, като се помни, че за различните страни на революционната работа са нужни различни способности, че понякога човекът, съвършено негоден за организатор, ще бъде незаменим агитатор или човекът, неспособен за крайно строгата конспиративна дейност, ще бъде превъзходен пропагандист и т. н."[1]

От друга страна не бива да се забравя и необходимостта първичната организация непрестанно да бди, щото нито един член на Партията да не остава без каквато и да е партийна работа. Опитът на партийните организации показва, че изпълнението, макар и на „малки" задачи", но системно, действува по-силно, по-възпитателно, отколкото изпълнението само на една, макар и голяма задача. Партийното поръчение засилва отговорността на комуниста, а гласуваното доверие го окуражава.

В агитацията, ясно и конкретно, трябва да бъдат създадени обективни условия всеки комунист на какъвто и пост да е, с каквато и работа да се занимава, да бъде възпитател, проводник на идеите на Партията, е наставничеството. В районната партийна организация „В. Левски" — София броят на наставниците достига 1800. Редица партийни бюра много умело използват тази форма за индивидуална работа. Наставничеството за тях е действена грижа за всеки комунист.

Основно организационно звено за изпълване с богато съдържание формите за индивидуална работа с отделния комунист е партийната група. Тук възможностите за познаване характера на всеки комунист са големи. Това показват и резултатите от провежданите разговори в партийните групи на Димитровската районна партийна организация на тема: „Делата на комуниста — лична работа ли са?"

Партийната организация в Българска кожухарска индустрия — гара Искър е провела разговор за авангардната роля на комуниста в труда, обществения и личния живот. Всеки комунист е видял явно мястото и отговорността, които носи в работата на цеха или участъка. А крайният резултат е — няма комунист, който да не изпълнява трудовата си норма, 34 на сто от партийните членове са носители на правителствени награди, отличници на леката промишленост.

* * *

Индивидуалната работа на партийната организация с отделния комунист е високоотговорна и трудна. Всеки опит да се регламентира, може да я изсуши. Нейната ефективност зависи от чувството за дълг от всеки комунист, при всички случаи и обстоятелства да върши индивидуална работа, да вдъхва вяра в комунистическите идеи, да подклажда партийна страст за изпълнение на партийните решения.

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 6, с. 237.

Digitized by Google

АНАЛИЗЪТ

..В ОТЧЕТНИЯ ДОКЛАД

На този въпрос отговаря секретарят на заводския партиен комитет в Химико-фармацевтичния завод в София **ИВАН ГРОЗДАНОВ**

Оценката на изминалия период в отчетния доклад е сложен и труден процес на преосмисляне на извършената работа, в който анализът на фактите има особено голямо значение. Трябва да изтъкнем, че особеност на отчетните събрания през тази година е, че те се провеждат след историческия XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП. Следконгресните дни се характеризират с високата трудова и политическа активност на колективите, на партийните и обществените организации и стопанските ръководства. На тази дейност ще се направи партийно-политическа оценка, ще се обобщи натрупаният опит, ще се изтъкнат завоеванията и ще се покажат недостатъците, ще се открои онова, което ще бъде основа за бъдещата активност на организацията.

Всичко това изисква в доклада да се направи задълбочен научен анализ на работата на партийната организация, да се посочи как и с какви средства тя като орган за политическо ръководство решава стоящите пред нея задачи. Партийното ръководство има комплексен характер и дейността на организацията не се ограничава в рамките на отделни сфери от обществения живот. Нейното въздействие обхваща всички страни на социалистическото строителство. Главното звено си остава икономиката. Нейното ръководство заема централно място в дейността на партийните организации.

Досегашната практика показва, че в отчетните доклади някои партийни бюра недостатъчно задълбочено и комплексно анализират партийното ръководство за изпълнение на стопанските задачи. Не са редки случаите, когато направените анализи почти по нищо не се различават от тези на стопанските ръководства. Причините са две — на не най-сполучливо определяне на въпросите в доклада и другата на подхода при тяхното разглеждане.

Партийните организации не са призвани пряко да управляват производството. За тази цел си има специални органи и апарат. Предмет на тяхната дейност е постоянното усъвършенствуване на стила на управленческите органи, укрепването им с подходящи кадри, възпитанието на стопанските дейци и колективи, повишаване на тяхната отговорност за възложената работа, развитието на творческата инициатива на работниците и специалистите, осигуряване политическо ръководство на съревнованието и др. Твърде важен е безспорно подборът на проблемите, които ще се поставят в отчетния доклад. Но не по-малко значение има и подходът към тяхното разглеждане, дълбочината и съдържанието на анализа.

Същността на партийния подход се изразява в това, че всеки въпрос трябва да бъде разглеждан в светлината на генералната линия на Партията, на задачите на нейната икономическа и социална политика и нейния външнополитически курс. Това по същество означава, че анализът на цялокупната дейност на партийната организация трябва да се

Digitized by Google

съобразява с решенията на XI конгрес, с нормите и правилата за вътрешнопартийния живот и принципите на ръководство в рамките на възложените им права, задължения и компетенции.

Партийният подход е неделим от смелото поставяне на нерешените проблеми, които вълнуват комунистите и колектива. Без това изискване докладът няма да изиграе своята роля. В него наред с нерешените въпроси трябва да се посочат причините и виновниците за тях, независимо от поста, който заемат. Не може в годишните доклади на партийните организации в Химико-фармацевтичния завод — София да не се поставят такива важни въпроси, като: ежегодното спускане на завода на така наречения „кух" обем за няколко милиона лева, т. е. необвързан с реализация въпреки решенията на Секретариата на ЦК на БКП по този въпрос или да не се говори за това, че вече две петилетки на завода не се отпускат никакви средства за социалното му развитие.

Ярък и нагледен пример на задълбочен и научен марксистко-ленински анализ на дейността на ЦК и на цялата Партия е Отчетният доклад на ЦК, изнесен от др. Тодор Живков на XI конгрес.

Как да се постигне по-голяма аналитичност в доклада? Кои са специфичните моменти при разработването му?

На първо място това е систематизирането на фактите и тяхното осмисляне на основата на марксистко-ленинската теория и мироглед.

Партийната практика е богата и разнообразна. Съставът на по-вечето от първичните партийни организации е такъв, че хората постоянно общуват помежду си, познават постиженията и недостатъците си. Събирането на фактите тук няма голямо значение. По-важно е тяхното осмисляне, тълкуване на най-характерните страни от живота на организацията и колектива. Обикновено партийното бюро предварително уточнява проблемите, които ще се разработват в доклада, и каква допълнителна информация е необходима да се събере. В случая бюрото (работната група или комисията) трябва да се предпазва от събирането на данни, които са известни или ненужни. Излишно е също в констативната част в съответните раздели на доклада в систематизацията на доказателствата да се натрупват много факти, които нямат особена съществена връзка с разглеждания въпрос.

Особено важна предпоставка при разработката на доклада е правилно да се определят основните, нерешените проблеми.

Разностранността на партийната дейност, различните условия, при които работят отделните организации, налагат и разнообразие в проблемите и съдържанието на докладите, в мерките, задачите и решенията, които ще приеме събранието. Цялото това многообразие трябва да влияе и да се отрази и върху самата подготовка на материалите. Ще взема за пример нашия завод. В него има четиринадесет първични партийни организации, а какво разнообразие има в проблемите, които ще бъдат предмет на разглеждане и обсъждане в предстоящите отчетно-изборни събрания. Партийните организации при базата за развитие и внедряване, електронноизчислителния център, материално-техническото снабдяване, техническите отдели и управлението на завода, освен че всяка от тях има специфични проблеми, които ще поставят на събранието, то те всички заедно коренно ще се различават по проблемите и съдържанието на отчетните доклади от тези на партийните организации в производствените цехове. Дори нещо повече, един и същи проблем в две еднородни партийни организации трябва да се разглежда съобразно конкретните условия. Така например въпросът за максимално използване на производствените мощности по един начин ще се разглежда в партийната организация на цех „Антиперетини", където производственият процес е непрекъсваем и процентът на тяхното използване е над 93 на сто, а по-друг в партийната органи-

Digitized by Google

зация в цех „Химичен", където мощностите се използват пет дена от седмицата. Въпросът за критиката и самокритиката не може да се постави с еднаква сила и по един и същ начин в партийната организация на цех „Органо-препарати", която е предимно работническа и комунистите смело и открито критикуват недостатъците, и в партийната организация към управлението на завода, където комунистите избягват критиката и самокритиката и предпочитат да „не си развалят отношенията" със своите колеги или с ръководството.

Изводът е, че всеки опит да се въвеждат каквито и да е канони, да се разработва типова форма за подготовка на доклад или решение ще се окаже обречен на неуспех, на никому ненужна измислица.

Успехът на дадена партийна организация до голяма степен ще зависи от това, доколко партийното бюро е успяло правилно да определи и постави най-важните задачи за разглеждане в отчетните доклади на годишните събрания, доколко е успяло да направи една откровена, задълбочена и критична оценка на своята дейност.

Примерно, ако се прави преценка на дейността на партийните групи, е необходимо предварително да се проучат следните въпроси: правилно ли са изградени партийните групи — в ясно обособени участъци при наличието най-малко на трима комунисти, които са заети в една и съща производствена дейност; какъв е съставът на партийните отговорници — техните делови и политически качества; равнището на тяхното обучение и квалификация; инициативността и отговорността на групите; ръководството на партийните групи от партийното бюро; как осъществяват политическо ръководство на профсъюза и Комсомола, какво е тяхното взаимодействие в съвместна работа и др. Събирането на информация по тези въпроси да стане само по това, което не е известно на партийното бюро и което ще има съществено значение при анализа и обобщението.

Разбира се, в този начален етап от работата могат да се натрупат и повече факти, за да се отсеят от тях типичните, характерните, за да може по някой от направленията в работата да се вникне по-дълбоко в същността на нещата. Необходимо е всестранно и изчерпателно да се изучават въпросите. Само когато се изясни точно обстановката, положителните страни и слабостите, като се установят причините, трябва да се характеризира състоянието на определената дейност. Да може партийното бюро правилно да се ориентира в работата, това значи преди всичко да се изучат фактите добросъвестно и обективно, да се разгледат от всички страни, във всички техни взаимоотношения.

Така например, ако в годишния доклад се налага да се направят изводи и преценки как новоприетите комунисти влияят за подобряване на социалния и качествения състав на партийната организация, систематизацията на информацията по този проблем трябва да се извърши по няколко признака: социално-класов — колко от новоприетите членове са работници и служащи; образователен — колко са с висше, средно, средно-специално и основно образование; възрастов — до 25, 30, 40 год. и над четиридесет; по пол — мъже, жени. Да се съберат данни от кои професии са новоприетите — ведущи или второстепенни, каква е индивидуалната работа с тях, как те изпълняват своята авангардна роля както в труда, така и като организатори и възпитатели на безпартийните, каква е оценката им за работата в Комсомола и т. н.

Освен по тези признаци систематизирането на информацията трябва да се извърши и от гледна точка на изискванията на ленинското учение за Партията и задачите, които постави XI конгрес. Така систематизираната информация е предпоставка за следващите етапи на анализа и синтеза. На основата на нея могат да се направят изводи

Digitized by Google

каква са ролята в влиянието на новоприетите комунисти за повишаване авангардната роля на партийната организация, да се поставят задачи за правилно регулиране на нейния социален и качествен състав.

Успехът на подготвителната работа изключително много зависи и от хората, които ще извършват необходимите проучвания — активисти, специалисти, челници и др. Техният опит, методи на изследване и систематизиране е от голямо значение за качеството на анализа и синтеза, за правилното определяне на изводите, задачите и проблемите в бъдещата работа на организацията, в подготовката и вземането на решенията.

По същество систематизирането на фактите означава да се подредят по общи признаци, които в политическата област трябва да бъдат преди всичко качествени. Ако се налага да систематизираме факти за колективността в стила на бюрото, трябва да надникнем и в заседанията, в характера на обсъжданията, в това, как участвуват членовете на бюрото при вземане на решения, в степента на фактическото участие на комунистите в обсъжданията на партийните събрания и т. н.

Така събраните факти са само основа за по-нататъшната работа, за същинския етап на анализа. Систематизацията сама за себе си не дава възможност да получим нови знания. Това може да се постигне чрез анализа. Той помага да се видят съществените връзки в изучавания процес, проблем или група явления, неговите отделни части като едно цяло.

Анализът е метод на познание, с помощта на който изучаваният процес или явление мислено се разчленява на съставните му части или се отделят някои негови признаци, черти, които се изследват отделно, за да се разкрие същественото у тях, да се потърси зачатъкът на едни или други изменения, които настъпват и засягат и другите части на цялото. Това е един от най-трудните етапи от работата по доклада. Истински марксически анализ на проблемите не може да се направи, ако не се познават добре основните закони на диалектиката, ако разделът, който разработваме, не разглеждаме като процес, като единство и борба на противоположностите, ако не съумеем, разглеждайки положителните и отрицателните тенденции, да открием необходимото, закономерното. Само по този път ще достигнем до причините, които пораждат отделни отклонения. Тук особено важно е, като се анализира отделното, конкретното, да се види общото, да се разкрие същественото; да се предложат ефективни мерки и се ликвидира отрицателното.

Взетите решения и поставените задачи от XI конгрес на БКП и нарастващата роля на първичните партийни организации в изграждането на развитото социалистическо общество налага в годишните доклади на отчетните събрания да се направи една обективна и критична оценка за отчетния период. На годишните събрания комунистите няма да се ограничат само с констатациите на фактите, а ще се стремят задълбочено и трезво да обсъдят и се ориентират какво е необходимо да се предприеме, за да се отстранят недостатъците. Това най-добре ще стане тогава, когато в доклада е направен един комплексен, задълбочен научен анализ.

Анализът е отговорна и трудна работа. Отговорна, защото може да насочи бъдещата дейност на партийната организация както по правилен, така и по неправилен път. Трудна, защото изисква познаване на въпросите, вникване в тяхната същност и най-добросъвестно отношение към своята дейност от страна на комунистите, на които е възложено поръчение да изготвят доклада.

Комплексният и задълбочен анализ помага да се разкрият не само общите направления и тенденции в дейността на партийната орга-

Digitized by Google

низация, но и да се видят в нейните специфични особености за партийното въздействие на отделните участъци

Важен проблем, на който е наложително да се направи анализ в отчетните доклади на годишните събрания, е **индивидуалната работа с комунистите.** При анализа трябва да се събере и систематизира информация по редица въпроси, а именно: моралният облик на всеки член от организацията, т. е. неговото поведение, възпитание, култура, трудолюбие, отговорност, инициативност, борбеност и т. н.; взаимоотношението между партийното бюро, партийната организация и партийния член, т. е. в какво се изразява грижата на партийното бюро, партийната организация и партийната група за поведението на отделния комунист; връзката на партийния секретар, членовете на партийното бюро и партийния отговорник с партийния член; обкръжението на партийния член в работата и извън работата и др. Не е възможно да се направи задълбочен анализ, ако той се извършва на основата на информация само на един или два от тези въпроси. Необходимо е всички тези компоненти да се изучат, тъй като те са свързани един с друг, произтичат един от друг, преплитат се. Процесът да се разглежда като единство и борба на противоположностите.

За да не се изпада в съществени грешки, при анализа е необходимо да се има предвид и следното: да не се извършва на основата на недостатъчни, случайни и нехарактерни факти. Към готовите изводи да не се прилепват примери дори на пръв поглед отговарящи по съдържание на разглеждания процес или явление, а това да става на основата на задълбочено изследване на всички компоненти.

След анализа винаги следва синтезът. Синтезът е мислено съединяване на познанията за съставните елементи или свойства, получени в резултат на анализа, и разглеждане на предмета или явлението като единно цяло, като система. Съединяването обаче не е механично. Синтезът разкрива мястото и ролята на всички елементи в системата на социалния процес или явление, разпознава проявлението им като единство на многообразието.

Естествено, анализът, който ще направи партийното бюро по този проблем, трябва да се различава от този на стопанското ръководство. Партийният анализ преди всичко изисква да се направи комплексна оценка на икономическите процеси и явления, като се разкрият задълбочено не само икономическите, но и политическите, социалните и други аспекти на този проблем. В него трябва да се даде пълна обективна и критична оценка на специализираните стопански органи, които пряко управляват производството и непосредствено отговарят за изпълнението на тази задача. Да се отговори какво е било партийното въздействие на авангардната роля на комунистите, от една страна, и от друга, мястото на този проблем в социалистическото съревнование, отношението на профорганизацията и Комсомола към него, какъв е бил партийният контрол, каква обстановка е създадена за бързо внедряване на научните постижения за развитието на техническия прогрес и т. н.

Всичко това ще даде възможност на партийното бюро да вземе по-верни и точни мерки и решения по различните задачи, свързани с повишаване качеството и ефективността.

Анализът и синтезът са взаимно свързани методи на единния аналитико-синтетичен процес на познанието. В сложния, многообразен и противоречив процес на познанието анализът и синтезът се преплитат, проникват се и преминават от един в друг. Тяхното използване е задължително условие при научния подход в изучаването на конкретната действителност.

Digitized by Google

...НА ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

В решаването на многобройните и комплексни социално-икономически проблеми голяма отговорност се възлага на първичните партийни организации. „Чрез тях Партията държи ръка върху пулса на многостранния живот и чрез тях провежда своята всекилневна политическа, организаторска и идейно-възпитателна работа сред трудещите се за осъществяване на своята политика."[1] Това задължава на отчетно-изборните събрания всяка първична партийна организация съобразно особеностите, свързани със спецификата на отрасъла, в който действува, да отчете своя принос в практическото реализиране на икономическата политика на Партията, на нейните решения и указания. Да предяви още по-големи изисквания за повишаване научното равнище на партийното ръководство на икономиката. А научният подход към проблемите на икономическото развитие предполага преди всичко всестранно изучаване, анализ и обобщение на натрупания опит, на практиката, усъвършенствуване стила и метода на работа, способност и умение партийните организации да ръководят и направляват стопанската дейност, като свързват научно-техническия прогрес с предимствата на социализма.

ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ

Ефективността на отчетно-изборните събрания, тяхната роля като важен отправен момент, от който зависи тласъкът за по-нататъшното издигане равнището на партийното ръководство на стопанската и производствената дейност, се определя главно от следните изисквания:

— Комплексно и в пълен обем да се поставят онези конкретни и специфични за производствената единица проблеми, които са решавани и трябва да се решават от стопанското и партийното ръководство и организация.

— За да се повишава въздействуващата сила на партийното влияние на икономическите и производствените процеси, особено внимание трябва да се обърне на задълбочения анализ на икономическите факти и явления, на състоянието на партийната работа от гледна точка на нейните специфични методи и средства и преди всичко от позициите на компетентния и своевременен контрол над дейността на стопанските кадри.

Какво е характерно за натрупания опит във връзка с тези изисквания?

Правилно на отчетно-изборните събрания се поставят основните перспективни и текущи въпроси на производствената дейност. Успешен е стремежът на значителна част от партийните организации да използват аналитичния подход, да търсят в успехите и недостатъците на производствената работа своето място. Умението да анализират собствената си дейност, използвайки икономическия анализ като един от

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на ВКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, стр. 93.

Digitized by Google

главните методи, все повече ни помага да повишават научното равнище на партийното ръководство на стопанските и производствените процеси.

Да вземем например едно от най-важните изисквания на нашето икономическо развитие — курса за висока ефективност и качество. То задължава партийните организации на отчетно-изборните събрания да оценят каква е била тяхната роля за правилното използване на производствените фондове и капиталните вложения, за провеждане на строг режим на икономии на материали, валута и финансови средства. Да посочат какви са били усилията и какво е постигнато за бързото повишаване на обществената производителност на труда по пътя на реконструкцията и модернизацията, по пътя на ускоряването на научно-техническия прогрес в мащабите на своето предприятие. Ето как е разгледан този проблем в отчетния доклад за дейността на партийния комитет и партийната организация в химическия завод „Георги Димитров" — Костинброд за 1975 год.

След като се определя, че „главното, което характеризира отчетния период, е ускоряване на научно-техническия прогрес, реконструкцията и модернизацията в предприятието", се прави кратка оценка какво конкретно е извършено.

„Внедриха се нови високопроизводителни машини като преси за растителни масла, електролизьор и др.

За същия период бяха внедрени в производството редица прогресивни технологии: технологична линия за производство на пенрог, линия за преработка на царевичен зародиш и др.

Икономическият ефект от въвеждането на тези нови прогресивни технологии възлиза на 620 000 х. лв..."

И така се изброяват значителните успехи, постигнати в борбата за по-висока ефективност на производството, „в резултат на въвеждането на инженерните проекти обществената производителност на труда е нараснала на 131 процента в сравнение с 1970 год.". А непосредствено след това се сочи, че причините за това са новият подход и прогресивното виждане на стопанските ръководители, тяхната амбиция и упоритост да усъвършенстват организацията на производството и технологиите. Оценката за постигнатото не се изразява обаче само в икономическия анализ, а и в посочване ролята и мястото на партийната организация. Това са партийните и общи работнически събрания, на които е разяснена същността на сложната задача за реконструкцията и модернизацията, партийните поръчения на комунистите за активно и конкретно участие в творческата работа на инженерите проектанти, контрола за изпълнението на задачите за усъвършенстване на производството.

„По въвеждането на техническия прогрес — се казва в доклада — обаче съществуват и някои слабости. Досега ние нямаме разработен план по цялостната реконструкция и модернизация на предприятието. Темповете на въвеждането на новата техника и технологии не отговарят на високите изисквания. Не се създава комплексна организация при провеждането на реконструкцията и модернизацията."

Направен е опит да се анализират и слабостите по партийното ръководство на производствената дейност.

„Тези недостатъци се дължат и на незадоволителната партийно-политическа и организационна работа, за да може проблемът да стане жизнено осъзнат необходимост за всеки член на колектива. Заводският партиен комитет и партийната организация не проявяват достатъчен контрол и взискателност към стопанските кадри за повишаване темповете на реконструкцията и модернизацията..."

Макар и не съвсем задълбочен и пълен да е анализът на работата на партийната организация в химическия завод „Г. Димитров", но тя дава възможност да се направят изводи към кои проблеми през следващия период трябва да се насочи партийният контрол и политическата и организационната дейност, да се мобилизират усилията на целия колектив, за да се постигнат още по-големи резултати в борбата за внедряване достиженията на научно-техническия прогрес.

Постигнатото в прилагането на аналитичния подход при разглеж-

Digitized by Google

дане проблемите за партийното ръководство на икономиката в докладите и изказванията на отчетните събрания обаче е още незадоволително и не важи за всички организации. Не са малко примерите, които показват, че икономическият анализ не е влязъл дълбоко в стила и методите на работа на партийните бюра и организации, че не навсякъде той се използва достатъчно в партийното ръководство на икономиката.

ДЕЙСТВЕНАТА СИЛА НА АНАЛИЗА

Неотменно изискване към всеки партиен деец, към всеки комунист е още по-успешно да вниква във фактите на производствената и стопанската дейност, „... да се опира на прецизен социално-икономически анализ и на съдържанието, структурата и обема на потребностите на всеки етап от нашето развитие"[1]. Това е неотделим елемент за прилагане на нов подход при оценката на икономическите процеси, мощно средство за повишаване научното равнище на партийната дейност.

В какво по-конкретно се заключава действената сила на анализа?

Сложността на прилагането на аналитичния подход в докладите и работата на отчетно-изборните събрания произтича не само от многообразието и сложността на икономическите задачи, но и от аспекти и критерия, от които трябва да се ръководим. Критерият при анализа и оценката на икономическите и производствените процеси е преди всичко състоянието на партийната работа и дейността на кадрите за тяхното успешно реализиране, способността им да издигат и разгръщат активността на масите. Следователно тук става дума, от една страна, за анализ на състоянието на стопанските кадри и тяхната производствена дейност, които са обект на партийното ръководство. И от друга страна, на стила, на специфичните методи и средства на партийното ръководство на тези процеси.

Като имаме предвид тази постановка, съвършено ясно е, че едно от главните условия за комплексното третиране на въпросите за партийното ръководство на стопанската дейност е в компетентното използване на икономическия анализ на конкретните процеси и явления и възникващите политически и социални проблеми.

За да може правилно да се поставят и разглеждат въпросите на икономиката в отчетните събрания, важно условие е преди всичко да се изяснят предметът и обектът на анализа. Ако имаме предвид икономическия анализ, то негов обект е дейността на предприятието, цеха, производствения участък. А вътрешнопроизводствените резерви, възможностите за увеличаване и усъвършенстване на производството, подобряване икономическите резултати, внедряване научно-техническия прогрес са предмет на икономическия анализ.

Какви са тогава обектът и предметът на анализа на партийното ръководство на икономиката?

От гледна точка на специфичните задачи на партийните организации в сферата на икономиката обект на анализа са методите и средствата за повишаване научното равнище на партийното ръководство на стопанската дейност.

Основно съдържание и предмет на анализа е съзнателното използване на обективно действуващите икономически закони в практическата дейност, в определяне най-рационалните пътища за развитие, на оптималните темпове и пропорции, за да се повиши максимално ефек-

[1] Т. Живков, Доклад през Декемврийския пленум на ЦК на БКП, Партиздат, 1972, с. 13.

Digitized by Google

тивността на общественото производство е да се съобразяват специфичните задачи на политическите органи.

От всичко това се вижда, че анализът на партийната дейност по изпълнение на стопанските задачи не може да бъде самоцелен. Той трябва да се изгражда на базата на задълбочен икономически анализ на състоянието на производствената дейност, като се търсят взаимните връзки и зависимости на партийното и стопанското ръководство. Но в никакъв случай партийните организации не бива да допускат да смесват функциите си със стопанските органи.

Разбира се, при ръководството на икономиката не е така просто да се разграничат функциите: ето това е длъжен да прави партийният комитет, а с това е задължен да се занимава стопанският орган. Но когато се разглеждат тези въпроси в годишното събрание, не бива да се забравя, че ако партийният комитет и партийната организация подменят стопанското ръководство, това намалява тяхната роля на ръководно политическо ядро.

Смисълът на партийното ръководство е да внася целенасоченост и единство при практическото осъществяване на стопанските задачи, да контролира и изисква, да търси партийна отговорност от всеки ръководител и производственик. Извършената партийно-политическа и организационна работа може да бъде пълноценна само тогава, когато бюрото и организацията не се отъждествяват, не се сливат със стопанското ръководство, не се обезличават като авангард на класата, а умно и твърдо упражняват своето право на контрол над дейността на стопанските ръководства. Този високоотговорен принцип в партийната дейност е проявление на ръководната роля на Партията, осъществявана чрез низовите звена. Като упражняват правото на контрол, партийните организации вникват дълбоко в работата, в сложността на трудовия процес, виждат по-добре зараждащите се положителни и негативни тенденции и техните причини, а това им дава възможност да въздействуват за утвърждаване на партиен стил и методи в работата на стопанските дейци, да ги предпазват от груби нарушения на финансовата и плановата дисциплина, компетентно и от партийни позиции да се решават сложните икономически задачи.

Ето защо основен елемент в съдържанието на анализа на партийното ръководство на икономиката, който, както казахме, заема значително място в отчетно-изборните събрания, е комплексният, масов и своевременен партиен контрол над дейността на стопанските кадри.

Изводите от миналогодишните отчетни събрания и докладите на голяма част от тях показват, че далеч не са преодолени някои слабости при анализа на партийното ръководство на икономиката. А без анализ практически е невъзможна съзнателната дейност на хората. Затова искаме да се спрем на някои конкретни примери, свързани с изискванията на аналитичния подход.

Отчетният доклад на партийното ръководство и организацията при геолого-проучвателно поделение на МОК „Бургаски медни мини" за периода 1974—75 година. Какво е характерно в него?

Започва с кратка справка за цифровите показатели на плана за 1975 г. като главна задача, която е стояла пред трудовия колектив. И правилно, непосредствено след нея се поставя въпросът „Какво бе партийното ръководство по изпълнението на тази задача?" Оттук-нататък в продължение на 8 страници се описва подробно и почти хронологически дейността на партийната организация. И тя действително не е малка. Разказва се за по-важните събрания, набелязани мероприятия, договорите за водене на социалистическото съревнование, съвета на бригадирите, говори се за техническия прогрес, за охраната на труда и много още въпроси, към които е било насочено вниманието на партийната организация, вълнували са комунистите.

Този подробен разказ на партийната дейност за една година въпреки своята добросъвестна изчерпателност трудно може да даде представа какъв е бил стилът на работа, какво е реалното въздействие на партийните форми за изпълнение ков

Digitized by Google

кретните производствени и икономическите задачи. Ето как се разработени някои основни въпроси.

„Непосредствено след отчетно-изборното събрание в края на м. ноември пред партийното бюро се обсъдиха контролните лимитирани цифри на производствения план и организационно-техническите мероприятия за 1975 г....

В края на м. декември се проведе партийно събрание за приемане на насрещния план. Събранието реши планът да бъде снет пред работническия колектив. Той бе обсъден на съвещание на съвета на бригадирите...

Една от формите за пряко участие на работническите колективи както в разработването на плановете, така и по ръководството на производството се явява изграденият от няколко години с помощта на партийното бюро и партийната организация съвет на бригадирите. Същият провежда редовно своите заседания по специална план-програма.

Изпълнявайки указанията за новия подход във воденето и отчитането на социалистическото съревнование, профкомитетът с помощта на партийното бюро наложи следните форми и методи за участие на целия колектив в социалистическото съревнование.

1. Договор за индивидуално и колективно съревнование
2. . . . . .
. . . . . .

Партийното бюро дава положителна оценка по отношение на ползването и разгарянето на социалистическото съревнование."

И след цялото дълго описание на организационната дейност в страница и половина се изброяват икономическите резултати в същия информативен ред:

„План в ценово изражение — 670,6 х. лв.; изпълнение — 675,4 х. лв." и т. н. по всички показатели.

Няма съмнение, че ползата от такива доклади и от такъв дух на отчетните събрания е много малка. Те са просто отражение на производствено-стопанската и партийно-политическата действителност в дадено предприятие, а не аналитично изследване, търсене причинните връзки между производствената и партийната дейност. Колко по-резултатно щеше да бъде, ако в посочения доклад на базата на икономическия анализ например на достигнатата производителност на труда — 104,2 на сто, се анализираше влиянието на партийно-политическата и организационната дейност за тези успехи. Ако се отговаряше на въпросите как, с какви средства, кое най-много е помогнало? Ако беше обобщен многостранният положителен опит, за да се утвърди и доразвие. А наред с това да се посочи какво още не е достигнато, къде партийната организация недостатъчно е упражнила своя контрол и влияние, защо не са използвани всички възможности? И тогава логически изпъква един от основните въпроси, който трябва да се обсъди на отчетните събрания — **какво да се прави по-нататък?** Как да се отстранят слабостите, за да се върви напред, да се отговаря на непрестанно нарастващите изисквания за научно ръководство на производствената дейност.

Изучаването на отделните страни от стопанската дейност на предприятието, установяването на техните взаимовръзки и взаимозависимости и разкриването на факторите, които обуславят икономическите резултати, трябва плътно да бъдат свързани с анализа на партийната дейност в промишленото предприятие. Едно от основните изисквания на този анализ е **методът на сравнението.** Чрез него може да се направи оценка на работата на партийната организация по изпълнение на стопанските задачи, да се изучава влиянието на отделните причини и фактори и се разкриват вътрешнопроизводствените резерви. Методът на сравнението може да се прилага в няколко направления. Като критерий за сравнение може да се вземе предшествуващият период — година или петилетка или получените резултати спрямо плана. Но най-ефективни са резултатите, когато анализът се извършва, като се сравнява с други сродни обекти — в страната и особено със световните постижения в съответната област.

Засега това е все още един от недостатъците на отчетните доклади и събрания. Доколкото се правят сравнения при анализ, те се свеждат до лаконични констатации, че планът е преизпълнен, пример

Digitized by Google

то е 16—20 процента. А в каква степен догонваме нашите и световните постижения, какво още не ни достига, за това почти не се говори. В докладите на МЗ „Победа" и ВТК „Г. Димитров" — Сливен, на химическия завод „Г. Димитров" — Костинброд например сравнително добре е анализирана дейността на партийните организации по изпълнение на стопанските задачи. Но в тях нито дума няма за това, какво е положението им по отделните показатели в сравнение със сродните производства у нас и особено в напредналите страни. Вече немалко усилия се направиха за разгръщане на всенародно движение за достигане на световните постижения по най-важните показатели на производството, а конкретна оценка за резултатите на базата на сравнителния метод на анализа не се прави. Защо? Причината може да се търси главно в това, че голяма част от партийните организации още нямат необходимата информация за най-добрия сроден опит, за новостите у нас и в света, които трябва да бъдат критерий, реален факт за тяхната дейност. Къде е причината за това, дали консерватизмът и безотговорността или други субективни и обективни фактори. На този въпрос трябва да отговорят отчетно-изборните събрания, ако искаме да изменим нещата и да вървим в крак с развитието на техническия прогрес.

РЪКОВОДСТВО ЗА ДЕЙСТВИЯ

В разработването на докладите и в събранията се разглеждат някои принципни въпроси на стопанската дейност, които имат отношение не само към текущия план, но и към по-продължителни перспективи на икономиката. В тази връзка се обръща внимание не само на несъмнените успехи на производствената работа, но и на трудностите, недостатъците, нерешените проблеми.

Но въпросът не е само в това да се назоват трудностите — важно е да се направят от тях необходимите изводи за работата на стопанските и партийните кадри, за техния стил и методи. „Необходимо е — учеше Ленин — да се говори не просто за това, какво е било през отчетната година, но и за това, какви са политическите уроци, за да определим своята политика през близките години вярно..."[1]

Анализът и обобщаването на жизнените факти и процеси е нужен на партийните и стопанските ръководства не за общо сведение, не за констатация в положението, а за ръководство на действията. Методът на анализа е призван да способствува за усъвършенстване на работата на партийните органи и организации. Той е главно условие за вземане правилни научнообосновани решения. Изводите от верния анализ на състоянието на работата определят средствата, формите и методите в дадената ситуация, които ще дадат най-голяма ефективност за най-малко усилия и време. Затова, за да не бъде анализът самоцелна, откъсната от практическата дейност констатация, много ясни и насочващи към конкретни партийни решения трябва да бъдат неговите изводи. Положителен в това отношение е докладът на МЗ „Победа" — Сливен. Обективният анализ, основан на определени данни, които характеризират съдържанието на работата в завода, водят до такива изводи за субективните и обективните причини, които ясно определят конкретните решения на дадения въпрос. „Пред партийната, профсъюзната и комсомолската организация, се казва в доклада, сега стои задачата да поставят на съревнователни начала проблема за реконструкцията и модернизацията. Да се засили контролът по работата с инженерните проекти, като се свържат по-непосредствено със задачите на модернизацията и реконструкцията..."

[1] В. И. Ленин, Полн. собр. соч., т. 45, с. 72—73.

Digitized by Google

И още един пример. След като се разглежда партийната и стопанската работа в доклада на партийната организация при „Бургаски медни мини", се определят следните задачи:

„— да се набележат мероприятия за зимната подготовка;

— да се изпълни планът по всички показатели за 1975 г. 10 дни предсрочно . . . . . " и т. н.

Разбира се, това са важни задачи, но те не произтичат от анализа на дейността и не насочват партийната организация към преодоляване на нерешените въпроси.

Комплексният аналитичен подход в отчетно-изборните събрания и в дейността на партийните комитети и организации е важен инструмент, с който те осъществяват научнообосновано ръководство на стопанската дейност. Изпълнението на задачите, поставени от XI конгрес на Партията, изисква още по-голямо напрежение, висока организираност, творчески подход към решаването на производствените проблеми. По-дълбокото проникване в същността на фактите, процесите и явленията налага още по-пълното използване на научния анализ и обобщение в дейността на партийното ръководство на икономиката.

Щиляна ЧАНКОВА

...НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

Да се измерят резултатите от идеологическата работа на първичната партийна организация означава внимателно да се вникне в живота и дейността най-напред на комунистите, а след това и на целия колектив, защото влиянието на първичната партийна организация върху колектива се определя преди всичко от политическия, трудовия и моралния облик на комунистите. Добре ли работят те, служат ли за образец в производството и в бита, проявяват ли висока принципиалност, дисциплинираност, творческа активност, расте и авторитетът на партийната организация, нейната ръководна роля. Деловите качества, идейната убеденост, високата активност на всеки комунист са движеща сила на колектива. Партийната организация умело построява идейно-политическата си работа в колектива тогава, когато тя допринася за възпитанието у всеки трудещ се чувство на социална отговорност, трудова активност, високо политическо съзнание, идейна и морална устойчивост.

В обобщен вид оценката за резултатите на идеологическата дейност може да бъде само съвкупен показател — **равнището на социалистическата съзнателност, доколко дълбоко осъзнават хората политиката на Партията и действуват в съответствие с нея.** В изказването си на пленума на окръжния комитет на Партията в Бургас др. Тодор Живков заяви: „... винаги виждам идеологическите проблеми в органическа връзка с политическите, стопанските, социалните проблеми, с проблемите на цялостното развитие на нашето общество... В идеологическата работа неизбежно се отразяват актуалните и животрептящите проблеми на живота, на нашата социалистическа действителност."

Digitized by Google

За това на отчетно-изборните събрания при оценката на идеологическата работа голям интерес представляват показателите, характеризиращи въздействието от една или друга страна на тази дейност (политическо, трудово, нравствено възпитание). Те могат да бъдат и количествени, и качествени. Количествената оценка се изразява в обхвата на комунистите и колектива от идеологическо въздействие и се определя с числото на мероприятията, честотата на тяхното провеждане, процента на посещаемост. А може да се вземат и се оценят статистически данни по такива например социални фактори като количеството на нарушенията на трудовата дисциплина, нормите и правилата на обществено поведение и други. Броят на читателите в библиотеката, на абонатите на периодични издания, на слушателите на лекции, доклади, политинформации, на проведените занятия на учебните звена в системата на партийната просвета и присъствувалите на тях, на участниците в художествената самодейност също са показатели за резултатността на идеологическата работа на първичната партийна организация. За всички е очевидно, че без оценка на количествени показатели не може, но бедата е в това, че те не рядко се представят за главен показател. А смисълът на идеологическото възпитание е най-добре да се влияе от марксистко-ленински позиции върху съзнанието, чувствата и постъпките, върху делата на хората. Според изискванията на Юлския пленум (1976 г.) това означава още по-тясно да се обвърже политическата работа с решаването на практическите задачи, да се обогати и засили революционният заряд на самата идеологическа дейност; да се активизира борбата за изменение на отношението на хората към труда, към социалистическата собственост, към обществените интереси; да се подобри възпитателната работа сред трудещите се и преди всичко сред младежта, за да се повиши тяхната социалистическа съзнателност, за да се засили в тях чувството на творци, убеждението, че това, което получават, е резултат на техния труд, на труда, който полагат за себе си и за обществото. И тук огромна роля играе качествената страна, оценката на качествените показатели, в които намират отражение социалните фактори на нашата действителност. С други думи, да се оцени доколко идеологическата работа е повлияла за:

— дълбокото разбиране от комунистите и трудещите се задачите, стоящи пред нашето общество в настоящия етап; изграждане единство във възгледите и постъпките, в убежденията и действията; утвърждаване комунистическа партийност, непримиримост към буржоазната идеология, т. е. да се оцени всичко онова, което отразява степента на формиране марксистко-ленински мироглед, идейна убеденост;

— повишаване трудовата активност на хората като проявление на осъзната потребност да се работи за общото благо, при което трудът се превръща в средство за пълноценна творческа изява на личността и приложение на нейните знания, дарования и умения, за практическа реализация на предаността ѝ към социалистическата родина и социалистическата общност;

— спазване нормите и изискванията на социалистическия морал като израз на степента на утвърждаване и развитие на комунистическото нравствено съзнание; за създаване атмосфера на непримиримост срещу нарушителите на нравствените принципи и норми, срещу всяка проява на еснафщина и кариеризъм, на ходатайство, егоизъм и подлизурство, морална разпуснатост, на потребителски настроения и др.;

— нарастване на обществено-политическата активност на трудещите се, разширяване кръга на интересите им, стремеж по-задълбочено да усвоят постиженията на науката, техниката, културата, свидетелствуваши за развитието на техния духовен кръгозор;

Digitized by Google

— формиране, развитие и укрепване на цялата съвкупност от форми, особености и характерни черти на социалистическия начин на живот, като се усилват положителните тенденции и се отстранява всичко остарело, което е чуждо и противоречи на неговата същност.

Тези качествени оценки ще дадат повече или по-малко пълна картина за това, как протича процесът на формиране на комунистическо убеденост, доколко осъзнато се възприема и активно се подкрепя политиката на Партията, в каква степен всеки труженик разбира и изпълнява своя социалистически граждански дълг.

Известно е, че както всяка партийна дейност, така и идеологическата не е стихиен процес. В хода на живите партийни дела се изпробват, проверяват, утвърждават различни **форми, методи и средства,** определят се пътищата за повишаване резултатите от идеологическата дейност.

Четем доклад от миналогодишно отчетно-изборно събрание, в него е записано. „Първичната партийна организация създаде здрава система на борба със закъсненията, нарушенията на законността, на трудовата и технологичната дисциплина. Проступките на нарушителите се разглеждат на партийни събрания, на другарския съд. За тях пишем в стенния вестник или в „Мълния", назоваваме имената им по радиоуредбата. Но и пропагандираме традициите на завода, широко показваме опита на челниците в съревнованието, на новаторите. Постоянни грижи полагаме за младата смяна — да се помогне на младия работник добре да се труди, да си изработи активна жизнена позиция, идейна убеденост — това е голямата ни грижа. Похвални са делата в тази насока на наставниците, нашите опитни другари

Но на редица места това не се прави или и да се прилагат някои форми, те не винаги достигат целта, главно защото се провеждат от случай на случай, недостатъчно последователно, не се подкрепят със строг партиен контрол и дълбок анализ на ефективността на приложените мерки. Още не са редки случаите, когато качеството на учебните занятия в системата на партийната просвета, равнището на изнасяните в колективите политически информации, лекции, доклади е ниско, не отговаря на нарасналите духовни потребности на хората. Не случайно в Тезисите за развитието на Партията се подчертава, че „Партийната пропаганда, изучаването на марксизма-ленинизма ... и цялостната работа за **формиране на научен, комунистически светоглед** трябва да се провеждат в неразривна връзка с борбата за осъществяване на партийната политика и да имат за краен резултат превръщането на марксистко-ленинските знания в трайни убеждения, а убежденията — в мотиви за поведение"[1]. С други думи, **изучаването на теорията и на политиката на Партията е ефективно само тогава, когато се води в тясна връзка с практиката, когато придобитите знания се превръщат в активна жизнена позиция, в ръководство за действие.**

В миналогодишен доклад на отчетно-изборно събрание е записано. „... когато направихме анализ, убедихме се, че ефективността на известна част от занятията на политическото и особено на икономическото обучение е ниска. Кои са причините? Заслужават внимание два аргумента, които привеждат слушатели, оценяващи отрицателно занятията. Първият — ниското качество на беседите на пропагандистите, отсъствие на нова информация. Вторият — слаба връзка на учебните занятия с живота, с производствената дейност на колектива, където работят слушателите. На въпроса „Успявате ли да приложите на практика получените икономически знания?" само 19 на сто от участниците в икономическата школа отговориха утвърдително. 38 на сто отговарят „само някои", а 34 на сто отговарят кратко „не".

Би следвало да се направи оценка как се осъществява изискването на Февруарския пленум на ЦК на БКП през 1974 год. по-широко да се прилагат такива форми и методи на политически занятия като теоретични конференции, семинари, събеседвания, подготовка на реферати, изпълнение на практически задачи, например извършване на социално-икономически анализ, т. е. актуализиране на занятията, внедряване на методи на практическите занятия. Слушателят проявява заин-

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, стр. 187.

Digitized by Google

тересованост към обучението, когато вижда неговата практическа приложимост и обществена значимост. С помощта на практическите задачи слушателите анализират от теоретически позиции съвременните събития, активно участвуват в работата по повишаване ефективността и качеството на общественото производство, придобиват навици за пропагандистка и агитационна работа.

Голямо значение има политическото самообразование като основен метод за овладяване на революционната теория и форма на обучение особено на кадрите. Следва да се отчете осъществяването на индивидуалните планове на самообразованите се за изучаване на първоизточниците и актуализирането на проблемите, както и участието им в пропагандистката и агитационна работа на първичната партийна организация.

За оценка на организацията и ръководството на идейно-възпитателната работа в първичната партийна организация е от значение да се отчете приложен ли е диференцираният подход, строгото съблюдаване на принципа на доброволността в избора на предмета и формите на обучение на комунистите и безпартийния актив, които са неотделими от контрола за съдържанието и ефективността на занятията. Контролът да е системен, а не в началото и края на учебната година. Дълг на партийните организации е да контролират качеството, да проявяват нетърпимост срещу формализма, срещу факти на абстрактно просветителство или тесен практицизъм в политическото и икономическото обучение, всички комунисти системно да работят за повишаване на своето идейно-теоретическо равнище, съчетавайки обучението с активно участие в комунистическото възпитание на трудещите се в своя колектив. Това е особено наложително сега, когато през цялата учебна година във всички звена на системата на партийна просвета, в масовата пропаганда, по пътя на агитацията **ще се изучават и разясняват решенията на Единадесетия конгрес на нашата партия и на Двадесет и петия конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз.**

За партийните организации е закон вече **грижливото отношение към пропагандистите и агитаторите.** Тяхната благородна дейност трябва да се разглежда като важно партийно поръчение, да се поощрява техният труд. Това налага да им се даде поименна оценка пред другарите им.

Такава оценка е наложително да се даде и на **ръководните кадри.** Всеки ръководител следва да се изявява и като авторитетен политически деец, активен пропагандатор на марксизма-ленинизма и на партийната политика, отговарящ както за изпълнение на производствените планове и задачи, така и за правилното комунистическо възпитание на хората от поверения му колектив. В Тезисите за развитието на Партията е поставено задължение: „При оценка на всеки деец да се прилага идеологическият критерий, като наред с производствените му успехи и делови качества се оценява неговата политическа работа, приносът му за комунистическото възпитание на хората“[1].

Важен проблем, който предстои дълбоко да се анализира и в доклада, и в изказванията на отчетно-изборното събрание, е **съотношението между масово-политическите и индивидуалните средства и методи на идейно-възпитателно въздействие** на комунистите от първичната партийна организация и от комунистите на колектива.

„Индивидуалната работа с комуниста, с трудовия човек е една от най-ценните традиции в нашата Партия... Всеки партиен деец от горе до долу, всеки комунист трябва да има пълното съзнание за изключителното значение на индивидуалната работа с хората, да взема ак-

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката за Единадесетия конгрес на Партията, с. 192—193.

Digitized by Google

тивно и непосредствено участие в нея"[1], казва др. Тодор Живков. Възпитателната работа в трудовия колектив не винаги е ефективна там, където първичната партийна организация, служейки си преди всичко или само с масови средства на въздействие, не достига до всеки човек. Именно поради това в някои колективи не рядко убеждават убедените, информират информираните. А сега първичната партийна организация не може да се задоволява с някога привичните оценки с ориентировка на мнозинството. Мнозинството у нас са честни, съзнателни хора, те живеят с широките интереси на обществото, но зад мнозинството не винаги се вижда отделният човек. „Не е тайна — казва др. Тодор Живков, — че все още има не малко комунисти, които допускат отклонения от партийните норми и изисквания и с отделни постъпки или с цялостното си поведение петнят името на комуниста и авторитета на Партията... Не са малко наказаните за нарушения на социалистическата законност, на трудовата и технологическата дисциплина, за лошо изпълнение на трудовите задължения, за пиянство, нарушаване на партийната дисциплина и нормите на вътрешнопартийния живот.

Всичко това поставя пред партийната организация и партийното бюро с голяма острота задължението да прилагат индивидуален подход към отделния комунист. Системно да се възпитават идеологически комунистите, и то не само с помощта на партийната учебна година, а с цялата дейност на организацията, с участието в производството, с доверието, което им се гласува, с взискателността, която се проявява към тях, с поощряването на критиката и самокритиката и т. н."[2]

Ще надникнем още веднъж в миналогодишен доклад: „...в колектива бавно намаляват безпричинните закъснения и отсъствия от работа, пиянство и други аморални прояви. Причината е, че при нас няма конкретна, навременна, обмислена работа с хората, с всеки човек поотделно. Кампанийност, формализъм, ниско идейно и емоционално равнище на много идеологически мероприятия намаляват тяхната ефективност."

Индивидуалните методи все повече се усъвършенствуват в практиката на идеологическата работа на първичните организации. Но трябва да се отчете, че за разлика от масово-политическата (марксистко-ленинско обучение, политическо информиране, лекционна пропаганда) на индивидуалната работа не достига целеустременост и системност.

Кои са основните елементи на тази системност, които трябва да се анализират на годишното събрание?

Планово, целенасочено да се изучава съставът на колектива с цел по-точно да се определят категориите на трудещите се, във възпитанието на които е особено необходим индивидуалният подход, т. е. **внимателен анализ на обекта на възпитание.**

Да се определят основните сили, на които, като се опира, партийната организация може да осъществява индивидуалната възпитателна работа — с други думи — **внимателен подбор на субекта за възпитание.**

Да се изработят рационални методи и средства за организация, контрол и отчитане на индивидуалната възпитателна работа, т. е. **да се определят отношенията и връзките между субекта и обекта на въздействие.**

„Въпросът за личната работа с отделния партиен член, с отделния гражданин на нашата република следва да стане предмет на сериозно разглеждане в Секретариата на ЦК, в отделите на Централния комитет, в бюрата на партийните организации."[3] Ето как се поставя въпросът от първия ръководител на нашата Партия др. Тодор

[1] Т. Живков, Избрани произведения, т. 23, Партиздат, с. 431.
[2] Пак там, с. 430—431.
[3] Пак там, с. 431—432.

Digitized by Google

Живков. Годишното партийно събрание следва да разгледа подробно тези основни елементи на системата на индивидуалната работа — познават ли се хората, изучени ли са всестранно техните склонности, потребности, интереси. На кого се опира партийната организация: на комунистите — челния съзнателен отряд на трудещите се; на стопанските и административните ръководители; на инженерно-техническите работници; на първенците, на трудовия колектив.

Формите и методите на индивидуална работа са разнообразни. Една от тях е наставничеството. Задълбочена, грижлива оценка следва да се даде на наставниците. Не бива да си представяме, че е достатъчно партийната организация само да определи наставник, да му посочи с кои младежи ще работи и с това се свършват задълженията ѝ. За да водят наставниците възпитателна работа, тях трябва да ги учат на теория и методи на възпитание, т. е. партийните организации да работят с тях както с пропагандистите, с агитаторите и политинформаторите.

Успехът на индивидуалната работа много зависи от това успява ли партийната организация да привлече към това дело преките ръководители на колективите — началници на смени, майстори, бригадири и други.

Принципно значение в дейността на партийните организации има съотношението на възпитателните средства в трудовия колектив и извън него. Животът постоянно изисква от партийните организации да разширяват сферата на възпитателна работа в свободното време. Човек, както е известно, по-голямата част от времето се намира извън производството и не може да се постигне висока ефективност на възпитателния процес, ако се ограничи само в рамките на трудовия колектив. Актуалността на решението на тази задача се определя от закономерното нарастване на свободното време в живота на хората. Но увеличаването на свободното време автоматически не води до нарастване на културното равнище на хората. У някои то не рядко се превръща в безделие, в лекомислени „развлечения". А това, както се знае, не обогатява, а опустошава човека. Практиката показва, че на първо място през свободното си време хората предпочитат дейност, свързана с естетическото развитие на личността и задоволяване на други културни потребности. На второ място, различни видове общуване, преди всичко семейно. На трето място занятия, способствуващи за физическото усъвършенствуване на личността, и на четвърто — пасивен отдих. Това задължава партийните организации заедно с оценката, която следва да дадат на тази дейност, да мислят за по-нататъшно възпитаване на културни потребности у хората, за създаване условия и използване всички възможности за организиране културен отдих.

Необходимо е да се осигури анализът на идейно-политическата работа на отчетно-изборните събрания да протече в обстановка на делово, принципно обсъждане, на основата на критиката и самокритиката. Без снизходителност и либерализъм да се порицаят нарушителите на дисциплината, на нормите на комунистическата нравственост. Заедно с това да се подкрепят полезните начинания и предложения на комунистите. Авторитетът на първичната партийна организация и силата на нейното влияние растат по-бързо, когато тя умело организира цялата своя дейност, в това число и идеологическата, когато смело се вмесва в живота на колектива, когато правилно разпределя своите сили, когато укрепва идейната убеденост и оттам развива обществената активност на всеки комунист.

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА

Digitized by Google

ЛИЧНАТА ОТГОВОРНОСТ

Подборът, разпределението и възпитанието на кадрите, това е един от основните принципи на партийно ръководство. Тук ще се спрем главно на третата част — възпитанието. Ако това се прави сега, пред годишните събрания, **замисълът е да се подчертае връзката между цялата напрегната работа през отчетния период със субективния фактор;** да се припомни още един път, че Партията ръководи хората и чрез тях осъществява всички свои цели и задачи, че комунистът се изявява най-добре в конкретното дело. Ленинското изискване за проверка на годността на хората чрез проверка на фактическото изпълнение придобива важно значение в раздела на отчетния доклад за

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ

Тук не става дума за инструктаж, който да повтори този на окръжните и общинските партийни комитети. В основни линии задачите произтичат от решенията на XI конгрес за развитието на селското стопанство, конкретизират се с някои особености на условия и задачи, които имат да решават аграрно-промишлените комплекси по места. Става дума за нещо друго — как да се разгледат стопанските резултати, как да се направи икономическият анализ, за да се различи докладът от един стопански отчет, да се види ролята и мястото на партийната организация. За това е необходимо преди всичко да се ликвидира с отчетната форма на изложение — кампании, добиви, продуктивност.

Закъсняхме с оранта, навреме засяхме, разпиля се зърно по време на жътвата, очакват се високи добиви от царевицата — колко пъти са изреждани тия факти, определени окомерно и не свързани с крайния ефект. Най-често по счетоводните данни за предварителното приключване без наличието на ежемесечни планови анализи годишното партийно събрание някъде през октомври или ноември приема, че плановите задачи и показатели ще се изпълнят. Няколко месеца по-късно годишното приключване показва незадоволителни резултати, пристъпва се към отчисления в заплащането. И това след оптимистичната картина от партийното събрание. Такива случаи са плод както на неумението на партийната организация да види през годината зад благополучния ход на кампаниите икономическите резултати, така също и на неорганизираността на стопанското ръководство за навременно приключване и ползване на икономическия анализ. Една от причините в АПК — Попово да се реализира през миналата година преизпълнение на плана за чистата продукция с 6 млн. лв. е въведената система на ежемесечно отчитане приходите и разходите на производствените единици. В полевъдно-животновъдното стопанство — Попово постъпленията, материалните разходи и трудът на 2000 кооператори се отчита ежемесечно от изчислително звено от 8 души, които работят на две смени. Ежемесечното приключване насочва вниманието към изоставащите, правят се анализи, налагат се за преразходи веднага наказания на съответния ръководител на производствена единица. ППО разглежда не общи въпроси, а на базата на икономическия анализ оценява дейността си като организация.

Един път направен вярно, икономическият анализ не изключва опасността от

Digitized by Google

което ражда безличие в първичната организация, обезличава годишното събрание. Ще се спрем на пример, толкова типичен, че не заслужава да се посочва организацията: „... Доматите не изпълниха плана си, защото не бяха полети навреме след засаждането". Тук не става дума за граматически куриоз; самият факт, че в целия доклад се говори безлично, е издигнал доматите до субект, който си изпълнява или не изпълнява плановете. Често пъти се счита, че докладът е конкретен, когато в него има факти. Всичко, разбира се, зависи от използването на фактите, случили се като нещо вън и независещо от партийната организация или като резултат на целенасочено организационно въздействие. Разбира се, и тук се хитрува, особено когато партийното бюро и неговият секретар през цялата година са били странични регистратори или когато се правят лични сметки. Може, разбира се, да се правят категорични оценки като тия, че първичната организация „не е била на нивото на задачите", че комунистите в един или друг сектор „не са се изявили като политически авангард" и пр., но това винаги ще оставя впечатление за изместване на отговорността или за стоварването ѝ върху повече хора. Количественият отчет на партийните мероприятия също е особен начин за изплъзване от прекия отговор кой как си е свършил работата. Звучат в известна степен оправдателно, долавят се умоляващи нотки за снизхождение в подобни пасажи от годишни доклади: „... Както в първичната организация, така също в бюрото и партийните групи сме се стремели да поставяме на обсъждане проблемите на производството...", „... Няма събрание, на което да не е поставян за изслушване някой въпрос от производството..." След това се изброява за по-голяма достоверност броят на докладите. И нищо не се търси в качеството на тия информации, на взетите решения, не се разкрива отговорността на конкретния изпълнител.

Един от показателите за ръста на първичната партийна организация като ръководно ядро на трудовия колектив е степента на

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА КОМУНИСТИТЕ

в най-важните направления от тяхната дейност: личният принос за изпълнение на плановете и осъществяването на авангардната роля в колектива. Преобладаващите първични партийни организации в селското стопанство са изградени на производствен принцип: към бригадите за промишлени методи, към един или няколко клона от животновъдството, сборни в по-малките селища. Не бива да забравяме и първичните организации към управленията на АПК, които, макар и малобройни, имат важно значение за усъвършенстване на управленческите функции. У нас се увеличи броят на организациите с по-голяма професионална еднородност — механизатори, животновъди и др. Това дава възможност всеки комунист по-компетентно да се изказва, дава възможност всеки проблем, поставен в доклада, да раздвижва цялата организация. Но в първичните организации членуват ръководители и специалисти. Това, от друга страна, дава възможност да се търси и ефектът на управленческите решения, на приложението на науката в производството.

Да вземем една първична партийна организация в бригада за промишлено производство. Ако през годината от царевицата се получеха ниски добиви, може да се отчете както в доклада на ППО — с. Септемврийци, Михайловградско, че „...не се спазваше гъстотата на посева, комбайните се повреждаха и се пилееше при прибирането" и пр., т. е. по баналния, безличния и безопасния начин, при който никой няма да ти се разсърди, няма да реагира. А може да се анализира фактът и

Digitized by Google

като съвкупност от работата на комунистите: взискателността на бригадира към точността на сеитбата, като оценка на компетентността на агронома към сорта и сроковете за провеждане на мероприятията, като отговорността на комуниста механизатор за изправността на машините и нетърпимостта към безстопанственото отношение, ако такова проявяват неговите колеги, като умението на ръководителя на клоновото стопанство за точното прилагане на стопанската сметка и правилното използване на икономическите лостове.

Известна е Ленциновата постановка за колективността на решението и за

ЛИЧНАТА ОТГОВОРНОСТ

Личната отговорност трябва да се отнася към всички, без специални съображения към комуниста в зависимост от мястото в административната длъжностна таблица. В обратния случай може само да се говори за ръководни функции на първичната организация, които ще се изчерпват в общи констатации за зле свършена работа. Колективът, освен че е основна социална клетка на обществото, е същевременно и чувствителна нервна клетка. Той реагира или се свива в непроницаема броня, когато разбере, че задълженията за ръководната роля не се покриват с реално предоставените възможности. Контролът — третата неделима част от функциите на партийно ръководство, трябва да бъде конкретен. В обратен случай се проваля иначе вярно определената цел и добрата организация.

За да се стигне до оценката на годишното събрание, необходимо е през годината първичната организация да е използвала правото си на контрол над стопанското ръководство, да е създала психическа нагласа и в тия, които ще приемат отчета. В Тезисите на Централния комитет за състоянието и развитието на Партията и на обществените организации е подчертано, че предмет на проверката са главно стилът и методите на работа и на ръководителите, и на изпълнителите. Този партиен подход дава възможност да анализираме и оценим дали резултатите са плод на самоинициативата на трудещите се или на правилен стил на ръководство, дали първичната организация е била в състояние да формира успехите. Точно това трудно би могло да се разбере от подобна констатация в годишен доклад: „... Изслушана бе информация от бригадира за работата в животновъдството". Информацията не може да замени отчета на бригадира пред ППО за работата му като комунист на поверената длъжност, защото тя е насочена предимно към обекта на управлението. Често пъти се възразява: „Нали изпълнението на задачите е най-вярната характеристика за ръководителя? Естествено, че същото може да се каже и за комуниста животновъд. Когато обаче се отчита работата на ръководителя и на изпълнителя, никога вторият не може да прехвърли вината примерно за ниския млекопадой върху кравата, докато в повечето случаи ръководителят търси слабостите в ръководения от него колектив. Правото на контрол на ППО е израз на ръководната роля и не бива да се свежда до изслушване или предаване на една информация. Управлението изисква решение, а решението ще задължи един или друг комунист. Това вече налага да се отчита не явлението, а личността, отговорна за явлението.

Колко важно е да се създаде психологически климат за целогодишно търсене на персонална отговорност съобразно специфичните изисквания показва работата на ППО при животновъдството в с. Септемврийци, Михайловградско. Периодично специалистите отчитат на организационни събрания изпълнението на личните творчески планове Действително в тях не се заключава цялата им дейност, но са показатели за творческото начало, за инициативността На последните 2—3 съ

Digitized by Google

брайна преди годишното се приемат атестати на комунисти на ръководна работа. Тия атестати, гласувани на събранието, първичната организация внася пред ръководството на АПК като предложение за понататъшното движение на кадрите. В действителност комунистите отиват на годишното събрание, пречупили вече стопанската дейност през оценъчната призма на ръководството. Имат и предварителна нагласа да оценят дейността именно като последствие на субективния фактор, приемат критично доклада в това отношение, не се стесняват да отправят принципна персонална критика.

Тази предварителна работа помага и на партийното бюро да разгледа работата на ръководителите в доклада като партийно поръчение, с което те са изпратени да оглавят производствената единица, да се проявят и като политически дейци. В същата организация причините за лошите резултати през м. г. в кравефермата не се съобщават като факт, нито пък причините се търсят единствено в обективните условия — порода, фураж и пр. В доклада категорично е посочена субективната причина: „... бригадирът си гледа повече свинете в личното стопанство..." Важното е, че фактът не е разгледан само като липса на достатъчно време на ръководителя към поверения обект. Той има и социално отражение, защото възпитава с примера си целия колектив на различно отношение към собственото и общественото производство.

Този подход на работа има възпитателен ефект не само към ръководители и специалисти, които в действителност през цялата година чувстват задължението и отговорността си като комунисти. Той се отразява възпитателно и върху

КОМУНИСТИТЕ, ЗАЕТИ НЕПОСРЕДСТВЕНО В ПРОИЗВОДСТВОТО

Неправилно е, когато тяхната работа се отчита единствено в изпълнението на работата в количество и качество, независимо че това е първото условие. Ако механизаторът натоварва поверения му трактор и извършва качествено земеделските операции, това е добре, но това все още е в сферата на изискванията към производственика, това се стимулира със съответствуващо заплащане. Изискването от комуниста е да увлича с примера си, да бъде непримирим към недостатъците в микроколектива, да му въздействува.

Така гледат на този въпрос в ППО към животновъдството в Септемврийци. Комунистът Кирил Кръстев постъпва на работа преди три години в кравефермата. Дават му група крави порода „Симентал", изоставени от предишните животновъди (за една година се сменят трима души). Тази обявена за „лоша" група крави още през следващата година благодарение грижите на Кръстев дава средно по 2800 л мляко при средно за кравефермата 2200—2400 литра. През 1975 г. първенецът започва да предава опита си. На организираните в кравефермата сбирки разказва как работи, а специалистите обясняват научно опита му. След една година още двама комунисти — Антон Антонов и Стефан Гецин, го настигат. В доклада пред годишното събрание изпълнението на плана за фермите се разглежда като следствие на работата на комунистите — ръководители и изпълнители. Вярно, че във всяка една от фермите (овцевъдна, птицевъдна, свиневъдна и млечно говедовъдство) те са не повече от по 7—8 човека, но те са там именно за да направят така, че и останалите животновъди да заработят като тях. Ако птицефермата си преизпълнява плана за годината, се сочи в доклада, това се дължи на факта, че дългогодишният първенец Елена Романова обучи и амбицира в благородна надпревара голяма част от птицевъдките. Мнозина я достигат, а последователката ѝ Райна Христова преизпълнява личния си план с 62 хиляди яйца.

Digitized by Google

В производствената единица големите проблеми на културата на земеделието, на подобряване качеството на продукцията, повишаване ефективността се превръщат в конкретна изява във всяка технологична операция, в конкретно отношение към социалистическата собственост, в изискване към непрекъснатото повишаване на производствената квалификация. Всички добри начинания и общи формулировки тук се конкретизират, добиват своето измерение. Понеже съществуват в живота, редно е да се оценят правилно в годишния доклад, да се свържат със своите носители. Качеството на крайния продукт е заложено в качеството на сеитбата, в качеството на растително-защитните мероприятия; ефективността на стопанската дейност е в икономиите на горивосмазочни материали, в рационалното изразходване на фуражите; производителността на труда има своите корени в стриктното спазване на технологичната дисциплина. А зад всички тях стоят отделните хора, стои комунистът.

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО

Става дума за ППО в управленческото звено — управление на АПК, управление „Земеделие" при ОНС и др. Действително, че те не са многобройни, но да се отдели специално място налага характерът на дейността, която се развива в тия колективи. На годишните събрания те отчитат стопанската дейност на отделен АПК или цял окръг, икономическият анализ носи белезите на комплексност и компетентност. Тук обаче бедата може да дойде от две страни: на първо място от неумението зад много показатели и критерии да се види работата с хората, а така също да не се отчете личният принос на комуниста. Не бива да се забравя, че твърде често това произтича не от неумението, а от криво разбраната колегиалност в наситената със специалисти организация. Главните специалисти, ръководителите на специализираните предприятия в АПК са хора с изявени способности. Но те не бива да забравят, че като ръководители и особено като комунисти са длъжни да работят не като технократи, да не абсолютизират едностранно технологията и икономическите лостове, а да държат сметка за социалното отражение на приеманите решения, да се извисяват до равнището на политически дейци.

Преди три години първичната партийна организация при ръководството на АПК — Попово акцентува именно на тия въпроси, направи точен анализ на приноса на всеки специалист в издигане културата на земеделието, един фактор, който допринесе за сегашното състояние на нещата. В този комплекс личната отговорност за поставената задача е издигната в постоянна практика на партийното и стопанското ръководство, преодолени са с различни средства психологическите бариери. Ако специалистът или ръководителят осъществят особен принос, тогава техните снимки се поместват в почетното табло. И главният икономист може да влезе в това табло, ако разкрие резерви за над 5000 лв. Но и отговорността е персонална. Неизпълнението на задачите не се съпровожда с безброй напомняне, порицаване и повторни разпоредби. В АПК знаят, че оня ръководител, който на седмичната оперативка отчете неизпълнение на някои задачи, получава черно квадратче, а когато черните точки стават пет, тогава преминава в по-ниско платена категория. Лична отговорност, гласност, сравнимост през цялата година — ето предпоставките, които осигуряват на годишното събрание творческа персонална оценка чрез конкретната работа и резултати.

Въпросът за качеството на управленческата дейност е един от компонентите на културата на труда. Непримирима борба е необходимо да се проведе с формалното изпълнение на задачите, с бягството от отговорност, с излишното трупане на служители в отделните звена, за

Digitized by Google

да се разрастват и с това да се доказва важността на тяхното съществуване. Партийната оценка на стила на ръководство е необходима повечето от когато и да било сега, когато XI конгрес на Партията постави задача за всестранен подем на базата на нов подход в работата. Тя трябва да бъде и качествено нова, пропита от идеята в Заключителното слово на др. Тодор Живков пред Юлския пленум на ЦК на БКП: „...време е да излезем на решителен бой срещу спокойствието, срещу самодоволството, срещу равнодушието в последна сметка, което ни прави често пъти далтонисти за цветовете на живота".

* * *

Стара истина е, че докладът насочва, докладът възпитава, създава атмосферата на събранието. Някои от изложените мисли за правилното насочване към субективния фактор не са продиктувани от специфични изисквания за момента. Те произтичат от ленинското изискване да говорим не просто за онова, което е станало през отчетната година, а за политическите поуки, които сме извлекли през отчетната година — основни, коренни поуки, за да определим вярно своята политика. Политическите поуки се извличат от дейността на хората, те са предназначени за хората, за да им служат като важен лост в пататъшното усъвършенстване. В името на това усъвършенстване на производството, на първичните организации, на колективите и отношенията в тях трябва да се утвърждава всичко хубаво, на което са носители комунистите.

Петко СТАМОВ

РЕЗОЛЮЦИЯТА

Решенията на партийните органи и организации носят белезите на политическия характер на партийната дейност и ръководство. Това се отнася и до резолюцията, която като особен вид партийно решение отразява още и специфичния характер на органа, който я приема — отчетно-изборното събрание.

В практиката съществува голямо разнообразие както във формата на документите, които приема отчетно-изборното събрание, така и в тяхното съдържание. Някои партийни организации на годишно-отчетните си събрания приемат резолюции, други решения, а имаше случаи да се препоръчва подготовката и приемането само на перспективен план за едногодишна дейност. Наложително е да се внесе по-голяма яснота върху името и съдържанието на документа, който приема отчетно-изборното събрание, и изискванията за неговото състояние. И за да се открои значението му като особено важно решение и като се вземат предвид традициите в Партията, целесъобразно ще е документ, който приемат първичните партийни организации на своите отчетно-изборни събрания, да се нарича резолюция

Кои са най-характерните черти на резолюцията на отчетно-изборното събрание?

Преди всичко тя е документ, който творчески прилага общите истини на марксистко-ленинското учение, като привежда стратегическия курс на Партията към конкретните условия и задачи на първичните партийни организации. Чрез него се проявява революционно-преобразователният характер на партийната дейност. Той й придава съзнателен, организиран и целенасочен характер. Тя не повтаря решенията на висшестоящите органи, а ги конкретизира съобразно характера, обективните и субективните условия на работа на партийната организация.

Резолюцията отразява основните изводи и оценки на отчетния доклад за едногодишната дейност на партийната организация. Всъщност докладът е не само равносметка на дейността, но и аргументация на резолюцията и без добрата му разработка не може да се подготви научнообоснована резолюция.

Резолюцията е всеобхватен и комплексен партиен документ. Тя определя отношение-

Digitized by Google

то на първичната партийна организация към всички основни проблеми и към всички основни органи и организации на социалното управление в трудовия колектив. Съдържащите се в нея положения са основа за практически действия за решаване на определени задачи и постигане на определени цели в участъка, където ти работи. Това се постига чрез приложение на програмно-целевия и комплексен подход при нейното подготвяне.

В резолюцията се очертават и определят целите и насоките, към които се ориентира дейността на първичната партийна организация върху основата на достигнатия етап от развитието на първичните партийни организации, на нейните успехи, слабости и поставени задачи. В нея се посочват конкретните пътища, форми и методи за постигане на целите, т. е. как ще се получат максимум резултати, както посочва Ленин, при най-малко разходи на време, труд, материални и финансови разходи. Макар и най-общо, добре подготвената резолюция определя основните направления за решаване на актуалните задачи, които стоят пред първичната партийна организация.

Резолюцията е плод на колективния ум и познания, опит и воля на комунистическия колектив. Подготвена въз основа на сериозните за съгласието и извършваната дейност от комунистите, в нея се съдържа самодейният характер на партийната организация при решаване на местните въпроси. Няма друг документ, при подготовката на който така активно да се отдаят всички партийни членове.

Резолюцията най-ярко отразява политическия подход на първичната партийна организация към целите и перспективите за развитие на трудовия колектив, тенденции, процеси и факти в неговия живот и дейност. Още тук се извършва разграничение на функциите с другите органи за управление и трудовия колектив. В нея се определят главните форми в политическия подход — израз на функцията на партийната организация като политически степанин, както посочва др. Тодор Живков.

Подготовката и провеждането на предстоящите годишни отчетни събрания на първичните партийни организации предявяват нови, по-високи изисквания към резолюциите. В тях ще се оценят усилията на партийните организации за решаването на проблемите, които поставя Единадесетият партиен конгрес. Наред с това ще се оцени достигнатото равнище на преустройството на първичните партийни организации и духа на изискванията на Великотърновското съвещание и особено на заключителната реч на др. Тодор Живков пред него. То ще направят равносметка за първите резултати от изпълнението на решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г. и на реализацията на главния лозунг на VII пленума „Качество и ефективност, ефективност и качество". Всичко това прави изключително актуален въпроса за съдържанието на резолюцията.

КОНСТАТИВНАТА ЧАСТ

Практиката е пестра: в едни партийни организации подготвят резолюциите с констативна част, а в други не.

А тя има своето определено значение и затова е необходима част на резолюцията.

Най-кратко и най-вярно констативната част е едни „сгъстен отчетен доклад". Това не бива да влиза никого. Констативната част определя най-ярките моменти от живота на организацията. А в една или две страници тези трудно се постига. Трудно, но може. В най-кратко изложение, по най-синтезиран начин да се отразят онези основни моменти, които характеризират настъпилите положителни изменения, сегашното състояние на първичните партийни организации и недостатъците в стила и методите на работа, както и причините за това. Тези моменти в констативната част на резолюцията се годеняват, защото много бавно и трудно се усвоява уменето да се анализира и синтезира. А това са главните слабости и в отчетните доклади.

Опитът на партийната организация не е просто описание, а осмисляне и обобщение на онази дейност, която е извършена с помощта на интересни форми, стил и методи. Задачата е да се оценят онези форми на работа, които имат трайно значение и които съхраняват и обогатяват ленинските принципи и норми на партиен живот.

В констативната част следва да се отрази степента на усвояване на новия подход към проблемите на икономиката, на политическата работа, на служебната дейност. Оценява се доколко е повишена ролята на първичната партийна организация като политически организатор на масите, в каква степен се е превърнала тя в боеспособно ръководно политическо ядро на трудовия колектив, с дълбоко и трайно идеологическо влияние сред комунистите и чрез тях върху целия трудов колектив. В резолюцията се прави политическа оценка на резултатите от дейността на комунистите за постигане на планираните икономически, социален и възпитателен ефект и на количествените и качествените показатели, които ги характеризират. Изпълнена ли е резолюцията на миналогодишното отчетно събрание или е забравена и причините за това.

В констативната част от резолюцията се очертава ярко и релефно най-ефективното от опита и творческата дейност. По този начин се постига дълбоко осмисляне на собствения опит и резолюцията се превръща в синтез на изработените от практиката „...най-хубави приеми и сред-

Digitized by Google

да борба" (Ленин, т. 50, стр. 204). Не е погрешно да се посочат най-добрите примери, най-добрите комунисти, станали инициатори на интересни начинания.

Реализирането на посочените изисквания е трудно, но постижимо в една или друга степен във всички партийни организации, ако правилно се оценява значението им, особено в сегашния етап, когато за обогатяването на техния живот се полагат голяма усилия.

ПОСТАНОВИТЕЛНАТА ЧАСТ

Това е онази част от резолюцията, в която се определят целите, пътищата и формите за тяхното постигане през следващия етап от живота на партийните организации.

За тази част от резолюцията няма строго определена структура. Много често тя има традиционните три раздела — ръководство на производството, идеологически и организационен. В някои организации се открояват проблемите на научно-техническия прогрес, на ръководството на масовите организации. В случая от значение е по същество да се разработят ясно и сполучливо задачите и пътищата за тяхното постигане.

Примерно при разработката на постановителната част по производствените задачи (ръководството на икономическото развитие, подобряване работата в службите и пр.) важно е да се познават проблемите, да се разполага с пълна и систематизирана информация за това, което е постигнато с определени форми и средства за партийно въздействие. В същото време нужно е да се знае какви са новите изисквания и възможности на базата на по-високите показатели, постигнати у нас или в чужбина.

В отделни положения се очертават задачите, които имат да решават стопанските и обществените организации с характерните за тях средства и форми на работа, различни от формите и средствата на партийната организация.

Често в резолюциите преобладават цифрови показатели, относителни и абсолютни величини. Без да се отрича тази практика, уместно е да се насочват силите главно към факторите, които ще осигурят определените в плана показатели, утвърден от по-горестоящите компетентни органи. Нещо повече. Тези фактори да се насочват към разкриване на резервите, каквито има във всеки трудов колектив.

Партийната работа е работа с хората. А главните резерви са в трудовите хора — в тяхната организираност, съзнателност, творчество. Затова и главното в резолюциите са положенията, които ще доведат до промяна и усъвършенстване на хората, организирани в производствения колектив. В нея се определят задачи на механизма, който ще приведе в действие хората за осигуряване на едно постоянно творческо напрежение, което ражда благородни амбиции и ентусиазъм.

Задачата е да превърнем седмата петилетка в петилетка на ефективността и качеството. Назряла е необходимостта да се създава навсякъде надеждна система за управлението на качеството. Всичка производствено-икономически проблеми се решават от хората и техните хора, включени във всички звена, трябва да бъдат главен обект на резолюциите на партийните организации. Те трябва да са насочени към създаване на условия, в които се подготвя и изявява най-пълноценното в ефективното от тяхното поведение.

Без изучаването на трудовия колектив, без опознаването на неговата подготовка не може да се приемат мерки за по-нататъшното му усъвършенстване, за неговото динамично развитие. Затова правилно през последните години първичните партийни организации по-системно проучват трудовия колектив. Тази задача с още по-голямо разбиране сега трябва да се решава във всички сфери и да бъде постоянно на вниманието на партийните организации. Затова характеристиката на трудовия колектив по квалификация, стаж, социално-битови, възрастови, образователни белези е предпоставка за набелязване на реални и полезни мерки за неговото развитие. Не бива да се забравя, че болезите, които определят политическото настроение и социалната активност, имат особено и първенствуващо значение.

Безспорно във всяка сфера на трудовата дейност има особености, които трябва да се познават. В промишлеността и в другите сфери на материалното производство партийните организации трябва да познават икономическия механизъм, проблемите на концентрацията, реконструкцията и модернизацията, факторите за повишаване на обществената производителност на труда и пр., за да определят най-точно своите задачи.

Проблемът за ефективността и качеството трябва да се усвоява и в извънматериалната сфера. Погрешно е схващането, че ефективност и качество има предимно там, където се произвеждат материални блага. Юлският пленум (1976 г.) на ЦК на БКП посочи, че сега е от изключително значение работата в управленческите звена, които са основни фактори за усвояване на новия подход в ръководно-управленческата дейност. Затова особено значение придобива работата на първичните партийни организации в тези звена, които разпростират компетенциите в целите окръзи или в цялата страна. Проблемите на квалификацията, деловитостта и борбата против канцларско-бюрократичните методи трябва да се превръщат в главно съдържание и да намерят място в резолюциите на отчетните събрания на партийните организации.

Много специфични проблеми имат да решават първичните партийни организации в учебните институти. Работата

Digitized by Google

за възпитанието на подрастващото поколение чрез усвояване на учебното съдържание и формирането на комунистически нравствени добродетели — ето основното. Борбата против бележкарството, за превръщането на всеки учащ се от обект в активен субект в учебно-възпитателния процес, връзката с проблемите, които решава нашият народ — ето кое трябва да намери място в резолюциите. Само в труда, заедно с работниците и селяните, както посочва Ленин на III конгрес на Комсомола, можеш да станеш истинския комунист.

Особено място се пада на партийните организации в научните заведения и звена, които имат задача да осигуряват по-бързо и ефективно приложение на научните постижения в живота.

Повишаването ефективността на труда на всеки член на колектива и на целия производствен колектив да се обвърже с придобивките, които се осигуряват, с осъществяването на Декемврийската програма и съгласно ленинските постановки на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) за по-нататъшната политика в социалната област. От мерките, които ще се утвърдят, да се вижда, че колкото повече даваме на обществото, толкова повече ще получим, и обратно. Не може да получиш, без да си дал, не може да вземеш, ако не си създал — ето простата житейска истина.

Внимателна разработка трябва да намерят вътрешнопартийните проблеми, организационният и идеен живот в партийната организация. Идеологическата и организаторската дейност вървят ръка за ръка и колкото по-единно, толкова по-голям е резултатът, реалният ефект. В най-голямо единство те се проявяват на равнището на първичната партийна организация. А ако ги разделяме, това правим условно, за да вникнем по-добре в собствената си дейност.

Идеологическата работа има задачата да преустройва мисленето, без което не може да се осигури нов подход при решаването на новите и сложни проблеми през петилетката. Това означава резолюциите да способстват за идеологизиране на дейността на всички звена — административни, стопански, обществени — идейно и политически да се осигурява всяко мероприятие. От тази гледна точка в тях следва да има положения, които определят задачите на партийните организации, за обогатяването на идейния им живот, повишаване на социалната съзнателна активност на комунистите и чрез тях на останалите членове на трудовия колектив.

Когато резолюциите се определят основните организационни задачи, да се има предвид преди всичко необходимостта от по-нататъшното повишаване ролята на партийната организация като политическо ядро и първообраз на трудовия колектив чрез примера, себеотрицанието и всеотдайността на своите членове да трасира пътя на новото. Резолюцията следва да дава отговор на въпросите: какво трябва да се направи, за да се активизират всички комунисти? Как ще се осигурява и използва постоянно информацията и да се организира партийно влияние във всички участъци? Как ще се формира по-нататък партийното ядро и ще се повишават неговите качества.

И тук не бива да се изпуска изискването за мобилизация на хората, като не се разчита само на механизираните и другите съвременни средства за комуникации и информация, а да се усвоява и засилва личният контакт и индивидуалният подход. Това означава да се определят пътищата и формите за разширяване на критиката и самокритиката като основен фактор за повишаване инициативата и постоянната активност, като се премахват всички причини, които пречат, както изисква Юлският пленум на ЦК на БКП (1976 г.). Важно място в резолюцията следва да се отреди на задачите, които първичната партийна организация ще решава за подобряване ръководството си на стопанските, административните и обществените органи и организации. По-широко и действено да се разгръща социалистическото съревнование, стимулирането, по-ефективно да се води борба против потребителските увлечения и другите отрицателни прояви.

Трудно е да се изброят всички проблеми, макар и примерно, по които трябва да се формират цели, задачи, пътища, форми и средства за тяхното постигане. Всяка първична партийна организация има своя специфика и нейното ръководство следва, съобразявайки се с нея и ръководейки се от общите изисквания, да разработва своята резолюция. Животът е толкова богат, че всяко строго декретиране както по форма и структура, така и по съдържание може да скове инициативата и творчеството на колективния ум, да натрапва шаблон и формализъм.

В много резолюции под всяка задача фигурират отговорници. Това не е задължително, още повече че не се знае кого събранието ще избере в бюрото. На основата на резолюцията първичната партийна организация си приема перспективни и календарни планове, в които се отива към най-пълна конкретизация. Главните задължения и отговорност за изпълнение на резолюцията лежат върху цялото партийно бюро.

Изискванията за конкретност на резолюцията се отнасят преди всичко до оценките, целите, насоките, формите и средствата на работа и контрол, който партийната организация ще упражнява. По такъв начин резолюцията става основа за перспективното и календарното планиране. За изпълнение на основни проблеми първичната партийна организация може да приеме програма, мероприятия или други документи, в които ще намерят отражение подробно всички организационни и политически мерки, осигуряващи постигането на определената в резолюцията цел. Поставя се въпросът дали е необходимо партийната организация да приема за единен основен документ

Digitized by Google

кратък, едногодишен срок няколко документа: резолюция, перспективен и календарен план.

Приемането и на трите документа е уместно, защото те решават три различни задачи:

Резолюцията като политически документ дава на извършеното оценка и основно направление за бъдещата дейност; перспективният план конкретизира всички основни задачи и основните мероприятия, които ще осигурят тяхното решаване; календарният план „снема" и подрежда във времето и пространството всички основни дейности, които ще се осъществяват за определеното време — за тримесечието или за шестмесечието, включително и тези, които не са могли да бъдат разработени в перспективния план.

В постановителната част е уместно да се определи как партийното събрание ще контролира изпълнението на резолюцията през цялата година, за да се осигури постигането на поставените в нея цели.

ПО ПОДГОТОВКАТА НА РЕЗОЛЮЦИЯТА

В много партийни организации се формира група за подготовка на резолюцията, отделно от групата (партийното бюро), която готви доклада. Няма нищо лошо, че при подготовката на този основен документ се привличат повече комунисти. Нещо повече, желателно е да се създават условия той да става дело на всички членове на партийната организация. Но ако подготовката на резолюцията не се основава на проучванията, оценките и изводите в доклада, има опасност тези два основни документа да се разминават. Затова разработката на резолюцията във всички случаи трябва да става на основата на богатия с проблематика, анализ, оценки и обобщения материал в отчетния доклад.

И макар да се препоръчва привличането на комунисти за проучване на отделни проблеми, отговорността за подготовката както на отчета, така и на резолюцията лежи главно върху онези, които са работили през цялата година като членове на изборния ръководен колективен орган — партийното бюро. Не бива да се забравя, че на годишното събрание се отчита партийното бюро и оценките в подготвените материали се правят от него. Друг е въпросът, дали те ще бъдат приети от партийната организация на нейното отчетно събрание. Тук изтъкваме голямата роля и отговорност на облечените с партийно доверие комунисти, което в никакъв случай и в никаква степен не ограничава самото партийно бюро и събранието на партийната организация да натоварва с определени задачи други и дори всички комунисти — членове на организацията, при подготовката на отчетното събрание.

Много често въпреки направените множество предложения предварително и на събранието резолюцията не се преработва. Това е погрешно и в разрез с партийните принципи. Всички предложения още на самото събрание трябва да се систематизират и по тях да се вземе отношение.

Не са редки случаите, когато окончателното приемане на резолюцията се отлага за следващото събрание. Това е една неправилна практика, която говори за повърхностното отношение към подготовката на резолюцията както от страна на партийното бюро и натоварената от събранието комисия, така и от страна на определените отговорници от партийните комитети. Тези работници трябва да подпомогнат навреме и реално подготовката на всички материали. Пример следва да дадат работниците на окръжните комитети, в това число и най-отговорните — секретарите и завеждащите отдели.

Много полезно е още след първите отчетни събрания да се направи оценка, като се отдели място на приетите резолюции. От такава оценка се нуждаят не само партийните бюра, но и щатните партийни работници, част от които са с по-малък партиен опит.

* * *

В Тезисите за състоянието и развитието на Партията е посочено, че „основен критерий за оценка на работата на партийните комитети да бъде: състоянието и равнището на дейността на първичните партийни организации..."[1] Това ясно изискване определя значението на помощта на партийните комитети към първичните партийни организации особено при подготовката и провеждането на отчетно-изборните им събрания. При оказване помощ на първичните партийни организации следва да се преодолява подценяването подготовката на резолюциите, отчитано като слабост години наред.

Подготовката на научнообосновани резолюции за годишно-отчетните събрания на първичните партийни организации е трудно и отговорно дело. Етапът, в който се намира целокупната дейност на нашата Партия след нейния Единадесети конгрес, след Юлския пленум на ЦК, изисква съсредоточаване на силите от всички равнища на партийните комитети и особено на партийните бюра за осигуряване на добре обмислени резолюции, които да служат като истинско ръководство в настъпателната всестранна дейност на основата на Партията — първичните партийни организации.

Георги ИЛИЕВ

[1] Тези на ЦК на ВКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, Партиздат, 1976, с. 164.

Digitized by Google

СЕКРЕТАРКАТА МАГДА БЛАГОЕВА

Едно кратко интервю я характеризира добре.

— Кое смятате за пагубно у комуниста?

— Отсъствието на чувство за новото. Робското следване на известни навици, бавността, консервативността.

— Обичате ли да давате упътвания на хората?

— Само на тези, които са в състояние да ги възприемат в истинския им смисъл и да действуват според тях, но не сляпо.

— Какво мислите за самокритиката?

— Това, че тя не е самоунищожение, както се страхуват някои, а обратното. Самоунищожението изключва всякаква самокритика. Ние затова сме класа в настъпление и Партия в настъпление, защото, както казва Маркс, пролетарската революция за разлика от всички предшествуващи я революции „непрекъснато критикува сама себе си". В това е силата ни.

— Колко души се самокритикуваха на вашето отчетно събрание миналата година?

— Четиринайсет.

— Кое според Вас е най-важно за партийното събрание?

— Това, че то е събитие в живота на колектива, а не само на организацията, че отзвукът му е в диаметър, неизменно по-голям от оня, който сме предвиждали и очаквали в бюрото, когато сме замисляли и подготвяли събранието.

— Колко души наброява вашата първична организация и кое главно ги характеризира?

— Шейсет и пет. Тяхната взаимна взискателност.

— Към какво свеждате главния плюс в работата на бюрото през изтичащата отчетна година?

— Засилена бе нашата организаторска работа, както и дейността ни по критичните бележки и предложения на комунистите.

— Основният минус в практиката на бюрото?

— Все още незадоволителният контрол по изпълнението на решенията.

— Как бихте характеризирали предварително предстоящото годишно събрание, което ще е несъмнено важно събитие в живота на първичната партийна организация?

— Бих го определила като действено средство за контрол от страна на комунистите върху работата на бюрото и на секретаря.

— Коя ще е главната грижа на бюрото, когато ще обсъжда доклада?

— Да запазим уважение към себе си и към своя труд. Да не се стараем да се покажем, че сме по-добри, отколкото сме в действителност.

Разбира се, един състоял се преди няколко дни разговор сега може да бъде оценен от различни страни, да се интерпретира по неочакван начин, но мен не ме блазни лекотата на външното решение. Още повече, че отчетливостта и яснотата в мислите на Магда са нещо, което съвсем не бива да се пренебрегне. Водена от една здрава логика, тя умее да синтезира и да обобщава, отделяйки се от първичността на нещата и в същото време отстоявайки тяхната автентичност.

Онова, което предварително се хвърля в очи, е безспорният авторитет на тази жена в колектива.

Digitized by Google

Някой ми беше казал, че тя е ярка като мак и това ми бе харесвало за заглавие, друг бе изтъкнал нейния стоицизъм в сложни ситуации, трети — самокритичността ѝ, откроеното ѝ гражданско чувство... Заместник-директорът Танев се бе изразил лаконично: „Трябва да сме като Магда — безкомпромисни". Секретарката на партийния комитет в комбината Вангелова беше казала за Магда, че е „справедлива в оценките, дори когато това я засяга", а секретарката на районния комитет Табова — че „Магда Благоева е човек борбен, човек с пориви"...

Нима това бе всичко?

Магда е работничка. Тя няма кабинет, затова ние разговаряхме в една от свободните в момента канцеларии. Тук бе донесла част от книжата си (доклади, протоколи, решения), които навярно се съхраняват в някои от шкафовете в цеха. Понякога в различни часове на деня, когато не е на смяна, тя бива на различни места, но онези, които я търсят, откриват следите ѝ. И сега в коридора я чакаше един електротехник, наказан от началника си за нарушаване на инструкцията.

— Няма какво да стърчиш — отсече късо Магда. — Знаеш, че провинението ти не е първо, даже е много мек този твой шеф. .

Бледото ѝ лице вече не се сливаше с мантата, чийто тютюнев цвят най-после се откроя под пламналите бузи. Зад гърба ѝ засия белотата на канцеларските гладиоли и аз се помъчих да разбера мига, лишен от мелодрама.

Държанието на тази жена отричаше позата.

— Друг път няма — рече тя. — Както е казано, камъкът пада, а пламъкът се извисява нагоре.

Защо хората държат на това предприятие?

Производството на цигари, ставащо в цех „Сашо Димитров", където е партийната организация на Магда, съвсем не е от леките. Условията — производствени и битови — далеч под средните

Отговорът не ще е фронтален. Той ще се разкрие постепенно.

Мнозина от работещите тук са преминали през сложните перипетии, други са устояли на различни изкушения, трети са отсъствували продължително поради военни служби, заболявания или по други причини. Но отново са се връщали, от дълги години са тук. Не прави изключение и секретарката.

— Аз дори не си бях дала сметка до каква степен този мой свят ме бе завладял — каза с наивна почуда тя и по лицето ѝ трепнаха чисти проблясъци. — Дори не се замислих, когато трябваше да се връщам отново в строя. Осъмнах една заран във фабриката, като че не бях напускала никога. Места, както се оказа, почти нямаше, но все едно, аз не се интересувах от това. Знаех, че тук някога съм започнала и тук, когато и да е, ще свърша. И ето, повече от 27 години съм в този колектив.

Този неин свят...

Тя носи достатъчно напрежение в себе си и някой предубеден човек би казал, че няма защо да търси друго.

Но Магда не мисли така.

Тя изрича на глас съмнения, които друг би премълчал, вниква в тегоби, които вгорчават залъка ѝ, ненавижда унизителните граници на покорността... Напук на максимата, че голямото дърво изсушава почвата наоколо си, тя е своеобразен катализатор на процесите в цеха.

И сега — след последното събрание. (Мнението на Магда е, че след събранието секретарят има особено много работа: да даде политическа оценка на последвалите тълкувания и коментари, да мобилизира силите на комунистите за изпълнение на решението, да контролира и да подпомага изпълнителите...)

След събранието за индивидуалната работа на комунистите сред колектива, станало миналата седмица, на секретарката ѝ се струпа много работа.

Някои се бяха обидили от оценките в доклада.

Слабостите бяха посочени ведно с носителите им. Така Радка Пагова, Мария Йорданова, Роза Лукова, Недялка Мавруднева и Делка Драганова бяха критикувани с основание за незадоволителната им работа с отделните личности от колектива. Занимавайки се с едни и същи хора, те обикновено пропускат останалите, отнасяйки ги или към категорията на отличните, или — на пасивните. А събра-

Digitized by Google

нето поставяше нещата по другояче — да се повишава отговорността на всички, да се изисква от всекиго, а не само от някои. Пропуските в подхода на сменните ръководители бяха посочени конкретно и това ги бе смутило. Те реагираха и в самата зала, а и дълго след събранието. Смело бяха анализирани и недостатъците на комунистите, поели шефство над начинаещи работници, както и дейността на партийните членове, имащи поръчение да работят в Комсомола. В доклада бе посочено, че на Дафинка Кацарова, на Димитър Цветанов, на Ангел Герджиков им липсва смелост да посочват негативните страни в работата на другарите си, а комсомолският секретар Тодор Чакъров не общува достатъчно с младежите.

Много още неща от този род бяха казани със загриженост и със сериозност, бюрото и секретарката бяха мислили много, оценките в доклада бяха справедливи. И въпреки всичко не бе леко да се възприеме казаното, да се осмисли и разбере то. Събранието премина под девиза „Дълг на комунистите е не да премълчават слабостите, а открито да ги критикуват, за да се избавят по-скоро и по-радикално от тях". Теоретически всичко бе ясно, подготовката беше продължителна, активността на събранието — безспорна, но това явно не беше всичко. Дълбоката самооценка, равносметката, която всеки от присъстващите трябваше да си направи, на места премина като роса. Някои пак се промушиха между капките, търсейки причините за недостатъците наоколо си и това сериозно безпокоеше секретарката.

— За извисяване чувството на критичност и самокритичност у комунистите ще ни помогне и следното — казва с увереност Магда и обръща внимание върху една от мерките на бюрото, взети наскоро. — Ние водим вече периодични разговори по дисциплината в бригадите. Там комунистите ще докладват пред всички работници. Така някои хора от нашата партийна организация като Роза Лукова, като Стойка Делева, като Радка Накова, които имат мнение, но обикновено не го изразяват открито, вече ще проговорят. Те ще трябва в своите участъци освен с примера си в труда да се утвърдят и със собственото си становище по проблемите на предприятието. Целта е да расте нашата инициативност, да се утвърждава авангардната роля на комунистите. При това критиката и самокритиката, които са сериозна движеща сила, ще подчертават все по-плътно нашата постоянна загриженост за усъвършенстване методите на работа, нашата заинтересованост за отстраняването грешките.

●

Тъй като пряка цел на моето посещение в цеха беше да се информирам каква е непосредствената подготовка за отчетното партийно събрание, постарах се да споделя пред секретарката, че виждам работата на бюрото и на организацията за по-нататъшното разгръщане на критиката и самокритиката в колектива като съществен момент от подготвянето на доклада и на резолюцията.

— Всъщност едно бюро от самото му избиране се готви за следващото годишно събрание. Така и ние. И ако трябва да направим равносметка на този процес, ще се обърнем първо към голямата разяснителна и подготвителна работа, която нашата организация извърши по главното направление през този период — реконструкцията и модернизацията на предприятието

Бях разговаряла вече за този сложен процес с редица комунисти — от работници и сменни майстори до директорката на комбината Николина Добрева и нейния заместник Павел Танев. Становищата бяха категорични: партийната организация е направила изключително много, осъществила е и разяснителна, и практическа дейност по реконструкцията.

Какво точно е извършено?

Магда Благоева е лаконична:

— Машините бяха още в Германия, а ние тук се подготвяхме да ги управляваме така, че след монтирането им да изпълняваме напрегнатия план.

Преди всичко партийното бюро насочило вниманието си към квалификацията на кадрите — подготовка и преподготовка. Направен бил график, възложени били поръчения. Тъй като преустройството станало постепенно (по отделни възли), обучението на хората също станало постепенно и диференцирано. При това — рано — месеци преди внедряването на новата техника.

В хода на изпълнението на програмата за преподготовката на кадрите се изслуш

Digitized by Google

вали информации в бюрото, правили се отчети и самоотчети на събранията. Специално внимание било отделено на бъдещата работа на секционните майстори и на водачите на новите машини. Наред с техническата преподготовка програмата предвиждала специално обучение на низовите ръководители — бригадирите и началниците на смени. Акцентът бил сложен върху техните организаторски функции. Секретарката и бюрото отстояли становището, че бригадирът не отговаря само за изпълнението на плана, а за всичко, което става около него. Програмата за преквалификацията била реализирана без откъсване от производството, при неизменно изпълнение на трудовите норми.

По предложение на бюрото били направени размествания на част от хората. Така челници в груда премествали в по-трудни участъци на цеха. Това станало след предварителни разговори, по тяхно собствено убеждение.

Резултатът?

Укрепнало самочувствието и стабилността на тези хора.

— Има десетина души в цеха — казва Магда, — чиито имена се знаят в комбината.

Разбира се, и нашата събеседничка е между тях. Неотдавна тя е получила орден „Червено знаме на труда", но за себе си премълчава. Това го казват другите. Прави впечатление, че нейната работническа стабилност не е изключение. Тя е една от многото изявени в цеха. И това не прави славата ѝ по-малка.

Предприятието е носител на преходно червено знаме за високи успехи през шестата петилетка.

Работническата чест тук е понятие, с което се съобразява всеки.

Едно мнение на директорката Николина Добрева подкрепя това.

При експериментирането на тестовите машини работата не потръгнала. Въпреки поръчленията, мерките нещата вървели мудно. Сложната техника не се поддавала така лесно на управляващите я въпреки подготовката им. При това трябвало да се сравнява, да се види коя от различните марки ще покаже най-висока производителност.

На един откровен разговор в цеха нещата били сведени до въпрос на чест: без заповеди, без наказания. Първа от „задръстването" излязла Златка Божкова. Тя не се побояла да измести погледа си от техническите несъвършенства към субективния фактор. Настояла, че грешките не са в машините, а в организацията на работата и с труда си показала това. Следващите дни, улавяйки тънкостите в работата си, тя не желаела да си тръгва след смяната ѝ, така добре вървяло всичко при нея. Това увлякло и околните. Божкова също е орденоноска.

Стабилността на секретарката, силата ѝ идват и от това, че тя съвсем спонтанно отчита чуждите пропуски за свои, радва се на резултатите на останалите като на свои собствени. Тя не си търси фон, слива се с останалите и при това те твърдят, че тя е ярка като мак.

Магда се готви за предстоящото събрание продължително. Многогодишна секретарка, общественичка с опит, тя не подценява и най-малката подробност.

— Докладът при нас, макар и в последна сметка да се подготвя от работна група, е дело на цялата организация. Десетки хора предварително пишат своите информации за дейността в сектора, в който се трудят, за реализацията на поръчението, което им е дадено, за инициативите, които са подхванали и осъществили. За трудностите, които не са преодолели.

Секретарката акцентира върху трудностите. За нея най-добрите хора не са онези, които са се борили добре, а тези, които, вървейки срещу трудностите, превъзмогвайки себе си, стават по-добри.

Изпращайки ме до портала на Пловдивската цигарена фабрика, Магда Благоева оживено ми разказва за самодейната вокална група в цеха, която сега разучава руски песни; за инициативата, осъществявана с успех в комбината — постоянно да се изпълнява планът на деветдесет и четиримата тютюневи работници антифашисти, загинали в съпротивителната борба, за добрите традиции на този колектив.

И разбирам защо тук текучеството е преодоляно. И е ясно защо наказаният за лоша дисциплина техник не си тръгва и защо след дълго отсъствие секретарката някога е осъмнала пред този същия вход.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

ИЗ ОПИТА НА РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ

Двадесет и първата отчетно-изборна конференция на Софийската градска партийна организация отчете, че градската контролно-ревизионна комисия на БКП наред с контролната си дейност е отделяла необходимото внимание и на ревизионната дейност, за да се подобрява нейното качество и ефективност. Наред с това предявени бяха и изисквания да се вземат допълнителни по-ефикасни мерки за издигането на ревизионната дейност на всички контролно-ревизионни и ревизионни комисии на височината на партийните задачи, да се съдействува по-активно за по-нататъшното подобряване работата на партийните комитети и първичните организации в градската партийна организация.

В изпълнение на изискванията на член 41 буква „в" и „г" от Устава на БКП градската контролно-ревизионна комисия на Партията извършва системни проверки на деловодната работа на отделите и на финансовата дейност на градския комитет на БКП и на много първични организации в големите заводи, предприятия, институти, в министерства и комитети при Министерския съвет и др. По-големи грижи се полагат за подобряването на ревизионната дейност на всички районни контролно-ревизионни и ревизионни комисии и особено на местните ревизионни комисии. В съответствие с изискванията на Устава на БКП нашият стремеж е и ще бъде: да се проверява доколко срочно и правилно се извършва деловодната работа в комитетите и в първичните организации, своевременно ли се разглеждат писмата, жалбите и предложенията на гражданите, които постъпват в тях; да се вижда как се изпълнява бюджетът, правилно ли се изразходват паричните и материалните средства; добре ли се стопанисва партийното имущество и инвентар.

Безспорно, тази голяма и високоотговорна задача не може да се реши само от Софийската градска контролно-ревизионна комисия и районните контролно-ревизионни комисии на БКП, тъй като контролно-ревизионната дейност е част от политическия контрол на градската партийна организация.

Ние отделяме голямо внимание при проверките по ревизионната дейност да се установява по-тясна връзка с първичните организации, с местните партийни комитети и ревизионни комисии. Стремежът е не само да се разкриват слабостите, но да се оказва помощ за отстраняването им, да се открива положителното в работата им. На тази основа, като изхождат от собствените си задачи и функции, контролно-ревизионните комисии утвърждават, обобщават установеното и го предоставят там, където е нужно.

През април и май тази година бяха проверени 100 първични организации, 44 партийни комитети и 51 ревизионни комисии по места. В проверката участвуваха членове и сътрудници на ГК, РК и РКРК на БКП, сътрудници на градския комитет на Партията.

Ще споделим мисли, които заслужават сериозно внимание на предстоящите годишни и отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации. Фактите сочат, че е необходимо както в докладите, така и в разисканията задълбочено да бъдат обсъдени въпросите на деловодната и финансовата дейност, да се види какво е отношението към писмата, жалбите и предложенията на хората. Редно е към тези проблеми да не се подходи формално, а с политическо виждане.

Какви са по-съществените резултати от извършената проверка на ревизионната дейност?

ГКРК на БКП счита, че значително е подобрено планирането и организацията на работата на РКРК, районните ревизионни комисии и на по-голям брой от местните ревизионни комисии. Много от тях работят по предварително разработени и утвърдени годишни и оперативни (шестмесечни и тримесечни) планове, в които са записани проблеми, които ще се решават за дадения период. Годишните и оперативните планове показват, че по-голямата част от ревизионните комисии, благодарение на оказаната им методическа помощ от районните ревизионни и контролно-ревизионните комисии и от РКРК на БКП вече по-обхватно решават задачите си. Редки са случаите, когато на вниманието им стои само финансовата дейност. Изпълнявайки своите задължения, съгласно Устава и инструкцията на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП от 22. XII. 1969 г., те все повече и повече се утвърждават като политически органи.

И сега обаче има ревизионни комисии, които нямат разработени планове и фактически те бездействуват. Градската ревизионна комисия например в гр. Нови Искър, която бе избрана в началото на 1975 г., се е конструирала едва през април, а и след това мудно изпълнява своите функции. Общинските партийни ревизионни комисии в с. Симеоново, Бенковски и Мрамор също несвоевременно и некачествено са планирали и вършили своята работа.

Установено бе и известно неразбиране на функциите и задачите на ревизионните комисии. В плановете на някои общински

Digitized by Google

ревизионни комисии в район „9 септември" например бяха предвидени несвойствени задачи, които трябва да решават партийните комитети и стопанските ръководители. В едни от плановете на ГРК в Нови Искър фигурираше задача: „Да се провери организационното състояние на първичните партийни организации", което е задължение на ГК на БКП.

Разбира се, ревизионната комисия не е и не може да бъде безразлична към този въпрос. Важен е тук подходът — чрез проверка на документацията тя може да види какво е организационното състояние на първичните организации, дали е то в съответствие с изискванията на Устава и инструкциите на ЦК на БКП и да информира съответно ГК на Партията, за да се вземат необходимите мерки.

Какви въпроси от ревизионната дейност са планирани и как се извършват проверки по деловодната работа?

Обикновено проверките са насочени да се установи доколко деловодната работа е качествена — съобразена ли е тя с изискванията на Устава и указанията на ЦК и ГК на Партията и как се съхранява съответната документация.

Относно качеството и културата на воденето на деловодната работа ударението се поставя главно върху: начина на воденето на протоколите на събранията в първичните организации и заседанията на партийните бюра; спазва ли се чл. 47 от Устава на БКП за редовно провеждане на партийни събрания; приема ли се дневен ред; избира ли се съответно ръководство — председател и протоколчик; отбелязва ли се в протокола броят на присъствуващите и поименно отсъствуващите и по какви причини, вземат ли се решения на партийни събрания; определят ли се сроковете за тяхното изпълнение, кой отговаря за това и т. н. В това направление е постигнат значителен напредък, което се дължи и на по-добрата помощ от страна на партийните комитети, на РКРК и ГКРК на БКП.

И сега обаче по деловодната работа в някои първични организации и ревизионни комисии съществуват непреодолени слабости. Немалък брой ревизионни комисии формално подхождат към своето задължение, което произтича от инструкцията на ЦКРК на БКП от 1969 г., където е казано, че ревизионните комисии проверяват в първичните партийни организации: „...водят ли се и как се съхраняват протоколите от събранията на първичните организации..." Тук се допуска съществена грешка. Под водят ли се някои разбират само да проверяват имат ли партийните организации протоколи. Това е формалната страна, не се вниква по същество в тях, което ще рече да се даде политическа оценка за вътрешнопартийния живот на организациите, да се оцени какъв е приносът за повишаване ефективността от работата им, от дейността на всеки комунист.

В резултат на подценяването на тези въпроси от някои партийни секретари има първични организации, където протоколите се водят примитивно, на ниско равнище. В тях не се отразяват важни и всеизвестни неща. Не е видно например избира ли се ръководство (председател или протоколчик) на събранието; какъв е дневният ред и гласуван ли е той; спазват ли се член 4 и член 10 от Устава на БКП при вземането на решение за приемането на нови членове и при налагането на наказания. В много от протоколите на тези организации не може да се установи дали подобни решения са съобразени с изискванията на Устава. Не са редки случаите, когато не може да се разбере с какви проблеми се е занимавало партийното събрание — ако е имало доклад, какви въпроси са разгледани в него. В протокола се отбелязва, че е изнесен доклад, а той не е приложен. Или пък, ако докладът е бил устен, няма резюме от съдържанието му в протокола. Не е записано какви въпроси са поставяни във връзка с обсъжданите материали. Не се вижда кои са ги повдигали и какви отговори са получили, какви разисквания са станали; изиграло ли е партийното събрание мобилизираща роля.

Всеки партиен секретар е снабден с дневник на партийния секретар. Ако той се води съгласно дадените указания от ГК и РК на БКП, това го улеснява много, защото, от една страна, той няма да допуска да се провеждат партийни събрания, без да се вземе решение, и от друга — дневникът изисква всяко решение да се записва в него.

Необходимо е протоколите от всяко партийно събрание да се обработват качествено и да се подписват от председателя и протоколчика. Тогава би се търсила и лична отговорност за липсата на пълното и качествено водене на протоколите. Слабости от този род въпреки оказваната помощ продължават да се допускат в отделни първични организации в почти всички районни партийни организации. В 13-та първична организация в завод „Кл. Ворошилов" — Димитровски район, например от протоколите е видно, че през 1975 г. не е спазван член 47 от Устава, като са проведени само 5 събрания. Партийните организации в Завода за телефонна и телеграфна техника със секретари другарите Илия Димитров и Борис Петков не са провели в продължение на 2—3 месеца нито партийни събрания, нито заседания на партийните бюра, а на състочлите се заседания на бюрото и на партийните събрания не са вземани решения. Тези секретари нямат и книга за социалния и числения състав на организациите. В районната партийна организация в район „В. Левски" в 409-та първична организация със секретар Илия Илиев и в СД „Благоустройство" със секретар Симеон Илиев протоколите се водят на отделни бележки и хвърчащи листове.

В някои първични организации в Кирковски район, като тези при управлението на ЗЕМ „Средец", в цех 600 на завод „6 септември" и др., протоколите се водят небрежно и примитивно. На партийните съ-

Digitized by Google

брания обикновено не се вземат решения, а когато се приемат, те са декларативни — без срокове, без изпълнители и отговорници. Отделни протоколи не са подписани от председателя и протоколчика на събранието. Не е спазван член 47 от Устава в партийните организации на техническите отдели, цех 100 и цех 300 на завод „6 септември". В книгата за числения и социален състав на първичната организация при цех 300 отчислените комунисти само са зачеркнати, без да са нанесени необходимите данни. В 71-ва първична организация при ИЕМ около $^1/_3$ от партийните членове отсъствуват от партийни събрания, без да им се търси отговорност. Не са редки случаите в Коларовската районна партийна организация, където не се спазва член 47 от Устава на БКП. От протоколите на първичните организации в ДСО—ЗММ и в ДСО „Търговия на едро" например не личи, че е обсъждан и гласуван дневният ред на събранията. В 91-ва първична организация при Коксохимическия завод—Кремиковци със секретарка Маргарита Мечкарска няма протоколи от състояли се събрания за месеците януари, март, юли и октомври 1975 г., а съществуват само два протокола от проведени заседания на партийното бюро.

Въпреки настъпилите подобрения в работата на партийните организации с наказаните комунисти и сега има случаи, където не се следи за срока на наложените наказания на комунистите.

Подобни факти се срещат в почти всички районни организации. Фрапиращ е случаят в 150-та първична организация при завод „Ворошилов" със секретар Спас Колев, където през 1972 г. са наказани от организацията и партийния комитет двама комунисти, но повече от 3 $^1/_2$ години никой не се е сетил да постави на вниманието на партийното събрание този въпрос. Още повече, че това изисква точка 7 от инструкцията на ЦК на БКП за налагането, снемането и отменянето на партийни наказания.

Относно съхраняването на партийната документация са взети сериозни мерки и малко са първичните организации, които не разполагат с бюра, шкафове, картотеки и др. за съхраняването на своите архиви. И сега обаче в някои партийни организации в район „9-ти септември" някои секретари опазват архивата по домовете си, защото нямат работни места или не им се предоставя място за съхраняването й. В почти всички райони има първични организации, където няма необходимите условия за правилно опазване на партийната документация. Наложително е РКРК, районните ревизионни комисии по места, съвместно с отделите на РК на БКП да изяснят случаите и да предложат пред съответните партийни комитети за уреждане на положението.

По финансовата дейност и отчитането на членския внос

В това отношение има значителен напредък в повечето от проверените първични организации и партийни комитети. Това е резултат преди всичко на повишената съзнателност на комунистите, на по-голямата взискателност от партийните бюра и организациите. То се дължи и на многократните проверки, които се извършват от РКРК и по места. Фактите обаче сочат, че не са редки случаите, когато и сега в отделни първични организации на този проблем не се отделя нужното политическо внимание.

Въпросът за членския внос, изплащан съгласно Устава и инструкцията на ЦК на БКП, не е само въпрос до материалната връзка с Партията. Той е и морален, защото подсказва какво е съзнанието на комуниста, на отношението му към елементарното негово задължение към Партията. По време на проверките, а и на заседанието на Ленинската и Коларовската РКРК на БКП, на които бе разгледан въпросът за ревизионната дейност, наред с големите успехи се изнесоха недостойни за комуниста случаи на отношение към точното изплащане на членския внос.

Редица партийни членове от партийната организация в завод „Зебра" не само че не обявяват допълнителните си доходи — от премии, рационализации, изобретения и др., но се сърдят, когато биват подканвани да спазват Устава и инструкцията за членския внос. В партийната организация на „Балканкаримпекс" — Кирковски район някои комунисти редовно, без всякакви основания са отчитани с партийни средства от секретарите на организациите. В партийната организация при ДСО—ЗММ — Коларовски район, петима партийни членове не са посочили допълнителни доходи на сума 1076 лв. В същата организация 4—5 комунисти не се издължават редовно поради отпуски и други причини. В партийната организация при Минно-геоложкия институт — Ленински район — от 239 партийни члена средно 50 не се отчитат от 1 до 3 месеца. Въпреки това никой досега не им е потърсил партийна отговорност.

В една от първичните организации в ремонтното предприятие на аграрно-промишления комплекс „Средец" работят пенсионери, които членуват в кварталите, но там те не плащат членския си внос върху получаваните допълнителни доходи от предприятието. Партийният секретар Стоичко Славов обаче мълчи, не уведомява секретарите на кварталните им организации.

Някои секретари не спазват норматива от 50 лв. за текущи нужди, а задържат в наличност по-големи суми. Установени бяха и отделни случаи, когато не се внасят партийните средства в ДСК.

За методическата помощ от СГРК на РКРК, РРК и ревизионните комисии по места.

Досегашната наша помощ се изразяваше главно в съвместни проверки. Те се оказаха твърде ефективни, създават възможност за жива връзка както между контролно-ревизионните и ревизионните органи, така и между тях и проверяваните партийни комитети и първични организации

Digitized by Google

Стремежът е при констатиране на неясноти и пропуски още в хода на проверките да се разясняват на място, да се помага както на проверяваните, така и на участвуващите в групите за проверки, за да се повишава тяхната квалификация.

На всички по-важни въпроси, разглеждани в бюрото или пленума на ГКРК, обикновено идват и председателите на РКРК, РРК и ГРК на Банкя и Нови Искър. На обсъжданията на подобни въпроси в РРК и РК присъствуват членове на бюрото на ГКРК. Със своето отношение, което вземат там, те също съдействуват за издигането равнището на ревизионната дейност.

Важен момент от работата на РКРК и РРК е, че те не се задоволяват само да констатират състоянието на ревизионната дейност в първичните организации и партийните комитети, но и да довеждат тези констатации в съответните комитети.

Бюрата на РКРК на БКП във връзка с установени слабости по оформянето на протоколите и решенията на някои партийни организации и бюра предлагат в бюрото на РК за вземане на съответни решения. Димитровската и Коларовската РКРК например предложиха да се обсъдят резултатите от анкетата по работата с наказаните комунисти. Благоевската РКРК постави за разглеждане в бюрото на РК на Партията въпроса за състоянието на партийната организация при ДАП „Товарни превози" и др. По повод информацията на ГРК — Нови Искър ГК на БКП взема решение в полуденя на партийния секретар да се обърне внимание върху слабостите по финансовата и деловодната работа и по спазването на член 47 от Устава.

Главната стратегическа задача, която постави XI конгрес на БКП на преден план през VII петилетка — повишаване качеството и ефективността и на партийно-организационната дейност чрез борбата за изпълнение на решенията, с пълна сила се отнася и за работата на градската, районните и местните ревизионни комисии. За нас високата ефективност и качество означават да съдействуваме добре да работят всички 3182 първични партийни организации и близо 120 000 комунисти, от които зависи съдбата на решенията, които постави XI конгрес за решаване от столичната организация.

Стоян ЧОБАНОВ

председател на Софийската градска контролно-ревизионна комисия на БКП

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

Отчетно-изборното събрание е важно събитие в живота на партийната организация. За да стане то изразител на колективната мисъл на комунистите, от изключителна важност е пълната яснота и точното спазване на уставните положения, на съответната инструкция на Централния комитет. Това несъмнено ще се окаже и своеобразен критерий за зрелостта на оценката на извършеното, предпоставка за правилното виждане перспективата на многообразната дейност.

Почти всички основни моменти, отнасящи се до отчетно-изборните събрания, са уставно решени, конкретно изяснени в инструкцията. Но животът й дейността на първичните партийни организации е толкова динамичен, богат, многообразен, та съвсем естествено е, че отделни комунисти се обърнаха към редакцията с различни въпроси. На тях накратко ние отговаряме така:

● След като събранието е решило от колко комунисти да се състои новото партийно бюро и е направило предложение за неговия персонален състав, правилно ли е за всеки новопредложен да се гласува първо той да бъде включен в листата, а после повторно да се гласува за неговото избиране?

— Това е неправилно и подобни случаи не бива да се допускат. Всеки новопредложен се включва автоматически в листата, ако липсва или не е приет направен отвод или самоотвод.

● Трябва ли на събранието всеки да се явява с партийната си членска книжка?

— Комунистът, като отива на събрание, носи членската си книжка. Още повече това е естествено, необходимо да стане и в деня, в който ще се състои най-високият форум на организацията му. Тогава може да възникне и предложение да се гласува с книжка в ръка.

Digitized by Google

Трябва ли да се гласува дневният ред на отчетно-изборното събрание?

— Да, непременно. Към обявения проект за дневен ред всеки комунист може да излезе със свои предложения — за допълнения, изменение на някоя точка или да бъде включен за обсъждане друг непредвиден въпрос.

Може ли секретарят на комсомолското дружество, председателят на профсъюзната или отечественофронтовската организация, ако не са членове на БКП, представител на ръководството на БЗНС да присъствуват на годишното събрание на първичната партийна организация?

— Обсъждането на отчетния доклад и избирането на новия състав на бюрото са вътрешнопартийно дело. Правилно е отчетното събрание да е закрито. И все пак събранието може да реши какви външни хора и по какъв повод могат да присъствуват.

Трябва ли партийните групи да отчитат своята дейност преди годишното събрание на първичната партийна организация, защото има практика някои да правят такива събрания, а други — не.

— В инструкцията за изграждането и работата на партийните групи е записано: „Партийната (партийно-комсомолската) група избира на събрание с явно гласуване за срок от една година свой отговорник, който се утвърждава съответно от бюрото на партийната организация или от партийния комитет. Отговорник на партийно-комсомолската група може да бъде само партиен член."

Това изискване на инструкцията предполага партийната група да си проведе свое отчетно-изборно събрание.

Може ли, ако се изнесат безспорни факти на събранието за груби нарушения от даден комунист, то да го накаже?

— Събранието е в сила да реши този въпрос.

Може ли ръководителят на предприятието, участъка, цеха, ако бъде избран за член на партийното бюро, в бъдещата му дейност да отговаря по същите въпроси, които са и негово служебно задължение?

— Може. Всеки комунист има право да избира и да бъде избиран. Ако ръководителят на съответното звено бъде включен в партийното бюро и му се възложи в него да отговаря по въпросите, които са и негова служебна работа, той ще изпълнява това задължение с партийни средства и методи. В усилията, инициативата, творчеството му ще се отразява дългът, отговорността на комуниста редник на Партията, каквито са всички останали негови другари.

Правилно ли е отделни въпроси, отнасящи се до добрата подготовка на отчетно-изборното събрание, да се обсъждат предварително от първичната партийна организация?

— Оправдана е практиката предварително, на едно от последните си събрания, партийната организация да приеме план, с който ще се дадат различни поръчения на комунистите по организацията и подготовката на събранието.

Може ли събранието на първичната организация да задължи директора, началника на цеха, началника на участъка за определен срок да извършат определена задача?

— Да. То може да му поставя задачи — в определен срок да осигури необходимите инженерно-технически, производствени, икономически условия за комплексното изпълнение на плана и др., без да му регламентира действията, средствата, методите, с които той ще ги реши. С такъв подход партийното бюро и организация не ще проявят нито опе-

Digitized by Google

кунство, нито дребнавост — напротив, ще насочат своите сили за създаване на необходимата политическа мобилизация, та всички да проявят творчество и инициатива за нейното осъществяване.

● **Известно време преди събранието се подготвя проекторезолюцията. После, когато то започне, се избира комисия по проекторешенията. Правилно ли е това?**

— Практиката показва, че е наложително избирането на такава комисия (в която съвсем целесъобразно е да влязат комунистите, които са я подготвили, и ако се прецени, да бъдат включени и други), която следи внимателно всички изказвания, направените допълнения и накрая предлага окончателния текст за приемане.

● **Как да се водят документите на първичната партийна организация по време: по календарна година или от избор до избор?**

— От избор до избор.

● **Задължително ли е при определяне броя на изборния ръководен орган да се спазва нечетно число?**

— Желателно е да бъде нечетно число, но събранието е властно да реши от колко души ще се състои новият избран орган.

● **Как да се процедира, след като са постъпили нови предложения към проектосъстава за ново партийно бюро?**

— Всички предложения (след като се гласуват отводите и самоотводите) се вписват в първоначалния проект — състав за ново партийно бюро. Така се оформя проектолистата. Събранието чрез тайно гласуване избира новия ръководен орган, като в него се считат избрани всички комунисти от проектолистата, получили половината плюс един от гласовете.

● **Стопански или административен ръководител може ли да издава заповеди, с които да нарежда на секретаря на първичната партийна организация да участвува в държавно-обществена дейност, комисии и пр.**

— Първичната партийна организация е политически ръководител, организатор и възпитател на трудовия колектив, а секретарят е централна фигура в нея. Съгласно член 51 от Устава на БКП първичните партийни организации в промишлените, строителните, транспортните, търговските, селскостопанските предприятия, трудово-производителните кооперации, държавните стопански обединения, научните институти, учебните и здравните заведения, проектантските организации и конструкторските бюра имат право на контрол над дейността на административните и стопанските ръководства. Следователно стопанските или административните ръководители (комунисти или безпартийни) не бива да допускат да се решават важни въпроси без мнението на партийните органи и организации, а трябва да се отнасят с внимание към техните предложения, да търсят съдействието им за решаване едни или други въпроси. Партийните организации и бюрата начело със своите секретари решават какво участие да вземат, кои свои представители да включат в държавно-обществена дейност, комисии и пр. Без тяхно съгласие не могат да се издават заповеди от административното ръководство за партийните секретари. Друг е въпросът, ако на тях се възлагат задачи като служебни лица, във връзка с работата, която им е възложена по административна линия.

Digitized by Google

ПОДГОТОВКАТА И ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПАРТИЙНОТО СЪБРАНИЕ

Партийното събрание е висш орган на партийната организация, школа за политическо възпитание на членовете и кандидат-членовете на Партията. Сега на своите събрания комунистите определят конкретните задачи на партийните организации за изпълнение решенията на XXV конгрес на КПСС за по-нататъшното подобряване на ръководството на стопанската дейност, за повишаване ефективността на общественото производство, за комунистическото възпитание на трудещите се, за издигане организаторската работа и активността на всеки партиен член. На събранията комунистите се учат да мислят държавнически, да свързват производствения си и обществен труд с общопартийните задачи. В постановлението на ЦК на КПСС за Ярославската градска партийна организация се казва: „Необходимо е да се издига значението на партийните събрания като висш орган на партийната организация, да се прави всичко, щото да оказват решаващо въздействие върху по-нататъшното развитие на вътрешнопартийната демокрация за укрепването на ленинския принцип за колективността в работата... Партийните събрания трябва да способствуват всемерно за издигане на политическата и трудовата активност на членовете и кандидат-членовете на Партията, на всички трудещи се... Всяко събрание трябва да бъде важно събитие в живота на партийната организация, да оказва положително въздействие за подобряване на цялостната работа.“ За обсъждане в събранията се внасят основните и злободневни въпроси на партийната политика, на икономическото и социалното развитие на колектива.

„... Работническата минута през десетата петилетка“ — цветно оформен щанд на тази тема в преддверието на Ярославския моторен завод. Приведени са ярки, запомнящи се цифри. За такъв кратък откъс от време в нашата страна се изкопават хиляди тонове въглища, произвеждат се стотици тона стомана, много хиляди квадратни метра тъкани... Такова е народностопанското значение на една минута, при което с всяка година тя става по-пълноценна, по-богата. По-нататък следват данни колко мотори и детайли може да произведе този завод, колко суровина, електроенергия и вода ще икономиса. Наред с щанда четем надпис: „Как използваме работното време?“

Това е дневният ред на откритото партийно събрание. Той е добре формулиран, отнася се пряко до всички труженици в предприятието. Затова, готвейки се за събранието, партийната организация се е

Превод от сп. „Партийная жизн,“, кн. 11, 1976 г.

Digitized by Google

погрижила на него да присъствуват колкото се може повече безпартийни другари.

Преди събранието агитаторите проведоха с всеки труженик беседи за производителното използване на работното време. Привеждаха се факти из живота на завода: кой се е самоотлъчил, кой е закъснял за работа, напускал стана преди определеното време. Какви загуби нанася това на предприятието. Мнението на всички присъствуващи на събранието е единодушно: работното време е обществено благо, което трябва умело да се оползотворява.

Събранието набеляза конкретни мерки за първичната и цеховите партийни организации, за партийните групи в борбата със загубите на работното време, за ефективно използване на всяка трудова минута. Усилията на колектива дадоха добри резултати. Ефективността на работното време тук значително се повиши.

За повишаване действеността на партийното събрание, за издигане неговата роля на орган за колективно ръководство и средство за възпитание на политическа и производствена активност на комунистите изключително важно значение има умело подбраният дневен ред. Нали от това, доколко е назрял и злободневен въпросът, който се обсъжда, до голяма степен зависи активността на комунистите и действеността на партийното събрание. За това секретарите на първичните и цеховите партийни организации трябва постоянно да се грижат за актуалността на дневните редове на партийните събрания.

При тяхната подготовка, формулиране винаги се имат предвид конкретните условия на живот на партийната организация, на трудовия колектив, какви политически и производствени задачи се решават през определения период. Основават се на плановете за социално-икономическото развитие на колектива, на нуждите и интересите на трудещите се, на критическите бележки и предложения, направени на събранията.

От само себе си се разбира, че висшестоящите партийни органи, ръководейки се от общодържавните задачи, свързани с изпълнение решенията на XXV конгрес на КПСС, на постановленията и указанията на Централния комитет на КПСС, препоръчват на партийните организации най-важните въпроси, които трябва да обсъдят. Във всяка партийна организация те творчески се осмислят — дневният ред се определя на основата на политическите и производствените задачи, на специфичните особености в дейността на даден партиен колектив.

В първичната и цеховите партийни организации на Орловския завод „Дормаш" например се стараят така да формулират въпросите, че всички комунисти като цяло и всеки поотделно дълбоко да осъзнаят своята лична отговорност пред страната и трудовия колектив. Ето някои от тях: „Задачите на партийната организация за пропагандирането и провеждането в живота решенията на XXV конгрес на КПСС", „Как комунистите от предприятието изпълняват изискванията на Програмата и Устава на КПСС", „Комунистът — активен боец на Партията", „Твоят принос за петилетката", „Как комунистите изпълняват своите социалистически обещания", „Партийният билет", „Твоето партийно поръчение".

В процеса, а и след обмяната на партийните документи, получи по-нататъшно разпространение практиката на заседания на партийното бюро, на партийния комитет и на партийни събрания да се изслушват отчети от комунистите как те изпълняват изискванията на Устава и Програмата на КПСС, как осъществяват авангардната си роля в производството, как повишават своите политически, общообразователни и специални знания. Изслушват един-двама комунисти, а изводи за себе си правят всички присъствуващи на събранието комунисти. А това, естествено, повишава активността на всеки комунист за възложената работа и боеспособността на партийната организация.

Digitized by Google

Много полезни са обсъжданията на отчетите на стопанските ръководители по отделни въпроси или общо за предприятието. Това не само повишава отговорността на ръководителя на равнището на управлението на стопанството, но и помага на партийната организация по-правилно да разпредели партийните сили, по-дълбоко, с познаване на работата и своевременно да решава производствените въпроси, по-пълно да осъществява уставното право на контрол върху дейността на администрацията.

След като е набелязан дневният ред, успехът на събранието до голяма степен зависи от подготовката, съдържанието и формите на изложение на доклада. В работата над него се ръководят от трудовете на класиците на марксизма-ленинизма, от Програмата и Устава на КПСС, от решенията на XXV конгрес на КПСС, от пленумите на ЦК, от изказванията на генералния секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев по въпросите на вътрешната и външната политика. Осветлявайки въпроса за производствената, организаторската или идеологическата дейност, докладчикът, разбира се, ще обърне внимание върху съответните положения в тези основни партийни документи и ще информира събранието как да се изпълняват от комунистите в дадената партийна организация, от целия колектив. Ще разкаже какви задачи стоят пред тях, ще даде практически предложения. Тази част на своето изказване несъмнено той ще построи върху факти и примери, взети из живота на своята първична организация, на работниците и служителите. От това пряко зависи активността на комунистите, деловото обсъждане и правилното решаване на въпроса.

Много важен е критическият подход към оценката на резултатите от работата. В Отчетния доклад на XXV конгрес на КПСС бе дълбоко разкрита самата същност на метода на критиката и самокритиката. Тя се състои в това, всички страни от дейността на тази или онази организация, на този или онзи работник да получат обективна оценка, носителите на недостатъци да се подложат на всестранен анализ с цел да им се помогне. При това да не се допусне либерално отношение към недостатъците и техните носители. Действително, когато в доклада принципно, по партийному се говори за слабостите и за тези, които ги допускат, правят се конкретни предложения за пътищата за отстраняване на грешките, за подобряване на работата, обсъждането на проблемите по-правило преминава активно, действено.

За подготовката на доклада много партийни организации обикновено формират специална група от комунисти, които най-добре познават въпроса, който ще се обсъжда на следващото партийно събрание. Групата се оглавява от докладчика. Тя предварително изучава положението по обсъждания въпрос, запознава се със съответните документи, съветва се с работници и служители, анализира техните предложения и бележки. В някои случаи е целесъобразно докладът предварително да се обсъди на заседание на партийното бюро или партийния комитет. Всичко това помага за по-цялостната разработка на доклада.

Заслужава внимание опитът на много партийни организации в Москва, Ленинград, Киев, Минск, Баку, Ташкент, Владивосток и други градове, които преди събранието, в съответствие с темата на доклада, окачват на видно място диаграми, графици, схеми, фотографии, които помагат на участниците в събранието нагледно да си представят каква работа провежда колективът в направлението, по което ще се разговаря на предстоящото събрание.

Наред с доклада се изработва и друг важен документ на партийното събрание — проекторешението. Дълбокият съдържателен проект е резултат на колективното дело на партийния актив. Проекторешe-

Digitized by Google

нието се подготвя своевременно и прецизно. В много партийни организации групата активисти, които разработват тезисите за доклада, едновременно с това подготвят и проекторешението. В някои организации пък за подготовка на проекторешението се формира специална група от комунисти. От само себе си се разбира, че в такъв случай групите, които работят върху текста на доклада и проекторешението, не работят поотделно, а заедно обединяват своите усилия.

Както е известно, партийните събрания биват открити и закрити. Какъв въпрос ще се обсъжда на закрито и какъв на открито партийно събрание решава самата партийна организация, като отчита всички обстоятелства и конкретно сложилата се обстановка. Така например на закрити партийни събрания се провеждат отчетите и изборите на партийните организации, обикновено се обсъждат решения на висшестоящите партийни комитети преди всичко по вътрешнопартийни въпроси. Става и така — отделен политически или стопански проблем е целесъобразно най-напред да се обсъди на закрито партийно събрание в присъствието само на комунистите, за да се приеме предварително единна позиция и с нея да се излезе например на общо работническо или колхозно събрание. Това помага на партийната организация да сплоти и мобилизира всички безпартийни за изпълнението на едни или други важни задачи.

Какво може да се каже за откритите партийни събрания? На тях се обсъждат общи за комунистите и безпартийните, важни за целия трудов колектив въпроси. С право на решаващ глас на всяко партийно събрание включително и на откритото се ползват само членовете на КПСС. Обаче, приемайки решения, комунистите отчитат предложенията, които са направили безпартийните в процеса на обсъждането на въпроса.

Понякога възниква необходимостта особено в малочислената партийна организация да се събират заедно комунистите и комсомолците за обсъждане на общ въпрос. Това става например, когато предстои да се извърши неотложна, бърза работа, да се съгласуват усилията по някой важен проблем. На такова партийно-комсомолско събрание комунисти и комсомолци участвуват на равни начала: избират се в президиума, обсъждат и приемат решения.

След откриването на събранието се избира негов ръководен орган — президиум. В крупните партийни организации той се състои от 3 до 9 партийни членове, а в малочислените обикновено се избира председател и секретар. В президиума се избират опитни и млади, ръководни и редови другари. Президиумът отначало до края насочва събранието: той внася за утвърждаване дневния ред и регламент, дава думата за доклад, изказвания и справки, следи да се съблюдава регламентът, реагира на репликите, създава работна обстановка, оформя протокола. Може да се каже, че организираността на събранието и деловото обсъждане на поставения въпрос в голяма степен зависи от умелото ръководство на президиума.

Двадесет и петият конгрес на КПСС подчерта, че основа за развитие на Партията и днес са ленинските принципи — последователното развитие на вътрешнопартийната демокрация, повишаването на взискателността към всеки комунист. Във всички партийни организации важна роля в това отношение играят партийните събрания.

Много важно е на всяко партийно събрание да се създава другарска обстановка, за да става плодотворна обмяна на мнения, да се води задълбочен разговор по обсъждания въпрос. На събрания в някои партийни организации се изказват все едни и същи оратори, а изказванията носят характер на самоотчети, в тях всичко е гладко, но го няма главното — защо например предприятието, колхозът, совхозът

Digitized by Google

изостават, кой е виновен за това, какви практически мерки се вземат за отстраняване на недостатъците.

Нещо за съдържанието на изказванията на комунистите на партийните събрания. Трябва да има стремеж те да носят принципиален, аналитичен характер. Затова е нужна обстойна подготовка за всяко изказване: да се подберат нужните цифри, факти, да се помисли за изводите, предложенията. Ето защо някои комунисти предварително си написват тезиси или текста на своето изказване. И тук няма нищо неправилно. Но при това особено е важно при изказването си комунистът да поддържа жива връзка с аудиторията. За съжаление има случаи, когато ораторът, излизайки на трибуната, ред по ред прочита написания текст, без да обръща внимание на посетителите. Практиката показва, че се предпочитат ония партийни събрания, където изказванията са живи, сърдечни, пряко адресирани към аудиторията. И естествено, не ще се проявяват претенции към такъв оратор, ако в неговата реч се окажат отделни грапавини.

Постановлението на ЦК на КПСС „За практиката на провеждане на партийни събрания в Ярославската градска партийна организация" задължава в подготовката и обсъждането на въпросите по-широко да се привличат редовите комунисти, особено из средата на работниците, да се създават всички необходими условия те по-често да вземат думата на събрания, откровено да споделят своите мисли. Изказванията на работниците, проникнати от грижата за развитието на производството, за състоянието на колектива, звучат на събранията авторитетно, мобилизиращо. Обикновено на тези изказвания е присъщо чувството за стопанска отговорност за производството, за колектива. Те съдържат делови предложения, отличават се с непримиримост към безстопанствеността, към нарушенията на държавната и трудовата дисциплина. Като се борят настойчиво за провеждането в живота на ценните предложения на редовите комунисти, партийните организации по такъв начин способствуват за по-нататъшното развитие на тяхната активност и инициатива.

От дълбоките, обмислени изказвания твърде много зависи идейното и организационното равнище и действеност на всяко партийно събрание. Те трябва да се провеждат така, че да се отличават с деловитост, с висока активност на комунистите, с по-голяма действеност на критиката и самокритиката. Необходимо е за събранието да се готви всеки комунист, за да се позишава взаимната взискателност, активност и отговорност на членовете и кандидат-членовете на Партията за работата на колектива, дълбоко и самокритично да се анализира състоянието и дейността на партийната организация, за да се разкриват недостатъците и без оглед на лицата да се подлагат на болшевишка критика конкретните виновници за пропуските. Именно такава атмосфера помага партийното събрание да изразява действително колективния ум и опит на комунистите, когато те не само критикуват недостатъците, но и правят практически предложения, насочени към успешно решаване на стоящите пред колектива политически и производствени задачи. В резултат на това нараства мобилизиращата роля и действеност на всяко партийно събрание.

Няколко думи за изказванията на стопанските ръководители на партийните събрания. Практиката показва, че те се изказват на много събрания. И това е добре. Кой, ако не стопанският ръководител може добре да проанализира състоянието на производството, да посочи тесните места и пътищата за преодоляването им, да предложи важен общопроизводствен въпрос на обсъждане. Трябва обаче да се каже, че някои от тях използват тази висока трибуна не съвсем правилно. В тази връзка не е излишно да се припомни онова, което се казва в Постановлението на ЦК на КПСС за Ярославската градска партийна

Digitized by Google

организация: „Някои ръководители, вместо да дадат другарски съвет на комунистите на събранията, използват ги като удобно място за критика от горе и за поставяне на предстоящите задачи".

Много читатели на списанието се интересуват от самия начин на провеждане на партийното събрание. Секретари на партийни организации например питат: Как е по-добре — писмено или устно да се задават въпросите на събранието и кога трябва да им се отговори — веднага след постъпването или накрая на събранието?

Всеки желаещ задава въпрос, както му е по-удобно — в устна или писмена форма. Важно е да се даде възможност на всички присъствуващи да получат отговор на интересуващите ги въпроси. При това стремежът е отговорите да се дават веднага след доклада. Нали въпросите затова се и задават, за да може участниците в събранието след доклада да си изяснят всичко, по което не са в течение. И както е известно, в зависимост от конкретността и пълнотата на получените отговори в редица случаи тръгва и обсъждането на доклада.

Разбира се, може да има случаи, когато без съответната подготовка, без опирането на някои материали и допълнителна консултация докладчикът не е в състояние да даде веднага отговор. Това той прави на края на събранието. Но ако постъпилият въпрос е толкова важен, че за да се даде изчерпателен отговор е необходимо да се посъветва с висшестоящ партиен или със съответния държавен или стопански орган, и за това е нужно не малко време, то на комунистите трябва да се съобщи,че ще се отговори на следващото партийно събрание.

Някои партийни дейци се интересуват как се определя редът на изказванията на партийните събрания.

Като правило президиумът се стреми да дава думата за изказване по реда на записването на желаещите. Обаче в процеса на събранието възникват такива ситуации и обстоятелства, по които се налага президиумът да се довитва до събранието. Да допуснем, че са се изказали двама оратори. Но и двамата съвсем повърхностно са говорили по дневния ред. Президиумът направил съответни бележки на другарите, но това не помогнало. В такъв случай той е в правото си със съгласието на събранието да даде думата на този, който може да се изкаже по същество по обсъждания въпрос, правилно да ориентира следващите оратори.

Случва се в изказванията или в доклада на партийното събрание да се допуснат неточности. С цел те да бъдат отстранени, участниците в събранието вземат думата за справка, която им се дава след доклада, в процеса или след изказванията.

След като е прието решение за прекратяване на разисквания, понякога възниква необходимостта докладчикът да произнесе заключително слово. То му се предоставя обикновено, ако се налага да направи известна равносметка от разговора на събранието, да направи някои изводи на основата на критичните бележки и предложения, да отговори на въпросите, повдигнати в хода на разисквания, да призове участниците да се включват в активна работа за изпълнение на обсъжданите задачи, на решението, което ще бъде прието на това събрание.

Голямо значение има обмисленият характер на решението на партийното събрание. В постановленията като правило се излагат конкретните пътища и начина за решаване на въпроса, които помагат на комунистите да съчетават думите с делата, замислите с действията. С цел да се повишава действеността на партийните събрания, необходимо е на тях да се приемат конкретни и обосновани решения по обсъжданите въпроси, да се сочи кой какво и кога ще извърши. Това позволява на партийното бюро или комитет незабавно да разгърнат организаторска работа, на един комунист напомнят за съответния пункт

Digitized by Google

от решението, на друг оказват практическа помощ, от трети търсят отговорност, ако закъснява с поръчението, а когато се налага, приемат допълнителни мерки за безусловното и своевременно изпълнение на набелязаното. За осъществяване на приетите решения съдействуват проверката на изпълнението и информацията.

Важно е в решенията на партийното събрание да намират отражение критическите бележки и предложения, направени от комунистите. Ето например какво се прави в партийната организация на колхоз „Ленински път", Сененски район, Витебска област. Тук на събранията при подготовката на решенията се отчитат бележките и предложенията, набелязват се практически мерки, посочват се лицата, които отговарят, и сроковете за изпълнение. В процеса на претворяване набелязаното в живота на всички, на които се налага, се оказва съответна помощ. На партийно събрание се уведомяват комунистите (а ако е открито и безпартийните) какво се прави или е направено във връзка с техните изказвания. Такова отношение към критическите бележки и предложения помага да се развива инициативата и активността на комунистите и всички колхозници, което безусловно се отразява положително върху решаването на политическите и производствените задачи.

В подготовката и провеждането на партийните събрания няма дребни неща. Важно е например да се определи подходящо за това помещение. Не бива да се забравя и за своевременното съобщаване на комунистите за предстоящото партийно събрание, за да знаят те къде, кога и при какъв дневен ред то ще се проведе. Това е необходимо, за да могат членовете и кандидат-членовете на Партията да се подготвят: те могат да планират личното си време, да определят своето отношение към въпроса, който се предлага за обсъждане, да се запознаят със съответна литература, да направят справки, да си запишат някои неща.

Партийните комитети са длъжни да полагат постоянна грижа партийните събрания да се провеждат в определените от Устава на КПСС срокове и на тях да присъствуват всички комунисти. А те, както е известно, работят в различни производствени условия и нерядко на две и три смени. Ако партийното бюро прецени, че специфичните производствени условия, многосменната работа не позволяват да се проведе, да кажем, общоцехово събрание, тогава да се проведе по смени. При подготовката и провеждането на сменните събрания трябва да се имат предвид следните важни принципи. След откриването на събранието, да кажем в трета смяна, след избирането на президиум, утвърждаването на дневния ред и регламента комунистите се информират как е минало обсъждането на този въпрос на събранията на другите смени: кой какво е казал в своето изказване, кого и за какво са критикували, какви предложения са направени и какви решения са приети. Важно е и на това събрание докладчикът да бъде същият другар, който е докладвал на двете предшествуващи сменни събрания.

Избраните на трите сменни събрания президиуми заедно оформят и подписват протокола на общоцеховото партийно събрание, проведено по смени.

Партийните органи са длъжни да подобряват подготовката и провеждането на партийните събрания и непрестанно да се борят за тяхното високоидейно и организационно равнище. Всяко събрание трябва да бъде важно средство за възпитанието и мобилизирането на всички комунисти и трудещи се за изпълнение на предначертанията на десетата петилетка, на задачите, поставени в решенията на XXV конгрес на КПСС.

Digitized by Google

ЛЕНИНСКИЯТ СТИЛ

„Важно условие за успеха на партийното ръководство е **ленинският стил на работа** — каза на XXV конгрес на Партията генералният секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев. — А ленинският стил е творчески стил, чужд на субективизма, проникнат от научен подход към всички обществени процеси. Той предполага висока взискателност към себе си и към другите, изключва самодоволството, отрича всички прояви на бюрократизма и формализма." Как се утвърждава и развива този стил в работата на партийните комитети, на държавните, стопанските и другите организации? Какви трудности, проблеми, недостатъци тук изискват особено внимание. По това кореспонденти на в. „Правда" беседваха с **Я. П. РЯБОВ**, първи секретар на Свердловския областен комитет на КПСС.

— Доколкото ни е известно, Яков Петрович, Свердловска област започна добре петилетката. Промишлеността изпълни три дни преди срока петмесечния план за реализиране на продукцията...

— Това са само първи стъпки. Главната работа е занапред. Съдете сами, само в тежкото и енергийното машиностроене предстои да се усвоят три пъти повече капиталовложения в сравнение с миналата петилетка. Обемът на продукцията на нашата индустрия трябва да се увеличи примерно с една трета. В основата на ръста е повишаването ефективността на производството, производителността на труда, подобряването на всички качествени показатели.

За да реши тези задачи, областната партийна организация разгръща творческата активност на трудовите колективи, стреми се да усъвършенствува партийното ръководство, да утвърждава ленинския стил в работата. Партията, нейният Централен комитет ни учат: след като е определена правилна линия, успехът в работата зависи от ефективните организаторски и идейно-възпитателни мерки, осигуряващи постигането на поставените цели. Това е ленинско изискване.

— Известно е, че важна черта на ленинския стил е научният, творческият подход. Как се осъществява това изискване във вашата всекидневна практика, по-точно в ръководството на икономиката?

— Ще започна, да речем, със следното. Неотдавна у нас се проведе научно-практическа конференция по внедряването на постиженията на науката и техниката в народното стопанство в областта през десетата петилетка. 1400 учени, специалисти и работници челници участвуваха в подготовката ѝ. Проектодокументите се разгледаха в научно-техническите и научните съвети на предприятията, научноизследователските и учебните институти, общо в обсъжданията участвуваха около 10 хиляди души.

Такива конференции са провеждани и порано. Обаче новите предложения са проникнати от голямата грижа за интензификацията на производствените процеси и повишаването качеството на продукцията във всички най-важни отрасли. За тяхната мащабност може да се съди по такъв факт. От 1216 мероприятия за първи път са разработени 90 комплексни научно-технически програми, позволяващи най-добре да се обединят усилията на работниците от науката и производството за решаването на важните проблеми. Искам да отбележа следното: организационния комитет, който се занимаваше с подготовката на конференцията, го направихме постоянно действуващ. Той ще помага и при контрола за изпълнението на приетите мероприятия.

Разбира се, това е само една от страните на нашата работа. През последно време партийните комитети започнаха повече да се спират на такива обществени органи като технико-икономическите съвети, нещатните отдели по науката, съветите на първенците, бюрото за икономически анализ и други. Областният комитет на Партията засили вниманието към научните учреждения.

Сега се изисква във всяка работа, буквално във всичко здраво да се опираме на науката, да я уважаваме, да умеем да се съветваме и да се считаме с нея. Пример за истински научен подход към всички обществени процеси, умение да се види перспективата, да се разкрива и поддържа новото, прогресивното показва Централният комитет на нашата Партия. За нас по-специално от голямо значение бе поддръжката на ЦК в работата на свердловчани за увеличаване обема на продукцията за сметка на реконструкцията на предприятията. В сравнение с новото строителство реконструкцията позволи да се икономисат през миналата петилетка около 600 млн. рубли.

— Какви страни на научния подход в ръководството вие още бихте изтъкнали?

— Преди всичко перспективното планиране. Неговото значение е общоизвестно. Но ето какво тук всякога трябва да се има предвид: да се набележат мероприя-

---

Превод от в. „Правда", 23 юни 1976 г.

Digitized by Google

тия, съобразени с перспективата, още по-значи, че се работи по новому. Колко пъти се е налагало да се сблъскваме със случаи, когато има план, а работниците на градските комитети или на районните комитети по-старому изпадат в стихийност — действуват с „пожарникарски" методи: където гори — там и тичай.

„... Да се научим да работим системно, използвайки собствения опит, собствената практика" — това ленинско указание е особено важно сега за нас. Добре обмисленият план позволява да се пести време, да се уплътнява то, повече време да се отделя за анализ на работата. А това, както Ви е известно, е основа за предвиждане, за прогнозиране, без което сега не може да се ръководи.

Преди известно време бюрото на областния комитет на Партията реши да обсъди работата на партийните организации в две крупни предприятия — „Уралхимманш" и „Уралелектротяжмаш" по повишаване техническото равнище на произвежданите машини. Мнозина се зачудиха: какво се е случило, защо съвсем неочаквано ще обсъждат работата им? Но в това е и същността, че не е неочаквано. Областният комитет продължително време наблюдава работата на тези предприятия. Анализите показаха, че докато в началото на миналата петилетка тук бе извършено не малко за повишаване ефективността на производството, то по-късно ръководителите, отговорните специалисти като че ли се отпуснаха, недостатъчно активно търсеха нови възможности за увеличаване ръста на производството. И като че ли все едно нищо не се е „случило", никакво извънредно произшествие не е станало, но тенденцията за снижаване на темповете, на качеството бе налице. Именно по тези въпроси и разисквахме на заседанието на бюрото на областния комитет. Комунистите от двата завода успяха да преодолеят самоуспокоението, своего рода самодоволен, неоправдан оптимизъм.

— Успехите на предприятията са безспорни, но те много зависят от равнището на управлението, от това, как работниците от министерствата, ведомствата на практика провеждат в живота икономическата политика на Партията. Очевидно не малко значение имат и техните делови контакти с местните партийни и държавни органи?

— Няма съмнение в това, че общо взето равнището на ръководството на предприятията в различните отрасли непрекъснато се повишава. За това говорят и цифрите за нашите успехи.

Но безспорно е и друго: можем да вървим напред още по-бързо. Какво ни пречи за това? Сред причините не на последно място, разбира се, са допусканите слабости в управлението. Сравнявайки стила на работата в различните ведомства, човек понякога просто се учудва колко различно те постъпват.

Ето например две съюзни министерства, с които често ни се налага да имаме работа — по черната и цветната металургия. И двете имат в нашата област свои предприятия, извършват немалко строителство. Едното и другото безспорно полагат усилия работата да върви по-добре. Обаче, ако направим сравнение, то резултатът няма да бъде в полза на Министерството на черната металургия. В неговите предприятия има много нередности, стопанските ръководители на този отрасъл в сравнение с другите най-много се обръщат към партийните органи по текущи въпроси.

Подробно разследвахме, анализирахме фактите. Какъв бе изводът? Много липси и надписвания — като резултат от това, че работниците на министерството слабо изучават положението на нещата в заводите и строителните обекти, малко се съветват с местните организации. Оттука — указания, които понякога не могат да се изпълнят, необвързване в материално-техническото снабдяване. Сблъскваме се и с такива факти: строи се огромен цех, изразходват се немалко средства, а след това става ясно, че той или не е нужен сега, или за него не е готова технологията. Ето например почти девет години бездействува подобен цех — своего рода „паметник" на глупостта, на един от заводите в Первоуралск. Съвсем по друг начин се отнасят към работата в Министерството на цветната металургия. Тяхното правило е: здраво да се опират на мнението на колективите. На практика без техния съвет не решават нито един въпрос, свързан с развитието на производството. Според мене, заслужава внимание и стремежът им комплексно да решават всеки проблем. Да речем, става дума за развитието на предприятието — не изпускат предвид и въпросите на културата, на бита.

— Вие казахте, че ръководителите на предприятията доста често се обръщат към партийните комитети, включително и към областния комитет, за решаването на текущи производствени въпроси. Не се ли получава тук, на практика подмяна на стопанските органи?

— В известна степен да. Поговорете със сътрудниците на нашите отраслови отдели: с какво понякога се налага да се занимават те? С „оправяне" кооперативните доставки; с подаване на товарни вагони; с отстраняване на несъгласуването на строителните площадки. Как да се смята това, като неопитност на партийното ръководство, което се заема със несвойствени задачи? — Не, общо взето в нашите отдели работят хора опитни, знаещи, които разбират кое как трябва да става.

Но ето, представете си например такава ситуация. В завода се натрупва планина от готова продукция, трябва веднага да се експедира. Директорът на завода — опитен ръководител, многократно звъни в управлението на железниците, пише не една молба, а все едно вагони няма и няма. Тогава той решава да позвъни в областния комитет на Партията. Това е, така да се каже, вик на душата! И тогава работниците на областния комитет, включително

Digitized by Google

и секретарят, бързат да „пробутат" въпроса.

Ето така се ражда прословутата подмяна. Нямам намерение да отричам, разбира се, че все още и у нас се наблюдават факти, когато отделни партийни работници се заемат с несвойствена за тях работа от неопитност. Но, твърдо съм убеден, че преди всичко причината за подмяната е, както казват самите стопански дейци, в това, че в апарата на министерството или ведомството нещо „скърца", не е в ред...

— Един от неизбежните и досега недостатъци на управлението е тесноведомственият подход в работата. Отразява ли се той на работата във вашите предприятия?

— Засега такъв подход все още се проявява нерядко. Например областният комитет отдавна вече провежда линия за развитието на големи леярни и складови бази, които да обслужват много предприятия от различните отрасли. Но работниците от някои ведомства упорито се държат, теглят към старите порядки: макар и лошичък, нерентабилен, но пък си е свой леярен цех, свой опаковъчен участък, своя дърводелна и т. н.

Партийните организации при внедряването на съвременните прогресивни форми на управление, опирайки се на помощта на учените и специалистите, се стремят да отстраняват тези тенденции. Към областния комитет на Партията вече няколко години действува съвет по планирането. С негова помощ разработихме комплексен план за развитието на народното стопанство в областта за петилетката и до 1990 година, който бе одобрен от Държавния комитет за планиране на РСФСР, от много съюзни министерства и ведомства. В него добре са съчетани отрасловите и териториалните интереси, взети са предвид местните възможности и резерви. Аз бих могъл да приведа редица примери, които показват как, когато се координират усилията на много производствени и научни колективи — независимо от тяхното ведомствено подчинение, — може да се осигури успешното решаване на големи задачи.

Трябва да кажа, че наред с тесноведомственото прояви понякога се допуска и местничество. С него ние водим борба. От само себе си се разбира, че както и в много други случаи тук не бива да се разчита само на административните мерки. Ето например нижнитагилските металурзи подеха инициативата издало и безусловно да изпълнят поръчките по кооперираните доставки. Областният комитет на Партията подкрепи тази инициатива, комунистите взеха тази задача в свои ръце, под свой контрол. И много скоро положението в комбината чувствително се подобри, намали се и броят на жалбите от заводите поръчители.

Главното в цялата работа за усъвършенстване на управлението е да се учат хората, да се въоръжават със знания, с опит. Да вземем например столичните ръководители. Вие навярно помните, че преди години във в. „Правда" беше публикувана статията „Директорският реферат". Ставаше дума за обществения институт при Свердловския градски комитет на Партията. В него влизат ръководители от промишлеността, строителството и транспорта, те изучават проблемите на научно-техническия прогрес и управлението, на възпитанието на трудещите се. Такива институти (или университети, школи) на обществена начала са създадени в много градски и районни партийни комитети.

— Обучението е хубаво нещо. Но по всяка вероятност не бива всичко да свеждаме към него. Ние често казваме: доверието и уважението към хората трябва да се съчетава и с високи изисквания за изпълнение на поръчаното дело.

— Взискателността е широко, многозначно понятие. Ако, да речем, градският комитет на Партията, изучавайки методите на работа на един опитен директор на завод, основателно звостои вниманието на всички стопански (а също и на партийни) ръководители — това също е взискателност. Взискателността означава да се действува, като се отчита чеглиият опит. Или погледнато от такъв аспект. Ние се стремим да издигаме ролята на първичните партийни организации по всички направления на тяхната работа. По-точно по подбора на кадрите, по изискванията им за строга отговорност за поръчаната работа. Нима това не е засилване взискателността към ръководителя, независимо малък или голям?

Налага се и да наказваме някои кадри, които нарушават партийната и държавната дисциплина. Но основният метод преди всичко е убеждението, внимателната работа с кадрите, грижата да подготвим добър резерв. Друг подход е неприемлив!

Помня, при нас работеше един другар като първи секретар на градски комитет. Икономиката познаваше, в производствената работа можеше да вниква. А хората около себе си не забелязваше. Случваше се, наложи се да се издигне сътрудник в градския комитет на Партията — търсят отвън. В градския изпълком стана нужда да се издигне ръководител — пак търсят от другаде. Питаме: защо сами не си подготвяте кадри? Къде ви е резервът? Отговорът всякога е един: нямаме подходящи хора. Такива, разбира се, имаше, но те не ги виждаха.

С една дума, изискването да се наблюдават хората, да се развива тяхната инициатива, предприемчивост трябва да се предявява към всички ръководители, без изключение, независимо от техния ранг. И при това настойчиво. Още един случай. Съвсем неотдавна се наложи да сменим главния инженер на един голям завод. Защо? Другарят беше технически подготвен, енергичен. Но каква беше бедата: стремеше се всичко сам да свърши, на никого не се доверяваше. Научи ръководителите на неговите, на участъците по най-дребни въпроси да търсят директора. Съвсем ги лиши от самостоятелно мислене. И колкото да се

Digitized by Google

мъчихме да му помогнем, той държеше на своето, не промени стила си.

— Високата взискателност, персоналната отговорност е трудно да се съчетават с колективността в ръководството.

— Точно така. Според мене на всички е известно, че колективността в ръководството е най-сигурната гаранция против субективизма. Разбира се, на практика този принцип понякога се нарушава и тогава като правило трябва да се очакват грешки.

В Байкалския район например едноличните решения на първия секретар на районния комитет на Партията другаря Биков доведоха до сериозни недостатъци в развитието на селското стопанство. Той не се вслушваше в специалистите, командуваше, изтъкваше на ръководна работа непроверени хора. Даже понякога и с членовете на бюрото „забравяше" да се посъветва.

Ох, това изкушение за „първо лице" всичко да решава сам, по свое осмотрение, без да се вслуша какво говорят хората: на мене всичко ми е ясно... Оказва се, че не всякога е ясно. Само колективният съвет помага да се изработи най-точно, правилно решение.

— И заедно с това тук-там все пак деловитостта не достига. Нерядко живата работа се заменя със заседателска суетня, с приемането на много решения, с книжнина.

— Съгласен съм. И досега често оценката на партийния комитет започваме с проверка: по даден въпрос има ли прието решение? Оттук старанието всеки да се застрахова с решения по всички въпроси.

Стана ясно, да речем, че Серовският градски комитет за една година е приел 137 решения, Верхнесалдинският — 90. Да проконтролират тяхното изпълнение те не успяват и в края на годината „на ангро" механически ги снемат от контрол. Понякога даже решенията въобще не се довеждат до знанието на комунистите от тези партийни организации, за които те се отнасят. С една дума, истински формализъм.

Разбира се, трудно е да се установи оптималният брой решения, които партийните органи трябва да приемат. Гледаш, един градски или районен комитет приема три пъти по-малко решения, а резултатите от работата му добри. Друг направо е затънал в поток от решения, които сам е съчинил и приел. Особено е обезпокоително с така наречените повторни решения — за тях се говори и на XXV конгрес на Партията, и по тях ние правим изводи за нашата работа.

Сега строго следим за изпълнението на приетите решения. Щом е обмислено, решено, записано, трябва да се изпълнява. Сега съсредоточаваме вниманието на секретарите, на завеждащите отдели на областния комитет, на всички партийни организации върху контрола и проверката на изпълнението. Сега въпросът за ефективността на партийната работа придобива особена важност. Не всякога многото мероприятия са най-добрата мярка. Важното е какъв е резултатът от тях.

— По този въпрос Ленин най-добре е казал — да се определят такива средства, начини и методи, които „при най-малка загуба на сили да дадат най-големи и най-трайни резултати".

— И XXV конгрес на Партията посочи необходимостта да се търсят най-ефективни форми и методи, които да отговарят на нуждите на времето.

Ние се стараем дълбоко да анализираме нашата работа от гледна точка на нейната действеност. На тази тема между прочем, беше посветен и пленум на областния комитет... Но не бива да смятаме, че тук вече всичко е благополучно. Понякога недостатъчно се разкрива опитът в партийната работа, нейната технология, така да се каже. Примерно районът е получил добри резултати и ние констатираме това. А какво е направил районният комитет на Партията? Как е получил тези успехи?

— Вие сте прав. Нужно е да се разкрива стилът на работата на комитета колкото се може по-широко. Така че всеки да може да се поучи. Но, ще се съгласите, случва се понякога ръководителят теоретически уж всичко знае, и опит има, но стила му не можеш да наречеш ленински. Ако например проявява самодоволство, високомерие, празнословие...

— Това е неприятно за всеки човек. А за ръководителя, може да се каже, това е пагубно. И не само за него самия, а и за работата, която той ръководи, за хората, с които работи.

По мое наблюдение самодоволството много често е обратната страна на успеха. Разбира се, успехите в работата не може да не ни радват. Но ленинският стил изисква всякога да се съсредоточава вниманието върху нерешените задачи. Ако ръководителят забрави за тях, ако от висотата на достигнатото той престане да вижда недостатъците и трудностите, не мисли за предстоящите проблеми, а само се любува на себе си, работата не е на добре.

Поради тази причина например преди известно време се наложи да бъде освободен от работа първият секретар на Полевския градски комитет на Партията др. Мироненко. Почти петнадесет години той бе на този пост. Заслужено бе хвален: добър организатор, много направи за развитието на града. А завърши, както виждате ето как...

Най-доброто средство против подобни недостатъци е едно: да имаме обективна оценка върху всички страни от работата на една или друга организация, на един или друг работник, така че навреме да се разкрият и отстранят недостатъците. В това, както се каза на XXV конгрес на КПСС, се състои методът на критиката и самокритиката.

И ние, комунистите, сме длъжни да даваме тон. На първо място на онзи, по

Digitized by Google

нитоти. В отчетния доклад на последната областна партийна конференция бе критически проанализирана работата на всички членове на бюрото на областния комитет, на всички секретари.

— И на първия секретар също?

— Да, критикуваха ме. Особено по въпросите за развитието на селското стопанство. Ще добавя, че в хода на отчетно-изборните събрания към областните, градските и районните организации бяха направени повече от 2500 критически бележки и предложения.

— В писмата, които се получават в редакцията на в. „Правда", се срещат сигнали за задушаване на критиката, преследване за критически изказвания.

— Това е много голямо зло. При нас също има такива факти. В Каменск — Уралския завод за обработка на цветни метали, при обсъждането на колективния договор се изказал работник пресовчик и направил редица забележки. Съвършено справедливи забележки! А директорът на другия ден го извикал и го ругал. След това започнало истинско гонене. Районният комитет на Партията правилно постъпил, като не оставил това без внимание: на директора наложили наказание — строго мъмрене с вписване в партийните документи. Когато внесли въпроса на заседание на заводския партиен комитет, другарите твърдо заявили: такъв човек не може да остане ръководител.

Ще отбележа, че това не е единствен случай. Стремежът всичко да изглежда добре става причина за задушаването на критиката. Вие знаете, понякога каква е реакцията за критиката в печата. На вид всичко е правилно, а не е приятно. И започват разследвания, кой е написал, защо е написал, що за човек е. Вместо да се приемат мерки и да се оправят нещата.

Между впрочем за писмата. Твърде важна форма за връзката ни с масите! Те ни помагат да видим по-обективно положението по места. Миналата година в партийните комитети в областта постъпиха повече от 19 хил. писма от трудещи се. Тука се засягаха и въпроси, имащи важно значение за социално-икономическото развитие, и съвети, пожелания и предложения, които целяха подобряването на работата в определени предприятия и организации. Често, именно писмата отварят очите за едни или други недостатъци в стила на местното ръководство. Пресен случай: в областния комитет на Партията се оплакаха жители от селo Крутиха, Рожевски район. Те пишеха, че при тях повече от месец е закрит магазинът, лошо е медицинското обслужване. Естествено е да се каже: с тези въпроси трябва да се обърнат към градския изпълком. Но в това е и същността на работата, че многократните обръщания там не са дали резултат. И его хората пишат в областния комитет. Разбира се, мерки се взеха, но това можеше и трябваше да стане много по-рано.

За съжаление факти на равнодушие, формално-бюрократично отношение към справедливите искания на гражданите се срещат. ЦК на КПСС справедливо обърна внимание на това в решенията за по-нататъшното усъвършенствуване на работата с писмата в светлината на решенията на XXV конгрес на Партията.

— Вниманието към хората, постоянната и тясна връзка с тях е неизменна черта на ленинския стил. Не е нужно да се убеждаваме в ролята на тясното общуване на ръководителя с трудещите се. Но случва се често да слушаме партийни работници да казват: времето не стига...

— Разбира се, с времето наистина е сложно. Като се има предвид и растящият обем на работата и понякога, разбира се, нашето неумение рационално да я организираме. Обаче при всички условия не бива да се оправдава партийният работник, който не намира време за общуване с хората от трудовите колективи. С това той нанася само вреда на работата, а обеднява и себе си. Посетиш районите — маса интересни срещи, беседи, цял тефтер с въпроси, които хората поставят и които трябва да се решат. А какъв душевен заряд дават за бъдещата работа такива срещи! Не, това с нищо не може да се замени!

Сега във всички райони и градове на нашата област са определени дни, в които ръководителите на местните организации задължително се срещат със трудещите се, отговарят на техни въпроси. Разбира се, един ден в месеца — това е минимумът, не бива само към това да се свежда цялата работа с масите. Много важно е в каква атмосфера се провеждат тези срещи. Откровеност, прямота — ето какво очакват хората. Не бива да се замазват щекотливите въпроси. А то какво се получава? На едно областно съвещание след доклада в президиума постъпиха близо петдесет бележки с въпроси. Дават ми ги за отговор, а две оставят настрана. Ще рече, не си струва да се вдига шум — въпросите твърде щекотливи. Наложи се да възразя. Мисля си, все пак няма такива въпроси, на които не си заслужава да бъде отговорено.

— Темата на нашата беседа, може да се каже, е неизчерпаема. На един път не може да се обхване всичко. Ние имаме предложение: с въпросите, които обсъдихме, със съдържанието на днешния ни разговор да се запознаят редица комунисти от вашата областна партийна организация. Те може да проявят желание нещо да допълнят, да уточнят, да поставят някои нови страни на този голям проблем.

— Това, разбира се, е наистина интересно. Нашите другари имат не малко наблюдения, те има какво да кажат...

Беседата водиха: **В. ДАНИЛОВ**
В. КОЖЕМЯКО
Н. ЛЯПОРОВ

Digitized by Google

КУЛТУРНАТА ПОЛИТИКА В ГАБРОВСКИ ОКРЪГ

МЕТОДИ ВЛАДИМИРОВ
секретар на ОК на БКП

к. ф. н. НИКОЛАЙ АНГЕЛОВ

Равносметката от развитието на художествената култура в Габровски окръг през последните години води до съществени изводи, основният от които е, че под благотворното въздействие на априлската линия на Партията в тази сфера са постигнати сериозни завоевания.

През последните години партийните ръководства от всички равнища се стремят да прилагат научни методи в управлението на духовния живот, стимулират социалната функция на художествената култура и на изкуството.

1

Пред окръжния комитет на Партията и пред цялата окръжна партийна организация в областта на духовното израждане на личността централно място винаги е заемал проблемът за въздействието върху трудещите се със средствата на художествената култура. Този въпрос добия особена актуалност още през 1968 година, когато Габровски окръг бе един от първите, който премина на петдневна работна седмица. Първоначално превес взе схващането, че двата свободни дни ще бъдат най-благодатните за насищане с културни прояви. Съществуваха и други становища, което наложи да се направи социологическо проучване за използването на свободното време. При осигурена представителност бе установено, че не непременно през двата почивни дни всички хора могат да се посветят на културни занимания и че с наличието на известна неравномерност хората отделят за културни занимания значителна част от свободното си време през всичките дни на седмицата.

Под ръководството на ОК на БКП партийните комитети, промишлените предприятия, АПК, ДЗС, ТКЗС и културните институти на основата на анализ и прогнози разработиха и приеха програми за културно развитие. Съществено значение за издигане равнището на културния живот изиграя и предложена да играе приетата от пленума на ОК на БКП и сесията на ОНС програма, отнасяща се до стратегическите в културната област проблеми — националните творчески изяви, архитектурно-художественото оформление на селищата, монументалната и политическата украса, разпространението на културните ценности, естетическото възпитание в колективите, работата на културните и творческите институти и организации.

След Февруарския пленум на ЦК на БКП от 1974 г. в окръжната програма и в програмите на селищата, институтите и организациите бяха внесени значителни поправки, които конкретизираха и доразвиха идеите и предначертанията в решенията на X конгрес за по-мащабно и всестранно културно въздействие. В резултат на това в нашия край бяха възродени някои стари празници, в които бе внесено ново съдържание, създадени бяха нови обичаи, каквито са празниците на културата по квартали, по селища и т. н.

Естествено беше най-крупните културни изяви, които имат масов характер, да се планират в двата почивни дни — събота и неделя. Практиката показа, че най-висока ефективност се постига именно тогава. Утвърдиха се вече празници, които надхвърлят границите на окръга, сред които е фестивалът на хумора и сатирата, Славейковите дни в Трявна, дните на поезията в Севлиево, посветени на Пеньо Пенев, празникът на масовата патриотична песен, съборът „Песен и поезия на Балкана" в Дряново, народните фолклорни празници на връх „Белновръх" и други.

През последните години в стила и метода на ОК на БКП и неговото бюро в работата по ръководството на художествената култура настъпиха съществени положи-

Digitized by Google

тоции изменения. Въз основа на разработки на бюрото бе даден още по-широк простор за развитието на обществено-държавното начало в ръководството на художествената култура и изкуството, в дейността на съветите за изкуство и култура. На всички равнища е осигурено ефективно партийно ръководство при пълно спазване на принципа за творческа свобода от класово-партийни позиции. Партийните комитети на свои пленуми разгледаха различни аспекти на художествената култура и изкуство с активното участие на културните институти, творческите организации и цялата общественост. Така например ГК на БКП в Габрово разгледа работата на градската партийна организация по приобщаването на трудещите се към културните и художествените ценности и задълбочаването на процеса за превръщането на работническата класа в творец на културни и естетически стойности. Различни въпроси бяха обсъдени на пленарни заседания и от градските комитети на Партията в Севлиево, Трявна, Дряново и Плачковци.

Характерна черта в стила на партийното ръководство на художествената култура и изкуството е високият критерий, който се прилага при оценката на културните явления и факти, на творбите и изявите. За постигането на тази цел се използват творческите съюзи в столицата и силите на културната интелигенция в окръга. Провеждането на всяка инициатива независимо от нейните мащаби предварително се подлага на грижлива подготовка, а на организациите и институтите, които я осъществяват, се оказва най-непосредствена помощ. Основната мярка при тяхната оценка е идейно-естетическата им стойност.

В осъществяването на културната политика в Габровски окръг решаваща роля играят творческите връзки, които съществуват между ръководствата на творческите съюзи в столицата с ОК на БКП, ИК на ОНС, съветите за изкуство и култура, трудовите колективи. Първият окръг беше сред от първите, който сключи договори за творческа помощ и сътрудничество със Съюза на българските писатели, със Съюза на българските художници, със Съюза на филмовите дейци, със Съюза на музикалните дейци и др. Плод на тези връзки са множеството книги на съвременна тема, написани от наши писатели, раждането на съвременни песни, произведения на изобразителното изкуство и други. Найценна придобивка от това сътрудничество беше построяването на художествения изложбен комплекс, в който за първи път в страната беше открита обща художествена изложба на работническа тематика „Габрово—74", която ще се провежда на всеки пет години.

Голямо завоевание на усъвършенстващия стил на партийно ръководство на културно-художествените процеси и явления е порасналото умение на партийните комитети в колективите да ръководят отблизо развитието на художествената култура и изкуството.

Кои са тези черти?

Партийните комитети в селищата на окръга и в големите промишлени предприятия комплексно и целево провеждат културната политика на Партията при най-активното участие на целите колективи. Конкретен израз на тази политика е активната работа в областта на художествената самодейност, разширяването на ролята на заведеските домове на културата, създаването на клубни форми на работа, постоянните връзки с творческите съюзи и с отделни творци, естетизация на работната среда и на промишлените изделия.

Втората характерна отлика на този стил е ясно очертаната цел с въздействието на високоидейни произведения на изкуството и посредством културните прояви да се изгражда социалистическата личност, да се води активна борба против потребителската психология, за социалистически начин на живот.

Вече са налице първите процеси на пренасяне на работата сред малките производствени колективи — цеха, бригадата, участъка и смяната. В това отношение все още не е създадена стройна организация, но първите резултати са факт и естествено, в бъдеще ще се работи така, че те да се превърнат в център на културна дейност.

2

Системни грижи окръжният комитет на Партията полага и за идейната и делова квалификация на кадрите, работещи в тази сфера. Към междуокръжната партийна школа през тази година ще бъде открит курс за повишаване на идейно-политическата и идейно-естетическата култура на ръководни и изпълнителски кадри от различните културни институти, увеличава се броят на дейците на културата, участвуващи във вечерните и задочните партийни университети, усъвършенстват се формите на самообразование.

Партийната грижа за творците от окръга намира конкретен израз и в стремежа на партийните органи и народните съвети да изграждат материално-техническата база за развитие на културата и изкуството.

На територията на окръга работят групи на творческите съюзи, драматичният театър „Рачо Стоянов", Държавният кукален театър, окръжната и местните библиотеки, окръжният и местните музеи, СП „Кинофикация", редакциите на окръжния и на три градски вестника, редакцията на литературния алманах „Зорница" за най-младите поети и белетристи от страната, домът на хумора и сатирата, камерно-симфоничният оркестър, професионалният дом на културата и други. Тези институти разполагат със сравнително добре подготвени кадри и активно разпространяват културните ценности, на дело осъществяват партийната политика за приобщаването на работническата класа към художествено-културните стойности, за нейното естетическо възпитание.

В окръга функционира и едно от най-младите дружества на Съюза на българ-

Digitized by Google

ските писатели. Създадено преди две години, в него членуват 21 творци, от които 8 са членове на СБП. То играе полезна роля за сплотяването на творците от окръга и за тяхната идейно-художествена квалификация, за свързването им с работническата класа и за създаването на творби на съвременна тема.

Благодарение на грижите на партийното и държавното ръководство на окръга в село Боженци беше изградена творческа база, която привлече именити писатели от страната, между които Орлин Василев, Слав Хр. Караславов, Рангел Игнатов, Андрей Германов, Станислав Сивриев и други. Те оказват благотворно влияние върху културния живот. Чрез дружеството и самостоятелно са сключени 37 договора за написване на романи, повести, сборници, разкази и други литературни творби, 20 от които ще бъдат със съвременна тематика. През последните години от членовете на дружеството на писателите са отпечатани 21 книги. Най-важното в случая, разбира се, не е количеството, а идейно-художествената значимост на това явление. За стимулиране на писателската дейност окръжният народен съвет учреди литературна награда на името на Васил Анилов, а ГНС в Габрово — три ежегодни литературни награди. Естествено, значимостта на това идейно-художествено явление е неизмеримо по голяма, тъй като писателите общуват с работническите колективи, правят трудещите се съпричастни с голямото изкуство, а самите автори черпят теми и вдъхновение за нови творби.

През последните години укрепна колективът на драматичния театър „Рачо Стоянов", подобри се репертоарната политика, на високо професионално ниво се реализират постановките. Това повиши интересът на зрителите, представленията се превръщат в истински празници. Сега вече 56 на сто от населението посещава театралните представления, което е една положителна тенденция. Създадени са здрави връзки между колектива на театъра и работническите колективи. Много от актьорите, както и режисьорите и директорката на театъра н. а. Катя Зехирева се ползват с голяма популярност сред трудещите се и са скъпи и желани гости във всеки колектив.

За приобщаването на трудещите се към ценностите на изкуството значителна роля играе групата на Съюза на художниците. Ако преди десетина години изобразителното изкуство в окръга се развиваше предимно в камерна обстановка, сега то се превръща във важен фактор за идейно-естетическото възпитание на най-широките слоеве на населението, за приобщаването му към света на прекрасното. Групата на СБХ съвместно с клуба на дейците на културата организира подвижни изложби в по-големите села на окръга и в големите промишлени предприятия. Тези изложби предизвикват заслужен интерес. С подчертано внимание се посрещат ежегодните окръжни изложби: самостоятелните изложби на художниците от окръга, както и на художници от столицата и страната. С много топлина и признателност трудещите се обградиха художниците, оценявайки високо ретроспективната изложба на творците от окръзите, посветена на 20-годишнината от Априлския пленум. В традиция се превърна уреждането на камерни изложби във фоайетата на театъра при всяка нова премиера, както и в Клуба на дейците на културата. Уреждат се постоянни изложби в Трявна и Севлиево, организират се гостувания на отделни творци в по-големите заводи и села.

Крупен художествен факт, който надхвърля границата на една окръжна изява, е международната изложба на карикатурата, която се открива по традиция на всеки две години. В нея участват прогресивни творци от 60 страни. Могат да се срещнат и имена със световна известност като Кукрениксы, Ерих Липински, Жан Ефел, Херлуф Бидструп и други.

3

Всеобхватността на проблема за повишаването на художествената култура на трудещите се пет ви пред партийните и обществено-държавните органи множество въпроси, свързани с издигането на равнището на художествената самодейност. В трудовите колективи и в училищата бяха разработени и утвърдени дългогодишни програми за развитието ѝ. Анализирайки постиженията в тази област, може да се направи изводът, че художествената самодейност се превръща във фактор за формирането на социалистическия начин на живот и дава отговор на част от въпросите за идейно-естетическото възпитание на подрастващите. С нейното развитие се решава важната партийна задача — да се осмисля много по-пълноценно свободното време на хората през двата почивни дни и не само през тях. В резултат на подобрената работа на съветите за изкуство и култура като координиращен и методически център художествената самодейност укрепна, разшири се участието на младите хора, повиши се нивото на концертната дейност на художествените състави. Особено високи успехи, включително и признание на международни сцени завоюваха мъжкият хор „Емануил Манолов", художествените състави при Професионалния дом на културата, смесеният хор при габровското читалище „Априлов—Палаузов". Хубави успехи на концертния подиум имат хоровете на читалище „Развитие" в Севлиево, на завод „Белишевик", танцовите състави в Дряново и Севлиево, множество естрадно-сатирични състави и доуги. Измерител за нарасналата роля на художествената самодейност в Габровски окръг е повишеният интерес към концертните изяви на художествените състави. Само през 1975 година те са изнесли 1272 концерта и спектакли пред 480 400 души, което съставлява два и половина пъти от цялото население на окръга.

През последните години художествената самодейност укрепна. Подобри се реперто-

Digitized by Google

арната политика, израсна художественото майсторство на участниците в нея и те завоюваха подобаващо място в бита на трудещите се. Окръжният комитет на Партията оценява, че в нейното развитие има явления, които вдъхват оптимизъм и на първо място това е въвличането на младежта, която не само наследява традицията, но и я осъвременява в съответствие с нарасналите потребности. Този ръст на художествената самодейност най-добре бе изявен на IV републикански фестивал, в който участвуваха 252 колектива, които на заключителния етап спечелиха 58 златни, 48 сребърни и 37 бронзови медали.

В своята дейност за осъществяване на общата платформа за повишаването на художествената култура на поколенията съветите за изкуство и култура обръщат сериозно внимание за развитието на художествената самодейност в училищата. По този начин се постигат няколко основни цели:

Преди всичко сред подрастващото поколение се формира вкус към художествената култура, като неделима част от тяхното класово-партийно възпитание. Освен това се създават условия за приемственост и системна работа за повишаването на художествената култура в перспектива, съхранява се традицията. Формира се резерв за бъдещото развитие на художествената самодейност сред трудовите колективи. На основата на тези изводи програмата за художествената култура претърпя изменения, които позволиха да се подобри художествената самодейност в почти всички училища на окръга.

В досегашната практика слабо засяно в развитието на художествената самодейност се оказва липсата на системна работа с художествените състави. В някои тя интензивно се развива само в периодите на прегледите. За да се отстрани тази неравномерност, в перспективната програма бяха разработени нови мероприятия за провеждането на системни прегледи на художествената самодейност, за най-активното им включване при провеждането на празниците на изкуството и културата, участието им в програмите за отдих, както и при утвърждаването на новите социалистически обичаи. На тази цел служи и откритата сцена на самодеяца в окръжния град, масовото използване на самодейните колективи при различните общоградски и окръжни тържества и т. н. За активизирането на художествената самодейност и за поддържането на равнището на колективите важна роля играе концертната им дейност в социалистическите страни, с побратимените области в Съветския съюз и Чехословакия, както и връзките, създадени със творческите колективи от Германската демократична република, Полша и др.

В светлината на партийната програма за повишаване на идейно-естетическото възпитание и на решенията на XI конгрес на Партията сега под ръководството на партийните комитети, съветите за изкуство и култура, културно-творческите звена, свързани с развитието на художествената самодейност, профсъюзните и комсомолските организации преоценяват досегашните резултати и чертаят нова перспектива. Тази перспектива е подчинена на изискването за постигане на високи творчески резултати, за издирването, възпитаването и изграждането на народните таланти, за превръщането на художествената самодейност във важен компонент за издигането на нови етични и естетични норми в социалистическия начин на живот.

4

В Отчетния доклад на ЦК на БКП пред XI конгрес, изнесен от др. Тодор Живков, се казва: „Художествените ценности трябва да стигнат до възможно най-широките народни маси, да станат тяхно достояние, да ги обогатят идейно и духовно... Усилията следва да се насочат към създаване на действително всенародно движение за естетическо възпитание, към организиране на богата по съдържание и разнообразна по форма естетико-възпитателна работа, която да дава възможност за активна естетическа изява на всички възрастови групи и в процеса на всички човешки дейности."[1]

Ако се направи оценка с помощта на тези високи критерии на работата по естетическото възпитание на трудещите се и подрастващото поколение в Габровски окръг, ще се откроят значителни постижения.

Кои са те?

На първо място следва да се посочи извършената работа по естетизацията на производствената среда и по естетизацията на промишлените изделия. На тази цел беше проведен специален пленум на ОК на БКП, в изпълнение на чието решение има определени високи постижения в ЕТЗ „Подем", в инструменталния завод „Болшевик", в трикотажния завод „Буря" и другите.

Друго направление е масовата работа с всички възрастови групи. На територията на окръга работят 21 школи по изкуства, в които участвуват 1094 души, 15 кръжока с 316 участници, множество балетни школи и други. В системата на партийната учебна година функционират 26 звена по марксистко-ленинска естетика и 21 по етика.

На трето място следва да се посочат грижите за повишаването на умението да се ръководят процесите на естетическото възпитание като част от управленческата дейност.

Масовата работа се осъществява организирано в предприятията, в профсъюзните домове на културата, в заводските културни домове и в различните кръжоци по изкуства-

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, С., с. 126.

Digitized by Google

та към читалищата. В момента функционират 14 киноклуба, които вършат много полезна работа. Признание за техните успехи е предстоящият преглед на любителските филми, посветени на художествените занаяти, който ще се състои в Трявна. Изградени са 40 фотокръжока с над 700 участници, съществуват и множество кръжоци по изобразително изкуство и други.

Като отчита изключителната важност на проблема за създаването на действително всенародно движение за естетическо възпитание, окръжният комитет на Партията смята за своя първостепенна задача да създаде условия за поставянето на широка основа работата сред учащите се. В това отношение има завоювани позиции. В основните и в средните училища, в Полувисшия институт за учители и във Висшия машинно-електротехнически институт са разработени програми за естетическо възпитание, които се реализират успешно, и отговарят на новите повишени изисквания. След продължително експериментиране бе натрупан ценен опит в Шесто основно училище, в Априловската гимназия, във ВМЕИ, в завод „Болшевик" в Габрово, в завод „Ненко Илиев" в Севлиево. Обобщаването и анализът на опита показват, че на успех може да се разчита, когато се осъществи пълна координация между обществените звена със съответните институти, когато естетическото възпитание се свързва с непосредствените производствени и възпитателни функции на колектива.

Този опит е анализиран всестранно и сега се разпространява сред трудовите и училищните колективи. На, поместен координиращ орган за разпространяването и внедряването на натрупания опит са съвстите за изкуство и култура, които обединяват усилията на профсъюзите, Комсомола и другите културно-творчески организации и институти.

Естествено, централна задача в нашата бъдеща дейност си остава работата по естетизацията на жизнената среда и естетизацията на промишлените изделия. В изпълнение на Постановлението за промишлената естетика към ОС на НТС е изграден и функционира Съвет по естетическото оформление на изделията и производствената среда. В резултат на това нарасна ролята на дизайнера, на умението да се конструират машини и съоръжения, съчетаващи в себе си висока функционалност и естетически стойности.

На задачата за естетическото възпитание на всички поколения е подчинено изпълнението на специално разработена програма за монументалната украса на селищата. По площадите, в парковете и градините, по входните артерии се появяват все повече произведения на пластичното изкуство. Множество скулптурни фигури и монументално декоративни творби са дело на изтъкнати наши художници — Илия Петров, Цанко Лавренов, Атанас Далчев, Секул Крумов, Величко Минеков, Георги Богданов и други. Високи постижения има и цялостното монументално-декоративно оформяне на заводите „Подем", „Болшевик", „Сърп и чук" — Габрово. „Ненко Илиев" — Севлиево и „Иван Йонков" — Трявна, където методично се осъществяват планове, разработени преди няколко години.

Безусловно цялата нашата дейност — дейността на окръжната партийна организация в тази област — в перспектива ще бъде подчинена на новите изисквания, предявени от XI партиен конгрес за превръщането на работата по проблемите на естетическото възпитание във всенародно движение.

5

За популяризирането на художествената култура, за приобщаването на поколенията към изкуството, за естетическото им възпитание голяма роля играят средствата за масова информация и преди всичко окръжният вестник „Балканско знаме". Преди близо две години в изпълнение на решение на окръжния комитет на БКП редакционният колектив трансформира две от редовните си месечни издания в издания за литература и изкуство и за хумор и сатира. Това беше експеримент, който завършва с успех и сега тези две издания се ползват с голяма популярност сред широката читателска аудитория. От друга страна наред с представянето на творци, живеещи и работещи на територията на окръга, окръжният вестник и отчасти градският вестник в Трявна започнаха да публикуват произведения на именити наши белетристи и поети, които с готовност им предоставят свои нови творби.

С адрес — естетическото възпитание на трудещите се — са и редовните публикации по проблемите на промишлената естетика, които представляват интерес за широкия читателски кръг. Естествено, в това отношение има неизползвани възможности и в перспектива нашата цел е вестниците да изпълняват нови функции в областта на идейно-естетическото възпитание на поколенията чрез разкриване на нови рубрики, които да се превърнат в трибуна на специалистите, на творците на художествени ценности, на дейците на изкуството и културата.

Новите високи изисквания и мястото, което отреждат решенията на Единадесетия конгрес на БКП на художествената култура в многостранното развитие на социалистическата личност, налагат и повишени грижи към ръководството на този процес. Усилията ни сега са насочени към разработване на всеобхватна програма за естетическото възпитание на трудещите се и подрастващото поколение, към определяне на мястото и ролята на всички органи и институти в решаването на тези сложни, дълготрайни и неотменими проблеми и на настоящия етап на развитие на обществото.

Digitized by Google

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

ДОКЪДЕ ВОДИ СЕБЕЛЮБИЕТО?

Решението на бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП гласи: „Наказва Тодор Иванов Колев със „строго мъмрене с предупреждение" за грубо нарушение на служебната, партийната и финансовата дисциплина и лош стил и метод на ръководство като генерален директор на обединение".

Възниква един въпрос. Защо един човек, комуто Партията е гласувала голямо доверие, е стигнал до това положение?

Отговори могат да се търсят и те да бъдат различни. Причината обаче е една. Вникнем ли във фактите, ще съзрем, че тя е ясна и недвусмислена — липса на комунистическа зрелост и устойчивост, нарушение на ленинските принципи и норми на партиен живот, погазване Устава на БКП.

Няма да се простираме надълго по всички нарушения на Т. Колев.

Посочваме само две насоки, в които Т. Колев е грешил много. Първата — незачитане колективния метод на работа, и втората — нарушение на ленинските принципи за работа с кадрите.

Какво е характерно по първия въпрос?

Няма съмнение, че генералният директор е знаел много добре, че основните въпроси на обединението трябва да се решават съвместно с изпълнителното им бюро и бюрото на първичната партийна организация, с комунистите. Фактите обаче красноречиво говорят, че в много случаи той сам, без знанието и съгласието на посочените органи, е давал зелена улица на редица въпроси, каквито е например перспективата на развитието на обединението. И в крайна сметка са се получавали недобри резултати. Поради еднолично решаване някои от проблемите не са дооглеждани добре, не са набелязвани мерки за тяхното изпълнение и в не редки случаи те увисвали във въздуха. Не малко кадрови въпроси, които са изисквали колективно становище, са били само в ръцете на генералния директор. Може би той се е опасявал, че ако ги постави пред колективния ум, ще срещне основателна съпротива от изпълнителното бюро на обединението и бюрото на първичната партийна организация. И затова пък грешките се умножавали, последствията били лоши.

Как Тодор Колев решавал кадровите въпроси?

На своя глава, без знанието на съответните инстанции, той променя щатно разписание и съкращава някои длъжности, като не уведомява дори и парторга на ЦК на БКП. Да не говорим за бюрото на първичната организация, което е държано настрана от редица кадрови проблеми. Назначавал на отговорни места хора, без те да притежават нужните качества — делови и политически.

Защо Т. Колев е постъпвал така?

От незнание ли? — Не! Тогава?

Преди всичко у него е липсвала нужната партийна дисциплина и здрав комунистически морал, съзнание, че нему Партията е поверила важен сектор на работа, че му е гласувано голямо доверие. Забравил, че той бил длъжен да влага цялото си сърце и енергия, за да се изяви като политически ръководител на стопанския фронт. Липсата на критичност и самокритичност са помагали слабостите да се задълбочават.

Грешките на Т. Колев са виждани от съответните партийни органи и те са му обръщали внимание, стремели са се да му помагат. За нарушения в кадровата политика бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП през 1974 година го наказва с „порицание". Но явно той не изтлякъл нужната поука. Напротив, продължил да задълбочава слабостите си.

Като генерален директор Т. Колев е бил длъжен зорко да бди за спазването на дисциплината. И тук пропуски и нарушения. Ще посочим само един случай. Той бил командирован със служебна кола извън граница. За случая била издадена заповед и той бил длъжен да я изпълнява стриктно. Личните интереси обаче са поставени над обществените. Без да е указано да извърши задача в една от страните, той престоява там шест денонощия. С него пътувала и съпругата му. Да се коментира е излишно. Явно е, че у него дали превес съблазните за лично устройство, изчезнало е държавническото отношение към въпросите на дисциплината.

В командировка се отива, за да се свърши полезна работа. Съвсем естествено е след завръщането да се направи писмен отчет, да се предаде изученият опит и пр. Това не е направено, а валутният финансов отчет е утвърден от директора на обединението, а не от висшестоящата организация.

Сега Т. Колев не е генерален директор на обединението. Но той нямаше да стигне до това положение, ако проявяваше партийна принципност, дисциплина на комунист, ако си сверяваше часовника във всекидневието с постановките на Партията за ръководните дейци, ако спазваше Устава на БКП.

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

Митко МЛАДЕНОВ — кореспондент на сп. „Партиен живот" за Пернишки окръг, в материала си **„ГЛАВНИТЕ УСИЛИЯ"** разказва за състоял се пленум на окръжния комитет на Партията, на който е разгледан въпросът: „Работата на окръжната партийна организация за повишаване обществената производителност на труда в промишлеността и транспорта."

Кое е характерно?

В годините на шестата петилетка развитието на промишлеността и транспорта се осъществява по интензивен път. Над 88 на сто, а през последните две години 100 на сто от прираста на промишлената продукция се постига от повишаването производителността на труда.

Успешно се реализира главната стратегическа задача в областта на икономиката за модернизацията и реконструкцията на производството върху основата на концентрацията и специализацията, което доведе до повишаването ефективността на икономиката.

Наред с това обаче промишлеността и транспортът в по-голямата си част изостават от съвременните постижения по равнище на производителността на труда. Причините за това имат комплексен характер, но най-съществено влияние от всички фактори оказва остаралото оборудване, което е с малка единична мощност и с ниска степен на механизация и автоматизация.

Какво ще се направи през седмата и осмата петилетка?

С ускорени темпове ще продължи концентацията и специализацията на производството В областта на тежкото машиностроене относителният дял в общата продукция от 11 на сто през 1973 г. ще нарасне на 28 на сто през 1980 год. с перспектива да достигне над 50 на сто през 1985 година. Металургичният комбинат „Ленин" ще има обем на промишлената продукция около 400 млн. лв. Производителността на труда от 22 х. лв. сега ще нарасне на 43 х. лв., а делът на качествените стомани ще достигне около 80 на сто. С построяването през седмата петилетка на нови мини за производство на цимент, заводът в Темелково ще увеличи производството от 280 х. т на 1200 до 1600 х. тона. Чрез модернизация и реконструкция на производствените мощности значително ще се повиши производителността на труда в заводите за токоизправители, за феромагнити, „Кристал" и др. Предвижда се обемът на промишленото производство в края на VII петилетка да се увеличи повече от два пъти.

Как се използват производствените мощности? В резултат на повишените грижи от партийните и стопанските ръководства ефективността на основните фондове непрекъснато се подобрява. Промишлената продукция на 100 лв. основни производствени фондове през шестата петилетка се увеличи с 18,6 на сто. Характерно е, че производствените мощности и производствените площи на МК „Ленин", ДМП „Г. Димитров", ДП „Електропроизводство", СЗ „Кристал", завод „Кракра" и други имат сравнително висока използваемост в сравнение с редица сродни предприятия и отрасли в нашата страна. Сменният режим на работа на машините и съоръженията е над средния за родината. Наред с това съществуват и значителни резерви. През седмата петилетка ще се подобри използваемостта на техниката, като предприятията на петдневна работна седмица използват оборудването на 6-дневна и 7-дневна работа. Търсят се резерви по-пълно да се използва режимното време на агрегатите и съоръженията чрез намаляването на престоите и рязко подобряване организацията и качеството на ремонта Особено внимание ще се обърне за използване оборудването в ремонтно-механичните и други спомагателни цехове.

Какво е положението с материалите и енергийните ресурси? Материалните разходи заемат 65 на сто от общите производствени разходи. Затова те имат решаващо значение за снижаването себестойността на продукцията и увеличаването на обществената производителност на труда.

Обемът на стоките за широко потребление, произвеждани от отпадъчни и икономисани материали, се увеличи 3 пъти спрямо 1974 г. През шестата петилетка относителният дял на 100 лв. стокова продукция е намалял от 65 на 60. Евгени Стефанов — два пъти герой на социалистическия труд, за четири години снижи себестойността на тов въглища от 9 лв. на 6,48 лв. и реализира икономия за 580 х. лв. Тази инициатива намери широко приложение и в останалите трудови колективи на окръга. Пред промишлеността и транспорта се поставя задачата през седмата петилетка материалните разходи да бъдат снижени с около 10 на сто.

Какво е състоянието с трудовите ресурси?

Партийните, стопанските и профсъюзните ръководства са извършили значителна работа по подготовката на ръководни и изпълнителски кадри за задоволяването на потребностите от работна сила. Къде ще се търсят източници и резерви за допълни-

Digitized by Google

телна работна сила? Насоките са да се механизират и автоматизират производствените процеси, особено спомагателните дейности в предприятията, където се трудят много хора. Наред с това ще се подобрява организацията на производството, ще укрепва трудовата дисциплина, ще намалява административно-управленческият персонал и пр. Особени грижи ще бъдат положени за повишаване квалификацията и преквалификацията на ръководните и изпълнителските кадри, за правилно ориентиране на младежта.

Качеството на произведената продукция е заемало важно място в работата на партийните и стопанските ръководства. Обемът на продукцията с оценка „1" се е увеличил от 21 млн. лв. през 1970 год. на 100 млн. лв. за 1975 год. Най-голям дял за достигането на тези резултати имат колективите на Завода за топлотехнически съоръжения, ДЦЗ „В. Коларов", Завода за токоизправители, Завода за феромагнити и др. Качеството на промишлената продукция обаче в някои предприятия изостава от съвременните изисквания. Бавно се внедряват в производството изделията, получили оценка „К". Новите задачи и изисквания, които постави Февруарският пленум на ЦК на БКП, налагат партийните и стопанските ръководства да предприемат по-решителни мерки за издигане техническото равнище на производството.

Окръжният и другите комитети на БКП насочиха вниманието си да се оказва по-действена помощ на първичните организации в промишлеността и транспорта, за да може последните по-задълбочено и компетентно да се занимават с онези въпроси, от които зависи по-успешното развитие на предприятията.

Иван НОВАКОВ — наш кореспондент за Плевенски окръг, в кореспонденцията си „**ОСНОВНО ЗАДЪЛЖЕНИЕ**" пише:

„В Плевенски окръг има герои на труда и орденоносци почти във всички области и професии. Има партийни организации и колективи, по които могат да се равняват всички. Има и такива, на които трябва да се окаже помощ, за да се наредят и те в редиците на най-добрите. Има, но как да стане това?... Проблем на партийната работа. Как чеснит опит да стане практика на всеки? Как в изпълнението на тази задача за постигането на определена цел да се създаде опит, който да послужи за модел, чрез който всеки сам да стигне до целта. Ето това е майсторлъкът в партийната работа.

В годините след конгреса в Плевенската окръжна партийна организация с помощта на редица институти и ведомства и най-вече с редакцията на сп. „Партиен живот" се направи много за създаването и внедряването на положителния опит. Работата се извършва в две направления: „Изучаването и прилагането на [illegible] и наш опит", „Съвременно [illegible] опит"

Как на практика се осъществява тази дейност?

Стане ли дума за съветски опит, трудещите се от Плевенско винаги отправят поглед към побратимената област Ростов на Дон. Няма колектив в окръга, който да не изучава опита на сродно предприятие от там. Как постъпва градският комитет на БКП в Червен бряг?

За изграждането на дееспособни колективи комитетът отдели специално внимание на ръководителите на низовите производствени звена. Тези командири на производството в града са над 350 души. Сред тях се срещат представители на няколко поколения. Едни са с по-малко образование, но с голям житейски опит, други имат специална подготовка, но им липсва опит. Голяма е ролята на тези кадри за изпълнението на плана и възпитанието на работниците. Това накара ГК на БКП да отдели специално внимание на работата си с тях. С помощта на съветски специалисти и опита на Минския тракторен завод се организира съревнование за спечелването на званието „Майстор възпитател".

В основата на минския опит са изградените съвети на майсторите, които действуват като обществени органи. Те помагат на административното и партийното ръководство за изпълнението на насрещните планове и възпитанието на работниците. Членовете на този орган се избират на общо събрание на майсторите и работниците с най-висок разряд. Съветът осъществява своята дейност под ръководството на партийните, профсъюзните и стопанските ръководства. Решенията му са задължителни за всички майстори.

Всеки майстор се стреми да познава добре състава на бригадата — произхода, образованието, семейното положение, перспективите на развитие на всекиго и пр. Наред с това негов дълг е да вниква във всекидневието на подчинените си, да живее с техните радости и болки. Само така той може успешно да изпълнява възпитателните си функции като ръководител на колектива.

В края на годината всеки майстор докладва пред партийното и стопанското ръководство как бригадата е изпълнила плана си, колко от нейните членове са завършили или продължават своето образование, колко са преминали в по-горен разряд, колко не са нарушили трудовата и технологичната дисциплина и др.

С помощта на окръжния комитет на БКП бюрото на градския комитет на Партията в началото на 1974 година приеме решение за експериментирането на този опит. Разработен бе кодекс за работата на съвета на майсторите. Под ръководството на първичните организации този опит се експериментира в четири предприятия на града — завод „9-ти май", ЦНСМ „Берлин", фабрика „Щастливо детство" и ЗЕЛ „Н. Й. Банчоров". В тези предприятия се организира широка разяснителна работа с майсторите. Градският комитет на БКП чрез [illegible] ръководители, които бяха [illegible] на [illegible] семинар. Партий-

Digitized by Google

ните организации дадоха поръчения на комунистите за работа в съвета на майсторите.

Бюрото и секретарите на комитета отблизо следяха работата по внедряването на опита. Организирана бе среща с партийния, стопанския и профсъюзния актив и с всички низови ръководители от града. Там бе оценена досегашната дейност и споделено онова, което се извършва в четирите предприятия.

След това бюрото на ГК на БКП обобщи резултатите и прие решения за усъвършенстуването на работата.

При създаването на собствен опит окръжният и другите партийни комитети и първични организации се ръководят от конгресните решения и мисълта на др. Тодор Живков, изразена пред Националното съвещание с първенците в производството, че задачата сега е да се търси и поощрява онова, което има масов характер. То да се обогатява с опита на други челници, от всички да се вземе новото, което е най-доброто и с комплексен характер на действие и върху тази основа да се получава нещо по-съвършено.

За осъществяването на тази задача се прие специално решение. С него се цели да се залага, извежда и популяризира положителният опит в дейността на партийните комитети и организации. Със самото решение е утвърдена програма, която помага да се решават успешно няколко основни неща като: „По-настойчиво да се търси и прилага положителното в дейността на партийните комитети и организации", „За ликвидирането на стихийността в приложението на положителния опит и поставянето работата в тази насока на здрава организационна основа" и др.

В програмата и решението е записано отделни партийни комитети и първични организации да създадат опит. Определени са и специалисти, които трябва да оказват нужната помощ. На градските комитети са възложени различни задачи в това направление. В Плевен например е поръчано да се изведе опит — за издигането активността и самодейността на първичните организации, в Левски — по самоотчета и атестата на комуниста, в Никопол — по партийното ръководство на съревнованието, в Червен бряг — по намаляването заседателщината и книжността в работата, в Белене — по ръководството на първичните организации в зеленчукопроизводството, в аграрно-промишления комплекс в с. Пордим и Нефтохимическия комбинат — по партийното ръководство на Комсомола и т. н. Общо в 13 партийни комитета и 17 първични организации се работи успешно по различни проблеми.

И най-добрите програми биха се превърнали само в хубаво пожелание, ако те не станат реалност. Затова отдел „Организационен" и кабинетът по партийно-организационните въпроси в окръжния комитет на БКП системно помагат и контролират работата в комитетите и организациите."

ВЕСТИ

● Градският комитет на БКП в Любимец, Хасковски окръг, на свой пленум обсъди въпроса за социално-психологическия климат в града и трудовите колективи.

В доклада и в изказванията бе направен анализ на постиженията и слабостите в отделните колективи. Приети бяха решения за бъдещата работа в тази насока.

● Бюрото на окръжния комитет на Партията в Перник обсъди и прие перспективен план за структурата, формите и съдържанието на марксистко-ленинското обучение на номенклатурните кадри, на комунистите, безпартийните активисти и пропагандистите от окръга за периода 1976—1980 година

● Окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП в Перник на пленум обсъди въпроса за задачите, които произтичат за комисията от решенията на Единадесетия конгрес и Юлския пленум на ЦК на Партията. По разглежданите въпроси бяха приети конкретни решения.

● Общинският комитет на Партията в Тръстеник, Русенски окръг, организира разговор в първичните организации на тема: „Дисциплината и отговорността на комуниста". На сбирки в партийните групи бе направена оценка на състоянието на трудовата, технологичната и финансовата дисциплина в отделните производствени единици. Обсъдени бяха въпросите за личния пример на комунистите и мерките, които вземат ръководните кадри, за да се повишава чувството за отговорност у всеки.

● Комунистите в с. Беляново, Русенски окръг, изслушаха информация за изпълнението на решенията на годишното отчетно-изборно събрание на първичната организация и как се осъществяват въпросите, повдигнати от партийните членове.

Digitized by Google

ПРОТОКОЛ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

На 21 юли 1976 година във Варшава **Петко Русев и Игор Лопатински**, главни редактори на списанията „Партиен живот" — България и „Жиче партии" — Полша, подписаха протокол за сътрудничество между двете редакции. При подписването на срещата бяха и другарите: К. Рокошевски, Кристин Домброва, Б. Суйка и от посолството на НР България Г. Георгиев.

В протокола е записано, че за да се разширява по-нататък сътрудничеството между редакциите на двете списания, за укрепване на връзките между тях и за всестранно запознаване на читателите на сп. „Партиен живот" и сп. „Жиче партии" с опита на Българската комунистическа партия и Полската обединена работническа партия в строителството на развито социалистическо общество, редакциите на двете списания поемат задължението:

1. Да увеличат още повече на страниците на двете списания информационните и публицистичните материали, които отразяват опита и дейността на БКП и ПОРП.

2. Да правят периодични обмен на редакционни планове, което ще даде възможност да се установи по-тясно сътрудничество и взаимодействие при осветляването на проблемите и опита на БКП и ПОРП в областта на партийното строителство.

3. Да разработят съвместно въпроса за качеството и ефективността на партийно-организационната работа и да отпечатат материали едновременно в двете списания.

Наред с това двете редакции се задължават още:

До края на 1977 година да публикуват на страниците на своите списания по пет материала за опита на двете братски партии; да обменят планове, информации и други печатни материали, които интересуват двете редакции; да съдействуват за написването на статии и да осигуряват интервюта от ръководни партийни дейци за нуждите на другата редакция.

До края на 1977 година сп. „Партиен живот" ще публикува преглед на сп. „Жиче партии" по партийно-организационни въпроси. Редакцията на сп. „Жиче партии" ще информира своите читатели за съдържанието на сп. „Партиен живот".

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СЪЗНАНИЕ И СОЦИАЛНА СРЕДА

Стойко Попов

В книгата се изяснява същността на категорията социална среда в съпоставка с някои други категории на историческия материализъм — обществено битие, обществена формация, обществото и др. Разглеждайки ролята на социалната среда, авторът обръща внимание на взаимодействието между социалната среда, наследствеността и дейността, а също на взаимодействието между социалната среда, потребностите и интересите при формиране съзнанието на личността. Тези проблеми са дадени в светлината на материалите на X конгрес на БКП и на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.).

ПРОФИЗДАТ

ДЕВЕТАТА ПЕТИЛЕТКА ЗА СЪВЕТСКИЯ ЧОВЕК

Ю. Канин

В брошурата се третира изключително актуалният проблем за осъществяване главната повеля на социалистическото общество — грижата за човека. Авторът дава богат материал в почти всички аспекти на социалната политика, от които личи огромният ръст на материалното и културното благосъстояние на съветските хора през деветата петилетка. Показан е опитът за решаването на проблемите по нарастването на обществените фондове, работната заплата, жилищното строителство, квалификацията, културата и т. н. Подчертава се също ролята на трудовите колективи за реализиране програмата за непрекъснато повишаване на жизненото равнище.

* * *

Профиздат публикува и книгите: **„Организация на социалистическото стопанство“** от **Дитер Грайхен, Лотар Роусцик, „Стимулите в социалистическото съревнование“** от авторски колектив, **„Герой“** — очерци за герои на социалистическия труд — сборник.

ИЗДАТЕЛСТВО «ХРИСТО Г. ДАНОВ»

ВЕТРОВЕТЕ НА БЕЛИЯ СВЯТ

Димитър Кралев

В своите новели авторът повдига важни проблеми из живота на трудовия колектив. Със средствата на художественото слово той прави анализ на мъчителната борба, която непрекъснато се води в душата на новия човек — строителя на социализма, за изкореняването на вредните нравствени наслоения, останали от миналото.

ВОЕННО ИЗДАТЕЛСТВО

ОКОВАНИТЕ

Записки

Дамян Бърняков

Непосредственост и дух на сърдечна изповед лъха от спомените на Д. Бърняков. Свежо и увлекателно авторът описва вълнуващи случки и събития из антифашистката борба в Плевенския край, обрисува колоритни, чисти и възвишени образи на партийни и комсомолски дейци, на трудещи се и участници от пет гимназии, три затвора — Софийския, Пазарджишкия и Плевенския, от много полицейски участъци. Като скъп завет звучат авторовите думи: „Нека тия, които идват след нас, знаят, че борците не бяха потребители, а съзидатели, които участвуваха в романтиката и ужасите на революцията без резерви и без страх.“

Digitized by Google

ПРИНОС КЪМ ИСТОРИЯТА НА СОЦИАЛИЗМА В БЪЛГАРИЯ

Партиздат поднася на българските читатели това юбилейно издание по случай 120 години от рождението на Димитър Благоев и 70 години от първото издаване на „Принос към историята на социализма в България". Преди седем десетилетия в този забележителен труд за пръв път бе системно разгледана от позициите на историческия материализъм историята на българския народ. Изиграла ролята на незаменимо идейно оръжие в безкопромисната борба срещу всички и всякакви разновидности на опортюнизма, книгата е блестящ пример за творческо прилагане на Марксовата теория при обясняването на историческите факти и явления, пример на висока принципност и класово-партиен подход при оценката на всяко по-значително събитие, свързано със съдбата на българската работническа класа. „Принос към историята на социализма в България" е ярко свидетелство за една отминала епоха. Същевременно той е актуален труд, в който съвременният читател ще намери изчерпателни отговори на редица въпроси, свързани не само с миналото на нашия народ, но и с днешното му настъпателно движение към върховете на комунизма.

ДИМИТЪР БЛАГОЕВ — БЕЛЕЖИТ ТЕОРЕТИК И РЕВОЛЮЦИОНЕР

СБОРНИК НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ ПО СЛУЧАЙ 120 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО МУ

Трудът „Димитър Благоев — бележит теоретик и революционер" е дело на изтъкнати учени от България и СССР. Въз основа на задълбочено проучване на теоретическото наследство и революционната дейност на Димитър Благоев — основател и пръв ръководител на Партията в течение на повече от три десетилетия, авторите са стигнали до редица интересни изводи за неговите възгледи и огромната му заслуга към българското и международното революционно работническо движение. В отделните студии е изяснен процесът на оформянето на Д. Благоев като революционер марксист, ролята му в изграждането на революционно-марксистка партия на българския пролетариат, за внедряването в нея на онези ценни добродетели, които я направиха своеобразно революционно марксистко течение в интернационалната социалдемокрация, близко и родствено на болшевизма. Специално място е отделено на теоретическата борба на Благоев в защита на Марксовото учение, против буржоазните и дребнобуржоазните идеолози, против опитите на опортюнистите да ревизират марксизма. Разбиранията на Благоев за историческата роля на българската работническа класа са намерили място в редица студии. Показана е една от най-характерните черти на основоположника на Партията — неговият пролетарски интернационализъм.

20700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

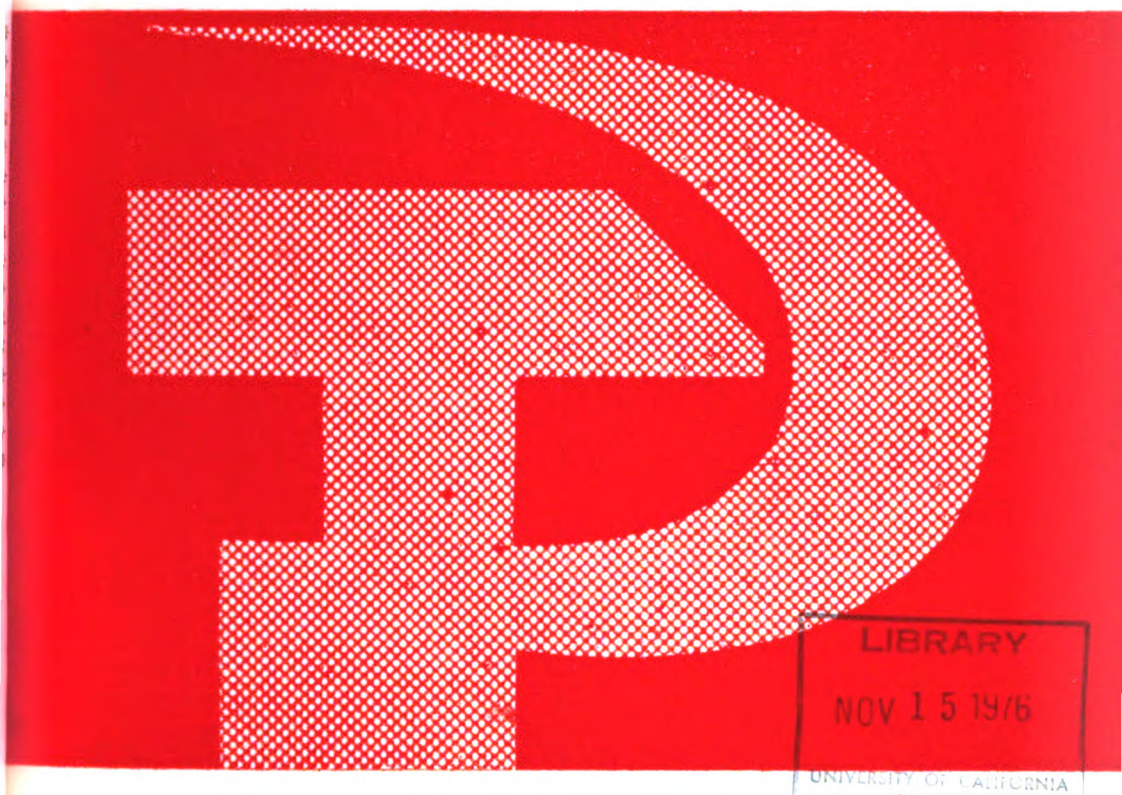

LIBRARY
NOV 15 1976
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

(Partien zhivot)

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, СЕПТЕМВРИ 1976 ГОДИНА 13

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 13

СЕПТЕМВРИ

★

година XX

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Широк път на критиката 3

* Европа на мира и социалния прогрес 9

КОНГРЕСНИТЕ РЕШЕНИЯ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Д. Бянов — Идеологизация на всички обществени дейности . . 15

Г. Цонков — Идеологически и психологически проблеми на реконструкцията и модернизацията 21

С. Тодоров — Трудовият колектив и възпитанието на личността . 27

П. Трендафилова — Агитпропът 35

П. Бабукова — Нашият опит 39

П. Петков — Резултатна форма 42

Х. Георгиев — Слушател — тема — лектор 46

Качество и ефективност

В. Костадинов — Единен фуражен баланс 48

Д. Минчев — Вярна позиция 51

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

Н. Иванов — Някои страни от методологията на организационната работа 55

И. Мичев — Борба за истински новото 62

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Н. Горячко, Н. Жилинский, З. Потапович — Кого да считаме победител? 66

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

С. Димитров — Политическият подход 70

Й. Хаджиев — Комитетът заседава 75

Digitized by Google

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

К. Цачев — В очакване на утрото 79

НАША БЕЛЕЖКА

А. Огнянов — Държавни коли за лични нужди 54

ГЕРОИЧНА ЛЕТОПИС

Н. Петров — Незабравими, радостни дни 83

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

П.Русев — Отвъд Дунава 87

КРИТИКА И КНИГОПИС

Р. Камбурова, А. Стамболиев — От вечно бистрия извор . . 89

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

Б. Георгиев — На по-високо равнище; Системни грижи . . . 93, 95
М. Дакова — Насоката 95
И. Илиева — „Гарантирам отлично обслужване“ 96

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА 78

ВЕСТИ 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков** (отговорен секретар), **Л. Пирончев, П. Радев** (отговорен секретар), **М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чашкова**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева
Пор. № 2604 Тираж 50 000 екз. Формат 70×108/16 Подписана за печат на 6. IX 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ШИРОК ПЪТ НА КРИТИКАТА

В началото на август бе публикувано решение на Политбюро на ЦК на БКП за подобряване на критиката в средствата за масова информация. То има голямо значение за изпълнение на решенията на Единадесетия конгрес, на който се постави задачата да се разгръщат широко критиката и самокритиката в цялото общество.

* * *

Ролята на критиката и самокритиката като една от закономерностите на развитието на социалистическото общество и на обществения прогрес е широко известна. Пред Единадесетия конгрес другарят Тодор Живков изтъкна, че те са „необходимо и ефикасно средство за своевременно откриване на назряващите проблеми, за преоценка на остаряващите форми и механизми в обществения живот, за преодоляване на старото и стимулиране на новото, за борба с отклоненията от социалистическите норми"... „Без да се самокритикува — изтъкна той, — социалистическото общество не може да се обновява. Поради това степента на развитието на критиката и самокритиката е критерий за зрелостта на самото социалистическо общество."

Още в конгресните материали бе подчертана огромната роля, която имат в това отношение средствата за масова информация и пропаганда, и се предложи да им се предоставят по-големи права да критикуват и да изискват от критикуваните отговор и практически действия. С решението на Политбюро на ЦК на БКП това указание на конгреса се конкретизира и се претворява на дело. То дава на вестниците и списанията, на телевизията и радиото наистина широки права. Съшевременно им възлага и по-голяма отговорност в борбата срещу недъзите в нашия живот, издига тяхната роля в системата на социалното управление. По своя характер решението е основа за по-широкото използване на критиката и самокритиката като средство за подобряване на работата, за изпълнение и преизпълнение на решенията на Единадесетия конгрес. Сам Централният комитет на Партията с Юлския си пленум даде пример какво значи да се използват те като активна движеща сила за ускоряване на обществения прогрес. Решенията на пленума раздвижиха умовете и сърцата на комунистите и милионите трудещи се у нас, подтикнаха ги още по-активно и непримиримо да се

Digitized by Google

отнасят към недостатъците и слабостите в реализирането на политиката на Партията, да се изявят като съзнателни и неотстъпни борци за разкриване и впрягане на всички резерви за ускорено изграждане на развитото социалистическо общество.

Партията придава такова голямо значение на критиката в средствата за масова информация и пропаганда поради огромната им роля в живота на обществото. Те всеки ден свързват и Партията, и органите за управление с масите. Въвличат в критиката най-широки слоеве от народа, подпомагат комунистическото им възпитание и стимулират обществената им активност. Правят ги активни участници в процеса на управление. Придавайки на критиката обществен характер, те оказват особено голямо въздействие на критикуваните. С новото решение Политбюро задължава да се засили тази дейност, което ще издигне авторитета и влиянието им сред народа, тяхната организаторска и възпитателна роля. Сега те имат и права, и задължения да превърнат критиката в постоянно и още по-силно свое обществено оръжие в служба на обществените интереси, като помагат за аналитичното осмисляне, обогатяване и обновяване на нашия опит, като водят борба срещу застоя и самодоволството, срещу самоуспокоението, за възпитание на всички в дух на висока принципиалност и неудовлетвореност от постигнатото.

Такъв е духът на партийните изисквания сега, след Единадесетия конгрес, след Юлския пленум и решението на Политбюро на ЦК на БКП за критиката в средствата за масова информация. Непримиримост, неудовлетвореност, борбеност. Който не разбере този дух и не преустрои работата си в тази насока, не е в крак със сегашните партийни изисквания. Издига се ролята на субективния фактор в обществените процеси.

* * *

Вестниците, списанията, телевизията, радиото и кинохроника та и досега имат сериозни критични публикации и предавания. Някои от тях имат широк отзвук сред обществеността и допринасят значително в борбата срещу разхищенията на общественото богатство, безстопанствеността, бездушието и карнеризма, против проявите на консерватизъм и нарушенията и нарушителите на социалистическия морал. Много активна е ролята на многотиражките, радиоредбите, стенния печат. Сегашното състояние на критиката в средствата за масова информация обаче не отговаря на изискванията на съвременния етап от развитието на нашето общество.

Една от причините за това е, че често се вземат на прицел дребни, незначителни факти и низови ръководители, не се търсят докрай носителите на недостатъците и грешките. Партията изисква от журналистите необходимата гражданска и професионална смелост и решителност да разкриват бързо и своевременно истинските причини и главните виновници за допусканите нарушения и слабости, да се борят още по-смело срещу отрицателното в нашия живот и да разчистват пътя за утвърждаване на новото.

Изискването да се издигне мерникът на критиката не означава да се оставят някои недостатъци или техните носители извън обсега на общественото порицание. Напротив. Работата е обаче в това, главният огън да се съсредоточи към пропуските, които нанасят най-сериозни вреди на обществото и спъват неговото развитие. Но всеки недостатък е следствие от действието или бездействието на конкретни лица и органи. Затова обект на критика трябва да бъдат конкретните носители на недостатъците и грешките, независимо от ранга, който заемат.

Digitized by Google

Друга причина за ниската резултатност на критиката е, че тя понякога е плод на повърхностни проверки и поради това съдържа неверни факти. Такива случаи само принизяват авторитета на печата и доверието към журналиста. Изискването за високо качество и компетентност на публикациите налага преди всичко прецизност и вярност на фактите и въз основа на тях компетентен и дълбок анализ и разкриване на истинските причини и причинители на недостатъците. Не е достатъчно в критичния материал да има само 5 процента истина, за да го публикуваме. Всичко в него трябва да е истина, да е неопровержимо, точно. Тогава и критиката не може да се отмине, да се отхвърли. Един от пътищата за издигане на компетентността и верността на критиката, както се сочи в решението, е да се използват материали от проверки на органите за държавен контрол и се извършват съвместни проверки с тях.

Сериозна спънка за разгръщането на критиката в печата досега бе и отношението към нея от страна на критикуваните, остро осъдено в решението на Политбюро.

Трябва особено да се подчертае, че критиката в печата е преди всичко средство за помощ. Затова тя не цели и не бива да очерня кадрите, да подронва техния авторитет, да унизява човешкото им достойнство, да отрича. Тя трябва да сочи и изход какво и как да се измени, да съпоставя с образци, да подтиква към творчество. На нея е чужда клеветата, критикарството. Тя е добронамерена, изпълнена с доверие и уважение към хората. Но доверието и уважението към критикуваните съвсем не означава либерално отношение към носителите на недостатъците, липса на взискателност. Към престъпниците, крадците, лъжците, към онези, които нарушават законите и социалистическите норми на стопанисване и комунистическата нравственост, тя трябва да бъде сурова и безпощадна. С други думи — на всеки според заслугата! Такава критика е принципиална, партийна.

Не бива да се забравя, че критиката е двуостро оръжие. Черногледството, големите обобщения от единични и незначителни нетипични факти носят вреда. На нас ни е нужна критика, която утвърждава и развива социалистическия начин на производство и живот.

Повишаването на ефективността на критиката изисква преди всичко да се засили нейната превантивност. Разбира се, изобличаването на вече разкрити и осъдени деяния също е полезно, защото се изваждат на обществен показ виновниците за едни или други нарушения. Го има значително възпитателно въздействие, изостря бдителността. Но за да бъде критиката не както казва народът „след дъжд качулка", тя трябва да бъде плод най-вече на собствена проверка. Така ще се издигне ролята на печатните издания в своевременното разкриване и решаване на назрелите въпроси, за преодоляване на старото и отрицателното. Същевременно изнесеното да има по-голяма значимост, че да помага и на други да избягват допуснатите отклонения.

* * *

Решението на Политбюро задължава острието на обществената критика чрез печата, телевизията и радиото да се насочи сега към слабостите и недостатъците в основните сфери на обществения живот и да съдействува за осъществяване на социално-икономическата политика на Партията, за възпитанието на социалистическата личност. Особено значение се отделя на следните шест направления:

— Да съдействува за премахване на причините, които задържат прилагането на новия подход при осъществяване на икономическата политика на Партията, които създават трудности при концентрация-

Digitized by Google

та, специализацията и модернизацията на производството, които ограничават разкриването и оползотворяването на резервите за повишаване на ефективността и качеството.

— Да помагат за отстраняване на всичко, което спъва творческата активност на трудещите се и на колективите в социалистическото съревнование за преизпълнение на плановете.

— Да разчистват пътя и да воюват за ускорено внедряване на постиженията на научно-техническия прогрес.

— Да се борят против безстопанствеността и разточителството, против пилеенето на обществени средства, материали, валута и трудови ресурси.

— Да съдействуват за отстраняване на отклоненията от ленинските принципи в областта на социалната политика, за правилното формиране и използване на обществените фондове за потребление; за насаждане на непримиримост срещу лентяйството и паразитизма, срещу безделниците.

— Да разобличават носителите на еснафски възгледи, нарушителите на социалистическата законност и морал, печалбарите, крадците, разхитителите.

Както се вижда, Централният комитет насочва средствата за масова информация към онези проблеми, които сега ще създадат максимални предпоставки за изпълнение на решенията на XI конгрес.

Изпълнението на това решение ще бъде един от главните показатели как редакционните колективи и журналистите изпълняват своя граждански и професионален дълг. То ще зависи в най-голяма степен от ръководствата и особено от работата на първичните партийни организации в редакциите. Те следва правилно да насочват, да обсъждат и отчитат как се изпълняват дадените права и задължения, какъв е ефектът от отправената критика.

* * *

В доклада пред конгреса и в решението се изтъкват две главни условия за широкото разгръщане на критиката като движеща сила в нашето обществено развитие. Едното е инициативата, примерът и всестранната подкрепа на ръководните органи. Без това никаква критика и самокритика не са възможни. Другото е активната роля на първичната партийна организация и нейното бюро. Каквито са критиката и самокритиката в партийната организация, такива ще бъдат и в останалите сфери на обществения живот. Въпреки че средствата за масова информация имат своя голяма и самостоятелна роля, критиката в тях също зависи до голяма степен от начина, по който реагират на нея партийните и държавните органи и ръководните дейци. Затова в решението на Политбюро се възлагат редица задължения както на министерствата и на другите централни ведомства, така и на местните държавни и стопански органи, на партийните комитети и организации.

Критикуваните са задължени в срок от един месец да отговорят на редакцията и да изразят отношението си към отправената критика. Ако редакцията не получи отговор или пък не е удовлетворена от полученото обяснение, тя може и трябва да отнесе въпроса пред висшестоящата организация, да извърши нова проверка или пък да вземе други целесъобразни мерки, каквито счете за необходими. Така едновременно се разширяват пълномощията на печата и се възлага голяма отговорност на критикуваните. Спазването на тези две изисквания ще помогне да се отстрани недопустимото пренебрежително и формално отношение към критиката, още повече пък за лековатото и необосно-

Digitized by Google

ваното ѝ отхвърляне. За да се осигури наистина нейната висока действеност, много важно е след известно време средствата за масова информация да се върнат отново към своя обект, за да видят какви изменения са настъпили, а не да се задоволяват само с получения отговор и уверения, че „са предприети необходимите мерки".

Решението предвижда и други, и то много важни действени гаранции за издигане ролята на критиката в печата, радиото и телевизията. Най-отговорните административно-стопански ръководства — министерствата и другите централни ведомства, са задължени да регистрират критичните бележки и да ги снемат от отчет тогава, когато са отстранени недостатъците и слабостите. Нещо повече. Най-важните критични материали ще се разглеждат от висшия орган на управление — Министерския съвет — по информация на Съюза на българските журналисти и Комитета за изкуство и култура. Той ще взема отношение към критикувани министерства и други централни ведомства и ще следи за настъпващите подобрения на работата.

Големи задължения са възложени на окръжните, градските, районните и останалите партийни органи и на бюрата на първичните партийни организации. Наред с обсъждането на отправяните критични бележки и на резултатите от тях те следва да приучат кадрите отговорно да се отнасят към критиката, включително тази в печата, и делово да отстраняват недостатъците. Естествено е те да поощряват и защищават журналистите, които добросъвестно изпълняват партийния и обществения си дълг, и да търсят отговорност, включително до снемане от работа на ръководители, които преследват за критика, неправилно реагират на нея или я задушават, като поставят собственото си себелюбие над обществените интереси.

Трябва да се разбере, че сега не може да бъде истински комунистически ръководител не само онзи, който не търпи критиката, бои се от нея или ѝ дава гръб, но и този, който не умее сам критически да преразглежда собствената си дейност. Умен и добър е не онзи, който не греши. Добър и умен е този, който умее да се поучи от грешките си и да подобри своята работа. Другият ръководител е заплашен от застой и самоуспокоение. Ето защо е много важна позицията, която ще заемат партийните органи и бюра. Чрез своя контрол и чрез възпитателната работа те ще окажат решаваща помощ, за да се използва широко и в полза на работата критиката чрез печата. Много важно е те да преодолеят напластеното у някои кадри и органи мнение, че не бива да се изваждат на показ недъзите, стремежът всичко да остане в домашния кът, защото иначе се уронва престижът на дейците. Добрият ръководител не бива да се плаши от откритата критика. Напротив, тя може да му бъде съюзник за подобряване на работата, да го предпази от грешни стъпки. Не бива виновните да се прикриват със защитна броня, а всеки да знае, че не е привилегирован да остане недокоснат от изобличителното ѝ оръжие, ако погазва обществените интереси и партийните принципи, че отговаря за своите деяния — добри или лоши, пред народа и Партията. Усилията на партийните органи и организации трябва да се насочат към позитивното търсене на причините за изнесените недостатъци и за тяхното отстраняване, към усъвършенстване на работата, а не към опровержение, към скриване на нещата, „за да не се излагаме". Решението на Политбюро задължава широко да се внедрява в живота критичният дух на Единадесетия конгрес, на Юлския пленум на Централния комитет, за да отстраняваме бързо явленията на малката правда, да тържествува голямата правда на нашия всестранен социалистически разцвет. От това социализмът и делото на Партията само ще спечелят. Състоянието на критиката и самокритиката ще бъде важен критерий за равнището на организаторската и политическата работа на комитетите и организациите.

Digitized by Google

* * *

Списание „Партиен живот“ често си служи с това остро оръжие, за да помага на партийните комитети и организации да подобряват своя стил, да усъвършенстват подхода на ръководните кадри.

През последните две години на страниците му са публикувани много критични материали за нарушаване на ленинските норми на партиен живот и принципи на ръководство, за недостатъци в стила, за сериозни пропуски в стопанското управление и пр. В тях за ръководно начало служеха изискванията на Партията с висока принципиалност, от партийни позиции да воюва за правдата, като се отнася доброжелателно, с уважение към кадрите и органите, като се стреми преди всичко да им помага. Отнася се непримиримо към отделни опити за критикарство. В бр. 3 от т. г. под заглавие „Анонимният клеветник“ бяха защитени кадрите от едно плевенско предприятие, подложени на несправедливо обвинение.

Общо взето партийните комитети се отнасят отговорно към отправената критика и вземат необходимите мерки за изправяне на посочените недостатъци. Най-характерен е примерът на партийното и стопанското ръководство в ДСО „Пирин“. Нашата статия „Веригата на отговорността“ (бр. 9 от т. г.) е разгледана и от двата органа и е препоръчано на всички колективи от системата да се запознаят с нея и си направят изводи. Надяваме се, че ще получим отговор не само за приемането на отправената критика, но и за резултатите от подобряването на работата.

Повечето от критикуваните обаче досега не отговарят на нашите публикации. Може би очакват, че по-добре е да се премълчи и остави в забрава изнесеното, вместо да се опровергава и вдига шум около него. Това е формално отношение към критиката, с което и ние недостатъчно сме се борили. Не са ни отговорили от градския комитет на Партията в Перник. В „Размишления от инструкторския стол“ (бр. 6, м. г.) разкрихме някои недъзи в стила и в дейността на партийните комитети и организации в Перник. Никой от критикуваните не счете за нужно да ни уведоми поне за отношението си към изнесеното. Останаха без отговор критични материали за нарушаване на принципите за даване на препоръки от Разградски окръг и за отношението към един работник от Циментовия завод в Златна панега, извършил героичен подвиг (бр. 7 от м. г.), за неправилно уволнена служителка от химическия комбинат „Свилоза“ в Свищов и за самоотчетите в кинематографията — район „Васил Левски“ (бр. 8 от т. г.) и други. Някои дори занимават други органи да проверяват отново изнесените факти и да ги оневинят, вместо да се тръгне по правия път за отстраняване на недостатъците. Трябва да се знае, че не са оправдани никакви опити за отхвърляне на критиката под маската на накърнено самолюбие и достойнство.

В духа на решението на Юлския пленум и на Политбюро редакцията ще прибягва в бъдеще още по-често до силното оръжие на критиката и ще постави на прицел по-сериозни недъзи в партийната работа и в основните сфери на обществения живот. Списанието ще предостави своите страници на партийните работници и на комунистите за принципиален критически анализ на дейността, за да помага още по-активно да се преустройва работата на всички партийни органи и организации, на ръководните кадри и органи в системата на социалното управление в духа на ленинските принципи, в духа на съвременните изисквания на Партията

Digitized by Google

ЗА ЕВРОПА НА МИРА И СОЦИАЛНИЯ ПРОГРЕС

Конференцията на комунистическите и работническите партии в Европа на 29 и 30 юни 1976 г. в столицата на ГДР — Берлин, е най-широката и най-представителната среща в досегашната история на комунистическото и работническото движение на континента.

Тя „не само показа порасналата роля на комунистическите партии в общия антимонополистически и антиимпериалистически фронт, но тя бе и нов израз на тяхната решимост да разгръщат на още по-широка обществена основа борбата за мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа" — подчерта в решението си във връзка с нея Политбюро на ЦК на БКП.

I

Берлинската конференция стигна до съгласувани общи възгледи, оценки и становища по най-актуалните проблеми на нашето време, които вписа в документа „За мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа". Това е реалистична колективна политическа платформа на братските комунистически и работнически партии за придаването на необратим характер на процеса на разведряването в Европа и света, за неговото развитие и задълбочаване и за всестранния социален прогрес в наши дни. В нея комунистите още един път се проявиха като най-последователните знаменосци на мира.

Още в първите редове на този документ конференцията констатира, че „в международното положение се извършиха съществени политически промени", които са резултат от „изменението в съотношението на силите в полза на мира, демокрацията, националното освобождение, независимостта и социализма" и от „засилването на борбата на народните маси и на широките политически и обществени сили".

В тази обстановка бяха решени важни проблеми, тровещи международния климат, включително и някои, останали още от времето на Втората световна война. Като оценява високо значението и положителните [illegible] на тези народи в света от Европейското съвещание за мир, сигурност и сътрудничество в Хелзинки, конференцията призовава на борба за последователно прилагане на всичките десет съгласувани принципа на мирното съвместно съществуване и за даване нов тласък на взаимоизгодното сътрудничество. Защото независимо от тази жизнеутвърждаваща тенденция „всеобщият мир още съвсем не е гарантиран", „разведряването още не е станало трайно". По пътя на надеждната сигурност и сътрудничеството „все още има сериозни прегради". Конференцията подчерта още, че „Политиката на империализма, неоколониализма и всички форми на гнет и експлоатация си остават главна заплаха за мира, независимостта и равноправието на народите".

Много голямо препятствие по пътя на разведряването все още е растящата по инициатива на милитаристичните кръгове на империализма надпревара във въоръжаването, което стигна до колосални размери. Така само през последните пет години (от 1971 до 1975 г.) военните разходи на страните от НАТО се увеличиха повече от два пъти, като за 1975 г. стигнаха 149 млрд. долара срещу 132 млрд. долара за 1974 г. Същевременно се поставят различни бариери на преговорите за съкращаване на военните сили и въоръжението в Централна Европа с цел да се получат военни предимства в ущърб на социалистическите страни.

Тъй че всичко това наново и напълно потвърждава, че именно империалистите са, които блокират процеса на разведряване, че НАТО продължава да е опора и оръдие на най-реакционните, милитаристични и консервативни сили в стремежите им да не допускат демократични преобразования в света на капитала и проводник на „студената война", а не защитник на западноевропейските страни срещу някаква си измислена „съветска опасност".

Враговете на разведряването все още се опитват да преминават в контранастъпление. Откритите привърженици на „студената война" сред тях с крясък призовават да се сложело край на разведряването и надпреварата във въоръжаването да про-

Digitized by Google

дължава. По-умерените из средите на империалистическата буржоазия пък се „ограничават“ със свързването на разведряването с опитите да се предизвика и постигне пробив в световната социалистическа система, да се отслабват позициите на националноосвободителното движение. А в създаващата се от едните и другите обстановка дори и сред реалистичните кръгове на буржоазните държавници се намират поддаващи се на тези внушения и отстъпващи пред натиска на военолюбците.

Но въпреки всичко това и в резултат от изменението на съотношението на силите на световната арена позициите на империализма значително отслабнаха и „той вече не е в състояние нито да залови историческите завоевания на социализма, нито да спре придвижването на прогресивните сили напред, движението за освобождение и независимост на народите“. На този въпрос в речта си в Берлин, която световната общественост оцени като най-забележителното събитие в срещата, се спря и генералният секретар на ЦК на КПСС Леонид Илич Брежнев. Той отбеляза: „Днес по-ясно от когато и да било се вижда, че империализмът не може повече да диктува на Европа нейната съдба. При определянето на тази съдба тежката дума принадлежи сега на социалистическите държави, на работническото и демократичното движение в страните на капитала. И именно тези сили имат решаваща заслуга за това, че Европа повече от тридесет години живее в мир.“

Призовавайки към постоянна бдителност срещу враговете на мира и социалния напредък, конференцията в Берлин очерта и основните цели на по-нататъшния ход на разведряването и на все по-пълното прилагане на принципите на мирно съвместно съществуване. В самия документ тези цели, задачи и мероприятия като стройна единна система са обособени в четири основни раздела, а именно:

1. За задълбочаване на процеса на разведряване по пътя на осъществяването на ефективни мерки за разоръжаване и укрепване сигурността в Европа.

2. Да се изкорени фашизмът, да се защити демокрацията и националната независимост.

3. За развитие на взаимноизгодно сътрудничество, за по-добро взаимно разбирателство между народите.

4. За мир, сигурност, национална независимост и социален прогрес в целия свят.

Всяка от тези основни цели е конкретизирана чрез комплекс по-конкретни задачи и практически стъпки, разкриващи в пълнота замисъла на всяка от тях и на всичките в цялата им съвкупност.

Комунистическите партии начертаха цяла система от ефективни мерки за прекратяване надпреварата с всички видове оръжие и преди всичко с ядрени и за разоръжаването, за забрана на разработването и производството на нови видове оръжия за масово унищожаване и нови системи такова оръжие. Те призоваха незабавно да се ликвидира опасността от ядрена война, чието избухване би било най-голямо престъпление против човечеството, и да се разработят мерки, които биха предотвратили случайното избухване на въоръжени инциденти и прерастването им в международни кризи.

Конференцията възприе и отстоя предложението, което СССР и другите социалистически държави вече години наред правят и което западните държавници отминават с мълчание, а именно едновременно да бъдат ликвидирани НАТО и Варшавският договор и като първа стъпка — техните военни организации. Така комунистите очертаха пътя за по-нататъшното развитие на разведряването във всички области и особено във военната област и изграждане на Европа като пример на зона на стабилен и траен мир.

Подробни, реално осъществими задачи и практически стъпки са начертани и в останалите раздели на документа.

Като поставиха на преден план задачата да се предпазят Европа и светът от опасността на ядрено унищожение и се върнат на позициите на сътрудничеството, комунистическите партии станаха изразители на жизнените интереси на всички народи. Защото нито една страна няма да загуби от победата на тази линия.

Берлинската конференция направи анализ на сегашното състояние на обществените сили и процеси в Европа и тенденциите на тяхното развитие.

Много важна особеност на нашето време е по-нататъшното задълбочаване на общата криза на капитализма, която обхваща всички основни сфери на капиталистическото общество — икономическа, социална, морална, политическа и идеологическа. А в условията на задълбочаващата се обща криза на капитализма до небивали размери след кризата от 1929—1933 г. се изостри и разрази поредната циклична криза в капиталистическите страни. Със своите типични характерни черти — хроничната инфлация, кризата и във валутната система на капитализма; растящото недоизползване на производствените мощности и безработицата, — с разложението и дълбоките сътресения „икономическата и социалната структура на капиталистическото общество влиза във все по-голямо противоречие с потребностите на трудещите се и на народните маси, а също и с изискванията за социален прогрес“. В тази обстановка монополистите и империалистите се домогват до реакционен изход от кризата с оглед само на своите класови изгоди и във вреда на работническата класа и на другите трудещи се, като се стремят върху техните плещи да стоварват бремето на тежките социално-икономически последици от нея. Израз на тези усилия е и лютата ненавист на най-реакционните антидемократични среди на империалистическата буржоазия и най-вече на тези от военно-промишления комплекс срещу разведряването, опитите им да върнат света в руслото на човеконенавистната „студена война“. Но сега вече се стесниха възможностите те да търсят и намерят изход от кризата в разпалване на нова война.

Digitized by Google

В тази обстановка по-бързо зрее осъзнаването на работниците и на другите трудови хора в света на капитала, укрепва решимостта им да отстояват антимонополистически и демократичен път на развитието в своите страни, да се борят за мир и социализъм. Те все по-добре виждат и разграничават интересите си от тези на експлоататорите и угнетителите. Засилва се стремежът за мир и всестранен обществен възход, идеите на социализма пускат все по-здрави корени в съзнанието на все по-широки обществени слоеве. „Кризата — отбеляза в речта си в Берлин генералният секретар на Френската комунистическа партия Жорж Марше — разкрива неспособността на политическите организации и на представителите на крупния капитал да разрешат която и да е от стоящите пред страната проблеми."

Конференцията разкри и посочи неразривната връзка между борбата за мир и класовата борба за социален прогрес. „Съществува тясна взаимна връзка между борбата за мир, разведряване, безопасност и претворяване в живота на принципите на мирно съвместно съществуване, за укрепване на взаимното доверие между народите и държавите и борбата за нови икономически и политически завоевания на трудещите се, за социален прогрес" — четем в документа на конференцията. А и още: участниците заявиха категорично, че „политиката на мирно съвместно съществуване, активното сътрудничество между държавите, независимо от социалния им строй, и намаляването на международното напрежение съответстват както на интересите на всеки народ, така и на прогреса на цялото човечество и в никакъв случай не само не означават политическо и социално статукво в една или друга страна, а напротив, създават най-добри условия за развитието на борбата на работническата класа и на всички демократични сили за утвърждаването на неотменното право на всеки народ да избира свободно пътя на своето развитие и да върви по този път, за борба срещу господството на монополите, за социализъм".

Тъй че, знаейки много добре, че социалните революции не могат да се изнасят от една страна в друга, марксистите ленинци едновременно си дават добра сметка, че самата борба за разведряване е борба и против износа на антидемократични и антисоциалистически контрареволюции, борба за създаването на по-благоприятни външнополитически условия и предпоставки по-успешно, по-бързо и по-пълно да протича и да се разгръща и многостранният обективен и непреодолим световен революционен процес в целия свят и следователно и във всяка отделна страна:

— за по-нататъшното икономическо, социално и политическо развитие на социалистическите страни и за все по-пълна реализация на възможностите, които социализмът има;

— за развитието и по-нататъшните успехи на движението за демократични преобразования и за социализъм в капиталистическите страни;

— за по-нататъшни успехи на национално-освободителното движение и за по-успешния напредък на новоосвободените развиващи се страни.

Едновременно в документа са посочени и главните сили, призвани и способни да постигнат осъществяването на тази цел: социалистическите страни и световната социалистическа система като цяло; работническата класа и работническото движение в света на капитала под ръководството на марксистко-ленинските партии; националноосвободителното движение и новоосвободените в резултат от него развиващи се страни. Никога силите на мира в Европа не са били толкова големи, с такива възможности заедно и успешно да се противопоставят на реакционните и милитаристични сили и да решат историческите задачи, пред които е изправен нашият континент.

Благодарение на своята същност, на развитието и укрепването си, както и на последователната си ленинска външна политика, социалистическите страни и световната социалистическа система като най-свидна рожба на международната работническа класа след Великата октомврийска социалистическа революция станаха най-важния, решаващия фактор и в борбата за предотвратяването на нова световна война, за международна сигурност, сътрудничество и разведряване. Социализмът и мирът са неделими. Социализмът е обективно условие и настойчива потребност на понататъшния всестранен прогрес на човечеството.

Особено важна роля сред социалистическите страни играят, а с развитието си още повече ще играят страните от СИВ — най-динамичният индустриален комплекс на нашето време.

Засилването на мощта и ролята на реалния социализъм в наши дни намира израз в отбелязаното вече изменение в съотношението на силите между двете световни системи на световната арена. То съвсем нагледно се вижда дори само в непрестанното нарастване на относителния дял на страните от световната социалистическа система в световното промишлено производство — от 10 на сто през 1937 г. на 20 на сто през 1950 г. и вече на около 40 на сто. А само делът на страните от СИВ от 18 на сто през 1950 г. се увеличи на 33,4 на сто през 1975 г., вече надхвърля относителния дял на САЩ и е 1,7 пъти повече от общия относителен дял на ГФР, Англия и Франция, взети заедно. Само СССР пък вече дава 20 на сто от световното промишлено производство, или толкова по обем, колкото през 1950 г. е било промишленото производство в целия свят.

Следователно световната социалистическа система създаде свой мощен материален потенциал. Благодарение на плановото ръководство на народното стопанство в света на социализма, на международното социалистическо разделение на труда и на многостранната и двустранната интеграция между страните от тази система, как-

Digitized by Google

то показа и отбеляза и неотдавнашната тридесета сесия на СИВ пак в Берлин, този потенциал на реалния социализъм непрестанно се развива и укрепва. Взет в диалектическото му единство и с принципната марксистко-ленинска международна външна политика на ръководещите комунистически и работнически партии в социалистичските страни и на социалистическите им държави, всичко това в своята съвкупност обяснява и обуславя и високия престиж, приноса и растящата роля на световната социалистическа система в световната битка за мир и прогрес, за демокрация, социализъм и комунизъм.

Особено важна роля сред социалистическите страни играе най-надеждната опора на упованията за свобода и социална справедливост — Съюзът на съветските социалистически републики. В лицето на СССР, под ръководството на КПСС, трудовите хора, експлоатираните и угнетените виждат най-пълното реализиране на вижденията си за справедливо и истинско напредничаво човешко общество. С ленинската си външна политика СССР се откроява и като най-последователен поборник за мир и мирно съществуване, като винаги отзивчив и безпределно щедър другар на борещите се за по-добър ден, против класовия гнет на капитала, срещу националното и всяко друго потисничество. С това страната на строящия се комунизъм си спечели не само любовта и дружелюбието на народите, но и враждебността на империализма и неговите глашатаи. Дори със самото си съществуване СССР респектира реакционните сили на империализма и внася увереност в редовете на неуморните радетели за мир и социален прогрес.

Незабравими в поредицата за разведряване остават „Мирната програма на КПСС", оповестена от XXIV конгрес на КПСС, и нейното продължение, така всестранно обосновано от XXV конгрес на КПСС.

Засилва се ролята и на работническата класа в капиталистическите страни — главна сила на общественото развитие, изразяваща интересите на всички трудещи се, интересите на социалния прогрес, общонационалните въжделения, както и борбата на другите демократични и антимонополистични сили. Расте ролята и на нейния марксистко-ленински авангард.

Под ръководството на братските партии в тези страни все по-широки обществени слоеве започват да осъзнават, че капитализмът е общество без бъдеще и следва да се замени с по-жизненото социалистическо общество, което е и по-висок етап във възходящото развитие на човечеството. А дълбочината, широтата и размахът на този процес се обуславят както от по-голямата активност на самата работническа класа във всяка страна, така и от марксистко-ленинската принципност и последователност на нейния комунистически авангард.

Във все по-влиятелна и важна международна сила се утвърждава и национално-освободителното движение, народите от развиващите се страни, извоювали и бранещи свободата и независимостта си, което потвърди и неотдавнашната им конференция в Коломбо. Те също дават активния си принос и в борбата за мир, сигурност, разведряване и сътрудничество на равноправна основа, в борбата против империализма, колониализма и неоколониализма.

Ето защо конференцията в Берлин приветствува внушителните победни стъпки на всички отряди на световния революционен процес, вдигнали се на самоотвержен поход за справедливост и всестранен социален напредък по всички краища на земята — историческата победа на народа на Виетнам, победите на народите на Лаос и Кампучия; събарянето на фашистките диктатури в Португалия и Гърция; отхвърлянето на колониалния гнет в Гвинея—Бисао, Сан Томе, островите Зелени нос и Ангола; провалянето на империалистическата блокада срещу социалистическа Куба и международното признаване на ГДР; нарастващата борба против наследниците на франкизма в Испания; порасналата роля на комунистите в някои западноевропейски страни, където борбата на демократичните и антимонополистичните сили става все по-целеустремена и резултатна.

Конференцията същевременно издигна гласа си в защита на чилийските демократи и патриоти, в подкрепа на народа и правителството на Ангола, на борбите на арабските народи и на народите от Южна Африка, Намибия, Зимбабве, на всички борци срещу колониализма, расизма и фашизма, на всички жертви на агресията. Тя призова чрез преговори да се ликвидират огнищата на военна опасност и за ненамеса отвън в делото на народите от Близкия изток, незабавно да се прекратят терорът и репресиите срещу комунистите и другите демократи в Уругвай, Парагвай Гватемала и други латиноамерикански страни. Братските партии заклеймиха расистското правителство на Южноафриканската република и призоваха да се спазва решението на ООН за ембарго върху търговията с расистките режими.

Единството и единодействието на главните революционни сили, заедно с всички други антимонополистически, антиимпериалистически и антиколониални демократични и прогресивни сили, за чието целеустремяване твърде много допринесе самата конференция в Берлин, е залог за всестранното преуспяване на борбата за мир и прогрес както в Европа, така и в целия свят. С това единство са се разбивали и тепърва ще се разбиват усилията да се връща призракът на „студената война", за която бълнуват и се напъват враговете на мирното съвместно съществуване от всички разновидности.

II

Конференцията в Берлин опровергава надеждите и опитите на реакционните сили да внесат разцепление в редовете на братските марксистко-ленински партии. Силата

Digitized by Google

на световния комунизъм е в тяхното единство, в общия им подход към коренните въпроси на съвременността, в интернационализма. Именно поради това и конференцията в Берлин записа в своя документ, че комунистическите и работническите партии в европейските страни „ще развиват своето интернационалистическо другарско доброволно сътрудничество и солидарност въз основа на великите идеи на Маркс, Енгелс и Ленин при строго зачитане на равноправието и суверенната независимост на всяка партия, ненамеса във вътрешните работи, уважаване на свободата да се избират различни пътища в борбата за прогресивни обществени преобразования и за социализъм. Борбата за социализъм в собствената страна и отговорността на всяка партия пред нейната работническа класа и нейния народ са свързани с взаимната солидарност на трудещите се от всички страни, на всички прогресивни движения и народи в борбата за свобода и укрепване на независимостта, за демокрация, социализъм и мир в цял свят."

С още по-голяма сила призивът за последователна и неотстъпна вярност към принципа на пролетарския интернационализъм прозвуча в речите на Леонид Илич Брежнев и Тодор Живков и на още редица други видни представители на братски партии в конференцията.

„Вярно, понякога чуваш въпроси: актуален ли е както преди пролетарският интернационализъм, не е ли остарял той? А някои изказват опасения: не означават ли призивите към укрепване на интернационалистическите връзки, обединяващи комунистите, стремеж да се създаде някакъв организационен център? — спря се на тези въпроси в речта си Л. И. Брежнев. — Странни опасения. Доколкото е известно, никой и никъде не издига идеи за създаване на такъв център. Що се отнася до пролетарския интернационализъм, т. е. до солидарността на работническата класа, на комунистите от всички страни в борбата за общите цели, тяхната солидарност с борбата на народите за национално освобождение и социален прогрес, доброволното сътрудничество на братските партии при строго спазване на равноправието и независимостта на всяка от тях — ние считаме: тази другарска солидарност, чийто знаменосец вече повече от сто години са комунистите, и в наше време напълно запазва цялото свое голямо значение. Тя бе и е мощно и изпитано оръжие на компартиите и въобще на работническото движение."

Същата категоричност изрази в речта си и председателят на Австрийската комунистическа партия Франц Мури: „По мнението на нашата партия пролетарският интернационализъм и самостоятелността, равноправието и ненамесата като основа на отношенията между комунистическите партии, не противоречат едно на друго, а са най-тясно свързани помежду си. Нашата самостоятелност, принципът на равноправието включват в себе си признаването на обективния факт, че Съветският съюз, като най-силна страна на социализма, че КПСС, като най-силна и най-опитна партия на международното комунистическо движение, играят особено важна положителна роля в международната класова борба, в борбата против империализма, за освобождението на народите, за мир и социален прогрес."

Жизнената сила на пролетарския интернационализъм извира от непротиворечивостта на интересите на работниците от всяка страна и от всички страни, тъй че в основата му лежат трайни и солидни обективни предпоставки, срещу които в края на краищата остават безсилни всякакви пъклени замисли.

Той се обуславя и от позициите на класовия враг, който въпреки своите противоречия се обединява в международен мащаб за борба срещу комунизма.

Свикването на конференцията на братските европейски партии говори за дълбокото осъзнаване на назрялата необходимост от солидарност и интернационализъм в редовете на самите марксисти ленинци, от нуждата да се сплотяват най-широки прогресивни сили срещу антикомунизма.

„Антикомунизмът беше и си остава оръдие на империалистическите и реакционните сили в тяхната борба не само против комунистите, но и против другите демократи и демократичните свободи — четем в документа на конференцията. — Тези сили разгръщат кампания против комунистическите партии и социалистическите страни, започвайки със Съветския съюз, против силите на социализма и прогреса, кампании, провеждани с цел да се дискредитират политиката и идеалите на комунистите в очите на народните маси, да не се допусне единство на работническото движение и сътрудничество на демократичните и народните сили." Затова пък понататък представителите на братските партии изрично подчертаха: „В интерес на стремежите на народните сили към прогрес и демократично развитие е да изолират и победят антикомунизма. Комунистическите и работническите партии ще действуват така, че тяхната политика и идеалите на справедливостта и прогреса, чиито носители са те, да станат във все по-голяма степен сила, съдействуваща за най-широкото единство на трудещите се и народните маси."

На този въпрос със същата загриженост и отговорност се спряха и редица от представителите на братските партии в конференцията. „Ние сме дълбоко убедени в това, че най-добре служим на интересите на нашия народ, когато активно противопоставяме на антисъветизма привързаността си към пролетарския интернационализъм и особено към съюза и дружбата с КПСС и с братските партии от другите социалистически страни" — заяви в речта си в Берлин председателят на Германската комунистическа партия Херберт Мис.

С голяма убедителност прозвучаха и с голямо внимание конференцията изслуша

Digitized by Google

думите и на първия секретар на ЦК на БКП Тодор Живков, които привлякоха вниманието и на световната общественост: „Както преди шест десетилетия, така и днес отношението към Съветския съюз и неговата Комунистическа партия си остава за нас, българските комунисти, най-сигурен критерий, пробен камък за вярност към комунистическия идеал. Затова ние не можем да отминем факта, че напоследък международната реакция прави отчаяни опити да раздухва антисъветизма като най-злостна проява на антикомунизма. Всеки опит на империалистическите кръгове за подкопаване на разведряването, всяка клевета срещу СССР и другите страни от социалистическата общност се подхваща трескаво от маоистите. Те не само стоят рамо до рамо с буржоазните идеолози, но и сами дават тон на антисъветските кампании и изстъпления. Те не подбират средства в стремежа си да изострят международната обстановка, да създадат атмосфера на военна психоза. Българската комунистическа партия решително отхвърля и осъжда антисъветизма във всичките му форми и проявления, откъдето и да идва той. В условията на мирното съзместно съществуване и на международното разведряване антисъветизмът е равносилен на престъпление спрямо народите."

БКП, всеки комунист и всеки социалистически труженик в НРБ като един застават зад всяка дума и на тази реч на другаря Живков, изтръгната от дълбините и съвестта на народа ни. Едновременно те развиват и устремяват към нови висоти българо-съветската дружба като интернационализъм в действие и отношения на всестранно сближаване и сътрудничеството между двата народа, техните държави и ръководните им партии.

Европа на мира и прогреса е дело на най-широки обществени сили. Затова наред с призивите за единството и единодействието на светозната арена конференцията отбеляза и приветствува диалога и сътрудничеството между комунистите и другите демократични и миролюбиви сили в отделните страни, в последователното отстояване на жизнените интереси на работническата класа и на всички трудещи се, като много важен въпрос на марксизма-ленинизма. Участниците в конференцията отбелязаха, че в това отношение е необходимо да се преодоляват недоверието и предубеждението, всякакви прегради, които стоят по пътя на сътрудничеството и усложняват борбата на трудещите се против монополистичния капитал, против реакционните и консервативните сили. Те приветствуваха насърчителните резултати от сътрудничеството между комунистите и социалистическите, социалдемократическите, християнските и други демократични сили в отделните страни. Едновременно представителите на братските партии напомниха, че те „отхвърлят всяка политика и мироглед, които по същество означават да бъде подчинена работническата класа на капиталистическата система".

Конференцията подчерта и волята на братските партии да укрепват редиците на своите партии и да разширяват връзките им с работническата класа и трудещите се.

Марксизмът-ленинизмът като наука и идеология е незаменимо идейно-теоретическо оръжие на комунистите и техните партии. Комунистическите и работническите партии, международното им движение са силни със съзнателността на своите редове, с усвояването на марксизма-ленинизма като дълбоко лично убеждение и ръководство за действие от всеки партиен и обществен деятел, от всеки комунист и от всеки съзнателен трудов човек. Като декларираха верността си към това учение, братските партии в Берлин насочиха към още по-ревностното му усвояване в редовете на всяка и на всички братски партии.

Актуалността на този въпрос се подсилва и от брътвежите на класовите врагове в условията на разведряване да се стигнело до „примиряване" и между идеологиите, на което те гледат като на контрабандно пропагандиране на несъстоятелната буржоазна идеология в израз на стремежа им да предизвикват идеологическа ерозия в средите на марксистите ленинци, да внесат разкол особено между управляващите и неуправляващите партии. Срещу тези намерения и опити важно значение има отношението, изразено към реалния социализъм, към опитите да се намали неговата притегателна сила. Конференцията допринесе и за развитие на формите и демократичните норми на взаимоотношенията между братските партии.

* * *

И тъй в Берлин вдъхновяващата си и властна дума казаха умът, честта и съвестта на нашата епоха!...

Налице е единно съгласувано становище по най-важните проблеми на Европа. От отзивите и становищата на марксистите ленинци и другите прогресивни хора от всички краища на земята скоро след конференцията стана ясно, че по значението си тя надхвърли рамките на континента и се утвърждава в съзнанието на хората като незаменим принос в борбата за мир и прогрес в целия свят!...

Сега всяка от братските партии на дело ще засвидетелствува верността си към колективно изработените становища. Вярна на своя интернационален дълг, под ръководството на своя ленински Централен комитет и изпълнявайки решенията на Единадесетия си конгрес, Българската комунистическа партия заляга и още по-ревностно ще се бори в интернационалните редици на комунистите в Европа и света за достигане на високите и благородни цели на мира и мирното сътрудничество между страните, за социален прогрес и социализъм.

Digitized by Google

Отпечатваме материали по някои въпроси на идеологическата работа.

ИДЕОЛОГИЗАЦИЯ НА ВСИЧКИ ОБЩЕСТВЕНИ ДЕЙНОСТИ

ДИМИТЪР БЯНОВ

Комунистическата идеология обосновава стратегическите и тактическите цели и задачи на Партията и нейната дейност в различните етапи на развитието на страната по пътя към комунизма.

В изказването си на пленума на окръжния комитет на Партията в Бургас през август 1975 г. др. Тодор Живков подчерта, че главните задачи в областта на икономиката, на развитието на науката и техническия прогрес през седмата петилетка и до 1990 г., на повишаване жизненото равнище на народа не са само чисто икономически, чисто научни или политически, те са в най-висша степен и идеологически.

Социалистическият обществен строй, реалният социализъм създава възможности непрекъснато да се развива икономиката, бързо да се усъвършенстват науката и техническият прогрес, постоянно да расте материалното и културното равнище на трудещите се. Но тези възможности се превръщат в действителност, когато се мобилизират умствените и физическите усилия на трудещите се във всички сфери на живота, когато хората придобиват не само по-голяма професионална квалификация, но и по-висока идейно-политическа съзнателност. Колкото по-убеден е човек в строителството на социализма, колкото по-висока е политическата му съзнателност, толкова по-голямо старание ще влага в своя труд. Тази диалектическа взаимозависимост между убедеността, съзнателността и действеността у всеки гражданин е главната цел на идеологическото въздействие. Този е смисълът на записаното в Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на Българската комунистическа партия и на обществените организации и движения. „Решително да се премине към конкретна и всекидневна практическа работа за **идеологизация на всички обществени дейности и всички сфери на обществената среда.**"[1] С други думи заедно с подобряване на съдържанието, формите и методите партийните органи и

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката за Единадесетия конгрес на Партията, Партиздат, С., 1976, с. 192.

Digitized by Google

организации да насочват вниманието си и към осигуряването на пълна идеологическа обезпеченост на дейността във всички сфери на нашия живот, за да стане идеологическата работа всеобхватна и което е по-важно — конкретна, а оттам и ефективна.

Когато говорим за идеологизация на обществените дейности, имаме предвид необходимостта да се подхожда от позициите на марксистко-ленинската теория във всички области на живота.

Какво на практика означава да се идеологизират напълно всички области на обществения, стопански и културен живот.

Хората решават съдбата на партийните предначертания. За всички дейности, във всички сектори на живота е необходимо да се мобилизират техните сили, умения, възможности. Това налага с тях да се води системна и разнообразна идеологическа дейност със средствата на пропагандата и агитацията, чрез печата, радиото и телевизията. Да се запознават със съдържанието, смисъла и значението на великите комунистически идеали, да се убеждават в правдивостта на политиката на Партията, в правилността на всяко партийно и правителствено решение, да се привличат най-активно и съзнателно с цялата си душа и сърце, с всичките си сили, с ума и труда си да участвуват в изпълнението на общонародните решения, мероприятия и задачи.

В. И. Ленин отбелязва, че при зараждането на Партията, когато стоеше въпросът авангардът на пролетариата да бъде привлечен на страната на комунизма, предно място се отреждаше на пропагандата. Обаче с развитието на революционните действия възниква необходимостта да се мобилизират и разпределят класовите сили на пролетариата в политическата борба. Тогава пропагандистките методи се оказват недостатъчни. Включват се и различни агитационни и организационни форми и методи за привличане на всички трудещи се на страната на комунизма и сплотяването им около Партията на работническата класа. Този извод на Ленин и днес не е загубил актуалността си.

Революционното обществено съзнание не възниква стихийно. То се изработва и формира у масите от Партията преди всичко чрез пропагандата на марксизма-ленинизма и формирането на комунистическото съзнание. А това е пряка и основна задача на **пропагандата.** Формирането на мирогледа, на революционното съзнание цели трудещите се и на първо място работническата класа да осъзнаят законите на историческия развитие, своите крайни цели и задачи, своето място в историческия революционен процес.

Задачата на Партията обаче е не само да формира революционния мироглед на масите, но и да възпитава у тях политическа съзнателност, да ги мобилизира активно да участвуват в осъществяването на нейната програма и политика, т .е. да ги подтиква към действия. Това се постига и със средствата на **масово-политическата работа,** на широката политическа **агитация**. Да се разяснява политиката на Партията в различните области, да се разкрива политическият смисъл на явленията в обществения живот, да се придава на различните факти социално-политическо звучене, да се подтикват хората към съзнателни и активни действия, това са главните цели и задачи на агитационната дейност. Политическата съзнателност е съставна част на революционното съзнание. У нас сега то придобива смисъла на социалистическо съзнание и представлява целенасочено осъзнаване основите на комунистическата идеология и политическо отношение на хората към социалната ни действителност. Социалистическата съзнателност се превъплъщава в активната дейност на всеки член на обществото за точното, вярно и качествено реализиране на поставените от Партията политически, стопански, културни и други задачи.

Идеологизацията на всички обществени дейности и всички сфери

Digitized by Google

на обществената среда е труден проблем. Това предполага с идеологическа дейност да се занимават не само отделите „Пропаганда и агитация“ на партийните комитети, не само отделни работници, които пряко и непосредствено са заети в организацията, ръководството и осъществяването на идейно-възпитателната работа, а без изключение всички: партийни и обществени организации, административни и стопански органи, ръководни дейци във всички области и сфери на живота, т. е. да се осъществи на дело записаното в Тезисите за Партията „Всеки ръководител от горе до долу следва да се изявява и като авторитетен политически деец, активен пропагандатор на марксизма-ленинизма и на партийната политика, отговарящ както за изпълнението на производствените планове и задачи, така и за правилното комунистическо възпитание на хората от поверения му колектив“[1]. Сега това в духа на Юлския пленум на ЦК на БКП означава партийните комитети и организации да насочват и контролират борбата на кадрите срещу примиренческото отношение към слабостите и недостатъците в колективите, които ръководят. Да проявяват взискателност към тях, със слово и дело да влияят за възпитанието на трудещите се; да изменят решително своя стил на ръководство, своето отношение към народното богатство, своето поведение към ония, които разхищават материали и средства, пилеят ги или не ги оползотворяват по най-ефективен начин. Да носят отговорност за прояви на безстопанственост, разточителство, нарушаване на ленинските принципи на стопанисване.

Партийните, държавните и стопанските ръководители, комунистите напоследък по-определено и по-ясно виждат своето място в идейно-възпитателната работа. Създадена е и по-благоприятна обстановка за довършване преустройството и прогнозирането на идеологическата дейност в духа на решенията на Единадесетия конгрес на Партията и Февруарския пленум на Централния комитет. Взаимодействието между обществена среда и идеологически процес се разбира по-добре и се взема предвид в идейно-възпитателната работа и в дейността на органите на социалното управление. Идеологическата работа вече се свързва по-тясно с живота. По своето идейно съдържание и насоченост сега тя по-пълно съответствува на най-значимите проблеми и задачи на социалистическото строителство и социалното управление, на възпитанието на новия човек и борбата срещу буржоазната идеология и ревизионизма.

Партийните, стопанските и административните ръководни дейци отделят все по-голямо внимание на идейното възпитание на колективите. Постигнато е подобрение в ръководството и управлението на идеологическата дейност. Сериозен успех представлява разработването на програми за идеологически кампании като конкретно приложение на програмно-целевия и комплексен метод. Такива програми бяха разработени от отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП за честването на 30-годишнината от победата над фашистка Германия, на 100-годишнината от Априлското въстание и др. Реализирането им даде добри резултати. Особено полезно и важно е сега да се използва този опит за системно пропагандиране и разясняване решенията на Двадесет и петия конгрес на КПСС, на Единадесетия конгрес на БКП и на Юлския пленум на Централния комитет на Партията. Да се обобщава, пропагандира и утвърждава положителното и да се разкриват съществуващите сериозни слабости, недостатъци и нерешени въпроси. Така ще се доведе докрай започналият процес на преустройство на идеологическия фронт.

В Тезисите за развитието на Партията се прави оценка, че бавно

---

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката за Единадесетия конгрес на Партията. Партиздат, С., 1976, с. 192.

Digitized by Google

се преустройстват някои важни звена на идеологическия фронт, че в немалка част от низовите поделения на Партията и обществените организации все още няма достатъчно яснота по въпроса за новия подход и конкретните пътища за практическото му приложение. Сериозно изостава идейно-възпитателната работа с отделния човек. Част от ръководните стопански и административни кадри на практика продължават да недооценяват идейно-възпитателните си функции и задачи. не са се превърнали във възпитатели и политически дейци. Срещат се прояви на технократизъм, на пренебрегване необходимостта от постоянна и конкретна масово-политическа и идейно-възпитателна работа с трудещите се по повод на важни стопански и други задачи. Има ръководители, които повече си служат с административни методи и подход. Все още не се вземат бързи мерки за по-тясното свързване на изучаването на обществените науки с идейно-възпитателната работа на Партията. Бавно се подобряват стилът и методите на ръководство на идеологическата работа. Не са преодолени рутината и примитивизмът, проявява се неумение принципните решения бързо да се трансформират в конкретни идейно-възпитателни действия, правилните разбирания за съвременния идеологически процес да се превръщат в реално негово съдържание. Всичко това пречи за реализиране процеса на идеологизацията. Предстоят годишни отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации. На тях ще бъде уместно тези проблеми да бъдат анализирани, да се потърсят пътища за отстраняването на посочените недостатъци. Те да станат обект на внимание и на партийните ръководства.

Как се осъществява идеологизацията? В специално решение на Политбюро на ЦК на БКП от 19 ноември 1975 година се казва: „Всяко основно решение или документ, особено на централните партийни, държавни и стопански органи, да се съпътствува, а често пъти и да се предшествува от широка и целенасочена политико-разяснителна работа сред актива и целия народ или сред отделни негови слоеве". Това всъщност е една от главните черти на демократизма на нашето общество. В решението се изтъква, че често пъти се вземат важни постановления и решения, публикуват се документи, без предварително да е предприета необходимата организаторска и идейно-политическа работа за тяхното идеологическо обезпечаване. Не са редки случаите такива постановления, решения и документи да се посрещат с неразбиране, с резерви и да дават повод да се формира неправилно обществено мнение и настроение. Какво е необходимо? Всички основни решения и постановления на централните и на местните партийни, държавни и стопански органи да се разясняват широко от съответните идеологически, организационни и стопански отдели на партийните комитети, обществените и стопанските органи и организации. Това е важно условие те да бъдат правилно разбрани и да се създаде благоприятна обществено-политическа атмосфера за тяхното изпълнение. Препоръчва се решенията на централните партийни, държавни и стопански органи, които имат важни политически и икономически последици за целия народ или за отделни слоеве, да се придружават с мерки за тяхното разясняване сред актива и населението. Когато обстоятелствата налагат, да се организира активна идейно-политическа работа сред населението и преди публикуването на решението. Налага се ръководителят винаги да се съобразява не със своите, а с общонародните интереси, с интересите на родината — да подхожда държавнически. Когато колективните ръководства или отделните ръководители вземат постановления и решения или издават заповеди и разпоредби, те винаги трябва да имат предвид, че тези постановления, решения, заповеди и разпоредби са адресирани до съответна група хора и че следва да бъдат добре аргументирани, ясно и определено да се изтъ-

Digitized by Google

ват целите и задачите, които се преследват с тях, да се посочват смисълът и значението им за обществото, за колектива и за отделния човек; да съдържат и определени възпитателни мероприятия и постановки.

Например как би могло по-пълно да се осигурят идеологически **Основните насоки за обществено-икономическото развитие на НР България през седмата петилетка (1976—1980 г.),** приети на Единадесетия конгрес на Партията. С организирано разясняване и популяризиране техния смисъл и значение следва да стигнат до всеки трудещ се в страната, защото с тях се очертава перспективата за нашето обществено-икономическо и социално развитие през следващите пет години; в тях са набелязани главните задачи, които ще решава нашата икономика за развитието и усъвършенстването на материално-техническата база на промишлеността, селското стопанство, транспорта, съобщенията и строителството и на тази основа ще се решава и проблемът за повишаване жизненото равнище на народа. Набелязаната програма за обществено-икономическото развитие на страната през седмата петилетка има жизнено значение за целия народ. Тя в основата си е икономическа, но има и политически, и идеологически аспекти. Поставените задачи в различните области ще се осъществяват от различни трудови колективи. Всяко предприятие, всеки АПК и пр. има свой план за седмата петилетка. Но всички заедно са отговорни за изпълнението й като цяло.

Задачата на административните, партийните, профсъюзните и комсомолските ръководства в министерствата, окръзите, в отделните промишлени, строителни и други предприятия, в АПК е да предприемат такава организаторска, пропагандистка и масово-политическа работа, че да разяснят плана за социално-икономическото развитие както за страната, така и за окръга и особено да запознаят колектива с конкретните задачи. При пропагандирането и разясняването да се изтъква решаващата роля на всеки отделен човек и на трудовия колектив за изпълнението на плана на предприятието, завода и пр., както и неговият принос за изпълнението на петилетката като цяло. Трудовите колективи да се насочват към разкриване на всички резерви и възможности за превъзпълнението на плана по всички показатели, за осъществяване на издигнатия от Единадесетия конгрес на Партията много важен лозунг „Качество и ефективност — ефективност и качество". Сега въпрос на чест и достойнство за всеки трудов колектив е да произвежда висококачествени изделия с ниска себестойност. Идейно-възпитателната и политическата работа следва да внушава буквално на всеки трудещ се, че от неговата качествена и ефективна работа зависи в най-голяма степен изпълнението на тази повеля на Партията.

Всеки от нас, когато отиде в магазина или на пазара, законно изисква стоката да бъде висококачествена и евтина. Но как може да се получи това, когато същият този купувач, когато се намира на производствената площадка, като работник произвежда лошокачествена стока с висока себестойност. Ясно е, че това е несъвместимо с нашия социалистически морал, с нашия социалистически обществен строй. Очевидно идеологическата работа, като съдействува постоянно да се повишава съзнанието за обществена отговорност у всеки трудещ се, спомага за качественото изпълнение на поръчаната му работа. Издига чувството му за достойнство, насочва го да отговаря за производствената дейност — своята, на цеха, на завода, на отрасъла. Разбира се, това изискване не се ограничава само до производствената дейност. То обхваща дейностите във всички сектори и сфери на нашия живот. Такова високо социалистическо съзнание е призвана да възпитава и да култивира у всеки труженик на социалистическа България нашата пропагандистка, агитационна и друга идеологическа работа, орга-

Digitized by Google

низирана и насочена от партийните, профсъюзните и комсомолските организации, както и от административните ръководители. Така тя не може да не доведе до положителни изяви.

Юлският пленум на ЦК на БКП идва като мощен двигател и ускорител за реализирането на тези проблеми. Духът на пленума изисква да се усъвършенствува стилът на партийните, държавните и стопанските ръководства и организации върху основата на ленинските принципи на стопанисване и тяхното последователно прилагане във всички сфери на народното стопанство, във всички области на нашия живот. Да се използват по-пълно производствените фондове и капиталните вложения, правилно да се разпределят и трудовите ресурси, в това число и административно-управленческия персонал, да се провежда строг режим на икономии на материали, валута и финансови средства. С това ще се създадат реални възможности да се изпълни предсрочно петгодишната програма по всички показатели, да се осъществи лозунгът на петилетката „Ефективност и качество — качество и ефективност".

Моралното и политическото въздействие на пленума за възпитанието в непримиримост към слабостите и недостатъците, в честност към Партията, държавата и народа, в дух на отговорност и високо социалистическо съзнание му осигурява неоценима стойност.

Принципите, които издига пленумът, имат за цел да се утвърждава и все повече да се усъвършенствува социалистическият начин на живот. А това е голям политически и идеологически проблем, свързан с историческото предимство на социализма, където грижата за човека е основното съдържание на цялата политика на Комунистическата партия.

Юлският пленум засяга всички области на нашия икономически, политически и идеологически живот. Неговите решения изискват идейно-възпитателната работа още по-здраво да се свързва с решаването на практическите задачи; да се води решителна борба за изменение на отношението на хората към труда, към социалистическата собственост, към обществените интереси; да се повишава социалистическата съзнателност на трудещите се и младежта.

Юлският пленум с голяма сила показва, че идеологизацията на всички обществени дейности е необходима и тя следва да се осъществява непрекъснато в целия ни политически, стопански, обществен и културен живот.

Много важен въпрос на идеологизацията е навременното запознаване на трудещите се с всички основни решения, задачи и въпроси, които поставят Партията и Правителството за осъществяване. Това е едно от главните изисквания към ръководството на идеологическата работа и към всички партийни, държавни и стопански органи. То е важна предпоставка за разгръщане на политическата и трудовата активност на всеки гражданин, на всеки колектив за реализацията на партийната политика. Заедно с това ще се преодоляват неразбирането и отрицателните настроения, които могат да се породят от ненавременното разясняване на приетите документи. Освен това навременното разясняване на решенията и поставените задачи е действена преграда срещу опитите на антисоциалистическата пропаганда да спъва и да пречи на нашето развитие.

Разпространението на идеологическото въздействие върху всички обществени дейности, върху всички сфери на обществения, стопанския и културния живот изисква преди всичко разбиране от ръководните дейци на идеологическия фронт, но и пълно разбиране от всички ръководители от различните области на живота, от всеки комунист, за да стане то дело на цялата Партия.

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА РЕКОНСТРУКЦИЯТА И МОДЕРНИЗАЦИЯТА

проф. д-р **ГЕНО ЦОНКОВ**

Реконструкцията и модернизацията на производството като стратегическа задача през седмата петилетка не е чисто технически или икономически проблем. Тя не може да се реши само с технически и икономически мероприятия, защото е извънредно сложно, многостранно социално явление. За съжаление в излязлата досега литература се изследват и обсъждат само техническите и икономическите проблеми на реконструкцията и модернизацията, а идеологическите, психологическите, социално-битовите и пр. се забравят. Може би това е последица от просветителския подход към идеологическата работа, но е факт, че нашите теоретици от идеологическите дисциплини не се заемат с изследването и теоретическата разработка на този проблем, психолозите — също.

Комплексността и многостранността на реконструкцията и модернизацията на производството като социално явление произтича от обстоятелството, че те са определена дейност на трудещите се при социализма, на производствените колективи в предприятията, заводите, АПК, ПАК и др. А всяка дейност на много хора в производството закономерно включва в себе си всички видове обществени отношения — икономически, политически, правни, национални, социално-битови, морални, естетически и др. Затова при реконструкцията и модернизацията се осъществяват на дело всички видове материални и духовни социалистически обществени отношения. Това предполага организаторите и ръководителите на тези дейности, ако искат да имат пълен (а не едностранен, частичен) успех, да обхванат и да управляват не само техническите и икономическите, а и останалите обществени отношения.

Реконструкцията и модернизацията на производството е изключително сложно дело. Затова то се нуждае не само от много сериозна, задълбочена и всестранна техническа и икономическа, но и от **идеологическа и психологическа подготовка.** Качествено новото оборудване на производството с високопроизводителна техника, въвеждането на принципно нова технология, организация и управление на процесите, масовото прилагане на високоефективни системи от машини на места влизат в противоречие с досегашните възгледи на хората за производството, с техния опит, квалификация, навици. Първостепенна идеологическа и психологическа задача на партийните органи и организации е да разрешат тези противоречия. Това е не по-малко важен проблем от техническите и икономическите, защото хората със своите знания и убеждения, възгледи и чувства ще извършват реконструкцията и модернизацията, ще работят с техниката и технологията. По принцип обект на идеологическо осигуряване са хората, които извършват тази дейност.

Digitized by Google

Това са ръководителите на предприятията, специалистите, работниците. Целта на идеологическата работа е да допринася да се издигне социалистическата съзнателност и отговорност на всекиго, за да се постигнат социално значими производствени, икономически, политически резултати. Обект на идеологическо проучване и оценка са и обществените отношения.

Опитът от извършената вече у нас реконструкция и модернизация на производството в редица заводи показва, че успешното решаване на тази задача е свързано с няколко идеологически по своята същност проблеми. Първият е: **да се изучи идеологически и психологически трудовият колектив.**

С идеологическия анализ, средства и методи ще се определи социалистическата съзнателност и идейната подготвеност на колектива да възприеме и разбере тази сложна и с огромно значение задача; ще се разкрият противоречията във възгледите и разбиранията; ще се открият доминиращите черти и качества на политическата, моралната, научната и др. подготовка на трудещите се да се справят със задълженията си, ще се изработи идейно-възпитателна стратегия и тактика на работа с всички членове на колектива.

С психологическите методи и средства ще се разкрие: психологическото състояние на колектива — чувствата и настроенията, с които се посреща вестта за реконструкция и модернизация на производството в предприятието; навиците и традициите на работата до момента; волевите качества, интересите, способностите на отделните специалисти, ръководители, изпълнители.

Практиката досега показва, че навсякъде се налага да се преодоляват трудни психологически и идеологически барнери. Успехи при реконструкцията и модернизацията на производството в редица заводи в София са постигнати и в резултат на широка идеологическа и психологическа подготовка, извършена от партийните комитети и организации. Те всестранно и продължително са разяснявали смисъла, целите и начина на осъществяване на реконструкцията и модернизацията, допринесли са да се преодолее страхът у някои хора от решителното и бързо навлизане на науката в производството. Едновременно партийните организации привличат към решаването на тази задача профорганизациите и комсомолските дружества. По всички важни въпроси те не само свикват събрания и изнасят лекции, но много внимание отделят на индивидуалната работа и психологическия контакт с всеки член на колектива.

Вторият е: **да се преустрои, да се реорганизира идеологически и психологически самият колектив.** Идеологическата страна означава да се изследват и анализират възможностите за реконструкция и модернизация на производството в даденото предприятие; да се направи съпоставка на техниката и технологията в различните страни, прогноза за тяхната трайност и развитие в бъдеще, сравнение на условията, в които се използват тази техника и технологии в нашите условия, анализ на нашите възможности за осигуряване на суровини и материали за този вид техника и технология и т. н. Всички тези и други въпроси не могат да се проучват без теорията и методите на познание на марксизма-ленинизма, без марксистки анализ и оценка, защото те са социални, решават се на базата на постиженията и на социалистическите, и на капиталистическите държави и образуват главното от условията, в които ще работи колективът. Идеологическата страна на този въпрос съдържа и изследването на самите специалисти и работници, техните знания, способности, трудови, политически, морални качества, техният мироглед, отношения и др. Затова е необходимо да се изработи прогноза за работата на колектива при новите условия.

Digitized by Google

Психологическата страна на разглеждания въпрос обхваща: изследването на психологическите качества на специалистите и работниците от колектива, за да се подберат хора с творческо мислене, фантазия, с наклонност да изследват, да търсят новото, да конструират, да проявяват активност и инициатива, да са енергични и упорити в преодоляване на трудностите, уравновесени по характер, твърди, устойчиви, с колективистичен мироглед, морал, склонни към сплотяване, обединяване, честни към колектива и т. н. Важно е да се прогнозира и психологическото явление, което ще оказват реконструираната и модернизираната техника и новата технология върху хората. Проблемът „човек—техника" в дадената ситуация е преди всичко идеологически и психологически проблем.

Предстои да се изработи конкретен план за реконструкцията и модернизацията на производството в дадено предприятие. Това също повдига редица идеологически и психологически проблеми пред партийния комитет и първичните организации. По начало всеки план за работата в условията на изграждането на развито социалистическо общество се създава в резултат не само на икономически, математически, статистически, технически и пр. анализ на процесите, които се планират, а и въз основа на дълбокото им идеологическо марксистко-ленинско проучване и анализ. Но у нас на не малко плановици и дейци в производството още много тежи технократическото разбиране на планирането, при което се пренебрегва идеологията и се подценяват човекът, социалните фактори. Юлският пленум на ЦК на БКП от 1976 г. посочи много грешки при проектирането, при планирането на производството, на оборудването, в които ярко изпъква липсата на марксистки мироглед, на диалектически подход на хората, които са ги допускали. Действували са като технократи. Не случайно Единадесетият конгрес на БКП призова партийните органи и организации на непримирима борба с технократизма.

Предмет на **идеологически анализ на плана** за реконструкция и модернизация на производството в дадено предприятие, на първо място, са въпросите за извършването на тази задача в неразривна връзка с най-големите и най-новите световни постижения на научно-техническата революция. Да се прецени перспективността на внасяното оборудване и технологии не само при съвременните условия и темпове на развитие, но и при бъдещите; да се види какви суровини изискват машините, имаме ли ги у нас, при какви условия ще ги доставяме, ако ги нямаме; да се разбере за дадено оборудване какви части от машините може да произведе и нашето машиностроене; да се оцени влиянието на новите машини и технологии върху околната среда, върху условията на труда и върху самите хора и т. н. са необходими и идеологически, и психологически методи и средства за анализ и преценка.

В правилното съставяне на плановете за реконструкция и модернизация на производството също има **идеологически и психологически проблеми.** Съставянето например на качествено разработени проекти, създаването на научна организация на строително-монтажните и други дейности не е само въпрос на технически и организационни мерки. Важна роля тук изпълняват идеологическият и по-конкретно мирогледният и политико-икономическият анализ на всички проблеми на проектирането и организацията на изпълнението на задачите, както и идеологическата целенасоченост на проектите и цялата дейност. Нито една обществена цел при социализма не може да бъде социалистическа по характер без идеологическия ѝ компонент. Юлският пленум на ЦК на БКП през 1976 г. обърна особено внимание на голямата отговорност, която поемат ръководителите при съставянето на плана. А съзнанието за отговорност е идеологическа и политическа категория. Това е идеологическата и по-

Digitized by Google

литическата позиция на научния работник, който прогнозира и разработва основните нормативи за съставяне на плана. Това е мирогледът, политическата и моралната доблест на специалистите и работниците, които преценяват реалността на планираните задачи, материално-техническото обезпечаване на работата за неговото изпълнение и пр.

В процеса на проектирането и организирането на реконструкцията и модернизацията е много важно постоянно да се поддържа високо идеологическото равнище на убедеността, а оттам и на поведението на кадрите, защото тези задачи изискват смела и доблестна критика на досегашната техника и технология, организация и методи на работата. Такъв е и духът на Юлския пленум на Централния комитет на Партията.

От идеологически анализ се нуждае и внедряването на научните и техническите постижения. Нужно е да се вникне при какви наши — социалистически, български, условия дадено научно и техническо постижение може да се усвои практически, за да даде ефект. А ефектът се преценява от позициите на такива критерии като производителността на труда, която ще се постигне, снижаването на себестойността и качеството на продукцията; значението на дадения вид производство, което ще се произведе с новата техника и технология за другите видове производство и за народното потребление, за удовлетворяване потребностите не само на нашата страна, но и на братските народи от социалистическата общност и т. н. Това може да стане по пътя на идеологическото изследване и представлява необходим елемент от процеса на внедряването на новата техника и технология.

Важен момент от реконструкцията и модернизацията на производството във всяко предприятие и завод е грижата на стопанското и партийното ръководство за повишаването на квалификацията и образованието на работниците и специалистите, за да овладеят максимално новата техника и технология и самото производство. Такава квалификация не може да се постигне само с техническо и технологическо усъвършенствуване, макар че то е жизнено необходимо. Наложително е по-висша квалификация: да се развие и обогати и научният мироглед, и икономическата и политическата култура на всеки трудещ се, да се усъвършенствува и моралът му. Такива морални качества като честност, инициативност, активност и любов към труда, всеотдайност, преданост към комунизма, самодисциплина и др. са изключително важни за успешното осъществяване на реконструкцията и модернизацията на производството. В процеса на квалификацията е нужно и психологическо закаляване, усъвършенствуване на психически качества като воля, оптимизъм и вяра в успеха, бързо и гъвкаво реагиране на всяко изменение, съсредоточеност и точност и др. Тези психологически качества се утвърждават и с помощта на професионалната и идеологическата подготовка. Юлският пленум на ЦК на БКП обоснова необходимостта от рязко повишаване на идеологическите качества на кадрите — мирогледни, политически, морални, естетически и др. Съчетани с професионалните им качества, те ще изградят новия тип ръководител.

Всичко това показва, че в квалификацията и усъвършенствуването на всички видове кадри, необходими за успешна реконструкция и модернизация на производството, е наложително да се включи в еднаква степен изучаването на новото в науката и техниката и марксистко-ленинската идеология, особено проблемите за развитието на социализма и комунизма. Искаме да подчертаем, че квалификацията и усъвършенствуването на кадрите в разглеждания аспект не е акция, не е еднократно или краткотрайно мероприятие. То е продължителна и системна работа, чийто краен резултат е: дълбоки специални знания и висока обща и идейна култура на кадрите. С други думи, щом реконструкцията и модернизацията на производството са постоянен, закономерен процес на развитие-

Digitized by Google

то на производителните сили в нашата страна на сегашния етап; то и квалификацията и идеологическото усъвършенствуване на кадрите следва да бъде устойчиво, постоянно. То е и следва да бъде закон в дейността на партийните органи и организации.

Реконструкцията и модернизацията на производството предполагат и особена **система на стимулиране** на специалистите и работниците, която също поставя важни идеологически и психологически проблеми пред партийните организации. Кое е особеното тук? За да бъде ефикасна, тази система трябва да е много гъвкава и целенасочена, да се отнася до най-сложните процеси и да формира максимална трудова и политическа, мирогледна и морална активност у работещите. На дело и докрай в нея да се свържат и взаимно да се проникнат материалните и духовните стимули, така че да не се стимулира личността, колективът материално, без да заслужава и политическо, морално и пр. стимулиране. Именно в разработката и приложението на материалните и духовните стимули, в тяхното свързване и сливане идеологическият анализ и преценка, идеологическите критерии и работа с хората трябва да играят водеща роля. А това зависи в най-голяма степен от работата на партийния комитет, на партийната организация, тъй като духовните стимули не бива да се свеждат само до похвали и даване на ордени. Главното е те да се проявят като топло и грижовно отношение към хората, като отношение на доверие, на другарство и политическо, мирогледно, морално единство. Да се превърнат в духовни стимули за работа самите отношения на ръководствата, на дейците към специалистите и работниците, методите и средствата за социално управление, обстановката за живот и дейност. Мощен стимул в този процес може да бъде създаването на обстановка, при която демокрацията, свободата за действие да се свържат с нетърпимостта към отрицателните прояви, с дисциплина и отговорност за поставените задачи. Реализирането на решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП през 1976 г. за подобряване на стимулационната система, за усъвършенствуване на обществените отношения и преодоляване на грешките и слабостите несъмнено много ще допринесе да се подобри идеологическата работа за мястото и ролята на стимулите в реконструкцията и модернизацията, за връзката и взаимодействието на материалните и политическите, моралните, естетическите, психологическите и пр. духовни стимули.

Редица идеологически и психологически проблеми възникват и при **контрола в процеса на реконструкцията и модернизацията на производството,** както и **при отчитането на резултатите.** Може би именно в контрола над тази сложна работа идеологическите и психологическите фактори играят най-голяма роля. Именно тук контролът трябва да стане политически и морален двигател на творческа активност и високо качество в работата. А това ще стане, ако във всичките си етапи този контрол е идеологически и психологически добре осмислен, ако е свързан не само с техническите и икономическите изисквания, а и с положението, интересите, квалификацията, политическите, моралните и културните качества на хората.

Психологическото въздействие трябва да съпътствува целия процес на реконструкцията и модернизацията. Психологическа подготовка и обезпечаване, както вече изтъкнахме, е нужна още при разясняването на задачата. Главното в този момент е специалистите и работниците не да се успокояват, че „всичко ще бъде добре", че и те „ще имат полза", както за съжаление често пъти се постъпва, а да се вдъхновяват и ентусиазират за работа, за търсене и постигане на нови решения. Няма ли вдъхновение и ентусиазъм в подобно сложно дело, това означава, че идейно-възпитателната работа на партийните организации и стопанските ръководства не е била добра. А вдъхновение и ентусиазъм в трудо-

Digitized by Google

вия колектив се създава, когато политически и морално са подготвени всички участници в реконструкцията и модернизацията, когато се създаде благоприятен социален климат за работа. А той в случая се формира от условията на труда, от материалното възнаграждение, от умелото ръководство, от грижата за всеки член на колектива и от взискателно, но справедливо отношение на ръководителите към специалистите и работниците.

Голямо значение за формирането на психологическите фактори за успешно осъществяване на реконструкцията и модернизацията на производството има създаването на творчески размах в работата. Мощни социални „механизми" за разгаряне на творчеството са социалистическото съревнование и рационализаторското движение; укрепване вярата у всеки член на колектива (а това е една от първостепенните задачи на партийните организации и стопанските ръководства за психологическо обезпечаване на реконструкцията и модернизацията). Постоянната информация на всички трудещи се за успехите в работата е мощно средство за развитие и укрепване на вярата в успеха.

Жизнено необходим фактор за психологическо обезпечаване на реконструкцията и модернизацията е другарската взаимопомощ, идейното и волевото единство на колектива в решаването на всички задачи. И особено важно е осигуряването на идейно и волево единство между ръководителите, специалистите и работниците. Това единство увеличава силите на колектива. Особено голямо значение тук има примерът на ръководителите — стопански, административни, технически, партийни, профсъюзни, комсомолски, примерът на комунистите. Майсторството в работата, организацията и дисциплината, твърдостта при преодоляване на трудностите, смелостта и инициативата, всеотдайността на тези хора действува психологически заразяващо, увлича всички.

Единадесетият конгрес на Партията и Юлският пленум на Централния комитет настойчиво изискват да се развива и обогатява положителният пример на ръководните кадри и комунистите в труда и в живота. Задачата на партийните органи и организации е да осигурят непрестанно повишаване влиянието на добрите примери на кадрите и непримиримо да се борят против отрицателните прояви, против нарушенията на законите, на политическите и нравствените норми за утвърждаване на комунистическо поведение и социалистически начин на живот.

* * *

Решаването на всички тези и много други идеологически и психологически проблеми на реконструкцията и модернизацията на производството е по силите на всички партийни организации. Това е въпрос за реализирането на изискването да се осигури качество и ефективност в партийната работа.

Digitized by Google

ТРУДОВИЯТ КОЛЕКТИВ И ВЪЗПИТАНИЕТО НА ЛИЧНОСТТА

СЛАВ ТОДОРОВ
инструктор в отдел „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП

Как се отразява трудовият колектив като своеобразна социална среда върху съдържанието и формите на идеологическата работа за възпитанието на личността, какви отговорности и задачи произтичат от това за партийната организация като политическо ядро на колектива? На тези въпроси ще се опитаме да отговорим.

Методологическа основа за разкриване влиянието на трудовата среда върху идеологическата дейност е съотношението на обективните трудови условия и партийната организация като субективен фактор в идейно-възпитателната практика. Взаимодействието субективен фактор — трудови условия оказва решаващо влияние върху характера и формите на идеологическата работа, в по-голяма степен определя нейната ефективност при възпитанието на личността. От тази постановка произтича основното направление при изясняването, анализирането и отчитането на трудовата среда, адекватното ѝ отражение от партийната организация и нейната идейно-възпитателна дейност.

КОЛЕКТИВЪТ — СРЕДА НА ЛИЧНОСТТА

Възпитанието на личността протича в конкретни трудови условия, независещи от субекта на идеологическото въздействие, предоставящи едни или други възможности за осъществяването на идейно-възпитателните цели на партийната организация. Февруарският пленум на ЦК на БКП (1974 г.) издигна **„ленинското изискване идеологическата работа да се съобразява с равнището на масовото съзнание, с особеностите на класовата и колективната** психология, **възрастовите и професионалните своеобразия, социално-типичните черти на личността и групите".** С други думи — да се разкрива и анализира реалната трудова обстановка, в която действуват колективът и отделната личност като обект на идейно-възпитателното въздействие, да се изучават особеностите както на този обект, така и на неговата трудова среда — особености, които се отразяват в механизмите, формиращи начина на мислене и поведение на личността.

Параметрите на идеологическите възможности за възпитанието на личността зависят от това, дали обективните трудови условия са благоприятни за осъществяването на планираните идейно-възпитателни задачи, или са неутрални към тях, или даже не съдействуват за възприемането на определени идеи от дадени групи и личности. Благоприятните трудови условия са предпоставка поднасяните идеи, лозунги и знания да се превръщат във вътрешни убеждения и мотиви за позитивно социално поведение, за творческа дейност, за повишена активност във всички сфери на живота в колектива. Същевременно, ко-

Digitized by Google

гато човек слуша едно, а в своето трудово обкръжение вижда друго, премълчават се трудности и нерешени въпроси, проявява се търпимост към рушители на дисциплината и т. н., той започва да се съмнява в достоверността на поднасяната му идеологическа информация. Затова **ефективно да се възпитава означава да се държи сметка за обективната действителност, която обкръжава хората, да им се говори истината.**

Изменението в трудовия колектив — на неговите социални структури и елементи, на съвременния трудов живот — се отразява на идеологическата работа, променя нейното направление.

В Стоманолеярния завод в Плевен се заговори за реконструкция. Реализирането й започна без необходимата идейно-психологическа подготовка на колектива. Затова в началния етап някои управленчески, производствени, социални, идеологически и социално-психологически проблеми смутиха хората. Получи са стъписване пред трудностите, неувереност в ръководството на колектива, увеличаване на текучеството, нарушаване на трудовата дисциплина, нарасна производственият брак, влоши се финансовото състояние и като следствие — спадна производството и работната заплата, затрудни се работата на потребителите на заводската продукция. Партийната организация бързо се съобрази с възникналите главно субективни противоречия и се зае да помага да се разрешават, да се формира в новите условия здрав нравствено-психически климат и по този начин да се създават благоприятни условия за разгръщане на производството и реконструкцията, а оттам и за идеологическия процес. Направи се преустройство в организацията на управлението и производството, внедри се вътрешнозаводската стопанска сметка. Подобри се и ръководството на социалистическото съревнование, като се организира всекидневно, седмично и месечно отчитане в бригадите, цеховете. По радиоредбата, в „Мълнии" се популяризираха постиженията на първенците. Нарушителите на дисциплината се изправяха пред колектива да отговарят за простъпките си. Засили се индивидуалната работа с хората за рационално използване на работното време. Този подход на партийната организация и заводските кадри мобилизира силите и енергията, знанията и опита на целия работнически колектив, на всяко производствено звено. В крайна сметка това допринесе реконструкцията да се осъществи със собствени сили. Успешно се изпълни насрещният план по всички показатели с намален брой работници, нарасна производителността на труда с 55 на сто, рязко се снижиха разходите на 100 лв. стокова продукция и себестойността на един тон стомана, преобладава ведра нравствено-психическа атмосфера в здрав и сплотен колектив.

Партийната организация, за да забелязва своевременно слабостите и недостатъците и бързо да ги преодолява, трябва да разполага с **достоверна информация за конкретните процеси, които се извършват в трудовата среда, да знае и решава ония въпроси, които вълнуват хората.**

В строителния комбинат в Плевен партийният комитет целенасочено проучва мнението на колектива. Партийните организации в комбината използват както изпитаните традиционни форми, източници и канали, така и съвременни методи. Една от сполучливите традиционни форми са срещите на ръководителите на комбината с малките колективи. Партийният комитет създаде стройна система. Преди срещата всеки ръководител поне половин ден обстойно се запознава с дейността на съответния колектив, изучава мненията и настроенията на хората, нерешените проблеми на обекта. Зададените въпроси, изразените мнения и критични бележки се завеждат на отчет и се вземат мерки за тяхното осъществяване. На следващата среща колективът се информира как са решени или се решават повдигнатите въпроси.

Digitized by Google

Ефективни канали за проучване на процесите, които се извършват в колектива, са и: постоянната връзка на партийния комитет с непосредствените ръководители, индивидуалната работа с тях, допитването до отделни колективи и хора по важни въпроси от разностранната дейност на комбината; масовото допитване по отделни проблеми с целия колектив, което има особена идейно-възпитателна ценност за бъдещото планирано изменение в масовото и индивидуалното съзнание; диспечерската система, чрез която се събира пълна информация за състоянието на различните производствени дейности в колектива, използването на информацията, събирана от комбинатските средства за информация, идеологическите кадри и т. н.

Съобразяването с трудовата среда на личността изисква да се прилага **диференцираният подход** — сполучливото определение на съдържанието, на формите и методите на идейно-възпитателната работа в колектива. Как изглежда **диференцираният подход в трудово-производствения колектив?**

Индивидуална политико-възпитателна работа с отделния човек, която др. Тодор Живков нарече „живецът на нашата политическа дейност, гръбнакът на нашата идеологическа работа". В първичния колектив тя предполага: диференциран подход към отделните групи в колектива и към онези хора, които поради една или друга причина се нуждаят от особени грижи и внимание; работа с авторитетните членове на колектива, които се проявяват в процеса на междуличностното общуване и с успех биха могли да вършат индивидуална политико-възпитателна работа; използването на ефективни форми и методи, контрол и отчетност от партийната организация за постоянното усъвършенствуване на индивидуалната работа.

Идейно-възпитателна работа в малките производствени колективи, където се разкриват всички човешки способности, достойнства и недостатъци. Влиянието на тези колективи като непосредствено трудово обкръжение върху личността е само пряко. Това положение има голямо значение за идейно-възпитателната дейност на партийната организация. Тук възникват и такива важни във всекидневния живот на човека явления, каквито са: морално-психическият климат, груповите стандарти на поведение; някои социално-психически нагласи, първичното колективно мнение и настроение и т. н.

Малкият колектив изпълнява редица регулативни, информационни и контролни функции по отношение на личността. Той прилага една или друга система на поощрения и санкции за изпълнението или неизпълнението на приетите от него решения. Това всъщност е и моралното влияние, въздействието чрез колективното мнение, чрез колективното одобрение или другарското осъждане. Междуличностните отношения са изключително чувствителен механизъм, който реагира на всички вътрешноколективни отклонения. Ето защо тези колективи все повече се оформят като естествени и оживени центрове на идейно-възпитателната работа. Затова и партийните организации все по-настойчиво и продължително отправят своя поглед, своите усилия, своята системна всекидневна, делнична политико-възпитателна работа в тези колективи и в партийните групи.

Идейно възпитание в основния трудово-производствен колектив. Обективните възпитателни въздействия на този колектив като среда за личността са както **преки** (чрез материалните и духовните ценности на трудовата среда), така и **косвени** (чрез малките колективи). Тук идеологическата работа придобива по-синтезиран характер — особено ефективно е участието на ръководителите: техните срещи с колективите, ленинските и димитровските дни, информационните конференции и др., които изцяло придобиват своеобразна политико-възпитателна окраска.

Digitized by Google

Идейно-възпитателна работа извън предприятието. Тя се осъществява от партийната организация и от другите обществени и стопански органи и организации по местоживеене с всички трудещи се и особено с пътуващите; в сферата на отдиха през свободното време.

Идейно-възпитателното въздействие върху членовете на трудовия колектив и идеологическото осигуряване на изпълнението на всички задачи в него предполагат разгръщането в еднаква степен на пропагандата на марксизма-ленинизма, на политическата агитация, на културно-масовата работа, които си взаимодействуват и се допълват.

КОЛЕКТИВЪТ — ВЪЗПИТАТЕЛ НА ЛИЧНОСТТА

Колективът не е стихийна, безлична и безразлична среда, която оказва само обективно въздействие, благодарение на факта, че човек се намира в него. Колективът е и възпитател, крупен възпитателен фактор, активен субект на възпитанието на личността. Той предявява към личността определена система от изисквания. Тъкмо тази обществено значима функция на колектива настойчиво налага за партийната организация той да бъде обект на постоянно формиране и сплотяване, възпитание и ръководство, което пълноценно и всестранно ще издига ролята му на активен целенасочен фактор във възпитанието на личността.

Колективът възпитава преди всичко чрез **разностранната човешка дейност**, която се извършва в него и преди всичко чрез **трудовата**, в резултат на която се произвеждат нови материални и духовни ценности; чрез дейността, посредством която личността участвува в **обществено-политическия живот**; чрез делата, с които се реализират **хуманните отношения и общуване** между хората.

Трудът и трудовото възпитание са централен проблем в социалистическия колектив, водещите фактори в развитието на човешката личност. „Въпрос на дълг и чест за всеки член на нашето общество — каза др. Т. Живков пред Единадесетия конгрес — е да влива своя труд в труда на народа, за да има правото и щастието да каже: този свят е и мой!" Да се формира у хората готовност за производителен труд, да се развива у тях интерес към упражняваната професия, да се издига обществената значимост на личния труд, да се утвърждава разбирането към труда като към главно и единствено средство за развиване на човешките способности, означава да се възпитават социално активни и творчески личности, да се изгражда дееспособен и здрав колектив. Възпитава онзи труд, който хармонично съчетава личните, колективните и обществените интереси, който органически допълва материалните с духовните стимули за формиране на нравствените мотиви към труда, който се основава на социалистическото съревнование като незаменима школа за социална изява на личността, който системно се съпровожда с разширяване на демократичното начало в колектива и в управлението на производството, който се гради на строга дисциплина.

Идеологическото възпитание на трудещите се, тяхното политическо укрепване, тяхната нарастваща активност и самосъзнание са възможни в процеса на работа и борба за организирано и съзнателно решаване на практическите задачи в социалистическото строителство. На сегашния етап от нашето развитие идеологическата дейност в трудовия колектив е призвана аргументирано, конкретно и резултатно да разяснява главната стратегическа задача на седмата петилетка — рязкото повишаване на ефективността на производствено-икономическата дейност и качеството на продукцията. Тя може да бъде изпълнена успешно само ако е ясна и убедителна за милионите трудещи се,

Digitized by Google

ако се направи всичко необходимо да стане кръвно дело на всеки колектив, на всеки трудов човек. При това, когато говорим за качество, имаме предвид не само качеството на продукцията, а качеството във всички области на обществения живот: в материалното производство и в създаването на духовни ценности, във възпитанието на подрастващото поколение и в сферата на обслужването.

Колкото и добре да е построена на пръв поглед цялостната идеологическа работа на партийната организация в колектива, тя би се разминавала с хората, със своите насъщни проблеми и цели, ако пряко и непосредствено сега не е свързана с изпълнението на социалноикономическите задачи, ако не предизвиква широка дейност у всеки поотделно и в колективите като цяло за изпълнение на конгресните решения в светлината на Юлския пленум на Централния комитет на Партията (1976 г.) за последователно прилагане на ленинските принципи във всички сфери на нашия живот. Одобрение заслужава стремежът на градската партийна организация в гр. Левски да свързва идейно-възпитателната работа с изпълнението на насрещния план по всички показатели. В града се води съревнование под девиза „За ритмично и комплексно изпълнение и преизпълнение на плана по всички показатели — всеки ден, всяка десетдневка и месец от всеки работник, производствено звено и колектив". По такъв начин производствечата дейност на трудовите колективи най-тясно се свързва с осъществяването на лозунга на седмата петилетка. Именно ритмичността наложи да се обърне сериозно внимание и да се въведе строг ред във всички звена на производствения процес, във всички малки колективи, на всяко работно място — от директора до отделния труженик. Усъвършенствува се системата за водене и отчитане на социалистическото съревнование; то се отчита всеки ден за всеки работник, за най-малкото производствено звено; информацията за това бързо се обработва и на другия ден на таблото, по радиоуредбите и т. н. вече се знае кой колектив как се е справил със задачата си, кои са първенците, кое е ценно в техните дела. На края на месеца съревнованието се отчита в колектива на всяко предприятие, а на тримесечие — в града. Разширяват се взаимопомощта и сътрудничеството вътре в колективите и между колективите в града; изменя се подходът в планиращата дейност, в управлението на производството, разгръща се повсеместна и всекидневна масово-политическа работа в трудовите колективи, конкретна индивидуална работа с всеки трудов човек.

Интересен е опитът на първичните партийни организации в обединени заводи „Фр. Енгелс" в Казанлък. Действената идейно-възпитателна работа допринася чувствително за повишаване на производителността на труда и комплексното използване на резервите на всяко работно място. Главното е, че борбата за висока производителност на труда всекидневно се стимулира, контролира и направлява. Решаваща роля за разгръщането на това движение се пада на комунистите. Те с делата си поведоха останалите: много от тях поеха по-високи лични обещания. Заедно с това партийният комитет в краткотраен курс подготви активистите и те аргументирано, убедително, компетентно обосновават на всеки член от бригадата допълнителната материална осигуреност при изпълнение на качествените показатели. В системата на икономическото обучение значително се подобри образованието на изпълнителските и ръководните кадри. Подобрената икономическа подготовка на работниците им позволи по-добре да разбират обществената стойност на онова, което върши предприятието, да вникват в дълбокия смисъл и значение на високоефективната производствено-икономическа дейност, на своята и общоколективната. Разработи се строен механизъм за разкриване на резервите, комплексно по основните направления на производствения процес, за икономии на

Digitized by Google

материали и енергийни ресурси, за ритмично изпълнение на плана в натура и т. н. Внедряването на научно-техническите постижения се основава на трудовата надпревара под надслов „Война на ръчния труд". По този начин идеологическите кадри в завода с дела подкрепят думите на др. Т. Живков, че „идеологията не витае в облаците", а е концентриран израз на проблемите, които социалистическото развитие поставя, че възпитанието на личността е немислимо извън заводските задачи. Когато идейно-възпитателната работа не е допълнение на административно-стопанската, а я изпреварва и подготвя колективното съзнание и мнение за нея, тогава тя най-ефективно влияе върху ключовите социално-икономически цели и задачи, тогава тя е качествена и ефективна.

Трудовият живот в колектива има свои строги правила и норми. Неспазването им, недисциплинираността се обръща в крайна сметка против целия колектив, против цялото общество. Затова в системата на социалното регулиране трудовият колектив заема изключително място. Външни регулатори на дейността и поведението на личността са правните и нравствените принципи и норми, традициите и обичаите. Нравственото и правното възпитание придобиват неоценимо значение за регулирането на човешкото поведение в трудовия колектив. Моралната присъда или похвала на дружния колектив към една или друга личност става такава духовна ценност, която с нищо не може да бъде заменена. Едно социологическо изследване в промишлените бригади на Димитровски район в столицата показа, че важна предпоставка за правилно правно възпитание и за здрави нравствени взаимоотношения е познаването на законите, на задълженията и правата, на съвкупността от отговорности на личността към колектива и обществото. А правното възпитание на работниците не е на нужното равнище. Част от тях нямат ясна представа какви са техните права и задължения. Това в една или друга степен се отразява на чувството им за отговорност към колектива и обществото. Показателен е фактът, че безотговорното отношение към трудовите задължения, което проявяват някои членове на колектива, не предизвиква тревога, не се съпътствува с така необходимия системен взаимен контрол. Уважението на бригадирите към отделните личности не винаги се съчетава със строга взискателност към изпълнението на преките им задължения. Работниците от една бригада уважават своя непосредствен ръководител за умението му да работи с хората, за неговата доброжелателност, внимание и вежливо отношение, но и недвусмислено осъждат безволието, безхарактерността, склонността към безпринципни компромиси (близо 40 на сто от тях сочат, че не е създадена нетърпимост към отрицателните явления в бригадата), защото съзнават, че в края на краищата скриването на нарушенията на трудовия начин на живот и недобросъвестните е насочено против техните, на колектива и обществото интереси.

Принципната взискателност в колектива е сигурно средство за действен социален контрол, за последователно и неотклонно спазване на личностните права и задължения, на социалистическите норми на дейност и поведение.

Вътрешните, личностните механизми за социално регулиране са потребностите и интересите, ориентациите, нагласата и мотивите за едно или друго поведение. Особено значение за осъществяването на социалния контрол има отговорността на личността за своите постъпки. Чувството за социална отговорност диктува на личността да избира в дадена социално значима ситуация такива решения и поведение, които в най-голяма степен отговарят на обществените потребности. Тук голямо значение имат **самовъзпитанието и самосъзнанието на личността**, правилният избор на едно или друго поведение, което се

Digitized by Google

предшествува от самостоятелно вземане на решение, от вътрешния самоконтрол, от личностните нравствени „страни".

Голямо значение за възпитанието на личността има общественополитическата работа в колектива под ръководството на партийната организация. Когато отделната личност е въвлечена в общественополитическа дейност, у нея се формират и възпитават такива положителни качества, каквито са активността, общителността, социалната честност, организаторските способности. Публичното обсъждане на резултатите от обществено-политическата дейност, системното включване на всеки член на колектива в обществена работа — това е своеобразна школа за комунистическо възпитание на личността.

Публичните преки въздействия на събранията на обществените и стопанските органи и организации имат огромно възпитателно влияние и сила. На събранията ярко се открояват стилът на живот в колектива, социалните норми, които регулират поведението на всеки и всички. Има различни колективи и различни събрания. За зрелия колектив са характерни събрания, на които всички свободно, със съзнание за дълг изразяват своето мнение, никой не се обижда от критика и никой не гони за критика. Има събрания, на които активност проявяват само ръководителите и активът, а останалите са пасивни слушатели. Такива събрания са тягостни за хората, а критичното слово е източник на конфликти. Те обикновено оказват отрицателно влияние и не постигат своите цели. Затова всяко събрание трябва старателно да се подготвя, тъй като то стимулира не само социалната активност, но и възпитава всеки член на колектива, независимо от това, какви проблеми се обсъждат.

Голяма е ролята и на така нареченото паралелно възпитателно въздействие. Същността на този метод, разкрит от Макаренко, се състои в едновременното въздействие върху целия колектив и върху отделната личност. Например ако се обсъжда поведението на член от колектива, целта е не само позитивно да се въздействува върху този човек, но и паралелно да се влияе на целия колектив, на всички останали, да се вземат мерки за изключване на подобни постъпки.

Същият ефект има и обсъждането на положителни прояви, на трудова доблест и постижения, които стимулират и другите.

Проявление на този метод е така нареченият „взрив", т. е. всеобщо публично осъждане, възмущение от поведението на една или няколко личности в колектива. Този метод се използва само спрямо хора, системно нарушаващи нормите на социалистическото общежитие, и само когато индивидуалните методи и въздействия са се оказали неефективни.

Всяка дейност в колектива — труд, бит, общуване, познание, обслужване, развлечения и т. н., оказва малко или повече идейно-възпитателно въздействие. Тъкмо затова в трудовия колектив те трябва да бъдат наситени с богато социалистическо съдържание, да разширяват научната обоснованост на мислене на личността, да пробуждат творческото начало в труда, в управлението на производството, в обществено-политическата дейност, да предизвикват желание за нравствено красиви човешки взаимоотношения. Социалистическото съдържание на всички тези дейности непринудено въздействува върху личността, възпитава я в колективистичен дух, формира нейните добродетели.

Встъпвайки в даден колектив, човек попада в отношения на другарско сътрудничество и взаимопомощ. Това са обективните условия за приобщаването на личността към труда и обществената собственост, за нейното комунистическо възпитание и многостранно развитие. Важни са и субективните фактори — морално-психическите особености на ръководителите и другарите по работа, с които личността общу

Digitized by Google

ва, а също така планомерно осъществяваната дейност на обществените организации и администрацията за възпитанието на новия човек.

Задачите по възпитанието и развитието на личността в колектива са многостранни. Те включват политическото и правното, интелектуалното и трудовото, нравственото и естетическото, атеистичното и физическото възпитание. В центъра на вниманието обаче винаги трябва да стои възпитанието в дух на колективизъм. То означава преди всичко хумани, топли другарски взаимоотношения, изграждане на качествено нов тип личност — личност колективист. Колективизмът се формира и развива в атмосфера на демократизъм, когато всеки може свободно да се изкаже при обсъждането на различни проблеми на колективния живот. Внимателното отношение към личността на трудовия човек, към неговото мнение, деликатната поправка в разсъжденията му — всичко това утвърждава колективизма, сближава хората, създава ведър климат в колектива.

Здравите взаимоотношения в много голяма степен зависят от ясно регламентираните и съблюдаваните права и задължения на работника, на неговите чест и достойнство, установени от социалистическия правопорядък и морал. Добрият климат на взаимоотношенията се обуславя и от наличието на правилник за вътрешния ред във всяко производствено звено, от длъжностна характеристика на всички ръководни и изпълнителски кадри, от справедливата оценка на деловите им качества, от състоянието на неофициалните взаимоотношения в колектива. Очевидно е, че всички сфери на колективния живот трябва да включват единството на неговите официални и неофициални страни, защото когато те правилно се съчетават, се формира здрав, сплотен и жизнерадостен колектив. Това изисква грижа и от непосредствените ръководители, и другарска взаимопомощ и сътрудничество, стзивчивост и топли човешки отношения от колегите, които да окрилят, да формират високи духовни качества. Затова е важно доколко социално-психическият климат способствува за усъвършенстването в съзнанието на хората на нравствените принципи на социалистическия начин на живот.

Възпитателното въздействие на колектива е несравнимо по своята сила и властност. Въпросът е то да не е отрицателно, защото тогава човек може да се деформира в идейно, нравствено и психологическо отношение. Нужни са не каквито и да било влияние, сила и власт на колектива, а положително влияние, пътеводна възпитателна сила, мъдра колективна власт. Само по този начин колективът ще бъде неизчерпаем източник на нравствена устойчивост, на другарска грижа, на истинска свобода и осъзната отговорност, на социална активност и творческо съзиждане. Формирането на такъв дееспособен колектив е немислимо извън партийната организация — направляващото ръководно ядро, първообраза на бъдещото състояние на колектива. На Националното съвещание във В. Търново (1975) др. Т. Живков особено подчерта задълженията на партийната организация спрямо трудовия колектив, отговорността ѝ за развитието му като дружен и сплотен, все по-активното ѝ и резултатно въздействие върху него.

* * *

Идейното възпитание на личността в колектива трябва да отговаря на духа на нашето време, активно да съдействува за повишаването на нейната социалистическа съзнателност, да засилва у нея чувството на творец и стопанин на своето предприятие, убеждението пълноценно да се труди за успешното претворяване в живота на генералната партийна линия — изграждането на развито социалистическо общество в нашата страна.

Digitized by Google

АГИТПРОПЪТ

ПЕТРАНА ТРЕНДАФИЛОВА

Сложна и отговорна е „длъжността" агитпроп на първичната партийна организация. Той е призван непосредствено да организира и направлява политическото възпитание на трудещите се. На него му се налага всеки ден да контактува с различни по възраст и характер хора; да умее търпеливо да слуша едни, да разговаря с други и ги убеждава. Той трябва да има свой подход към оценката на изпълнението или неизпълнението на плана, да мери резултатите от извършеното или неизвършеното не само в цифри и проценти, но и с такава не винаги уловима мярка като отношението на човека към поръчаното дело. Грижейки се примерно за повишаване производителността на труда, той може би както никой друг трябва да види човека, личността, нейния духовен ръст и морално усъвършенствуване. Това е необходимо в края на краищата за решаване на насъщните въпроси на живота чрез човека и в името на човека.

За да действува уверено, сигурно, той трябва да има знания по марксистко-ленинската теория, психология и педагогика, по икономиката и политиката на Партията и да владее умението практически да организира идеологическата работа в първичната партийна организация и в трудовия колектив.

Но често пъти се получава така: мнозина от тях, заети с ежедневните си дела, не могат да повишават своите знания, а умения не винаги достигат. Нужна им е постоянна, системна помощ. А някъде партийните комитети ги събират само на оперативки, а за сериозно обучение никой не мисли. Случва се така, че с тези, които са призвани да организират идейно-възпитателната работа в колективите, практически никой не се занимава. Това са хора, на които партийната организация, партийният комитет се опират, които трябва да учат на умението да възпитават други. Как? Предписание за това не може да се даде, но има два пътя, които не бива да се заобикалят.

Първият: партийният комитет да следи първичните партийни организации максимално внимателно да подхождат към издигане кандидатурите и избиране на агитпропи, отчитайки не само теоретическите им знания и добрите лични производствени показатели, но и умението им да работят с хората, педагогическите им навици. За агитпропи се избират главно комунисти, които имат опит в пропагандистката или масово-политическата работа. За да се подобрява съставът им, една от предпоставките е да се намали сменяемостта им. Напоследък пред отчетно-изборните събрания в комитетите се провеждат беседи, обсъждат се кандидатурите за най-подходящите комунисти за агитпропи на първичните партийни организации.

Вторият: да обръщат повече внимание на инструктирането и подготовката (обучението) им. Да оказват системна, навременна, а не от случай на случай помощ — теоретическа, методическа и научно-практическа, на онези другари, на които първичните партийни организации са поверили това трудно, но благородно задължение.

Digitized by Google

Това поставя пред окръжните, градските, районните, общинските и други партийни комитети най-малко три задачи:

— да организират системното им обучение за необходимия минимум знания по теорията и практиката на идеологическата работа; редовно да ги запознават с новото в политическата литература; да предизвикат у тях осъзнат интерес към теорията и практиката на пропагандата и агитацията, на идейно-възпитателния процес като цяло;

— своевременно да ги информират за решенията на Централния комитет, окръжните, градските, заводските комитети на Партията, да поставят във връзка с тях идеологически задачи;

— да разкриват най-добрите пътища и методи за идеологическо осигуряване изпълнението на социално-икономическите планове. Това става най-резултатно там, където партийният комитет веднага след годишните събрания събира агитпропите и секретар на комитета ги запознава с перспективния план на градската, заводската или учрежденската партийна организация. А примерно на всяко тримесечие се отчита пред тях изпълнението им. Така агитпропите ще имат възможност системно и главното навреме да получат официална информация за всички предстоящи мероприятия в града, завода, в това число и за въпросите, които се готвят за обсъждане на заседания на бюрото или на комитета, на пленумите на градските комитети и на събранията или съвещанията на актива.

Постоянна грижа на първичната партийна организация е повишаването действеността и ефективността на идеологическата работа. И тук партийните комитети следва да насочат усилията си във всяка партийна организация, във всяко предприятие да се създаде система за възпитателна работа с хората, за идейно-политически мероприятия. Това предполага партийният комитет да учи агитпропите на самостоятелна работа, да организира с тях системно изучаване на актуалните проблеми на марксистко-ленинската теория, на вътрешната и външната политика на Партията. Да им помага да планират идеологическата работа, да си изработват съобразно условията във всеки колектив система за организацията на партийната пропаганда, за комунистическото възпитание на трудещите се, за политическата агитация, за ръководство на всички идеологически звена; да ги запознава с опита на партийни организации в района; да пропагандира и разпространява положителните начинания в идеологическата работа в окръга, в страната. Да дава препоръки по тяхното практическо реализиране в живота, да помага в организирането на контрола за тяхното изпълнение.

В АЕЦ — Козлодуй е изградена система за обучение на партийния актив. В нея има специална програма за агитпропите, обединени в самостоятелна група. Занятията се водят един път в месеца. Участниците се запознават с основните задачи и направления на идеологическата работа на съвременния етап, с формите и методите на идейно-политическата работа в първичната партийна организация и други важни въпроси. Често семинарите с тях се правят непосредствено на различни работни места. В плана за учебната 1976/1977 г. са предвидени темите: „Обща характеристика на системата на идеологическата работа — теория, принципи, функции, методи"; „Единадесетият конгрес на Партията за необходимостта от по-нататъшно усъвършенстване на идеологическия фронт"; „Партийната пропаганда — водещо звено в идейното възпитание"; „Проблеми на по-нататъшното усъвършенстване на системата на производство на съвременния етап от нашето развитие".

Секретарят на партийния комитет така обосновава замисленото: „Стремежът ни е агитпропите да усвояват теоретическите основи на онова, с което са заети във всекидневната си практика. Как да се постигне това? На какво да се опрем най-

Digitized by Google

напред? Струва ни се, че такива проблеми като „Понятие за идеологията, нейната социална същност", „Най-важни принципи на съдържанието на идеологическата работа в първичната партийна организация" и други ще бъдат полезни.

По-нататък. Да знаеш, даже да умееш е едно, а активно да участвуваш в изпълнението на задачите, които поставя животът, е друго. Тук е изключително важно още и да се осъзнаят отговорността, партийният дълг. Това е важно да се напомня. И за това ще напомни проблемът: „Формиране у трудещите се комунистически мироглед, възпитаване у тях високи идейно-политически качества — най-важна задача на партийната организация".

На мнозина е добре известно, че агитационният и пропагандисткият материал понякога не се възприема от хората добре, само защото се поднася сухо, безстрастно, формално. Главна роля в такива случаи придобива емоционалната страна в съдържанието и формите на пропагандата и агитацията. Този въпрос е толкова актуален, колкото и сложен за разрешение. Тук шаблон не може да има, необходимо е да се търси постоянно, творчески. Като едно от възможните решения ние считаме запознаването на агитпропите с ролята на литературата и изкуството за формирането на социалистическата личност.

Да се отчита характерът на работата на агитпропа, да си представим по какъв път следва да постига поставените цели, ето главното, от което е продиктувано включването в плана на семинара на тема „Социално-психологически проблеми за повишаване ефективността на устната пропаганда".

Живеем във време, когато не може да се забравя за международното положение и усилията на нашите идейни противници да пречат, да спъват нашето развитие. „Основни направления и методи на буржоазната пропаганда, критически анализ на съвременните буржоазни идеологически концепции" — това е един от проблемите, с който ще бъде запознат всеки агитпроп.

Анализът на дневния ред на партийни събрания, на протоколите и решенията показва, че не всички секретари и агитпропи умеят винаги да отделят най-актуалните в дадено време целеви направления на идейно-политическата работа в колектива. Примерно такова е положението с планирането в първичната партийна организация. Ако с изработването на текущите планове за идеологическата работа (за месец, за тримесечие, даже за година) работата е повече или по-малко благополучна, същото не може да се каже за перспективното планиране — за няколко години напред. За това считаме, че предвидената тема „Планиране на идеологическата работа в първичната партийна организация" е съвсем навременна."

Това е едно хубаво начинание на партийния комитет в АЕЦ — Козлодуй. Грижейки се за теоретическите знания на агитпропите, партийните комитети търсят и следва да търсят все нови пътища за предаване на агитпропите методиката на идеологическо въздействие върху различните групи хора; за изработване умения с личен пример да завоюват авторитет у трудещите се, да ги въвличат в решаването на конкретните производствени, обществено-политически и всички други задачи, стоящи пред трудовите колективи. Само с лекции например по основи на педагогиката и психологията такава задача не може да се реши. Нужно е семинарите да насочват и към практическо решаване на проблемите, нужен е контрол за работата на агитпропа в първичната партийна организация и т. н.

В окръжния комитет на Партията във Велико Търново не се ограничават само с такава форма на обучение. За разширяване кръгозора и придобиване опит агитпропите се привличат към подготовка на въпроси за обсъждане в бюрото, за пленуми, за съвещания на партийни активи. Много от тях например участвували в подготовката на научно-практическа конференция на тема „Организаторската и политическата работа на партийните органи и организации за издигане ролята на колектива и развитието на неговите функции". Освен това на агитпропите често се поръчва да излизат с реферати, доклади по идейно-политически въпроси пред своите колективи.

Окръжният комитет на Партията във Велико Търново е приел като основно изискване всички отдели да работят конкретно с първичните партийни организации. Отдел „Пропаганда и агитация" се стреми да насочва агитпропите към конкретен анализ на състоянието на трудовия колектив и върху тази основа да планират и организират идеологическата работа на първичните партийни организации в различни

Digitized by Google

отрасли. Например в първични партийни организации в промишлени предприятия са проучили как е организирано участието на ръководителите и инженерно-техническите работници в идейно-политическото възпитание на трудещите се; в строителството — как се внедряват в практиката на първичната партийна организация нови форми и методи на масово-политическа работа; в кварталите — особеностите на възпитателната работа по местоживеене; в транспорта — отговорността на комунистите за повишаване на обществената и трудовата активност на всички членове на колектива. Отделът „Пропаганда и агитация" на градския комитет на Партията във Велико Търново на базата на положителен опит в отделна първична партийна организация прави обсъждане и запознава с него агитпропите, учи ги на уменията да го прилагат в своята партийна организация, в политическата работа с хората. Това е трудна наука. Тя изисква навреме да им се помогне, да им се подскаже как най-добре да се справят с едно или друго дело, т. е. навреме и правилно да им се постави задача, да се осигури проверка и контрол на изпълнението, анализ на резултатите. И разбира се, съвети, препоръки, може би даже критика — всичко това служи на делото: всестранно да се подобрява идейно-политическото възпитание на трудещите се.

В Самоков отделът „Пропаганда и агитация" на градския комитет на Партията събира агитпропите и им поставя задача: едни да направят анализ на 1—2 занятия в системата на партийната или комсомолската просвета с помощта на консултанти от партийния кабинет, други да се запознаят с методите на работа на най-добрите агитатори, да определят целесъобразността на избора на формите и методите на идеологическо влияние в зависимост от структурата и другите характерни черти на производствените колективи и партийните организации. Това се прави с активното участие на сътрудници от отдела. На някои е поръчана по-ограничена задача — да изучат по възможност по-дълбоко и всестранно само един елемент: системата на партийното обучение в своя колектив (състава на слушателите, форми на обучение, наличие или не на определена последователност в натрупването на политически знания и т. н.) и всички свои съображения всеки да изложи писмено. Така се появяват не малко наблюдения и ценни предложения по подобряване различни страни от идейно-възпитателната работа на първичните партийни организации.

Тази форма свидетелствува колко голямо значение за подбора, подготовката и помощта на агитпропите имат ролята и отговорността на апарата на окръжния или градския комитет на Партията и по-специално на инструкторите на отделите „Пропаганда и агитация". Поддържайки постоянен контакт с първичните партийни организации, инструкторите на отдел „Пропаганда и агитация" имат възможност системно да им помагат със съвети, препоръки, проверка в практическата работа как определят пътищата и методите за идеологическо влияние, за изпълнение на стопанските планове и обществените задължения, да набелязват най-важните въпроси за обсъждане на партийни събрания, на заседания на партийното бюро.

Над двадесет и осем хиляди агитпропи на първични партийни организации! Това е огромен актив на Партията, който върши трудно, но необходимо дело — партийните комитети още са му длъжници.

Digitized by Google

НАШИЯТ ОПИТ

ПАНКА БАБУКОВА
секретарка на Димитровския районен комитет на БКП — София

Висока политическа съзнателност и трудова активност на комунистите, на трудещите се от Димитровски район — това е основната цел на идеологическата работа на районната партийна организация.

В арсенала от средствата, които използваме за повишаване научността в организацията и управлението на идеологическата дейност, особено внимание отделяме на планирането.

Димитровският районен комитет на Партията, партийните комитети и бюра планират своята идеологическа дейност в перспективни и оперативни планове. За основа им служи утвърденият от районния комитет и районния народен съвет комплексен план за социално-икономическото развитие на района през седмата петилетка, който включва комплекс от мероприятия, чиято цел е да осигурят високи темпи на развитие на производството, повишаване на неговата ефективност, духовно израстване на социалистическия труженик. В него са разработени и мерки за подобряване условията на труда и бита, за по-пълното задоволяване на материалните и духовните потребности на населението, за усъвършенстване на социалната структура и повишаване социалистическата съзнателност и творческата активност на трудещите се. Направен е опит в духа на решенията на Единадесетия конгрес да се обхванат по-тясно териториалните фактори с процесите на социално-икономическото развитие.

Планирането на идеологическата дейност на районния комитет, на партийните комитети и бюра се вплита органически в общата комплексна система за формиране и развитие на социалистическата личност.

Перспективният план за идеологическата дейност на районния комитет обхваща периода 1976—1978 год. и е ръководство за действие между XXVI и XXVII районни отчетно-изборни конференции. Основните цели, които си поставяме в него, са: повишаване на трудовата и политическата активност на комунистите и трудещите се в изпълнението на социално-икономическите задачи на трудовите колективи, утвърждаване и усъвършенстване социалистическия начин на живот, цялостно подобряване на партийното ръководство на идеологическата работа. Както се вижда, на първо място са целите с функционален характер, а т. н. собствени цели за усъвършенстване на самата идеологическа работа имат подчинено значение и на тях ние гледаме като на фактор и необходимо условие за оптималното осъществяване на функционалните цели.

Задачите са конкретизирани — за районния комитет, за другите партийни комитети, за бюрата на първичните партийни организации, съобразно с условията и особеностите на колективите. Определени са и мероприятията, средствата, отговорниците и сроковете за реализирането им, както и мерки за помощ и контрол.

Разработката на перспективния план беше предшествувана от всестранен анализ на състоянието на идеологическата дейност, от сериозна политическа и организаторска работа. Бяха привлечени специалисти от идеологическите институти, активисти от предприятия и организации, партийни и стопански ръководители. Перспективният план се утвърди от бюрото на районния комитет.

Главните цели и направления в перспективните планове за идеологическата дейност на обществените организации са съгласувани с плана на районния комитет на Партията. Стремежът е да се координират съвместни действия по актуалните проблеми, както и да се разграничат по-добре функциите между различните субекти на социално управление.

Перспективният план на районния комитет предхожда утвърждаването на перспективните планове на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации, които са за едногодишен срок. В тях се трансформират и конкретизират общите цели на районната партийна организация.

От изключително значение за осъществяване на основните цели и задачи е разработването на реални конкретни оперативни планове на районния комитет, на отдела „Пропаганда и агитация", на партийните комитети и бюра. Те са шестмесечни или тримесечни и осигуряват изпълнението на основните задачи с текущи мероприятия, обуславят приемствеността и непрекъснатостта при тяхното решаване. В тях се отразяват по-конкретно развитието на идеологическия процес, инициативата и творчеството в постоянното търсене на най-подходящите средства за решение на проблемите. Секретарят по идеологическите въпроси, завеждащият отдел „Пропаганда и агитация" и сътрудниците, агитаторите и други идеологически кадри работят по свои лични оперативни планове.

Целенасоченост и единодействие в общото и главното, разгръщане на активността, инициативата и творчеството — това са важни елементи на функциите на плана. Неговото изпълнение организира и мобилизира кадрите, възпитава ги, развива у тях чувство за отговорност.

Програмно-целевият и комплексен под-

Digitized by Google

ход не изключва, а предполага определянето на основното звено в общата верига от задачи за издигане социалистическата съзнателност на трудещите се. Районният комитет определи това основно звено: повишаване ефективността на идеологическата работа в трудовия колектив. Какви бяха основанията? Първо: ролята на трудовия колектив като икономическа, социална и духовна основа на нашето общество закономерно нараства, непрекъснато в него се реализират отличителните черти на социализма като обществена система — социалистическият начин на производство и социалистическият начин на живот. Второ: необходимо е да се засили и обогати възпитателната функция на трудовия колектив, да се превърне по думите на др. Тодор Живков в „лаборатория за интелектуално, професионално и нравствено-естетическо развитие на личността". Трето: да се отстранят слабостите, недостатъците, пропуските, несъвършенствата на идеологическата дейност както по отношение на нейното съдържание, насоченост и обхват, така и по отношение на методите, средствата, формите и механизмите на идеологическо въздействие. Тези слабости се проявяват в по-голяма степен в първичния, малък трудов колектив.

Ще разгледаме по-подробно планирането, организацията и партийното ръководство на този проблем, тъй като той найдобре разкрива стремежа да се прилага програмно-целевият и комплексен подход в идеологическата дейност.

Две години вниманието на партийните комитети и организации, на обществените организации бе насочено към по-тясно и непосредствено свързване на идеологическата работа с живота на трудовите колективи за повишаване на трудовата и политическата активност на трудещите се. Създаден бе известен положителен опит, по-ярко се откроиха проблемите, които трябва да се решават. Предстои постигнатото да се обобщи и обсъди на пленум на районния комитет.

В пленумите, които проведохме, се постарахме да осигурим системност и комплексност в партийното ръководство на социално-икономическите процеси в Димитровски район.

Бюрото на нашия комитет обсъди и прие решения по редица въпроси на идеологическата дейност, които илюстрират стремежа да прилагаме комплексния подход: състояние на икономическото образование; работата по внедряване в бита на трудещите се на новите социалистически и граждански ритуали; местните средства за масова информация; състоянието на политическата просвета; работата на партийните комитети и бюра, на районния съвет за изкуство и култура за естетическото възпитание на трудещите се и младежта; състоянието на районната комсомолска организация; класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на трудещите се и младежта; използване идейно-възпитателното въздействие на трудовия колектив за преодоляване на отрицателните прояви; издигане ролята на първичните партийни организации като политически ядра на трудовите колективи.

Районният комитет, отделът „Пропаганда и агитация" се стремяха да създават и подходяща организация на идеологическата работа чрез механизма на вертикалната координация. Под ръководството на партийните организации в предприятията, институтите и учрежденията с доклади, лекции, дискусии се анализираха и обсъдиха проблемите на трудовия колектив и идеологическата работа в бригадите, цеховете, участъците, сменитe, отделите и т. н.; сред непосредствените ръководители на производството и специалистите; сред партийния, профсъюзния, комсомолския и стопанския актив.

Диференцирано се изучаваха и разисквахa три групи проблеми: политико-възпитателната работа в трудовия колектив за изпълнение и преизпълнение на насрещните планове, на социално-икономическите задачи на петилетката; факторите и пътищата за усъвършенстване на трудовата среда за повишаване на нейното възпитателно въздействие; съвременните проблеми на организацията и ръководството, формите и методите на идейно-възпитателната работа в трудовия колектив.

В редица предприятия направихме социологическо изследване на тема: „Социален портрет на производствените бригади и някои взаимоотношения в тях". То даде възможност да се прецени състоянието им, позволи партийните комитети и организации да направят изводи и оценки, да вземат правилно обосновани решения за цялостното подобряване на работата в трудовите колективи.

Направихме и преглед как първичните партийни организации реализират решенията на Февруарския пленум на Централния комитет.

В седем заводски партийни организации създадохме опит по различни проблеми на идеологическата работа в трудовия колектив; в Завода за телефонна и телеграфна техника — повишаване възпитателното въздействие на малкия трудов колектив; в „Кл. Ворошилов" — идеологическата работа в условията на реконструкцията и модернизацията на производството; в „Малчика" — духовното стимулиране на трудовата и обществената активност на трудещите се; в „Сердика" — диференциран подход в организацията на идейно-възпитателната работа; в Завода за елементи за съобщителна техника — изучаване и формиране на колективното мнение на основата на потребностите, интересите на колектива и жизнената ориентация на неговите членове; в обувния завод „9-ти септември" — комплексно планиране на идейно-възпитателната работа на партийните, обществените и стопанските органи и организации в трудовия колектив.

През юли 1975 г. организирахме научно-практическа конференция на тема: „Идеологическата работа в трудовия колектив — важен фактор за повишаване възпитателното му въздействие". За систем-

Digitized by Google

по методическо и организационно ръководство и контрол по подготовката и провеждането на конференцията беше изграден научно-организационен съвет, в който бяха включени опитни научни и организационни работници. В подготовката на конференцията се организира обмяна на опит с агитпропите по идейно-възпитателната работа в трудовия колектив. В плановете за обучението на кадрите предвидихме теми, изясняващи теоретично проблемите на колектива и актуалните идеологически въпроси в него.

Интересен беше и подходът при подготовката на изказванията, съобщенията и докладите на конференцията. За всяко съобщение и изказване отговаряше член на научно-организационния съвет, за да осигури в тях да се отразяват най-добре проблемите на даден трудов колектив, да са съобразени с изискванията на науката, да се основават на конкретни изследвания.

Така в работата по този основен проблем районният комитет подходи комплексно, въоръжи трудещите се и партийния, стопанския и профсъюзния актив с теоретични знания, направи социологическо проучване, извърши проверка на състоянието на идеологическата работа, обсъди положителния опит. С препоръките на конференцията се запознаха всички първични партийни организации и колективи.

Резултатите от социологическото изследване предоставихме на партийните, стопанските, профсъюзните и комсомолските ръководства в предприятията. Те събудиха интерес именно със своя комплексен анализ на състоянието на взаимоотношенията в бригадите, които съдържат в „снет вид" обществените отношения, както и отношенията в основния колектив. Съставен бе социален портрет на производствените бригади: изяснени се социално-демографската, образователната и квалификационната, класово-политическата им структура, структурата на извънработното им време. Анализира се състоянието на производствено-икономическите отношения и на трудовата активност: съдържанието и възнаграждението на труда, социалистическото съревнование, разгръщането на почини и инициативи, рационализаторската и изобретателската дейност, производствено-битовите условия, текучеството. Проучи се мнението на работниците и бригадирите за мястото и ролята на обществените организации в бригадите, за личния пример на комунистите, за идейно-политическото единство и сплотеност на работниците, за тяхната информираност, за трудово-правните и нравствени проблеми на бригадите. Оформи се оценката за бригадирите като ръководители и политически дейци. Резултатите показаха благоприятната социално-производствена обстановка, която обуславя трудовата и обществената активност на бригадите, социалистическия начин на живот в тях. Същевременно те разкриха и пропуските, недостатъците в нашата възпитателна дейност, необходимостта да се неутрализират и преодоляват някои негативни явления в тях.

В двегодишната дейност по повишаване ефективността на идеологическата работа в трудовия колектив в Димитровската районна партийна организация се извършиха редица положителни изменения. В партийните организации започна по-системно да се изучава спецификата на трудовите колективи, конкретните условия, в които протича производствената, духовната и битовата дейност на трудещите се. Прояви се стремеж по-обстойно, комплексно да се анализират трите основни функции на колективите: трудово-производствената, социалната и идейно-възпитателната. Това помогна по-добре да се решава едно от възловите изисквания на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.) „да се превърне идеологическото възпитание в силен фактор, който оказва активно въздействие за усъвършенствуване на трудовата среда, а чрез нея за подобряване възпитанието на личността". В първичните партийни организации започна да се изгражда критичен подход към идейно-възпитателната дейност в колективите, разширява се и се обогатява съдържанието на идеологическата дейност, търсят се пътища за повишаване ефекта от прилаганите в колективите традиционни и нови, рационални и емоционални, директни и индиректни форми и методи върху съзнанието и психиката на трудещите се. По-добре се координират усилията на обществените и стопанските органи и организации на различни равнища, на всички организационни форми и звена на идеологическия фронт.

Характерните белези на ускореното обществено-икономическо развитие на Димитровски район са повсеместна интензификация на общественото производство, високи и устойчиви темпове на развитие и изграждане, съсредоточаване на значителна част от ресурсите на София на територията на района, духовно израстване на социалистическия труженик.

Дял за достигнатото има и идеологическата дейност на районната партийна организация и обществените организации. От друга страна постиженията в социално-икономическото развитие дават и идеологическо отражение — утвърждава се социалистическото отношение към създаването и разпределението на материалните блага, засилва се единството на личните и обществените интереси. Успехите на трудовите колективи създават благоприятен социално-психологически климат и добри предпоставки за повишаване ефективността на идеологическото възпитание.

Овладяването и приложението на комплексния подход в организацията и управлението на идеологическата дейност не е еднократен акт, временно мероприятие, а сложен, многостранен и постоянно обогатяващ се процес. За това кадрите трябва да се обучават, да се подготвят, за да могат да го прилагат. Петгодишният перспективен план за марксистко-ленинското обучение и възпитание на кадрите

Digitized by Google

и населението от Димитровски район ще реши до известна степен тази задача.

Един от големите резерви за издигане ефективността на идеологическата и на партийната дейност изобщо е идеологизацията на всички обществени дейности, решителното намаляване проявите на технократизъм, по-пълното отчитане възпитателните аспекти на мероприятията. Планирането, прогнозирането, дейността и контролът по важни, актуални политически задачи все повече се превръща в ядро на целия районен комитет, на партийните комитети, на всички комунисти.

Сега в процес на формиране и реализация е комплексната програма на цялата районна партийна организация за изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес.

Комплексният подход реализира едно от най-ярките изисквания на марксическия диалектически метод за единството и многообразието, за всеобщата връзка между процесите и явленията. Убедителен пример за нас е комплексният подход на Централния комитет на Партията в подготовката и провеждането на Единадесетия партиен конгрес, на Юлския пленум т. г. за последователно прилагане на ленинските принципи в нашата работа, в нашия всестранен живот.

РЕЗУЛТАТНА ФОРМА

ПЕТКО ПЕТКОВ

секретар на окръжния комитет на БКП — Толбухин

Голямото внимание, което отделя Централният комитет на Партията на необходимостта от подобряване на индивидуалната работа с хората, има дълбоки основания. То е свързано както с традициите на нашата Партия да довежда политиката си до всеки отделен човек, да го печели за делото на социализма, така и със съвременните икономически, социални и политически задачи, които решаваме.

Имайки предвид традициите на Партията, голямото значение и актуалност на проблема, окръжният комитет на Партията реши да организира научно-практическа конференция за индивидуалната работа с хората. С нея си поставихме задача да направим оценка и да усъвършенстваме организацията и ръководството на индивидуалната работа, за да се подобри трудовата и обществената активност на комунистите и на всички трудещи се.

Какъв беше нашият подход при подготовката и организирането на научно-практическата конференция?

Започнахме разговори с хората най-напред в първичните звена — партийните групи и първичните партийни организации, вторият етап премина на равнище на градски и общински партийни комитети, а третият — на равнище на окръжния партиен комитет.

Този подход ни даде възможност да включим в разговора всички комунисти, да оценим какво е състоянието и отношението към индивидуалната работа в партийните групи и първичните партийни организации, да обобщим опита на градските партийни организации, на общинските партийни комитети в районите на аграрно-промишлените комплекси.

Подготовката на окръжната научно-практическа конференция продължи почти една година. През това време беше извършена разнообразна по форми и съдържание политическа и организаторска работа.

Най-същественото за този период е, че се засили вниманието на окръжния комитет и особено на неговите отдели „Пропаганда и агитация" и „Организационен", на градските и общинските комитети на Партията към помощта, която трябва да оказват на партийните групи и първичните партийни организации по създаване условия за всеобхватна и многостранна диференцирана индивидуална работа с хората.

За добрата подготовка и правилното протичане на конференцията бяха взети следните мерки. Отделът „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет подготви методическо указание, тезис и библиографска справка в помощ на секретарите на първичните партийни организации. На страниците на вестник „Добруджанска трибуна" и местните вестници започна разговор, в който партийни, профсъюзни, отечественофронтовски и комсомолски кадри от Толбухин, Балчик, Тервел, Каварна, Кардам и други споделяха свои опит по отделни страни от индивидуалната работа с хората. Градският комитет на Партията в Толбухин свика всички секретари на първични партийни организации за обмяна на опит по организиране на индивидуалната работа в обувния завод „Добрич". Градският комитет на Партията в Шабла, общинският комитет в Кардам, общостопанският партиен комитет в Толбухин направиха срещи за обмяна на опит по индивидуалната работа на първичните партийни и обществените организации.

След тази подготовка можем да кажем, че разговорите в партийните групи и се-

Digitized by Google

бранията на първичните партийни организации преминаха резултатно, ефективно. Това бяха разговори с комунистите, с всеки труженик по неговия личен принос за изпълнение на производствения план и достойна среща на Единадесетия партиен конгрес, за активността на комунистите, за моралния облик на хората, за всичко, което ги вълнува.

Ние не случайно започнахме от партийната група и първичната партийна организация. Както подчертава др. Тодор Живков в Отчетния доклад на Единадесетия конгрес, „Индивидуалната работа с комунистите има изключително значение за укрепване на взаимното доверие и единство на живата верига ръководител — партия — работническа класа — народ", именно там тя се осъществява най-пълно.

В разговорите и на събранията на първичните партийни организации партийните комитети осигуриха присъствието и най-активното участие на ръководните партийни и стопански кадри. Личните срещи на ръководителите с всеки работник, механизатор, строител, животновъд и т. н. се посрещнаха с удовлетворение от хората.

В партийните групи въпросите на индивидуалната работа се свързваха с конкретните задачи, които имат да решават колективите, с авангардната роля на комунистите, с икономическата политика на Партията. Ценното бе, че след това на редица места на събранията на първичните партийни организации бяха направени обобщени оценки и набелязани мерки за осъществяване на предложенията, които правеха хората.

В процеса на обсъжданията в партийните групи и на събранията на първичните партийни организации все повече се проявяваше диференцираният, конкретен подход по отделните проблеми и задачи. Комунистите проявяваха творчество и самоинициатива.

Основна тема на разговора в партийната група при кравефермата в кв. „Йовково" — Толбухин — инициатор на движението на стотонниците, бе изпълнение на петилетния план, личният пример на комунистите и първенците. Те удържаха на думата си — почти два месеца предсрочно изпълниха петилетната си програма. Те и сега са в предните редици на нивниците. В партийните групи и в първичните организации в района на АПК — Тервел и Толбухин—изток беше направена задълбочена оценка за извършената индивидуална разяснителна работа по своевременното раздаване на площите за тютюн, по изпълнение на плана за изкупуване на овчето мляко, по качественото и бързо прибиране на фасула и царевицата, по подготовката на площите за есенната сеитба.

В партийните групи на животновъдите в Шабла със секретар Велика Туджарова комунистите разговаряха за създаване на по-добра организация на работа за увеличаване на млеконадоя от кравите. А в Балчишкия район бе направена персонална оценка на комунистите за извършената от тях индивидуална работа с хората по изпълнение на петгодишния план, за личния пример, за участието им в общоградските мероприятия. На редица места се изказаха мнения, че не навсякъде комунистите реагират навреме на поставените въпроси, че тук и там се ширят ходатайството, приятелството, липсата на чувство за лична отговорност и други отрицателни прояви, а партийните членове и особено ръководителите не вземат бързи и радикални мерки за отстраняването им.

В град Толбухин при разговорите в партийните групи и на събранията на първичните организации бяха обсъдени широко въпросите за разнообразяване формите на индивидуалната работа. Наред с традиционните сега се прилагат и породените от живота срещи на ръководните кадри с хората в трудовите колективи, срещи с трудещите се в ежемесечните политически дни, пътуваща информация, информационни вестници и т. н. Под ръководството на градския комитет на Партията в 10 от най-големите предприятия в града са изработени социално-демографски характеристики, данните и изводите от които помагат за подобряване на индивидуалната работа.

Без да привеждаме други примери, ясно е, че разговорите в партийните групи и събранията на партийните организации, тематично насочени, преминаха добре, изиграха положителна роля. Изводът е, че към такива диференцирани конкретни и тематични разговори по отделни проблеми трябва да се насочваме и в бъдеще. Това особено е нужно сега, когато всеки комунист, всеки трудещ се от нашия окръг трябва да види своето място, да определи своя дял в изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес.

Направихме и друг извод: макар че индивидуалната работа е различна с всеки отделен човек, ние следва да се насочим към отделни групи хора, за които масовите форми не са достатъчно ефективни. Това са: значителна част от механизаторите, животновъдите, строителните работници и хората с по-ниско образование. И още с основната част от новопостъпващите работници от младото попълнение на трудовите колективи. Значителна част от тези млади хора нямат трудови навици, опит и квалификация. У тях не са се формирали характерните за работническата класа черти и те са по-податливи на отрицателно въздействие. Без вниманието и грижата на партийните организации, без бащинската подкрепа на възрастните някои млади хора могат да тръгнат по пътя на нехайното отношение към труда. Затова провеждането на системна и конкретна индивидуална политико-възпитателна работа с тях е първостепенно задължение на всяка партийна организация.

В окръга намира приложение движението на наставниците. Сега имаме 242 наставника, които помагат на 552 младежи. Ще посоча само един пример, който показва, че там където това дело е поето с необходимата отговорност от партийния комитет и партийните бюра — резултатите са радващи. В завода за корабни двигатели

Digitized by Google

„Маяк" — **Толбухин вече има цяла група** наставници и тя е една от първите в окръга. Отначало само майсторите Коста Петров и Васил Петров от механичния цех, Пенко Джендев — качествен контрольор, и още неколцина поеха задължението да бъдат наставници на 15 млади работници. Сега броят им е 19, а младежите са 58. Сам секретарят на първичната партийна организация от радиаторния цех Тодор Стефанов е наставник на 8 млади работници.

Това са отделни положителни примери. Общо взето този хубав начин на личен контакт с младите хора все още не е намерил широко приложение, макар че окръжният комитет на Партията преди две години даде на партийните комитети, профсъюзните и комсомолските органи и организации конкретни указания. Тази задача е недооценена от партийните комитети и обществените организации.

Вторият етап бяха **градските конференции**, които се състояха в края на 1975 г. Положителното в тях е, че освен добре подготвените доклади, в които се правеше оценка на състоянието и задачите за подобряване на индивидуалната работа с хората, бяха направени и конкретни изказвания по отделни страни от работата на партийните комитети и организации. Положителна роля изиграха и това, че партийните комитети предварително обсъдиха конкретни свои мерки или основни насоки, които на конференциите и съвещанията станаха достояние на всички. Слабост е, че в подготовката и в самите конференции недостатъчно участвуваха стопанските ръководители особено в Тервел, Крушари, ДСК „Отдих и туризъм" и др.

Организирането и провеждането на третия етап — **заключителната окръжна научно-практическа конференция**, която се състоя през юли т. г., и многобройните инициативи до заключителния етап ни дават основание да считаме, че се създаде активно отношение към проблемите на индивидуалната политическа работа.

Направеното досега от окръжния, градските и общинските комитети на Партията и първичните партийни организации, от обществените организации, от средствата за масова информация ние оценяваме като едно добро начало, като верен път, по който тепърва трябва да вървим. Окръжният комитет на Партията, неговият отдел „Пропаганда и агитация" ще предявят високи изисквания към градските, общинските, общостопанските и заводските комитети на Партията, към окръжните ръководства на профсъюзите, Отечественият фронт и Комсомола за решителен завой към активна, всекидневна, действена индивидуална работа с хората.

Конференцията показа, че в тази конкретна дейност решаващо звено са кадрите, комунистите, агитаторите. Те най-пряко трябва да се занимават с индивидуалната работа. В окръга функционират 816 актива към първичните партийни организации с общо 5808 души. В първичните партийни организации от селското стопанство активите са 324, в промишлеността, строителството и транспорта — **184 и т. н.** Към окръжния, градските и общинските партийни комитети са изградени 52 групи докладчици. В тях са включени 863 от най-отговорните партийни и стопански кадри.

Широката мрежа от партийни активи и агитатори и непрекъснато увеличаващите се задачи на политическата работа налагат с партийните активи да се работи системно и конкретно, да се полагат грижи за тяхното обучение и се води на редовен отчет тяхната дейност. Засега работата в това отношение не ни задоволява. Много от бюрата на първичните партийни организации, партийни комитети не следят и не контролират редовно тяхната дейност. Преодоляването на това инертно състояние ще осигури вместо отделни инициативи и циклични прояви постоянна и ефективна дейност на тези низови звена.

По-добро е състоянието на групите докладчици. Почти навсякъде градските, общинските и заводските комитети на Партията редовно им поставят поръчения за разясняване на важни и актуални партийни решения и документи, на окръжни и местни проблеми. Сполучливо за това се използва и определеният ден за делови срещи и разговори с трудещите се — всеки първи петък от месеца.

Срещите на нашите активисти и агитатори с трудещите се са нещо закономерно. Те зачестиха особено през 1975 г. и настоящата година — във връзка с подготовката и провеждането на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на нашата Партия и на други важни политически събития — 20 години Априлски пленум, 100 години Априлско въстание и др. Въпросите, по които са водени личните разговори, беседите и срещите, са преди всичко за социалистическото отношение към труда и укрепване на трудовата и технологичната дисциплина, за личния принос в издирване на резервите и в изпълнение на насрещния план, за качеството на продукцията, за социалистическото съревнование, изучаване и прилагане на челния опит, новите национални и местни почини и др. Всичко това показва, че ръководейки се от указанията на Централния комитет на Партията, ние правилно се стремим да поставим в центъра на политическата агитация икономическата политика на Партията, като я свържем с проблемите на района, на предприятието, на отделния колектив. Но наред с това нашите агитатори не отминават и други проблеми, които живо интересуват хората: въпроси от външнополитически характер, морално-етични, лични, засягащи само отделния човек.

Предстои да се заемем по-системно и с обучението на агитационните кадри. Засега с тях партийните комитети периодически свикват семинари, но по въпроси, които често нямат много общо с конкретната им работа. В тези семинари участвуват предимно членовете на групите докладчици, секретарите на първичните партийни организации и част от партийните бюра. С обучението на партийните активи като цяло никой не се занимава. В бъдеще конкрет-

Digitized by Google

ното и диференцирано обучение на партийните активи ще бъде дело на градските, общинските и общостопанските комитети на Партията, под прякото методическо ръководство на дома за политическа просвета на окръжния комитет и партийните кабинети на градските комитети.

За да отговори на една назряла необходимост — да се дава бърз и компетентен отговор на актуалните въпроси, които вълнуват трудещите се, — окръжният комитет на Партията издава бюлетин „В отговор на актуални въпроси". Той е добро помагало на нашите агитационни кадри.

С организирането и провеждането на окръжния преглед „Стопанският ръководител — политически деец", с въвеждането на дните за делови срещи и разговори с трудещите се значително се подобри участието на стопанските ръководители в идеологическата работа. Резултатите от социалистическото изследване обаче показват, че все още има стопански ръководители, които рядко беседват с хората, не се срещат с тях, дълго време не решават вълнуващите ги въпроси. Около 64 на сто от анкетираните отговарят, че стопанските ръководители малко участвуват в индивидуални срещи, беседи, разговори с хората. На конференцията се изрази безпокойство от това обстоятелство и се направиха предложения участието на стопанските дейци в индивидуалната работа да бъде поставено на оценка в първичните партийни организации, в общинските и градските комитети, да се възлагат и поръчения.

От партийната организация, от нейното бюро и секретар зависи каква планомерна и целенасочена индивидуална работа ще бъде разгърната в дадения колектив или населено място, какви ще бъдат подготовката и годността на комунистите за непрекъснато и всеобхватно въздействие върху всеки отделен човек. Всичко това, разбира се, трябва да става под най-близкото и конкретно ръководство на градските, общинските, общостопанските и заводските комитети на Партията. Ето защо на конференцията се направиха полезотворни предложения, по които партийните организации и комитети предстои да работят.

Първото предложение е непрекъснато да се повишават идейната убеденост и политическата информираност на комунистите. Те могат да разясняват и убеждават само ако бъдат по-добре информирани от хората, на които влияят, ако непрекъснато усъвършенствуват своята марксистко-ленинска подготовка. Следователно грижата на първичните партийни организации и техните бюра за правилно и своевременно информиране на комунистите и всички агитационни кадри има първостепенно значение за повишаване на тяхната компетентност и боеспособност за осъществяване на високоефективна индивидуална политико-разяснителна работа.

Друга задача на първичните партийни организации и техните бюра е задължението правилно да подбират и редовно да инструктират и обучават хората, на които възлагат да водят индивидуалната политическа агитация. Тук особено важно е да се подберат такива хора, които умеят да общуват, да проявяват уважение към хората, да откликват на техните грижи и потребности, да имат педагогически такт.

На трето място първичните партийни организации и техните бюра решително да подобрят планирането и отчетността на индивидуалната работа. В своите планове да предвиждат мерки за обучение и информиране на хората, натоварени с индивидуална работа, системно да обсъждат състоянието на тази дейност, да правят периодичен отчет как комунистите изпълняват своите задължения като агитатори. Досега първичните партийни организации почти не поставят в своите планове разглеждането на подобни въпроси. Нещо повече, това е извън вниманието и на градските и общинските партийни комитети. Неотдавна единствено бюрото на градския комитет на Партията в Балчик на свое заседание изслуша информация за изпълнение приетите основни насоки за подобряване индивидуалната работа с хората, а общинският партиен комитет в с. Владимирово на събрание обсъди този въпрос с комунистите.

Поради това, че значителна част от партийните организации работят сред големи трудови колективи или населени места, част от дейността по организирането и провеждането на индивидуалната работа се възлага на партийните групи. Докато върху партийното бюро лежи главно отговорността за повишаване подготовката, информираността и обучението на агитаторите и на всички комунисти, то в рамките на партийните групи ще се съсредоточи значителна част от дейността за конкретно възлагане на поръчения за индивидуална работа, всекидневният контрол и отчетността за нейното осъществяване.

На конференцията се направи предложение в организацията на индивидуалната работа още по-добре да се включат обществените организации. В това отношение окръжният комитет на Партията поставя високи изисквания пред окръжната организация на Отечествения фронт за по-конкретна дейност с хората по местоживеене, по въпросите на социалистическия бит и култура; с вярващите — по антирелигиозното им възпитание; пред профсъюзите и Комсомола — с младите работници, по наставничеството, по изпълнение производствените планове, прилагане на новите почини, съревнованието за високо качество и ефективност на работата.

За да се усъвършенствуват организацията и формите на целия механизъм на индивидуалната работа, бюрото на окръжния комитет на Партията утвърди „Основни положения и мероприятия за подобряване на индивидуалната работа с хората" в окръжната партийна организация. На тази основа градските, общинските, общостопанските и заводските комитети на Партията и особено първичните партийни организации разработват свои конкретни мероприятия или планове за града, общината, предприятието, бригадата, фермата, учреждението. С това се създава още по-добра

Digitized by Google

основа за конкретна и диференцирана дейност в бъдеще.

Както подчерта др. Тодор Живков, „В центъра на масово-политическата работа трябва да застане борбата за изпълнение социално-икономическата програма за седмата петилетка. Организацията, съдържанието, формите и методите на политическата агитация следва да бъдат насочени към една цел: главната стратегическа задача — рязко повишаване на ефективността на икономиката и качеството на продукцията — да стане кръвно дело на всеки труженик. Това изисква не само широка политическа и разяснителна работа в трудовите колективи, но и работа с отделния човек."

Ето това е сега най-главното. Такава е централната задача на нашата идеологическа работа, на нея са подчинени всички останали задачи. На нея бяха подчинени и въпросите, които поставихме на научно-практическата конференция. В резултат на подготовката и провеждането й се повишиха теоретическите знания и практическият опит на идеологическите кадри в окръга, създадоха се по-голям интерес и отговорност за решаването на тези проблеми.

СЛУШАТЕЛ—ТЕМА—ЛЕКТОР

Партийните комитети и организации във Врачански окръг гледат на масовата лекционна пропаганда като на едно от важните средства за идеологическо въздействие върху трудещите се и младежта. Заявките за лекции пред дружество „Г. Кирков" са много и постоянно се увеличават. Обединени в научно-методически съвети и секции към окръжния и градските съвети на дружеството, лекторите изнесоха над 1500 лекции само по решенията на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП пред повече от 83 000 слушатели. Това са проблеми, свързани предимно с: ръководната роля на Партията; социално-икономическото развитие на страната и окръга през седмата петилетка; принципите и изискванията на социалистическия начин на живот; развитието на науката и техническия прогрес и тяхната роля в обществения живот и др.

Масовата лекционна пропаганда в окръга се развива, подобрява се нейното качество и резултати, все повече слушатели на трудещите се и младежта са под нейния обсег. Но за да се усъвършенствува тя, е наложително да се решат редица проблеми. Един от тях — проблемът „**слушател — тема — лектор**", още не отговаря на изискванията на Февруарския пленум (1974 г.) на ЦК на БКП.

Организирането на слушателите е задача на партийните комитети и организации, но и на профсъюзните, отечественофронтовските, комсомолските и други организации и техните ръководни органи съгласно утвърдената система за направляване и координиране на лекционната пропаганда. Нашите усилия сега са насочени към изграждането на аудитории с постоянен състав, пред които се изнасят цикъл лекции, дават се завършени знания. През 1975 г. по линия на Отечествения фронт в окръга бяха организирани по местоживеене около 1000 аудитории (лекториї, кинолекториї, народни университети), пред които лектори на дружеството изнесоха 5000 лекции. Градският комитет на ДКМС във Враца организира за младежите четири факултета по правни знания.

За разлика от постоянните аудитории общите просветни събрания са епизодични и в известен смисъл — едностранчиви. Организаторите не ги планират предварително за по-дълъг период. Освен това не винаги осигуряват присъствието на хората, които действително се нуждаят от внимателно въздействие, а се стремят само да има по-голямо посещение. Така често биват уоеждавани убедените, а неубедените остават извън обсега на лекциите. Отчитайки този съществен недостатък, окръжният съвет на дружеството подготви указание за организиране на аудиториите през 1976/1977 г. и го съгласува със заинтересованите ръководни органи на обществените организации. В него се изяснява къде се изграждат аудиториите, кой ги изгражда, какви са техните форми, но какъв тематика ще се водят занятията, в зависимост от характерните особености на колективите. Отделено е място и за системното организиране на просветните събрания. Създаването на аудиториите обаче се забавя. При това положение има опасност организираната масова лекционна пропаганда да не започне своевременно през настъпващия **най-активен** период — есенно-зимния.

И най-съвършената организация **на слушателите** сама по себе си не осигурява ефективна пропаганда, ако не се решава правилно въпросът за избора **на темите.** Но и тук работата на дружеството **и на** организаторите на лекционната пропаганда върви понякъде по шаблон въпреки подобре-

Digitized by Google

шето. Обикновено заявителите на лекции искат онова, коего на тях харесва, без **да** проучват интересите на колективите. Често **се** искат лекции от любимия лектор, без **да се** има предвид реалната потребност в **даден** момент и на даден колектив. Командирът на една младежка трудова бригада **идва** лично в окръжния съвет и упорито **настоява да** посети бригадата лектор, който преди години той е слушал и е останал **с добри** впечатления. А този лектор изнася лекции на теми, които са далеч от интересите на младежите. Трябваше командирът да бъде дълго убеждаван да приеме лектор с интересна за бригадирите тема.

Друг пример. Секретар на градски съвет преотдавна носи писмена заявка за лекции. В нея обаче няма нищо освен посочване на няколко колектива. „Но на какви теми искате лекции?" — пита го сътрудник на окръжния съвет. Той отговаря: „Другарите там предложиха ние с вас да решим, както ние преценим". Този факт говори за вредния подход към избора на темите.

Партията изисква от дружество „Г. Кирков" да организира ефективна лекционна пропаганда. Това налага не спонтанно, а организирано да се подбират теми, произтичащи от производствените, възпитателните и други задачи на колектива, и от текущия момент. Затова темите и за постоянните, и за непостоянните аудитории трябва да се определят след обстойно проучване и отлично познаване състоянието на колективите и задачите, които те решават. Точно това не се прави както трябва от дейците и лекторите на дружество „Г. Кирков".

С диференцираното организиране на слушателите и правилното определяне на тематиката качествената и ефективната лекционна пропаганда още не е гарантирана. При наличието на тези две обстоятелства **лекторът е решаващият субективен фактор** за резултатна пропаганда.

Пленумът на окръжния комитет на Партията от януари т. г., който се занима с проблемите на идеологическата работа в окръга, реши: „Под ръководството на отдел „Пропаганда и агитация" да се организира задълбочен преглед ... на лекторите. За лектори да се привлекат най-подготвените в теоретическо и политическо отношение кадри, познаващи конкретните проблеми на нашето развитие". А пленумът на окръжния съвет на дружество „Г. Кирков" постави задачата непрекъснато да се подобрява подготовката на лекторите.

Процесът на обновлението на лекторите както в научно-методическите съвети при окръжния съвет, така и в секциите при градските съвети е много бавен. Все още има лектори, които не отговарят на изискванията. Отговорност за това състояние носят и дейците на дружеството, и партийните комитети и организации, под чието ръководство протича масовата лекционна пропаганда. Още не е разбрано докрай, че лекторът не е обикновен популяризатор на знания, не дава само информация, а зове напред, вълнува хората и въздействува на тяхната воля, бори се за делото на Партията, възпитава. Това зависи от неговата научна и политическа подготовка, от познаване състава на аудиторията, но преди всичко от неговата идейна убеденост, от вярата му в правилността на задачите, които Партията поставя. А в това отношение има още какво да се желае. Не са единици онези, които обикновено си написват лекцията и редица години я четат без никакви допълнения, които животът налага, без обяснение на новите явления и процеси. Тогава какво качество и какъв ефект може да се очакват? Без да се познава конкретната действителност, в която се труди и живее колективът, никой лектор не може да свърже тясно теорията с практиката, науката с живота, не може да призовава хората към конкретни дела.

Бюрото на окръжния съвет на дружеството предстои да обсъди и реши по какъв начин следва да се „пресее" лекторският състав в окръга. Има идея всеки лектор да бъде атестиран от комисия с представители на отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията, окръжния съвет на дружество „Г. Кирков", научно-методическия съвет по дадения отрасъл на знанието и партийната организация на колектива, в който работи.

Голям въпрос, който още не е намерил решение, е системната работа с лекторите за повишаване на тяхната научно-теоретическа и методическа квалификация. На свой пленум в края на миналата година окръжният съвет на дружеството прие тригодишна програма, чието изпълнение започна. Използва се базата на междуокръжната партийна школа за курсове за нови лектори, където се свикват семинари на лекторите, срещи за обмяна на опит, обсъждане на лекции след взаимни посещения и други. Но и тук има затруднения. Не се подбират кандидатите за курсовете прецизно, макар че се утвърждават от градските комитети на Партията, а след завършването им голяма част не се използват за лектори. На квалификационните мероприятия не идват всички предвидени лектори. За семинарните сбирки мнозина не се подготвят и те се превръщат в обикновени лектории. Обсъжданията на лекции често преминават формално. Без активната намеса на партийните органи много от тези недостатъци няма да бъдат преодолени. Само усилията на дейците на дружество „Г. Кирков" не са достатъчни.

И така преустройството на масовата лекционна пропаганда във Врачански окръг е в своя начален етап. Неговото ускоряване още повече е наложително сега, когато XI конгрес на Партията и Юлският пленум на Централния комитет предявяват изключително големи изисквания към този важен идеологически сектор.

Христо ГЕОРГИЕВ
корреспондент на сп. „Партиен живот" за Врачански окръг

Digitized by Google

ЕДИНЕН ФУРАЖЕН БАЛАНС

ВАСИЛ КОСТАДИНОВ
зам.-завеждащ отдел „Селскостопански" на ЦК на БКП

Единадесетият конгрес на Партията утвърди линия за ускорено развитие на животновъдството през седмата петилетка. Предвидено е средногодишното производство на месо да се увеличи с 33 процента спрямо постигнатото през шестата петилетка, на мляко — с 27,1 процента, на яйца — с 32 процента и на вълна — с 13 процента. В сложния комплекс от фактори, обуславящи реализирането на тези високи темпове, особено място се пада на фуражния проблем. При условията на крупна концентрация и специализация на нашето селско стопанство неговото решаване изисква нов подход. Тук важи с пълна сила мисълта на Ленин да не се опитваме да решаваме с вчерашния похват задачите, когато обстановката се е изменила.

Ноемврийският пленум (1973 г.) на ЦК на БКП обърна внимание, че е „наложително преди всичко да се преоцени досегашният подход при решаване проблемите на фуражната база". Това се налага от преминаването към отраслова организация в АПК и ПАК, която е призвана да даде простор на концентрацията и специализацията на производството на основата на промишлените технологии.

Новият подход изисква преоценка на всички звена, свързани с фуражното производство — структура на културите, технология на отглеждане, прибиране, съхранение, преработка и изхранване на фуражите; връзка между растениевъдството, животновъдството и фуражопреработващите предприятия.

Съществуващата организация на фуражното производство, разпределение и използване не е в състояние да отговори на големите задачи, които постави Единадесетият конгрес на Партията. Тя не позволява да се използват най-ефективно фуражните ресурси в страната и да расте с по-бързи темпове производството. Традиционната система на самозадоволяване с фуражно зърно в рамките на АПК и окръга вече влиза в противоречие с по-нататъшната концентрация и специализация на фуражното производство и животновъдството не може да отговори на изискванията за пълноценно хранене на животните. Тя не позволява земеделските култури да се отглеждат в най-благоприятните райони и ограничава създаването на животновъдни комплекси с оптимални размери. Това обстоятелство заедно със слабостите при прибирането, съхраненето и изхранването на фуражите е в основата на непълноценното хранене на животните, на големия преразход на кръмни единици за единица продукция.

Постановлението на Министерския съвет от 4. VII. т. г. за въвеждане на нова система на изкупуване, преработка и използване на фуражното зърно и създаването на единен фуражен баланс създава условия за премахване на тези недостатъци, за нов подем във фуражното производство и животновъдството, за повишаване на тяхната ефективност. С новата система се създават условия за оптимално райониране, концентрация и специализация на фуражното производство, за специализиране на цели АПК и райони за производство на царевица,

Digitized by Google

ечемик, соя и люцерна. Създават се условия за пълно оползотворяване на всичко, което ражда земята от „корена до върха", чрез превръщането му в пълноценен фураж.

Единният фуражен баланс разкрива големи възможности и за концентрацията и специализацията на животновъдството в размери, позволяващи създаването на най-ефективна организация на труда и управлението.

С новото постановление се решава въпросът за създаване на солидна материална база на фуражната промишленост — изгражда се съвременно силозно-складово стопанство, ще се реконструират и модернизират фуражните заводи. Осигурява се специализиран транспорт към фуражната промишленост. На ДСО „Зърнени храни и фуражна промишленост" се възлага да изкупува и стопанисва цялото количество фуражно зърно и белтъчни компоненти, да ги преработва в пълноценни комбинирани фуражни смески и да снабдява ритмично животновъдните ферми по утвърдени от правителствените органи нормативи. Взаимоотношенията между производителите на комбинирани фуражи и потребителите ще се изграждат на базата на договорна система, утвърдена от министъра на земеделието и хранителната промишленост.

Всичко това в най-голяма степен ще допринесе за пълноценно хранене на животните и най-ефективно оползотворяване на фуражите. По такъв начин ще се реши един основен икономически проблем от селскостопанската дейност в духа на Юлския пленум на ЦК на БКП, където беше подчертано, че **концентрацията и специализацията на производството на основата на мултипликационния ефект създават условия за най-рационално използване на инвестициите, техниката, материалните и трудовите ресурси в целия стопански организъм.**

• • •

Реализирането на девиза на Единадесетия конгрес „Качество и ефективност" изисква да се усъвършенствува сегашната организация на фуражното производство и взаимоотношението му с животновъдството на основата на новия икономически механизъм в селското стопанство. **Назрели са условията да се отдели животновъдството организационно от растениевъдството.** С приложение на новата система за изкупуване, преработка и използване на фуражното зърно фактически ще се осъществи разделяне на растениевъдството от свиневъдството и птицевъдството. Те ще се изхранват изключително с комбинирани фуражи, доставяни от предприятията на ДСО „Зърнени храни и фуражна промишленост". Такова разделение е наложително да стане и в организацията на снабдяване на говедата и овцете с фураж, като се създадат специализирани предприятия за преработка на грубите фуражи в пълноценни продукти, годни за пряко изхранване на животните. Опитът на СССР и ГДР потвърждава целесъобразността от подобна организация. В някои АПК и у нас са създадени специализирани предприятия, които снабдяват говедовъдството и овцевъдството с преработени груби фуражи. Например в АПК — Вълчедръм, Михайловградско, на базата на пет сеносушилни и един фуражен цех, събрани на едно място, е организирано такова предприятие. В него за едно денонощие се произвеждат 96 т преработени груби фуражи, които по строго спазван график се разнасят на фермите. Процесите са механизирани, производителността на труда — висока и ефектът от работата — много добър. **Необходимо е този опит да се проучи, да се усъвършенствува с всичко хубаво, което е създадено досега у нас, и според конкретните условия да се внедри във всички АПК и ПАК.**

Digitized by Google

Не може повече да продължава съществуващата вредна практика — да се произвеждат некачествени фуражи, а да се заплащат като качествени и последствията от това да носи не този, който произвежда, а този, който използва. Не може да се изписват на животновъдството фуражи, несъответствуващи по количество и качество на реално изхранване. Тази игра трябва да се спре. За нея повече място няма в новия икономически механизъм. Отделянето на животновъдството от фуражното производство и обособяването на специализирани предприятия за преработка на фуража за преживните животни създава условия за ликвидиране на тези слабости. Ще се избегне едностранчивото хранене на животните и ще се използват най-ефективно всички фуражни ресурси, като се изхранват само в преработен вид, обогатени с липсващите съставки и компоненти. Изградени на базата на сеносушилните, фуражните кухни и цеховете, тези предприятия ще имат целогодишна програма за работа — през летния период ще използват зелени фуражи за производство на сенно брашно и сено, след това ще произвеждат целодажбени смески и гранули от слама и други груби фуражи. На основата на договори ще снабдяват животновъдните ферми с фуражи по количество, качество, асортименти.

Така се ликвидира със сезонността при храненето на преживните животни, създават се условия за типизиране и стабилизиране на дажбите през цялата година, което има важно значение за ефективността на фуражите и продуктивността на животните. Производството на фураж за преживните животни се поставя изцяло на промишлена основа, което има важно значение и за увеличаване производителността на труда.

Новият подход при решаване на фуражния проблем и преминаването към нова система на изкупуване, преработка и използване на зърното ще трябва да доведе до реализиране на партийната повеля за най-ефективно оползотворяване на фуражното зърно и на всичко, което ражда земята от „корена до върха" и превръщането му чрез животновъдството в месо, мляко, яйца и вълна. Това обаче изисква да настъпи прелом в стила и метода на работа на МЗХП, неговите управления, ДСО „Зърнени храни и фуражна промишленост", на управление „Земеделие" при ОНС, АПК и ПАК; да се скъса с тясноведомствените интереси и се въведе строго планова, отчетна, финансова, технологична и трудова дисциплина на всички нива и при всички звена, свързани с производството, изкупуването, преработката и оползотворяването на фуражите.

Откъде може да дойде на някои места неизпълнението на тази важна партийна задача? Преди всичко от трудното скъсване със старите разбирания и тесноведомствени интереси. Дълбоки корени е пуснало у редица ръководители убеждението, че главният стимул за развитието на фуражното производство е връзката му с животновъдството; на други места в зърнопроизводителните райони съществува страх дали няма да загубят при новата система. Отговорът може да бъде само един — няма да се загуби. Загуба няма да има не само защото новата система е насочена към икономически ефект от национален мащаб, но и поради това, че се увеличават изкупните цени на зърното и ще се дават премии за ежегодния прираст. Най-голяма изгода ще имат ония АПК, където ръководителите и специалистите са превърнали научните норми на хранене в закон на практиката, където и досега е гърсен ефектът от всяка кръмна единица, ефектът от всеки фактор на производството. Пречупването на старите схващания, на стария подход при решаване проблемите на фуражното производство сега се превръща във важна политическа задача. Оттук произтичат и отговорните задължения на партийните комитети и организации, на комунистите в селското стопанство. От тях се иска да разгърнат активна

Digitized by Google

политическа и организаторска работа, да засилят взискателността, помощта и партийният контрол в работата на стопанските органи. Да издигнат по-високо чувството за отговорност, инициативността при решаване на назрелите проблеми. С широкото прилагане на науката и челния опит, на моралните и материалните стимули да се разгаря съревнованието сред колективите за срочно изпълнение на задачите и плановете. Осъществяването на тези задачи поставя по-големи изисквания и пред партийните и стопанските кадри в системата на фуражната промишленост. От тях се иска да разгърнат широка политическа и организаторска работа, да засилят помощта и партийният контрол, да осигурят коренен прелом в договорната и технологическата дисциплина, строго спазване на рецептурите и високо чувство за отговорност за качеството на комбинираните фуражни смески.

Успешното приложение на новото постановление и решаването на фуражния проблем са в интерес на цялата ни икономика, на целия народ. С това тружениците от селското стопанство ще дадат своя реален принос във всенародната борба за осъществяването на решенията на XI конгрес на Партията.

ВЯРНА ПОЗИЦИЯ

За интензивното социално-икономическо развитие на Габрово от решаващо значение са подходът, методите и средствата, с които си служат градският комитет на Партията, партийните комитети, бюра и организации. Под тяхно ръководство у всички кадри сега е създадена необходимата убеденост и психическа нагласа, че без да се използват съвременните достижения на научно-техническата революция, са невъзможни съществени изменения в развитието и ръководството на промишлеността ни.

А сега в нашия град работят два електронноизчислителни центъра, пет бази за техническо развитие, два научноизследователски института, висш машинно-електротехнически институт. В основните предприятия са изградени отдели „Автоматизирани системи на управление" и „Комплексна автоматизация на производството" (АСУ и КАП).

Създават се бюра за научно-техническа информация. Това е едно голямо богатство, солидна база, която поставя работата на партийните организации и ръководства в нови условия, предявява към тях нови изисквания. И особено след забележителните решения на Юлския пленум на Централния комитет, на неотменната повеля за непрестанно умножаване на ефекта от научната и производствената дейност.

Ето защо естествено и закономерно е изискването на градския комитет да се издигне още повече ръководната роля на партийните организации в самите научни и развойни звена, да се обогатява и усъвършенствува тяхната дейност. Като се прави задълбочен анализ на съществуващата практика, да се вникне в слабостите и да се видят конкретните пътища за отговарящо на съвременните изисквания решаване на проблемите. Чрез по-нататъшно повишаване научната подготовка на всеки член на колектива широко да се утвърждават в дейността конструктивното мислене и новаторството, да се постигне най-рационално използване на изчислителната и организационната техника, да се внася конкретен принос за постигане оптималност в управлението на промишлеността. Тези цели и задачи сега са в центъра на вниманието на първичните партийни организации при съставянето на оперативните и перспективните планове. Те намират отражение в работата на партийните бюра при Базата за внедряване на автоматизацията и процесите на управление с изчислителен център „Георги Генев", в Териториалната база за развитие и внедряване с изчислителен център „Инж. Богомил Гъдев"... Тук главната насока на изискванията е всички комунисти да участвуват активно за утвърждаване на новите изисквания, да осигурят пълен успех на направените разработки за проектантско-внедрителната дейност, по най-съществените технико-икономически показатели на плана, за неговото комплексно изпълнение.

Разбира се, от изключителна важност за утвърждаване на новия подход в работата е опитът, придобит досега, онова богатство, многообразие от най-различни форми, средства и методи.

В Базата с изчислителен център „Инж. Богомил Гъдев" под ръководството на първичната партийна организация след продължителна, задълбочена подготовка бе

Digitized by Google

проведена теоретична конференция на тема: „Проблеми за повишаване обществената производителност на труда при използването на електронноизчислителна техника". Добре е организирано икономическото образование и квалификацията на кадрите. Периодически на заседанията на партийното бюро и на партийни събрания се разглежда работата на комунистите и на партийните групи в различните отдели — „Производствен", „Информационни системи"... Тук партийната организация се грижи за правилното разпределение на кадрите в отделните сектори. Утвърди се като практика директорът и другите административно-стопански ръководители да се отчитат пред нея по различни въпроси на своята работа. На едно от открытите партийни събрания ръководителят на базата информира колектива за социално-икономическото развитие на окръга и задачите на изчислителния център. По-голямо внимание сега се отделя на партийните поръчения, на воденето и отчитането на социалистическото съревнование. Често при трудности от различен характер по инициатива на партийното бюро се организират срещи на ръководството на изчислителния център с ръководствата на предприятията клиенти. В други случаи се сигнализира и настоява за провеждането на съответни мероприятия от страна на партийните организации и ръководства в кореспондиращите предприятия — нещо, което дава много добри резултати. А обслужваните от изчислителния център на територията на Габровски окръг заводи и организации са 41.

Базата е изчислителен център „Г. Генев" обслужва промишлени предприятия предимно от отрасъла „Лека промишленост". И тук партийната организация и партийното бюро правилно виждат своето място и задачи. Главното в дейността им са въпросите на възпитанието на кадрите в дух на висока отговорност, пълна мобилизация на комунистите и целия колектив за решаване на основните проблеми, поставени от седмата петилетка. Благодарение на това и на компетентността на административното ръководство е създадена творческа обстановка за работа. Освен електронната обработка на икономическата информация на съответните предприятия тук и изискванията по проектирането са изключително високи. Като пример ще посочим само някои от разработените и вече използвани подсистеми: от внедряването в комбината „В. Коларов" на задачата „Отчитане и анализ на движението на материалите" от подсистемата „Управление на материално-техническото снабдяване" има годишен икономически ефект 10 300 лева. Сега по същия проблем се подготвя работен проект на задачата „Контрол и регулиране изпълнението на договорите с клиентите" с общ годишен икономически ефект 15 700 лева.

От разработката „Контрол и отчитане реализацията на готовата продукция" на завод „Добри Карталов" годишният икономически ефект възлиза на 21 500 лева, а от тази, предадена на ВТК „Г. Генев" — „Отчитане и контрол на пласментната дейност" — 14 800 лева. Това е само част от творческите изяви на колектива в базата.

• • •

Практиката показва, че най-добри резултати постигат онези научни звена, изчислителни центрове и бази, които под ръководството на партийната им организация насочват своето внимание към главното — политическият подход при решаването на стопанските задачи. А сега неговото съдържание е всеки да разбере голямото държавно и обществено значение, което има комплексното изпълнение на плана през седмата петилетка, пълното осъществяване на стратегическата задача, поставена от Единадесетия конгрес — висока ефективност и високо качество в работата на всички звена и кадри.

Политическият подход предпазва партийните организации от дублиране на ръководствата на научните звена, от изземване на техните функции и по същество отклоняване от своите основни задачи. Това от една страна. От друга — този подход повишава чувството за отговорност у всеки комунист, научен работник, специалист. Иначе не може и да бъде. Защото Единадесетият конгрес така точно, ярко, категорично откроя нарасналата роля и отговорност на научния фронт в изпълнение на главната задача на нашето обществено-икономическо развитие през VII петилетка. Утвърденият от него курс да се премине изцяло от екстензивно към интензивно развитие на научната дейност и увеличаването на нейната ефективност е критерият за рационалността на всяка идея, разработка, направена от институт, база, център.

Натрупаният опит в работата на градската партийна организация по тези въпроси сега в духа на решенията на Юлския пленум се подлага на едно пълно обобщаване и осмисляне. Анализът на резултатите от извършеното показва, че успешното решаване проблема за ефективността и качеството, грижата за него започва още с пълната мобилизация и правилната постройка на работата в научноизследователските звена и институти. Затова и неотменното изискване на градския комитет е, от една страна, научноизследователската работа и разработките да отговарят на съвременните изисквания, от друга, бързо и ефективно да се внедряват.

В резултат на това в голяма част от предприятията след грижливо проучване на научно-техническите постижения, повишаване партийната взискателност и единодействието в работата на различните субекти на управление успешно продължава осъществяването на реконструкцията и модернизацията на производството, отразена в принципно нови технологии. Така например в завод „Капитан дядо Никола" в тясно взаимодействие с научните звена и най-активното участие на специалистите се разработи и се внедрява проект на високо технологично ниво, бе монтирана висо-

Digitized by Google

копроизводителна техника. Създава се вече нова организация на труда при пълно автоматизиране на производствените процеси. Бе усвоен с пет месеца предсрочно лиценз за производството на голямогабаритни тръби. В предприятията новите технологии се разработват и внедряват на основата на български суровини — за производство на гранулат за обувната и кабелната промишленост, — от което на народното стопанство се спестяват милиони валутни лева.

Ами успехите, постигнати в завод „Болшевик"? И тук под непосредственото ръководство на партийния комитет, като се осъществява рационално взаимодействие с научните институти и звена и особено с Института по инструменти, екипировка и машини, са внедрени повече от 145 нови машини и съоръжения, усвоени са най-съвременни достижения в инструменталното производство. Това създаде възможност производителността на труда да нарасне 1,5 пъти, ефективността на производството да бъде значително повишена.

Партийните организации, бюра и комитети в редица предприятия: ИЗ „Болшевик", ЕТЗ „Подем", завод „Буря", комбинатите „В. Коларов", „Георги Генев" и други, периодично обсъждат въпросите, свързани с автоматизираните системи на управление на производството, с разработките по отделните подсистеми, с ефективното използване на новата техника и икономическата информация, получавана ежедневно от изчислителните центрове, с усъвършенстването на организацията на труда и управлението на производството. По този начин се повишава тяхното умение да си служат с икономическия анализ, своевременно да виждат слабите звена, да вземат необходимите партийно-политически и организационни решения и се грижат за тяхното изпълнение. Така те насочват и работата на профсъюзните и комсомолските организации към една по-непосредствена и конкретна масово-политическа и организаторска работа с трудовите колективи за непрестанно разгаряне на социалистическото съревнование.

По инициатива на партийното и административното ръководство на инструменталния завод „Болшевик" се създадоха постоянни творчески връзки със сродния завод „Фрезер" от град Москва по разработването и внедряването на автоматизирана система на управление в предприятието. Благодарение на това обстоятелство, на усилията и труда на специалистите от двата завода, на щедрата и безкористна помощ на изчислителния център при „Фрезер", на правилното партийно ръководство, контрол и взискателност вече са разработени подсистемите: техническа подготовка на производството; технико-икономическо планиране; оперативно управление на производството; управление на материално-техническото снабдяване; управление на труда и работната заплата; управление на елемента. Задачата, която сега си поставя ръководството на завода, е усъвършенстване на работата на тези подсистеми, както и изграждането на три нови. Ще се решават и други конкретни проблеми, в това число усъвършенстване взаимоотношенията на завода по тези въпроси с изчислителния център, който води електронната обработка на информацията.

Неотдавна първичната партийна организация, в която членуват комунистите, работещи в отдела „Автоматизирани системи на управление", обсъди цялостното състояние на разработките по АСУ и проблемите, свързани с тяхното внедряване. Приетите подобни решения по тези въпроси фактически са поръчения на отделни комунисти за най-активно лично участие в изпълнението им, за спазване на определените срокове. Втора част от решенията представляват предложения към стопанското ръководство на завода за уреждане на редица конкретни проблеми, свързани с финансирането, материално-техническото обезпечаване и други административни и организационни въпроси, отнасящи се до отделните цехове, имащи пряко отношение към работата на отдел АСУ. Има и конкретизирани решения по предложенията, направени от директора на изчислителния център при завод „Фрезер", за подготовката на ръководните кадри и специалистите; по въпросите на АСУ и електронната обработка на информацията; за изучаване положителния опит на други заводи по тези въпроси; за сътрудничеството на специалистите от отдел АСУ на завода с тези от изчислителните центрове. Положително е, че веднага след проведеното партийно събрание по искане на партийния комитет с изпълнението на тези решения се занимава административно-стопанското ръководство. Интерес към тези въпроси проявява и съответното държавно стопанско обединение.

* * *

Сега градският комитет на Партията се стреми **да използва по-рационално възможностите на изградените научни изчислителни звена** не само за решаване на икономическите задачи, а оттук — за подобряване партийното ръководство на икономиката, но и за решаване на редица конкретни организационно-политически задачи.

Показателен в това отношение е фактът, че вече е утвърдена система за разработване чрез Базата за внедряване на автоматизацията и процесите на управление с изчислителен център „Георги Генев" на комплекс въпроси от организационно-политическата работа, засягащи както дейността на първичните партийни организации, така и градската партийна организация като цяло.

По пет основни проблема с 63 задачи ежемесечно се прави електронна обработка на данните и се получава потребна информация за партийно-политическата и организационната дейност в градската партийна организация. Всеки месец и тримесечие градският комитет иска за всяка първична партийна организация точно колко организационни събрания са проведени, броят на отсъстващите комунисти, причините за

Digitized by Google

това, проявената активност, взетите решения, кои от тях са изпълнени или не...

Тази информация дава по-голяма възможност на комитета да има пълна представа за ефективността на партийното ръководство на икономиката, на организационната и идеологическата дейност. И още — към какво да насочва усилията си например за по-пълноценно протичане на откритите и просветни партийни събрания, за дейността на партийните групи, по някои въпроси на комсомолската дейност и партийното ръководство на Комсомола, а също — за участието на сътрудниците на градския комитет в живота и дейността на първичните партийни организации.

Като разполага с тази богата информация, бюрото на градския комитет, неговите функционални отдели и всички сътрудници имат възможност да насочат усилията, вниманието и грижите си към по бързо отстраняване на едни или други слабости и пропуски в работата на първичните партийни организации, да правят по точни изводи за тяхното състояние и дават по-верни насоки за дейността им.

Така например промишлено-стопанският отдел ежедневно следи изменеиията по основните показатели в изпълнение настоящия план за социално-икономическото развитие на града и взема необходимите оперативни мерки. Една част от тях адресира до различните стопански отдели и служби на градския народен съвет, други — до партийните и стопанските ръководства на промишлените предприятия, трети — до ръководствата на обществените организации, четвърти — до висшестоящи органи и ведомства. С практическото решаване на една голяма част от тези въпроси се заема отделът и комитетът като цяло.

По този начин съобразно информацията, която получава, постъпва и организационният отдел по въпросите, за които отговаря. Главният резултат от този начин на работа? Обогатяват се животът и дейността на първичните партийни организации, а с това и тяхното постоянно организационно-политическо укрепване, изчиства се ръководната им и авангардна роля. Получава се реален принос в изпълнение решенията на XI конгрес за повишаване ефективността и качеството на произвежданата продукция. Това се постига чрез реконструкциите и модернизациите на основните производствени мощности, повишаването обществената производителност на труда и изпълнение на програмите за социално развитие на трудовите колективи.

Направеното в нашия град в областта на научното управление на промишлеността с използване възможностите на изчислителните центрове, колкото и значимо да е, си остана само едно скромно начало. Градският комитет на Партията сега работи за неговото разширяване и усъвършенстване както по отношение на обема, така и на съдържанието.

Димитър МИНЧЕВ

НАША БЕЛЕЖКА

ДЪРЖАВНИ КОЛИ ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ

Имаме два почивни дни в седмицата. И пътищата се напълниха с държавни коли. Ползват ги за лични нужди. Какво ли не возят с тях?

Имаме държавен контрол, КАТ, но контролът е слаб. На гърба на държавния бюджет удобно се живее, и да не се забравя, че е започнал и новият ловен сезон.

Предлагаме:

1. Да се намали до необходимия минимум броят на колите, които могат да се използват през почивните дни, и строго да се регламентира тяхното използване. Министерският съвет да прецени.

2. Да се засили контролът от КАТ, като се прилагат най-строги санкции.

3. Нанесените на държавата щети да се плащат от виновниците.

А. ОГНЯНОВ

Digitized by Google

НЯКОИ СТРАНИ ОТ МЕТОДОЛОГИЯТА НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА РАБОТА

НИКОЛАЙ ИВАНОВ

Практическото изпълнение на взетите решения е главно условие за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната работа. Необходим е коренен прелом в организационната работа и ръководство. Единадесетият конгрес и Тезисите за развитието на Партията очертаха пътищата, водещи към него. Революционен размах, деловитост и отговорност — друга „алтернатива" за нас вече няма! Юлският пленум я издигна в закон.

ПРЕЛОМЪТ И КОМПЛЕКСНИЯТ ПОДХОД

Преломът в практическата дейност е немислим, ако робуваме на остарели схеми и методи в организационната работа. Защото процесите се усложняват, изменят се хората, творците на историята. Всяка грешка при сегашните задачи има други, пагубни мащаби. Изход намираме в комплексния подход, сърцевината на научния политически подход. Утвърждава се като принцип на теоретическо мислене и принцип на практическо действие. Защото изразява марксисткия възглед за обществото като система и взаимно зависими сфери, за колектива и човека, като съвкупности от обществени отношения.

Обектът на всяко целенасочено партийно въздействие представлява система, взаимно обвързани страни, отношения и елементи. Неговото собствено развитие се намира в зависимост от въздействието на субективния фактор, което по силата на обективната диалектика е повече или по-малко комплексно. Осъществява се чрез система от логически „ешалонирани" политически, организационни и идеологически средства, действието на които, съчетано със социалната активност на класите, слоевете и групите, разрешава временните противоречия, тласка развитието на процесите и реализира определени обществени цели. Комплексният подход към съдържанието, организацията, формите, методите и средствата на партийно въздействие може да се изрази в най-общите изисквания:

— анализ на обекта (на разглеждания проблем) като система;
— изграждане на система от цели с решаващото звено;

Digitized by Google

— комплексно въздействие чрез система от политически, организационни и идеологически средства;

— системен контрол за реализацията на целите и задачите;

— система от критерии и показатели за оценка на резултатите от въздействието и работата на кадрите.

Обикновеното класическо решение и оперативните мероприятия за неговото изпълнение трудно могат да отразят цялата система на изисквания. Това става съвсем очевидно, ако решението се отнася до сложни обекти.

Окръжният комитет на Партията в Търговище и градският комитет на Партията в София едновременно се насочват към един и същ обект — творческа конкретизация и реализация на целите и задачите за повсеместна интензификация на общественото производство. Окръжният комитет разпределя своите членове по първични организации, въоръжава ги с методика за помощ и обратна информация. Съставя групи за анализ и обобщение на фактите, разработва икономически обоснован политически доклад. Предоставя го на градските комитети за самооценка и конкретизация на постановките и задачите. Свиква пленарно заседание. Докладът и решенията изразяват колективната мисъл и воля на окръжния актив. Скъсени са редица процедури от един многостранен процес, изискващ бърза реакция и единодействие на всички политически органи и кадри.

И градският комитет подхожда към проблема комплексно. Създава работни групи. С методите на системния и факториален анализ изследва наличната информация и дефинира система от цели и организационно-политически мероприятия, които ги осигуряват. Намира оптималния вариант, обосновава го и го внася за утвърждаване. Стъпка по стъпка колективната мисъл разработва и възприема програма за многостранна дейност.

Дотук в подхода на комитетите към проблема съществени различия няма.

Те настъпват в заключителния стадий — в крачката от анализа към синтеза, в избора на механизма за ръководство на практическата дейност. Окръжният комитет анализира сложния проблем като система, а приема решения, разработени по технология, която не трансформира анализа в равнозначна система от задачи. Задачите и средствата не са ясно и целево дефинирани. Няма показатели и критерии за резултатите от тях, отсъствуват измерители за реалния принос на кадрите и организациите. В решенията са групирани организационно-политически и идеологически задачи, замисълът на които не може да се разбере извън контекста на доклада. Без него нямат самостоятелно значение. Пример — бюрата на градските комитети са задължени да направят цялостна оценка на стила и методите на първичните партийни организации за „осъществяване авангардната им роля и личния пример на комунистите". Открит е въпросът — каква е конкретната цел на задачата? Ще се организира научно-практическа конференция за авангардната роля и личния пример на комунистите по „проблемите на икономиката". По кои проблеми и с каква цел? Организациите ще проведат открити партийни събрания „по проблемите на ръководната роля на Партията в изграждането на материално-техническата база на развитото социалистическо общество". Но тези проблеми са много! Какво е целевото предназначение на тази идеологическа задача секретарят на първичната организация, до когото е адресирана, едва ли ще разбере... Дали силите на комитета са изчерпани с анализа в доклада или не се познават и прилагат изискванията на комплексния подход в разработката на решенията това не е наш въпрос. Но безспорно е, че изборът на подхода към решаването на особено важен проблем, изискващ „интегриране и концентриране на силите и специална организация"

Digitized by Google

в окръга, не е оправдан. По същите причини мероприятията на бюрото не могат да компенсират минусите на решенията. Налага се изводът, че към сложни, комплексни проблеми не може да се подхожда с остарели, еднолинейни схеми.

Убедителен довод за това е програмата на Софийския градски комитет на Партията за повсеместна интензификация на общественото производство. В нея глобалната цел е прецизно разчленена на система от подцели, подредени по важност и актуалност. Определени са функциите на партийните, обществените, държавните и стопанските органи и организации, характерът на организационно-политическите и идеологическите въздействия по време и обекти. Реализацията на целите е политически осигурена от система задачи. Програмата на градския комитет, сравнена с класическото решение на окръжния комитет, се отличава с много по-висока степен на конкретизация, целенасоченост и комплексност на въздействие. Като политическа директива на ръководен партиен орган, тя е съдържателна основа за разгръщане на ефективна организационна и организаторска работа.

Изпълнението на решения по сложни обекти на въздействие от класа на интензификацията на обществения труд поражда комплекс от организационни отношения. През този етап възникват нови състояния от времени взаимоотношения между комунисти, органи и организации, които приключват с реализацията на целта. Правилното изграждане и функциониране на системата от организационни отношения обуславя ефективното изпълнение на политическите задачи. Значението на организацията, която Ленин определи като изпитан способ на борба, особено много нараства в етапа на изграждане на развито социалистическо общество. Това потвърди Единадесетият конгрес. Неговите постановки изискват рязко повишаване на усилията в етапа на изпълнението; смело въвеждане на научни методи за организацията на силите и контрол на резултатите; високи критерии за политическа отговорност на кадрите; нов начин на мислене и практическо действие...

ЛОГИКА В МИСЛЕНЕТО И ДЕЙСТВИЕТО

Имаме решения и програми, обосновани цели и задачи, ясни перспективи. С диалектическия анализ разкриваме закономерностите и необходимото въздействие на субективния фактор за ускоряване на процесите. Съдбата на политиката и решенията по-нататък ще зависят от организацията на практическата дейност. Тя се изразява в система от функционални връзки и зависимости между изпълнителите. Програмата, планът или сценарият ще бъдат модел на бъдещата практическа дейност, механизъм за мобилизация на комунистите, ако вярно отразяват причинната връзка на събитията, които в процеса на изпълнението ще настъпят с определена вероятност. Реализацията на всяка цел, голяма или малка, преминава редица междинни етапи, достига определени степени, качествени състояния. Този процес протича под въздействието на множество външни фактори, част от които го усилват, а други — задържат. Преди да се решава и планира изпълнението на решението, трябва мислено да се проследи неговият ход, да се „разиграе" при различни ситуации, да се разкрият критичните моменти и задържащите фактори, които ще изискват концентриране на усилията и активна намеса на субективния фактор. Това пътуване от известното към неизвестното не е игра на думи. Ако беше така, Менделеев нямаше да прозре празните клетки в периодичната система на елементите и гениално да ги предскаже.

Не може да се изгради логическа система от политически, организационни и идеологически въздействия, ако те не отразяват, не осигу-

Digitized by Google

ряват и ускоряват обективното развитие на вътрешнопартийните, социално-икономическите или духовните процеси. Ще се позовем на пример:

Кремиковският районен партиен комитет си поставя цел планомерно да подобрява качествения състав на организацията, като го привежда в съответствие с настъпващите изменения в социалната структура на колективите. Проблем изключително важен!

Първият етап на този вътрешнопартиен процес е подготовката на районна научно-практическа конференция. В програмата се поставят задачи пред организациите и комитетите.

Конференцията ще бъде предшествувана от конференции с участието на няколко комитета. Докладите от тях, разработващи отделни страни от общия проблем, ще влязат в заключителната конференция като съдоклади.

Замисълът на комитета съдържа ценни идеи, логика и новаторски подход. Това е главното и определящото. Лошото е, когато се тръгне от общия план към конкретните задачи. Веднага се вижда как здравата логика на замисъла изведнъж попада под ударите на идеи, връхлитащи от всички страни, и едва оцелява докрай. Първият удар идва от темите на предварителните конференции. Част от тях нямат никаква връзка със съдържанието на темите за заключителната. Няма система от подтеми на една комплексна тема, а съвкупност от отделни проблеми. Освен това между основните доклади на конференциите и съдокладите по тях също липсва пряка връзка. Съдокладите не разкриват цялото съдържание на темите. Темата на една конференция се отнася до подбора, обучението и възпитанието на комсомолския актив като главен резерв за подобряване на качествения състав на организациите, а съдокладите — до въпросите за разширяване на вътрешнопартийната демокрация, за критиката и самокритиката, за самоотчета и оценката на комунистите и т. н.

Най-коварния удар замисълът обаче получава от задачите, възложени на комитетите, за създаване на положителен опит. Под ръководството на районния комитет силите им се разпъват в две противоположни направления. За конференциите ще разработват едни теми, а по други — противоположни по съдържание, ще създават нови образци. Заедно с проблема за комсомолския резерв комитетът трябва да формира положителен опит за контрола и проверката на изпълнението, за партийното събрание като колективен орган!?

Механичният набор от задачи понякога като бумеранг си отмъщава на своите създатели и изпълнители. Трудно се удържат случайно избрани позиции. Както трудно се доказва и още по-зле разбира логическата връзка между задачи от решения и планове, когато те не отразяват обективната диалектика и логика на живота.

Гносеологическите корени на тези трудности намираме в непоследователния диалектически подход към анализа на процесите като органическо единство от множество фактори, елементи, страни и признаци, които обективно се обуславят, взаимодействуват и разгръщат. В това, че недостатъчно се вниква в основните страни и главното звено в тях, които разкриват вътрешното им движение и изменение, моментите, изискващи определени политически и организационни въздействия на ръководния фактор.

КОМПЛЕКСНИЯТ ПОДХОД И СЦЕНАРИЯТ

Партийното ръководство се усложнява. Трудностите ще ни съпътствуват, а понякога препъват, ако в борбата с тях не ковем нови научни оръжия на организационната работа. Такива оръжия са програми-

Digitized by Google

те и сценариите. Защото изискват диалектически начин на мислене, обогатяват ни с технология за логичен анализ на процесите и синтез на въздействията и представляват ефективно средство за осъществяване изискванията на комплексността в политиката и практиката.

Решението или програмата като разгърнато решение съдържат цели. Целите са модел на бъдещото състояние на решавания проблем. Тези състояния не са произволни, а обективно необходими и субективно възможни. Преди да се узаконят в решение, трябва да проследим пътя на тяхното развитие, условията, факторите — да разкрием закономерното и случайното в тях. Нужен е анализ и предвиждане, моделиране на бъдещото състояние и мислено експериментиране. Много пътища водят към една цел. Търсим най-краткия и ефективния. Изследваме възможните варианти и се спираме на един от тях. Тази последователност от действия, поредица от методи на една логическа верига, която предшествува проекторешението или програмата, по наш възглед е технологията на сценария. Другият вариант на сценария завършва недовършеното дело на решението. Той по същия логически път разчленява утвърдената в решенията цел на система от „междинни и попътни" цели, разграничава функциите на партийните органи и субектите на социалното управление, определя реда на въздействията по възловите цели и накрая „решава" да се превъплъти: или в самостоятелен документ за организация и реализация на взето решение, или в програма и план за изпълнение.

Ролята на сценария като технология и самостоятелен механизъм за изпълнение на взето решение се очертава в опита на градския комитет на Партията — София за подобряване на обществено-политическата и възпитателната работа по местоживеене. В сценария за изпълнението на това решение политическата цел е разчленена на взаимозависими компоненти: обект, субект, обективни и субективни условия на работа. Различните степени на тяхното развитие са дефинирани като цели на съответните равнища:

ЦЕЛИ НА ПЪРВО РАВНИЩЕ:

1. **Усъвършенствуване** структурата на териториалното деление на столичните райони и очертаване на обособените зони по местоживеене: квартали, микрорайони, комплекси и др. — **обектът** и социалната среда на обществено-политическата работа.

2. **Изграждане** на оптимална система от органи за ръководство на обществено-политическия живот в кварталите и жилищните комплекси — **субектът** на работа.

3 Подобряване дейността на партийните и обществените органи и организации чрез изпращане на комунисти на политическа работа по местоживеене — **субективните условия.**

4. **Осигуряване** на единна материално-техническа база за дейността на партийните и обществените организации и органите за профилактична работа с населението — **обективните условия.**

Декомпозицията продължава в дълбочина. Всеки компонент съдържа нова система от елементи. Пример: втората цел от първо равнище „изграждане на оптимална система от органи за ръководство на цялостния обществено-политически живот в кварталите и жилищните комплекси" е разчленена на

ЦЕЛИ НА ВТОРО РАВНИЩЕ:

2.1. Изграждане на квартални партийни комитети като основни органи за ръководство на цялостния обществено-политически живот в кварталите, комплексите и обособените зони.

2.2. Привеждане структурата на обществените органи и организации по местоживеене в съответствие на партийните.

2.3. Изграждане на центрове за възпитателна работа по местоживеене за профилактична работа сред населението от кварталите по опазване на обществения ред.

2.4. Усъвършенствуване структурата на помощните органи на държавната власт.

Първата цел от второ равнище (2.1) — изграждане на партийната структура по местоживеене, е разчленена на цели от трето равнище...

С процедурите на сценария са разкрити вътрешната „анатомия" на обекта за партийно въздействие, връзките и взаимодействията между главните съставни части, фактори и страни. Графическото изобразя-

Digitized by Google

зане на тази „анатомия" позволява да се види, първо, къде веригата е прекъсната, второ, мислено да се изследва поведението на цялата система, ако някой елемент „изневери" на очакванията. Трето, да се очертаят главните звена, оказващи решаващо влияние върху всички вътрешни процеси, върху които трябва да се окаже своевременно въздействие.

Логически изградената и мислено експериментираната картина на обекта, на неговите елементи и състояния, наречени цели, е реалната основа, върху която се изгражда системата от въздействия за достигане на желаните резултати. Има етап за идеологическо осигуряване на практическата работа. Сценарият адресира организационно-политическите и идеологическите мероприятия по време, цели и субекти: отдели, сектори, бюра и пленум на комитета.

Предимство на сценария е системата за целеви контрол: определени са целите, поставени в режим на постоянно наблюдение, периодичността на информацията, която ще постъпва от субектите на изпълнението. Посочени са обектите, времето и органите за комплексни или целеви проверки. Фиксирани са колективните форми за ръководство: съвещания, заседания, пленуми за контрол на резултатите и оценка на кадрите.

Сценарият позволява по графичен път, чрез процесограма да се онагледи разпределението на главните мероприятия по изпълнители и време.

Тригодишният опит на Софийската градска организация потвърждава възможностите на сценария: за принципиално нов подход при планирането, организацията и контрола на процесите и изпълнението на задачите; за повишаване степента на координираност между субективните фактори в етапа на изпълнението; да се оценяват партийните органи и кадри с реални критерии; по-пълно да се осъществяват изискванията на комплексния подход в партийното ръководство; да се издигат мисленето на кадрите и практическата дейност на организациите до равнището на политическите задачи, поставени от Единадесетия конгрес.

ТВОРЧЕСКА КОНКРЕТИЗАЦИЯ НА РЕШЕНИЯТА

Силата и размахът на необходимия прелом в организационната работа ще се определят от способността на комитетите, бюрата и комунистите творчески да трансформират политиката в практика...

Конкретизацията изисква познания и умения за преобразуване на решенията в индивидуални поръчения, на общите цели в конкретни задължения. Всяка работа започва със серия от последователни конкретизации и приключва с практически действия на комунистите. Тази трансформация на общото в конкретно получава пълен размах в партийните бюра, където решенията се превръщат в задачи, и в партийните групи, където задачите се разчленяват в лични поръчения. Опитът на челните столични предприятия в предконгресната година изкова образци на работа, с помощта на които принципът за прякото участие на комунистите при формирането на партийната политика посредством конкретизацията на решенията в поръчения прерасна в масово пряко участие в нейната реализация.

Конкретизацията на практическата дейност в партийните организации и групи създава благоприятна среда за възпитание на навици всеки комунист без външен стимул, по самоинициатива, да определя своя личен принос в общата цел, сам да контролира поведението си в колектива, да оценява личната си отговорност. Да превръща полити-

Digitized by Google

ката в личен план за действие, получил гласност и отчетност в партийния колектив.

Творческата конкретизация на политиката в решения и поръчения, на конгресните идеи в най-дръзки неизброими дела е най-пряко зависима от съотношението, от „мярата" на методите на централизма и демократизма в партийното ръководство. Значението на въпроса се определя от допусканите по места крайности във взаимоотношенията по вертикал и хоризонтал, които, без да искаме това, ограничават размаха и отговорността на отделни партийни органи, организации и комунисти.

Едната крайност се изразява в субективното преувеличаване на централизма в ръководството. В какво се проявява тя? Отделни ръководни органи съставят планове, утвърждават решения, с които определят не само характера на целите и задачите, но предписват на низовите звена строг конкретен начин на действие за постигане на утвърдените цели и задачи. Няма диференциран подход. Всички под един знаменател! Определя се срок, указва се точно какво, къде, кой и как да го извърши. На организациите се отрежда роля на изпълнители. Дисциплина има, няма творчество. И надеждите от Великотърновското съвещание почват бавно да угасват. Този отречен път води до шаблон и формализъм в масовото творчество, което никой не може предварително да програмира. Ограничават се възможностите за научна трансформация на политиката, която посредством цикъл от конкретизации в комитетите, в организациите и групите преобразува общото в отделно, специфично и реално. Такава крайност от горе поражда и противоположна реакция от долу. Изчакване на указания, разсъждения в бюра, организации и комунисти със стратегически понятия, механическо възпроизвеждане на постановки и обосновки от конгреси и пленуми без преобразования в конкретни задачи. Зад общото не се разкрива конкретното, което ориентира и насочва съзнателните усилия на комунисти и безпартийни. Крайностите взаимно се обуславят. Едната предизвиква другата. Програмираната активност отгоре се изражда в пасивност, а пасивността усилва стремежа за регламентиране. Изниква един принципиален въпрос — как да конкретизираме диалектическата зависимост между общо, отделно и единично в системата на партийното ръководство. Общото — повторимото и задължителното — това са принципите и нормите, целите и задачите в Програмата и решенията на Единадесетия конгрес, на Юлския пленум на Централния комитет. Те пронизват съдържанието на работата на всички партийни органи, организации и комунисти. Те са основата и границите на централизма. Но всяко съдържание се реализира от партийните органи с индивидуален начин на работа. Отделното — партийната организация, комунистът, осъществява съдържанието на общото, повторимото, но го обогатява с неповторимите особености на своя стил, подход и методи. Диалектическото единство на единично и общо е същност и на комуниста, и на отделната партийна организация, на частта и цялото. В организацията има принципи на работа и норми на поведение, задължителни страни на стила и подхода, на формите и методите, на целите и задачите, които са общото, необходимото, повторимото в цялата партия. Но всяка отделна организация има специфични страни, неповторим качествен състав, ръководство, начин на действие, подход, проблеми и конкретни условия на работа, които обуславят творческия подход към изпълнението на общите задачи. Затова всяко нарушение на единството между общо и единично нарушава хармоничното развитие на отделното — организацията, а заедно с това ограничава пълното проявление на общото — теорията и политиката на Партията. И ако искаме отделното да възпроизвежда и обогатява общото, да прибавя към него неповторимите черти на единичното, какъвто е диалектическият път на

Digitized by Google

саморазвитието на Партията, то следва да внасяме правилна „мяра" в съотношението на методите на централизма и демократизма в партийното ръководство по всеки един въпрос. А това означава да разгръщаме принципа, съобразно който ръководните партийни органи в границите на своите компетенции и отговорност ще определят целите, задачите и сроковете на необходимите изменения в процесите и заедно с това ще предоставят на партийните организации и кадрите, които организират практическото изпълнение на поставените цели и задачи, всички права за самостоятелен избор на начините, на вариантите за действие. Нещо повече — ще им помагат да упражняват в максимална степен тези права и задължения, да носят пълна отговорност за партийната политика на своя участък от социалистическото строителство.

Действието на този принцип, който най-пълно се проявява във взаимоотношенията на Централния комитет с окръжните комитети на Партията, ще се разпространи и прониква в цялата система до последната организационна клетка. Ще се създават условия за качественото поврат в мисленето на кадрите, какъвто се изисква от Единадесетия конгрес и Юлския пленум.

БОРБА ЗА ИСТИНСКИ НОВОТО

Новостите изникват ежедневно. Логично и естествено. Социалистическата ни действителност е немислима без последователното търсене и отглеждане на новото, прогресивното. С това се измерва, а това е и същността на творчеството в партийното ръководство.

Трудно е да се изброят новостите в партийната работа. Няма да сгрешим, ако кажем, че в дейността на всяка първична партийна организация се появява нещо ново. И то правилно заема видно място в отчета на бюрото, на организацията. Новото привлича вниманието. То е разнообразило, освежило и подобрило партийната дейност с новите си необичайни форми. За примери не е необходимо да се връщаме много назад. Особено в дните преди и след конгреса, когато творческият подем на партийните органи и организации, на комунистите и безпартийните е добил небивали размери. Ще бъдем убедителни само с няколко аргумента: починът на русенци за по-пълното използване на производствените мощности, на видинци за реконструкция и модернизация със собствени сили, инициативата на единадесетте столични предприятия за предсрочното изпълнение на петилетния план, починът на хайрединските механизатори и много други. Никой не може да оспори техния ефект и ефективност. При тях това са взаимосвързани и допълващи се величини. Ефектът трасира и разчиства пътя на ефективността.

Всичко това е хубаво, полезно, утвърждаващо.

Нашите разсъждения по-нататък ще насочим към примерите, когато новото е само привидно. Когато ефектът се размиства с ефективността. Когато се случва и така. Наглед всичко е наред. Постъпваме по новому. Намеренията ни са прекрасни. А резултатите слаби или отрицателни. Творчеството и новаторството уж са малкие, а накрая остава само началният ефект. Защо и къде пропада ефективността от нашия труд?

Поставеният въпрос е сложен и многообразен. Ще посочим само някои от възможните отговори.

Най-напред да спрем вниманието на случаите, когато с лекота и безотговорност се приемат новостите и на преден план излиза

ФОРМАЛИЗМЪТ

Новото се е родило.

Не по-малко важно е и отглеждането. Да спрем вниманието на тези моменти, които го задушават, изсушават и погубват. На тези отровни двойници на новото, които често запълват ежедневието, печата, радиото, телевизията.

От няколко години се използва опитът на съветските предприятия за социалното планиране на трудовите колективи. По-точно това вече не е само опит. То е партийна и държавна политика. У нас се разпространи не малко литература, която нашироко описва този съветски опит. И най-беглото й прележдане ни убеждава, че съставянето на такъв план е придружено от широка посло-

Digitized by Google

дователска работа на условията и перспективите на трудовия колектив. В главни линии технологията за тяхното съставяне сега е следната. Централно се спускат примерни форми, които съдържат структурата на плана за социалното развитие. В повечето предприятия органите, които се занимават с плановата дейност, по свое разбиране попълват посочените графи в образеца. Почти напълно липсва изследователска дейност на социалните потребности. Такъв план отразява замислите на ръководството на завода, които могат и да се разминават с мнението и нуждите на трудовия колектив или непълно да ги отразяват.

На формализма в социалното планиране може да се противопостави добрият опит на предприятията „Станке Димитров" в Мездра и ОЗ „Балкан" в Ловеч и др. При тях плановете станаха дело на трудовите колективи. Под непосредственото ръководство на заводските партийни комитети задълбочено се изучиха възможностите и нуждите на целите заводски колективи. За по-точното регистриране и измерване на общественото мнение и социалните нужди на работниците се използваха редица социологически методи. Съпоставяйки изучените потребности с наличните условия и възможности, в съответните предприятия се съставиха планове за социалното развитие на колективите с възможно най-реалните показатели. Защото в немалко случаи в тези планове има хубави мероприятия, но накрая остават като добри пожелания.

Изводът е безспорен. Задачата на партийния орган е не само да обяви новото, но бавно, търпеливо и разумно да го отглежда. Редовно да се отстраняват плевелите на формализма и бюрократизма — най-злите врагове на новото. Това се потвърждава и от анализа на различните системи, съставени през последните години от партийните комитети. Системи се съставиха за: събиране, обработка и съхранение на информацията; за работата с кадрите; за социалния и качествен състав; за партийното решение; за контрол на партийните органи; за изучаване на положителния опит и т. н.

Не могат да се отрекат предимствата им. Систематизират се всички положителни традиции и опит в определени направления на партийната работа. По-комплексно се обхващат факторите и се изгражда по-задълбочена и пълна структура на явленията и процесите в организационно-партийната сфера и т. н. Въпреки това защо все пак повечето от съставените системи необезпокоявани си почиват в папките. Спокойствието обикновено им се нарушава, когато някой друг комитет се позаинтересува от нашите новости. Отново се докосваме до ефекта и ефективното, до формата и съдържанието. В случая обвиняемият е съдържанието. Много от тези системи са разработени твърде повърхностно, без да са спазени и елементарните изисквания на системния подход. В тях просто са описани някои дейности от работата на комитета хронологично и тематично, които в момента се извършват и се обявяват за системи. Естествено такава „новост" бързо ще отзвучи и бива отричана от практиката. Други от системите са така отвлечено и схоластично съставени, че трудно се вижда какво се цели да се измени в партийната работа. Има и такива, които са сполучливо съставени, но попадат в плен на формализма. Такъв пример е системата за машинната обработка на информацията от проведените партийни събрания, въведена почти във всички окръзи. Действително, това е новост в партийната практика. Серионен опит да се използва електронноизчислителната техника за обработването на вътрешнопартийната информация. Все пак къде се губи ефективността?

Да направим паралел между предишния начин за анализ на събранията и новосъздадената схема. Най-очевидните недостатъци на старата организация за събиране на данните от проведените събрания са трудоемкостта и загубата на време. Сътрудниците на комитета си разпределяха партийните организации, проверяваха ги и донасяха данните в отдел „Организационен". Сега това става бързо и ефективно. След всяко събрание секретарят на ППО изпраща в окръжния комитет пригодения за машинна обработка формуляр и електронната машина за броени минути дава данни за анализа. Наглед всичко е наред. Печели се време, подобрява се качеството. Преди анализът на събранията се правеше един до два пъти в годината, а сега ежемесечно. Новата система за машинна обработка на данните дава възможност за динамичен анализ на процесите и явленията и помага за тяхното навременно направление в нужната посока. Убедително! Но нека се обърнем към практиката. Тя показва, че ефектът от това ново начинание не доведе до очакваната ефективност. За какво по-точно става дума? Оказа се, че процесите, които се развиват в ППО, са по-трайни от очакваното. Ежемесечното повтаряне на анализа не ни дава почти нищо ново. Трябва да изминем около годишен период, за да се забележат и точно маркират измененията и тенденциите. Или аргументът време почти отпада в рамките на даден окръг. Да вникнем и в аргумента трудоемкост. При своето посещение в ППО по старата методика сътрудниците се запознават с цялостната им дейност. Не само проверяват, но и оказват помощ на място и изучават как се изпълняват партийните решения. Осъществява се проверката на място, което е твърде слабо звено в дейността на партийните организации. Заслабва се връзката между окръжния комитет и ППО. Накратко — вложеният труд е необходим, полезен и ефективен.

Посочените достойнства отпадат при новата организация на анализа на партийните събрания. Под формата на новост ние сме допуснали формализъм и бюрократизъм в партийната практика. Главната причина е, че към тази система, както и към някои от споменатите липсва специална контролна част, която да гарантира нейното внедряване и поддържане. Не бива да се забравят единството и вечната борба

Digitized by Google

между старото и новото. Да утвърдим новото означава логично и аргументирано да отхвърлим старото. Старото в смисъл на консервативното, което е вече само форма без нужното съдържание. При една проверка в Ловешки окръг се оказа, че действително проведените партийни събрания са по-малко от тези, посочени във формите за машинна обработка. Пътят на този формализъм беше пресечен единствено с въвеждането на съответните контролни мерки, с възстановяване на положителното, прогресивното от старото.

Не бива да секва грижата към новото. И тя да бъде последователна и задълбочена. В противен случай партийният орган става инкубатор на почини, инициативи и новости, които имат съдбата на еднодневката.

ПРОТИВ МОДНОСТТА

Ефективността започва да клони към нулата, когато новото става „мода". Това са случаите, при които то се приема безкритично. Красноречив пример е използването на социологическите изследвания. Някои партийни комитети, за да бъдат в „крак" с научността, за всяко свое по-голямо мероприятие провеждат такива изследвания. Не само партийните органи. В работническите колективи твърде често започнахме да срещаме лица, които отклоняват хората в работно време и ги подлагат на изследвания с не винаги издържани социологически и психологически методи. Поводите биват най-различни. Учител има да докладва пред педагогическия съвет. За да бъде по „убедителен", пуска въпросник сред учениците и събира „богата информация". Партийната организация в театъра решава да проучи мнението на зрителите за новата постановка и залива столовете в салона с анкетни карти. После изводите се правят за всички зрители, и то със стотни от процентите, въпреки че не са спазени и най-известните статистически изисквания за репрезентативността на извадката.

Твърде често провеждането на социологическите изследвания противоречи на изискванията на трудовата дисциплина. През 1975 г. Централният съвет за организация на техническото творчество проведе изследване на рационализаторската дейност с анкетна карта със 130 въпроса. За нейното прочитане и попълване бяха необходими най-малко два часа. В работно време не биваше. Работниците не бяха убедени, че е необходимо да отделят толкова време след работа, за да ги питат за известни неща. Но изследването беше вече „завъртяно" и се проведе с компромис и от двете страни за сметка на трудовата дисциплина. В такива случаи за задължаване на определените за изследване лица погрешно се използва и авторитетът на първичните партийни организации. Можем да си представим колко искрено ще бъде мнението и колко точна ще бъде събраната информация. Да не говорим за анализите.

Основният извод е, че за да се съчетава ефекнотo е ефективното, е необходимо строго да се спазват научните изисквания за провеждането на социологическите изследвания. Дилетантството и модността обезценяват всеки нов подход в партийната работа.

ПРИМИТИВИЗМЪТ

Понякога новите инициативи се обличат в твърде примитивни форми. Един окръжен ръководител (да му спестим неудобството) действуваше по следния шаблон. Наближава X конгрес. Той обявява, че в негова чест в окръга ще се откриват 10 нови обекта. Ни повече, ни по-малко! Дойде 30-годишнината и той обяви откриването на 30 обекта и т. н. Някои подхвърляха: „Какво ли ще прави за 1300-годишнината на България".

Какви са злините! В другите обекти се разстройваше цялата организация. Освен това поради новите нереални срокове някои от тях получиха само външно оформление. Месеци след прерязването на лентите те още не бяха довършени. Да не говорим за лошото качество, спътник при всякакво щурмуване. Главната улица, която беше асфалтирана през нощта преди тържественото откриване, пропадна след седмица.

За да завършим с примера, трябва да съобщим, че тези ефекти постигаха донякъде целта си. Ръководителят получи висока оценка от централните органи като човек, който умее да мобилизира силите на трудовите колективи чрез използването на някои важни събития от живота на Партията и страната. Това се отрази и на неговото „израстване". За съжаление все още се срещат ръководители, които твърде много разчитат на външния ефект, с единствената цел да постигнат своите кариеристични цели. В доклада пред Националната партийна конференция др. Тодор Живков отправи към тях следните мисли: „... да се освобождаваме от оня тип „ръководители", които уж много се трудят, все са заети, ходят от заседание на заседание и в резултат на тяхното „трудово напрежение" маса хора се въртят на празен ход, а свежи мисли и оригинални предложения плесенясват, омотани в паяжините на бюрократичното равнодушие"[1].

Трудно е да се прибави нещо повече.

ЕФЕКТ И ЕФЕКТИВНОСТ

Не бива да ги отъждествяваме. Те са тясно свързани с философските категории съдържание и форма, същност и явление. По-точно те изразяват диалектическото единство между тях. Когато новото е

[1] Т. Живков. За висока обществена производителност на труда. Партиздат, 1974, стр. 67.

Digitized by Google

свързано само с определен ефект, означава, че сме облекли старото съдържание с нова форма. Означава, че вътрешната относителна устойчивост, т. е. същността, която определя природата на процесите, се е запазила. Това, което ние появяваме за ново явление, е външен непосредствен израз на тази същност и често ни дава измамни представи за характера на процесите. Да се върнем отново към партийната практика. Може би някой партиен комитет ще види себе си в следващия пример.

В разгара на годишно-отчетните събрания градският комитет получи сериозна бележка от окръга за влошаване на социалния и качествен състав на новоизбраните бюра и секретари. Реагира се веднага. Отдел „Организационен" разработи примерен „макет" за състава на новите бюра. На инструктажа секретарят на комитета сподели, че с този нов подход за прогнозиране бъдещото състояние на партийните бюра положението е овладяно.

А сега да надникнем в една ППО, която разполага с макет за новото бюро. Процедурите са „улеснени". Предварително е известно колко члена на бюрото трябва да бъдат с основно, средно и висше образование, как се разпределят по възраст, пол и другите изисквания на социалния и качествен състав. Остава само да се подберат от наличните комунисти. Но... Оказва се, че „макетът" се разминава с действителността. В новото бюро трябва да има двама комунисти с висше образование. Но няма подходящи за членове на бюрото. Ето и за секретаря се предвижда да бъде под 30 години но пак същия проблем.

Последствията от липсата на ефективност се стоварват върху градския комитет след няколко месеца. Равнището на партийната работа постепенно спадаше. Главната причина — има анемични бюра. Новаторството се оказа фалшиво, непригодно, вредно. Бумерангът се беше завърнал!

За да се получи ефективност, винаги трябва да е ясна същността и основната насока на новото. Липсва ли това условие, то се схематизира и шаблонизира. Ще подкрепим извода с кратък коментар за дейността на кабинетите по партийно-организационните въпроси. Те се появиха в резултат на творческото приложение на съветския опит. Положителното в тяхната работа бе обобщено на съвещанието в гр. Пловдив в края на 1974 г. Очертани бяха две основни направления в дейността им; да съдействуват за издигане организационната култура и делова квалификация на партийните кадри и изучаване и обобщаване на положителния опит.[1] Въпреки че изтина не малко време от съвещанието, няма да бъде пресилено, ако изразим мнението, че много от партийните кабинети не се преустроиха в тази посока. Все още основната им дейност има консултативен характер. В тях се съсредоточават различни материали от партийните комитети и организации и се предоставят за ползване от партийния актив.

Тази неправилна тенденция в тяхната работа се изомъква и в пресата.[2] В посочената статия за основна дейност на кабинета при ОК на БКП — Кърджали се посочва съхраняването и подреждането на данни и материали за ППО в отделни „папки". Разбира се, тази им функция не бива да се отрича, но тя е странична, второстепенна.

В тези кабинети съветският опит е пренесен формално и бюрократично. Но отклоняването от основната насока в случая не е единствената беда. Многообразната партийна дейност не може да се затвори в „папки", колкото и те да са обемисти. Освен това процесите в нея са толкова динамични, че всяка папка ще бъде история на първичната партийна организация, а не настояще. Има се предвид „паспортизацията", която се създава в повечето от кабинетите с материали от живота на партийните организации. Създава се погрешната представа, че за техния живот може да се съди само от документите и материалите в съответната „папка". Това може да доведе до откъсване на партийните кадри от живота и непосредствена работа с комунистите и първичните партийни организации.

Изводът — не обявявай прибързано ефектът за ефективност. Изведи, отгледай и съхрани новото, а ефективността ще бъде твой приятен неканен гост.

* * *

Естествено е, че новостите трябва да се популяризират. Най-голям дял имат средствата за масова информация. И те с чест извършват това голямо дело. Да се спрем на случай, когато те правят това не докрай успешно.

Починът на видинци. Високоефективен и благороден почин. Всички се втурнаха да го описват. Атаката продължи около месец. След това сгънят загасна. Сега почти не се пише за него. А може ли да се каже, че той е изчерпал възможностите си?

* * *

С всеки изминат ден все по-силно и по-дълбоко осъзнаваме величието и значимостта на конгресните решения. Нарастват творчеството и новаторството при тяхното изпълнение. Навярно ще се появяват и някои отровни двойници на истинските новости. Колкото по-бързо те изчезват от социалистическата ни практика, толкова по-ефективна ще бъде нашата политическа дейност.

Иван МИЧЕВ

---

[1] Д. Димитров, За издигане организационната култура и делова квалификация на кадрите, сп. „Партиен живот", кн. 2, 1975 г.

[2] В. „Работническо дело", бр. 42 от 11. II. 76 г. Ат. Георгиев, Търсен помощник.

Digitized by Google

КОГО ДА СЧИТАМЕ ПОБЕДИТЕЛ?

Белоруските учени са разработили методика на равносметката при обобщаване на резултатите от съревнованието, като се вземат под внимание природно-икономическите условия и материално-техническата осигуреност на стопанствата.

РАЗЛИЧНИ УСЛОВИЯ, ЕДНА МЯРА

Могат ли всички колективи в един и същи момент да разполагат с равни или най-благоприятни условия при ръководството на селскостопанското производство? Очевидно не! Това по-специално се поражда от обстоятелството, че съществува насъщна необходимост да се обработват не само добрите — от по-високо качество земи, но и по-лошите почви. Ефективността на допълнителните материални разходи за подобряване на земята и тяхната възвръщаемост не позволяват да се осъществява изравняване в разпределението на средствата за производство между отделните колективи. Неравните икономически условия за възпроизводство на земите от разно качество, историческите фактори, действията на субективния елемент в процеса на производството и други, всичко това, взето заедно, поражда разнообразие в условията при ръководството на селското стопанство, което се наблюдава и в наши дни.

Действуващият принцип при обобщаване резултатите от социалистическото съревнование изключва почти автоматично от списъка на претендентите за победители онези от колективите, които не са облагодетелствувани от благоприятните условия за производство. Именно оттук се снижава действеността на трудовата надпревара, а това води до по-ниска ефективност на резултатите от социалистическото съревнование, тъй като от по-рано се предопределя, че материалните и моралните стимули не могат да се разпространят върху голям брой от селскостопанските предприятия, които по силата на посочените по-горе причини нямат равни възможности за участие в съревнованието. В това се крие основният недостатък на съществуващите методи и критерии за оценка на дейността на трудовите колективи при обобщаването на резултатите от социалистическото съревнование в селското стопанство.

В постановленията на Партията и Правителството, в речите и изказванията на генералния секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев неведнъж се подчертават важността и значението на повишаването на ефективността на производството. За решаването на този проблем в най-голяма степен трябва да допринася социалистическото съревнование. Затова като **най-добри следва да се признават тези ръководени или цели колективи, които много по-ефективно използват намиращите се в тяхно разпореждане ресурси:** земя, техника, торове, всяка рубла, която се влага в производството. В отделни републики и области за тази цел стопанствата и районите се обединяват в групи, според еднородните фактори на производството — наличността на земя (като се отчитат нейните качества), средствата за производство, работната сила и други обективни данни. Но такава класификация е твърде сложна, а за изравняване на условията на производството в стопанствата би било необходимо да ги разпределиме на много групи.

Ето например в Белоруската ССР всички 117 района са разделени на четири групи. Във всяка от тях производствените условия се приемат за приблизително еднакви. По-точно казано, **тези условия ги нарекохме „примерни" за това, че делението**

Съкратен превод от сп. „Советские профсоюзы", кн. 2/1975 г.

Digitized by Google

ав районите по групи не отстранява различията в условията на производството, а само ги изглажда. В нашата република (БССР) различията на условията в производството, които още се запазват вътре в групите, счетохме за допустими. Те представляват например 15—20 хиляди рубли от производствените ресурси на 1000 дка стопанисвана земя. Според нашите пресмятания всеки хиляда рубли от ресурсите позволяват да се произведе през годината обща продукция от селското стопанство на сума 700—800 рубли. Значи при различия в ресурсите от 15—20 хиляди рубли допустимото отклонение в продукцията, която се пресмята на 1000 дка стопанисвана земя, възлиза на 10—15 хиляди рубли.

Качеството на земята според нас **служи като по-обективен фактор** при ръководството на селскостопанското производство. Резултатите на съревноваващите се колективи в значителна степен зависят от това — каква земя обработват те? В нашата република — БССР, има стопанства, в които естественото плодородие на почвите се оценява на 15 бала, а същевременно се срещат и такива, където качеството на земята достига 77 бала.

За получаването на общата продукция огромно влияние оказва величината на основните производствени фондове, с които разполагат колхозите и совхозите.

Според данните от изследванията група колхози, където земята има качество от 40 до 60 бала и разполагат с основни фондове над 40 хиляди рубли за селскостопанско назначение на 1000 дка земя, получават обща продукция, общ и чист доход (на 1000 дка) по 1,6—2,4 пъти повече, отколкото групата колхози, която има на 1000 дка земя по-малко от 20 хиляди рубли основни фондове.

Аналогично влияние върху добива на общата продукция, на общия и чистия доход оказват и оборотните средства.

Следващият важен фактор, който непосредствено въздействува върху всички показатели на производството, е осигуреността с трудови ресурси. Според нашите пресмятания в БССР ръководството на селскостопанското производство е най-ефективно при заетост на един трудоспособен работник с не повече от 50 дка стопанисвана земя. По такъв начин стопанствата, където изпитват недостиг на работна сила, в много отношения, макар и да съзнават това, понасят щети в сравнение с онези, където не се чувствува такава липса. Най-трудното е да се преодолее разликата в осигуреността с работната сила.

Този кратък анализ на влиянието на основните фактори на производството върху показателите на съревноваващите се колективи потвърждава необходимостта да се отчитат условията на производството и тяхното количествено измерване.

На помощ идват електронно-изчислителните машини.

Икономико-математическите методи на анализа позволяват напълно достоверно да се изчисли влиянието на всеки от факторите върху равнището на селскостопанската продукция. С помощта на многофакторния корелационен модел става възможно да се отчетат обективните условия, да се определи степента на тяхното влияние и по такъв начин да се изчисли теоретическото (разчетното) равнище на този или онзи показател.

Показателят за теоретическото равнище говори за това, какъв резултат биха били длъжни да постигнат: колхозът, совхозът, районът, областта, ако те биха съумели да използват своите обективни фактори на производството в същата степен, както това става в средното от всички селскостопански предприятия от анализираната група. Това селскостопанско предприятие, този район или тази област, в които се постига максимално превишаване в процентно отношение на фактическите данни над разчетните, трябва да бъде определено за победител в съревнованието!

При обобщаване на резултатите от съревнованието и оценката на дейността на стопанствата, районите и областите по производствено-икономическата работа целесъобразно е за основа да се вземат ефективността на използването на производствените ресурси, тяхното влияние за увеличаване обема на общата продукция и на общия доход. Именно този доход е най-обобщаващият показател на производствено-икономическата дейност на селскостопанското предприятие. От неговите размери зависят фондовете на потреблението и натрупването, материалната заинтересованост на тружениците и темповете на разширеното възпроизводство в селското стопанство.

В една популярна статия, каквато е настоящата, не е възможно да се опише подробно цялата техника на разчетите. Би могло да се каже само, че за изчисляване на теоретическия (разчетния) общ доход се прилага специално уравнение, което се получава в резултат на решаване икономико-математическата задача на електронноизчислителна машина (ЕИМ). Като се въвеждат в нея данните за конкретното селскостопанско предприятие, за района или за областта, може да се определи какъв общ доход на 1000 дка стопанисвана земя те трябва да получат!?

Да се определи формулата на влиянието на факторите за получаване на общия доход на 1000 дка стопанисвана земя, това не е трудно и напълно е възможно да стане във всяка република и област. Но във всеки конкретен случай следва да се отчитат тези фактори, в това число и специфичните за дадени условия, които оказват съществено влияние върху резултатите от производството. Например за районите и областите в Белоруската ССР съгласно разчета всеки хиляда рубли от основните фондове следва да осигуряват през годините 209 рубли общ доход на 1000 дка стопанисвана земя; всеки хиляда рубли от оборотните средства да дават по 269 рубли общ доход върху същата площ; повишаването на качеството на земята с един бал увеличава общия доход с 2,52 рубли; всеки 100 кг от закупените фуражи гарантират получаването на 7,83 рубли, а увеличаването на заетостта (натовареност-

Digitized by Google

та със земя), пресметната на един работник, довежда до снижаване равнището на общия доход.

Понеже ресурсите на всеки от съревнованите се колективи са известни, то не е трудно да се установи разлетно получаваният общ доход и след това, като го съпоставим с фактическия, да се определи как те са използвали своите обективни фактори на производството. Ако фактическият показател е по-висок, отколкото разчетния, то дадената разлика може да се счита като резултат от умелото използване на факторите на производството. Обаче трябва, разбира се, да се отчитат и такива важни показатели като изпълнението на плана за продажба на продукция на държавата, равнището на рентабилността и увеличението му в сравнение с изминалата година, заплащането на труда. Важно е колективът, който претендира за първо място, да е работил по-добре през текущата година, отколкото в миналото.

ПРЕОЦЕНКА НА ЦЕННОСТИТЕ

При анализа на стопанската дейност на областите в БССР през 1972 г. по новата и според стаята методика се стигна, както и следваше да се очаква, несъмнено в оценката на техните постижения. Така например Брестка област, като получи на 1000 дка стопанствана земя 20 хиляди рубли общ доход, по абсолютния показател зае трето място. Обаче анализът, който се проведе по новата методика, показа, че селскостопанските труженици в тази област по-добре от всички са използвали природните условия и производствените ресурси, като превишиха разчетного равнище на общия доход с две хиляди рубли. По този показател Брестка област зае първо място в републиката.

Обратната картина се наблюдаваше при оценката на стопанската дейност в Минска област. Тук бе получен най-високият общ доход на 1000 дка стопанствана земя — 25 хиляди рубли. Но в Минска област има по-добри ресурси в сравнение с Брестка. Така качеството на земята в първата област се оценява на 43 бала, а в Брестка — 35 бала, основните фондове със селскостопанско назначение на 1000 дка бяха съответно 47,9 хиляди и 36,6 хиляди рубли, а оборотните средства — 32,2 хиляди и 23,7 хиляди рубли и т. н. Затова и разлетното равнище на общия доход за Минска област беше по-ниско с 25 хиляди рубли.

Нека да се спрем за минута и да помислим дали е нужна тази преоценка на ценностите(?) и не ще ли внесе тя бъркотия по въпроса, който изглежда ясен и разбираем! Интересна е реакцията по отношение на това новоизлюпване на председателя на един колхоз, който е известен с добрите си показатели. Като се запознал с резултатите от анализа на дейността на стопанствата в района според новата методика, той с голямо учудване и известно смущение изрекъл следните думи:

— Сега пък... излиза, че не сме вече сред първенците?...

Но след като помислил малко, самичък си отговорил:

— А може би това и да е вярно. Нали електронната машина пресмята точно и никак не се влияе от нашите високи звания.

Струва ни се, че всъщност използването на математическите формули и на изчислителната техника (ЕИМ) придава на процеса на обобщаване на резултатите от съревнованието и по-голяма обективност, и повече убедителност. Няма съмнение, че председателят на колхоза, който до неотдавна се е чувствувал твърде спокоен и доволен от високите показатели на производствената дейност, сега е в центъра на напрегнатото всекидневие. Той често и все по-дълбоко се замисля: къде и в какво изтегля стопанството, какви резерви за увеличаване на продукцията остарат още неизползвани? От друга страна колективите на стопанствата с по-ниски показатели вече не ще отпускат ръце още от самото начало, смятайки, че каквото и да предприемат, те едва ли биха успели да надминат своите по-силни съседници. Сега у тях има дълбока увереност, че при обобщаването на резултатите ще се оценява именно трудът им, а не едни показатели, които при разните условия на производството зависят не само от уменето и стараението на хората.

И още едно съображение. Не случаи различия в условията на селскостопанската дейност на колхозите, совхозите и районите са свързани с обективните обстоятелства. До голяма степен нищо от различията се обусловяват и от субективните фактори, например умелото ръководство, добре поставената организация на производството. Новата методика на оценка дейността на колективите позволява да се анализира тяхната работа само през последния период. С други думи, да се оценява само трудът на колектива през последната година, а не онова, което е било извършено от него преди това. Достатъчно ли е това? Струва ни се, че да! Много добре е, че трудовият колектив в продължение на много години е създавал благоприятни условия за производствената дейност, но не бива да се успокояваме и да се осланяме на лаврите, а трябва да се върви по-нататък, като се увеличава продукцията в съответствие с наличните ресурси.

Както и в другите републики на страната, в Белорусията ССР се развръщо съревнование за увеличаване на производството и за продажба на по-много и по-качествена селскостопанска продукция. Основният показател, по който се определя победителят в този отрасъл, са добивите от селскостопанските култури. Освен добивите се отчитат и други показатели, например себестойността и рентабилността, прирастът на продукцията в сравнение с изминалата година, изпълнението на плана за продажбата на продукция на държавата и редица други. Правилно и обективно да се оценява дейността на колек-

Digitized by Google

тива при наличието на такъв голям брой показатели е доста трудно. Затова според новата методика се вземат за основа добивите, доколкото тяхното равнище в крайна сметка определя и другите показатели. Така, колкото по-големи са добивите, толкова по-висока е производителността на труда, по-ниска е себестойността на продукцията, по-висока е рентабилността.

Обаче сравняването на стопанствата, на районите според добивите, а освен това и без да се отчитат условията на производството, едва ли е правилно. Както ние вече казахме, твърде голяма беше разликата в оценката на качеството на почвите. А различното качество на земята при равни разходи, естествено, води и до различни в добивите. Затова пресмятането на добивите от селскостопанските култури по групи райони трябва също така да се извършва, като се отчита качеството на орната земя (в балове), наличността на основни фондове със селскостопанско предназначение на 1000 дка стопанисвана земя и количеството на внесените минерални торове. Това пресмятане не представлява трудност. Сравнението на разчетното равнище на добивите с фактически постигнатото обаче позволява да се даде отговор на въпроса, до каква степен колективът на стопанството, районът или областта са използвали съществуващите резерви за увеличаване на селскостопанската продукция.

Подобни принципи следва да залегнат като основа и при обобщаване на резултатите от социалистическото съревнование за увеличаване на производството и продажбата на животинска продукция на държавата. Основният показател тук е продукцията от животновъдството, пресметната на 1000 дка стопанисвана земя.

При организацията на социалистическото съревнование в животновъдството е необходимо да се отчита такъв особено важен обективен фактор, какъвто е специализацията. В дадена област може да се създаде такова положение, когато една и съща група стопанства с по-тясна и задълбочена специализация да се изявяват помежду си като победители в съревнованието по производството на мляко и месо. Едва ли на някой измежду колективите от по-отдалечените райони ще му бъде по силите да се съревновава например с крайградския совхоз за увеличаване на производството на мляко.

Оценката за работата на колхозите и совхозите според получените отделни животински продукти, без да се отчита специализацията им, снижава действеността на съревнованието. Оттук като една от насоките за усъвършенстване на съревнованието в животновъдството може да служи неговата организация по специализирани видове стопанства и райони. Обаче само с това не може да се постигне изравняване на всички производствени условия, които оказват влияние на получаваната животинска продукция. Например качеството на земите, осигуреността с основни фондове, равнището на хранене на животните, количеството на закупените фуражи и други са твърде различни и сред специализираните стопанства. И в този случай пресмятането на теоретическата величина на получаваната от един или друг вид продукция на 1000 дка стопанисвана земя, както и съпоставянето с нея на фактическите данни, може да даде обективна оценка на трудовите усилия на всеки колектив.

Такъв подход при организацията на съревнованието в животновъдството изисква научнообоснована типизация на стопанствата и районите. Но за окончателното решаване на въпроса за победителя в трудовата надпревара е необходимо да се отчитат и други показатели, такива, каквито са: изпълнението на плана за продажба на продукция за държавата, темповете на нарастване на производството, производителността на труда, себестойността, рентабилността.

Но и при отсъствието на научнообоснована типизация на стопанствата и районите за критерий на съревнованието в животновъдството може да бъде общата продукция на отрасъла, приведена в условно мляко. Разчетното равнище на производството, изразено в условно мляко за определена съвкупност от стопанства и райони, се определя също така, както и другите показатели, за които вече стана дума по-горе.

Новата методика на обобщаване резултатите от републиканското социалистическо съревнование в областите, районите, колхозите и одобрена от колегиума на Министерството на селското стопанство в БССР и президиума на Белоруския републикански комитет на профсъюза на работниците и служещите в селското стопанство и изкупуването вече е в действие от 1 август 1971 г. През този период тя получи всеобщо признание.

к. и. н. **Н. ГОРЯЧКО**
к. и. н. **Н. ЖИЛИНСКИЙ**
к. и. н. **З. ПОТАПОВИЧ**

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

ПОЛИТИЧЕСКИЯТ ПОДХОД

СТАНКО ДИМИТРОВ
първи секретар на окръжния комитет на БКП — Кюстендил

Главното в партийното ръководство е изработване на правилна политическа линия, мобилизиране и организиране на масите за нейното реализиране в живота. Окръжният комитет на Партията, съобразявайки се с конкретните условия и проблемите, разработвани от конгресите на Партията и пленумите на Централния комитет, определя основните задачи на партийните, стопанските и административните органи и организации в окръга. Отчитайки изменеиията в икономиката на окръга и новите изисквания към обществено-политическата дейност, ние сме се стремили да повишаваме ролята на партийните органи и организации като политически ръководства, да засилваме тяхното въздействие върху трудещите се за изпълнение на партийната политика.

В тези основни направления на нашата дейност се съдържа синтезираният извод на В. И. Ленин, че „Без правилен политически подход към работата дадена класа не ще задържи своето господство, а следователно не ще може да реши и своята производствена задача"[1]. От тази Ленинова мисъл става ясно, че в живота не съществуват отделно политическа и организаторска работа, както и чисто партийна и чисто стопанска дейност.

Политическите решения на Партията в условията на социализма винаги са отразявали и отразяват икономическите отношения, съобразени са с обективно действуващите закони и представляват могъщ фактор за ускоряване развитието на производителните сили, за изграждане на материално-техническата база на социализма.

След Априлския пленум на Централния комитет на БКП (1956 г.) се създадоха изключително благоприятни условия за пълна изява на политическата линия на Партията във всички сфери на живота. Същевременно тя стана основа на дейността на партийните, държавните и обществените органи и организации. В това отношение и в Кюстендилски окръг бяха извършени съществени изменения. При решаването на задачите в областта на икономиката, културата, образованието и възпитанието на хората окръжният комитет подхождаше политически. Целта беше да създадем такова убеждение и разбиране и в кадрите по места. Както Централният комитет, така и ние се стремяхме да

[1] В. И. Ленин. Съч., т. 32, с. 72

Digitized by Google

постигнем това на основата на по-високата принципиалност, съобразяваме се с нормите на вътрешнопартийния живот, проявяваме по-голяма взискателност, задълбоченост в работата при обучението и възпитанието и на ръководителите, и на изпълнителите в различните сектори на нашия живот.

• • •

Известно е, че през 50-те години окръгът беше изостанал в промишлено отношение. Малкото на брой предприятия разполагаха с нисконроизводителни мощности, в тях работеше незначителен процент от населението, поради което то започна да мигрира в други окръзи. Главната политическа задача се определяше от необходимостта с по-бързи темпове да се развива стопанството на окръга, за да могат по-успешно да се решат и социално-икономическите проблеми. Към това бяха насочени усилията на окръжния, градските и общинските партийни комитети, на държавните и стопанските органи, на масовите организации, на всички трудещи се. Осигуряваме възможности по-добре да се насочат силите на трудещите се за решаване на проблемите в областта на икономиката. Правилният политически подход при осъществяването на априлската линия оказа изключително благотворно влияние върху развитието на промишлеността. Създадоха се нови перспективни предприятия като приборостроителния завод „Хо Ши Мин", Асансьорния завод и ХФЗ в Станке Димитров, Завода за силови трансформатори и Камгарната предачница в Кюстендил, Завода за релета в град Рила, извършено бе разширение на ДМ „Бобов дол" и „Тютюнева промишленост" в Ст. Димитров и др. Гордост за страната и окръга е ТЕЦ „Бобов дол".

Върху развитието на окръга най-благотворно се отразиха годините след историческия Десети конгрес на Партията. С помощта на Централния комитет и с усилията на окръжната партийна организация по плана за шестата петилетка бяха усвоени над 470 млн. лева капитални вложения, т. е. с 2,2 пъти повече, отколкото през петата петилетка. Никога преди това в окръга не е имало такава огромна по мащаби, сложна и трудна за изпълнение строителна програма. В резултат на нейното осъществяване основните производствени фондове нараснаха повече от 2,4 пъти в сравнение с изградените до 1970 година.

Преодолени бяха и някои неблагоприятни тенденции, отнасящи се до структурата на промишлеността. Създадоха се предпоставки за интензивно развитие на прогресивните отрасли на икономиката, като електрониката, машиностроенето и металообработването, химическата промишленост и електропроизводството. Относителният дял на тези отрасли в общия обем на промишлената продукция надхвърли 35 на сто. Взети бяха ефикасни решения и се предприеха практически мерки за по-правилното разпределение на производителните сили. Из средата на работническата класа израсна силен отряд от ръководни кадри. В икономиката на окръга настъпиха качествени изменения. Съотношението на промишлеността към селското стопанство се измени от 72,4:27,6 през 1965 година на 82:18 през 1975 година. Основните фондове в селското стопанство нараснаха от 41 953 000 лв. на 65 000 000 лева, а обемът на общата селскостопанска продукция за този период се увеличи от 56 884 000 лв. на 71 491 000 лева по текущи цени.

Измененията в двата основни отрасъла на икономиката дадоха и дават силно отражение върху благосъстоянието на населението. Повишиха се работните заплати на повече от 31 хил. работници и служители. Средната работна заплата на заетите в промишлеността за 1974 година се увеличи с 176 лева в сравнение с 1970 година. На-

Digitized by Google

раснаха стокооборотът на човек от населението и обществените фондове за потребление. През шестата петилетка за социални, благоустройствени, културни и други мероприятия са изразходвани с 83 на сто повече средства в сравнение с петата петилетка. Непрекъснато се разширява мрежата от училища, културни, здравни и други заведения. Тези многообразни, сложни и напрегнати задачи не можеше да бъдат решени без правилен политически подход, без подобряване на стила и методите на работа.

Духът на обновлението, внесен в обществено-политическия живот от Априлския пленум, наред с бурния полем в материалната сфера създаде благоприятен климат хората да изграждат и себе си. Сега всеки шести гражданин на нашия окръг се учи. От завършващите основно образование млади хора 97 на сто продължават да учат в по-горна степен учебни заведения. В 15 професионално-учебни центрове повишават образованието си над 3 хиляди работници, а над 15 хиляди — квалификацията си. От 1959 година броят на специалистите със средно образование нарасна 2,4 пъти, а на тези с висше образование — 2 пъти. Инженерно-техническите кадри от 153 през 1959 година се увеличиха на 681 през 1974 година. Значително се увеличи броят на селскостопанските специалисти, на икономистите, на специалистите, заети в просветата, културата и т. н.

Този процес на духовно обновление и социална активност има неизмеримо значение за изпълнение на политическата линия на Партията и за всестранното развитие на окръга.

• • •

За решаването на задачите във всички сектори на социално-икономическото развитие окръжният комитет на Партията насочва вниманието си преди всичко към повишаване ролята на партийните органи и организации като политически ръководства. За целта изискваме кадрите — партийни, стопански, административни и други, да проявяват по-дълбоко разбиране на партийната политика, да спазват партийните норми, залегнали в Устава. Провеждаме линия на по-голяма взискателност към онези, които допускат слабости.

Окръжният комитет на Партията преценява, че значителна част от партийните органи и организации до голяма степен изпълняват успешно своите функции на политически ръководства. С техните решения се съобразяват всички звена на социалното управление. Такива са градските комитети на Партията в Кюстендил, Ст. Димитров, Рила, Кочериново, редица заводски партийни комитети и първични организации в предприятия като Кондензаторния завод в Кюстендил, Химико-фармацевтичния завод, Завода за инструментално оборудване в Ст. Димитров и др.

Утвърждавайки политическия подход в партийната работа, окръжният комитет в пленарно заседание обсъди въпроса за разграничаване функциите на партийните органи и организации от тези на административните и стопанските. Ориентир ни бяха решенията на Юлския пленум на Централния комитет от 1968 година. От неговите позиции се анализираха мястото и ролята на всички звена на социалното управление. По-категорично поставихме задачата за отстраняване на съществуващите слабости, които водят до дублиране и обезличаване на партийните органи и организации. Създадохме по-голяма яснота и по-добри позиции за повишаване ролята на партийните органи и организации като политически ръководства. Както от окръжния комитет, така и от останалите партийни органи се проявя-

Digitized by Google

ва по-голяма амбиция за подобряване планирането, за вземане на такива решения, които да създават предпоставки за разгръщане на повече инициативи от стопанските и административните ръководства. Градските и общинските комитети по-системно работят за издигане ролята на първичните партийни организации, за засилване личния пример на комунистите и мобилизиране на трудещите се за изпълнение на задачите. Например градският комитет в Кочериново и общинските партийни комитети в Стоб и Крайници при внедряване на промишлените технологии в тютюнопроизводството създадоха необходимата организация за изучаване на положителния опит в това отношение, мобилизираха силите на партийните организации за овладяване на новите технологии и за изграждане на промишлени бригади. Създадоха възможности стопанските ръководства на ТКЗС да проявяват по-голямо творчество и оперативност. Резултатите не закъсняха: повиши се производителността на труда, нараснаха доходите на кооператорите. Новите технологии за сушене на ориенталски тютюн намериха по-пълно приложение в окръга и страната.

• • •

Окръжният комитет на Партията прецени, че не могат да се решат разнообразните проблеми и задачи, ако не се подобри организаторската работа както на партийните, така и на държавните и стопанските органи и организации. Ето защо през октомври 1974 година на пленарно заседание анализирахме как се осъществяват **контролът и проверката на изпълнението** на взетите решения. Най-важното условие за успешното решаване на задачите с дисциплината — партийната, трудовата, финансовата, административната. Затова към укрепването й насочихме нашето внимание. По време на подготовката и провеждането на пленума открито посочихме слабостите за неизпълнението на решенията, постарахме се да покажем пътищата и средствата, които могат да допринесат за отстраняването им. Бяха констатирани фрапиращи примери на нехайство към плана за реконструкция и модернизация, слабости в стила на работа от страна на редица ръководства, недостатъци във вътрешния живот на партийните организации, в идеологическата работа и т. н. Така подходихме и при подготовката и провеждането на пленума по решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на Партията от 1974 година.

След като анализирахме състоянието на голяма част от трудовите колективи, на пленум обсъдихме как по-нататък да се издига ролята на първичния трудов колектив в производството. Изясниха се редица задачи, отнасящи се до механизма за въздействие върху трудовите колективи. Особено внимание се отделя на ролята и мястото на стопанския ръководител като политически деец. В това отношение бяха осъществени редица мероприятия в Бобовдолската градска партийна организация. Общинските партийни комитети още по-конкретно започнаха да се занимават с трудовите колективи. Засили се и индивидуалната работа с хората.

• • •

Основно изискване на политическото ръководство е **работата с кадрите**, защото колкото и правилно да се определят задачите, без добре подготвени кадри за различните сектори на нашия живот не биха се получили желаните резултати. С всички мероприятия целим да повишим активността им, тяхната компетентност, трудовата дейност на работниците, кооператорите, младежите. [illegible] органи-

Digitized by Google

зират почти всички наши партийни органи и организации и ги свързват непосредствено с изпълнението на стопанските задачи.

Голямо внимание отделяме на подбора на кадрите както в областта на икономиката, така и в областта на идеологическата дейност. Почти всяка седмица партийните ръководства, включително и окръжният комитет, правят анализи и оценки на изпълнението на задачите, насочват силите и средствата към слабите звена. Изграждат се групи за оказване помощ на онези предприятия, които изостават. Организира се обмяна на положителния опит: през 1974 г. се изучи опитът на партийния комитет при Завода за инструментално оборудване в Ст. Димитров по масово-политическата работа, а през 1975 година — на градския комитет в Кочериново, Рила и ДЗС в Кюстендил за работата сред механизаторите и животновъдите. Добър опит имат градският комитет в Ст. Димитров по обучението и възпитанието на ръководителите на първичните трудови колективи и градският комитет в Кюстендил — за личния отчет на комунистите в чест на XI конгрес на БКП и т. н.

Окръжният комитет проявява по-голяма взискателност към държавните органи и организации, към ръководствата на масовите организации, към стопанските ръководства за успешно изпълнение на възложените им задачи, търси конкретна отговорност за допуснати слабости. Този стил и метод на работа внедряваме и в дейността на другите партийни органи и организации.

• • •

След Националното съвещание във Велико Търново усилията на окръжната партийна организация са насочени към създаване на по-голяма активност и по-нататъшно повишаване ролята на първичните партийни организации. Последователно и упорито се утвърждава новият подход в работата на градските и общинските партийни комитети — по-отблизо да оказват помощ на първичните организации за повишаване на тяхната роля чрез издигане личния пример на комунистите, засилване на партийния контрол, индивидуалната работа с трудещите се и т. н. В редица първични партийни организации на годишните отчетно-изборни събрания, на градските и общинските партийни конференции изпълнението на социално-икономическите задачи се свързваше по-плътно с ролята на партийните организации, анализираше се личният принос на комунистите. Това водеше и до засилване на критиката и самокритиката. Решенията на XI конгрес на Партията ще окажат още по-осезателно въздействие за повишаване ролята на партийните организации като политически ръководители и на отделните комунисти, на стопанските и административните дейци като политически функционери.

Не подценяваме и слабостите и недостатъците в прилагането на политическия подход. Все още има стопански ръководители, които не живеят с разбирането, че трябва да се съобразяват с решенията на партийните органи и организации. Някои от тях не проявяват необходимата активност за внедряване на нова техника и технологии, за модернизация и реконструкция на производствения процес. И сега за успешното решаване на задачите в областта на икономиката не ни достигат повече от 2400 работници от списъчния брой, който се изисква, а не всичко се прави за привличането и задържането на хората. Допуска се да се произвежда лошокачествена продукция. Има слабости, свързани с повишаване мястото и ролята на ръководителя на трудовия колектив, с по-правилното разпределение на комунистите в различните отрасли, при подбора на кадрите и пр.

Digitized by Google

• • •

Политическият подход в работата на основата на изискванията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 год ще ни позволи да подобрим още повече многостранната дейност на окръжната партийна организация. Ще помогне на първичните партийни организации на отчетно-изборните събрания да подложат на задълбочен критичен анализ дейността на партийните бюра, на комунистите в борбата за изпълнението на задачите на селмата петилетка

КОМИТЕТЪТ ЗАСЕДАВА

Неделино — един от младите градове в Смолянски окръг. Понеделник, десет часа — заседание на градския комитет на Партията. Дневен ред: информация за изпълнение решението за по-нататъшното подобряване на политико-възпитателната работа сред колективите от строителните обекти; информация за работата на първичните партийни организации в Тънка бара и Върли дол за подобряване на количествения и качествения им състав; информация за работата на кварталните първични организации в Неделино сред жените. (В действителност материалите, които се обсъждаха, не бяха никакви информации, защото в тях преобладаваше не информативният, а аналитичният, оценъчният тон; даваше се не само ясна картина на съществуващото положение, но се правят изводи и оценки, сочат се начините и средствата за изменение на нещата в положителна насока.) И още две точки — приемане план за тържеството по случай 50-годишния юбилей на училището в Неделино и уточняване на два графика за провеждането на събрания в първичните партийни организации и в трудовите колективи във връзка с работата и решенията на Единадесетия конгрес на БКП и произтичащите от него задачи за трудовите колективи.

Как протече заседанието?

Всички материали предварително бяха раздадени. На заседанието присъствуваха членовете на градския комитет и онези, които имат пряко отношение към разискваните въпроси. По първа точка от дневния ред докладва заместник-председателят на градския общински народен съвет Йордан Георгиев, който е член на партийния комитет и отговаря за строителството. В обсъждането участвуваше и ръководителят на строителната организация. По втора и трета точка докладваха секретарите на първичните партийни организации. Предложение за разпределение на членовете на комитета кой, кога и къде ще участвува в събранията направи Росен Стоянов — секретар на градския комитет, а за юбилейното тържество — средищният директор на училището Найден Николов.

Започна познатата ни от практиката процедура. Секретарят на градския комитет на Партията даде думата на докладчика да направи, ако има, допълнения към внесения за обсъждане материал. Поведе се един делови, аналитичен разговор върху проблемите на строителството, което е от голямо значение за развитието на новия град.

Всъщност за какво се говори?

Предмет на анализ и размисли беше не само изпълнението на строителната програма, а преди всичко работата на партийните органи и организации със строителните работници. Планът за четирите месеца на 1976 година общо за района на града е изпълнен 110 на сто. Независимо от преизпълнението му обаче фактите показват, че производителността на труда е под средното равнище за страната и окръга. И градският комитет на Партията като политически ръководител, съобразявайки се с повелята на Единадесетия партиен конгрес за превръщането на селмата петилетка в петилетка на висока ефективност и на високо качество, а така също и с изискванията на Националната партийна конференция за повишаване производителността на труда, не може да не се интересува от причините на какво се дължи тази ниска производителност и да не търси начини и средства за изменение на съществуващото положение. От доклада и разискванията стана ясно, че градският общински народен съвет не е създал стройна организация за използването на работната сила, битовите въпроси и транспортът на строителните работници не са решени докрай, техниката не е достатъчна. И още нещо. В града се извършва два вида строителство — обществено и лично. И двете са необходими. Едното обаче пречи на другото. Личното строителство отклонява работниците от държавните обекти, привлича

Digitized by Google

ги с необосновано високите надници. Предимство се дава на общественото, но има хора, които изпитват остра жилищна нужда, а съветът не е в състояние на сегашния етап да задоволи потребностите им. Ето защо с един замах не може да се отсече, да се реши спирането на едното за сметка на другото. Имайки предвид тези обстоятелства, членовете на комитета са единодушни: препоръчва се на градския общински народен съвет поименно да провери кои от гражданите се налага незабавно да строят и кои могат да чакат. На тази основа да се отсрочи строителството на част от личните сгради и се съсредоточи работната сила на пусковите обекти.

Това е едната страна на въпроса, другата — са хората, работниците. „Никой не се е родил строител — заявява секретарят на градския комитет на Партията Росен Стоянов. — Ще ги учим, ще ги създаваме!" Мислите на членовете на комитета са насочени към факторите, от които в най-голяма степен зависи постигането на тази цел. А сред тези фактори на първо място са първичните партийни организации. И градският комитет на Партията решава: да се укрепят партийните ядра във всички строителни обекти, да се изградят партийни групи и комсомолски дружества във всяко звено, във всяка бригада, да се приемат в редовете на Партията повече млади хора. Такива възможности има, защото на обектите например на окръжно пътно управление от общо 56 работника 13 са комунисти, а 17 — комсомолци; в строителната група при държавното земеделско стопанство от 30 души 12 са членове на Партията, 18 на Комсомола; в мелиоративното строителство от 89 работника 28 са комунисти и 20 — комсомолци. На специален отчет се вземат социалистическото съревнование и наставническото движение. Успоредно с това на отечественофронтовските организации се възлага да въвличат в строителната дейност цялото работоспособно население. Това има голямо възпитателно значение. То отговаря и на партийния повик: „Строителството — всенародно дело!"

Разисквания по първия въпрос приключват. Преминава се към обсъждането на следващата точка от дневния ред. Членовете на градския комитет със своите размисли и оценки за състоянието на количествения и качествения състав на първичните партийни организации в Тънка бара и Върли дол от позициите на изискванията на Единадесетия конгрес подчертават неизменната грижа, че сега на преден план излиза работата за по-нататъшното подобряване състава им не само в количествено но преди всичко в качествено отношение. Те направиха задълбочен анализ на конкретните условия и на тази основа набелязаха пътищата за реализиране на това изискване.

Какво изясниха и решиха?

В първичните партийни организации членуват предимно мъже, даже има и такива като тази във Върли дол, в която не членува нито една жена. В района на града обаче основната икономическа дейност е тютюнопроизводството. С него се занимават изключително жените. С други думи, получава се така, че главната производителна сила — жената, не заема полагащото й се място в редиците на първичните партийни организации. Причините за това, разбира се, са най-различни, но главната е, че малко внимание се обръща на въпроса за членството на жените в Партията, не се доценява неговото важно значение, дълго време е пренебрегван. И сто изводът е направен, изкристализирал в решението на градския комитет: първичните партийни организации на основата на индивидуалния подбор да увеличат броя на жените в Партията. По този начин ще се подобри и количественият, и социалният състав, тъй като жените са предимно работнички в Държавното земеделско стопанство. За повишаване на образованието им да се насочат към вечерната гимназия.

Градският комитет на Партията обаче не спира дотук. За да не се занимава повторно и с другите първични партийни организации по този въпрос, при които положението е същото, решава да ги запознае с оценките и препоръките за Тънка бара и Върли дол и те също да вземат мерки. В крайна сметка получава се така, че не се пилее времето на всички секретари на първичните партийни организации и на членовете на градския комитет за заседания и разисквания върху известни вече неща. Направените веднъж изводи се разпространяват върху цялата градска партийна организация. В същия момент градският комитет дава отговор и на още един въпрос, залегнал в материалите на окръжната отчетно-изборна конференция като задължение на градската партийна организация в Неделино, а именно: да се приемат в редовете на Партията повече жени.

И така разисквания по въпросите едно след друго приключват. Няма излишни приказки, няма дълги и безплодни обяснения. На заседанието на изборния ръководен орган се води творчески обмен на мнения за намиране най-верния, най-правилния път към целта.

Слушам изказващите се членове на градския комитет, а мислите ми неволно ме връщат на заседанието на един друг комитет. Обсъждаше се състоянието на животновъдството. Резултатите бяха тревожни. Планът за млякото не се изпълняваше, фуражът не достигаше. В отчетните документи на обединеното кооперативно стопанство обаче беше записано, че са засети достатъчно декари фий, които биха задоволили нуждите от фураж, а в действителност нямаше нито един декар. Партийният комитет търсеше изход от критичната ситуация. Едно от становищата беше да се подмени главният агроном на стопанството и на неговото място да се издигне нов главен агроном от наличните кадри. На заседанието половината от членовете на комитета не взеха отношение, „дремеха". „Летаргичният им сън" продължи и на делегатското събрание на кооперативното стопанство. Делегатите не бяха убедени в некадърността на главния агроном, не

Digitized by Google

бяха сигурни и в положителните качества на новопредлагания. Секретарят на комитета остана да „воюва" сам за решението. Не му беше лесно. Намериха се обаче комунисти, които го подкрепиха, застанаха зад решението на комитета, изнесоха факти, които повечето от хората не знаеха или умишлено премълчаваха. В крайна сметка единият беше сменен, другият — избран.

Можеше ли да се избягнат излишните разправии, пропиляното време, да не се хабят напразно нерви? Разбира се, че можеше. Достатъчно беше предварително по-добре да се подготвят материалите, докладчикът аргументирано да защити позицията на партийния комитет. Самите членове на комитета трябваше, длъжни бяха да бъдат активни, да вземат думата и да обяснят на хората защо предлагат такова решение.

Като съпоставим двете заседания, непринудено се открояват преимуществата на едното. В какво се състоят, на какво се дължат? Преди всичко на няколко основни неща, без които няма оперативност, няма деловитост, няма ефект от заседанието на комитета.

По първа точка от дневния ред, както посочихме, докладва заместник-председателят на градския общински народен съвет. Той се занимава и отговаря за строителството. С други думи докладва онзи, който е компетентен, добре е запознат с проблемите, с фактическото състояние на работата. Така е и по останалите въпроси. И това е правилно, защото колкото по-добре са подбрани докладчиците и е извършена широка подготвителна работа, толкова по-голяма е възможността заседанието да протече делово, решенията да въплътят в себе си колективния ум и опит на членовете на партийния комитет, за да може в крайна сметка да се осигури правилно партийно ръководство. Партийното ръководство от своя страна е действено, ефективно тогава, когато се опира на професионалното и детайлното познаване на фактите и явленията. А компетентността на партийния орган, на неговите членове в наши дни е немислима без познания на най-новите постижения на науката и техниката, без чувство за новото, без творческо търсене, без научен подход към предстоящите задачи. Тези задачи успешно се решават тогава, когато партийният орган широко се опира на специалистите, на първенците, отчита техния опит и равнището на съвременните постижения. От това именно се ръководи градският комитет на Партията в Неделино при подбора и подготовката на въпросите за заседанията, анализира ги дълбоко и намира подходящи, научнообосновани решения.

В това отношение безспорна е положителната роля на секретаря на градския комитет. Той е фигурата, от която главно зависи и подготовката на материалите, и тонът и дълбочината на разискванията, критичността и взискателността към участниците в заседанието. Голяма е взискателността му към онези, които внасят за обсъждане материали в заседание на комитета. Той не се задоволява само да следи плана на градския комитет и предварително да напомня на активистите, че им предстои да докладват в заседание по един или друг въпрос. Това е най-малкото, което може да се направи, и с него е натоварен да се занимава техническият секретар, който пише писмата и уведомява докладчиците за задълженията им и докога да представят материалите. Същността на неговото участие в подготовката на материалите се състои в методическата помощ, която им оказва, а именно: какъв да бъде характерът на внасяния за обсъждане материал, на кои страни да се наблегне най-много и пр. Когато материалите станат готови, той се запознава с тях и след допълнения или изменения, ако се наложи да се направят, се размножават и се раздават на членовете на комитета най-малко една седмица преди заседанието.

За по-голяма оперативност и деловитост в заседанието на комитета допринася и самият дневен ред. Кое е характерното? Първо, поставят се на обсъждане основни проблеми, за които се искат намесата на колективния ум, опитът и знанията на повече хора. Второ, разглеждат се ограничен брой въпроси. Няма претрупаност, няма претоварване, което позволява спокойно, обстойно да се вникне в същността на проблемите. Претрупаността винаги води до прибързаност, до повърхностно запознаване с фактите и явленията, а оттук и до недостатъчно обмислени решения, които в много случаи се разминават с изискванията на живота. Дозираният дневен ред създава по-голяма заинтересованост сред заседаващите, в резултат на което се увеличава активността им — така необходима за колективния ръководен орган да изпълнява успешно своите функции.

Градският комитет на Партията не разполага с печатна база, но въпреки това всички материали предварително се размножават и се раздават на членовете на комитета. За целта се използва базата на съвета и на държавното земеделско стопанство. Оправдани ли са тези разходи? Разбира се, че са оправдани. Предварителното запознаване с материалите позволява по-дълбоко да се вникне в същността на проблемите. Всеки член на комитета изяснява, избистря позицията си и на заседанието излиза с оценки и предложения, които изкристализират в единна позиция, формулирана в решението на комитета. Съмненията, че когато материалите не се четат непосредствено на заседанието тяхното въздействие е по-слабо, са неоснователни. Това педагогическо правило важи за там, където участвуват много хора. В заседанието членовете на комитета се броят на пръсти и няма място несериозността, незаинтересоваността да се прикрият зад паравана на мнозинството. Следователно тук въпросът опира до „диригента", от който зависи дали „оркестрантите" ще свирят хармонично или ще създават дисхармония. В случая не [illegible] за администриране, за погазване на [illegible], за проя-

Digitized by Google

ви на субективизъм, за изземване на функции, а точно обратно — за демократичност, за колективност, за взискателност всеки да изпълнява задълженията си, да отговаря за гласуваното му доверие.

Можем ли да говорим за заседателщина в случая? — Не. Защото заседаващите не разменяха свои необмислени мнения или съображения по обсъжданите въпроси, а направиха компетентни предложения, комплексно разгледаха въпросите и в крайна сметка стигнаха до конкретни, целесъобразни политически решения, присъщи на политическия ръководител. Те са ясно формулирани и точно адресирани. Всички са насочени към изменение и подобряване на стила и методите на работа, с тях се чертае предвижване на съществуващото положение на по-висока степен на развитие.

Заседанието на градския комитет на Партията беше не само една от формите на работата му като изборен ръководен орган, но и школа за възпитанието на кадрите, място за обмяна на опит. Какво всъщност видяха и научиха участниците в него? Какъв извод направи за себе си и градският комитет на Партията?

Членовете на градския комитет научиха какво е състоянието на нещата в първичните партийни организации, в един или друг участък на партийната и стопанската дейност, какви резултати са постигнати, къде и по какви причини се изоства. Това им даде възможност оперативно да реагират срещу недостатъците, да вземат действени мерки за тяхното отстраняване, да засилят взискателността към изпълнителите на партийните решения, да повишат боеспособността на първичните организации, активността на комунистите в решаването на актуалните задачи. От друга страна секретарите на първичните партийни организации участвуваха в един другарски, сговорлив обмен на мнения и становища, където членовете на градския комитет със загриженост и принципиална последователност и взискателност и към себе си, и към другите откроиваха плюсовете и минусите в досегашната работа по разискваните проблеми и начертаха предстоящите задачи, начините и средствата за реализирането им.

Йордан ХАДЖИЕВ

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

В редакцията се получи следното писмо от Държавното стопанско обединение „Пирин":

„Уведомяваме Ви, че публикуваният критичен материал в книжка 9 на сп. „Партиен живот" под заглавие „Веригата на отговорността" беше основно разгледан от изпълнителното бюро на обединението и от всички партийни организации в предприятията.

На 10 август 1976 година в светлината на решенията на Юлския пленум на Централния комитет на БКП стопанският ни съвет обсъди задълбочено и критично всички въпроси, свързани с ефективното използване на материалите, и работата ни по качеството на продукцията.

В доклада бяха разгледани и въпросите, анализирани в критичния материал. Набелязахме допълнителни мероприятия, които ще проведем още тази година, за да решим проблемите, повдигнати в статията.

Генерален директор:
Ал. ДИОНИСИЕВ

Digitized by Google

В очакване на утрото

Тя пусна в чашата с топла вода два хексадорма и зачака да се разтворят... Донесе от банята друга чаша със сироп, за да го изпие след това и залучи горчивината в устата си. Погледна към прозорците — пердетата бяха плътно приближени, остави да свети само нощната лампичка, съблече се. Ръкавът на нощницата й беше обърнат наопаки и това я смути. Нямаше да бъде дълбок и спокоен сънят й, а трябваше да си отсъни. Остави двете празни чаши на паркета до нощното шкафче — можеше в сънят си да бутне някоя от тях, — седна на леглото и зачака лекарството да премрежи очите й. Ако сложеше предварително глава на възглавницата, понякога сънят не идваше и тя трабваше да лежи неподвижна чак до сутринта. А сега, след този тежък ден, не можеше да си разреши лукса да брои минаващите под прозорците коли...

Затваряше ли очи, виждаше отново майка си. Лежеше в ковчега, а лицето й беше страшно... Тя приличаше на нея — навярно някога и от нея близките й ще отвръщат глави, когато лежи безчувствена сред повяхналите есенни цветя... Искаше й се да я види пак такава хубава, каквато я помнеше от детските години. Каквато беше и на снимката на оня пътуващ фотограф — избеляла вече, с лилави краища... Държеше я в скута си — изпопатата й коса огряваше широкото й чело. Беше усмихната. Две трапчинки се вдълбаваха на страните й. Навярно беше си помислила за оня, на когото щяха да я изпратят, затова погледът й беше някак свенлив и покорен... Тази снимка и баща й най-много харесваше. Беше я получил в чужбина и до края на живота си не се разделяше с нея.

Чакаше, а сънят не идваше. Нещо невъзвратимо и страшно се беше случило днес, но тя още не можеше да го усети. А навярно и напрежението да се вжигее и надживее скръбта я беше направило безчувствена. Не можеше да повярва, че майка й е мъртва. Очакваше смъртта й — колегите й от болницата не бяха снизходителни към нея, а и тя самата разбра от симптомите какъв ще бъде краят. Като лекар тя беше правила някога дисекции на трупове, беше влизала в морги, беше давала последна глътка кислород на умиращи, асистирала на операции, помагала на акушер-гинеколози да извадят на части детето от утробата на майката, за да спасят живота й. Беше привикнала със смъртта и тя не я плашеше. И понеже помагаше на болните да оздравеят, смяташе, че може да властвува над смъртта. Все й се струваше, че някой ден и час, когато всички колеги ще са загубили вече надежда, тя ще влезе в отделението, където се грижат за майка й, и ще поеме лекуването на болната. Колко безнадеждни случаи тя знаеше, колко болни, на които се приготвяха да пишат смъртния акт, срещаше след това из улиците на града бодри и жизнерадостни. Все й се струваше, че време за нейната решителна намеса още не беше дошло, че колегите й преувеличават надвисналата опасност, за да снемат всяка отговорност от себе си. Състоянието на болната не се влошаваше, резултатите от лабораторните изследвания често си противоречеха и понякога тя дори допускаше, че диагнозата е сгрешена...

Лошото дойде и тя за първи път се увери, че не всичко става според нейното желание... Краят настъпи бързо, за два дни, и тя нямаше време да се опомни. Дори реши и да не се намесва — така поне съвестта й бе чиста, че другите имат някаква вина за неправилното лекуване на болната и за допуснатите грешки... Не беше до леглото й в последните минути на живота й... Краят изненада дори и най отявлените песимисти. Болногледачките я намерили сутринта с изцъклени очи, а очаквали смъртта й след седмица...

Някой застена — протяжно и страшно. Ослуша се — звукът идваше от банята. Хората от горния етаж точеха года с недобре отворен кран и тя беше свикнала с този звук. Сега шумът я стресна... Така викаше нощем майка й, докато лежеше в стаята си в къщи. Изтичваше при нея, запалваше нощната лампа, но тя не отваряше очи. Беше отворена, не не спи, но не иска да се сети. Гордостта й не допускаше да покаже пред другите, че не може

Из дадената за печат повест „Обичай ближния си".

Digitized by Google

да издържи страданието. И пред смъртта тя искаше да се покаже твърда и всесилна, като че ли можеше да я победи...

И все пак не усещаше болка в себе си — сълзите много пъти напираха в очите ѝ, но не можа да заплаче нито веднъж... Боеше се дори да допусне, че е истина, но като че ли то беше вярно и тя сама на себе си го доказва. Не искаше сега да мисли за него, а то все по-категорично се налагаше... Тя не обичаше майка си...

Когато получиха съобщението за смъртта на баща ѝ — него го лекуваха в правителствената болница, — предметите в стаята се завъртяха около нея и тя не усети болката от удара в ръба на креслото, когато се свлече на пода... Режещата вълна на амоняка я изправи на крака и тя се ужаси, когато видя сухите очи на майка си... Хвана я, разтърси я с вик, но трябваше да се покори на стиснатите устни и каменното лице, което умееше да се владее. И тогава за пръв път разбра, че я ненавижда. Тя беше силата в тази къща, грьмоотводът, върху който можеха да падат хилядоголтови светкавици и той да си стои все така изправен, почернял малко от времето, дъждовете и бурите. Искаше ѝ се да бъде като нея, а усещаше, че е невъзможно... Нима смъртта не беше една закономерност в човешкия живот?... Разбираше го, а не можеше да сдържи сълзите си... Дори нямаше сили да вдигне ръка и да ги избърше... А майка ѝ заглуши болката в себе си, облече шлифера си и излезе да урежда погребението...

Шишенцето с амоняк, валериановите капки, тубичките с медикаменти бяха в чантата ѝ, когато стесеше до ковчега в залата на партийния клуб. Все ѝ се струваше, че баща ѝ ще отвори очи, ще я погледне както винаги с топлота и ще се усмихне... Дори на няколко пъти чу гласа му... „Е, и?" — питаше той... „Нищо" — отвръщаше му тя и не смееше да погледне към ковчега. От влажните, спарени дрехи идваше тежък лъх на загнило. Това беше смъртта, чийто дъх тя добре познаваше, но не искаше да се примири, че ѝ е отнела най-свидния човек...

Може би тя го обичаше така и харесваше всичко у него, защото малко време живяха заедно. Когато се научи да говори, първото име, което каза, беше неговото... Заспиваше в леглото с неговото портретче, което майката поставяше в ръцете ѝ. От снимката я гледаше младо лице със строги, присвити очи. Бухналата коса се къдреше на едри вълни. Казваха ѝ, че и нейната коса била като неговата... Другите деца имаха бащи, дъмаше и тя, макар че той не се връщаше вечер в къщи. Те не ѝ се надсмиваха, че ги е оставил с майка ѝ, а я гледаха с любопитство и завист. Той не беше разбойник, който се крие от хората, това тя добре разбра, а човек, от когото се бояха страшните мъже със засукани мустаци, дълги саби и чистолети на колаците си, които идваха да правят нощем обиск в къщата им и обръщаха наопаки целия дом. Щом те се бояха от него, значи той беше силен... И тя не напразно се гордееше с него, с баща си.

Майка ѝ много рядко говореше за него. Понякога четеше негови писма, получени неизвестно как и откъде. В тях той разпитваше само за нея — за дъщеря си. Разбираше, че майка ѝ му пише. После писмата изчезваха някъде и тя неведнъж проверяваше къщата да ги намери, но не можеше да ги открие. Искаше ѝ се да се увери, че баща ѝ наистина съществува, че мисли за нея. Той искаше тя да бъде най-прилежната ученичка в класа и тя наистина беше такава. Да бъде пример за останалите деца — и учителите неведнъж сравняваха съучениците ѝ с нея. Да си спомня за баща си и в най-тежките минути на живота си да потърси в мислите си упование в него. И тя често сънуваше младото лице с бухналата коса и строгите очи...

Живеехя с майка си в ниска прихлупена къщурка в края на града. До циглената фабрика, където на пресата работеше тя. Дядото загинал на фронта, а бабата се прибрала на село при сестрите си, където и починала. За тях знаеше само от разказите на съседките... По цял ден стоеше в къщи и четеше уроците си или книги от ученическата библиотека. Не излизаше да подскача на въженце заедно с връстничките си. И те не бяха по-добре облечени от нея — децата от крайните квартали носеха прикърпените дрешки на по-големите си сестри и братчета, — но понякога в ръцете си държаха филии, намазани с олио и посипани със сол и пипер... Майка ѝ се прибираше вечер, смазана от работа, но намираше сили да сготви нещо за вечеря. Изглежда, че ценяха работата ѝ, защото парите стигаха поне за хляба. Не разрешаваше на дъщеря си да ходи пролетно време с другите деца да бере коприва или киселец за чорба. Не искаше да я подпитват съседките и да я съжаляват... Само лятно време я пращаше да работи в двора на консервената фабрика — чистеха костилки на зарзали или сортираха плодове. Там поне ядяха до насита. А и левчетата, които носеше, допълваха другите, които майка ѝ отделяше да ѝ купи нова лятна рокличка...

Така се изнизваха дните, докато един ден не дойде до тях известие, че баща ѝ се е завърнал отново в страната и че се сражава в едни партизански отряд... Полицията пристигна една ранна утрин и ги застави да съберат малкия си багаж. После с едни конски вагон ги прехвърлиха в другия край на страната. Макар и далече, но и дотам достигнаха слуховете за подвизите на партизанския командир в родния край. Наричаха го с друго име, но тя знаеше, че е баща ѝ...

Телеграмата да се завърнат в града получиха, след като военните ешелони задръстиха линиите. Пътуваха два дни и една нощ... Слязоха на перона на тяхната гара, майка ѝ се облегна пребледняла до един стълб, стисна я за ръката и нямаше сили да направи нито крачка дори... Тя извика глухо и закри лицето си с ръце...

Digitized by Google

Срещу тях идваше слаб, попрегърбен плешив човек... И чак когато спря пред тях, тя разбра, че той приличаше на баща й...

Допускаше, че образът на бащата от снимката се беше променил през годините, но това, че този човек може да е той, й струваше доста усилия, докато го възприеме. Този образ ни най-малко не се свързваше с героичните му подвизи, които хората охотно разказваха... Лицето му беше землисто жълто, изпито, с дълбоки бръчки. Виолетови сенки окръжаваха очите му... Оредялата му сплъстена коса беше залепнала на челото.

— Е, и? — чу за първи път тогава тя това негово възклицание, което изразяваше и внезапна радост, и учудване, и задоволство...

Той като че ли искаше да прегърне жена си, протегна към нея ръце, но тя взе десницата му и я притисна до страната си. После, когато той я притегли към себе си, се захлупи на рамото му, но не заплака... А от неговите очи се стичаха сълзи... Майка й я хвана за рамото и я побутна към него, но той гледаше някъде назад по перона и търсеше нещо.

— Къде е Вихра?

А тя стоеше изправена до него, висока почти до рамото му... Той я погледна недоумяващо, изненадан, прегърна я несръчно и я целуна по челото.

За тази тяхна първа среща той й разказа след време... Очаквал да види малко момиченце с кордела. Искал да го вземе на ръце, да го гушне до гърдите си. А пред него стояло момиче, вече започнало да се оформя като жена. Никога не допускал, че тя е пораснала толкова. Обърнал се и не посмял дори да я погали по косата... Засрамил се и от изблика си на нежност. Та пред очите на толкова хора той така се бил размекнал, че му станало неловко.

Пред другите той наистина се стесняваше да покаже обичта си към нея, но тя добре разбираше колко я обича. Понякога той дори сам отгатваше желанията й и правеше всичко, за да не я лиши от радостта, която трябваше да й достави. И сам се радваше с нея, когато разбираше, че я трогва вниманието му.

Пред него тя можеше да изповядва всичко свое и знаеше, че той ще я разбере и няма да я осъди. Работата му в комитета заемаше изцяло дните и вечерите му, но намираше време да се пошегува и с нея. А беше и тежко болен. Страданията през емигрантските му години, затворите, бесилката в полицията, гладните дни и години по време на блокадите в отряда го бяха сломили. Тя усеше вече медицина и знаеше какъв ще бъде краят му...

Затова, като завърши, пожела да се върне пак в града. Разбираше, че тук колкото него ще бъде нетосегаема от никого и неговото име ще й спестява евентуалните трудности. И макар че беше вече жена, той гледаше на нея като на момиченце, на което са позвънили случайни волности и капризи...

Неговата смърт беше единственият удар, който тя получи от живота, и затова й се стори толкова тежък. Отиде си човекът, който беше нейният резонатор, непоклатимата опора, на която се кречеше настоящето и бъдещето й... Всичко с неговата смърт като че ли се свърши. Едва ли някой ще ще да я защити от нападки и от зложелателни забележки, защото само той я разбираше и истински обичаше.

С майка си израсна, с нея прекара найтежките години, но към нея винаги се отнасяше с известни резерви и дори не посмя нито веднъж да води разговор за чеща, които не засягаха работата и дребните грижи около дома. Имаше нещо в тази жена, което я отблъскваше и едновременно я караше да й се подчинява и безропотно да изпълнява всичко, което тя пожелаеше.

Тя беше тая, която я слагаше някога да легне до нея в леглото, но нито веднъж не я целуна или погали по челото. С нараняше в паничката й мляко и се изправяше до стола. Чакаше мълчаливо да свърши, скръстила ръце на гърдите си, и мълчаливо прибираше в долапа хляба. Понякога се будеше нощем и я виждаше станала от леглото. Седеше, облакатила се на масата, и като че ли раменете й трепваха от време на време. Навярно е плакала тогава, но тя не можеше да разбере. Чувствуваше само, че някаква мъка я души и не смееше да помръдне в завивките. Усещаше, че трепери, захапваше края на юргана, за да не извика... Когато майка й си лягаше отново, протягаше ръчичка да я прегърне през врата, но тя я отмяташе и обръщаше гръб...

Беше сурова жена — това тя разбра, чак когато порасна. В онези години се плашеше от стиснатите й устни, от строгите черти на лицето й. Искаше й се да се сгуши в полата й, когато тя присядаше след работа на стола и гледаше стените с празен поглед. Искаше дори да й прочете приказка от букварчето или да й изпее песничка, която бяха учили през деня в училището, но винаги я спираха очите й. Уморени, студени, като че ли безразлични към всичко наоколо...

Нищо като че ли не можеше да я разтърси, да я накара да излезе от вцепенението, което сковаваше дори и движенията й в къщи. Но додеха ли полицаи и започнеха ли да тършуват къщата — тогава тя беше неузнаваема. Нарочно се бавеше и не отваряше вратата — обличаше и съблличаше роклята си и подвикваше злорадо към вратата, където трещяха тежки юмруци. След като обуеше чорапите си и нарочно ги оставяше свлечени, пускаше да нахълтат в стаята разсвирепелите посетители. Те крещяха нещо, заканваха се, а тя най-спокойно подпъхваше ластиците си високо над колената, като че ли край нея нямаше никого. Те изтръсваха смутено глави и още по-силно закрещяваха. Но и тя не им оставаше длъжна. Веднъж даже така хлопна [illegible] шишкоконете [illegible] нидата, защото му се сторили, не вътре

Digitized by Google

нещо шумяло, та той политна и дълго се свива зад вратата. После вдигна от земята захвърлената пухкава торба, раздра с рязко движение прогнилия от праве плат и изсипа перушината в краката на смаяните полицаи. Тогава те я арестуваха и вечерта се върна със синини по лицето. Но не изохка, когато, без да вечеря, се просна на леглото. И спа непробудно чак до сутринта, като викаше нещо насън.

По едно време като че ли оглуша и онемя. Ставаше сутрин, отиваше на работа, връщаше се привечер. Готвеше, переше, кърпеше, но едва ли чуваше какво я питаше дъщеря й, защото нито веднъж не отговори... И детето привикна да живее в стаята с тая безсловесна жена, която все пак се грижеше за него и по своему го обичаше. Беше й благодарна и за това. А имаше и вечери, когато тя присядаше край масата, караше я да седне срещу нея и разказваше за мъжа си, баща й. Обикновено то ставаше след като получеха от него писмо... Жалеше го, оплакваше дните му в чужди страни, но нито веднъж не пророни сълзи. Навярно тя нареждаше над своите си помръкнали дни и години, но беше горда, не искаше да разбере друг, че те й гежат.

С уплаха посрещна вестта, че той се е завърнал и като че ли не разбра заповедта, че ги интернират. Събра пак мълчаливо нещата в бохчи и плетения куфар, нарами ги и без да се обърне към къщата, тръгна пред смълчаните полицаи. И когато привечер я пресрещаха непознати мъже с охлузени каскети, килнати на тила, и й пошушваха какво се говори сред хората за мъжа й, тя се озърташе плахо в тъмнината и изтичваше в къщи. Тогава не палеха лампата. Насила напъхваше дъщеря си в леглото и излизаше на двора. Присядаше на пейката под дървото и така дочакваше утрото.

Не се втурна да подрежда багажа си, когато получи телеграмата за завръщането, отказа да пътува с камиона, който им дадоха войниците с червени ленти на куртките. Едва успяха да намерят местенце в претъпкания вагон на влака — накара я да седне, а тя се изправи на прозореца. И през цялото време на пътя тя все гледаше натам, накъдето пълзеше локомотивът и като че ли го подканяше да бърза. Не тури нито залък хляб в уста, не посегна дори и към шишето с вода.

И на перона на гарата пак беше сдържана и вкаменена. А се вълнуваше от срещата — ръката й, която стискаше нейната, трепереше... Той после след толкова години те отново се срещнаха, но нямаше го нито плача заради дългата раздяла, нито замайващия вик на радостта от тъй очакваното събиране... Сякаш се бяха разделили преди месец и всеки беше бързал да отиде на уреченото място, където трябваше да се състои насрочената тогава среща... В паметта й оттогава се запази единствен изблик на нежност, който майката не можа да прикрие — когато бащата прегърна и целуна по челото дъщеря си, тя изтри скритом предателски блеснналата сълза.

Няколко дни живяха в старата си къща. После се преместиха в центъра на града — в апартамента на някакъв офицер, заради зверствата му разстрелян от войниците, когато искал да избяга. Стаите бяха мобилирани, но тя не пожела да спят на чуждите легла и в чуждите дрехи. Донесоха от прихлупената къщурка техните си. Само столовете с тапицирани облегалки останаха. Бащата се връщаше призори от комитета, полягаше за час-два и отново излизаше някъде. Всичко в дома остана на грижите на жена му. То се наложи никак, не че предварително бяха говорили за това. Тя стана пълновластен господар на къщата.

С нищо не промени държанието си към хората, към близките си. Тя не говореше с никого, когато подреждаше масата за обед или за вечеря. Гостите, които зачестиха да идват в дома й, бързо свикнаха с нейното безмълвно присъствие. И най-чудното за момичето беше това, когато забеляза, че и бащата започна да се подчинява безропотно на всичко нейно, което тя дори не изричаше на глас... Той като че ли чувствуваше някаква вина към нея за своето дълго отсъствие и не се и опитваше да й противоречи. Беше доволен, че е отново сред своите близки, а и работата му през деня не му даваше възможност да се заинтересува какво става в къщи. Това, което му бе необходимо, го имаше. Нищо друго не му трябваше...

После се поболя, залежа се и свърши. Тук наблизо беше майка й.

Ето че и нейният край дойде... Отнесе нещо със себе си, приличащо много на някаква голяма тайна или пък нещо друго, пак така загадъчно, което с никого не сподели... Може би то беше причината за отчуждението между двете жени или пък страхът, който тя всели в сърцето на детето, накара нея, дъщеря й, да се отвърне от майка си.

... Погледна часовника си. Наближаваше десет и половина. Нямаше да помогнат и двата хексатрома, за да дойде сънят... Стана, отиде в банята и наплиска лицето си с вода. Понякога, от хладината, кръвта не нареше толкова силно в слепоочията й, тя полягаше на кревата и заспиваше.

Климент ЦАЧЕВ

Digitized by Google

НЕЗАБРАВИМИ, РАДОСТНИ ДНИ

НИКОЛА ПЕТРОВ

Големите военни и политически събития в навечерието на 9. IX. 1944 г. ме завариха в Бургаския областен затвор. Редовна информация за победните бойни действия на Червената армия и безпътицата на управляващата фашистка върхушка политзатворниците получаваха от областния комитет на Българската работническа партия, както и от заместниците на областния прокурор: Генчо Генчев и Яни Янев.

— Неудържимото настъпление на Червената армия — разказваше Яни Янев — превърна „стратегическото" отстъпление на хитлеристките бандити в паническо бягство. Войските на маршал Толбухин вече са близо до нашата граница.

— Лицемерната и измамническа политика на правителството на Багрянов и сменилото го на втори септември с. г. правителство на Муравиев — съобщи ни Генчо Генчев още на пети същия месец — принудиха Съветския съюз от днес да обяви война на България.

Нямаше никакво съмнение, че и муравиевци играеха на фалшив неутралитет. Гърчещи се в злоба и страх от настъпващата буря и възмездието, те търсеха помощта и закрилата на западните сили и безразсъдно се хвърляха в бездната на предателство и нови кървави престъпления.

Убийците и предателите на народа заедно с гестаповските главорези бяха изпълнени с ярост и решиха да се разправят по жесток начин с най-активните борци за свобода.

На шести септември в кабинета на началника на Сливенския гарнизон — царския лакей генерал Младенов, се взема следното решение: да бъдат избити изгъкнатите комунисти в Бургаска област и политзатворниците в Сливенския и Бургаския затвор. Изпратен беше и куриерът поручик Потов, който носеше зловещата заповед, но събитията се развиха с такава изненадваща бързина, че беше предотвратена подготвяната вартоломеева нощ.

Рано сутринта на осми септември прославените воини на Трети украински фронт прекосиха нашата граница, посрещнати навсякъде с неописуема радост и възторжени овации, с букети цветя и подаръци. Стачната вълна, която беше обхванала страната, се вля в многолюдните митинги, които Партията организира в редица големи работнически центрове. Същия ден при министър-председателя Муравиев се яви делегация от представители на Националния комитет на Отечественния фронт и остро протестира против стрелбата и издевателствата на полицията срещу демонстрантите в Перник и София.

Въпреки гневните заплашвания и високопарните декларации на Константин Муравиев, че властта е силна и няма да позволи улични акции на комунистите, няколко часа след това правителството беше принудено да обяви амнистия на политзатворниците. Очевидно победоносният шурм на Червената армия и слизащите от Балкана партизани решиха съдбата и на муравиевци. Очакваната отвън помощ остана само в надеждите на непоправимите невежи и политическите слепци.

Вестта за амнистията събра пред Бургаския затвор хиляди хора. Тук заедно с близките и приятелите на политзатворниците бяха дошли много трудещи се от града и съседните села. Изплашените надзиратели отключиха всички килии и бързо се прибраха в канцеларията, където вече трепереше полицейският мерзавец директорът на затвора Петър Маринов — Мънька. Само надзирателите, които правеха на политзатворниците много услуги, — Наум Христов и Стоян Георгиев, споделяха нашата радост. Те отвориха широко вратите и килиите, в които лежаха другарите Асен Йорданов, Велко Чанков, Вино Русев и Димитър Ставрев, получили смъртни присъди. Дворът заприлича на пчелен кошер. Политическите единомишленици сърдечно си стискаха ръцете, поздравяваха се със свободата. На мнозина в очите светеше голямо щастие и неукротимо вълнение. Изстрадали своята и народната свобода, те се прегръщаха и целуваха, отправяха си най-хубави пожелания в новия живот, а навън се чуваше невъобразим шум, чукане по железните врати и непрестанно скандиране: „Пуснете политзатворниците", „Освободете ги, че ще счупим вратите!"

По обяд започнаха да освобождават първите по списъка политзатворници. Народът ги посрещаше и вдигаше на ръце. Бързаха се да ги прегърнат близки и познати и в тази прегръдка се открояваше страстни-

Digitized by Google

стремеж към свобода и човешко щастие. Никога не съм подозирал, че народът ни храни към борците за свобода толкова силни чувства и привързаност, които сега изразяваше с необикновена топлота и сърдечност.

— Какво чакаш? Защо не се приготвяш? — задърпа ме Асен Йорданов. — Нали чу за амнистията?

— Още не съм сигурен дали ще ме пуснат!? Нали съм съден не само по ЗЗД, но и по НЗ за разузнавателна дейност в полза на Съветския съюз.

— Как няма да те пуснат? — учудено ме загледа Велчо Чанков .— Без теб няма да мръднем оттука! Ти си дал близо десет години от живота си във фашистките тюрми за този ден...

След дълги разправии и намесата на заместник-прокурора Яни Янев, който с моята майка ходи при областния прокурор Грозданов, към 16 ч. и аз напуснах фашисткото мъчилище. Асен Йорданов вече говореше на импровизирания митинг. Някой грабна багажа ми и група младежи ме понесоха всред развълнуваното море от хора. От всички страни се издигаха лозунги против фашистката тирания, отправяха се приветствия към Съветския съюз и нашата героична партия. Случи се така, че тук, край високите стени на затвора, бяха произнесени първите речи за свободата и щастливото социалистическо бъдеще на народа и родината.

Огромната колона потегли към града. В челните редици Паскал Стефанов, Тодор Ямпоровски и Тодор Халачев подхванаха песента „Напред, другари, смело, през пламъци и дим"... Някои пееха „Марсилезата", а Иван Захариев, Павел Хариванов, Драгни Недев, Георги Константинов и други младежи непрекъснато и ентусиазирано скандираха „Да живее БРП", „Слава на Червената армия". В челото на колоната се чуваше: „Да живее Съветският съюз", „Ураа-а-а!"...

Мощният човешки поток изпълни централните улици. Стичащите се по тротоарите трудови хора весело ръкомахаха и горещо приветствуваха освободените борци антифашисти. Полицаите бяха се изпокрили или пък страхливо поглеждаха зад замрежените прозорци на участъците.

Пред турската джамия колоната спря. Отнякъде изскочи известният партиен деец Илия Бояджиев, придружен от сътрудника на ЦК на Партията и секретар на областния комитет Александър Обретенов заедно с Мавроди Дюлгеров и Стефан Чакъров.

— Другарки и другари! Граждани и граждани! — прозвуча гласът на бай Илия. — Червената армия е навлязла вече в нашата страна. Българският народ топло и сърдечно посреща за втори път братята освободители...

— Ура-а-а! Да живее Червената армия! Да живее великият Съветски съюз! — Радостни възгласи и шумно одобрение прекъснаха на няколко пъти пламенното слово на Александър Обретенов.

Митингите и речите завършиха привечер пред Руския паметник. Един след друг говориха: Минчо Минчев, Асен Йорданов и Александър Обретенов. След мен на трибуната излезе пак Илия Бояджиев. В последните си думи ораторът начерта една наистина прекрасна картина на бъдещето на народа и освободеното от фашизма отечество. И пак лозунги и скандирания. Наново „Ура-а-а!" и „Да живее...!"

Беше се вече стъмнило, когато насъбралото се множество започна да се разотива. Значителна част от освободените политзатворници още същата вечер замиваха за родните си места. Изпратиха ги множина от приятелите им и голям брой граждани.

В движение направихме и кратко съвещание за предстоящата работа.

— Известните на полицията ръководни другари — предупреди бай Илия — трябва да се прикрият тази вечер! Наистина полицията и военните са изплашени, но в страха и отчаянието си могат да извършат гадни издевателства и престъпления. А утре в шест часа сутринта всички пред общината, да завземем властта в града!

— Първо трябва да овладеем радиоуредбата — уточни Александър Обретенов. — Предупредете нашите другари да бъдат точни!

Късно през нощта ме заведоха в дома на Петко Дракулчето. Но не можахме да заспим. Чувствувах, че вече е започнало едно голямо, историческо събитие, за което не се знаеше през какви трудности и зигзаги ще премине, за да се утвърди.

Пред общината заварих най-активните другари. Те бяха сверили часовниците си. Непрекъснато пристигаха познати и непознати трудови хора. Полицаите продължаваха да се укриват. Нямаше ги вече по улиците и познатите конни двойки.

— Ние с баба Руска ходихме да те търсим — стисна ми ръката Асен Йорданов. — Вашите не знаят къде си нощувал.

— Хайде, другари — подкани Александър Обретенов. — Това е първата крачка към завземането на властта.

В общината влязохме групово. Никой не ни запита къде отиваме и какво търсим. Бързо беше намерен радиотехникът, който, макар и силно смутен, веднага включи високоговорителя. Но още се суетяхме какво да предприемем, когато министър-председателят на първото отечественофронтовско правителство Кимон Георгиев започна да чете по радиото прокламацията към българския народ. За кратко време площадът пред общината и околните улици се изпълниха с хиляди радостни и ентусиазирани хора. Те размахваха юмруци и гневно викаха: „Сътрт на фашизма!" Поздравяваха народната власт и Червената армия, като всички скандирания завършваха с „Ура-а-!". Безкрайно радостно ура... Жадните за свобода и човешки права трудещи се ликуваха, като слушаха прокламацията. Нова вълна от мощно ура огласи площада, когато стана известно, че властта в цялата страна се намира в ръцете на Отечественият фронт.

— Властта в цялата страна се намира в ръцете на народа — [illegible] председа-

Digitized by Google

телят на областния комитет на Отечествения фронт Минчо Минчев. — Всички фашистки и противонародни организации се разтурват. Предупреждават се полицаите и онези, които притежават оръжие, да го предадат незабавно на новата власт!

— Срещу всеки, който окаже съпротива на представителите на отечественофронтовската власт — предупреди и секретарят на новообразувания областен комитет на Партията Александър Обретенов, — ще се вземат строги и извънредни мерки!

Полицейските участъци и обществената безопасност, където много борци за свобода оставиха здравето и живота си, бяха завзети почти без съпротива. Героите на зверските убийства и пиянските оргии не намериха кураж у себе си, за да посегнат отново към своето оръжие.

Изграждането и ръководството на Народната милиция в Бургаска област беше поверено на Велчо Чаньов, Радко Милаиов, Стефан Чакъров, Вельо Баев и други предани комунисти и комсомолци. Щабът на революцията се установи тогава в общината. Тук се представи и постави на разположение групата на нашите млади офицери: Цветко Тодоров, Иван Коюмджиев, Христо Томов, Иван Баев, Петър Тодоров и други, които бяха заставали начело на войсковите части в града. Другарите Манол Христов, Борис Костов, Васил Дараданов, Кирил Паскалев — Кузото, Димитър Стоянов и Иван Гаргата бяха изпратени да приемат оръжието на полицаите и фашистите. Пръв се яви да предаде оръжието си известният садист и белогвардейски бандит, началникът на криминалната полиция Баладински.

— Гаспада! Чул по радиото, че трябва да здам аружие — на развален български език заговори той. — Моля, вземете мой пистолет!

— Друго оръжие нямаш ли?

— Не! — троснато, сякаш обиден от въпроса ми, отговори изцапаният с невинна кръв фашист.

В това време влязоха Вельо Баев и Стефан Чакъров. Бяха весели и се кискаха за нещо. Но усмивките им секнаха, щом забелязаха Баладински, когото те презрително изгледаха. Вельо тутакси докладва:

— Втори участък е препълнен с задържани офицери, а войниците непрекъснато пристигат нови...

— Царските „рицари" са се разкичили, блеснали и тренерят за кожата си — добави Стефан Чакъров.

Не бяхме още завършили разговора си за задържаните офицери, когато по главната улица забумтяха съветските танкове. Войниците и командирите от първите бойни машини спонтанно бяха смъкнати от наредилите се по тротоарите хора, които ги понесоха на ръце. Дълги, несекнеми овации и братски прегръдки. Почти едновременно с Червената армия пристигнаха и партизаните, водени от Михаил Лейзев. Нови митинги и радостни възгласи оглушаха града. Бързо и бодро се представяше счетоводе народни борци и хиляди, обичени с цветя и ордени съветски танкисти, които първи преминаха по централните улици. Малко след това в пристанището спуснаха котва група корабн от съветския черноморски флот.

Изключително топла, сърдечна и вълнуваща беше срещата ни с командуващия четвърти танков корпус генерал-лейтенант Жданов. Едрата му и мъжествена фигура сякаш подчертаваше силата и могъществото на страната, от която идеше.

— Поздравявам Ви и нека да Ви е честита свободата — усмихнат се ръкува с нас съветският богатир. — Желая Ви много успехи!

— Щастливи сме да Ви приветствуваме с добре дошли на братска земя — отговори Александър Обретенов. — Братята руси и съветските орли идват за втори път като освободители. Безкрайна е нашата признателност!

Разговорът беше кратък. Генерал Жданов бързаше. Сгъстено и много напрегнато беше и нашето време. Телефоните непрекъснато звъняха. Отвсякъде идваха работници, жени и мъже, войници и офицери и търсеха помощ, указания за работата в предприятията, кварталите и войсковите части.

— Всички въпроси, които засягат живота и дейността на съветските войски и помощта, която трябва да Ви оказваме, отправяйте до мен — заяви генералът. — Необходим е постоянен и действен контакт между нас.

— И ние с готовност ще се отзовываме на вашите нужди — декларира Минчо Минчев. — Нашите другари организират вече снабдяването и на съветските войскови части.

След обяд в областния комитет на Партията се представи командирът на морската пехотна бригада полковник Смирнов, а наскоро след него и комендантът на града гвардейският полковник Ефремов.

— Нашите задружни усилия ще служат само на народната власт — заяви полковник Ефремов. — На мен и на комендантските органи можете да разчитате винаги и по всяко време!

— Навярно с Вас ще имаме най-чести срещи — прегърна го Иван Ников. — Комендантът решава много, и то важни въпроси.

— Главно по запазването на реда и спокойствието в града — отвърна комендантът. — Да се защитят свободата и достойнството на човека. Нашите задачи са ясни!

При направения щателен обиск в дома на Баладински беше открито много оръжие. Заредиха се още няколко такива случаи, които показваха, че враговете се опитват да хитруват и кроят пъклени планове. На мен се падна да задържа в Айтос известния агент провокатор от Шумен Васил Тодоров, който с помощта на един въоръжен войник от Перник заграбил чужда лека кола и се опитваше да избяга в Гурция. Бандата полицейски изверги начело с Мендров и Чарьмчиев се измъкна, но беше [illegible] от съсед[illegible] и разстреляна на кръ[illegible] посещо за Малко Търново и мест

Digitized by Google

ността „Ковачите", при опит да премине границата с два куфара пари и ценности. Подполковник Канев стреля по Мирослав Парушев, подпоручик Мразов пък насочи автомата си срещу представителите на Отечествения фронт в Българово. Войниците в много от дислоцираните край границата и черноморското крайбрежие части захвърлиха оръжието и материалната част и потеглиха към домовете си. Веднъж повиках нашите изпитани другари: Димитър Христов — Кебана, Коста Бояджиев, Стефан Райнов и Тодор Раличев и им наредих:

— Тръгвайте незабавно за Каялий и Сарафово, за да въведете ред сред войниците! Приберете и поставете под охрана цялата материална част!

— А така ли? С голи ръце? — сопна се Кебана. — Дайте ни поне по един пистолет!

— За оръжие бягайте при Стефан Чакъров или Манол Христов, но по-бързо!

Наложи се през следващите дни ние с Димитър Димов и Раденко Видински да обикаляме частите около Поморие, докато Асен Йорданов и Александър Обретенов заминаха за Несебър, а Михаил Дойчев, Иван Филчев и Тодор Георгиев към Факия, Момина църква и южното крайбрежие. Навсякъде бяха проведени масови митинги, в които участвуваше и местното население. Основната част от войниците се завърна в поделенията си. Изградени бяха войнишки комитети, които допринесоха не малко за укрепване на дисциплината и установения ред. Такова беше положението в цялата област.

Усилията и на ямболските, и на сливенските другари да канализират недоволството и да не допуснат саморазправа се увенчаха навсякъде с успех.

Допусна се обаче и това, че част от оръжието попадна в ръцете на мнозина съмнителни или криминални елементи. Такъв беше случаят и с криминалния затворник Мечето, който в пияно състояние и с автомат на врата, придружен от двама свирачи, пееха по главните улици „Заплакала е затворническа майка". Обезоръжихме го. Посъветвахме се и с полковник Ефремов.

— Ще докладвам на генерала — отговори той. — Народната власт трябва да знае на кого поверява оръжие!

Само два часа след нашия разговор комендантските органи започнаха да прибират раздаденото оръжие. Поставени бяха червеноармейски постове пред оръжейните складове. Иззето беше оръжието и на мнозина от другарите, работещи в милицията. При мен дойде Михаил Дойчев.

— Прибрано е оръжието и на някои партизани — заяви той. — Трябва да им го върнем!

Отидохме при генерал Жданов. При него заварихме началник-щаба полковник Чиж и началника на политотдела полковник Подпорин. Генералът стана и ни посрещна на вратата.

— Другарю генерал! Комендантските органи прибраха оръжието и на комунистите в града. Без оръжие останаха и нашите другари в милицията — пазителите на новата власт.

— Взето е и оръжието на някои партизани — добави Михаил Дойчев. — Създаде се известна трегога...

— Спокойно, другари — прекъсна го и широко се усмихна генерал Жданов. — Вашето оръжие не ни трябва. Вие ще си го получите, и ако потрябва, ще Ви дадем още. Предложи Ви да направите веднага списък на тези хора, които ще получат право да носят оръжие, и им го зачислете!

Върнахме се доволни. Областно съобщение ни повикваше и Димитър Димов:

— Областният комитет на Партията и на Отечественият фронт са поканени да присъстват на Националното съвещание в София. Необходимо е — подчерта бай Димитър — трябва да се подготвим за това първо съвещание.

— Утре вечер областният комитет на Партията ще има заседание — допълни Александър Обретенов. — Ще уточним всичко!...

Съвещанието в София се свика в сградата на ЦК на Партията, намираща се тогава на ул. „Дрезден". Всички делегати си стискаха ръцете и се поздравяваха сърдечно с победата. Тук бяха дошли мнозина близки и стари приятели, познати от нелегалната борба и от затворите. Те бяха изпратени на отговорна работа в партийните и държавните органи. Доклад за задачите на Отечествения фронт изнесе другарката Цола Драгойчева. Задълбоченият анализ на положението в страната и яснотата, с която се поставиха предстоящите задачи на народната власт, внесоха още по-голяма увереност и готовност за действие у всички делегати.

Още на съвещанието министър-председателят пожела да се срещне с делегатите от Бургас и ни покани в дома си. Отзовахме се на неговата покана. Срещата премина в делови и откровени разговори.

— При мен идват и чужди журналисти — каза Кимон Георгиев. — Те всички най-напред изразяват своето учудване: как е възможно да се извърши такъв коренен революционен преврат с толкова малко жертви и инциденти?

След това министър-председателят говори за настойчивостта и оперативността, с която трябва да се осъществят задачите на отечественофронтовското правителство, за да излезе страната от икономическите затруднения и да тръгне уверено по широкия друм на демократично развитие.

— Да! Спомням си всички трудности — каза ми след време Димитър Димов. — И борбата срещу вражеската опозиция, и контрареволюционните елементи, и усилията на народа през Отечествената война, но ние сме щастливи, че през онези незабравими дни сложихме здравите основи на нашата цветуща социалистическа родина.

Наистина това бяха трудни, изпълнени с изключително голямо напрежение, славни и незабравими дни.

Digitized by Google

ОТВЪД ДУНАВА

Съседна Румъния ме посрещна приятелски, а програмата така беше съставена, че имах пълната възможност да се запозная с делата на румънските комунисти през последните години.

В БУКУРЕЩКИ ОКРЪГ

В дружеска и топла обстановка в окръжния комитет на Партията др. Драган, първи секретар на комитета, ме запозна с проблемите, които те решават. Направиха ми впечатление мерките, които те вземат за засилване концентрацията и специализацията в селското стопанство, за увеличаване на поливните площи — от 27 на сто от земята те ще нараснат на 42 на сто. Изграждат комплекси по животновъдството — с до 10 000 животни. Това са специализирани ферми. Но постъпват и конкретно — имат и смесени комплекси. Усилията са им насочени към внедряване на науката. За целта са основали институти по зоотехника, по полиното дело, по изучаване на почвата и пр. Вземат конкретни мерки начело на комплексите и бригадите да издигат специалисти. За да мобилизират хората, отделят голямо внимание на първичните партийни организации, на качеството на комунистите и осигуряване на здраво партийно ядро в комплексите и бригадите. Ръководните кадри редовно ги посещават, за да им помагат. В това отношение имат план най-малко 3 пъти в месеца ръководните дейци да бъдат при комунистите, сред работниците и кооператорите.

Казаното от др. Драган можах да видя с очите си в общината Улмени.

В общината имат две кооперативни стопанства. Осъществени са специализацията в животновъдството, като изцяло използват старите сгради. Обясняват — те имат още един живот и е по-евтино производството.

Начело на общината стои общински комитет, който ръководи десет партийни организации. Секретарят е платен. Освен това във всяко ТКЗС има партиен комитет за стопанството с неплатен секретар. Той ръководи по 3 партийни организации, изградени по ферми и бригади. На партийни събрания обсъждат идеологически въпроси, анализират изпълнението на плана, организацията на съревнованието. При тях, които изпълняват плана, получават 50 на сто от надплановата печалба. При механизаторите този процент е до 20 на сто. Така наред с моралните те гарантират и материалните стимули, които повишават активността на трудещите се.

В ТРЕТИ РАЙОН НА ПАРТИЯТА — БУКУРЕЩ

Известен е като индустриален район. Дават 25 на сто от продукцията на столицата и 4 на сто на страната. В района живеят 230 х. жители, от които 110 х. работници. На неговата територия се намират крупни промишлени предприятия като „23 август" и други.

Помолих да ми разкажат повече за партийната работа.

Партийната организация наброява 3600 комунисти, от които работници 69,1 на сто. Районният комитет има бюро от 14 души и секретариат от 4 човека. Общо се трудят 24 партийни дейци. Към комитета са изградили комисии: по идеологическите, по организационните, по икономическите проблеми и по кадрите. Те са съставени от членове на комитета и активисти. Комисиите подпомагат бюрото при проучването на дадени въпроси и предлагат проекти за решения. Комисията по кадрите сериозно се занимава с резервните кадри. Общо към комитета са привлечени 500 активисти, разделени по направления: по индустрията, по търговията, по училищата и пр. Обясниха ми, че водят на отчет 514 номенклатурни кадри и се грижат за подготовката на 1200 резервни. Всички са проверени, по предварителна програма се обучават и системно се контролира как се проявяват в практиката, какви качества показват. За тази цел са основали и тримесечна школа без откъсване от производството, където хората са разпределени по секции: за индустрията, за търговията, за училищата, за проектантските институти и специално за голямото предприятие „23 август". Освен специалните знания най-голямо внимание отделят на партийното строителство — 2/3 от лекциите. Готвят политически дейци, партийни секретари, членове на бюрата и

Digitized by Google

пр. Такава школа са изградили и за комсомолските кадри.

Провели интересно мероприятие. За да спестят валута, организирали изложба за части и детайли, които внасят от чужбина. Събрали всички ръководители и им ги показали. На тази среща именно решили много от тях да започнат сами да си ги произвеждат, за да постигнат 14 млн. лева икономии.

В ПАРТИЙНИЯ КАБИНЕТ НА ОКРЪГ ПИТЕЩИ

Освен в окръжния център такива кабинети съществуват и към градските комитети и в някои големи предприятия. Тяхната задача е да помагат при обучението на кадрите, да дават консултации и т. н. В кабинета имат 4 катедри: по икономика, по философия, по история на Партията и работническото движение и по партийно строителство. Така е и в градските кабинети. Разликата е, че ръководителите на катедрите в окръга са платени, а в градовете работят на обществени начала. Разполагат със силна армия пропагандисти — 1000 души. Попитах ръководните дейци четат ли лекции. Обясниха ми: първият секретар изнася по план 20 лекции, секретарят по организационните въпроси — 12 и т. н. Какво по конкретно изучават: Румънската комунистическа партия—марксистко-ленинска партия; документите на XI конгрес за нарастване ръководната роля на Партията; Програмата; Уставът; единството между идеологическата и организационната работа; качествата на партийния член; демократическия централизъм; критиката и самокритиката; партийната дисциплина.

Кабинетът е добре уреден и функционира редовно.

Колата ни понася към гордостта на окръга и на страната — към големия автомобилен завод „Дачия". След обичайните разговори в партийния кабинет, след разходката из цеховете, където очите се задяваха на новите автомобили, най-много време отделихме на кабинета по социалните науки. В завода така са го кръстили. Той е предназначен преди всичко за пропагандистите. Тук те се учат, за да могат по-добре да водят учебните звена. Кабинетът е опасан с нагледни материали, които показват икономическото развитие на окръга и страната и перспективите в идните години. Имат екран за филми. Организирана е изложба и на детайли, които те могат сами да произвеждат. Въобще на този въпрос румънските другари обръщат голямо внимание. Не може да се отмине и друг факт — обучението е тясно свързано със задачите, които Партията и заводът решават.

КАКВО НАУЧИХ В ОКРЪГ СИБИУ

Красив окръг. Планинските масиви го правят привлекателен.

Отделят много сили и са успели да увеличат работническото ядро в Партията — 60 на сто.

В центъра на тяхното внимание е културата на кадрите и издигане на дейци с работнически произход. 72 на сто от партийния актив е от работнически произход. Правят положителни стъпки за програмиране на своята дейност. Например още отсега са програмирали характера на съвещанието, което ще се проведе наесен по изпълнението на плана в благоустройството, в селското стопанство и за работата на народните съвети. На съвещанието секретарите на партийните комитети ще докладват как реализират партийните директиви. Естествено, това е един стимул навреме да вземат мерки, за да постигнат дотогава по-добри резултати. При подбора и разпределението на кадрите се опират на мнението на партийните организации.

Понеже в предприятията постъпват млади работници, отделят специални грижи за тяхното обучение и квалификация. Уреждат курсове от 8—10 месеца и успяват годишно само в завод „Индепендите" да обучат 500—600 души. За да могат младите да прекарват културно свободното време, построили си собствен младежки клуб. Цел — да укрепят връзките работник—предприятие, да уреждат забави, курсове и пр. Организират и бригади от млади работници и стари комунисти. Последните отговарят вътре в бригадата за новите работници — как се учат, как усвояват професията, какво поведение имат. На партийни събрания „бащите" се отчитат какво са направили за формирането на младежа или девойката. Положителното в завода е, че партийното ръководство периодически се среща с младежките колективи, изтъкват примера на най-добрите, изучават техните нужди, дават отговор на вълнуващите ги въпроси. В завода за писалки партийните организации се занимават много с качеството и икономиите в производството. Опират се на научно-техническите кадри, за да започнат производството на 10 продукта, които досега са внасяли от чужбина. На партийни събрания разглеждат идеологически въпроси, обсъждат какво означава да бъдеш комунист. Когато разискват за качеството, постъпват съвсем конкретно. Вземат един пример от живота на предприятието (положителен или отрицателен) и оценяват какъв е делът, приносът, отговорността на партийния член. Така те по-ефикасно осигуряват авангардната роля на комунистите.

* * *

Сибиу ме изпрати ведър, чист и слънчев. Напуснах окръга с най-топли чувства към неуморните и любезни домакини.

Петко РУСЕВ

Digitized by Google

ОТ ВЕЧНО БИСТРИЯ ИЗВОР

Миналата година започна да излиза новата библиотека „Опитът на КПСС" на Издателството на Българската комунистическа партия. Целта, която си поставя издателството с нея, е конкретно определена: „...да популяризира още по-системно и по-широко прилагането на ленинските принципи на партийно строителство, богатия, изпитан и полезотворен опит в дейността на комитетите и организациите на Комунистическата партия на Съветския съюз".

Първата поредица от тази библиотека включва три сборника: „В крак с живота", „Боен авангард" и „Идеологическата работа", с теоретико-приложни разработки на въпроси от вътрешнопартийния живот и ръководната дейност на КПСС в съвременния етап.

Високо достойнство на тези книги е обстоятелството, че в тях се предава задълбочено жив, конкретен опит от дейността на редица партийни комитети и организации на КПСС именно от партийни работници: секретари на републикански, краєви, областни, градски, районни комитети на Партията, на първични партийни организации, завеждащи отдели „Пропаганда и агитация" и научни работници. Това са хора със солидна теоретическа и организационна подготовка, които всекидневно работят, творчески горят с партийно-политическите проблеми в самата практика. Те споделят своя опит върху конкретен дълбокопаучен анализ на работата на партийните комитети, първичните организации и отделните комунисти по изпълнение на авангардната им роля в колектива и обществото.

Първият сборник „В крак с живота" разработва редица актуални въпроси на партийната дейност, свързани с усъвършенстване на работата с кадрите, партийните грижи за повишаване професионалната и политическата квалификация на специалистите, работещи в селското стопанство, с издигане авангардната роля и боеспособността на комунистите и първичните партийни организации в различните отрасли на народното стопанство. Обобщен е интересен опит по проверката на изпълнение решенията на Партията, по привличане на трудещите се в управлението на производството и обществото като цяло, за усъвършенстване стила на ръководството на Комсомола и другите обществени организации.

Заслужава особено внимание и въпросът, който разглежда секретарят на ЦК на Украинската комунистическа партия П. Лутак — **за укрепване на първичните партийни организации.** През последните седем години Секретариатът и Политбюро на ЦК на УКП са разглеждали дейността на повече от четиридесет първични партийни организации. Тази изключително полезна практика дава възможност на Централния комитет да се запознае непосредствено с проблемите и задачите на широката партийна маса, на хората, които на практика реализират решенията на Партията.

Особено внимание П. Лутак отделя на въпроса за **стила и методите на ръководните кадри,** за тяхната способност да се ориентират бързо и да действуват оперативно при новите икономически условия. А това означава умение да се осмислят от партийни позиции изпълнението на плановите показатели за петилетката, както и цялостната икономическа и социална политика на Партията; източниците на разстежа и средствата, които трябва да се мобилизират за по-нататъшен бърз подем на общественото производство; усъвършенстуването на стопанския механизъм, призван да осигури успешното развитие на икономиката.

По-нататък авторът разглежда въпроса за кадрите и от друг аспект — да се осъществява тяхната квалификация и развитие на всички равнища. Той сочи, че за целта е изградена цялостна система. Към по-големите обединения са създадени специализирани институти за повишаване образованието и квалификацията на работниците от промишлеността и градското стопанство по методите и техниката на управление. Особено внимание се обръща на изискването бъдещите ръководители да формират у себе си качества да работят добре с хората, да имат педагогически, социално-психологически, социологически знания и подход.

Ценен опит е споделен и **за работата по подготовката и издигането на резервните кадри.** Застъпва се становището, че името на всеки от тези кадри трябва да се направи достояние на целия колектив, за да

В крак с живота; Боен авангард; Идеологическата работа. Сборници от библиотека „Опитът на КПСС", Партиздат, С., 1975—1976 г.

Digitized by Google

може с нейна помощ да се отстранят своевременно някои слабости и недостатъци у този бъдещ ръководител. В редица организации е възприета практиката съставът на резервните кадри да се определя с помощта на широк актив. Подобен подход дава възможност не само да се избягват грешки при подбора на една или друга кандидатура, но и да се организира теоретическата и практическата подготовка на другарите, включени в резерва, подобре да се проверяват техните политически и делови качества.

Представлява интерес и разработката на секретаря на Московския градски комитет на КПСС Л. Греков **за развитие на инициативността на местните съвети в столицата.** Като се основава на Лениновата постановка за решително противопоставяне на опитите за стесняване сферата на партийното влияние върху дейността на съветите, но и за недопустимото подменяне и дребнава опека над тяхната дейност, авторът разглежда развитието на процеса на демократизация в дейността на местните органи на държавната власт.

Добре са осветлени и проблемите на **партийното ръководство на Комсомола** и по-специално стилът на това ръководство — използването на научни методи за изучаване на специфичните процеси и явления, които протичат сред младежта, и приложението на нов подход при подготовката на партийни пленуми по въпросите на младежта и Комсомола.

Основното в стила на болшинството материали е дълбокоаналитичният подход при разработката на проблеми от практиката, търсенето на причинно-следствена връзка между явленията и оттам — формирането на поливариантни решения, които могат да се прилагат в партийната работа.

Във втората книга „Боен авангард" се разглеждат въпроси на вътрешнопартийния живот и ръководната дейност на КПСС на съвременния етап. Намират своето актуално теоретикоприложно осмисляне въпросите за укрепване на идейно-организационното единство на КПСС, за по-нататъшно развитие на вътрешнопартийната демокрация и т. н. Най-ценното в случая е това, че теоретичните постановки са обосновани аргументирано с примери от богатата практика на партийните органи и организации на КПСС.

Не случайно първата глава на сборника е посветена на кардиналния проблем — **за диалектическото единство между процеса на постоянно нарастване ръководната роля на Комунистическата партия и усъвършенстване на организационно-партийната работа, на цялостния вътрешнопартиен живот.** Обосновава се триединната същност на Партията в съвременната епоха като идейно-теоретически център, политически вожд и организатор и възпитател на масите. Всяка една от тези специфични функции намира своята реализация — като се започне от научното обосноваване и доразвиване на марксистко-ленинските постановки за основните закономерности в частните случаи в световния революционен процес и на развитото социалистическо общество в СССР, като се проследи последователният, строго научен подход при определяне стратегическите направления в живота на съветското общество, т. е. от гледна точка на позициите на КПСС като управляваща партия, и се стигне до нейната организаторска роля за възпитание и мобилизиране на милионите трудещи се в борбата за реализиране генералните предначертания на Партията. Подчертава се, че усъвършенстването на формите и методите на партийно ръководство на икономическия и духовния живот на съветското общество е задължително условие за нарастване ролята на КПСС като главен субект на ръководство.

Особено актуално звучене има разделът за идейно-теоретическата дейност на КПСС и борбата против буржоазната идеология. Подлагат се на анализ и критика някои съвременни буржоазни теории за ролята на работническата класа и интелигенцията в обществото, с които се преследва по-далечна цел — да се „обоснове" и „докаже", че Комунистическата партия е загубила своите качества на авангард на работническата класа. На тази основа се разработват проблемите за високоотговорната функция на партийните организации — да издигат на още по-високо равнище идейно-политическата, общата и специалната подготовка на младото поколение и на всички трудещи се.

Развива се мисълта, че остатъците от капитализма в съзнанието и поведението на хората и в условията на социализма са реално явление, което има определено гносеологични и психологически корени. Оттук идва и задачата не само да се критикуват буржоазните и дребнобуржоазните настроения и навици, да се разкриват причините за съществуването им, но и да се изследва и обобщи опитът в идейната борба срещу тях, да се намерят най-ефикасните средства и форми за противодействие.

Подчертава се особено важното значение на въпроса за правилното разбиране на диалектическата връзка между интернационалното и националното, с който ожесточено спекулират апологетите на буржоазията.

В книгата се осветлява теоретически в един от главните аспекти на ръководната роля на Комунистическата партия на Съветския съюз — научността. Задълбоченият марксистко-ленински анализ на конкретните процеси и явления, протичащи във всяка отделно взета страна, както и откриването на общите закономерности в развитието, са най-верният подход за изработване на стратегия и тактика, на правилна вътрешна и външна политика на Партията и социалистическата държава. Във връзка с това се акцентира и върху проблема за единството и взаимната обусловеност на политическата, организаторската и идеологическата дейност на КПСС, насочени към единната цел — мобилизиране силите и творческите способности на

Digitized by Google

съветския народ за изграждане на комунистическото общество.

Аналитично са разработени в сборника и най-важните принципи на вътрешнопартийната демокрация: **колективността на партийното ръководство, критиката и самокритиката като двигател на обществения прогрес, като средство за преодоляване на грешките и недостатъците.**

Специално внимание в книгата е отделено и на партийното ръководство при осъществяване програмата за социално развитие. С тези и много други актуални въпроси на богатата и многостранна дейност на партийните органи и организации на КПСС може да се запознае читателят — организационен или научен работник в областта на партийното строителство. И не само да се запознае, но и да почерпи и внедри в нашата партийно-организационна практика най-интересното и ценното от този опит. Особено добре може да се осмисли той сега, когато българските комунисти са въоръжени с насоките и задачите, начертани от XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на Българската комунистическа партия.

С голям интерес нашите читатели, особено дейците от идеологическия фронт, посрещнаха и третата книга от библиотека „Опитът на КПСС" на Партиздат под заглавие **„Идеологическата работа в неразривно единство със стопанската и организаторската дейност".** В нея са подбрани статии от двутомното издание на Политиздат — Москва за опита на КПСС в идеологическата работа и студии от поредицата „Идеологическа работа: опит, проблеми".

В тринадесетте статии и студии на сборника, изградени върху основата на богат фактически материал, на ценни примери, взети от живота, се прави задълбочен научен анализ на някои страни от пропагандата и масово-политическата дейност на партийните комитети и организации. С вещина авторите разказват, анализират, обобщават опита в това отношение, сочат формите и методите за неговото изучаване и масовото му прилагане в практиката. Материалите в сборника будят у читателя дълбок размисъл за силата на идеологическата работа, за въздействието на целенасочената, планомерната и дифференцираната пропаганда и масово-политическата дейност за формиране на новия човек с високи комунистически добродетели, за успешно решаване на икономическите, политическите, идеологическите и културните задачи.

Статиите и студиите в сборника са групирани в три раздела: „Общественото производство и идеологическата работа", „Повишаване ефективността на идеологическата работа" и „Усъвършенстване на организацията и методите на ръководство на идеологическата работа. Свежо, интересно, аргументирано в тях се разкрива богатият опит на партийните комитети и организации, умението им да прилагат комплексния подход в идеологическата работа, рационално да съчетават разнообразните форми за идеологическо въздействие, правилно да използват специфичните възможности на средствата за масова информация и пропаганда. И особено, което е твърде важно — умението им наред с колективните форми на обучение и възпитание, да прилагат и конкретните форми за индивидуална работа с отделния човек.

Още с първата статия сборникът насочва вниманието на читателя към един много интересен и актуален проблем — **планирането на социалното развитие на трудовия колектив.** Последователно, обосновано авторът на статията В. П. Набирухин, завеждащ отдел „Пропаганда и агитация" при градския комитет на КПСС в Ленинград, анализира опита на Ленинградската партийна организация в разработването и прилагането на плановете за социално-икономическото развитие на трудовите колективи. Първият комплексен план за икономическо и социално развитие е бил подготвен в Ленинградското производствено обединение „Светлана" още през 1966 година. Сега такива планове имат трудовите колективи във всеки район на града, целия град, както и Ленинградска област.

Кое е основното в тези планове?

Аргументирано, с многобройни примери и факти авторът доказва, че смисълът и главното предназначение на социалното планиране на трудовите колективи е да се осигурят условия за всестранно и хармонично развитие на личността, по-пълно да се задоволяват нейните нужди, да се подготвят такива работници, които да отговарят на съвременните изисквания. Тук тези планове се разглеждат като комплексна програма, включваща въпросите на развитието на икономиката, на техниката, на усъвършенстването на производството — изобщо като план едновременно за икономическо и социално развитие.

В специална статия секретарката на областния комитет на КПСС в гр. Тамбов О. К. Сазонова развива въпроса за **социалното планиране на село и възпитателната работа.** Ръководителите от нашето кооперативно село могат да научат интересни неща от нея за структурата на плана за социално развитие на селския производствен колектив, план, съобразен със специфичните селскостопански трудови и битови условия.

Хубаво впечатление оставят у читателя и статиите за организацията на икономическото образование на трудещите се и на пропагандата на челния опит. Особено ценен опит съдържа статията „Агитационно-пропагандно осигуряване на укрепването на социалистическата трудова дисциплина" от Г. А. Савина, завеждаща отдел „Пропаганда и агитация" при областния комитет на Партията в гр. Тула. Със свежи, съдържателни примери авторката изяснява **същността на агитационно-пропагандната работа** (методи, форми и средства), която **партийните** комитети и организации, отделни партийни, обществени и стопански ръководители в Тулска област водят за укрепването на социалистическата трудова

Digitized by Google

дисциплина. Две са главните отклонения в тази насока. Преди всичко [illegible] и слаба грижата на партийните и стопанските ръководства за създаване на необходимите условия за високопроизводителен труд.

Във втората група статии и студии вниманието на авторите е насочено към актуални въпроси на повишаване ефективността на идеологическата работа, към някои проблеми на възпитанието в класов подход към явленията в обществения живот, към политическата просвета в предприятията и политическата информация в завода.

Особено голям интерес буди статията на секретаря на ЦК на Комунистическата партия на Белорусия А. Г. Кузмин, в която той споделя някои мисли за стремежа на партийните организации да засилват влиянието на идеологическата работа върху живота и дейността на трудещите се, върху формирането на комунистическо съзнание у тях. В целия комплекс от всестранни изисквания и задачи, свързани с усъвършенстването на формите и методите на идеологическата дейност, Централният комитет на Партията в републиката обръща особено голямо внимание на личния пример на ръководителя, на комуниста — на неговото непосредствено участие в пропагандата на марксистко-ленинската теория и нормите и изискванията на моралния кодекс на строителя на комунизма. Голямо значение тук се отдава на възпитателните функции на трудовия колектив, на неговото всестранно влияние върху работниците от предприятието, цеха, участъка, бригадата, върху дейността и поведението на всеки отделен човек. Това се постига, като се повишава ролята на работническите събрания, производствените съвещания и другите форми, които способствуват да се развива трудовата и обществено-политическата активност на работниците. Широко и всестранно се използва и общественото мнение като действен инструмент за усъвършенстване на производството и за комунистическо възпитание.

Изхождайки от Ленриновата мисъл, че съдържанието и успехът на партийната пропаганда зависят преди всичко от кадрите, авторът изтъква постоянните грижи, които партийните организации в републиката полагат за усъвършенстване на работата по проучването на идеологическите кадри, както и за набелязване на мерки за подобряване на тяхната подготовка в съответствие със съвременните изисквания. Авторът дебело подчертава, че в това отношение тук стремежът е да се постави на здрава основа отговорната задача: да се формира идеологически работник от нов тип, подготвен много добре теоретически, политически и професионално. От съвременния пропагандист се иска да притежава високи морални качества, да е способен да влияе на хората с начина на своето мислене, с логиката на разсъжденията, с практическите си действия, с примера на своето поведение.

В третия раздел на сборника се разглежда усъвършенстването на организацията и методите на ръководство на идеологическата работа. Във връзка с разработването на тоя проблем са поместени статиите за подбора, разпределението и възпитанието на идеологическите работници в партийните комитети, за организацията на работата в отделите „Пропаганда и агитация" на партийните комитети, за обобщаването и разпространението опита в идеологическата работа, за дейността на школата за идеологическия актив.

Особено интересен опит е споделен в статията **„Школа за идеологическия актив"** от Е. В. Селихова, секретарка на Дзержинския районен комитет на КПСС в Москва. Този районен комитет насочва вниманието си и към подготовката на заместник-секретарите на партийните организации. И ето за обучаването на тая голяма група партийни активисти комитетът създава специална форма за обучение — школа за идеологическия актив. Самият факт, че за преподаватели в школата са привлечени най-добрите идеологически сили на района — партийни и държавни дейци, учени, ръководители на предприятия и учреждения, на научно-изследователски институти, на министерства и ведомства, говори ясно колко голямо значение отдава на този въпрос районният комитет.

* * *

Опитът на Комунистическата партия на Съветския съюз, на братския съветски народ е бил е, и ще бъде за българските комунисти, за целия наш народ неоценима школа, маяк, вечно бистър извор на знания и умения, неизчерпаем източник на нови идеи и творческо дръзновение в изграждането на социалистическото и комунистическото общество, за всестранното развитие на родината. Публикуването на трите сборника от библиотека „Опитът на КПСС" е твърде полезно и актуално начинание на нашето партийно издателство. Няма съмнение, че това хубаво дело ще продължи и занапред, може би с още по-голям размах, за да задоволява постоянно растящия интерес на нашата политическа общественост, на дейците от партийния, стопанския и държавния фронт, на широкия кръг читатели към неизчерпаемия съветски опит.

Румяна КАМБУРОВА
Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

НА ПО-ВИСОКО РАВНИЩЕ

Опитът на първичните организации в Русенски окръг сочи, че партийните събрания играят важна роля за утвърждаването ръководната роля на Партията, че те са школа за възпитанието на комунистите.

Стремежът на партийните органи и организации е да работят целенасочено, за да се повишава нивото на партийното събрание.

В окръга от 1968 година е утвърдена система за регистрация и контрол на събранията. Разработено е сведение, което е приспособено за машинна обработка. То се попълва от секретарите на първичните организации и се изпраща чрез общинските и заводските комитети на БКП в окръжния комитет на Партията. Чрез него се упражнява контрол не само за редовността на състоянията се събрания, но и за обсъжданите въпроси, за дисциплината и активността на комунистите, за качеството на приетите решения и пр.

След Десетия конгрес на БКП в окръжната партийна организация бе направено много за по-добра подготовка на събранията, за задълбочено, творческо обсъждане на въпросите. По-голямо внимание се отделя на проблемността в работата на събранието. Много полезно се оказа въвеждането на перспективното планиране.

Важен момент в работата за надигането равнището на събранието е разработването на материалите, които ще се разглеждат от комунистите. Стана практика да се ангажират всички членове на бюрата и широк кръг от активисти (административни и стопански ръководители, специалисти и др.), които извършват задълбочени проверки и компетентно подготвят докладите. За тази цел се изграждат работни групи, които се окомплектуват със съответно подготвени лица. През 1975 г. пред колектива на цеха за хлебна мая при Завода за захар в Русе стоеше задачата да се извърши реконструкция и модернизация на производството. С разрешението й се зае партийната организация. На комунистите бяха възложени конкретни поръчения в зависимост от месторабота им и проблемите, които стоят пред колектива на производствената единица. Работниците и специалистите бяха запознати с предстоящите задачи. Поставени бяха изгледни табли, в които се посочваха срековете за извършването на реконструкцията и пускането на новите мощности. Много работници в извънработно време помагат на другарите си успешно да завърши ремонтът. Извършена беше широка организаторска и разяснителна работа. Състоя се научно-практическа конференция на тема: „Реконструкцията на цеха, психологическият климат и мястото на партийната организация и комунистите". В звената на партийната учебна година имаше занятие на тема: „Мястото на комунистите в процеса на реконструкцията". На тези събрания на първичните организации бе оценено участието на комунистите в осъществяването на поставената задача. Периодично се отчитаха и възложените поръчения. Всичко това съдействува за засилването чувството на отговорност у партийните членове. С личния си пример те увличаха безпартийните, в резултат на което реконструкцията и модернизацията на цеха бяха извършени предсрочно. В експлоатация влязоха мощности за производството на хлебна мая с годишно увеличение от 3000 тона. Едновременно с това цехът ритмично изпълняваше насрочения си план за 1975 година, като осигуряваше необходимата мая за хлебопроизводството в страната.

При обсъждането на по-важни въпроси преди събранието стават разговори в партийните групи. В Първи строителен район на Държавното строително управление например предстоеше на партийно събрание да се разгледа готовността на района за пусковите обекти през 1976 година. Преди събранието този въпрос бе разгледан в партийните групи. Задълбочена оценка бе направена на организацията на работата в съответните производствени звена. Размесени бяха мисли относно мерките, които трябва да бъдат взети, за да се осигури изпълнението на обещанията.

Някои партийни организации като тази в заводите „Г. Димитров", „Жити" и др. във връзка с обсъждането на важни проблеми организират анкети с комунистите. Това насочва партийните бюра към въпроси, които трябва да бъдат разгледани в доклада. От друга страна то съдействува за активизирането на комунистите. Те имат възможност предварително да обмислят и на събранието да се явят подготвени и дадат своя принос по-правилно да се решават въпросите.

Своевременната разгласа е важен момент в подготовката на събранието. В окръжната партийна организация в тази насока се осъществяват редица полезни инициативи. Секретарят на партийната организация Михаил Тасов при Първи строителен район на ДСУ например практикува следното

Digitized by Google

пет-шест дни преди събранието той или неговият заместник събират отговорниците на партийните групи и ги запознават с основните моменти от доклада и със задачите, поставени в него. Връчват им листче, в което са записани денят, часът и мястото на събранието, дневният ред заедно с проекта за решения. В първичната организация при стоматологичната поликлиника след приключването на събранието се съобщава дневният ред, кога и къде ще се състои следващото. В село Бабово от една година се експериментира нова организация за оповестяването. Членовете на първичната организация са разпределени на групи по местоживеене. За разгласата отговарят млади комунисти. След като бъдат инструктирани от партийния секретар, те се срещат с комунистите, за които отговарят, и ги запознават с дневния ред на предстоящото събрание, с деня, часа и мястото, където то ще бъде проведено.

За да премине събранието на високо равнище, е необходимо да има благоприятен психологически климат. Тогава повече хора ще участвуват в разискванията. Особено е важно да бъдат създадени условия творчески, делово да се обсъждат въпросите. Това е свързано и с психологическата нагласа на комунистите. Избирането на председател е съществен момент, защото от неговата деловитост, умение да насочва комунистите до голяма степен зависи ниво-то, на което ще премине събранието.

Разработването на материалите е друго важно условие успешно да се осъществи желаната цел. Ако в доклада се прави задълбочен анализ на обсъжданите въпроси с изводи и предложения, безспорно това ще предизвика комунистите към размисли, ще ги подтикне да изразят своето мнение, ще направят предложения за подобряването на работата. Присъствието на административно-стопанските ръководители и отношението им към дадените предложения също така допринася много за повишаването активността на комунистите.

По-системно се работи за организирането на целенасочени изказвания. Бюрото на първичната организация в КЗ „Девети септември" например още на заседанието уточнява кой от членовете на бюрото е най-добре запознат и компетентен по въпроса и трябва един от първите да вземе думата, да даде правилна насока в изказванията. В териториалната партийна организация в село Ново село се практикува провеждането на разговор с комунистите, които рядко се изказват, за да бъдат изяснени причините за тяхната пасивност. На такива другари се възлага да извършват проверки, да проучат някои въпроси и изразят становището си на събранието.

В окръжната партийна организация стана масова практика отделният комунист да докладва пред събранието за участието си в трудовата дейност и в обществено-политическия живот, за личния си принос в идейно-възпитателната работа сред трудещите се. Тази форма на отчет съдействува за развитието на самоконтрола. На много места периодически се прави колективна оценка за дейността и поведението на отделния комунист. Обикновено оценката се изготвя от член на бюрото или от отговорника на партийната група (териториалната партийна организация в Обретеник).

Вземането на решение е един от най-съществените моменти на събранието. В партийните организации има стремеж те да бъдат ясни, конкретни, със срокове и отговорници.

Животът подсказва, че ефективността на партийната работа зависи от организацията на контрола и проверката на изпълнението на решенията. Партийните комитети в заводите „Ив. Димитров", „Г. Димитров", „Девети септември", в Завода за захар, Държавно строително управление и др. въз основа на опита, натрупан в страната и окръга, разработиха специална система. С нея се цели да бъде създадена по-добра организация за контрол и проверка на изпълнението на решенията.

Заслужава внимание опитът на първичната организация при ремонтната работилница на Завода за захар. На всяко събрание партийният секретар отчита как се осъществяват решенията от предното събрание и дава отговор на въпросите, които са били повдигнати от комунистите. На 3—4 месеца веднъж бюрото разглежда как се изпълняват решенията. Тази форма се прилага също в партийните организации в заводите „Арда", „Девети септември", Винзавода, Месокомбината, в селата Обретеник, Червена вода, Борово, Копривец и др. В общините Червена вода, Смирненски, Николово, Средна кула и др. има практика на 3—4 месеца да се организира ден на решенията. Там в присъствието на партийните секретари се оценяват качеството на решенията и мерките, които се предприемат за тяхното изпълнение.

От три години в партийните организации към завод „В. Коларов" се експериментира интересен опит. Избира се специална комисия, която в края на събранието дава мнение за нивото, на което то е преминало. Миналата година заводският комитет на БКП разгледа дейността на комисиите. По предложение на комунистите бяха взети мерки за усъвършенствуването на тяхната работа. Утвърдена е практика комисиите да се избират на събрание. Членовете им присъствуват в заседанието на бюрото, участвуват в обсъждането на материалите и уточняването на дневния ред.

В месокомбината „Родопа" се използва друга форма на контрол. Към кабинета по партийно-организационните въпроси е изградена комисия от активисти, която проверява материалите от заседанията на партийните бюра и от събранията на първичните организации. Тя оценява качеството на материалите, разискванията, дисциплината и активността на комунистите.

В редица партийни организации обаче се допуска увлечение по текущи въпроси, дребнотемие. Недостатъчно се използват знанията, силите и възможностите на административно-стопанските специалисти при разработката на материалите. Често решенията се подготвят набързо и пр.

Digitized by Google

СИСТЕМНИ ГРИЖИ

ГК на БКП в Русе системно се грижи за подготовката на партийните секретари. В началото на всяка година организира семинарни занятия с тях в продължение на 5—6 дни.

При голяма активност минават занятията със секретарите на заводските комитети на БКП и първичните организации от леката и хранително-вкусовата промишленост. Тази година на семинарните занятия бяха разгледани въпросите „Перспективното планиране в партийната работа", „Пътища за издигане равнището на партийните събрания", през март „Организацията и проверката на изпълнението на решенията", „Организацията на информационната дейност в низовите партийни звена", „Изучаването и разпространяването на челния опит — важно условие за издигане научното равнище на партийната дейност", „Проблеми на партийната работа с Комсомола и сред младежта", „Обучението и възпитанието на новоприетите партийни членове" и др.

В практически занятия се обсъждат различни варианти на решения, характеристики на низовите организации, поръчения на активисти и редови членове и пр.

С всички семинарни групи се организират и научно-практически конференции. Със секретарите на заводските комитети на БКП и първичните организации от тежката промишленост — „За по-нататъшното издигане ролята на партийните организации на трудовите колективи". С партийните секретари от леката и хранително-вкусовата промишленост — „Изучаването и разпространяването на челния опит — важно условие за издигане научното равнище на партийната работа"; в строителството — „Форми и средства за повишаване авангардната роля на комунистите в строителното производство"; в транспорта — „Ролята и мястото на стопанския ръководител за издигане авторитета на първичната партийна организация" и др.

В плана за обучението и възпитанието на партийните секретари важно място заема изучаването на положителния опит в страната и чужбина. Миналата година например със секретарите на заводските комитети на БКП и първичните организации от леката и хранително-вкусовата промишленост беше организирана екскурзия до Габрово, където те обмениха опит с колегите си. Секретарите на квартални партийни организации бяха във Враца, където се запознаха с техния опит.

В плана на ГК на БКП за обучението на партийните секретари е записано положителният опит да намира място в страниците на окръжния вестник „Дунавска правда", като се определят и авторите. Живко Хвърчилков, партиен секретар в завод „9-ти септември" например излезе със статия, в която се разказва за дейността на партийната им организация за подобряване на трудовата и технологичната дисциплина. Петър Христов, секретар на партийния комитет в завод „Г. Димитров", чрез страниците на вестника разказа за опита на партийните им организации за издигането авангардната роля на комунистите и за разгръщането на техните творчески сили.

Системните грижи, които полага ГК на БКП в Русе за обучението и възпитанието на партийните секретари, се отразява положително на тяхната организаторска и идейно-възпитателна работа сред хората.

Борислав ГЕОРГИЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот" за Русенски окръг

НАСОКАТА

Бюрото на Кирковски РК на БКП обсъди резултатите от 1975—1976 учебна година и приеме насоки за подготовката на новата.

Констатирано бе, че сега 60 на сто от звената са от висшите форми на просветна дейност. От 383 пропагандисти 368 са с висше или полувисше образование, като 112 са на отговорна партийна и административна работа.

Увеличен е броят на пропагандистите, които работят по лични творчески планове. Положени са по-големи усилия за обучението им. Организирана бе школа, в която те повишават своята теоретическа и методическа подготовка. По-системна е тяхната информация по проблемите на страната и района. Добър опит в това отношение имат партийните комитети на ДСО „Балканкар", Министерството на земеделието и хранителната промишленост", Българска копривна, Балкантон и др. Стана практика учебната година да завършва с провеждането на научно-практически конференции и заключителни занятия, където най-тясно се свързва теорията с практиката. По-голямо внимание се отделя на ефективността от пропагандата. През годината работата бе насочена да се създава интерес към изучаваните проблеми на марксистко-ленинската теория. Лекциите се изнасяха с по-голяма вещина, въвлагаха се проучвания на отделни проблеми. Активността на участниците в семинарите и конференциите е най-голяма и се движи между 60 и 90 на сто, докато в началната степен на обучение тя е ниска.

Какви слабости са допуснати?

В някои звена марксистко-ленинската теория не се свързва с проблемите на страната, столицата, района и колектива. Едностранчиво се подхожда при определя

Digitized by Google

не критериите и показателите за ефективността на партийната пропаганда. Непрекъснато се свежда нейният ефект само до един или друг резултат. Някои партийни бюра и организации от материалното производство разглеждат изпълнението на стопанските задачи като единствен критерий за ефективността на идейно-политическата дейност и трудовия колектив, без да отчитат изменения, настъпили в съзнанието на хората.

Има партийни бюра, които не обръщат внимание на проблемите, които възникват по време на занятията. Малко са първичните организации, техните бюра и партийните комитети, които в заседания или събрания да са обсъждали конкретните проблеми на пропагандата. Недостатъчен е контролът за обучението на ръководните кадри към РК на БКП. На много места няма необходимата материална база за нормално протичане на занятията — подходящи помещения, литература, нагледни средства и пр.

Какви са основните насоки за учебната 1976—77 г.?

Основно съдържание на партийната просвета и на системата за икономическо образование на трудещите се в районната партийна организация ще бъде разясняването, изучаването на материалите и решенията на XI конгрес на БКП и XXV конгрес на КПСС. В центъра ще се постави задачата за издигането на социалистическата съзнателност и трудовата активност, за ритмично изпълнение на плана за социално-икономическото развитие на страната, столицата и района, за превръщането на седмата петилетка в петилетка на високо качество и ефективност. Първичните организации бяха задължени да разработят перспективни планове на единната система за политическа просвета в трудовите колективи за периода от XI до XII конгрес.

Мария ДАКОВА

кореспондентка на сп. „Партиен живот" за Кирковски район — София

«ГАРАНТИРАМ ОТЛИЧНО ОБСЛУЖВАНЕ»

Колективът на „Лек пътнически таксиметров превоз" в София [illegible] инициатива. По примера на 15-ти таксиметров парк в гр. Москва — „Образцов[illegible] с образцов транспорт" — заводският партиен комитет излезе с призив към всички шофьори, монтьори и диспечери от [illegible] приятното да станат последователи и [illegible] деец.

Проблемът „Гарантирам отлично обслужване" бе разгледан на разширено съвещание на заводския комитет на БКП, [illegible] което се състоя разговор в първичните партийни организации и в трудовите колективи. Изразени бяха мнения, направени предложения и критични бележки.

В предприятието бе изградена комисия, която конкретизира условията за участие в движението. Тя изработи условия за приложение на почина. Комисията се ръководи от секретаря на заводския партиен комитет, а нейни членове са ръководства на всички автостопанства в столицата. Изработена бе и специална значка, която се носи от водачите на леки таксиметрови коли.

В инициативата „Гарантирам отлично обслужване" първоначално се включиха 356 души. В чест на 1 май към тях се присъединиха още 120 души.

В резултат на тая инициатива чувствително се подобри културата на обслужването на пътниците.

Конгресната 1976 година даде зелена улица на почина „Гарантирам отлично обслужване", който трябва да се превърне в масово движение и практика за транспортните работници.

Иванка ИЛИЕВА

кореспондентка на сп. „Партиен живот" за район „В. Левски — София

ВЕСТИ

Кирковският районен комитет на БКП в София организира районно съвещание по проблемите на идеологическата работа. Присъствуваха партийните секретари, агитпропите и директорите на предприятията, ДСО, НИИ и учрежденията.

Мария Данова, секретарка на РК на Партията, изнесе доклад за „Основните насоки на идеологическата работа в районната партийна организация през седмата петилетка". Тя подчерта, че трудовото възпитание трябва да стане първостепенен обект на партийната пропаганда и агитация. Посочени бяха разнообразни форми на идеологическата работа за изпълнението на програмата за реконструкцията и модернизацията. Изтъкната бе ролята на научно-техническата интелигенция за решаване проблемите на икономическото и социалното развитие на района. Дадени бяха насоки за политическата работа по местоживеене в условията на 5-дневната работна седмица.

Откроени бяха: задачите на идеологическата работа за създаването на здрав социално-психологически климат в трудовите колективи и по местоживеене, проблемите за социалистическия начин на живот като важен обект на идеологическата дейност и др.

На съвещанието беше споделен опит на учрежденски партиен комитет в изграждането и ръководството на висшите форми на партийна просвета.

Digitized by Google

ЗАПОЧНА ЗАПИСВАНЕТО НА АБОНАТИ ЗА 1977 ГОДИНА НА

«ПАРТИЕН ЖИВОТ»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

Списание „ПАРТИЕН ЖИВОТ“ ще продължи да разработва проблемите на партийното строителство в духа на Тезисите на ЦК и на Решенията на Единадесетия конгрес на БКП за по-нататъшното издигане ръководната роля на Партията в условията на изграждане на развитото социалистическо общество. И през 1977 година централни теми на неговите страници ще бъдат посветени на издигане на научното равнище на партийната работа и ръководство, повишаване ролята на партийните организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на колективите, за разгръщане на съревнованието за изпълнение и преизпълнение на плановете за седмата петилетка.

Списание „ПАРТИЕН ЖИВОТ“ ще осветлява проблемите на организацията и ръководството на идеологическата работа, формите и методите на марксистко-ленинското образование, за възпитанието на колективите, ще обобщава опита на партийните организации в ръководството на масовите организации, културно-просветните учреждения и печата.

Списание „ПАРТИЕН ЖИВОТ“ ще обобщава опита на партийните комитети и организации в ръководството на промишлеността и селското стопанство, на строителството, транспорта и търговията. То ще продължи публикациите за секретарите и бюрата на първичните партийни организации, ще помества материали в помощ на партийните групи, писма на читателите, критико-библиографски статии, прегледи на местния и низовия печат, отговори на въпроси. В страниците му ще има художествени произведения за партийни работници, ще се осветляват широко опитът на КПСС и животът на братските комунистически и работнически партии. В него ще намерите материали за новоприетите комунисти, за стила и методите на партийните и стопанските дейци, по проблеми на социалното управление на обществото, за комунистическото възпитание на трудещите се. То ще информира за новото, което се ражда в партийните комитети и организации. В духа на решенията на Юлския пленум и на Политбюро за критиката в средствата за масова информация ще бичува още по-силно слабостите и недостатъците, които спъват нашия обществен прогрес.

„ПАРТИЕН ЖИВОТ“ е ваш ценен помощник и верен ориентир във всекидневната ви дейност. Като трибуна за широка обмяна на партиен опит, списанието ще съдействува още по-успешно да се изпълняват възложените задачи.

Абонирането се извършва във всички пощенски станции, от пощенските раздавачи, от междуселските куриери и от пълномощниците по печата в предприятия, учреждения, АПК, ДЗС и ТКЗС.

СРОК ЗА АБОНИРАНЕТО — 30 НОЕМВРИ 1976 ГОДИНА

НЕ ПРОПУСКАЙТЕ СРОКА!

СТАНЕТЕ ЧИТАТЕЛ, АБОНАТ И РАЗПРОСТРАНИТЕЛ НА СП. „ПАРТИЕН ЖИВОТ“!

Digitized by Google

ЗАПОЧНА ЗАПИСВАНЕТО НА АБОНАТИ ЗА 1977 ГОДИНА ЗА СПИСАНИЯТА

«ПРОБЛЕМИ НА МИРА И СОЦИАЛИЗМА»

ТЕОРЕТИЧЕСКО И ИНФОРМАЦИОННО СПИСАНИЕ НА КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ И РАБОТНИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ

«НОВО ВРЕМЕ»

ТЕОРЕТИЧЕН ОРГАН НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

«ПАРТИЕН ЖИВОТ»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

«ПОЛИТИЧЕСКА ПРОСВЕТА»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

«ПОЛИТИЧЕСКА АГИТАЦИЯ»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

Абонирането се извършва във всички пощенски станции, от пощенските раздавачи, от междуселските куриери и от пълномощниците по печата в предприятия, учреждения, АПК, ДЗС и ТКЗС.

СРОК ЗА АБОНИРАНЕТО — 30 НОЕМВРИ 1976 ГОДИНА

20700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

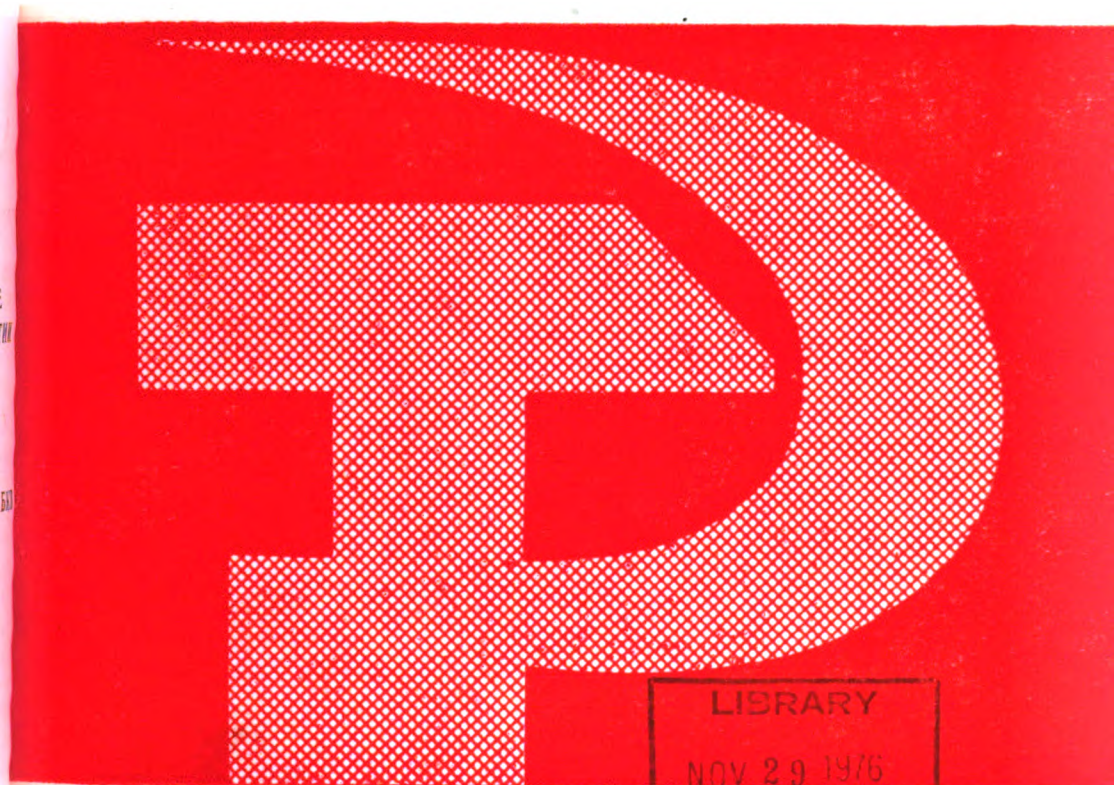

LIBRARY
NOV 29 1976
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

(Partien zhivot

АРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, СЕПТЕМВРИ 1976 ГОДИНА 14

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№14
1976
СЕПТЕМВРИ
☆
година
XX

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Отговорни задачи пред партийната пропаганда . . . 3

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

П. Русев — Проблеми на партийния апарат 10
* — Организация и ефективност на труда 16
Л. Канева — Връзка жива, непосредствена 26
Н. Чонгаров — Деловитостта 32
И. Кръстев — Когато дългът е обич... 37

Качество и ефективност

* — Столична и политическа задача 38
В. Хубчев, И. Стойков — Научната дейност и обслужването — на високо равнище 40
Д. Кръстев — Взаимообвързаността на задълженията 46
Р. Кънчев, Г. Попов — Стимулиране на кадрите в строителството 49

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

* — Да се усъвършенствува работата на апарата на градските и районните комитети на Партията 56

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

Курс за партийните бюра

* — Правото на контрол 61

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

И. Христов — Партийната организация в министерството . . . 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Г. Николов — Възпитанието на младите комунисти 75
Г. Ников — Масово-политическата работа сред строителните работници 80

Digitized by Google

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Д. Кралев — Делови човек 83

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

М. Ралчева — Срещи и разговори в Чехословакия 85
О. Тодоров — Работата с хората 89

КРИТИКА И КНИГОПИС

К. Искров — В крак с времето 93

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

Б. Ангелов — За обучението . им 96
С. Желязков — Научно-практическа конференция по стила . . 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков** (отговорен секретар), **Л. Пирончев, П. Радев** (отговорен секретар), **М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чанкова**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева — Отделна книжка 0,30 лева
Пор 2625. Тираж 50 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 28. IX. 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ОТГОВОРНИ ЗАДАЧИ ПРЕД ПАРТИЙНАТА ПРОПАГАНДА

„Нашата партия винаги е отделяла изключително внимание на теоретическата подготовка на своите членове, на овладяването на марксистко-ленинското учение, без което комунистите не могат да изпълняват своята авангардна роля в социалистическото строителство и в борбата против буржоазната идеология — каза др. Т. Живков пред XI конгрес на БКП. — Ние имаме изпитана система за повишаване марксистко-ленинското образование на комунистите и безпартийния актив, а от две години действува и стройна система за икономическо образование на ръководните и изпълнителските кадри."

* * *

Отчитайки голямото теоретическо, политическо и практическо значение на XI конгрес на БКП и на XXV конгрес на КПСС, Политбюро на Централния комитет на БКП реши през цялата 1976/1977 учебна година в системата на партийната просвета и на икономическото образование на трудещите се да се изучават конгресните материали. По решение на ЦК на ДКМС и на ЦС на БПС ще се изучават и в системата на комсомолската и профсъюзната политическа просвета.

През изминалата година бяха направени нови големи стъпки в преустройството на партийната пропаганда, по-резултатно се изучаваше, усвояваше и прилагаше марксистко-ленинската теория, научните основи на партийната политика; по-сполучливо се въздействуваше върху обществената среда и психическия климат в трудовите колективи; значително се подобри работата по идейно-теоретическата подготовка на ръководните кадри и на интелигенцията; използваха се по-ефективни средства, форми и методи на възпитателно въздействие. Изучаването на материалите на Двадесет и петия конгрес на КПСС и на Единадесетия конгрес на БКП предоставя изключително големи възможности за разширяването и задълбочаването на тези постижения. Това предполага през новата учебна година да се изучават с голямо внимание анализът, обобщенията, изводите и препоръките на Единадесетия конгрес на Партията, който разработи и утвърди величествена програма за по-нататъшно изграждане на развитото социалистическо общество в нашата страна през периода до 1980 година.

Съобразявайки се с изискванията на конгреса, заводските, общинските, градските, районните и окръжните комитети на Партията раз-

Digitized by Google

работиха единни перспективни програми за марксистко-ленинското обучение на ръководните кадри, на комунистите, интелигенцията, безпартийния актив, на пропагандистите за 1976—1981 година. Подобни програми имат вече и по-голямата част от комсомолските и профсъюзните комитети. Сега започва осъществяването им.

Предстоящата партийна учебна година има да решава отговорни задачи: да обогати знанията и съзнанието на комунистите и безпартийните с теоретическите разработки, постановки, изводи и задачи на конгресите на БКП и на КПСС, на конференцията на европейските комунистически и работнически партии, с дълбокия и всестранен анализ на социалната действителност, направен от Юлския пленум на Централния комитет на Партията. Ще продължи работата по реализирането на по-високите изисквания към основните социални функции на партийната пропаганда: познавателната, възпитателната, организаторската, управленческата. Особено внимание и грижи ще се отделят на проблемите на трудовото възпитание, обогатени от Единадесетия конгрес и конкретизирани от Юлския пленум на Централния комитет на Партията. На нова висота ще бъде издигнато класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание; ще се работи за нравственото, естетическото и атеистическото възпитание на трудещите се, ще се води дълбока научна, аргументирана и безпощадна борба срещу буржоазната идеология, срещу десния и „левия" опортюнизъм.

Има всички условия да се направи решителна крачка за най-тясното свързване на изучаването на марксистко-ленинската теория със задачите на трудовите колективи. За реализирането на този ключов проблем от преустройството на пропагандната дейност е необходимо пропагандистите да обръщат дължимото внимание на органическото свързване на изучаването и осмислянето на съответните проблеми от марксистко-ленинското учение с партийните документи и плановете за социално-икономическото развитие на окръга, АПК, предприятието. Всички звена през годината могат да проведат по едно-две практически занятия по основни проблеми, поставени от Юлския пленум на ЦК на БКП, които са възлови за съответния колектив. Те ще помогнат по-добре да се осмислят и конкретно да се реализират решенията на Юлския пленум. Особено внимание заслужава да се отделя на предложенията на участниците в звената. Необходимо е те навреме да се систематизират и да се обсъждат от партийните бюра и стопанските ръководства, а обучаващите се да се информират за предприетите мерки.

Решителна крачка може да бъде направена и за самостоятелната работа над литературата. Всички участници в системата на политическата просвета са в състояние задълбочено да усвоят материалите на XXV конгрес на КПСС и на XI конгрес на БКП. По-голямата част от тях, в това число и учащите се в началната и средната степен на системата, имат възможност да усвоят и съответните разработки в произведенията на класиците на марксизма-ленинизма. Това зависи преди всичко от правилното организиране на работата на пропагандистите и на участниците в звената.

Изучаването на конгресната тематика е благоприятно условие и за завършването на учебната година с интересни и полезни научно-практически конференции във всеки колектив. Темите на конференциите трябва да се определят още сега и да бъдат по основни проблеми от решенията на Юлския пленум, отнасящи се с най-голяма сила до работата на колектива. Изработването на плановете за конференциите в началото на учебната година ще помогне да се проведат на високо равнище. В подготовката на конференцията е целесъобразно да се обединят усилията на партийното, стопанското, комсомолското и профсъюзното ръководство, на партийните, комсомолските и профсъюзните пропагандисти.

Digitized by Google

Главната социална роля на пропагандната дейност през настоящата учебна година е да съдействува задълбочено и трайно да се усвоят научните основи на партийната политика, да се повишава социалистическата съзнателност на трудещите се и тяхната трудова и обществено-политическа активност. Реализирането на тези задачи изисква да се подобри идейно-теоретическата и практическата насоченост на занятията. Това предполага да се създаде голям и осъзнат интерес към проблематиката още от първото занятие. Всеки участник да знае защо изучава конгресните материали, какво значение ще има овладяването им за обществото, за Партията, за колектива, за него лично. Заедно с това да се повишат изискванията и критериите към подготовката и участието на обучаващите се в събеседванията и семинарите, което да намери изражение в усвояването и осмислянето на конгресните постановки, в изменението на нагласата и усъвършенствуването на ценностната ориентация на личността, в съзнателното и активното участие при изпълнението на партийните предначертания в областта на икономиката, политиката, идеологията и културата.

* * *

През новата учебна година се създават още по-благоприятни условия за най-пълно съчетаване изучаването на основите на марксизма-ленинизма с най-важните въпроси на нашата съвременност, с научните основи на партийната политика, т. е. да се изучава марксизмът-ленинизмът в действие. Това се определя преди всичко от богатството и разнообразието на съдържанието на политическото образование, което обхваща многобройните проблеми, разработени в партийните документи. Особено внимание заслужава да се отдели на Отчета на Централния комитет на Българската комунистическа партия за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, изнесен от др. Тодор Живков, както и на Отчета на Централния комитет на КПСС и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика, изнесен от др. Л. И. Брежнев. Необходимо е да бъдат изучени също: Основните насоки на Единадесетия конгрес за обществено-икономическото развитие на НР България през седмата петилетка (1976—1980); Докладът на др. Т. Живков пред Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.); Тезисите на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията; Основните насоки за развитието на народното стопанство в СССР през 1976—1980 година; материалите от Конференцията на европейските комунистически и работнически партии за мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа, Берлин 29—30 юни 1976 година — всички издадени в достатъчен тираж от партийното издателство. Заедно с тези документи много широко следва да се ползват произведенията на класиците на марксизма-ленинизма, учебното помагало в помощ на изучаващите материалите на XXV конгрес на КПСС и на XI конгрес на БКП, новоизлязлата обществено-политическа литература, светлинно-звуковите теми и диапозитиви, материалите, публикувани в теоретическите и обществено-политическите издания на ЦК на БКП, на ЦК на КПСС, на АОНСУ.

Въз основа на богатото съдържание на партийните документи отдел „Пропаганда и агитация“ на Централния комитет на Партията разработи три програми за изучаване на материалите на XI конгрес на БКП и на XXV конгрес на КПСС. Те са предназначени за: начални школи и лектории; школи по основи на марксизма-ленинизма; партийни университети и школи, семинари и конференции, самообразоващи се. Всяка съдържа методически указания, примерен тематичен план, тезис на съответната тема; определени са въпросите за събеседване, за до-

Digitized by Google

клади, съдоклади, научни съобщения и изказвания, посочена е литература за всяка тема и материали за онагледяване.

Характерно през новата партийна учебна година е, че участниците във всяко звено ще изучават едновременно и философски, и икономически, и социално-политически, и исторически проблеми поради многоплановостта на конгресните материали и на примерния тематичен план. Затова се налага да се използват и повече теоретически и обществено-политически литературни източници.

Когато обаче се изучават конгресните материали в учебните звена, не бива да се задоволяваме само с данните за развитието на икономическите и социално-политическите процеси на национално равнище, а би следвало да се привеждат типични факти и да се прави задълбочен анализ и на развитието на тези процеси в рамките на отраслите, подотраслите, обединенията, АПК, комбинатите, предприятията и по-малките производствени единици на съответните професии и колективи. Ето защо, когато се определят учебните планове и конкретното съдържание на всяка тема, следва по-пълно да се отчитат интересите и потребностите на аудиторията, нейната образователна и политическа подготовка, професионалните и възрастовите й особености. Това означава по различен начин да се изучават конгресните материали в системата на партийната, комсомолската и профсъюзната просвета, съобразно социлната роля и функциите, които изпълнява всяка обществена организация, и задачите, които поставя конгресът пред нея. Прилагането на диференцирания подход при определянето на конкретното съдържажание за всяко занятие ще предизвика по-голям интерес към изучаваните проблеми, ще стимулира трайното и задълбоченото усвояване на конгресните материали.

На разположение на пропагандистите и участниците в системата на партийната, комсомолската и профсъюзната просвета през настоящата учебна година са и новоиздадените Избрани съчинения на другаря Тодор Живков. В тях се разкриват научните основи на партийната политика за изграждането на социалистическото общество в България. Те са ценен източник за анализи, оценки, изводи, препоръки и идеи. Без тяхното широко използване е немислимо задълбочено да се разберат актуалните въпроси на социалистическото строителство в нашата родина.

* * *

Пропагандистът е централна фигура в политическото образование. От неговата теоретическа и методическа подготовка, от неговите лични качества и майсторство в най-голяма степен зависи успехът от работата на учебното звено. Функциите на пропагандиста непрекъснато се изменят и развиват съобразно с измененията, които настъпват в социалната действителност. В наши дни от пропагандиста се изисква не само задълбочено да разяснява теорията и политиката на Партията, но и да бъде добър организатор и възпитател на обучаващите се.

Големи, сложни и отговорни са задачите, които трябва да бъдат реализирани от пропагандистите през новата учебна година. От тях се изисква предварително да усвоят научните основи на партийната политика, новото теоретическо богатство и насоките за развитието на главните области на обществения живот, съдържащи се в конгресните материали. За да имат по-голям успех, наложително е да разполагат с широки знания и по въпросите за развитието на отрасъла, в който работят участниците в звеното, да са запознати с перспективните планове на окръга, града, селището, АПК или предприятието през годините на седмата петилетка, да познават проблемите и текущите задачи на трудовите колективи. На летните и есенните курсове пропаган-

Digitized by Google

дистите получиха задълбочени знания по основните проблеми, разгледани на XXV конгрес на КПСС, на XI конгрес на БКП, на Юлския пленум на ЦК на БКП, на Конференцията на европейските комунистически и работнически партии. Тези знания те трябва да обогатят с местен материал. Всеки пропагандист старателно и с високо чувство за отговорност да се подготвя за всяко занятие. Това предполага не само да прочете, но и да осмисли необходимата литература, да си прави записки, план, конспект, да подбира типичните факти, местни примери, да се съветва с консултанти от дома за политическа просвета и партийния кабинет, с местни партийни и стопански ръководители.

През новата учебна година нараства още повече ролята **на личния творчески план на пропагандиста.**

Личният творчески план съдържа няколко раздела. **В първия раздел се формулират главните и конкретните цели и задачи,** които си поставя пропагандистът за реализиране през учебната година. Това са цели и задачи, произтичащи от партийните документи, от задачите, които решават съответните трудови колективи, от възможностите на участниците в звеното. Правилното определяне на целите помага да се повиши целенасочеността и организираността в целия учебно-възпитателен процес. **Във втория раздел се разработва учебният план и методите на работа** въз основа на примерните тематични планове и на програмите на отдел „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП за изучаване на материалите на XI конгрес на БКП и на XXV конгрес на КПСС, като се акцентува особено върху задачите на съответните отрасли и колективи. В този раздел се посочват и методите, които ще се използват за усвояването на материала по всяка изучавана тема: устни (разказ, беседа, лекция, съобщение); самостоятелна работа над произведенията на класиците на марксизма-ленинизма, над партийните документи, над сборника; нагледни методи (предметна нагледност, изобразителна нагледност, условна — графическа нагледност); практически методи (практически задачи и занятия); методи за проверка и оценка на знанията, уменията и навиците на обучаващите се (събеседване, семинар, реферат, доклад, статия, тест, изпит, зачот, съобщение на научно-практическа конференция). **Третият раздел обхваща индивидуалната работа, която ще извърши пропагандистът с участниците в звеното.** Тази дейност не е еднократна, а тя съпътствува подготовката и провеждането на всяко занятие, изучаването на всяка тема. Тя му помага да опознае обучаващите се по-добре; да разбере техните интереси и потребности, техните способности и възможности, участието им в трудовия и обществено-политическия живот, мнението и предложенията им по обучението, трудностите, които срещат. Дава му възможност да разбере колко време отделя всеки за подготовката си за следващото занятие, какви източници използва. Прилагайки индивидуалния подход в своята дейност, пропагандистът правилно определя конкретните учебни, практически и възпитателни задачи на всеки учащ се, съдействува за издигане на чувството за отговорност при обучението и реализирането на знанията.

През настоящата учебна година участниците в учебните звена имат възможност по-често да правят икономически и социален анализ на дейността на предприятието и колектива: по производителността на труда; внедряването на нови технологии; прилагането на новия икономически механизъм; осъществяването на концентрацията, специализацията и модернизацията на производството; икономията на труд, суровини, материали и енергия; подобряването на качеството на продукцията; борбата с отрицателните прояви и явления, социално-психическия климат в колектива и други.

Четвъртият раздел съдържа мероприятията за повишаване на теоретическата и методическата подготовка на пропагандиста. В него се

Digitized by Google

посочва каква теоретическа и методическа литература ще изучи пропагандистът, в какви срокове; в какви курсове, консултации, семинари, съвещания за обмяна на опит и научно-практически конференции ще участвува.

В личния творчески план на пропагандиста следва да намерят място и инициативите на учебното звено през годината. Необходимо е през настъпващата учебна година да се преустрои и обогати с нови елементи движението: „Пропагандистът — идеен борец за изпълнение на шестата петилетка". Разширяването, задълбочаването и обогатяването на това движение да стане върху основата на досегашния опит и като се отчетат задачите и изискванията на Единадесетия конгрес и Юлския пленум на Централния комитет на Партията.

* * *

От партийното ръководство в най-голяма степен зависи реализирането на целите и задачите на пропагандната дейност през новата учебна година. То трябва да бъде на височината на големите задачи, които решава идеологическата пропаганда днес.

Изучаването на конгресните материали позволява да се реализират в голяма степен изискванията на Единадесетия партиен конгрес и на Февруарския пленум (1974 г.) на ЦК на БКП, отнасящи се до ръководството на идеологическата дейност. **Въпросите на пропагандната дейност могат и трябва да станат дело не само на специализираните пропагандистки кадри, но и на всички партийни органи и организации, на всички комунисти.** Само когато всеки поеме своя дял от отговорните задачи на партийната пропаганда, те ще бъдат успешно реализирани в живота. Затова ръководството при изучаването, осмислянето и осъществяването на конгресните документи трябва да бъде компетентно, оперативно, постоянно. Това означава да се решат навреме и правилно въпросите не само по подготовката, но и по провеждането на партийната учебна година. Има не малко въпроси, които не са само по силите на пропагандистите и на участниците в звената, нужна е помощта на местните партийни органи и организации. Някои от тях са: откриването на учебната година, оснгуряването на материалната, учебната и техническата база, редовното информиране на пропагандистите по задачите на трудовия колектив, определянето на темите за практическите занятия и за научно-практическите конференции, навременно анализиране на положителните и отрицателните страни в работата на звената, отношение към предложенията за подобряване на работата в трудовия колектив, изучаване, популяризиране и внедряване на местния, националния и съветския опит, стимулиране и търсене на отговорност на пропагандисти и на учащи се, осигуряване на най-активното участие на профкомитета, на комитета на ДКМС, на стопанското ръководство, както и на всички ръководни кадри в партийната просвета, начина на проверката на знанията и приключването на учебната година и т. н.

По-често да се обсъжда на заседания на партийните бюра и комитети, на събрания на първичните партийни организации, в бюрата на градските, районните и окръжните комитети на Партията изучаването на конгресните материали в системата на партийната, комсомолската и профсъюзната просвета, като се вземат навреме мерки за популяризирането на челния опит и за отстраняване на слабостите.

Партийните, обществено-политическите, стопанските и административните ръководства следва да положат големи грижи за задълбоченото изучаване, усвояване и осмисляне на конгресните материали от всички ръководни кадри. Това е отговорна задача, защото нито един ръководител **не е в състояние успешно да изпълнява** своите управлен-

Digitized by Google

чески, производствени, възпитателни и организаторски функции, без да е усвоил и осмислил конгресните решения, без да е вникнал дълбоко и да се ръководи от изискванията на Юлския пленум.

Наред с курсовете в Академията за обществени науки и социално управление и в междуокръжните партийни школи изключително големи са задълженията и на **окръжните партийни университети по марксизъм-ленинизъм** във връзка с усвояването на конгресните материали от ръководните кадри. Не бива да се допусне богатството от разработки, постановки, изводи, препоръки и задачи да се изучава по един и същ начин от различните факултети и групи на университетите. Всеки учебен план, всяка лекция, семинарно или практическо занятие, както и определянето на конкретните учебни, възпитателни и практически цели и задачи да се съобразяват с професионалните, политическите, общообразователните и възрастовите особености на аудиторията. Това ще помогне наред с усвояването на общите положения на партийните документи да се акцентува върху онези разработки и задачи, които представляват по-специален интерес за съответната аудитория, и да се обвържат най-тясно с непосредствените и перспективните им задачи. Работата в окръжните партийни университети трябва да бъде организирана на високо идейно-теоретическо и методическо равнище, като се използва голямото разнообразие от форми и методи в учебно-възпитателния процес, като се повишат изискванията към ръководството и към учащите се в университета.

Особено голяма е **ролята на домовете за политическа просвета и на партийните кабинети.** Цялата тяхна пропагандно-теоретическа и организационно-методическа дейност трябва да бъде насочена към задълбочено изучаване и осмисляне на конгресните материали, на задачите, поставени от Юлския пленум на ЦК на БКП. Това предполага добре да се планира дейността им, като всеки кабинет, методически съвет и сътрудник получи определени задачи за седмицата, месеца и годината. Особено внимание домовете за политическа просвета и партийните кабинети да отделят за конкретна помощ на пропагандистите при изработването на личните творчески планове, при снабдяването им с местни материали за развитието на окръга, града, предприятието, АПК; при определянето на темите за практически занятия, за научно-практически конференции, при организирането на групови и индивидуални консултации, за онагледяване на изучавания материал, за използване на най-ефективните учебни методи, за подкрепа и разширяване на полезни начинания на пропагандисти и участници в звена. Необходимо е да оказват системна теоретическа и методическа помощ и на комсомолските, и на профсъюзните пропагандисти. Работата в домовете за политическа просвета и партийните кабинети трябва да бъде съпроводена с творчески и новаторски дух, с висока взискателност и самовзискателност, критичност и самокритичност. Всеки сътрудник трябва да разбере, че неговата дейност през настъпващата учебна година е отговорна, трудна и изисква пълна мобилизация на силите и голяма целенасоченост.

* * *

Изучаването, осмислянето и претворяването в дела на решенията на XI конгрес на БКП и на XXV конгрес на КПСС е важна партийно-политическа и партийно-организационна задача, която изисква да се създаде добра организация, да се проявява творчество и инициатива, да се осъществява контрол и проверка, да се работи с високо чувство за отговорност.

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Материалите, които поместваме, разглеждат някои проблеми от дейността на партийния апарат.

ПРОБЛЕМИ НА ПАРТИЙНИЯ АПАРАТ

ПЕТКО РУСЕВ

Ролята на партийния апарат непрестанно расте. В Тезисите за състоянието и развитието на Партията и обществените организации и движения целта е ясно очертана: „**Наложително е да се засили научната организация и да се издигне културата в работата на партийния апарат...**"

I

Когато става дума за апарата, не бива да се забравя класическата формулировка — **той е помощен орган.** Той не може да взема решения, но в тяхната подготовка значението и отговорността му е решаваща. Оттук и необходимостта чрез най-пълното използване на научните методи да предлага възможните най-добри проекти. По пътя на анализа и самоанализа задълбочено да вниква в проблемите, компетентно да ги изяснява.

Особено решаваща е ролята на апарата **в проверката на изпълнението** както по вертикална, така и по хоризонтална линия. Както вътре в Партията, така и по отношение на останалите държавни, стопански и обществени органи и организации. Контрол компетентен, навременен! Проверка на място и конкретна помощ! Непрестанна грижа за израстване на кадрите, за разгръщане на ефикасна масово-политическа работа!

В това отношение на преден план излиза изкуството на апарата да открива, **да обобщава и разпространява положителния опит.** Сам, след проучвания и експерименти да съдействува за формиране на нов опит. По негов образец да възпитава другите, да изменя положението, да преобразува действителността. Апаратът от една страна да бъде своеобразна лаборатория за осмисляне на практиката и своеобразен филтър, който да отделя наистина прогресивното, наистина ценното, което

Digitized by Google

стговаря на ленинските принципи и норми на партиен живот, което укрепва и разширява връзките на Партията с масите.

Партийният апарат има и друго много важно предназначение. От ръководната и направляваща роля на Партията произтича и задължението му да бъде **образец** на работа за апарата на останалите субекти на социално управление. По компетентност, размах и деловитост, по начин на планиране, на подготовка на решенията, по осъществяването на контрола да израства като пример, от който да се учат всички, по негов първообраз да преустройват своя стил.

2

Основен момент в дейността на партийния апарат сега е способността му да вникне в същината на **сблъсъка,** който, както подчерта др. Тодор Живков, неминуемо ще настъпи във всеки един от нас в процеса на изпълнението на решенията на Юлския пленум от 1976 г. Сблъсък между научността и примитивизма, между формализма и необходимостта да се установява конкретно ръководство и помощ, между книжността, мудността и деловитостта, простотата и оперативността. Колкото да са разнообразни нюансите, това са основни противоречия, които се очертават в творчеството на апарата.

Естествено е да се зададе въпросът: къде да се търсят корените на това явление. Те идват от непълното, от едностранчивото и ограничено отразяване на действителността, от степента на подготовката на дейците бързо да реагират, да променят формите и средствата, които обслужват партийната политика, идват от изоставането на мисленето, на подхода, на стила от промените в живота и неговите претенции.

Но всичко се извършва в определено време и в конкретни условия. Затова всяко противоречие има своето конкретно и специфично битие. Например, когато апаратът на Пловдивския окръжен комитет на Партията започна изготвянето на целева и комплексна програма за повишаване равнището на партийните организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, **сблъсъкът** се показа в две направления:

— Сблъсък между привържениците на остарялото мислене за начина на планиране и привържениците на завоеванията на науката. Оттук дойдоха и споровете, и отрицанията, и поощренията. Именно тоя факт раздели и теоретици, и ръководни дейци, и практици. Колкото е вярно, че новото се ражда в борба, толкова е истина, че и консервативната позиция не е полезна, не е ефективна. Сблъсъкът намери разрешение във високата политическа култура на Пловдивския окръжен комитет, който утвърди новото.

— Борба вътре в кадрите, която се раждаше в преодоляване на противоречията между остарели понятия и навици и правилното използване на програмно-целевия и комплексен метод при планирането.

Този и други примери показват, че без противоречия няма да се живее. И не то е страшното. Лошото е, когато те не се осмислят в конкретното им съществуване, когато не се вземат мерки за тяхното разрешаване. Силата на пловдивския опит именно в това се състои — той разреши противоречията смело, принципиално, научно. И както показва практиката, резултатите са добри.

Да вземем проверката на изпълнението. Партийното становище е ясно: **контрол и проверка на място.** Но този елемент още не е излязъл на предни позиции, не е станал напълно характерна черта на стила. Защо? — Защото продължава да се стои в канцеларите, за да се пишат книжни мероприятия. Защото и в тая област анализът и контролът не са достатъчно ефикасни. Проверката на доста заседания на

Digitized by Google

партийни комитети показва, че за тях се готвят от 120 до 250 страници. Проверката и анализът също разкриха, че голяма част от тях са излишни и апаратът напразно е стоял в кабинетите. В някои окръзи се установи, че през годината ръководни дейци са присъствували едва на 10 на сто от партийните събрания. Факт, достатъчно красноречив, за да се коментира.

Опираме до друг сблъсък — нуждите на партийния живот и организацията на труда. Опитът пак очертава, че това противоречие може да се разреши, разбира се, чрез правилния подбор на кадрите и чрез насочване на техните усилия към намаляване на книжността, към простота, за да може по-голямата част от работното време да се остави за проверка на място, за организаторска работа. Но това пък налага по-системен анализ и оценка на състоянието на апарата. В Тезисите за Партията е записано: „Налага се коренно да се измени подходът на комитетите, на техните бюра и секретари към апарата: по-системно да се прави преценка на неговата дейност; да се ликвидира практиката на работниците от апарата да се дават само поръчки, а да не се оценява кой как се справя с възложените задачи, кой как се развива като политически деец, кой какъв авторитет има сред комунистите и трудещите се; в апарата като правило да се издигат кадри, минали през закалката на първичната организация, на заводския, общинския, градския или районния комитет и пр., хора със силно класово чувство, с необходимата марксистко-ленинска и професионална подготовка и със солидни знания по партийно строителство."

Осъществяването на тая идея, която се намира в ръцете на първия секретар, на останалите секретари, на бюрата, ще допринесе съществено да се измени положението.

3

Анализът и оценката са необходими. Но към какво да бъдат насочени? И Единадесетият конгрес, и Юлският пленум от 1976 г. дадоха отговора — **към качеството и ефективността.** Но на съвременния етап има изменения в подхода към тоя основен проблем. **Не само качество, но и непрестанно увеличаване на ефекта от него на всеки следващ етап.** Да се създаде ешелон от умножаващ се ефект. Това сега е основното звено в дейността на апарата. От неговото правилно осъществяване в най-голяма степен зависи успехът на делото.

При решаването на тая задача има няколко основни момента:

— В системата на апарата всяко предшествуващо звено (инструктор, зав. отдел, секретар и пр.) трябва да предават такова качество, което е обективно определено за тяхното равнище, за да може следващото звено да увеличава ефективността от него. Ако отделът предложи проект за решение, той трябва да бъде в такова състояние, та секретарят или бюрото да не се връщат към първична разработка, а да мислят само как да го издигнат на по-висока степен, да засилват неговата действеност. Ако инструкторът извършва проверка, той е длъжен да направи задълбочен анализ, да разкрие истинските причини, за да може бюрото да направи най-верните изводи, способни да подобрят нещата.

— Партийната дейност е сложно дело. Животът показва, че едни и същи въпроси могат да се разглеждат всяка година. Например състоянието на пропагандата и агитацията; например авангардната роля на комунистите; например разграничаването на функциите и т. н. В какво ще се изрази умножаващият ефект тука? Само когато всяко последно решение или система от мероприятия са по-съвършени от предишните; само когато те придвижват нещата напред. Ако не се

Digitized by Google

постъпва така, формализмът побеждава, ефектът бледнее, а новите решения или мероприятия нямат смисъл. Всички сме чували думите: „Повтаряме едни и същи неща". Това се получава, защото не обобщаваме достигнатото в изпълнението на взетите решения, не откроява-ме назрелите въпроси и на тая основа да определяме бъдещата си дейност, да осигуряваме комплексна система от фактори, годни да дадат най-верен отговор на потребностите.

На тези важни изисквания на Юлския пленум (1976 г.) апаратът може да отговори само когато той и комитетите поставят тия проблеми в центъра на своите оценки и изводи, когато те присъствуват на всяко заседание, изпълват всяка организаторска стъпка, а самите секретари и бюро са образец на култура в работата. Ето откъде би следвало да започне преустройството на стила — **качеството на работата и ефективността от нея.** Това означава всеки деец да е разбрал своята лична отговорност; това означава всеки комитет да е на височината на колективната отговорност.

По-нататък.

Правилно се пише, че в дейността на апарата е необходима съгласуваност. Напоследък се направи много за идеологическото осигуряване на отделните цели и задачи. Но защо само идеологически? Ами организационните, ами икономическите? Щом става реч за изпълнението на решенията, то наложително е да се създава и комплексна организация, в която всеки сектор на апарата да вижда и реализира своя специфичен принос в общия поход. Тогава вече отговорността получава пълното си измерение. А всички тия поточета да се вливат в главния поток — **тържеството на политическия подход.** Без този елемент няма качество и ефективност в дейността на апарата. Няма значение в кой отдел или сектор се трудиш — ти си политически деец. Различия между функциите на отделите има, но тях ги обединява политическото виждане и осъществяване на задачите. При този начин на работа границите на ведомствеността се отстраняват. Всички в своята област действуват като **партийни работници, а не** като специалисти в съвета или предприятието. Този начин помага да се повишават качеството и ефективността, защото се издига самодейността и активността на партийните организации, защото се осигурява тяхната ръководна роля като политически органи.

Описаният по-горе въпрос днес в светлината на решенията на Юлския пленум не бива да се подценява, тъй като тука има да се отстраняват сериозни слабости. Например изземването на функциите на държавните или стопанските органи, дребното опекунство, декретирането и пр. Не е необходимо да се посочват други примери. Това състояние на нещата се чувствува от всички. И ако бюрата на комитетите трябва да направят смела крачка, тя следва да се изрази във въвеждането на уставния ред от тая област, да подложат на сериозна оценка своя досегашен труд, да набележат конкретни мероприятия.

Партийната дейност е работа с хората. Оттук и главното изискване — голямата част от времето на апарата да бъде подчинено на тая цел. Човекът — върховно благо! Защита на честните, на новаторите, на дръзновителите! Безкомпромисна борба против носителите на отрицателните явления! **Апаратът — носител и творец на принципиалната линия!** И в това отношение са наложителни още по-смели мерки. Факти и хора много. Проверката е могъщо средство да се види какви са те, кой как работи. Анализът помага да се разкрият причините за положителните или отрицателните действия.

Какво е задължението на апарата?

Не само да регистрира новото, положителното, а да разкрие пътищата как те са се родили. Да дава **методика** на кадрите, а не да

Digitized by Google

съобщава къде какво е станало. Да брани творците на социалистически начин на живот, да не допуска „обаждания", ходатайства или безпринципност, които засенчват или нараняват инициативността, оригиналността и смелостта на хората.

Не едни наблюдения са доказали: инструктори знаят истината, но предпочитат да мълчат. Така било по-добре за тях, нямало да си имат главоболия?!? Преодоляването на тая „психологическа бариера" е важен въпрос на преустройството на стила на апарата. Вярна информация, партийност и смелост, открито да се защищава априлската линия! Апаратът няма друга съдба. Всяко отстъпление от тая истина е грубо нарушение на ленинските принципи и норми. Сега предстои важно дело — опростяване на апарата. Др. Тодор Живков откровено предупреди, че при осъществяването на тая повеля на времето не бива да се допуска прибързаност, субективизъм и произвол. Дейците на Партията са длъжни да дават пример на правилно изпълнение на решенията на Юлския пленум, да стоят непоклатимо на партийните позиции и да не позволяват зад красивите думи да се промъкват нечестиви мисли и постъпки, да не се дава пропуск на субективизма и произвола. Изпълнят ли това свое задължение, качеството и ефективността от тяхната работа непременно ще бъдат на високо равнище. Но за да стане това, трябва бюрата на комитетите да имат правилно отношение по тия въпроси, да създават условия за развитието на критиката и самокритиката, за издигане авторитета на апарата, за по-голямо доверие към него.

Или.

След проверките се откриват виновниците за лошите деяния. Правят се предложения за тяхното наказание. Добре! Но не това е главното. В печата неведнъж са помествани гневни статии против проявите на съвременни остапбендеровци. Какво, всичко да свърши само с тяхното разобличаване? Не! Работниците на комитетите при такива случаи са длъжни да отидат докрай. Да се види коя ръка е носила подноса, на който безпрепятствено се е подвизавал рушителят на ленинските принципи и норми, на социалистическата законност. Да се отворят „асансьорите", с които отрицателните типове са се издигали. Ако се постъпи така, непременно ще се разкрие, че някъде отделите „Кадри" се елиминират, че не се търси мнението на партийната организация или комитет, а се назначават хора на юнашко доверие. Тогава вече могат да се направят по-цялостни изводи и предложения.

Да се премахне само разобличеният престъпник не е достатъчно. Той ще си отиде, но ако ръцете, които носят подноса или натискат копчетата на асансьора, не се пречупят, ако от тях не се потърси още по-строга отговорност, никой не е застрахован, че утре няма да се срещне с друг злосторник. Не един път контролно-ревизионните комисии са наказвали нарушители на партийния устав, възстановявали са правдата, името и честта на комуниста. Но тази градивна и възпитателна дейност не винаги е съпътствувана с търсене на отговорност от клеветниците или от бездушните ръководители, които, водени от карнеристични цели, са жертвували името и авторитета на Партията. Ако продължава да се върви по тоя път, могат ли да се изпълнят решенията на Юлския пленум? При такъв стил възможно ли е да говорим за качество и ефективност на работата на апарата?

Или. Съвсем скоро партийната организация в София-прес проведе своето събрание по Юлския пленум при най-грубо нарушаване на Устава, на партийната тайна. Какво е призванието на представителя на районния или на градския комитет? Да констатира факта и да потърси отговорност от секретаря или бюрото? Без да се отрича тяхната вина, работите са по-дълбоки. Те стигат до подбора на кадрите, до класовата и политическата зрелост на комунистите в такова култур-

Digitized by Google

но учреждение. Тези факти трябва да се изучат и да се излезе с обоснован проект за решение, което да се отнася за всички културни институти на територията на столицата. Тогава вече може да се каже, че апаратът е изпълнил своя дълг. Може, защото отделният случай, показал се на повърхността, е послужил за повод да се бръкне дълбоко, да се постави началото на оздравителен процес, на партийна атмосфера, така както повелява Юлският пленум.

Разбира се, решаването на тоя важен проблем отново зависи изключително много и от стила на комитетите. Правилно е те да дават вярна насока на дейците от апарата, да ги подкрепят, да им търсят лична отговорност, да разгръщат критиката и самокритиката. Без тази грижа, помощ, подкрепа апаратът не би могъл да функционира като помощен политически орган. В тази насока изключително важна е ролята на партийните организации в комитетите. Те са призвани да станат средище на партийна оценка за измененията в стила, за степента на преустройството в мисленето и делата.

4

Нужни са системни знания, навременно изясняване на новите проблеми, за да расте културата на апарата. В тази област извънредно много израства ролята на средствата за масова информация. Успехи имаме — и в печата, и в радиото, и в телевизията. Но налице са факти, които не могат да не предизвикват тревога. Например колко време вече изтече от Великотърновското съвещание, от публикуването на Тезисите за Партията. Оттогава досега не се е появила още серията от статии, които да изясняват тяхното съдържание, категория и значение. Теоретичната и публицистичната мисъл още не са излезли от „прокрустовото си ложе", не могат да настигнат динамиката и ритъма на партийната работа. Решението е само едно: бързо, без бавене, без губене на време кадрите на теоретическия фронт да изучат тия документи и да преведат своята дейност в духа на техните изисквания. Противоречието тука продължава да съществува и е мъчително, тормози организацията на апарата, спира, задържа развитието.

Не може да се отрече, че много се пише на партийни теми. Но скуката, повърхностното описание продължават да правят статии и очерци безцветни, безполезни. Този въпрос пряко се отнася до културата на кадрите. Проблемите за Партията, за нейната организация, за стила на ръководство и пр. е тема на времето — най-важна, най-решаваща и тя трябва да излезе на преден план в дейността на средствата за масова информация — залог за повишаване качеството и ефективността от работата на апарата.

Но да се погледне на явлението по-широко. Забелязва се подценяване на организационната тематика и в другите сфери. Знаят се критичните бележки на др. Тодор Живков за някои слабости в организационния живот на Комсомола. ЦК на ДКМС има свой ежедневник — в. „Народна младеж", но на неговите страници и досега не са се появили крупни материали по организационните въпроси, които цялостно да отговарят на конгресните решения. Понякога цели колони се изписват как някой спортист се е държал на терена, с кой крак е ритнал, колко метра е скочил (не отричаме тоя род публицистика), а за стила на комитетите, за живота на дружествата, за изясняването на главните проблеми много по-малко се пише. Отраден факт обаче е появяването на статията „Да се воюва за ума и сърцето на всеки млад човек" под рубриката „Комсомолската работа — стил, метод, ефективност". Отрадно е не само защото се отговаря на конгресните реше-

Digitized by Google

ния, но и защото е показано, че на организационни теми може да се пише интересно, вълнуващо.

У нас народните съвети, Отечественият фронт също имат свой апарат. Учудващо е защо и досега в. „Отечествен фронт" и в. „Кооперативно село" мимоходом минават покрай неговото състояние, стил, не се занимават достатъчно и комплексно с измененията, които настъпват там. И забележете — всичко това става, след като излезе такъв крупен документ на ЦК — Тезисите за състоянието и развитието на Партията и обществените организации и движения. Нима това е нормално?

* * *

Деецът от партийния апарат е партиен апостол. Той не знае спокойни дни и нощи. Обикаля, помага, оправя конфликтни ситуации. Неговият авторитет заслужава да се издига, да се укрепва, да расте той като обичан и уважаван представител на комунистическия авангард.

ОРГАНИЗАЦИЯ И ЕФЕКТИВНОСТ НА ТРУДА

Беседи, размишления и дискусии в Силистра

Срещите в Силистра имаха за цел в духа на Юлския пленум на Централния комитет да анализираме някои страни на работата на апарата с оглед да се повиши ефективността в дейността на окръжния комитет. Характерът и разнообразието на труда на партийния работник трудно се поддава на точно измерване. Науката още не е дала и не може да даде общовалидни рецепти за това. Но въпреки своята „неуловимост" партийният труд може и трябва да даде най-висока ефективност, защото той се проектира в резултатите на цялата обществена система, на всички сектори на обществения живот. Как да се постигне това?

В колективните и индивидуалните разговори, дискусии и размишления от комитета участвуваха секретарят Ганка Андреева, завеждащите отдели Алекси Кудинов, Александър Петков и Петър Петров, политическият сътрудник на първия секретар Георги Димитров, секретарят на партийния комитет в Иширкьово Христо Манджуков, инструкторите от организационния отдел Ахмед Наимов, Беляко Николов, Денчо Рашков и Георги Иванов. От редакцията разговорите водеха Димитър Петков и Иван Мичев.

Не можахме да засегнем организацията на труда, без да се докоснем до вътрешната

ОРГАНИЗАЦИЯ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАБОТАТА В АПАРАТА

като цяло. Но тъй като в окръга се експериментират някои нови организационни форми, решихме този въпрос да оставим на заден план, докато е рано да се обобщават резултатите му. Все пак другарката Ганка Андреева и завеждащите отдели, изхождайки от изискванията на

Digitized by Google

Юлския пленум, споделиха някои мисли за опростяване структурата на апарата и за издигане неговата ефективност:

— За един окръжен комитет на Партията като нашия не са нужни 9 отдела. Заслужава да се обсъди въпросът за обединяване дейността на някои отдели, което ще доведе до по-голямо единство и съгласуваност в работата, ще се осигури по-системен партиен контрол и възможност на съответните държавни и други органи да изпълняват по-пълно своите функции.

Все повече се налага силите на целия апарат да се концентрират към най-важния въпрос, към основното звено. Комплексността на проблемите налага по-често да се обединяват силите на всички отдели на апарата и на другите комитети и организации за решаването му. Поради това ние прибягваме към различни общи действия — съвместни заседания на отделите, съвместно формиране на нов опит и неговото експериментиране, съвместно разработване на решения и документи, колективни проверки. Просто животът ни налага да засилим съгласуваността между отделите. Когато секретарят по организационните въпроси отива на проверка, най-често го съпровожда завеждащият селскостопанския или стопанския отдел, а когато отива секретарят по пропаганда и агитация — съответните завеждащи отдели — организационен или отраслов.

В сегашната структура на окръжния комитет основният отдел, както навсякъде, е организационният. Двата отраслови стопански отдела имат по двама инструктора. Организационният отдел е поел основните организаторски и контролни функции в партийните комитети и организации, а отрасловите отдели насочват своето внимание към основни стопански проблеми, които комитетът разработва.

Въпреки това имаме случаи в едни комитети или общини да отидат едновременно представители от различни отдели. Идеалното би било, ако един партиен работник може да осъществява всички функции. Но това не е възможно. Защото е нужна много по-висока компетентност — и партийна, и специална. За партийния работник, отговарящ за промишлеността и селското стопанство, е полезно да бъде специалист и същевременно политически работник. Но тука се сблъскваме с една трудност: случва се така, че инструкторът в отрасловия отдел, след като две години е работил в комитета, още да не владее политическия подход и се проявява повече като отраслов специалист, а не като политически работник. Докато това явление не може да се случи в организационния отдел.

Ето кое ни подтиква да обединим силите на хората от организационния и икономическите отдели по един и същи проблем или да правят съвместни проверки, или пък ги разпределяме за проверки на различни обекти.

Докато между отдел „Организационен" и отдел „Пропаганда и агитация" само се съгласуват задачите, а когато трябва да изпълняваме приетите решения в низовите звена, обикновено отиваме отделно. А често може да отиде един работник и да постави задачите и на двата отдела. Защото и събранията, и заседанията, на които участвуваме, най-често разглеждат и организационни, и идеологически или стопански въпроси и е правилно там да присъствува един работник и той да може да окаже помощ и да бъде компетентен и по едните, и по другите въпроси.

Ето такива мисли ни вълнуват сега след Юлския пленум — подчертаха участниците в дискусията.

Другарите проявиха самокритично отношение към своята практика. Без да даваха непременно окончателния изход, размишленията им навеждаха към необходимостта да се усъвършенствува дейността на партийните комитети, да се измени структурата на апарата и се доближи до сегашните изисквания на партийната работа и ръководство. **Вместо повече съгласуваност и координиране, много по-често ефективността от работата се увеличава, ако има едно звено, единно ръководство и действие.** Ще се намали и дублирането както с другите органи, така и между отделите, между отделните сътрудници.

Очевидно **без специализация не може.** Тя е задължителна и в апарата като цяло, и в отделите, и е основа на високата компетентност в работата. Същевременно правилно тук мислят и по обратната тенденция — за **необходимостта от по-широка комплексност в дейността на апарата,** която да получи съответна организационна форма — временна или постоянна, и в дейността на отделния партиен работник. Структурно това е отразено до известна степен в състава на някои от отделите. Например отрасловите икономически отдели са сведени до необходимия размер за обслужване на комитета по специалните въпроси и ръководството на промишлеността и селското стопанство. Организационният отдел пък е разширен и има в значителна степен

Digitized by Google

комплексни функции, които се допълват с единодействие с двата отдела. Но има проблеми за решаване и по тях вече се мисли. Освен необходимостта от усъвършенствуване на структурата и специализацията, за да се осигури по-широко комплексността особено в дейността на отделните сътрудници, очевидно нужно е повече грижи за повишаване квалификацията и особено за изучаване на партийното строителство. Не може в партийния апарат да работят хора без призвание за организационна дейност, за работа с хората. Затова Партията отправя изискването **в апарата да се привличат преди всичко дейци, преминали богатата житейска школа на партийната практика, изявили се като организатори и масовици. Но освен това им е нужно да знаят азбуката на своето дело, да овладеят партийната дейност и теоретически, и като изкуство.** Дейност, която може организирано да се върши в голяма степен и от окръжните комитети. Заслужава да се помисли по поставения въпрос от Петър Петров: „Не е ли правилно всички работници от апарата да преминат в началото стаж в организационния отдел?" — Уместно предложение като един от пътищата за овладяване организационното изкуство.

Научната организация на труда и повишаването на неговата ефективност обаче зависи особено много от

БЮДЖЕТА НА ВРЕМЕТО

на апарата, на отделния човек. Защото в комитета има особено съчетание на индивидуалния принос с колективното действие и те са в диалектическо взаимодействие и взаимно се обогатяват. Доколкото умело се използва трудът на всеки, дотолкова и ефектът от цялата партийна работа ще бъде по-висок. По тези въпроси се изказваха различни, дори противоречиви становища. Дискусията вървеше по две линии:

— Разпределение на времето за подготовка на документи и материали и за непосредствена организаторска работа;

— Как да се засили творческият характер на труда и приносът на всички за повишаване на ефекта от колективното действие.

Дискусионен възел в разговора за бюджета на времето на партийния работник стана една мисъл, изказана от **Христо Манджуков:**

— Когато работех в комитета преди три години, веднъж измерих работното си време за един месец. Оказа се, че само 25 на сто от труда ми е отишъл за пряката работа, останалото е употребено за странични дейности.

Танка Андреева: — През последните две години нямаме изследване за бюджета на работното време, но измеренията, които посочва другарят Манджуков, не са съвсем точни. Има много проблеми, с които се налага да се занимаваме. Апаратът затова е апарат, за да работи по възложени задачи. Естествено, такива в комитета често възникват и трябва да се изпълняват, като се изоставят предварително предвидените. Ефективно ли е времето, употребено за тази цел, или е по-малко ефективно от планираното? Тук въпросът е спорен. Изпълнението на новата задача най-често е по-важно и по-отговорно, ще доведе до по-голям резултат.

Петър Петров: — Все пак имаме странична и неефективна работа. Струва ми се, че дори ако стигнем обратната пропорция — 75 на сто от времето да е използвано за изпълнение на преките задачи, — добре е.

Както се вижда, разговорът по такъв важен въпрос имаше условен характер, защото нямаше главното — информация за фактическото състояние на бюджета на времето. Не е ли правилно с оглед на усъвършенствуване на труда на толкова висококвалифицирани работници да се правят от време на време самоснимки и да се използва това за отстраняване на недостатъци, които иначе стихийно си виреят, защото сме свикнали с тях?

Трудно може да се раздели трудът на производителен и непроизводителен с такава точност, както в материалното производство. Все

Digitized by Google

пак има някои принципиални изисквания, чието спазване увеличава неговата ефективност — **научност и целенасоченост, деловитост, оперативност, гъвкавост, близка връзка с живота, с хората, с местните кадри, простота и пресметливост във всяко действие.**

Много важен разрез на времето на апарата е **разпределението му за подготовка на документи и за пряка организаторска работа.** Това са двата големи раздела на партийния труд — за изследване и разработка на политическата линия и чертаене на насоки за изменение на действителността и за мобилизиране и организиране на комунистите и колективите за изпълнението им. При неправилно дозиране се случва апаратът или да се откъсне от низовите звена и се затвори в канцеларите, погълнат в книжнина, или обратно — да се принизи научното равнище в разработката на назряващите проблеми, да се изпадне в примитивизъм.

Пак възелът на спора завърза другарят Манджуков:

— Твърде много са заседанията и мероприятията... Окръжният комитет не се ли нагърбва с някои съвещания — по здравеопазването, по фуражния проблем и по други чисто специални въпроси? Не си ли гледат другите органи работата, или има неверие в техните възможности, та партийният комитет ни поставя задачите? Това се предава и на нас. Вместо стопанските органи се налага партийните да отговарят за някои мероприятия.

Ганка Андреева: — Повечето от изброените окръжни съвещания се провеждаха по линия на народния съвет, но поради важността им на някои бяха поканени и партийните секретари, за да са в течение по поставените проблеми. И все пак, има какво да помислим. Твърде много мероприятия приема бюрото на окръжния комитет. Може би трябва да приема само по най-важните въпроси, а второстепенните да останат в компетенциите на отделите и те да съгласуват дейността си със секретаря, който ги наблюдава.

А. Кудинов: — Значително намалихме времето, през което ангажираме партийните работници да пишат. Но все още много труд се влага в тази работа — главно в изготвяне на мероприятията.

Констатациите бяха общи, но личеше, че проблемът, както на много места, съществува.

Подсказаният изход — да се намалят мероприятията, приемани от бюрото, е полезно. Това означава всяко звено в комитета да има точно определени и разграничени компетенции, да планира и необходимите действия съгласувано с другите звена. Но може би главният въпрос е за усвояването на уменето да се подготвят качествени планове и мероприятия, в които да няма нищо излишно. Този извод изпъкна, като направихме анализ на мероприятията за изпълнение на решенията на Юлския пленум. Те бяха в такъв вид, както са предложени за разглеждане от пленум на комитета. Проектът за мероприятия в този си вид е много общ, повтаря ненужно много решения на пленума и указанията на Централния комитет, които са известни на всички. Целият обемист документ е изпълнен с общи препоръки от рода на тези: „да се организира аргументирано и широко разясняване сред комунистите и трудещите се същността на решенията на Юлския пленум"; „да се въвлекат трудещите се в управлението на производството"; „да се засили критиката", „на заседания бюрата на ГК и ПК да приемат цялостни конкретни мерки за изпълнение на поставените от Юлския пленум задачи?" Може би беше нужно комитетът да даде образец как делово и ефективно да се подемат решенията.

Повечето мероприятия са с такъв общ директивно-указателен характер. Така че предварителният проект не можеше да служи като работен документ, който да раздвижи конкретно партийния апарат за конкретна работа, а бе сбор от много общи препоръки, които след това трябва да се трансформират в мероприятия, а те от своя страна — в работни действия. Не е ли дълъг пътят на тази технология и няма ли в него известно робуване на един стил, който плоди книжността, изяжда времето за жива работа, понижава ефективността?

Digitized by Google

Останахме удовлетворени, че в този дух са били и предложенията на пленума на окръжния комитет. Но трудът вече веднъж бе вложен без особена полза. Трябваше да се започва отново работа над същия документ.

Плановете и мероприятията са организиращото начало в партийната работа. Без тях не може. Доброто планиране е майсторство. То означава да планираме и пишем онова, което е нужно, което обогатява практиката, ще създаде организираност и ред в дейността. Много неща могат да се уточняват и в деловия порядък. Писането на дълги мероприятия, включването в тях на известни уставни и други задължения и формулировки не улеснява, а затруднява работата, изяжда времето и отклонява апарата от истински производителен труд.

Главното поле за работа на апарата е непосредствената практическа дейност за подобряване на партийния живот, за проверка на изпълнението.

Интересно и полезно е поставена работата на инструкторите от организационния отдел. Неговите сътрудници са освободени от много книжнина, насочени са към творчески труд в низовите звена. Ето обобщено какво разказаха те:

— Всеки инструктор от отдела отговаря за определен комитет и за дейността на първичните партийни организации на дадената територия. Едновременно с това имаме и вътрешна специализация по проблеми. Една група се грижи за усъвършенстване работата на първичните партийни организации, друга по планирането, по проверката и контрола на изпълнението. По проблемите, за които се е специализирал, всеки инструктор работи в целия окръг — изучава практиката, извежда опит, експериментира, дава консултации, чете лекции. Когато в другите райони някои организации се интересуват от съответен опит, инструкторите, отговарящи за тях, се обръщат за помощ и консултация към специализиралия се техен колега по този проблем вътре в отдела. Така помощта е по-квалифицирана, по-ефективна и се осъществява с по-малко разход на труд. Тази специализация улеснява и работата на целия апарат, когато по всички основни въпроси на партийната работа има един работник, който вниква по-дълбоко, изучава литературата и опита на цялата Партия, а също така и опита на КПСС и на братските партии.

Ново в нашата работа е изработването на лични творчески планове, подобни на плановете на специалистите, в които предвиждаме какво ново всеки ще сътвори и приложи през годината. Това задълбочава конкретизацията, проблемността и творческата насока в работата на всеки сътрудник. Същата цел постигаме и с грижата за издигане на нашата организационна култура. За това отделяме два дни в седмицата — единият за четене, другият за поставяне на задачи и оперативна работа в комитета. По инициатива на партийната група и по съветски опит проведохме час на творчеството. Това е нещо като свободен разговор или семинар по някакъв творчески въпрос на партийно-организационната работа, който продължава по два-три часа. Един от разговорите беше за ефективността на работата на инструктора. Осигурихме и по-богата информация. Изискахме всички доклади на окръжните партийни конференции и те бяха прочетени от инструкторите, за да научат новото в другите окръзи, да съпоставят своята работа с работата на своите колеги в страната.

Разпределението на нашето време е такова, че по-добре да се свързваме с живота и бързо да изучаваме и прилагаме новото, което се ражда в практиката. По принцип около две трети от времето си употребяваме за организаторска работа в комитетите и организациите, за които отговаряме. Равнището на нашите кадри, особено в комитетите, налага да помислим за характера на нашата помощ. Главно тя отива по определени теми и проблеми, естествено и за проверка как се изпълняват решенията на комитета. Сега сме освободени да събираме сведения от несвойствена техническа работа. Това е уредено с подобряване на системата за вътрешнопартийна информация. Излишно е безцелно да се отива в комитета или организацията. Ние отиваме там, където е нужно да помогнем, да проверим инициативата, да им подскажем нещо ново, да изучим опита, да организираме консултация със съответните партийни работници и секретари. Така дейността ни придобива повече характер на проблемна помощ, отколкото на инспекция при нужда и без нужда.

Какъв да бъде обаче конкретният характер на помощта, която оказваме? — на свой ред зададоха те въпрос. — Едни партийни работници искат инструкторът да седне с тях и заедно да пишем доклада или проекторешенията, други искат само да им се подскаже къде какво ново има, да се ориентират по-добре? Кой подход е по-правилен, по-ефективен?

Добър, полезен опит. Що се отнася до характера на помощта очевидно общото е това, че не бива да се измества съответният партиен работник, да се върши работата вместо него, а да му се помага да израства организационното му умение. На един е достатъчно да се под-

Digitized by Google

скаже нещо ново и той сам ще свърши работата, с друг може би трябва да се поработи заедно, а не да се задоволяваме с общи указания и препоръки. Измененето в подхода, разрушаването на дадени навици и стереотип, за да се възприеме нов, изисква конкретна помощ, за да се извърши по-бързо този процес. Ето една важна задача на организационните работници — да помагат за измененето на подхода. Най-пряка и непосредствена помощ е нужна на секретарите на първичните партийни организации, особено на новите, на по-неопитните. Организационното умение не се създава бързо, макар че за него се изисква и вътрешна потребност, така да се каже, природно качество.

Работата на апарата по начало е колективна. Резултатът от неговия труд зависи най-вече от това, доколко дейността се организира така, че всеки да допринесе за

ПОСТОЯННО НАРАСТВАНЕ НА ЕФЕКТА

от извършената работа преди него. Как могат да постигнат това различните групи работници от комитета? Засягайки този въпрос, се опитахме да дешифрираме една от задачите, които постави Юлският пленум. Взехме за обект подготовката на решения и мероприятия и някои елементи на пряката организаторска работа.

Ганка Андреева: — За мене работата на даден сътрудник, на отдела и на секретаря е висококачествена и ефективна, когато подготвените от тях материали се приемат в бюрото и на пленумите с малки или почти без поправки. Идеалното е още инструкторът да подготви материала добре. Но зависи от документа, който ще се разработва. Ако е нов, ще се срещнат трудности и ще се положи повече труд.

Петър Петров: — Още при сътрудника готвеният документ трябва да бъде готов 90—95 на сто. Но все пак един ще употреби много повече време, за да изготви даден документ, отколкото друг сътрудник.

Г. Димитров: — Качеството на подготвения материал обаче зависи от това, доколко на сътрудника предварително е изяснено какво се изисква от него. Когато секретарят възлага на даден сътрудник да работи по някакъв проблем, трябва да му изясни добре какво иска да му се подготви.

Ганка Андреева: — Аз ще оборя този модел на работа. Ако проблемът е нов, трябва да се даде възможност на сътрудника или групата, които ще се заемат с разработката, за по-голямо творчество. Иначе те ще се стремят да задоволят изискванията и ще се намали творческото им търсене. Най-много може да им се подскаже само целта и евентуално да се посочи опит, на който да обърнат внимание. Ако се подготвя информация или отчет, указанията следва да бъдат по-конкретни.

Двете тези предизвикаха дискусия. Защото имат и плюсове, и минуси. Кое да се приеме? И реални ли са изискванията още при сътрудника даденият проблем да получи цялостна разработка 90—100 на сто? Правилно ли е на инструктора да се дава само темата и той да работи, да се рови, да търси, чете, пише и когато е вложил много труд, да получи оценка: „Нищо не си направил, започвай отново". Не е ли похабен напразно този труд? Неяснотата е един от източниците на времеядството. Нагледен е примерът с мероприятията, които са подготвили тука по Юлския пленум.

Има и обратни случаи — на инструктора се дава подробно указание какво и как да разработи. Макар и да има друго мнение или да открие други становища, които противоречат на даденото му указание, той ги оставя настрана, а изпълнява „поръчката". Макар такъв материал да се приеме и без всякакви поправки, можем ли да считаме, че този подход е правилен, а вложеният труд най-високоефективен?

Тогава? Как да се рационализира този процес?

Очевидно главният въпрос не е колко поправки ще има над проекта при преработка. Важно е научната дълбочина на предложението, дали то съдържа нещо ново, дали дава възможност на органа, който приема решението, да избере най-доброто, оптималния вариант. За да се постигне това, секретарят на комитета трябва да има още в начало-

Digitized by Google

то принос в готвещата се разработка. Този принос би могъл да бъде примерно следният — да изясни целта, да определи задачите, да ориентира във възможните варианти за решение. С други думи, да даде достатъчно предварителна информация, да насочи достатъчно хората, без да определя варианта, без да обвързва към определена позиция, което крие опасност от субективизъм. С други думи, да остави място за дискусия, за търсене, за съпоставки. Тогава той е дал добра основа и ориентация за работата на сътрудниците, за да не работят те на празен ход. Няма ли това, няма ръководно указание, формиращото начало за работа. Няма начален принос в работата и не е гарантиран непременно най-висок ефект от влагания труд.

Допустимо ли е той да не даде въобще указание? — Да, допустимо е, когато реши по даден неясен, нов или щекотлив проблем да използва известния в теорията на управлението метод на мозъчната атака. Възлага се на няколко души да дават отговор на някакъв нов проблем. Но това не може да се превръща в постоянен стил, при който ръководителят не знае или не изяснява какво иска, сътрудниците готвят каквото умеят и накрая се получава разминаване между цел и изпълнение. Ето друга причина за пилеене на труда на апарата без полза и без ефект.

Често недостатъчно подготвеният материал се връща за преработка. Рационално ли е това и докога? Да, рационално е, за да се използват напълно възможностите на работника или колектива, които първично са готвили документа. Но докато те могат да внесат нещо в него. След това вече е наложително да последва приносът на завеждащия отдела, на секретаря. Естествено е всеки да внесе нещо, да го обогати, да помогне за издигане ефекта от колективния труд. Завършеният от всички тези три ешелона материал би трябвало да е подготвен солидно. Това е една от формите на колективността в работата на апарата. Но бюрото също при разглеждането му може и трябва да го обогати — това са още 10—15 висококвалифицирани работници.

Следователно ефектът от дейността на всеки сътрудник ще се определя от това, доколко ще допринася нещо ново, ще обогатява научното изследване и разработката на проблемите и ще съдействува дадената работа да се свърши с най-малки разходи на труд.

Такъв принос в колективното дело има и при организаторската работа. Тука най-често инициативата и полето за творчество се оставя на инструкторите, а секретарите се задоволяват с представителна и политическа работа — участие в заседания, изказване на събрания, доклад пред актива.

— При нас секретарите активно участвуват в целия процес на организационната работа — дори повече пишат, повече посещават комитетите от завеждащите отдели, помагат, участвуват в залагане на опит.

Сега в комитета имаме много примери за подобно творческо ангажиране на всички работници. Най-новият е помощта, която се оказва за комплексно прилагане опита на съветската доячка Лейда Пейпс, който след това ще се изучи и внедри на базата на вече конкретизиран местен опит в прилагането му в Белица.

Изводът бе, че всеки според своето място трябва да има свой собствен ярък творчески принос в организаторската и политическата дейност на комитета: с повече и по-масови инициативи се ангажират сътрудниците, с по-сериозни и перспективни — ръководните кадри.

Накрая разговорът се насочи към

КРИТЕРИЯ ЗА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПАРТИЙНИЯ ТРУД

А. Кудинов: — Това е ефективността от мероприятията ни. Често за мерило се използва изпълнението на социално-икономическия план, но не винаги то е резултат на добра партийна работа или пък обратно — има случаи добра партийна работа да не се покрива със съответен резултат поради други, странични и независе-

Digitized by Google

щи от дадения партиен колектив причини. Може би трябва да търсим някакъв комплексен измерител — постигнати икономически резултати, ефективност, качество, производителност, боеспособност на първичните партийни организации, състояние на кадрите и пр.

Г. Андреева: — Трябва да имаме и единен критерий. Главно средство за уеднаквяване на критерия е съвместната проверка и работа. Секретарят например трябва да посещава дадена организация или комитет заедно с инструктора и като оценява, с това помага на сътрудника да се ориентира по-добре, да усвоява критерия на комитета.

Вярно е, че трудно може да се намери такъв точен измерител на ефективността на партийния труд, както в промишлеността. И все пак ефективността на труда на апарата се измерва преди всичко с политическите резултати, с други думи с конкретизацията и реализацията на партийната политика в окръга както в областта на икономиката и културата, така и в развитието на Партията, на обществените отношения, израстването на човека и неговата съзнателност, активността на партийните организации и масите в изпълнението на решенията на Единадесетия конгрес. Сега много важен измерител на ефекта от партийния труд ще бъдат качеството и ефективността на труда на всички органи на социално управление, във всички обществени сфери. Затова е важно всички работници в комитета да имат единен критерий за оценка на дейността на другите органи. Не е изключено една и съща работа при различни проверки да се оценява различно. А оценъчната дейност на висшестоящия орган е важно средство за ръководство и за регулиране дейността на другите звена в социалната система. Уеднаквяването на критерия е също важно. Но сега главното е да се постави ударението върху качеството на оценката. Най-доброто средство е познаването на партийната работа като изкуство, овладяването на партийния подход, партийното строителство, ленинските норми на партийна работа и принципите на партийно ръководство и умението да си служим с тях и разполагането с достатъчна обективна информация за всеки сектор. На тази основа вече и уеднаквяването на мярката ще бъде правилно и трайно, без влияние на субективното отношение.

За да бъде трудът на апарата висококачествен и високоефективен, е нужно разумно да се направлява. За тази цел особено са важни две условия: **предварителното предвиждане и планиране на всяка дейност, от малката до най-голямата.** Да се преценява и как най-добре да се извърши и как за това да се използва най-малко труд. Ако няколко души или дори един човек са достатъчни, да не пилеем труда на десетки и стотици. Ако може един да я свърши за три пъти по-малко време, да се постараем и другите да усвоят неговия метод, доколко не е плод само на индивидуални качества. Ако е нужно да ангажираме колектив, да не се задоволяваме с един човек. Да се подбират за всяка работа най-подходящи хора, да се преценява предварително всяко мероприятие — нужно ли е или не е нужно и как да бъде най-високоефективно. Това са все измерители с качествено съдържание, които обаче изискват конкретно решение при всеки случай. Но сега твърде малко се запитваме предварително колко труд ни е нужен и това е причина или за разхищение, или за ненужно пестене времето на апарата.

Второто условие, пак като черта на стила, да влезе следното изискване: **след всяка работа да се прави критически самоанализ доколко тя беше ефективна, доколко правилно бе организиран и използван трудът.** Защото няма по-добър начин за саморегулиране на дейността от този критически разбор и от откриване на подсказаните изводи от самата практика. Ако се вземе практиката на окръжния комитет за снемането от отчет изпълнението на приетите решения, такава оценка не е станала стил. По-скоро в случая се върши една техническа работа — да се премести регистрационният картон от неизпълнените при изпълнените мероприятия. Това санкционира секретарят. А правилно е то

Digitized by Google

зи въпрос да се решава от органа, който е приел решението, след като изслуша оценка и изводи за получения резултат. Това е и принципиалното, научното. В края на краищата въпросът опира и до използването на критиката и самокритиката. Не рядко апаратът остава извън тяхното поле. А ако не се използват те, трудно ще се усъвършенствува работата му.

По време на беседите се опитахме да направим разбор каква е ефективността от наскоро проведения пленум, на който са се отчели директорите и партийните работници от някои предприятия и клонови стопанства, неизпълняващи производствените и икономическите задачи.

В подготовката на тази точка от пленума са участвували освен докладчиците (и онези, които са им помагали в изготвянето на отчета) и групи за съдоклад от партийния апарат. По груба преценка за 7—8 отчитащи се са били нужни около 100 човекодни за подготовка на отчета и близо толкова на съдокладчиците. Какво допринесе този труд за реално изменение на състоянието на нещата в предприятията, които не изпълняват плановете си.

Окръжният комитет правилно постави на първо място контрола. Не да свърши вместо стопанските кадри предстоящата работа, а да изисква те самите да се отчетат защо не изпълняват плановете и да докладват как ще излязат от затрудненията. Задачата им бе разяснена лично от завеждащите отдели на окръжния комитет и след това в навечерието на пленума от първия секретар другаря Георги Кардашев. Те си изготвиха отчета по съвест, без помощ и без каквато и да е корекция. Явиха се пред пленума, така да се каже, такива, каквито са, без подправка. А мнението на комитета бе изразено в съдокладите, също подготвени и прочетени, без оглед на впечатленията, които биха направили отчитащите се. На преден план излезе оценката на способността на кадрите да разгледат самокритично своята работа и да намерят решение на своите проблеми.

Така е поставена задачата. Ето и изпълнението:

В отчетите изпъква стремежът на някои кадри да поукрасят своята работа и да омаловажат недостатъците и слабостите, да ги обяснят с обективни причини. Поради това отчетите и съдокладите в повечето случаи са на противоположни позиции. Най-характерен е случаят с отчета на директора на второто по големина в окръга предприятие месокомбинат „Родопа" Г. Кънев. Въпреки патетичното позоваване на Юлския пленум, той вместо самокритичен анализ твърде обемисто се хвали за постиженията, накратко сочи някои недостатъци и декларативно с едно изречение казва, че за тях и той носи известна вина и толкоз. Изходът не е посочен. Така той се разминава с добре поставената и изяснена задача и се отклонява от нейното изпълнение.

Съдокладът на комитета е критичен, със сериозен анализ на недостатъците. По наше мнение и той стига до констатации, без да чертае изход как да се излезе от създаденото положение.

Директорът е наказан.

С неговия отчет, със съдоклада и с решението на пленума е запозната първичната партийна организация в предприятието. Пленумът бе проведен наскоро и се очакваше тепърва да се чертаят мерки за изпълнението на плана в самото предприятие.

А сега: каква е ефективността?

Може да се помисли, че вложеният труд не е дал непосредствен резултат. От гледна точка на политическия подход резултатът е голям — даден е урок на кадрите да самоанализират дейността си критично, да не търсят аргументи за оправдание, а резерви за подобряване на работата. Правилно е намерено мястото на комитета като политически ръководител, орган, чиято грижа са преди всичко кадрите, взискателността към тях. Дотук всичко е много добре.

И все пак възниква спор, не трябва ли да се осигури и по-реален пряк резултат и как? Да, можеше. Можеше, ако кадрите бяха подходили правилно, ако и проверяващите групи по-непосредствено бяха помогнали за по-бързо решаване на въпросите. Партийната проверка не

Digitized by Google

е инспекция, тя е едновременно и помощ. Някои неща са подсказани при тези проверки, но са малко.

В Силистра се запознахме с един документ, който не често се среща в партийните материали — самооценка на бюрото. Макар в нея да не изпъква критичният самоанализ и да надделява положителното, тя е добър опит за обобщаване на своята практика. Отчетено е усъвършенстването в дейността на бюрото. Намалена е заседателщината. То се събира веднъж месечно и обсъжда обикновено по два основни материала. Засилена е същевременно връзката с масите и творчеството в дейността на комитета. Често ръководните кадри са сред колективите. Образец на деловитост е работата с механизаторите — където наистина е намерен механизъм на системна организаторска, възпитателна и оценъчна работа за качеството и приноса на всеки механизатор, което е издигнало и съзнателността и отговорността им. Направени са изводи, че е нужно да се засили проверката на изпълнението и помощта на низовите звена.

Много ценно е решението, с което в конкретна партийна работа са ангажирани всички членове на окръжния комитет — да участвуват във временни групи за проверка на изпълнението на определени решения и за подготовка на документи, помагат на партийни организации в подготовка на събрания и заседания, в цялата организаторска работа, за разясняване на решенията на пленума и пр.

* * *

Очевидно сега е много важно да се постави въпросът: „Рационално ли използваме труда на партийния апарат?" Защото нашата партийна работа може да бъде вдъхновена, боева, настъпателна, всеотдайна . . . Но в последна сметка тя се измерва с крайния резултат. Повелята на времето, синтезирана в решенията на XI конгрес, е да се повишават ефективността и качеството. И то не само в производството. А навсякъде, във всичко. На първо място в партийната работа. Тя да бъде образец на рационалност, на научност, на високо качество и ефективност.

Мероприятията на окръжния комитет за изпълнение решенията на Юлския пленум са насочени главно към другите органи и звена. Това е необходимо. Но дваж по-необходимо е да се направи критически анализ на работата и приноса на апарата, от чиято дейност ще зависи как ще се реализират те. Затова ценна е инициативата на бюрото на окръжния комитет от 30 август т. г. след събранията на първичните партийни организации и заседанията на партийните комитети разговорът да се пренесе в апарата. Ще се състои подробна самооценка на стила на бюрото, за да се усъвършенствува дейността му съобразно изискванията на Юлския пленум, а след това ще се състои разговор с участието на целия партиен апарат и първите секретари на партийните комитети, където основната тема ще бъде: как да се повишат качеството и ефективността на работата на партийния работник. Очевидно един подробен критически разбор на стила, на използването на труда на апарата, на комитета като цяло, на секретарите, на всеки сътрудник, на всяко мероприятие и дейност ще даде възможност да се усъвършенствува неговата дейност и се повиши резултатът. Полезно би било този метод на самоусъвършенствуване да стане постоянна или системна практика, защото само така ръководният партиен орган ще се саморазвива и обогатява, за да бъде за пример на всички други звена на организираност, висококачествена и високоефективна работа, да бъде на висотата на изискванията на политически ръководител.

Digitized by Google

ВРЪЗКА ЖИВА, НЕПОСРЕДСТВЕНА

Апаратът има особено важни функции в осъществяването на връзката между ръководните партийни органи и основните клетки от организма на Партията — първичните партийни организации. Каквито и решения да взема местният партиен орган, те в една или друга степен ще засягат първичните организации, отделните комунисти. Един градски или районен комитет е политически орган. Той направлява цялостния политически, стопански и културен живот на неговата територия, но го направлява с политически средства и методи, без да регламентира, без да изземва функциите на другите стопански, административни и обществени органи и организации. Даже когато разглежда един на пръв поглед стопански проблем, той не може да не оцени политическата работа на първичните организации.

Обикновено, когато стане дума за работата на местните партийни органи с първичните партийни организации, тя се свързва с апостолската роля на инструктора, на партийния функционер, на професионалния политически работник, който отблизо наблюдава, помага, влияе върху тяхната дейност. В практиката са познати и такива форми като комплексни проверки, широко участие на пленарните състави в живота на организациите, отчета на първичните организации пред бюрата на по-висшестоящи партийни органи, изработват се различни методики за разпространяване и обогатяване на положителния опит, за набиране на информация и т. н. Главен организатор и бихме казали творец на тези форми са работниците от партийния апарат. Те изпълват с конкретно съдържание всяка от тях, от тях зависи дали приетата форма ще помогне действително да се постигне предварителният замисъл, дали ще доведе до по-високо качество в партийната дейност или само ще се хлъзне по повърхността на процесите, без да разкрие противоречията в тях, без да ги измени.

Когато се възприема определена форма на работа, именно апаратът е онзи фактор, който преценява предварително ефекта от нея. Още в замисъла би трябвало да се заложи максималната ефективност, да се предвиди отражението й върху партийната практика.

* * *

Разговорът ни със секретаря по организационните въпроси на градския комитет на Партията в Самоков Н. Николов имаше за него самия смисъл на една равносметка, равносметка критична, в която той търсеше повече недостигнатото, онова, което трябваше да се прави в бъдеще. По какви пътища се осъществява връзката на комитета с ППО, в какви форми се проявява тя? — Един въпрос многопланов, богат, който едва ли може да се изчерпи в една беседа. На кои моменти от работата на комитета в това направление Н. Николов спря вниманието си? Съставът на работниците в организационния отдел е малък. Един завеждащ отдел, един инструктор и завеждащ методическия кабинет. Сто и три са организациите на подчинение на комитета. Естествено е връзката с тях да се постигне с широкото участие на членовете и кандидат-членовете на градския комитет. Стремежът на апарата е те да бъдат все по-близо до живота на организациите. Доколко фактически се реализира този стремеж, каква е степента, качеството на тяхното участие? Оценката на секретаря е следната:

Digitized by Google

— За съжаление все още някои се опитват да помогнат в подготовката на събранията на организациите, а други само присъствуват.

Оказа се, че тази втора група, която само присъствува, е толкова голяма, колкото и първата. На практика това означава, че формално в някои организации отива представител на комитета, но неговата роля се ограничава с това — да регистрира определено състояние, върху което той не влияе, което не изменя.

— Нашата цел е — продължи Н. Николов — сега да ги накараме да присъствуват, а след това изискванията ни ще станат и по-големи.

Това „само да присъствуват" е малко трудно да се възприеме. Защо да се създава навик само да се присъствува. Първичните партийни организации очакват от представителя на комитета оценка, очакват да видят къде грешат, очакват съвет как да постъпят, какъв подход да възприемат.

В градския комитет е въведена практика неговите членове, присъствувайки на събрания, да попълват сведения за него. Това е бланка от една страница с няколко въпроса. Потърсих между тях не само количествени, но и качествени показатели. Единственият от тях бе формулиран така: „Каква е преценката Ви за качеството на събранието?" Оказа се, че отговорът е обикновено едно безпристрастно „добро". Наистина най-лекият отговор, който насочва успокояващо оценката към златната среда. Тези сведения след това се обработват в комитета, създава се мнение за равнището на събранията в градската организация. Но не можем да не си зададем въпроса дали картината, която очертават тези сведения, е реална, картина, която ражда проблеми.

Разбира се, резултати от набирането на тази информация има. Количествените показатели също подсказват накъде е необходимо да се насочи вниманието. Оказало се например, че в „Самоковска комуна" редовно само 50—60 на сто от комунистите присъствуват на събрания. Различният сменен режим не създава други възможности. За градския комитет е станало ясно, че са необходими промени в партийната структура.

До по-добри резултати за първичните организации довел самият факт, че на тяхно събрание ще присъствува представител на градския комитет. Това респектира. От друга страна каквато и да е степента на тяхното участие, членовете на градския комитет са по-близо до живота на първичните организации, което обогатява организационния им опит и култура. С по-голяма компетентност и познаване на процесите те могат да участвуват в заседанията на комитета.

Една гаранция, че тази форма в бъдеще ще повишава ефективността в работата на градския комитет, ще заздравява връзката между ръководния орган и първичната партийна организация е периодичната шестмесечна равносметка на участието на членовете на комитета в тази дейност. Но съвсем необосновано и тук се промъква известен либерализъм в оценките, в критериите. Отново на преден план излиза формален признак: „Държим сметка преди всичко на това, дали са присъствували. След това на начина на участието."

Вероятно изискванията към начина на участието все повече ще растат. Защото фактически от него зависи резултатът от тези контакти. Той води до положителни изменения във взаимовръзката ръководен орган — първична партийна организация.

Една форма, която според работниците на градския комитет допринася особено много за заздравяване на тази взаимовръзка, е така наречената „паспортизация" на първичните партийни организации. В добре обзаведения партиен кабинет в сградата на градския комитет са подредени папки на първичните организации. Те съдържат една най-обща характеристика — броя на комунистите, планове на организацията, партийните поръчения, производствената програма и някои други

Digitized by Google

Наистина един паспорт за предварително запознаване. Но би било много добре, ако тази характеристика съдържаше и най-доброто от работата на комунистите в тази организация. Тогава тези папки биха станали добра основа за разпространение на положителния опит. Може би това е едно от основанията те да съществуват. Защото така както се изготвят, могат само повърхностно да информират госта или този представител на градския комитет, който все още не е запознат с работата на организациите.

Тук възниква и един такъв въпрос. Паспортизацията на ППО е съветски опит. Прилага се в Московска област, но там характеристиката е по-разнообразна. Не случайно тя е наречена динамична и отразява изменения, които настъпват в един партиен колектив, неговите сполуки, най-доброто от практическия му опит.

— Ние нямаме възможност да изготвим такава характеристика — споделиха в градския комитет. — Това изисква огромна работа.

Тогава защо възприемаме един замисъл, без да го реализираме докрай. Самият замисъл се осакатява до известна степен. Същината му се променя. А резултатът от това не е в полза на партийната работа.

Ако съдържанието на тези папки е по-богато, тогава интерес към тях ще проявяват и секретарите на първичните организации. Те и сега могат да се запознаят с плана за работа, с възложените поръчения. Но все още не е създаден навик за това. Все още те не идват в уютния добре обзаведен партиен кабинет, който предлага условия за творческа работа, литература по определен проблем, среща с работниците от апарата.

Говорейки за връзката между апарата и ППО, трябва да споменем, че тя се осъществява главно чрез полуденя на партийния секретар. Но не можем да не се съгласим, че това е форма за инструктаж, за указания, за обучение. Една хубава практика, която по думите на секретаря на градския комитет е малко занемарена, са тъй наречените димитровски петъци. На тях партийни ръководители се срещат с трудови колективи, с комунисти, отговарят на всички въпроси, които ги вълнуват.

В своите заседания бюрото на градския комитет също в една или друга степен разглежда дейността на ППО. Но един поглед върху решенията от заседанията показва, че тях главно ги задължават да правят преглед по определен проблем, по който градската организация е замислила мероприятие. Първичните партийни организации влизат в заседанията дотолкова, доколкото се утвърждават техни решения за изключени или наказани комунисти.

* * *

В Кирковски районен комитет на Партията, когато стана дума за връзката на апарата с първичните организации, вниманието се насочи преди всичко към ролята на инструктора и на другите щатни работници на комитета.

— На нашите секретари не им е безразлично кой ще присъствува на тяхно събрание — ни каза първият секретар на комитета Иван Ванев. — Някои от тях държат непременно представител от щатния апарат на районния комитет да посети тяхно събрание или да се запознае с работата на организацията.

Това е обяснимо. Работникът от апарата има голям политически и организационен опит, висока компетентност. Но физически е невъзможно инструкторите да бъдат единствената жива връзка с партийните организации. При сегашното разпределение на работата само инструкторите от организационния отдел отговарят за работата на ор-

Digitized by Google

ганизации. Някои от тях като например Александър Костов имат 53 организации, Мария Дамова — 71, Вера Димова 37 и т. н. Какъв е изходът? Мнението на другаря Иван Ванев е следното:

— Въпреки че отдавна полагаме усилия, все още не сме направили изборния орган постоянно работещ, постоянно действуващ. Ако сме реалисти, ще признаем, че все още районният комитет като изборен орган действува от пленум на пленум и разбира се, при някои по-важни събития. Например събранията за Юлския пленум. Ако всеки член и кандидат-член на районния комитет има възможност да вземе по две организации и постоянно да наблюдава тяхната дейност, да им помага, тогава връзката с ПНО ще бъде по-здрава и което е по-важно — по-действена, по-ефективна

Всичко това опира до умението на отделите, на апарата да ангажират в подходящи форми широк районен актив и същевременно да повишават политическата култура на своите сътрудници, да формират у тях качества, които са необходими на професионалния политически работник.

В Кирковски районен комитет на Партията правят твърде сполучливи опити в това отношение. Отделите организират предварителни обсъждания на програми и мероприятия, изясняват становища и виждания, оценяват сполучливия подход, постигнатия резултат. И докато отделите „Организационен", „Пропаганда и агитация", „Изкуство и култура" все повече увеличават броя на нещатните инструктори, стопанските отдели формират комисии и др., които извършват компетентни проверки, помагат на изоставащите колективи.

Говорейки за усъвършенствуване на връзката между ръководния партиен орган и първичните партийни организации, др. Иван Ванев обърна внимание на една твърде съществена страна.

— Струва ми се, че много рязко разграничение между отделите на комитета не трябва да съществува. Не мога да приема такъв представител на ръководен партиен комитет, работещ в стопански отдел, който се интересува в един колектив само от проблемите например на транспорта. Често наши работници отиват направо при стопанските ръководители, в директорските кабинети и съвсем забравят, че са представители на партиен орган. Те разгръщат таблици, искат мероприятия, гонят цифрови резултати. Дейността на първичната организация за тях е нещо, с което се занимава единствено организационният отдел. Целият партиен апарат, инструкторите от всички отдели трябва да отговарят за партийни организации, да наблюдават тяхната дейност, да влияят върху тях. Всеки от тях да има и проблем, направление, в което да се специализира, да бъде компетентен. По този начин ще обвържем по-тясно организационната с идеологическата и стопанската дейност, ще създадем единство в критериите, ще издигнем на по-високо равнище ролята на политическата работа.

В Кирковски район твърде сполучливо прилагат отчета на организациите пред бюрото на комитета. Такава бе и една от препоръките на Великотърновското съвещание — партийните комитети системно да изслушват отчети и информации по работата на ПНО. Тези своеобразни срещи на бюрото на районния комитет със секретарите на първичните организации не са само форма на постоянна връзка между тях. Със своите оценки, със своя подход, със своите критерии членовете на бюрото издигат политическото мислене, политическото умение на низовите партийни ръководители. Обикновено не се отчита една, а няколко организации по един проблем. Разбира се, подборът не е случаен. Стремежът е да се съчетае слаба, средна с много добра работа в определено направление. Секретарите предварително подготвят критични информации — самооценки. Главното е разговорът, който става в бюрото на

Digitized by Google

комитета. Целта е да се издигне равнището на изоставащите. Да се обогати, обобщи най-добрият опит. Издигането на политическата и организационната култура на секретарите става непосредствено чрез строгия критичен анализ на работата им, чрез разкриване опита на най-добрите.

Особено важно е, че проблемите, по които стават тези отчети, не са общи, а напротив, достатъчно конкретни, за да може действително да се достигне до същността на работата. Например обсъдено е участието на комсомолците в управлението на предприятието, работата с партийните поръчения, как организират изпълнението на приетите решения, организацията на устната пропаганда и т. н. Това е своеобразно разкриване на възприетата методология в партийната работа, оценка на прилаганите средства за постигане на определена цел. Обсъждат се и подходът, и ефектът от извършеното.

Много често на тези заседания се раждат проблеми, които надхвърлят рамките на отчитащите се организации. Поражда се необходимост в определено направление да се преоцени дейността на всички партийни организации на територията на комитета.

На заседанието си от 31 март 1976 година, след като обсъждат отчетите на секретарите от партийните бюра при автомобилното предприятие „Земляне", научноизследователския институт „Водоканалпроект" и Главно управление на пътищата за участието на комсомолците в управлението, се взема и следното решение:

Задължава партийните комитети и партийните бюра на всички организации в района да извършат преглед на изпълнението на партийните и държавните документи, регламентиращи участието на младежта в управлението на обществените, стопанските и държавните органи.

На основата на резултатите от прегледа да се организира районно съвещание със стопанския и партиен актив за създаване на по-добри условия за участие на комсомолците в управлението.

Тези решения добре илюстрират въздействието на отчетите върху ръководните функции на партийния комитет. Задълбоченият критичен подход към работата дори само на три организации е достатъчен, за да се открие назрелият проблем в организационната практика.

Под формата на отчет всяка година се анализира дейността на повече от сто първични организации. А това съвсем не е малка цифра. В една или друга степен в тези организации ще настъпват съществени промени, оценката затвърдява положителните страни, става основа за отстраняване на недостатъците.

* * *

Една от съществените функции на партийния апарат е да контролира изпълнението на решенията на ръководните органи. Едва ли има заседание на бюро или пленум на районен или градски комитет, в решенията на който като изпълнители не са записани партийните секретари или първичните организации. Цифрата на тези решения е твърде голяма. Какви са реалните възможности на апарата да контролира изпълнението на тези решения? Отговорът не би бил много труден, ако се задоволим с такова обяснение: „Всички решения се водят на отчет от съответните отдели и се отчита тяхното изпълнение".

Тук би трябвало да направим известна уговорка. Не става дума за контрол по телефона или чрез сведение, а за това апаратът чрез своите работници, със своя актив да наблюдава процеса на изпълнението на решението. А той започва от конкретизирането на общото за районната организация решение в специфичните условия на определения партиен колектив и завършва с оценка на действителния успех от изпълнението. Процесът така да се наблюдава, че винаги когато се

Digitized by Google

появят отрицателни тенденции или причини, които заплашват крайния резултат, апаратът да се намеси, да помогне, да възстанови равновесието.

Всичко това изисква една съвършена организация на изпълнението, която сега едва ли е по силите на апарата на комитетите. Неговите работници отделят повече време да поставят задачи, да инструктират и по-малко да следят хода на изпълнението. Периодично се използват различни групи, комплексни проверки и др., които правят преглед на състоянието на определен проблем. Но това са проверки, които констатират определено състояние. Те могат да установят дали едно решение е изпълнено или не и по-малко да се намесят в процеса на реализирането му, да умножат факторите, които ще се отразят благоприятно върху крайния резултат.

В Кирковски районен комитет на Партията в София паспортизацията на ППО, за която стана дума вече, има и друго предназначение. Чрез нея се контролира изпълнението на решенията, отнасящи се до съответните организации. Паспортите се изготвят от инструкторите, които имат най-добри възможности по-непосредствено да наблюдават процеса на изпълнението. Ако паспортите на ППО служат на този действен контрол, то те наистина оправдават съществуването си. В някои комитети за важни решения се откриват специални папки, които съдържат всички материали, отразяващи хода на изпълнението — резултати от проверки, констатации на комисии, мероприятия и т. н. Това дава възможност да се прави анализ на изпълнението, да се видят реалните резултати от него.

* * *

Връзката между ръководните партийни органи и първичните организации е богата, многопланова. Но каквито и форми да я изтъкват, нейната здравина в крайна сметка има няколко основни измерения:

— Успява ли ръководният орган добре да опознава състоянието в първичните организации и да изгражда своята дейност върху реална, вярна, точна картина на тяхното състояние?

— Чувствува ли ППО помощта на ръководния партиен орган, достигат ли неговите решения в най-подходящите форми и по най-кратък път до тях, учи ли ги той на политически подход, усъвършенствува ли техния стил и методи на ръководство.

Връзката между ръководния партиен орган и ППО се осъществява чрез решението на бюрото или пленума, в полуденя на партийния секретар, чрез различни съвещания с партийния актив, инструктажи и т. н. На второ място тази взаимовръзка съществува благодарение на живата непосредствена работа. Тук влизат посещенията на инструктора, срещата на отговорни партийни ръководители с първичните организации, посещения на събрания и заседания, срещи с комунисти, разговори за предстоящите събрания и неговите проекторешения и т. н. В тези срещи, контакти и разговори най-добре може да се поговори за определена задача, която стои пред градската или районната организация, да се контролира фактическото изпълнение на решение, да се изучи истинската атмосфера, да се почувствуват пулсът и настроението на работниците и комунистите, да се повлияе върху подхода, върху стила на секретаря и бюрото.

Какво е съотношението на тези две направления в работата на партийния апарат с първичните организации? Понякога не се ли увличаме твърде много в набиране на сведения, изготвяне на методики, бързи инструкции по телефона, подготовка на различни изследвания за сметка на възможността непосредствено да се стигне до комунистите, до партийните бюра. И на второ място не робуваме ли понякога на

Digitized by Google

възприетата форма, на утвърдения начин, без да отчитаме достатъчно какъв ще бъде резултатът, как ще се отрази той върху партийната дейност.

Наскоро бюрото на окръжния комитет на Партията в Благоевград организира среща със секретарите на първичните партийни организации. Тя се възприе добре от всички присъствуващи. В своите изказвания те изразиха задоволство от проявеното внимание към тях. Множина бяха наградени.

Ролята на срещата бе да се отдаде признание на труда на секретаря, но и в същото време да очертае големите отговорности, които стоят пред първичните партийни организации за изпълнение на решенията на Юлския пленум. В своето изказване първият секретар на комитета Иван Сакарев изтъкна, че критичната и самокритична обстановка на събранията за пленума, активността и дълбокото удовлетворение, с което се приеха неговите решения, трябва да прераснат в енергия, в организация, в действие за тяхното претворяване в живота. А всичко това изисква промяна в подхода, в критериите, във взискателността на първичните организации и комунистите.

Ако трябва да преоценим ефективността на тази среща, то тя ще дойде от повишеното самочувствие на секретарите, чийто труд се оценява и импулсира, ще дойде от замисъла на бюрото на окръжния комитет да насочи вниманието на секретарите към практическата работа за изпълнението на юлските решения, от стремежа му да подскаже подходящи форми, методи, средства за това.

Добрият резултат, по-високият ефект винаги са свързани с творческо дирене, с умението от многобройните начини да се избере оптималният, този, който ще развива активността и самодейността на комунистите, ще създава простор за инициатива и творчество в тяхната дейност.

Лиляна КАНЕВА

ДЕЛОВИТОСТТА

Едно от главните, бих казал, определящи условия за ефективност от работата на партийния апарат е деловитостта. Като стил на управленческа и ръководна дейност, деловитостта по определението на съветския учен В. Г. Афанасиев е умението рационално, с най-голям ефект да се използват наличните ресурси в полза на обществото, колектива и всеки отделен човек, да се осигури нормално функциониране на предприятията, колхозите, учрежденията, умението без излишен шум да се организира работата. В социалистическата деловитост откриваме синтез на професионално майсторство и политически подход към проблемите. Деловитостта е научна организация на труда, специална подготовка, дисциплина и самодисциплина, политическо съзнание и отношение, постоянен контрол и взискателност.

Деловитостта е характерна, основна страна на ленинския стил на работа и ръководство. Тя взаимно се обуславя с останалите негови черти — научност в подхода, принципност в действията, колективна и лична отговорност, критичност и самокритичност, контрол, проверка и взискателност в работата и ръководството.

Нашата задача е не да изясняваме и обобщаваме като цяло степента на реализация на ленинския стил на работа в нашето ръководство. Ще посоча само някои моменти от деловитостта в работата на партийния апарат в градския комитет на Партията в Смолян.

Digitized by Google

За нас деловитостта се изразява преди всичко в оперативността, с която се решават задачите. Това предполага да се премахват излишните звена, удължаващи веригата — подготовка и вземане на решение, както и в организацията за неговото изпълнение. Известно е от практиката, че една задача може да се реши бързо, качествено и резултатите да са по-добри. И обратно — тя да се проточи, да се правят ненужни проучвания, изследвания, писане на излишни информации, доклади, оценки и изпълнението да закъснее.

Сега нашите усилия са насочени именно към това — за всяка задача да се създава необходимата организация за нейното оперативно решаване. Анализът на числения и качествения състав на градската партийна организация, направен в началото на настоящата година, показа някои неблагоприятни тенденции. Абсолютно нараства броят на работническата класа, а относително намалява броят на новоприетите членове в Партията от работнически произход. В новоизграждащите се заводи и в отделни отрасли на градското стопанство партийното ядро е недостатъчно. Приетите членове на Партията в продължение на 4—5 години постоянно намаляват, а населението в града се увеличава. Възникна въпросът как по-бързо да се измени това състояние. Определихме производствените звена и населените места, където се налагаше да се измени състоянието. Част от партийния апарат по-отблизо, по-непосредствено помогна на партийните организации. Без излишни съвещания, докладване и прочие в скоро време нещата се промениха. Първичните партийни организации заработиха по-активно, конкретно и резултатно. Само през първото полугодие на настоящата година броят на приетите в Партията достигна броя на приетите за цялата минала година. Над 95 на сто от тях са млади работници и специалисти, заети в сферата на материалното производство. В ППО се съставиха конкретни програми за участието на актива в подготовката за приемането на комунисти. Към ГК на БКП се изгради комисия от нещатни сътрудници, главно от активни борци против фашизма и капитализма, в помощ при проучването на кандидатите. Посочвам този пример, защото не за първи път е правена констатация на подобни недостатъци в нашата работа, но сме се задоволявали само да разгледаме проблема в бюрото, да се приеме съответно решение, в което общо се задължават ППО да подобрят своята работа в това направление, без да се действува оперативно. По-нататък всичко зависи от инициативата на партийните секретари, а апаратът оставаше малко настрана от организацията на изпълнението.

В подготовката за Единадесетия конгрес на Партията бюрото на ГК на БКП обяви предконгресните дни за ударни. Политическият лозунг трябваше да се превърне в конкретни дела. Ролята на апарата в това отношение стана по-голяма. Членовете на бюрото на ГК и неговият апарат конкретно отговаряха за отделни предприятия и производствени звена. Всеки от тях имаше за задача да проучи на място конкретните условия и възможности за разкриване на допълнителни резерви и да вземе непосредствено участие за активизиране на комунистите, за създаване на необходимата организация на труда и производството, за разгръщане на социалистическото съревнование.

Преди известно време получихме сигнали за сериозни недостатъци в общественото обслужване в града. Зареждането на магазините не ставаше редовно. Беден асортимент на закуски, пропуски в организацията на градския транспорт, мудност в решаването на редица благоустройствени и хигиенни въпроси и пр. За отстраняването на тези слабости трябваше бързо да се действува. Не биваше да се губи време. Този път обсъдихме проблема на заседание в бюрото, не така както е прието в досегашната практика — писане на доклад, вземане на директивно задължаващи решения и пр. Оперативно възложихме на от-

Digitized by Google

говорни ръководители да решат някои неотложни задачи и да разработят конкретни практически програми по видовете услуги. В бюрото на ГК тези „комисии" докладваха не за състоянието, а какво е направено за подобряване комплексното обществено обслужване. Фактически направихме и партийна оценка за работата на кадрите и органите в решаването на тази важна задача и за ефективността от приетите мероприятия. Бързо бяха отстранени някои пропуски в организацията на работата в производствените, търговските предприятия и обслужващите звена. Резултатите не закъсняха.

Посочваме тези примери, за да подчертаем, че сега в работата на апарата на ГК деловото решаване на проблемите има определящо значение. Задачите са определно ясни. Те са определени от конгреса и пленумите на ЦК на БКП, залегнали са в годишния и петгодишния план на градския комитет на Партията. Нашата цел е колкото се може по-делово и ефективно, без протакане те да се решават. Нужна е висока организираност, оперативност и конкретност в подхода по всеки проблем.

* * *

Друга важна страна на деловитостта е **качеството** на извършената работа. Деловитост — това още не значи качествено изпълнени задачи. Често пъти за деловитостта се съди по броя на изпълнените решения за определено време. Ние считаме, че това е недостатъчно и неточно. Деловитостта не може да се оценява само по броя на изпълнените решения, а преди всичко по качеството на изпълнението, по резултатността от тях. Оценката на деловитостта само по броя на проведените мероприятия или решения е технократичен подход, противоречащ на социалистическата деловитост и партийния стил на работа. А в практиката често пъти основен критерий за деловитост и ефективност са количествените показатели. Обикновено в отчетните доклади на първичните партийни организации и партийните комитети не се прави анализ на това какви резултати са постигнати, а се изтъква преди всичко количествената страна на организираните и проведени мероприятия. Това явление в не редки случаи се стимулира и от апарата на градския комитет, когато вместо оценка на ефективността от дейността на партийния комитет и първичните партийни организации отчитаме колко решения са приети, колко от тях са изпълнени или неизпълнени. На тая основа правим съответните организационни изводи, а на базата на тях приемаме нови и нови решения, провеждаме излишни съвещания и заседания, губи се ценно време. Не отричаме необходимите етапи за взимането на решения и тяхното изпълнение. Но главното си остава какво сме постигнали с проведеното в живота мероприятие. Това е критерият за оценка на деловитостта в работата на партийния апарат. В противен случай се въртим на празни обороти.

За да има ефект от дейността на партийния апарат, неговите работници повече от времето си трябва да прекарват в ППО, сред хората. Това дава възможност да се оцени как се възприема партийната политика, какво е отношението им към решаваните задачи, а също и тяхното настроение, активност. Само тогава могат да се откриват верните пътища за по-нататъшната наша дейност. Защото във фактите на ежедневието пулсира партийната правда. Социалистическата деловитост е атмосфера, поле за изява на човека, възможност за неговото развитие и израстване. В непосредствената близост на партийния апарат до живота на ППО и трудовия колектив може да се разбере най добре какво е „стигнало" до хората, как са възприети партийните решения, до каква степен е разбрана партийната правда и доколко тя

Digitized by Google

е станала основен двигател за активно участие на комунистите и трудещите се в претворяване на партийната политика в живота.

Сега усилията на апарата на градския комитет са насочени към засилване на ежедневната връзка с ППО. Всяко решение, отнасящо се до комунистите и трудовите колективи, бързо се разяснява пред тях, за да получи широка гласност. Работниците от апарата на комитета отговарят за правилната организация за неговото изпълнение. Първичните партийни организации в Строително-монтажния комбинат не се занимаваха отблизо с ръководството на социалистическото съревнование. Изоставахме с прилагането на почина на Николай Злобин. Лоша бе трудовата дисциплина сред някои строителни бригади. Строителната техника не се използваше достатъчно. Бюрото на ГК на БКП възложи на отделите „Стопански", „Организационен" и „Пропаганда и агитация" да помогнат за отстраняване на тези недостатъци. Две групи от партийния апарат в продължение на 7—8 дни се запознаха с работата на ППО в това направление. Състояха се разговори с почти всички работници. В резултат на това нови три бригади заработиха по Злобински, подобри се дисциплината, повиши се производителността на труда на строителните работници. Такъв подход възприехме и с останалите ППО и по други въпроси. В градския комитет на БКП се получи информация, че отделни комунисти на отговорна работа нарушават партийната и трудовата дисциплина, за прояви, които говорят за използване на служебното положение за лично облагодетелствуване и други прояви, несъвместими със социалистическия морал. В разговор комунистите изразиха неверие в силите на партийния комитет и ППО да се „справят" с тези ръководители. Това съмнение бе породено от липсата на оперативност, бързо да се реагира на всяка противоречаща на партийния морал проява. Време минава, нещата „загниват", комунистите губят вяра. В помощ на ППО се притекоха работници от партийния апарат на ГК. Поведението на тези комунисти ръководители бе разгледано в ППО. При обсъждане на клеветническото поведение на К. П. в ППО при ДСО „Търговия на едро" от 26 комунисти 16 с чувство за висока партийна отговорност осъдиха поведението му и с пълно болшинство решиха да бъде изключен от редовете на Партията. Голяма активност проявиха и комунистите от ППО при Комплексната опитна станция по животновъдство, които обсъдиха поведението на главния зоотехник. Подобни примери не са единствени. Резултатът от деловитостта в работата на партийния апарат е да виждат и бързо да поставят на обсъждане проблемите в ППО, да повишават активността им, да укрепват тяхното единство и сплотеност.

Голямо внимание обръщаме за деловитостта в подготовката на пленумите, заседанията на бюрата и съвещанията с партийните секретари и актива. В тях участвува целият щатен апарат и голяма част от нещатните инструктори и актива към ГК. Извършват се комплексни проверки, предварително се обсъждат и решават със стопанските и административните органи и ППО редица задачи, без да се изчаква заседанието на бюрото. Ние считаме, че това е добра основа за деловитост в работата на партийния апарат. На заседанието се отива с по-голяма яснота и конкретност за вземане на делови решения. В процеса на подготовката на материалите се оказва конкретна помощ на партийните комитети и организации. По-задълбочено се изучават причините за недостатъците и условията, при които се реализират съответните решения. Затова често пъти към обсъждания основен доклад се внася и съдоклад от завеждащ отдела или група работници на комитета, взели участие в проверката.

Наскоро ГК на Партията проведе пленум за работата и задачите на градската партийна организация с ръководните кадри в светлината

Digitized by Google

на решенията и изискванията на XI конгрес на БКП. Към разглеждането на този проблем отидохме, след като направихме оценки за работата на всички кадри. Затова в доклада пред пленума се поставиха само три основни въпроса. Тези въпроси са за възпитанието на ръководните кадри; работата на партийните органи и организации с резервните кадри; за стила и методите на работа на ръководните кадри. Вниманието се насочи към деловитостта в работата, за контрола и проверката на изпълнение на взетите решения, за колективността и принципността. Всички тези въпроси предварително се проучиха и на много места се решиха в ППО преди пленума.

В организацията на работата на партийния апарат не е преодоляно напълно и прекомерното провеждане на съвещания, което не е признак за деловитост. Често пъти се налага да се правят инструктивни съвещания по въпроси, които могат на място да се решат чрез апарата на комитета. И бедата не е толкова в броя на съвещанията. Главната наша слабост е, че все още те не се организират диференцирано, според характера на задачите. За въпроси, които не се отнасят за всички ППО, се провеждат срещи с всички партийни секретари.

* * *

Деловитостта в работата на апарата на партийния комитет в крайна сметка зависи от хората — от техните знания, от непримиримостта им към недостатъците, от горенето в работата, от самоконтрола, от уменето и потребността да виждат и да преценяват собствените си постъпки и дела, от степента на организираност, оперативност и конкретност. В това направление бюрото на градския комитет повишава изискванията си към тях. Те непрекъснато повишават знанията си. Преосмислят онези недостатъци в стила, които все още пречат на деловитостта.

Съществен наш недостатък е, че не винаги съумяваме така да организираме работата си, че повече време да отделяме на първичните партийни организации. Това засега според нас е основният недостатък. Защо се получава така? Причините са от различно естество. Но главно те са от организационен характер. Не бих искал да се впускам в подробности. Едно искам да подчертая — все още много време партийният апарат отделя за писане на мероприятия, графици, планове и материали за заседания на бюрото, събиране на данни и факти по телефона, за справки по изпълнение на една или друга задача от стопански характер, за решаване на ежедневни текущи въпроси. Често пъти се изземват функциите на други органи.

Деловитостта зависи и от степента на личната организираност на партийния работник, от неговите знания и опит. За да може, човек трябва да знае, но знанието не е единственото условие за това. Много важно е знанията правилно да се съчетаят с партийния опит. Деловитостта изисква всеки партиен работник да е преминал последователно почти всички стъпала на партийната работа.

Отстраняването на тези недостатъци безспорно ще доведе до подобряване деловитостта в нашата работа. Само тогава можем да отговорим на решенията на Единадесетия партиен конгрес, който постави големи изисквания пред партийните органи и организации в изграждането на развитото социалистическо общество в нашата страна. Целта е: деловитостта и размахът, конструктивността и духът на създаване и творчество да станат характерни черти на дейността на партийния апарат.

Никола ЧОНГАРОВ
секретар на ГК на БКП — Смолян

Digitized by Google

КОГАТО ДЪЛГЪТ Е ОБИЧ...

Слушал съм как стар учител с вълнение казва: „Аз съм учил този мъдрец" и устните му леко потрепват. Гледал съм как майстор строител стои изправен пред красива сграда и като дете се радва на сътвореното от него и неговите другари. Усещал съм неизказаната гордост на лекар хирург след сполучлива тежка операция.

Професии... Интересни и трудни професии. И всяка има свои мъчнотии и своя радост. А работата на партийния функционер?

— Остави нас. Следата в живота от нашата дейност трудно може да се открие, тя се слива в общото и остава незабелязана. Но това не пречи да си обичаме работата.

И Иван леко се усмихва. Игривите му очи приплават. Такъв си е, все подценява направеното от него. А едва ли е забравил последния ден от войнишката служба, когато стискал в ръце уволнителния билет и прибирал личните предмети в куфара. В този момент го извикал главният редактор на вестника. (Нали последните няколко месеца от войниклъка работеше като военен кореспондент.) Предложил му да остане на работа в редакцията, като изказал много похвали за перото му, начертал блестящи перспективи. В Иван започнали да се „боричкат" две сили — да бъде столичен журналист, мечта на много от другарите, с които работи, и дългът към онези, които на изпращане в казармата му напомнили: „Чакаме те час по-скоро да се върнеш".

— Дългът, подплатен с обич, е по-силен от всичко. Надделя — сподели тихо Иван.

Не павирани улици, разкошни слънчеви кабинети и лека работа предложиха на Иван неговите съселяни от Джурово. Приюти го една схлупена, издъхваща от годините къщурка, после се хвърли с целия си плам в битката между старото и новото и ден след ден, нощ след нощ рушеше синурите и правеше първите кооперативни блокове. Негов работен кабинет бяха сърцата на хората. Оттам започна и заизкачва пътя на тежката професия — партиен работник. Отшумяха много години. Партията, като верен свой войник, го пращаше на различни места — партиен секретар, директор на училище, председател на общински народен съвет, инструктор в околията, заместник-завеждащ отдел в окръжния комитет, за да го сварим днес в ОК на БКП в Ловеч като завеждащ отдел „Организационен". Навсякъде по този път той е преди всичко човек и комунист. Прост и скромен в отношенията с хората, той ги сплотява и оставя неизлечимата следа на обичта.

— Не ме величайте! — би възразил на всичко това. — Просто изпълнявам своя дълг.

Нека си упорствува. Знам, че ще ме укори от скромност, но аз ще ви разкажа на пръв поглед обикновени, незначителни неща от неговото ежедневие, които ме поразиха.

Заедно бяхме в командировка. Пътувахме повече от два-три часа с автобус към едно от крайните села на окръга. И през целия път не спряхме да разговаряме. Той живееше с радостта и грижите на своите другари и нито един път не спомена личното местоимение „аз", не каза нищо за себе си. А на мене ми бяха разказали, че преди години дал последните дърва от къщи на новоназначен инструктор, че в командировка оставял на колегите си единственото парче хляб, доволен, че другите са на топло и не са гладни. Знаех, че има висше образование, че е завършил Московската партийна школа, че и кандидатския минимум е взел, така да се каже, дълбоко е понавлязъл в „дебрите" на партийната наука. Но за разлика от много „учени" неговата глава не е пълна с цитати и никога не раздава нравоучения. Онова, което го прави близък и силен, е, че с всички разговаря като с равни. Влизаме в кравефермата. Гледачът ни видя отдалеко, побърза да свали каскета, да го изтръска от сламурляка и засмян, се отправи към него.

— Добре дошъл, бай Иване.

Годините на животновъда се редяха до годините на Ивановите родители, по той го наричаше „бай", с което подчертаваше своето уважение. Поведе го встрани от мен и по свойски започна да се съвета за децата. На излизане попитах Иван Генов дали този човек не е негов сродник.

— Не — отвърна ми той. — Дългогодишен животновъд е, първенец.

За партийния комитет бяхме закъснели. Сварихме чистачката, която много се зарадва, като ни видя.

— Забрави ни, Иванчо. Отдавна не си се вестявал. — И почисти с кърпа столовете, които ни предложи за сядане.

Когато й обяснихме, че бързаме, защото рейсът може да ни остави, тя се защура из кабинета.

— Само минутка почакайте! — помоли тя. Излезе навън, откъсна единствените три лалета и ги подаде на Иван. — За булката. Тя не ме познава, ама нищо. А ти се пази, сине. Разбрах, че си боледувал.

И тази жена не му беше роднина, но го даряваше и съветваше като син.

В окръжния комитет на Партията в Ловеч, когато стане дума за Иван Генов, бързат да пояснят:

— Той е от хората, които вече имат всички качества да живеят и работят в комунистическото общество.

А един от неговите приятели сподели:

— Надрасна ни. С цяла глава е над

Digitized by Google

нас. Но това не го измени. Остана си обикновен човек. А в работата е както и преди — умее да обича, умее да изисква.

Бях в кабинета на Иван Генов, когато водеше разговор с комунист, позабравил задълженията си, но не пропуснал да използва правото си, дори да злоупотреби с него. И честно да ви кажа, изненадах се. Тихият, спокоен и внимателен Иван беше неочаквано суров, безкомпромисен към нарушителя на партийните принципи и норми на поведение и живот. А когато другият не можеше с нищо да се оправдае, извади партийната си членска книжка, вдигна я високо над главата си и не се посвени да декларира, че всичко правел в името на голямото, което гради Партията. Иван Генов не издържа, скочи. Имах чувството, че с поглед ще го убие. Плътният му глас, изгубил топлината, заля стаята.

— Замълчи! Не кощунствувай! Партията не е значка или бижу за украса. Партията е синоним на правда и честност. Партията е слънце, което сгрява и дава живот на хората.

Присегна към отпуснатата ръка на смутения, взе партийния билет, но после отново го върна и прибави:

— Не бива да го мърсиш. Бюрото на ОК ще прецени и ще каже дали имаш право на тази свещена книжка.

В този момент си спомних прочетена наскоро мисъл, че има истини, които нито времето, нито революциите могат да променят. Такива истини са мъдростта и простотата, смелостта и откровеността, верността и достойнството, милосърдието и мъжеството. Качества от характеристиката на човека и комуниста Иван Генов. Затова приятелите се възхищават от него, а враговете го уважават.

Вземаме си довиждане, но той не знае, че аз завинаги оставам с човека, който е слял в едно дълг и обич. А такива хора се помнят. Те оставят диря.

Йото КРЪСТЕВ

КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ

СТОПАНСКА И ПОЛИТИЧЕСКА ЗАДАЧА

Все още голяма част от богатата реколта, която беше отгледана в аграрно-промишлените комплекси, е на полето. Извършената до момента работа е добра, но тя не дава основание за успокоение. Може твърдо да се заяви, че успокоението сега е най-големият враг, защото хиляди тонове храна и фураж стоят на полето. Времето за прибиране е кратко, променливите атмосферни условия създават от ден на ден все по-големи затруднения.

Да се прибере реколтата, да се съхрани и оползотвори всичко, което земята е родила, това е национален въпрос с политическо значение. Това означава да се реализират вложените разходи, да се даде възможност на преработвателната промишленост да изпълни плановете си. Това означава достойно да изпълним поетите задължения в международното разделение на труда и преди всичко към страните от социалистическата общност, осигуряване на здрав стоков фонд от хранителни продукти — спокойствие и увереност в тружениците на нашето общество. В речта си от 3 септември т. г. в Алма-Ата Л. И. Брежнев заяви: „Хлябът и другите хранителни продукти са били и си остават един от основните показатели за богатството на всяка страна. В. И. Ленин неведнъж е изтъквал огромното значение на продоволствените стоки за изграждането на социалистическата икономика, за изпълнението на политическите и стопанските задачи."

Този политически подход е характерен за работата и на нашата Партия. Главното изискване сега пред партийните и стопанските ръководства в окръзите, АПК и общинските комитети е предоставените възможности — материални и трудови ресурси, да се използват цялостно за решаването на задачите. Най-важното е да се създаде

Digitized by Google

правилна организация за най-пълно използване на техниката. Селското стопанство разполага с хиляди комбайни за прибиране на царевицата, захарното цвекло, гроздето и памука, десетки хиляди транспортни средства и др. Всичко това трябва да се включи в постоянна денонощна работа. Да се съгласува работата с графиците на преработващите и изкупвателните организации. Там където техниката не достига или е възпрепятствувана от трудни условия, трябва навреме да се замени с работна ръка, каквато се предоставя на село — бригади от градове и села, студенти, ученици и др.

Пълното използване на капацитетните възможности на техниката е организационен въпрос, който не винаги се решава. У нас има добър опит от жътвата, когато бяха създадени специализирани отряди за прибиране и транспортиране. Този опит редица АПК пренесоха успешно при другите подотрасли и култури и до голяма степен намалиха исканията си за допълнителната работна сила. На безцелното разтакаване на техниката, на неуплътнените смени и на престоите трябва да се гледа като на безстопанственост. Отрасловата организация в АПК в никакъв случай не бива да се превръща в пречка за гъвкаво маневриране на сила и техника, за прехвърляне на мощности от едно производство в друго, което неминуемо налагат природните условия. И тук е необходимо бързо да се намесят партийните органи и парторзите в АПК, за да се преодоляват навреме местническите тенденции и тесноведомствените барнери от организационен и психологически характер.

В процеса на работа общинските партийни комитети трябва да оказват най-близка помощ на стопанските ръководства: да контролират как се използва трудът на кооператорите и помощните бригади, политическата работа да се изнесе на полето, сред хората, да се държат на отчет добрата работа, пропуските и недостатъците; да се реагира бързо и решително за тяхното изправяне. Резервите се крият в заздравяване на трудовата дисциплина, в уплътняването на работния ден, в масовото въвличане на всички трудови хора — пенсионери, домакини, ученици. Да се трупат хора на полето, без да се държи сметка за производителността на труда им, е неоправдано както от стопанска, така и от политическа гледна точка. Тук на помощ трябва да дойдат масово-политическата работа и съревнованието. Формите са известни и изпитани, а моралните и материалните стимули не един път са оказвали решаващото си въздействие.

Реколтата е прибрана само тогава, когато е правилно съхранена или преработена. Това изискване поставя на преден план въпроса за качеството на нашата работа в редица направления. Сега е моментът специалистите в животновъдството — зоотехници и ветеринарни лекари, да се намесят активно за осигуряване високо качество на силажа, сеното, грубите фуражи; да се оценяват те не само по количество, но главно според хранителната им стойност. В тази светлина е необходимо да преценява работата си всеки ръководител на изкупвателно и преработващо предприятие. Правителствените разпоредби са категорични: да се изкупи навреме цялата продукция независимо от договорните количества. Нещо повече — изкупвателните организации са длъжни да създадат организация, да предоставят съоръжения, които ще облекчат и ускорят прибирането. В това отношение има редица полезни начинания и опит в ДСО „Винпром", „Булгарплод", „Български тютюн" и др. Добри резултати даде опитът на Плевенски окръг в изкупуване на доматите за преработка, ДСО „Булгарплод" намери форма за нов начин на изкупуване на зрелия лук и с това облекчи АПК през напрегнатите месеци. В редица окръзи обаче палетизацията и безамбалажното транспортиране все още не са навлезли в практиката. Про-

Digitized by Google

дължават спорове на дребно откъде да се товари продукцията, а несъгласуваните графици или липсата на такива утежнява транспортирането, води до оскъпяване и похабяване.

За да се прибере и съхрани реколтата, е необходимо пълно използване на складовата база в АПК, навременното завършване на новите складови помещения, кошове, площадки, осигуряване на допълнителни материали за покрив и запазване на продукцията. За да стане всичко това, много важно е как другите ведомства ще изпълнят своите задължения и ще окажат активна помощ.

Изминалите месеци бяха характерни с раздвижването, което породиха организационните събрания на първичните партийни организации по Юлския пленум на ЦК на БКП. На тях комунистите от селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост разкриха много недостатъци, казаха твърдо своята дума срещу разхищенията и безстопанствеността, подкрепиха безрезервно ЦК на Партията в борбата му за утвърждаване на ленинските принципи и норми в цялостния живот. Този дух на взискателност и критичност трябва да се утвърждава, да се пренася в трудовите колективи. В първичната организация членува комунистът стопански ръководител или специалист, от който организацията ще търси отговорност за съдбата на произведената продукция. Пред нея трябва да даде отговор редовият член за това, как натоварва поверената машина, защо е допуснато разпиляване на зърно, как участвува семейството му в есенната кампания. Издигането на личния пример и личната отговорност, активизирането на партийната група и комуниста на всеки участък — това е гаранцията за решаването на задачите.

НАУЧНАТА ДЕЙНОСТ И ОБСЛУЖВАНЕТО — НА ВИСОКО РАВНИЩЕ

Единадесетият конгрес на БКП подчерта необходимостта от динамично и пропорционално развитие на народното стопанство, бързо повишаване производителността на труда, ефективността на икономиката и качеството на продукцията като основно условие за неотклонното осъществяване линията на Партията за по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на народа. Първостепенно значение и роля в изпълнението на тази стратегическа задача се придава на научния фронт, **на бързото и ефективно внедряване на научно-техническите резултати.**

Нарастващата **роля на науката и научното обслужване** на производството и предстоящите задачи бяха очертани с Тезисите на ЦК на БКП за Основните насоки на развитието на науката и техническия прогрес през седмата петилетка и до 1990 г. С тях като основен принцип на нашата научна политика се определи органическото съединяване на постиженията на научно-техническата революция с предимствата на социалистическия обществен строй и превръщането на науката в един от решаващите фактори за социално-икономическото развитие на страната, за успешното изпълнение на стоящите пред материалното производство задачи.

В Основните насоки на XI конгрес за обществено-икономическото развитие на НРБ през седмата петилетка е отделено особено внимание на ролята на научната дейност за издигане равнището на обществената производителност на труда. Главно по този път трябва да се постигне предвиденият прираст на националния доход. Преди всичко на основата на внедряването на научно-техническия прогрес трябва да се постигне висока интензивност на производството, да се подобри използването на трудовите ресурси, на производствените фондове и материалните ценности, чрез което да се постигне снижение на себестойността с 10—12 на сто.

Изискването за високо качество и ефек-

Digitized by Google

гивност на научното обслужване бе ясно изразено със задачата: още през седмата петилетка **икономическият ефект от научно-приложната, развойната и внедрителската дейност да се увеличи 4—5 пъти** в сравнение с постигнатото равнище.

* * *

Тези високи изисквания пред **науката и научното обслужване на производството** се основават на съществуващите големи възможности да се повишава ефективността на икономиката и бързо да се подобрява **качеството** на продукцията, като своевременно се внедряват най-новите научно-технически постижения. Такива възможности се разкриват във всички области на материалното производство. В наши дни на основата на научно-техническите открития непрекъснато се създават принципно нови и по-високоефективни технологии, разработват се модерни изделия, въвеждат се в употреба нови суровини, материали и енергийни източници, усъвършенстват се организацията и управлението на производството. Своевременно да се реализират тези насъщни изисквания в практиката — ето онова задължително и първостепенно условие, без което не може да се подобрява техническото и технологическото равнище на производството, да се постига висока ефективност в който и да е отрасъл на икономиката.

Един от най-важните **фактори** в борбата за висока ефективност на производствената дейност и за пълноценното използване на ресурсите у нас е издигането на качеството на продукцията, повишаването на нейната надеждност и естетичен вид, подобряването на технологическите, техническите и ергономическите ѝ параметри. В това отношение науката и научното обслужване на производството имат да играят решаваща роля. Високо равнище и качество на продукцията може да се постигне само на основата на съвременни **висококачествени научно-технически решения** във всички етапи на създаването на продукцията — от предварителните проучвания и проектирането до нейната реализация и потреблението. Това определя разработването и производството на **висококачествена продукция като една от основните задачи пред научното обслужване.**

На сегашния етап техническият прогрес в производството придобива важна идеологическа, политическа и възпитателна роля. Социалистическото общество създава особено благоприятни условия за развитието на науката. Техническият прогрес е не само органически присъщ и необходим за съществуването, утвърждаването и развитието на социалистическото общество, но е и един от нагледните показатели за неговите предимства.

Ето защо постиженията на нашия научеч фронт биха могли да се оценяват точно и вярно, ако се разглеждат в съответствие с високите изисквания и отговорните задачи, които се поставят пред науката и техническия прогрес.

В резултат на повишеното внимание и непрестанните грижи от страна на Партията и Правителството, научният потенциал у нас нарасна през последните години значително. Основните отрасли на народното стопанство разполагат сега с мощни институти и развойни звена, с голям брой научни работници и специалисти.

Характерно за годините на шестата петилетка беше непрекъснатото приближаване на цялостната дейност на научните организации до изискванията на практиката. Насоката да се ускорява внедряването на научно-техническите постижения посредством тясното обвързване на научноизследователската и развойната дейност с проблемите на производството и усъвършенстване на структурата на научноизследователските и развойните звена (в съответствие с Постановление № 39 на ЦК на БКП и Министерския съвет от 1973 г.) допринесе да се постига **по-пълно единство и взаимодействие между науката и производството.** В резултат на това **се подобри научното обслужване** и нарасна неговата ефективност. Само през 1975 г. в системата на Министерството на машиностроенето и металургията се разработиха 152 и се усвоиха 296 съвременни или усъвършенствувани изделия, внедриха се и 490 нови технологии. В системата на Министерството на електрониката и електротехниката бяха внедрени 647 нови или усъвършенствувани изделия и 274 технологии. В системата на Министерството на химическата промишленост се усвоиха 43 нови и усъвършенствувани изделия и се внедриха 188 технологии.

Придобитият опит в приноса на научноизследователската и развойната дейност за издигане техническото равнище и качеството на продукцията сега е важно да се съчетае с търсенето на нови форми и методи на партийно влияние в работата на производствените и научните колективи. В резултат на проведените комплексни мероприятия чувствително се увеличи делът на продукцията с оценка „К" и „I".

Все по-широко става участието на научноизследователските и развойните звена в осъществяването на модернизация и реконструкция на производствените мощности Увеличи се делът на научните разработки, които пряко са свързани с модернизацията. Подобриха се формите на съвместна работа на предприятията с научните и развойните звена. Една такава високоефективна форма е работата по съвместен план „Завод—институт", която се разраства вече в някои столични предприятия. Тази форма допринася да се възпитава у ръководните кадри, специалистите и работниците уважение към науката и нейните препоръки, развива желанието и уменето не само да се съветват постоянно с нея, но и да се съобразяват с достиженията ѝ. Това също спомага да се засилва въздействието и разраства обхватът на партийния контрол, да се обогатява и съдържанието му. Сега в центъра на вни-

Digitized by Google

мането на партийните организации и техните бюра стоят такива въпроси: изпълнението на плановете за реконструкцията, на договорите с проектантските и технологическите институти по разработката на научнообосновани мероприятия за подобряване на технологията, механизацията и автоматизацията, за повишаване качеството на продукцията.

Наред с това партийните органи и организации отделят особено внимание за инициативите и новостите, които са насочени към по-нататъшното укрепване връзките на науката и производството. Много са фактите, свидетелствуващи за плодотворността на тези усилия.

Научноизследователската и развойната дейност все повече се насочват към проблемите на автоматизацията. Вече се внедриха и резултатно функционират над 120 системи за автоматизация на производството и управлението. Разшири се използването и се повиши ефективността на електронноизчислителните машини.

Засилва се и дава все по-добри резултати научно-техническото сътрудничество между наши и съветски научни и развойни организации. Наред с това се разширяват и все повече се задълбочават взаимните връзки в областта на научните и приложните изследвания в промишлеността и транспорта и с другите социалистически страни. По пътя на лицензии, документации и други се ползва също така и опитът на напредналите капиталистически страни.

* * *

Като резултат от цялостното подобряване на организацията и работата на научното обслужване — в това число и приближаването на тематиката към нуждите на производството, както и по-пълното използване на световния опит нарасна ефективността на научноизследователската и развойната дейност, която обслужва нашето производство. Налице е положителната тенденция да се издига ефективността на научноизследователската и развойната дейност.

От това обаче не бива и най-малко да се самоуспокояваме и да не забелязваме проявилите се неблагоприятни тенденции. Тъкмо обратното, още по-внимателно е нужно сега да се вниква дълбоко и се изучава всестранно влиянието на **основните фактори,** които определят качеството на научноизследователската и развойната дейност, както и резултатите от нея. Анализът на действието на тези важни фактори показва къде би следвало да се насочат усилията на административно-стопанските ръководства, на партийните органи и организации, за да се постига най-ефективно използване на наличния научен потенциал.

Преди всичко са необходими и неотслабващо внимание, и постоянни грижи, за да се усъвършенствува **планирането** на научноизследователската дейност, в това число **и подборът на тематиката.** В плановете е целесъобразно с предимство да се включват теми, които се отнасят до актуални проблеми на развитието и функционирането на отраслите. На сегашния етап такива проблеми са: разработването и внедряването на нови технологии и изделия, модернизацията и реконструкцията на производствените мощности, внедряването на автоматизирани системи в производството и управлението, стандартизацията и унификацията на продукцията, концентрацията и специализацията на производството и т. н.

Особено внимание заслужава да се отдели на подхода, както и на организацията в разработването на основните проблеми. Комплексният и системен подход в наши дни се превръща в основно средство за по-цялостно и пълно обхващане на процесите, както и за решаване на въпросите на тяхното развитие. Ето защо много важно е при съставянето на плановете ръководствата на научните колективи и партийните бюра да отделят подобаващо внимание най-вече на перспективността им. Известно е, че научните изследвания и разработки трябва да определят и обосноват основните направления в развитието на производството. А именно от тях се изисква да посочват и същевременно да осигуряват пътя на ефективното развитие на всяко производство, разбира се, като се имат предвид тенденциите на нашето и световното развитие. Анализът според Юлския пленум на ЦК сочи, че в областта на планирането, координацията и контрола на изпълнението се допускат още съществени пропуски или пък не се постига удовлетворяване на основните изисквания за качеството на плановете, в това число и създаването на необходимите условия за тяхното изпълнение. Все още не се осигурява в достатъчна степен обвързаност на плановете с потребностите на производството, допускат се дребнотемие, самоцелни разработки и отклонения от плановете. Както при съставянето на плановете, така и при тяхното изпълнение от научните и развойните звена се констатира тук и там, че още не са се утвърдили в необходимата степен програмно-целевият и комплексен подход. Затова свидетелствуват и допусканите случаи, когато не се постига достатъчна координация и концентрация на разработките и силите на научните и развойните колективи.

В това отношение ценен е съветският опит и по-специално опитът на Киевската градска партийна организация. Там науката вече стана крупен отрасъл, в който е зает почти всеки десети от работещите. Възможностите и въздействието на научната дейност над производството са огромни, но по-важно е, че те винаги се имат предвид. Неотдавна, когато сътрудници от Института по електрозаваряване при Академията на науките в УССР излязоха с предложения за комплексно сътрудничество с редица предприятия, градският комитет на КПСС в Киев веднага откликна и подкрепи горещо тази инициатива. На XXVI градска партийна конференция, със-

Digitized by Google

тояла се в края на м. януари т. г., се посочи поучителната работа на партийната организация в този институт. Партийният комитет там и комунистите в отделите на ГК на КПСС в Киев установили непосредствени връзки с партийните организации в предприятията, където се внедряват научните разработки, а също така и в местните партийни органи, които осигуряват строг контрол за изпълнението на поръчките от предприятията.

Инициативата на научния колектив в Института по електрозаваряване „Е. О. Патон" бе подета от много други научни и развойни звена и организации. И на градския партиен комитет, и на първичните организации им се наложи да се замислят сериозно по това, как по-добре да съдействуват за развитието на тази важна инициатива на научните дейци. Проведена бе научно-практическа конференция за пътищата по укрепването на сътрудничеството с колективите от предприятията и научноизследователските институти. Всестранното обсъждане на въпросите, в което взеха участие множество учени, стопански ръководители, специалисти, майстори и челни работници, партийни, профсъюзни и комсомолски дейци, допринесе да се изясни развитието на процеса на задълбочаване на връзките между научните и производствените колективи, да се обобщи отчетът на комисиите при градския комитет на Партията за внедряването на научните разработки. На тази научно-практическа конференция бяха разработени конкретни препоръки, които се взеха предвид при подготовката на плановете на предприятията за внедряване на новата техника и в плановете за научните разработки на изследователските институти, на вузовските и проектно-конструкторските организации и бюра.

По предложение на участвуващите в конференцията бе създаден при градския партиен комитет **съвет за съдействие на научно-техническия прогрес.** В него, както и в 20-те комисии по перспективни направления, работят стотици научни дейци и специалисти в народното стопанство. С тяхно съдействие се сключват договори за научно-техническото сътрудничество между институтите, научноизследователските организации и предприятията, внедрени са редица ценни научни разработки.

Като се грижат за по-пълното партийно-организационно и идеологическо осигуряване на важния почин на учените, районните партийни комитети в града активизираха дейността на своите технико-икономически съвети и печатни отдели „Наука и технически прогрес". Проблемите на техническия прогрес и укрепването на връзките на науката с производството, внедряването на прогресивния опит все по-често се обсъждат от пленумите на районните комитети.

Градският комитет на КПСС в Киев, райкомите и първичните организации се стремят да прилагат всички форми за засилване на партийното влияние, за да не заглъхне нито един от добрите почини, **за да бъде всяка полезна инициатива за**белязана и най-вече подкрепена с организаторска и идейно-възпитателна работа, да стане тя достояние на трудещите се. В това е един от важните резерви за ускоряване на научно-техническия прогрес, за успешното изпълнение на задачите по петгодишния план и социалистическите обещания.

* * *

В наши дни високото равнище на фундаменталните изследвания по целия фронт на науката е необходимо условие за техническия прогрес. Затова щабът на нашата наука — Президиумът на БАН, партийните органи и организации там, ръководителите на единните центрове, на научноизследователските институти и организации към ведомствата, отделят особено внимание за състоянието и насочването на фундаменталните изследвания, последователно осъществяват организационни и други мероприятия за всестранната им интензификация. Нарастват и средствата, които се отделят за тази цел. При все това обаче извънредно актуална и отговорна си остава задачата за **повишаването на ефективността и качеството на научните изследвания.**

Изпълнението на тази важна задача може да стане посредством внедряването на резултатите от научно-техническия прогрес в сферата на самата наука. Тук най-голям дял се пада на автоматизацията и математизацията на научноизследователските работи на основата на електронноизчислителни машини. Според ориентировъчни оценки преходът към автоматизацията на научноизследователските работи ще позволи да се повиши резултатността на труда на учените от три до пет пъти, а това съществено ще подобри използването на ЕИМ.

В по-пълна степен е необходимо да се осигуряват за научния потенциал у нас съвременни прибори и оргтехника. От усъвършенстването на приборите, апаратурите и измерителните средства най-вече зависят резултатите от научния труд, а не рядко и самото прилагане на фундаменталните изследвания в най-новите области на знанието. Ето защо обновлението на набора от прибори и апаратури е постоянна задача на ръководствата и партийните организации.

Все още тук или там обаче фондовъоръжеността на един зает в научната и развойната дейност си остава ниска, а това възпира процеса на интензификация на научното обслужване. Една от съществените причини за това са недостатъчните грижи, отзивчивостта и ведомствените барери от страна на някои министерства и много от стопанските организации. Тук е уместно да се подчертае и влиянието на структурата на основните фондове. Опитът у нас и в чужбина показва, че не големият обем, а прогресивната структура на фондовете влияе, и то решаващо, за повишаването на обществената производителност на тру-

Digitized by Google

да на заетите в научната и развойната дейност. Ето защо вече е назряла нуждата да се насочат повече средства тук, за да се създадат активни фондове, да се пристъпва към автоматизация на труда, за съоръжаване с модерни апаратури, прибори, измерителни средства и т. н. Но и съществуващите не малки възможности не се използват добре, за да се повишава отговорността на кадрите за качеството на провежданите разработки и за обосноваността на предлаганите научни препоръки. При това приносът на научно-преподавателските кадри от вузовете за развитието на научните изследвания още не съответствува на относителния им дял, който те заемат в научния потенциал на страната.

Известно е, че успехът на всяка работа зависи от **кадрите**, от техния подбор, от повишаването на квалификацията, възпитанието им, от целесъобразното им разпределение и издигане. Въпреки повишените изисквания към научните кадри особено след речта на др. Т. Живков пред пленума на ОК на БКП в Бургас срещат се още на отделни места пропуски, които показват, че вследствие на неизживян либерализъм, безпринципност, недостатъчен контрол отделни сътрудници проявяват недисциплинираност, себичност или нескромност, особено когато се провеждат конкурси, както и при преминаване в по-горна степен.

Това показва, че не всички първични организации в достатъчна степен отделят внимание да се създава и поддържа постоянно в научните институти нужната творческа обстановка, а комунистите да дават тон на всекидневието, особено при разработката на новите актуални проблеми, които се поставят от производствената дейност. И нещо повече: не всички партийни бюра добре разбират и на дело работят така, че сърцевина на контрола от страна на първичната организация да стане правилният подбор и движението на научните кадри, особено на ръководителите, тяхното възпитание и идейна закалка; да създават непримиримост към каквото и да било нарушение или отклонение от нормите на комунистическия морал, да засилват политическата бдителност и настъпателния дух срещу влиянието на буржоазната пропаганда; да не намират почва и най-малките прояви на формализма и празнословието, разривът между думите и делата. С наличието на подобни недостатъци в методите и стила на работа на отделни партийни бюра и някои първични организации може да се обясни и фактът, че не се осъществява последователно линията да се освобождават научните колективи от неподходящи за повишените изисквания сътрудници. А също така проведеното неотдавна атестиране на научните кадри не доведе до цялостни резултати, не толкова защото имаше недостатъци в самата система, но най-вече поради пропуски в прилагането ѝ, които са резултат предимно на посочените слабости на част от партийните органи и организации. На това се дължи и незадоволителната работа за повишаване квалификацията на специалистите и някои **от научните кадри, както и недостатъчното** използване на различните форми за следдипломно обучение, което е особено полезно за младите сътрудници в научните и развойните звена.

На състоялите се в началото на т. г. окръжни и градски отчетно-изборни конференции се изказаха пожелания по-широко и активно да се привличат от предприятията и ДСО научните сили при решаването на актуалните проблеми на техническия прогрес, да става с всеки изминат ден по-голям приносът на учените за повишаване ефективността на производството. Опитът показа, че е полезна практиката да се обединяват усилията на няколко научни институти и предприятия (в системата на едно или две министерства) за решаването на най-важните проблеми в даден отрасъл на икономиката. Тук е нужна разумна координация в тази работа, която според думите на изказалите се в София, Пловдив и другаде следва да се осъществява от градския или окръжния комитет на БКП, но досега съответните техни отдели недостатъчно се занимават с това. Направиха се и предложения: да се създадат на обществени начала съвети при отрасловите обединения, посредством които може по-добре да бъдат насочвани усилията на научните кадри за осъществяването на едно или друго целево задание. Опорен пункт на такъв съвет може да стане съответното висше учебно заведение, което разполага с кадри и има необходимата учебно-материална база.

Внимателен анализ заслужава и проблемът за по-нататъшното **усъвършенствуване на формите за връзка на науката с производствената практика и за подобряване на научното обслужване.** Тук особено интересен и полезен за нас би бил опитът на институтите и специалните конструкторски бюра към Сибирското отделение на Академията на науките в СССР, които осъществяват научно-техническо сътрудничество с повече от 320 предприятия в страната.

В сътрудничеството си с такива предприятия от града и селото институтите при Сибирското отделение на АН в СССР не се ограничават с решаването на чисто технически проблеми. Много по-важно за тях е да се формира и заработи самият „механизъм" за внедряване постиженията на науката в практиката. Натрупаният опит от партийната организация и целия научен колектив в Сибирското отделение на Академията на науките позволява да се направят първите изводи. Главният от тях е, че научно-техническият прогрес в народното стопанство се осъществява сега като правило за сметка на внедряването в производството на крупни научни идеи, които влияят за развитието на цял отрасъл. Внедряването на научните резултати в отделното предприятие в повечето случаи не довежда до забележимо повишаване на ефективността на производството. При това неизбежното разпиляване на силите на учените, инженерите и производствениците не позволява да се съсредото-

Digitized by Google

чат средствата и другите ресурси в главните, стратегическите, важните направления за развитие.

На този етап най-ефективното е да се внедрява според принципа „изход на отрасъла", когато в разработката на крупни перспективни проблеми заедно с академичните учреждения се въвличат отраслови научноизследователски институти и предприятия, които работят за интересите на целия отрасъл. В този случай комплексът от работи по внедряването се изпълняват от научните учреждения в тясна и активна кооперация с предприятията и организациите, които са заети с подготовката на съответно необходимите кадри. Същите организации поемат отговорността и за понататъшното разпространение в отрасъла на новите технологически процеси, на оборудването, приборите и т. н.

Практиката показа, че организирането и развитието на контактите на научните институти и организации с промишлените предприятия изискват обикновено да се преодолеят ведомствените бариери, да се мобилизират усилията на големи колективи за решаването на крупни научно-технически проблеми и накрая за разработването на правилни форми за общуването между научните дейци и производствениците — специалисти, инженери, майстори, работници и т. н. В хода на това сътрудничество възникват специфични социални процеси, проявява се сложен комплекс от организационни и морално-етични проблеми. Да се овладеят тези процеси и да се придобие уменисто целенасочено да се въздействува на колективите е възможно само в тясно взаимодействие с партийните органи и организации на различно равнище. Затова Президиумът на Сибирското отделение на АН в СССР и ръководствата на институтите при него поддържат и задълбочават контактите си с предприятията, като чисто производствените си отношения изграждат въз основа на активната партийна работа. В това отношение ценен опит в организирането и координацията на творческото сътрудничество в трудовите колективи е натрупан от партийната организация в Новосибирския научен център. За комунистите там е характерно, че вършат своята организаторска идейно-възпитателна работа така, щото всеки научен деец от академичното градче вече привикна внимателно да следи и изучава задълбочено практическите нужди на страната и бързо да откликва в решаването на насъщните проблеми, от които зависи по-нататъшното развитие на науката и производството.

Голяма е ролята на стопанските ръководители и специалистите в предприятията за усъвършенствуване формите на връзка на науката с производството. От тяхната грамотност и убедеността им в огромните възможности на науката зависи твърде много. От пет години вече при Президиума на Сибирското отделение на АН в СССР функционират курсове за повишаване квалификацията на ръководните кадри в промишлените предприятия. Целта на тези курсове е наред с анализа на състоянието и перспективите на развитие на основните направления на съветската и чуждестранната наука да се установяват лични делови контакти между директорите, главните инженери и конструкторите на промишлени предприятия с научните дейци на Сибирското отделение на Академията на науките. Такива контакти допринасят за по-доброто взаимно разбиране между представителите на науката и промишлеността, а това помага да се намира общ език по редица проблеми, които години наред остават въз от погледа на стопанските ръководители или не срещат готовност или взаимност от тяхна страна.

Занятията в курсовете дават на ръководните кадри в предприятията ясна представа за дълбоките тенденции в развитието на науката и техниката. Получените знания им позволяват да реконструират производството, като отчитат перспективите на научно-техническия прогрес през близките пет-десет години. Освен това съществуващата обстановка на взаимна заинтересованост допринася да се опростява процедурата за внедряването на научните резултати. Създават се условия за безболезнено преминаване на работите от стадии на фундаменталните търсения, провеждани от академичните институти и центрове, към стадия на опитно-конструкторски разработки, които се изпълняват от промишлените предприятия при консултации от страна на учените, и по-нататък — към серийното усвояване. Така, укрепвайки личните делови контакти между научните дейци и ръководителите на промишлените предприятия, се допринася за осигуряване на най-високи крайни резултати от научния труд.

* * *

Важна насока в нашите усилия да се изтъкна ефективността на научната и внедрителската работа е по-пълното прилагане на практика опитът на други страни. Науката и научното обслужване все повече придобиват интернационален характер. Затова посредством закупуването на лицензии и документации, чрез съвместни разработки и други форми може чувствително да се съкрати срокът от научното откритие до неговото внедряване. Тук проблемът се заключава в това: да се осигури възможно най-пълна и актуална информация, да се извърши точна оценка на перспективите, бързо да се усвоява придобитият опит и на тази основа да се развива ефективно производството. В това отношение у нас обаче няма достатъчно разбиране и готовност за действие, поради което се срещат някои пропуски. На редица места още не се извършват задълбочени предварителни проучвания; удължават се необосновано сроковете за проучването, закупуването и внедряването на значителен брой лицензии; правят се чести, и то не-малко технически и технологически пропуски, чието отстраняване води неизбежно до загуба на време, средства и труд. Ето защо партийните органи и организации, поставяйки ударението върху такива злободневни проблеми

Digitized by Google

ми на деня, каквито са ефективността и качеството, отблизо и с вещина би следвало да се заемат преди всичко с въвеждането на принципите на научната организация на труда в учрежденията и звената, от които се определя равнището на научна дейност и обслужване на производството. Като засилват партийния контрол и усъвършенстват стила и методите на цялостната си работа, партийните бюра и първичните организации могат своевременно да въздействуват да се прилагат в прак**тиката на научните колективи челният опит** и най-новите постижения на науката и техниката — залог за успешното осъществяване на предначертанията на XI конгрес и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП.

ст. н. с. инж. **Васил ХУБЧЕВ**
зам.-зав. отдел „Промишленост и транспорт" на ЦК на БКП
ст. н. с. к. и. н. **Иван СТОЙКОВ**
сътрудник в отдела

ВЗАИМООБВЪРЗАНОСТТА НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА

Партийното ръководство на селскостопанското производство е главната насока в дейността на общинския комитет на БКП в с Ковачица, в състава на ПАК гр. Лом. Осигуряването на достатъчно фуражи за животните е проблемът, по който системно и упорито се работи, натрупан е опит, постигнати са успехи, но все още цялостно не е решен. **Отчетно-изборната конференция на общинската партийна организация даде насока производството на фуражи да се организира на промишлена основа; най-ефективно да се използват поливните площи; да се усъвършенствува организацията на производството и труда; да се усъвършенствуват формите и средствата на политическата работа сред селскостопанските труженици.**

Непосредствено след конференцията общинският комитет на БКП се зае с изпълнението на решенията. Обсъдиха се показателите на плана за 1976 година. На тази основа бяха приети мероприятия за провеждане на конкретна политическа работа за разясняването плановите задачи в трудовите колективи, за разработването и приемането на насрещните планове. Прие се и програмата на клоновото стопанство за производство на повече фуражи. Показателите на плана и програмата за производство на фуражи се обсъдиха в събрания на ППО, по тях се правиха конкретни предложения за най-пълно използване на всички резерви. На партийните членове се възложиха поръчения за политическа и производствена работа, свързана с решаването на проблема. Профкомитетът организира събрания на колективите по производствени единици, на които се разясниха показателите на плана за 1976 година. Поеха се 151 лични обещания и 68 лични творчески планове.

Извършеното обаче не задоволяваше секретаря на общинския комитет на БКП др. Върба Нафталинова. Тя работи като секретар 6 години. Добре познава възможностите на стопанството и на трудовите колективи. Като премисли, че подобни мероприятия всяка година са провеждани, но цялостно фуражният проблем не е решен, стигна до извода, че е необходимо да се проведе задълбочен откровен разговор с всички производственици, специалисти и ръководители. **Така се роди идеята за провеждането на срещите на партийното, стопанското и на обществените организации ръководства с трудовите колективи от общината.**

Първите срещи бяха осъществени след сериозна подготовка Ръководителят на териториалното клоново стопанство, председателката на профкомитета, партийните секретари и други активисти проведоха инди-

Digitized by Google

видуални беседи поотделно с всеки член на трудовите колективи, за да се изясни какви резерви се крият в производството, какво е необходимо те да се превърнат в действие и да се преодолее психологическата бариера пред допълнителните обещания.

Първата среща на партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство бе проведена с животновъдите от трите краве-ферми на стопанството в присъствието на ръководители и специалисти от ПАК „Дунав" — Лом. Срещата бе открита от секретарката на общинския комитет на Партията. Тя накратко информира за постигнатото през миналата година, за поетите обещания за 1976 година, за проблемите, които трябва да бъдат решени. Най-добрите производственици споделиха своя опит в работата, разказаха за срещнатите трудности и направиха предложение към ръководителите за подобряване технологиите, условията на труда и бита.

Комплексният подход към проблемите застави участвуващите ръководители и специалисти от стопанството и ПАК да поемат конкретни задължения, с които да подпомогнат колективите и отделните производственици за реализиране на поетите от тях обещания. Те са главно за осигуряване на по-добри условия на труда и бита на работниците, за редовно материално-техническо обслужване. Ръководителите на потребителната кооперация и на ТПК например дадоха конкретни обещания за подобряване на търговското и комунално-битовото обслужване на семействата на производствениците, за да не се откъсват те от работата си. **По такъв начин обещанията стават фактори за повишаване производителността на труда на работниците в селското стопанство.**

Обещания поемат и обществените дейци — партийните секретари, профпредседателите, секретарите на дружества на ДКМС. Тяхното съдържание е за подобряване на политическата и обществената работа в трудовите колективи, за провеждане на културно-масови мероприятия за отдих и други.

Цялата среща се записва на магнетофонна лента, правят се фотоснимки. Обещанията стават обществено достояние, а това задължава и стимулира. Досега обикновено обещанията се поемаха, записваха и оставаха в папките на профкомитета и на стопанското ръководство; голяма част по съдържание бяха общи, а за тяхното изпълнение не се ангажираха специалистите и стопанските ръководители.

Подходът на общинския комитет на БКП за поемането на обещанията осигури взаимно обвързване на дейността на производственици, стопански ръководители и специалисти. Срещата послужи за широк обмен на положителен опит, създаде обстановка всеки производственик да поеме допълнително обещание, застави ръководителите и специалистите да се ангажират конкретно в изпълнение на производствените задачи за 1976 година. Тя надхвърли рамките на едно делнично мероприятие, превърна се в тържествен акт. Нещо свежо и затрогващо внесе участието на местния пионерски отряд. Децата от горните класове слушаха родителите си, установяваха първото съприкосновение с големите проблеми на живота. Обещаваха възрастните, обещаваха и пионерите — добре да се учат, да помагат в определени дни на полето и фермите, да изнасят художествени програми при отчитане на постиженията.

Така се проведоха срещи и с механизаторите от всички колективи на стопанството. Те се използваха за популяризиране на натрупания опит в работата на агрегатните групи за отглеждането на земеделските култури и прибирането на продукцията от зачислените им с договори площи през 1975 година. Механизаторите се задължават срочно и качествено да проведат агротехнически мероприятия и да получат опреде-

Digitized by Google

лена продукция. Стопанското ръководство поема задължение да осигури в определени срокове необходимите торове, качествен посевен материал, средства за борба с плевелите; да осигури необходимото материално стимулиране и битови условия за работа на механизаторите. Тази форма способствува за създаването на най-добри условия и **стимулира взаимната заинтересованост на механизатори и ръководители за изпълнение на приетата производствена програма.**

На срещите задълбочено се анализираха слабите страни в работата и как да се преодолеят, създаде се благоприятен психически климат в трудовите колективи и беше повишена трудовата и политическата активност на ръководители и изпълнители. Всички ръководители бяха ангажирани в решаването на повдигнатите въпроси и на отделни проблеми на производството, насочени към развитието на техническия прогрес. Инициативи поеха обществени дейци за пряко или косвено участие в работата.

Тази форма на работа активизира ръководството на клоновото стопанство за решаването на назрели въпроси. Изграден бе и обзаведен стан на бригадата за промишлено производство с добре уреден клуб на механизаторите. В него на челно място са поставени портретите на първенците, техните постижения, обещания и последователите им. Обзаведена е столова за хранене, мивка, баня с душове и др.

С цел да се поддържа духът и настроенията, създадени сред тружениците за изпълнението на обещанията, общинският комитет на Партията организира провеждането на контролни срещи, на които се изслушват магнетофонните записи. Прави се отчет на извършеното, дават се отговори на повдигнатите въпроси, приемат се допълнителни мерки за подобряване на производствената работа.

По предварително разработен план комитетът проведе контролни срещи и с всички обществени дейци — секретари на ППО, членове на ИК на общинския народен съвет, ръководители и специалисти, поели лични творчески планове в чест на XI конгрес на БКП за решаване проблемите на производството. Преди контролните срещи на всеки участник бе връчен примерен план, който го насочва към разработването на организационни, практически мерки за реализиране на поетите инициативи. Всеки участник в контролната среща е длъжен да даде отговор на въпросите: Каква е целта на личния му творчески план? С какви средства ще постигне това? Какви конкретни мерки ще проведе през годината за тази цел? Какво е реализирал от обещанието? и др.

Общинският комитет на Партията **е установил система за отчет на работата на специалистите и ръководителите, с лични творчески планове и други инициативи.** За целта той провежда с тях срещи в края на всяко тримесечие. Цялото отчитане на резултатите от работата на трудовите колективи и ръководителите на всички равнища е предвидено да се направи на тържествена отчетна конференция в края на годината.

Първата контролна среща се проведе на 19 март. Тя бе и заключение на проведените 7 срещи с трудовите колективи от общината. Досега са проведени още три такива. По същество те представляват отчети за извършеното по поетата инициатива. Контролните срещи спомагат да се поддържа активността на ръководния състав в общината, за изпълнение на поставените задачи. Така партийният комитет постигна активизиране на ръководители и изпълнители. Този подход в работата създаде условие чрез личната ангажираност за провеждане на индивидуална работа и постигане на конкретни крайни резултати. За целта са възложени поръчения на най-добре подготвените комунисти и ръководители по специално разработен график от комитета — да провеждат срещи с трудовите колективи по три пъти месечно. Срещите винаги се предхождат от индивидуални беседи с отделните членове.

Digitized by Google

Това дава възможност на комитета да поддържа постоянна връзка с трудещите се, да изучава техните настроения, да обобщава и взема мерки за решаването на повдигнатите въпроси и направените предложения.

Този подход в работата на общинския комитет на Партията му осигурява възможност правилно да насочва, координира и осигурява единство в действията на партийните, стопанските и обществените организации и ръководства за работата им за изпълнение на поставената цел — да се издига културата на земеделието във всички направления и да се реши фуражният проблем в клоновото стопанство. Опитът на ОПК в с. Ковачица беше обменен със секретарите на всички общински комитети в окръга.

Усилията на комитета за търсене и внедряване на нови форми на политическа работа дават положителни стопански резултати. Селскостопанските труженици отгледаха богата реколта от есенните посеви, която прибраха при отлична организация. В добро състояние са царевичните масиви — гаранция за постигане на поставената цел. Така общинският партиен комитет изпълнява решенията на XI конгрес на Партията, на практика издига ролята си като авторитетен политически ръководител на трудовите колективи в селскостопанския клон и на целокупния живот в общината.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"
за Михайловградски окръг

СТИМУЛИРАНЕ НА КАДРИТЕ В СТРОИТЕЛСТВОТО

Задачата за ускорено развитие на строителния комплекс може да бъде реализирана успешно само от висококвалифицирани, съзнателни и акуратно изпълняващи задължението си ръководители и специалисти. Важен инструмент за постигането на целите, поставени пред строителството, е създаването на единство между оценката и стимулирането на кадрите.

В отчета на Правителството, изнесен на 25 март 1975 г. пред Народното събрание от др. Станко Тодоров, се сочи, че едно от най-важните мероприятия за стабилизиране баланса на трудовите ресурси и повишаване ефективността на работната сила е „усъвършенстване системата за оценка на кадрите". „Смятаме, че този проблем — се казва по-нататък в доклада — трябва да бъде решаван чрез подобряване системата на заплащане, като заплатата се получава не в зависимост от дипломата и прослуженото време, а от постигнатите конкретни резултати. За тази цел всяка организация ще разработи конкретни критерии за изискванията на всяко работно място или длъжност."

Безспорен факт е, че във всички сектори на социалистическото стопанство, както и в строителството, израсна нов отряд от висококвалифицирани кадри, способни непрекъснато да повишават научното равнище и ефективността на ръководството. В партийните и стопанските органи на строителството са включени голям брой инженери и икономисти, което помага да се повишава ефективността на ръководството.

Digitized by Google

Постоянно задължение на партийните организации в строителството обаче е да полагат грижи за обективната и реална оценка на кадрите и за тяхното ефективно стимулиране според личния им принос.

Анализът на несъвършенствата на действуващите показатели и обхватът на стимулирането показват, че то трябва да се извършва комплексно на основата или с участието на резултатите от оценката на кадрите. Целта е да се диференцира действителният индивидуален принос на ръководителите, специалистите и другите служители в колективните производствени и стопански резултати на комплекс „Строителство" и неговите поделения. Безспорно осъществяването на разпределителните процеси при материалното стимулиране чрез използване на резултатите от персоналната периодична комплексна оценка на кадрите ще предизвика и внасянето на необходимите допълнения и пояснения в разпоредбите на действуващия икономически механизъм и по специално в Правилника за организация на работната заплата, както и във всички нормативни документи по въпросите на духовното стимулиране.

Основната характерна черта на научнообоснованата оценка е нейната целенасоченост. Специалистът се оценява не въобще, а според съответствието му с изискванията на заеманата длъжност. С помощта на комплексния метод, особено когато той е изразен в количествени измерения, се установява степента на отклонение на съвкупната изява на специалиста от максималните изисквания на заеманата от него длъжност. Докато комплексната (интегрална) оценка дава възможност да се види доколко служителят е отговорил на предявените към него изисквания в тяхната цялост, то с оценките, поставени по отделните критерии и показатели, се установяват постиженията и слабите страни в работата и изявата му в подобрен аналитичен разрез.

При използването на научнообосновани методи поставените оценки по отделните показатели не могат да бъдат резултат на преднамереност, моментно настроение или откъслечни впечатления. Системата изисква от ръководителя да наблюдава методично своите подчинени, тъй като той е длъжен да защити и обоснове оценките, които поставя. Съответните служители, като знаят по кои показатели ще бъдат оценявани, насочват своето внимание и творческата си активност именно в тази област. Така те подчиняват дейността си на целите, които им поставя организацията.

Верният избор на критериите и показателите е един от основните въпроси при изграждането на системата за оценка на кадрите. От правилното решаване зависи не само нейното ефективно функциониране, но и системата за управление на кадрите като цяло. Неточно определените критерии и показатели ще предизвикат набиране на такава информация, която ще доведе управлението на кадрите до погрешни изводи и решения. С критериите за оценка се определят основните насоки, по които ще се провежда оценката. Тяхната съвкупност трябва да съвпада с комплекса от изисквания, предявени от заеманата длъжност към съответния сътрудник. Или с други думи, критериите за оценка са съчетание от показатели, с помощта на които ще бъде определена пригодността на служителите към заеманата от тях длъжност.

Една от основните задачи на партийните организации в строителството е да съдействуват и активно да участвуват при избора на най-подходящи критерии и показатели, съобразени с конкретните условия, за ръководните кадри, за специалистите с висше образование, за линейния персонал и за другите служители.

При избора на критериите за оценка на кадрите те следва да имат предвид, че „главният критерий за мярката на труда и потреблението

Digitized by Google

във всички звена на икономиката следва да бъде количеството и качеството на труда и неговата ефективност"[1].

Във връзка с усъвършенстването на системата за материално стимулиране сега се поставя задачата „...да се прилагат по-точни и верни измерители, показатели и критерии за установяване на приноса на отделните колективи и на отделния работник и служител"[2]. Тази постановка следва да бъде изходно начало при избора на критериите и показателите, за да отговаря оценката на потребностите, предявени от системата за материално стимулиране. В противен случай тя няма да допринася за изпълнението на поставената в Директивите на Десетия конгрес на БКП задача — последователно да се прилага социалистическият принцип „от всекиго според способностите — всекиму според труда", още по-непосредствено да се свърже материалното благосъстояние на трудещите се с ефективността от развитието на икономиката и крайните резултати от тяхната трудова дейност.

От важно значение са и изискванията към кадрите, свързани със същността на нашия социален строй и поставени от Десетия конгрес на БКП като висока комунистическа идейност, принципност при решаване на малките и големите въпроси, образцово изпълнение на задачите, морална чистота, скромност, култура и познания, инициативност, активност, чувство за отговорност и самоотвержено служене на народа. Особено повишени са изискванията към ръководителите. Те трябва да притежават преди всичко политически качества — да бъдат предани на класата и Партията; да разбират дълбоко партийната и държавната политика и да воюват за нейното изпълнение; да имат творческо отношение към конкретната политика, която се разработва и провежда от Партията в сектора, където работят; да възпитават масите в комунистически дух, да умеят да работят с тях и да ги организират; да притежават високи морални качества и да дават личен пример.

Наред с това обаче е необходимо да се обръща голямо внимание и на деловите качества — да умеят да ръководят и да работят с трудовия колектив; да имат необходимата квалификация, отговаряща на съвременните постижения на науката и техниката; да познават и правилно да ръководят производството; да владеят съвременните методи и средства за вземане на решения и за тяхното изпълнение и контрол.

Така формулираните качества са солидна основа за избор на критериите и показателите, по които ръководителите ще бъдат оценявани.

Достатъчно ли е обаче да се дава оценка само на политическите и деловите качества на кадрите? Комплексният подход изисква да се отчита и приносът на отделния служител за създаването на благоприятна атмосфера в звеното, където работи. Може да имаме високи темпове на развитие на производството, прекрасни технологически и други решения, но ако липсва подходящ климат за творческа изява, животът на хората няма да бъде в пълно съответствие с изискванията за изграждането на развитото социалистическо общество.

Оценката на кадрите в строителството, примерно на линейните ръководители, би могла да се извършва по следните критерии и показатели:

1. Резултати от трудовата дейност на строителния обект — производителност на труда; обем, срочност и качество на извършените работи; снижение на себестойността.

2. Ръководна дейност — поставяне на задачите и контрол по из-

---

[1] Тодор Живков, Основни насоки за по-нататъшното развитие на системата на управление на нашето общество. С., Изд. на БКП, 1968, с. 163.

[2] Тодор Живков, За последователно изпълнение на решенията на Десетия конгрес на БКП за повишаване на жизненото равнище на народа, С., Партиздат, 1972, с. 152.

Digitized by Google

пълнението им; материално-техническо осигуряване на обектите; организация на производството; охрана на труда; трудова дисциплина.

3. Ръководни качества — изход от трудни ситуации и реализация на сложни задачи; контактност и умение за сътрудничество на ръководители и подчинени; воля и издръжливост на продължителни натоварвания; обективност в оценката за дейността на подчинените.

4. Професионална компетенция — познание по съответния вид строителство; професионален опит; повишаване на собствената квалификация; предаване опита и знанията.

5. Обществено-политическа активност — провеждане в практиката на партийните решения за спазване на сроковете и ускоряване на строителството; опазване на социалистическата собственост.

Най-съществената задача на партийните организации в строителството по отношение на управлението на кадрите е прякото им ръководно участие при извършване на фактическа оценка на ръководителите и специалистите. Партийната организация е тази, която трябва най-активно и безкомпромисно да ликвидира проявите на субективизъм и безпринципност при оценката на кадрите. Със своите действия тя трябва да осигури подходяща атмосфера — благоприятен психически климат, при който да е изключен субективистичният подход.

Участието на партийните органи в процеса на оценката на кадрите създава доверие и вяра за тяхната обективност и реалност.

Стимулирането на кадрите — ръководители, специалисти и други служители в строителството — досега организирано се извършва главно **в двете му форми: материално и духовно.** Първата е регламентирана с разпоредбите на действуващия икономически механизъм, а за втората се изгражда единна система, чиито основни положения бяха публикувани през 1974 г. Същевременно се правят опити за взаимно свързано приложение и на двете основни форми на стимулиране. Това обаче не е достатъчно. Необходимо е да се създаде единна система за персонално комплексно стимулиране на ръководителите, специалистите и другите служители в строителството. Тя трябва да се изгражда като единство от взаимно свързаните, взаимно обусловените материално, духовно и организационно-служебно стимулиране. Да бъде изградена така, че да осигури цялостно и всестранно поощряване на кадрите съобразно техните индивидуални възможности. Отделните стимули да бъдат подбирани и комбинирани съобразно изискванията на даденото звено, условията на работа, заслугите и преценката за най-ефикасно въздействие върху отделната личност. Комплексното стимулиране изисква и съответни възможности за комплексна, както и за диференцирана (специализирана) по определени критерии и показатели оценка на дейността на кадрите. То ще бъде ефикасно, ако е основано на следните **три основни принципа:**

— еднопосочност в изявата и реализацията на личните, колективните и обществените интереси;

— точно диференциране на индивидуалния и колективния принос;

— отстраняване на уравниловката при определяне на стимулативното задоволяване.

Възможностите на персоналната оценка на кадрите и по-специално на периодичната персонална оценка за реализиране на индивидуалния принцип на разпределение на премиите и за санкциониране на ръководителите, специалистите и другите служители съобразно техния действителен индивидуален принос са големи.

Определянето на общия размер на премията за дадено звено на строителната организация се установява въз основа на съответните предвидени в действуващия икономически механизъм показатели и условия. И това е естествено — колективните постижения изискват и определянето на общия размер на премията да става според колектив-

Digitized by Google

ния принос. Следва разпределение на общата сума на премията за съответното поделение по категория служащи ръководители, специалисти, други служители чрез коефициенти, чийто сбор е равен на единица.

Коефициентът на разпределение може да се получи на основата на няколко вариантни бази: на общата числова характеристика на комплексната оценка, на общата числова характеристика на специализираната оценка по определени от ръководството критерии и показатели с оглед на точното отразяване на индивидуалния принос за съответните резултати и на общата числова характеристика от смесена (комплексна и специализирана) оценка. Смесената оценка се препоръчва в случаите, когато, за да бъде премирано едно лице, е необходимо да се проследи цялостната му дейност и обществено поведение, като същевременно се предявят и по-специални изисквания, отразени в съответни критерии и показатели. Обикновено те отразяват дейност, от която много зависят производствените и стопанските резултати на колектива. Съотношението между комплексната и специализираните оценки може да бъде различно при установяване на базата на индивидуално разпределение на премиите.

С индивидуалното разпределение на премиите посредством използването на системата за персонална оценка на кадрите се постига оптималко съчетаване на колективния и индивидуалния принцип. Общият размер на премиите се установява според приносите на колективите, а разпределението според персоналните усилия и резултати. По такъв начин се установява индивидуалният принос на всеки един от служителите и му се определя съответен персонален размер на премията, като с елиминирането на работната заплата като база за разпределение се премахват и съответстващите й недостатъци. Санкционирането се осъществява естествено, без да са необходими специални заседания, решения, протоколи и което е най-важно, избягва се възможността за вземане на произволни решения. Отпада проблемът за базата за санкциониране — дали това да бъде основната работна заплата или изчислената вече премия. Не е необходимо да се търсят и определят други допълнителни специфични показатели и условия за отделните микроколективи, чиито резултати не зависят изцяло от техните усилия и от много съществени външни фактори.

Необходимо е същевременно да се има предвид, че показателите и условията, по които се определя общият размер на премията и резултатите от периодичната персонална оценка на кадрите, се намират във функционална връзка.

При разпределението и раздаването на целевите премии полезна може да бъде персоналната оценка на кадрите при случаите, когато се предвиждат премии за цели,които не са отразени подробно чрез приетите критерии и показатели в периодичната персонална оценка.

Особената роля на индивидуалните духовни фактори в труда на кадрите създава благоприятни възможности за използването на резултатите от персоналната оценка на кадрите. Тук също така е възможно да се ползват резултатите от комплексна или специализирана периодична оценка при определянето на средствата за духовно стимулиране.

Персоналната оценка на кадрите може да окаже съществено въздействие върху прецизното и точно определяне на заслугите и тяхното степенуване за отделните ръководители, специалисти и други служители при определянето на моралните награди. Тази връзка може да бъде двустранна. Тъй като периодичната оценка на кадрите обикновено се осъществява за година (макар че е възможно при определени случаи и обстоятелства да се проведе и за други периоди от време), оценки за получените звания и отличия за периоди, по-малки от година, могат да се включат в комплексната оценка по съответните критерии и показатели. От своя страна резултатите от персоналната оценка по отдел-

Digitized by Google

ните показатели и критерии могат да се използват за присъждане на съответни звания или отличия. Тук могат да се извършат определени степенувания и варианти. Например за получаването на едно звание да се изисква по определени критерии и показатели клас „Б" — „над изискванията", а по всички останали клас „В" — „подходящ"; за значително по-високи, правителствени и държавни награди да се изисква последователно в определен брой години в зависимост от наградата постижения от класовете „А", „Б" и „В" и т. н.

От особено значение са точните и прецизни квалификации на персоналната оценка на кадрите за съставяне на характеристики при присъждането на златната значка „майстор Кольо Фичето" и при предлагането за награждаване с ордени и медали. По този начин ще се избягнат погрешни, повърхностни оценки.

Освен периодичната персонална оценка в случаите, когато се предлагат ръководители, специалисти и други служители за високи правителствени и държавни награди, може с успех да се използва и **персоналната оценка на кадрите при случай,** в което да се включат такива критерии и показатели, които да дадат най-точна и обхватна характеристика за предлаганото лице.

У нас с ордени и медали обикновено се награждават ръководители и работници след завършването и предаването в експлоатация на някой по-голям строителен обект, за кръгли годишнини, юбилейни тържества и пр. В списъците на наградените с високи правителствени и държавни награди обикновено не се включват ръководители с по-нисък ранг от Министерството на строежите и архитектурата, строителните организации и строителните предприятия, както и специалисти и други служители от всички равнища. Мястото в служебната йерархия прави тези труженици почти незабележими за големите награди. Мнозина от тях обаче работят дълги години в приобектните администрации в строителството, пренебрегвайки несгодите, прехвърлят се от обект на обект и със своя дългогодишен опит и всеотдайност извършват „черната работа" в административно-управленческата и стопанската дейност на строителните предприятия. Тези пропуски при награждаването с по-високи награди създават у низовите ръководители, специалистите и другите служители чувството и убеждението за липса на обществено признание на техния дългогодишен труд. Резултатите от системата за персоналната оценка на кадрите може да изиграят съществена роля за коригиране на тази несъобразност. Тъй като по-големите държавни и правителствени награди се дават за по-значителни и трайни резултати, ще бъде уместно количествените характеристики от персоналната оценка на кадрите да се запазват към досиетата на низовите ръководители, специалистите и другите служители. При определен трудов стаж в строителството и главно на строителните обекти и при постоянни високи резултати в клас „А" — „значително над изискванията" и клас „Б" — „над изискванията" да им бъдат присъждани подходящи награди, удовлетворяващи ги в нравствено отношение. Това ще бъде могъщ духовен стимул за осигуряване на постоянен, квалифициран състав за поддържане на високо равнище и системно подобряване на неговата служебна дейност. Използването на персоналната оценка ще осъети възможността за случаен избор на отделни лица от административния състав.

Персоналната периодична оценка, а така също и оценката при случай могат да допринесат изключително много за обективното, цялостното и комплексното определяне на действителните качества на кадрите при организационно-служебното им стимулиране. Наред с това могат да се правят и специализирани оценки. При всички случаи обаче системата за персонална оценка на кадрите може авторитетно и аргументирано да обоснове най-целесъобразната форма на стимулиране и

Digitized by Google

най-подходящото лице за съответния пост или друг вид служебно предимство. В този смисъл сравнителните оценки могат да изиграят съществена роля. Всичко това дава възможност да се изработи един дългосрочен план за организационно-служебно стимулиране на кадрите в зависимост от перспективите за развитието на съответното звено.

Приложението на персоналната оценка на кадрите в сферата на организационно-служебното стимулиране обаче изисква известно усъвършенстване на законодателството. Например въпросът за регламента при повишаване в степен и длъжност съобразно трудовия стаж и образованието. Това е особен вид „уравниловка". Квалификацията не зависи само и единствено от трудовия стаж и дипломата, но в голяма степен и от знанията, интелектуалните възможности, упоритостта и желанието за работа. За това уместно ще бъде да се предостави възможност на ръководствата на строителните комплекси, на стопанските организации и на техните поделения да повишават в степен и длъжност такива ръководители, специалисти и други служители, които са показали при персоналната оценка на кадрите резултат от клас „А" — „значително над изискванията", като се намалят ограниченията от гледище на трудовия стаж и образованието. Това ще създаде допълнителни стимули у лицата с подходящо, но по-ниско образование и с минимален трудов стаж към засилване на тяхната роля за оптималното функциониране на съответното стопанско звено в строителството.

Особено деликатна е задачата на партийните организации при стимулирането на кадрите, което се извършва на основата на оценката и на действуващия икономически механизъм. Те трябва умело да съчетават неговите изисквания с действително установения реален, индивидуален принос на всеки ръководител, специалист или обикновен служител. И най-малката грешка, допусната във връзка с оценяването на личния принос, може да предизвика съществени психологически поражения в строителния колектив. За да се избягнат евентуални извращения от страна на ръководните органи на строителните организации, партийните комитети трябва да бъдат информирани и да участвуват при окончателното разпределение на премиалните възнаграждения, наградите за социалистическото съревнование и духовните награди.

Персоналната оценка на кадрите и организираното въз основа на резултатите от нея комплексно лично стимулиране са незаменими оръжия срещу бездушието и кариеризма, срещу бюрокрацията и подлизурството, срещу възгордяването и безпринципната приятелщина, срещу ходатайството и прикритата или явна дискриминация на личността.

Системата за комплексна персонална оценка и стимулиране е прогресивен и изпитан метод за работа с кадрите и надежден инструмент за управление и сплотяване на ръководителите, специалистите и другите служители за изпълнение на големите задачи, които XI конгрес на Партията постави пред строителството.

к. и. н. **Радан КЪНЧЕВ**
Ганчо ПОПОВ

Digitized by Google

ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВУВА РАБОТАТА НА АПАРАТА НА ГРАДСКИТЕ И РАЙОННИТЕ КОМИТЕТИ НА ПАРТИЯТА

Двадесет и петият конгрес на Комунистическата партия откри нова светла страница в летописа на строителството на комунизма в нашата страна. Претворяването в живота на грандиозните планове, начертани от Партията за десетата петилетка — петилетка на ефективността и качеството, изисква максимална мобилизация на силите на Партията и на целия съветски народ. Новите задачи изискват партийните организации и техните комитети постоянно да повишават равнището на партийното ръководство за развитието на икономиката и културата, за възпитанието на хората, за усъвършенстване организаторската и политическата работа с масите.

На състоялото се през май тази година в ЦК на КПСС съвещание с партийни работници другарят Л. И. Брежнев обърна внимание на необходимостта да се засили организаторската работа на партийните комитети за изпълнението на задачите, които XXV конгрес на Партията постави. Беше подчертано, че за успешното изпълнение на поставените от конгреса цели голяма роля се пада на работниците от партийния апарат, на републиканските, краевите, областните, градските и районните партийни организации. При преустройството на нашата работа след XXV конгрес, каза Л. И. Брежнев, трябва да подходиме по новому, да се усъвършенстват методите и стилът, да се проявява повече инициатива. Трябва да се работи така, както това изискват от нас новите отговорни задачи. Трябва и в бъдеще да се подобрява работата с писмата на трудещите се, които постъпват в партийните органи, да се гледа на това като на една важна форма за връзка на Партията със съветския народ.

Партийните комитети, като работят с апарата и се опират на актива и първичните партийни организации, осигуряват изпълнението на директивите на Партията, организират контрола за изпълнението на приетите решения, осигуряват правилен подбор, разпределение и възпитание на кадрите. Работниците от партийния апарат поддържат постоянна жива връзка с първичните партийни организации, систематически изучават, анализират и обобщават техния опит, разпространяват положителното в работата им, помагат на партийния актив да засилва политическата и организаторската работа с хората. С помощта на апарата и актива се осъществява многостранната работа на партийните комитети. Всекидневната дейност на апарата се ръководи от бюрото и секретарите на партийния комитет. Естествено, колкото по-добро е това ръководство, толкова по-високо е качеството, културата на работата на апарата, толкова по-цялостно, по-точно ще изпълнява той своите функции, толкова по-големи успехи може да постигне партийният комитет в решаването на задачите на стопанското и културното строителство.

Първостепенна задача на партийните комитети е по-нататъшното подобряване на партийното ръководство на стопанското и културното строителство. Тук важно място се пада на правилните взаимоотношения на партийните органи с държавните и стопанските ръководства и с обществените организации. Както е известно, Партията всякога е считала недопустимо подменянето на тези организации, изземването на техните функции. Това е принципиално важно изискване, което неведнъж е подчертавано на партийните конгреси, записано е и в Устава на КПСС. Партийните организации, се казва в него, не подменят държавните, профсъюзните, кооперативните и други обществени организации на трудещите се, не допускат смесване на функциите на партийните с другите органи, не про-

Превод със съкращения от сп. „Партийная жизнь", бр. 15, 1976 г.

Digitized by Google

явяват ненужен паралелизъм в работата.

Разбира се, от тези изисквания съвсем не следва, че партийните органи могат да отслабят вниманието си към въпросите на икономиката и културата. Напротив, степента на партийното ръководство за развитието на народното стопанство, както още един път бе подчертано от XXV конгрес на КПСС, непрекъснато ще се повишава. Това изисква от партийните комитети, със свойствените им методи на организаторската и политическата работа с хората, постоянно да се опират на първичните партийни организации, като повишават тяхната боеспособност и инициатива, ролята им във всестранния живот на колектива. Така именно постъпват много партийни комитети.

На практика понякога още се срещат факти, когато работници на някои партийни комитети използват методи, несвойствени за политическото ръководство. На един от пленумите на Виницкия областен комитет на Партията беше посочен такъв пример. Могилев—Подолският градски комитет на Партията, вместо да изисква от районния изпълнителен комитет, от управление „Селско стопанство" да изпълняват възложените задачи, подменя тези органи. За пет месеца градският комитет е изпратил до колхозите повече от 50 телеграми — разпореждания от чисто стопански характер. В някои от тях се изисква всеки ден да дават в градския комитет сведения за числото на трудоспособното население и пенсионерите, сведения за прореждането на цвеклото, нареждания за получаване на комбинирани фуражи от завода и т. н.

Понякога партийните работници обясняват подобни факти със следното: в резултат на немарливостта на някого, оказва се, че не е изпълнено някакво решение; да се остави да пострада работата не бива — значи налага се намесата на партийния комитет и с взетите мерки да се постигнат поставените цели. Разбира се, с такива действия партийният комитет ще реши даденя конкретен случай. Обаче, ако подобен метод се прилага често и се превърне в система, тогава възниква реална опасност да се заангажира големият политически авторитет на партийния орган за решаване в основному на дребни, частни въпроси. Постепенно се създава почва за дребно опекунство, вмешателство в дейността на държавните, стопанските и другите органи. По този начин се принизява ролята на тези органи, учреждения, организации, ролята на кадрите, отговорни за един или друг участък на работа, те свикват да действуват само по указания. Нещо повече, отделни работници заочват да прикриват своята неразпоредителност, бездейност, като се оправдават с недостатъчната помощ от страна на партийните комитети и организации. И макар подобни факти да не са типични, те все пак намират място.

Важен елемент на културата в работата е нейното точно, дълбокообмислено планиране. Досегашната практика в планирането на партийната работа способствува да се утвърждава планомерен, комплексен подход към всички процеси и явления в обществения живот. Нейното усъвършенстване непосредствено е свързано с широкото внедряване на перспективното планиране. Същността на този метод се заключава не просто в удължаване на времето, за което ще се изпълни планът. Перспективното планиране дава възможност да се набележат главните направления на дейността на партийния комитет, да се определят възловите задачи, които трябва да се решават не само непосредствено, но и в бъдеще, така да се разпределят силите, че да се създават най-благоприятни условия за осъществяване на задачите. Така например съдържанието на сегашните планове за работата на партийните комитети е насочено за успешното претворяване в живота на историческите решения на XXV конгрес на КПСС, в тях са определени както близките, текущите задачи, така и пътищата и средствата за постигане на перспективните цели. В плановете на много партийни комитети са взети под внимание оценките и предложенията, съдържащи се в постановлението на ЦК на КПСС „За по-нататъшното развитие на специализацията и концентрацията на селскостопанското производство на основата на междустопанското кооперираме и агропромишлената интеграция".

Трябва да отбележим, че перспективното планиране предявява високи изисквания към всички работници от апарата — от инструктора до секретаря на партийния комитет. Важно значение от тези изисквания има умението на работника да гледа напред, да не се ограничава в своята дейност само в рамките на всекидневните грижи, а да вижда процесите и явленията в техния зародиш, своевременно да информира за тях секретарите, бюрото на комитета, да подпомага бюрото да отбере най-важните и актуалните въпроси, които изискват партийно становище и решение. Перспективното планиране осигурява също задълбочен подход при обсъждането на проблемите, тяхното подробно и всестранно изучаване. Партийните комитети при подготовката на въпросите за заседанията на бюрото или пленумите наред с традиционните способи често използват конкретните социологически изследвания, като широко привличат за анализ на състоянието на работата специалистите, учените. Такива мерки помагат да се повиши научната обоснованост на препоръките, които се съдържат в решенията на партийните органи. Добре обмисленият перспективен план оказва съществено влияние върху качеството на останалите планове — тримесечните и месечните, върху плановете на отделите и на всеки работник в партийния комитет. По такъв начин постоянното внимание към усъвършенстване на планирането е един от определящите фактори, който осигурява задълбочена и резултатна работа на партийния комитет и на неговия апарат.

Рационалното използване на силите на партийните работници, на партийния апарат помага точно да се определят функциите както на структурните подразделе-

Digitized by Google

ния на партийния комитет — отделите, секторите, така и на всички отговорни работници. Някои районни и градски комитети на Партията в Украйна, Белорусия, Узбекистан, Естония се стремят към това, съвсем конкретно да определят с какво трябва да се занимава всеки отдел на партийния комитет, да уточняват функционалните задължения на всички работници от апарата. Трябва да напомним във връзка с това, че на необходимостта да се определят задълженията и отговорността на всеки работник неведнъж е наблягал В. И. Ленин. В „Наброска на правила за управлението на съветските учреждения" той пише: „Колегиалното обсъждане и решаване на всички въпроси по управлението в съветските учреждения трябва да се свързва с установяване на най-точна **отговорност на всяко** заемащо някаква съветска длъжност лице за **изпълнението на определени**, ясно и недвусмислено разграничени задачи и практически работи"[1].

В Запорожския градски комитет на Партията в Украйна например се опитаха да определят основните задължения, общи за всички отдели на градския комитет, а също така специфичните им задачи. По този път тръгнаха и в Кохтла—Ярвеския градски комитет и Пярнуския районен комитет на Комунистическата партия в Естония, в Термезския градски комитет на Комунистическата партия в Узбекистан. По такъв начин партийните комитети целят точно да определят реляга и мястото на всеки отдел и сътрудник в решаването на общите задачи, да отстранят все още срещащия се паралелизъм и дублиране, да не се допуща несъгласуваност в дейността на различните отдели, да се повиши личната отговорност на сътрудниците за поръчаната им работа.

Това изискване произтича по-конкретно и от факта, че на партийна работа постоянно се издигат нови хора. Далеч не всеки от тях добре е запознат със специфичното и конкретното съдържание на работата на партийния апарат. Ясна представа за характера на работата, за своите непосредствени задължения най-често той добива по пътя на натрупването на собствен опит, за което е нужно не малко време, през което недостатъчно ефективно се използват неговите възможности.

Високата култура в работата предполага рационално използване на работното време, такава организация на труда, която изключва непроизводителни загуби на време и позволява да се установи най-разумното съотношение на разхода на време за различните видове дейности (посещение на първичните партийни организации, работа над документите, срещи и беседи с актива, разговори по телефона и т. н.). За тази цел някои партийни комитети прибягват към изследване структурата на работното време на партийните работници. Най-често за тази цел се използва методът на така нареченото самофотографиране на своя работен ден. Такъв анализ се провежда всеки ден едновременно от няколко работника, обикновено в течение на една седмица или месец. Получените данни позволяват да се добие ясна и достатъчно обективна картина за структурата на работното време на партийния апарат, помага да се изработят практически мерки за подобряване на неговата работа.

Задачата се състои в това, работниците от апарата да имат възможност повече да бъдат непосредствено в първичните организации, в трудовите колективи. Те са длъжни регулярно да общуват с комунистите и безпартийните, да оказват на партийните организации конкретна помощ на място. В практиката на много партийни комитети твърдо се внедрява опитът да изпращат работници от апарата за комплексно проучване състоянието на работата в колективите и разработването на мерки за подобряване на тяхната дейност. Такава практика предполага безусловно най-рационална организация на труда в партийния комитет.

Повишаването на културата в работата на партийния апарат най-тясно е свързано с правилната организация на контрола и проверката на изпълнението на приеманите от бюрото, от комитета решения. С контрол и проверка на изпълнението е длъжен да се занимава всеки партиен, държавен и стопански ръководител, всеки партиен орган, всяка партийна организация.

През последните години партийните комитети усилиха вниманието си към подобряване контрола и проверката на изпълнението. Твърдо се наложи практиката комунистите да се запознават с дейността на партийните комитети в периода между конференциите. Неотменно правило стана членовете на партийните комитети и комунистите да се информират за хода на изпълнението на по-рано взетите решения. Усъвършенствува се начинът на организация на контрола на партийните решения, осигурява се контрол за тяхното изпълнение и снемането им от контрол, когато са изпълнени.

Значително разпространение получиха в други мерки, начини и способи за подобряване на организационната страна на проверката. В много партийни комитети в Москва, Ленинград, Белорусия, Казахстан за всяко решение се завежда специална папка, в която се събират всички материали, отнасящи се до даденото решение: план за проверката, справка за комисията, самото решение, план за мероприятията за неговото изпълнение, документи, които отразяват хода на реализацията му.

Твърде ефикасно средство за повишаване оперативността на проверката са картотеките за изпълнение на решенията. Тяхното внедряване е свързано с разработката на система от мерки, подредени в строга последователност за всеки етап — от завеждането на решението до снемането му от контрол. В такъв случай нито едно решение не отпада от погледа на комитета, всеки изпълнител знае своето конкретно

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 28, с. 360.

Digitized by Google

задължение, а така също средствата и сроковете за изпълнението.

Някои партийни комитети в Белорусия, Казахстан, Ленинград, в Свердловска и Ростовска област с цел да усъвършенстват организацията на проверката направиха специален анализ на съдържанието и изпълнението на решенията. Това им позволи да усъвършенстват съдържанието на решенията, да повишат тяхната конкретност, помогна им да подработят мерки за въвеждане ред в тяхното изпълнение.

Партийната работа — това е всякога и преди всичко работа с хората. Пред всеки партиен работник стои задачата постоянно да изучава кадрите, да знае техните силни и слаби страни, да помага на хората да проявяват своите потенциални възможности, активно да съдействува за тяхното израстване и издигане, като се опира на техния опит и знания. В работата си с кадрите партийният работник не трябва да се опира само на интуицията или собствения си опит. Централният комитет на нашата Партия посочва необходимостта да се използват знанията по педагогика, психология, социология за по-нататъшното повишаване равнището на организаторската и идейно-политическата работа сред трудещите се. Това вече се взема под внимание в практиката на много партийни комитети. Значителен опит е натрупан например в партийните комитети в Ленинград, Естония, Свердловска област.

Характерни черти на работниците от партийния апарат всякога са били и си остават такива качества като високото равнище на отговорността и организираността. Нищо удивително няма в това. На партийна работа се издигат най-добрите комунисти, хора, минали голяма школа в трудовия колектив, в първичните партийни организации, на дело доказали своята политическа зрелост, организаторски способности. Но апаратът на партийните комитети не е просто механическо обединение от хора. Това е преди всичко дружен колектив от единомишленици, чийто труд се обединява от общността на стоящите пред тях задачи, от високите цели и стремежи. В апарата на партийните комитети, както и във цялата наша Партия, в цялата страна, господствува атмосфера на другарство, деловитост, творчество. Проблемът за взаимоотношенията на партийните работници вътре в колектива привлича вниманието съвсем не поради това, че тук възникват някакви отклонения или остри конфликтни ситуации. Работата е в това, че равнището на културата в работата на апарата в различните партийни комитети все още е различна и следователно има възможности да се учи от положителните примери. Това е един вид своеобразен вътрешен резерв за подобряване дейността на партийните комитети.

Трябва да се подчертае, че характерът на взаимоотношенията между работниците на партийните комитети е важен не само за организацията на тяхната собствена работа. Утвърдилият се стил неизбежно слага отпечатък и на всекидневното общуване на работниците от партийния апарат със секретарите на първичните партийни организации, със стопанските ръководители, с другите активисти по време на съвместното решаване на много въпроси. Деловата и другарската атмосфера на такива срещи и беседи е от голямо значение особено за тези секретари и стопански ръководители, които работят сравнително отскоро. Разбира се, не всичко може подробно да се обсъди на семинари и съвещания. Далече не всеки има възможност да поиска съвет по какъвто и да е частен случай, да разкаже за своите затруднения, да сподели намерения, тревоги или разсъждения. Важността на тези делнични лични контакти се заключава в това, че в тях се крият за партийния работник не малко възможности за индивидуално въздействие върху ръководителите, върху активистите.

Към районните и градските комитети на Партията се обръщат хиляди хора по най-различни въпроси — както комунисти, така и безпартийни. Показател за висока култура в работата на апарата е умението на партийните работници при всички случаи да намерят верния тон в разговора с хората, строго да съблюдават етичните норми във взаимоотношенията с тях. Не всякога техните запитвания, молби или жалби могат да бъдат разрешени в рамките на партийния комитет, със силите на неговите работници. Нерядко повдигнатите въпроси от трудещите се са от компетентността не на партийните, а на други органи. Случва се да се поставят и необосновани искания и молби. Но всеки, който се обръща към партийния комитет, трябва да бъде уверен, че внимателно ще го изслушат, ще се постараят да го разберат, ще му помогнат с дела или съвети, ще проявят разбиране и отзивчивост. Даже ако събеседникът се е обърнал не където трябва, той трябва да срещне не груб отговор, а спокойно разясняване, не рязкост, а сигурност и убедителност.

Както е известно, градските и районните комитети на Партията провеждат немалко мероприятия, които заангажират значителен кръг хора. Към тях се отнасят преди всичко различните събрания, съвещания, семинари. При подготовката и провеждането на подобни мероприятия е нужно също да се съблюдават определени изисквания. През последните години, като усъвършенстват стила и методите на работата, партийните комитети направиха не малко за въвеждането на порядък при провеждането на заседанията и съвещанията, за намаляването на техния брой, за повишаване на тяхната деловитост и компетентност. За съжаление срещат се още случаи, където под предлог за оперативност се свикват неоправдано много съвещания, отклоняват се десетки хора от пряката им работа. Отделни партийни комитети на свои заседания канят колкото се може повече хора, като именно с това смятат, че осигуряват колективност, действеност в работата. Така например през 1974 година на пленумите на някои партийни комитети в Украйна числото на поканените другари е превиша-

Digitized by Google

вало числото на членовете на изборните партийни органи два, три и даже четири пъти. Ясно е, че такава практика фактически е довела до принизяване ролята на членовете на партийните комитети и не е способствувала да се разгръща делова творческа критика и самокритика. Централният комитет на Комунистическата партия на Украйна, като разкри тези и други недостатъци в организацията на провеждането на пленумите на градските и районните комитети на Партията, прие необходимите мерки за тяхното отстраняване.

Подобряването на порядъка и повишаването на ефективността на заседанията, съвещанията и другите подобни мероприятия в значителна степен зависят от познаването на вече утвърдените в практиката способи за тяхната подготовка и провеждане. Например широко разпространение получиха координационните планове, които понякога се наричат постоянно действуващи календари или графици. В тях се определят не само дните в седмицата, но и часовете, в които партийните, държавните, комсомолските органи и другите обществени организации трябва да проведат различните си мероприятия. По такъв начин на активистите, на секретарите на партийните организации, на стопанските ръководители се дава възможност по-уверено да планират своята работа и време.

Важно място в дейността на партийния апарат заема подготовката на различни материали — проектодоклади, проекторешения на бюрото и пленумите, справки, информации, а също така работата с документите, писмата и молбите на трудещите се, които постъпват в партийните комитети. През последните години работата с партийните документи значително се подобри, тя стана много по-системна и обмислена.

С цел по-нататък да се усъвършенствува работата с документите и да се осигури строго спазване на съответните указания на ЦК на КПСС, районните и градските комитети на Партията нерядко разработват мероприятия, в които точно се определя редът на подготовка на документите и работата с тях. Така например са постъпили в Увелския районен комитет на КПСС, Челябинска област, някои районни и градски комитети на Комунистическата партия в Украйна, Белоруския, Азербайджан, Грузия, Естония, а също така Свердловската, Новгородската и други областни партийни организации. Нужна ли е такава регламентация? Разбира се, че тя е полезна. Ясно поставените изисквания към документите, точно обмислените методи на работа с тях помагат да се повишава чувството за отговорност у работниците от апарата както за съдържанието на документа, така и за неговата своевременна подготовка.

Решенията на районните и градските комитети на Партията са ръководство за работата на първичните партийни организации, на държавните и стопанските органи, на обществените организации. Естествено е, че към документите на партийните комитети се предявяват много високи изисквания. Разбира се, главното в тях е дълбокият анализ на състоянието на нещата, обективността в оценките и изводите, обмислеността и научната обоснованост на предложенията. Наред с това партийните комитети правилно постъпват, като се стремят решенията и другите документи да са точни, кратки, да са написани убедително, на ясен език, да не съдържат, както това често се случва, общи, неясни положения и шаблони.

Повишаването на културата в работата на партийния апарат помага в крайна сметка да се приложат съвременните средства на организационната техника. Сега нееднакво внедряване в работата на партийния апарат значително се разшири. Разбира се, техническите средства в работата на партийния апарат играят спомагателна роля. Тяхното предназначение е максимално да се съкратят времето и силите, които се изразходват за техническа работа, да помогнат за създаването на рационална организация на труда в партийните комитети, за повишаване на оперативността, компетентността в работата на партийния апарат. Заедно с това прилагането на съвременните средства на организационната техника разкрива понякога качествено нови възможности, особено в аналитичната работа, в областта на партийната информация.

В работата на партийния апарат в една или друга степен се използват практически всички видове организационна техника. Широко е известен натрупаният положителен опит в Октябърския районен комитет на КПСС в Ленинград, където при организацията на вътрешнопартийната информация широко се използва организационната техника. Значително разпространение получи използването от партийните комитети на перфокартите с перфорация по края на картата. Кондопожският градски комитет на Партията — Карелска АССР, например в течение вече на няколко години ги използва за отчитане и анализ на събранията на първичните партийни организации, за набиране на оперативна информация, за отчета на кадрите, влизащи в номенклатурата на градския комитет, за отчитане на писмата и молбите на трудещите се, които постъпват в градския комитет на Партията.

Трябва да се има предвид, че общият подем на културата в работата на партийния апарат, както и във всяка друга сфера на дейност, не може да се постигне с каквито и да било еднократни действия, с използването на единствен метод, начин на подход в работата или технически средства. Всяко отделно подобрение има ограничен характер. Комплексният подход при разработката на мерките, насочени към подобряване културата в работата като цяло, практическото изучаване на най-добрите, ефективните методи, на челния опит, творческите търсения — всичко това безусловно ще съдействува да се усъвършенствува работата на апарата на градските и районните комитети на Партията.

Digitized by Google

КУРС ЗА ПАРТИЙНИТЕ БЮРА

ПРАВОТО НА КОНТРОЛ

В политическата, идеологическата и организаторската работа на Партията особено важно място заема контролът за фактическото състояние на всеки участък на социалистическото строителство. Контролът е свързан с по-нататъшното издигане на нейната ръководна роля, от неговата ефективност твърде много зависи осъществяването на партийната политика. Контролът е функция на партийното ръководство, на ръководната роля на Партията.

Активна, дейна сила за осъществяване на контрола са първичните партийни организации. С цел все повече да се повишава тяхната отговорност и действеност за осъществяване политиката на Партията, да се засилва организаторската и политическата им работа на повечето първични партийни организации бе дадено правото на контрол върху дейността на административните и стопанските ръководства. Това право все повече се разширява и способствува още по-плодотворно да се разгръща вътрешнопартийната демокрация, още по-високо да се издига авангардната роля и отговорността на първичните организации и комунистите за изпълнение на стопанските планове и задачите, които стоят пред тях.

КРАТКА ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

Големите задачи, които поставиха Единадесетият партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК, успешното изпълнение на седмата петилетка изискват още по-широко и всемерно да се засилва организаторската работа на първичните партийни организации, още по-настойчиво и ефективно да се упражнява правото на контрол върху дейността на администрацията. „Първичните партийни организации — се отбелязва в Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на БКП и на обществените организации и движения — да осъществяват системно, целенасочено и компетентно предоставеното им право на контрол над административно-стопанските ръководства, да обогатяват съдържанието на контрола, като го свързват с главните и актуалните проблеми на производствената и служебната дейност, и да повишават неговата ефективност. Контролът да съдействува за подобряване на стила и методите на административните и стопанските кадри, за укрепване на единоначалието, реда и дисциплината в предприятията, учрежденията и ведомствата.“[1]

Правото на контрол върху дейността на администрацията е важен инструмент в ръцете на първичните партийни организации, с помощта на който те оказват своето партийно въздействие за превръщането на партийните предначертания в живо дело.

[1] Тезиси на ЦК на БКП за състоянието и развитието на БКП и на обществените организации и движения, Партиздат, с. 161.

Digitized by Google

Правото на партиен контрол е особен вид право. В юриспруденцията всяко дадено право представлява възможност да се изрази определено действие или състояние при изричната воля на субекта. Ако това право не се използва, за неговия носител не следват никакви нежелателни или вредни последици. Правото на партиен контрол обаче е свързано не само с волята и желанието на неговия носител да го упражни, но и с неговото задължение за реализация, всяка пасивност и бездействие води до търсене на партийна отговорност.

Въпросът за правото на контрол на първичните партийни организации върху дейността на административните и стопанските ръководства за пръв път бе поставен от XVIII конгрес на ВКП (б). В чл. 61 на приетия от конгреса Устав е записано: „За повишаване ролята на първичните партийни организации в производствените предприятия, в това число на совхозите, колхозите и МТС, и тяхната отговорност за състоянието на работата в предприятията, на тези организации се предоставя правото на контрол върху дейността на администрацията на предприятието“[1].

С нарастването на ръководната роля на Партията правото на партиен контрол се разпростира върху все повече и повече първични партийни организации. Двадесет и четвъртият конгрес на КПСС наред с производствените организации сметна за целесъобразно такова право да се даде и на първичните организации в научноизследователските институти, учебните, културно-просветните и здравните заведения. На партийните организации в централните и местните държавни и стопански учреждения и ведомства бе дадено правото да контролират работата на апарата за изпълнение директивите на Партията и Правителството, за спазването на съветските закони.

Тези решения знаменуват по-нататъшното развитие на вътрешнопартийната демокрация, издигат още повече ролята на първичните организации и авангардната роля на всеки комунист. По същество XXIV конгрес сложи край на делението на първичните организации на имащи и нямащи право на контрол.

За пръв път нашата Партия записа правото на контрол върху дейността на администрацията в Устава, приет от V конгрес, състоял се през 1948 г.: „За повишаване ролята на първичните партийни организации в производствените предприятия, включително в държавните земеделски стопанства, трудово-кооперативните земеделски стопанства и машинотракторните станции, тяхната отговорност за състоянието на работата в предприятията, на тия организации се дава правото да контролират дейността на управата на предприятието, без обаче да се накърнява единоначалието“[2].

Последвалите конгреси на Партията разширяваха това право съобразно изменилите се условия и нарастващата ръководна роля на Партията. Десетият конгрес даде право на контрол върху дейността на администрацията и на първичните партийни организации в научноизследователските институти, в учебните и здравните заведения.

По такъв начин болшинството първични организации в нашата Партия придобиха правото на контрол.

Партийните организации в министерствата и други централни и местни учреждения и ведомства, които нямат право на партиен контрол върху дейността на административните ръководства, не са освободени от отговорността за състоянието на служебната работа. Като политическо ядро на колектива те отговарят пред Партията апаратът да работи образцово, компетентно, оперативно, да е гъвкав и икономичен, да прилага научни методи в изпълнението на своите служебни функции.

---

[1] ВКП (б) в резолюции и решения, Изд. на БКП, т. II, с. 950.
[2] БКП в резолюции и решения, Изд. на БКП, т. IV, с. 169.

Digitized by Google

Тези организации разполагат с големи възможности да извършват проверки на изпълнението, да оказват активно въздействие върху работата на административните ръководства, като изслушват информации за работата на партийни членове в отделни служби, да правят предложения пред административното ръководство, да оказват съдействие по издигането, разместването, подбора и възпитанието на кадрите. Обстоятелството, че те са без право на контрол над административното ръководство, не намалява организаторските и политическите им функции, авангардната роля на комунистите.

ПРЕДМЕТ И ЦЕЛ НА КОНТРОЛА

Спирайки се на предмета на партийния контрол в своя доклад, изнесен пред Юлския пленум (1968 г.) на ЦК, др. Тодор Живков отбеляза: „Главното в партийния контрол занапред трябва да бъде осъществяването на партийната линия и партийните решения, въпросите за стила и методите на работа, за политическото и научното равнище на ръководството. Нужно е **да се засилят партийният контрол и партийната взискателност** към всички комунисти, издигнати на работа в различните области — как те провеждат в живота партийната политика: с какви методи и средства действуват; как осъществяват дадените им права; какво правят органите, които те ръководят, за да изпълняват своите функции и най-добре да отговарят на изискванията, предявявани от системата на управление на нашето общество.“[1]

Под свой контрол сега първичните партийни организации поставят осъществяването решенията на XI партиен конгрес и особено на издигнатия от него основен девиз: „Висока ефективност, високо качество“. Този лозунг се отнася не само до производството, но и до качеството и ефективността на труда във всички области на живота. Боева програма на първичните организации са юлските решения на ЦК за последователно прилагане на ленинските принципи в нашата работа, в нашия всестранен живот.

При цялото многообразие от задачи и проблеми, които стоят пред първичните организации, общото за всички тях е всекидневното внимание към подбора и възпитанието на кадрите, повишаване дисциплината и отговорността на хората за възложената работа, провеждането на жива организаторска работа сред трудещите се, разгръщане на активността на комунистите.

Правото на контрол на първичната партийна организация означава, че тя има задължението да изучава състоянието и работата на административно-стопанското ръководство по всеки проблем, да изисква отчет от ръководителите, да се запознава със съответните документи, да дава мнение и поръчки на стопанското и административното ръководство, да взема решения, с които да го задължава да приема мерки за подобряване работата на предприятието, учреждението и пр.

Първичните организации могат да изискват отчет от всеки административен или стопански ръководител независимо от неговия ранг в предприятието и партийното му положение.

Характерно също така за правото на партиен контрол е, че първичните партийни организации приемат и решения, с които се самозадължават да осъществяват определени мероприятия, да мобилизират комунистите, колектива за изпълнение на задачите, които стоят пред съответните предприятия. Партийната организация може да привлича

[1] Тодор Живков, Основни насоки за по-нататъшното развитие на системата на управление на нашето общество, Изд. на БКП, с. 102.

Digitized by Google

към партийна отговорност всеки ръководител, комунист, който не изпълнява нейните решения, нарушава партийната и държавната дисциплина, а при необходимост да постави пред съответните партийни и стопански органи въпроса за неговото административно наказание или отстраняване от заеманата длъжност.

Правото на партиен контрол обаче не дава административно-разпоредителска власт на партийната организация. Партията като цяло и нейните звена не са административни, а политически ръководители, те политически ръководят и направляват икономиката, образованието и пр. Партийният контрол осигурява на първичната партийна организация пълна възможност с присъщите ѝ форми и методи на работа да въздействува върху дейността на предприятието, стопанството и т. н. Степента на влияние се намира в пряка зависимост от активността и инициативата на комунистите, от дълбокото разбиране на отговорността си за състоянието на работата в колектива, от принципиалността и непримиримостта към недостатъците, от успешното решаване на задачите, които стоят пред тях.

Осъществявайки контрол, първичните партийни организации нямат право да подменят администрацията, да действуват от нейно име или зад гърба ѝ. Това би нанесло сериозна вреда на работата, ще бъде в разрез с ленинските принципи на дейност и ръководство.

Партийната организация не измества, а способствува с всички сили да се укрепва административното ръководство, ръководителите единоначалници, да се издига техният авторитет, да се изпълняват техните решения, наредби, заповеди и пр., работи активно за широкото привличане на трудещите се в изпълнение на поставените задачи, за осъществяване на системен, постоянен и ефикасен контрол отдолу. Уставното право на първичните организации на контрол върху администрацията не нарушава принципа на единоначалието като основен метод в ръководството на предприятието, училището, здравното заведение и пр. „Силата на партийния контрол — се отбеляза на съвещанието във Велико Търново — е в това, че чрез него партийната организация като изразител на опита и мнението на комунистите и безпартийните помага на администрацията да се предотвратяват евентуални грешки и отклонения, да се намират най-ефективните методи и пътища за подобряване работата на предприятията, учрежденията, ведомствата и в крайна сметка да се укрепва единоначалието, редът и дисциплината."[1]

Това са сложни връзки и взаимоотношения, които трябва правилно да се разбират и прилагат, задълбочено да се опознават правата и задълженията на административните и стопанските ръководства и партийните организации, правилно да се изучават и разграничават функциите помежду им.

Административни ръководства и ръководители, които добре познават своята работа, милеят за нея, трябва всемерно да се опират и търсят помощта на партийната организация, да се отчитат пред нея, и не само да се отчитат, но и да способствуват за точното изясняване на задачите, за да може партийната организация с присъщите ѝ средства да мобилизира комунистите, колектива за тяхното изпълнение, за да може да осъществява тя още по-последователно, целенасочено и вярно правото си на контрол.

Всичко това ще помогне да се издигне на още по-високо равнище и работата на административния ръководител като политически деец.

В интерес на работата е административните и стопанските ръково-

---

[1] Борис Велчев, За по-нататъшно повишаване ролята на първичната партийна организация, сп. „Партиен живот", кн. 11, 1975, с. 26.

Digitized by Google

дители добре да осъзнават и да приемат контрола като жизнена необходимост, а не да бягат от него да влизат в излишни спорове с партийните организации. В техен интерес е сами да създават условия за системен и компетентен партиен контрол, да се вслушват внимателно в критичните бележки и съвети.

Известно е, че целта на контрола е преди всичко да разкрие и предотврати недостатъците и пропуските, причините, които ги пораждат, а също така да възпитава стопанските и другите ръководители в дух на строго спазване на партийната и държавната дисциплина, на социалистическо отношение към труда, в дух на повишаване отговорността за възложените задачи и поръчения. От това най-вече се ръководят партийните организации и бюра при разглеждането на какъвто и да е проблем.

Контролът на първичните партийни организации трябва да бъде насочен главно към усъвършенствуване стила на ръководителите. Партийният контрол означава преди всичко участие на комунистите в усъвършенствуване на управлението на съответния административен или стопански орган. Партийният контрол е по същество колективна и обективна проверка на дейността на администрацията, на всеки комунист, на всеки деец.

Практика е началникът на цех „Бисквитен" в ЗК „Малчика" — София да се отчита периодически пред партийната организация за изпълнението на плана, като се стреми да посочи и мястото на организацията, на комунистите. На отделни събрания и заседания на партийното бюро са обсъждани специално и стилът, и методите на работа на началника на цеха — как той работи с цеховото ръководство, с майсторите, с работниците, как се опира на първичната организация, на партийните групи и отделните комунисти. По същия начин е обсъждан стилът и поведението и на други ръководители в цеха.

Борис Козарски, секретар на партийната организация в предприятие за проектиране и развойна дейност във Враца, изтъкна, че организацията не е изслушвала директора, но че той като партиен секретар, а и като заместник-директор е съгласувал всички въпроси с директора, че спорни въпроси с него въобще не е имало, че между тях има много добро сработване и взаимодействие.

Естествено, такива взаимоотношения, когато те са поставени на принципна основа, са много хубави, те могат да носят само полза на работата. Но контролът не се упражнява само тогава, когато има спорове, когато има загниване на работата, а и тогава, когато трябва да се повиши равнището, да се набележат нови задачи, да се вземат мерки за по-нататъшното подобряване на стила и методите на ръководство. Тук особено е необходима колективната намеса и помощ на цялата партийна организация, на колективната мисъл на всички комунисти.

Под контрола на партийната организация трябва да се намират всички основни, принципни въпроси из дейността на съответното предприятие, институт, стопанство и пр.

„Стопанското мислене" на ръководителя намира своя израз в стила и методите на работа, в подхода към възложеното дело. Ръководството на икономиката е партийна, политическа дейност. Да се утвърждава партиен стил в ръководството на икономиката това означава непримирима борба срещу всичко, което му противостои и преди всичко срещу формализма и бюрократизма. Партийният подход в стопанското строителство е неотделим от решителното повишаване на личната отговорност, той означава съчетаване на внимателното отношение и доверие към кадрите с висока взискателност.

Най-важното качество на стопанския деец е уменето да възпитава

Digitized by Google

хората, да организира колектива за изпълнение на разработената от Партията икономическа политика. Макар на стопанския ръководител да са предоставени административни права, той не може да се основава само на силата на заповедта, на нареждането. Винаги трябва да се има предвид органическата връзка между стопанската и възпитателната работа, възпитателните последици от икономическите и административните решения, които вземат стопанските ръководства и дейци. Именно тези качества помагат да се утвърждава партиен стил в стопанската работа.

Трябва винаги да се помни, че партийната организация осъществява контрол върху дейността на администрацията не като ревизор, а като организатор и възпитател на колектива. Силата на партийния контрол се състои в това, че партийната организация, обединила в едно цяло опита на всички комунисти и безпартийни, заедно с административните органи намира най-ефективните методи и пътища за подобряване работата на предприятията, учрежденията, учебните заведения и пр. При това трябва да се има предвид, че партийният контрол е такъв контрол, който се осъществява не отстрани, не отвън, а отвътре, той произтича от ролята и мястото на първичната партийна организация в живота на колектива. Затова контролът върху дейността на административните органи означава за партийните организации и самоконтрол, проверка на ефективността на партийната работа.

Партийният контрол не е само контрол върху дейността на ръководителите. Не по-маловажно е да се повишава авангардната роля на комунистите, да се възпитава у тях чувството за висока отговорност за възложената работа, да се разгръща тяхната инициатива, принципност и непримиримост към недостатъците. Не регистрация на отделни факти и нарушения, а своевременният им анализ, своевременното им разкриване и отстраняване — такава е задачата.

Няма шаблон при прилагането на партийния контрол върху работата на административните органи. Свои особености имат не само партийните организации в министерствата и ведомствата, но и в учебните и здравните заведения, в заводите и пр. Тук е невъзможно да се дадат общи указания, рецепти. Необходимо е обаче да се познават основните проблеми на партийното строителство, на първичните партийни организации, да се изучава и обменя опитът на сродни организации, да се обобщава и по-смело прилага собственият.

Значителна част от партийните организации не осъществяват системно и резултатно правото си на контрол върху дейността на административно-стопанските ръководства. Има партийни организации, главно от непроизводствената сфера, които не умеят да упражняват предоставеното им право на контрол или вместо да се заемат с основни възлови проблеми, се занимават с маловажни, текущи въпроси. Партийните организации, отчете IX партиен конгрес, трябва да „обсъждат всички основни въпроси, които изискват партийно становище“[1].

КОЙ УПРАЖНЯВА ПРАВОТО НА КОНТРОЛ

Право на контрол над дейността на административното и стопанското ръководство има първичната партийна организация, естествено, нейното бюро, като нейн изпълнителен орган, а също така партийната организация в бригадата, фермата, участъка и пр. в състава на първичната организация.

Съвсем ясно е, че при това положение ръководните органи и дейци се отчитат пред партийното събрание и пред бюрото. Това изисква събранията и заседанията да се подготвят много сериозно, не само да

[1] Тодор Живков. Избрани съчинения, т. XIII, с. 214

Digitized by Google

се осигурява редовното присъствие на членовете на партийната организация и на бюрото, но да се изисква те да взимат активно участие в обсъждането, да правят препоръки, предложения, критични бележки и др. Тези събрания и заседания са много важни, защото на тях се решават възлови въпроси на предприятието, института и пр. Особено необходимо е партийното бюро да не изземва всички въпроси, а строго да преценява и да внася предложения партийното събрание да решава кои въпроси да се обсъдят от събранието и кои на заседание на бюрото.

Каква е ролята на партийните групи в осъществяването на контрола върху дейността на администрацията?

Партийните групи имат правото и задължението да участвуват в контрола, който осъществяват партийните организации над дейността на административните и стопанските ръководства, като извършват проверки на състоянието на работата в съответните участъци, изслушват отчети от бригадирите, майсторите, началниците на цехове.

По такъв начин, като участвуват в осъществяване правото на контрол, партийните групи разпространяват своето влияние сред колективите, където са изградени. Участието на партийните групи в партийния контрол позволява да се задълбочава той, да бъде по-целенасочен, да обхваща всички низови звена.

Партийните групи извършват своята работа под ръководството на първичните организации, на партийните комитети. Ефикасността на контрола от страна на първичните партийни организации в не малка степен зависи от това, доколко активни са партийните групи в смените, участъците, отделите и пр., доколко умело вникват в нещата, остро и своевременно реагират на недостатъците.

Практиката показва, че е неправилно контролът на стопанските ръководства и ръководители да се извършва единично от секретаря на първичната партийна организация. Естествено, той също участвува в упражняването на контрола, но негова главна задача е да привлече всички комунисти към активна партийна работа, щото в партийния контрол да участвува цялата партийна организация. Това се отнася и до отговорника на партийната група.

Комунистът, като член на партийната организация, също участвува в упражняването на контрола над дейността на административното и стопанското ръководство и същевременно като служител и работник е под тяхно ръководство. Той е длъжен да се интересува от работата в сектора, в който работи, да участвува в разни комисии, своевременно да помага за изправяне на недостатъците, ако това е в неговите възможности, да сигнализира пред съответните по-висшестоящи партийни и други органи.

И партийният секретар, и отговорникът на партийната група, и всеки комунист, разбира се, следят, интересуват се от работата, съветват се с ръководителите, могат да дават мнения, целесъобразни препоръки по отделните въпроси, но що се отнася до правото на контрол, той може да се упражнява единствено от първичната партийна организация и нейното бюро, които са компетентни да вземат решения и да задължават административно-стопанските ръководства.

ФОРМИ НА КОНТРОЛ

Формите за осъществяване на партиен контрол върху дейността на административните и стопанските ръководства са най-различни — от най-обикновената беседа до проверката на изпълнението и отчетите на ръководителите на партийните събрания и заседания на партийното бюро.

Особено и най-разпространено място в контрола заемат отчетите на ръководителите.

Digitized by Google

По своя характер отчетите на ръководителите в първичните партийни организации в известна степен се отличават от отчетите, които се дават в партийните комитети. На събранието, в бюрото се отчита определен деец, който работи в същата организация или предприятие. Той се отчита пред тези, които най-непосредствено чувствуват върху себе си плодовете на ръководството. Отчетите в първичните организации най-често имат по-тесен характер, свързани са в основни линии с решаването на конкретните задачи, които стоят пред колектива на това предприятие или организация и не излизат извън рамките на тяхната дейност.

Тази форма на контрол оказва пряко въздействие не само върху този, който се отчита, но и върху участниците в обсъждането, върху целия производствен колектив, изработва се концепция у комунистите относно политическите и деловите качества на ръководителя, дава се оценка на неговите методи, стил и резултати. Отчетите пред партийните събрания и заседания на бюрото са сполучлива форма за самоанализ, за практически изводи за бъдещето.

Правилно и наложително е да не се ограничава кръгът на тези, които ще се отчитат. Първичните партийни организации могат да изслушват всеки работник от колектива независимо от неговата партийна принадлежност, и то по всеки въпрос, който влиза в техните компетенции. Естествено, нужно е предварително да се планира кой деец кога ще се отчита, кой ще му окаже помощ, да се посочват съдокладчиците или имената на членовете на комисиите, ако такива са необходими.

При обсъждането на отчетите на административните и стопанските ръководители от комунистите най-добре се проявява възпитателната роля на тези мероприятия. Отчитащият се по-дълбоко съзнава своята отговорност пред колектива, който ръководи, критически оценява резултатите от своята работа, стила на ръководство, сверява своята оценка с колективното мнение на комунистите.

Първичните партийни организации отдават голямо значение на отчетите на ръководните дейци пред комунистите, пред другарите по труд. Отчетът пред другарите възпитава хората в дух на строго спазване на партийната и държавната дисциплина, на социалистическия морал.

Отчетите са най-плодотворни, когато съсредоточават вниманието върху най-важните проблеми в дейността на предприятието, учебното заведение и пр. Естествено, че другарите се интересуват как комунистите изпълняват уставните си задължения, като се има предвид, че за ръководителя комунист служебният и партиен дълг са неразделни.

Едни от най-интересните и най-бурни събрания на партийната организация в завод „Възход" — Пловдив са събранията, на които се отчитат административни и други ръководители. Миналата година на партийно събрание се е отчело стопанското ръководство по изпълнение на комплексната програма. Докато се стигне до отчета, е била извършена огромна подготвителна работа. Програмата с оказаните срокове била обсъдена в партийните групи, посочен бил конкретно делът на всеки комунист в нейното изпълнение. Бюрото и натоварени от него специалисти, членове на Партията, провели редица предварителни разговори с цехови ръководители, бригадири, работници. На заседанието на бюрото отчетът бил приет с немалко корекции. В партийното събрание бил внесен един реален отчет, там станали интересни разисквания, направили се ценни предложения и в края на краищата били взети целенасочени и ефективни решения, в които намира отражение ролята на партийната организация като политически ръководител.

Отчетите на ръководителите пред първичните партийни организации помагат не само комунистите да се запознават със задачите, които стоят пред съответния колектив, не само да се борят за тяхното изпъл-

Digitized by Google

нение и за отстраняване на съществуващите недостатъци, но и за разпространение на положителния опит.

Сполучлива форма на контрол са получилите през последните години широко разпространение самоотчети на комунистите по изпълнението на уставните си задължения. Обмислени и подготвени добре, самоотчетите оказват голямо въздействие не само върху отчитащия се, но и върху всички комунисти в съответната първична партийна организация.

Много партийни организации използват и такива форми на контрол върху дейността на административните и стопанските ръководства, като стенните вестници, мълниите, боевите листове и пр. Това са оперативни форми, особено мълниите, които допринасят да се даде обществена гласност на определени изяви, да се реагира бързо, за да се вземат своевременно мерки за отстраняване на недостатъците.

Правото на контрол върху дейността на администрацията партийната организация упражнява и чрез такива форми като обсъждане на производствени въпроси на партийни събрания, където комунистите правят редица предложения, критически бележки. Широко се използват като източник на информация за извършване на контрол протоколите от събрания и заседания, жалбите, сигналите, изказванията и критичните бележки на комунистите и безпартийните и пр.

За да се придаде още по-голяма масовост на контрола, да се обхванат всички страни на дейността на администрацията, партийните организации трябва да се опират още по-широко на обществените организации, на безпартийния актив, да укрепват още повече връзките си с масите. Мащабността и сложността на задачите, които сега стоят пред партийните организации, изискват те да се опират най-пълно на всички други форми за обществен контрол и въздействие. Нужно е особено по-специално и конкретно да работят и насочват комисиите за народен контрол, да съдействуват за тяхното организационно укрепване, за разширяване обхвата и повишаване ефективността на контрола.

За да бъде контролът действително ефективен и целенасочен, особено необходимо е да се обърне внимание на проверката на място, там където се решават задачите. Никакви форми на контрол не могат да заменят проверката на място, осъществявана от самите ръководни дейци, от комунистите.

В Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на Партията и на обществените организации и движения се подчертава, че контролът и проверката на място дават най-добра възможност да се види истинското състояние на нещата, да се вникне в стила и методите на кадрите, в техните възможности и пр. Проверката на място способствува да се открият навреме слабостите, недостатъците и отрицателните явления и да се вземат мерки за тяхното отстраняване, да се насърчи масовото разпространение на челния опит, да се коригират евентуално едни или други решения, да се осигури в крайна сметка изпълнението на решенията.

Могат да се посочат още и най-различни форми на контрол и особено източници на информация за упражняване на контрол. Но не във формите е главното. Основното е те да се изпълват със съдържание, контролът да бъде действен, постоянен, ефективен, да се води борба докрай за изпълнение на поставените задачи. Съвещанието във Велико Търново правилно отбеляза, че не бива контролът да се свежда до формално изслушване на отчети и информации, без да се вниква дълбоко в същността на въпросите, без да се разкриват и анализират причините за слабостите и недостатъците, без да се търси необходимата отговорност, което не допринася за ефективността на предприетите мерки.

Digitized by Google

ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В МИНИСТЕРСТВОТО

Единадесетият конгрес на Партията постави важни и отговорни задачи пред националния транспортен комплекс. Те изискват да се повиши още повече ролята на Министерството на транспорта, което от административен орган се превърна в административно-стопански, осъществяващ партийната и държавната политика в областта на транспорта.

Измененията в управлението на транспортния комплекс и неговите функции наложиха още повече да се подобри дейността на партийните органи и организации в министерството, да се усъвършенства тяхната структура с оглед да се повишава инициативата и отговорността им, да съдействува тя най-добре на задачите, които решава комплексът.

За по-нататъшното усъвършенстване и издигане ролята на партийните организации като политически ядра на колективите учрежденският партиен комитет разработи и утвърди програма, която стана основен документ за работата на комитета и партийните организации. В нея са залегнали мероприятия за повишаване идеологическата подготовка на комунистите и изграждане на служител от нов, социалистически тип, за повишаване дисциплината и отговорността на партийните организации, за разгръщане инициативата и вътрешнопартийната демокрация. По същество това е комплексна програма за издигане ролята, боеспособността и самоинициативата на първичните партийни организации. Учрежденският партиен комитет и първичните организации организираха задълбочена проверка как се повишава авангардната роля на първичните партийни организации и комунистите, как се работи за образцово изпълнение на служебните задачи, води се обстоен разговор за дълга и отговорността на комунистите за преодоляване на отрицателните явления и особено на повтарящите се слабости. Проверките и разговорите дадоха възможност да се направят задълбочени анализи и оценки за дейността на партийните организации и комунистите.

Партийната организация на ръководството на министерството и функционалните отдели анализира постоянно повтарящите се слабости и причините за некачествени материали и постави на партиен отчет качеството на работата и своевременното изпълнение на задачите. Повишеният контрол над всички звена даде възможност да се сведе до минимум броят на неизпълнените решения. В партийната организация при управленията за транспортно обслужване и ведомствен транспорт при разглеждане въпроса за авангардната роля на кому-

Digitized by Google

вистите бяха посочени редица слабости в системата на обслужването на населението. Това накара първичната организация и комунистите да вземат също така на свой отчет задачите по обслужването на гражданите. По тяхно предложение се организира преглед по културата на обслужването, в процеса на който бяха решени редица въпроси. Най-непосредствено се следят изоставащите поделения и нерешени проблеми. При висока активност и критичност протекоха проверката и разговорите и в останалите партийни организации. Всичко това помогна по-добре да се види ролята и мястото на партийните организации и комунистите при осъществяването на тяхната авангардна роля при решаването и изпълнението на задачите.

Проверката, която направи Софийският градски комитет на Партията във връзка с издигане ролята, боеспособността и самоинициативата на първичните партийни организации, даде нов тласък за издигане на партийно-организационната дейност и помогна да се създаде още по-добра организация и целенасоченост в тяхната работа. Тази проверка съвпадна с разговора, който се водеше в партийните организации за усъвършенстването им, за превръщането им в действителен първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. С помощта на Ленинския РК на Партията учрежденският партиен комитет разработи програма и методически указания за конкретната работа на цялата учрежденска партийна организация, които в пълна степен да осигурят реализацията на указанията на ГК на Партията.

На среща с актива, а след това и на събрания на партийните организации и групи всички комунисти бяха запознати със съдържанието на направените от проверката изводи и се постави въпросът за повишаване на техния личен принос. Разработените от учрежденския партиен комитет помощни материали позволиха да се подходи творчески, съобразно специфичните особености на всеки колектив. Като критерий за оценка бяха поставени извършената партийно-политическа дейност в партийните групи, осъществените предложения и решения в служебните звена, прилагането на нови критерии на взискателност при оценка дейността на кадрите. Най-добрите партийни групи и отговорници бяха морално и материално стимулирани. Проверката помогна също така учрежденският партиен комитет още повече да подобри ръководството и да засили помощта на партийните организации. Членовете на комитета оказаха конкретна помощ за подобряване организационния живот на партийните организации и техните бюра. С тяхно участие се разработиха годишните перспективни и шестмесечни оперативни планове. Усилията на всяка организация се насочиха към обсъждане стила и методите на работа на партийните бюра, към решаване на основните проблеми.

Изградена беше система за работа с партийните секретари, актива и отговорниците на партийните групи. Пред актива се изнасят информации и доклади по основните проблеми на транспорта и важни правителствени решения. Разработени бяха такива въпроси като: задачите на транспортния комплекс, кибернетичната система на управление на транспортния комплекс: задачите, които произтичат за транспорта от Националното съвещание за повишаване рентабилността на икономиката и др. На среща с партийните секретари се обсъждат основните проблеми на партийната работа и предстоящите задачи. Утвърждава се като практика всяко тримесечие да се провежда ден на отговорника на партийната група за преценка на работата и обмяна на опит.

По указание на учрежденския партиен комитет кабинетът по партийно-организационна работа изучи опита на КПСС по работата на партийните организации в централните ведомства по три проблема: организация на социалистическото съревновние на основата на личните творчески планове; организация на контрола на партийните орга-

Digitized by Google

низации над дейността на апарата; организация и провеждане на индивидуалните разговори събеседвания. Този опит бе разработен и организирано приложен в партийните организации. С партийния актив се обмени опит по провеждане самоотчета на комунистите.

Учредителният партиен комитет прие конкретно решение за работата си с първичните организации, като определи проблемите, по които всяка организация ще създава свой опит с оглед по-нататъшното си усъвършенствуване. Особено внимание се отделя на партийните групи с нередовен живот. Комитетът и бюрата системно обсъждат отделни страни от дейността на партийните организации. Комитетът разгледа работата на шест първични организации по такива въпроси като: авангардната роля на комунистите за задоволяване на народното стопанство с превози; реконструкцията и модернизацията на транспорта; разгръщане на социалистическото съревнование; подобряване стила и методите на работа в управленията и отделите; партийното ръководство на профсъюзните и комсомолските организации, на комисиите за народен контрол и т. н. На срещи с отговорниците на партийните групи, с актива бяха обсъдени резултатите от тяхната работа и набелязани допълнителни мерки.

Задълбочи се съвместната работа на партийните органи с административните ръководства. Положителни резултати дадоха периодическите срещи, организирани от учредителния партиен комитет с ръководството на министерството по основните проблеми от дейността на комплекса, по стила и методите на работа, по участието на членовете на ръководството в живота на партийните организации и др. В докладите, изнесени от ръководните партийни и стопански кадри и в изказванията на събранията се направи сериозен опит да се анализират измененията, които са настъпили в работата.

Утвърди се практиката на събрания на партийните организации и групи да се възлагат партийни поръчения, свързани с ускореното разработване и внедряване на решения, водещи до повишаване ефективността на транспорта, за оказване действена помощ на транспортните поделения за предсрочно изпълнение на насрещния план ч петилетката, за внедряване на челния опит и издигане равнището на партийната работа. Все още обаче партийният комитет и първичните организации не воюват настойчиво за преодоляване проявите на чиновническо и бюрократично отношение, не работят настъпателно за преустройство на мисленето на кадрите, на колектива.

В партийните организации се организира самоотчет на комунистите. На събрания в организациите се отчетоха и отчитат най-напред предимно ръководните кадри — началниците на управления и отдели, членовете на партийните бюра, изтъкнати комунисти първенци. За изясняване съдържанието и организацията на самоотчета с партийните секретари се проведоха няколко срещи. Самоотчетът се предшествува от индивидуални разговори — събеседвания с всички комунисти. Те се провеждат на такива равнища: министърът събеседва със заместник-министрите и началниците на управления, заместник-министрите — с началниците на отделите, които ръководят, секретарят на партийния комитет се среща с партийните секретари, а партийните бюра с останалите комунисти. Събеседванията със 120 комунисти дадоха много положителни резултати. Създаде се непринудена обстановка за откровен разговор и изясняване причините за допусканите слабости, направиха се ценни предложения от комунистите, свързани с повишаване на квалификацията, взискателността, особено към кадрите, с подобряване политическата информираност по определени въпроси, с работата на партийните групи и т. н.

Тази организация на работа позволи до XI конгрес да се отчетат почти всички комунисти. По самоотчетите партийната организация прие

Digitized by Google

писмени оценки атестати, в които се преценява дейността на комуниста и се правят препоръки за бъдещата му дейност. Самоотчетите протекоха на сравнително високо равнище и се утвърждават като сполучлива форма за повишаване активността на комунистите. В тях реалистично и самокритично те оценяват своята дейност в обществения живот, за идейно-политическото и професионалното си израстване. Някои анализират своята възпитателна роля в семейството. Особено внимание се обръща на въпросите за повишаване чувството за отговорност, подобряване стила, качеството на работа и обществената активност. Така например при отчета си Любен Вачев самокритично оцени своята дейност като комунист. След като посочиха хубавите му качества като ръководител, другар и комунист, който осъществява добре своята авангардна роля, в изказванията бяха направени и редица критични бележки за повишаване взискателността към ръководните кадри от обединенията, за недостатъчно изучаване на новостите в транспорта и т. н. Така се подходи и при останалите самоотчети. От тях отново пролича, че основната част от комунистите в министерството осъществяват своята авангардна роля, работят с чувство за отговорност при провеждане на партийната политика, за внасяне на нов стил в управлението на транспорта, за издигане на политическата и професионалната си подготовка, със своя личен пример увличат безпартийните.

В министерството се разгърна съревнование за образцова и творческа работа, в което се включиха с лични творчески планове всички специалисти. Всяка партийна организация определи свой ударен участък и застана начело в борбата за цялостно изпълнение на задачите.

За свой ударен участък партийната организация при управление „Наука и технически прогрес“ определи ускореното внедряване постиженията на техническия прогрес, модернизацията и реконструкцията на транспортната база. Проявената инициативност и партийна взискателност от партийните организации и групи дадоха възможност да се ускори внедряването на инженерните проекти, новите технологии и разработки, да се разгръща модернизацията и реконструкцията в комплекса, като достигне 59 на сто от капиталните вложения, да се разработи стратегията за повишаване ефективността на науката, за да се достигнат през 1980 година 5 лв. на вложен лев.

Под ръководството и личното участие на министъра на транспорта Васил Цанов беше разработена генерална схема за управление на транспортния комплекс, на основата на концентрация и специализация на транспортната дейност, която получи висока партийна оценка и предстои да бъде внедрена през 1976 година.

Обогати се идеологическата работа в партийните организации. Главните нейни направления са насочени към разясняване значимостта на основните задачи, поставени пред комплекса, и на тази основа да се мобилизират целите колективи за изпълнението им. С помощта на групата докладчици и партийните активи колективите широко се запознаха със задачите по изпълнението на плана, с кибернетичната система на управление на комплекса.

Под контрола на партийните бюра се постави диференцирана система за марксистко-ленинското обучение на кадрите, която осигурява перспективност в обучението за петгодишен период, осигурява по-действена помощ при издигане ролята на самообразованието.

Резултатни са усилията на партийните ръководства да създадат ведър психически климат, който благоприятствува да се разгръща инициативата на специалистите. Особено много за това помага активното участие на ръководните кадри в цялостния живот на колективите. Налице е стремеж да се извежда индивидуалната работа с хората на

Digitized by Google

челно място, да се изучават въпросите, които ги вълнуват, да се работи за тяхното своевременно решаване. Индивидуалните разговори и събеседвания, срещите с ръководителите, работата с предложенията и критичните бележки на служителите оказват положително въздействие върху комунистите и безпартийните. Нужно е обаче дейността в тази насока още повече да се задълбочава и разширява, да се изучават всестранно мненията и настроенията на комунистите, да се установява най-непосредствена партийна връзка с всички служители. Необходимо е също така да се води настойчива борба срещу нарушителите на дисциплината.

В резултат на цялостната разнообразна дейност порасна авторитетът на партийните организации. Все повече се обогатява техният организационен живот, расте политическата им отговорност и взискателност към комунистите за изпълнение на задачите. Засилва се проблемността и перспективността в работата им. Подобряват се методите на работа на партийните бюра. Засилвайки колективността и оперативността, те все по-успешно разгръщат своята организаторска работа, по-качествено подготвят материалите си за събрания и заседания, като се опират широко на опита на специалистите.

Големи грижи полагат партийните организации за усъвършенстване контрола и проверката на изпълнение на взетите решения. В специални картотеки са заведени на отчет решенията, периодически на събрания и заседания се отчитат ръководители, изслушват се информации по изпълнението на една или друга задача. Расте и взискателността и се търси отговорност за тяхното изпълнение. Значително се повиши ролята и на партийните групи, които още по-активно участвуват в дейността на управленията и отделите.

Партийните организации се ръководят от добре подготвени и авторитетни партийни секретари, които работят с високо чувство за отговорност за изпълнение на поставените задачи, проявяват взискателност към своята лична работа и работата на партийните организации.

Сега учрежденският партиен комитет е насочил своите усилия към претворяване в дела девиза на седмата петилетка „Ефективност и качество — качество и ефективност", като полагат постоянни грижи чрез ускорено внедряване постиженията на научно-техническия прогрес, да се преодоляват допусканите слабости, да се обогатява животът на партийните организации и групи. Благородни са неговите усилия за осигуряване на висока политическа активност от всеки комунист и служител, за разясняване, изучаване и успешно изпълнение решенията на XI конгрес на Партията.

Иван ХРИСТОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"
за Ленински район — София

Digitized by Google

ВЪЗПИТАНИЕТО НА МЛАДИТЕ КОМУНИСТИ

В периода между Десетия и Единадесетия конгрес на Партията 1591 млади хора от град Сливен встъпиха в редовете на Българската комунистическа партия. От тях 1159 са от комсомолския актив — едно сигурно доказателство, че жизнените сили на Партията са неизчерпаеми, че младото поколение е дълбоко привързано към идеалите на комунизма и по примера на бащите страстно желае да даде своя принос за сбъдването на тези идеали. С радост трябва да отбележим, че 61,15 процента от новоприетите са с висше, полувисше и средно образование, с обществено призната обща и специална подготовка.

Ние оценяваме високо обстоятелството, че значително е увеличен броят на младите комунисти във ведущите отрасли: в машиностроенето и металообработването с 344, в строителството с 202, в транспорта със 113, което е в пълно съответствие с ускореното развитие на промишлеността в града.

Наред с важното изискване за непрекъснатото подмладяване на партийните организации, за по-нататъшно укрепване на партийните ядра във всички по-важни звена бюрото на градския комитет на Партията следи за строго спазване на индивидуалния подбор върху принципа на класово-партийния критерий. Стремим се партийните редици да се попълват с най-достойните представители на работническата класа и народната интелигенция: първенците в социалистическото съревнование, работниците и специалистите в най-отговорните сектори на производството, строителството, транспорта; отличилите се с висока производствена квалификация; инициатори за създаване и внедряване на нови почини, онези, които имат доказан принос за укрепване на социално-психическия климат в колектива.

Работата на партийните комитети, на първичните партийни организации по възпитанието на младите комунисти продължава с удвоени усилия след тяхното приемане в Партията. За тази цел осъществяваме цяла система от мероприятия, очертани в няколко главни насоки.

Първата насока обхваща всички мероприятия и инициативи, които се отнасят до мирогледното израстване на младите комунисти, за придобиване на повече знания за марксистко-ленинската теория и практика, изучаване на материалите и решенията от конгресите на Партията и пленумите на Централния комитет, основните проблеми на партийното строителство. Тук на първо място трябва да поставим учебната година в Партията. Наред с всички комунисти новоприетите се включват в различните степени на обучение според своето образование и квалификация. Общата оценка е, че младите комунисти проявяват любознателност към преподавания материал и са активни участници в разисканията и често пъти тяхната упоритост, стремеж към повече знания правят занятията интересни, творчески.

На второ място в процеса на обучение на младите комунисти трябва да поставим и школите по специална тематика. Ние считаме тези школи като значително завоевание на градската партийна организация.

Digitized by Google

Младите комунисти от първичните партийни организации, на отчет към градския комитет, се обучават пряко от градския комитет. Обучението протича целогодишно по специална тематика и програма. Занятията са един път в месеца. Всяка година градският комитет утвърждава тематиката на тези школи, периодично оценява как се осъществява цялостната програма. Наред с добрите страни съществуваха някои неудобства, отразяващи се на резултатността на обучението. За час-два например младите слушатели трябваше да възприемат значителна по обем информация. Занятията се водеха след работа. В града обаче не всички предприятия имат еднакво работно време и естествено, закъсненията и отсъствията бяха често явление. През настоящата година решихме обучението да се извършва с откъсване от производството в продължение на четири последователни дни. По този начин се преодоляваха предишните слабости, цикълът от лекции не се откъсва като преди от събеседванията, осигурено е участието на всички млади комунисти в школите, по-резултатно се използват техническите средства в учебните часове и др.

Тематиката на тези школи е предимно от проблеми на партийното строителство и обхваща основни въпроси от Програмата и Устава на Партията — принципите на партийното ръководство, нормите на партиен живот. Заедно с това младите комунисти се запознават и с други въпроси, като: „Мястото и ролята на Сливенската партийна организация в революционните борби на Партията", „Социално-икономическото развитие на град Сливен", „Ленинската идейна същност на априлската линия на Партията", „Съвременното международно положение и задачите на БКП в областта на външната политика" и други.

Съществена роля за обучението на младите комунисти играе и пълното им обхващане като лектори в партийната и в комсомолската учебна година. Тяхното по-високо образование и квалификация, възможностите им да възприемат много повече информация ги прави необходими и полезни в разпространението на идеологически и политически знания. Ето защо със задоволство искаме да отбележим, че едни от най-добрите пропагандисти са младите комунисти — стопански ръководители, инженери, лекари, учители. На проведения наскоро ден на идеологическия работник бяха наградени: Диана Зикулова от Математическата гимназия, Мария Димова от Текстилния техникум и др. Броят на младите комунисти пропагандисти ежегодно нараства — в партийната учебна 1975/1976 година те са 149; 82 от пропагандистите в комсомолската учебна година са новоприети партийни членове; 20 души се подготвят за резервни пропагандисти. Едни от най-добрите лектори в дружество „Г. Кирков" са също млади комунисти.

През настоящата година наред с проблемите на партийното строителство младите комунисти ще изучават материалите на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП. В края на учебната година предвиждаме между участниците в школите и семинарите по проблемите на партийното строителство да се проведе викторина на тема „Изучихте ли решенията на XI конгрес". Градският комитет прие програма за диференцирано обучение на младите комунисти, избрани в ръководствата на Комсомола, Отечествения фронт и профсъюзите. Предвидени са теми за характерните особености и специфичните проблеми на обществените организации, за актуалните задачи, произтичащи от решението на Единадесетия конгрес. Целим младите комунисти да получат повече знания, за да могат по-компетентно, по-задълбочено и аргументирано да участвуват в работата на държавните и обществените органи

В плановете на градския комитет, на заводските и учрежденските партийни комитети за работата с новоприетите в Партията се включват и други мероприятия, насочени към по-нататъшното им мироглед-но, патриотично и интернационално възпитание. Наскоро пред ново-

Digitized by Google

приети комунисти бяха прожектирани филмите „Комунисти“ и „Твърдина на Партията“. Периодично се организират и обсъждания на театрални постановки, екскурзии до близки исторически места, посещения на музеи и паметници на културата. Проведена бе и срещата на младите комунисти с делегати на XI конгрес на БКП.

Неизчерпаем извор на родолюбие и интернационализъм представляват редицата интересни и разнообразни инициативи, посветени на 80-годишнината от основаването на Сливенската градска партийна организация, 60-годишнината от Сливенската комуна, десетдневката на съветската книга и песен, годините от победата на социалистическата революция в България, 100-годишнината от Априлската епопея, XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП. Добри са грижите за духовното и културното извисяване на младите комунисти. Ние се гордеем с това, че един от най-изявените представители на художествено-творческата интелигенция са младите комунисти творци: Евгений Вълев — художник, Любен Василев, Велко Кънев, Юрий Асенов — актьори от драматичния театър „Г. Костов“, Божидар Пачинов — белетрист и др.

Втората насока в процеса на възпитание на младите комунисти се отнася до стремежа непрекъснато у тях да се формира съзнание за активна и резултатна трудова дейност, за висока отговорност пред обществото. Дълбоко съзнаване, че порасналото културно равнище, измененията в структурата и психиката на работническата класа предявяват все по-големи изисквания към ролята на младите комунисти в трудовата, политическата и организаторската работа, в личния пример. Това се определя от участието им в изграждането на материално-техническата база на социализма, в развитието и усъвършенстването на социалистическите обществени отношения и издигането на комунистическото съзнание. То се постига с изпълнението на производствените и служебните задачи, с активното и съзнателното участие в обществено-политическия живот на трудовите колективи.

Първичните партийни организации и техните бюра активизират енергията и способностите на младите комунисти при разработването и приемането на насрещните планове и обещания. Като първенци в труда, като хора с по-голямо образование и възможности, към тях се предявяват изисквания не само за поемането на по-голям дял в изпълнението на производствените задачи, но и за личната им помощ и участие в разработването на обещанията на другите членове на трудовите колективи. В резултат на тази съревнователна трудова активност редица млади комунисти станаха носители на званието „Първенец на шестата петилетка“. През настоящата година 14 души получиха държавни отличия. Сред тях са: инж. Антон Атанасов Господинов и Жоро Василев Добрев от завод „Спектър“, Енчо Александров Димитров от „Винпром“, Цвятко Георгиев Димитров от фабрика „Л. Калайджиев“ — всички носители на „Народен орден на труда“.

Младите комунисти се стремят към новото. Неудържимо е желанието им към творчество и преобразование. Те не само участвуват в новите почини с присъщата на младостта упоритост и вдъхновение, но и често са техни инициатори. Партийните комитети, първичните партийни организации насочват ентусиазма на младите комунисти към градивни дела, поощряват творческите им амбиции. Една част от инициаторите на почина на 11-те сливенски предприятия „Ритмично, комплексно, предсрочно“ са младите комунисти от комбинатите „Георги Димитров“ и „С. Димитров“, от заводите „Д. Желязков“, „Динамо“ и „Ленин“, от трудово-производителна кооперация „Изкуство“ и др. В деветия преглед на ТНТМ участвуваха много млади комунисти. Те разработиха 22 теми с общ икономически ефект за 560 х. лв. Между тях искаме да споменем Симеон Съмналиев от завод „Победа“, разработил нов тип опаковка на възли, Евгени Драгов от завод „Васил Кола-

Digitized by Google

ров", разработил нов тип полилеи „Мария-Тереза", Пенка Чапкънова от завод „Ленин", Йорданка Варалиева от Районната станция на съобщенията и др. В редица предприятия и учреждения младите комунисти са активни участници в заседанията. Техните предложения и съвети съдействуват за вземането на важни решения. Активна е помощта им за повишаване на ефективността и качеството на производството, за разкриване на резерви и реализиране на икономии от суровини, материали и енергия. Повечето от тях се отличават с висока дисциплина, с желание за непрекъснато повишаване на своята квалификация и образование. Да вземем за пример бригадата на Стефан Маринов. В нея работят и младите комунисти Павел Калудов и Пенка Кръстева. Благодарение на тях и на другите комунисти са създадени всички благоприятни предпоставки за работа и творчество, в резултат на което бригадата е единна и сплотена. Постигнати са чудесни взаимоотношения, създадени са трайни чувства на взаимопомощ както по време на производствения процес, така и в свободното време. Младите и нови работници с желание и разбиране приемат опита, препоръките, съветите на майсторите и бригадирите, на най-добрите работници, учат се и израстват дружно, окрилени от доверието и подкрепата на колектива.

Първичните партийни организации и партийните бюра планомерно и целенасочено направляват процеса на трудовото възпитание, като ограждат с грижи и внимание новоприетите комунисти. С тях често разговарят, дават им конкретни поръчения, насърчават усилията им за изграждане на другарски взаимоотношения.

В многостранната работа по трудовото възпитание и създаване на високо чувство за отговорност за социалистическата собственост партийните комитети и първичните партийни организации в Сливен твърде много разчитат на младите хора и предимно на младите комунисти. На тях се поръчва да изучават историята и традициите на предприятията, борбите на работническата класа, живота и делото на ветераните в труда, да анализират настоящето, да очертават бъдещето. С тяхното участие се подготвят нови и по-привлекателни форми на масово-политическа работа: ритуали, вечери на трудовата слава, викторини, рецитали, вечери на професията, на потомствените работници.

Възпитателната работа с младите комунисти протича в непосредствена връзка с възлагането и изпълнението на конкретни поръчения не само в трудовата дейност, но и в обществения живот. Още в първите дни след встъпването им в Партията ние насочваме младите комунисти към активна обществена дейност, ръководим се от убеждението, че младият комунист трябва да бъде и мирогледно извисен, и обществено активен. Ето защо след пленума на градския комитет на Партията по партийното ръководство на градската комсомолска организация изпратихме с поръчение много млади комунисти в комсомолските дружества и организации. Сега в пленума и ревизионната комисия на градския комитет на ДКМС са избрани 41 млади комунисти, в заводските комитети на ДКМС — 100 души, дружествените комитети — 112 души. Млади комунисти работят в кварталните комитети и низовите организации на Отечествения фронт, в ръководствата на професионалните съюзи. Конкретни поръчения изпълняват редица участници в съставите на художествената самодейност, 12 млади комунисти са избрани за градски съветници.

Партийните комитети, първичните партийни организации поставят поръчения на младите комунисти, свързани с тяхната пряка производствена работа и с обществената им дейност през свободното време. Почти навсякъде стремежът е поръченията да се възлагат според възможностите на всеки. Нашият опит показва, че партийните поръчения се приемат добре от младите комунисти, разглеждат се като израз на доверие към тях, вяра в техните сили и способности, внимание към тяхната личност.

Digitized by Google

Самоотчетите на комунистите се наложиха и утвърдиха като постоянен стил в работата на градската партийна организация. Наред с всички партийни членове и младите комунисти се отчитат за своята дейност. През 1974 година те се отчетоха за личния си принос за повишаване производителността на труда. През 1975 година участвуваха в самоотчета „Комунистът отговаря за Партията — както Партията отговаря за всеки комунист". Партийните комитети, първичните партийни организации, насърчавани от градския комитет, се стремят към по-нататъшно усъвършенствуване на индивидуалната работа с младите комунисти. Другарите от бюрото на градския комитет, работниците в комитета, секретарите на партийните комитети и първичните партийни организации, по-възрастните комунисти, активистите се срещат и разговарят по различни поводи с младите комунисти. Откровеният обмен на мнения способствува за създаване на атмосфера на доверие и уважение, помага им да усвоят жизнения опит, политическата зрелост на другите. В процеса на тези разговори най-добре се опознават и личните качества, наклонностите, интересите, условията на труд и бит на младите комунисти.

Ние оценяваме положително все по-активното участие на младите комунисти в живота на градската партийна организация и считаме, че това се дължи до голяма степен на възпитателната работа с тях. След пленума на градския комитет на Партията по повишаване ролята и издигане равнището на партийното събрание партийните бюра и секретари системно и настойчиво привличат младите комунисти в подготовката и провеждането на партийни събрания. Често те са докладчици по различни въпроси. Особено ценна е помощта на някои от тях в подготовката на заседанията и събранията. Изучавайки даден проблем, заедно с опитните другари младите се учат на принципност, последователност, на правилен подход в решаването на задачите. У тях се изгражда способността дълбоко да анализират процесите, протичащи в живота на колектива, правилно да оценяват фактите и явленията. В резултат на това се повишава тяхната активност и на събранията на първичните партийни организации, на Комсомола, на професионалните съюзи и в живота на трудовия колектив по-смело овладяват опита за работа с хората, проявяват се и се развиват организаторските им способности. Много млади комунисти израснаха до ръководители на бригади, цехове, предприятия, обществени организации. Сега в състава на градския комитет са избрани 31, в партийните комитети — 22, в партийните бюра — 187 млади комунисти, 35 са секретари на първични партийни организации.

Третата насока във възпитателната работа с младите комунисти обема мероприятия, свързани с изучаване и популяризиране на революционните традиции на класата и Партията. С неотразимата сила на историческия пример, с непомръкващата слава на героите у младите комунисти се формират чувства на всеотдайност към делото на комунизма. В работата на градския комитет, на останалите партийни комитети, на първичните партийни организации се утвърди традицията партийни членски книжки на младите комунисти да се връчват на забележителни местности, свързани с историята на България и Българската комунистическа партия, със съвременното социалистическо строителство. Младите комунисти от Димитровския комсомолски набор през 1972 година дълго ще помнят похода до с. Ковачевци и тържеството пред родната къща на Георги Димитров, където поеха червените партийни книжки.

През 1973 година (заедно с комунистите от гр. Ямбол) 150 новоприети другари получиха книжките си пред паметника на Петко Енев в Нова Загора. Други групи млади комунисти изкачиха легендарния връх Бузлуджа и с трепетно вълнение изслушаха прочувствените думи

Digitized by Google

за първия ден на нашата Партия, посетиха историческия Плевен и остров „Болшевик“.

На тазгодишното тържество в местността „Оборище“ — гр. Панагюрище партийни и обществени ръководители, активни борци против фашизма и капитализма поздравиха младите другари и им пожелаха с пламъка на априлци, с устрема на своето поколение да следват всепобеждаващата линия на Партията. Наскоро общотранспортният партиен комитет на държавното автомобилно предприятие в Сливен проведе на връх Бузлуджа тържествено заседание за утвърждаване на новоприетите партийни членове.

Дейно участие в тези прояви вземат активните борци против фашизма и капитализма от града: Петър Кънев, Атанас Илиев, Тома Томов, Христо Хитов, Младен и Стефан Сотирови, Димитринка Енчева, Елена Динева, Димитър Георгиев, Георги Парапанов, Димитър Донков и др. Заедно с младите те посрещат тези дни като истински празници на патриотизъм и родолюбие. Своите първи крачки младите комунисти винаги ще свързват с тях, с техните борби за успеха на народната победа, за щастието и благоденствието на нашия народ.

Ние си даваме сметка, че все още на градската партийна организация предстои много работа за по-голямата ефективност в обучението и възпитанието на младите комунисти. Ето защо в духа на решенията на Единадесетия конгрес на Партията ще поставим по-висок критерий както при изработването на плановете за работа с младите комунисти, така и за тяхното практическо осъществяване. Предвиждаме през тази година между партийните комитети да се проведат срещи за обмяна на опит за работа с младите комунисти. Предстоят посещения до национални обекти, срещи с героите на социалистическия труд. Всички инициативи ще завършат с разговори в първичните партийни организации на тема: „Званието „член на Партията“ задължава“, „Уставът на Българската комунистическа партия — закон за комуниста“, „Партийната демокрация и дисциплина“. Тези начинания ще се осъществят, защото партийните органи и организации разбират, че грижите за възпитанието на младите комунисти са грижи за настоящето и бъдещето.

Георги НИКОЛОВ
първи секретар на градския комитет на БКП — Сливен

МАСОВО-ПОЛИТИЧЕСКАТА РАБОТА СРЕД СТРОИТЕЛНИТЕ РАБОТНИЦИ

През септември миналата година партийният комитет направи оценка на състоянието на масово-политическата работа със строителните работници и прие решения, които да съдействуват за мобилизиране на колективите за срочно и качествено завършване на обектите. В тях се предвижда в основата на политическата работа да се постави конкретният, диференциран подход към всеки човек. Напълно споделям тези мисли, защото от опит съм се убедил, че при правилен подход, внимателно, другарско отношение — малко ще бъдат онези, които няма да се вслушат в партийния призив. В подкрепа на това ще посоча няколко примера:

След като в партийния комитет на няколко пъти се събирахме, обмисляхме и въпреки известно колебание решихме — в градския строителен район да изградим две комплексни бригади и в Балчик — една, които да приложат бригадната стопанска сметка в строителството по метода на знатния съветски строител Николай Злобин. Добре, решихме, но когато съобщихме на хората, веднага започнаха коментари, предположения и от всякакъв род опасения. Тогава пристъпихме към

Digitized by Google

конкретна индивидуална работа най-напред с отговорните стопански дейци, от които по-нататък зависеше организирането на бригадите. Чрез многократни беседи и лично общуване стигнахме до единно мнение и предприехме практически мерки. Но навлязохме в истинска атака със строителите, които се отнесоха крайно резервирано към нашите предложения. Започнахме отново срещи с бригадите, разговори с отделни работници, специалисти изясняваха предимството на този метод, убеждаваха, че само чрез неговото внедряване ще можем да постигаме по-високи трудови успехи и срочно завършване на обектите и подобряване качеството на строително-монтажните работи. Първи комплексните бригади на Игнат Проданов, Станьо Жеков и Андон Арабов започнаха работа по метода на Злобин. За много кратко време не само участниците в тези бригади, но и останалите строители се убедиха, че пътят, който сме поели, е верен. Порасна самочувствието им на стопани на обекта, а грижите към приемането, съхраняването и по-икономичното използване на материалите стана ежедневие и необходимост, свързана с материалното стимулиране при реализирането на икономии.

Сега непрекъснато към тези последователи на Н. Злобин продължават да се присъединяват други. През тази година работят девет комплексни бригади с около 500 работника. Вече всички сме убедени, че бригадната стопанска сметка трябва да се превърне в основна форма на организация и заплащане на труда в строителството. Фактите говорят: предадените едропанелни жилищни блокове от тези бригади са с печалба. Например бригадата на Игнат Проданов завърши едропанелен жилищен блок № 14 с 30 хил. лв. печалба. Много добри са резултатите и на бригадата на Станьо Геков и Андон Арабов.

С организирането на комплексните бригади се създаде възможност да изградим здрави партийни ядра, които са душата на интересни и разнообразни инициативи: организират беседи, обсъждат положението в колектива, където се правят конкретни предложения; уреждат другарски срещи.

Миналата година определихме приятели на бригадите. Това са опитни в работата си авторитетни другари от партийния, стопанския, профсъюзния и комсомолския актив. Те оказват конкретна помощ по всички въпроси, които има да решава бригадата. Тази форма се оказа много полезна. Там където другарите се отнасят с чувство за отговорност към изпълнение на поръчението, резултатите са видими — подобрява се дисциплината, намаляват самоотлъчките, повишава се производителността на труда.

Друг пример: при предаването на обект „Свинекомплекс" — Карапелит (първи етап) приемателната комисия на сектор „Развъден" и „Подрастващи" беше категорична: обектът ще бъде отказан, ако до един месец не се направи пречиствателна станция. Това беше много трудно за реализиране. Партийният комитет и стопанското ръководство се срещнаха с работниците на обекта, разясниха важността на задачата и тези трудови хора под ръководството на комуниста Кольо Слабов — групов технически ръководител, показаха на какво са способни в студените мартенски дни. Лошото време не пречупи тяхната воля. Те не знаеха почивни дни, работеха непрестанно и изпълниха с чест и в срок поръчението.

Недостатъчното количество цимент налага при нас почти винаги, през всяко време на денонощието, в студ и дъжд, в предпразнични и празнични дни шофьорите на циментовози да работят. Благодарение до голяма степен на личния контакт на ръководителите с тях те винаги са ни разбирали. Думите на отговорника на партийната група Жеко Иванов, че и в мирно време сме войници на Партията и следва да се съобразяваме с нейните решения, са проникнали в съзнанието на цялата бригада.

И последен пример: младежите Свилен Петров и Ерол Ремзи Ахмедов обикаляха всички бригади и никой не ги приемаше на работа. Извикахме в партийния комитет Данаил Аспров — комунист, бригадир на елмонтажна бригада, награден с два ордена „Червено знаме на труда", и му дадохме поръчение: младежите имат някои прояви, характерът им е неоформен, но те трябва да се приемат на работа и да се положат максимални грижи и внимание, за да им се помогне. Другарят Аспров правилно разбра какво искаме и в резултат на неговото и на бригадата другарско отношение Ерол завърши средно образование, Свилен повиши разряда си. Сега и двамата са в народната армия, редовно кореспондират с другарите си от бригадата и са готови след отбиване на военната служба да се върнат на работа при тях.

Примери от подобен род има още много и не само при нас, има ги навсякъде. Това обаче, което споделихме, довежда до една мисъл, до едно обобщение. Всеки човек има заложена в себе си потенциална активност, готовност към определен вид дейност, към действие. Смисълът на нашата политическа и идейно-възпитателна работа е да съумеем да намерим входа, пътя за отприщване на тази активност, да изберем най-подходящите средства, форми и методи за реализирането ѝ в конкретни дела. Ето къде според мен е същността на индивидуалната работа с хората. Това налага обаче партийната организация, партийният комитет повече да изучават мненията, настроенията и интересите на хората и в зависимост от това да построяват възпитателната работа. В това отношение за мен лично поучителен е романът на съветския писател Елизар Малцев „Влез във всеки дом", в който много добре се разкрива какъв трябва да бъде партийният работник.

След Национално съвещание във В

Digitized by Google

Търново нашият партиен комитет проявява стремеж да намери такъв подход, който да ангажира партийния, стопанския, профсъюзния и комсомолския актив, целия агитаторски апарат в постоянна, целенасочена работа с хората. Търсим методи и форми да им внушим, че не може да се работи кабинетно, книжно, без тесни връзки с работниците. Проведохме курсове, семинари, на партийни събрания им се дават поръчения, периодично се отчита изпълнението им. Най-малко веднъж в месеца по важни въпроси от вътрешен и международен характер активистите се срещат с колективите. За осъществяване на самоконтрол по реализиране основната задача на петилетката „Ефективност и качество" решихме всеки четвъртък да бъде ден на качеството, в който работниците в бригадите и инженерно-техническите кадри да правят анализ на извършеното и да бележат мерки за подобряване на работата. Засили се взискателността и търсенето на отговорност от онези, които все още плащат данък на консерватизма, не работят качествено, проявяват недисциплинираност и т. н.

Характерът на работата ни е такъв — работим на много обекти из целия окръг, съществуват условия за разхищение на строителни материали, за кражби, за неуплътняване капацитета на строителната механизация и работното време на работниците. Затова непосредствена задача пред партийния комитет и първичните партийни организации е непрекъснато да усъвършенствуваме принципите и методите на индивидуалната работа с хората, да търсим нови форми на идейно-възпитателно въздействие, да съчетаваме индивидуалните с масовите форми на работа с хората. Хубава традиция в живота на колективите ни станаха редица ритуали като: вечер на качественика, на рационализатора, бригадира и майстора, вечер портрет на дългогодишни работници, даване име на бригада, приемане млади работници в редовете на работническата класа. Вълнуващи, емоционални, те допринасят много за популяризиране опита на челниците в производството, за сплотяване на колектива, за издигане самочувствието на личността.

Във всички дворове на районите имаме алеи на първенците. Партийният комитет периодически прави срещи и поздравителни концерти със заведените на отчет над 800 орденоносци, с участието на нашите художествени колективи.

Поради това че 50 процента от работниците пътуват и често не могат да участвуват в масовите политически мероприятия, потърсихме начин да им влияем по време на пътуване и по местоживеене, организираме пътуващи лектории, празници на строителя в селищата.

Анализирайки постигнатото, нашият партиен комитет оценява, че все още не сме направили всичко за ангажиране на целия партиен, стопански и обществен актив в системна, целенасочена идейно-политическа работа с хората. Ние имаме не малък брой технически ръководители, бригадири, тъй наречените взводни командири в строителното производство, но голяма част от тях не можем да посочим като истински възпитатели и организатори на производството. Не са редки случаите, когато по тяхна вина работниците пилеят ценното си време, хабят нерви и понякога се настройват против изпълнението на някои наши решения и мероприятия.

Нужно е да се повиши личният пример на комуниста, на ръководителя независимо от ранга. Често с основание особено при индивидуалната работа с хората ни критикуват за това, че отделни комунисти и активисти са тръгнали по пътя на еснафското благополучие, битовата разпуснатост и личното устройване — дават лош пример. Това уронва авторитета на комуниста. Споменавам с болка тези факти, защото чувствувам каква язва са и пречат за успешната работа с хората, нанасят вреда върху възпитанието на работниците, снижават тяхната трудова и обществена активност. Нашата търпимост обаче към такива прояви намалява народното доверие най-напред към конкретния носител на тая проява, а след това и към всички ония, които търпят.

Юлският пленум на ЦК на Партията ни насочва към размисъл, призовава ни към по-системна и целенасочена работа не само с работниците, но и с целия колектив. Становището ни е с неотслабваща настойчивост да утвърждаваме и разширяваме всичко положително.

Георги НИКОВ

секретар на партийния комитет
при Строително-монтажния комбинат —
Толбухин

Digitized by Google

Делови човек

Фейлетон

Данчо Данчев си беше спечелил името на делови човек. Мнозина бяха убедени, че ако, не дай си боже, Данчев вземе да потъва, вместо вик за помощ ще изрече задачите на седмицата и месеца. От друга страна желанието му да поддържа славата на делови човек не познаваше умора. Използваше всякакъв повод, ако нямаше повод, той го организираше, за да вбие впечатлението, че е пъргав човек, че е начало на всички добри инициативи в колектива. Данчев виждаше, че пътеката, по която върви, не е затрънена, пито камениста, че често-често името му се споменава в широки, добре обзаведени кабинети и той измисляше, както образно казваха колегите му, нови хватки, за да поддържа славата си. Много тримесечия преди това беше разбрал, че хората са устроени повече да възприемат приказките за дадена работа, отколкото да се заинтересуват от свършването на самата работа. Той държеше да се знае за него, че работи, че се поти над задачите, а лошият край може да се извини и със субективни, и с обективни причини. Ако му възложеха да изкопае кладенец, най-напред Данчев щеше да издума сума думи за значението на кладенеца, колко и каква вода ще бликне от него, каква част от нея ще бъде за пиене и каква за поливане. Във втория етап ще заохка колко трудно е да се изкопае един кладенец, на третия етап ще обвини всички държавни учреждения и стопански организации, че не му помагат, че са го оставили сам. Тъй той се радва на положението никога и за нищо да не бъде виновен.

За всяка стъпка от служебния ден, дори за всеки жест Данчев си е изработил методика — как да постъпи, какво да изрече, какво да не изрече. Знае, че обърка ли стъпките пред кума, няма да бъде на добро. И той си има правило: по-далеч от кумовата маса, ако се наложи да минеш край нея, внимавай в стъпките, срешнеш ли кум, не му вземай предята.

Най-главният, да го наречем кума на учреждението, го повика за нещо дребно. Данчев не бърза да влезе при него, както биха постъпили младоците в службата. Най-напред ще потича в коридора, ще изкачи няколко пъти стълбите, после ще извади чиста кърпа и като бърше лицето си, нахълтва в кабинета на кума. Вместо здравейте Данчев изстрелва:

— Закъснях, но прощавайте, трябваше за две минути да довърша три неща. Не знам как са другаде, но напрежението при нас си го бива.

С това оплакване косвено похвалва оня, който съставя характеристиките и оценките за деловите качества на служителите. Хвалбата към кума е като хладната сянка за мързеливия. В най-сладкия момент от разговора с кума Данчев не забравя да спомене за работата си и че задачите го гонят по петите. Добре му е известно, че кумът обича работливите и мълчаливите и той подхранва тази обич както може и с каквото може. Днес тъй, утре тъй, кумът почва да се замисля дали да не даде помощник на Данчев, служителят се съсипва от работа, ще си разбие здравето, а здравето на хората се брани от закони и наредби.

Впечатлението за деловитостта на Данчев не е изградено от един-единствен случай, тя е, както се казва, във всеки трети ред на съвременните научни съчинения — резултат на комплексно въздействие. На събрание Данчев пръв скача и произнася следното: „Одобрявам доклада напълно и подкрепям безрезервно набелязаните мерки". Има или няма доклад, съществуват или не съществуват мерки, тези думи той изрича вече години наред, стапали са малко смешни за другите, но той ги изрича винаги тежко и сериозно и кумът досега не е възроптал срещу тях.

Един ден кумът повиква няколко от своите помощници и заедно тръгват из района, за да се запознаят на място с уреденото и неуреденото в учреждението. Зад ъгъла на ниската постройка на два-три метра пред тях тупва керемида. Кумът е още повече изумен, когато дига глава и вижда на покрива Данчо Данчев, облечен в сини дочени дрехи, с омаслено кепе, стиснал няколко керемиди.

— Какво правиш горе? — пита ледено кумът.

— Прехвърлям покрива. Идва дъждовно време, а някои керемиди са счупени, възможно е да прокапе.

— Майстори няма ли?

— Има, как да няма, но майсторите искат пари. Пък вие знаете по-добре от мен,

Digitized by Google

нали нашето учреждение се включи в призива за повече икономии.

Аргументът е толкова силен, че за момент кумът не знае какво да отговори. Фактът си е факт, този човек не знае умора. Данчев обаче не е загубил способността си да говори, напротив, той е предвиждал този момент, защото тихо, сякаш ще се разпадне от скромност, казва:

— Колко работа е, днес-утре ще я довърша.

— Що си сам? — пита пак кумът и въпросът му вледенява другите около него, които вече долавят хитрината на Данчев и малко му завиждат, че пак ги изпревари с едни гърди.

Кумът отминава, Данчев дочаква да се скрият зад другите сгради, слиза от покрива, хвърля дочените дрехи и омасленото кепе, облича костюма, гладен сутрината, нагласява възела на вратовръзката и тръгва със сияющо лице. „И този път успях да ги преметна. Кумът остана доволен. Да видим другия път какво горско биле да му сваря, за да го омая."

Следващият път в минутата, когато кумът изкачва стълбите, насреща му потичва, уж случайно, Данчо Данчев. Под мишница е стиснал руло хартия. Кумът подминава, но Данчев подвичва след него:

— Ще успеем, ще успеем.

— Какво ще успеем? — спира се кумът.

— Още малко, едно рамо отнякъде ми трябва и съветът ще ни даде място за гаражи.

Думите на Данчев правят впечатление на кума и той се връща. Научава още подробности, а очите му овлажняват от умиление към старателния и работлив служител. Той дори се учудва как природата е събрала толкова енергия на едно място. Колко време вече се тревожи, че купи кола, хубава кола, а я гарира пред блока, все едно че е поставил шест хиляди на тротоара. Идеята на Данчев е добре дошла.

Самият Данчев си тръгва не по-малко удовлетворен. Той лично не притежава лека кола, не смята и да купува скоро, но инициативата преди всичко, и то такава инициатива, която се приема от кума от пръв поглед, без никакви съмнения и резерви. Данчев не знае дали изобщо ще построят гаражите, но все някак ще се измъкне, извинителни причини — колкото щеш. Той е дал идеята, изпълнението не е негова работа.

Другите около него му завиждаха, мъчеха се да го препънат, но този човек сякаш имаше очи и на гърба си. Често пъти продаваше снези, които идваха да го купуват. „Намазан със шарлан — казваше за него Влади Димов, дългогодишен електротехник на учреждението — тъй намазан, че няма къде да го хванеш."

Непрекъснато да тича от етаж на етаж, от коридор в коридор — това е важното за него, а за какво тича, то е вече маловажно. И все едно наум — шумът от тичането ще достигне до ушите на кума. Случва се напрегната работа и кумът не го повика седмица. Тогава Данчев награбва две тежки папки или нещо на гръб, мине край кумовата врата и я бутне. После се извинява, че сбъркал вратата. Разбира се, никога не сбъркваше вратата на портиера. Щом за трети път „сбърка" вратата, кумът ще го повика. Край другото Данчев ще нашепне нещо. Умееше да нашепва хвалби за другите, тъй ги нашепваше, че никой не желаеше да бъде хвален от него. Ще избърше лице и ще почне уж незаинтересовано:

— Ей, този Влади Димов, интересен човек, способен, електротехник, авторитетен в града, но не съм съгласен с него, че в нашето учреждение нямало нито един умен и талантлив човек.

И най-безстрастният и възпитан кум едва ли ще остане равнодушен след тази жестока хвалба към този служител, който няма очи да забележи поне един мъдър и талантлив човек в това учреждение. Поне един!

Не довършил едната работа, Данчев хвърчи към втората, пуснал нея, хваща се за трета. Целта е да прави нещо, да не бездействува. Блъска се като вода в бряг, но знае, че това прави впечатление. Има си свое правило и го спазва като клетва: от стаята си никога да не излиза без папка, на улица — без чанта. В кръчмата да се отбие, на мач ли избяга в работно време — все с чантата, за да не се създаде и малкото съмнение, че го занимават дребни, земни страсти, каквито владеят останалите.

Любимото му застояване в учреждението е след официалното работно време. Дойде нет часа следобед, всички се изнизват към входа, само той, разтворил широко вратата на стаята, разтегнал възела на вратовръзката, по риза, наведен, задълбочен, изписва нещо. Тъй е вглъбен, ще помислиш, пожар да стане в съседната стая, едва ли ще го стресне. Цял ден е бил навън по лична работа, но държи да поработи след пет часа, тъй като все някак този факт ще стигне до ушите на кума. Често пъти в интимни мигове Данчев откровенничи: „Не е важно какво снасяш, важното е, където трябва, да знаят, че снасяш, а снесеш ли каквото и да е, майсторлъкът е да го окрякаш както трябва".

Деловият човек продължаваше да трупа нови клонки във венеца на славата си. Деловитостта му често-често отличаваха с морални стимули. И не само с морални.

Веднъж някой запита:

— Всъщност този делови човек, дето прогърмяхте ушите ни с неговата деловитост, какви дела е свършил?

Никой не му отговори, пък и беше невъзможно да се отговори.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

СРЕЩИ И РАЗГОВОРИ В ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Темата за нашата общност, за нашето нерушимо приятелство бе тази, която доминираше над онези детайлни и често тясно професионални проблеми, които разисквахме в кабинетите на партийни секретари, писатели, художници, директори на театри. Темата за нашите корени, сплетени в едно чрез епохалното дело на Кирил и Методий, темата за устремния ни път към бъдещето, минаващ през онова неповторимо настояще, за което през април 1948 година при пристигането си в Чехословакия Георги Димитров каза: „Нашите две страни имат общи жизнени интереси в политическата, стопанската и културната област. При това между нашите народи, между нас съществува общ език — езикът на народната демокрация и социализма — общият език на борбата за мир срещу подстрекателите на нови войни. Обща е също така ориентацията на нашата външна политика, ориентация на откровено, напълно последователно приятелство с великия Съветски съюз и на братско сътрудничество с всички славянски и неславянски свободолюбиви народи в света, отхвърлящи както и да е гнет и подчинение на международните империалистически кръгове."

СЛЕДКОНГРЕСНА ПАНОРАМА

Изтеклата петилетка беше подчертано успешен период в развитието на Чехословакия. XV конгрес на ЧКП трудещите се от страната посрещнаха с радостна равносметка. За петте последни години националният доход е увеличен с 32 на сто — това е с 4 процента повече от набелязаното в плана, равняващо се на прираста на националния доход за десетте години — 1948—1958 г. Промишленото производство през последните пет години е нараснало с 37,5 на сто, а селскостопанското — с 14,8. Решаващ фактор в увеличаването на общественото производство е ръстът на производителността на труда, за сметка на който са получени 93 процента от прираста на националния доход. Резултати смели, обнадеждяващи, чиято цена — както изтъкнаха в нашите разговори чехословашките другари — е още по-висока и поради факта, че началото на петилетката е било затруднено от дълбоките кризисни явления, до които страната бе доведена през 1968—69 година. Мнозина не са вярвали в реалността на плановете и предначертанията на XIV партиен конгрес, изказвайки съмнения, че те ще бъдат изпълнени. И сега фактът, че петилетката е преизпълнена както по икономическите показатели, така и по повишаване жизненото равнище на народа, е особено показателен. Той свидетелствува за могъщата жизненост на социализма, за правилния курс на Чехословашката комунистическа партия, чиято политика се ползва с активното одобрение и с безрезервната поддръжка на милионите трудещи се.

Както ни разказаха в градските комитети на Прага, Бърно и Братислава, ярка манифестация на сплотеността между Партия и народ са били множеството инициативи, посветени на XV конгрес на ЧКП. Хиляди колективи от различните отрасли на народното стопанство са участвували в масовото съревнование за спечелване на почетното звание „Колектив на XV конгрес на ЧКП", мобилизирайки своите сили под девиза „Да надминем собствените си достижения!"

Интересно е следното явление. Едва през 1972 г. Чехословакия възстановява довоенната численост на населението си, докато обемът на промишленото производство в това време превъзхожда довоенния 8,2 пъти. Сега страната произвежда около 1,6 на сто от световната промишлена продукция, а населението ѝ съставлява само 0,4 на сто от числеността на населението на земното кълбо. Това означава, че в Чехословакия нивото на производството на глава от населението превъзхожда четири пъти средносветовното равнище.

Тази оптимистична статистика може да продължи, могат да бъдат изброени още и още факти. Но последният партиен конгрес направи радостна равносметка не за да всее задоволство, а да мобилизира комунистите и трудещите се за достигане на нови висоти.

Директивите на XV конгрес на ЧКП за шестата петилетка — широко обсъждани преди това като проект на партийни събрания, конференции, в стопанските организации, в колективите — включват всички сле-

Digitized by Google

менти на динамичното развитие на обществото.

В директивите е подчертано, че основната цел на стопанската и социалната политика на Партията за периода на шестата петилетка е задоволяването — в съгласие със социалистическия начин на живот, — растящите материални и духовни потребности на населението и по-нататъшно разширяване на неговите жизнени и социални гаранции въз основа на високата ефективност на общественото производство и на качеството на труда. До 1980 г. промишленото производство се предвижда да нарасне с 32—34 на сто, а националният доход да се повиши с 27—29 на сто.

Партията и занапред ще задълбочава връзките си с трудовия народ, ще укрепва неговата власт с разширяването и усъвършенстуването на формите на социалистическата демокрация. Осъзнато с разбирането, че по-нататъшното успешно развитие на социалистическото общество е неделимо свързано с положителните промени в съзнанието на хората, с повишаването на тяхната отговорност пред проблемите на времето. Тук с яснота се откриват идейно-възпитателните задачи, вниманието, което Партията трябва да отделя на развитието на масовата политическа работа.

Както изтъкна заместник-завеждащият отдел „Култура" при ЦК на ЧКП Йозеф Семин, в центъра на вниманието на чехословашките комунисти стоят проблемите на формирането и развитието на социалистическата личност, на нейното възпитание в дух на патриотизъм и преданост на делото на пролетарския интернационализъм. Изкуството като мъдър наставник е призвано активно да подпомага формирането на комунистическа убеденост, изграждането на богат вътрешен мир на нашия съвременник, с художествени средства да способствува за политическото, трудовото и нравственото възпитание. Утвърждавайки високохуманната основа на социалистическото общежитие, то трябва в същото време да изобличава проявите на бюрократизъм, себелюбие, равнодушие, срещаните тук и там черти на еснафска и дребнобуржоазна психология, които противоречат на самата природа на нашия строй.

— Пътят, който сме си избрали и следваме — каза по-нататък Йозеф Семин, — изисква от нас непримиримост и смелост, откровеност и яснота на позицията. Нашето време е динамично и всяко изоставане от него е пагубно. Нашата земя е осеяна с охранявани от държавата исторически културни обекти, замъци, крепости, резервати с особена стойност, галерии, музеи... Но съумяваме ли да използваме това богато наследство за целенасочена възпитателна дейност? Не винаги. Един замък, показващ със своя пищен барок разточителството и лукса на собствениците си, често стои в съседство с център на селски въстания, на революционни борби. Би могла тази традиционна роля на контраста да бъде използвана от нашите музейни работници за правилното насочване на любознателното младо поколение. Нашите приемници трябва да виждат нещата реално. Музейното дело е ориентирано към твърде далечната старина и при динамизма на дните ни съществува опасност след време дълго да търсим части от комбайни така, както сега не намираме лемежи от плуг, за да ги експонираме в музейните зали.

ПЛОДОНОСНИ ТЪРСЕНИЯ

Творците на художествени ценности, е които имахме възможност да се срещнем, често повтаряха думите на др. Густав Хусак, казани в Отчетния доклад на XV конгрес на ЧКП: „Ние трябва постоянно да мислим за честта на Партията, за нейното честно име".

Отговорният секретар на Съюза на чешките драматични артисти Арно Краус говори за гражданската ангажираност на творците, за усилието им да реализират високи художествени стойности.

— Членската карта за нашия съюз — каза той — не се даза евтино. Една трета от членуващите в съюза са носители на високи награди — заслужили и народни артисти. Къде насочваме нашите усилия, кои са нерешените ни въпроси? Все още твърде много има да правим за утвърждаването на нови имена в трудното поприще на критиката. В момента нашата теория и критика изостават в сравнение с развитието на драматургичното творчество и изпълнителското изкуство. Нашите усилия се насочват към издигане на критерия по отношение на творческите реализации, към повишаване на изискванията в художествения процес, към търсене на реалното място на критиката в културния живот на страната. Мен трайно ме занимава въпросът за възпитанието на младите. Досадната дидактика от рода на „ние нямахме на вашите години хляб, вие искате фазани" няма да ни помогне много. Аз виждам нещата в малко по-друг план. Със средствата на изкуството ние трябва така да насочваме младото поколение, че то непрестанно да извисява своята отговорност. Ратувам за художественото дешифриране на един по-семпъл диалог с младото поколение, продиктуван от следната позиция: „Ние често ни питате какво като ваши бащи направихме за вас. Така ще се обърнат към вас и снези, които ще ви наследят. Трябва така да работите, че отговорът на вашия въпрос да започва оттук, в нашето съвместно дело на поколенията." Всичко това е сложно. Често си припомням Ленинова мисъл, че изграждането на новото общество е сложен, многообразен и продължителен процес, пълен с трудности и противоречия, с борба за тяхното преодоляване. Ленин осмиваше онези, които очакваха, че след пролетарската революция внезапно, в готов вид ще се появи някакво идеално общество, освободено от противоречия и трудности. И нашият опит в строителството потвърди справедливостта на този извод.

Този интересен монолог по-късно бе спонтанно продължен от други двама наши съ-

Digitized by Google

бесе.ки от ръко.одството на Съюза на словашките писатели — завеждащия външния отдел на съюза д-р Владимир Жабкай и завеждащия литературния отдел д-р Либор Князек.

Спирайки се на постиженията на съвременната словашка литература, изброявайки няколко десетки надеждни имена от различни генерации, писателите изразиха убеждението, че голям социалистически епос не може да се създаде, ако не се обхванат дълбоко, мащабно същностните черти на времето, в което живеем, неговите изменения, като се започне от революционните икономически и научно-технически преустройва и се свърши с измененията в психиката на днешните хора, обусловени от социално-историческите фактори. Раждането на голямата литература, на внушителните произведения, които ще надживеят дните ни и ще бъдат четени с увлечение от идните поколения, е немислимо без дълбоко вникване в конфликтността на времето. Бягството от реалната диалектика на нещата, изкуственото деформиране на фактите или пък тяхното плоско едноцветно предаване отдалечава авторите от истинската литература и обратното — разкриването и пресъздаването на дълбокия, на реалния драматизъм на конкретния исторически период, в който живеем, конфликтуването на богати човешки характери и съдби прави авторите търсени и почитани от читателя. Наред с проблема за конфликта изпъква и въпросът за богатата духовна същност на съвременника, за въвеждането в литературата на героя, носител на високи идеали. Какъв да бъде този герой? Тук стриктен отговор няма, но във всеки случай той трябва да е такъв, че да синтезира естетическия идеал на обществото, в което живеем, неговото присъствие да помага да се решават големите човешки проблеми на дните ни.

Проблемът за обществената функция на литературата стои в центъра на вниманието на писателската партийна организация. Редица творчески семинари, дискусии, обзори са насочени към целта авторите да отговарят с техните творчески дела на високите повели на времето, защото това, което сега се извършва около нас, никога порано не е било и никога повече няма да се повтори. Ако те не отразят сегашния ден, няма кой да стори това. Тази висока гражданска мисия ги изпълва с високо чувство за отговорност.

— Ние — каза Л. Князек — четем с лекота комюникетата за нови успехи на трудови колективи. Дотолкова сме свикнали с тях, че почти ги приемаме за банални. А зад всяка трудова победа се крие огромна човешка енергия, понякога стоицизъм и риск. Замисляме ли се често върху това? Ако се съди по най-новите резултати в нашата художествена проза — да. Преди за нас бе характерен мемоарният роман, напоследък той отстъпва място на творбите, третиращи теми от настоящето. Нашият съюз насочва вниманието си към писателя, който не фотографира действителността, а дешифрира в дълбочина същностните жизнени процеси на епохата. Проблемите на социалистическото изграждане, изследвани като проблеми на човешкия характер, е онова, което стои в центъра на вниманието ни.

ТРАДИЦИИТЕ НА НАРОДНАТА КУЛТУРА

На тази тема бе посветен симпозиум, организиран по инициатива на областния комитет на ЧКП в Бърно. Очертана бе ролята на традициите на народната култура в живота на социалистическото общество.

Специална програма на областния комитет на Партията насочва вниманието на първичните партийни организации към осъществяване на естетическо възпитание на трудещите се и младежта, към използване на ценните регионални традиции при изграждането на населените места, към издирване и насърчаване на народните таланти.

Както ни разказа завеждащият идеологическия отдел на областния комитет на Чехословашката комунистическа партия в Бърно доктор Войтех Хитнер, в момента учени, етнографи, историци, архитекти, художници изследват културата като комплекс от материални и духовни ценности, образувани в процеса на историческата обществена практика. Тъй като народната култура се е създавала в продължение на столетия под най-разнообразни влияния, попадала под различни идеологически и политически давления, в сегашния си вид тя не се състои само от революционни и прогресивни елементи. Задачата, която Партията поставя сега пред етнографската наука е: в тясно сътрудничество с обществените дисциплини тя да изучи и научно да оцени народната традиция в областта на художественото творчество и съвременните търсения и резултати в тази насока. Това ще помогне за правилното насочване на културно-възпитателната работа в училищата — ще бъдат утвърждавани онези страни на националната творческа традиция, които са жизнени и перспективни и с успех могат да изпълняват ролята си в укрепването на социалистическия начин на живот.

Задълбоченатa работа по изследването на народните образци на южноморавската култура е получило национално признание. Издирването и научното обяснение на ценностите, родени в недрата на народа, помагат за използването на народните традиции в съвременния живот и в днешната култура. Особени успехи в това направление са постигнати от съвместните усилия на катедрите по история и етнография към философския факултет на университета в Бърно, както и на катедрата по музикология към Консерваторията Характерно е, че тази дейност не е самоцелна — тя пряко обслужва обществения и културния живот в Южноморавския край и спомага за правилното насочване на съвременното народно творчество: песенно, танцово, изобразително.

Digitized by Google

Със своите богати фолклорни традиции Южноморавската област е известна не само в цяла Чехословакия, но и далеч зад пределите ѝ. Тук съществуват региони с ненарушено самобитно народно изкуство, които като живи организми продължават да се развиват. Обществеността и партийните комитети се отнасят със загриженост към този проблем. Една от формите на демонстриране на народното изкуство са различните фолклорни прегледи. В Южноморавската област стават не само общодържавни, но и международни фестивали, какъвто е прочутият международен фестивал в гр. Стражнице. Този форум винаги е предшествуван от ред локални фолклорни празненства, чиято красота и одухотвореност са оценявани високо.

Програмата на областния партиен комитет включва и ред мероприятия, насочени към издигане значението на местните фолклорни традиции, в съчетание с изискванията на сегашното време, с цел да се обогатява културният живот в селата, да се превръщат те в средища на творческа дейност. В това направление особено място е отредено и на Института за народно изкуство в гр. Стражнице, който развива богата научноизследователска и методическа дейност.

ГРИЖИ ЗА МЛАДОТО ПОПЪЛНЕНИЕ

В нашите срещи и разговори неизменно се потвърждаваше становището: „Каквато е Партията — ведущата сила в обществото, — такова ще е и самото общество, затова непрекъснато повишаваме изискванията към ръководната и организаторската дейност на ЧКП".

„Качеството на ръководството зависи от качеството на кадрите" — тази теза бе отправно начало в много от становищата и мненията, които имахме възможност да чуем.

Постоянно се подобрява социалният и възрастовият състав на Партията. След XIV конгрес на ЧКП 300 хиляди души са станали членове и кандидат-членове на Партията. Повече от 70 на сто от тях са работници и селяни кооператори, непосредствено заети в материалното производство. Особено характерен е фактът, че 90 на сто от новоприетите са на възраст до 35 години. Те представляват сега една четвърт от целия състав на Партията.

Както ни разказаха в градските комитети на ЧКП в Прага и в Братислава, приемането на кандидатите за членове на Партията става при наличието на един стремеж първичната организация да знае колкото може повече за тези хора, изяснявайки си ще отговорят ли те на високите изисквания, предявявани към комуниста. За по-голяма обективност се търси мнението на работещите редом с кандидат- комунисти и безпартийни и чак след това въпросът се поставя в дневния ред на партийното събрание. Приемането в Партията е дело високоотговорно, то не е едно механическо гласуване, а процес, размисъл, гласуване на доверие.

Естествено, един от основните въпроси, занимаващи партийните комитети, е възпитанието на младите комунисти в духа на дълбока преданост към марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм.

Работата с кандидатите и с младите комунисти е особено добре организирана. Още с включването им в партийния колектив към младите се предявяват изисквания за повишаване на тяхната активност, компетентност, идеологическа подготовка, упорство в труда и в ученето, партиен подход във всяко дело.

Обучението на младите комунисти в Прага се извършва главно в две насоки: в рамките на първичната партийна организация и извън нея. Всеки кандидат се подготвя в специални курсове и школи, запознава се с уставните норми на партиен живот, изучава основните партийни документи. Особено полезни са неофициалните срещи на партийни ръководители с младите комунисти, на които въпросите и отговорите следват спонтанно и непринудено. Духът на взаимно уважение и доверие позволява при максимална откровеност да се разискват животрепящи проблеми на времето. Мнозина от младите се учат и във вечерните университети по марксизъм-ленинизъм, където в продължение на три години получават системна подготовка. Болшинството от завършилите тези университети се изграждат като отлични агитатори и пропагандисти, дейни общественици.

В работата с младите комунисти първичните партийни организации обръщат особено внимание на наставничеството, на другарската заинтересованост за възходящо изграждане на личността на новоприетия, на неговото умение да се справя с трудностите, да проявява инициатива в работата. Акцентира се и върху възпитанието на чувство за самодисциплина, на изработване на навици за самостоятелна работа над книгата.

— Специални грижи — каза завеждащият отдел „Култура" на ГК на ЧКП в Прага Вацлав Бартош — ние полагаме за младата творческа интелигенция, за нейното възпитание и квалификация. Нашият стремеж е преди всичко тези млади хора да се опознават взаимно, да обменят мисли за своите търсения и трудности. Ние ги критикуваме и окриляме, сочим им недостатъците и предявяваме към тях високи изисквания в стремежа им към върховете на социалистическото изкуство, в утвърждаване на гражданската им позиция, в теоретическото осмисляне и в практическото реализиране на онази богата и цялостна естетическа система, каквато е социалистическият реализъм.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

życie partii

РАБОТАТА С ХОРАТА

Последните две години, които обхваща прегледът ни на списанието на ЦК на ПОРП „Жиче партий", имат изключително важно значение за ускореното социалистическо развитие на Полската народна република.

Особено ценен е натрупаният опит в партийната работа. Към нея се прилагат нови критерии, за да бъде тя още по-резултатна и да отговаря на изискванията, наложени от съвременния живот. Дълбоко съдържание е вложено в популярния повик **за работа с хората и сред хората...**

В своята реч пред Шестнайсетия пленум на ЦК на ПОРП, състоял се в началото на 1975 г., първият секретар на ЦК на ПОРП Едвард Герек подчерта: „Всеки активист и всеки член на нашата Партия постоянно трябва да живее с чувството за живата актуалност и непрестанното задълбочаване на ленинските принципи в партийната работа и при формирането на партийния облик — за постоянна връзка с работническата класа и с цялата общественост, да проявява високи изисквания спрямо себе си и спрямо другите, да култивира качествата на честност и скромност, принципност и справедливост...

Правилното разбиране стремежите и желанията на трудещите се, изработването на конкретна програма, която да приближава осъществяването на социалистическата перспектива, да обединява около нея масите и да гарантира изпълнението на тази програма — това е същността на нашите задължения спрямо работническата класа и народа."

Сп. „Жиче партий" се стреми и много допринася новите постановки и изисквания към партийната работа да се превръщат в постоянен метод и стил, ратувайки за усъвършенстването и развитието им.

I

„Жиче партий" (бр. 1/1976 г.) публикува данни и обширни материали, които показват положителните процеси и явления в утвърждаването и по-нататъшното засилване на партийното ръководство през периода между двата конгреса. В редакционна статия на същия брой, озаглавена „Партия", се разглежда проблемът за **ръководната роля на Партията и нейното засилващо се влияние в различните сфери на обществото.**

Работническата класа е главната обществена база и опора на ПОРП. През последните няколко години чувствително е подобрен работническият състав на Партията. В годините между Шестия и Седмия конгрес в Партията са приети 70 500 работници. Сега от 2 350 000 членове на ПОРП 965 000 са работници, непосредствено заангажирани в производството. Огромното мнозинство от новоприетите партийни членове са млади хора, минали през школата на младежките организации.

В статията се отбелязва, че грижата за постоянното укрепване връзките на Партията с работническата класа през последните години е доразвита и утвърдена и чрез практиката, възприета от Централния комитет, да се поддържа непосредствен контакт с колективите и партийните организации на крупни предприятия и общини в страната. Такъв контакт е установен със 164 промишлени предприятия и с около 100 общини, с около 1 107 000 трудещи се. Така Централният комитет има възможност да се опира и ползва опита на широк кръг трудещи се при решаването не само на икономическите, но и на политическите, обществените и социалните проблеми в национален мащаб.

Въпросът за по-нататъшното развитие на Партията се свързва пряко със засилването на нейното влияние във всички сфери и среди на обществото. Този проблем беше разглеждан обстойно в периода на предконгресната кампания, както и на самия конгрес. Също в бр. първи от 1976 г. под общо заглавие „За Партията от трибуната на Седмия конгрес" са публикувани извадки от изказвания на редица делегати, които разглеждат въпроса за ролята на Партията в съвременното развитие на полския народ. Особен акцент се поставя върху ролята на отделния комунист в обществото.

Пред отделния партиен член се поставя постоянната задача активно да работи и разяснява партийната политика сред безпартийните граждани, мобилизирайки ги и увеличавайки ги и с личния си пример за изпълнението на напрегнатата програма на социалистическото строителство. В този смисъл важно място в дейността на ПОРП заема конкретната, осмислена работа с хората.

„Жиче партий" (бр. 2/ 75 г. и бр. 3/ 76 г.), разглеждайки в такъв аспект партийната работа, поставя ударение върху огромните възможности, които предоставя прякото общуване с хората.

Става дума за постоянни, целенасочени,

Digitized by Google

непосредствени контакти, за точно определени задачи, за взаимодействие и помощ в ежедневната работа, която извършват те. Опитът на редица партийни организации показва, че при такъв подход заангажираността на комунистите и безпартийните е много по-голяма и ефективна, а актуалността на партийната работа значително по-висока.

Личният пример в производството, в семейството, в обществото трябва да бъде потвърждение на разбирането и отстояването на партийната политика и програма. Единството между думите и делата е най-верният критерий за приноса на отделния комунист в общото дело. Не може да бъде добър партиен член лошият производственик.

Разглеждайки в тази светлина въпроса за личния пример и работата на отделния комунист, в ПОРП все по-голяма популярност придобива тезата — членството в Партията е въпрос на чест, но не и привилегия.

„Жиче партий" отбелязва в поредица броеве от миналата и тази година, че намира по-нататъшно потвърждение основният метод в партийната работа — всички по-важни въпроси да се обсъждат и разясняват с участието на целия партиен състав. При това особен смисъл и съдържание придобива постановката: по-задълбочено обсъждане при вземането на решенията, по-голяма дисциплина при тяхното изпълнение!

В публикувани мнения на страниците на „Жиче партий" за индивидуалната работа с комунистите и безпартийните — в бр. 2 от 1976 г. „Преди всичко — непосредствените контакти" от Луция Игелска, секретар на воеводския комитет на ПОРП в Торун, в бр. 6 от 1976 г. „Работата с целия колектив" от Едмунд Фелишак, секретар на партийния комитет в рудник „Островски" в Забже и др. — се изтъкват примери и намира израз убеждението, че умелото прилагане на този метод разкрива огромни резерви за активизирането и увеличаването силата и боеспособността на цялата Партия.

II

Списанието отстоява нови и особено високи изисквания спрямо партийните членове и организации на ПОРП в предприятията и учрежденията. По тези въпроси „Жиче партий" публикува статии, материали и кореспонденции в бр. 2 и бр. 7 от 1975 г., в бр. 2 и бр. 4 от 1976 г. В тях се изтъкват **големите пълномощия и задължения на партийните организации в предприятията, учрежденията, научните и културните институти.**

Независимо от единоначалието при административното ръководство на предприятието партийната организация е ръководната политическа сила. Тази нейна функция е свързана с огромната отговорност, която носи за успешното изпълнение на производствените планове и социално-икономическите задачи на трудовите колективи. Първостепенен дълг на партийните организации е да помагат за подобряване организацията на труда, за своевременното провеждане на реконструкцията и модернизацията в материалното производство като едно от най-важните условия за създаване на съвременно народно стопанство, за внедряване новостите и постиженията на научно-техническата революция, за укрепване на дисциплината и разгръщането на инициативността и политическата активност. За да изпълни успешно тези задължения, партийният комитет и партийната организация трябва не в общи линии, а най-задълбочено и всестранно да познават проблемите на трудовите колективи, трудностите и сложната обстановка, които са неизбежни при съвременния производствен процес — сочат авторите на тези материали.

Естествено, новите изисквания не могат да бъдат наложени с наредби и разпореждания. Единствено политическата работа, провеждана от Партията и под ръководството на Партията, е в състояние да обнови съзнанието и да издигне подготовката на трудещите се до равнището на съвременните задачи.

„Жиче партий" публикува редица материали и за **ролята на партийните групи** в предприятията като специфични ядра, които имат най-непосредствен и постоянен контакт с трудещите се. От тяхната жизнеспособност в най-голяма степен зависи дейността на първичната партийна организация в промишлените предприятия.

В бр. 10 от 1975 г. на списанието групоният партиен отговорник от цеха за валцовани тръби в металургичния комбинат „Батори" Албин Милковски споделя: „...партийната група допринася много за укрепване на дисциплината, за елиминиране източниците на конфликтност между хората и за подобряване условията на безопасност и хигиена на труда... Грижим се както за производствените резултати, така и за жизнените проблеми на отделните хора от колектива... Когато някой греши, стараем се да му помогнем да осъзнае грешката си, а не чакаме, когато той вече пропадне...

А в бр. 8 от 1975 г. — „ППО — движеща сила на колектива" от Збигнев Талевски, в бр. 3 от 1975 г. — „С работническия актив в ежедневието" от Люциан Стоклоса и в бр. 4 от 1976 г. — „Развивайки инициативността и активността" от Зджислав Древновски, се споделя опитът на редица воеводски комитети в работата с работническите активи като много важна и резултатна форма на работата с хората в практиката на ПОРП.

Партийният секретар на заводския комитет в металургичния комбинат „Феликс Дзержински" в Домброва гурнича разказва за интересни инициативи и дейности, провеждани с работническия актив: **„... за активист смятаме всеки член на колектива, който желае и съумява по-добре да изпълнява професионалните си задължения от останалите, който може да заангажира в**

Digitized by Google

заинтересува своите другари в изпълнението на поетите задачи...“

Работническият актив в комбината постоянно се разширявал. По инициатива на партийната организация били създадени работнически консултативни групи не само към заводския комитет, но и към всяка първична партийна организация. Групите участвували доброволно в обсъждането на всички по-важни въпроси, които трябвало да реши предприятието. Работниците активисти винаги посочвали пътя и практически участвували в изпълнението на поставените задачи, като въвличали в работата все по-широк кръг хора от колектива. В оригинална и резултатна форма се превърнали така наречените „часове за откровени разговори“, на които работническият актив споделял пред административното и партийното ръководство всичко онова, което вълнува колектива. Активистите давали препоръки какво да се направи и как да се подходи при решаването на всеки проблем. Така благодарение на умелата работа с работническия актив в комбината бил създаден специфичен климат на доверие и активност, който утвърждавал у работниците самочувствието на истински стопани на предприятието.

Новото отношение към партийната работа не се отнася само за предприятията от материалното производство. То намира приложение и в учрежденията и администрацията. През последните две години този въпрос се обсъжда и разисква както от различни партийни ръководни органи на ПОРП, така и на страниците на „Жиче партий“. Изтъква се необходимостта организациите на ПОРП все по-активно да формират свое отношение към дейността на учрежденията, които ръководят и уреждат въпроси от най-различно естество.

Няма пълнолетен гражданин на страната, който по един или друг повод да не е принуден да се обръща към държавните учреждения. Но все още не са редки случаите, когато там той се среща и с прояви на бюрократизъм и бездушие, когато в тях се робува на престарели, книжни методи на работа и пр. Затова е необходима намесата на партийните организации за изкореняване на старите похвати и привички, за създаването на оперативни, дейни административни органи, които да улесняват уреждането на всички въпроси от държавен, обществен или частен характер.

В специалната рубрика „Партията в учреждението“ се води оживена размяна на мнения как да се осъвременят административните учреждения и да се подобри тяхната дейност (бр. 4, 5, 6 от 1976 г.) Обръща се внимание на някои партийни организации, които водят активен организационен живот, провеждат събрания и заседания, редовно събират членския внос, добре е организирана просветната дейност и пр., но не се прави нищо за формирането на ново отношение и повишена отговорност у служителите към преките им служебни задължения и в отношенията им към хората. Дават се препоръки за по-грижлив кадрови подбор, за по-добра професионална подготовка и специализация на служителите, за по-конкретен контрол и намеса на партийните организации в учрежденията.

В стремежа към повсеместно активизиране дейността на комунистите особено ценен е опитът на ПОРП в работата с партийните членове по местоживеене.

Задълженията на партийния член не се вместват само във времетраенето на неговото работно време. Със своята активна дейност той трябва да допринася за решаването на всички проблеми и там, където живее, за стимулиране на обществено-политическата дейност. По такъв начин партийното влияние стига до огромната част от гражданите, която поради своята възраст или социално положение няма допир с други колективи. Същевременно не бива да се изпуска изпредвид фактът, че най-вече в районите и кварталите се формира общественото мнение. Там е жизнената среда на хората, там на практика най-непосредствено се чувствува грижата за човека.

Специална инструкция на Секретариата на ЦК на ПОРП задължава партийните членове — работници и служители, активно да участвуват в работата на низовите партийни организации в кварталите и районите. Нещо повече, препоръчва се на фабричните комитети и партийни организации да съдействуват постоянно на организациите по местоживеене за активизиране на тяхната всестранна дейност. В тази насока се използват различни форми, включително и прехвърляне на партийни членове от предприятията в организациите по местоживеене. Предвижда се подобна практика да намери широко приложение в случаите, когато част от работниците живеят в други селища и пътуват до местоработата си. Със своята подготовка, опит и възраст те могат да подпомогнат партийните организации в кварталите.

Списанието отбелязва, че в работата по местоживеене се използват най-различни форми, дават се конкретни поръчения и задачи на комунистите. Партийните организации от машиностроителните заводи „Цегелски“ в Познан, от Фабриката за хладилни съоръжения в Дембица, от Фабриката за дървесни плоскости в Черна вода и други устройват срещи в селата и кварталите, където живеят техни работници, и заедно с партийните организации по места провеждат общи мероприятия, поемат шефството над дадено село или квартал.

Инициативата за по-активна и осмислена партийна работа по местожителство сега се разгръща в широки мащаби. Един внимателен анализ показва, че половината от партийните членове на кварталните организации са над 60-годишна възраст, а пенсионерите са 70 на сто в тях. Затова се набелязва обновление на териториалните партийни организации, което ще спомогне за по-нататъшното утвърждаване и издигане авторитета и влиянието на Партията във всички слоеве на обществото.

Digitized by Google

III

През последните две години ЦК на ПОРП неколкократно се занима с **проблемите на идеологическата дейност и на идейно-възпитателната работа с хората.** Секретариатът на ЦК на ПОРП обсъди и прие решения за идейно-възпитателната работа на Партията в машиностроителните заводи „Цегелски", за работата сред работниците от ж. п. транспорт, сред работниците от вътрешната търговия и услугите и др. А и Шестнайсетият пленум на ЦК на ПОРП, състоял се в началото на 1975 г., очерта задачите за по-нататъшното идейно-политическо и организационно укрепване на Партията.

Цялостният опит на идеологическата работа през последните години беше обобщен, осмислен и доразвит в решенията на Седмия партиен конгрес. Идеологическият фронт е призван да помага за пълната реализация на основната задача, залегнала в решенията на конгреса: „По-високо качество в работата, по-високо жизнено равнище на народа".

В периода след конгреса се полагат усилия за практическото изпълнение на решенията и насоките чрез конкретни форми и стъпки съобразно условията, средата и климата, в който работи съответната партийна организация. В основата на идеологическата работа е изучаването на марксизма-ленинизма, формирането на материалистически мироглед в рамките на политико-просветната партийна учебна година, в чийто звена — кръжоци, школи, курсове, самостоятелно обучение и пр. — е обхваната огромна част от партийния членски състав и много безпартийни.

Патриотичното и интернационалното възпитание на народа, укрепването на дружбата със Съветския съюз, по-високата ефективност на антиимпериалистическата пропаганда, развитието и усъвършенстването на средствата за масова информация и на издателското дело, изучаването и практическото участие в изпълнението на Програмата на Партията — това са главните насоки на идеологическата дейност в ПОРП. Редица публикации в „Жиче партий" (бр. 2, 3, 10 от 1975 г. и бр 1, 4, 5 от 1976 г.) потвърждават стремежа на много първични партийни организации към изработване на нови форми и подход в идейно-възпитателната работа, който би елиминирал формализма. Главното в опита на тези организации е свързването на идеологическата работа с конкретния живот, със задачите и интересите на колектива.

Партийната организация във Фабриката за хладилни съоръжения в Дебница заменила лозунгите „въобще". За всеки успех или неуспех се търси личното участие на отделния човек. Колективът има своя филмова хроника и многотиражка, в които засягат най-парливите проблеми на предприятието. Това осъвременяване и конкретизиране на пропагандата и агитацията допринесло за сплотяването на целия колектив и за по-активното му участие в решаването на основните проблеми на фабриката.

Важен дял в идейно-възпитателната работа на ПОРП заема изучаването и дълготрайното изпълнение на решенията на Третия пленум на Централния комитет на Партията, състоял се на 20 февруари т. г., който беше посветен на проблемите за патриотичното единство на народа, укрепването на държавата и развитието на социалистическата програма. Решенията на пленума представляват широка платформа за обща работа на всички организации, обединени във Фронта на народното единство, на обществените и особено на младежките организации. На тези проблеми на страниците на „Жиче партий" (бр. 3 от 1976 г.) се спря Тадеуш Колоджейчик. Авторът подчертава, че патриотичното възпитание днес трябва да се води от позициите на социализма, да се опознават и разясняват характерът и мощта на социалистическото отечество, демократичната същност на държавата, мястото и ролята на отделния човек в нея. Социалистическото отечество е осъщественият идеал на най-прогресивните и будни синове и дъщери на полския народ от няколко поколения

През последните две години особено плодоносна беше идейно-възпитателната работа сред младежта. Специален пленум на ЦК на ПОРП прие перспективна програма за работата с подрастващото поколение. В нова светлина е поставен проблемът за отговорността на ПОРП за възпитанието на младежта и развитието на младежкото движение. Важен момент в развитието на младежкото движение беше извършеното обединение на младежките съюзи в единен съюз на полската социалистическа младеж.

Наред с грижите, които Партията полага за младите хора, тя поставя въпроса и за тяхното съучастие в отговорността за днешния и утрешния ден на своята страна. Програмата на новосъздадения Съюз на полската социалистическа младеж е тясно обвързана с живота и с конкретната действителност в страната. Новото възниква и се укрепва в непримирима борба срещу консерватизма и преживелиците.

Квалификацията на младите хора, тяхното място в живота, използването на резервите за изграждане жилища за младите семейства, култивирането на нови равноправни отношения в семейството — това са проблеми, които във все по-широк мащаб навлизат в практическата дейност на младежките организации, ръководени от ПОРП.

IV

През периода, който обхваща настоящият преглед, почти през брой „Жиче партий" публикува статии и други материали **из живота и опита на братските партии** в социалистическите страни. С тези си материали списанието ратува **да се заякчават** връзките **на ПОРП с другите брат-**

Digitized by Google

ски партии и комунистите, както и всички трудещи се в Полша да се възпитават в дух на братство, единство и интернационализъм.

Така в бр. 2 от 1975 г. е дадена статията „Из опита на КПСС в развитието и формирането на партийните редици" от Стефан Гайда и Адам Виталец. В нея убедително се обоснована, че способността на марксистко-ленинската партия съзнателно и целеустремено да формира своите редици е един от най-важните елементи на нейния научен подход в регулирането на вътрешнопартийните отношения.

В бр. 7 от 1975 г. пък намираме и статията „За по-високо равнище на партийната работа в КПСС" от Т. Г. В нея се разглеждат въпроси из опита на Партията в работата с актива и практическата реализация на задачите. В бр. 10 от 1975 г. списанието в своя редакционна статия „Творческата сила на съревновнието" се спря на творческата активност на съветските хора пред XXV конгрес на КПСС. На грандиозните успехи на съветската икономика между XXIV и XXV конгрес на КПСС е посветена статията на Богуслав Лешкевич, поместена в бр. 11 от 1975 г. В друга своя редакционна статия — „На новия етап на развитието", бр. 2 от 1976 г., списанието се спря на главното направление в развитието на съветското народно стопанство през следващите години и перспективите на полско-съветското сътрудничество.

В три броя „Жиче партий" публикува статии и информации за актуални проблеми в живота на БКП. В редакционната си информация в бр. 10 от 1975 г. списанието запознава читателите си с творческия и делови характер на отчетно-изборната кампания в БКП. В статията си „България към модернизация" в бр. 3 от 1976 г. пък Пшемислав Тжечак пише за постиженията на трудещите се в нашата страна през двадесетте априлски години. Той разглежда социално-икономическото развитие на НРБ, което характеризира като усилен курс на модернизация на нашето народно стопанство. В статията „Непосредствено с хората" се разглежда проблемът за работата с трудещите се и задълженията на отделния комунист при изпълнението на решенията на Единадесетия конгрес на БКП.

Дадени са интересни материали из живота и опита и на други братски партии. Така в публикацията си „Три разговора за науката, културата и работническата класа" в бр. 3 от 1975 г. Пшемислав Тжечак запознава читателите с опита на УСРП в областта на просветната и културната дейност сред унгарската работническа класа. Обзорен материал за всестранното социалистическо развитие на Чехословакия във връзка с XV конгрес на ЧКП в бр. 4 от 1976 г. е даден от главния редактор на сп. „Живот страни" Йозеф Валента. Статия от подобен характер в бр. 5 от 1976 г. „За добруването на народа" по случай IX конгрес на ГЕСП е дадена от главния редактор на сп. „Нойер вег" Вернер Шолц.

• • •

Това са някои от съществените проблеми, по които списанието през последните две години дава своя принос да се осмисля и задълбочава опитът на братската Полска обединена работническа партия.

Огнян ТОДОРОВ

КРИТИКА И КНИГОПИС

В КРАК С ВРЕМЕТО

Партиздат предложи на заинтересования читател сборника „ППО — политическо ядро на трудовия колектив" (от поредицата „Творчество в партийната работа"). Всъщност сборникът бе подготвен преди съвещанието във Велико Търново, но тематиката му отговаря на част от въпросите, които то постави, и това до голяма степен определя неговата навременност и необходимост за партийните комитети и организации.

Тематичната насоченост на сборника е негово отличаващо го достойнство. Положителна страна на книгата е и успешната реализация на идеята да се свърже теорията на проблема с практиката на партийните звена. Опитът на Ямболската градска организация безспорно освежава останалото изложение, а приложенията — методиката „Партийната организация и трудовият колектив", примерната структура на социално-психологическата и трудовата характеристика на колектива действително се покриват с практиката. Тук

ППО — Политическо ядро на трудовия колектив, Сборник, Партиздат, 1975, стр. 168.

Digitized by Google

може да се препоръча за в бъдеще селекция и изнасяне на опит от повече партийни комитети и организации в страната като сигурно средство за запознаване на читателите с най-доброто, което дава партийната практика за момента.

Сборникът се отличава и с друго свое качество — задълбоченото осмисляне на редица сравнително неразработени моменти предимно в областта на тяхната теория. В първата студия под заглавие „Първичната партийна организация — политическо ядро на трудовия колектив" от Димитър Ананиев е направена предметна, функционална и историческа характеристика на първичната партийна организация, очертана е и нейната роля в развитието на основните функции на трудовия колектив. На този фон е показано и мястото на комуниста в колектива. Тази проблематика обхваща значителен обем въпроси: основните признаци и черти на първичната партийна организация; съдържанието на понятията „политическо ядро" и „първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив"; принципите на функциониране и развитие на първичната партийна организация; еволюцията на формите на ППО в Българската комунистическа партия.

Значително място в книгата е отделено и на ролята на партийната организация за усъвършенствуване на трудовия колектив и за повишаване в тази връзка на неговото възпитателно въздействие — предмет на втората студия от Слав Тодоров. Тук са посочени основните фактори, чрез които ППО въздействува за усъвършенствуване възпитателната дейност на колектива: трудът като обективно условие за неговото по-нататъшно усъвършенствуване и развитие; участието на трудещите се в управлението на производството и разширяването на производствената демокрация; планът за социалното развитие като средство за комплексно усъвършенствуване на трудовия колектив; борбата срещу отрицателните явления; здравия климат на колективните отношения; идеологическата работа в колектива.

Двете студии в сборника, въпреки богатството на своята проблематика, не могат сами по себе си напълно да отговорят на твърде задължаващото заглавие — „ППО — политическо ядро на трудовия колектив". За да се получи покритие на тази тема със съдържанието, е необходима разработката на още ред други проблеми. Тук стои и въпросът за активното участие на първичната партийна организация във формирането и осъществяването реализацията на партийната политика в отделните участъци, в определянето възловите задачи, стоящи за разрешаване пред тях, издигането на техния авторитет[1]. Или пък въпросът за идейното и организационното укрепване на ППО, тяхната дейност за осигуряване на необходимата координация в дейността на административно-стопанските органи и ръководствата на обществените организации. И по-нататък: доколко ефективно първичните организации упражняват правото си на контрол, как съчетават те борбата за осъществяване на трайните, перспективните интереси на обществото с днешните нужди и потребности на колективите и на отделните труженици, как със средствата, формите и методите на партийно-политическата и организационната работа мобилизират силите и енергията на трудещите се за изпълнението на държавните и насрещните планове.[2] А това са именно част от въпросите, които се разгледаха на Великотърновското съвещание и които в своята съвкупност са пример за комплексно разглеждане на ППО като политическо ядро на трудовия колектив. Обстоятелството, че сборникът е подготвен преди съвещанието, не може да служи за основание да не се засегнат и тези въпроси, ако действително е имало стремеж да се изчерпи комплексно третираната тема. Всъщност посочените проблеми не са непознати, но дори и да беше така, в науката прогностичният елемент винаги трябва да бъде налице, ако тя си поставя за задача действително да осветлява пътя на практиката. Безспорно авторите са засегнали голяма част от необходимите проблеми, но включването на много от тези, с които се занима съвещанието и върху които то постави акцента, би допринесло за по-цялостното разработване на темата.

В книгата са допуснати известни неточности. В нея се срещат и някои спорни моменти.

На стр. 11 в студията „Първичната партийна организация — политическо ядро на трудовия колектив" например се изтъква, че характерен признак на ППО е целенасоченият характер на нейната дейност. Той произтича и се определя — се казва по-нататък — от обстоятелството, че един човешки колектив е немислим без дейност за осъществяване на целите, стоящи в основата на обединението му". Независимо от целите, които преследват, според нас няма нецеленасочени колективи, такива не може да съществуват. Още повече че веднага след това авторът отбелязва, че ППО не се създава и не съществува вън от потребностите и задачите, които цялата Партия решава. Защо тогава ще се посочва този „характерен признак", когато целенасоченият характер на ППО е предопределен със самия факт, че тя е част от цялото, от Партията, която като по-

[1] Т. Живков. Сплотени, единни, боеспособни партийни организации, заключително изказване на Националното съвещание във Велико Търново за ролята на първичните партийни организации, 11 юли 1975 г., Партиздат, 1975, стр. 8.

[2] Б. Велчев, За по-нататъшно повишаване ролята на първичните партийни организации, доклад пред Националното съвещание във Велико Търново за ролята на първичните партийни организации, 11 юли 1975 г., Партиздат, 1975, стр. 10

Digitized by Google

литически ръководител е характерна именно със своята целенасоченост?

Следващият характеризиращ ППО признак според автора на тази студия е нейното организационно единство. Единството (идейно и организационно — едното без другото не може) е основен организационен принцип и това е полезно да се напомни тук, защото преди това, на стр. 8, всички останали организационни принципи са изброени като основни черти на Комунистическата партия като цяло. Без да изчерпваме въпроса по същество, тук възниква определен проблем, ако и ние приемем организационните принципи за черти: къде остават тогава идейните принципи, принципите на партийно ръководство, нормите на партиен живот? Не могат ли също и те да претендират за черти на Партията като цяло?

По-нататък като един от най-общите критерии за превръщането на ППО в пример, образец на трудовия колектив се посочва „научнообоснованата и практически проявената степен на нейното влияние върху трудовия, политическия и идейния живот на трудовия колектив" (стр. 20). Но критерият е нещо, с което се сравнява, той съдържа в себе си елемент на измеримост. А влиянието и още повече — неговата степен много трудно се поддават на измерване. И понеже тук става дума за политическо ръководство, може би този критерий трябва да се видоизмени в смисъл доколко това ръководство е съумяло да покрие и осъществи най-важното, основните звена, чието изтегляне в дадения момент ще осигури правилното развитие на целия колектив.

В. И. Ленин обоснова едно от корените положения в марксизма, а именно, че Партията от нов тип има за задача да съедини теорията на научния социализъм с работническото движение и това положение в сборника в малко по-различен вариант е казано на стр. 28 (макар и в друга връзка). Но на стр. 39 четем: „Опитът на нашата Партия потвърждава, че свързването на ППО с трудовите колективи е най-важната отличителна черта на Партията от нов, ленински тип". Не бива всъщност да се подменя характерният белег на Партията от нов тип с основния организационен принцип — връзката с масите. Съобразявайки се с ерудицията на автора, определено считаме, че тук се касае за чисто техническо недоглеждане.

На стр. 30 е дадено определението „принципа за строго спазване на партийните норми и принципи на ръководство". То е подкрепено с цитат от Програмата на БКП, но там се говори съвсем не за принцип, а за задължението на Партията да съблюдава и прилага ленинските принципи на партийно ръководство и норми на партиен живот. А това е нещо друго, и най-вече много по-точно!

Може да се спори за мястото в студията на параграфа „Еволюция на формите на първичната партийна организация в Българската комунистическа партия". Наистина защо след като са разгледани ред съвременни аспекти на ППО, трябва да се връщаме назад в нейната история?

На стр. 80 се твърди, че политическата значимост на трудовите колективи от сферата на материалното производство се определя непосредствено от техния класов характер, а след това авторът дава да се разбере, че това не се отнася за останалите „само трудови колективи". Да оставим фактическата неточност (в сферата на обслужването и по-точно в общественото хранене също има работническа класа!), но не можем да се съгласим, че класовият характер се определя единствено от наличието на работническа класа в един или друг отрасъл. Получава се нещо действително нежелателно: „само трудовите колективи, само защото действуват в извънпроизводствената сфера, не могат да бъдат класови. Интересно, следвайки тази логика, как ще ги наречем „извънкласови", „надкласови"?

След няколко страници четем: „Основно задължение на партийната организация е да начертае политиката..." Но партийната организация не чертае самостоятелна политика, тя конкретизира политиката на цялата партия, която тя чертае на своите конгреси, на пленумите на своя Централен комитет.

Трябва да отбележим, че посочените недостатъци не накърняват доброто впечатление от целия сборник. И ако се спираме на тях, то е единствено от желанието да се уеднаквят понятията, виждания, подходът в разработването на науката партийно строителство, чието значение в бъдеще ще нараства така, както нараства ръководната роля на Партията. Предложеният от Партиздат сборник „ППО — политическо ядро на трудовия колектив" е колкото навременен, актуален, толкова и полезен, особено след Съвещанието във Велико Търново. Сериозният подход при разработването на двете студии, на статиите на партийните работници от Ямбол, на приложенията е предопределил успеха на съставителя и редактора на книгата, на отделните автори.

Константин ИСКРОВ

Digitized by Google

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

ЗА ОБУЧЕНИЕТО ИМ

Окръжният комитет на БКП в Благоевград организира 6-дневен курс за обучението на ръководните партийни кадри от окръга — политическия апарат на комитета, секретарите на градските, общинските и заводските партийни комитети. Изнесени бяха лекциите: „Единадесетият конгрес на БКП и по-нататъшното повишаване ръководната роля на Партията" от Мавроди Мавродиев, заместник-завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на БКП; „Единството между идеологическата и партийно-организационната работа в изпълнение решенията на XI конгрес на БКП" от проф. Стоян Михайлов, завеждащ отдел „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП; „Главни насоки в развитието на образованието и подготовката на кадри през седмата петилетка" от Продан Стоянов, завеждащ отдел „Наука и образование" на ЦК на БКП.

Подчертан интерес предизвикаха и лекциите „Психологически и педагогически аспекти в партийната работа", „Колектив и личност и тяхната роля в управлението на обществените дейности и процеси" от проф. Гено Цонков. Проф. Кирил Иванов говори по въпросите на положителния опит — предпоставка за повишаване научността в партийно-организационната работа, Георги Крумов от Държавния комитет за планиране разясни някои от основните моменти на икономическия механизъм.

Обменен бе опит в партийно-организационната и партийно-политическата работа със секретарите на заводските партийни комитети. Няколко часа бяха отделени за разглеждане организацията на труда и управлението в машиностроителните заводи в Благоевград.

Окръжният, градските и общинските комитети на БКП полагат постоянни грижи за обучението на партийните бюра. Всяка година една част преминават през курсове в междуокръжната партийна школа. В Благоевград действува вечерен партиен университет, в който повишават своите знания над 100 активисти.

Секретарите и членовете на бюрата на първичните партийни организации се обучават в краткотрайни общински, градски и окръжни курсове. Тази година през тях преминаха над 2 хиляди души. Пред участниците в курсовете бяха изнесени лекциите: „Първичната партийна организация — първообраз на трудовия колектив", „Организация и разпределение на работата в партийното бюро", „Контролът и проверката на изпълнение на партийните решения" и други. Важно място в програмата на курса заема обмяната на опит в партийно-организационната и партийно-политическата работа.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"
за Благоевградски окръг

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО СТИЛА

Окръжният комитет на БКП в Сливен организира научно-практическа конференция на тема „Непрестанно усъвършенстване и обогатяване на ленинския стил на ръководство".

Основен доклад „Някои социално-психологически проблеми за усъвършенстване стила на партийното ръководство" направи професор Георги Полов — директор на Научноизследователския институт „Тодор Самодумов". Доцент Димо Йорданов, заместник-директор на Централния институт за усъвършенстване на учителите, говори за психологически проблеми в работата с кадрите. К. ф. н. Христо Наскинов от АОНСУ при ЦК на БКП се спря на нравствените проблеми на работа с кадрите.

Задълбочено изказване направи Величко Петров, първи секретар на окръжния комитет на Партията. Той се спря на проблемите за отговорността, дисциплината и съзнателността, които трябва да пронизват личния стил на кадрите в партийния, държавния, стопанския и обществения апарат. За непрестанните грижи на ГК на БКП за издигане културата на труда и ръководството говори Гочо Стоев, секретар на градския комитет на Партията в Сливен. Михаил Дограмаджиев, секретар на заводския партиен комитет във вълнено-текстилния комбинат „Георги Димитров", засегна проблема за по-широкото използване на социално-психологическите методи в партийната работа като важно средство за издигане ръководната роля на първичните партийни организации. Хасан Нухов, секретар на общинския комитет на БКП в с. Тича, говори за усъвършенстване на индивидуалната работа с кадрите. Стоян Стефанов, партиен организатор на окръжния комитет на БКП за аграрно-промишления комплекс „Г. Димитров" в с. Млекарево, се спря на въпросите за непрестанно усъвършенстване на формите и съдържанието на обществената, административната и стопанската работа.

Стойко ЖЕЛЯЗКОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"
за Сливенски окръг

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ГІАРТИЗДАТ

УПРАВЛЕНИЕ, ЕФЕКТИВНОСТ, ИНТЕГРАЦИЯ

В търсене на решения

Евгени Матеев

Сборникът съдържа публикувани — в течение на почти тридесетгодишен период — работи на автора. Поместените доклади и статии са подредени в три дяла, които са обособени по тематичен признак. В първия дял са материали, в които се разглеждат преди всичко въпроси на управлението и планирането на социалистическата икономика. Главен предмет на материалите във втория дял са ефективността и оптимизацията и в тясна връзка с това — въпросите на целите, а оттук и на стойността, както и на икономическото стимулиране. В третия дял се разглеждат икономическата интеграция в световната социалистическа система и проблемите на икономическото развитие на България.

РЪКОВОДНОТО РЕШЕНИЕ

Усъвършенстване на системата за вземане и реализиране на решенията

Атанас Аладжов

Грандиозната програма за изграждане на развито социалистическо общество, приета от нашата партия, изисква от българската наука да разработи теорията и практиката на ръководното решение. Настоящото изследване е насочено главно към изясняването, формулирането и свързването на фазите и етапите на цикъла на решението с оглед да се премине от частично и раздробено към комплексно и последователно изграждане и усъвършенстване на системата за вземането и реализирането на решения в предприятието, учреждението, обединението и т. н. или в териториалните единици.

СОЦИАЛЕН КЛИМАТ И ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ

Някои социално-психологически аспекти

Симеон Симеонов

Изследването и анализът, които прави авторът, са необходима основа за правилната постановка на работата за усъвършенстване на трудовия колектив. В своя труд той разработва въпроса за структурата и основните форми на проявление на социално-психологическия климат, влиянието на социално-психологическите фактори върху производителността на труда, междуличностните отношения в трудовия колектив, ролята на първичната партийна организация в колектива и други.

КОМУНИСТИТЕ В БОРБАТА ЗА ДЕМОКРАТИЧНО ЕДИНСТВО

Сборник

Книгата е превод на сборника на международното издателство „Мир и социализъм" в Прага. Тя съдържа изказванията на участниците в международния научно-теоретически симпозиум, състоял се в столицата на ЧССР през април 1975 година във връзка с 40-годишнината от Седмия конгрес на Коминтерна.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните книги: **„Преброяване 1975: резултати, перспективи"** от **Дано Балевски**, **„Народ без земя (палестинската революция продължава борбата)"** от **Здравко Георгиев**, **„Аз вярвам в Чили (последният бой на президента Алиенде)"** от **Хорхе Тимоси**, **„От Монкада до Плая Хирон"** — сборник, **„Нелегалният"** от **Костас Кодзиас**.

Digitized by Google

ЛЕОНИД БРЕЖНЕВ

ОСНОВНИ ВЪПРОСИ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА НА КПСС НА СЪВРЕМЕННИЯ ЕТАП

РЕЧИ И ДОКЛАДИ

Том първи и втори

Предлаганият на читателите двутомен сборник с речи и доклади на генералния секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев обхваща периода от ноември 1964 г. до юни 1975 година. Това е период на мащабни теоретико-методологически обобщения в областта на икономическата наука, на решаване на важни стопански въпроси в условията на зрелия социализъм, на забележителни социално-икономически резултати в издигане на жизненото равнище на съветския народ. През това десетилетие се навършиха 50 години от победата на Великата октомврийска социалистическа революция и 100 години от рождението на В. И. Ленин, бяха проведени XXIII и XXIV конгрес на КПСС, важни международни съвещания, пленуми на ЦК на КПСС по основни въпроси на обществено-икономическото развитие на СССР. Принципният характер на направените от Л. И. Брежнев обобщения и анализ на конкретните механизми за решаване на назрелите стопански въпроси, на социално-икономическите резултати от осъществяването на приетите мерки представляват огромен теоретически и практически интерес. Те ни помагат да осмислим тенденциите на социално-икономическото развитие на нашата страна в светлината на съветския опит, да подхванем онези от изложените аспекти, които звучат изключително актуално и с огромна сила и за нас.

Особен интерес в речите и докладите на Л. И. Брежнев представляват обобщенията и постановките на въпросите, свързани с ефективността. Касае се не само за икономическата ефективност на производството, но и за по-широката — социално-икономическата ефективност на развитието при условията на зрелия социализъм. В сборника значително място е отделено и на такива възлови въпроси на икономическата политика на Партията като усъвършенстването на управлението и планирането на икономиката, на целия стопански механизъм. За пръв път се публикуват материали от речите на другаря Л. И. Брежнев на пленумите на ЦК на КПСС, на които се обсъждаха проектите на годишните планове за развитие на народното стопанство и държавния бюджет на страната.

Публикуването на двутомника с речи и доклади на генералния секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев на български език ще подпомогне партийно-стопанските кадри у нас, административните, профсъюзните и комсомолските работници, идеологическите работници и всички трудещи се още по-задълбочено да вникнат в тенденциите на съвременното обществено-икономическо развитие на СССР.

20700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ

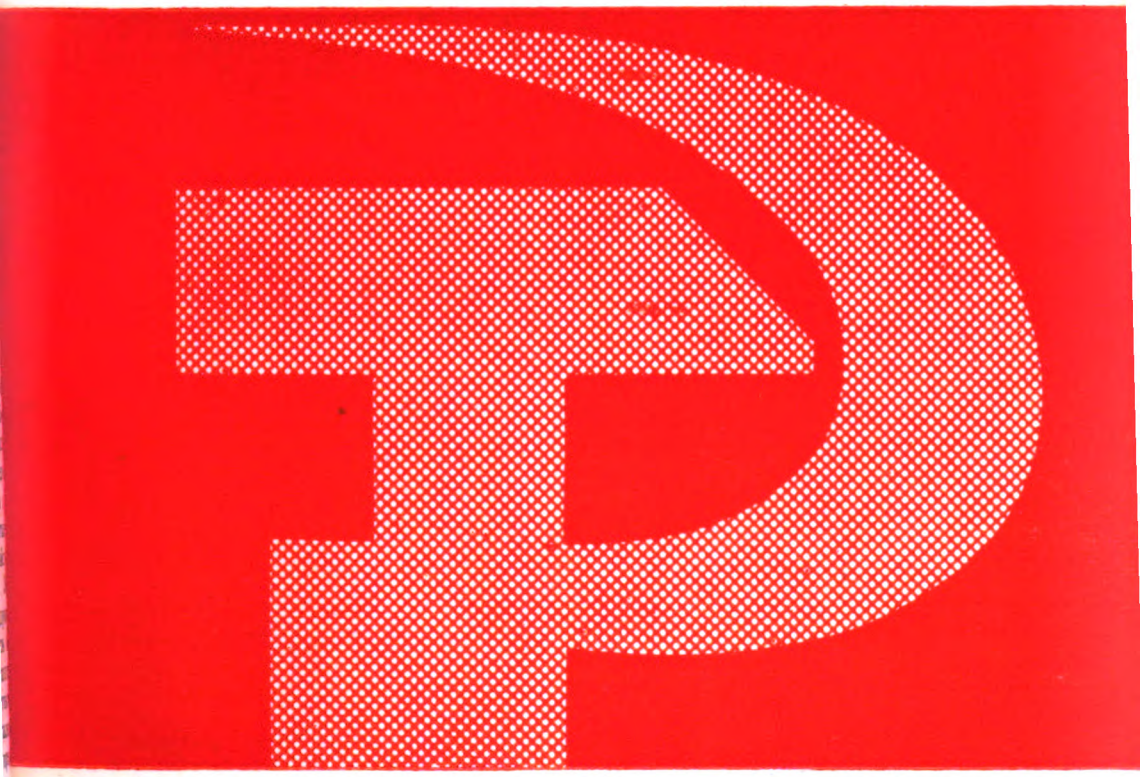

Partien zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ОКТОМВРИ 1976 ГОДИНА 15

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№15
1976
ОКТОМВРИ
★
година
XX

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

* — Теоретическите проблеми на партийното строителство и обобщаването на партийния опит 3

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

И. Тодоров — Високо качество и ефективност в работата на всеки колектив 36

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

Н. Цонев — Несъвместимостта на технократизма с политическия подход 44
Д. Димчев — Мисли от един пленум 49
Д. Кръстев — Всеки член на комитета с поръчение 51

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Ц. Ковачева — Дейни партийни групи 53
П. Панайотов — Творческа активност и инициатива 57
Б. Ангелов — Дееспособни бюра 60

ПРЕГЛЕД НА МЕСТНИЯ ПЕЧАТ

Б. Георгиев — С лице към основната партийна клетка 62

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

А. Бутенко — Социалистическият начин на живот 65

...В ЕДИНЕН РИТЪМ

С. Николов — Нови страници от вековната дружба 68

ДИАЛОГ СЪС СЪВРЕМЕННИКА

С. Гацева — Смисъл 73

Digitized by Google

В ОКРЪЖНИТЕ КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИ КОМИСИИ

С. Тодоров — Плодотворна дейност 76

* * *

П. Здравков — Законодателство и обществено мнение 80

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

К. Колев — Амнезия 84

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

К. Димов, Д. Кралев — Сътворено под ръководството на комунистите 87

КРИТИКА И КНИГОПИС

П. Ганчев — Комунистическо възпитание и социално управление 91
Х. Недялков — Извор за вдъхновение 93

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

С. Желязков — Организатори 94
И. Христов — Действени политически органи; По-близо до проблемите на творческия процес; Пътуващ семинар 95, 96

ВЕСТИ

52

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков** (отговорен секретар), **Л. Пирончев, П. Радев** (отговорен секретар), **М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чанкова**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4.60 лева. Отделна книжка 0.30 лева
Пор. № 2647. Тираж 50 000 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 20. X. 1976 г.

Digitized by Google

ТЕОРЕТИЧЕСКИТЕ ПРОБЛЕМИ НА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО И ОБОБЩАВАНЕТО НА ПАРТИЙНИЯ ОПИТ

На 21 и 22 септември във Варна се състоя среща на главните редактори и на представителите на списанията от братски социалистически страни, отразяващи проблемите на партийния живот.

Срещата бе открита от др. Петко Русев, който приветствува гостите от името на ЦК на БКП.

В дух на взаимно разбирателство и искрена дружба участниците в срещата обмениха опит по разработката на проблемите на партийното строителство и отразяването на живота и дейността на отделните партии. Отбелязано бе, че партийните списания на високо теоретическо и професионално равнище третират проблемите на приложението и развитието на ленинските норми на партиен живот и принципи на партийно ръководство съобразно с нарастващите изисквания на съвременния етап; повишаването на качествения и социалния състав на Партията; авангардната роля на комунистите като творци на социалистическия начин на живот; партийното ръководство на икономиката, на държавните органи и на обществените организации на трудещите се.

Участниците в срещата обмениха мисли и по практическото реализиране на задачата партийните издания непрекъснато да повишават ролята си като колективни организатори, пропагандисти и агитатори.

Доклади изнесоха: Петко РУСЕВ — главен редактор на списание „ПАРТИЕН ЖИВОТ" — България; Хонг ЧУОНГ — главен редактор на сп. „ХОК ТАП" — Социалистическа република Вietнам; Вернер ШОЛЦ — главен редактор на списание „НОЙЕР ВЕГ" — Германска демократична република: Хорхе КАНЕЛА — главен редактор на „ЕЛ МИЛИТАНТЕ КОМУНИСТА" — Република Куба; Гомбо-Очирин ЧИМИД — главен редактор на списание „НАМИН АМДРАЛ" — Монголска народна република; Игор ЛОПАТИНСКИ — главен редактор на сп. „ЖИЧЕ ПАРТИЙ" — Полска народна република; Паул РАДОВАН — главен редактор на сп. „МУНКА ДЕ ПАРТИД" — Социалистическа република Румъния; Михаил ХАЛДЕЕВ — главен редактор на сп. „ПАРТИЙНАЯ ЖИЗНЬ" — СССР; Вера ЛАЙТАЙ — главен редактор на сп. „ПАРТИЛЕТ" — Унгарска народна република; Йозеф ВАЛЕНТА — главен редактор на сп. „ЖИВОТ СТРАНИ" — Чехословашка социалистическа република.

След деловите разговори участниците в срещата имаха беседи в окръжните комитети на Толбухин и Варна, с другарите Димитър Димитров — първи секретар на Толбухинския окръжен комитет на БКП, и Георги Станков — секретар на ОК на Партията във Варна.

Преди отпътуването си от България главните редактори на списанията бяха приети от секретаря на ЦК на БКП Иван Пръмов, който информира гостите за работата на нашата Партия за изпълнение на Решенията на XI конгрес на БКП. На срещата, която премина в сърдечна другарска атмосфера, присъствуваха завеждащият отдел „Организационен" на ЦК на Партията Димитър Димитров и представителят на сп. „Проблеми на мира и социализма" Юрий Мушкатерьов.

В този брой поместваме със съкращения докладите на главните редактори, изнесени във Варна. В следващи книжки на списанието ще публикуваме пълния текст на докладите на представителите на партийните издания от социалистическа република Виетнам и от република Куба.

Digitized by Google

ПЕТКО РУСЕВ

главен редактор
на сп. „Партиен живот“ — България

Българската комунистическа партия винаги и последователно е отделяла голямо внимание на учението за Партията, за неговото развитие и обогатяване. В тази си дейност тя неотклонно е стояла и стои на ясни марксистко-ленински, на класови и интернационални позиции.

В един кратък доклад не бих могъл да изброя що е сътворила Партията, всички нейни документи по тоя въпрос, затова ще спра вашето внимание само върху най-основните, които имат огромно значение за нашата Партия и страна, за колектива на сп. „Партиен живот“.

На първо място е Програмата, приета от Десетия конгрес на Партията, последвана от Решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1968 г., от Решенията на Политбюро за науката партийно строителство, от изискванията на Националната теоретична конференция за научността в партийно-организационната работа и Националното съвещание във Велико Търново. А също Тезисите за състоянието и развитието на Партията и обществените организации и движения — приети в навечерието на Единадесетия конгрес, многотомното издание с Избрани съчинения на др. Т. Живков, Решенията на Единадесетия конгрес и на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) ...

В тези ръководни документи определящо значение имат позициите на нашата Партия — тя се строи върху идейните и организационните основи, разработени от Маркс, Енгелс и Ленин, тя е Партия последователно интернационалистическа и същевременно творчески решава съгласно конкретните условия въпросите на своя строеж, на формите и методите на ръководство.

Съвършено заслужено в партийните формулировки и решения много голямо внимание се отделя на стила, на грижата постоянно да се подобряват формите и методите на партийно-организационната дейност, които да допринасят за издигане ролята на субективния фактор в изграждането на развитото социалистическо общество.

Научните методи намират все по-широко място в партийния живот. Неговият целеви, планомерен и комплексен характер се обогатява, а връзките с масите се разширяват.

При това положение, обрисувано в най-общи линии, закономерно изниква въпросът: **какво да правим ние, за да отговорим на новите потребности, на изискванията на Централния комитет, за да обслужваме по-действено и научно партийните комитети и организации?** Отговорът беше само един — да се преустройваме, за да не изоставаме от живота.

Това не беше лесно. Трябваше най-напред самите ние да осмислим по-добре по-широката и сложна функция на списанието, да изменим характера на сътрудничеството с научните институти и кадри.

На десетки партийни събрания и служебни съвещания в редакцията сме обсъждали и с настойчивост набелязваме мерки да премахнем слабостите, да поставим нещата на мястото им. В тази насока ни помагат отделите на Централния комитет на БКП и важна роля изиграва критиката на партийните комитети и организации.

Сега можем да кажем, че по пътя на критиката и самокритиката, на анализа и самоанализа в основни линии решаваме задачата сп.

Digitized by Google

„Партиен живот“ да стане трибуна на науката партийно строителство, където теоретическите статии по-тясно са свързани с практиката, където анализът и умението да се обобщават фактите все по-успешно се утвърждават и побеждават.

Важно място в теоретическото осветляване на проблемите на партийното строителство зае и продължава да заема **научността в ръководството и работата.** На тази задача отделихме и отделяме голямо внимание. Ние се ръководим от партийната постановка, че не може да има растеж на ръководната роля на Партията, не могат да се развиват партийните комитети и организации като органи на политическо ръководство, ако не се усъвършенствува техният стил, ако не се задълбочава изучаването на процесите, ако не се утвърждават форми и средства, способни да повишават качеството и ефективността на партийно-организационната дейност. Ако не се научим в конкретната обстановка и при разрешаването на конкретния въпрос да прилагаме ония научни методи, които най-добре и най-пълно ще ни разкрият истината, ако чрез тях не направим анализ, който ще обоснове най-ефикасните пътища за достигане на целта. Следователно грижата за издигане научното равнище на партийното ръководство и на партийно-организационната работа на настоящия етап е жизнена необходимост.

На базата на марксизма-ленинизма като обща научна методология успешно се стремим да интегрираме науката партийно строителство с останалите обществени науки — социалното управление, психологията, педагогиката и пр. В това отношение правехме всичко възможно да запазим ръководното място на науката за Партията.

В духа на решенията на Десетия и Единадесетия конгрес отделихме голямо внимание на изучаването на вътрешнопартийните процеси, така щото те по направляване, по организиране да стават все повече образец, първообраз на другите обществени организации, на цялото общество.

Кои въпроси разработихме по-цялостно, по-пълно?

Направихме доста, за да дадем научен отговор на понятието стил на работа: изяснихме мястото на науката партийно строителство в системата на обществените науки; в серия от статии разработихме проблема за първичната партийна организация като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив; отделихме значително място на ролята и значението на системния анализ, на програмно-целевия и комплексен подход при планирането, при вземането на решения и при организацията на изпълнението... Сега в светлината на решенията на Единадесетия конгрес и Юлския пленум съсредоточихме силите си върху качеството и ефективността на партийната дейност. По тоя въпрос проведохме специално партийно събрание и след разискванията и направените предложения редколегията одобри план за разкриване същността на тази голяма тема.

Разбира се, когато изреждам всичко това, трябва да посоча още веднъж, че непрестанно изучавахме публикациите по тия въпроси в КПСС и останалите братски партии. Това ни даваше възможност да оценяваме степента на нашите успехи, да видим къде се намираме, да вземем допълнителни мерки.

В този ред на мисли ще посоча, че не сме успели докрай да се освободим от някои слабости. Става дума преди всичко за по-солидно и по цялостно изясняване на закономерностите в развитието на Партията, за обогатяване на ленинските принципи и норми на партиен живот на съвременния етап, т. е. по-всестранното разработване на някои важни вътрешнопартийни проблеми. Тази слабост идва главно от неумението да обобщаваме новата революционна практика и на тая основа да

Digitized by Google

правим теоретически изводи. Успехите са безспорни, но и изискванията не намаляват. Въобще този въпрос е централен за сп. „Партиен живот". Използвам тая трибуна, за да предложа още по-тясно сътрудничество между нас, за да издигаме на по-високо равнище науката партийно строителство.

Другарки и другари,

Тръгнали по пътя на теоретическото осветляване на партийно-организационната работа, ние добре разбираме, че няма да постигнем онова, което целим, ако не се слеем с практиката, ако не видоизменим нашето сътрудничество с партийните комитети и организации. Постарахме се да вникнем по-сериозно в Лениновата формулировка за печата като колективен пропагандатор и организатор на масите, да дадем по-съвременно и оригинално тълкуване на Лениновата идея. По инициатива на отделите на ЦК, на партийните комитети и по наша инициатива започнахме по планомерно и организирано съвместно да експериментираме нови форми на работа, да формираме нов партиен опит във всички сфери. Наложи се по-задълбочено да изучим характера на моделирането и експериментирането в партийния живот, за да не допуснем увлечения. Публикувахме и статии по тия научни методи. След като добре си изяснихме целта, формирахме целеви групи с представители от отделите на ЦК, на научните институти, на редакцията и на комитетите. Те работеха от шест месеца до една година, продължително проучваха, събираха информация и след това съответният партиен комитет излизаше с предложение, което се обсъждаше на теоретични конференции или на пленуми. От редакцията отделяхме по 2—3 души, които активно участвуваха в работата на групите.

Например съгласувано с отдел „Организационен" на ЦК на БКП помогнахме на окръжния комитет на Партията в Пловдив да подготви комплексна програма за работата на партийните организации. Докладът и програмата, съставени под наше научно ръководство и с помощта на представители на редакцията, бяха обсъдени на теоретична конференция, а след това бяха приети на пленум на окръжния комитет на Партията. Нейните идеи помогнаха много окръжни комитети да изготвят по-богати и взаимно обвързани мероприятия за издигане ролята на първичните партийни организации.

Паралелно с тези инициативи пристъпихме много смело и към друго начинание. Съгласувано с отделите на ЦК на БКП включихме отделни журналисти или група редактори в подготовката на пленуми на партийните комитети. Наред с редакционните си задължения те заедно с групата на съответния партиен комитет участвуват и помагат при проучването на въпросите, при изготвянето на доклада и решенията.

Когато изреждам извършеното от нас в областта на теоретическото и научноприложното разработване на въпросите по партийно строителство, когато изброявам методите и формите, които използваме, искам да подчертая, че тая наша дейност е съпроводена с най-широко отразяване на положителния партиен опит. Тук вървим по няколко основни направления:

Създали сме доста широк партиен актив от автори, главно секретари на партийните комитети и организации. Чрез тях осигуряваме във всеки брой материали из опита по ръководството на икономиката, на идеологическия фронт, на масовите организации, на културата, науката, образованието и изкуството, по приложението на ленинските принципи и норми и пр.

Имаме изградена кореспондентска мрежа по окръзи, градове и големи предприятия. Тя много ни помага навреме да получаваме информация за новостите, да осигуряваме автори, редовно да организираме ср-

Digitized by Google

щи с читателите, които станаха постоянен източник за нас как да изменяме и подобряваме съдържанието на списанието.

Голямо място отделяме на съветския опит, който за нас е извор на марксистко-ленинска зрелост, образец на партийно строителство.

С останалите братски списания също поддържаме тесни **връзки,** поместваме материали из опита на техните партии. Ние считаме, че в това отношение нашата съвместна работа трябва да се засили още повече. Така още по-активно ще изпълняваме своя интернационален дълг.

Открихме нова рубрика „В единен ритъм". Тук отпечатваме статии, които разказват как, след като е изучен опитът на КПСС, на другите социалистически страни, се изменя положението, как той помага да се усъвършенствува стилът на ръководство и работа.

Още когато започнахме да работим по тия проблеми, пред нас изникнаха някои въпроси от организационно естество.

Структурата. Наложи се да я изменим. Създадохме нов отдел „Партийно строителство — теория и проблеми". Тук съсредоточихме основните теоретически разработки.

Планирането. Отказахме се от дългите годишни планове, които често придобиваха формален характер. Пристъпихме смело към прилагане на програмно-целевия и комплексен метод. За цяла година определяме основните проблеми, които трябва да разработим комплексно. След Единадесетия конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП сме предвидили да поместим 8—10 комплексни разработки на възлови въпроси от решенията на конгреса, които трябва да стоят в центъра на вниманието на партийните кадри и организации.

Освен тези комплексни материали за всеки отдел планирахме и по 6—10 други теми, които трябва да бъдат подготвяни по-продължително време и по-задълбочено.

Тези два вида материали — проблемни и теоретически статии и комплексни блокове, както вече посочих, ни осигуряват около половината от необходимите материали и определят характера и облика на списанието през годината. Останалото количество, отнасящо се главно до отразяване на опита и откликване на актуални въпроси, се осигурява в оперативен порядък от отделите и ръководството. Така планирането се опрости, придоби целенасочен характер.

Къде е преимуществото на този метод? Съсредоточаваме силите около централен въпрос, поставен от Партията, и го осветляваме комплексно, цялостно. Той ни дава възможност по-продължително да проучваме проблема, да правим по-задълбочени обобщения, помага на журналистите сами да се учат.

Създаваме временни групи по отделни теми. В тях участвуват журналисти от различни отдели на списанието. Задачата им е да проучат даден въпрос, да наблюдават неговото решаване по-продължително време и да излизат със статии, в които да преобладават анализът и конструктивното начало.

Разказваме за част от нашата дейност. Радостни сме, че ще можем да чуем и други мнения и становища, което още повече ще ни обогати, за да расте ролята на списанието като колективен партиен пропагандатор и организатор.

Digitized by Google

ВЕРНЕР ШОЛЦ

главен редактор
на сп. „Нойер вег" — ГДР

Позволете ми да изразя радостта на комунистите от нашия редакционен колектив от тази първа среща на представители на списанията, отразяващи проблемите на партийния живот. Целта е преди всичко да обменим опит. Но същевременно нашата среща е форма на сътрудничество с братски партии, която допринася за решаването на общите задачи, за укрепване единството на международното комунистическо движение.

В своето изложение докладчикът се спря главно на онези страни от дейността на германските комунисти, насочени към повишаване ролята на първичните партийни организации.

В първичните партийни организации се проявяват нормите на поведение и качествата на борците на Партията. В тях комунистът се запознава с политиката на Партията, съветва се със своите другари по всички житейски въпроси, по проблемите на труда, коментира актуалните политически събития. Тук той се обръща за помощ и съвет, в съвместните дискусии с другарите намира най-добрите аргументи за политико-идеологическата си работа. Ето защо първичните партийни организации са школи за морално-политическо възпитание и с право заслужават да бъдат наричани политическа родина на всеки комунист.

Редакцията на „Нойер вег" проведе продължителна дискусия на тема: „Първичната партийна организация — боен колектив". Оживено се размениха мнения за критериите, които определят борческата сила на партийните колективи.

Най-важни критерии за борбеността на революционната партия на работническата класа и нейните организации са и си остават връзката с живота, предаността на комунистите към делото на работническата класа, тяхната способност успешно да се борят за победата на комунистическите идеали, за здраво единство между марксистко-ленинските партии, работническата класа и целия народ.

Въпросите, които днес стоят за оценка и решение пред една първична партийна организация, стават по-всеобхватни. Те се простират от политическото въздействие върху изпълнението на плана в заводи и предприятия до крупните взаимоотношения на световния революционен процес. Те обгръщат, така да се каже, цялата азбука — политика, икономика, идеология. Първичните партийни организации трябва да се покажат достойни за тези качествени изисквания. В овладяването на тези изисквания се проявяват зрелостта и творческата сила на комунистите, на първичната партийна организация, на цялата Партия.

Важно за мощта и борческата сила на първичните партийни организации е осигуряването на политико-идеологическо и организационно въздействие във всички области на тяхната дейност. Оттук по необходимост възниква задачата, най-добрите трудещи се да бъдат привличани за кандидат-членове на Партията, особено най-достойните от материалното производство.

По своите традиции, идеология, характер и цели ГЕСП е партия на работническата класа. Задача от първостепенно значение за нас е да укрепим работническото ядро в нея. Ето защо няма място за съмнение в това, че сме заинтересовани да приемаме за комунисти изтъкнати, класовоосъзнати, предимно млади работници.

Digitized by Google

Условие за качествен подбор в редовете на Партията е внимателното персонално проучване на кандидатите. Само този принцип ни гарантира, че нашият боен авангард ще бъде подсилен от действително съзнателни, активни, предани на социализма хора, достойни да носят с чест името комунист. Самият израз „подбор на кандидатите" означава дълго преди празнично да бъде връчен партийният билет, партийната организация да проверява политическата дейност на кандидата. Дали той притежава необходимите качества да стане непоколебим комунист, не бива да се установява едва след приемането му в нашите редове.

В редакцията ние дълго време водихме разговори за партийните събрания и сме на мнение, че новите изисквания, поставени от IX конгрес на Партията, ще ни накарат отново основно да се заемем с този въпрос. В Устава е включено задължението ръководството на първичните партийни организации да дава редовно отчет пред партийните събрания. Както показа опитът, това развива и укрепва вътрешнопартийната демокрация. В „Нойер вег" партийните ръководства споделиха впечатленията си по този въпрос. Какво разказват те?

Редовната отчетност стимулира качеството и ефективността на вътрешнопартийния живот. Това намира израз предимно в нарасналата колективна и лична отговорност на отделните членове на ръководствата. Целият партиен живот става по-борчески, по-интересен, по-възпитателен, което се отразява и върху активността на събранията. Другарите чувстуват все по-ясно, че се уважава тяхното мнение, техните бележки и предложения. Това от своя страна увеличава желанието за обсъждане на назрелите проблеми. Комунистите са подтиквани да излизат с нови идеи и предложения, да изразяват мнението си по третираните в отчетните доклади проблеми. По този начин се създават найдобри условия за разгръщане на критиката и самокритиката, които са закон в развитието на нашата партия. Още повече, че в отчетите се подлагат на преценка също и дейността на почетните комисии и на отделните партийни членове.

Не на последно място всичко това съдействува за развитието на кадрите, защото членовете на ръководството по-често изнасят реферати пред партийните събрания, вземат участие в дискусиите като оратори и отговарят на въпросите на комунистите.

Голямо значение за борческата сила на една първична партийна организация отдаваме на личните контакти между партийното ръководство и комунистите. Личните разговори се водят за това, как се изпълняват партийните поръчения, правилно ли се обхващат правата и задълженията на комунистите, правят се конкретни предложения за подобряване на политическата и производствената дейност. Разговарящите винаги имат възможност дружески да обсъдят лични въпроси и проблеми. Както сочи опитът, важно място в тези разговори заемат въпросите за примера на комунистите в социалистическото съревнование, за изпълнението на личните им обещания и приносът им за повишаване производителността на труда, дейността им като новатори, инициативите им при изпълнението на плана.

Всички комунисти приемат положително тези лични разговори и изразяват желание те да се провеждат редовно, в присъщата на комуниста откровена, дружеска, делова атмосфера. Те повишават активността, развиват качества на политически деци.

Неотменен принцип за ГЕСП е да използва богатия опит на КПСС. Така например през изтеклите години на базата на опита на КПСС под формата на почетни комисии към ръководствата на първичните партийни организации възникнаха нови форми на колективен партиен живот, допринасящи за разгръщане на активността сред комунистите.

Почетната дейност на комунистите в списание „Нойер вег" характеризираме като израз на тяхната доброволна, съзнателна дисциплина,

Digitized by Google

израз на желанието им да откликват на изискванията на общественото развитие и като комунисти, без лични облаги, да направят повече от останалите в защита на интересите на работническата класа и на целия народ.

Почетни комисии към първичните партийни организации се създават като звена към изборното ръководство за усъвършенствуване на идеологическата дейност, за анализ на съзнателността на трудовите колективи, за оценка на партийната учебна година и ефективността на агитацията. Такива комисии се използват при провеждането на най-важните стопанско-политически мероприятия, преди всичко за контрол на изпълнението на научно-техническия план. Те са в помощ също и на комунистите, които работят в масовите организации. Не на последно място ръководствата ползват помощта на почетните комисии при подготовката на открити партийни събрания, за оценка на качеството на вътрешнопартийния живот, за подобряване работата с кандидат-членовете на Партията.

Почетните комисии подпомагат ръководствата в аналитичната им дейност при обсъждането на важни за ръководствата решения, както и за непосредствено координиране на изпълнението и контролирането на партийните решения.

Към измененията, които бяха направени в Устава на ГЕСП, се отнася разширяването на контролните права на първичните партийни организации. Това е една толкова важна за нас тема, че ние редовно пишем за нея. На какво поставяме ударението?

Цялостното единство между анализа, вземането на решения, организацията на изпълнението и контрола е едно от основните качества на ленинския стил на работа. От правото на нашата партия да бъде политически ръководител на обществото се поражда и задължението и да контролира. На него се позовава залегналото в Устава право на контрол. Оттук възниква и въпросът за предмета на партийния контрол — той е толкова всеобхватен и многолик, както и самата дейност на ГЕСП. Първият му признак — неговата политическа необходимост като оръжие за провеждането на нашата политика във всички области на живота — е неразделно свързан с второ едно качество: идеологическия му характер. Онова, което принципно засяга партийната работа, важи и за партийния контрол: той си служи със средствата на убеждението, на търпеливото целенасочено въздействие върху съзнанието на масите. Партийният контрол се стреми към това, както при комунистите, така и при безпартийните, да повиши чувството на лична отговорност за състоянието на нещата в нашата страна.

Третото качество на партийния контрол произтича от идеологическия му характер. Това е възпитателното му въздействие. Комунист, който дава отчет пред своя партиен колектив, било то директор или производственик, самокритично да преценява своето място в Партията, своето участие в провеждането на начертаната политика. Това възпитава в принципност, партийно поведение и допринася значително за формирането на личността на комуниста. Така доверието в кадрите се свързва с нарастващите изисквания към тях. Това укрепва основаващата се на убеждения дисциплина.

Друг отличителен белег на партийния контрол е неговият конструктивен, организационен характер. Той дава на ръководството точна представа за това, как се изпълняват взетите решения. Всестранният контрол е от полза и за партийната информация, преди всичко за аналитичната ѝ дейност. При контрола трябва да стане ясно кое се оказва подходящо за практиката, за да може новото да бъде подето и популяризирано бързо.

Необходимо условие за успешното осъществяване на партийния контрол е високото равнище на вътрешнопартиен живот. В атмосфера,

Digitized by Google

в която всеки комунист чувствува колко търсено е неговото мнение, и че думата му тежи, расте колективният дух, увереността в собствените сили, възниква творческо нетърпение, укрепва съзнанието за отговорност.

По-нататък докладчикът говори за отражението на концентрацията на производството върху партийната структура. Той изтъкна, че с икономическия и научно-техническия си потенциал комбинатите укрепват ГДР, а с това и цялата социалистическа общност, използвайки все по-добре преимуществата на социалистическите производствени отношения.

Това обаче изисква нови качества на политическо ръководство — ефективно сътрудничество между първичните партийни организации в предприятията, принадлежащи на комбинатите. Съветите на партийните секретари се оказаха изпитана форма за координиране дейността на първичните партийни организации в предприятията на комбинатите в строителството и промишлеността. Какво представлява съветът на партийните секретари?

Той е място за обмяна на опит. В него участвуват на равни начала всички секретари на първични партийни организации от самостоятелните стопански предприятия на даден комбинат. Неговата задача е да подпомага единното координирано провеждане на партийните решения във всички предприятия на комбината. Той организира партиен контрол над това, дали поставените в рамките на народностопанския план пред комбината цели се постигат.

Съветът на партийните секретари третира всички въпроси от равнището на политическото ръководство и съблюдава единството между политика, икономика и идеология. То не замества дейността на ръководните стопански кадри, а разработва единно становище и съвместна аргументация, за да постигнат първичните партийни организации на предприятията от комбината по-голяма ефективност от политико-идеологическата и организационната си дейност.

Съветът на партийните секретари може да се създаде само в комбинати от системата на строителството и промишлеността, към които принадлежат повече предприятия със самостоятелни първични партийни организации и са разположени в различни околии и окръзи на ГДР. Резултат от дейността на съвета са препоръките към първичните партийни организации в предприятията от комбината. Съгласно принципа на демократическия централизъм тези препоръки не могат да имат характер на решения. Препоръките се разискват предимно от ръководствата и партийните събрания на самостоятелните първични партийни организации, които от своя страна вземат съответни решения. Съветът не е самостоятелен ръководен орган.

Наградя др. В. Шолц разказа за усилията на ГЕСП да укрепи първичните партийни организации в условията на концентрацията на селското стопанство. Един интересен проблем, който той засегна, е за разнообразните форми на партийна работа в трудовите колективи, които изпълняват задачи, свързани с реализирането на комплексната програма на съвета за икономическа взаимопомощ.

Digitized by Google

ГОМБО - ОЧИРИН ЧИМИД

главен редактор
на „Намин Амдрал“ — Монголия

Един от основните проблеми, на който се спря др. Г. Чимид в своя доклад, бе борбата за по-нататъшното повишаване на ръководната роля на Монголската народна революционна партия като основна закономерност в нейното развитие.

Още от своето възникване МНРП, учейки се постоянно от примера на социалистическите революции и строителството на социализма в развитите страни, опирайки се на класовия съюз на работническата класа и аратството, неизменно се ръководеше в своята дейност от марксистко-ленинското учение за възможността за преход към социализма на по-изостаналите страни, прескачайки капиталистическия стадий на развитие.

В процеса на своето развитие МНРП стана авангард на трудещите се маси благодарение на това, че тя винаги се опираше на идеологическите и организационните принципи на Партията на работническата класа. В този период, когато не беше още окончателно оформена работническата класа в нашата страна (до средата на 50-те години), преобладаващата част от численния състав на нашата Партия се състоеше от представители на бедните и средните слоеве на трудещите се арати.

Седемнадесетият конгрес на МНРП, на който бяха поставени най-важните задачи в областта на партийното строителство, беше ярка демонстрация на ефективността на ръководството, на нарасналото влияние на Партията сред народа.

МНРП постоянно проявява грижи за укрепване на връзките с трудовите маси, попълва се с най-добрите представители на работническата класа, с членове на селскостопанските обединения и интелигенцията и същевременно се освобождава от чуждите елементи.

Една от най-важните теми на публицистиката в партийния печат е въпросът за партийните кадри. В решенията на XVII конгрес се посочва, че животът, практиката потвърждават, че съдбата на цялата политика решават хората, кадрите, конкретните изпълнители на плановете, на набелязаните задачи. Затова и в бъдеще ние трябва да обръщаме първостепенно внимание за подобряване на работата с кадрите така, че те да притежават такива качества като партийност, квалифицираност и организаторски способности.

Партията концентрира своето внимание върху последователното провеждане на линията за издигане на млади, способни работници, които са преминали школа за политическа и организационна работа, за да може да се осигурява приемственост на ръководството, да се съчетават младите с по-старите, по-опитни кадри.

Работата на партийния печат трябва да се насочва към разгръщане на критиката и самокритиката, които са действен инструмент във възпитанието на кадрите, в борбата с недостатъците в работата, за формиране у всеки комунист на качеството по партийному да анализира както успехите, така и недостатъците в своята работа. Във връзка с това актуална задача на партийния печат е издигането на ново равнище на пропагандната и организационната работа, която той провежда съвместно с централните и местните партийни организации с цел да бъдат претворени в живота решенията на Политбюро на ЦК на МНРП „За пови-

Digitized by Google

шаване ефективността на работата по следите на изказванията в печата".

С цел да се регулира ръстът и да се подобри качественият състав на Партията партийните организации съсредоточават вниманието си върху повишаване взискателността към влизащите в Партията, върху активизирането на индивидуалните форми на работа с комунистите, особено с новите кандидат-членове и членове на Партията. Идейно-организационното издигане на нашите партийни организации и тяхната бойкост зависят преди всичко от повишената авангардна роля на комунистите, от тяхната вярност на делото на Партията, от техните политически, делови и морални качества. Затова Седемнадесетият конгрес на МНРП посочи необходимостта да се усъвършенствува системата за политическа просвета на партийните членове, да се укрепва тясната връзка между теорията и практиката на социалистическото строителство, комунистите дълбоко да разбират вътрешната и външната политика на Партията, да се борят за нейното претворяване в живота.

Затова в сп. „Намин Амдрал" постоянно се публикуват материали по теоретически и методически въпроси, консултации по изучаването на класиците на марксизма-ленинизма, което съдействува да се повишава теоретичната подготовка, педагогическото майсторство на пропагандистите в системата на политическата просвета.

Особено внимание се обръща на разработване проблемите на теорията и практиката на социалистическото строителство, на развитието на производителните сили на МНР, на усъвършенствуване на социалистическите обществени отношения и политическа система, на подобряване на партийното ръководство.

За неизменен закон в своята дейност МНРП смята строгото съблюдаване на принципите на партийно ръководство и нормите на партиен живот. Широко се разгръща практиката комунистите делово да обсъждат най-важните въпроси от вътрешната и външната политика на Партията, на решенията на конгресите и пленумите на ЦК, на документите от общопартийно и държавно значение. Сега в изборните и нещатните органи на Партията плодотворно работят хиляди комунисти. Важно изискване на списанието е непрестанно да работи с тях, да изучава, обобщава и разпространява положителния опит в партийната работа. В постоянните рубрики „Въпроси на теорията и практиката на партийното строителство", „Честта на комуниста", „Трибуна на секретарите на партийните организации и групи" се отпечатват много материали в най-различни жанрове — консултации, очерци, репортажи, бележки и пр.

През 1973 година Централният комитет на Партията свика Национално съвещание със секретарите на първичните партийни организации, на което бяха обсъдени редица въпроси за повишаване ролята на първичните партийни организации, за решаване на стопанските задачи, за издигане на възпитателната и организаторската работа сред трудовия колектив.

По-нататък др. Г. Чимид се спря на работата на Партията за подобряване на контрола и проверката на изпълнението, на критиката и самокритиката, за повишаване дисциплината и отговорността на партийните членове, за разгръщането на социалистическата демокрация, на творческата инициатива и активност на трудещите се, за борбата за удовлетворяване на техните все по-нарастващи материални и духовни потребности.

Челно място в борбата за окончателното изграждане на социализма принадлежи на икономическите проблеми и преди всичко на създаването на материално-техническата база на социализма. Това е главното

Digitized by Google

направление в дейността на Партията и основно съдържание на пропагандната работа на партийния печат.

Седемнадесетият конгрес на Партията подчерта, че главната задача в социално-икономическото развитие на страната през годините на новата петилетка се състои в осигуряване на по-нататъшен подем на общественото производство, на повишаване на неговата ефективност, на подобряване качеството на работата във всички отрасли на народното стопанство и културата, на постигането на тази база постоянен ръст на материалното благосъстояние и културното равнище на народа.

Партията обръща особено внимание на усъвършенстване на планирането и управлението на народното стопанство. Характерна черта на съвременното обществено развитие е внедряването на науката във всички области на живота, високият темп и размах на научно-техническия прогрес. Тези проблеми винаги са в центъра на цялата политика и дейност на Партията и нейния печат. Една от най-важните задачи на Партията се състои в усъвършенстване методите на управление на народното стопанство на съвременния етап, особено в осъществяване преминаването на промишлените и стопанските предприятия към новата система на планиране и социалистическо стопанисване.

Трябва да се отбележи, че X пленум на ЦК на МНРП, който се състоя през декември 1975 година, изигра изключителна роля за коренното подобряване на стила на партийната работа, за усъвършенстването на партийното ръководство в стопанското строителство. В съответствие с духа и идеите на този пленум „Намин Амдрал" разгърна на своите страници широка разяснителна, пропагандна дейност за коренно подобряване на партийното ръководство на стопанското строителство, за издигане възпитателната работа на партийните организации, за значително повишаване на личната отговорност на ръководните дейци.

Неотдавна ЦК на МНРП прие решение за подобряване работата на печата по пропагандирането на социалистическото съревнование и челния опит. Във връзка с това нашето списание популяризира опита на челни предприятия, колективи и хора и новите прогресивни форми на социалистическото съревнование в постоянните рубрики: „Трудовият колектив, първичната партийна организация", „Теория и практика на социалистическото строителство", „Съревнование, методи на ръководство".

Най-важният проблем, изтъкнат от Партията на съвременния етап, е утвърждаването на социалистическия начин на живот в цялата му широта. XVII конгрес на МНРП посочи, че утвърждаването на социалистическия начин на живот е важна задача на партийните организации. Развитието и настойчивото утвърждаване на социалистическия начин на живот имат изключително важно значение за Монголия, където не така отдавна беше извършен преходът от феодализма към социализма, където все още се чувстват остатъците от изостаналостта на икономиката на страната, в бита и съзнанието на хората.

Нашата редакция има намерение системно да отпечатва статии на страниците на списанието по въпросите на закономерностите на понататъшното нарастване на ръководната роля на Партията, на повишаването на авангардната роля на работническата класа, на комунистическото възпитание на трудещите се и на младото поколение, на утвърждаването на социалистическия начин на живот, на разгръщането на социалистическото съревнование. Широко място ще се отдели на повишаване ефективността от работата по внедряване на челния опит, на научните достижения и на научната организация на производството и труда, на внедряването на ленинския стил на работа в дейността на

Digitized by Google

партийните, държавните и обществените организации, в управлението на стопанството и в осигуряване единството на идеологическата и организационната работа.

Широко място в своя доклад др. Г. Чимид отдели на ролята на печата и списанието за последователно осъществяване на интернационалните задачи на МНР. Партията разглежда пролетарския интернационализъм като неизчерпаем източник на сила за комунистическото движение. Именно за това Партията беше и остава вярна на принципите на пролетарския интернационализъм.

МНРП последователно провежда линията на по-нататъшно развитие и укрепване на принципите на пролетарския интернационализъм, за повишаване въздействието и ефективността на интернационалната политика.

Ръководейки се от препоръките на съвещанията на секретарите на централните комитети на комунистическите и работническите партии от социалистическите страни, нашето списание систематично насочва своята дейност към пропагандиране на реалния социализъм и разясняване предимствата на социалистическото общество.

Анализирайки реалната обстановка в развитието на световния социализъм, на своя XVII конгрес нашата Партия направи важния извод, че всестранното сближаване на МНР със Съветския съюз и другите социалистически страни е обективна закономерност в развитието на нашата страна.

Напълно понятно е, че с развитието на световната система на социализма е тясно свързана перспективата за социално-икономически прогрес на МНР. Нашата република като неразделна част от единната световна социалистическа система трябва да се развива с ускорени темпове и независимо от своето относително изоставане, повече или по-малко, едновременно с братските социалистически страни ще навлезе в етапа на изграждане на комунизма, опирайки се на всестранната помощ на Съветския съюз и другите социалистически страни. Затова предстоящите задачи и перспективи за по-нататъшно развитие на нашата страна налагат необходимостта от засилване на процеса на всестранно сближаване и консолидация на МНР в икономическата, политическата, културната и идеологическата област с братските социалистически страни и на първо място със Съветския съюз.

На страниците на нашия партиен печат широко се публикуват материали за развитието на световния революционен процес, за единството и сплотеността на комунистическото и работническото движение, за запазване на мира и безопасността, за разведряване на международната обстановка.

От година на година се разширява и укрепва тясната връзка със списанията на братските комунистически и работнически партии, провежда се обмен на опит, разкриват се нови форми на делово сътрудничество. Тази поредна среща ние разглеждаме като една от конкретните и делови форми на сътрудничество между нашите списания.

Digitized by Google

ИГОР ЛОПАТИНСКИ

главен редактор
на сп. „Жиче партий“ — Полша

Ще споделя опита на нашия редакционен колектив в отразяването на проблемите на работническата класа от едрата промишленост на страниците на списанието.

Социализмът, ликвидирайки частната собственост върху средствата за производство, като икономическа база на класовата експлоатация създаде необходимите условия за усъвършенствуване и развитие на социалистическата работническа класа.

Новите идейни и политически, културни и морални качества, формиращи облика на съвременната работническа класа, се разкриват чрез реалното участие в управлението, в чувството за свой собствен дял в общата отговорност за съдбините на страната, в прогресивната ѝ обществена роля.

В нашите публикации се стараем да следим формирането и развоя на работническата класа, което се извършва по различен начин и с различно темпо в зависимост от характера и големината на производствената среда в определен район на страната, от традициите, от източниците и пътищата на притока на работната сила.

Адаптацията към работническата среда се извършва по-бързо в големите традиционни промишлени центрове. В тях произхождащите от работнически семейства са твърде много. В по-новите центрове тези процеси имат по-сложен характер и протичат по-бавно. Тук доминират работниците от селски произход. Те не притежават професионалните традиции, характерни за типичните стари промишлени центрове.

Процесът на адаптиране протича по специфичен начин сред младото поколение. То обикновено показва общо взето високо равнище на професионално образование, но все пак на него е необходимо да усвоява професионалните навици и културата на труда от по-старите по възраст и по стаж работници.

Отразявайки тази проблематика, списание „Жиче партий“ взема под внимание всички тези фактори.

В нашите и всъщност не само в нашите полски условия база за обществено-икономическо развитие на социалистическата работническа класа са били и са процесите на бърза индустриализация, модернизация на стопанството, развитие на научно-техническата революция.

Към основните източници и механизми на количественото и качественото развитие на работническата класа във фазата на екстензивната индустриализация трябва да бъдат отнесени преминаването на голям брой селяни от земеделския труд в промишлеността. Този процес променя условията на труда и на бита, изисква нова професионална квалификация, по-широко участие в културния живот и в различните форми на обществено-политическата дейност.

Научно-техническият прогрес поставя все по-високи изисквания към тези, които непосредствено създават материални блага. В резултат на това системно нараства нуждата от квалифицирани работници и едновременно все повече намалява броят на неквалифицираните, повишава се общообразователната и професионалната квалификация на работническата класа.

Digitized by Google

За нас, партийните публицисти, бързият количествен и качествен растеж на работническата класа поставя също особено важни задачи.

За 10 години работническата класа в Полша нарасна от 4 800 000 на 7 200 000 души. Заедно със семействата си работниците представляват половината от нашия народ.

Специфична особеност за Полша е съществуването на над половин милион селяни работници, които се трудят в промишлеността, но в същото време имат лични стопанства и пътуват от селото до града. Това са хора, които в обществената структура стоят на границата между две различни класи, което се отразява върху облика на цялата работническа класа, както и върху състоянието на селското стопанство.

По възраст полската работническа класа е млада. Всеки втори работник е по-млад от 30 г., а всеки трети — от 25. С половинмилионната работническа младеж се извършва процес на адаптация не само към професията, но и към своята класа, един процес, който ще има решаващо значение през следващото десетилетие.

В същото време нашите промишлени колективи още не са еднородни. Съществува диспропорция между положението на тяхното ядро и техните още неформирани слоеве, между колективите на големите предприятия и пролетарските центрове с традиции и новите промишлени райони. Ние не отминаваме тези проблеми. Напротив, открито пишем за тях и ги дискутираме.

По-нататък в своето изказване др. И. Лопатински се спря на усилията да се укрепи работническото ядро на партийните редици.

Делът на работниците сред новоприетите в Партията членове систематично нараства и през 1975 г. достига 65,6 на сто. Сега Партията на полските комунисти обединява 13,2 на сто от общия брой на работниците в социалистическото стопанство.

Особено внимание докладчикът отдели на главната опора на Партията — работниците от крупните промишлени предприятия, на тези, които пригежават най-богати традиции в политическата борба, най-висока политическа и производствена култура.

През 1971 г. Секретариатът на ЦК на ПОРП направи всестранни предложения за засилване ролята на крупните предприятия в икономическия живот на страната. Централният комитет установява непосредствени връзки с партийните организации на 164 най-крупни промишлени предприятия. В тях са съсредоточени повече от 1 100 000 работници или 1/4 от общия брой на работещите в промишлеността.

Отговорни сътрудници на Централния комитет и Правителството се срещат периодично със секретарите на заводските партийни комитети, по-широка е политическата информация, предназначена за заводския партиен актив, от средите на работническия актив се набират повече слушатели за партийните школи, постоянни контакти се поддържат между сътрудниците на ЦК и партийните организации в крупните промишлени предприятия.

Секретариатът на ЦК периодично анализира някои проблеми, свързани с дейността в отделните предприятия и на техните партийни организации. В резултат на това до всички партийни организации в основните предприятия се изпращат решения или препоръки, които се реализират според спецификата и потребностите на всяко от тях.

Докладчикът посочи за пример решението на Секретариата на ЦК за дейността на партийните организации в Полските оптически заводи и заводите „Рада Максимбург" за ускоряването на техниче-

Digitized by Google

ския прогрес в промишлеността. На анализ е подложена и идейно-възпитателната работа с колектива в заводите „Х. Цегелски", а по проблемите на професионалното обучение и усъвършенствуване на работническия колектив предмет на анализ са Йелченските автомобилни заводи и Вроцлавските електронни заводи „Елвро".

В тази основна за нашата партия насока на дейността сред работническата класа „Жиче партий" се стреми да играе съществена роля. Изтъкваме как инициативата на партийното ръководство е повлияла за засилване връзката между Партията и колективите на големите предприятия, спомагайки за възможно най-пълното използване на потенциала на работническата класа от крупните промишлени предприятия. Сочим конкретните инициативи, популяризираме най-добрия опит.

Рязко се увеличи влиянието на големите предприятия върху съседните им колективи; методите на работа на партийните организации оказват положително въздействие върху местните партийни организации и върху Партията като цяло. Чрез нашите статии ние констатираме сериозните качествени промени в заводските партийни организации. Засилва се активността, оперативността и ефективността на партийната дейност, увеличава се отговорността при подхода към задачите, произтичащи от партийните решения и при тяхното реализиране. нараства авторитетът на заводските партийни организации, които все по-добре изпълняват ролята на политически ръководители в предприятието.

На нашите страници показваме ефективността на идейно-възпитателното въздействие на Партията върху колективите, които се преценяват по икономическите резултати в предприятието, както и по позицията на работниците в завода към важните политически събития, тяхното отношение към производствените задачи. Трябва да се изтъкне, че сега имаме добри постижения от идейно-възпитателната работа сред колективите. За това свидетелствува постигнатият през последната петилетка голям икономически ефект, нарастването на производителността на труда, постиженията в организацията на работата и преди всичко добрият политически климат, пълното разбиране и поддръжка от страна на работническата класа на генералната линия на Партията и на нейните перспективни задачи.

Широко прилаганите допитвания преди взимането на важни решения е все по-често използван метод в партийната работа. Тези допитвания стават школа за гражданско поведение на трудещите се, допринасят за създаване на вътрешно удовлетворение у трудещите се маси от непосредственото им участие в решаването на съдбините на страната. Този метод на работа — нова форма за разширяване на социалистическата демокрация, стана последователно прилагано средство в политическата дейност на нашата партия. Той дава възможност да се използват познанията и опитът на широкия партиен актив в разрешаването на проблемите на цялата страна и бе посрещнат с одобрение и огромен интерес от цялото общество.

Голямо внимание отделяме на такъв постоянен метод на партийната работа като оценката на активността на партийните членове. Най-често се прилага формата на индивидуални разговори.

Нашите автори разкриват как заводските организации се стремят да повишават нивото на партийните събрания и да засилват техните контролни функции по отношение на членовете и кандидат-членовете на Партията, както и спрямо партийните бюра на цеховете и на първичните партийни организации. Същото може да се каже и за пар-

Digitized by Google

тийните групи. Ние се стараем да покажем ролята на тези групи в подготовката на събранията, а също и тяхната отговорност както за членовете, влизащи в състава на групата, така и за цялата дейност на организацията.

Голямо внимание се отделя на ролята на заводските партийни комитети за координиране на различните видове обществено-политическа дейност в предприятието. Резултатът на тази дейност е изготвянето на координирани планове за работата на партийната организация, на профсъюзите, на младежката организация както и на органите на работническото самоуправление. С цел да се задълбочи този процес в голям брой предприятия по инициатива и под ръководството на партийните организации бяха изготвени комплексни и дългосрочни перспективни планове за идейно-възпитателната работа с колектива, включващи и задачи на обществено-производствените организации, както и задачи на ръководството на завода. Следим и за това — партийните организации да усъвършенстуват системата на вътрешнозаводската информация.

В работата с актива се стараем да показваме как заводските партийни организации системно разработват нови, по-резултатни форми на дейност, чиято основна цел е да повишават организационното умение на актива — както и непрекъснато да издигат на по-високо равнище неговите обществено-политически познания.

Отделяме голямо внимание на периодичното обучение на партийните групови отговорници и на секретарите на първичните и цеховите партийни организации, главно по проблемите на организацията на партийната работа, по решенията и инструкциите, засягащи функционирането на отделните партийни звена. Популяризираме опита на много заводски комитети, които подготвят съответни помощни материали, улесняващи работата на партийните групови отговорници и на секретарите на цеховите партийни организации — например примерен списък на членовете и кандидат-членовете на Партията, сборен списък на типичните и основните теми на заседанията и събранията, тези за анализ за различни проблеми и т. н.

Главният редактор на сп. „Жиче партий" отдели внимание и на работата на редакционния колектив по проблемите на вътрешнопартийния живот. Той посочи, че на страниците на списанието често се явяват като автори партийни работници, които разкриват възпитателния ефект от замислените мероприятия, подборът на подходящата форма на работа, методите за нарастване ръководната роля на Партията в съответното предприятие. Те отделят внимание на опита на партийните организации в крупните промишлени предприятия, на методите на работа с хората.

Стараем се така да изложим проблемите, че да бъдат пример за задълбочена партийна публицистика.

Digitized by Google

ПАУЛ РАДОВАН

главен редактор
на сп. „Мунка де партид“ — Румъния

Тъй като нашата среща има характер на обмяна на опит и като се има предвид установеният по взаимно съгласие неин сюжет, умоляваме Ви, уважаеми другари, да ни позволите да ви запознаем с някои от главните форми на работа на списание „Мунка де партид“, подчинени на задачите, поставени в Програмата, приета от XI конгрес на Румънската комунистическа партия, на решенията на пленумите на Централния комитет, на речите на генералния секретар на Партията Николае Чаушеску и на другите документи на нашата Партия в областта на партийно-политическата и организаторската работа — основни координати на дейността на нашето списание.

Проблемите, свързани с партийното строителство, обхващат извънредно широк диапазон и не е възможно да се изчерпят в един доклад. Затова ще се спра само върху някои аспекти, които понастоящем стоят пред вниманието на нашата Партия, следователно и пред вниманието на редакцията на сп. „Мунка де партид“.

В списанието, адресирано до партийния актив, особено важно място заемат проблемите, разработени в Програмата на Партията, приета от XI конгрес, която е основната политическа и теоретическа харта на Партията, върху която се гради цялата политико-възпитателна дейност на всички партийни органи и организации, на всички трудещи се. На преден план в програмата на Партията стоят проблемите, свързани с нарастване ръководната роля на Партията в румънското общество, на партийните органи и организации там, където те работят. Списанието има постоянна рубрика, посветена на конкретните, практическите задачи на партийните органи и организации в ръководството на стопанския и обществения живот. За Румънската комунистическа партия ръководната роля не е абстрактно, общо понятие, а се осъществява на дело чрез борбата на всеки партиен орган и организация, на всеки комунист, чрез тяхното високоотговорно отношение за правилния ход на нещата, за бързото развитие на обществото.

В светлината на партийната програма, на решенията на XI партиен конгрес, на новата петилетка (1976—1980 г.), която протича под девиза „Петилетка на научно-техническата революция в Румъния“, още от първия брой от тази година списанието е открило нова рубрика, озаглавена „Всеобщо участие в осъществяване на петилетката на научно-техническата революция“.

Нашето списание „Мунка де партид“ се стреми да разработва проблемите за ръководната роля на Партията. Голямо място отделя го за осъществяване на взетите от Партията преди осем години мерки да се усъвършенствува административно-териториалната структура на страната. В изпълнение решенията на XI партиен конгрес големи грижи се полагат за подобряване ръководството на социалния живот, за най-тясно съчетаване на партийната дейност с дейността на държавните, стопанските и обществените органи и организации.

Една от главните форми, чрез която се осъществява в Румъния съчетаването на партийната с държавната дейност, е изпълнението от някои партийни кадри на определени функции и по държавна линия.

Благодарение на все по-тясното съчетаване на партийната и държавната дейност се създадоха благоприятни условия да се изявяват все повече в дейността на държавния апарат характерните елементи

Digitized by Google

на партийната дейност — политическа отговорност, взискателност, критичен и самокритичен партиен дух, оперативност чрез съкращаване пътя на решенията от тяхното приемане до прилагането им на практика.

В нашата тематика централно място заемат проблемите, свързани със спазването и прилагането, при конкретните исторически условия на Румъния, изискванията на демократичния централизъм, основният принцип на строежа на Румънската комунистическа партия. Нашата Партия отдава огромно значение на този принцип, на постоянното усъвършенствуване на всичките му форми и страни — така че постоянно да се осъществява съчетаване на централизираното ръководство с инициативата от долу, с ръста на компетентността по места, с прякото и все по-широко участие на членовете на Партията, на трудещите се при изработването и изпълнението на решенията.

Особено и постоянно внимание отделяме на проблемите на вътрешнопартийната демокрация, като неразделна част на принципа на демократическия централизъм. У нас много се писа за едно мероприятие, което допринася за развитието на вътрешнопартийната демокрация, като при избирането на най-добрите комунисти едновременно се повишава и тяхната отговорност към партийните организации, към които се числят. X партиен конгрес реши, че партийните конференции и събранията на партийните организации предлагат кандидати за по-висшите партийни органи, включително и за Централния комитет на Партията. Тази система беше пренесена и в последните законодателни избори, като в избирателните участъци кандидатствуват повече трудещи се. Преди известно време ръководството на нашата Партия направи анализ как работят партийните органи с техния актив и прие нова инструкция, която регламентира някои неща в тази област. Червена нишка, която пронизва приетия документ, е изискването партийните органи от всички равнища по-широко, по-системно и с по-висока ефективност да се опират на партийния актив, така че проблемите, свързани с партийната работа, да се решават със съдействието на още по-голям брой кадри и членове на Партията. Съгласно тази концепция ние поддържаме всички опити, които фокусират в това направление, борим се всички партийни органи да разберат необходимостта да се вземат решения по важните, съществените проблеми, като предварително се съветват с колкото се може повече комунисти, ако е възможно с всички, които са заинтересовани.

Като наблягаме върху тези аспекти и като имаме за пътеводител документите на Партията, ние се стараем да пропагандираме колкото се може по-последователно идеята, според която партийната демокрация представлява основното условие демокрацията да намери своето приложение и в сферата на държавната, стопанската и обществената дейност.

Разбира се, проблемите на вътрешнопартийната и социалистическата демокрация органически са свързани с партийната и държавната дисциплина, с комунистическата и гражданската отговорност, с усъвършенствувания ред и организация във всички сфери на социалния живот. Строгата дисциплина, високата комунистическа отговорност за изпълнението на партийните и обществените задачи са най-здравата опора на вътрешнопартийната демокрация.

По-нататък др. Радован се спря на вниманието, което отделя списанието, по-специално след XI партиен конгрес, на колективността в ръководството и в работата, като висш принцип на партийното ръководство. Целта е да се направи широко известно изискването на Партията, а именно — всяко важно решение да бъде плод на колективното разискване в партийните органи и организации и същевременно този принцип да намери широко приложение във всички сектори на социалната дейност.

Digitized by Google

Една от най-ефикасните форми за широко допитване до членовете на Партията, до трудещите се, форма за пряка връзка между Партията и народа, за която пишем редовно, са системните, делови посещения на ръководителите на Партията, които периодично се извършват във всички окръзи на страната, в предприятията и учрежденията, културните центрове, строителните обекти, в градове и села. Публикуваните статии дебело подчертават извънредно важното значение на тези посещения, които позволяват да се осъществява открит диалог, оперативно да се решават редица важни проблеми. Това е съществена подкрепа в дейността на местните партийни органи, улеснява ги в изясняването на някои важни въпроси от по-широк интерес и за изработването на някои необходими решения от национален мащаб. Имайки предвид примера на ръководството на Партията, нашето списание се бори този метод на работа да стане метод и на местните партийни органи, разбира се, според мястото, което заемат в структурата на Партията.

В същия смисъл се предоставят страниците на списанието и за обсъждане на най-важните мероприятия на вътрешната и външната политика на Партията, на важни проектозакони, преди те да бъдат одобрени от законодателния форум. Периодично се организират конференции и съвещания от национален мащаб по различни отрасли на стопанската, държавната и пр. дейности, където се разискват важни проблеми от голям интерес. Връзката с масите, постоянното допитване до тях от страна на всички партийни органи, на всички партийни работници, създава големи възможности те да бъдат по-често сред създателите на духовните и материалните ценности, да прекарват по-голяма част от времето сред тях. Именно в този контекст се намира и цикълът статии, които разработват мероприятия, предназначени да предотвратят тенденциите на формализъм и бюрократизъм, да намалят до минимум броя на заседанията и тяхното времетраене, да внесат по-голяма простота в работата, като поставят в центъра на партийната дейност пряката работа с хората.

Понастоящем на страниците на списание „Мунка де партид" се провежда организирана дискусия на тема: „Координиране на партийния и държавния контрол", така че той да добие единен характер. Тази дискусия продължава в няколко броя. Редица секретари на окръжни партийни комитети изложиха придобития опит и възнамеряваме, след като разширим рамките на дискусията, да привлечем към разискването и други партийни работници, да се опитаме в една обобщителна статия, която, разбира се, ще бъде представена за одобрение от ръководството на Партията, да изтъкнем някои ориентировъчни насоки, които произтичат от споделения опит и използваните методи.

В изпълнение решенията на ЦК на Партията голямо място списанието отделя на проблемите на идеологическата и просветната работа, на социалистическото възпитание на партийните членове, на трудещите се, за тяхната марксистко-ленинска закалка, за усвояване закономерностите в развитието на социализма, за овладяване на диалектическия и историческия материализъм, за да могат по-добре да се ориентират в сложната съвкупност на вътрешните и международните политически събития и по такъв начин още по-активно да се включат за осъществяване задачите на социалистическото строителство.

Списанието отделя особено внимание на моралния облик на комунистите. Единадесетият конгрес прие и специален кодекс по този въпрос.

Не е безинтересно да изтъкнем, че този документ бе проектиран от Националната конференция, състояла се през 1972 г., и бе разискван от Партията, масовите организации и печата, т. е. и от нашето списание в продължение на три години. В списанието ни се появи постоянна рубрика, озаглавена: „Да живеем и да работим по комунистически начин", а сега след XI конгрес тази рубрика доби следното заглавие:

Digitized by Google

„Трудовите и жизнените принципи на комунистите, претворени ден след ден в дела“ и с това целим всеки член от моралния кодекс да бъде материализиран.

Особено важно значение в идеологическия живот на страната има пленумът за политическото възпитание и социалистическата култура, който направи анализ как е изпълнена идеологическата програма и прие мероприятия за следващия етап. Речта на генералния секретар на Партията бе приета като програма за създаване на новия човек, за развитието на социалистическото съзнание у трудещите се. Начинът, по който беше подготвен пленумът, демократичният характер на разисканията, които се проведоха в цялата Партия и в масовите организации, потвърждава още веднъж огромното значение, което отдава Партията на формирането на новия човек и същевременно свидетелствува за грижата тия програмни мероприятия да бъдат одобрени с пълното съгласие на комунистите, на целия народ. Сп. „Мунка де партид“ отдели голяма част от своята тематика за подготовката на този пленум, а сега месец след месец излизат статии, от които се вижда как работят партийните органи и организации, културните учреждения за претворяване в живота на решенията на този голям форум за политическото възпитание и социалистическата култура.

Списанието играе важна роля и в подготовката и провеждането на партийното обучение, на лекторите, пропагандистите, както и на курсистите, особено на оння, които изучават основните проблеми на партийната и държавната дейност. Те намират в списанието консултации, тематични планове, отговори на въпроси, библиографски справки, скици, графики и т. н., публикувани съгласно съществуващата програма.

Това са някои от проблемите, които постави в своя доклад др. Радован в областта на партийния живот и партийного строителство. Но разбира се, изтъкна той, формите и методите на работа трябва да се усъвършенствуват, да вървим в крак със станалите промени в социалния живот.

Нашата делегация изслуша с голямо внимание изнесените доклади на настоящата среща и възнамеряваме след завръщането си в Букурещ да информираме нашия редакционен колектив по разискваните въпроси на тази среща, за опита, който споделихме, така че да помислим идеите, развити тук, да използваме и в нашата работа.

Искаме още веднъж да подчертаем твърдата позиция на Румънската комунистическа партия, която е за широка обмяна на опит, за разширяване сътрудничеството във всички области, с всички комунистически партии и с други политически, работнически и прогресивни сили.

Заставайки твърдо на такава позиция, редакцията на сп. „Мунка де партид“ поддържа тясно сътрудничество с другите списания на братските партии в рамките на плановете на Румънската комунистическа партия за връзки с чужбина. Необходимо е да изтъкнем, че нашето списание поддържа двустранни връзки и ежегодно организира обмяна на опит между редакторите на списанията: „Партийная жизнь“, списание на ЦК на КПСС, „Партиен живот“, списание на ЦК на Българската комунистическа партия, „Живот страни“, списание на Чехословашката комунистическа партия, „Жиче партий“ списание на Полската обединена работническа партия, „Нойер вег“, списание на Германската единна социалистическа партия, „Партилет“, списание на Унгарската работническа социалистическа партия. Също така имаме връзки и организираме обмяна на делегации със съветските списания „Агитатор“ и „Политическое самообразование“.

Digitized by Google

МИХАИЛ ХАЛДЕЕВ

главен редактор
на сп. „Партийная жизнь" — СССР

„Партийная жизнь" е най-старото списание на нашата Партия. То е създадено още по времето, когато Владимир Илич Ленин е бил жив — през май 1919 година. От неговите страници са звучали вдъхновените Ленинови призиви.

Днес за редакцията на списанието, както и за целия съветски печат, за всички партийни работници, няма по-важна задача от тази — да доведе до ума и до сърцето на всеки комунист, на всеки съветски човек идеите на историческия XXV конгрес на Партията, да мобилизира трудещите се за практическото им осъществяване.

Животът и дейността на Партията на съвременния етап се характеризират с многобройни качествени изменения. Протича активен процес на усъвършенствуване на вътрешнопартийните отношения, на цялата партийна работа. Комитетите и партийните организации все по-успешно действуват като органи на политическо и организационно ръководство. Повиши се научната обоснованост и компетентност на партийното ръководство на икономиката, на социалното развитие, на културното строителство.

Характерно е по-нататъшното развитие на принципа на демократическия централизъм, задълбочаването на вътрешнопартийната демокрация, укрепването на партийната дисциплина. Нарасна политическата активност и самостоятелна дейност на комунистите. Днес, както мечтаеше Ленин — великият вожд на Партията, званието комунист е издигнато високо, повишена е отговорността му за съдбата и делата на обществото.

В партийната работа намират приложение нови форми и методи, предизвикани от съвременния живот, от неговите изисквания. Все по-съвършена става структурата на партийните организации, расте боеспособността на низовите звена.

В партийното ръководство на държавните, стопанските и обществените организации повсеместно се утвърждават системният, комплексният подход, намира широко разпространение практиката на перспективното планиране на партийната работа, на социално-икономическото развитие на трудовите колективи, райони, градове и области. В работата на партийните организации се прилагат конкретни социологически изследвания, елементи на социалната психология и педагогика, усъвършенствува се политическата и вътрешнопартийната информация.

По такъв начин ние виждаме, че в партийното строителство в наши дни, от една страна, традиционните форми и методи на работа се изпълват с ново съдържание, от друга страна, в практиката широко разпространение получават нови ефективни средства за партийно въздействие, извикани на живот от потребностите на зрелия социализъм.

Списание „Партийная жизнь", както и целият съветски печат виждат своя дълг в мобилизиране на трудещите се за успешното изпълнение на народностопанските планове. Особено важно е да се привлече вниманието на партийния актив, на всички читатели към въпросите на социалистическото съревнование.

Да се разкрие величието на подвига на човека на труда, да се покаже непрекъснато нарастващата авангардна роля на Партията, на комунистите във всички сфери на производствения и обществения жи-

Digitized by Google

вот — в това виждат своето първо задължение редколегията и редакционният колектив на списанието.

В списанието се отделя специално място на проблемите на капиталното строителство. И това не е случайно. Нали в нашата страна средно на всеки два дни израстват три нови съвременни предприятия. Преди няколко години ние въведохме специална рубрика „На строежа на петилетката", в която системно се публикуват кореспонденции за изграждането на най-важните строителни обекти.

Успешното решаване на стопанско-политическите задачи в значителна степен зависи от това, как партийните комитети и първичните организации осъществяват ръководството на икономиката, как провеждат работата в трудовите колективи. На страниците на списанието партийните работници намират отговор на много въпроси по съдържанието, по стила и методите на партийното влияние на всички участъци на икономическата дейност, на социалното и културното развитие.

В центъра на вниманието на редакцията се намират актуалните проблеми на партийното строителство, изтъкнати от XXV конгрес на КПСС. С цел да бъде по-дълбоко осветена теорията и обобщен опитът на партийното строителство през последните години в списанието беше въведен специален раздел „Партийно строителство: теория, опит, проблеми". Отчитайки особената важност и актуалност на въпроса за ролята и мястото на марксистко-ленинската партия в обществото, в революционното движение, в строителството на социализма и комунизма, редакцията системно помества статии на тези теми.

В съответствие с решенията на XXV конгрес на Партията редакцията на списание „Партийная жизнь" изработи перспективен тематичен план. Най-важните негови особености са: теоретично осмисляне и разработване на актуалните въпроси на партийното строителство, задълбочено разкриване на формите и методите на работа в съвременните условия.

Важна черта в днешната дейност на партийните организации е многообразието на техния практически опит. Московските партийни организации натрупаха голям опит в комплексния подход към решаването на проблемите на икономическото, социалното и културното строителство. В люлката на революцията Ленинград и неговата област са значителни постиженията в усъвършенстването на производството и неговото управление, в развитието на политическата и производствената активност на комунистите и безпартийните. В Украйна активно се решават задачите по повишаване качеството на работата във всички звена, на всеки участък, голямо внимание се отделя на нарастване боеспособността на първичните партийни организации. В другите републикански, краеви и областни партийни организации има също много интересни и поучителни неща.

Най-важната задача на списанието е да покаже умело натрупания опит, да се стреми да направи достояние всичко най-добро.

Комунистът — активен политически боец, организатор и възпитател на масите — това е лайтмотивът на всеки брой на списанието. Голям интерес сред читателите предизвикват материалите за работата на първичните партийни организации. През периода на подготовката на XXV конгрес на Партията въз основа на публикации в списанието Политиздат отпечата сборника „Първичната партийна организация: опит, форми и методи на работа".

Сега списанието започна да публикува серия от статии за опита, формите и методите на работа на районните и на градските комитети на Партията. Отпечатването на тези статии възнамеряваме да завър-

Digitized by Google

шим през тази година и да издадем сборника: „Районен, градски комитет на Партията: опит, форми и методи на работа“.

По този начин ние ще покажем широко, комплексно дейността на всички основни звена на Партията.

Във връзка с увеличаването на публикациите по проблемите на теорията на партийното строителство в редакцията е създадено ново подразделение — консултантска група (с правата на отдел). Нейното предназначение е да подготвя статии по основните теоретични проблеми на партийното строителство. Установили сме непосредствена връзка с научните и учебните центрове на нашата Партия, в които големи научни сили се занимават с разработването на въпросите на партийното строителство.

Както е известно, партийната дейност е работата с хората. Всеки партиен комитет, всеки партиен работник не може да не се съобразява с факта, че общообразователното, културно-техническото ниво на комуниста се е повишило в огромна степен, че неговите интереси и изисквания са станали по-многообразни и широки. Именно това ни налага необходимостта да работим творчески, инициативно, отговорно, компетентно, с познаване на работата. От нас очакват да пишем не само за това, какво трябва и какво не трябва да се прави, а най-вече за това, как да се прави — да разкриваме механизма на конкретните форми и методи при решаване на въпросите на партийната работа. Както знаете, това не е никак просто да се направи. За да се повиши действеността на материалите в списанието, ние сме длъжни повече да се грижим съдържанието на всяка статия да бъде по-дълбоко и богато на мисли, формите да стават все по-интересни и разнообразни, за да може печатното слово да намери жив отклик в сърцата на читателите.

Комунистическата партия е могъщ, постоянно развиващ се организъм. Днес тя наброява над 15 и половина милиона комунисти. В условията на развития социализъм, когато КПСС стана партия на целия народ, тя, както бе показано на XXV конгрес, съвсем не загуби своя класов характер. По своята природа беше и си остава партия на работническата класа. Това, естествено, намира съответствуващо отражение и в нейния състав. Работниците твърдо заемат преобладаващо място сред приетите в КПСС.

Ръководейки се от решенията на XXV конгрес на Партията, списанието системно показва работата на партийните организации по подобряване на качествения им състав, по възпитанието на младите комунисти.

Едно от най-важните направления в дейността на списанието е да помага на Партията да възпитава кадрите, всички комунисти в дух на неотклонно съблюдаване на ленинските норми на партиен живот и принципи на ръководство. Великото Ленниново наследство, живата Ленинова мисъл подобно на могъщ извор е неизчерпаем източник на творчество, ентусиазъм, самоотверженост на народните маси в борбата за делото на комунизма. Да се борим за утвърждаване на истински партиен стил, партиен подход във всички сфери на икономическата, държавната, обществено-политическата дейност — това означава да се стремим към преодоляване на всичко, което му се противопоставя, да се борим срещу тези, които проявяват безотговорност, откъсват се от масите, загубват способността критично да оценяват резултатите от своята работа, на които думите не съвпадат с делата.

Не последна роля тук принадлежи на работата ни с читателските писма. Ежемесечно в редакцията се получават средно 500 писма. Ние с желание водим преписката с читателите. Много писма намират място на страниците на списанието.

Digitized by Google

Партията ни учи, че в съвременните международни условия, когато идейната борба на двете световни системи става все по-остра, а империалистическата пропаганда все по-рафинирана, е необходима висока политическа бдителност, оперативна и убедителна пропагандна работа, своевременен отпор на враждебните идеологически диверсии. Помнейки това, списанието редовно публикува материали за класовото възпитание на трудещите се, за революционните, боеви и трудови традиции на нашата партия и народ, за пролетарския интернационализъм, за формирането на идейно устойчиви борци на комунизма.

Последните години преминават под знака на изключително плодотворната и многостранна дейност на комунистическите и работническите партии от социалистическите страни по практическото претворяване на съгласувания външнополитически курс, насочен към по-нататъшното укрепване на дружбата и сътрудничеството, на единството на световното комунистическо и работническо движение, на борбата за утвърждаване на принципите на мирното съвместно съществуване между държавите с различен социален строй, за по-нататъшната борба за делото на мира, свободата и независимостта на народите. С особена сила това беше потвърдено от резултатите на неотдавна проведената Берлинска конференция на комунистическите и работническите партии в Европа.

„Нашата партия, вярна на великите идеи на пролетарския интернационализъм — каза др. Л. И. Брежнев на Берлинската конференция, — никога не е отделяла съдбата на Съветската страна от съдбата на другите страни в Европа и в целия свят."

Огромен е интересът на съветските хора към живота, борбата и дейността на комунистите от различните страни в света. Списание „Партийная жизнь" широко информира на страниците си за живота на братските комунистически и работнически партии, за техния опит в революционната борба и в строителството на социализма. Разказвайки за братските партии, за пролетарската солидарност, за нарастването на силите на международното комунистическо движение, списанието последователно се бори за чистотата на великото марксистко-ленинско учение, на пролетарския интернационализъм, разобличава идеологическите нападки на буржоазната пропаганда, антикомунизма, антисъветизма.

В продължение на цялата своя дейност списание „Партийная жизнь" работи в тясна връзка с читателите, обляга се на тяхната помощ и подкрепа, отнася се внимателно към техните нужди и предложения. За това убедително свидетелствува постоянното увеличаване на броя на абонатите на списанието. Сега той е 1 милион и 160 хиляди екземпляра.

Централният комитет на нашата Партия проявява огромно внимание към своите верни и надеждни помощници — партийните журналисти. За това свидетелствува и неотдавнашното награждаване на списание „Партийная жизнь" с орден „Ленин". Наше задължение и призвание е да пазим и развиваме ленинските традиции на болшевишкия печат — висока идейност, партийност, всеотдайно служене на народа, непрекъснато да пропагандираме борбата на Комунистическата партия за победата на безсмъртното дело на комунизма.

Дълбоко сме убедени, че настоящото съвещание, взаимният обмен и изучаване на опита, натрупан от партийните журналисти, ще послужат на редакциите на списанията от позициите на марксизма-ленинизма в творческото разработване на актуалните проблеми на партийното строителство.

Digitized by Google

ВЕРА ЛАЙТАЙ

главен редактор
на сп. „Партилет" — Унгария

На съвременния етап на строителството на социализма във всички сфери, на всички равнища от партийната работа на преден план излязоха изпълнението на решенията на конгреса на УСРП и контролът за тяхното провеждане в живота. Позволете ми да демонстрирам това с примери от някои особено важни области: икономиката и идеологията. На тези въпроси нашето списание отделя особено внимание.

Независимо от факта, че партийните организации имат вече богат опит от работата в областта на организацията на икономиката, натрупан в течение на ред десетилетия, особеното внимание, което се отделя на въпросите на икономиката, е мотивирано от сложния, своеобразен характер на съвременния период.

През 1976 година нашата страна започна да изпълнява новия петилетен план на народното стопанство. Естествено е всеки нов народностопански план да изхожда от съществуващите, вече постигнати успехи и от неразрешените още проблеми. Същността на нашите икономически задачи се заключава в по-нататъшното развитие на нашите постижения и в преодоляване на трудностите. Нашето икономическо развитие се усложнява от изменилите се в неблагоприятно за нас направление външноикономически условия, от изискванията за интензивно вътрешно развитие на нашата икономика, което доказва необходимостта от модернизация на структурата на производството, рентабилно нарастване на производството на стоки, пригодни за износ, разкриване на вътрешни резерви, повишаване ефективността на производството в областта на капиталовложенията, използването на основните средства, организацията на производството и труда. Изброеното дотук поставя пред ръководителите и трудовите колективи задачи, които изискват все по-големи усилия. Това се отнася също и за политическата работа на Партията и изисква по-нататъшно усъвършенстване на партийния контрол.

Пристъпвайки към изпълнение на нашата пета петилетка, ние считаме за своя основна задача постигането на разбиране и единно тълкуване на същността на нашето икономическо развитие и на конкретните задачи, на първо място от членовете на Партията и от целия трудов народ. За да се състави правилен възглед по тези въпроси, необходимо е партийните организации да водят политическа работа, насочена към съчетаване на целите на отделните трудови колективи с общото развитие в републикански мащаб.

Партийните организации и комунистите поддържат такива инициативи и стремежи, които способстват за по-ефективно стопанисване, за повече дисциплина в труда. Списанието отделя внимание на разнообразните форми и методи на партийно ръководство и контрол в икономическия живот. Като пример ще отбележа, че нашето списание счита на първо място своя основна задача чрез публикуваните материали да способствува за реална оценка на нашето икономическо положение от членовете и активистите на Партията. На този въпрос ние придаваме политическо значение, тъй като необходимо условие за разрешаването на проблемите е постигането на единен и реален подход към тях.

Ние се сблъсках ме и с противоположни възгледи и по въпроса, къде трябва да се търси ключът за разрешаване на проблемите — в

Digitized by Google

централните ръководни органи или в местните. В това отношение нашето списание влезе в спор с едностранчивите възгледи, подчертавайки необходимостта както от повишаване на равнището на ръководството, така и от усилване на самостоятелната дейност, на инициативността по места.

Освен формирането на правилен подход, друга основополагаща по своето значение задача ние считаме показването на това, как могат партийните организации да съдействуват за подобряване на стопанската дейност на своя участък съобразно нарасналите изисквания. В изменилите се условия отново изникна на дневен ред проблемът, който винаги е бил съществен в нашата партийна работа, а именно: какви задачи трябва да изпълняват партийните организации и какви влизат в компетентността на стопанското ръководство. Понякога отделните партийни организации се стремят да преодолеят трудностите, като поемат върху себе си задачите на стопанските ръководители, други — неправилно тълкувайки понятието за идейно-политическо ръководство — пасивно изчакваха, свеждайки своите задачи до политическа подкрепа на мероприятията на стопанското ръководство. Затова списанието насочваше вниманието на читателите, на първо място, към политическите аспекти на икономическите въпроси, а също така и към проблема, че както стопанското ръководство, така и партийните организации са длъжни съгласувано да съсредоточат дейността си за изпълнение на единната цел, стремейки се да постигнат тази обща цел със собствени средства и методи. Ние например по принцип отделяме място на страниците на списанието на структурата на продукцията в промишлените предприятия или на прехода към промишлено производство в селското стопанство, които поставят не само технически, технологически задачи в областта на организацията на труда, но и засягат сферата на човешкото поведение, въпросите на подхода, на отношенията между трудещите се, като всичко това изисква от нас използването на политическите средства за работа в интерес на решаването на човешките проблеми, за да достигне до съзнанието на хората значението на предстоящите народностопански задачи. Акцентираме върху важността на личното участие на комунистите в реализирането на задачите, а в определени случаи дори готовността към жертви.

На тази тема беше посветена цяла серия от статии. От една страна, ние публикувахме статии, написани от отговорни партийни работници, които посочваха задачите в различните участъци, произтичащи от решенията на Партията в областта на икономическата политика, например по усъвършенствуване на икономиката на труда, по укрепване на трудовата дисциплина, по усилване режима на икономии, по повишаване на ефективността на производството и подобряване качеството на продукцията, по организацията на производството и труда. От друга страна, ние систематично запознаваме читателите с този опит, който е натрупан от местните партийни организации в областта на контрола, посочвайки, че отчетите не трябва да бъдат единствената форма за осъществяване на контрол. В същото време ние се изказвахме срещу формалните черти на отчетите, срещу преувеличаването на цифровите показатели в анализа. Ние подчертавахме, че наред с изискването да се съставят отчети, съществува необходимост да се използват и други форми за получаване на информация. Ние изтъквахме и обстоятелството, че партийният контрол не изключва другите — държавните и обществените форми на контрол. Всички те имат своето значение и партийните организаци са длъжни да съдействуват за тяхната ефективност, грижейки се за съответствуващо съотношение помежду им. Осветлихме проблема за целенасочеността и плановостта на контрола, посочвайки, че той не може да бъде само ретроспективен и регистрационен, а трябва да обхваща всички фази на

Digitized by Google

изпълнението, започвайки с подготовката и предоставяйки възможност за своевременна намеса. В конкретните случаи контролът трябва да води до политически изводи. Ние се стремим в нашите материали също така да посочваме необходимостта от засилване на демократичността и гласността, за привличането на широки кръгове партийни членове в работата по контрола. Стремим се също така да разглеждаме тези въпроси, че да покажем, че те са условие за борба с отрицателните явления в масов мащаб, както и за разпространяване на положителния опит. Статиите от тази проблематика са разнообразни тематично и жанрово, а техните автори са представители на различни слоеве. Ние публикуваме документи, отразяващи позицията на ръководните органи, а също и мнения на отговорни партийни работници. Определени теми разработваме в теоретичен план. От друга страна, поместваме статии на местни партийни работници, а понякога и кореспонденции на журналисти за конкретни местни инициативи, почини, за резултатите от тях. Някои теми ние разглеждаме от няколко страни, понякога се връщаме отново към тях и дори публикуваме серии от материали.

Следователно ние се стремим да съдействуваме с различни методи за развитието на партийно-политическата дейност, свързана с икономическите въпроси. Наред с теоретичните аспекти на отделните теми запознаваме читателите с организационната дейност на първичните партийни организации. Нашето списание обръща голямо внимание на политическите аспекти при решаването на икономическите въпроси, на тяхното обществено отражение или, общо казано, на значението на това взаимно влияние, което съществува между икономиката и политиката.

Както вътрешното развитие на нашата страна, така и външните обстоятелства накараха XI конгрес на УСРП да обърне особено внимание на въпросите на идеологическата работа, на ролята ѝ в сферата на съзнанието. Такава необходимост възникна поради факта, че нашата Партия в периода на развития социализъм трябва да решава по-сложни задачи.

Подобряването на условията на живот довежда до засилване на значението на идеологическата работа. Докато по-рано основният проблем беше „с какво да живеем", то сега все по-съществен става въпросът „как да живеем", т. е. социалистическият човек да живее разумно, достойно. Строителството на социализма е свързано не само с нарастването на материалното производство. Социализмът е необходимо да се построи и в съзнанието на хората.

Ние считаме, че наша важна задача е да съдействуваме за развитието на тип хора, които работят, мислят и живеят по социалистически; за всеобщо признание на обществената роля на труда, за превръщането на труда в жизнена потребност, за развитие на общественото съзнание, за появяване на влечение към широко образование, за всестранно развитие на личността, за създаване на хармонично единство на обществения и личния живот. На тази цел служат идеологическата работа, народната просвета, изкуството, културно-масовата дейност — и всичко това се проявява както в непосредствената работа на Партията в сферата на идеологията, така и в дейността на държавните и обществените органи. Нашето списание също съдействува на всичко това със своите средства. Тези въпроси третираме в три аспекта: от една страна, това е теоретична разработка на някои актуални обществено-политически въпроси, изясняващи в консултативен план съществените взаимоотношения по основните проблеми на политическия живот. Друг основен начин за разглеждане на въпросите е изясняването на мирогледните, идеологически аспекти на някои актуални практически политически задачи — анализ на възгледите, на трактовките, които мо-

Digitized by Google

тивират обществената дейност, които й оказват влияние. Третата важна форма в работата на списанието е публикуването на статии, посветени на организацията, на ръководството, на методите на идеологическата работа, на конкретния опит, натрупан на отделните участъци на идеологическата работа.

С повишено внимание се отнасяме към възпитателната работа вътре в Партията, към идейната подготовка на партийните членове: редовно се занимавахме с въпросите на политическата просвета. Ние подчертаваме обаче, че партийната работа в идеологическата сфера не трябва да бъде сведена до изучаване, до разпространяване на политически знания, а е значително по-разнообразна и по-широка дейност. От друга страна, възпитанието на членовете на Партията не трябва да се свежда само до политическа просвета, а целият партиен живот трябва да оказва възпитателно въздействие и в това отношение особено значение се придава на партийната организация, като на основен плацдарм за политическа активност, като на комунистически колектив, оказващ влияние върху формирането на личността.

За да бъдат претворени в живота целите, набелязани от Партията както в областта на икономиката, така и в идеологията, необходимо е да се осигури ръководна роля на Партията. Осъществяването на ръководната роля на Партията на всички равнища на работа е постоянен въпрос, към който систематично се връщаме. Методите, прилагани при осъществяване на водещата, ръководната роля на Партията и дейността в политическата система на развитото социалистическо общество, имат определящ характер в развитието на цялото общество. Теоретичните аспекти на тази тема и на нейното приложно-практическо осъществяване винаги имат актуални черти.

Нашето списание смята за една от своите основни задачи да проследява в развитие стремежите на партийните организации, насочени към осъществяване на ръководната роля на Партията чрез последователно претворяване на нейната политика в живота. Ние се стремим да уловим, да покажем тези тенденции, с помощта на които партийните организации превръщат идейно-политическото единство в единство на действията, осъществявайки го чрез влиянието, което оказват върху обкръжаващата ги среда. За това благоприятствуват редица обективни и субективни фактори, които влияят върху резултата. Изхождайки от тази постановка, наша важна задача е да съдействуваме за творчески подход към вземането на решения. Фактите потвърждават, че това не е просто въпрос на субективно намерение. Ние критикуваме механическия подход към решенията, подчертаваме, че простото им копиране наред с другото може да доведе до вредни последствия, като например пропускането да се създават конкретни условия, необходими за осъществяване на решенията.

По-нататък другарката Лайтай се спря на проблемите на първичните партийни организации, намиращи място на страниците на „Партилет", след което проследи положителните моменти, постигнати в реализирането на действени връзки между изданията от социалистическите страни, отразяващи въпросите на партийния живот. Изтъкна полезността на обмяната на опит между техни представители.

Настоящата конференция е добро начало и би било полезно да се продължи, като се свика съвещание с участието на представители от всички братски списания по някои теми. Възможни са следните теми: „Методи в работата на Партията"; „Стил в работата на Партията"; „Комунистическата възпитателна работа"; „Формиране, регулиране на състава на Партията"; „Укрепване на демократическия централизъм"; „Развитие на вътрешнопартийната демокрация" и т. н.

Digitized by Google

ЙОЗЕФ ВАЛЕНТА

главен редактор
на сп. „Живот страни“ — Чехословакия

XV конгрес на Чехословашката комунистическа партия разработи политическата линия за предстоящия период на изграждане на развито социалистическо общество и определи конкретните задачи във всички области на обществения живот. Резултатите от конгреса бяха приети с пълно одобрение от цялата партия и намериха активна подкрепа сред всички трудещи се, които изразяват доверието си в политиката на Партията с политическата си ангажираност, трудова инициатива и активно участие в социалистическото съревнование. Програмата на Партията приеха като своя обществените организации и другите политически партии, целият Национален фронт. Същевременно конгресът посочи сложността и интензивността на задачите, които са свързани с нашето придвижване напред, повишените изисквания преди всичко по отношение на самата Партия — политически ръководител на единството на трудещите се, — по отношение на нейната ръководна роля във всички области на обществения живот и нивото и ефикасността на цялата нейна политическа, организаторска и идейно-възпитателна работа.

Като ключови въпроси конгресът посочи подобряването на партийния състав, прилагането на ленинския стил на работа и ръководство и преди всичко на научността, като една от най-характерните черти на този стил, организираността и активността на партийната дейност, контролът за изпълнението на решенията в цялата негова широта и многостранност, дълбокият демократизъм, с който е свързана колективността на ръководството, критиката и самокритиката, тясната връзка на Партията с масите, последователната кадрова политика.

Главната задача на списание „Живот страни“ се изразява в това — да помага на Централния комитет за разясняване и реализиране на тези многостранни проблеми, да помага да се подобрява работата на територриалните партийни органи и първичните организации, като я издига на равнището на съвременните изисквания, да въоръжава в необходимата степен партийния актив и да повишава неговото идейно-политическо равнище.

Както е известно, марксистко-ленинските партии отделят особено внимание и грижи на въпроса за членския състав. Практиката убедително доказва, че от състава на Партията, от това, кого Партията приема в своите редове, зависи в съществена степен нейната способност да изпълнява ръководната си роля, от това зависи и здравата ѝ връзка с масите, както и нейното умение да води и мобилизира трудещите се в борбата за изграждане на новото общество. Заедно с всестранното развитие на социализма стават все по-актуални задачите, свързани с вътрешното укрепване на Партията, с формирането и качеството на нейните редове.

След преодоляването на последиците от дълбоката вътрешнопартийна и обществена криза, свързана с опита за контрареволюционен преврат, днес Чехословашката комунистическа партия представлява огромна политическа сила.

В съответствие с решенията на XVI конгрес на ЧКП опитът, обобщен в „Поуките от кризисното развитие в Партията и обществото след XIII конгрес“ и изискванията в Резолюцията по актуалните въпроси на единството на Партията, преодолян беше неправилният подход при формирането на членския състав на Партията и бяха възстановени ле-

Digitized by Google

нинските принципи и норми при подбора и приемането в Партията. От XIV конгрес до 1 април 1976 г. бяха приети 333 952 кандидат-членове на Партията. Несъмнено голям политически успех представлява фактът, че за първи път след 23 години беше спряно намаляването на броя на работниците в Партията и че техният процент отново нарасна (от общия брой на новоприетите кандидат-членове работниците представляват 62 на сто). Особено съществено значение има и подобряването на възрастовия състав на Партията. Над 90 на сто от приетите кандидат-членове са хора до 35-годишна възраст и повече от 50 на сто — до 28-годишна възраст. (За цялата Партия средната възраст на приетите кандидат-членове е 28,2 години.)

На основата на постигнатите резултати в нарастването и подобряването на партийните редове и задачите и изискванията, които постави XV конгрес, процесът на укрепване и подобряване на партийния членски състав навлезе в нов етап.

Кои са тези нови задачи, как подхождаме към тях и какво отражение намират те?

На първо място — в съответствие с директивата на Централния комитет списанието отделя внимание на факта през следващия период, при това на качествено по-високо ниво, да бъдат последователно развивани и укрепвани положителните резултати, които са постигнати през последните години при нарастването и подобряването на партийните редове. Все още не изчезват, макар да са били критикувани и преодолявани, слабостите и недостатъците. Успоредно с това с неотслабващо внимание списанието следи въпросите за повишаване на качеството на приеманите кандидат-членове. Това е напълно естествено, защото както нарастват изискванията по отношение на Партията, така се увеличават и изискванията, които Партията предявява към своите членове. Повишават се изискванията при приемането на нови кандидат-членове и членове. Всеки от тези другари трябва да бъде не само съвестен работник — честен гражданин със стремеж към активна обществена работа, но и личност, с предпоставки да израсне като политически боец, нямащ нищо общо с формалното членуване в Партията. В редица материали, които публикуваме, другари от първичните и териториалните партийни организации посочват, че ударението върху качеството на приеманите в Партията другари е пряко свързано с условието, изискващо подготовката на хората при тяхното влизане в Партията да има навсякъде продължителен и целенасочен характер. Неизмеримо нараства отговорността на партийните органи и организации при възпитанието на кандидат-членовете и младите членове на Партията. При нас това изискване е особено важно и поради факта, че именно тези другари представляват една четвърт от състава на Партията. Тук изниква въпросът за необходимостта от последователно свързване на тяхното обучение и идейно израстване с практическата политическа подготовка и решаването на задачите в конкретната партийна практика, която е най-добрата школа за формиране и проверка на качествата на комунистите. От особена важност е да се работи така, че да може от кандидат-членовете и от младите комунисти да израснат съзнателни строители на социалистическото общество — предани на идеите на марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм. В тази насока съсредоточават усилията си партийните организации, за да могат кандидат-членовете и младите комунисти заедно с усвояването на практическия опит в политико-организационната дейност на Партията да усвояват и проблемите на текущата политика, да се запознават с революционните завети от историята на Партията и нейната политическа борба за победата на социализма, с опита на братските партии — предимно на Комунистическата партия на Съветския съюз и цялото революционно международно комунистическо движение.

Digitized by Google

Дееспособността на Партията, на нейните организации се определя преди всичко от класовата устойчивост на партийните редове. Последователно изхождаме от принципа, че ръководната сила на обществото и в условията на изграждането на развито социалистическо общество е и остава работническата класа. От това произтича и изискването, че работниците заедно със селяните кооператори трябва и занапред да представляват болшинството от приеманите в Партията. Разбира се, отнася се за приемането на такива работници, които са инициатори и носители на прогресивни, новаторски методи на работа, които активно участвуват в социалистическото съревнование и в решаването на рационализаторските задачи. А в земеделието това се отнася главно за тези, които работят с модерна техника — за младите стопанско-технически кадри и организаторите на земеделското производство. При това имаме предвид, че в резултат на настъпващия научно-технически прогрес се преминава към изменения в социалната структура на нашето общество, които са свързани преди всичко с измененията в характера на работата, с нарастването на образованието и квалификацията, с намаляването на съществените различия между физическия и умствения труд и между града и селото и със сближаването на работническата класа, селяните кооператори и интелигенцията. От тази гледна точка обясняваме значението на попълването на партийните редове не само с най-добрите майстори, бригадири, техници, инженери и организатори на производството, но и с водещи работници в областта на науката, образованието, културата — следователно тези области, които имат голяма отговорност и роля при изпълнението на задачите на материалното и културното развитие на обществото, при възпитанието на трудещите се и в идеологическата работа.

В съответствие с необходимостта за бъдещото развитие на Партията и обществото важно е и занапред да се запази ориентировката на приемане на млади хора в Партията. При това подчертаваме, че е необходимо между тях непрекъснато да расте броят и делът на тези, които са членове на Социалистическия съюз на младежта. Това, естествено, същевременно увеличава изискванията по отношение на работата на младежките организации и тяхната възпитателна дейност сред работническата и селската младеж. Това е една от причините, поради които списанието в последно време отделя особено внимание на въпросите, засягащи работата на организациите на Социалистическия съюз на младежта и тяхното ръководство от страна на Партията.

Задачите, свързани с формирането на партийните редове и приемането на нови хора в Партията, се решават комплексно, което означава, че заедно със системното попълване на партийните редове се слага ударение и на непрекъснатото нарастване на качеството на сегашния членски състав, на политическата и трудовата активност на всички членове на Партията. Решаваща предпоставка за това е преди всичко доброто състояние на вътрешнопартийния живот, последователното спазване на партийния устав и принципите на демократическия централизъм, задълбочаването на вътрешнопартийната демокрация, укрепването на партийната дисциплина, развитието на критиката и самокритиката, укрепването на другарските отношения и създаването на такава атмосфера, в която няма място за субективизъм и формализъм. За непрекъснатото повишаване на значението на членството в Партията допринася и нарастването на отговорността на партийните организации за своите членове, а същевременно и отговорността на комунистите за работата на техните организации. Затова чрез страниците на списанието ние информираме читателите за работата на първичните партийни организации.

Грижите за укрепването и подобряването на партийните редове, като задача от първостепенно значение, има свое постоянно място на

Digitized by Google

страниците на нашето списание. Системно пропагандираме целия комплекс от необходимите за това мероприятия, имащи идейно-политически, възпитателен и организационен характер. Изхождаме от положението, че приемането в Партията, регулирането на нейния възрастов и социален състав и системните усилия за повишаване качеството на партийните редове е един постоянен процес, чиято цел е да осигури непрекъснато развитие на вътрешнопартийния живот и по-задълбоченото и по-последователното прилагане на ръководната роля на Комунистическата партия като обективна закономерност на социалистическото развитие.

Акцентирайки върху въпроса за състава на Партията, не мога да не направя един най-общ обзор на проблематиката, на съдържателната насоченост на списанието. Заедно с главните въпроси — партийното строителство, вътрешнопартийния живот и политико-организаторската работа — отделяме внимание и на въпросите на идеологическата дейност.

В единство с тези насоки изтъкваме целите на формирането на социалистическия човек и даваме своя принос за въоръжаване на актива за борба против буржоазната идеология и антикомунизма. Разяснявайки техните съвременни прояви, пропагандираме истината за реалния социализъм, публикуваме материали за единството на идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание.

Към икономическите въпроси подхождаме от гледище на прилагането на ръководната роля на Партията в тази област, способствуваща за динамичното и пропорционалното развитие на общественото производство и увеличаването на неговата ефективност; ускоряването на научно-техническия прогрес, нарастването на производителността на труда и всестранното подобряване на работата във всички области на народното стопанство. Акцентираме върху дейността на партийните организации в основните отрасли — в машиностроенето, химията, а също така и в строителството и в капиталното строителство.

Международните политически материали на „Живот страни“ отразяват взаимните отношения и единния подход на страните от социалистическата общност, на основата на това сътрудничество — бойния съюз на комунистическите партии на тези страни, на интернационалната солидарност на социалистическата общност с международната работническа класа и с националноосвободителните движения, на борбата за прилагане на принципите на мирното съжителство с капиталистическите страни, за траен мир и за по-нататъшно намаляване на напрежението. Въпросите на мира са осветлявани предимно от гледище на по-нататъшното разработване на мирната програма на XXV конгрес на КПСС.

Извънредни грижи и за в бъдеще ще отделяме на информациите за дейността и опита на отделните комунистически партии, на първо място на КПСС и братските партии на страните от социалистическата общност. Публикуваме както статии за важни събития в техния вътрешен живот, така също и материали за конкретния опит от тяхната работа. Предлагаме също така статии за цялостната ситуация в международното комунистическо и работническо движение и неговите организационни задачи и за пролетарския интернационализъм.

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКО КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ В РАБОТАТА НА ВСЕКИ КОЛЕКТИВ

ИВАН ТОДОРОВ
герой на социалистическия труд
председател на Централния съвет на профсъюза на строителните работници

В Основните насоки за обществено икономическото развитие на страната е поставена задачата рязко да се съкрати продължителността на строителния цикъл. За производствените обекти тя трябва да се сведе на 2—3 години, а за отраслите на преработващата промишленост, селското стопанство, жилищното и културно-битовото строителство — една, две години. Отрасълът трябва да произведе национален доход за 3712 млн. лв., а рентабилността на строителното производство в края на 1980 година да нарасне с над 200 на сто в сравнение с 1975 година. За повишаване жизненото равнище на народа се предвижда да бъдат построени 400—420 хил. жилища, като се спазва принципът за постепенно осигуряване на всяко семейство жилище и на всеки член на семейството — стая. Спрямо шестата петилетка трябва да се осигури нарастване на строително-монтажните работи 40,5 на сто, а производителността на труда през 1980 година да достигне 151,2 на сто.

Тези големи и отговорни задачи, които трябва да изпълнят строителите през седмата петилетка, изискват качествено нов подход. Юлският пленум на ЦК предяви изискването непрекъснато да се повишава ролята и отговорността на партийните комитети и организации, на профсъюзните и комсомолските организации, на стопанските ръководства — всеки със своите специфични средства и методи да допринася в максимална степен за високоефективна организация на работата, за ускорено и висококачествено строителство.

СЪРЕВНОВАНИЕТО

Няма съмнение, че един от основните лостове за изпълнение девиза на петилетката „Висока ефективност и високо качество" е социалистическото съревнование. През всички етапи на строителството на социализма в нашата страна то се явява могъщо средство за развитие

Digitized by Google

на творческата инициатива на трудовите колективи, за разгръщане и развитие на социалистическата демокрация, за утвърждаване принципите на социалистическия начин на живот. Убедително доказателство за това са и забележителните резултати, които постигна отрасълът през шестата петилетка, и новите по-високи обещания, които приеха трудовите колективи през първата година на седмата петилетка. Тяхната дума сега е да съкратят нормативните срокове за изграждане на обектите с 2 до 5 на сто, да повишат производителността на труда с 2—3 процента, да реализират чиста продукция за 6365 х. лв. и печалба за 13 907 х. лв. В промишлеността за строителни материали да бъде произведена допълнителна продукция за 808 х. лв., а производителността на труда на 1 лице да достигне 103 процента.

И решенията на Единадесетия конгрес, и решенията на Юлския пленум сега изискват основно съдържание на насрещното планиране и на съревнованието, водено от трудовите колективи, да бъде осигуряването на максимален резултат от всеки изразходван лев. Ето защо и усилията на всички профсъюзни организации от отрасъла строителство сега са насочени за решителен завой във воденето на надреварата.

Централният комитет на профсъюза на работниците от строителството и строителната промишленост като най-непосредствен организатор на съревнованието в отрасъла се стреми с редица конкретни мероприятия да осъществява нов подход както в определянето на целите, в неговата организация и ръководство, така и в непрестанно обогатяване на съдържанието му.

Да, девизът на седмата петилетка „Ефективност и качество" поставя съвършено нова цел пред воденото от трудовите ни колективи съревнование. От една страна, всеки да е убеден, че ефективност в строителството значи да строим евтино, качествено и на съвременна техническа основа. От друга, критерият за оценка на резултатите от труда, за прилагането на богатството от стимули е дали обектът е въведен в действие в определените нормативни срокове. Изпълнението на тази задача обаче налага да се преустрои и организацията на труда в цялата система на отрасъла, като се започне от министерството и се стигне до най-малката производствена единица — бригадата.

ПО МЕТОДА НА ПРОСЛАВЕНИЯ ЗЛОБИН

Ето защо нашето внимание сега е насочено към утвърждаване в практиката по-богати по съдържание почини и инициативи, форми и методи на съревнование в трудовите колективи. Ползвайки богатия съветски опит, под ръководството на партийните комитети стопанските и профсъюзните ръководства в отрасъла провеждат широка организаторска и политическа работа за внедряване на бригадната стопанска сметка по метода на знатния съветски строител Николай Злобин. В строителството на СССР този метод се прилага на широка основа и показа по категоричен начин, че бригадната стопанска сметка е могъщ фактор за повишаване ефективността и качеството на строителството. С него усилията на стопанските ръководства и работниците се насочват в главната цел — съкращаване на сроковете, повишаване на качеството и поевтиняване на строителството. Същевременно в най-малкия строителен колектив се утвърждават принципите на социалистическия начин на живот, формира се ново отношение към труда и обществената собственост. Този метод е и най-сполучлива форма за активно участие на работниците в управлението на производството. Затова в братската страна бригадната стопанска сметка се разширява ежегодно. Докато през 1975 г. по него са работили 34 000 бригади, през 1976 година техният брой ще нарасне на 70 000.

Digitized by Google

Оценявайки големия социален, икономически и възпитателен ефект на бригадната стопанска сметка като най-мощен резерв за повишаване ефективността на строителното производство, Секретариатът на ЦК на БКП през 1974 г. прие специално решение за по-широкото ѝ прилагане в нашата страна. За изпълнение на задачата Министерството на архитектурата и благоустройството и Централният комитет на профсъюза на строителните работници утвърдиха конкретна програма за работа и съответните нормативни документи. Под непосредственото ръководство на партийните комитети, с непрестанно разгръщащата се инициатива на профсъюзните и комсомолските организации, и на стопанските органи в отрасъла се проведе действена политическа и организаторска работа за изучаване, популяризиране и създаване условия за прилагане метода на Злобин. Осъзнали напълно, че бригадната стопанска сметка е най-сигурният път за повишаване ефективността на труда на строителя, болшинството от нашите челни и висококвалифицирани бригади започнаха да строят по злобински. С договори за стопанска сметка сега работят 210 бригади.

Благодарение на порасналото чувство за професионален дълг и отговорност, на героичния и самоотвержен труд колективите от редица строително-монтажни комбинати — Велико Търново, Враца и Стара Загора, Варна, Толбухин и Русе, Кърджали, Габрово и ДК — Варна, ДК—1 и ДК—2 — София — постигнаха високи резултати, изявиха се като истински стопани на поверените им обекти. Рязко са съкратени сроковете на строителството. На 95 на сто от обектите, изграждани по бригадна стопанска сметка, нормативният срок е намален с 15—20 на сто. Работниците от комплексния строителен поток в Домостроителния комбинат — Варна с ръководител Стоян Желязков завършиха с общо 155 дни предсрочно два жилищни блока в квартал Владиславово. Бригадата на Николай Пашов от Горна Оряховица предаде планираните пускови обекти със 173 дни преди срока, Игнат Проданов от Толбухин — с 42 дни, Стоян Гицов от ДК—1 в София — с 47 дни...

В бригадите, работещи по метода на Н. Злобин, производителността на труда на един работник се повиши средно 10—30 на сто: в строителния поток на ДК—Варна тя достигна 41 757 лв., което е равно на 169 процента преизпълнение; Строително-монтажен комбинат — Враца постигна производителност 23 716 лв., докато за останалите строители тя е по 13 040 лв. — ръст 150 на сто; Никола Пашов от Горна Оряховица при достигнати в строителното поделение 11 439 лева реализира 20 174 лева — 176 на сто; Йордан Събев от Русе — 15 039 лева при достигнати 13 986 лева; Бойо Тодоров от Варна — 12 348 лева при достигнати в поделението 10 258 лева; Игнат Проданов от Толбухин — 10 464 лева при достигнати 9916 лева.

Себестойността на 100 лева строително-монтажни работи е намалена средно с 3—5 лева. Реализирани са значителни икономии от преките материални разходи. Общо бригадите икономисаха на народното стопанство 1625 х. лева (от материали 1218 х. лв., от труд 238 х. лв. и от механизация — 73 000 лева). Само строителният поток на Стоян Желязков от Варна спести 175 000 лева, а бригадата на Никола Пашов от Горна Оряховица — 91 000 лева, Игнат Проданов от Толбухин — 52 000 лева, Петраки Стоименов на строежа на трето апаратно отделение на АЕЦ—Козлодуй — 47 000 лева и др.

Едновременно с това значително е подобрено и качеството на завършените и предадени обекти — 41 обекта са с оценка „отличен", и 40 други с „много добър".

С постигнатите добри резултати на работниците от бригадите злобинци се увеличи възнаграждението. Освен работна заплата, полагаща се по норми, в резултат на повишената производителност на труда са им изплатени допълнителни премии в размер на 239 000 лева, от които

Digitized by Google

106 000 лева от преки разходи и 133 000 лева за срочно, предсрочно и качествено завършване на обектите. В бригадата на Георги Филипов от Враца са изплатени премии за 33 000 лева, на Николай Пашов от Горна Оряховица — 12 000 лева, на Петраки Стоименов от АЕЦ—Козлодуй—7000 лева, на Стоян Гицов от ДК—1 в София — 6300 лева. С това средното месечно възнаграждение на един работник се увеличава с 35—40 лева. Затова Министерството на строежите и архитектурата и ЦКПС приеха програма през 1976 година в домостроителните комбинати по бригадна стопанска сметка да работят над 400 комплексни бригади и единадесет комплексни строителни потока. За нейното изпълнение в столицата под ръководството на градския комитет на БКП се проведе много добра подготовка и организация. Резултатът? Вече 38 бригади прилагат стопанска сметка. И в Домостроителния комбинат във Варна се създават условия по поточно-бригадна стопанска сметка да работят четири комплексни строителни потока. Във Враца сред новаторите са 13 бригади, Габрово — 11, Русе — 13, Толбухин — 7.

ПРОТИВ ФОРМАЛИЗМА И ШАБЛОНА

Но анализът, направен на постигнатото сега в светлината на решенията на Юлския пленум, ни разкрива, че място за задоволство няма — броят на бригадите (едва 2 процента от бригадите и 6 на сто от работниците в страната са последователи на Н. Злобин) е недостатъчен.

Главно по вина на стопанските ръководства, които не създават необходимите организационни, инженерно-икономически и материално-технически условия в Благоевград, Михайловград, Ловеч, Бургас, София—окръг, Шумен, бригадната стопанска сметка се прилага почти формално. Поради неизпълнението на договорните задължения са провалени някои бригади в Михайловград, Кюстендил и на други места.

Известно е, че методът на Злобин няма нищо общо с някогашното частно предприемачество. Той е нова социалистическа форма на организация на труда на обекта. Това е двустранен процес, при който съзнателно и отговорно трябва да изпълняват задълженията си и администрацията, и бригадата, т. е. да строят по злобински всички колективи. Точно това изискване обаче се подценява или забравя.

Придобитият у нас опит показва, че за да се разшири движението за работа на бригадна стопанска сметка, трябва да се отстранят докрай някои недостатъци и пречки по цялата верига на строителния процес:

— Преди всичко е необходимо планираните пускови обекти своевременно да се осигуряват с пълни и качествени проектосметни документации, за което ние обръщаме сериозно внимание на инвеститорите и проектантските организации. От това до голяма степен се предопределя и качеството на строително-монтажните работи на обекта като цяло.

— За да се осигури ритъм в работата на злобинските бригади, в цялото строителство е наложително да се внедри 2-годишното планиране. То ще внесе по-добър порядък както в осигуряването на мобилизираща перспектива, така и в доставката на необходимите материално-технически ресурси. Ето защо сега нашите грижи са насочени към издигане на по-високо равнище планирането дейността на бригадите. С въвеждането на поточна организация да се избягнат вътрешните сътресения и да се осигурява постоянен ритъм в тяхната работа. Сериозни претенции предявяваме към обектовите технически ръководители за подобряване организацията на производството.

— Неотменно е и провеждането на по-действени организационни и

Digitized by Google

масово-политически мероприятия от стопанските и профсъюзните ръководства с бригадирите и работниците.

За какво става въпрос?

Преобладаващата част от бригадите са с малък състав — не повече от 3—12 души, а някои и по-малобройни. Те не са изградени по производствен щат за работа на бригадна стопанска сметка и не са в състояние да поемат строителството на обекта от основи до „ключ". Работниците са с малка техническа, икономическа и политическа подготовка за работа при новите условия. А мерките, които се вземат за тяхното обучение и преквалификация както от Министерството на строежите и архитектурата, така и от строителните организации, са все още недостатъчни. Тук е нужна активна работа и от страна на самите бригади. Както споделиха Н. Злобин и Вл. Сериков при гостуването им на българските строители, бригадата трябва да се превърне в лаборатория, където ежедневно да се осъществява по нещо за повишаване квалификацията на нейните членове. Това е абсолютно необходима предпоставка за успешно решаване на стратегическата задача през седмата петилетка. А трябва да признаем, че качеството на строителството сега на много места не е на необходимата висота. На някои обекти дори то е далеч под изискванията.

В строителството качеството на продукцията е свързано с дейността на много фактори, участвуващи в инвестиционния процес. В него се огледа и отразява трудът на инвеститори, проектанти, производители и доставчици на строителни материали, строители и монтажници. Затова грижата за успешното решаване на този проблем трябва да започва още в научноизследователските и проектантските институти и организации, да стои в центъра на вниманието на производителите на строителни материали, конструкции и детайли и да не отслабва в строително-монтажните звена. „Само ако тази верига на качеството — изтъква др. Тодор Живков — функционира безупречно, резултатите ще бъдат добри."

За да отговарят на големите, жизнено важни изисквания на XI конгрес и Юлския пленум на Централния комитет на БКП, под ръководството на партийните комитети и организации профсъюзните звена от всички нива сега си правят анализ и равносметка за постигнатото, критично оценяват допуснатите недостатъци. И кое е главното направление на усилията им? Преди всичко на строителството да се осигуряват проекти, създаващи условия за промишлена, заводска завършеност. Още в етапа на проучването да се отразяват постиженията и тенденциите на научно-техническия прогрес. Повсеместно в проектантските институти и организации да се внедрят типизацията и каталожната система, прогресивните методи на проектиране. Проектите да са пълни, верни, икономически ефективни и да дават възможност за прилагане на нови технологии в строителството, нови форми на организация на труда, какъвто е методът на Н. Злобин.

Нашият стремеж сега е да създадем дълбоко убеждение у всички профсъюзни органи и организации, у кадрите, работещи в отрасъла, че измерение за ефективността на използваните разнообразни форми, средства и методи е дали на изгражданите обекти се осигуряват и използват висококачествени строителни материали, конструкции, изделия, полуфабрикати, оборудване... Отговарят ли те на техническите изисквания, съответствуват ли на нормите и стандартите, осигуряват ли добри архитектурно-естетически свойства.

Критерии за правилното разбиране и прилагане от профсъюзните организации решенията на Юлския пленум е също дали те формират у всеки свой член разбирането, че завършващият етап на борбата за качеството е на самия строителен обект, на строителната площадка. Това означава, че всеки обектов ръководител, бригадир е необходимо

Digitized by Google

да дава пример за висока социалистическа дисциплина в работата, да проявява творчество и инициатива, за да се постига отговарящо на съвременните изисквания изпълнение на всички видове строително-монтажни работи, ежедневно да се осигуряват най-благоприятни условия за отлично изграждане на всеки вид архитектурно-строителна работа. На по-високо ниво и системно да се прилага пооперационният контрол на качеството. Строителните колективи от страната придобиха вече богат опит, за да е напълно по силите им сега да отговорят на новите изисквания. През последните няколко години в редица предприятия — домостроителните комбинати в София, Бургас и Русе, циментовите заводи в Димитровград и Девня, държавните керамични заводи в Харманли и Севлиево — положиха старание да внедрят Саратовската система за производство на продукция без дефекти и отклонения от техническата документация. И в резултат на това постигнаха добри резултати.

С КОМПЛЕКСЕН ПОДХОД

Но задачата сега е борбата за високо качество да обхване комплексно всички фактори и резерви. Ключът за пълен успех в това отношение ние отново получихме от нашите съветски братя. Понастоящем в нашата страна все по-широко приложение намира Лвовската комплексна система за управление на качеството.

Приложението на Лвовската система за комплексно управление на качеството не е кампания или почин с временно значение. Това е научнообоснован метод, предизвикан от живота, който оказва комплексно въздействие върху проектирането, производството на строителни материали, транспортирането и строително-монтажната дейност, и дава решение на много проблеми.

И най-добрата система не може да функционира без активното участие на специалистите, работниците, стопанските ръководители и обществените организации, без целите колективи. Преди всичко те решават успеха на нейното приложение под ръководството на партийните комитети и организации в отрасъла. Затова наред с техническите и организационните мерки провеждаме широка възпитателна работа, полагаме непрестанни грижи за повишаване квалификацията на ръководните и изпълнителските кадри.

Опитът ни сочи, че проявите на формализъм, на инертност и консерватизъм са несъвместими с успешното прилагане на Лвовската система. Ето защо Централният комитет на профсъюза на строителите работници се стреми най-пълно да разкрие всички предпоставки, съобразно специфичните условия на отрасъла, да се изучат всички принципи на системата — планиране, стандартизация, морално и материално стимулиране — и творчески да се приложат. В тясно взаимодействие с Министерството на строежите сега се разработва отраслова система за управление на качеството. На научноизследователските институти е възложена задачата да разработят методика и критерии за оценка на качеството в строителството. В предприятията профкомитетите и стопанските ръководства определят „еталони" (обекти, апартаменти, предприятия, бригади и др.), а също така „опитни операции" за високо качество и други.

Системата за управление и контрол на качеството става основа на съревнованието в отрасъла. Министерството на строежите и архитектурата и ЦКПС приеха програма за провеждане през седмата петилетка на другарска надпревара за творчество и инициатива при внедряването на Лвовската система.

Решаващо условие за висока ефективност на стопанската и производствената дейност в строителството е комплексната отговорност на

Digitized by Google

всички взаимозависими звена в системата на отрасъла и извън него. Ускореният ритъм и качеството на строителството зависят от всички участници в строителния процес. Именно поради това Централният комитет на профсъюза създава съвършено нова система за организация и ръководство на съревнованието. Тя обхваща всички взаимно зависими процеси и фактори, създава обстановка и условия за висока взискателност, лична отговорност на всеки работник, ръководител, на колектива, като се започне от проектирането и се стигне до крайния продукт — готовия обект. Другарската надпревара на пусковите обекти се организира и ръководи чрез комплексни насрещни планове и договори за съревнование, всестранно сътрудничество за изпълнение на утвърдените комплексни пускови програми. Чрез тях усилията на инвеститори, проектанти, строители, доставчици и експлоатационни кадри се насочват в главната цел — срочно завършване и въвеждане в действие на обектите и ускоряване на проектните мощности. Особено ефективна се оказа тази форма за организиране на съревнованието на магистралния газопровод „СССР—НРБ", АЕЦ в Козлодуй, Лесопромишления комплекс в Силистра и други. По инициатива на профкомитета в МУ „Газстроймонтаж" бе сключен комплексен договор за социалистическо съревнование и взаимопомощ между съветските и българските строители, изграждащи газопровода, което се отчиташе месечно и тримесечно в тържествена обстановка. И тук се прояви характерната за съветските строители отличителна черта — другарската взаимопомощ. Монтажниците от необятната страна се съревноваваха с българските си колеги, предаваха им и своя опит по усвояване на тази нова професия, което позволи в съревнованието и едните, и другите да излизат победители. Общият резултат е — предсрочно завършване на първия етап от газопровода.

Подобен пример за силата на другарската взаимопомощ и сътрудничество между българските и съветските строители е съревнованието на АЕЦ—Козлодуй. И тук то е организирано на основата на съвместния комплексен договор, явява се един от главните, решаващите фактори за изграждането и въвеждането в експлоатация на този уникален обект 45 дни предсрочно. Сключените комплекни договори допринасят за задълбочаване на дружбата и взаимопомощта между работниците на обекта. За българските строители и монтажници това е една отлична школа за повишаване тяхното майсторство и висока техническа квалификация.

За координиране силите на трудовите колективи се изграждат профсъюзни щабове. В хода на това съревнование между взаимосвързаните и кооперирани звена в инвестиционния процес укрепва дружбата и взаимопомощта между тях. В жилищното строителство в Русенски, Старозагорски, Бургаски и други окръзи е широко разпространена инициативата за поемане шефство от предприятия и административни учреждения за срочно изграждане на обектите.

Особено ползотворна работа в това направление се извършва в Русенски окръг. Там през 1975 г. бе изградена детска градина от строителите — истински дворец. За построяването ѝ не бе изплатен нито един лев фонд „Работна заплата". За сметка на доброволния труд на полагащия се и заработен фонд „Работна заплата" се закупи обзавеждането на детската градина.

Тази инициатива продължава. Досега са подписани договори за поемане на шефство от различни организации за повече от 13 обекта главно жилищни и са подготвени договори за още 15.

Договарящите се страни оказват помощ на строителите чрез организиране на постоянно действуващи бригади от служители, предоставяне специалисти от собствените си предприятия, работещи по поддръжката им, оказване техническа помощ както с отделни строителни

Digitized by Google

машини, така и с някои материали, необходими за строителството на обектите.

Поетото шефство в София спомогна успешно да се завършат редица предконгресни обекти, като детските градини в кварталите „Надежда“ и „Младост“, жилищен блок в квартал „Сухата река“, предгаровия площад и др. Не може да не се изтъкне особената заслуга на члена на ЦК на БКП, два пъти героя на социалистическия труд и член на Изпълнителното бюро на Централния комитет на профсъюза на строителите Стефан Рангелов при изграждането на посочените детски градини. С личния си пример той съдействуваше за бързо решаване на всички възникнали въпроси.

Плод на такова шефство е и детската градина в град Сливница, и редица други обекти в Софийски окръг.

В Старозагорски и Видински окръг по силата на такова шефство строителните организации изграждат грубия строеж и осъществяват техническо ръководство на обектите, а предприятията осигуряват изпълнението на довършителните работи. Това наистина спомага строителството да се превръща все повече във всенародно дело.

* * *

Трябва да отбележим, че организаторската и масово-политическата работа по разгръщане на социалистическото съревнование в трудовите колективи за повишаване ефективността и качеството на производството все още продължава да се съпътствува и от сериозни трудности и недостатъци в инвестиционния процес. Общоизвестно е, че не може да има ефективна надпревара при лоша организация на производството. А строителството е изключително сложен, динамичен отрасъл и съревнованието на обекта, във всяко работно звено зависи от много фактори, изисква много материални и морални сили. Необходимо е решително да се подобри планирането на строителното производство, да не се нарушава ритъмът на доставката на машини, съоръжения и материали, да се осигуряват качествени проектосметни документации...

Една от главните причини за все още незадоволителната ефективност на социалистическото съревнование е, че не са решени докрай въпросите за създаване и поддържане стабилна нормативна база като елемент на икономическия механизъм за ръководство на народното стопанство. Ние сме твърдо убедени, че само повсеместното внедряване на стопанската и вътрешностопанската сметка, планирането и отчитането на труда в строителните бригади по натурални показатели ще ликвидира докрай формализма и повиши ефективността в съревнованието. Само такъв подход ще позволи да се разкрият и използват всички резерви за повишаване ефективността и качеството на труда на всеки колектив.

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

НЕСЪВМЕСТИМОСТТА НА ТЕХНОКРАТИЗМА С ПОЛИТИЧЕСКИЯ ПОДХОД

Социалистическият начин на живот поставя изискването ръководните кадри в сферата на стопанската дейност да бъдат не само на висотата на съвременните технически и икономически знания, не само да познават производството, но непременно да бъдат и възпитатели. Не случайно другарят Тодор Живков на Националното съвещание във Велико Търново подчерта, че нашите стопански ръководители от всички степени не са и не бива да бъдат технократи, нито само стопански и държавни дейци, те трябва да са същевременно и политически ръководители.

Технократическият подход, допускан понякога в работата, произтича от дълбокото убеждение на някои кадри, че решаващ фактор за общественото развитие преди всичко е материално-техническата база — техниката. Като абсолютизират тази истина едностранно, технократите не отчитат същевременно, че и създаването и използването им зависи във всички случаи от човека и подценяват работата с хората.

* * *

Изграждането на ПАК — Русе като първи експеримент за страната през 1973 година на базата на вертикална интеграция между две АПК и Завода за захар, въвеждането на нова техника и технология в селското стопанство, преустройството му на промишлени основи, както и повишаване производствените мощности на промишлените предприятия, доведоха до качествени промени в социалната структура на района Увеличава се непрекъснато работническата класа. Изградената профорганизация обединява 12 000 члена. Механизаторът се утвърждава като основна фигура в селскостопанското производство, издига се ролята на животновъда, на строителния работник. В новите производствени единици се оформят нови трудови колективи. Комплексът е разположен на територията на 17 селища и произвежда една десета част от общата промишлена продукция на окръга. Изградени са 11 партийни комитета с 67 ППО. Това е организираният трудов потенциал на района.

Големите мащаби и отговорните задачи наложиха пред партийните комитети необходимостта от настойчиво утвърждаване на действителен партиен подход, на партиен стил във всички сфери на ръководене на стопанската дейност, считайки, че към управлението не трябва да се подхожда от тесноведомствени, а толкова повече от технократични позиции. В района на ПАК и особено в промишленото производство има натрупан опит, постигнати са известни резултати в борбата с това явление. Партийните комитети и ППО са си поставили като основна задача да работят за издигане културата на труда при ръководството на производствените единици. Целта е всички кадри от долу до горе да заживеят още по-добре със стремежите и нуждите на трудещите се, да се издига ролята на индивидуалната работа с всеки член на колектива по месторабота и местоживеене, да се създава такъв психически

Digitized by Google

климат, който да разкрие най-пълно възможностите на всеки труженик. Засили се използването на комплексния подход в борбата за изпълнението на плановите задачи и възпитанието в социалистическо отношение към труда на базата на ленинското изискване за най-правилно разграничаване на функциите между стопанските, партийните и обществените организации.

В първите години на изграждането на ПАК на практика се получаваше така, че секретарите на общинските комитети, ръководителите на масовите организации получаваха задачите в такъв вид, в какъвто и директорите на дирекции и ръководителите на клонове. Някои ще кажат какво лошо има в това? — Лошото е, че както от стопанските ръководители, така и от политическите при отчитане дейността им се изискваше да докладват примерно колко декара от цвеклото са разредени, прекопани или прибрани, без да се държи сметка на формите и средствата, с които е постигнато това. Такъв подход водеше до фетишизиране на стопанската дейност, до щурмуване на стопанските задачи, до пренебрегване на социално-психологическите фактори върху производството.

Отчитайки тези слабости, в края на миналата година по време на прибиране на реколтата се изгради щаб, който изпрати свои пълномощници — партийни и стопански ръководители, във всички производствени звена. От стопанските ръководители се изискваше да докладват пред ръководството на щаба как се изпълняват графиците, как са организирали работата, а от партийните — каква възпитателна работа вършат в колективите, какво е направено за мобилизиране силите на хората, за привличане на допълнителна работна ръка извън материалната сфера, особено чрез Отечественият фронт и комсомолските организации.

В резултат на такъв подход значително се подобри организацията за водене и отчитане на социалистическото съревнование, засили се гласността и сравнимостта на резултатите. Със специално оборудвана радиокола екип на Общокомплексния профкомитет ежедневно прави достояние на трудовите колективи резултатите от социалистическото съревнование, обявени от първо до последно място с цел да се знаят не само първенците, а и изоставащите. Това е един подход към съревнованието, който оказва голям идеологически ефект, защото предизвиква стремеж да няма изоставащи. Използват се такива форми като връчване на отличията на място, изпращане на поздравителни и благодарствени писма, телеграми, картички. В тези начинания намират своето място профсъюзният дом на културата и клубът на първенците и орденоносците.

Засили се взискателността и към стопанските ръководители като организатори на производството, носещи отговорност за изпълнението на стопанските задачи. Всички ППО на събрания обсъдиха въпроса за стопанския ръководител като политически деец. Партийните комитети на свои заседания приеха преценки на номенклатурните кадри. Предприе се те да провеждат диференцирани срещи с ръководителите по професии и др. Това спомогна за тяхното изграждане като пълноценни ръководители, умеещи да съчетават стопанските и политическите задачи, да се справят с най-трудни обстоятелства, воювайки за престижа на колективите, които ръководят. Такива в района на комплекса има много — Хинко Хинков — директор „Растениевъдство", Божидар Раков — ръководител клон полско производство в с. Щръклево, инж. Георги Георгиев — н-к автобаза, Кръстан Радев — технолог във фабриката за лимонена киселина.

Проведената анкета с всички комунисти от района обаче показа някои сериозни слабости в работата на нашите стопански ръководители. На въпроса: „Познава ли вашият пряк ръководител работата на ППО" — утвърдително отговарят 72 про-

Digitized by Google

цента, „слабо познава" — 23 процента и „не познава" — 5 процента. На следващия въпрос: „Какво е отношението на ръководителя към критиката" — 70 процента от анкетираните отговарят „положително", 15 процента „безразлично" и 15 процента — „отрицателно". Именно тези 30 процента безразлично и отрицателно отношение ни дадоха повод да проведем среща със стопанските кадри и да обсъдим въпроса за стопанския ръководител като политически деец. На въпроса от същата анкета: „Когато възникне проблем от местен характер, обръща ли му се внимание от низовите ръководители?" — „Да, своевременно се обръща" — отговарят само 32 процента, 40 процента отговарят, че се обръща внимание, но трябва да ходим, да се молим и оплакваме пред различни други органи и 10 процента отговарят „не се обръща внимание". Тук възниква въпросът, кой друг ще има инициатива, ако не местните ръководители за разрешаване на вълнуващите хората проблеми?

Вече споделих някои от предприетите ефективни мерки за преодоляване на тези слабости за изграждането на нашите ръководители като политически дейци. Искам да подчертая, че най-ефикасната между тях се оказа прилагането на комплексния подход при подготовката и вземането на решенията и работата за тяхното изпълнение в срок. Настъпиха значителни подобрения в стила и метода на работа на нашите стопански кадри. Налице е стремеж все повече да се подобряват условията на труд. Приет е комплексна програма за развитие на животновъдството в района. В отговор на постановлението за издигане ролята на механизаторите и подобряване използването на мощностите в селското стопанство се подработва програма и за развитието на механизацията в ПАК, както и за работата с механизаторските кадри. Със завършване реконструкцията и модернизацията на Фабриката за хлебна мая в края на тази година, с реконструкцията и модернизацията на Захарната фабрика и Фабриката за лимонена киселина не само ще се увеличи обемът на производството, ще се подобри качеството, но и значително ще се подобрят условията на труд. Но мащабите на комплекса са големи и нерешените проблеми са много — от социален, производствен, организационен характер, част от тях са резултат на субективни слабости, на занижено внимание. Чувствуват се в някои случаи нотки на технократизъм — ръководни кадри преценяват мястото и ролята си от гледна точка на тяхната специалност, без да оценят ролята и значението на политическия подход в работата с хората. Това е резултат на непознаване теорията на социалното управление и организацията на управленческата дейност, а така също на незадоволителното им политическо възпитание.

Често сме свидетели на изявления на млади специалисти: „Освободете ме от обществени ангажименти, искам да се развивам като специалист". Срещат се ръководители, които се отнасят с високомерие към нашите партийни, профсъюзни и комсомолски активисти и гледат на масово-политическата работа с пренебрежение, считат я едва ли не за излишна. Ще посоча следния пример на тесногръдие, в резултат на което един ръководител — специалист с висше образование, не само че не изявява себе си в политическо отношение, но пречи и на подчинените си. В негово подчинение е младият специалист К. С. — добър общественик и специалист. При посещение на мероприятие, организирано от ОК на БКП, той му заявява: „Аз не ти плащам да вършиш обществена работа!" И двамата като специалисти са добри, но по-възрастният — началникът, не е изградил у себе си качества на политически деец. Живее извън изискванията на нашето време и се мъчи да подчини и другите на това свое разбиране. Самият факт, че свързва всичко със заплащането, говори за неговия манталитет, а изразът „аз не ти плащам" показва една смесица от технократизъм и автократизъм — и двете чужди за нашето време.

Като първи експеримент за страната в ПАК се решават големи и сложни задачи на концентрацията и специализацията и в селското стопанство, и в промишленото производство. Това създава голямо напрежение в работата на някои ръководители. То води до известни ко-

Digitized by Google

лебания и стремеж за напускане. Освен това не са малко случаите, когато ръководителите дават недобре обмислени обещания, без по-нататък да положат необходимите грижи за тяхното осъществяване, да осигурят време за задълбочена работа върху своята и на членовете на колектива политическа и професионална подготовка. Недостатъчните познания по организация на управленческата дейност имат и други проявления. Над 60 на сто от времето си нашите ръководители — началници на смени, началници на клонове и др., употребяват за несвойствени дейности за сметка на времето, което трябва да заделят за организационна и политическа работа с колектива. Грижата за човека се подценява от тях. Не се прави всичко необходимо за подобряване на социално-битовите условия, за механизиране на тежките и трудоемките процеси, не воюват за семейно-битовото устройване на своите кадри, за усъвършенствуване системата за организация и заплащане на труда. Нещо повече — срещат се случаи на лично облагодетелствуване или пък на уреждане на лични отношения чрез трудовото възнаграждение. През миналата година в една лозарска бригада имаше следният случай: не се изплаща на работещите „плаващата част" от трудовото възнаграждение по своеволното решение на агронома ръководител. Беше необходима намесата на партийния комитет и ръкводството на ПАК, за да се възстанови принципното отношение и се създаде увереност в трудовото законодателство.

В едно от селищата в района има две ферми, и двете много добри. В овцефермата планът се изпълнява, макар и с трудности, породени от фуража, но при спокойна обстановка. Колективът е задружен, няма текучество. В кравефермата планът също се изпълнява, но при изострени отношения между животновъдите, между тях и ръководителите на фермата. Наложи се ОПК да насочи цялото си внимание тук и сега обстановката е значително подобрена.

Може да квалифицираме като прояви на технократизъм и отделни явления в дейността на някои партийни бюра и ППО. Затова говорят фактите, че все още в редица ППО решенията, които се вземат, имат чисто стопански, производствен характер. Така например: да се издига културата на земеделие, да се набавят колове за лозята и др. Тези решения също така не ангажират никого и не подлежат на контрол.

* * *

Примерите, които изтъквам, не са типични, но се срещат в нашата практика. Именно това насочи партийните комитети и първичните организации да вземат действени мерки за подобряване работата с кадрите и индивидуалната работа с хората. Защото, както беше изтъкнато на Юлския пленум, касае се наистина за дълбока преоценка и преустройство във всички — преоценка и преустройство в мислите, в подхода и в действията.

Ефикасна се оказва формата за индивидуалната работа с хората. В определен ден от месеца всеки стопански ръководител се среща с определения му колектив на място, като изслушва мнения, предложения, отговаря на зададени въпроси, информира трудещите се по някои важни решения от национален, окръжен или местен характер. Всеки ръководител комунист посещава най-малко още едно месечно събрание на ППО освен там, където членува. За повишаване теоретическата подготовка на партийните и стопанските кадри в района вече втора година е организиран семинар за изучаване марксистко-ленинската теория за научно управление на обществото. Със същия този актив провеждаме срещи с отговорни партийни ръководители по важни въпроси от икономическата политика на нашата партия. В осъществяване програмата за тяхното обучение ползваме лектори от ЦУРК — филиал Русе. С низовите ръководители, които в района са близо 700 души, също се води

Digitized by Google

обучение, като всички са организирани в школи за низови ръководни кадри.

В резултат на тези и др. мероприятия сега над 80 процента от стопанските ръководители участвуват активно в провеждането на мероприятията на партийните организации, интересуват се от настроенията на колективите, активно участвуват в работата на групата докладчици, все повече се засилва тяхната обществено-политическа активност. Създава се все по-благоприятна обстановка за повишаване инициативността и творчеството на специалиста, на стопанското ръководство за решаване проблемите на техническия прогрес, реконструкцията и модернизацията, в подобряване културата на земеделието.

Макар и да не са преодолени всички трудности по утвърждаването на ПАК като нова форма на интеграция между промишлеността и селското стопанство, нашите стопански резултати все повече се подобряват. За осеммесечието на настоящата година е предадена надпланова продукция за 1824 х. лв. Резултатите са сравнително по-добри в сравнение с миналата година.

Това е следствие от опита, който набират партийните комитети и ППО както от своята ежедневна практика, така и от сродните предприятия в страната и чужбина, от подобряване стила и метода на работа на стопанските, партийните и обществено-политическите кадри, за създаване на по-голямо творчество и активност, за преодоляване проявите на технократизма в работата. Стремим се всеки ръководител, всеки комунист все повече да дава своя принос за укрепване авторитета на партийната организация, все повече да се опира на нея, да търси и се вслушва в нейното мнение и препоръки.

Партийните комитети в района се стремят да вземат нужните мерки, да отчитат и засилват влиянието на онези фактори, които влияят положително за нарастване ръководната роля на Партията. Все повече се проявява стремеж да се осъществява правилен подбор при издигане на кадрите, подкрепят се способните, които милеят и се борят за делото на Партията, за делото на народа. Същевременно се търси строга отговорност от тези, които нарушават партийния устав и подронват нейния авторитет.

Ние не се заблуждаваме и знаем, че и в бъдеще технократизмът ще има своите обективни и субективни предпоставки. Новите големи и малко познати проблеми на научно-техническата революция ще затрудняват кадрите, някои от тях ще прибягват до този метод. Затова се налага партийните комитети и ППО да насочват вниманието си в партийната работа към правилно планиране, завишена взискателност, комплексно отчитане и най-важното да не се допуска никакво нарушаване на принципа за разграничаване на функциите между органите на социалнотс управление. Това трябва да се осъзнае от всеки партиен функционер, което несъмнено ще допринесе за издигане културата на управленческия труд, до пресичане на какъвто и да било вид отклонения в подхода на съвременния ръководител.

Накрая ще припомня думите на генералния секретар на ЦК на КПСС, записани в Отчетния доклад на XXV конгрес: „Съвременният ръководител трябва органически да съчетава в себе си партийността с дълбоката компетентност, дисциплинираността с инициативата и творческия подход в работата. Същевременно на всеки участък ръководителят трябва да се съобразява и със социално-политическите и възпитателните аспекти, да бъде внимателен с хората, към техните нужди и молби, да служи за пример в работата и бита." Именно към това е насочена сега нашата работа.

Николай ЦОНЕВ
парторг на ОК на БКП за ПАК — Русе

Digitized by Google

МИСЛИ ОТ ЕДКН ПЛЕНУМ

Те идват от състоялия се пленум на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП в Шумен, който обсъди въпроса: „Възпитателното въздействие и ефективността от наложените партийни наказания от партийните комитети за периода 1973—1975 година".

Когато човек прочете доклада и слуша изказванията, ще съзре, че тук не само се разкриват причините за нарушенията, допуснати от отделни комунисти, но се търси на какво се дължат отрицателните явления в живота на окръжната партийна организация. Система 5 е помогнала да се издигне на по-високо равнище контролно-ревизионната дейност.

Ще бъде неправилно да се счита, че по разглеждания въпрос в Шуменски окръг няма постижения. Успехи има. Те бяха показани и в доклада, за тях говориха и повечето от изказалите се. Но на пленума ударението бе поставено главно върху слабостите, мерникът бе насочен към нерешените въпроси. Точно в духа на Юлския пленум на ЦК на БКП.

Има неща, които будят тревога, защото съществуват и в други окръзи.

Наказаните комунисти от първичните организации и партийните комитети от 252 през 1973 година нарастват на 371 през 1975 година. Защо? Това увеличение е резултат преди всичко на повишената взискателност от страна на партийните органи и организации. Но само това ли са причините? — Не! То се дължи и на недостатъчната идейно-възпитателна работа сред някои колективи.

Този факт говори, че има партийни комитети и първични организации, които бавно се преустройват, изостават от изискванията на Февруарския пленум на ЦК на БКП, на партийните конгреси.

Ето друг факт.

В сравнение с 1974 година, когато партийните комитети и окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП са наказали 70 комунисти, то през 1975 година техният брой е 126.

Окръжният и градските комитети на БКП и окръжната контролно-ревизионна комисия на Партията за посочения период са наложили 401 наказания на комунисти, които заемат ръководна длъжност. От тях 21 са в системата на социалното управление, 21 в селското стопанство, 40 в промишлеността, строителството, търговията и транспорта, 19 секретари на първични партийни организации и 10 от други отрасли. Същите органи са наложили санкции на 111 комунисти, които не са в тяхната номенклатура. Тези наказания са: 57 — за нарушение на партийната дисциплина; 37 — за нарушение на социалистическата законност и 27 са свързани с пропуски в морала етиката и поведението на комуниста. Останалите наказания са за неискреност пред Партията и др.

Правилно ли е партийните комитети да налагат наказания?

Уставът на БКП им дава това право. Забравя се обаче едно. Към тази мярка те трябва да прибягват по изключение. И то където първичната партийна организация сама не е в състояние да се справи с възникналия случай. Струва ми се обаче, че и в подобни моменти е редно въпросът да се обсъди в първичната организация. Защо? — Защото партийният комитет ще прецени още веднъж зрелостта на комунистите, ще направи извод и предприеме конкретни мерки за заздравяване на организацията.

Лесно е наказанията да се налагат направо от партийните комитети. Някои постъпват така, като смятат, че щом те накажат комунисти, то наказанието има по-голяма тежест. Някъде се развива и следната теория от ръководни другари в селското стопанство: в усилената кампания нямат възможност да събират първичните организации или това става много трудно. И когато някой ръководител извърши провинение, партийният комитет обсъжда случая и му налага съответно наказание.

В случая се забравя обаче възпитателният ефект, който трябва да изиграе наказанието. Ако въпросът се разгледа с ония, където се труди комунистът, поуката би била много по-голяма. Сгрешилият ще се черви между тези, с които е всекидневно, те ще му посочат слабостите, а същевременно от постъпката ще извлекат поука и за себе си.

Могат ли комунистите в усилните дни да идват на партийно събрание? — Могат! Всяко обратно становище говори за недооценяване ролята на първичната организация. Защото щом комунистите са способни да се вдигнат на крак, да поведат хората в решаването на задачите, те двойно повече имат сили и време да дойдат на събрание.

Прибягването към наказания направо от партийните комитети говори за слабост, подсказва, че те не са намерили най-правилния път за решаването на въпросите. В случая те са администрирали, подценявали са първичните партийни организации, пренебрегвали са комунистите и вътрешнопартийната демокрация.

Партийните комитети, като се ръководят от Устава на БКП, не трябва да допускат да се принизява ролята на първичните организации. От тях се иска да изпълняват сложни задачи, а когато опре въпросът да се санкционира ръководен деец, не им се гласува нужното доверие. Този подход е неправилен, вреден. Още повече, че и Националното съвещание, състояло се във В. Търново, ни задължава постоянно да повишаваме ролята на първичните организации. Към това ни зовят Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на Партията.

Digitized by Google

Инструкцията за налагане, снемане и отменяне на партийните наказания повелява те да се записват в книгата за социалния състав. Това не е случайно хрумване, а има дълбок смисъл. То дава възможност първичните организации да следят и след изтичането на едногодишния срок на наложената санкция въпросът да се поставя на партийно събрание за вземане на становище.

И в тази насока има факти, които говорят за известни опущения. Ето примери. През 1974 година партийният комитет в завода за товарни автомобили „Мадара" наказва Георги Раднев със „строго мъмрене с предупреждение". Наказанието обаче не е вписано в съответната книга и то не се води на отчет. В анализа на градската ревизионна комисия в Каспичан за 1973—1975 година четем: „На нито един от наказаните през този период не е снето наказанието". И това не са единични случаи. Подобни изводи се правят и на други места.

Прави впечатление, че първичните организации пò навреме оценяват и снемат наложените наказания, докато партийните комитети забавят, а често пъти не се сещат за това си задължение. На какво се дължи тази слабост? — Причините са главно две. За едната вече споменахме пò горе. А тя е — не навсякъде наказанията се записват в съответната книга, което не дава възможност и за контрол. Другата е — недооценка на възпитателното въздействие от снемането на наказанията. Ако въпросът се постави на партийно събрание, ще станат разисквания и наред с оценката за съответния комунист, ще се вникне и в дейността на останалите партийни членове. Това предпазва от някои допускани слабости, мобилизира всички към по-активна дейност.

Слабост, която се допуска с неотразяването на наказанията, има отрицателно последствие и при преместването на наказаните в друга първична организация. В заявлението, с което комунистът се отчислява, е редно да се впишат и наказанията. Това обаче на редица места не става и първичната организация, в която се зачислява партийният член, не знае, че той има наказание.

Някои партийни комитети налагат наказания на комунисти, без за това да уведомяват първичните организации.

Много от ръководните дейци в Аграрно-промишления комплекс в Нови пазар са наказани от бюрото на бившия районен комитет на БКП, но комунистите, където те членуват, не знаят за това. Партийният комитет в завод „Мадара" също е наложил наказания, които са останали само в протоколите на комитетите. Стига се дори дотам, че и членовете на партийното бюро в цех 105 на завода не знаят, че са наказани техни комунисти.

Видно е, че в някои партийни комитети има неразбиране и подценяване на въпроса. В случая за тях наказанието малко или повече е самоцелно и то трайни следи няма да остави. Тогава, когато не се заангажират първичната организация и комунистите, няма да се постигне онова, което се цели с партийните наказания. Да не говорим за превантивна дейност, която ще трябва да се извършва от партийните бюра и първичните организации.

В отделни партийни комитети съществува практика наказанията, наложени на комунисти, които заемат отговорна работа, да се довеждат до знанието само на актива в съответната партийна организация. Това е крайно неправилно. Не знаем какво се цели с подобна стъпка, но каквото и да е, то води до подценяване и принизяване ролята на първичните организации. В случая се погазва Уставът на БКП, в който е записано, че с наказанията на комунистите се занимават първичните организации, в които те членуват. Това изискване има голямо значение, защото преди всичко се цели да се оказва възпитателно въздействие на провинилия се, а също и на останалите комунисти и членове на колектива, в който се труди наказаният.

Ще засегнем и въпроса за размера на наказанията. Какво е положението в Шуменската окръжна партийна организация? Ето как са постъпвали партийните комитети и окръжната контролно-ревизионна комисия. С „бележка", „мъмрене" и „порицание" са санкционирали 131 комунисти; със „строго мъмрене с предупреждение" 28 и с „изключване" и „отпадане" — 64.

Забелязва се, че наказанията, наложени от общинските комитети на БКП, са главно на редови партийни членове. Причините — преди всичко нарушения на партийната дисциплина, неспазването на чл. 8 от Устава на Партията, погазване на социалистическата законност и др.

Когато се вникне в наказанията, ще се съзре, че има партийни комитети, които необосновано завишават критерия или пък проявяват либерализъм при определянето на наказателната мярка. На какво се дължи това? То е резултат в много случаи на недостатъчно изясняване на случая, на подценяване на редица обстоятелства и пр. Забравя се една истина. Когато ще се пристъпва към наказания, наложително е да се подходи много внимателно и прецизно, да се види същината на провинението и оттам да се мери. Редно е също така да се вникне във всички фактори, които влияят, за да се стигне до нарушения, да се установи мястото и ролята на партийната група, на първичната организация, където членува даденият комунист. Защо е нужно това? По този начин би се помогнало на комунистите да видят своето място, своята възпитателна функция за възпитанието на всеки партиен член.

Да се доказва голямото значение от справедливото наказание е излишно.

Как на някои места се прилага чл. 8 от Устава на БКП? Партийните комитети в Дивдядово, Трем, Развигорово и др., без да използват другите форми на въздействие, пристъпват към крайната мярка. Какво се получава в някои случаи? В продължение на дълги години даден комунист е служил за пример с трудовата и

Digitized by Google

обществената си дейност. Годините му натежават и си казват твърдата дума. Човекът започва да боледува, да отсъствува от събрания и пр. И тогава към него се прилага най-тежката санкция. Защо? — За да няма записано в протокола отсъствуващи от събранията. Да! Но в случая се забравя, че по този начин се нанася рана на комуниста, на близките му. Да се подходи така е лесно. Трудно е да се намерят пътища, за да се общува постоянно с всички партийни членове. Това обаче е първо задължение на всяко партийно ръководство и то е длъжно да се съобразява с ефекта на всяка своя дейност. Комунистите нему са гласували доверие не да търси най-леките начини, а с разум и комунистическа съвест да прави необходимото за нарастване на авторитета на партийната организация.

Как се използва индивидуалната работа с наказаните комунисти? С. Жечева от Преслав през март 1975 г. е приета за член на БКП, а през октомври с. г. е наказана за непосещение на събрания. Т. Димитрова през 1972 г. влиза в редовете на Партията, а през 1975 г. е освободена по чл. 8. Първичната организация в гара Хитрино изключва трима души за непосещение на събрания.

Приемаме за вярно, че наказаните са допускали отправените им обвинения. Но за какво говорят преди всичко посочените случаи? Явно е, че липсва конкретна дейност с новопристите комунисти. Не е доценено, че те се нуждаят от помощта на опитните партийни членове, от целенасочената помощ на партийните бюра, на първичните организации и партийните комитети. Получило се е така: приели ги в БКП, изоставили ги на самотек, последните сгрешили и за да се „отърват" от тях, ги изключили от Партията. Колко много е нужно да се учим от богатите традиции на БКП за индивидуален подход с всекиго! Това обаче някъде се забравя и то дава лоши резултати.

Юлският пленум на ЦК на БКП с нова сила постави задачата да се повишават активността, контролът и самоконтролът, отговорността на комунистите при изпълнението на поставените задачи, да се води решителна борба срещу отрицателните явления в нашия живот. Несъмнено това задължава партийните органи и организации с по-голяма вещина да работят за издигане ролята на първичните организации, за укрепване на партийната, трудовата, финансовата и технологичната дисциплина. Уставът на БКП е закон, равен за всички, и неговото изпълнение е сигурна гаранция да има по-малко нарушения и повече сполуки в живота на всяка партийна организация.

Димитър ДИМЧЕВ

ВСЕКИ ЧЛЕН НА КОМИТЕТА С ПОРЪЧЕНИЕ

Безспорна истина е, че градският комитет на БКП в Михайловград се утвърждава като авторитетен орган на политическо ръководство в града. За това особено допринася дейността на бюрото, което търси и внедрява по-ефективни форми на партийна работа. То се стреми да заангажирва с конкретна работа всички членове и кандидат-членове на комитета. По този въпрос тук се работи от 1970 година, когато на пленум бе разгледано участието на членовете на ГК на БКП в изпълнението на задачите, които стоят пред градската партийна организация. Решенията на пленума насочиха бюрото по конкретно да заангажирва своите членове с практическа партийна работа. Всички активно са включени за реализиране програмата за политическо, икономическо и културно развитие на града.

След Единадесетия конгрес на Партията бюрото на градския комитет разработи система, която бе приета на пленума на комитета. С нея се цели да се внесе по-добра системност и участие в организаторската и политическата работа на градската партийна организация. Особено внимание се обръща да се създаде обстановка за още по-голяма инициативност и да се повиши отговорността при изпълнение на решенията.

Членовете и кандидат-членовете на комитета са разпределени за системна работа с няколко първични организации. При разпределението е проявен стремеж по възможност членовете и кандидат-членовете на ГК на БКП да работят с онези колективи, които познават добре и където могат компетентно да оказват помощ и упражняват контрол.

Съгласно утвърдената система членовете и кандидат-членовете на ГК на БКП ще участвуват в подготовка и провеждане заседанията на партийните бюра и събранията на първичните организации, редовно ще запознават комунистите с решенията на ГК и ще ги насочват при тяхното изпълнение. Наред с това те са задължени да присъствуват и в събранията на масовите организации и на трудовите колективи. Това ще допринася да се издига ролята им пред колективите.

В системата е записано: членовете и кандидат-членовете на комитета да посеща-

Digitized by Google

ват производствените бригади, колективите на цехове, да провеждат беседи с работниците, да оказват конкретна помощ на партийните групи, да дават своя принос за изучаването и внедряването на челния опит и постиженията на науката и техниката. Предвижда се те най-активно да дават своя принос в подготовката на материали за пленумите и заседанията на бюрото, да проверяват как се изпълняват решенията на комитета, да изнасят доклади в събрания на партийни организации и трудови колективи, да информират как се решават задачите на територията на града и други.

Градският комитет на БКП води на отчет критичните бележки, въпросите и предложенията, направени от трудещите се пред членовете на комитета, и взема съответни мерки. Предвижда се за по-голяма оперативност административните, държавните, профсъюзните и други ръководители заедно с членовете на ГК на **Партията да решават зададените въпроси** в трудовите колективи.

Помислено е и за отчитане на работата. Установено е в края на всяко тримесечие членовете и кандидат-членовете на ГК на БКП да попълват образец сведение за извършената дейност. Предвижда се в заседание на комитета те да отчитат как са изпълнили възложените им задачи. Периодически на свои заседания пленумът ще приема преценки за резултатите от работата по прилагането на системата. Този начин на дейност се превръща във важно средство за утвърждаването на първичните партийни организации като ръководни политически ядра на трудовите колективи и на ГК на Партията като политически ръководител на всестранния живот в града.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на сп „Партиен живот"
за Михайловградски окръг

ВЕСТИ

За шестнадесети пореден път и за втори път в град Русе се събраха редакционните работници и кореспондентите на списание „Партиен живот" на своята традиционна среща.

Петко Русев, главен редактор, ги запозна с най-важните постижения и с основните слабости на списанието през изтеклата година. Значително място той отдели на новите проблеми, произтичащи от решенията на Единадесетия конгрес и Юлския пленум, които ще бъдат решавани през следващата година.

Изказаха се кореспондентите: Димитър Динков от Пловдив, Борис Паков от Хасково, Крум Радойков от Кюстендил, Стойко Желязков от Сливен, Борислав Георгиев от Русе и Георги Сираков от Варна. Те споделиха своята оценка и задоволството на читателите от комплексните разработки и от някои други инициативи на редакцията и отправиха редица критични бележки и препоръки за тематично обогатяване на списанието и за издигане на журналистическото му равнище.

Участниците в срещата бяха приети от другарите Ангел Бобоков, първи секретар, и Георги Симеонов, секретар на окръжния комитет на БКП в гр. Русе. Другарят Бобоков ги запозна с проблемите, които решава окръжната партийна организация в изпълнение на решенията на Единадесетия конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП.

Състоя се среща и с ръководството на Български речен флот, на която Любен Ботев, главен директор, запозна присъствуващите с историята на флота и задачите, които решават сега.

След завършване на деловата работа редакционните работници и кореспондентите посетиха братска Румъния, където гостуваха на колектива на „Муника де партид" — сродното списание на „Партиен живот", — орган на ЦК на Румънската комунистическа партия. Домакините ни запознаха с някои забележителности на Букурещ и накрая се състояха сърдечни срещи с главния редактор на списанието П. Радован и с други редакционни работници.

Digitized by Google

ДЕЙНИ ПАРТИЙНИ ГРУПИ

Една от многото инициативи, които напоследък се разгърнаха в Габровската окръжна партийна организация, беше проверката на работата на партийните групи.

И при нас те се изграждат в различните участъци на предприятията или от комунисти, работещи в сродни участъци, в селскостопанските бригади и ферми, в кварталите и строителните обекти, в учрежденията и организациите, в народните съвети и т. н. С една дума навсякъде, където има условия за това и необходимост да се осъществява близка и непосредствена връзка с трудещите се, които изпълняват партийни задачи. Партийните групи са такава форма на организация, която позволява на първичната партийна организация да провежда по-гъвкава, по-динамична и конкретна дейност, водеща до по-ярко изразени резултати от работата на комунистите и на трудовия колектив, до по-голяма ефективност от възпитателния процес за формиране добродетелите на новия човек на социализма и комунизма.

Практическите резултати от трудовата дейност на комунистите и безпартийните, степента на съзнателност са тясно свързани с дейността на партийните групи и техните отговорници, с помощта на които партийните организации разгръщат своята работа. В партийния устав и в Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на Партията и на обществените организации и движения се отдава голямо значение на партийните групи. В тяхно лице Партията има своите предни постове във всички сектори на живота, своите очи и уши, ум и съвест. Чрез тях и нашата окръжна партийна организация се свързва с всички слоеве на населението в окръга, затова ние им отделяме и такова внимание.

Като се ръководеше от тези съображения, оценявайки огромната роля на партийните групи и отчитайки фактическото им състояние, бюрото на окръжния комитет на БКП организира проверка на тяхната работа.

Как бе организирана и проведена тя и какви са конкретните резултати от нея?

Под ръководството на окръжния комитет на БКП градските, общинските и заводските партийни комитети проведоха значителна организаторска и политическа работа, свързана с проверката на работата на партийните групи. За правилното й организиране и провеждане отдел „Организационен" разработи и изпрати на партийните комитети и организации съответни указания и условия. Партийният актив беше запознат с Инструкцията на ЦК на БКП за изграждането и работата на партийните групи и с указанията на окръжния комитет на Партията. Кабинетът по партийно-организационната работа подготви материали за опита на КПСС по този проблем. Партийните комитети и първичните партийни организации разработиха свои планове, съобразени със специфичните условия на трудовите колективи.

Digitized by Google

Проверката даде известен тласък на дейността на градските, общинските и заводските партийни комитети за издигане равнището на работата на партийните групи. Градските комитети на БКП в Севлиево, Трявна и Дряново, заводските комитети в „Буря", „Васил Коларов", общинските партийни комитети в с. Враниловци, с. Вербаново и други отделиха по-голямо внимание на подбора и обучението на отговорниците на партийните групи. Най-отговорните комунисти взеха лично участие в живота на партийните групи, посещаваха сбирки и други техни мероприятия, оказваха им конкретна помощ на място.

В резултат на извършената работа бе проверена дейността на 925 партийни групи със 7461 комунисти. Тази работа се организира и проведе на три етапа:

Първият етап имаше подготвителен характер. През него се проведе организаторска и политическа работа за изясняване условията и задачите на проверката. През **втория етап** работата се пренесе в самите партийни групи. През **третия етап** първичните партийни организации, заводските, общинските и градските комитети на Партията обобщиха резултатите от извършената работа. След това бюрото на окръжния комитет на БКП се срещна с най-добре работилите отговорници на партийни групи.

С основание може да се посочи, че в много отношения тази проверка се оказа положителна форма в партийно-организационната дейност за по-нататъшно издигане авторитета и боеспособността на първичните партийни организации и помогна да се активизира дейността на партийните групи.

Какви конкретни резултати отчитаме?

Преди всичко тя помогна да се приведат партийните групи в съответствие с изискванията на Инструкцията на ЦК на БКП за тяхното изграждане и работа. Извършиха се целесъобразни промени в структурата им. Изградени бяха и нови партийни групи в предприятието „Ангел Кънчев" — Трявна, в търговските и строителните организации, в звената за услуги и други.

Активизира се дейността им за изпълнение на производствените задачи на трудовите колективи.

В резултат на извършената партийно-политическа и организаторска работа от партийните организации, партийните групи и комунистите във всички звена на окръжната партийна организация, трудовите колективи активно участвуват в повишаване производителността на труда, в разкриване на резервите и тяхното използване, за подобряване качеството на продукцията и т. н. По време на проверката на много събрания се поставяше на оценка извършената в това направление работа. Групите поеха допълнителни задължения за по-голям личен принос на всеки комунист в изпълнението на плана. По тяхна инициатива се извърши значителна работа за разкриване на резервите, за по-пълно използване на производствените мощности, на материалните и трудовите ресурси. В своята работа те поставят на преден план въпросите за засилване трудовата дисциплина, за строг режим на икономии, за социалистическо отношение към труда. Много комунисти от заводите „Буря", „Сърп и чук", „Аврам Стоянов" и други поеха шефство над новопостъпилите работници и се заеха с тяхното обучение. На редица места те подеха различни инициативи, свързани с изпълнението на производствения план. Така например комунистите от партийната група с отговорник Николай Йорданов в цех „Балкан" на ТПК „Васил Коларов" решиха в изпълнение решенията на Единадесетия конгрес да завишат личните си обещания с 2 на сто. В машиностроителния завод „Янтра" проведоха срещи помежду си за по-добро изясняване на взаимоотношенията на бригадите в процеса на изпълнението на плана. Партийната група при авторемонтния завод „Червено знаме" — Сев-

Digitized by Google

лиево с отговорник Марин Иванов редовно на свои събрания поставя и обсъжда въпросите на масово-политическата работа, свързани с изпълнението на стопанските задачи. В резултат на това всички работници от цеха имат лични обещания и договори за съревнование. Началникът на цеха всеки месец се отчита пред групата за изпълнението на плана. Всеки комунист провежда индивидуална работа с тези, които имат незадоволителна производствена дисциплина, и им оказва конкретна помощ. В това отношение добре работи и партийната група на Станка Борисова от предприятието „Панайот Венков" — Дряново. Имайки предвид големия недостиг на работна сила, тя предлага някои спомагателни работници да се прехвърлят към производствениците, като тяхната работа се извършва общо. По инициатива на комунистите трудовите норми, преизпълнявани с над 200 на сто, се преоценяват и коригират.

Проверката помогна повечето партийни групи от промишлеността, строителството и транспорта да насочат своите усилия към успешното решаване на стопанските задачи. По-конкретна и целенасочена дейност те провеждат за повишаване ефективността на производството. Голяма част от тях се занимаха с практическото приложение на почина на завод „Найден Киров" — Русе, на единадесетте столични предприятия и т. н. Най-добре в това отношение работят партийните групи в предприятията „Буря", „Добри Карталов", „Аграм Стоянов", „Ненко Илиев", „Стоян Бъчваров" и други. Те се заеха по-конкретно с организирането на социалистическото съревнование в бригадите и участъците.

Активизира се дейността и на партийните групи от селското стопанство. Партийната група в животновъдството в село Буря всеки месец редовно провежда събрания, на които се поставят на обсъждане въпросите, свързани с работата на фермата, материалните разходи и тяхното снижаване, правилното приемане и съхраняване на грубия фураж, изпълнението на плана за млякото, хигиенното състояние на оборите и др. В резултат на взетите мерки значително се подобри млекопадоят и хигиената на оборите. Шестте комунисти от групата на Недко Кънчев от кравефермата в с. Крековци при ДЗС — Габрово имат партийни поръчения. При разглеждане работата на кравефермата те дошли до извода, че малките телета не се гледат добре. Новите гледачи нямат добра квалификация и затова всеки комунист поел партийно поръчение за оказване на помощ.

Проверката помогна да се разнообразят формите и да се подобри съдържанието на политическата, възпитателната и културно-масовата работа в партийните групи. Сложи се по-голям порядък в практиката за възлагане и отчитане на партийните поръчения.

Политическата, културно-масовата и възпитателната работа станаха главно направление в тяхната дейност. Много събрания се посвещават на борбата с отрицателните явления. И то не въобще, а се стремят да разкриват причините, носителите им, бележат мерки за отстраняването им. В духа на изискванията на Юлския пленум въпросите на социалистическата дисциплина, високата организираност, борбата срещу загубите на работно време заемат централно място в живота на комунистите.

Голямо внимание се отделя и на възпитателната работа сред комунистите и трудещите се. Партийната група на Иванка Милкова от фабрика „Петолъчка" — Севлиево системно организира интересни възпитателни мероприятия — срещи с участници в борбата против фашизма и капитализма, шефство на лобни места на загинали ятаци и партизани. Изработен е албум с основните мероприятия, които е провела партийната група, направен е кът на първенците от участъка. Партийните групи на Донка Русева, Ганка Байкушева и Радка Кара-

Digitized by Google

колева от завод „Буря“ в Габрово работят по почина на съветския майстор Витченко. С много любов и грижи те се отнасят към младите хора, оказват им помощ за тяхната квалификация, полагат грижи за възпитанието им. В заводската партийна организация в предприятието „Аврам Стоянов“ — Трявна са въвели тетрадка щафета за културно-масовите прояви на партийните групи. В заводите „Добри Карталов“, „Сърп и чук“ и други комунистите се заеха по-конкретно да популяризират опита на първенците.

Настъпиха положителни изменения и във вътрешнопартийния живот на групите. Сега те по-редовно провеждат своите събрания, водят дневници. За повишаване отговорността на комунистите те използват личния отчет. Тази форма на работа е много положителна, защото има съвсем конкретен, делови и другарски характер. Затова тя се поощрява от окръжния и градските комитети на Партията и все повече обхваща не само редовите членове, но и комунистите ръководители.

Партийните групи сега по-активно участвуват в подобряването на качествения и количествения състав на партийните организации. За тази цел на тях се възлагат поръчения за работа с младите хора. Те проучват качествата на кандидатите за встъпване в Партията.

В една част от партийните групи се утвърждава практика материалите и проекторешенията, внасяни в събранията на първичните партийни организации, предварително да се разглеждат от тях, което съдействува за повишаване равнището на партийните събрания.

Съществен резултат от проведената проверка на работата на партийните групи е подобреното ръководство на тяхната дейност от страна на партийните комитети и първичните партийни организации, вникването по-дълбоко в проблемите на тяхната работа. Много по-конкретно и задълбочено по време на проверката партийните комитети и организации работиха с тях. На заседания и на събрания се обсъждаха отделни страни от дейността им. Положиха се по-големи грижи за подбора и квалификацията на техните отговорници. Редица партийни комитети и бюра в точно определен ден от месеца провеждат час на отговорника на партийната група, други се заеха с изучаването на техния положителен опит. Така например бюрото на партийната организация при ДСК „Отдих и туризъм“ организира обмяна на опит с отговорниците на партийните групи от сродни предприятия извън окръга. В някои партийни бюра стана практика отговорниците на партийните групи редовно да присъствуват на техните заседания, да са в течение на задачите. Всеки месец с тях провеждат инструктаж, периодически внасят оценка за работата им на събрания на първичните партийни организации.

Проверките по проблемите на партийно-организационната дейност помагат да се издигне на по-високо равнище отделен, конкретен въпрос на партийната практика. Те са полезни за партийните кадри и актива, защото ги насочват към по-задълбочено вникване в същността на задачите, към овладяване средствата и формите за тяхното реализиране в живота на партийните организации.

Проверката показа и редица недостатъци в работата на партийните групи. Сега задачата на партийните комитети и организации е непрекъснато да се повишава ролята на партийните групи. Те още по-активно да участвуват в изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на Българската комунистическа партия и на Юлския пленум.

Цонка КОВАЧЕВА

кореспондент на сп. „Партиен живот“
за Габровски окръг

Digitized by Google

ТВОРЧЕСКА АКТИВНОСТ И ИНИЦИАТИВА

Нашата първична партийна организация наброява 100 комунисти. Тя ръководи политически колектив от 750 работници, инженери, техници и служители. В нейния състав са изградени три организации и девет партийни групи. Около 65 на сто от комунистите пряко са заети в материалното производство и с личния си пример мобилизират, увличат трудовите колективи в изпълнение на задачите, поставени от Партията и Правителството. Започнлата под тяхно ръководство още в началото на годината битка за добиване на повече въглища дава добри резултати. Планът за януари е изпълнен 112,56 на сто, за февруари — 144,97 на сто, за март — 148,72 на сто, а за първото тримесечие — 136,03 на сто. Четиримесечния план изпълнихме още на 2 април. В социалистическото съревнование в чест на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП колективът на рудника спечели първите места. Дните, докато заседаваха конгресите, бяха дни на трудова надпревара, в някои от тях дневният план се изпълняваше двойно. Първи и втори участък с ръководители Г. Богданов и С. Радев се класираха на първо място между всички участъци в минния басейн. Младежката бригада начело с комуниста Р. Дуранов — член на рудничното партийно бюро, в чест на XI конгрес на БКП излезе с призив към всички младежки бригади от мината да превърнат 11 дни в дни на най-високи трудови постижения. Инициаторите спечелиха първенството. В деня на откриването на конгреса в рудника се организира общоминно състезание за най-добър копач. В това състезание се получиха недостигнати резултати. Копачът Б. Салиев изкопа 67 тона въглища, П. Колев и К. Запрянов — по 58 тона. Средната производителност на копач достигна 46 тона при норма 6 тона, или имаше другари, които изпълниха по десет норми. Всичко това говори за висока трудова активност и нараснала политическа съзнателност на трудещите се.

На какво се дължат? Те са плод преди всичко на грижата на първичната партийна организация към хората, на богатата политическа работа сред трудовите колективи. За тях и ще разкажем.

ЗАПОЗНАВАНЕ СЪС ЗАДАЧИТЕ

Партийната организация в рудника като политическо ядро на колектива отделя голямо внимание на разяснителната работа сред трудещите се. Стреми се всички задачи да се знаят от членовете на колектива, за да могат активно да се включват в изпълнението им. Това постигаме чрез различни форми и средства за разяснителна работа. Широко използваме откритите и закритите партийни събрания, предаванията по радиоуредбата, нагледните материали, стенния печат, многотиражката и пр. Разбира се, не само разясняваме задачите, но и дълбоко, аргументирано убеждаваме хората в необходимостта активно да участвуват в тяхното претворяване в дела.

Как подхождаме? Още в началото на годината, преди да започнем разяснителната работа в колектива, рудничното партийно бюро, първичната партийна организация и стопанското ръководство с участието на най-добрите специалисти задълбочено обсъждат плана на рудника, приемат се партийно-политически мероприятия. Насрещният план на рудника е дело на целия колектив. В неговото съставяне имат дял всички, обсъжданията започват в най-малките звена — в партийните, проф-

Digitized by Google

съюзните, комсомолските групи, участъковите партийни организации. По този начин се осъществява и участието на нашите работници в управлението на рудника. При разяснителната работа отделяме голямо внимание на въпросите, които поставят работниците, и особено на недостатъците и пропуските в работата. Всички сигнали и въпроси, поставени от партийните и профсъюзните групи, от участъковите партийни организации, внимателно обсъждаме в партийното бюро. Онези от тях, които са от компетенцията на стопанското ръководство, се отправят към него и то издава заповед със срокове и отговорници за изпълнение. Радостно е това, че на всички въпроси се дава отговор, вземат се мерки за решаването им. По този начин се създава атмосфера на доверие между ръководството на рудника и работниците, увереност, че основателните искания на трудещите се своевременно се изпълняват.

За мобилизиране усилията на комунистите в изпълнение на стопанските задачи участъковите първични партийни организации в началото на годината връчват партийни поръчения, а профсъюзната и комсомолската организация — съюзни поръчения на своите членове. Специалистите разработват лични творчески планове.

СЪРЕВНОВАНИЕТО

За повишаване трудовата активност на колектива рационално използваме предимствата на социалистическото съревнование. Под ръководството на партийната организация рудничната профорганизация и стопанското ръководство разработиха програма за водене и отчитане на социалистическото съревнование. Програмата е петгодишна и всяка година се допълва и обсъжда от широк актив. Тя отразява дела на всеки участъков колектив, на всеки работник, инженер и техник в постигането на високи и трайни трудови успехи. Отчитането и награждаването на най-добрите става месечно и тримесечно. Върху специално изработени съревнователни табла всеки ден се нанасят резултатите от работата на колективите. Всеки висок успех се отразява чрез „мълния“ или по радиоуредбата. Представители на партийното, профсъюзното и комсомолското ръководство посещават на работното им място и изказват благодарност на онези, които са постигнали успеха. Сега, навлизайки в седмата петилетка, се съобразяваме с новите изисквания на Единадесетия партиен конгрес за висока ефективност и високо качество и допълваме програмата в духа на тези изисквания.

Формите и средствата за отразяване успехите на трудещите се не се използват формално. Те са в стила на нашата работа. Ръководим се от мисълта, че съревнованието като движение на масите, плод на тяхната порасналa съзнателност и инициатива, се нуждае от подкрепа и помощ от страна на партийната организация. Ето защо му отделяме специално внимание. И затова сме постигнали изключителни, бих казал, недостигнати резултати.

Ще си послужа с един пример. В мината някои бригади постигнаха високи резултати със съветските въгледобивни комплекси. Те бяха внедрени в страната за първи път в нашия рудник, но поради редица причини, главно минно-геоложки, бяхме далеч от сегашните рекорди. Рудничното партийно бюро, преценявайки възможностите на бригадата на комуниста Коста Табаков, състоянието на работното място и други обстоятелства, предложи в чест на годишнината от рождението на Георги Димитров да се направи опит за постигане на най-високо средно дневно натоварване на комплекса „Тула“. Ето какво очакваха да чуят миньорите в бригадата от своята партийна организация. Те горещо подкрепиха инициативата, подкрепи я ръководството на участъка, на рудника. Още от първия ден на месеца се пристъпи към дей-

Digitized by Google

ствие. Начело застанаха комунистите инж. Стойо Помаков — началник на участъка, Иван Димитров — механик, бригадирът на комплексната бригада Коста Табаков, Георги Михов, Запрян Точев, Стоил Генов, Симеон Ангелов и още много други. Вдигнаха се всички от бригадата — организирано, стегнато така, както се тръгва на тежък бой. А те бяха опитни бойци. Бяха изпитали и поражения, и победи. Но тая победа, към която се устремиха по зова на партийната организация, трябваше да е голяма, защото беше очаквана отдавна.

Първите дни не донесоха нещо особено. Но хората не се отказаха, не отстъпиха. Партийният заряд беше силен. Направиха първия удар, надминаха своя досегашен рекорд — изкопаха 2500 тона въглища за деня. Сега не биваше да се намалява темпото. И машината, и хората се врязваха дълбоко във въглищната стена. Врязваха се мълниеносно, разбиваха я открай докрай и веднага тръгваха напред — напред до крайната поръка на своята партийна организация — рекорд!

И той дойде! 20 март — 3352 тона! Нов национален рекорд! Първите отново са първи. Рекорд — ненадминат и до днес в нашата каменовъглена промишленост.

Важна предпоставка за плодотворна изява на колектива са грижите за създаване на действително нормални условия за работа. Това особено е необходимо за специфичната минна дейност. Не се ли вземат предварителни мерки, не се ли осигурят всички изисквания за подземна работа, резултатите ще бъдат слаби. Ето защо първичната партийна организация и партийното бюро настояват стопанското ръководство, инженерно-техническите кадри да създават нормални условия за труд.

Всяка година в бюрото и партийната организация правим оценка на кадрите. Основната позиция, от която пристъпваме, е инженерите и техниците в каква степен успяват да създадат подходящи условия за нормална работа на ръководения от тях колектив, доколко и как формират благоприятна атмосфера за най-добра трудова изява. И мога да кажа, че нашите кадри добре се справят с тази задача. Партийната организация изисква от тях да дават личен пример, да увличат след себе си трудещите се в активен градивен труд. И това се постига. Редица от тях със своята дисциплинираност, работливост, другарски взаимоотношения дават тон на работниците от смените, участъците, бригадите.

ДИСЦИПЛИНАТА

Решаващ фактор за всички успехи обаче си остава дисциплината. Под дисциплина ние разбираме не само навреме да се идва на работа и в определения час да се напуска. Дисциплината е комплекс от порядки и прояви. Не може и не е добра дисциплината, ако не се опазва социалистическата собственост, на нея влияят взаимоотношенията в дадена бригада или смяна и пр. Ето защо партийната организация държи сметка за състоянието на всички компоненти, изисква да се спазват. Защото дори един от тях ако не е налице, може да се попречи и да се навреди на основните цели и задачи, които сме си поставили.

Партийното бюро изисква партийните организации в участъците, а така също профсъюзните и комсомолските организации, стопанските ръководства не само да служат за пример и образец на дисциплинираност, но и да търсят отговорност от нарушителите на дисциплината. Защото не се ли търси отговорност, няма стремеж да се поправят грешките, изпада се в плен на либерализма. Съчетавайки личния пример на широкия актив — партиен, профсъюзен, комсомолски, на ръководните кадри с взискателността и отговорността, дисциплината в колек-

Digitized by Google

тива непрекъснато се подобрява и се извисява до изискванията на Единадесетия партиен конгрес.

Партийната организация чрез стенлистовете, мълниите, тревогите, радиоуредбата поощрява добрите прояви и разобличава нарушителите на дисциплината. Полезен принос за укрепване на дисциплината дава и ежемесечният хумористичен вестник „Лъч". Чрез него се бичуват слабости и нарушения на трудовата дисциплина. В резултат на извършената работа се постигнаха добри резултати, например самоотлъчките всяка година намаляват. Съпоставени с първото тримесечие на 1975 година, тази година самоотлъчките и неплатените отпуски са намалели с 63 на сто.

* * *

Настоящата година партийната организация и трудовият колектив започнаха с висока политическа и трудова активност. Зов за тази активност беше Обръщението на Централния комитет на Партията за достойна среща на Единадесетия партиен конгрес. В отговор четиридесет предприятия от Хасковски окръг излязоха с призив към трудещите се. Съавтор на призива е и нашето предприятие. Колективът на рудник „Гита" посрещна Обръщението и призива с чувство на задоволство и готовност за високи трудови дела. И сега енергията, опитът, знанията на трудещите се са насочени към изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес — превръщане на седмата петилетка в петилетка на висока ефективност и на високо качество. Досегашните резултати показват, че ще се справим и с тази задача. Комунистите са начело.

Павел ПАНАЙОТОВ
секретар на ППО в рудник „Гита"
при ДМП „Марбас" — Димитровград

ДЕЕСПОСОБНИ БЮРА

Безспорно е, че за създаването на творческа обстановка в първичните организации решаващото място принадлежи на партийните бюра.

В Благоевградската окръжна партийна организация са създадени добри предпоставки за по-нататъшното издигане ролята на партийните бюра. В тях са включени хора с висока образователна и професионална подготовка. Много се учат задочно във висши учебни заведения. Над 62 на сто от членовете на бюрата са с висше, полувисше и средно образование. Това позволява да се повишава научността във всички области на обществения живот, да се прилагат ефективни форми и средства за разгръщането творческата активност на комунистите и кадрите, да се подобрява организаторската и политическата работа на първичните партийни организации сред трудовите колективи.

Животът потвърждава, че за да се повишава дееспособността на партийните бюра, зависи много от организацията и разпределението на функциите между отделните негови членове. Без точно установена лична отговорност за определена работа трудно биха се постигнали поставените цели и желаните резултати. Досегашната практика при разпределението функциите в партийното бюро е най-разнообразна. Това зависи от броя на неговите членове, от тяхното образование, политическа подготовка, опит и умение, от специфичните задачи в първичната организация. Умелото възлагане на задълженията в партийното бюро позволява да се извършва ефективна работа, по-добре да се постигат поставените цели.

Ето как е организирана работата на партийното бюро в Стройрайона — Благоевград. Партийният секретар Григор Угринов организира планирането на партийната работа, полага грижи за повишаването равнището на събранието, своевременно информира комунистите за решенията на висшестоящите органи, обобщава положителния опит в дейността на комунистите и насочва усилията към внедряването му, контролира изпълнението на решенията и на

Digitized by Google

критичните бележки и препоръки на комунистите, непосредствено подпомага ДКМС и партийните групи. По въпросите на идеологическата работа отговаря Раде Митев. Той се грижи за масово-политическата работа. Цветан Недоклонов като заместник-секретар се занимава с комисията за народен контрол. За производствената дейност отговаря цялото партийно бюро; по проблемите на материално-техническото снабдяване на обектите пред бюрото отговаря Карликов, който е и директор на предприятието; с въвеждането на стопанската сметка и акордното заплащане — Угринов; с организацията на социалистическото съревнование и челния опит — Раде Миладинов; с трудовата дисциплина и използването на работното време — Методи Янев; с въпросите на строителната механизация — Тодор Йорданов; с рационално използване на строителните материали и реда на строителната площадка — Цветан Недоклонов; с въвеждането на седмично-дневното планиране и отчитане извършеното на обекта — Георги Чурулински.

Резултатите от досегашната дейност са насърчителни. Тя позволява всички да имат непосредствен поглед по един от най-важните въпроси на предприятието.

С уважение и авторитет се ползват от комунистите членовете на партийните бюра в промкомбинат „Костадин Патоков" и автостопанството в Разлог, промкомбината и завода за столове „Пирин" в Банско, училището в Добринище и др. Това доверие се дължи преди всичко на повишеното чувство за отговорност в членовете на бюрата за възложената им работа. И затова тук и на редица други места има стремеж за повече принос, инициативност при обсъждането на производствени или вътрешнопартийни въпроси.

В много първични организации под ръководството на отделни членове на партийните бюра дейно участие вземат широк кръг комунисти при подготовката на материали за заседания на бюрото и събранията. Партийното бюро в с. Капатово например за подготовката на отчетно-изборното събрание на първичната организация заангажирва всички комунисти. Едни участвуват в подготовката на доклада и решенията, други в организирането на трудови инициативи в чест на събранието и пр.

Опитът на редица партийни бюра потвърждава, че когато се предоставя по-голяма самостоятелност на членовете им при изпълнението на възложените им поръчения, по-добре се разгръща тяхната лична инициатива. Този подход се прилага в четвърто основно училище в Благоевград и на редица други места. Утвърждава се практика подготовката на перспективния план за работата на бюрото и първичната организация да бъде дело на всички комунисти. Формирани в отделни работни групи, по-продължително време те разработват проблемите, които ще бъдат предложени в перспективния план.

През последните години стана практика членовете на партийните бюра например в завода за картон и хартия, Завода за магнитни глави — Разлог да докладват пред комунистите как изпълняват решенията на партийните събрания. В промкомбината в Банско и автостопанството в Разлог пък водят на отчет критичните бележки и предложенията на комунистите и следят за изпълнението им от съответните ръководители. Това повишава активността на хората, своевременно се решават много въпроси.

В състава на партийните бюра има хора с недостатъчен опит. На тях е нужно да се оказва системна помощ в пряката им дейност.

Непрекъснатото развитие на творческата активност на партийните бюра изисква да се засилват грижите и вниманието на градските и общинските партийни комитети. Освен семинарите, теоретичните конференции и други подобни форми на обучение изключително значение имат и редовните срещи на секретарите и политическите сътрудници на партийните комитети със секретарите и членовете на партийните бюра в процеса на всекидневната работа. Напоследък градските комитети на БКП в Разлог и Банско организират редовни срещи с членовете на партийните бюра. Така те своевременно взаимно се информират по възникналите проблеми от вътрешнопартиен, политически и стопански характер. ГК на Партията в Сандански подготвя пленум, където да бъде обсъдена дейността на партийните бюра.

Тезисите на ЦК на БКП насочват комитетите системно, конкретно и непосредствено да работят с бюрата на първичните организации за подобряването на техния стил и методи на работа. Безспорно това ще окаже благотворно влияние за повишаването дееспособността на партийните бюра в отговорната им и многостранна дейност.

Борис АНГЕЛОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот" за Благоевградски окръг

Digitized by Google

С ЛИЦЕ КЪМ ОСНОВНАТА ПАРТИЙНА КЛЕТКА

Първичната партийна организация е жив организъм, тя се намира във вечно движение и развитие, по нейния път постоянно възникват нови задачи, нови проблеми, нови трудности. Особено нарастват изискванията към нея в сегашните условия, когато на дневен ред е изграждането на развито социалистическо общество. Задачата е все повече да се издига ролята и значението на ППО като ръководно политическо ядро, като първообраз на бъдещия трудов колектив.

Изхождайки от тази партийна повеля, редакционният колектив на **вестник „Дунавска правда" в Русе** се стреми все по-цялостно и задълбочено да отразява в окръжния печатен орган проблемите, свързани със задачите и ролята на тази основна клетка на Партията. В годишните планове на редакцията има специален раздел, посветен на проблемите на първичните партийни организации. Под рубриките: **„За боеспособни и авторитетни ППО", „ППО — авангард на трудовия колектив", „Из опита на ППО"** се дава думата на партийни работници от окръжния комитет на Партията, от градските и районните комитети, на секретари на общински и заводски комитети и на партийните организации и други активисти, които споделят своите мисли и идеи по различни въпроси на партийно-организационната дейност, обобщават положителния опит, разкриват задачите, които стоят пред партийните организации.

След Националното съвещание във Велико Търново, посветено на проблемите на по-нататъшното издигане ролята на първичните партийни организации в етапа на изграждането на развито социалистическо общество, във вестника беше открита рубриката „Сплотени, единни, боеспособни ППО".

Под тези рубрики бяха поместени редица статии, кореспонденции и други материали, които отразяват живота и дейността на партийните организации в окръга. В броя от 25 юни 1975 г. в статията **„Авангардът на инструменталния цех" Гено Мирчев** разказва как партийната организация в инструменталния цех на ДМЗ „Г. Димитров" работи с хората в трудовия колектив, за да ги вдигне на борба за най-ефективно използване на основните фондове, за повишаване обществената производителност на труда, за икономии на материали, суровини, горива и енергия и пр. Особено ценно в статията е, че авторът насочва вниманието на читателя към такива важни въпроси: как в цеха се полагат усилия, за да се подобри проблемността в партийната работа, да се издига нивото на събранията, да се укрепят партийните ядра в решаващите участъци на производството. В статията се изтъква хубавата практика: комунистите периодично се отчитат на партийни събрания (или съответно пред партийните групи) как изпълняват партийните си поръчения и уставните си задължения. От административно-стопанските ръководители се изисква да се отчитат пред комунистите за своята организаторска и политическа дейност. Политическата дейност сред колектива оказва своето мобилизиращо въздействие. „Всичко това — посочва авторът — съдействува за повишаване боеспособността на ППО, за издигане на нейния авторитет сред производствениците от цеха".

В кореспонденцията **„Комунистите — в първите редици"** от 10 септември **Георги Григоров** разказва за опита на партийната организация в бригадата за комплексна механизация в с. Бръшлян в борбата ѝ за издигане културата на земеделието, за производство на продукция на световно равнище, за най-ефективно използване на техниката.

В статията **„Дисциплината — актуален въпрос" Коста Карайотов** предава опита на партийната организация в с. Басарбово за създаването на благоприятен психически климат сред колективите във филиала на АПК, за повишаване на трудовата и технологичната дисциплина.

Под заглавие **„Подобрява се проблемността" Борислав Димитров** пише обзорна статия за грижите на партийните органи и организации в окръга за изучаване на проблемите, които назряват в колективите, и на въпросите, вълнуващи трудещите се. В статията се изтъква, че първичните партийни организации в ДМЗ „Г. Димитров", завод „Найден Киров", ЛВЗ „Васил Коларов", Държавното строително управление, МВР и др. организират анкети, социологически проучвания и разговори в ППО и партийните групи по важни въпроси, интересуващи работниците. Въз основа на мненията и предложенията на комунистите от тези анкети и разговори партийните бю-

Digitized by Google

ра изготвят докладите и проекторешенията, които се разглеждат на партийни събрания.

Във вестника от 16 януари е дадена думата на секретаря на градския комитет на БКП в Русе **Николай Винчев.** В статията си **„Авангардната роля на комунистите в борбата за висока дисциплина в трудовите колективи"** той разказва как градският партиен комитет работи за повишаване боеспособността на ППО, за свързването на тяхната организаторска и идейно-възпитателна работа със задачите, поставени от Националната партийна конференция. Авторът прави анализ на работата по контрола и взискателността към кадрите. От ръководните административни и стопански ръководители се изисква да се отчитат пред комунистите за своята дейност като ръководни политически дейци. За тази тяхна дейност партийните бюра изготвят оценка, която се разглежда на партийни събрания.

В статията **„Основен въпрос на партийното строителство" Найден Танов** прави оценка на социалния и качествения състав на първичните партийни организации в окръга. Особено внимание авторът отделя на нерешените проблеми в тази насока.

Под рубриката **„Опит, инициативи, творчество"** са поместени няколко кореспонденции, в които се разказва за интересни инициативи, осъществявани от ППО за издигане равнището на организационната и идеологическата дейност, за подобряване стила и методите на работа на партийните бюра.

„За издигане авангардната роля на комунистите" — така е озаглавена кореспонденцията, в която е показана работата на ППО в ТК „Вела Пискова" за повишаване активността на комунистите. Тук са организирани разговори на тема: **„Комунистът отговаря за Партията, както Партията отговаря за всеки комунист".** Проведена е и научно-практическа конференция, посветена на въпроса за вътрешнопартийната демокрация. На партийни събрания се прави оценка за личния принос на комуниста в труда и в обществено-политическия живот.

Полезна е инициативата на отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП и на редакцията на в. „Дунавска правда" за свикване на среща със секретарите на партийните комитети и първичните партийни организации в окръга, за да се проследи как се изпълняват решенията на пленума на ОК на БКП от юни 1974 г. по проблемите на отговорността и дисциплината, на културата на труда и ръководството като фактори в борбата за висока обществена производителност на труда. На тази среща беше посветена цяла страница на вестника. В нея се прави равносметка на положителните изменения, настъпили в дейността на ППО в изпълнението на задачите, поставени от Националната партийна конференция, на проблемите, които назряват в трудовите колективи, и трудностите, които срещат партийните и другите обществени органи. В своето изказване, поместено в страницата, Велико Токаджиев — секретар на ЗПК при завод „Найден Киров", разглежда организаторската и политическата работа на заводските първични партийни организации сред колективите за най-ефективно използване на производствените мощности в условията на петдневната работна седмица. Завеждащият отдел „Организационен" на ГК на БКП в Русе Бойчин Бойчев споделя опита на градския комитет в борбата му за засилване отговорността у партийните бюра и у комунистите във връзка с изпълнението на насрещния план по всички показатели и за издигане културата на труда и ръководството. По този въпрос в градската партийна организация са били осъществени редица полезни начинания. Във всички ППО е внедрено перспективното годишно планиране. В КЗ „Девети септември" е заложен и експериментиран комплексен план във връзка с подобряването на трудовата и технологичната дисциплина. Бойчев разказва за богатия опит на ППО в транспорта по организиране на интересни разговори и беседи на ръководители с отделни работници за разкриване на резерви в производството, от които ще се повиши производителността на труда. Този опит се пренася в цялата градска партийна организация. Под ръководството на ППО всеки месец ръководителите на производствените единици устройват срещи и разговори с работниците. На разговорите присъствуват и представители на административно-стопанското ръководство на предприятието. На тях се прави оценка върху хода на изпълнението на насрещния план, изясняват се нерешените проблеми, дава се отговор на въпросите, които повдигат трудещите се.

В изказването на Пенка Манчева, партийна секретарка на фабрика „Латекс" в Бяла, се говори за организаторската и политическата работа, извършена от партийната организация по реконструкцията и модернизацията на предприятието във връзка с внедряването на почина на найденкировци за най-пълното натоварване на мощностите. В центъра на борбата за повишаване обществената производителност на труда стоят партийните групи. Станало е традиция низовите стопански ръководители да се отчитат пред производствените звена, а на сбирки на партийните групи да се прави оценка на тяхната дейност — на стила на ръководство, на работата им за създаването на благоприятен психологически климат в трудовия колектив.

Как са работили комунистите от завод „Жити" за подобряване дисциплината, за засилване на чувството за отговорност, за издигане културата на труда и ръководството се разкрива в изказването на Рачо Радославов, секретар на заводския партиен комитет.

Особен интерес буди онази част от изказването на секретаря от завод „Жити", в която той се спира върху опита на първичната партийна организация в инструменталния цех. Тази организация може да се вземе за пример в старанието си да работи така, че да служи като първообраз на трудовия колектив. В това отношение

Digitized by Google

съдействието на заводския партиен комитет се чувствува на всяка стъпка. Той системно помага на организацията, за да може тя да изпълнява функциите си като политическо ядро на трудовия колектив, своевременно да изяснява и решава назрелите проблеми и въпросите, които вълнуват трудещите се. Особено интересен е един факт от нейната дейност — постоянните й грижи за подобряване взаимоотношенията между комунистите, да станат те другарски, принципни, етични, да се превърнат в образец за отношението между всички работници в инструменталния цех.

През 1974 година окръжният комитет на БКП започна подготовката на пленум на тема: **„За по-нататъшното повишаване ролята на ППО като ръководни политически ядра, първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи“.** Редакцията на в. „Дунавска правда“ нашироко отрази пленума от самата негова подготовка. От кореспонденцията на Гено Мирчев „Политическо ядро на трудовия колектив“, поместена във вестника, се вижда, че в градската партийна организация в Русе са проведени разговори на тема: **„Личният пример на комуниста в борбата за висока обществена производителност на труда“, „Комунистът отговаря за Партията, както Партията отговаря за всеки комунист“.**

В голям брой дописки, информации и кореспонденции се разказва за утвърдената практика да се приемат характеристики на колективите (ТЕЦ—Русе, завод „Жити“, ДХЗ „Гаврил Генов“ и др.), да се организират анкети с трудещите се по важни проблеми.

Редакцията на вестника обширно информира читателите си за проведените контролни пленуми на градските комитети на БКП в Бяла и Две могили. На тези пленуми беше направена оценка как партийните органи и организации са работили за израстването на ППО като политически ядра на трудовите колективи, за издигане научното равнище на партийната дейност, за засилване авангардната роля на комунистите.

В заключителния етап на подготовката на пленума на ОК на БКП се състоя научно-практическа конференция на тема: „Първичните партийни организации в борбата за висока обществена производителност на труда“. Окръжният печатен орган нашироко отрази разискванията на конференцията. В публикуваните материали се разказва за положителния опит, натрупан от партийните комитети и организации в борбата за изпълнение на решенията на Десетия партиен конгрес, Националната партийна конференция и пленумите на ЦК на БКП.

През месец ноември миналата година редакционната колегия на вестника направи оценка на работата на целия редакционен колектив в светлината на задачите, произтичащи от Националното съвещание във Велико Търново. Констатирано бе, че поместените материали по тези проблеми не са малко на брой. Наред обаче с положителните страни на материалите в тях недостатъчно се чувствува духът на новите идеи, развити в заключителното слово на др. Тодор Живков и в доклада на др. Борис Велчев. **Недостатъчно място вестникът отдели и на такива въпроси, като: издигане равнището на дейността на ППО и превръщането им в ръководни политически ядра; за авторитета и авангардната роля на ППО; за взаимоотношенията между комунистите; за засилване контрола и взискателността върху стила и методите на работа на ръководните кадри за възпитаване у тях на нов начин на мислене. В статиите и кореспонденциите не се вижда доколко комунистите се проявяват като политически дейци и ръководители на трудещите се, какви грижи се полагат от ППО за подобряване на индивидуалната работа, за засилване на живата връзка с хората, с всеки човек, за изучаване на общественото мнение, на мислите, чувствата, настроенията на работника и пр.**

С голяма острота изпъква пред вестника въпросът и за неговите сътрудници. От прегледа на материалите се вижда, че редакционният колектив се опира предимно на партийните работници от апарата на окръжния и градските партийни комитети и отчасти на секретарите на общинските и заводските партийни комитети. Много малко са поместените материали от секретари на първични партийни организации, на отговорници на партийни групи, на стопански дейци и други.

Във връзка с жанровото разнообразие също така се открояват някои слабости. По страниците на вестника рядко се срещат проблемни кореспонденции, очерци и репортажи за партийни секретари, за живота на ППО, за по-интересни инициативи, които се подемат от трудещите се. **Особено голям недостатък на окръжния печатен орган е, че в него почти липсват критичните материали за допуснати слабости и недостатъци в дейността на първичните партийни организации.**

Разбира се, тази самооценка говори сама по себе си много. Тя показва, че редакционният колектив има верен поглед върху своята работа и най-важното — има сили и възможности да види наред с постигнатото и своите недостатъци и да вземе мерки за тяхното отстраняване. По този самокритичен път редакцията с помощта на окръжния комитет на БКП ще може да издигне на още по-високо равнище списването на вестника, навреме и аналитично да отразява проблемите, стоящи пред ППО, които Единадесетият партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП поставиха за решаване.

Борислав ГЕОРГИЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот“
за Русенски окръг

Digitized by Google

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯТ НАЧИН НА ЖИВОТ

Проблемите за социалистическия начин на живот днес са едни от най-актуалните теоретически и практически проблеми. Ако пред теорията стои задачата всестранно да изследва тази още недостатъчно изучена проблематика, то практиката е насочена от решенията на XXV конгрес на КПСС към създаване условия, отнасящи се **„до по-нататъшното повишаване благосъстоянието на съветските хора, подобряването на условията на техния труд и бит, до значителния прогрес на здравеопазването, образованието и културата — до всичко, което спомага за формирането на новия човек, на всестранно развита личност, за усъвършенстване на социалистическия начин на живот“.**

За да имаме правилна представа за социалистическия начин на живот, на неговите характерни черти и пътищата за усъвършенстването му, е необходимо преди всичко да си изясним що е начин на живот.

Начинът на живот се определя преди всичко от начина на производство, от съвкупността на обществените и естествено-географските условия, а също от ценностните установки или характера на цялата жизнена дейност на личността, на социалната група или на цялото общество.

Като разкрива как живеят хората, с какви действия и постъпки е запълнен техният живот, това понятие включва цялата съвкупност от форми на жизнената дейност на хората; техния труд за създаването на материални и духовни блага, обществено-политическата дейност, жизнената дейност в семейно-битовата сфера, в личния живот, в духовната сфера (повишаване образованието, културата), в почивката.

Въпросът за това, какво следва да се разбира под начин на живот, не е чисто академичен, а още по-малко схоластичен, защото при неправилна трактовка на същността на начина на живот, на неговите структурни елементи може да възникне опасност от неверна ориентация на практиката, на идейно-възпитателната работа, на всички онези мерки, които трябва да спомагат за усъвършенстването му.

Ако начинът на живот се трактува например като начин на мислене или като качествена страна на благосъстоянието на хората, то извън пределите на понятието „начин на живот“ ще се окажат такива изключително важни форми на жизнената дейност на хората като труда и обществено-политическата дейност, а цялата практическа работа по усъвършенстването на начина на живот ще се окаже ограничена в единия случай до просвещение и възпитание, а в другия — до повишаване жизненото равнище, без да се взема предвид необходимостта от усъвършенстване на потреблението, борбата против опасността от еснафски, потребителски начин на живот.

Няма да бъде правилно също така, ако в съдържанието на понятието начин на живот наред с формите на жизнената дейност на хората се включват и условията на техния живот: начинът на производство, общественият строй, естествено-географските условия, политическата организация на обществото, потребностите на хората, техният мироглед и т. н. Тогава понятието „начин на живот“ няма да се отличава от понятието „общество“ или още по-широко — от понятието „материални и духовни условия на обществения живот“. В такъв случай няма и да има особен проблем за усъвършенстването на начина на живот, трябва да става дума просто за развитие на обществото.

Ако начинът на живот на обществото като цяло се определя, на първо място, от същността на господствуващия начин на производство, то начинът на живот на отделните класи и социални групи, живеещи в условията на един и същи начин на производство, се определя преди всичко от тяхното място и съществуващата система на производство, от тяхното отношение към

Статията е преведена от в. „Известия“, бр. 78 от 26 юли 1976.

Digitized by Google

средствата за производство и другите произтичащи оттук обстоятелства. В същото време начинът на живот на една или друга социална група, бидейки зависим от господстващия в обществото начин на производство, в значителна степен се определя и от други обстоятелства: от тяхното място в разделението на труда, от обществената позиция, от традициите, а начинът на живот на отделната личност зависи още и от професията, от семейния живот, от образованието и възпитанието...

Господстващият в обществото начин на живот е еднотипен с начина на производство. От това обаче не следва, че примерно всички класи в буржоазното общество водят буржоазен начин на живот, чертите на който са безделие, антихуманизъм и индивидуализъм, корист, потребителски подход към живота и т. н.

В антагонистичните формации няма единен начин на живот, експлоататорските класи водят начин на живот, принципно отличаващ се от начина на живот на експлоатираните класи. Затова понятията „буржоазен начин на живот" и „начин на живот в буржоазното общество" далеч не са тъждествени. Ако първото означава начин на живот, типичен за буржоазията, второто означава съвкупност от начини на живот на различните класи, социални групи, в това число и трудещи се, с преобладаващо влияние на ценностните ориентации, присъщи на начина на живот на господстващата класа, т. е. на буржоазията.

Социалистическият начин на живот се утвърждава в резултат на победата на социализма. Новият обществен строй, заменяйки по революционен път капитализма и докапиталистическите форми на производство, ознаменува най-дълбокия преврат във всички условия на обществения живот. Именно от това се определя характерът и дълбочината на измененията в начина на живот, от това е обусловена появата на качествено нови черти във всички форми на жизнената дейност на хората, в самата структура на начина на живот и перспективите на неговото развитие. Социализмът в противоположност на капитализма и на всички други експлоататорски общества се характеризира с качествено нова съвкупност от коренни материални условия на живот. Тук няма частна собственост на средствата за производство, няма експлоатация на човек от човека, цел на общественото производство става все по-пълното удовлетворяване на растящите материални и духовни потребности на трудещите се.

В резултат на дълбокото изменение на условията на живот всички форми на човешката жизнена дейност в производството, в обществено-политическата сфера, в бита и т. н., съставляващи начина на живот, придобиват качествено ново съдържание. Достиганото от социалистическото общество високо равнище на развитие на производителните сили, тяхното динамично нарастване, позволяващо успешно да се реши програмната задача на Партията — създаването на материално-техническата база на комунизма, откриват реална перспектива за коренно преустройване на самата структура на начина на живот. Става дума за постепенното съкращаване на работното време и разширяване на свободното време, което е най-важно условие за всестранното развитие на личността, на талантите и способностите на всеки човек като самоцел на обществения прогрес.

Основните черти, които съставляват същността на социалистическия начин на живот, са интернационални, защото те са детерминирани от общите за всички страни социално-икономически условия на живот при социализма.

Социалистическият начин на живот, утвърдил се в която и да било страна, е начин на живот на обществото, социалните групи, индивидите, които не познават експлоатацията на човек от човека, които осъществяват разнообразните форми на жизнена дейност в съответствие с принципите и нормите на социализма.

Това е първият в историята на човешката цивилизация начин на живот, основан на колективизма и взаимопомощта на трудещите се, на хуманизма, на уважението към човека на труда, към всеки член на обществото. Представлявайки начина или характера на цялата жизнена дейност (на личността, на социалната група, на обществото), социалистическият начин на живот е трудов, а не безделнически начин на живот, по своето съдържание той включва в себе си всички форми на жизнената дейност на хората както в работното, така и в свободното време, съответстващи на същността на социализма.

Важно е да се подчертае, че формите на жизнена дейност, наследени от миналото, които са в разрез с обществените интереси и принципи на социализма — антиобществени форми на поведение, корист, алчност, частнособственически тенденции, спекулация, пиянство, хулиганство, бюрократизъм, не са форми на социалистически начин на живот. Затова социалистическият начин на живот не може да включва в себе си съвкупността от всички форми на жизнена дейност въобще, в това число и свързаните с преживелиците от миналото, които намират място в социалистическото общество. По същата причина не може да се стъждествява „начин на живот на социалистическото общество" със „социалистически начин на живот".

Като подчертаваме решаващото въздействие върху формирането на начина на живот на социално-икономическите фактори — начина на производство, обществения строй, важно е да отчитаме, че конкретният начин на живот в една или друга страна е обусловен не само от тези фактори, но и от присъщите за страната естествено-географски особености (географска среда, климат), ландшафт, природни богатства, а също така от историческите условия и социално-психологическите особености на нейното население (демографски състав, гъстота на населението, национален характер на културата, религия, традиции и т. н.).

Digitized by Google

Сложното взаимодействие и влияние на тези компоненти довежда до това, че еднотипният начин на живот има свои многообразни форми на реализация и национално-специфични разновидности: например „американски начин на живот" като разновидност на начин на живот от буржоазен тип, „съветски начин на живот" като разновидност на начин на живот от социалистически тип.

На съветския начин на живот са присъщи всички общозначими, интернационални черти на социалистическия начин на живот. Но заедно с това нему са присъщи и специфични черти, породени от естественогеографските и обществено-историческите условия за живот на съветския народ, от неговия многонационален състав, братска дружба и взаимно влияние на съставляващите го народи и народности, от това, че съветският народ, като нова историческа общност от хора, има свои исторически и културни традиции, създала се под тяхно влияние структура на духовните ценности, обичаи и т. н. Наличието на съвкупност от общи черти, характеризиращи именно съветския социалистически начин на живот, разбира се, не отрича национално-специфични черти в начина на живот на всяка съветска нация и народност.

Правейки изводи от дългия път, изминат от съветския народ след победата на Октомври, другарят Л. И. Брежнев каза в доклада на XXV конгрес на КПСС:

„Другият главен резултат от изминатия път е нашият съветски начин на живот. Атмосферата на истински колективизъм и другарство, сплотеността, дружбата между всички нации и народи в страната, които укрепват с всеки ден, нравственото здраве, което ни прави силни и издръжливи — това са ярките очертания на нашия начин на живот, това са великите завоевания на социализма, станали плът и кръв на нашата действителност."

Документите на XXV конгрес на КПСС определят основните направления за по-нататъшното усъвършенствуване на социалистическия начин на живот.

Ръководейки се от материалистическото учение на марксизма-ленинизма, КПСС вижда главното условие за по-нататъшно укрепване и усъвършенствуване на съветския начин на живот в неотклонното развитие на производителните сили на обществото. Набелязвайки и реално осигурявайки осъществяването на плановете за бързо развитие на икономиката, Партията има предвид, че прогресивните изменения в материалната основа на развития социализъм ще осигурят изменение и на всички условия на обществения живот, които играят определяща роля в развитието на съветския начин на живот.

Динамичното и пропорционалното развитие на общественото производство, повишаването на неговата ефективност и качеството на работата във всички звена на народното стопанство ще позволят на нашата страна през 1976—1990 година да разполага примерно с два пъти по-големи материални и финансови ресурси, отколкото през изтеклото петнадесетилетие, което ще открие нови възможности за решаване на основните социално-икономически задачи, определени от Програмата на Партията, от нейните последни конгреси. Още през текущата петилетка средната работна заплата на работниците и служителите трябва да нарасне с 16—18 процента, а доходите на колхозниците от общественото стопанство — с 24—27 процента, изплащанията и отстъпките на населението за сметка на обществените фондове на потребление ще нараснат с 28—30 процента.

Второто направление, тясно свързано с първото, обхваща конкретните мероприятия, с помощта на които ще се осъществява развитието на социалистическия начин на живот. По своята същност тези мероприятия са призвани да решат двуединна задача. **Първо**, да осигурят прогресивни изменения в условията на конкретните форми на жизнена дейност — условията за труд и обществено-политическа дейност, условията в сферата на семейно-битовото и в духовното развитие на обществото, условията на почивката и отдиха. **Второ**, в резултат на набелязаните изменения в тези условия на живот трябва да станат прогресивни изменения в съответствуващите форми на жизнена дейност на съветските хора, а следователно и в целия начин на живот.

Така в документите на XXV конгрес на КПСС е набелязан цял комплекс от мерки по усъвършенствуването на социално-икономическите и производствените условия на труда. В резултат трябва да претърпи съществено изменение трудовата жизнена дейност на съветските хора, т. е. самият труд. Ще се засили неговият творчески характер, ще се съкратят ръчният, нискоквалифицираният и тежкият физически труд. Благодарение на тези изменения ще бъде направена съществена крачка напред за превръщане на труда в първа жизнена потребност.

В документите на конгреса са поставени важни задачи и в областта на усъвършенствуване на условията на обществено-политическата дейност на трудещите се. XXV конгрес на КПСС подчерта като важно направление в цялата работа по комунистическото строителство всестранното развитие на политическата система на социалистическото общество, усъвършенствуване на социалистическата демокрация. Вземат се мерки за по-нататъшно укрепване правопорядъка, за развитието на критиката и самокритиката и т. н. Очевидно е, че всички тези мероприятия, насочени към активизиране на обществено-политическата работа, ще придадат на тази най-висока форма на жизнена дейност на трудещите се нови черти.

Всяка петилетка открива нови, все по-широки възможности за по-добро използване от трудещите се нарастващото свободно време. Набелязаните от конгреса високи темпове на жилищно строителство, за развитие на културно-битовите предприятия и спортните съоръжения, за подобряване на медицинското обслужване и народното образование съществено ще изменят условията, а чрез тях и самия харак-

Digitized by Google

тер на духовната дейност, на семейно-битовите форми на жизнената дейност, на отдиха.

Важно направление за по-нататъшно укрепване и развитие на съветския начин на живот е преодоляването на противоречащите на социализма явления в начина на живот на отделни хора. Работата е в това, че с пълната победа на социализма не изчезват автоматично такива преживелици на старото общество като алчност, безделие, дребнобуржоазно потребителство, пиянство и т. н., проявяващи се в начина на живот на едни или други граждани. В условията на бързото повишаване на жизненото равнище на населението и следствие на недостатъци в нашата възпитателна работа възниква опасност от потребителски подход към живота, еснафско преклонение пред вещите в ущърб на духовното развитие и т. н. XXV конгрес на Партията набеляза редица мерки и в тази област. Задачата тук се състои в това, начинът на живот на всички членове на социалистическото общество да стане социалистически начин на живот.

Разбира се, всеки човек е индивидуален, има свои стремежи, свои склонности и за това би било погрешно да се мисли за каквато и да било „стандартизация" на начина на живот на всички членове на социалистическото общество Подобна „стандартизация", която приписват на комунистите техните идейни противници, е дълбоко чужда на социализма. Нещо повече, именно в условията на социализма за пръв път се създават действителни условия за разкриване на индивидуалните качества на всяка личност, присъщите й възможности, което се изразява във все по-увеличаващия се спектър от интереси на членовете на социалистическото общество, в своеобразието на тяхното съчетание у всяка личност. Проявявайки се в хода на обществения живот, това на свой ред води до растящо многообразие на формите за реализация на социалистическия начин на живот.

А. БУТЕНКО
зав. отдел в Института по икономика на световната социалистическа система на АН на СССР

...В ЕДИНЕН РИТЪМ

НОВИ СТРАНИЦИ ОТ ВЕКОВНАТА ДРУЖБА

СЛАВКО НИКОЛОВ
първи секретар на ГК на БКП — Плевен

Във вековната българо-руска и българо-съветска дружба плевенските комунисти, трудещите се и всички граждани винаги са виждали и са намирали сили и упование.

Първите посланици на дружбата между Плевен и Ростов на Дон бяха донските казаци, влезли най-напред в града преди 100 години в освободителната Руско-турска война.

Но най-ярките страници на тази вдъхновена, вярна и близка дружба се сътвориха в годините на социалистическото строителство.

Сега в периода на изграждането на развитото социалистическо общество тя се изпълни с ново съдържание и намира нови измерения.

Повече от 13 години партийните и държавните ръководства, трудещите се от Плевен и Ростов на Дон, от Плевенски окръг и Ростовска област са в най-тясна връзка и взаимно сътрудничество, което с всяка година все повече се задълбочава и разширява. Ако дружбата между СССР и НРБ е пример на социалистически интернационализъм в дей-

Digitized by Google

ствие, то дружбата между нашите градове, между окръга и областта е една от многобройните конкретни прояви на този интернационализъм.

Централният комитет на Партията и лично др. Тодор Живков поставиха задачата за качествено ново съдържание на българо-съветската дружба, за да има тя единен ритъм, единни критерии, обединени усилия, да бъде като един организъм, който се оросява от единна кръвоносна система. За изпълнение на поставената задача в Плевенската градска партийна организация под ръководството на окръжния комитет на БКП през последните години се направи много.

В какво се изразява постигнатото?

Над 50 предприятия и институти в Плевен имат дружески връзки със средни колективи от Ростов на Дон. Ростовски партийни и стопански ръководители, специалисти и челници в труда оказват помощ на наши трудови колективи за въвеждането на нови, по-високо производителни технологии, за по-добра организация на труда и подобряване качеството на продукцията, за нови форми в съревнованието.

С помощта на съветските инженери от завод „Красный Аксай" машиностроителите от завод „Вапцаров" внедриха производството на високоефективни формовки и отливки на големи и сложни чугунени детайли. Технолози от ростовски мебелни и консервни предприятия предадоха своя опит на мебелното предприятие „Република" и консервния комбинат „Г. Кирков" в създаването на високопроизводителни поточни линии и за по-рационалното и ефективно решаване на редица други производствени и технологични въпроси.

Съветските специалисти посочиха най-правилния път за модернизация и реконструкция на Стоманолеярния завод в Плевен. Инженерно-технически кадри от Ростовската трикотажна фабрика помогнаха на своите приятели от фабрика „Саня" да усвоят редица операции за работа с кръгоплетачни машини, с което значително се намали процентът на отпадъчните материали. Държавното стопанско предприятие „Сердика" е в дружески връзки с колектива на млекокомбината в Ростов на Дон. В края на всяко тримесечие ръководствата на двата комбината взаимно се запознават с икономическото състояние на предприятията. Те обменят взаимни информации какви новости са внедрили в производството, какви успехи са постигнали, как се реализират показателите на съревнованието, каква обществено-политическа работа се извършва в трудовите колективи. С помощта на своите съветски колеги нашите работници от „Сердика" напълно овладяха работата с новата машина за прясно мляко в невъзвръщаем амбалаж. Това доведе до отстраняване на голяма част от пропуските в опаковката на млякото. Двата колектива са се договорили на размени начала да си известяват първенците в производството. Да обменят делегации от най-добрите производственици, технолози и други специалисти, които на място да се запознават с успехите.

Група партийни работници и стопански ръководители от град Плевен се запознаха в Ростовска област с въпросите на концентрацията и специализацията на диспечерската система, както и с проблемите на културното облужване, безопасността на движението, програмирането и контрола в транспорта. С помощта на предоставената от съветските другари техническа документация Държавното автомобилно предприятие в Плевен извърши подготвителна работа по разработването и монтирането на диспечерската апаратура. Проведоха се редица мероприятия, които повишиха експлоатационните срокове и качествата на наличните товарни, пътнически и таксиметрови коли.

Работни групи от строители и специалисти често посещават Ростов на Дон, за да обменят опит със своите колеги. Те не само пренасят новостите в работата на съветските строители у нас, но и предават нашия опит. Пет строителни бригади, които работиха повече от месец в рос-

Digitized by Google

товските строителни тръстове, предадоха нашия опит в механизацията на строителството чрез използването на пълзящ кофраж и повдигащи машини на готови плочи и материали.

Особено радостен е фактът, че отделни производствени звена от завод „Асен Халачев" и Тютюневия комбинат и челници като Параскева Коцева от завод „Асен Халачев", Анка Христова от фабрика „Саня" и други сключват договори за социалистическо съревнование със свои колеги ростовски работници.

Голямо внимание заслужават отношенията между работничката Албина Печенкина от Текстилния комбинат в гр. Шахти и героя на социалистическия труд Параскева Коцева. Тяхната производствена дружба, извор на трудово творческо вдъхновение, прерасна в прекрасно семейно приятелство, скъпо и близко на сърцето.

Много са вече семействата в Плевен, създали приятелски връзки с ростовски семейства, които взаимно си гостуват, поддържат редовна кореспонденция.

Дружбата ни с Ростов на Дон дълбоко вълнува и творците на изкуството и културата, разгаря творческия им пламък, подтиква ги към създаването на значителни художествени творби. Връзките между плевенските и ростовските културни творчески институти и отделни творци са предмет на специални грижи както от страна на партийните, така и от страна на държавните органи. Тези връзки са регламентирани чрез конкретни двустранни спогодби, планове и съвместни решения. В резултат на това всички културни институти, научни и просветни учреждения на територията на града имат установени дружески връзки със съответните институти от Ростовска област и работят по реализирането на редица съвместни начинания и инициативи.

Много интензивни и плодотворни са взаимните ни връзки с ростовските литературни творци. Голямото и вълнуващо изкуство на ростовските писатели се популяризира постоянно чрез в. „Септемврийска победа" и в. „Вит". Провеждаме литературни четения, организираме разглеждането на отделни белетристични и поетични творби като тези на Виталий Закруткин, Пьотр Лебеденко, Борис Изюмски, Аршак Тер Маркарян, Борис Куликов и много други. Едно от най-крупните културни събития в Плевен е организирането и провеждането на „Донски литературни дни" в присъствието на ростовски писатели и поети. Размяната на взаимни гостувания, личните контакти между плевенските и ростовските творци се превръщат в дружески дискусии по широк кръг творчески проблеми както в областта на теорията, така и в творческата практика.

Ежегодно в Плевен гостуват най-добрите професионални и самодейни художествени състави. С изключителен интерес се посрещна у нас фолклорното хореографско и певческо изкуство на донските казаци от представителните ансамбли при Ростовската филхармония, Ростселмаш, от градовете Азов, Новочеркаск, Таганрог.

Най-добрите артисти от Ростовския драматичен театър „Максим Горки" взеха участие в спектакъла на Плевенския драматичен театър „Разораната целина", поставен от ростовския режисьор Енвер Бейбутов. През 1974 година Плевенският драматичен театър „Георги Кирков" с голям успех гастролира в Ростов на Дон.

За пръв път на сцената на театъра за младия зрител в Ростов на Дон бе поставена българската пиеса „Жълтото домино" от плевенския писател Николай Мизийски.

Традиция стана съвместно да се изготвят и филми от плевенските и ростовските кинолюбители, от Ростовската телевизия и кинохроника, да се разменят материали между местните вестници.

Здрави творчески връзки с Ростов на Дон установиха и плевенските художници. Обменят се художествени изложби, опит и мнение по ак-

Digitized by Google

туални проблеми на изобразителното изкуство. Плевенският скулптор Димитър Цонков безвъзмездно изработи за центъра на площад „Плевен“ в гр. Ростов на Дон монументална многофигурна композиция, олицетворяваща дружеските връзки между двата народа. След завръщането си той сподели: „Имах щастливата съдба да работя половин година в побратимения град Ростов на Дон и това беше най-хубавият дял от моя живот. Времето за завършване на монумента беше невероятно кратко, но душата ми беше пълна с порив и воля за творчество. Красотата и величието на дружбата ми със съветските колеги Анатолий, Миша, арх. Белченко, срещите ми със съветските хора оставиха в душата ми незаличима следа, радост, човешка топлота.“

С цялостната си многостранна дейност и с богатите си експозиции военноисторическите музеи разкриват дълбочината и историческата обусловеност на любовта ни към Русия и СССР. В резултат на дружески връзки със съветски научни и културни институти военноисторическите музеи получиха хиляди страници микрофилмирана ценна литература и документи, свързани с Освободителната война.

Особено ценна за нас бе помощта на съветските специалисти при разрабстването и обсъждането на проекти, включени в програмата за архитектурно-строителната и благоустройствена работа и художественомонументалната украса на Плевен, за чествуване на 100-годишнината от Плевенската епопея.

По примера на ростовчани и по решение на бюрото на ГК на БКП — Плевен бъдещия най-голям и модерен жилищен комплекс в Плевен нарекохме „Дружба“. Архитектурното му оформление и монументалната украса ще бъдат в духа на дружбата ни с Ростов на Дон.

Изграждането на развитото социалистическо общество, което сега е непосредствена историческа задача на нашата Партия и народ, постави изискването постоянно да се издига организационното равнище на партийната работа, да укрепва авторитетът на партийните организации. И тук опитът на КПСС от Ростов на Дон, неговото творческо приложение ни помага много, открива широко поле за действие и изява.

Голям интерес предизвика сред плевенските кадри в предприятията съветският опит при разработване единните планове за социалноикономическо развитие на колектива. Някои техни инициативи, като приемане на млади работници в редовете на работническата класа, връчване на званието „Ветерани на труда“, наставничеството в предприятията, чествуванията за дългогодишна работа в едно и също предприятие, тържественото изпращане в пенсия и много други се внедриха с успех в редица плевенски предприятия.

Опитът на съветските другари, щедро споделен на редица двустранни срещи на работници от областния и градския комитет на КПСС в Ростов на Дон и нашия окръжен и градски комитет на Партията, позволи да се внедрят нови, по-ефективни форми на партийно-организационната работа. Особено ценен за нас е опитът, свързан с проблемите за повишаване боеспособността на партийните организации и авангардната роля на комунистите за утвърждаването на научността, творчеството, размаха и деловитостта в работата на партийните кадри, за подобряване планирането и прогнозирането, за разширяване на връзките на Партията с трудещите се.

В резултат на посещение на наша работна група за обмяна на положителен опит в областта на партийно-организационната работа редица инициативи, провеждани от областния и градския комитет на КПСС в Ростов на Дон, се експериментираха, а след това успешно се приложиха в Плевенската градска партийна организация. От тях голяма стойност има внедреният във всички партийни организации съветски опит за самоотчета, който комунистите правят на партийни събрания за изпълнение на служебните си и обществени задължения и изготвя-

Digitized by Google

нето „Атестат на комуниста“. Това са ефикасни форми за по-конкретна и задълбочена оценка на партийната организация, за контрол как комунистите изпълняват уставните си задължения и възложените им задачи.

Запознахме се с опита на Ростовската градска партийна организация за работата с партийните групи. Сега всяка година организираме съвещания по отрасли с отговорниците на партийните групи, на които разглеждаме проблемите за тяхната работа, за работата на партийните членове с трудещите се.

Обогатиха се и нашите форми за работа с младите комунисти в резултат на наученото от ростовските комунисти. За работата с кандидатите за членове на Партията изградихме комисия от изтъкнати ветерани на Партията, които имат за задача не само да изясняват техните политически и делови качества, но и да ги подготвят за онзи голям, вълнуващ ден в живота им, когато ще ги приемат за членове на Българската комунистическа партия. Младите хора, из чиято среда ще се приемат комунисти, се обучават в двумесечни курсове.

Попълването на знанията на новоприетите комунисти по проблемите на партийното строителство, история на Партията, по марксистко-ленинска етика става на едногодишни курсове със занятия, провеждани всяка седмица.

Стана практика в градската партийна организация да се провежда единен политически ден, в който на събрания пред целите трудови колективи се поставят на обсъждане важни проблеми от политиката на нашата Партия.

Много са още инициативите и формите на работа, които ГК на БКП — Плевен черпи от съкровищницата на КПСС.

Бихме могли да посочим още много примери, които убедително доказват, че срещите със съветските хора дават възможност да се усети тяхното изключително обаяние и сърдечност, висок дух и съзнателност, забележителната им морална сила и чистота.

Дружбата и сътрудничеството, започнали между комунисти, между градските партийни организации в Плевен и Ростов на Дон, действително обхванаха всички слоеве от населението и се превърнаха във всенародно движение.

Укрепването и развитието на тази дружба е завет, който ние ще обогатим и предадем на нашите поколения. Сега, когато плевенските комунисти и трудещите се се готвят да честват 100-годишнината от освобождението на Плевен (1977 г.), в борбата за изпълнение решенията на XI конгрес на БКП ще запишат нови страници от тази вековна историч на нашите градове побратими.

Digitized by Google

СМИСЪЛ

Параскева Коцева:

— Станах тъкачка във време, когато тази професия беше нашумяла поради високите постижения на Лиляна Димитрова, Маруся Тодорова, Найда Манчева — първи сред първите — стахановки и героини, текстилки, с които се гордеем и днес.

Като поработих известно време и разбрах, че тъкачеството ми се удава, не се помирих с определената трудова норма и постепенно започнах да увеличавам фронта на обслуга. За да премина на 24 стана, което е тройна норма при този тип машини, смелост ми вдъхна опитът на Стефка Пешева. Мечтата ми се осъществи през август 1974 година, когато заедно с Митка Цветанова и Роза Мушакова започнахме да работим на 24 стана в чест на тридесетгодишнината от социалистическата революция в България.

Найда Манчева:

— Когато излезе в печата поздравителното писмо на другаря Тодор Живков и призива на плевенските ми колежки, аз си купих вестник и бързах да го занеса в завода. Но когато пристигнах, всички бяха направили същото. Инициативата сякаш беше наша.

Между тези две събития в живота на тъкачките от текстилен комбинат „Асен Халачев" в Плевен, за които искам да разкажа, между тези две събития в живота на Коцева — първата, по чиято инициатива започна многомашинното обслужване в комбината, стоят само шестнадесет месеца. Шестнадесет месеца на вълнения, търсене и отстояване смисъла на своя живот.

След още четири месеца на нейните гърди заблестя най-високото трудово отличие в нашата страна — златната звезда на герой на социалистическия труд.

12 август 1974 година

Отключи устни, та да тръгнат думите ти към хората. Нека сълзите, дето разпъват очите ти, рукнат — да ти олекне. Но не би. Стиснати са твоите устни, Параскево, сега им трябва само кураж и кураж. Рано е още за светлия ручей — тебе те гледа цяла фабрика. И планината те гледа — още помни тя твоите стъпки леки, момински — уж на шега, а на истина тръгна вад високите баири, дето хората работели по осем часа на ден. Планината се надига на пръсти, наднича през остъкленото небе на комбината — иска да ти помогне с нещо. С едно родно облаче макар.

— Двайсет години в „Асен Халачев" все сред първите бях, а все нещо не ми достигаше. Нещо голямо, общо — всички да го постигнем, всички да му се радваме. През 1972 година за пръв път ме изпратиха за награда в Съветския съюз. Мълчаливо поглъщах всичко от съветските тъкачки, с които се запознах. Да знаете само как хубаво ми прозвуча там една такава обикновена дума, например „рабочий". Жените ми говореха за своята работа и работата на другарките си тъкачки с такава гордост. И си помислих за пръв път: „Звучи ли и у нас тази дума така хубаво. Имл ли я нашата гордост, че сме в голямото семей-

Digitized by Google

ство на тъкачите. И кой трябва да ни я даде, ако не ние самите?" Върнах се в комбината, в цеха. Заоглеждах се около себе си, вникнах в труда на своите другарки. На събранията все говорим — машините стоят поради липса на работнички за трите смени. Друго ще е, ако ние, по-опитните, преминем на повече станове, ако дадем пример. Споделих мислите си с тогаьашния заместник-директор Иван Ланов Той ми рече: „Добре, Коцева, не трябва да отстъпваш от това, което си решила".

Мечтата ѝ изведнъж доби своето реално очертание. Мислеше си: „Ще е тежко на тия станове, но нищо. Ще тръгнат после и другите, а това е вече нещо." А тежкото било по-рано: да се преборишь с недоверието на мнозина, от които зависеше тая работа Тук в цеха нейна опорна точка стана заместник-началникът Никола Гергов Битка беше чакане, месеци се изнизаха в подготовка...

— Започнахме на петнадесет стана девет жени. Един ден във вестник „Труд" видях, че героинята на социалистическия труд Стефка Пешева обслужва вече 40 стана. С какво може тая жена да е заслужила такова голямо доверие, ако не със своята работа? Тръгнахме за Сливен — там щяха да ми връчват златния орден на труда, с който ме наградиха по случай Деня на леката промишленост, а аз по целия път — като подхванах началника на цеха и всичките — искам 24 стана. „Ще поизчакаш" — рекоха пак позната приказка Вярно — нова организация на труда, трябваха още две жени, за да поемем секцията на три смени. Започнах да агитирам приятелката си Митка Кендашка. Тя — съгласна, но решението на заводското ръководство се бавеше.

Колко пъти през това време премина край чуждите приказки зад гърба и в очите ти, че всичко правиш от едната алчност за пари, че заради тебе не можело да разбиват бригадите.

— Пари винаги съм получавала хубави и награди също, болеше ме за бездействуващите машини. И сега не знам с какво сърце се реших тогава: ако не удовлетворят искането ми, ще напусна. Всеки ден, докато чакаха резолюцията на ръководството, си мислех: „Дано не разпишат този къс хартия. Най-хубавите ми години бяха тук, свикнала бях с шума в цеха, с другарите около мене. Това е един много дълъг път, който никъде вече не можех да извървя отново." Премислях и се колебаех: щях да си отида, ако не ми разрешат, каквото и ще да става. Израсла съм нависоко в планината — искам хоризонтите да не спират погледа ми. Един ден по обед у дома дойде председателката на заводския профкомитет Мария Ставрева.

Последни минути край двадесет и четирите стана. Жената прихваща косите си и укротеното им слънце се разсипва по пръстите ѝ.

Отключи устни, та да тръгнат думите ти към хората, Параскево! Сега вече целият комбинат ще се вслушва в думите ти — твоите, на Митка и Роза, ще се вглежда в работата ви.

Няколко месеца по-късно Коцева ще ми каже сред цветята в спретнатата ѝ градинка: „Моята цел и целта на другарките ми е една единствена — да имаме много последователки, за да можем с големи крачки да вървим напред."

Днес обаче, 12 август 1974 година, нейният разказ, бликащ от смях и сълзи — разказ за близки и после насаме за себе си, — нейният разказ е за онзи ненаситен звън в собствената ѝ душа.

Сред цветята в градинката Коцева ми каза: „Сега, като се сетим с Митка какво ми думаше през август миналата година за лудостта ми и за другото, се заливаме от смях. Какво да ви кажа — най-трудното за нас, трите, започва сега. Сега не можеш да спреш дотук и да кажеш: от мене толкова."

29 април 1976 година

Зала „Универсиада" — София. Българската телевизия предава репортаж от празничната среща с първенците на труда. Само преди броени дни тук бе заседавал Единадесетият конгрес на Българската комунистическа партия. Конгресът, от който, по думите на другаря Тодор Живков, излезе победител целият български народ, ръководен и направляван от своята Комунистическа партия. Народ, който ще превърне конгресните решения в материална сила, в живи дела. В бурните и нестихващи дълго аплодисменти, които изпратиха тези думи, имаше свой дял и делегатката на плевенската окръжна партийна организация Параскева Коцева. За пръв път тя бе удостоена с доверието на своите другари по месторабота, с доверието и обичта на своя роден край — да участвува в работата на такъв партиен форум.

След завръщането си от конгреса тя сподели пред журналистите: „На конгреса като делегатка се срещнах с много хора. Най-хубавите ми разговори бяха с Лиляна Димитрова. Още веднъж подробно се запознах с живота ѝ, с опита ѝ в многомашинното обслужване. Сега тя е в Нова Загора, работи на 56 стана. И не престава да раздава своя опит. Съдбата ѝ много ме вълнува. Бих искала да мога като нея да се трудя."

... Телевизионните камери показват на милионите зрители усмихнатите ведри лица на първенците в труда от тук, от тая зала. На най-личното място е и героинята на социалистическия труд, тъкачката многомашинничка Параскева Коцева.

С вълнение оглеждам хубавото ѝ одухотворено лице. Какво ли я вълнува сега — на тази висока трибуна?

Digitized by Google

Параскева се усмихва от екрана на телевизора. Тя, която винаги досега започваше своите изказвания с думите, че професията на тъкачките е мълчалива и може би затова не умее да говори хубаво, овладяла голямото си естествено вълнение, току-що бе съобщила в тая зала, че тя и нейните другарки многомашинчички вече работят за 1977 година, току-що бе казала просто и отговорно: „Голяма радост ме обзема, че мога от тази трибуна в такъв празничен ден да предам чувствата на благодарност към нашата Партия от голямото семейство на тъкачки и предачки от трудовия колектив на завод „Асен Халачев" в Плевен."

Тук, в тая зала, от тая трибуна тя току-що беше си припомнила още и още веднъж първите дни на своя трудов пост. Първите несигурни крачки, подкрепени от другарската ръка на своята учителка Тодорка Димитрова. Всички онези, които я водеха към същността на професията, целият работнически колектив.

Параскева Коцева току-що бе говорила от тая трибуна за хората, които я бяха научили да работи с ум и сърце, да уважава техния труд.

Беше се случило онова, към което тя и нейните другарки вървяха цял живот. Онова, което в Съветския съюз я бе поразило — думата „работник" звучи в неспокойната й душа, пълна с любов и признание.

Когато през януари техният позиция застана в центъра на нашия печат, Коцева за пръв път почувствува — мечтата й изведнъж се превърна в живо, топло, неотделимо от нея съществo.

След трите бяха тръгнали останалите.

... Представителката на плевенската работническа класа се усмихва от зала „Универсиада".

Гледам ведрото й лице и си мисля за една подобна радост, изживяна преди тридесет години от друга плевенска тъкачка — Цеца Антонова. На 1 септември 1947 година тя преминава на 6 тъкочни стана. Тогава областният вестник „Септемврийска победа" пише: „Неизвестни никому до Девети септември, тези хора станаха днес първи граждани на републиката, която ги обгради със заслужено внимание и почит".

Новата 1948 година младата плевенска тъкачка посреща в бившия дворец на кобургите, където е била поканена като удапничка от Георги Димитров.

Шестнадесетгодишна Параскева Коцева постъпва в завод „Асен Халачев". Тридесет и осем годишна тя заслужи най-високото трудово звание у нас.

От високата трибуна на зала „Универсиада" Коцева каза още: „Сега можем уверено да потвърдим, че заводът ни е завод многомашинник. Това е факт, другарки и другари, който пълни сърцата ни с радост, факт, в който виждаме смисъла на нашата инициатива, отплата за преживените трудни минути."

И се връщам към един друг неин ден в ростовския град Шахти, когато подписваше договора за съревнование и взаимопомощ през 1974 година със знатната съветска тъкачка Албина Печенкина. Телевизионните камери я заслепиха и тя преживя нещо необикновено: „Майка ми ме родила на поляната, както си вървяла сред овцете. Близначка съм, взела брат ми, рекла поне аз да не тегля като нея женското тегло. Вечерта татко ме намерил. И си помислих там, като подписвахме договора с моята Албина, да беше жива мама сега да види своята Параскева."

... Коцева се усмихва в блестящата зала сред първите хора на нашето отечество — една частица от нашата славна работническа класа, по която днес и утре ще се равнява, нашият ден, нашият труд.

Утре?

Започва най-трудното, смисълът на нейния утрешен ден — да не спре дотук и да каже: от мене толкова. Да върви към своите и сама да им предаде всичко, което знае. Без хоризонтите да спират нейния поглед.

Спаска ГАЦЕВА

Digitized by Google

ПЛОДОТВОРНА ДЕЙНОСТ

СЛАВЧО ТОДОРОВ
председател на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП — Варна

За по-нататъшното развитие и последователно прилагане на ленинските принципи на ръководство и норми на партиен живот, за издигане на по-голяма висота ролята на окръжната партийна организация като ръководна и направляваща сила в обществения и политическия живот допринася и окръжната контролно-ревизионна комисия. Нейната дейност е насочена в няколко основни направления, за някои от които ще разкажа.

БОРБА ЗА ЧИСТОТА НА ПАРТИЙНИТЕ РЕДОВЕ

За периода след Десетия конгрес на БКП в окръжната контролно-ревизионна комисия са постъпили 880 жалби, писма и сигнали, по които се образуваха 52 дела и 170 преписки. Всички са решени в определения от Устава срок. От тези дела на партийните членове на 34 е потвърдено наложеното наказание, на 14 е видоизменено и на 4 по наше предложение партийного положение е разгледано в партийните комитети и първичните партийни организации.

В работата по делата се стремим да изясняваме всички подробности, да анализираме обективно фактите, да разкриваме действителното положение и съобразно уставните изисквания да вземаме правилни решения. Това дава възможност на първичните партийни организации и партийните комитети да водят ефективна борба срещу отрицателните явления и нарушенията на партийния Устав и морал.

Как работи конкретно комисията?

Постъпилите в окръжната контролно-ревизионна комисия възражения от наказаните комунисти се проучват от 2—3 члена на комисията. Проверката се извършва по документи, провеждат се и разговори с наказаните и с други комунисти, има се предвид и обстановката в партийната организация и пр.

При вземане на решения, при потвърждаване или видоизменяне на едно или друго наказание бюрото се съобразява какво отражение ще се окаже върху наказания и върху останалите партийни членове.

С решенията по делата запознаваме партийните организации, където членуват наказаните комунисти. Този подход, от една страна, помага на бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия да провери правилността на своите решения, от друга — партийните орга-

Digitized by Google

низации още веднъж преценяват решенията си и въздействуват върху наказаните партийни членове да почерпят поука от своите провинения.

Бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия проявява голяма взискателност към нарушителите на партийната дисциплина, на социалистическата законност, към кариеристите и към онези, които използват служебното си положение за лично облагодетелствуване. Партийна отговорност сме потърсили на 41 комунисти. На 5 от тях е разгледано и решено партийното положение в заседание на бюрото на комисията, а на останалите 36 по наше предложение — в първичните партийни организации.

По някои жалби и сигнали извършваме съвместни проверки с отделите „Организационен" и „Промишлен" на окръжния и градските комитети на БКП. Такива проверки бяха направени по сигналите срещу директора на Домостроителния комбинат, директора, секретаря на партийния комитет, гл. счетоводител на текстилния комбинат „Г. Димитров" — Провадия и др. На онези от тях, които са допуснали грешки, е потърсена партийна отговорност.

Наложените наказания се използват като средство за възпитание не само на нарушителите, но и на всички комунисти. За това допринася широкото и задълбоченото им обсъждане в първичните партийни организации, строгият и системен контрол при регистрирането и отчитането на резултатите от тяхното въздействие.

Все още обаче работата на някои партийни комитети и първични организации не е на висотата на изискванията. В тях се е вкоренил либерализмът и безпринципното опрощаване на нарушенията. Незадоволителна е индивидуалната работа с комунистите от страна на някои секретари и бюра на партийните организации, каквито са случаите в асфалтовата база в с. Игнатиево, в с. Садово, в градския народен съвет — гр. Г. Трайков, в Газстроймонтаж — Вълчи дол и други.

За отстраняване на допусканите слабости и предпазване на комунистите от наказания по предложение на окръжната контролно-ревизионна комисия окръжният комитет на БКП възложи на партийните комитети да вземат мерки за подобряване на превантивната дейност в първичните партийни организации. Една от най-често използваните форми за тази цел е разясняването на Устава и инструкциите на Централния комитет на БКП. Периодичното връщане към тези въпроси, обсъждането им във връзка с конкретната работа на първичните партийни организации играе голяма роля за правилното им разбиране, а оттам и за спазването им. При разясняването участвуват и членове на окръжната контролно-ревизионна комисия.

Полезна инициатива във възпитателната и превантивната работа са проведените в много партийни организации разговори на тема: „Комунистът отговаря за Партията така, както Партията отговаря за всеки комунист". Тези разговори са наситени с примери от всекидневната работа на комунистите и първичните партийни организации. През 1975 г. повечето от тях обсъдиха въпросите на трудовата, технологическата, финансовата и държавната дисциплина. Това помогна да се издигне равнището на партийната работа, да се повиши авангардната роля на комунистите и да се предпазват от нарушение на Устава и на социалистическата законност.

КОМПЕТЕНТНА МЕТОДИЧЕСКА ПОМОЩ

В окръжната партийна организация са избрани и работят 98 ревизионни комисии с общо 504 члена. За тяхното активизиране, за подобряване стила и методите на работа, за укрепването им като авторитетни партийни органи окръжната контролно-ревизионна комисия

Digitized by Google

им оказва системна методическа помощ. За тази цел бяха подготвени, приети и изпратени до всички партийни и ревизионни органи и организации указания за прилагане Инструкцията на Централния комитет на БКП за водене деловодната работа и финансовата отчетност в партийните комитети и организации. Всяка година се организират срещи с членовете на ревизионните комисии за изясняване на задачите им. По решение на бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия се проведоха и съвещания за запознаване на съставите на ревизионните комисии с оценката за годишните отчетни събрания и конференции, за извършените проверки на ревизионните комисии. Разясниха се и някои изводи как се спазва Инструкцията на Политбюро на Централния комитет на БКП за налагането, снемането и отменянето на партийните наказания и Инструкцията на Централния комитет на БКП за определянето на членския внос, как се изпълняват указанията на окръжния комитет на БКП по работата с жалбите, по финансово-деловодната работа на партийните органи и организации. На тези съвещания се поставят въпроси преди всичко от практическата работа на ревизионните комисии.

С новоизбраните председатели на ревизионните комисии всяка година се провежда шестдневен семинар. На семинара се изнасят лекции по теми: избор, строеж и функции на ревизионните комисии на БКП; партийното събрание — висш орган на първичната партийна организация; партийното решение; организация и контрол за изпълнението на партийните решения; членският внос в Партията; финансово-отчетните документи в първичната партийна организация; работата на партийните комитети и първичните организации с жалбите, сигналите и предложенията и задачите на ревизионните комисии; основните изисквания за оформяне и организация на документите в партийните комитети и организации; партийното имущество и задачите на ревизионните комисии за неговото опазване и поддържане; проблеми на развитието на Варненски окръг и други.

Тези срещи подготвяме в продължение на 4—5 месеца. Целта е ревизионната комисия, която ще докладва за своя опит, добре да обмисли положителното в дейността си и да запознае останалите с него, а и ние да проверим всички първични партийни организации как определят и отчитат членския внос, как оформят документите.

Членовете на окръжната контролно ревизионна комисия извършват проверки на място и оказват помощ за подобряване на деловодната работа, по определянето и отчитането на членския внос в първичните партийни организации, а така също и по работата с наказаните комунисти, опазването на партийното имущество, планирането на дейността и пр. Освен членовете на окръжната контролно-ревизионна комисия в проверките участвуват и специалисти по финансовите въпроси, председатели на градските, районните, заводските и общинските ревизионни комисии. Така повишаваме компетентността и ефекта от тях.

С констатираните слабости в деловодно-финансовата дейност запознаваме градските, районните, общинските и заводските партийни комитети и първичните организации. Набелязват се и мерки за отстраняването им, а за по-сериозни нарушения на чл. 47 и чл. 61 от Устава на БКП се търси отговорност. На заседанията на партийните комитети и на събранията на първичните организации, където има по-големи нарушения, участвуват членове на окръжната контролно-ревизионна комисия.

Тези съвместни проверки помагат на членовете на ревизионните комисии правилно да изясняват и прилагат уставните си задължения.

В резултат на редовната методическа помощ ревизионните комисии в окръга подобриха своята дейност. По-редовно провеждат своите

Digitized by Google

заседания, правят оценка и приемат планове за своята работа. Някои от тях използват доброволни активи от добре подготвени другари при извършването на проверките, други след констатиране на слабости внасят в партийните комитети докладни записки и предлагат мерки за тяхното отстраняване.

Всичко това помогна да се подобри подреждането на документацията, съхраняването и спазването на партийния архив. Партийните комитети по-осезателно чувствуват ролята на ревизионните комисии за организационното укрепване на първичните партийни организации и повишаване на тяхната боеспособност. Няма партийна организация, на която да не е проверена работата поне един път в годината.

Опитът показва, че там където председателят и членовете на ревизионната комисия осъществяват по-близка връзка с партийните комитети и секретарите, слабостите по-бързо се отстраняват или въобще не се допускат. И обратно. Където няма добра връзка на ревизионните комисии със секретарите и партийните комитети, в много случаи работата както на ревизионните комисии, така и на първичните партийни организации е незадоволителна, грешките се повтарят.

Все още обаче работата на някои ревизионни комисии не отговаря на изискванията. Не проявяват достатъчна активност при ревизии, не разкриват всички пропуски в деловодната дейност и финансовата отчетност, недостатъчно съдействуват за отстраняване на съществуващите слабости. Незадоволителна е работата ни с доброволния актив и съвместната ни дейност с някои контролни органи в окръга. За популяризиране на положителния опит не се използват всички възможности.

Използвайки и развивайки натрупания досегашен опит, окръжната контролно-ревизионна комисия още по-активно ще съдействува на окръжния комитет и на окръжната партийна организация за укрепване на трудовата и партийната дисциплина, за повишаване боеспособността на партийните организации и авангардната роля на комунистите във всички дейности. Градските, общинските и заводските ревизионни комисии с повишено чувство за отговорност насочват своите усилия към изпълнение решенията на Деветата отчетно-изборна конференция на окръжната партийна организация и на Единадесетия конгрес на Българската комунистическа партия.

Digitized by Google

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ОБЩЕСТВЕНО МНЕНИЕ

ПЕТКО ЗДРАВКОВ

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, ОСИГУРЯВАЩО СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ НАЧИН НА ЖИВОТ

— Нямате право! В тази страна има закони.

— Длъжни сте да ме изслушате! Законът Ви задължава!

— Общественото мнение е възмутено от това беззаконие! ...

В колко молби, в колко изказвания, в колко печатни материали звучат тези думи! Законът! Неговото нарушение винаги се възприема болезнено, като израз на социална патология, защото в нарушението се съдържа не само несправедливост, но и неморалност.

У нас решенията и присъдите се произнасят „в името на народа", защото между законодателството и волята на народа социалистическият строй осигури пълна хармония. Тази хармония намери израз в Програмата на БКП, където се казва, че „Понататъшното укрепване на **социалистическия правов ред** ще бъде едно от основните направления на разширяването на социалистическия демократизъм".[1]

Действуващото законодателство представлява регулативен механизъм, чрез който решенията на Партията като ръководяща сила в социалистическото общество се превръщат в норми за поведение, задължителни за всички. Поради това именно Партията е кръвно заинтересована да се укрепва социалистическата законност. Това зависи в значителна степен от ролята на общественото мнение, при чието формиране и проявление Партията е най-важният субективен фактор.

Да укрепва социалистическата законност и да формира обществено мнение на нетърпимост срещу всякакви правонарушения и други отрицателни явления е част от политиката на Партията. Във връзка с това в доклада пред XI конгрес се подчертава: „Пред прокурорските и съдебните органи стои задачата да усъвършенствуват своята дейност за безусловно спазване на социалистическата законност върху основата на равенството на всички граждани пред закона"[2].

Диалектическата връзка между законодателството и общественото мнение обуславя заинтересоваността на Партията да създава такъв социално-политически климат, при който да се формира съзнателно и активно обществено мнение срещу всякакви отрицателни прояви, присъщи на „малката правда".

В НРБ няма вече класи, за които законодателството да е враждебна сила. „Необходими са ни нови закони — заяви др. Т. Живков пред Декемврийския пленум на ЦК на БКП от 1972 г., — отговарящи на сегашния етап, които по-ефективно да съдействуват за по-нататъшното развитие на социалистическия демократизъм, за защита правата на гражданите, на социалистическите организации и на обществото в цялост"[3].

При изграждане на развито социалистическо общество все повече се утвърждават чертите на социалистическия начин на живот. Затова трудещите се са дълбоко заинтересовани не само да се усъвършенствува законодателството, но и да се повишава ефективността от неговото реализиране.

Социалистическият начин на живот се характеризира с разширяване правата и свободите на гражданите. Те все по-широко непосредствено участвуват в социалното управление, непрестанно се повишава материалното им благоденствие. Все по-съвършена става закрилата на човешката личност и нейното социално достойнство. Непрестанно се увеличава свободното време на трудещите се, което дава възможност за самоусъвършенствуване. Повишава се всестранно равнището на културата и естетическото възпитание на хората.

Социалистическата демокрация обаче не само предоставя всички права и свободи на гражданите, но и реално ги гарантира. „Същевременно тя съдържа в себе си и

---

[1] Програма на БКП, стр. 96.

[2] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, С., 1976, стр. 74—75.

[3] Т. Живков. За последователно изпълнение на решенията на X конгрес на БКП за повишаване жизненото равнище на народа, Доклад, изнесен пред Декемврийския пленум на ЦК на БКП през 1972 г., стр. 133.

Digitized by Google

изискването всеки гражданин да изпълнява на равни основания своите задължения към обществото. Това е безусловно изискване и условие за по-нататъшното развитие и задълбочаване на социалистическата демокрация като неотменима черта на социалистическия начин на живот."[1] Сърцевина на социалистическия начин на живот, негова същностна черта е социалистическият труд, тази най-важна форма на човешката жизнена дейност.

Семейството и семейните отношения се развиват предимно на основата на равноправието, взаимоуважението и взаимопомощта и всестранните грижи за комунистическото възпитание на децата.

Осъществяването на всички тези черти на социалистическия начин на живот зависи както от идеологическото възпитание на масите, така и от социалната ефективност на законодателството, чрез което се съчетават хармонично правата и задълженията.

Чрез всестранното регулиране на обществените отношения във всички сфери на живота и формирането на социалистическото правосъзнание, като единство на правен мироглед и правна психология, законодателството способствува за утвърждаване на социалистическия начин на живот.

Решаващ стимул за повишаване на неговата ефективност е общественото мнение, което се формира под въздействието на политическата и идеологическата дейност на Партията.

На практика обаче често се получава така, че когато трябва да защитим своите права и интереси, ние се опираме на законодателството, а когато трябва да го защитим от посегателства, ние сме пасивни. Социалната му ефективност като съвкупност от всички действуващи правни норми зависи от много фактори, но на първо място от силата, с която въздействува общественото мнение. Взаимодействието между законодателството и общественото мнение е двупосочно: законодателството спомага за формирането на общественото мнение, а то от своя страна като самостоятелна сила съдействува то да се усъвършенствува и точно да се спазва.

В социалистическото законодателство е отразена политиката на Партията, волята и съ естта на народа. Според В. И. Ленин „Законът е политическа мярка, той е политика"[2]. „Декретите — сочи той — са инструкции, които зоват към масова практическа работа"[3]. В този смисъл законодателството се явява основното съдържание на действуващото социалистическо право.

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ЗАКОННОСТ

Една от характерните особености при изграждането на развитото социалистическо общество е, че нараства ролята на правото и законността.

Социалистическата законност е въздигната у нас като метод на държавно управление. Тя се изразява в строгото и неотклонно съобразяване не само с действуващите закони, но и с всички други правно-нормативни актове като укази на Държавния съвет, постановления на Министерския съвет, наредби и правилници на народните съвети и тяхното точно изпълнение от всички държавни и обществени органи, длъжностни лица, обществени организации и всички граждани.

Това от своя страна поражда необходимостта от широка правна информираност на обществеността. Трудещите се да се запознават с действуващото законодателство, с неговите цели, с неговите принципи, да познават органите, които го прилагат, и да бдят за укрепване на социалистическата законност. По този начин правната информираност на обществото се превръща в социална потребност, чийто граници все повече се разширяват под въздействие на развитието на социалистическия демократизъм. Тя обогатява общественото съзнание с правно-социалните и правно-етичните принципи, които се съдържат в действуващото законодателство, и мотивирайки правомерно поведението у преобладаващото мнозинство граждани, се превръща в действуващо обществено мнение. Тук съществена роля играе съдебната санкция като средство за държавна принуда, под чието въздействие се формират правно-етични задръжки, което води в крайна сметка към системно сближаване волята на държавата с волята на отделните социални групи и на целия народ. Ето защо не може да се изгради развито социалистическо общество, без да се уважава дълбоко и без да се опазва безкомпромисно и от управляеми, и от управляващи закона. К. Маркс, като разглежда теоретически същността на закона, пише, че „юридически признатата свобода съществува в държавата под формата на закон" и подчертава, че „сборникът от закони е библия на свободата на народа"[4].

Шестото Народно събрание на своята шестнадесета сесия, състояла се на 9 март 1976 г., прие нов Закон за устройството на съдилищата, който усъвършенствува демократизма не само на нашата съдебна система, но и на самото правораздаване. Според него „правосъдието произтича от народа и се осъществява от името и в интерес на народа". Съдиите и съдебните заседатели не само при районните, както беше досега, но и тези при окръжните съдилища ще се избират направо от народа. При осъществяване на правосъдната дейност те са независими и постановяват решенията си в съответствие със за-

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, стр. 88.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 23, стр. 42.
[3] В. И. Ленин, Съч., т. 29, стр. 201.
[4] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 1, стр. 60—61.

Digitized by Google

кона. Това наложи съответно да се усъвършенстват и избирателните закони. Народното събрание прие в същата сесия единен избирателен закон, който урежда избирането на народните представители, окръжните и общинските съветници, съдиите и съдебните заседатели. С това се кодифицира в един нормативен акт цялото ни избирателно законодателство.

Чрез тези два съществено обновени закона се разширява участието на гражданите в правораздаването и управлението на страната, с което се укрепва още по-ефективно връзката и взаимодействието между законодателството и общественото мнение.

Социалистическата законност се характеризира с това, че законите, чрез които се регламентират обществените отношения и в които е вплътена комунистическата нравственост, се изпълняват доброволно и съзнателно от огромното мнозинство на гражданите. За това допринася извънредно много и общественото мнение, което е израз на общественото правно съзнание. Връзката между общественото мнение и социалистическата законност може да се види и в следните данни на социологическото изследване за участието на обществеността в борбата с престъпността, извършено от Съвета за криминологически изследвания при Главна прокуратура. Установи се, че 20 на сто от криминалните и 21 на сто от стопанските престъпления са разкрити със съдействието на обществеността. Разкрити със съдействието на обществеността са още: 42 на сто от контрабандните престъпления, 31 на сто от случаите на незаконна търговия, 19 на сто от изнасилванията и 15 на сто от кражбите на общественото имущество, 20 от хулиганските прояви и 16 на сто от присвояванията на общественото имущество и пр.

Подчиняването на всички на изискванията на социалистическата законност у нас се осъществява от социалния контрл. Той си служи, от една страна, със санкцията, а от друга — с общественото мнение. Чрез санкцията отделният гражданин се принуждава да изпълнява социалните норми. Общественото мнение е реакция на обществото спрямо поведението на отделния гражданин.

Формирането на позитивно обществено мнение като израз на социалния контрол и в социалистическото общество протича в стълкновение с различни мнения. „Ето защо не може да се говори, че в социалистическото общество няма борба между различни мнения. Тя е закономерен елемент и етап на формирането и функционирането на мненията. Въпросът трябва да се постави по друг начин: Каква е тази борба? Какви са нейните особености, механизъм, закономерности и т. н.?"[1] При социализма борбата на мнения е загубила своя антагонистичен характер, присъщ на капиталистическото общество. У нас се проявява не под формата на стълкновение на мненията на различните класи, а под противодействието на мненията на обществото като цяло и отделните социални групи.

Силата на общественото мнение се измерва чрез степента на нетърпимостта на обществеността срещу отрицателните явления. И ако искаме да се постигне „нагорещяване" на обществената нетърпимост, необходимо е да активизираме до най-висока степен общественото мнение. Във връзка с това в доклада на ЦК на БКП пред Февруарския пленум от 1974 година по въпросите на идеологическата работа се подчертава, че е необходимо борбата срещу отрицателните явления да се води не само последователно и безкомпромисно, „но и открито — със силите на колектива и пред колектива, на общественото мнение, на средствата за масова информация и печата"[2].

Общественото мнение се формира както планомерно под възпитателното въздействие и контрола на Партията, така и стихийно. Планомерно то се формира под въздействие на обективните закономерности на социалистическия обществен строй с присъщите му: хуманност, равенство пред законите, справедливост, народовластие, законност, материално и културно благоденствие.

Чрез механизма на общественото мнение се постига по-действеното реализиране на социалистическото законодателство. Спазването на правните норми постепенно се превръща във вътрешна съзнателна потребност на хората. И най-дръзкият правонарушител днес не би имал наглостта да се похвали открито със своето правонарушение, дори когато то не води до съдебно наказание, защото „срамът е своеобразен гняв, само че насочен навътре". В него се съдържа не толкова страх от санкцията, колкото опасението, че не ще се приемат от общественото мнение намисленото прояви, че техният извършител ще бъде изолиран морално.

ПАСИВНОТО ОБЩЕСТВЕНО МНЕНИЕ

Не всякога обаче общественото мнение е достатъчно активно, за да се противопостави на някои отрицателни явления и прояви, присъщи на „малката правда". Пасивното обществено мнение е благодатна почва да растат плевелите на противообществените прояви, закононарушенията и престъпленията.

С чл. 7 от Наказателно-процесуалния кодекс е създадена възможност обществеността да участвува в наказателното про-

---

[1] Д. Ганчев, Изучаване и формиране на общественото мнение. П., 1974, стр. 90—91.

[2] А. Лилов, Да издигнем идеологическата работа на висотата на задачите, поставени от X конгрес и новата програма на Партията за издигане на развитото социалистическо общество, доклад пред пленума на ЦК на БКП, състоял се на 7 и 8 февруари 1974 г., стр. 55.

Digitized by Google

изводство чрез свои представители в качеството им на обществени обвинители или защитници. Това е израз на демократизма на наказателния процес в НРБ, израз на обществен контрол. В това всички са убедени. Но фактите говорят, че по разглежданите наказателни дела, които представляват обществен интерес, и по които съдилищата са изпратили покани до съответните обществени организации, са се явили през 1974 г. само 112 обществени обвинители и 200 обществени защитници.

При провеждане на показно-изобличителни процеси често пъти съдебните зали са препълнени. Всички се възмущават от извършеното престъпление. Общественото мнение е единодушно, дори често пъти гневно настроено, а в залата отсъствува обществен обвинител, а понякога се е явил обществен защитник, който се опитва да убеди съда в „светлата характеристика" на подсъдимия.

По решение на Юлския пленум на ЦК на БКП Народното събрание прие през 1973 г. „Закон за собствеността на гражданите". В него бе включена специална глава за отнемане в полза на държавата на нетрудовите доходи. Съгласно чл. 39 сведенията за придобити незаконно имущества и доходи се изпращат в съответните комисии. Законът предоставя възможност на всички държавни и обществени органи и длъжностни лица, както и на всички граждани да осведомяват окръжните комисии за незаконно добити имущества и доходи. Нещо повече, в чл. 70 от Правилника за приложение на закона се казва, че „преписка може да се образува и по устни сведения, дадени от граждани пред член на комисията". Обществеността прие с удовлетворение разпоредбите на Глава трета от Закона за собствеността на гражданите. Общественото мнение в тази насока бе сформирано далеч преди издаването на закона. Под негово влияние именно бе извикан на живот този закон. Хиляди са гражданите, които знаят случаи на незаконно придобити имущества и натрупани нетрудови доходи. Възмущават се, коментират, обвиняват законодателството и органите, които го прилагат. Но в комисиите са образувани само няколкостотин дела. По същото време има алчни, недобросъвестни служители в различни сектори на стопанския живот, които използват служебното си положение, мамят гражданите и държавата, присвояват, търгуват незаконно, нарушават разпоредбите за тарифите, предвидени за занаятчийските услуги. Това се вижда, то се усеща по много външни белези, но не за всички се сигнализира. Наскоро Софийският градски съд осъди управителя на ресторант „Лов-на среща" за присвояване на 70 хиляди лева. Мнозина са знаели за колите, за имуществото, за разточителния живот, но... Срещу този престъпник никой не бе подал сигнал в Градската комисия по приложение на Глава трета от Закона за собствеността на гражданите. Нима той е единствен?

Пасивното обществено мнение винаги води до понижена обществена бдителност. Непоколебимо е мнението, че обществената собственост е материалната основа за изграждане на благоденствието на народа, но това не пречи да се шири безстопанственост пред очите на немалко хора. Така по наказателно дело № 798/73 г. на Пловдивския окръжен съд е било установено, че поради допусната безстопанственост били унищожени 530 хиляди неопечени тухли, което представлява 30% брак при производството на тухли. Това станало пред очите на всички работници, на цялата администрация, но никой не реагирал своевременно. Не се проявила грижата на партийните организации за формиране обществена нетърпимост към подобна безстопанственост.

Ролята на Партията се изразява в създаването на необходимите условия за правилното формиране и функциониране на общественото мнение... Практическата страна на този въпрос се свежда най-общо до: пълнокръвен организационен живот на партийните, държавните и обществените органи и организации; постоянни и организирани връзки и контакти с трудещите се; създаване на творческа атмосфера за свободно обсъждане на всички въпроси; конкретно съобразяване и отчитане особеностите на функциониращото мнение; създаване на възможност за гласност и дискусионност на различните мнения...

Във връзка с ролята на партийните органи при предотвратяване и отстраняване на подобни нередности в материалите на XI конгрес се подчертава, че „ние непрекъснато трябва да издигаме не само умението да се вземат правилни решения, но и умението да се проверява и изисква, да се довежда докрай подетата работа. В това отношение следва да се осигури потясно взаимодействие на партийните органи, включително контролно-ревизионните комисии на Партията, с органите на Комитета за държавен и народен контрол. Да се разшири обхватът и да се повиши взискателността в работата на държавния и народен контрол — това е едната страна на въпроса. Другата — това е партийният контрол върху държавните, стопанските и обществените органи, които следва да отстраняват констатираните слабости и нередности."[1]

Общественото мнение затлъжава. В него са длъжни да се вслушват и отделните граждани, и органите на управление.

Общественото мнение у нас се формира под въздействие на обективните закономерности на социалистическото общество. Обективните условия обаче сами по себе си не могат да формират конкретно и да направляват общественото мнение. Главният субективен фактор в този процес е Комунистическата партия, която използва два основни метода: възпитанието и контрола.

[1] Т. Живков. Отчет на ЦК на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, с. 96.

Digitized by Google

АМНЕЗИЯ

Разказ

КОНСТАНТИН КОЛЕВ

Той лежеше завит до кръста с пъстро родопско одеяло, което прикриваше стопеното му от болестта тяло, но изпитото пергаментено лице и хлътналите очи с разширени зеници издаваха не само преживяното, но и болката, която го раздираше. Всички знаеха, че е тежко болен, но че ще умре съвсем скоро, знаеше само той. Събрал бе всичките си сили, за да изглежда спокоен. От обед един след друг на улицата спираха мерцедеси и волги. Другарите му свеждаха глава през портичката и понесли букети от свежи цветя, с разлюлени колена преминаваха циментената пътека през двора, за да стигнат до смъртния му одър... Леглото му и цялата стая бяха отрупани с цветя. Толкова много цветя, мислеше си той, има само на погребение. Бе благодарен на смъртта, че почака до тоя ден. Нищо че той приличаше на погребение — не на всекиго е дадено да види как ще бъде изпратен от тоя свят, да се прости с най-скъпите си хора, за сетен път да види техните лица, да чуе гласовете им, да си припомни незабравими неща...

— Другарю политкомисар... — казваше дошлият, като търсеше място къде да остави букета. — Хайде оздравявайте!

Той се усмихваше.

И тая странна, невероятно стоическа усмивка им казваше всичко. Те млъкваха, объркани и смутени, незнаейки какво друго да попитат, но нито един не го обиди със съжаление или сълза. Останал отново сам — в очакване на следващия гост, — той се разтърсваше от спазмите на радостта, че тия мъже са все тъй корави и силни, каквито ги помнеше, все тъй чисти и все тъй умеят да заключат болката в сърцето си. Само Васката — онова русоляво, очилато студентче, което беше дошло в отряда с червената си боксистка шапка — се опита да го утеши:

— Всичко ще мине и догодина ще бъдеш с нас. Повярвай ми, тъй ще бъде, другарю комисар!

— Аз ще бъда винаги с вас! — рече той и му беше приятно, че интелигентската душа на тоя мъж, сега един от големите държавници на страната, се бе размекнала повечко, отколото трябва.

Бившият студент го разбра много добре и млъкна.

След него дойде Бончук — застарял, с олисяло теме, лицето му оплетено в бръчки, присви тънките си устни и дълго мълча на стола до него, като държеше букета си в ръце. Не му беше стигнало време да прескочи до цветарския магазин, но бе донесъл най-хубавите цветя: сини метличини, диви макове и няколко стръка лайка — бяла като смърт... Сигурно ги беше брал някъде по пътя.

— Другарю политкомисар... — рече той. — Да имаш нужда от нещо?

Усмивката, с която му отвърна, бе най-щедрата през тоя ден — в нея имаше и благодарност, и примирение, и горест, и съзнание, че на човек като него не му е нужно нищо... И това, че в тоя час те всички сякаш бяха забравили и гражданското, и партизанското му име, че той бе за тях само политкомисаря на отряда, го изпълваше с дълбоко удовлетворение, което притъпяваше острите шишове на болката, която непрестанно го гризеше.

— Бончук, наистина имам нужда от нещо... Искам тая година огньовете да бъдат най-големите...

— Ще бъдат, другарю политкомисар!

Шаната пристигна надвечер. Дойде не сам, а с жена си — съвсем млада, почти момиче. Беше затлъстял и какъвто си бе нисък, приличаше на лоена топка. Нямаше и помен от някогашното мършаво гимназистче. Бледорозовите бузи на професора и още сочните му, безсрамно влажни устни, се силеха да прикрият годините му.

— Ами да... — рече той, уловил погледа на политкомисаря. — Пак се ожених...! Знаеш, първата ми жена беше простовата... Невъзможно бе да се живее с нея! Втората излезе невярна... Взех това създание... Беше ми студентка...

Създанието го биваше. Природата не беше се скъпила — то пращеше от плът — женствена и страстна. Шаната забеляза,

Digitized by Google

че очите на политкомисаря строго оглеждаха тая здрава плът и побърза да се похвали:

— Справям се. Още съм як и здрав...

— Хвалипръцко! — пресече го неочаквано бившата студентка. — Стар пръч и хвалипръцко... Това си ти!

Професорът се усмихваше глупаво.

— Моля те, мила, моля те... Без шеги...

Присвил устни, политкомисарят мълчеше. Не че го обиди това нелепо и цинично ерчене със здраве и мъжка сила пред смъртния му одър. Той си мислеше за нещо свое — виждаше слабоватото гимназистче с чистите, огнени очи, чуваше разпалените му речи и се опитваше да ги свърже с това кълбо от тлъстини, жадно за млада плът...

— И на всичко отгоре другарите ме гризат...

— За какво те гризат?

— За ня... — рече професорът. — Била чужд филиз... от бивши хора... гдето имало изцапани с партизанска кръв... Къса ми била паметта. Виж ти! Моята... професорската памет... била къса, а тяхната — дълга... Може ли така, Иван Иванич?

Да, по паспорт политкомисарят наистина беше Иван Иванов и Шаната днес за пръв път му го припомни.

— А защо на „всичко отгоре"?

— Другите докопаха парата... — отвърна Шаната. — А аз стоя все професор... Три години строя вила — не мога да я довърша. Не стигат левовете... Бояджиите получават повече от мен...

— Шана — прекъсна го политкомисарят, — нали нямаме закон, който да забранява смяната на професиите?

Мълчанието, което полепна по всичко наоколо, по нищо не приличаше на онова бездумие, с което досега другарите му бяха стояли до него и с което си бяха казали всичко, което имаха да си кажат.

Последен дойде генерала.

Извървял се бе вече целият отряд, а той все не идваше. Политкомисарят бе изгубил надеждата, че ще дойде. Никога не можеш да знаеш къде грижите на деня ще отвеят един заместник-министър на отбраната. Зарадва му се, истински му се зарадва, когато той прекрачи прага и високата му фигура се откроя на варосаната стена на стаята. В униформата си, която му мязаше, с матово обветрено лице, снел фуражка в ръка, с разрошени побелели коси, той изглеждаше изпечен и жилав — като в онния дни. Усмихна се. Усмивката му беше непристорена, а гласът му прозвуча по момчешки закачливо:

— Другарю командир, разрешете да остана!

— Аз съм младши лейтенант, а ти — генерал, сине мой! — също тъй закачливо му отвърна политкомисарят. — Какъв командир съм ти аз?

— Пръв... и завинаги. До гроб! — отвърна заместник-министърът.

Той остави цветята настрани, на масата, приседна на стола и като гледа една минута лицето на другаря си, не се сдържа, разлюля се целия и очите му се изпълниха със сълзи.

— Защо плачеш, генерале?

— Виноват... другарю командир!

Генералът придърпа пешовете на куртката си, овладя се, но не можа да каже нищо повече. Политкомисарят пръв събра силите си и рече:

— Преди малко тук беше Шаната...

— Сам ли?

— С коконата. Защо попита?

— Води я навсякъде... Мисли, че като ни я навира под носа, ще свикнем с нея...

— Наговори ми ги едни...

— Не ми ги казвай. Знам. Той е болен човек.

Политкомисарят виждаше като пред очите си напръщялата плът на коконата, отпуснатите розови бузи на Шаната, сластните му устни — затлъстели като самия него...

— Болен е — рече той, — но болестта му няма име...

— Има — твърдо каза генералът и се надигна от стола. — Амнезия!

Подаде ръка за сбогуване и повтори:

— Шаната е болен от амнезия...

Политкомисарят дълго си повтаря на ум тая напевна дума и се ядосваше на невежеството си, защото не можеше да си припомни какво точно тя значеше. Някога като че ли знаеше нейния смисъл, а ето че го беше забравил. Досрамя го да попита генерала. Сега трескаво, но напразно съзнанието му ровеше из своите пластове. Здрачът нахлу в стаята и изпълни най-напред ъглите ѝ. Горе, под билото на планината, другарите му сигурно се бяха вече събрали. Всичките — без него.

Не издържа и повика сина си:

— Иване! Иване...

Синът се втурна уплашен — твърде много се беше уморил днеска старият...

— Кажи, тате...

— В другата стая... в библиотечката... имах речник за чужди думи. Донеси ми го!

Синът въздъхна облекчено, макар да се учуди на желанието на баща си. Какво можеше да дири той в тоя речник, който не бе разтварял с години? И защо му е?

— Амнезия... Амнезия... — повтаряше си на глас политкомисарят, като прехвърляше един след друг листите и вдъхваше забравения мирис на жълти, прегорели страници и прах.

Откри думата и бавно, търпеливо, полугласно прочете няколко пъти написаното след нея: „Отслабване или загубване на паметта поради заболяване на главния мозък..."

Digitized by Google

И тогава изведнъж се досети за коварния страшен характер на тая болест: човек забравя миналото си, то изчезва от неговата памет... Миналото се превръща в пустота — няма нищо в него: ни добро, ни зло, ни победи, ни поражения, ни приятели, ни врагове... Болестта изтрива от съзнанието всичко — човек остава без минало...

Политкомисарят потръпна от ужас.

Та тая болест е по-страшна от смъртта, рече си той, тя превръща човека в жив мъртвец. От всичко можем да умираме — от куршумите на врага, от рак, от инфаркт, от левкемия, може кръвното налягане да пука мозъците и артериите ни, само от амнезия нямаме право да боледуваме... Истинският комунист е длъжен цял живот да има имунитет против тая болест — за него тя да е противопоказна.

Юлската вечер се беше спуснала над малкото градче и топлият мрак бе обгърнал всичко.

— Иване — извика политкомисарят. — Иване...

Синът му дотича веднага.

— Върна ли се майка ти?

— Върна се — рече синът. — Ей сега се върна.

— Опитайте да ме изнесете вън... На двора! — помоли политкомисарят — Хайде, опитайте...

— Тате...

— Опитайте! — властно рече той. — Друго от вас няма да искам. Това ще е...

Той не се доизказа.

Очите на жена му бяха пълни със сълзи. Тя прихвана пръстите на сина си, политкомисарят обгърна с ръце вратовете им и те бавно го снеха по стълбището — долу, на пейката до чемширите. Той приседна и няколко минути не виждаше нищо — сгъстила се беше синилката пред очите му и той чакаше тя да се стопи и разсее. Тогава погледна на север — там тъмнееше Балкана. Огромен, забулен в мрака, прикрил бърда и долове, пътеки и скатове. Горе, на билото му, трептяха белите езици на огньовете. Преброи ги мълчаливо — бяха седем. Дори оттук, от градчето, личеше, че те са големи и буйни. Жертвени и клетвени огньове. Лицето на политкомисаря просветна — обля го странно сияние, дошло сякаш от тия огньове. Палеха ги всяка година, на тоя ден — в памет на ония, които само два месеца преди победата оставиха костите си долу, на полянката сред букаците... Шестимата не бяха навършили двадесет години, само седмият — командирът на отряда, бе вече тридесетгодишен... Палеха огньовете на полянката, оградена от буков гъстак, но сега те горяха на самото било. Запалили са ги там заради него, защото са знаели, че ще му бъде хубаво да ги види или ще му кажат, че са ги видели да горят... Никой на никого сигурно не казал дума, но когато мълчаливо са се питали къде да наклалат огньовете, всеки е посочил с очи върха и е понесъл натам вършето си...

Политкомисарят гледаше белите пламъци на огньовете и си казваше, че докато те горят, никаква амнезия не е страшна...

За пръв път откак разбра, че е болен от рак, в очите му се показаха сълзи, но той побърза да ги изтрие, като гледаше все там, гдето чистите езици на огньовете обжарваха покрова на небето.

Digitized by Google

СЪТВОРЕНО ПОД РЪКОВОДСТВОТО НА КОМУНИСТИТЕ

Това бяха осем дни на незабравимо гостуване в Германската демократична република. Осем дни на другарство и обмяна на опит, на срещи с много комунисти — вдъхновени строители на първата в историята на Германия свободна, социалистическа държава на работниците и селяните.

Дирята на топлите, задушевни разговори с Гюнтер Крюгер, Роланд Кро и Фогт Вилибалд, с Ингрид Краин, Фолкер Бенц, с Клаус Вита... ту светлееше с ореола на исторически факти, отразяващи единството на нашите комунистически партии, ту ни срещаше с гигантските темпове и мащаби на градеж, с пламналата битка за народно благоденствие в двете ни страни. И неизменно с една гордост, с едно вълнение се разказваше за съдбовно важната, безкористна, братска помощ на великата партия на Ленин, на могъщата Съветска държава както за освобождаването ни от фашизма, така и за неотразимото ни настъпление днес към единната цел — изграждане на развитото социалистическо общество.

Конгресът — Двайсет и петият конгрес на КПСС!...

Конгресът — Единадесетият конгрес на БКП!...

Конгресът — Деветият конгрес на ГЕСП!...

Навред всички изтъкваха огромното значение на решенията, взети от тях.

Това бяха неизменните ориентири на всяка мисъл, изказана от събеседниците ни в партийните комитети, заводите, в селата, редакциите...

* * *

Германската демократична република днес е една процъфтяваща социалистическа страна — индустриално развита, с напълно кооперирано, модернизирано селско стопанство. Особено благодатни за небивалия й социално-икономически разцвет са годините след Осмия конгрес на ГЕСП (1971 г.). На базата на непрестанното увеличаване производителността на труда, ефективността на цялото народно стопанство неизмеримо е порасналo жизненото равнище на всички трудещи се.

„С високите и стабилни темпове на икономическо развитие, със социалната си политика и със своята развита социалистическа култура и вашата страна показа и доказа пред очите на света огромните и неизчерпаеми възможности на социалистическия обществен строй. Никаква вражеска пропаганда не може да омаловажи успехите на страните на реалния социализъм. Още по-малко може да омаловажи успехите на вашата страна, която се роди из пепелищата на войната" — заяви другарят Тодор Живков в своята приветствена реч пред Деветия конгрес на ГЕСП.

Ето само някои цифри, ярко потвърждение на тези успехи: производството на промишлена продукция през 1975 година е нараснало в сравнение с 1970 с 37 на сто. Значително е преизпълнена директивата, поставена от VIII конгрес на ГЕСП, като през петилетката при стабилни цени на 3,7 милиона от трудещите се са били повишени заплатите, на 3,9 милиона човека — размерът на пенсиите. Обществените фондове за потребление, за подобряване материалните условия на живот, за нуждите на образованието, културата и здравеопазването са нараснали с 46 процента. Всичко това е станало възможно благодарение всенародното движение за повишаване производителността на труда и качеството на продукцията.

И което е особено впечатляващо, това е увереността, самочувствието на творците на блага, оная деловитост, разпаленост, дисциплинираност — фактори, формиращи неотклонното, стабилно, прогресивно развитие на социалистическата ГДР. Неотменно контрастиращи особено на фона на дълбоката криза, обхванала капиталистическите страни.

Как само се е преобразил южният окръжен град Зул, с който най-напред се запознахме. Обновен, разхубавен — истински социалистически град! След съвременното изграждане на центъра — построяването на най-модерни жилищни сгради, на огромен ЦУМ, на зали и плувни басейни за спорт и отдих на трудещите се, фонтани — оживели и архитектурните проекти за изграждането на нови комплекси. В прихълмието над града, дарено с велико-

Digitized by Google

лепнето на природните прелести на Тюрингските планини, блеснали същински слънчеви дворци — нови квартали за творците на блага, нови училища, детски домове, ясли и площадки за техните деца, два старчески дома...

Процесът на бурно обновление е характерен и за деветте околийски центрове — Зонеберг, Нойхауз...

Веднъж строшени веригите, оковали творчеството и инициативата на работническата класа, под ръководството на ГЕСП, на партийните комитети и организации започнало дълбоко преустройство на общественото битие, настъпили удивителни икономически успехи. В този най-изостанал в миналото район са израснали десетки индустриални предприятия, осъществено е истинско възраждане.

Тук близо до Зул в омайващ оазис на Тюрингските планини се е кротнал Оберхов — националният курорт, в който 80 на сто от местата и в най-луксозните хотели са предоставени за разпределение и ползване от профсъюзите. Да, истинските господари на това безценно национално богатство са работниците, творците на научно-техническата революция, трудещите се селяни. Може да се каже, че картите за почивка, с които се удостояват най-изявените ударници, новаторите, са почти безплатни. Всичко това в Отчетния доклад на Централния комитет пред IX конгрес на ГЕСП е изразено така: „Всичко в името на човека, за щастието на народа".

Интересен за нас, вълнуващ бе разказът, който ни пренесе в първите години на утвърждаване властта на работниците и селяните в Германската демократична република. След ожесточената съпротива на отживелите класови сили — монополистите и юнкерите, тук, в Оберхов, се приютили оцелели фашисти, милитаристи. И когато една сутрин бившите господарски вили били национализирани, работническата класа им станала собственик, една от най-големите по това време сгради в курорта била именувана „Георги Димитров".

Своеобразните условия на живот и дейност в граничния окръг Зул — пет от околиите имат граница с ГФР — налагат окръжният комитет на Партията да работи оперативно, богато, аргументирано. Защото всяка година в окръга пътуват хиляди западногерманци. И истината е, че огромните, революционни преобразования им оказват силно въздействие, дават им възможност с очите си да видят неизмеримите предимства на социалистическата организация на производство и начин на живот.

Но една друга част от тези „туристи" идва с озлоблението на тъпещата в дълбока криза буржоазия, с ненавистта към невъзвратимия исторически факт — в тази част на бившата фашистка империя да процъфтява свободната работническо-селска Германска демократична република.

Ето защо тук под ръководството на партийните комитети и организации е изградена една стройна, динамична система на политико-възпитателна и идеологическа работа. Възторжени пропагандисти и борци за осъществяване политиката на ГЕСП, за изпълнение историческите решения на IX конгрес са 68 хиляди комунисти. Една голяма част от тях са обогатили своите познания в окръжната висша партийна школа. От обучаваните 500 души годишно в нея 200 изкарват пълен курс с откъсване от работа, настаняване в интернати и получаване на стипендия. Други 200 се подготвят задочно, като в продължение на две години веднъж седмично имат свободен ден за посещаване лекции по програми, съставени от Централния комитет. Сто души посещават тримесечните курсове. И всяка околия от своя страна има околийска школа по марксизъм-ленинизъм. В тях се подготвят през партийната учебна година 2300 комунисти Веднъж седмично те също имат свободен ден, за да участвуват в семинарите, провеждани по определен тематичен план.

Всеки понеделник работниците на окръжния комитет, сътрудниците на останалите обществено-политически организации пребивават в шейсетте предприятия на окръга и там пред агитаторите на трудовите колективи разясняват политиката на Партията, дават аргументиран отговор на най-актуалните проблеми.

* * *

Задълбоченото изучаване решенията на Деветия конгрес на ГЕСП окръжният комитет в Зул сега превръща в един процес, в един всеобхватен анализ както на успехите, така и на нерешените проблеми.

Кои са главните направления за изпълнение на Директивите на конгреса?

В различните предприятия, които посетихме, акцентуването се поставя върху специфични за техните условия проблеми. Главната насока на целия ни разговор с партийния секретар на Завода за полупроводници в Нойхауз д-р Йохан Фогел бе социалистическата интензификация на производството, бързото внедряване в практиката на научно-техническите постижения. Той ни запозна с обширните мероприятия, разработени от инженерните кадри и другите специалисти на завода. Трудовият колектив е намерил съвсем конкретно своето място в изпълнение стратегическата задача, поставена от Деветия конгрес за периода 1976—1980 г. — всестранна интензификация и по-нататъшно повишаване ефективността на производството, подобряване качеството на продукцията. Главното за системно, повсеместно осъществяване на набелязаното тук е широкото разпространение на новото, прогресивното в организацията на социалистическото съревнование, обогатяването на формите за неговото водене, даване пълен простор на опита на новаторите. Един от специалистите заяви: „Интензификацията днес започва от интензивното мислене. А то трябва да завладее умовете буквално на всеки член от колектива. Простата логика на нашия светоглед днес е — ефективност. Това означава по-висока съзнателност, по-висока

Digitized by Google

производителност, по-добри условия на живот."

— В новаторското движение ние виждаме чертите на комунистическото отношение към труда — каза другарят Фогел. — Но това с пожелания и едностранчив подход не ще постигнем. Ето защо ние в тази битка за благоденствие сме вкарали арсенала на всички най-силно въздействуващи организационни, идеологически форми, научно-технически способи.

Като разгледахме богатата заводска музейна сбирка, изложбата на младежкото научно-техническо творчество, Йохан Фогел продължи:

— Когато казваме, че цялата продукция трябва да заслужи, да отговори на изискванията на „Знака за качество", ние разбираме, че с личния пример на комунистите, с най-активното участие на профсъюзния и младежкия актив трябва непрестанно да усъвършенствуваме воденото от нас съревнование, да обновяваме показателите, начина на отчитане. Със своите разгърнати мероприятия и научно-техническото дружество да даде още по-голям простор на новаторството. А толкова хубав опит вече в това отношение имаме. Осигурили сме всяка група работници от сродно звено, като дойдат сутрин на работа, да видят какво предния ден са изработили...

Чухме за богатата дейност на инженерното дружество на завода „Камера на техниката", за ежегодно провежданата „Идейна научно-техническа конференция". Партийният комитет и ръководството на завода са поставили пред трудовия колектив задачата през тази година и допусканият 1 процент брак да се намали. Първо, най-същественото за нейното изпълнение е буквално всеки да каже своето мнение как да се постигне това и да се чувствува отговорен. Второ, всяка идея да обхваща както технико-икономическата страна на проблема, така и предложения за подобряване на квалификацията, условията на работа. Въз основа на идеите, направени на конференцията, се разработват новаторските предложения, които постъпват за анализ, оценка и класиране от изграденото за тази цел бюро.

Цялата тази дейност е в едно единство с още много други инициативи, форми, средства, методи на работа. Тя е свързана и с личните творчески планове на инженерите, и с инициативните програми на майсторите, и с движението в колективите от различните звена за даване „Бележки по плана". Става дума: всеки да размишлява, да търси начини, пътища за подобряване на своята работа, т. е. не само да се правят предложения, но тази дейност да се превръща и в един процес на самоанализ, на самооценка; непрестанно да повишава своя личен принос за повишаване ефективността на производството и качеството на продукцията. А обединяващият девиз на цялата тази дейност е: „От всяка марка, всеки работен час и всеки грам материал — по-голям икономически ефект!"

Разговорът ни по всички тези неща и още много други инициативи продължи и в град Зонеберг, в най крупното предприятие за електрокерамика в ГДР. Това което прави особено силно впечатление, е оценяването на труда на специалистите главно по осъществените под тяхно ръководство богати идеи за научно-техническото равнище на производството, за повишаване производителността на труда. Видяхме много участъци, в които преди ръчно извършваните тежки операции са поети от вакуумни съоръжения, кранове, различни видове конвейери. С каква гордост само ни показаха и новостроящата се пещ за изпичане на продукцията.

— Интензификацията на производството е невъзможна без бързо внедряване в практиката на научно-техническите постижения — заяви директорът на завода Руди Грайпер.

* * *

И трудов Берлин живее дни на икономически и духовен подем. Размахът на строителството докосва със обновлението си почти всяка улица, площад, квартал. По решение на Партията Берлин е определен за национален строителен обект. Помагат всички окръзи. Могат да се видят редица обществени сгради с характерна архитектура и строителен материал, присъщи на традиции в строителството на северните и южните окръзи. Само в Берлин до края на 1990 г. ще бъдат завършени 330 000 нови апартамента. Сред берлинчани получи широко разпространение лозунгът: да се работи така, че до края на 1980 година броят на апартаментите в града да съответствува на броя на семействата. Два почина в строителството намират властно утвърждаване: всеки четвърти младеж трябва да получи професия в строителството; при получаване на нови жилища с предимство се ползват тези граждани, които са работили определени дни в строителството.

Четиридесет нови моста ще улеснят транспорта и пешеходците.

В усилено изграждане е новият девети район на столицата — с модерна архитектура, комуникации на съвременно техническо и строително равнище. И едно умело съчетаване на ново строителство със старите ценности. С оглед интересите на редките занаяти и изкуствата в жилищните кооперации се предвиждат ателиета, камерни, изложбени и концертни зали, кабинети, помещения за репетиции.

В кабелния завод „Вилхелм Пик" (крупно предприятие не само в Берлин, но и в страната) партийното ръководство с удвоена енергия разгръща и насочва силите на колектива към научно-техническото творчество, към изпълнение на производствената програма. И както във всички трудови колективи от страната, така и тук съревнованието владее и ръководството, и преките производственици.

Демократизмът при организиране и водене на това истинско трудово състезание е получил неограничено проявление. Ра-

Digitized by Google

ботниците участвуват във всичките етапи на съревнованието: предварително на условията, при изменения и допълненията, наложени съобразно новите условия при отчитането му. Съревнованието е изцяло дело на профсъюзите, но с етнаква отговорност в него са ангажирани още стопанското ръководство и комсомолската организация. Директорът или неговите заместници отчитат съревнованието всеки месец. За трайни успехи първенците получават: премии, карти за почивка, награди, включват се в списъка за по-бързо получаване на жилище.

Съревнованието обогатява не само колективните, но и личните творчески планове. Всеки майстор в завода, инженер и техник работи по личен творчески план. Така например личният творчески план за тази година на майстор Щустер (бил е делегат на конференцията на Берлинската партийна организация и се е изказал за своята работа) включва:

— намаляване загубата на работно време с 200 часа спрямо миналата година;

— намаление на брака с 3 процента, което от своя страна ще даде икономически ефект от 200 000 марки;

— обещание за охрана на труда и недопускане на злополуки;

— обещание за по-нататъшна квалификация

Непрекъснато вниманието на партийното ръководство е насочено към по-нататъшното развитие на научно-техническия прогрес в завода. Предконгресната година, следконгресните месеци са наситени с технически открития и икономически подобрения и рационализаторски предложения, оценени на хиляди марки стопански ефект. Въведена е система: всички предложения, възникнали при приемане на годишния план, както и при обсъждане на допълненията към плана, да се записват и разглеждат от ръководството Онези от предложенията, които могат да се реализират през годината, се включват в плана. Авторите на перспективните предложения (които изпреварват сегашното техническо равнище на завода и които биха се реализирали след 10—15 години) получават обяснение

Начален тласък на редица инициативи в завода дават комунистите. Девизът „Да работим и живеем по социалистически" ентусиазира 38 бригади със 744 души, 3 бригади следват почина „Един ден в месеца да работим със спестени материали". Една бригада, предимно от работници, носи името на Георги Димитров и с трудовите си резултати защищава високото име на патрона.

Заводският колектив не познава година с неизпълнен план Откроява се и неговата политическа зрелост. Щом конгресът на Партията утвърди да се увеличи производството на цветни телевизори, колективът реагира веднага: обеща да произведе още тази година над плана определено количество жица.

Качеството на продукцията, ефективността на производството са непрекъсната грижа на партийното ръководство в завода. При допуснат брак или влошено качество първичните партийни организации реагират остро. Предизвикват разговор в колектива, анализират причините, набелязват мерки. Качеството на продукцията се подобрява непрекъснато, преобладаваща част от нея е белязана със знака „К", снижени са рекламациите, а за добрите качественици са предвидени материални и морални стимули. Колективът на завода се гордее с обстоятелството, че застостта на машините е достигнала 95 процента.

* * *

Разказът на др. Герхард Войнике, заместник-завеждащ отдел „Профсъюзи и социална политика" при ЦК на ГЕСП, за мероприятията на Партията в социалната област тече забързано и с патос. Дори един час време не стига, за да се изброят и разкрият съществените черти на всички инициативи в социалната политика.

Партията се ръководи от това, че подобряването на условията на труда и на бита се отразява особено стимулиращо за трудовата нагласа и инициативност на хората. В този смисъл трябва да се разбират и публикуваните през май тази година условия за нови социални придобивки. Това решение на Партията предизвика широк отглас и от своя страна породи нови инициативи на трудещите се.

Осъществяването на социалната програма е невъзможно без повишаване на производителността на труда и интензификацията, без активния съзидателен труд и творчество на масите. Върху основата на сегашното състояние на производителните сили и тяхното развитие в бъдеще и с оглед потребностите на човека и неговия съвременен бит социалната програма решава четири основни задачи:

— По-нататъшно изпълнение програмата за жилищно строителство. Миналата петилетка е приключила с петстотин хиляди нови апартамента, тази петилетка ще даде на трудещите се 750 000 нови или реконструирани жилища. Членът на Политбюро др. Хари Тиш в изказването си пред конгреса предложи чрез съботници и други форми на доброволен труд да се построят допълнително 100 000 апартамента. Това предложение е от голяма важност, тъй като 300 000 жители ще получат порано жилища. Сега държавните органи правят разчети как да се реализира това предложение.

— Поддържане на стабилни цени предимно на хранителните стоки, на наемите, на промишлените стоки, на услугите и превозните средства.

— По-нататъшно подобряване на медицинското обслужване на населението. Предвижда се строителството на нови поликлиники и болници в градовете и селата, на старчески домове През тази петилетка ще се осигурят 12 000 места за стари хора

— Развитие на просветното дело в посока на неговото качествено подобряване. Ще се разкрият нови места в техникуми-

Digitized by Google

те и университетите с ново или допълнително строителство. Предвиждат се в строителството нови детски заведения, спортни зали и съоръжения, места за отдих и туризъм.

Социалната програма на Партията е в непрекъснато действие, реализират се нейните предначертания. Една седмица след конгреса ЦК на Партията, Министерският съвет и Централният съвет на профсъюзите известиха за нови мероприятия в социалната област. Минималната заплата отсега нататък ще бъде 400 марки вместо 350. Това увеличение засяга 1 милион трудещи се. Новите социални мероприятия засягат и ветераните на социалистическия труд. Пенсиите на близо 3,5 милиона души ще се увеличат след 1 декември т. г. Придобивки получават и жените. Удължават се отпуските на родилките от 18 седмици на 26.

Новите социални мероприятия възлизат на близо 14 милиарда марки. Тази сума смайва и въображението, но тя ще постъпи от увеличаване производителността на труда, от разкриване на допълнителни резерви, повишаване на дисциплината в труда и от други източници, които талантът на Партията и народа ще подскажат в бъдеще.

* * *

Социалистическият начин на живот в Германската демократична република се обогатява с нови факти и явления, завоюва нови позиции. Създадени са и се създават под непосредствените грижи на Партията необходимите условия за изява на всички способности на човека. От прибалтийските селища до Зонеберг и Зул владее оптимизмът на един народ, устремен към комунизма. И ако перефразираме думите на Хайне, можем да кажем, че Германската демократична република сега е една следконгресна приказка, приказка с реални чудеса.

Коста ДИМОВ
Димитър КРАЛЕВ

КРИТИКА И КНИГОПИС

КОМУНИСТИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СОЦИАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Комунистическото възпитание на трудещите се винаги е било една от основните идеологически задачи на БКП в нейната революционна борба за извоюването, утвърждаването и развитието на социализма. При това въпросът за комунистическото възпитание се поставя от нашата Партия не самоцелно, просветителски, изолирано, а в най-тясно диалектическо единство с решаването на целия комплекс от социални, икономически, политически, културни и други проблеми.

В етапа на изграждането на развито социалистическо общество още по-силно се налага необходимостта от действено комунистическо възпитание на трудещите се. Реализирането на големите исторически задачи на развития социализъм може да стане само от всестранно и хармонично развити членове на обществото, с изграден комунистически мироглед. В това отношение комунистическото възпитание на трудещите се изпъква като едно от централните звена на системата на социалното управление. Защото, както подчертава неведнъж първият ръководител на нашата Партия и държава другарят Тодор Живков, да управляваш значи да си отговорен, значи да възпитаваш. Ето защо книгата на проф. д-р на ф. н. **Гено Цонков „Комунистическо възпитание и социално управление“**, посветена на методологически проблеми, на мястото и ролята на комунистическото възпитание в системата на социалното управление, не може да не радва като ново явление в нашата марксистко-ленинска литература по тези въпроси.

Като отчита богатите революционни традиции на БКП за комунистическото възпитание на трудещите се, Г. Цонков подчинява своето изследване на изискванията за нов подход към този проблем, породени от новите условия и историчес-

Гено Цонков, Комунистическо възпитание и социално управление (Методологически проблеми), Партиздат, С., 1975, стр. 224.

Digitized by Google

ките задачи за изграждането на развито социалистическо общество в нашата страна. В това отношение негова отправна позиция са Програмата на БКП, решенията на Десетия партиен конгрес и на пленума на ЦК на БКП (февруари 1974) за идеологическата работа.

За Г. Цонков „комунистическото възпитание като закономерна, жизнено необходима дейност и процес в етапа на изграждане развито социалистическо общество е обект и субект на социалното управление" (с. 20). Посочвайки вярно няколкото възможни аспекти на изследване на комунистическото възпитание, авторът счита, че най-неизследвано е възпитанието при социализма от съдържателна гледна точка. Ето защо като главна задача на неговия анализ той посочва приложението на системно-структурния метод и разкриването на съдържателната система на комунистическото възпитание.

Авторът разкрива последователно съдържанието на основните понятия на системата на комунистическото възпитание и подчертава, че сега нараства „обективно обусловената нужда *от политическо (класово-партийно), правно, мирогледно, нравствено, естетическо комунистическо възпитание, от възпитание на комунистическо отношение към труда, към обществената собственост, на социалистически патриотизъм и интернационализъм, от социално-битово, атеистично, научно, социално-психологическо, техническо и физическо възпитание*" (с. 22). Последователно обосновано той анализира всеки един от тези структурни елементи на системата на комунистическото възпитание, неговата роля и място в осъществяване на цялостното възпитание на трудещите се. В тясна логическа връзка с този въпрос се разглежда проблемът за оптимално функциониране на системата на комунистическото възпитание. Ясно и аргументирано Г. Цонков подчертава, че и в етапа на изграждане на развито социалистическо общество централна роля продължават да играят политическото, класово-партийното комунистическо възпитание, комунистическото отношение към обществената собственост. Правилната диференциация и вярната оценка на всеки един от основните структурни елементи на системата на комунистическото възпитание позволява според дълбокото убеждение на автора да се постигне най-добра организация и целенасоченост на възпитателното въздействие, което ще позволи да се получат и най-добри резултати от този процес. Едновременно с това авторът вярно отчита, че за оптимизирането на възпитателния процес е необходимо на този етап да се поставят на преден план три елемента от системата на комунистическото възпитание — мирогледното, класово-партийното и нравствено-комунистическото възпитание.

Особено висока оценка заслужават разкритите от Г. Цонков диалектическа връзка и взаимодействие между обществената среда и идеологическия и възпитателния процес в етапа на изграждане на развито социалистическо общество. Теоретично обосновано, в духа на партийната програма и решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП за идеологическата работа, авторът воюва против опростенческия и просветителския подход към проблемите на комунистическото възпитание на трудещите се. Тук той анализира ролята на обществената среда за комунистическото възпитание на трудещите се. Като критерий кои обществени отношения и процеси отразяват понятието „обществена среда" се сочи *„ролята им на въздействуващи, формиращи и възпитаващи фактори"* (с. 52). Направеният анализ на тези фактори е свеж, интересен, съдържателен. В това отношение авторът обогатява сложилите се представи в нашата литература по тези въпроси. Интересни и аргументирани са също така направените от него възражения срещу понятията „макро" и „микросоциална среда" и предложените вместо тях обща социалистическа обществена среда и непосредствена социалистическа обществена среда.

В книгата последователно по степен на важност се разглеждат структурните компоненти на общата социалистическа обществена среда и непосредствената социалистическа обществена среда. Тук анализът е съдържателен, перспективен. Отразявайки историческите тенденции в развитието на социалистическото общество и ролята на всеки един от структурните елементи, на общата и непосредствената социалистическа обществена среда, авторът показва онния механизми, с които те участвуват в цялостното комунистическо възпитание на трудещите се. В същото време той правилно подчертава, че организатор и основен двигател и едновременно елемент на общата социална среда е и *„системата на социално управление"*, която обхваща ръководната роля на БКП, функциите и въздействието върху общественото развитие на социалистическата държава, дейността на Отечествения фронт, на професионалните съюзи, ДКМС и другите масови организации, институти. При това Г. Цонков не пропуска да посочи, че и самата управленческа дейност изпълнява възпитателни функции. *„Всяка управленческа дейност* — изтъква той, — *която усъвършенствува, развива на по-високо равнище социализма, формира комунистически възгледи, чувства и отношения към живота,* към нещата и социалния прогрес. Това е *основен критерий* за възпитателната роля на управленческата работа" (с. 83). Върху тази принципно издържана постановка той разкрива всички моменти на възпитателната роля на управленческата дейност, която осъществява БКП.

Значително място в книгата е отделено на **анализа на идеологическото възпитание като относително самостоятелен процес и момент от възпитателното въздействие на обществената среда върху личността.** Разглеждайки нарастването на

Digitized by Google

ролята на идеологическата дейност във възпитанието на трудещите се и различните моменти на този многостранен процес, авторът подчертава, че основен „механизъм" на идеологическото възпитание е свързването на знанията с практическите задачи и практическата дейност на всяка личност, за да се превърнат тези знания в ръководство за действие, за ориентиране в действителността, в убеждения и поведение. Интересни са по този въпрос неговите разсъждения за ролята на материалните и духовните стимули в комунистическото възпитание на трудещите се. Проф. Г. Цонков е активен участник в изграждането на действуващата сега у нас единна система за духовно стимулиране. Неговите оценки, предложения и идеи по този въпрос заслужават тук висока оценка.

Последната, пета глава на своята книга проф. Цонков е посветил конкретно на **комунистическото възпитание като обект и субект на социалното управление.** Новият комплексен подход, приложен от него при анализа на този въпрос, му е позволил да разкрие редица нови аспекти. Той посочва в какво отношение комунистическото възпитание се проявява като обект и в какво отношение като субект на социалното управление. Последователно анализира ролята на БКП, на органите на народнодемократичната власт и държава, на масовите организации, на социалистическите колективи, неформалните групи, на семейството и ръководните личности в комунистическото възпитание на трудещите се. За съжаление вниманието на автора е насочено повече към анализа на комунистическото възпитание като обект на социалното управление и по-малко като субект (подсистема) в системата на единния субект на социалното управление. Вероятно при едно по-нататъшно разработване на този въпрос ще се разкрият нови аспекти от теорията и практиката на комунистическото възпитание на този етап.

В заключение трябва да се подчертае, че като една от първите (у нас първата) цялостни разработки в това направление новата книга на проф. д-р Гено Цонков „Комунистическо възпитание и социално управление" представлява интересно и ценно постижение на теорията на комунистическото възпитание, което ще служи ефективно практически и теоретически в процеса на комунистическото възпитание на трудещите се.

Петко ГАНЧЕВ

ИЗВОР ЗА ВДЪХНОВЕНИЕ

До деня на свободата „Ючбунар" бе най-борческият, най-активният пролетарски квартал в София, цитаделата на съпротивата „Кронщадт на Партията", както го нарече безсмъртният Георги Димитров. Тук се бяха приютили хиляди бежанци от Македония, Тракия и Добруджа. Борбите на трудещите се от „Ючбунар", „Коньовица", „Банишора", „Булина ливада" и другите квартали на днешния Димитровски район на столицата неведнъж са служили за пример за цялата страна.

В този квартал израснаха и работиха едни от най-дейните и пламенни борци за свобода. Буйно поникнаха в него семената на свободолюбието, засети от забележителни революционни дейци като Георги Димитров, Вълчо Иванов, Петко Напетов, Васил Главинов, Альоша Ламбрев, Димитър Константинов и още десетки знайни и незнайни родолюбци. Сред бедните ючбунарски къщурки и кални улички се появи и израсна големият пролетарски поет Христо Смирненски, възторженият певец на революцията. Сред борческата атмосфера на този квартал редица писатели, художници, композитори, хора на науката изявиха цялата сила на своя талант и способности.

Похвална е инициативата на партийния комитет в Димитровски район да издаде сборника „Борба и победа" — мемоарна книга за героичните борби на „Ючбунар" срещу фашисткото иго, за дейността на Партията в онова бурно време в този борчески пролетарски квартал.

Авторите Ангел Георгиев, Никола Дончев, Петър Симеонов, Мария Бужашка, Иван Пейков, Тодорка Зашева и Петър Аврамов пестеливо, ясно и правдиво разказват вълнуващи епизоди от упоритата къртовска работа на Партията сред трудовото население, разкриват истината за тогавашните събития от бурната история на революционното движение в този неспокоен кът на столицата. Използвайки умело очерковата и мемоарната форма, те предават своите спомени живо, непосредствено, действено, на чиста народна реч. От всяка дума на изложението лъха преклонение пред героите, пред техния подвиг, гореща обич към родината, към свободата.

Трудно се пресъздава историята на един такъв квартал като „Ючбунар". Трудността идва от обстоятелствата, че тук са станали много важни политически събития, живели са и са работили нелегално

Борба и победа — история на Димитровската районна партийна организация — София (1890—1948), сборник, Партиздат, 1974, стр. 344.

Digitized by Google

много партийни дейци и прогресивни хора на културата и изкуството. Необходимо е било да се изследва голямо количество архиви, документи, периодични издания (вестници, списания), да се съберат спомени на участвуващи в събитията и всичко това да се провери, уточни. Извънредно отговорна и тежка работа, с която авторите успешно се справят. В подреждането на материалите са взели участие редица научни работници, което се е отразило положително върху работата по издаването на книгата, въпреки допуснатите неточности, които могат да бъдат отстранени при ново издание.

Чрез историята на „Ючбунар" книгата „Борба и победа" разкрива действителността в нашата столица от началото на века, обхваща политическите събития в нея, като се започне от постепенното революционизиране на народните маси, стачното движение, бойните групи, нелегалните организации, уличните трибуни и акции, нелегални квартири, канали, печатници, явки, складове за нелегална книжнина, партизанското движение, Отечествената война и се завърши с най-новите, съвременни събития. Така композирана, книгата има завършена форма. Тя представлява широка палитра на народната борба против капиталистическата тирания и извоюването на победата, открива широка панорама от развитието на новото ни социалистическо общество.

Всеки един от очерците в сборника разкрива детайли от една грандиозна и велика борба на пролетариата в западните покрайнини на столицата. Партията беше обхванала всички звена, ръководеше стачките, използваше масовите културни организации, спортните клубове, въздържателните, туристическите, есперантските дружества, читалищата за активизиране на народните маси, за революционно въздействие върху тях. Може определено да се каже, че в „Ючбунар" бяха създадени едни от първите читалища в столицата. Разгарянето на мощно революционно движение в западните квартали на столицата се обуславя от обстоятелството, че тук живееха многобройни утрудени народни маси, истински работнически пролетариат. От своя страна властта най-малко се грижеше за социалното, културното и хигиенното състояние на населението. И най-важното — в „Ючбунар" живеха и работеха едни от най-видните и дейни партийни работници.

Книгата „Борба и победа" буди много размисли. По-възрастните читатели, участвували в тези събития, я възприемат и като свои спомени, като изповед за преживяното през онези тежки години на съпротивата. За по-младите тя има особено значение. Книгата им сочи верния път на подражанието. Тя е извор на великото вдъхновение за трудови подвизи в името на голямото, съвършеното, в името на новия живот, към който смело ни води Партията. Нашата съвременност е устремена напред. Първоначалният тласък на нейния ход идва още от тогавашните революционни борби и събития, залегнали като основа, като повеля в живота на всеки наш съвременник, като начало и традиция на днешните и бъдещите ни успехи И именно в това се заключава и най-голямото ѝ достойнство. Мемоарната книга „Борба и победа" има стойност и като ценен материал при бъдещото написване на революционната история на София, защото тя е заключила в своите страници част от онова голямо, неповторимо, извършено в столицата от Партията и народа от началото на века до днешни дни.

Христо НЕДЯЛКОВ

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

ОРГАНИЗАТОРИ

Много са мероприятията на градския комитет на БКП в Сливен в чест на Единадесетия конгрес на Партията. Състоялият се преглед „За повишаване ефективността в дейността на партийните групи при работата им за високи трудови постижения" се откроява над всичко.

Целта бе чрез целенасочена и конкретна работа на градския комитет на БКП, на заводските партийни комитети и бюрата на първичните организации да се укрепи организационното състояние на партийните групи и активизира дейността им в малкия колектив. Целеше се да се повиши тяхната боеспособност, да нараства авангардната роля на всеки партиен член, да се обменя положителният опит, да се търсят и прилагат нови форми на работа за по-близки взаимоотношения между комунистите, между членовете на трудовите колективи.

В процеса на прегледа партийните групи активизираха своята дейност, застанаха начело в борбата за ускорено развитие на градската икономика, за внедряване постиженията на научно-техническа революция, за модернизация и реконструкция на производствените мощности, за повишаване

Digitized by Google

производителността на труда и подобряване качеството на продукцията.

Като център в своята работа те поставят личния принос на всеки комунист за осъществяване на възложените им производствени задачи. Особено внимание се отделя за нарастване обществената производителност на труда. На срещи и разговори с чувство за отговорност и самокритичност комунистите разказват за своите постижения, сочат допуснатите слабости, предлагат пред ръководствата на предприятията, на отделите, на цеховете какво да се направи за подобряване организацията на труда, за поддържане и пълноценно използване на мощностите, за постигане на икономии от суровини, материали и гориво, за подобряване качеството на продукцията и пр.

Конкретната и целенасочената работа на партийните групи намира израз в поемане на шефство от комунисти над сложни операции. Те застават начело за получаване на бездефектна и висококачествена продукция, воюват за укрепването на трудовата дисциплина, съдействуват за разгръщане на социалистическото съревнование. Партийните групи в чорапен цех на завод „Д. Желязков" в Сливен с отговорници Слав Караджов и Ангел Цанев например поемат шефство за извършване на редовен профилактичен преглед на плетачните машини, за подмяна на износените части и пр. Всичко това помага да се подобри качеството на произвежданите чорапи, да се сведе до минимум браковата продукция. В МЗ „Победа", ТПК „Съединение", Държавното строително управление, ОСП „Булгарплод" и др. те са организатори в борбата за укрепване на трудовата дисциплина в низовия колектив.

Партийните групи във ВТК „Г. Димитров", ВТК „Събі Димитров", СЗ „Васил Коларов" и др. са поставили на вниманието си качеството на продукцията. В тяхната работа стоят проблемите за внедряването на нови технологии, за спазването изискванията на промишлената естетика. Партийната група в трети тъкачен цех на ВТК „Г. Димитров" с отговорник Ангелина Запрянова например се бори цехът да произвежда само висококачествена продукция.

Нарасна умението на отговорниците на партийните групи да се организира ефективна възпитателна работа в малкия трудов колектив. Стремежът е всеки комунист активно да участвува в разяснителната работа, за създаването на здрав психически климат в трудовия колектив, за формирането на новата социалистическа личност. Много усилия се отделят за възпитанието на новопостъпващите млади работници. В това направление могат да се посочат редица примери.

В бригада „Г. Димитров" на ТПК „Съединение" постъпва на работа младеж, който още през първия ден с държанието си разочарова състава на бригадата. Партийната група поема шефство над него. Комунистите му изтъкват красивото и грозното у човека, сочат му какъв да бъде съвременният работник, как да се отнася с другарите си в колектива и пр. Отделят внимание за повишаване на неговата квалификация. Благодарение на положените грижи този млад човек, на който са липсвали трудови навици и житейски опит, бързо променя отношението си към труда, заживява нов живот, отношенията му с членовете на колектива стават другарски. Сега той е един от най-добрите.

Партийната група в камгарна предачница на ВТК „Г. Димитров" с отговорник Нейка Видева възлага на трима комунисти да поемат шефство на пет новопостъпили работнички. Трудности много. Девойките нямат опит в преденето, смущават се от шума на машините, липсва им сръчност. Но всичко това те превъзмогват само за няколко месеца. Благодарение на близката помощ на отговорничката на партийната група и на комунистите те стават едни от най-добрите предачки в цеха.

Друг отличителен белег в дейността на партийните групи е, че те имат по-редовен организационен живот. Това помага да се издига ролята на отделния комунист. На тях се възлагат конкретни поръчения и периодически се отчита изпълнението им. Комунистите стават инициатори на много начинания и инициативи, нараства чувството им за лична отговорност.

Прегледът допринесе да се подобрят ръководството, помощта и контролът над партийните групи от градския и заводските партийни комитети и бюрата на първичните организации. Сега се отделя по-голямо внимание за правилното насочване на тяхната дейност, за създаването на творческа обстановка, за засилването на отговорността и инициативността на партийните групи, приемат се конкретни мерки за по-нататъшното им утвърждаване като център на колективна и индивидуална работа.

Стойко ЖЕЛЯЗКОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот" за Сливенски окръг

ИВАН ХРИСТОВ, кореспондент за Ленински район в столицата, под заглавие **„ДЕЙСТВЕНИ ПОЛИТИЧЕСКИ ОРГАНИ"** пише: „Ревизионните комисии на Партията в Ленински район упражняват действен контрол за правилното определяне и отчитане на членския внос, полагат по-големи грижи за воденето на деловодството, съдействуват активно да се подобрява работата с писмата, жалбите и предложенията на трудещите се, да се стопанисва партийното имущество и клубовете.

В съответствие с член 49 от Устава на БКП в района са избрани 39 ревизионни комисии с над 270 членове. От тях 8 в заводски, 20 в учрежденски, 5 във вузовски и 6 в квартални партийни организации.

Районната контролно-ревизионна комисия на БКП се стреми системно да им помага, за да подобряват стила и мето-

Digitized by Google

дите на своята работа, да се утвърждават като авторитетни и действени политически органи на Партията.

В какви направления се осъществява тази методическа помощ?

Със съдействието на отделите на РК на БКП и партийните комитети се полагат системни грижи за правилния подбор на комисиите. Стремежът е съставът им да се подобрява по възраст, образование, партиен стаж, опит и висока политическа зрелост. От 39 председатели на ревизионни комисии 32 са с висше образование, а 7 със средно. Всички имат дългогодишен партиен стаж.

Всяка година председателите на комисиите подробно се запознават с плана на районната контролно-ревизионна комисия. По този начин те предварително знаят какви проверки се предвиждат и се постига по-голямо единство в целите и задачите, без да се изпускат проблемите на съответните партийни организации.

Периодически се уреждат тематически срещи с председателите на комисиите, където се разглеждат въпроси от пряката им работа като планирането, организирането и разпределението на работата, резултати от проверки и пр. Особено внимание се отделя членовете на бюрото и районната контролно-ревизионна комисия да оказват помощ на място.

Системно се организират срещи за обмяна на опит. На някои от тях са обсъдени въпросите: „Организацията и разпределението на работата в комисиите", „Примерен план за дейността на ревизионните комисии и протокол за проверките" и др. С членовете на комисиите се състоя съвещание, на което Стоян Чобанов — председател на Софийската градска-контролно-ревизионна комисия на БКП, изнесе беседа на тема: „Ревизионните комисии — политически органи на Партията". След това председателите на четири комисии разказаха своя опит при решаването на отделни проблеми на ревизионната дейност.

Взаимоотношенията на ревизионните комисии с партийните комитети са поставени на принципна основа. Повечето от председателите им редовно участвуват в заседанията на комитетите. Има обаче какво да се желае, за да се постигне пълно единодействие в работата.

В информацията си „ПО-БЛИЗО ДО ПРОБЛЕМИТЕ НА ТВОРЧЕСКИЯ ПРОЦЕС" той споделя, че по инициатива на районния комитет на БКП неотдавна се състояло съвещание за обмяна на опит с актива на партийните организации от средствата за масова информация. Доклад за издигане равнището на първичните организации в ръководството на творческия процес изнесъл Илия Вълков, заместник-завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на БКП.

Участниците в семинара изслушали и съдоклади. Секретарят на първичната организация в редакцията на в-к „Вечерни новини" Асен Дойчинов разказал за работата на партийното бюро за превръщането на партийната организация в първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. Секретарката на първичната организация в БТА Емилия Димитрова говорила за повишаването на идейно-теоретическата подготовка и професионалната квалификация на кадрите. Заместник-главният редактор на в-к „Стършел" Ясен Антов се спрял на въпроса за взаимодействието на административното ръководство с партийната организация при решаването на творческите задачи. По същия въпрос споделил опит и Васил Шейтанов, главен редактор на редакция „Пламък" при Българска телевизия. Секретарят на първичната организация в редакцията на в-к „Отечествен фронт" Йосиф Барух разгледал проблема за партийното ръководство на профсъюзната и комсомолската организация и журналистическото дружество.

В информацията си „ПЪТУВАЩ СЕМИНАР" той разказва: по решение на бюрото на РК на БКП бе проведен семинар със секретарите на кварталните партийни комитети и организации.

Участниците в него бяха запознати с въпросите: за повишаването на ръководната роля на партийните органи и организации в кварталите, усъвършенстуването на стила и методите на работа, засилването на индивидуалната работа с хората, актуални проблеми на идеологическата дейност, по някои въпроси на съвременното международно положение и пр.

Обсъдени бяха и въпроси за обмяна на опит като: „Осъществяването на партийното ръководство в работата на Центъра за обществено възпитание в жилищен комплекс „Младост", „Дейността на партийния комитет и организации в кв. „Гео Милев" в изпълнението инициативата на ГК на БКП — София — образцов социалистически град", „Работата на партийната организация в 34-та квартална секция с домсъветите за създаването на здрав социално-психически климат". Изнесен бе интересен опит за работата на партийните организации с комунистите по местоживеене, за възлагането и отчитането на партийните поръчения и др.

В Пловдив участниците в семинара бяха запознати с опита на един от центровете за обществено възпитание. В Сливен, Бургас и Панагюрище бяха разгледани редица исторически места и обекти на социалистическото строителство. Посетена бе и местността „Оборище".

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

РАБОТНИЧЕСКИЯТ БИТ

Социологически аспекти

Лиляна Спасовска

Авторката разглежда от социологическа гледна точка материалната и духовната страна на бита на работническата класа у нас. Материалът в книгата е разпределен в три части. В първата част се осветляват актуални методологически проблеми на бита като социално явление. Във втората и третата част се прави едно по-широко социологическо интерпретиране на някои страни и закономерности на формирането и развитието на работническия бит в нашата страна.

ПЪРВЕНЕЦЪТ

Исторически очерк за Димитровградския химически комбинат

Дико Иванов

Отразявайки 25-годишната история на Димитровградския химически комбинат — първенеца на нашата социалистическа индустрия, проф. Д. Иванов разказва за проучванията, свързани с намирането на суровина, самото изграждане, монтиране и пускане в експлоатация на химкомбината, за перспективите. Важно място в книгата е отделено на геройчните дела на неговия трудов колектив, на работата на партийната, профсъюзната и комсомолската организация. Значително място е отделено и на изключителната и решаващата помощ на СССР по проучванията, проектирането и конструирането на нови машини, в монтажа и пускането на химкомбината в действие.

ДЕТРОНИРАНИТЕ КУМИРИ НА АМЕРИКА

Американският капитализъм — история и съвременност

Стоядин Савов

Америка е дала на света велики изобретатели и големи творци на науката и изкуството. Тя има свои национални герои и видни политически личности. В Съединените щати обаче капитализмът прие най-брутални форми, които познава този обществен строй — расизмът, разстоянието между социалните полюси, престъпността. Америка детронира своите кумири, погази принципите, в името на които бе основано американското общество. Но в Америка възмъжават и прогресивните сили, които ще възродят детронираните кумири с нов ореол. Тези проблеми са разгледани в книгата.

* * *

Партиздат предлага на читателя и следните интересни и актуални издания: „Сборник материали за изучаване решенията на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП", „VII конгрес на Полската обединена работническа партия — доклади и решения", „Първи конгрес на Кубинската комунистическа партия — доклади и решения", „За мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа — за резултатите от конференцията на европейските комунистически и работнически партии — Берлин, 29—30 юни 1976 г.", с речта на др. Тодор Живков пред конференцията, „Под знамето на интернационализма — за мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа — за резултатите от конференцията на европейските комунистически и работнически партии в Берлин, 29—30 юни 1976 г.", с речта на др. Леонид Брежнев пред конференцията и др., „Неотомизмът — „модерна" философия на католицизма" от Ради Радев и „Държавното и общественото начало в управлението" от Богоя Станков.

ПРОФИЗДАТ

ПРОБЛЕМИ НА РАЗВИТИЕТО НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В УСЛОВИЯТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Авторски колектив

В труда се разглеждат проблемите на профсъюзите и на работническата класа, свързани с изменения в характера и съдържанието на труда, с движението на работната сила. Авторите отделят място и на проблемите на професионалните съюзи във връзка със задачите, поставени от БКП за повишаване на жизненото равнище на работниците и служителите, за ролята на трудовото право, за подобряване условията за безопасен труд, за хигиената на труда и параметрите на работната и околната среда в условията на научно-техническата революция. Разгледани са и някои методологически, теоретически и практико-приложни въпроси на духовното развитие на работническата класа и специфичните задачи и роля на професионалните съюзи в това направление.

Digitized by Google

В. И. ЛЕНИН

СТАТИИ, РЕЧИ, ДОКЛАДИ

ЧАСТ ВТОРА

Тази книга е продължение на част първа от „Статии, речи, доклади" на В. И. Ленин, излязла през 1974 г. и включена в осемтомното издание. В нея са публикувани следните произведения на великия вожд на пролетариата: „Историческата съдба на учението на Карл Маркс", „Марксизмът и въстанието", „По повод на така наречения въпрос на пазарите", „Работническата класа и националният въпрос", „За лозунга Европейски съединени щати", „Застрашаващата катастрофа и как да се борим с нея", „Наброска на правила за управлението на съветските учреждения", „За държавата", „Икономика и политика в епохата на диктатурата на пролетариата", „Още веднъж за профсъюзите, за текущия момент и за грешките на Троцки и Бухарин", „За продоволствения данък", „За кооперацията" и „Към въпроса за диалектиката".

АЛЕКСЕЙ КОСИГИН

СЪВЕТСКИЯТ НАРОД — ТВОРЕЦ НА КОМУНИЗМА

ИЗБРАНИ РЕЧИ И СТАТИИ

Сборникът съдържа избрани речи и статии на члена на Политбюро на ЦК на КПСС и председател на Министерския съвет на СССР А. Н. Косигин за периода от 28 април 1959 г. до 1 март 1976 г. Публикуваните в сборника произведения на видния съветски партиен и държавен деец отразяват въпросите на вътрешната и външната политика на КПСС и съветската държава в съвременния етап от развитието на СССР.

БОРИС ПОНОМАРЬОВ

НЯКОИ ВЪПРОСИ НА РЕВОЛЮЦИОННОТО ДВИЖЕНИЕ

СБОРНИК

В книгата са поместени статии на кандидат-члена на Политбюро и секретар на ЦК на КПСС Б. Н. Пономарьов, публикувани в списание „Проблеми на мира и социализма". В статиите се осветляват широк кръг въпроси, свързани със стратегията и тактиката на борбата на комунистическите партии, с развитието на идеите на пролетарския интернационализъм. Авторът анализира задълбочено и компетентно принципната позиция на КПСС и нейния принос в световния революционен процес. Ударението в книгата е сложено върху ролята на социализма в съвременното световно развитие.

20700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

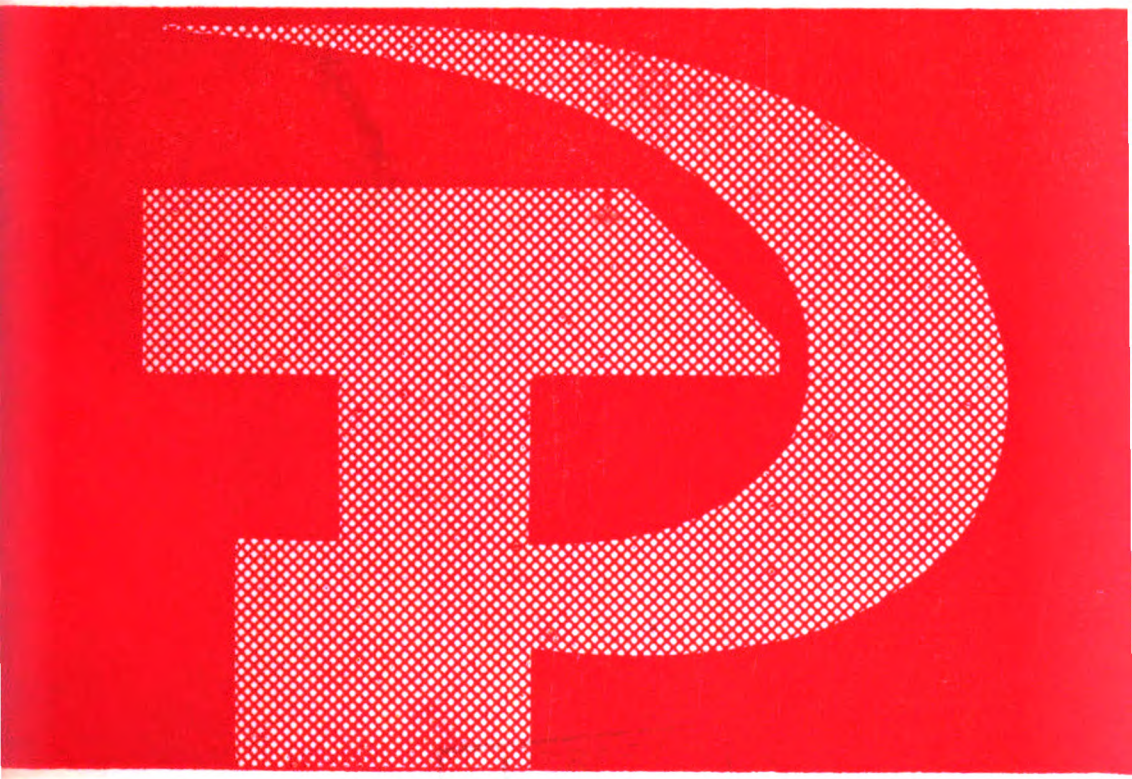

Partien zhivot

АРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, НОЕМВРИ 1976 ГОДИНА 16

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 16
1976
НОЕМВРИ
★
година
XX

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

И. Иванов — Отговорност от всеки за всичко 3
Ч. Александров — Критерии за политическата и организаторската работа 8

Партийните организации във висшите учебни заведения

И. Милушев — Подготовката на кадрите с висше образование . . 15
Р. Рашков — Дейни политически ядра 22
С. Саркисян — Специфични проблеми на идеологическия процес . . 29
Т. Христов, Т. Аргирова, З. Запрянов — Широк хоризонт за интеграцията на БАН и СУ „Кл. Охридски" 34
Л. Лефтеров — Мнения и предложения 39
Н. Николов — Учебно-изследователската дейност 42

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

К. Черненко — Контролът и проверката на изпълнението — важно условие за претворяване в живота на партийните решения . . 47

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

История на партийното строителство

В. Субашки — Тодор Петров — теоретик на Партията 56

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

Н. Трифонов, С. Каменов — Икономическият анализ 62
А. Стамболиев — Проблеми на местния печат 65

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Ц. Генов — Народният контрол 71
Р. Камбурова, Ц. Цанев — Комунистите в квартала 75
Б. Наков — Грижата за ефективност и качество 80

Digitized by Google

СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ

К. Димов — Грозно и нередно е, но ... не е незаконно 82

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Х. Чуонг — Партийното строителство е и наука, и изкуство . . . 85
Б. Пангелов — „Партелет" за изграждането на развито социалистическо общество 89

КРИТИКА И КНИГОПИС

И. Мичев — Силуети по магистралата 94

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков** (отговорен секретар), **Л. Пирончев, П. Радев** (отговорен секретар), **М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чанкова**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева
Пор. № 2677. Тираж 50 000 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 10 XI 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ОТГОВОРНОСТ ОТ ВСЕКИ ЗА ВСИЧКО

Беседа с **ИВАН ИВАНОВ**
секретар на окръжния комитет на БКП — Кюстендил

В окръжната партийна организация всички комунисти без изключение посрещнаха решенията на Юлския пленум на Централния комитет на Партията с голям интерес и им дадоха висока оценка. Особено положително те бяха оценени в онази част, където се поставя въпросът за разгръщане на критиката и самокритиката.

Събранията на първичните партийни организации по решенията на Юлския пленум премминаха делово, при голяма активност. Изказаха се от 32 до 100 процента от комунистите. Някой ще попита: защо е толкова голяма разликата? В по-малките организации се изказаха всички партийни членове, докато в по-големите това беше невъзможно да стане на едно събрание, макар че и в тях броят на изказалите се е голям. В разисканията бяха засегнати почти всички въпроси, поставени от пленума. Най-характерното в изказванията, онова, което направи впечатление на всички отговорници от окръжния комитет на Партията, е това, че комунистите говореха с особено чувство за отговорност.

Ние високо оценяваме проявеното достойнство от първичните партийни организации, което се изрази в конкретната критика и взискателност. Много редки бяха случаите изказванията на отделни комунисти да засегнат само общи въпроси. В преобладаващата си част те бяха насочени към проблемите на окръга, на съответния завод, на цеха, на смяната. Например в първичната партийна организация в Завода за инструментално оборудване в Станке Димитров бяха поставени много остро въпросите за квалификацията на работниците, техниците, инженерите. Сурово и справедливо бяха разкритикувани някои ръководители на завода и цеховете за това, че са пречка в развитието на колектива. Много висока взискателност беше проявена към кадрите, които работят по реконструкцията и модернизацията на предприятието. В първичните партийни организации при ТКЗС (Ръждавица, Мурсалево, Бобошево, Трекляно) беше проявена непримиримост към разхищенията и злоупотребите, обърнато бе голямо внимание на въпроса за пълно използване на трудовите ресурси, за внедряване на новостите.

Всяко събрание на първичните партийни организации беше неповторимо. Комунистите обсъждаха конкретните проблеми на предприятието, на цеха, на стопанството и се мъчеха всичко това да свържат, да пречупят през призмата на решенията на Юлския пленум. Може би в това е и голямата сила на първичните партийни организации.

Digitized by Google

Трябва да подчертаем, че критиката и самокритиката бяха ясни, конкретни, насочени към подкрепа на голямото дело на Партията. Това се дължи на обстоятелството, че две години преди Юлския пленум в окръжната партийна организация започна да се провежда отчет и самоотчет на комунистите. Самоотчитат се всички членове на първичните партийни организации независимо от това, какви длъжности заемат. И в този самоотчети централно място заема въпросът: какъв личен пример дават комунистите в изпълнение на задачите на предприятието. Сега тези самоотчети се засилиха. И чест прави на много директори на предприятия, председатели на ТКЗС, които в светлината на решенията на Юлския пленум си направиха самокритика, а едновременно с това и разкритикуваха някои недостатъци на отделни комунисти. Това беше характерно за първичните партийни организации в Таваличево, Катрище, а също така и в някои предприятия. На някои събрания в процеса на разискванията се стигна и до изключване на партийни членове, които са изгубили качествата си на комунисти и дават лош пример на трудещите се в предприятието или стопанството.

Бюрото на окръжния комитет на Партията засили своята взискателност към кадрите. Тя се изрази главно в две направления. Първо, във взимането на правилни, насочващи решения на бюрото на окръжния комитет на Партията по най-важните проблеми на обществено-политическия живот на окръга и второ, в конкретна взискателност към отделните кадри, независимо от това, какъв пост заемат, от какъв ранг са. Този стил се стремим да пренесем и в другите партийни комитети.

След Юлския пленум в окръжния комитет на Партията във всички отдели начело със секретарите бяха направени изводи за работата на апарата. В организационния отдел, независимо че се изпълняват задълженията, отдел, който винаги е давал пример на дисциплинираност, на изпълнителност, на оперативност и деловитост, се наложи да се разговаря по много въпроси на партийното строителство, за стила на работа на инструкторите. Имахме един-двама инструктори, които се отнасяха към своите служебни задължения формално. Получат инструктаж в комитета, отидат в района, където ги изпращаме, и там им се изгубят следите, къде са, при кого са, с какво се занимават, никой не знае. Накрая донесат една информация и толкова. Но доколко тази информация отразява действителността, трудно може да се каже. Например често пъти сме критикували наши инструктори, че нямат представа за събитията, които стават в окръга, събития, за които научаваме по други пътища, чрез нашата вътрешнопартийна информация или чрез органите на МВР, но не и от тях. Случвало се е инструкторът вместо пръв да научи и дойде да информира за дадено събитие секретарите, закъснява, а даже понякога и не научава за това събитие. Тук не става дума за прояви от криминален характер, което е работа на милицията, а за недостатъци и грешки, които оставят отрицателни последствия. Ето един пример, по който сериозно разговаряхме. Преди няколко години окръжният комитет на Партията взе решение да не се изкореняват овощни дървета, стари насаждения. Независимо от това обаче по указание на някои селскостопански дейци бяха започнали да изкореняват. Нашите инструктори виждат, че се изкоренява, защото това са дървета, натрупани покрай шосетата, но не сигнализират. Ние научихме по друг път. Ето по този въпрос сериозно си поговорихме. Инструкторът трябва да вижда и да узнае всичко, което става в района, за който отговаря, и да докладва. Сега постановката е не само да бъдат наблюдатели и свидетели, а сами да се намесват за изпълнението на задачите, за отстраняване на недостатъците, които се срещат.

Бюрото на окръжния комитет на Партията засили взискателността не само към кадрите от апарата на комитета, но и към ръководителите на предприятията и учрежденията. Не са редки случаите, в кои-

Digitized by Google

то те се явяват на отчет пред бюрото на окръжния комитет. Успоредно с тях нашите отдели докладват по различни страни от тяхната дейност. Започнахме да им търсим по-сериозна отговорност, особено на ония, които системно поставяха окръга в критично състояние по изпълнение на плана. Това беше особено характерно за завод „Велбъжд" — Кюстендил. Независимо че миналата година направихме кадрови промени, изпратихме подготвени хора да ръководят завода, нещата в предприятието не се подобриха. А от този завод, от неговата продукция зависи работата на още 26 предприятия в страната. И когато то не върви, затормозва дейността не само на своя колектив, но и на колективите на тези 26 предприятия. Окръжният комитет на Партията бързо се ориентира, видя, че с това ръководство не може да се върви по-нататък и се наложи да се извършат кадрови промени. Изпратихме от три-четири месеца друг директор, това беше точно след Юлския пленум. Вярно, че новият директор и другите кадри не бяха някакви магьосници, но с тази промяна, с тяхната пряка намеса за подобряване управлението на завода нещата се измениха. Сега предприятието изпълнява своя план и води борба за изпълнение на качествените показатели. Ние сме убедени, че с подобряването на административното и партийното ръководство това предприятие в бъдеще няма да създава такива трудности.

Окръжният комитет на Партията огледа и своите кадри как изпълняват задълженията си и реши някои от тях да преминат на друга работа. Бившият секретар на общинския партиен комитет в Усойка, който системно не изпълняваше указания на окръжния комитет на Партията, беше занемарил партийната работа в общината, много сериозно беше разкритикуван в бюрото на окръжния комитет на Партията и снет като секретар на общинския партиен комитет. С други думи бюрото на окръжния комитет на Партията не само засили взискателността към кадрите, но търси и отговорност за неизпълнение на задачите, като стига и до кадрови промени.

За да се засили активността и отговорността на специалистите от селското стопанство, бюрото на окръжния комитет на Партията реши да им се възложат конкретни поръчения. Те се поставят в една папка, в която е посочено точно какво се иска например от даден агроном. Не въобще да повишава добивите, а конкретно: овощната градина до едикоя си местност трябва да даде определено количество ябълки от декар. Или от толкова декара по толкова килограма до края на 1977 година трябва да се произведат толкова тона ябълки, независимо от това че той, да речем, е главен агроном на стопанството и ще си движи всички други задачи, които влизат в задълженията му. Но той има и конкретно поръчение колко ябълки или друга селскостопанска продукция да предаде за тази година. Така му се дава възможност той от своя страна, знаейки какво трябва да произведе, да организира работата в бригадата навреме и да се погрижи какви агротехнически мероприятия ще провежда, какви торове и каква техника ще му са необходими за изпълнението на тази задача. На края на годината ще бъде отчетено изпълнението на тези поръчения и всеки специалист ще получи своя дял. Който е работил добре, ще получи похвала, който не е работил добре, ще даде обяснение. Ето така фактически ние разбираме смисъла на решенията на Юлския пленум на Централния комитет.

В резултат на раздвижването, на тревогата, която беше създадена на събранията на първичните партийни организации след Юлския пленум, се поде една интересна инициатива от кандидатите за жилища. Те сами предложиха да им се предоставят на разположение недовършени апартаменти и те сами да ги довършват, като държавата им осигури строителни материали. Така например всички железничари, които ще получат жилища от държавата и ще ги купят след това, довършват сами блока. От три месеца на строежа е истинска битка. Не може да

Digitized by Google

не се радва човек, като вижда как ентусиазирано се работи. Някой ще каже: щом работят на своето? Не е така. Интересното в случая е, че те не нарушават колективния метод на работа, събират се всичките и работят на апартаментите на първия етаж. Щом стане готово, прехвърлят се на втория и т. н. Това има огромно значение за възпитанието на хората. Така се икономисват не дни и месеци, а години.

Каква беше практиката досега? Сглоби се даденият блок бърже, за една година или за няколко месеца, а след това в продължение на две-три години се извършват довършителните работи. Сега, докато още се монтират етажите, всички хора, на които са дадени апартаменти, в събота и неделя, след пет часа идват на блока и извършват довършителните работи. Разковничето в цялата работа е да се набавят необходимите материали на човека, а той има роднини, приятели; един е водопроводчик, друг — електротехник, трети — дърводелец, събере ги, без да ги агитира, без да ги заставя, и ги заведе на блока. Имаше дни, особено събота и неделя, в които работеха около 200—250 души доброволци. Ние сега искаме по-организирано да подемем това движение, за да завършим всички жилища, които сме започнали. Проведохме едно съвещание със секретарите на общинските партийни комитети, председателите на народните съвети и ТКЗС, директорите на ДЗС, предприятия. Възложи им се да осигурят около 1000 души от селото за строителството в града.

Кое в случая е характерно за стила на работа на бюрото на окръжния комитет на Партията? Когато се наложи, насочва потока от града към селото, а сега обратното, от селото към града, за да се помогне в строителството. Има разработени графици на кой обект, колко и какви хора са необходими. Нашата цел в момента е хората, които ще дойдат, веднага да се включат в изпълнението на задачите.

И още нещо, което заслужава внимание, бюрото на окръжния комитет на Партията прави срещи с ръководствата на министерствата, обединенията и централните ведомства. Нашите разговори са насочени и свързани главно с реконструкцията и модернизацията на производството и особено със снабдяването и осигуряването пласмента на продукцията. Например в строителството много често страдаме за цимент. Създадем организация, а след това хората бездействуват, защото няма цимент. Или да вземем такъв завод като кондензаторния. Поради това, че не е осигурен пласмент, залежала е много продукция, а в същото време обединението заставя завода да произвежда друга, която е предвидена по плана за 1978 година. В завод „Велбъжд" ахилесовата пета са резервните части. Другарите са принудени на чисто любителска основа да правят резервни части, за да не спрат машините. Все още се срещат случаи на нереално планиране: на месокомбината „Родопа" е възложен план за ръст на печалбата 270 процента; на необвързана продукция с реализацията — 900 силови трансформатори нямат обвръзка; неритмично снабдяване — фабрика „Ильо Войвода", Завода за кондензатори, фабрика „Марек" и др.; на слабости в проектирането за модернизация и реконструкция — завод „Народна мебел" и др. Ето от такъв характер все още срещаме трудности, не можем да се преборим с някои обединения и министерства. Общо взето обаче не можем да се оплачем от централните ведомства, помощта им е голяма, обръщат ни внимание. Наскоро тук имахме среща с един от заместник-министрите на строежите и с други министри и заместник-министри. Изпълняват си обещанията. Но има и такива, които създават големи трудности на окръга. Често пъти срещите с тях остават безплодни: говори се, уточнява се, подписват се протоколи, поемат се задължения. Ние изпълним обещанията, а те не удържат, не се връщат към тия протоколи.

В окръжния комитет на Партията съществува сериозна тревога и

Digitized by Google

загриженост главно по няколко проблема. Главният, основният, който все още не е решен докрай, е жилищното строителство. Той, разбира се, не е само за нашия окръг, а общонационален. За решаването му ние проведохме няколко мероприятия. За едно от тях вече говорих. За нас беше много важно да си изясним концепцията какви жилища ще строим. Бяхме се захванали да строим различни видове жилища, особено що се отнася до разпределението, до квадратурата им. На среща в окръжния комитет на Партията със специалистите изяснихме нашата основна концепция на строителство, която се изразява в изграждане на едностайни и двустайни жилища, но не по-големи от 75 кв. метра. Само така ще можем да задоволим с жилища голяма част от нашите работници и специалисти, които сега не остават при нас поради липса на жилища. Това е и в духа на решенията на Единадесетия конгрес на Партията. След като изработихме концепцията, се насочихме към осигуряване на работна ръка за строителството. Какво правим? Предварително се продават апартаментите. На онези, които имат тиражирани заеми, а така също и на онези, които нямат достатъчно лихвочисла, им се предлагат жилища при следните условия: който желае, да си го довърши, а държавата му дава материали. Разбира се, държавата плаща труда на хората. Това е единият от големите проблеми, които ние решаваме и ще решаваме през 1977 и 1978 г.

За нас не е отпаднал и дълго време няма да отпадне и въпросът за реконструкцията и модернизацията на предприятията. Във връзка с това готвим пленум на окръжния комитет на Партията.

В селското стопанство вниманието е съсредоточено главно в две насоки: реконструкцията в овощарството и фуражопроизводството. Ще засегна само овощарството като типичен пример. Реконструкцията, която извършвахме преди шест-седем години, не бе на много здрава основа. Това ще продължава да дава и за в бъдеще отрицателни последствия, защото младите овошки са изграждани на основата на палметните насаждения, което води до задържане на плодородието. Една палметна градина трябва да се чака шест-седем години, докато започне да дава плодове. От миналата година пристъпихме към друг вид насаждения, които са перспективни, а именно храстовидните градини. Разликата между едните и другите е тази, че храстовидните се изграждат на друг вид подложка, което дава възможност дървото да дава плод още на следващата година. Те се садят по-гъсто, при тях обработката е изключително машинна. Тяхната продължителност на живот е 15—20 години. След като постепенно преминем към този вид овощарство, можем да кажем, че сме модернизирали изцяло този отрасъл в Кюстендилски окръг. Тогава наистина ще възвърнем и славата на нашето овощарство. Разбира се, не се отказваме и от подмладените около 40 хиляди декара, които вече навлизат в плодородие. Кризата е изживяна, макар че още не дава отражение.

Ние тепърва ще работим и ще говорим за резултати от Юлския пленум на Централния комитет, тъй като сега се намираме в съвсем начална фаза, даже не сме приключили с разяснителната дейност. Ако говорим за резултати, ще прозвучи смешно, защото в случая не става дума за единични дребни поправки на грешки, които сме допускали, а за нещо по-голямо, за установяване на един курс на висока принципиална взискателност и отговорност, на борба за икономии, за опазване и обогатяване на социалистическата собственост; за постигане на нашите цели с по-малко финансови, материални и други разходи. Тези големи задачи изискват изменение на мисленето на хората, на отношението към поръчаното дело. А това ще се постигне в един по-продължителен период.

Беседата водиха Димитър СТАНОЕВ
Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

КРИТЕРИИ ЗА ПОЛИТИЧЕСКАТА И ОРГАНИЗАТОРСКАТА РАБОТА

ЧУДОМИР АЛЕКСАНДРОВ
секретар на Димитровския РК на БКП — София

Един от основните проблеми, който е непрестанен обект на партийната работа, е реконструкцията и модернизацията на производството. Това е най-краткият път за внедряване на съвременните научно-технически постижения в производството и главно съдържание на борбата за висока обществена производителност на труда. Ето защо ние считаме за свое основно задължение организирането на широка разяснителна работа в колективите, която да им осигури необходимата информация: за равнището на техниката и технологията в най-напредналите страни; относно конкретните пътища за реконструкция и модернизация в съответното предприятие; за нейната икономическа ефективност и отражение, което тя има върху характера и условията на труда... С тази цел например в началото на шестата петилетка в партийните организации и колективите, където предстоеше реконструкция на производството, се изнесоха голям брой беседи и лекции от учени, специалисти, от инженерно-технически работници и ръководители на предприятията. Проблемите след това се дискутираха на местни научно-технически конференции. А после — на районна трибуна се обобщи извършеното и се утвърдиха насоките за дейността на партийните организации и колективите при внедряване на научно-техническите постижения.

С ПЪЛНА ЯСНОТА — ПРОТИВ ТЕХНОКРАТИЧНИЯ ПОДХОД

Към този свой опит районният комитет се връща сега, когато предстои да се реализира мултипликационният подход в развитието на икономиката. При това ние държим сметка, че разработките по него бяха извършени в министерствата и обединенията без участието на низовите партийни и стопански органи. Става дума не само за пропуснатата възможност чрез предварителното им обсъждане да се използват знанията и опитът на по-широк кръг от хора, но и за смущението и объркването на някои места при въвеждане на новата структура на управление на икономиката, проявили се например поради липса на информация.

Предстоящата реализация на мултипликационния подход е свързана с много по-дълбоки преобразования от извършеното досега и в т. ч. преливане на хора от едни колективи в други. Ето защо новата структура за управление на икономиката не е и не може да бъде разглеждана като организационно-техническо мероприятие. Тъкмо поради това по наше убеждение „технократският" подход е недопустим. Необходима е сериозна разработка на социалните проблеми, съгласувани действия на министерствата с местните партийни, държавни и стопански органи за спелучливото им решаване, за постигане еднопосочност на общонародните интереси с тези на отделните колективи и труженици. И което е особено важно — да се проведе широка, диференцирано насочена разяснителна и организаторска работа. Това могат и ще свършат

Digitized by Google

партийните организации, но трябва да бъдат добре информирани, за да се ангажират в работата с целия свой богат арсенал от форми и средства за въздействие.

Всяка работа се свършва по-добре и по-бързо, ако предварително добре са обмислени пътищата и методите за изпълнението ѝ, ако са определени междинните и крайните цели, ако тя е **правилно планирана.** Такъв е смисълът на разработените по инициатива на столичния градски комитет на БКП комплексни програми за реконструкция и модернизация на предприятията. А също отделеното много време и сили от нас и заводските партийни комитети за тяхното съставяне. И сега, когато преценяваме осъществените вече важни етапи от тях, можем да твърдим, че те не отидоха напразно.

Каква е реалната полза от програмите за реконструкция и модернизация? Преди всичко тази, че се изясниха цялостно и комплексно всички проблеми на този процес, бяха определени етапите, необходимите ресурси за достигане равнището на най-напредналите страни в съответното производство. Те показаха реалността на поставената задача, оказаха голямо мобилизиращо въздействие върху ръководствата и колективите, ознаменуваха прехода от думи към практически действия даже в случаи, когато не се осигуряваха необходимите материални предпоставки. По такъв начин се избягна повторението на допусканите по-рано грешки — безразборно доставяне на морално остаряло оборудване, некомплексно решаване на въпроса за механизацията и автоматизацията на всички процеси по технологическия поток, както това бе направено в ЗК „Малчика", Хлебозавод № 1 и др. и имаше за последица ниска ефективност...

Комплексните програми станаха ръководен документ в работата на партийните комитети и организации, основа за осъществяване на партийния контрол върху дейността на административно-стопанските ръководства. Благодарение на системната взискателност за тяхното реализиране през шестата петилетка 92 на сто от капиталните вложения бяха изразходвани за реконструкция и модернизация и усвоени повече средства от първоначално предвидените.

С ДЪЛГ НА ПОЛИТИЧЕСКИ РЪКОВОДИТЕЛИ

Като свързваха изявата си на политически ръководства на колективите с реализацията на програмите за реконструкция и модернизация на производството, партийните организации в предприятията „Кл. Ворошилов", „Сердика", Завода за телефонна и телеграфна техника, ОЗ „9-ти септември", Хлебозавод № 1, „Хр. Ников", „Малчика" и др. съумяха да мобилизират колективите за практическото осъществяване на всички по-главни етапи от тях. Разбира се, за това особено много помогнаха: периодичните оценки за хода на работата, правени на заседания на заводските партийни комитети, на партийните събрания; възлагането на поръчения; системната взискателност и строгият контрол. Този процес се съпътстваше от всеобхватно, задълбочено обобщаване и анализ, набелязване на конкретни действени мероприятия по време на подготовката и провеждането на специален пленум на районния комитет; чрез отчитането в бюрото на дейността на комунистите от почти всички ръководства и като се вземаха на близък отчет най-важните мероприятия.

Юлският пленум обаче даде в ръцете на партийните организации и комитети мощното оръжие на критичния анализ и самооценката. И всички комунисти от района разбраха колко неправилно е да се смята, че само успехът е белег на изминатия път. Преминалите при много голяма активност и политическа зрелост събрания помогнаха да се види и обратната страна на медала. А тя показва и примитивизъм —

Digitized by Google

най-силно изявен в предприятията на местната и кооперативната промишленост, — и липсата на реализация и забавяне на добре разработени програми, каквито случаи има в ЗТТТ, ЗК „Малчика“, мебелния завод „23-ти декември“ и т. н. Бяха посочени причините: недостатъчна партийна взискателност, липса на отговорност и неосигуряване на необходимите ресурси... Вярно е обаче, че в случая с програмите за реконструкция и модернизация инициативата, взискателността дойде от партийните органи, а активността по стопанската линия бе от долу на горе. Някои ръководни органи в обединенията и министерствата не само че не участвуваха в разработката на програмите, но твърде много пропуснаха, докато виникат в тях и оценят задълженията. Бих могъл да не отбелязвам този факт, ако отново не се сблъсквахме с неговото проявление при разработката на комплексните системи за управление на качеството. Какво се получава? Вместо компетентно ръководство и помощ — съзерцание и подценяване на това важно партийно начинание. Очевидно тук става дума не само за пропуск, за недоглеждане, а може би за липса на умение да се оценяват бързо и компетентно важни неща, да се поставят те в центъра на вниманието и се мобилизират в тяхна помощ ресурсите, с които разполагат министерствата и ведомствата. Не са ли в подкрепа на този израз слабостите в организацията на социалистическото съревнование и подемането и разгръщането на трудовите инициативи?

При осъществяването на реконструкцията и модернизацията в СЗ „Кл. Ворошилов“, в ЗТТТ, съчетано с усвояване производството на принципно нови сложни изделия, от решаващо значение бе създаването на единни комплексни колективи от специалисти на институтите по радиоелектроника и съобщителна промишленост и заводите. Те работиха по целеви програми в рамките на структурата на предприятията. Това допринесе да се преодолеят трудностите, протичащи от: традиционния подход на научните звена при разработката и внедряването на новите изделия; от кратките срокове за усвояване на закупените лицензии... Разбира се, изключително важна роля изиграха и сформираните под ръководството на районния комитет временни партийни организации, които осъществяваха действено политическо ръководство на работата. Изисквахме партийните комитети в двата завода и съответните институти заедно да обсъждат, ръководят и направляват сложните проблеми. По този начин стана възможно радиорелейната апаратура и уплътнителните телефонни системи да се подготвят и внедрят в производството в изключително къси срокове.

И все пак в случая беше ли осъществено от нас отговарящо на най-новите изисквания партийно ръководство? На Юлския пленум Централният комитет на БКП ни направи основателна критика, че въпреки извършеното не се създадоха условия за масово производство за задоволяване на сегашните потребности. Коя е причината? Защо се допусна това?

Анализът, който ние правим, сочи, че една от главните причини е недовеждане на започнатата работа докрай. И наистина след провеждане на пробните серии научните работници и конструкторите се върнаха в институтите. Падделя местническият подход — възложиха им се многобройни задачи от различен характер, а главните, които имат решаващо значение за бъдещото производство — приспособяването на апаратурата към специфичните изисквания на потребителите, замяната на оригиналните елементи с такива, произвеждани у нас и в социалистическите страни, оставаха на заден план, нерешени. Тук именно се прояви неумението да се погледне държавнически на работата, да се степенуват задачите. Не се оказаха на висота ръководителите на институтите, не съумяха да се ориентират правилно партийните организации.

Digitized by Google

Лишена от активност и настойчивост бе позицията на заводските партийни комитети и стопанските ръководства. Те не получиха ефикасна помощ и от районния комитет. Осмислянето на тези причини в духа на критиката на Юлския пленум ни посочи и верния изход. С по-всеобхватно, динамично партийно ръководство вече успешно се изпълнява утвърдената от министерството на електрониката и електротехниката комплексна целева програма. Всички задачи от нея са взети на отчет. Партийните комитети съвместно контролират работата в решаващите звена на действуващата единна система, вземат мерки за срочното им завършване.

Безспорно силата и дееспособността на партийните организации всецяло се прояви в организаторската работа за пълното осъществяване на изработените проекти, за усъвършенствуване на технологиите. Те съумяха да обединят усилията на комунистите и целите колективи за реконструкция на производствените площи, за монтаж и пускане в експлоатация на оборудването. С малки изключения това бе извършено със собствени сили, с усърдието и всеотдайността на целите трудови колективи.

Под ръководството на районния комитет опитът на СЗ „Кл. Ворошилов", на партийната организация бе всестранно изучен, анализиран и обобщен. Така стана възможно той бързо да бъде пренесен и в другите заводи и организации. По-бързо се преодоляват трудностите от недостига на строители, по-силно е възпитателното въздействие върху колективите от личното им участие в работата. То засилва у тях чувството на съзидатели на обновените цехове, на стопани на своето предприятие.

Сега от изключителна важност за изпълнение девиза на седмата петилетка за висока ефективност и качество на продукцията е обстоятелството, че реконструкцията и модернизацията в заводите на района се извършва без прекъсване на производството, с изпълнение на напрегнатите стопански програми. А преодоляването на многообразните трудности, съпътствуващи този процес, обогатява живота на партийните организации, укрепва силите и възможностите, с които разполагат, прави ги по-дееспособни и взискателни, по-авторитетни ръководители на колективите. Безспорно от изключителна важност за това са: проведеният в района преглед на стопанските ръководители като политически дейци; прилагането на съветския опит за отчет на комунистите пред партийните организации; разговорът в партийните групи и организации за думите и делата им; близките контакти на партийните организации от обединенията и институтите със заводските партийни организации; обществените прегледи по качеството на продукцията, по използване на основните производствени фондове, по състоянието на ремонтните и инструменталните цехове и т. н. Да, всичко това помогна особено много на партийните организации за правилно насочване на работата по засилване личния пример на комунистите и тяхното въздействие върху колективите.

И ПО-НАТАТЪК — С КРИТИЧЕН АНАЛИЗ

И все пак, като преценяваме всички тези хубави резултати в дейността на партийните организации по реконструкцията и модернизацията със собствени сили, ние констатираме, че не се използват напълно съществуващите обективни възможности. Основание за подобно заключение ни дават многобройни факти от нашата действителност. Ето някои от тях. Като вникваме задълбочено в същността на проведените мероприятия, става ясно, че те в своята преобладаваща част се основават на доставката на оборудване и технология от второ направление. А в същото време с тяхното прилагане в редица случаи не се пред-

Digitized by Google

виждат производството на изделия за износ в тези страни. Това потвърждава констатацията на Юлския пленум за липсата на реалистичен и икономически обоснован подход при избора на решение. То подсказва, че нашата работа не е преодоляла проявяващото се у някои специалисти надценяване на действителните възможности на въпросната вносна техника, допуска се поддаване на рекламния шум на западните фирми, непознаване и подценяване на съответното производство в социалистическите страни. Оттук следват важни изводи за характера на нашата идеологическа работа сред една част от техническата интелигенция. Те се потвърждават и от това, че пак поради ниско самочувствие на отделни специалисти, понижена взискателност и непознаване възможностите от тях на социалистическата ни икономика почти няма случаи на размножаване със собствени сили на внесени образци.

В някои случаи това отрицание придобива абсурден характер. Така ръководството на ЗК „Малчика" упорито години наред подценяваше опита на колегите си от Своге. Не направи нищо за пренасяне на внедрени сполучливи решения — очаквайки всичко да получат в готов вид отнякъде, — забави модернизацията на редица трудоемки процеси и изправи колектива пред сериозни трудности в изпълнението на плановете поради недостиг на работна ръка. За съжаление на партийните комитети и организации в подобни случаи не винаги достига компетентност, липсва непримиримост, тя се заменя със съглашателство и примиренчество, което ги обезличава.

Много слабо се използва за целите на модернизацията рационализаторското и изобретателското движение. На практика то се подценява и от партийните комитети. Проявява се недоверие или бездушие към творците на научно-техническата революция в предприятията. А опитът ни убеждава, че е нужен друг подход — да се изтъкват те и да им се възлагат не само дребни, незначителни задачи, а и по-сложни проблеми за решаване. Да се създават условия за най-пълно проявление на техните знания и усилия. Ще приведа един пример. Телевизионното производство в СЗ „Кл. Ворошилов" дълго се задържаше поради трудностите в закупуването със западна валута на всевълнов тунер — необходим за приемането на няколко програми. Щетите, които понесе заводът поради неритмичната доставка и високата стойност на тунерите, са големи. Когато задачата бе възложена на колектив от специалисти, бързо бе разработен наш тунер — за него с валута се доставят само няколко компонента, — който не отстъпва на вносните и вече е внедрен в производството. Сега самите ние можем да изнасяме този детайл изгодно на западния пазар.

Подобно на този и редица други примери ни убеждават в необходимостта от действено ръководство на партийните комитети и организации — да се използват творческите способности на хората, като силите им се направляват умело и целесъобразно, полагат се системни грижи за утвърждаване различни форми на техническо творчество.

Да, партийните организации в това отношение могат да се изявят в най-добра светлина. Едва ли е нужно да се убеждаваме, че понятието „собствени сили" е с много богато съдържание и обхват. Че редица от кадрите ни досега подхождаха твърде едностранчиво и в някои случаи примитивно към него. А Юлският пленум повелява да се разкрият ограничените възможности на тази част от дейността по реконструкцията и модернизацията. Ето защо с многообразната си работа районният комитет сега мобилизира всички комунисти, води неотстъпна борба за превръщането на съществуващите в районната икономика възможности в действителност, за висока ефективност и качество в работата буквално на всяко звено.

Задълбоченият, критичен анализ на извършеното през изминатия етап обаче ни убеждава, че ние не съумяхме да извлечем възможния

Digitized by Google

за нашите условия максимален ефект. **Затова сега без никаква примиримост към допуснатите слабости търсим и разкриваме причините, стремим се към действително преустройство в работата на районния комитет и партийните организации според изискванията на Юлския пленум.**

Какво се има предвид в случая?

Оказва се, че модернизацията засегна главно онези цехове, които произвеждат продукция. Предимството, което се даде именно на тях, бе оправдано. Но бедата е там, че след това темповете, с които се работи, спадат, удължават се сроковете, отлагат се предвидени мероприятия. И в редица предприятия се стигна до положението да имаме и образцови цехове, и образно казано, „задни дворове". В това незавидно положение се оказаха инструменталните и ремонтните звена, тези за механична обработка на монтажните заводи, складовото стопанство и редица други спомагателни дейности. Работата не е само във външните белези. Тя е преди всичко в отражението, което започва да дава непълното провеждане на модернизацията върху производството и неговата икономическа ефективност. Не бива да се подценява и социалната страна на въпроса, свързана с различията в условията на труда, решаването на някои битови проблеми и т. н., което дава отражение върху моралното състояние и самочувствието на цеховите колективи. Ето защо настойчивостта и високата взискателност, постоянният контрол и помощ за довеждане на работата докрай, за извличане на максимална икономическа изгода от всяка дейност са сега в центъра на вниманието на районния комитет, са наше най-важно изискване към заводските партийни комитети и първичните партийни организации.

ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ И КАЧЕСТВО В РАБОТАТА НА ВСЯКО ЗВЕНО

Нас особено ни безпокои състоянието на организацията на производството, труда и управлението. Няма да бъде неточно, ако се каже, че тяхното равнище изостава и не съответствува на високото техническо ниво на технологиите след модернизацията. В програмите за реконструкция и модернизация тези проблеми не се разработват задълбочено, бави се и практическото им осъществяване в усъвършенствуваните предприятия.

В Завода за телефонна и телеграфна техника, ОЗ „9-ти септември" и някои други предприятия се въведоха конвейери със свободен ритъм. Те дават възможност темпът на работата да не се подчинява на възможностите на най-слабия работник, да продължава без принудително изчакване. Един квалифициран производственик, като вземе добър аванс, би могъл да помогне в изпълнението на операции, които изостават, и по този начин да се постигне по-висока производителност чрез най-пълно използване квалификацията на всеки от колектива. Всичко това е ясно, но за да се стимулира усвояването на съседни операции и професии и по-висок темп на работа, е необходимо да се отчита диференцирано трудът на отделния работник на конвейера, бригадните норми да се заменят с индивидуални. Разбиране по този въпрос има, но практически въпросите не се решават. В резултат на това не се използват възможностите на новата техника, оперира се по старому и нищо чудно, че икономическата ефективност бавно нараства. След модернизацията на много места дълго време се прилага повременна система за заплащане на труда, бавно се разработват научнообосновани норми и т. н. Всичко това води до непълноценно използване на живия труд. Между другото напоследък обща тенденция е този проблем да се подценява, което е необоснован лукс при острия недостиг на работна ръка.

С тези проблеми партийните комитети и организации не се зани-

Digitized by Google

мават задълбочено. Вътрешната стопанска сметка не се внедрява до отделното низово производствено звено. Тук е една от главните причини за липсата на конкретност в работата — от възлагането на задачата до стимулирането и търсенето на отговорност при оценката на изпълнението — за формализма и ниската ефективност на съревнованието.

Въпреки нормативните документи по линията на стопанските организации не се предприема нищо за усъвършенствуване и задълбочаване на стопанската сметка. Това не винаги се оказва по силите на партийните органи. А резервите са големи. Изводът е, че без да изменим състоянието на нещата, ние няма да постигнем очакваната ефективност от модернизацията на производството. Ето защо усилията ни в тази насока ще продължат, ще търсим и други решения. Реконструкцията и модернизацията на производството имат последици, които налагат да се променят формите на партийната работа, да се търсят най-резултатни средства за политическо въздействие в новите условия.

Модернизацията повиши ролята на отделния работник върху крайния резултат от труда на колектива. Това е най-силно изразено при внедряването на крупни агрегати, автоматични линии и така нататък. Операторите — това са работниците с висока квалификация, но те се трудят, изолирани един от друг, изчезва атмосферата, характерна за старото производство. **Други функции получават низовите стопански ръководители.** Нарастват силно изискванията към всички участници в създателния процес. Ако по-рано партийният секретар или отговорникът винаги е бил сред хората, сега това на много места е невъзможно. Въпросите за партийното ядро, за партийното влияние, за прякото въздействие с личния пример на комуниста, за политическата работа с отделния човек придобиват по-друг характер, изискват задълбочено обмисляне и намиране на конкретни решения за всеки отделен случай. Районният комитет добре разбира необходимостта да се проявява по-голяма гъвкавост, да се окаже по-близка помощ на партийните организации за ефективно провеждане на работата сред хората в новите условия. В комплексно разработените мероприятия от районния комитет за изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес превес е даден именно на тези проблеми. Съвсем конкретен, всеобхватен анализ на сегашното състояние и предстоящите задачи бе направен на неотдавна проведения от нас пленум по идеологическата работа в трудовия колектив. А сега сме в усилена подготовка за подобна оценка на авангардната роля на комунистите. Целта е да помогнем в най-новите условия на партийните организации за правилно насочване на дейността им, за точно определяне формите и методите на работа, които ще им позволят да постигнат по-високи резултати в борбата за високо качество и ефективност, за формирането на социалистическия тип личност. Такава насоченост има и цялата програма на районния комитет.

Огромната работа, която извършиха партийните организации през изминалите години за повишаване обществената производителност на труда, наред с икономическите резултати има и висока политическа значимост. Тя обогати опита им, допринесе за тяхното организационно укрепване и израстване, засили действения характер на политическото им ръководство. Всичко това районният комитет се стреми най-пълноценно да използва сега в ежедневната си работа за дълбоко осмисляне решенията на Юлския пленум и изпълнение Директивите на Единадесетия конгрес — **да се намерят най-преките пътища за тяхната конкретна реализация, да се отговори най-пълно на партийната повеля „Ефективност и качество, качество и ефективност“.** И това все повече се превръща в смисъл и съдържание на нашето ежедневие, в главна задача, на която е подчинена цялата ни многообразна дейност.

Digitized by Google

ПОДГОТОВКАТА НА КАДРИТЕ С ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ИВАН МИЛУШЕВ
зам.-зав. отдел „Наука и образование" на ЦК на БКП

В решенията на Единадесетия партиен конгрес и доклада на др. Т. Живков на Юлския пленум (1976 г.) на ЦК на БКП ясно са очертани задачите, които решава нашето общество на сегашния етап и в перспектива, откроява се комплексният характер на проблемите, подчертава се изключителната **роля на субективния фактор,** в това число на кадрите за решаване на тези проблеми.

През последните години в изпълнение решенията на БКП в сферата на висшето образование се извършва процес на **дълбоко** преустройство, което засяга в еднаква степен както **съдържанието** на обучението, **организацията и управлението** на учебно-възпитателния процес, така и **всички** останали негови **компоненти.**

Привеждането на **подготовката на кадри** с висша квалификация **в съответствие с новите потребности** на обществената практика — периода след Десетия партиен конгрес — се характеризира със значителна работа за усъвършенстване организацията и управлението на учебния процес, за обновяване на учебното съдържание. Създава се **система за повишаване** научно-методическата и педагогическата **подготовка на преподавателските кадри.** Ръководствата на висшите учебни заведения все повече насочват вниманието си към дейността на **катедрата,** като основно звено, от което в най-голяма степен зависи равнището на подготовката на кадрите и в което най-напред би следвало да настъпи необходимата **промяна в подхода** и работата за действително преустройство на обучението. Проведеният през 1975 г. **преглед на дейността на катедрите** разкри съществени страни от тяхната дейност и създава реални възможности за конкретни решения на много от повдигнатите въпроси.

Разработени са в 5 ВУЗ (СУ „Кл. Охридски", ВИИ „К. Маркс", ВЛТИ, ВИСИ, ВМЕИ „В. И. Ленин") **комплексни програми,** които в голяма степен създават необходимите организационни, учебно-методически и материално-технически условия и предпоставки за **издигане равнището** на учебно-възпитателния процес и **качеството на подготовката** на младите специалисти. Извършена бе задълбочена и всестранна сравнителна **оценка** на нашите учебни планове с новите учебни планове на съветските ВУЗ. Може да се твърди, че сега имаме солидна база за по-пълна оценка на учебната документация, за извършване на целесъобразни частични изменения и корекции с оглед натрупания опит и нуждите на практиката.

Digitized by Google

Скоростта, с която се натрупва и практически използва научната информация в съвременното развитие, изпреварва нейното транслиране в процеса на обучението. Изискванията за увеличаване на творческите възможности на кадрите по време на тяхната подготовка произтичат както от временните интервали на остаряване на научната информация, така и от измененията в характера на труда, от необходимостта за по-бързо адаптиране на кадрите към променящите се условия в производството и управлението.

Системата на висшето образование се явява основна връзка между изискванията на производството и възможностите на науката. Степента на съответствие на изискванията, а така също и натрупването на постижения в отделните научни дисциплини определят качеството на работната сила, която се подготвя във висшите учебни заведения.

Задълбоченото овладяване на **фундаменталните знания** от студентите става основа за солидна **профилирана подготовка** и по-голяма **подвижност** на специалистите в условията на производството. Това предполага **системно обновяване на учебното съдържание** с най-новите постижения на науката, техническия прогрес и практиката, привеждане номенклатурата на **специалностите в съответствие с потребностите** на производството. Ето защо от **новото** учебно съдържание се изисква да очертае **ръководните** идеи и теории, отразяващи **основните тенденции** в развитието на съвременната наука, а наред с това да се разкриват **връзките** и взаимната обусловеност между изучаваните явления, да се развива **диалектическото мислене** у студентската младеж. Учебното **съдържание е призвано да отрази** в необходимата степен **процесите на интеграция и взаимното проникване между сродните науки.** По такъв начин се засилва **комплексният характер на знанията,** разкрива се тяхната диалектическа **същност.**

Важна роля в това отношение имат **учебните планове и програми,** чиято вътрешна структура и логика целят **да осигуряват задълбочено изучаване** както на необходимите **класически знания и нови дисциплини, така и практическа подготовка за бързо адаптиране** към бъдещите условия на трудова дейност. **Съдържанието на отделните** учебни **дисциплини** следва да способствува за **формиране** на марксистко-ленински **светоглед;** да разкрива ролята на **науката** като производителна сила; да запознава учащите се със съвременните **форми** на класова борба; да разкрива **ръководната роля** на Партията. Много е важно неотклонно да се осигурява **единство** между обучението и възпитанието, за превръщането на **знанията в убеждения, в мотиви** за поведение на студентите.

Сериозни изменения се налагат в **производствената подготовка** на бъдещите специалисти, за да се преодолее тесноучебният характер на производствените практики. Към бъдещата си дейност младият специалист се подготвя във вузовската лаборатория, чрез **курсовото и дипломно проектиране, решаването** на отделни **задачи,** чрез учебната и производствената практика. Всички тези **форми** на работа позволяват най-плътно **да се свързва обучението** на студентите **с производството** при правилна постановка и организация. Разбира се, реализирането на желаните резултати не зависи единствено от ВУЗ. Много е важно **как** производството — **ръководителите** на отделните предприятия и производствени единици, самите **трудови колективи** се отнасят към практическата дейност на студентите?!

Проверките, които се правят през последните години, показват едни и същи **слабости** Липса на **точно** определени **задължения за всеки** студент и **отговорност** в много от цеховите, заводските и вузовските **ръководства** за реалния **ефект** от такава организация на производственото обучение.

Редица ръководства на обединения и големи предприятия често предпочитат да предявят **претенции** спрямо незадоволителната подготовка на кадрите за бързото им **адаптиране** към нуждите на съответното производство, като в същото време съвсем **малко** допринасят, за да се **реализира** пълноценно **такава** именно **подготовка**?

В наши дни за успешната реализация на кадрите в живота правилно ще бъде **голяма част от дейностите** във връзка с **производстве-**

Digitized by Google

ното обучение на студентите да се **пренесе** от скромната вузовска лаборатория и тясната аудитория в големите и модерно съоръжени **производствени лаборатории и участъци!** А това, разбира се, ще наложи и съответните **изменения в методиката на обучението,** в дейността на **преподавателите** и цялостната **организация** на учебния процес.

Решаването на противоречието между нарастващия обем **научни знания и изисквания** към подготовката на кадрите, от една страна, и **ограничените** възможности на ВУЗ, ВТУЗ, от друга страна, би следвало да се търси чрез **интензификация на учебния процес.** Интензивна организация на учебно-възпитателния процес може да се **постигне** посредством неговото **рационализиране,** подобряване **структурата** на учебното **съдържание** и използване на **съвременни учебно-технически средства.** Тъй като за съдържанието вече стана дума, тук може да се отбележи, че внедряването на съвременни учебно-технически средства, позволява **такава организация** на обучение, при която **индивидуалната работа** със студентите става **основна** форма на подготовка. Разбира се, използването на **технически средства не** ще подмени **специфичните** психолого-педагогически **закономерности** на учебния процес, а само **спомага** за тяхното по-добро опознаване и използване в практическата дейност. Внедряването на технически средства не намалява **отговорността** на преподавателите. Напротив, в условията на индивидуализиране на обучението с помощта на техническите средства отговорността и **ролята на преподавателя нараства,** защото центърът на тежестта се пренася върху **управлението** на познавателната дейност на студентите. Такава преориентация към интензификацията на обучението съществено **повишава изискванията към подготовката и квалификацията на педагогическите кадри.** Очевидно в перспектива **всеки** преподавател би следвало **да владее методите и средствата** (в т. ч. технически) за **организация** на учебния процес, осигуряваща формирането у студентите на **навици** за самостоятелна **творческа** работа.

Ако **качеството на подготовката на** кадрите е една от най-важните предпоставки за повишаване **ефективността** на общественото производство, то правилното им **използване** в народното стопанство създава условия за тяхната **реализация** в социалната практика. През последните три-четири години обаче се допускат сериозни **пропуски** в разпределението и устройването на работа на значителна **част** от младите **специалисти.** От една страна, редица стопански организации и даже някои ведомства отказват да приемат на работа млади кадри по отделни специалности, а от друга страна, известен брой от дипломираните, според профила на своята подготовка, вече не са в съответствие с изменилите се потребности на живата практика. Получава се така, че току-що завършилият **млад специалист** всъщност **се нуждае** от **следдипломно обучение?** Това противоречие е неизбежно в наши дни, но то би могло да се преодолява по пътя на **усъвършенстване** на учебното **съдържание,** посредством разширяването и **задълбочаването на общотеоретическата подготовка** на студентската младеж. Всичко това ще ни позволи **още в** процеса на **обучението** студентите **активно** да участвуват, за да се **изменя и допълва** подготовката им с необходимите **специални** знания и умения.

От казаното, разбира се, ни най-малко не се намалява **отговорността на планиращите органи,** които залагат определени **темпове** в развитието на висшето образование и **структурират подготовката** на кадри по основните отрасли. Правилното, научнообоснованото **определяне на потребностите от кадри** с висше образование в по-далечна перспектива сега е един от **най-важните проблеми,** за да се използват **ефективно трудовите ресурси** в страната.

Въз основа на прогнозите за развитието на народното стопанство и на отделните отрасли, както и на качествените изменения в характера и съдържанието на труда,

Digitized by Google

би следвало своевременно да се разработват перспективите за развитието на висшето образование, да се **усъвършенствува цялата система:** приемането на студентите, тяхното обучение, разпределение и ефективното им използване в съответствие с нуждите на страната.

* * *

Едно от най-важните условия, за да се осигурява високо **качество** на подготовката на младите специалисти, е **равнището на дейността на партийните органи и организации** във ВУЗ. В процеса на преустройството на висшето образование вече е отминал периодът на осмисляне, в т. ч. и на разработка на проблемите. Сега на дневен ред е повелята: разработеното да се реализира съобразно набелязаните цели!

Вече са много партийните и академичните ръководства, които широко използват опита и знанията на целите колективи, организират съвещания, срещи, анкети, формират различни комисии и други помощни органи за по-задълбочено изучаване на процесите и явленията като условие за вземане на конкретни и компетентни решения. Ето един такъв пример.

Партийното бюро при философския факултет на СУ „Климент Охридски" организира през 1975 г. интересно проучване на тема: „Студентите и учебният процес". Без да се спираме по-подробно на обобщените резултати, заслужават внимание някои характерни данни, които показват, че при съвременното състояние на научното знание мнението на студентите отразява една интелектуална потребност — усвояването на методи, на подходи. Разнообразието на информацията би могло да се компенсира предимно чрез самостоятелната работа или посредством други канали. Така на въпроса: „Какво ценят най-много у преподавателите?" — студентите отговарят: „Начин на интерпретация на знанията" — 37 на сто; „Богатство на информация и осведоменост" — 27 на сто; „Манифестация на лична позиция в хода на учебния процес" — 28 на сто. Подобна информация очевидно не може да не буди мисли у преподавателите, както и да не предизвиква загриженост у партийните бюра, особено сега при подготовката на отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации, както и на комсомолските дружества!

Интерес представляват и някои отговори, които отразяват равнището на подготовката и в същото време са една обективна **самооценка** на студентите. Например 46 на сто от анкетираните оценяват подготовката си на средно ниво, 17 на сто — за незадоволителна, 10 на сто като слаба, т. е. над 70 на сто от редовните студенти във факултета сами оценяват като средна и незадоволителна своята подготовка. Тук е излишно да се коментира!

Ясно е, че **позицията на студентите** в учебния процес е едно от най-важните **условия** за резултатна учебно-възпитателна дейност и че тази позиция се формира под **активното въздействие на преподавателя,** на неговата подготовка, морал, умение да работи със студентите, да създава творческа обстановка, да изисква, но и същевременно да уважава личността на студента!

Колективите във ВУЗ представляват **крупни социални единици** със сравнително **малобройни партийни организации.** Средно за ВУЗ в страната относителният дял на комунистите е над 10 на сто от общия брой на студентите и преподавателите. Освен това мнозинството от студентите комунисти идват във ВУЗ, без да познават специфичните условия на партийната работа там. Тяхното пълноценно участие в живота на колектива изисква партийните бюра и организации, всяка от партийните групи да вникват отблизо и да им помогнат за по-бързото приспособяване към вузовските условия.

Както във всяка друга сфера, така и във ВУЗ боеспособността на отделната първична партийна организация зависи от нейния количествен и качествен състав, от идейната закалка и облика на всеки комунист, от неговата инициатива, дисциплина и чувство за отговорност. Това в още по-голяма степен се проявява в условията на ВУЗ, защото твърде различно е положението на студентите и преподавателите в учебния процес и в съвместната работа за осъществяване на поставените цели. Вярно е, че и в останалите сфери на обществото положението на отделните комунисти по отношение на тяхното място в производствения процес е различно, но всички те в една или друга степен въздействуват в крайна сметка върху един и същи обект. Докато във висшите учебни заведения студентите участвуват в процеса (учебно-възпитателен) и в същото време сами са обект на обучение и възпитание!? Това са същите фактори, които до голяма степен определят и отношението на студентите, тяхното участие в живота на първичните партийни организации или на комсомолските дружества,

Digitized by Google

Разбира се, специфичните условия съвсем не могат да оправдаят случайте на **незадоволителна** работа на **отделни** студенти комунисти преди всичко в овладяването на знанията. Сега едно от слабите звена на партийната структура във ВУЗ са студентските партийни групи.

Тяхното влияние сред младежките колективи общо взето е незадоволително именно защото мнозина от студентите комунисти често показват **посредствен успех** по едни или други научни дисциплини; недостатъчно са активни те и във всекидневния **живот** на студентската група или комсомолското дружество! От друга страна, незадоволителна е още и работата на значителна част от партийните бюра и комитети във ВУЗ с партийните отговорници и самите партийни групи, където са включени студентите. На много места рядко се провеждат срещи и се водят непринудени разговори с тях, а повече се проявява интерес към настроенията или самочувствието им обикновено по време на сесия или пък преди отчетно-изборните събрания.

Решително **подобряване** сега би следвало да настъпи в **дейността на комсомолските дружества и организации** във ВУЗ и ВТУЗ, като се засилва преди всичко **личната отговорност** на всеки студент за състоянието на **дисциплината** във всичките й разновидности като важна предпоставка, за да се създава **ведра и делова обстановка** и стремеж за **учебно-трудова надпревара** сред студентските колективи.

Димитровският комсомол в съответствие с юлския подход на Партията е призван да поведе сега истинска **война с посредствеността: повърхностното** усвояване на знанията, привидно или леко „придобиване" на необходимите умения. Сериозно безпокойство буди фактът, че голям процент от студентите по време на изпитните сесии веднага си поднасят книжките, щом чуят от преподавателя парливата фраза: „Колега, Вашият отговор е за среден!" Нима е резонно при такава подготовка да се говори за необходимостта да се отговаря своевременно от страна на професорско-преподавателския състав на „растящите" научни интереси у студентите и за актуалното днес изискване — да се задълбочава и разширява по обхват научноизследователската дейност сред бъдещите млади специалисти, за да станат те пригодни за нуждите на социалната и производствената практика?! Тук наред с другото обаче е много важна и ролята на **личния** положителен **пример**, особено на самодисциплината и самоконтрола. Тъй като за съжаление много са онези, даже измежду активистите на ДКМС, които още не са придобили навик да участвуват пълноценно в дейността на ръководните органи на ВУЗ, въздържат се да поставят навреме за обсъждане възникващите важни и животрепетящи въпроси на студентското всекидневие.

Главно поради това те не оправдават гласуваното им доверие за развитието на студентското самоуправление. Ето само един пример: през 1975/76 учебна година факултетният съвет на електрофакултета във ВМЕИ „Ленин" — София е провел 13 заседания, а избраниците на студентите са допуснали 60 отсъствия, като някои от тях не са се явили по 9—10 или даже повече пъти през съответния период!?

Ето защо на предстоящите отчетно-изборни събрания в комсомолските дружества и организации е целесъобразно с критериите на Юлския пленум на ЦК на БКП да се направят задълбочен анализ и необходимите изводи.

Това ще допринесе, за да се подобри качествено участието на студентите в производствената дейност и сферата на обслужването, както и в есенните бригади; да се даде пълна оценка на стила и методите на работа на комсомолските ръководства, за състоянието на дисциплината, за изпълнението на обществените поръчения на студентите. Успехите в това отношение ще бъдат толкова по-големи, колкото по-умело студентските колективи съумеят да се предпазят от прилепчивостта на формализма и шаблона, от честите масови изяви или недообмислени инициативи за сметка на всекидневната конкретна работа с всеки студент.

Наред с грижата на партийното бюро и на цялата първична организация да издигне авангардната **роля на студентите комунисти** стои задачата **да се повишава** непрекъснато личният **авторитет на преподавателя комунист** във ВУЗ. **Неговата работа е** многообразна и високоотговорна. Тя има научни, морално-етични и обществено-политически аспекти. Отговорностите на **всеки** един преподавател нарастват неимоверно много **при новата организация** на учебния процес, тъй като заедно с административните и обществените ръководства **преподавателят** също така **поема** върху себе си определени **управленчески функции.**

Професорът и преподавателят са педагози, които имат възможност **да общуват** често със студента на лекциите и семинарите, в лабораториите и в практиката. В тези контакти не само се предават знания или се научава изкуството да се овладяват професионално, но там се и ражда сложната **връзка** на много човешки отношения, която превръща бъдещия випускник на вуза в негов достоен възпитаник!

Digitized by Google

Голяма част от научно-преподавателските кадри у нас работят всеотдайно, с голяма професионална вещина и педагогическо майсторство. За съжаление обаче не са единични случаите на незадоволителна или слаба преподавателско-педагогическа работа, допускат се и прояви на своеволие спрямо студентите, нарушава се академичната етика!?

Голяма част от преподавателите в последно време се стремят да поставят на преден план научноизследователската си дейност, разбира се, за сметка на преподавателската. Така че по същество те са само лектори, които фактически не живеят с проблемите на факултета, на висшето учебно заведение, не се и опитват да водят индивидуална работа със студентите!? Не са малцина и онези преподаватели, които седмици наред не представят протоколи от проведени изпити или пък не вписват оценките в главната книга даже с години. Очевидно такива преподаватели комунисти проявяват определено самодоволство или прекалено се оправдават с „голямата си заетост", а с това дават лош пример, подронват авторитета на първичната партийна организация и спъват правилното възпитание на студентите.

Критичният подход, за който е характерна високата взискателност към себе си и към другите, творческа неудовлетвореност от постигнатото, предполага в този случай тон да дават бюрата на първичните партийни организации и партийните групи, като прилагат неотклонно правото си на контрол и засилят неговото въздействие. Това изискване на Устава на БКП е особено актуално сега, когато не се отчитат още достатъчно от партийните органи и организации във ВУЗ взаимните въздействия в една и съща социална среда, където негативните прояви от страна на отделни преподаватели комунисти имат далеч по-голям резонанс сред студентската младеж, отколкото това може да изглежда на повърхността. Не може да не се държи сметка за обстоятелството, че влошаването на социално-психологическия климат в преподавателските звена дава незабавно, и то отрицателно отражение върху целия възпитателен процес със студентите!

* * *

Сериозни грижи предстои да се полагат за издигане **равнището на преподаване на идеологическите дисциплини,** като се отделя **особено** внимание на **теоретико-методологическите проблеми,** а наред с това **своевременно** се използват най-новите **постижения** на науката и обществената практика, опитът на братските партии. Сега на преден план се поставя изискването **да се подобрява лекционното обучение,** а наред с това да се насочва **вниманието** на студентите **към първоизточниците.** Повече **документален материал** би следвало **да се използва** и в обучението, и във възпитателната работа. Ето защо в **семинарните занятия** е целесъобразно да преобладава позитивната **творческа дискусия,** вместо да се повтаря съдържанието на лекциите. Крайно време е да се **преодолее** увлечението по **големия обем** задължителна литература към всяка тема. Освен това много е важно **теоретическото богатство** на класиците на марксизма-ленинизма да се изучава **последователно и цялостно!**

Сега често пъти се препоръчва на студентите да конспектират отделни глави или параграфи от едни и същи произведения по различни дисциплини, без да се осигурява задълбочено изучаване на цялостното произведение. Очевидно при разработките на новите учебни програми по идеологическите дисциплини този проблем ще бъде най-правилно решен.

Равнището на преподаването, **творческата атмосфера** в студентските аудитории в най-голяма степен зависят от подготовката, педагогическото майсторство и поведението на **преподавателите** в най-широкия смисъл на думата.

Базовата подготовка на преподавателя по съответната научна дисциплина (философия, политическа икономия, научен комунизъм) е важна предпоставка за по-високо равнище на учебно-възпитателния процес. Затова първостепенно значение имат **системните грижи** на партийните организации и ръководства, за да се **повишава** теоретико-методологическата **подготовка на преподавателите,** особено на **младите.** Марксистко-ленинското учение следва да се изучава **като цялостна система,** като се познават задълбочено неговите основни съставни части. Само тогава може да се получава **допълнителна специализация** по една от идеологическите дисциплини, да се разкриват умело закономерностите и връзките им с частните научни дисциплини. **Това е** още по-необходимо при съвременните темпове на развитие на науката и **появяването на** много гранични научни области.

Digitized by Google

Интеграцията на БАН със СУ „Кл. Охридски" позволява **включването** на **по-голяма** **част** от висококвалифицираните **идеологически кадри в подготовката** на студентите.

Сега много от теоретическите спецкурсове по методология на научното познание, критика на съвременните буржоазни философски и икономически теории и т. н. се ръководят от изтъкнати научни кадри на БАН. Под тяхно ръководство много от студентите разработват реферати и научни доклади, участвуват в социологически и други изследвания, извършват първична обработка на научни данни, подготвят се за бъдещата си творческа работа

Като повишава своята отговорност за възпитанието на студентската младеж, всяка от първичните партийни организации във висшите учебни заведения сега следва да съсредоточи усилията си за изграждане на нови, здрави **взаимоотношения**, за формиране на **ценностна ориентация** у бъдещите млади специалисти.

Тук не може да не се отчете, че въпреки разширената схема от много на брой мероприятия по същество още значителна част от първичните партийни организации не са намерили действени форми и средства, за да се издига непрекъснато равнището на възпитателната работа сред студентската младеж. Съвместно с вузовските партийни комитети и организации, преди всичко **катедрите по обществените науки са призвани** да пристъпят **към** системната **разработка** на проблемите за студентския колектив в социологическата структура на обществото, да се заемат сериозно със социологията на първичния и големия колектив, с оценка на социалната психология, обществените настроения сред студентите и т. н. А колко разнообразни са въпросите, които вълнуват студентите от два различни профила или I и IV курс на една и съща специалност? Практиката показва, че недостатъчното отчитане на специфичните проблеми на колектива понижава интереса у неговите членове, възпира тяхната активност, принизява отговорността им.

Главното, което характеризира **масово-политическата работа** във ВУЗ досега, са **бавните** темпове, с които настъпва преустройството в тази област

Все още **се** плаша **дан** на остарялата практика **количествено** да се **измерват** резултатите, като главно се държи да се отчетат мероприятията, вместо да се организира жива, конкретна работа с всеки от студентите. Много често на партийни събрания и конференции, когато стане дума за политическа работа във ВУЗ, обикновено се имат предвид главно провеждането на теоретични семинари, лекторий, организирането на школи, свикването на открити партийни събрания или разгръщането на формите на партийната просвета. Не би могло да се твърди обаче, че се осмисля докрай от партийните и комсомолските кадри във ВУЗ същността на новия подход, съдържащ се в Тезисите на ЦК на БКП „За работата с младежта и Комсомола", а именно организаторската и политическата работа на Партията за мобилизиране на трудещите се да протича главно сред младежта!?

Това всъщност означава да се отговори по-пълно на нуждата да се разкрият **особеностите** на партийната работа сред студентската младеж! Би следвало да се има предвид, че във висшите учебни заведения се съсредоточава голяма маса от студенти, подавляващата част от които са будни младежи и девойки, с широки интереси не само в изучаваната специалност, но и с желание за участие в културния и обществения живот, според възможностите на своя бюджет на времето.

Комсомолските организации обединяват около 9—10 хиляди студенти. Този съществен факт поставя обаче големи изисквания пред партийните организации и преди всичко пред техните ръководства за богатството и достъпността на съдържанието и действеността на организацията на масово-политическата работа сред бъдещите млади кадри.

От друга страна, учебният процес като организирана и управлявана **система** позволява **интензивна** идеологическа работа **не само** чрез идеологическите дисциплини. Разработените и внедрявани **единни планове** за идейно-възпитателната работа сред студентите през целия курс на обучение вече дават положителни резултати! Осъществява се по-голяма координация между отделните звена, насочват се усилията към основните задачи и форми на работа. Веднага обаче тук би могло да **се** подчертае, че тези документи се нуждаят от непрекъснато обогатяване и осъвременяване!

Това се налага от динамиката на нашето развитие, от постиженията на науката, техниката и културата, от усъвършенствуване системата на социалното управление

Особено внимание заслужава разгръщането на **обществено-поли-**

Digitized by Google

тическата практика на студентите, организиране на **школи** за подготовка на **лектори и пропагандисти.**

Неоправдано през последните години се подценяваше участието на студентите в агитационно-пропагандистката работа. Комсомолските ръководства не насърчаваха достатъчно излизането на студенти с реферати и доклади пред масова аудитория. А колко е важно и необходимо да проверяваш сам себе си! И то не толкова да повтаряш наученото, както се отговаря често на изпит, а да анализираш и убеждаваш, да пропагандираш партийната правда, да общуваш непосредствено с работническата класа, с трудовата селска младеж — твой връстник (!), като стане това траен и вътрешно **необходим** навик.

Ефективното използване на всички тези **фактори за активно влияние** сред студентската младеж се намира в ръцете на **партийните организации,** партийните групи и **преподавателите.** Целесъобразно е сега обаче да се подхожда по-глобално към личността на студента, т. е. **към цялостното** формиране на бъдещия специалист. А той се нуждае не само от знания в конкретната област на науката или по своя профил. Способността на младия специалист да работи с хората, да мобилизира колектива, да проявява инициатива и приема решения зависи до голяма степен и от подготовката му по **проблемите на управлението, на научната организация на труда, социалната психология, ергономията, информацията** и др., от неговата **обща култура и обществено-политическа подготовка,** от готовността му да се **изявява** като **социално-активна и творческа личност.**

ДЕЙНИ ПОЛИТИЧЕСКИ ЯДРА

к. и. н. **РАШКО РАШКОВ**
секретар на Софийския градски комитет на БКП

Ролята на партийните организации във вузовете като политически ръководители на цялостния живот там нарасна в новите условия от обстоятелството, че Десетият конгрес на БКП им предостави **правото на партиен контрол** върху дейността на административните ръководства. Сега те носят цялата **отговорност** за осъществяването на партийната политика в съответното висше учебно заведение. Нашият стремеж е от тази позиция **задълбочено и всестранно да оценяваме работата на комунистите** не само в първичните партийни организации, но и в академичните и факултетните съвети, в ректорските, деканските и катедрените ръководства, а също така **периодично да обсъждаме дейността на комунистите — преподаватели и студенти.**

В БАН, СУ „Кл. Охридски", Медицинската академия и ВМЕИ „В. И. Ленин" бяха изградени партийни комитети с бюра и пленарни съвети. С това се създадоха обективни предпоставки **да се повишава компетентността и отговорността на партийните комитети в ръководството на ВУЗ и в дейността на първичните партийни организации.** Тези предпоставки по-пълно се използват в БАН и в Медицинската академия. Партийният комитет в БАН обсъди важни проблеми от идеологическата работа и нейната връзка с живота в столицата. Съвместно с Кремиковския РК на БКП бе приета конкретна програма за участие на колективи от БАН в решаване на важни въпроси на производството и техническия прогрес на този крупен металургичен комбинат. Партийният комитет в Медицинската академия обсъди задълбочено състоянието на научноизследователската дейност, на интеграцията със

Digitized by Google

съветски научни и учебни заведения. Състоялите се пленуми и практическото осъществяване на техните решения спомагат да се засилва **проблемността** в дейността на първичните партийни организации. Послабо влияят в това отношение партийните комитети в Софийския университет „Кл. Охридски" и Висшия машинно-електротехнически институт „В. И. Ленин".

Партийните комитети и организации извършиха значителна дейност, за да се издигне **авангардната роля на комунистите, да се разгръща вътрешнопартийната демокрация,** да се създава и утвърждава здрава психо-морална, **делова и творческа обстановка** в научно-преподавателските и студентските колективи. Проведеният **преглед за състоянието на партийните групи и дейността на първичните партийни организации** спомогна по-пълно да се мобилизират енергията, знанията и опитът на комунистите, за да се решават успешно проблемите на преустройството на висшето образование. **Самоотчетът** на комунистите, който редовно се прилага, **повишава чувството им за отговорност и увеличава тяхната инициативност, засилва социалната и творческата им активност.** Положителните последствия от самоотчета на комунистите особено добре се виждат от събранията в партийните организации и колективите, посветени на Юлския (1976 г.) пленум на ЦК на БКП. Самокритичният подход към собствената работа, отговорността пред всички и за всичко спомага за възпитаване на обществена активност в студентските и преподавателските колективи.

В практиката на първичните партийни организации непрекъснато се повишава ролята на партийното събрание, приемат се по-целенасочени, съдържателни и конкретни решения; осъществява се по-системен и действен контрол за тяхното изпълнение. За това допринесоха и мероприятията, които се осъществиха от ГК и РК на БКП, като **ежегодните семинари** с партийните секретари и ректорите на ВУЗ, **прегледа за ролята на партийното събрание,** който беше проведен от Ленински и Благоевски РК на БКП и др. Положително явление в живота на първичните партийни организации в софийските вузове е все **по-нарастващата активност на партийните групи** особено в провеждането на **прегледа на катедрите по равнището на учебно-възпитателната им работа.** Сега, когато вече се пристъпва към избора на ръководители на катедрите, партийните групи и първичните партийни организации предявяват към тях конкретни изисквания, за да се издига равнището на дейността на всяка катедра, като бъде в по-пълно съответствие със задачите, поставени от Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП. Това е характерно за партийните групи в СУ „Кл. Охридски", ВМЕИ „В. И. Ленин", ВМГИ и други.

На състоялия се неотдавна специален пленум на Софийския ГК на БКП по въпросите на висшето образование, на градската и районните отчетно-изборни конференции задълбочено се анализираха недостатъците в дейността на партийните организации във ВУЗ по обучението и възпитанието на студентите. Ще отбележим, че все още някои първични партийни организации не съумяват да насочат работата си изцяло в руслото на големите задачи по преустройството на висшето образование. За тях неговите критерии още не са станали норма на упорита делнична дейност. Не е преодоляно характерното за някои ВУЗ либерално отношение към нарушенията на дисциплината. Има още отделни случаи, когато при подбора на аспирантите и преподавателите се заобикалят научните критерии и етичните норми. Правото на партиен контрол върху работата на административните органи нерядко се упражнява нередовно и недостатъчно ефективно.

Главно поради това Юлският подход на ЦК на БКП се **възприема** от някои комунисти до голяма степен декларативно, без да проявяват стремеж за дълбок размисъл и за положителни изменения

Digitized by Google

на своя стил и методи на работа, недооценяват ролята на личния си пример. Ето само един свеж пример. През изминалите летни месеци на учебно-производствените практики не се преодоля прахосването на времето на студентите, поради което недостатъчен беше техният и на съответните им научни ръководители непосредствен принос в производството. Все още малка част от преподавателите проявяват инертност в това отношение, като само около 350 от тях бяха сред студентите в борбата за прибиране на реколтата, макар че бригадите са обявени за „административни", т. е. организират се от ръководствата на ВУЗ със съдействието на Комсомола. Тук се крият много пропуснати възможности за близко общуване със студентите и трудещите се от различните краища на страната.

Главното направление в организаторската работа на партийните организации във ВУЗ сега е **изпълнението на задачите**, поставени на Националното съвещание във Велико Търново и в речта на др. Тодор Живков пред пленума на ОК на БКП — Бургас, на решенията на Единадесетия конгрес и на Юлския пленум на ЦК на БКП. Градският и районните комитети си поставят за цел да се повишава непрекъснато **боеспособността на първичните партийни организации и тяхната авангардна роля в живота на ВУЗ.** Работата за преодоляване на недостатъците във факултетните и катедрените колективи се съпровожда с мерки за **засилване ролята на преподавателя в учебно-възпитателния процес, а също така и на отговорността на комсомолските органи и организации за качеството на подготвяните студенти като висококвалифицирани специалисти и творчески личности.**

Широката политическа и организаторска работа на градския комитет на БКП в областта на висшето образование цели като резултат усъвършенстването на учебно-възпитателния процес; осъвременяването на учебните програми, повишаване отговорността и равнището на управление на живота във ВУЗ; широкото прилагане на учебно-технически средства в обучението; постигането на висока осигуреност на студентите с учебници и учебно-помощни материали. За пълноценната реализация на възпитаниците на ВУЗ в живота се провеждат мероприятия **за усилване на творческото начало в обучението им**, за развитието на движението за ТНТМ, за създаване у студентите умение да използват възможностите на ЕИМ в управлението и технологията на производството, за решително подобряване практическата им подготовка в съответствие с изискванията на бъдещата сфера на тяхната трудова дейност като висококвалифицирани специалисти.

По решение на бюрото на Софийския ГК на БКП и със съдействието на Комитета за наука, технически прогрес и висше образование в периода след Единадесетия конгрес на БКП в научно-преподавателските колективи на столичните висши учебни заведения се проведе анализ на научноизследователската и развойната дейност с цел нейното интензифициране. През м. октомври т. г. се проведе разширено заседание на Комитета за наука, технически прогрес и висше образование по този въпрос. Юлският подход тук е много необходим, защото след 39-то постановление на ЦК на БКП и Министерския съвет (1973 г.) и други документи на Партията и Правителството, а сега и след Единадесетия конгрес не са настъпили някакви съществени **изменения в планирането, управлението и ефективността** на науката във ВУЗ. В известен смисъл тя като че ли остава настрана от преобразованията, извършващи се в научния фронт.

Сега е възможно и следва да осъществим **по-пълно участие на всички преподаватели, както и въвличането на по-голям брой от студентите в научноизследователската дейност.** В момента поради липса на обобщени точни данни посочвам частичен пример с ВМЕИ „В. И. Ленин". Средно през последните три години 68 на сто от преподавате-

Digitized by Google

лите и около 7 на сто от студентите са участвували в научноизследователската и развойната дейност (НИРД). През същия период средно 288 души са били привлечени като извънщатни сътрудници. В Москва респективно в Бауманското машинно висше техническо училище всеки втори студент взима участие в научноизследователската дейност, а общо за СССР — около 20—25 на сто, т. е. 1 млн. студенти. У нас сега студентското участие в научната дейност достига едва 3—7 на сто.

Опитът на съветските висши учебни заведения определено показва тенденция към окрупняване на научните колективи, за комплексно решаване на разработвания проблем до етапа на внедряване в производството. Въз основа опита на Таганрогския радиотехнически институт например сега се създават учебно-научно-производствени обединения, в които са включени ВУЗ, НИИ, конструкторско-технологични бюра и опитни заводи. Белоруският политехнически институт е създал такива обединения на обществени начала с Минските автомобилни заводи и Минските тракторни заводи. Ленинградският висш технологичен институт има базови катедри в производственото обединение „Светлана". Техният персонал се състои от работещи в предприятието и се финансира от него. За съжаление у нас в тази насока още не се пристъпва към необходимата подготовка, за да се приложи този съветски опит.

Важно поле на партийната работа си остава и в бъдеще светогледната подготовка и комунистическото възпитание на студентите, всестранното сближаване със съветските ВУЗ и внедряването опита на КПСС в живота на първичните партийни организации.

* * *

Реализирането на тези и някои други направления налагат да се уточнят и станат всекидневие в живота и дейността на първичните партийни организации **главните изисквания**, поставени в конгресните решения. За какво именно става дума?

Първо, изискването непрекъснато да се засилва **въздействието** на партийните органи и организации за развитието на трудовите, социалните и възпитателните функции на научно-преподавателските и студентските колективи налага своевременно и решително да подобряваме **планирането на дейността на първичните партийни организации в съответствие с основните задачи**, произтичащи от решенията на Единадесетия партиен конгрес. Досега, от една страна, нерядко стратегическите цели на висшето образование за редица партийни организации оставаха недекомпозирани или пък не се осигуряват своевременно и плътно с действена, системна политическа и организаторска работа, която да завършва с конкретна реализация. И от друга страна, формализмът или поглъщането на голяма част от вниманието на някои колективи с обсъждането на периферийни въпроси ги отдалечава от действителните потребности и перспективните интереси на колективите, особено на студентските. Сега е назряла необходимостта по мащабно да се прилага научният подход към проблемите, за което, разбира се, има и възможности, и благоприятна почва в научните и студентските среди. Не може с нищо да се оправдае слабото досега използване в партийната работа на достиженията на научните звена в управлението на науката и висшето образование, на социологията и психологията на науката и т. н. Крайно време е някои от изследванията в тази област да се насочат не към „абстрактни" колективи, а да се свързват с решението на отделни въпроси от работата на първичните партийни организации. За това имат възможности всички ВУЗ и особено СУ „Кл. Охридски".

Верен ориентир за нас и в това отношение представлява опитът

Digitized by Google

на КПСС и съветските ВУЗ и по-специално на МГУ „Ломоносов", Института за стомана и сплави и т. н. Става дума за опита по организиране марксистко-ленинската подготовка на всички преподаватели, за системата на идейно-възпитателната работа сред студентите, в това число и в студентските общежития, за осигуряване идеологическо въздействие на всички изучавани във ВУЗ научни дисциплини. По примера на МГУ „Ломоносов" в СУ „Кл. Охридски"" от м. октомври т. г. започна да функционира специален факултет на обществени начала за преподаватели. Сега във ВМЕИ „В. И. Ленин" особено във факултета по радиоелектроника на основата на опита на Московския институт за стомана и сплави новост в организацията и методиката на идейно-възпитателния процес са т. н. притурки към учебните програми по отделните дисциплини. Чрез тези притурки се използва възможният идеологически, възпитателен заряд на всяка дисциплина, на всеки преподавател за засилване социално-възпитателните функции на обучението. **Ежегодно се извършва преглед на идейно-възпитателната работа на катедрите, обменя се опит чрез взаимно посещаване на лекции и упражнения.** На годишните научни сесии на института катедрите участвуват с доклади от областта на идеологическите, методическите и педагогическите аспекти на учебния процес в специалните и профилиращите катедри.

Предстои да се реши въпросът **за увеличаване на партийното ядро сред студентските колективи, в комсомолските дружества,** тъй като от редовно обучаващите се студенти едва 4,1 на сто са комунисти. Наред с големите грижи по подбора и подготовката на младото попълнение в Партията би следвало да обърнем сериозно внимание и на постъпващите в подготвителните курсове на ВУЗ за трудовата младеж, където през учебната 1975/1976 година от 275 курсисти само 69 са членове на БКП. Заедно с окръжните комитети на БКП е целесъобразно да се набележат мерки за ефективното използване на тази форма, за да се увеличава непрекъснато работническото и партийното ядро сред студентската младеж. В тази наша дейност имаше досега значителни пропуски или повтарящи се недостатъци, които намаляват нейното социално и структуро-въздействуващо значение за развитието на студентските колективи.

Партийните органи и организации във вузовете осъществяват постоянно влияние върху студентските колективи не само и не винаги посредством преподавателите и студентите комунисти. Главната трансмисия на Партията там е Димитровският комсомол, неговите организации, дружества и активисти. След съвещанието във В. Търново и особено в изпълнение на конгресните решения **вузовските партийни организации по-системно се занимават с проблемите на комсомолската работа.** От общо 942 секретари на дружествени комитети във ВУЗ 228 са членове на БКП (24 на сто), а от секретарите на вузовските и факултетните комсомолски организации — 75 на сто са членове на БКП. Повече от 70 на сто от студентите, които са членове на БКП, участвуват активно в дейността на различните комсомолски органи, избрани са в партийните бюра или възглавяват студентските партийни групи. Във ВМЕИ „Ленин", ВИИ „К. Маркс", ВЛТИ и др. над 35 на сто от членовете на вузовските, факултетните и дружествените комитети на ДКМС са членове на БКП.

Ако през миналата година сред 104-те командири на студентските бригади нямаше нито един секретар на вузовски комитет на ДКМС и само 6 студенти бяха членове на партийни бюра или отговорници на партийни групи, то през това лято и есента положението се измени коренно. В ръководствата на бригадите влязоха най-авторитетните комсомолски дейци — първи секретари на РК на ДКМС, сътрудници

Digitized by Google

на ГК и РК на ДКМС, секретари и членове на вузовските и факултетните комсомолски комитети, почти всички студенти комунисти.

Сега на дневен ред са партийните грижи — **да се повишава неуморно ролята на комсомолските дружества в учебно-възпитателния процес, в трудовото участие на студентите** за превръщането на София в образцов социалистически град.

Второ, изискването да се развива и усъвършенствува непрекъснато **вътрешнопартийният живот** на първичните партийни организации на основата на строгото прилагане и обогатяване на ленинските принципи и норми на партиен живот предполага районните и вузовските партийни комитети да създадат условия и да предявяват редовно и настойчиво претенции, за да се повишава **ролята на партийното събрание**. Целесъобразно е на него да се обсъждат задълбочено и се вземат съдържателни, добре формулирани решения не само от живота и дейността на партийните организации, но и от всекидневието на факултета, на студентската младеж. Особено актуално звучат за първичните партийни организации в нашите вузове въпросите за другарството и откровените отношения между комунистите, които действително трябва да са пример за принципност, взаимно уважение и толерантност, на критичност и самокритичност. Това, както се посочва и в Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на Партията и обществените организации и движения, е изключително важна предпоставка за формиране правилни взаимоотношения в самите колективи.

Някои особености на научно-преподавателските и студентските колективи би следвало по-добре да се отчитат в подхода и формите на работа на първичните партийни организации, но не и да се допуска деформиране на установените норми и принципи на техния живот! Какво се има предвид?

Научно-преподавателските и студентските колективи се формират по различен начин. Първите са относително устойчиви, а вторите системно и периодично се обновяват след всеки прием и випуск. В рамките на общите им задачи и функции за подготовката на кадри, на единните критерии за оценка на дейността на ВУЗ неотклонно следва да се отчита спецификата на тези колективи, да се диференцират изискванията към тях, без това да води до абсолютно обособяване. Освен това в някои ВУЗ, като СУ „Кл. Охридски", Медицинската академия, ВИФ „Г. Димитров", научно-преподавателските колективи и студентите са включени организационно, а в останалите ВУЗ — функционално, по необходимост в сложната йерархия на научно-организационни структури (единните центрове за наука и подготовка на кадри и други) и затова състоянието им и неговото отражение във вътрешнопартийния живот не бива да се разглежда изолирано от тях!

Формирането на нови или преструктурирането на стари колективи (главно преподавателски) предполага създаването не само на психологическа, но и логическа съвместимост между преподавателите. По повод подбора и развитието на кадрите, по възприемането и оценката на научния принос и преподавателските качества, при повишаване проблемността в работата и други в тези колективи възникват не рядко конфликтни ситуации и се стига до нежелателни противопоставяния. Като не вникват в сложния характер на оценъчната дейност и на нейните научно-логически и социално-психологически аспекти, някои партийни организации и партийни групи се стремят да подменят функциите на колективните и научните органи или пък отделни комунисти, участвуващи в тях, не се съобразяват в достатъчна степен с партийните изисквания при подбора и оценката на кадрите.

Една друга особеност на научно-преподавателските и студентските колективи, която често води до отрицателни последствия в живота и дейността на първичните партийни организации и групи, а в известна

Digitized by Google

степен и в комсомолските дружества, е наличието на „неформални" колективи. Тяхното съществуване е обективно обусловено от характера на научната дейност и отношения, но в редица случаи те имат място благодарение на безпринципността, на неправилния подбор на ръководителите на „формалните" колективи — катедри, комсомолски дружества. Подобни колективи, по-точно групировки, създават трудности в дейността на партийната организация, неправилно възпитават не само комунистите, но и безпартийните. При комсомолците обаче отрицателните последствия са още по-големи.

Партийното строителство като наука и самата практика на партийния живот сочат формите и пътищата за преодоляване на тези обективни и субективни особености, за отчитането им в системата на партийната работа и ръководство. Необходимо е те внимателно да се изучават и отчитат както в ежедневието, така и в отговорните моменти на вътрешнопартийния живот, каквито са сега отчетно-изборните събрания в Партията.

Трето, изискването решително **да се подобрява ръководството на първичните партийни организации от страна на партийните комитети** за нас е свързано с реалното превръщане на тяхното състояние и равнище на работата в основен критерий за оценка на ефективността на тяхното ръководство от страна на вузовските партийни комитети и районните комитети на БКП.

В условията на променената структура на партийното ръководство на науката и висшето образование в столицата след решението на Политбюро на ЦК на БКП от м. април 1973 г. настъпиха важни и положителни изменения не само в съдържанието на работата на ГК и РК на БКП, но и в дейността на първичните партийни организации по посока на нейното обогатяване чрез връзките с практиката, с работническата класа, с трудещите се и младежта от столичните райони. Въведената информационна подсистема за вътрешнопартийния живот на първичните партийни организации в Софийската градска партийна организация наред с живата връзка с тях спомага редовно да се следи за характера на проведените събрания, редовността им в течение на годината, присъствието и участието на комунистите, на представители на висшестоящите партийни и други организации.

Потребно е обаче наред с мерките за засилване самодейния характер на първичните партийни организации да се подобри системата на работа с партийните бюра и секретарите на ППО. Обикновено за известен брой от вузовските партийни комитети тази система се изчерпва едва ли не с провеждането на оперативки или на претрупани инструктажи. Липсва в необходимата степен непосредственият контакт на отговорните административни ръководители и на някои районни дейци с колективите. Не рядко подобен допир се осъществява най-вече с участието им в президиуми на важни общовузовски и факултетни мероприятия или пък по време на отчетно-изборните конференции и събрания. Обикновено при такива поводи във ВУЗ и факултетите се струпват представители на партийната и служебната йерархия от всички равнища.

Ето защо важно е да се отговори на нуждата от по-значителни усилия за внедряването на нов опит или експериментирането му, назряла е необходимостта по-системно да се обобщава и разпространява положителното в работата на първичните партийни организации, по-целенасочено да се прилага опитът на КПСС в съветските и по-специално в московските вузове. В това отношение има добри стъпки в рамките на дейността на школата за изучаване и внедряване на съветския опит към ГК и РК на БКП. Дейността на школата се радва на най-радушна подкрепа от градския комитет на КПСС в Москва и посолството на СССР в НРБ. За краткия период от нейното функциониране в областта

Digitized by Google

на науката и висшето образование се проведоха ефективни мероприятия за изучаване и внедряване опита на КПСС, на съветските ВУЗ и научни организации в нашите учебни заведения и научни институти.

Предстоящите отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации със своята подготовка, равнище, степен на мобилизиране на комунистите и на целите преподавателски и студентски колективи са призвани да дадат отговор на много въпроси, част от които посочихме. Преодоляването на редица традиционни подходи, сблъсъка с негативните явления и слабости в досегашната дейност, внедряването в съдържанието на партийната работа, в живота на партийните организации високите критерии на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум ще доведат непременно до осъществяване високите цели на висшите учебни заведения и техните отговорности в подготовката на кадри и развитие на науката.

СПЕЦИФИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ПРОЦЕС

Централно място в идеологическия процес във ВУЗ заема усвояването на марксистко-ленинската теория. Това става преди всичко чрез обучението на студентите, ръководено от катедрите по обществените науки. Единадесетият партиен конгрес отчете незадоволителното равнище на преподаването на идеологическите дисциплини. Причините за това са различни. Тук ще посочим само някои от тях. Според нас при изготвянето на новите учебни планове Съветът по висше образование, както и ръководствата на ВУЗ не се съобразиха със сложността на процеса на светогледното и идеологическото възпитание на студентите. В резултат на това те допуснаха деформиране на идеологическия цикъл на обучение във ВУЗ, което се изрази в необоснованото намаляване хорариума за обществените науки. Така той бе сведен до 8 на сто от общия хорариум за цялостния курс на обучение на студентите. Намалението е чувствително за история на БКП — на 45 часа, по научен комунизъм — на 60 часа и по политическа икономия за медицинските ВУЗ — на 60 часа. Нецелесъобразно беше и поставянето на четирите идеологически дисциплини още през първите две години от обучение на студентите, както се процедираше в редица вузове. Освен това Съветът по висше образование и отделни ръководства на ВУЗ се оказаха безсилни да решават някои важни кадрови проблеми на катедрите по обществените науки, в резултат на което се забавя преустройството на обучението по идеологическите дисциплини, а в част от тези катедри продължават да тегнат стари представи и неефективен подход на работа. За незадоволителното равнище на преподаването на марксистко-ленинската теория във ВУЗ допринасят: някои нерешени въпроси на организацията на учебния процес изостаналата материална база и несъвременна методическа подготовка на част от преподавателите.

В съответствие с партийната постановка за високо качество и ефективност се налага своевременно усъвършенстване на теоретичните и методичните основи на обучението по идеологическите дисциплини. Това означава: организиране на учебния процес чрез формиране на общите цели, потребностите и интересите на субекта и обекта на обучението; преподаването на марксистко-ленинската теория като цялостна научна система, светоглед и теоретична основа на социално-практическата дейност.

Усъвършенстването на теоретичните основи на обучението по идеологическите дисциплини изисква насищане на учебните курсове с най-новите постижения на науката, с актуалните проблеми на нашето и световното революционно обществено развитие, с проблемите на партийната и държавната политика, с теоретичните постановки на Единадесетия конгрес на БКП. Това налага насочване на идеологическите кадри към разработка на социално значими научни проблеми, разкриване на светогледните, идеологическите и методологичните аспекти на учебната материя, като на основата на това „се създаде стройна система за научно обслужване на идеологическия процес, за своевременно и резултатно внедряване на постиженията на марксистко-ленинската теория в идеологическата практика“[1].

[1] Тезиси на ЦК на БКП за състоянието на Партията и обществените организации и движения, Партиздат, С., 1976.

Digitized by Google

Теоретичното равнище на преподаване по идеологическите дисциплини може да се издигне и чрез по-добре организирани теоретични семинари към съответните катедри, където да се обсъждат актуалните проблеми на марксистко-ленинската теория, за което ни дават пример съветските вузове. Освен това целесъобразно е да се намерят подходящи форми и средства или пък да се създаде цялостна система за по-дълбоко изучаване на основните произведения на класиците на марксизма-ленинизма, а така също на партийните документи в рамките на всяка идеологическа дисциплина. Изучаването на класическото наследство спомага извънредно много за светогледното и идеологическото, класово-партийното възпитание на студентите. Класиците на марксизма-ленинизма нагледно ни сочат как да се използват теоретичните положения за решаване на конкретни задачи на науката и социалната практика. Те ни дават и прекрасни образци на диалектическо мислене, на научност и обективност, на анализ и синтез, на аргументация, на критическо разгромяване на идейните противници и т. н.

Сериозна работа предстои да се усъвършенстват методическите основи на обучението: на лекциите, семинарните занятия, на изпитите. Тук главното е преустройство на обучението по обществените дисциплини съобразно светогледните и идеологическите възпитателни цели, както и привеждане на самото преподаване в съответствие с логическите, социално-психологическите и информационните основи на учебно-възпитателния процес. Сега на преден план застава творческото начало в педагогическия процес, което се проявява предимно в методите на проблемното обучение, в превръщането на марксистко-ленинските знания в убеждения и последователната критика на антимарксистките теории и възгледи.

Проблемното обучение дава възможност така да се формулират въпросите, че да се създават сложни или необичайни ситуации и да се търси изход, решение на възникналите проблеми, като се използват съвременните постижения на науката, техниката и обществената практика. При това обучение студентите се сблъскват с обективните противоречия в определена проблемна ситуация, те са принудени сами да търсят решения. В резултат на това у тях се подбужда собственото мислене, пристъпва се към критически анализ на тезата и контратезата, създават се условия за активното им участие в учебния процес и се правят опити за творческо, самостоятелно решаване на задачите. Чрез проблемното обучение се постига превръщане на знанията в убеждения, а студентите се предразполагат към водене на дискусии, което повишава техния интерес и ефективността на възприемането на марксистко-ленинските знания. Това спомага за формиране у студентите на навици за самостоятелно търсене и преоткриване на допълнителни знания, умения да дискутират, да анализират и решават задачи, като използват марксистко-ленинската теория.

Процесът на превръщане на марксистко-ленинските знания в убеждения е продължителен и сложен. Поднасяните във ВУЗ знания преминават по многостепенен път от преподавателя към студента, докато се превърнат теоретичните положения в собствени мисли или породени от тях чувства. При това тук имат значение различни външни, в това число и случайни фактори, които възникват при общуването на студентите с преподавателите, или пък в другите взаимоотношения в условията на ВУЗ, както и социалната зрелост на студентите и тяхната психологическа предразположеност към усвояването на марксистко-ленинската теория. Главна роля за превръщане на знанията в убеждения имат преподавателите. Те постигат положителен възпитателен ефект при обучението, когато самите показват свое убеждение на студентската аудитория, когато свързват умело материала с проблемите на живота и учат студентите как да използват марксистко-ленинските знания при решаване на реалните задачи на обществената практика. Преподаването е убедително, когато в него са изложени ясно и аргументирано научните факти, формулирани са идеите, разкрити са светогледните, идеологическите и методологическите аспекти на марксистко-ленинските положения, когато при изводите и обобщенията се разкриват аксиологичните аспекти на знанията, както и оценъчното отношение на преподавателя. Преподавателят е убедителен, когато съчетава майсторски рационалното и емоционалното в лекцията, превръща я в сплав от логическа простота и емоционална непосредственост, отделя необходимото внимание на културата на речта, на развитието на образно-емоционалното, на логико-художественото мислене на студентите.

В решенията на Единадесетия конгрес на БКП се обръща сериозно внимание на необходимостта от безкомпромисната борба против буржоазната идеология, тъй като сега империализмът се стреми да деформира социалистическото обществено съзнание.[1] Ето защо в лекциите по идеологическите дисциплини се критикуват ненаучните антимарксистки философски, икономически и политически теории и възгледи, буржоазната идеология, национализмът и антисъветизмът, ревизионизмът и антикомунизмът. Аргументираната критика на ненаучните, антимарксистките възгледи и теории и анализът на научните факти от позициите на марксизма-ленинизма формира у студентите научен светогледа, правилна класово-партийна позиция при оценката на социалните процеси и явления, въоръжава ги с научен метод и спомага да се ориентират те правилно в съвременната сложна идеологическа борба в политическите отношения.

[1] Т. Живков. Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, с. 102—103.

Digitized by Google

Усъвършенстването на методическите основи на обучението по идеологическите дисциплини изисква качествено изменение на системата за контрол и оценка на усвояването на учебната материя по време на лекции, семинарни занятия и изпити. Нашироко могат да бъдат използвани и методите на конкретните социологически изследвания, за своевременна обратна информация както за степента на прилобиване на знания, така и за степента на светогледното и идеологическото възпитание на студентите. Крайно време е да се решат бързо проблемите на учебно-техническата база по идеологическите дисциплини в съответствие със съвременните изисквания на педагогическия процес. Особено внимание тук заслужава съоръжаването на учебно-методични кабинети по марксизъм-ленинизъм, които да се обзаведат със съвременни технически системи за обучение, снабдени с научна и методическа литература, необходима за студентите. В някои ВУЗ: ВИММЕСС — Русе, ВИНС — Варна, ВИИ „К. Маркс", ВМГИ — София и др., е сложено добро начало, което е нужно да се укрепва и разширява!

Усъвършенстването на теоретичните и методическите основи на обучението по обществените науки не може да се постигне, ако не се вземат бързи мерки за изменение на идеологическия цикъл и да се решат някои важни кадрови проблеми в нашите вузове.

В съответствие с решенията на Единадесетия партиен конгрес и постановките на Юлския пленум на ЦК на БКП се налага преоценка на мястото и структурата, на качествените и количествените параметри на идеологическия цикъл във ВУЗ. Едностранчивостта на стария подход към идеологическия цикъл беше главна причина, за да се стигне до нерационални насоки при изработването на учебните планове през 1973 г. Миналата учебна година Съветът по висше образование успя да преодолее някои груби нарушения в него, но положението не се измени съществено!? Сега при комплексното решение на въпроса за мястото на идеологическия цикъл в обучението се отчитат докрай значението и отговорността на обществените дисциплини за светогледното и идеологическото възпитание на студентската младеж. Усъвършенстването на идеологическия цикъл ще се извършва чрез въвеждане на непрекъснатото обучение на студентите по обществените науки от първия до последния курс, с увеличаването на хорариума за някои от тези дисциплини посредством въвеждането на специални курсове по проблемите на марксистко-ленинската теория. Идеологическият цикъл би следвало да завършва с държавен изпит за всички студенти. Наред с това е необходимо да се изясни теоретически докрай мястото на отделните обществени дисциплини в идеологическото обучение на студентите. На този въпрос беше посветен първият по рода си в социалистическата общност международен семинар по научен комунизъм, организиран от отдел „Обществени науки" при КНТПВО, състоял се през м. септември т. г. в София.

Решенията на Единадесетия партиен конгрес и особено на Юлския пленум на ЦК на БКП налагат да се подобрява качественият състав на научно-преподавателските кадри и да се провежда политика за оптимално осигуряване чрез тях на идеологическия процес в нашите вузове. В изпълнение на тези решения сега кадровата политика[1] е изградена върху следните основни принципи: 1) интензивно развитие на научно-преподавателските кадри по обществените науки, което да изпреварва нуждите на идеологическите катедри; 2) усъвършенстване на квалификационната и функционалната структура и изграждане на оптимален възрастов състав на катедрите; 3) подбор и обновление на преподавателските кадри, със задължителното условие да се освобождава всяка година един малък процент[2] от тях в катедрите. Оттук произтичат и редица конкретни задачи. Преди всичко необходимо е да се комплектуват катедрите по обществените науки в съответствие с реалните потребности на учебния процес и въвеждането на нови дейности, които се нуждаят от ръководство на преподавателите. Освен това се налага изграждането на стройна система за приемането и освобождаването на преподаватели по идеологически дисциплини. В бъдеще би могло да се разчита на попълване на катедрите главно чрез аспирантурата, като тази институция се централизира в Единните центрове за наука и подготовка на кадри към комплекса: БАН—СУ или в базовите катедри във ВУЗ. Аспирантурата може да се използва и за подготовката на резерв от млади преподаватели. Дошло е време Съветът по висше образование при КНТПВО да реши стратегическата задача в развитието на идеологическите кадри, като вземе мерки за подготовката на доктори по обществените науки — сигурен път както за издигане равнището на обучението, така и за научноизследователската работа във ВУЗ. По примера на СССР и други братски социалистически страни е възможно и у нас да се изгради система за перманентна квалификация и преквалификация на преподавателите, като всеки от тях в течение на всеки 5 години получава 6 месеца творчески отпуск или някаква специализация.

* * *

В изпълнение на партийната постановка: за преминаване към конкретна всекидневна работа за идеологизация на всички обществени дейности и сфери на социалната среда, необходимо е да се осигурява постоянно научно ръководство на идеоло-

[1] Тезиси на ЦК на БКП за основните насоки на развитието на науката и техническия прогрес през VII петилетка и до 1990 г., С., 1976.

[2] Пак там.

Digitized by Google

гическия процес във ВУЗ. Решенията на Юлския пленум ни задължават да обвързваме идеологическата работа по-здраво с всички дейности на ВУЗ, като засилваме политическия и светогледния заряд на самата идеологизация. Какво се има предвид?

Преди няколко години бяха приети единните планове за комунистическото възпитание на студентите. Вече се натрупа известен опит и може да се пристъпи по-нататък! Главното сега е партийните и академичните ръководства да създадат организация за идеологизацията на учебния процес и на всички дейности на ВУЗ, за извършване на делова работа за преодоляване „проявите на технократизъм, на пренебрежение към идейно-политическото съдържание на стопанската и административната дейност"[1]. Първостепенно условие за успешна дейност в това отношение е да се повишава равнището на политическата съзнателност и отговорност на преподавателските кадри за комунистическото възпитание на студентите в съответствие с девиза на Юлския пленум, че всеки за всичко пред всички отговаря! Оттук произтича необходимостта от организирана и целенасочена перманентна идеологическа, методологическа и политическа подготовка на всички преподаватели от ВУЗ и реалното им включване в идеологическия процес по възпитанието на студентската младеж. Новата партийна повеля е: „При оценката на всеки деец да се прилага идеологическият критерий, като наред с производствените му успехи и делови качества се оценява неговата политическа работа, приносът му за комунистическото възпитание на хората..."[2]. За да се извършва научно идеологизацията на учебния процес и другите дейности на ВУЗ, са необходими теоретични и методически разработки. В тази област у нас има сериозно изоставане. Наистина през последните години се извършиха изследвания по проблемите на комунистическото възпитание на студентите, но те са крайно недостатъчни! У нас сега е нужно да се разработят общотеоретичните и методическите въпроси на идеологизацията на учебния процес, както и на идеологическото, светогледно-методологическото възпитание посредством различните групи учебни дисциплини, а също така да се разработят методики за структуриране на учебния материал от всеки преподавател за постигане на предварително набелязани възпитателни цели! Въпреки настоятелните искания Съветът по висше образование не успя да организира научно звено, което компетентно и целенасочено да разработва проблемите на научната организация на педагогическия труд във ВУЗ, в това число и проблемите на комунистическото възпитание на студентите. Обособяването на такова звено не е свързано с някакви капитални вложения. Партийното ръководство на идеологическия процес, в т. ч. и на идеологическата работа във ВУЗ, предполага сега и периодична партийна оценка на светогледната и идеологическата успеваемост на студентите, на постиженията на преподавателите, катедрите, деканатите, факултетите в това отношение. Ежегодишният комсомолски отчет пред Партията е целесъобразно да съдържа и показатели за дела на овладяването и приложението на марксистко-ленинската теория от студентите. Изключително важна е и работата на всички вузовски органи за създаване на обществен престиж на преподавателите по идеологическите дисциплини, както и за онези, които съдействуват активно да се формира младата социалистическа личност във ВУЗ.

Нов момент в идеологическата дейност е приложението на „комплексния подход към постановката на цялата работа по възпитанието, т. е. осигуряване на тясно единство на идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание"[3], като се отчитат особеностите на учебния процес, условията във ВУЗ и наличието на различни групи студенти. Комплексният подход не е нещо друго освен диалектическият метод, приложен във възпитателната работа, с отчитане на ролята на факторите и условията, които формират личността на студента. Този подход във вузовската идейно-възпитателна дейност има два елемента. Първо, обща оценка на наличната социална и социално-психологическа обстановка във ВУЗ, която съдържа благоприятни, неутрални и неблагоприятствуващи условия за идеологическа дейност. Второ, избор на оптимален вариант на идейно-възпитателна дейност с необходимите средства, форми и методи. Тук са важни и механизмите на идеологическо въздействие върху студентите, като се има предвид психологията, индивидуалното съзнание и битие, физиологията на отделния студент.

Обществено-политическото възпитание на студентите предполага възприемане на корените интереси на работническата класа, интересите на социализма като собствени, а също решаването и изпълнението на обществено-значими задачи за реализация на политиката на БКП и социалистическата държава. С две думи: обществено-политическото възпитание е формиране на потребностите за осъзнато извършване на политическата дейност в полза на обществото, на родината. Така че обществено-политическото съзнание е непосредственият показател за готовността на студентите да работят активно за изграждането на развития социализъм. За такова възпитание на мла-

---

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес на БКП и предстоящите задачи, с. 102.

[2] Тези на ЦК на БКП за състоянието на Партията и обществените организации и движения.

[3] Л. И. Брежнев, Отчет на Централния комитет на КПСС пред XXV конгрес и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика, С., 1976, с. 103.

Digitized by Google

дите специалисти допринасят: националните студентски политически конкурси, обществено-политическата практика, факултетите за подготовка на лекторски, пропагандистки и агитаторски кадри, факултетите за обществени професии, научните кръжоци по марксистко-ленинската теория, участието на студентите в масово-политическите мероприятия и пр. Отчитайки важността на обществено-политическото възпитание на студентите, у нас започна да се въвежда в някои ВУЗ като ВИИ „К. Маркс" — София, ВИММЕСС — Русе и Пловдивския университет „П. Хилендарски" обществено-политическата практика; откриха се и факултети за обществени професии и за подготовка на лекторски кадри — СУ „Кл. Охридски", Великотърновския и Пловдивския университет. Все още там се сблъскват с редица трудности, а има и много нерешени въпроси, които могат да се реализират при последователното провеждане на партийната оценка за значението на тези дейности за възпитанието на студентите.

Важен елемент на идейно-политическото възпитание са патриотичното и интернационалното възпитание на студентите. Единадесетият конгрес на БКП обърна внимание върху това, че у нас се изгражда нов тип патриотизъм — социалистическият, т. е. любов към социалистическата родина, патриотизъм, който съдържа органически комунистическата идейност и произтичащит от нея интернационализъм. Същото се отнася за интернационализма, който се е превърнал в социалистически, като израз на общите интереси на работническата класа и народите на страните със социалистически обществен строй.[1] А в сферата на българо-съветските отношения можем определено да говорим „...за възникване и утвърждаване на нов тип патриотизъм, при който любовта към България и любовта към Съветския съюз взаимно се допълват и обогатяват и все повече се сливат в едно чувство, в единно съзнание"[2].

Обществено-политическото възпитание е ефективно, когато е свързано с или се опира на трудовото и нравственото възпитание. Основен елемент на партийната образователна политика е съединяването на обучението — професионално, нравствено, естетическо — с материалното производство. В резултат на тази политика у студентската младеж се развива готовност за упражняване на социалистически труд, а нейното възпитание чрез труд води до придобиване на редица ценни качества — трудолюбие, обществен дълг, колективизъм, другарство и пр.

Научното ръководство на идеологическия процес във ВУЗ след Единадесетия партиен конгрес не може да се извършва качествено без познаването на типологията на студентската младеж. А да се извърши типологизация на студентите на основата на марксистката теория[3], означава да се изследват качествените и количествените показатели на различните типове студенти, тяхната разпространеност в група, поток или даден ВУЗ. Съобразно с това е необходимо да се организира идейно-възпитателната работа с тях, да се изследват факторите, които влияят за формирането на различните типове студенти. По такъв начин се постига конкретност в идеологическата работа със студентската младеж. Типологизацията на студентите предполага извършване на социологически, психологически и други изследвания както на обекта на обучението, така и на факторите и механизмите, формиращи социалистическия тип личност, също и на критериите за оценка на постигнатите резултати в идеологическата дейност на ВУЗ. Посредством типологизацията на студентската младеж може да се работи за формирането у нея на висока култура на мислене — интелектуалното възпитание на студентите — един от най-важните проблеми за усъвършенстването на учебния процес. Чрез високата култура на мислене, изградена върху марксистко-ленинската теория, ВУЗ трябва да подготвя съвременния млад ръководител за различните сектори на обществения живот, съчетал у себе си „органически партийността с дълбоката компетентност, дисциплинираност, с инициатива и творчески подход към делото"[4].

Партийната постановка за високо качество и ефективност на идеологическата работа, на всички социални дейности се отнася и за управлението на идеологическия процес във ВУЗ. Научното управление на този изключително сложен процес има да решава следните по-важни организационни задачи. Първо, организиране на перспективно планиране на идейно-възпитателната дейност на базата на основните цели, които трябва да се постигат със студентите през различните години на обучение. Например какви умения и навици и каква степен на възпитаност трябва да постигат студентите през даден курс на следването си? Второ, включване на всички преподаватели в идеологическото възпитание на студентите чрез изработване на комплексни индивидуални планове, обединени от единединна цел, за даден период, заложена в Единните планове за комунистическото възпитание. Индивидуалните планове трябва да се отчитат периодически пред ръководствата на факултетите и на ВУЗ, като се дава партийна оценка за участието на всеки преподавател в идеологическия процес във ВУЗ и неговия принос в светогледното, идеологическото професионалното възпитание на студентите.

---

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, с. 120.

[2] Пак там, с. 121.

[3] Изграждане на развито социалистическо общество и формиране на личността, С., 1976, с. 73, 88 и др.

[4] Л. И. Брежнев, Отчет на Централния комитет на КПСС пред XXV конгрес и предстоящите задачи във вътрешната и външната политика, с. 84—85.

Digitized by Google

При управлението на идеологическия процес във ВУЗ следва да се съобразяваме с една специфична черта на идеологическата работа. Тя се състои в следното: идеологическата работа дава по-бавно резултати в сравнение с другите социални дейности и губи по-бързо първоначалните си постижения. Защо това е така? Първо, идеологията може да се усвои само чрез учение, т. е. чрез отделяне на специално време и сили, поради което броят на хората, които се издигат до равнището на идеологията, е по-ограничен в сравнение с другите, оставащи на равнището на обикновеното човешко съзнание. За да задействува идеологическият механизъм, човешките знания трябва да се превърнат в убеждения, а това е труден и продължителен процес.

Второ, възпитателната работа бързо загубва своето влияние и завоювани пози ии, когато се среща с факти, които ѝ противоречат. Възможно е това да бъде единичен факт, но той е достатъчен за идеологически неукрепналия човек да направи противоположни изводи. Всяка социална неправда е силен удар върху идеологическата работа и противоречи например на социалистическия морал. При такива случаи студентите или престават да вярват, или губят доверие в преподавателите си и идеологическите работници, понеже те са се сблъскали със социални неправди.

Трето, идеологическата работа дава по-бавно резултати, понеже понякога на практика се подменя с администриране. Обикновено се регламентират определени задължения, за които младият човек няма нагласа или желание, а понякога му липсват и възможности. Съществено в идеологическата работа е да търсиш подход към душата на подрастващите поколения и на всеки човек. Не бива да се администрира там, където може да се въздействува идеологически! По-лесно е да се нарежда, а по-трудно е да се въздействува идеологически и търпеливо се убеждава. Ние сме в състояние да формираме съзнанието на хората чрез всички средства на идеологически въздействия и да създадем благоприятни условия и социална среда така, че да се изработи у тях и особено у студентите потребност от марксистко-ленинската идеология. Само така може да се създаде траен интерес към нея! За създаването на такъв интерес би следвало да работят всички социални подсистеми и в това отношение има какво да се направи още в нашите вузове.

Резултатите от идеологическата работа не се виждат отведнъж. Духовното и идеологическото израстване на човека не може да се измери лесно, както например е в техниката. Това налага да се съобразяваме поне с две неща: първо, да се управлява процесът на идеологическата работа разумно, перспективно, мащабно и да не се избързва в оценките, като издигаме престижа на дейността на тружениците от идеологическия фронт, като отчитаме спецификата на идеологическия процес; второ, да готвим идеологическите кадри така, че те да бъдат обаятелни личности с висока обща култура, голяма ерудиция, нравствено извисени личности — честни, искрени, справедливи, високо човечни, готови да отдадат всичките си сили на обществото, дълбоко убедени в комунистическата правда, непримирими към слабостите и да са пример за самоусъвършенствуване в името на комунистическите идеали.

доцент к. ф. н. **Саркис САРКИСЯН**
началник на отдел „Обществени науки“
в КНТПВО

ШИРОК ХОРИЗОНТ ЗА ИНТЕГРАЦИЯТА НА БАН И СУ «КЛ. ОХРИДСКИ»

Шестата петилетка беше изключително богата на нови идеи и на конкретни решения в областта на висшето образование, на организационното структуриране и управление на научния фронт. Едно от тях е решението на ЦК на БКП и Министерския съвет за **интеграция на БАН и СУ „Кл. Охридски“**. С него се цели да се постигне най-ефективно използване на **кадровия научен потенциал и материалната база** на БАН и СУ в областта на научноизследователската работа и **подготовката на кадри** с висше образование. Процесът на интеграция, който има дълбоко прогресивен характер, създава благоприятни условия реално да се обогатява **съдържанието, качеството и ефективността** на научно-преподавателската работа. И тук в изложението именно към този въпрос се привлича вниманието на читателя.

Digitized by Google

Голямо е сега значението на интеграцията за подготовка на кадри. Сътрудничеството между БАН и университета по подготовката на кадри обаче има исторически традиции. Участието на научни работници от БАН в учебно-преподавателската работа на СУ започва едва ли не още с неговото основаване. До 9. IX. 1944 г. с малки изключения всички изтъкнати учени на БАН са били и професори в Софийския университет.

Бързото развитие на БАН и университета доведоха до тяхното разграничаване и обособяване като напълно **самостоятелни** институции. И в този период сътрудничеството продължава, като много от научните работници в БАН са съвместители или хонорувани преподаватели в СУ „Климент Охридски".

Нов етап в съвместната дейност на БАН и СУ „Климент Охридски" настъпва със създаването на **единни центрове** за наука и подготовка на кадри като **основна организационна форма на интеграцията.** Основаха се **девет** единни центрове, като единствено факултетът по западни филологии и факултетът по журналистика, както и някои научни звена от БАН, останаха извън единните центрове. С оглед по-доброто **координиране** на дейността на секциите от БАН и на катедрите от СУ бяха създадени **сектори.**

В единния център за наука и подготовка на кадри по право благодарение на някои обективни условия и на енергичните действия от страна на ръководните кадри на института и факултета интеграцията придоби **по-завършена** организационна **форма.** По примера на единния център за наука и подготовка на кадри по математика и механика тук **секторите** замениха напълно катедрите и секциите, като **обединиха научния им потенциал.** За ръководители на сектори бяха избрани изтъкнати научни работници, независимо от това дали са на щатна работа към БАН или СУ. Тригодишният **опит** вече показа редица **предимства на този вид сектори** пред секторите от останалите единни центрове.

В съответствие с новите структурни звена в комплекса БАН—СУ бяха създадени **нови** партийни, профсъюзни и комсомолски **организационни форми и органи.** Наред с административния координационен съвет се изгради и **координационен партиен съвет.** Той се състои от секретарите на партийните комитети в БАН и Софийския университет, а за **негов председател** се утвърждава ежегодно **един от първите секретари** на двата комитета. Създадени бяха и **съвети на партийните секретари** на първичните партийни организации **към единните центрове.**

Важна обективна предпоставка за нормалното функциониране на единните центрове и за сплотяването на кадрите бе последвалото увеличаване и изравняване на заплатите на съответните специалисти от двете интегрирани звена.

В комплекса БАН—СУ работят 3154 научни дейци, между които едни от най-изтъкнатите учени по всички фундаментални научни направления. Този комплекс разполага с голям брой добре обзаведени научни лаборатории. Всичко това създава благоприятни **условия,** за да се повишава **равнището на подготовката** на кадри с университетско образование.

Благодарение на **съвместната** творческа работа на научните работници от университета и академията бяха съставени **по-съвършени учебни планове и програми,** отговарящи на съвременното развитие на науката и на новите, по-високи изисквания към кадрите. Интеграцията създаде и необходимите условия за **реализирането** на тези планове и програми.

В учебно-преподавателската работа през 1973—74 г. бяха заангажирани 292 научни дейци от БАН, през 1974—75 г — 339 и през 1975—76 г. — 407.

В отделните факултети положението е твърде различно по отношение на броя и относителното тегло на заангажираните от БАН преподаватели спрямо броя на преподавателите във факултета. Например през 1975—1976 учебна година заетите с

Digitized by Google

преподавателска работа във факултета по математика и механика научни работници от БАН са 75 на сто от общия брой на професорско-преподавателския състав. За юридическия факултет този процент е около 50, а за биологическия и за философския — около 30 на сто.

В някои факултети се наблюдава известно спадане на броя на заетите от институтите научни работници — например във философския факултет от 26 на 24.

Докато през първата от тези три учебни години ръководствата на факултетите гледаха на интеграцията най-вече като на една възможност за осигуряване на необходимия брой преподаватели, то през следващите години вниманието им се насочи към повишаване качеството на учебно-преподавателската работа.

Съответно на това напоследък резултатите от интеграцията по отношение на подготовката на кадри вече се оценяват не само по количествени, но и по качествени показатели. В много факултети на университета като юридическия, химическия, физическия, историческия, философския и геолого-географския изтъкнати учени от БАН четат лекции по основни и специални курсове или по отделни раздели на някои дисциплини. Голям брой научни сътрудници от академията ръководят семинари и лабораторни занятия. Във всички факултети се дава добра оценка на техните лекции и упражнения.

При анализа на преподавателската работа на специалистите от БАН обаче се констатират и редица пропуски или недостатъци. За голям брой от тези висококвалифицирани специалисти преподавателската работа се изчерпва едва ли не само с изнасянето на издържани в научно отношение лекции и упражнения, но недостатъчно те обръщат внимание на тяхната обучаваща същност, като подценяват грижата си за методическото и педагогическото им равнище.

В някои факултети се констатира, че повечето от преподавателите от БАН не участвуват в цялостния учебно-възпитателен процес. Те например не присъствуват редовно на катедрените заседания, не контролират системно аудиторната и извънаудиторната подготовка на студентите. Има и отделни случаи на своеволно отлагане на занятия и изпити. Всъщност много от тези слабости се дължат на недоброто познаване или пък на отклонения от стриктното спазване на закона и правилника за висшето образование и по-специално на правата и задълженията на преподавателите и студентите.

От друга страна някои ръководители на катедри или отделни преподаватели в университета още се стремят ревностно да запазят „свой периметър", да отстояват „примата" на „своята дисциплина", като предоставят на научните работници от академията предимно най-неустановените дисциплини от учебния план. Неправилно е също така създалото се вече мнение, че научните работници от БАН би следвало да извършват само спомагателна учебна дейност, и то временно — във върховите моменти!?

Не е целесъобразно, че в по-голяма част от единните центрове комплектуването на преподавателските колективи досега се извършваше често без достатъчна предварителна подготовка, като зависеше до голяма степен от енергичността и инициативността на ръководителите на центровете или пък от добрата воля на отделните сътрудници на академията.

Несъмнено е, че много от пропуските и недостатъците, които се допускат в привличането на научни работници от академията за учебно-преподавателската дейност в университета, могат и следва напълно да се избягнат, щом като се усъвършенствува и своевременно се утвърди системата за подбора на преподаватели, а тяхната работа периодически се отчита и оценява. Целесъобразно е основните разпоредителни функции в това отношение да се предоставят на ръководителите на катедрите (секторите). Техните предложения, съгласувани последователно с координиращите сектори и дирекционния съвет на единния цен-

Digitized by Google

тър, да се приемат от съответния факултетен съвет. Налага се вече дирекционният и научният съвет на единния център системно да обсъждат състоянието на подготовката на студентите!

Научните работници от БАН дават ценен принос в обучението на студентите, а също така и като ръководители на курсови и дипломни работи. Затова голямо значение има и предоставената на студентите дипломаити възможност да работят в научните лаборатории на БАН.

Интеграцията на СУ и БАН улесни и подобри качествено практическата подготовка на студентите. Учебната и производствената практика на значителен брой студенти от университета вече се провежда в институтите на БАН под ръководството на квалифицирани специалисти, като се използва и богатата материална база на институтите. Всички институти на академията са определени като базови за практическото обучение на студентите от СУ „Климент Охридски". Предимствата и големите възможности за практическо обучение на студентите в институтите на БАН се използват рационално например от историческия, който провежда производствена и преддипломна практика в Института по история на България, на балканистика и археология. Подобни резултати се постигат и от биологическия, философския, геолого-географския и химическия факултет.

Интеграцията на БАН и СУ създава много по-добри условия за разширяване и подобряване и на следдипломната специализация на кадрите с висше образование. Все още обаче тези условия не се използват фактически пълноценно. Броят на научните дейци от БАН, които са заангажирани като ръководители в различните форми на следдипломна квалификация, засега е още малък, а също така недостатъчно се използва и материално-техническата база на академията.

Комплексът БАН—СУ е най-мощният научен център в страната за подготовка на аспиранти. Тази дейност обаче би следвало още повече да се развие и по-специално с оглед нуждите на много други научни институти и ведомства.

* * *

Важна роля в утвърждаването, както и за по-нататъшното развитие на интеграционния процес във всички негови аспекти се пада на партийните организации в БАН и СУ. Те обаче все още не са съумели да изпълнят в необходимата степен поставената им отговорна задача: изработването на единна линия на ръководните кадри от двете звена, правилното поставяне и навременното решаване на назрелите въпроси на интеграцията. Досега бюрата на някои от първичните партийни организации не винаги успяват предварително добре да изучат въпросите, които се поставят за обсъждане, а се задоволяват да констатират слабостите и недостатъците. Ето защо не би могло да се твърди, че навсякъде вече те са овладели такъв критичен подход, при който се проявява умение да се анализират явленията и процесите докрай, като се стигне дълбоко до същността на проблема и се направят правилни изводи. Затова обаче е необходимо настойчиво да се възпитава у комунистите безкомпромисна критичност към работата и постигнатите успехи.

Първичните партийни организации с малки изключения работиха през изминалите три учебни години почти изолирано, т. е. в обхвата на тяхното влияние оставаха отделни звена на единния център. И главно заради това партийните бюра се задоволяваха с ограничена или повърхностна информация за дейността на останалите първични партийни организации; слабо се грижеха те и за да се повишава общата им отговорност в изпълнение на набелязаните цели, на конкретните задачи; не си оказваха и необходимата взаимопомощ. Това, разбира се, не им позволяваше да поставят своевременно основните въпроси на един-

Digitized by Google

ните центрове в комплекса БАН—СУ, а също така да провеждат предварително **сериозно подготвителна работа,** като привличат за това видни учени и специалисти, а след това всестранно и задълбочено да ги обсъждат и предлагат на висшестоящите органи за решаване.

Съветите на партийните секретари към единните центрове от своя страна биха могли да проявяват **още по-голяма активност** в това отношение, което несъмнено ще допринесе, за да изпълняват те ефективно функциите си на **координиращи** партийни органи. Още повече че в дейността на тези съвети участвуват и представители на административното ръководство на единните центрове, както и на профсъюзните и комсомолските органи и организации.

В последно време положителни **стъпки** за нарастване ръководната роля на партийните органи и организации в единствения у нас научен комплекс, за да се усъвършенствува интеграционният процес и за осъществяването на единна линия на ръководните кадри от двете звена — БАН и СУ, бяха проведените **съвместни заседания** на пленумите и бюрата на съответните партийни комитети, както и периодичните **съвместни инструктажи, общите обсъждания** със секретарите на първичните партийни организации на предстоящите задачи. Досега са разгледани на съвместни пленуми на двата партийни комитета в научния комплекс такива основни въпроси: приносът на научно-кадровия потенциал от академията и университета в подготовката и възпитанието на студентите; идеологическата дейност в изпълнение решенията на Февруарския пленум (1974 г.) на ЦК и решенията на Десетия конгрес; изпълнението на научноизследователските планове и др. Неотдавна се обсъдиха съвместно **оценки** за дейността на кадрите (ръководители на сектори, катедри, секции) въз основа на резултатите от изпълнение на основните задачи по подготовката на кадри и по линия на научните изследвания; предстои да се направят такива оценки на директорите и техните заместници.

Въпреки че не малки са постиженията, остават **нерешени** още много проблеми на интеграцията. Такива са например финансирането на различните дейности, научните командировки и специализацията на кадрите, качество и ефективност в по-нататъшното участие на научните кадри от БАН в учебно-преподавателската и възпитателната работа на СУ „Климент Охридски" и т. н.

Отговорност за нерешените въпроси и за допуснатите грешки и недостатъци в осъществяването на интеграцията несъмнено би следвало да се търси и **от координационния партиен съвет.** Крайно време е той да се заеме непосредствено и с такъв важен проблем, какъвто е обобщаването на **положителния опит** в единните центрове. Освен това от него сега се изисква не само по-висока компетентност в ръководството и направляване по-нататъшното задълбочаване на интеграционния процес, но и да проявява по-голямо умение в **съчетаването** на дълбокото вникване в поставяните въпроси с оперативността, със способността бързо да се мобилизират усилията на колективите в центровете и комплекса за постигането на набелязаната цел.

И в това отношение едно от много важните условия за неговите успехи е постоянно **да се опира** на партийните комитети и особено на първичните партийни организации, на широкия партиен актив в БАН и СУ. И естествено е за това не само от партийните комитети, но и от координационния партиен съвет да се отделя все по-голямо внимание на първичните партийни организации, всекидневно да се анализира тяхната организаторска и идейно-възпитателна дейност, тъй като ролята на тези основни звена на БКП непрекъснато нараства. Въпросът за стила на партийните органи и организации, в т. ч. и на координационния партиен съвет, е по същество проблем за качеството и ефективността на работата им, за формите и методите на влияние в по-ната-

Digitized by Google

тъшното развитие на интеграционния процес, за утвърждаването у комунистите, комсомолците и безпартийните на юлския подход на творческо безпокойство и критичност към работата, към достигнатото.

Изминалият период **потвърди** по безспорен начин **целесъобразността на интеграцията** между БАН и СУ по отношение **подготовката на кадрите.** С по-нататъшното усъвършенствуване на интеграционната система ще се открият **нови** възможности не само за по-рационалното използване на научния потенциал и материалната база на комплекса при подготовката на млади кадри, но и за да се издига равнището на научноизследователската дейност. Още повече че сега е трудно да се намери такъв сектор от дейността на партийните комитети и организации, на съветите на партийните секретари и на координационния партиен съвет, който да не се докосва или общува с интересите на развитието на науката и подготовката на млади кадри с висше образование. И затова въпросите на научния живот в една или друга форма се засягаха, а и ще се поставят в бъдеще на всички заседания на партийните бюра и пленумите на двата партийни комитета, както и на събранията на комунистите и комсомолците. Така че може да се твърди: сега главната грижа на партийните комитети и организации, на координационния партиен съвет в комплекса БАН—СУ особено след Единадесетия конгрес на Партията и Юлския пленум на нейния Централен комитет това е **грижата за усилване на партийното влияние** върху всички страни от живота на този могъщ научен организъм за високо качество и ефективност в цялостната му дейност.

проф. **Тодор ХРИСТОВ**
зам.-ректор на СУ „Климент Охридски"
доц. **Татяна АРГИРОВА**
секретар на университетския партиен комитет
доц. **Запрян ЗАПРЯНОВ**
инструктор в отдел „Наука и образование" при ЦК на БКП

МНЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

В Отчетния доклад на ЦК на БКП пред Единадесетия партиен конгрес се казва: „Основна насока в усъвършенствуване обучението на студентите трябва да бъде прякото му свързване с материалното производство и обществената практика". Смисълът на тази постановка подсказва, че е необходимо да се оцени задълбочено съдържанието на обучението във ВУЗ, за да се отговори на въпроса, дали готвим специалистите политически, теоретически и практически за изпълнение на задачите, които им предстои да решават?

Студентите би следвало да виждат своята реализация в живота още от самото начало с постъпването си във ВУЗ. Те, естествено, следва да знаят закъде се подготвят и за какво по-конкретно? Това налага преоценка на Наредбата за приемане на студентите във ВУЗ.

Ако се огледат документите, въз основа на които се провежда обучението във висшите технически учебни заведения (ВТУЗ), възможно е да се стигне до извода: тяхното изпълнение ще гарантира добра подготовка и възможности за реализация на специалистите в практиката. Но един по-задълбочен анализ може да разкрие някои негативни страни.

Какво се има предвид?

Чрез учебния процес практическата подготовка на студентите се реализира в лабораторните упражнения, семинарните занятия, курсовото проектиране, учебно-изследователската работа, учебната практика. Всички тези форми се провеждат върху територията на висшите учебни заведения и главно с усилията на съответните преподаватели. От съдържанието на посочения вид занятия и от начина на тяхното провеждане, от съвременността на материалната база и от практическата подготовка на преподавателите зависи практическата им насоченост и качество.

Какво от горепосочените изисквания във ВТУЗ не е налице и как може да се компенсира?

Нека да вземем лабораторните упражнения — традиционна ефективна форма за добиване на практически знания. Шаблонът при тяхното провеждане при съвременното бързо развитие на техниката, както и нали-

Digitized by Google

чне в практиката на сложни ситуации, вероятно би могло да се разнообрази с някои нови форми. Например поставена е задачата: как да се извърши определено измерване? Дадени са уредите, но не се подсказва решението. Студентът е призован сам да търси и намери отговора. Задачата не е шаблонна, а е взета от практиката на заводите, където предстои да работят бъдещите специалисти. Въпросът се отнася по пряка линия и естествено, достига до преподавателя, опира, така да се каже, до неговата практическа подготовка и връзките му с производствената дейност. Като имаме предвид, че различните видове упражнения се водят от млади асистенти (което е особено характерно за провинциалните висши учебни заведения), приети на работа без стаж в производството, основателно се поставя въпросът: каква ще бъде практическата насоченост на лабораторните упражнения, курсовите проекти и т. н.? От друга страна е известно, че връзките с практиката за преподавателите във ВУЗ се реализират чрез разработване на теми по линия на НИС и чрез участие в ръководството на научно-производствената практика на студентите. Без да коментираме горепосоченото, считаме, че това е съвършено недостатъчно, за да има преподавателският състав определено задълбочено отношение към практическите проблеми на живота. Ето защо налага се да се измени законът за висшето образование в смисъл, че се изисква определен стаж в производството преди постъпване на работа във ВУЗ и особено във ВТУЗ.

* * *

Ако се започне от курсовото проектиране и преминем през учебно-изследователската работа, за да стигнем до дипломното проектиране, определено може да се каже, че се подценява практическата насоченост на тематиката в тази учебна дейност. Често се поставят за разработване „научни въпроси", които в повечето случаи са свързани с личните интереси на преподавателите, в т. ч. и на бъдещото им развитие. Зад солидния параван на „научността", а също така и за „нуждите на катедрите" обикновено там се оставят да „практикуват" мнозина студенти, които прекарват едва ли не по няколко години зад стените на ВУЗ (в т. ч. и своята научно-производствена и преддипломна практика), така те се излюпват като дипломирани инженери, без да а влизали поне веднъж в промишлено предприятие, т. е. не са запознати непосредствено с условията и начина на организация на работата и особеностите на труда в нашите съвременни заводи. И ако тези специалисти останат на работа във ВТУЗ, което не е изключено — каква ще бъде практическата насоченост в преподавателската им дейност? Ако ли пък отидат в производството, то на тях им липсва най-напред психологическа нагласа и те трудно биха се ориентирали в производствената обстановка, много бавно биха се адаптирали към напрегнатата атмосфера при решаването на практически инженерни задачи. Следователно на преден план излизат въпросите: как възпитаваме нашите студенти, за какви ги готвим, как виждат те своята бъдеща дейност и пътищата за развитието си? Обикновено се получава така, че повечето от тях виждат своето място или „призванието си" да работят в научноизследователски институт или ВТУЗ, тъй като работата в заводите е за някой друг. Крайно време е да се помислим и реши: селекцията за научна работа да става след доказателства, които са проверени в практическата дейност на нашата промишленост. Тук не става дума за дарованията (талантливите младежи или пък за гениалните), с които сме призвани да работим през цялото им следване или да направляваме тяхното развитие, а става дума за всички други, които са постъпили, за да получат школовка и инженерно възпитание в практиката. А дали младият специалист действително има качества на инженер може да се оценява най-малко след едногодишна работа в производството, подир което се полага да получи своята диплома.

Във ВТУЗ сега е необходим диференциран подход при изграждане системата за практическа подготовка на студентите, ръководейки се от обстоятелството, че тук ние работим с две основни групи младежи: завършили средни технически учебни заведения, които имат определена практическа подготовка, и такива, които са завършили политехнически гимназии — с недостатъчни практически навици и умения. Досегашната практика на обучението във ВТУЗ подсказва, че е целесъобразен стремежът да се постига еднаквост в практическата подготовка на всички студенти. Но какво се получава фактически: дали доразвиваме творческата и практическата насоченост в знанията на завършилите техническите училища или пък става обратно развитие, което води в крайна сметка до изравняване на тяхната практическа подготвеност с тази на завършилите гимназия. В подкрепа на горната констатация е и фактът, че ние освобождаваме от учебна практика студентите, които са завършили средни технически учебни заведения. А да не ги освободим от нея би имало смисъл, ако те се заангажират с практическа дейност, която е на по-високо равнище.

Анализирайки учебната практика, която се провежда във ВТУЗ, стигаме до извода, че тя вече не съответствува на съвременното състояние на технологическите процеси, които се използват в практиката! Ето защо назряла е нуждата да се подложат на научна дискусия както програмите, така и методите на провеждането им, а също и условията (материалната база), при която се осъществяват те. Тези въпроси досега не са стояли като актуални пред ръководствата на ВТУЗ, а са били считани обикновено за второстепенни, които едва ли не могат да се решат от съответната катедра. Доколко и как те са „интерпретирани" като второстепенни говори и фактът, че не е изяснено най-

Digitized by Google

важното: кой ще ръководи тази практика — инженери или завършилите полувисшия институт за учители по учебна практика? Ако това се извършва от последните, то не е решен въпросът за тяхното назначаване със съответната заплата при работа във ВТУЗ.

Подготовката на студентите за творческа практическа дейност е невъзможно да бъде цялостно изградена само чрез различните форми на обучение във ВТУЗ! В досегашните учебни планове се предвиждаше научно-производствена и преддипломна практика, която преди всичко се провежда извън територията на ВТУЗ. В наредба № 14 за практическото обучение на студентите са посочени: целите, формите, организацията и ръководството на практическото обучение на студентите. Този документ наред с положителните му страни обаче не отчита реалната обстановка в заводите за провеждане на практическата подготовка на студентите. Ето например какво гласи член 6-ти от наредба № 14: „За всяка практика се изработва програма, която съдържа: цел, задачи и методи на практиката, място и време за провеждането, календарен план за беседи и лекции, списък на литература за ползване, участие на студентите в производствения процес, рационализаторска и изобретателска дейност и раздел за обществено-политическа практика с мероприятия за включване в обществения живот на трудовия колектив, масово-политическа и възпитателна работа в предприятието, учреждението и организацията".

Всичко е казано от хубаво по-хубаво, но какво се изпълнява и има ли възможност то да стане или пък защо не се осъществява още?

Нека да вземем за пример научно-производствената практика на машинно-електротехническите вузове — тя се провежда през летния период в рамките на четири седмици. Но биха ли могли да се изпълнят горепосочените задачи, когато студентите от даден ВТУЗ са пръснати из цялата страна, и то някъде на сравнително малки групи? Даже и при най-добро желание организационният период ще се привърши със самото приключване на практиката. Освен това наблюдателният характер на тази практика с цел да се изпълни дадената програма — да преминат студентите през всички цехове и отдели — едва ли е най-ефективната форма за утвърждаване на практическата им подготовка. На всички е известно, че ефективността на тази практика е минимална и че студентите се възпитават обикновено не как да участвуват в производствения процес, а обратно: останали без контрол, те твърде често са склонни да напускат без сериозни причини територията на завода, като след това се задоволяват да коментират „резултатите" от своя производствен стаж.

Ето защо сега в светлината на Юлския пленум на ЦК на БКП се налага да се промени системата на научно-производствената практика. Тя трябва да се разшири по време и да прерасне в трудов семестър, като се извършва за дадена специалност или групи от нея, но в определени базови предприятия и при непосредственото участие на студентите в производствения процес. Ефективността на системата за научно-производствената практика би била още по-голяма, ако част от студентите са подбрани от работническата среда на тези предприятия и всички те знаят, че след завършването си ще работят в тези предприятия. Освен това преподавателите, които стават ръководители на практиката, следва да се назначават за този период на съответни длъжности в предприятията, за да могат заедно със студентите да участвуват и ръководят производствения процес с всички отговорности и задължения. Това би могло да се продължава с всяка измината година, а негов логически завършек да бъде преддипломната практика с дипломна работа, дадена от завода и решаваща неговите проблеми.

Връзката ВУЗ — завод, осъществявана чрез трудовия семестър и непосредственото участие на преподавателите и студентите в производствения процес, ще реши благоприятно и въпросите за практическата насоченост на формите на обучението във ВТУЗ (лаборатории упражнения, курсови проекти и т. н.), ще увеличи възможностите на тяхната ефективност.

В рамките на трудовия семестър могат да се отделят няколко часа седмично за запознаване с общите въпроси на завода и различните му цехове и отдели. В зависимост от индивидуалните наклонности на студентите, както и нуждите на завода, тяхната практическа дейност трябва да се ориентира в съответна насока (технологична, конструктивна, организационна) с оглед да се получава най-голям резултат при реализацията на младия специалист.

Опитът на СССР и другите социалистически страни за по-тясна връзка на ВУЗ — завод трябва внимателно да се проучи и своевременно да се приложи в зависимост от конкретните възможности у нас и спецификата на различните ВТУЗ.

В заключение ще подчертаем, че новопостъпилият студент би следвало да знае добре за какво се готви и къде ще постъпи на работа при завършването си. През цялото си обучение той е призван да отдава своите знания и уменията си за решаване на проблеми от предприятието, в което ще работи, да се чувствува като равностоен член на неговия колектив, да участвува непосредствено в производствения процес, да се готви за пълноценна реализация в живота!

проф. Лефтер ЛЕФТЕРОВ
ректор на ВМЕИ — Варна

Digitized by Google

УЧЕБНО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

Специалистът на бъдещето е призван да бъде всестранно развит, като притежава необходимите социално-икономически, общонаучни и специални знания. От него се изисква да овладее изкуството да ръководи колектива, хората, с които всекидневно работи. Особено значение придобива днес способността му да вижда перспективата на развитие на производствения отрасъл и на цялата икономика, квалифицирано да решава въпросите на научната организация на труда и управлението, уверено да се ориентира в основните проблеми на бързо развиващата се наука и техника, да използва на дело постиженията на теорията и практиката. Бързото натрупване на знания и съкращаването на сроковете за реализацията на научните идеи в техническо-технологическите системи обуславят необходимостта постоянно **да се обновява** основното съдържание на **учебния процес** и по такъв начин успешно да се преодолява разривът между програмите на ВУЗ и ВТУЗ, от една страна, и равнището на ускоряващия се прогрес на науката и техниката, на развитие на културата като цяло, от друга страна.

Все по-голямо значение придобива **усъвършенстването на методите** на обучение на студентите. Сега е особено важно така да се организира учебният процес, че да се осигурява трайно усвояване на знанията от бъдещите специалисти, да придобиват те необходимите практически навици и умението бързо да се ориентират в непрекъснато изменящия се свят на науката, техниката и производството, да овладяват те методите на прогнозиране, постоянно и активно да се самообразоват.

В процес на подобряване е подготовката на студентите по фундаменталните общонаучни дисциплини (по математика, физика, химия, биология, по хуманитарните науки). Без трайна общотеоретическа основа в наши дни е невъзможно **формирането** на пълноценен млад специалист.

На този важен проблем бе посветен **и специален пленум** на ЦК на ДКМС, който разгледа мястото, определи **ролята и задачите** на Димитровския комсомол в процеса на извършващата се реформа на научния фронт и висшето образование. Приетите **съвместни решения** на Бюрото на ЦК на ДКМС и Колегиума на Комитета за наука, технически прогрес и висше образование създадоха **по-благоприятни** обективни **възможности за дейността на комсомолските органи и организации**, за да оказват те още по-непосредствено **влияние** върху хода на **учебния процес** и резултатите от него, за още **по-активното участие** на самите **студенти** в обучението и възпитанието, за усилване на **взаимодействието** им с преподавателите и академичните ръководства. През последните години се утвърдяха разнообразни **форми** за активното влияние на комсомолските органи и организации върху **качеството на подготовката** на бъдещите специалисти: учебно-производствени, предсесийни и следсесийни събрания, комсомолски контролни постове, учебно-възпитателни комисии, социалистическо съревнование, движението за техническо и научно творчество, комсомолският отчет пред БКП и др.

Грандиозните задачи, набелязани от Партията за седмата петилетка и до 1990 година, повишават неимоверно **изискванията** за овладяване на знанията, увеличават **отговорността на студентската младеж** пред обществото **за ефективността** на своята работа. От тази гледна точка става ясно колко остра е необходимостта от систематично и **активно участие** на все по-голям брой от **студентите в научни изследвания**, за да се осъществява органическо **съединяване** на обучението с науката и производствената дейност, с техническото и научното творчество.

* * *

В условията на **извършващата се реформа** на научния фронт и висшето образование се формира цялостна **система за участие** на все по-голяма част от **студентската** младеж в **техническото и научното творчество**. Непрекъснато се развиват **формите на научноизследователската работа** на бъдещите млади специалисти, повишава се **ефективността** от нея. Това тяхно участие се осъществява в **две** основни **направления**: посредством прилагане на елементи от научните изследвания в **учебния процес** и по пътя на развитие и по-нататъшното усъвършенстване на **извънучебните форми**.

В последните години по примера на съветските университети и институти и у нас в редица ВУЗ и особено ВТУЗ — отделни факултети или катедри, **се внедри** научноизследователската дейност на студентите, включена в учебния план **(учебно-изследователска работа)**. По този начин **се** създават благоприятни възможности **за** получаване от **всеки студент** на определени **навици и умение** за водене и организация на **научноизследователската работа**. С такава учебно-изследователска дейност успешно се справят студентите от ВМЕИ „Ленин", ВХТИ — София, ВМЕИ — Варна, ВИММЕСС — Русе, ВМГИ — София и др. Все повече **елементи** от научните из-

Digitized by Google

следвания се включват и в останалите видове учебни работи — реални курсови и дипломни проекти. Като се взема предвид **партийната постановка** за органическо **свързване** на обучението с материалното производство и обществената практика, а също и засилване на **творческото начало** в учебния процес, става ясно, че в това отношение **има** редица **слабости** и много неизползвани **възможности!** Да се отстоява сега принципът за реалното курсово и дипломно проектиране е наивно, но истина е, че преобладаващата част от него води началото си не само от практиката на социалистическото строителство. Въпреки това **малка заинтересованост** се проявява още в това отношение от страна на редица **ведомства** и особено от ДСО и предприятията. Ето само един пример. Неведнъж ръководството на Висшия инженерно-строителен институт е предлагало на СГНС да се възложи на студентите решаването на някои въпроси, които са свързани с архитектурния облик на столицата, но и досега към тази полезна инициатива **не** се проявява **отзивчивост** и разбиране. Нека се надяваме, че и тук с **юлския отклик** ще дойде до реална **подкрепа, а** тя би дала възможност не само **за да се** изявят отделни студенти, но и за по-целесъобразно използване на творческия заряд **у** множина от бъдещите специалисти!

Важно значение за реалния принос на студентите има **груповото комплексно проектиране.** При такава организация се създават не само възможности за повишаване реалната значимост на курсовите и дипломните проекти, но и за формиране у младите специалисти на чувство за **колективна отговорност,** утвърждаването на навици за **съвместна** творческа работа и други морални **добродетели,** които са необходими за бъдещата им ползотворна дейност.

Недостатъчно ефективно се използват **интеграционните връзки,** които съществуват **между ВУЗ, заводите и институтите.** Тук големи **резерви** биха могли да се разкрият, ако се използват по-рационално **летните стажове и практики** за съвместна работа със **заводските клубове** за ТНТМ, за активно и непосредствено **включване на студентите** в производствения процес и живота на трудовите колективи. Но поради липсата на **индивидуални задания** през периода на практиката, и то за една не малка част от студентите, фактически **се принизява** ролята на **самостоятелната работа** на бъдещите млади специалисти. Твърде **пасивно** е участието при организацията на стажовете и практиките както на **комсомолските комитети във ВУЗ,** така и на **дружествата на ДКМС в базовите предприятия.** Опитът на съветските висши учебни заведения подсказа, че и у нас **може** да се организират под формата на **специализирани бригади** колективи от студенти, млади научни работници и специалисти от предприятието, за да се решават някои назрели технологически въпроси или „тесни места" от производствения процес, както и да се извършват икономически изследвания, проучвания за подобряване **организацията на труда и управлението и т. н.** Този важен за студентите период би могло да се използва по-пълноценно и за включването им като **пропагандатори** на научно-технически знания сред трудовите колективи. Безспорно **такава организация на стажа и лятната практика на студентите ще съдействува** положително **да се подобрява** тяхната професионално-делова **квалификация.**

Моделът за организация и ръководство **на движението за ТНТМ** на **студентите и младите научни работници,** приет преди четири години от ЦК на ДКМС и КНТПВО, както и успешно разгръщащият се процес на преустройство на научния фронт и висшето образование, оказаха благотворно влияние и продължават да въздействуват било за **масовизирането,** а също за подобряване на **организацията и** повишаване **качеството на студентското** техническо и научно **творчество.**

Докато през 1972 г. в различните извънучебни форми на техническото и научното творчество бяха обхванати 9400 студенти, то през 1976 г. те вече са над 23 000, обединени в 104 клуба за ТНТМ, което съставлява близо **30 на сто** от редовно обучаващите се студенти. Причината за подобна „верижна реакция" би следвало да я търсим преди всичко в голямата **творческа и организаторска работа,** която в тясно **взаимодействие** и ценното сътрудничество с професорско-преподавателския състав и под непосредственото **ръководство** на партийните комитети се провежда на **този** участък от **комсомолската** дейност.

Най-масовата извънучебна изява на студентското участие в техническото и научното творчество **са кръжоците.** През 1975/76 учебна година са функционирали 967 кръжока с 12 000 участници. През последните години непрекъснато нараства броят на студентите, които се включват и в групи към преподаватели по линия на НИС. През 1975/76 г. близо 2000 студенти са участвували в решаването на **теми,** свързани **с реконструкцията и модернизацията** на промишлените предприятия. Само за изминалите две години 164 разработки, в които имат определен **принос** и множина **студенти,** са внедрени в производството, а за други 190 — бъдещите специалисти са получили **авторски** свидетелства. Ефективна **форма** за творческа работа са **студентските конструкторски бюра и бюра за икономически анализ, младежките конструкторско-технологически бригади, младежките научни експедиции и др.** Заслужава да се изтъкне работата на научно-изследователските клубове (НЕК), които извършват **значителна дейност** по изследване и опазване на културното наследство, околната среда, за проучване на морския шелф и т. н. Тези форми на участие на студентите в научни изследвания имат големи **възможности,** тъй като позволяват да се задълбочават непосредствените **контакти** между студентите и техните преподаватели, да се привличат бъдещите специалисти в решаването на **конкретни задачи** от народното стопанство, науката и културата. Огром-

Digitized by Google

но значение има и духовното обогатяване, което се ражда в резултат на съвместното творчество, както и неговото пряко влияние за възпитанието на студентите.

За по-големия размах на студентското техническо и научно творчество във ВУЗ и ВТУЗ допринасят провежданите ежегодно дни на науката и техниката, републиканската студентска научна сесия, а също и олимпиадите. През тази година обаче се проведоха 24 научни сесии, на които студентите изнесоха над 3301 доклади, подготвиха се 17 теоретични конференции, организираха се редица изложби на студентското техническо и научно творчество. В резултат на инициативата и творческото виждане на някои комсомолски комитети се родиха нови оригинални и ефективни форми: технически двубой, конкурси за най-добра курсова работа и др.

Утвърждава се тенденцията за все по-успешното включване на студентите още от началните курсове в движението на ТНТМ. Много полезни се оказаха олимпиадите по фундаменталните и специалните дисциплини. През тази година в 23 ВУЗ и ВТУЗ се проведоха олимпиади по 13 дисциплини, в които се включиха над 4000 студенти от I и II курс. Очевидно това е верният път, тъй като олимпиадите допринасят не само да се подобрява подготовката на студентите с оглед активното им участие в предстоящата научноизследователска дейност, но и да се заякчава връзката студент—преподавател! Не бива обаче да се изпуска и друг един аспект на републиканските олимпиади: там като в огледало се отразяват резултатите от обучението на студентите, вижда се нагледно кои катедри работят с най-голяма ефективност и доколко учат студентите да работят самостоятелно, като намират оригинални решения на поставените нестандартни задачи.

Натрупаният опит в организацията на научноизследователската работа на студентите е належна основа за създаване на такава система, при която всеки студент успешно би придобил умения и навици за самостоятелност и творческа работа. Би било обаче погрешно, ако се пренебрегнат постигнатото и не се виждат ясно перспективите и неизползваните възможности. В оценката на Политбюро на ЦК на БКП от м. октомври 1974 г. се посочва, че „и занапред главна задача на движението за ТНТМ е повишаване на неговия обхват, масовост и ефективност". Ето защо тук е необходим комплекс от организационно-методически мероприятия, които да се разработят от административното ръководство съвместно с партийните и комсомолските органи за всеки ВУЗ и ВТУЗ, по факултети и за всяка катедра въз основа на дълбок анализ на бюджета от време, с което разполагат студентите. Много важно значение има и създаването на съответните условия за успешна самостоятелна работа на студентите: функционирането на вузовските поделения и битовите служби, на учебните кабинети, лабораториите и т. н. е нужно да се организира така, че да се осигури ефективно използване от всеки студент на свободното му време! Особено е необходима ролята на библиотеките в това отношение, чието равнище на работа много зависи от въвеждането на механизация и автоматизация на обслужването с търсената литература и други помагала.

Въпреки че всяка година се отчита прираст на участвуващите във формите на ТНТМ студенти, все още темповете на масовизиране не са в пълно съответствие с възможностите. Сега едва 30 на сто от бъдещите специалисти активно се включват в движението за ТНТМ. Тази цифра е далеч от реално достижимото, тъй като още някои институти — ВИСИ и ВИИ „К. Маркс" — София, ВПИ — Шумен и др. — са под средните показатели за страната.

Особено внимание заслужава въпросът за качеството на студентските разработки. Сега в много от формите и звената на студентската научна дейност отсъствува най-важното: интересна проблематика и активни прийоми на работа. Все още мудно се решава въпросът за тясното свързване на тази дейност с научната проблематика на катедрите, на факултета и на института! Незадоволително се решава на този етап въпросът за създаване на система за организация на техническото и научното творчество на равнището на катедра, комсомолско дружество и учебна група. Някои комсомолски комитети (предимно в София) проявяват в това отношение неоправдана пасивност, а на туй отгоре там намира благоприятна почва погрешното схващане, че развитието и масовизирането на студентските научни изследвания е дело само на клубовете за ТНТМ. Това с особена сила важи за онези комсомолски дружества, където все още не могат да намерят най-добрата позиция, действени форми и средства на работа, за да мобилизират и стимулират студентската младеж за активно участие в движението за техническо и научно творчество.

Единични са случаите, когато даден проблем се разработва от катедрите комплексно, т. е. с икономическа обосновка и инженерно решение. Анализирайки организацията на учебния процес, може да се отчете, че във ВУЗ все още недостатъчно се въвеждат съвременните технически средства на обучение. И още нещо — малко се прави, за да се използват по-добре възможностите, които дава в това отношение студентското техническо и научно творчество. Широко поле за действие на клубовете за ТНТМ, на студентските конструкторски бюра и младежки конструкторско-технологични бригади биха могли да станат теле-кинефикацията на аудиториите; създаването на устройства, прибори и машини, които да се използват в обучението, а също за контрол на придобитите знания и самоконтрол на студентите; усъвършенстуването на информационната служба във вузовската библиотека; внедряването на търсещи системи; осигуряването на копировъчна техника и на апаратура за микрофилмиране и т. н.

Успешното изпълнение на задачата за

Digitized by Google

разрастването на студентското техническо и научно творчество е свързана най-напред с по-нататъшното планомерно развитие на съществуващите форми и въвеждането на приемственост между тях от курс в курс; на второ място с повишаване ролята на катедрите и на преподавателите в ръководството на студентските научни изследвания. Многоброен е вече отредът на преподавателите от ВУЗ и ВТУЗ, на изтъкнатите наши учени и специалисти, които с отзивчивост и обич предават знанията и опита си на студентите. Голяма част от катедрените колективи отделят внимание за включване на студентите в научноизследователската работа и им помагат системно. За такъв пример бихме посочили катедра „Автоматизация на непрекъснатите процеси" при ВМЕИ „Ленин" с ръководител проф. Хинов, където е приета специална програма за разгръщане на движението за ТНТМ. В сформирания там кръжок участвуват 45 студенти. Плод на дръзновението на голям студентски колектив от II, III и IV курс, съвместно с техните преподаватели, са гамата прибори с променлива структура, които успешно се представиха на Софийската градска изложба на ТНТМ през т. г. С общи усилия се оборудва и модерна лаборатория с електронноизчислителна техника. Разбира се, не случайни са там и добрите резултати в учебния процес на студентите.

Но ако се съпостави броят на студентите, които са участвували в движението за ТНТМ, дори само с числото на редовните преподаватели във ВУЗ и ВТУЗ, се вижда, че значителен процент от професорско-преподавателския състав незадоволително спомага за изпълнението на такава важна задача. Изискването: да се включват повече от студентите в активна научноизследователска работа, не стои с необходимата острота пред някои катедрени ръководства. На отделни места дори се забелязва обезпокоителна тенденция: преобладава общественото над държавното начало в ръководството и организацията на ТНТМ. Очевидно по-нататъшното развитие на студентското техническо и научно творчество изисква да се постави то на здрави планови основи, да стане неделима част от плана за научноизследователската работа на ВУЗ и ВТУЗ!

По-голямо внимание заслужава да се отделя за моралното стимулиране на студентите, да се осигурява пропагандирането на постиженията им. Правилно би било, ако по съветски пример и у нас се учредят специални награди на БАН и на Медицинската академия за студентите, които са постигнали високи резултати в научните изследвания, а също така се създадат по-големи възможности за публикуване на техните разработки в специализираните научни издания.

* * *

На обществото са нужни сега не просто тесни специалисти, а високо образовани, умели организатори и пропагандатори на политиката на Партията, които съчетават у себе си дълбоката професионална компетентност и нравствените качества на гражданина на развития социализъм.

В доклада на др. Т. Живков пред Юлския пленум на ЦК на БКП се посочва голямата отговорност, която носи Комсомолът за формирането у младите хора на такива трудово-нравствени добродетели, които ще стимулират още повече тяхното участие в социалистическото строителство, ще ги активизират в борбата за последователно съблюдаване на етично-социалните норми на обществото, ще ги насочват към трудните, перспективните и решаващите участъци и отрасли на народното стопанство. Още повече че в основата при формиране на комунистическия светоглед и идеологическа непримиримост у студентите срещу буржоазните и ревизионистичните фалшификации и „теорийки" се поставя последователното, творческото и задълбоченото изучаване на марксистко-ленинската теория, на целия цикъл от обществени науки, включени в учебните планове на ВУЗ. Може с удовлетворение да се отбележи, че съвместната работа на катедрите по обществени науки и комсомолските организации в последните години значително укрепва, придоби конкретен и делови характер. Изучаването на обществените науки все по-успешно се допълва с разнообразна идейно-политическа работа в извънучебно време. Непрекъснато се увеличава броят на участниците в национални студентски политически конкурс (в VII НСПК през 1975 г. взеха участие повече от 15 000 студенти), нараства броят на теоретичните, научно-практическите конференции и симпозиумите по обществените науки. През последните две години по примера на Ленинския комсомол и у нас в редица ВУЗ (ВМЕИ „В. И. Ленин", ВНИ „К. Маркс" — София, ПУ „П. Хилендарски" се внедри и успешно функционира системата за обществено-политическата практика на студентите, при която всеки от бъдещите специалисти придобива необходимите знания и навици за водене на организаторска и политическа работа в колектива. В някои ВУЗ се изградиха и действуват факултети за подготовка на лектори, пропагандисти и агитатори и факултети за обществени професии.

Заедно с тези успехи в материалите на Единадесетия конгрес на БКП справедливо се сочи, че още не задоволява преподаването на идеологическите дисциплини, а в работата на Комсомола по формиране на марксистко-ленински светоглед и на комунистически добродетели у младежта съществуват сериозни слабости и недостатъци. Всичко това изисква неуморно и последователно да се подобрява качеството на възпитателната дейност! Сега, когато вече се пристъпи към практическо осъществяване на първостепенната за Комсомола задача — да се подобрява непрекъснато качеството на неговата цялостна дейност, не бива да се изпускат из предвид следните две важни изисквания:

Първо, революционният и творческият дух на идеите и постановките, които се съдър-

Digitized by Google

жат в решенията на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, успешно и докрай се материализират посредством **всекидневните дела** на комунистите, комсомолците и безпартийните трудещи се у нас. Тези решения и идеи, бидейки разбрани и **изучени от студентската младеж**, за което са призвани преди всичко партийните и **комсомолските органи и организации**, вече се превръщат в материална сила и могъщ ускорител на развития социализъм.

Второ, през седмата петилетка все повече ще се **усъвършенствува системата за комунистическото възпитание на студентската младеж**, като **преподаването** на обществените науки предстои да **се води в още по-тясна връзка с актуалните проблеми на строителството** на развития социализъм, **с профила** на подготовката на специалистите. Заедно с това особено важно е да се постигне успешно **формиране** на марксистко-ленинския светоглед не само в процеса на изучаването на **социално-икономическите науки**, но и в преподаването на всички **естествени** — научни и специални — **дисциплини**, а също така **през** време на **производствената и обществено-политическата практика**. Ръководствата на ВУЗ и ВТУЗ са призвани да осигуряват **единство на обучението и възпитанието**, последователно да засилват **приемствеността** в организацията и провеждането на **цялата възпитателна дейност и** заедно с това да задълбочават **научните разработки** на проблемите за комунистическото възпитание на студентската младеж. За това те **с помощта на комсомолските** и другите вузовски обществени **органи** по-широко следва да използват **възможностите**, заложени както в **учебния процес**, така и в различните **форми на извънучебната работа**. С особена отговорност сега е необходимо да се подходи и от страна на административното ръководство във ВУЗ, както и от страна на партийните и **комсомолските** комитети за системно и **задълбочено изучаване на документите** на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП. Тази задача е предвидена за дълъг период и разбира се, е необходимо да се изпълнява **планомерно**, систематично и целенасочено в продължение на **всяка учебна година**, като се използват всички видове форми на занятия.

Неотменим **дълг на комсомолските комитети и дружества** сега е, като се опират на многобройния **младежки актив** във ВУЗ и ВТУЗ, да осигуряват:

— **обединяването на своите сили и координирането на идейно-възпитателната си работа с дейността** на вузовските **партийни** комитети и първичните партийни организации, с **усилията на професорско-преподавателския състав**, като подчиняват всичко на главната задача — **високо качество** на подготвяните млади специалисти;

— на основа единството **на** организаторските и възпитателните функции на ДКМС да създават такава **насоченост** и структурата на **общественото мнение** в студентската група и комсомолското дружество, че то активно **да съдействува** за усилване **на борбата срещу** всякакви **отклонения или нарушения** на принципите на социалистическото общество.

• • •

Студентската младеж в България, безрезервно вярна на априлската линия на БКП, следеше с дълбок интерес и възторг работата на Единадесетия партиен конгрес. Конгресните документи, а след това и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП разкриват убедително грандиозните мащаби на задачите, които предстоят да бъдат осъществени в етапа на по-нататъшното изграждане на развитото социалистическо общество. Тези задачи в не по-малка степен се отнасят и до висшето образование. Въпрос на **чест за всеки студентски колектив**, за **всеки** негов **член** е да даде своя **максимален принос** в осъществяването на величествените партийни предначертания.

инж. **Николай НИКОЛОВ**
председател на Съвета на студентите и младите научни работници
при ЦК на ДКМС

Digitized by Google

КОНТРОЛЪТ И ПРОВЕРКАТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО — ВАЖНО УСЛОВИЕ ЗА ПРЕТВОРЯВАНЕ В ЖИВОТА НА ПАРТИЙНИТЕ РЕШЕНИЯ

К. ЧЕРНЕНКО
секретар на Централния комитет на КПСС

Големите задачи, очертани от XXV конгрес на КПСС, изискват за своето осъществяване висока организираност, активна работа на партийните организации, на комунистите, на всички трудещи се. Както никога досега трябва да се проявява съзидателната енергия на Партията и народа. В своето заключително изказване на конгреса генералният секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев подчерта: „Плановете, които конгресът одобри — това са нелеки, напрегнати планове. Задачите, които той постави — това са много сериозни задачи. Но ние сме уверени, другари, ние твърдо сме уверени, че тези планове ще бъдат претворени в живота, тези задачи ще бъдат решени."

Решенията на XXV конгрес на Партията насочват нашето общество към единствено правилния научнообоснован път — път към социално-икономически прогрес, укрепване могъществото на родината, по-нататъшен ръст на народното благосъстояние. Изпълнението на задачите на десетата петилетка ще позволи на съветското общество още повече да се приближи към заветната цел — комунизма.

* * *

В своята дейност КПСС се основава на огромната преобразуваща сила на ленинското учение, получило по-нататъшно творческо развитие в процеса на социалистическото и комунистическото строителство, обогатено от колективния разум на Партията, от многогодишната практика на милионите комунисти. Партията неотклонно прилага ленинските норми на партиен живот и принципите на ръководство, твърдо и последователно се придържа към ленинския стил на работа. Пример в това отношение са Централният комитет, Политбюро, Секретариатът на ЦК и лично генералният секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев. Неуморната и резултатна работа на Л. И. Брежнев по ръководството на комунистическото строителство, непрестанната му борба за укреп-

Статията препечатваме със съкращения от сп. „Партийная жизнь", брой 19, 1976 г.

Digitized by Google

ване на мира в целия свят е ярък пример на служба на народа, пример на самоотвержена борба за постигане на тези благородни цели, които си е поставила нашата Партия.

Утвърдената от XXV конгрес на Партията социално-икономическа програма предявява нови, по-големи изисквания към местните партийни комитети и първичните партийни организации. Необходимо е да се повишава действеността, резултатността от партийното ръководство на всички равнища. В доклада на др. Л. И. Брежнев на конгреса въпросът за усъвършенствуване на организаторската дейност на партийните организации е поставен в пряка връзка с необходимостта кадрите от партийния, държавния и стопанския апарат да овладяват ленинския стил на работа. Ленинският стил предполага спазването на основните принципи на партийно ръководство — **колективност, връзка с масите, научна обоснованост на приеманите решения, единство на политическата и организаторската дейност, добре организиран контрол.** Този стил е чужд на субективизма, той изключва самодоволството, противопоставя се на всяка проява на бюрократизма и формализма, предполага висока взискателност към себе си и другите.

Според Лениновото разбиране добре организираната проверка на изпълнението е надеждно средство за укрепване на дисциплината, за повишаване на личната отговорност за възложената работа, за подобряване дейността на цялата система за управление. С негово непосредствено участие са изработени основни форми и методи на контрол, формулирани са изискванията към него като най-важна част от организаторската работа на Партията. Тези изисквания се състоят преди всичко в това, **контролът да се осъществява с широкото участие на масите, на здрава научна основа, с познаване на работата, да се води системно, да бъде действен, да дава положителни резултати.** Същността на ленинските положения се състои в следното:

в социалистическото общество всички права, в това число и правото на контрол, принадлежат на трудещия народ като единствен стопанин на своята страна;

въвличането на широките кръгове от трудещи се в системата на обществения контрол е една от формите за тяхното участие в управлението на държавата, в организацията на социалистическото производство и разпределението на стоките, продуктите, материалите, енергията и т. н.;

контролът спомага за установяване и укрепване на социалистическата демокрация, за организация на работата в цялата държавна система, за борба против бюрократизма, протакането, неразпоредителността.

За да отговори на тези високи изисквания, контролът по думите на Ленин трябва да бъде **обективен, постоянен, ефективен, да обхваща всички сфери на обществения живот и създателната дейност на народа.**

Контролът и проверката на изпълнението В. И. Ленин разглежда като належден инструмент за усъвършенствуване работата на партийния и държавния апарат, за преодоляване на всякакви прояви на неорганизираност, безотговорност, за утвърждаване на строг ред във всяка работа по ръководството на колективния труд.

Липсата на редовна проверка на изпълнението Владимир Илич е смятал за основен недостатък в дейността на ръководните органи. Той решително се обявявал против многото заседания, съветвал да се намалява книжнината, да се заменят многото постановления с внимателна, продължителна, делова проверка на изпълнението, с проверка на опита. Ленин изисквал строго да се следи ръководителите да не бягат от отговорност, да не пренасят без основание въпросите към висшестоящите инстанции, а да ги решават сами на своя отговорност. Без това, писа той, е невъзможно да се освободим от протакането, лу-

Digitized by Google

тането и неразборията, да постигнем възможността да се види работата като цяло, да проличи главното, върху което да се съсредоточат силите. Дейността на В. И. Ленин по ръководството на Партията и държавата свидетелствува, че той лично много време е отделял на проверката на изпълнението. Почти всички ленински директиви и писма, адресирани до работниците от Совнаркома: до различните централни ведомства и държавни учреждения, завършвали с неговите указания да се осигури най-строг контрол, проверка на изпълнението на приетите решения. „Проверявайте лично. Максимум енергия и строгост." „Не се основавайте на заповеди!" „Неразборията трябва навреме да се улавя и наказва." „Не пресолвайте. Проверявайте лично." „Приемете тройни предпазни мерки и проверявайте изпълнението." „Трябва да постигнем изпълнение, защото въпросът има огромно и стопанско, и политическо значение" — писа В. И. Ленин. В указанията на Ленин се проявява голяма грижа за установяване на строг контрол за изпълнение на приетите решения, за организацията на наистина делова проверка за изпълнението на тези решения както от горе, така и от долу.

* * *

Ленинските положения за организацията на контрола и проверката на изпълнението намериха своето по-нататъшно развитие в процеса на социалистическото строителство в нашата страна. Те бяха конкретизирани в зависимост от новите изисквания и по-високите задачи, изпълниха се с ново съдържание. В условията на развития социализъм контролът и проверката на изпълнението се превърнаха в едно от обективните средства за провеждане в живота политиката на Партията, за усъвършенствуване дейността на партийните и държавните органи, за възпитание на кадрите.

Историческият период в дейността на нашата Партия, през който се изпълняваха решенията на XXIII, XXIV и XXV конгрес на КПСС, е характерен с огромна работа за утвърждаване ленинските норми на партиен живот и принципи на ръководство, с по-широко приложение на творческия научен подход в работата на партийните организации в различните области от социално-икономическия и обществено-политическия живот на нашата страна. В документите на Партията, в докладите на конгресите на КПСС и пленумите на Централния комитет, в трудовете на Леонид Илич Брежнев получиха по-нататъшно развитие ленинското учение за Партията, за нарастване на ръководната й роля в съветското общество, разкрити бяха конкретни пътища за подобряване работата на партийните организации, направени бяха важни теоретически обобщения на новите процеси и явления в Партията и зрялото социалистическо общество.

Другарят Л. И. Брежнев направи дълбок анализ на състоянието и задачите на контрола и проверката на изпълнението на съвременния етап от развитието на съветското общество, в процеса на разгърнатото комунистическо строителство. В своите трудове и изказвания той определи пътищата за по-нататъшното усъвършенствуване на контрола, показа чрез конкретни явления в нашия живот, че контролът е важен фактор за активизиране на обществената дейност, за усъвършенствуване на съветската икономика, а също и дейността на държавния и административния апарат. В Отчетния доклад на XXV конгрес се посочва, че контролът и проверката на приетите решения са неотменна съставна част на организаторската работа, дело на всеки партиен и държавен ръководител, на всеки партиен орган, на всяка първична партийна организация.

Партията насочва вниманието си към въпросите на контрола и проверката на изпълнението не защото у нас съществува някакво тре-

Digitized by Google

вожно положение, а защото сега правилната организация на тази дейност е необходимо условие за успешната работа на всички партийни, държавни и стопански организации.

Последователното разширяване границите на партийния, държавния и обществения контрол създава предпоставки за по-нататъшно развитие на социалистическата демокрация, за по-пълно въвличане на най-широките маси трудещи се в управлението на обществените и държавните работи.

Дейността на нашата Партия след XXIII, XXIV и XXV конгрес показва, че работата на централните партийни органи се характеризира с научен подход и деловитост, с реализъм и далновидност, с колективност в изработката на решенията и последователност в тяхното изпълнение, с голямо доверие и висока взискателност към кадрите, със заздравяване връзките с местните партийни организации и активна помощ към тях.

Характерно за работата на Партията през последните години е, че не само бързо организира изпълнението на своите решения, непосредствено след тяхното приемане, но още в процеса на подготовката на документите разглежда възможностите, определя условията, сроковете, организационните мерки за тяхното осъществяване.

Мащабите и сложността на задачите, поставени от XXV конгрес на КПСС, изискват от партийните комитети по-нататъшно повишаване равнището на организацията и проверката на изпълнението на приетите решения. „Контролът и проверката на изпълнението на приетите решения — подчерта генералният секретар на ЦК на КПСС др. Л. И. Брежнев — е най-важната част от организаторската работа.“ С тази дейност, както се посочва на конгреса, трябва да се занимава всеки партиен орган, всяка първична партийна организация, всички без изключение партийни, държавни и стопански ръководители. Едно от главните изисквания, което произтича от решенията на XXV конгрес на КПСС, е по-нататъшното повишаване организираността и дисциплината във всички звена на държавния и стопанския апарат. Задачата се състои в това на основата на по-високото равнище на цялата организаторска работа на Партията, на по-нататъшното усъвършенстване проверката на изпълнението да се постигне ясно, точно, своевременно изпълнение на партийните решения, да се осигури неотклонно следване на курса, начертан от Партията.

Обективната и ежедневна проверка на изпълнението е най-важното средство **за повишаване активността на комунистите и безпартийните** в производствения и обществения живот, за въвличане на масите в социалистическото съревнование, за подобряване методите на социалистическото стопанисване и управление на икономиката.

След XXV конгрес на КПСС Централният комитет прие редица документи, които определят точния ред на изпълнение на неговите решения по най-важните направления от политическото, стопанското и културното развитие на нашата страна, по кадровата политика на Партията. Между тях са постановленията: за мероприятията по пропагандиране и изучаване решенията и материалите на XXV конгрес на КПСС, за по-нататъшно усъвършенстване работата с писмата на трудещите се, за усъвършенстване системата за повишаване идейно-политическото равнище и деловата квалификация на ръководните кадри, за по-нататъшно развитие специализацията и концентрацията на селскостопанското производство на базата на междустопанското кооперираме и аграрно-промишленото интегриране и др.

В дейността на партийните организации въпросите на ръководството на икономиката и преди всичко на организацията на контрола за изпълнение на партийните решения за развитие на народното стопанство заемат първостепенно, основно място. И това е понятно. Партията се-

Digitized by Google

га осъществява крупни мерки в икономическата политика, същността на които се заключава в това всестранно да се повиши ефективността от общественото производство, да се ускори научно-техническият прогрес, да се повиши качеството на работата във всички участъци, във всички звена.

Централните комитети на комунистическите партии, местните партийни органи обръщат особено внимание на обстоятелството, че да се контролира изпълнението на решенията, да се проверява изпълнението не означава просто да се фиксира неизвършената работа и пропуските, а преди всичко да се мобилизират хората за преодоляване на трудностите, за достигане на реални резултати. **Главният смисъл, основната цел на контрола се състои в това — да се постигне единство в решението и изпълнението, успешно да се осъществяват задачите, а също да се предвидят възможните грешки и недостатъци.** Именно към това да бъде насочена организаторската работа на комунистите.

Пример на дълбок, всестранен, последователен контрол за изпълнение директивите на Партията и Правителството по най-важните политически, икономически и организационни въпроси е Централният комитет на КПСС. В ЦК редовно се разглеждат въпросите в хода на изпълнението на най-важните постановления на Партията и Правителството. Работниците от апарата на ЦК взимат непосредствено участие в изучаване състоянието на работата, анализират хода на изпълнение на партийните документи и внасят съответни предложения.

Твърде поучително е приетото през юли 1976 г. по инициатива на др. Л. И. Брежнев постановление на ЦК на КПСС „За хода на изпълнението от партийната организация на Грузия решението на ЦК на КПСС за организаторската и политическата работа в Тбилиския градски комитет на Партията". Опитът на партийната организация в Грузия по това постановление показва какви плодотворни резултати дава задълбоченото партийно отношение към решение на висшестоящ партиен орган. То подсказва колко е важно при проверката на изпълнението да се поддържат положителните процеси, които протичат в дейността на партийните организации, да се влива увереност в кадрите за резултатността от извършената работа, да се показва как върху основата на постигнатото да се издигнат пред дадената организация нови, още по-високи задачи в бъдеще. Това постановление още веднъж потвърди непоколебимото изискване на Партията взискателният самокритичен анализ както на постиженията, така и на недостатъците да бъде в основата на дейността на всеки партиен комитет, на всеки ръководен работник, на всички комунисти.

Задачата на партийните организации се състои в това да умеят винаги да намерят главното звено в работата, с което да могат да изтеглят цялата верига до равнището на изискванията на днешния ден. **Сега такова звено е по-нататъшното издигане равнището на организаторската работа, повишаване качеството на контрола върху изпълнението на партийните решения, приети от централните и местните органи.**

Партията учи, че проверката на изпълнението, практическата организация на работата — това е постоянна и задължителна функция на всеки партиен комитет, на неговото бюро и апарат. В много партийни комитети и сега започнаха по-малко да провеждат различни заседания и съвещания, да освобождават силите на партийния апарат за засилване политическата и организаторската работа с масите. През последните години партийните комитети, непосредствено след приемането на своите решения, отправят по места бригади или групи работници, начело със секретари и членове на бюра, за да организират работата и да окажат практическа помощ. Тези работници заедно с трудовите колективи отстраняват недостатъците, помагат за осъществяване на конкретни

Digitized by Google

мерки, набелязани от партийните органи. Такъв жив контрол действително става неразделна част от цялата организаторска работа, оказва голямо въздействие за осъществяване на партийните решения.

В нашата Партия и държава през последните години се установи дълбоко доверие към работниците от всички степени, доверие, съчетано с непрекъснато повишаване на отговорността им за поръчаната работа. В тези условия се разширяват функциите, повишава се ролята и значението на контрола, който не само че не е длъжен да връзва ръцете на работниците, а напротив, всестранно да развива тяхната инициатива, да усъвършенствува цялата наша работа.

В обстановка на голямо доверие към кадрите, на нарастваща взискателност към труда на всеки участник в съзидателния процес контролът се превръща в помощно средство в организацията на работата, в изпълнение на задачите, поставени от Партията, средство за повишаване на дисциплината и отговорността на всички работници.

Във връзка с това трябва да подчертаем, че у нас действува държавен контролно-ревизионен апарат, в който са заети значителен брой комунисти. Именно те като представители на Партията в органите на държавния ведомствен контрол трябва постоянно да подобряват качеството на контролно-ревизионната работа, непрекъснато да я усъвършенствуват, подчинявайки я на главната и основна задача, за която стана дума по-горе. За да бъде контролът всестранен, обективен и доброжелателен, партийните организации трябва да възпитават у тези комунисти чувство на принципиално непримиримо отношение към всякакъв опит да се измами държавата, към фактите на безстопанственост, към нарушаването на социалистическата законност. За такова равнище на контролната дейност у нас има достатъчно квалифициран партиен и държавен апарат. Нужно ни е докрай да се избавим от бюрократичните форми и методи на контрол, за да стане той още по-действен, отговарящ на съвременните изисквания на Партията.

Местните партийни органи и първичните партийни организации, претворявайки в живота директивите на Партията, решават важни социално-икономически и политически задачи. И разбира се, те смятат за свой дълг да следят как се изпълняват собствените им решения. В партийните организации в Москва, Ленинград, Украйна, Кемеровска област, Краснодарския край и на други места е установен точен ред за отчитане и контрол в изпълнението на партийните решения. Тук главното внимание се отделя на това проверката на изпълнението тясно да се съчетава с живата организаторска работа, да се подкрепя с реални мерки за практическо осъществяване решенията на Партията. Но и сега не всички партийни комитети проявяват нетърпимост към декларативните, канцеларски методи на ръководство. Понякога организацията на работа, деловият контрол и проверката на изпълнението се заменят със заседателска суетня с общи призиви. Опитът показва, че равнището на ръководството, деловитостта в партийната работа, дисциплината в изпълнението до голяма степен се определят от това, доколко обосновани са приеманите решения, резултат ли са на сериозно изучаване на актуалните проблеми и дълбоко обобщаване на практиката или са набързо съставени документи.

За съжаление още се срещат факти, които говорят, че някои градски или районни комитети приемат по няколкостотин решения в годината. Проверката в такива партийни комитети показва, че много приети документи са неконкретни, никого с нищо не задължават и в крайна сметка не носят полза, а само отвличат апарата на комитета, партийните активисти и стопанските работници от живата политическа и организаторска работа.

В последно време партийните комитети и първичните партийни организации засилват вниманието си към усъвършенствуване контрола и

Digitized by Google

проверката на изпълнението, търсят такива форми и методи, които в най-голяма степен отговарят на съвременните изисквания. В едни организации се водят специални дневници, където се отбелязва всяко взето решение и хода на неговото изпълнение, в други се въвеждат перфокарти, паспорти, книги за отчет.

Както е известно, контролът и проверката на изпълнението трябва да обхващат всички страни от нашата работа, трябва да бъдат свързани с другите форми на партийно-организационната и политическата дейност на партийните организации. Важно място в организацията на контрола върху изпълнението заемат събранията на комунистите. Партийното събрание като висш орган на първичната организация разполага с широки възможности за информиране на комунистите за обстановката, за приетите мерки, способствуващи за подобряване на работата, за засилване контрола в различните сфери на стопанското и културното строителство.

Във всички партийни организации се проведоха събрания, на които се обсъдиха задачите на колективите в светлината на решенията на XXV конгрес на КПСС. Приеха се по-високи обещания, намериха подкрепа положителните начинания на челниците в производството, направиха се предложения и критични бележки за подобряване на социалистическото съревнование, създадоха се необходимите условия за понататъшно повишаване ефективността от производството и качеството на работата. Сега върху основата на мероприятията, приети на събранията, партийните организации разгръщат съревнованието, организират колективите към по-висока производителност на труда, организират действен контрол за изпълнение на държавните планове и приетите обещания. Именно в първичните партийни организации връзката между приемането на решения и тяхното практическо осъществяване е особено тясна, неразривна. Приемайки решения, партийната организация в същото време набелязва пътищата за претворяването им в живота. Нейно задължение е всекидневно да насочва комунистите към активна работа за изпълнение на колективно изработените решения.

В много първични партийни организации действуват комисии за осъществяване правото на контрол над дейността на административните ръководства. С помощта на тези комисии партийните организации в конкретна форма оказват влияние върху развитието на общественото производство, на практика въвличат комунистите в партийния контрол, възпитават у тях непримиримост към недостатъците. Под ръководството на партийните организации тези комисии могат да изпълняват и изпълняват голяма роля за осъществяване системен контрол върху реализацията на мероприятията, набелязани в партийните организации.

Ленинските указания за организацията на проверката на изпълнението изискват и **широка гласност.** Тя позволява да се изяви челният опит, да се оформят мнения, да се подложат на критика тези, които работят не с всички усилия, недобросъвестно. В. И. Ленин неведнъж подчертава значението на гласността, която преди всичко се осъществява чрез общите събрания на работниците и селяните. По този начин особено много се засилва действеността на контрола. Партийните организации сега проявяват повече грижа за повишаване ролята на събранията на работниците и колхозниците, ролята на производствените съвещания. Обсъждането на едни или други стопански и обществени проблеми в трудовите колективи възпитава у хората стремеж да се борят против недостатъците, да не ги допускат в бъдеще.

Профсъюзите, Комсомолът и другите обществени организации играят голяма роля за изпълнение на плановете и приетите решения. Без да дублират тяхната дейност, партийните органи са задължени широко да развиват инициативата и активността на масовите организации на трудещите, за резултатите от тяхната дейност, да се информират от ко-

Digitized by Google

мунистите, работещи в тях. Важно място в живота на трудовите колективи имат също групите и постовете за народен контрол. Чрез тях работниците и служещите се привличат в управлението на държавата, участвуват в организацията на постоянно действуващ контрол за изпълнение директивите на Партията и Правителството, на социално-икономическите планове.

* * *

Партията, като утвърждава високоефективната роля на контрола и проверката на изпълнението, за осъществяване на политическата линия, за усъвършенствуване на целия механизъм на държавно управление, изисква той да се осъществява не от второстепенни лица, а от отговорни работници, на първо място от самите ръководители.

Партийните организации се борят за изпълнение решенията на XXV конгрес и добре разбират, че с още по-голяма настойчивост трябва да усъвършенствуват методите на ръководство, да възпитават у всеки работник чувство за лична отговорност, за успешно извършване на всяка дейност. По много пътища партийните организации могат да контролират как ръководителят в един или друг участък изпълнява приетите решения. Отчетът на стопанския ръководител на заседание на бюрото, пред партиен комитет, на партийно събрание — това е средство за действен контрол и върху неговата работа и същевременно форма за помощ. При обсъждането на отчетите трябва да се изясни доколко ръководителят се отнася творчески, с инициатива към своята работа, прилага ли последните постижения на науката, в частност науката за управление, или работи по старому, по инерция, изостанал ли е като специалист, изостанал ли е от живота.

Дълг на партийните комитети е да подобряват непрекъснато работата си с ръководните кадри, да повишават критериите за оценка на тяхната дейност. Както никога досега е необходимо във всички сектори от стопанската, държавната и обществената дейност да работят хора с широк политически и културен кръгозор, с висока квалификация, хора способни правилно да разбират основните проблеми в съвременния живот, социалните процеси и явления.

Важно средство, което повишава отговорността на ръководителите, е редовно да излизат с отчети пред трудовите колективи. Трябва да се отбележи, че нашата Партия използва тази форма на работа още от първите години на формиране на съветската държава. Опитът убеждава, че отчитането на ръководителите, на отговорните лица пред трудовите колективи повишава тяхната отговорност за извършената работа. Такава практика е особено полезна.

Една от важните функции на контрола е да засилва влиянието си върху управленческия апарат. У нас все още има нередки случаи на нарушаването плановата и финансовата дисциплина, недостатъци в материално-техническото снабдяване, несъгласуваност в доставянето на строителни материали, оборудване, енергия, суровини, комплектни детайли. Целият дух и смисъл на решенията на XXV конгрес изискват решителна борба с подобна практика. Правилно организираният контрол върху изпълнението на партийните решения безусловно ще помогне да се надживее тесноведомственият подход към работата, да се ликвидира местничеството, тенденциите за презастраховане, самодоволството.

Колкото и добра да е сама по себе си една или друга система за контрол, един или друг метод, те ще останат празна форма, мъртва схема, ако хората са свикнали да работят само по указания от горе, без да поемат отговорност. Истинският, действеният контрол е несъвместим с механичното изпълнителство. Той задължително изисква творчески подход в работата. Другарят Л. И. Брежнев критикува тези ра-

Digitized by Google

ботници, които „се старят да избягват решаването на въпросите, страхуват се от необходимостта във всяка работа да поемат разумен риск, да поемат лична отговорност. Още в самото начало те мислят не как по-добре да се организира работата, а за това да се оградят от всички страни с книжнина в случай на възможен провал. Такива хора в нашия апарат, разбира се, не са много, но колкото и малко да са, могат да причинят голяма вреда."

Необходимо е безкомпромисно да се излезе против тези работници от управленческия апарат, които вместо да използват резервите, с които разполагат, изискват от висшестоящите органи най-привилегировани условия за изпълнение на плана, стремят се към намаляване на работните задания и сроковете за тяхното изпълнение. И сега все още някъде се срещат факти, които говорят, че се обръщат към висшестоящите органи с молба да решат такива въпроси, за които имат всички възможности да намерят отговора на място.

Могат да се срещнат и такива работници, които в името на личното спокойствие не смятат за нужно да се заемат за работа, макар и тя да открива нови, ефективни пътища за стопанисване, но свързани с преодоляване на трудности, с известен риск. Важно е у хората да се възпитава постоянен стремеж да мислят, да търсят, да отиват към разумен производствен риск.

Партията учи да се държи под постоянен контрол не само работата на ръководителите в тези участъци, които изостават и не изпълняват плановете си, но и работата на всички длъжностни лица. Добре организираната проверка на изпълнението е надеждно средство, което укрепва дисциплината и организираността, предупреждава за възможните недостатъци и провали в работата.

Комунистическата партия, като въплъщава в живота ленинските положения за неразривна връзка на контрола с организаторската работа, придава изключително значение на развитието на инициативата на трудещите се. Днес все по-широко разпространение получават такива страни от организаторската дейност като поддържане **на новите прогресивни средства и методи на труда, обмяната на опита, полезните начинания.** Партията вижда своята задача в това тази практика да стане достояние на всички партийни комитети и техните ръководители, на всички комунисти.

Контролът и проверката на изпълнението са неразривно свързани **с критиката и самокритиката.** На тази страна обърна внимание постановлението на ЦК на КПСС „За състоянието на критиката и самокритиката в Тамбовската областна партийна организация". Когато комунистите и безпартийните имат възможност безболезнено да разкриват недостатъците и грешките, да критикуват допусканите слабости, то и самият контрол придобива действително масов характер.

Организаторската дейност за коренно подобряване на работата, за отстраняване на недостатъците представлява сърцевина на контрола. Крайната цел на всички форми на контрол се състои в това да осигуряг изпълнението на партийните решения, да се реализират тези задачи, които поставя пред себе си партийната организация.

Животът все по-настоятелно диктува необходимостта от по-нататъшно развитие и усъвършенствуване на контрола във всички области на обществената и производствената дейност. Става дума за това, контролът да стане верен, надежден помощник на Партията в осъществяването на своя политически курс. На нас е нужен такъв **контрол, който да възпитава, да събужда творческата мисъл, да заставя да се търсят пътища за непрекъснато движение напред, за повишаване равнището на работата до степента на високите постижения на науката, техниката, производството; да помага още по-добре за разкриване перспективата на нашата съзидателна дейност.**

Digitized by Google

ИСТОРИЯ НА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО

ТОДОР ПЕТРОВ — ТЕОРЕТИК НА ПАРТИЯТА

ВАСИЛ СУБАШКИ

Тодор Петров принадлежи към школата на Д. Благоев, в която израстват плеяда блестящи теоретици и строители на нашата партия.[1] Неговият личен живот сякаш няма собствени измерения. Всичко у тази високо ерудирана личност е слято с делото на Партията.

Да споменем някои биографични данни. Завършва основно училище в родното си село (Ново село, Видинско) и постъпва във Видинската гимназия. Първите си уроци по марксизъм получава от Д. Благоев, учител тогава в гимназията. През 1896 г. е изключен за активна социалистическа дейност и завършва като частен ученик. Оттогава до 1902 г. учителствува в няколко видински села и основава Видинската социалдемократическа организация.

През 1902 г. се записва студент в юридическия факултет на Софийския университет. Още в началото се свързва с Д. Благоев и се развива под неговото пряко морално и идейно влияние. Става близък негов помощник в редактирането и издаването на партийния орган „Ново време". От 1902 до 1924 г. няма въпроси, които да вълнуват Партията, и по които Т. Петров да не взема становище.[2]

Като студент заболява от туберкулоза и следването му се забавя. Завършва университета през 1907 г. и ЦК на БРСДП (т. с.) го изпраща във Видин да заздрави партийната организация. Там той е най-обаятелната личност и адвокат с голяма клиентела. Но по бит не се различава от работниците. Паричните си средства подарява на партийната организация. Обикаля като същински апостол видинския край, пропагандира марксистките идеи и изгражда партийни организации. Той е народен представител, общински съветник, работнически представител в Комитета на труда — навсякъде всеотдаен.[3]

На III конгрес на БКП (1921) е избран за член на ЦК и идва в София като заместник-главен редактор на „Работнически вестник" (главен редактор е Хр. Кабакчиев). Белите му дробове са вече почти разядени, но се отказва от предложението на Благоев да отиде на лечение в Швейцария. Той е сред първите комунисти, които отчитат грешката на деветоюнската тактика и се ориентират към Септемврийското антифашистко въстание. В докладната си записка до ЦК на БКП пише: „Партията трябва да действува и да отговори с въстание на нападението, което фашисткото правителство е предприело срещу нея и цялото работническо движение. При това въстанието не бива да се забавя. Бездействието би било гибелно за Партията."[4]

На Витошката конференция (1924 г.) е преизбран за член на ЦК. Болестта го сваля на легло и на 10 август с. г. умира. Последните му думи са: „Ние ще победим". Прощално слово на гроба му произнася Димо Хаджидимов, злодейски убит само две седмици по-късно.

* * *

Българските революционни марксисти воюват неотстъпно срещу чуждите и враждебните на марксизма идеи, групи и течения. Тъкмо в тази борба те виждат главното условие за изграждането на Партията като истински изразител на интересите на работническата класа. И още нещо. Изграждането на Комунистическата партия е преди всичко борба между марксизма, от

[1] За Т. Петров **Стела Димитрова пише:** „Един от най-изтъкнатите дейци на революционната партия на раб класа в България, какъвто остава до смъртта си." (**С. Димитрова**, Тодор Петров, С., 1959, с. 12).
[2] С. Димитрова, Тодор Петров, с. 12—29.
[3] Т. Петров, Избрани произведения, С., 1953, с. 5—7.
[4] Септември 1923. С., 1953, с. 15—16.

Digitized by Google

една страна, и ревизионизма от друга.[1] Победител на идейната битка е винаги марксизмът.

Борбата с ревизионизма и опортюнизма в Партията Т. Петров води главно в три направления — в теоретическата, организационната и тактическата област[2].

Т. Петров акцентира извънредно много върху теорията на марксистката партия като научна основа, върху която тя се изгражда. „Теоретичните основни възгледи на научния социализъм — пише той — имат жизнено значение за една социалдемократическа партия. Та основните възгледи на научния социализъм са, които спомогнаха за сформирането и запазването самостоятелността на нашата партия, те ни сгрупираха в самостоятелна пролетарска партия, преди да се яви работническото движение, те са, които пазеха до днес Партията и нас, нейните членове, от дребнобуржоазни влияния и идеологии."[3] Типичното за него и българските революционни марксисти в теоретичната им борба срещу ревизионистите и опортюнистите (общоделците, анархо-либералите и др.) у нас е умението органически да свързват марксизма с конкретната дейност на Партията. А това показва, че те отлично разбират ръководното значение на марксизма. Ревизионистите и буржоазните идеолози, посочва той, отправят „главните стрели" към теорията и метода на марксизма, защото „неприятелят често най-добре познава де е силата на противника му".

За него марксистката теория като мироглед на Партията е необходима база за развитие на социалистическо съзнание в работническата класа. Без такова съзнание тя не може да извърши социалистическа революция. Марксистката теория е важен субективен фактор, който открива възможността да се опознае и предвиди бъдещето с цел да се ускори осъществяването на социализма като нова обществена наредба.[4]

Изказването на К. Маркс, че философията намира своите материални условия в пролетариата, а пролетариатът намира своите духовни оръжия във философията той използва като ръководен принцип в своята теоретична и организационна дейност. Според него изграждането на Партията като единомислеща и единодействуваща ръководна сила на освободителната борба на работническата класа е възможно само тогава, когато се създаде дисциплина в Партията и висока теоретична подготовка на нейните членове.

Т. Петров високо цени значението на партийния периодичен печат за теоретичното израстване на работническата класа. „Ново време" — пише той — ... води теоретичната борба с всички буржоазни идеологии, които се поддържат и разпространяват от буржоазните списания и отделните буржоазни „студии", то избистря, уяснява и още повече разширява хоризонта на работническата класова борба, предпазва работническото движение от отклонения и му посочва правите пътища на неговото развитие; чрез теоретичната борба и научните изследвания в разните области на живота и в проявленията на работническото движение у нас и другаде, чрез марксическото обяснение на по-крупните събития и явления, съвременни, из нашия и чуждестранния умствен, обществен и политически живот, то ще повдига теоретически работническото движение."[5] Заедно с Д. Благоев, Г. Георгиев и Г. Кирков той защищава марксисткия принцип, че печатът трябва да бъде целенасочен и последователен проводник на марксизма, пряко и безусловно да осветлява пътя на Партията и масите в класовата битка. Той изисква от партийния периодичен печат не само да пропагандира социалистическите идеи и да интерпретира българската обществена действителност, но да води борба за изграждане на силна марксистка партия, която да превърне стихийното работническо движение в самостоятелно и съзнателно движение с ясно определени социалистически представи и цел за бъдещето. Марксистката постановка за ролята и значението на печата, дадена от Д. Благоев и защитена от него и другите български революционни марксисти, има важно актуално значение днес и се доближава до Ленировата постановка за мястото и задачите на периодичния печат като център и основа на политическата организация.

В своята дейност Т. Петров отчита ролята и значението на агитацията и пропагандата в процеса на създаването на марксистки мироглед у работническата класа. „Пропагандата — посочва той — това е агитация, която се извършва при обикновено делнично течение на живота в дадена страна. Агитация — това е пропаганда, за повод на която служат не съвсем обикновени събития, а такива, които предизвикват известен подем на общественото настроение... Агитацията изобщо дава отделни познания на маса работници, а пропагандата — много и обобщени познания

---

[1] К. Андреев, Вестител на новото време. С., 1972, с. 34—48.

[2] Обособените по-нататък раздели в статията на посочените области е условно и се прави с оглед на известна прегледност. Същевременно е нужно да се посочи, че Т. Петров не прави строго разграничение между трите области в смисъл, че не ги излага поотделно. В неговите съчинения те се преплитат и допълват. В своите схващания по проблемите на партийното строителство той следва творчески своя учител Д. Благоев.

[3] Т. Петров, Избрани произведения, С., 1953, с. 66—67.

[4] Т. Петров, Социалдемократически централизъм и интелигентски индивидуализъм, Ново време, 1905, № 9, с. 641.

[5] Пак там, с. 283.

Digitized by Google

на привлечената към Партията група работници... Агитацията и пропагандата се взаимно засилват."[1] В произведенията си от тесняшкия период той не е чужд на слабостите в теорията и практиката на теснячеството — надценяване на агитацията и пропагандата в дейността на Партията.

В непримиримата си борба за идейно-теоретичното укрепване и развитие на Партията той се базира на предпоставката, че борбата на пролетариата е триединна: икономическа, политическа и теоретическа. Идейното израстване на Партията свързва с организационното ѝ изграждане и укрепване. Стига до теоретичен извод, който и днес има актуално звучение; че само при наличността на здрави организационни основи теоретическият полет на партийната мисъл и практическите действия на Партията могат да получат творчески размах, да движат класата и масите и да доведат до успехи.[2]

Дееспособността и силата на Партията се измерва според него с верността ѝ към принципите на марксизма. Марксисткото учение е идеология, стройна и цялостно завършена научна теория. Общоделците в опита си да „реформират" марксизма прибягват до хитрост, „откъснат по една мисъл, изолират я от цялото ѝ, отсекат ѝ някоя част и я предават в изрази, които изменят съдържанието ѝ. Така социалистическата мисъл те обръщат в опортюнистическа... Така те преобразяват социализма в опортюнизъм, в антисоциализъм."[3] Следователно всеки, който отрича макар и една част от марксизма, отрича и цялата марксистка теория. Т. Петров е войнствуващ марксист, „непримирим борец срещу всяко отклонение от марксизма и международната пролетарска солидарност, посветил целия си борчески и творчески живот за благото на работническата класа и целия български трудещ се народ"[4]. Марксистката теория за него не е сума от абстрактни принципи, а е „плът и кръв" от класовата борба на пролетариата, тя е ръководство за действие. Марксизмът не е неизменна система от принципи. Напротив, той я обогатява и развива във връзка с революционната практика. Ето защо според него диалектическият материализъм не може да се заучава, а може да се усвоява чрез обществената практика и борбите на работническата класа. От ръководителите на Партията той изисква да анализират задълбочено обществените събития и явления и да определят отношението и тактиката на Партията към тях.

* * *

Основният въпрос, който стои пред него в борбата му с опортюнизма в организационната област, е каква да бъде Партията? Да бъде ли тя марксистка партия, ръководител на работническата класа, или да бъде една „халтава", „неоформена" дребнобуржоазна организация.

Известно е, че революционните марксисти около Д. Благоев на Десетия партиен конгрес изгонват от своите редове общоделците, за да изградят марксистка партия на българския пролетариат. Т. Петров е автор на много статии, насочени срещу общоделския реформизъм. Заедно със съчиненията на Д. Благоев, Г. Кирков, Г. Георгиев и Хр. Кабакчиев те са ценен фонд, използван в борбата срещу общоделството. Т. Петров показва генезиса на „широкото" течение и анализира неговото съдържание. Обосновава схващането, че опортюнизмът на общоделците не е ново явление в социалистическата практика; то има за теоретичен източник бернщайнизма, социалреформаторството.

Разцеплението в Партията през 1903 г. е предшествувано от разцеплението в софийската партийна организация, където революционни марксисти, между които е и Т. Петров, скъсват с опортюнистите и образуват нова организация. Той одобрява разпадането на софийската организация, защото това запазва работническото движение от опортюнизма Според него революционните марксисти **„извършиха това, което се налагаше от Устава и правилника, от интереса на Партията, което бе станало партийна необходимост, именно да излязат от една недееспособна и престанала да отговаря на нуждите на Партията организация и да се реконструират в организация, в състава на която влизат членове с необходимото социалистическо единомислие"**[5].

Разграничаването на българските революционни марксисти от общоделците е голямо събитие в историята на нашата Партия. То говори за теоретична и организационна зрелост на БРСДП. По онова време само Партията на В. И. Ленин решително се разграничава от руските опортюнисти и ревизионисти. В Европа обаче нито една социалдемократическа партия не изхвърля от своите редици „основоположниците" на опортюнизма и ревизионизма. Всичко това показва, че Партията на тесните социалисти, която до Великата октомврийска социалистическа революция не успява да се издигне до теоретичното и организационното равнище на Болшевишката партия, плътно и в много отношения се доближава към нейната теоретична, организационна и тактическа дейност.

Принципната линия за организационно скъсване на нашата Партия с чуждите на марксизма идейни течения той отстоява в борбата с анархолибералите. Според него

---

[1] Т. Петров, Социалдемократически централизъм и интелигентски индивидуализъм, с. 283.

[2] К. Андреев, Вестител на новото време, с. 47.

[3] Т. Петров, Избрани произведения, с. 124.

[4] Г. Димитров, До комитета във Видин по чествуване двадесет и четвъртата годишнина от смъртта на Тодор Петров, Отечествен фронт, бр. 1211, 10 август 1948.

[5] Т. Петров, Избрани произведения, с. 123. Курсивът е на Т. Петров.

Digitized by Google

те са хора с дребнобуржоазно гледище, интелигенти индивидуалисти, които се „обявиха против партийната дисциплина и я потъпкваха на всяка цена", отричайки „всяка социал-демократическа организация". Ако се допусне Партията да възприеме „демократизма на анархолибералите", отбелязва правилно Т. Петров, тя ще се раздели на толкова фракции, колкото местни организации има. Следователно няма да има общопартийна организация. Като сравнява схващанията на анархолибералите с анархизма на Макс Щирнер, той обобщава: „...в името на своята анархическа безпринципност те действуват против дисциплината и организацията на пролетариата"[1].

В своите публикации Т. Петров разпространява марксистките принципи за изграждането на Партията, за укрепване на единството и дисциплината в нея. Неведнъж той подчертава, че силата на Партията е в единомислието и единодействието, в организацията и дисциплината. Тя се „мери със съзнанието и числото на организираните пролетарии". При днешните обществени условия всяка нейна временна или само видима сила, която не се крепи върху класовата съзнателност и здравата организираност на пролетариата, е фалшива сила, която е толкова по-опасна за нея, колкото повече тя е преувеличавала нейната стойност."[2]

Принципът на класовата борба той смята за един от най-важните за партийното строителство. Подлага на задълбочена и аргументирана критика провъзгласената от Я. Сакъзов през 1900 г. теория за „общото дело" на „производящите слоеве". Доказва, че ревизионистическата теория на Я. Сакъзов за класовото сътрудничество „затъмнява" противоречията между различните класи и съсловия, не се съгласува с диалектическия закон за единство и борба на противоположностите. Я. Сакъзов и последователите му не си служат с марксистката терминология и не поставят въпроса за крайната цел на класовата борба. „Крайната цел — пише той, — когато се изтъква, изпълнява роля на сито, през което се пресяват елементите, които влизат в Партията; тя пречи да влязат в Партията елементи, които още не са се отлепили от дребнобуржоазните черупки. Крайната цел, това е компасът на социалистическата партия, осветлява най-добре класовото съзнание у работниците и му дава най-ясно определено направление."[3] Т. Петров, като следва неотстъпно Д. Благоев, издига въпроса за признаване или отричане на класовата борба до критерий за верност към марксизма и интересите на работническата класа. Борбата между българските революционни марксисти и общоделците, както посочва Тодор Петров, се свежда в последна сметка до въпроса, как се обяснява българската действителност и как се гледа на характера на Партията от гледна точка на Марксовата теория.[4] „От това, как се прилага тя (Марксовата теория — В. С.), се определя дали тия, които я прилагат, я разбират и как я разбират."[5]

Като разработват основните организационни въпроси на партийното строителство, българските революционни марксисти развиват възгледи съвсем близки на тези на В. И. Ленин. Те особено акцентират върху единодействието и единомислието в Партията. Според него във всяка боева партийна организация трябва „да се внесе стегнатост и дисциплина в редовете на членовете й, да се предприеме дейност за теоретическото повдигане на партийните членове, като им се уяснят началата и задачите на социалната демокрация, като се осветляват по спора в Партията, е така да се създаде единство във възгледите на членовете, от което се обуславя и единството в дейностите и борбата на една социалистическа организация"[6]. Единомислието и единодействието в Партията според него е невъзможно без дисциплина, която е доброволно подчинение и изпълнение на партийните решения. „Реалният израз на тясната връзка между единодействието и единомислието в социалдемократическата партия е дисциплината... Наруши ли се дисциплината в Партията, нарушава се и единодействието в нея, а с това се нарушава основата на организацията й — централизацията."[7]

Българските революционни марксисти начело с Д. Благоев създават традиция на вътрешнопартийна демокрация и колективно ръководство в нашата Партия. Показателно е следното изказване на Благоев: Централният комитет на Партията е употребявал винаги всички възможни усилия и средства, за да възбужда и поддържа социалистическите инициативи на членовете й и на организациите й, да развива и поддържа колективната социалдемократическа дейност на Партията, да отстранява пречките на такава дейност..."[8] Тези Благоеви мисли се прокарват почти във всички негови съчинения.

Разбирането на Т. Петров за „основата на организацията — централизмът" се отличава от схващането на В. И. Ленин. Доближава се, но и съществено се различава. Според Т. Петров истинският централизъм е възможен само „при откритата организация, т. е. в страни, в които има ...политическа свобода". Българските революционни марксисти не отчитат изменения,

---

[1] Т. Петров, Избрани произведения, с. 305. Курсивът е на Т. Петров.
[2] Пак там, с. 157.
[3] Пак там, с. 15.
[4] К. Андреев, Вестител на новото време, с. 31—49.
[5] Ново време, 1902, № 8—9, с. 772.
[6] Т. Петров, Избрани произведения, с. 117.
[7] Ново време, 1906, № 2, с. 88.
[8] Ново време, 1905, № 11—12 с. 834. Курсивът е на Д. Благоев.

Digitized by Google

настъпили в епохата на империализма, които диктуват необходимостта от нов тип партия. Те се придържат към теорията на К. Маркс и Ф. Енгелс за победата на революцията най-напред във високоразвитите капиталистически страни. Тесните социалисти не познават теорията на Ленин за възможността революцията да победи в една отделна страна. Затова до Великата октомврийска социалистическа революция не поставят на преден план въпроса за революцията и властта и не разбират съществено новото в централизма на Болшевишката партия.

Всичко това е известно и отдавна интерпретирано в нашата партийна литература. Но има нещо друго, твърде важно. Макар че не познават в подробности централизма и организационните основи на болшевиките, тесните социалисти по интуиция, чрез своя революционен опит и предпоставки към марксизма стигат логически до принципите на демократическия централизъм и върху него строят Партията. Те свързват органически своя централизъм с борбата срещу ревизионизма и опортюнизма, с идейното единомислие и практическото единодействие, с колективността в ръководството, с предаността към работническата класа, с бъдещето на социализма. Тези неща не са чужди на Лениновото разбиране за централизма, а са близки, родствени на ленинизма. В Партията на тесните социалисти въпреки грешките и лутанията, има движение по пътя на класовата борба и верността към марксизма в посока на ленинизма, но не и механическо влияние отвън, т. е. от К. Кауцки и Г. В. Плеханов.[1]

В пряка връзка с проблема на демократическия централизъм Т. Петров разглежда същността на партийния конгрес. Тук той изказва мисли, които и днес са актуални. „Социалистическият конгрес — обобщава той — има за най-главни задачи да дава директиви за дейността на партийните членове, да посочва начините и формите, в които трябва да се проявява всестранната дейност на Партията, да подканя партийните дейци върху ония начини на действуване, които са станали най-наложителни и важни в известни моменти от развитието на нашата Партия и от това на нашия обществен живот, и освен това да определяме средствата, които ще удовлетворяват нуждите, предявявани от развитието на партийния живот."[2]

Т. Петров, както и неговият учител Д. Благоев, придават голямо значение на Програмата и Устава на Партията. Той се позовава на изказването на Ф. Енгелс, че „докато такава платформа (т. е. програма — В. С.) не е още изработена или тя съществува само в зачатъчна форма, то и новата партия ще продължава да води само зачатъчно съществуване... тя ще бъде партия в перспектива, но не и в действителност"[3]. Подобно на В. И. Ленин българските революционни марксисти виждат в Програмата най-силен материал за пропаганда и агитация. Устава Т. Петров разглежда като закон за партийния живот и основа на организационното единство на Партията. Нашите революционни марксисти винаги сочат органическата връзка между Програмата и Устава, която според тях се състои в зависимостта: формите и методите, регламентирани от Устава, се определят от задачите и съдържанието на Програмата.

* * *

Съдържателни изказвания Т. Петров прави и в тактическата област. Под тактика той разбира „начинът на дейност, чрез който най-сигурно и по най-къс път могат да се постигнат задачите на една партия. Нашата главна цел: завземане на властта и освобождение на пролетариата..."[4]

Непримиримо воюва и срещу прогресистите (1907—1908 г.), които се обявяват против ръководната роля на Партията по отношение на сстаналите масови работнически организации, против „неутралитета на профсъюзите", както и против единството в партийните редове. Задачата на професионалните съюзи той свежда до следното: да насочват и ръководят организираната борба на работниците за постигане на материално и социално подобрение; да развиват класовото им съзнание, да противопоставят организираната сила на работническата класа против настъплението на капитализма. Според него професионалните съюзи не могат да бъдат неутрални спрямо социалистическото движение, защото всеки неутралитет на едното към другото означава отслабване на политическата и икономическата борба на работническата класа. Под влияние на К. Кауцки той допуска, че Партията и професионалните съюзи „съставляват едно организационно цяло", „два органа на един и същ организъм", които се различават само по своите организационни форми. Той не разглежда професионалните съюзи като масови организации, които да бъдат школа за възпитание на работниците в социалистически дух.

За Т. Петров, както и за най-видните строители на нашата Партия Д. Благоев, Г. Георгиев, Г. Кирков и Хр. Кабакчиев, е характерно, че разглеждат Комунистическата партия като висша форма на класова обществено-политическа организация, челен, съзнателен и организиран отряд на работническата класа, живата връзка на авангарда с масите.

Въпреки че не е чужд на идеята за съюз между работническата класа и трудовото селячество, в произведенията си от тесняшкия период той не се издига до гъвкавата Ленинова революционна тактика на рево-

---

[1] К. Андреев, Вестител на новото време, с. 45—46.
[2] Т. Петров, Избрани произведения, с. 226.
[3] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 21, с. 345.
[4] Т. Петров, Избрани произведения, с. 417.

Digitized by Google

люционните компромиси. „Ние — казва той — ...ще бъдем поддържани в... политическите борби в много случаи от най-консервативните селяни... Не следва, че ние трябва да ги отблъскваме и да се отказваме от подкрепата и временната помощ, която те идват да дадат на пролетарната в борбата му с експлоататорските класи и техните партии. Работата е в това, че ние трябва да се пазим срещу тия временни подкрепи и помощи, да не правим никакви отстъпки от принципите на социалната демокрация."[1]

Казаното от Георги Димитров в „Политическия отчет на ЦК на БРП(к) пред V конгрес на Партията" за грешките и недостатъците на Партията на тесните социалисти важи и за Т. Петров. Той разглежда Партията преди всичко като такава сила, която е призвана само да организира и просвещава трудещите се, да води техните всекидневни борби и да обяснява събитията. Т. Петров не схваща Партията като ръководещ фактор в подготовката, организирането и развитието на пролетарската революция.

След Великата октомврийска социалистическа революция той е един от първите български революционни марксисти, които възприемат Лениновите принципи на партийно строителство. В статията си „Нашата тактика" (1920), както и в други свои съчинения той отстоява схващането, че Партията трябва да участвува в създаването и направляването на революционните събития, че е настанала нова революционна епоха, която поставя пред Партията непосредствени революционни задачи. Всичко това налага тя да възприеме нови революционни методи и средства за борба и да измени програмата си съобразно новите задачи.

* * *

Независимо от обстоятелството, че до Великата октомврийска социалистическа революция българските революционни марксисти не разбират ленинизма като нов етап в развитието на марксистката идеология и партийното строителство, то още тогава се забелязва съвпадение с Лениновата позиция по много теоретични, организационни и тактически проблеми. Това съвпадение се отнася преди всичко до такъв важен пункт, като осъзнаване на важността на теоретичното наследство на основоположниците на пролетарската идеология за идеологическата борба и практическата дейност на комунистическите партии. Българските революционни марксисти в много случаи просто следват К. Маркс, докато Ленин самостоятелно разработва много положения на марксизма съобразно новите условия. По в борбата си с общоделците, анархолибералите, прогресистите и др. те доказват, че новото време носи нови промени в икономическата структура на България. Накратко, съществува тенденция в духа на Лениновото разбиране на творческия марксизъм, той да се прилага съобразно специфичните български условия. От самото създаване на БРСДП се създава традиция на непримиримост към чуждите на марксизма идеи и течения. Българските революционни марксисти критикуват само онези възгледи, които са теоретична и организационна заплаха за нашата партия. На борбата в тази насока те гледат като на борба за марксистко единство, за единомислие и единодействие на Партията по принципните въпроси на марксизма. За тях е свойствено дълбокото осъзнаване на ролята на теорията в практиката на революционната борба, в борба против буржоазната идеология и ревизионизма. Това е особено ценен момент, тъй като Ленин решително осъжда равнодушието към теорията.[2]

Схващанията си за партийното строителство Т. Петров развива главно в своите полемични съчинения срещу общоделството, анархолибералите, прогресистите и „левите" комунисти. Той следва и доразвива методологията и принципите на партийно строителство, поставени от основоположника на нашата партия Д. Благоев.

Тесните социалисти полагат традиции в системната разработка на основните проблеми на партийното строителство, които и днес не са загубили своята актуална стойност. Те създават силна комунистическа партия, която дава принос в интерпретацията и разпространяването на принципите на класовата борба и на социалистическата революция. За ценните моменти в партийното строителство на тесните социалисти висока оценка дава Г. Димитров в своя забележителен доклад пред Петия конгрес на БКП. „Главните положителни особености на Партията през нейния тесносоциалистически период — заявява той — се състояха в дълбоката ѝ вярност към марксизма... в нейната класова непримиримост към буржоазията и реформистите ѝ оръдия, в нейната непоколебима вяра в силите и бъдещето на работническата класа, в нейната съзнателна желязна дисциплина. Основен закон за тесните социалисти беше пълното подчинение на личния живот, личните интереси, личната воля на партиеца на интересите и волята на пролетарската партия."[3] За тези положителни особености на Партията, които Г. Димитров посочва, принос има и Т. Петров със своите съчинения и организационна дейност.

Тодор Петров намира смелост и мъжество и открито признава своите грешки. Винаги и при всички обстоятелства застава в челните редици на Партията и чертае нейната перспектива — победата на социалистическата революция. Г. Димитров го нарича „безукоризнено честен и предан народен борец", а неговият „прекрасен живот е един чист извор на поуки за борческото възпитание" на младото поколение комунисти.

---

[1] Т. Петров, Избрани произведения, с. 226.

[2] А. Кардашева, Проникване на ленинските философски идеи в България, С., 1971, с. 32—46.

[3] Г. Димитров, Съч., т. 14, с. 226.

Digitized by Google

ИКОНОМИЧЕСКИЯТ АНАЛИЗ

Научността или научният подход към проблемите на стопанската дейност предполага всестранен икономически анализ, способност на партийните комитети и организации да се опират на него, да го използват за постигането на политически цели. Обект на икономическия анализ е дейността на стопанските организации и техните поделения и звена, а основното съдържание и предмет на този анализ е използването на икономическите закони. Комплексният и задълбочен анализ спомага да се разкрият не само общите тенденции в стопанската дейност, но да се видят и нейните специфични особености; да се натрупат не само факти и икономически знания, но да се овладеят навиците икономическия анализ да се свързва с преките задачи.

* * *

От гледна точка на партийното ръководство на икономиката заслужава внимание опитът на редица партийни комитети и организации от Великотърновски и Михайловградски окръг. Икономическият анализ и свързаните с него показатели са заемали важно място в работата на тези партийни комитети. Добре е организирана и работата по повишаване на икономическото образование на непосредствено заетите в производството специалисти и кооператори.

В това отношение следва да се посочи работата на общинските партийни комитети в с. Морава, Караисен, Камен, Бойчиновци през миналата година. Така на територията на общинския партиен комитет в с. Морава, Великотърновски окръг, има изградени 15 звена с 670 участника, като 80 процента от партийните членове са включени в тях. В Камен са изградени 5 звена със 150 участника, в Караисен 3 звена с 65 участника. В своята работа общинските партийни комитети са отделяли голямо внимание на усвояването на икономическите знания и показатели, което дава възможност за повишаване знанията на непосредствено заетите в производството специалисти и кооператори и тяхното практическо приложение. В тези звена се изучават главно основните икономически показатели, по-добре бяха застъпени проблемите, свързани с научното управление на социалистическото производство и основите на икономиката и управлението на социалистическите предприятия. Тези просветни звена подпомагат много работата на партийните комитети и организации по отношение на икономическия анализ.

По-важните въпроси от икономическия анализ, които са били обсъждани от партийните комитети и партийните организаци, са изпълнение на плана за общата продукция, повишаване производителността на труда, икономия на материалните разходи, снижаване себестойността на продукцията. Проблемите на производителността на труда се обсъждат най-добре в бригадите за промишлено производство във филиалите на АПК в Бойчиновци — Лехчево и Септемврийци. В тях се следи и себестойността на продукцията, поради което издръжката на производството е най-ниска. При обсъждане на въпроса за снижаване себестой-

Digitized by Google

ността на продукцията бюрата на първичните партийни организации в посочените филиали отделят важно място на икономията на труд и материални средства.

Окръжните комитети на Партията в Михайловград и Велико Търново оказват конкретна помощ на общинските партийни комитети за овладяване на икономическия анализ. Така например ОК на БКП в Михайловград до края на тази година предвижда организиране и провеждане на тематични анализи в АПК. На тези анализи ще присъствуват освен ръководителите на АПК и клоновите стопанства и секретарите на общинските партийни комитети. АПК — Бойчиновци ще участвува с доклад на тема „Анализ на структурата и използването на основните производствени фондове"; АПК — Вълчедръм с доклад за влияние на структурата на производството върху крайните икономически показатели; АПК — Михайловград ще направи анализ на икономическите резултати от дейността на животновъдството; ДСС — с. Златия ще направи икономическа оценка за дейността на спомагателните и допълнителните производства.

Положителните страни на провежданите тематични анализи под ръководството на ОК на БКП се изразяват в това, че спомагат за повишаване на научно-икономическата подготовка на партийните и стопанските ръководства; обменя се опит как най-добре трябва да се извършват икономическите анализи с оглед разкриване недостатъци в работата; насочват се общинските партийни комитети и бюрата на първичните партийни организации да обръщат по-голямо внимание на икономическите показатели.

В досегашната практика на АПК се прави анализ за изпълнение на плана по тримесечие за основните икономически показатели. След обсъждането на тези показатели от стопанския и партийния актив на АПК работата се пренася в производствените участъци, където важна роля играят бюрата на първичните партийни организации. Положителен е примерът в това отношение на първичната партийна организация в животновъдството на клоновото стопанство в с. Септемврийци.

Бюрото на първичната партийна организация с помощта на главните специалисти и завеждащите ферми редовно обсъжда плана за годината по тримесечия и разработва мероприятия. На партийното събрание мероприятията се обосновават с икономическите показатели, което спомага поръченията да добият конкретен характер и да създадат убедителност в изпълнителите. След изтичане на тримесечието следва отчет пред първичната организация. Така например с протокол № 5 от 27. IV. т. г. е направена оценка за работата на комунистите, работещи в животновъдството на базата на тези показатели. Наред с успехите се отчитат и някои слабости: поради липса на необходимото количество фураж не е изпълнен планът по натурални показатели при кравето мляко, овчето мляко, прираста при свинете за угояване; преизпълнява се планът за прираста на телетата, на агнетата, прасетата бозайничета и тези от 2 до 4 месеца, плана за яйцата.

Досегашната практика по провеждане на икономическите анализи в АПК показва, че резултатите биха могли да бъдат много по-добри, ако наред с общите анализи, които се извършват по тримесечия (а за някои стопанства и всеки месец), се правят и икономически анализи по определена тематика. Положителен в това отношение е опитът на общинския партиен комитет в с. Златия — Михайловградски окръг. Икономическото образование и опит на партийния секретар му позволяват да вниква по-добре в положителните страни и недостатъци на икономическия анализ. Изпълнението на основните икономически показатели са много добри. Така например за 7-месечието на тази година планът е изпълнен успешно. Произведена е обща продукция за 1 024 000 лв.

Digitized by Google

над предвиденото по плана и е постигната икономия от материални и трудови разходи на стойност 210 000 лв. На пръв поглед, ако съдим по общия резултат от всички дейности, взети заедно от стопанството, може да се каже, че всичко е хубаво, но по отделните производства картината е по-различна, а по бригади различията са по-големи. Общинският партиен комитет, като прецени това състояние, предложи на стопанското ръководство и се възприе наред с общите анализи да се насочи вниманието към някои конкретни икономически проблеми, които да бъдат анализирани както общо за стопанството, така и по производствени единици и бригади. Такъв конкретен анализ за 4-месечието на тази година бе направен за резултатите от спомагателните дейности. Беше разгледано състоянието по използването на живата теглителна сила, ремонтната работилница, автотранспорта и машинотракторния парк. Въз основа на разкриване на конкретните недостатъци по производствени единици общинският партиен комитет насочва работата на бюрата на първичните партийни организации за набелязване на конкретни мероприятия за отстраняване на недостатъците. При обобщените положителни икономически резултати на стопанството, така прилаганата форма на икономическия анализ дава добри резултати, тъй като позволява да се вникне в онези „тесни места", които не могат да бъдат обхванати в общия икономически анализ, без, разбира се, да се подценява неговото значение.

Друг положителен момент в работата на общинския партиен комитет в с .Златия по използване на икономическите показатели е повишаването производителността на труда и заплащането на труда на животновъдите в кравекомплекса. Още с изграждането му общинският партиен комитет насочи вниманието на комунистите, работещи в животновъдството, към подобряване степента на механизация и организация на труда. Чрез използването на съветския челен опит те са постигнали механизиране на храненето и почистването, която дейност се извършваше по рано от доячите, а сега от механизаторите. В резултат на това разделение на труда на животновъдите се осигурява 8-часов работен ден, извършва се двукратно доене и се осигурява превозване до работните места. Общинският партиен комитет и бюрото на първичната партийна организация насочиха вниманието върху повишаване производителността на труда и намаляване на фонд „Работна заплата" чрез намаляване броя на животновъдите. Така например докато преди в този комплекс са работили 68 човека, то сега техният брой е 36. Един дояч преди е доял 20 крави, а сега с помощта на 3 доилни апарата обслужва 62. В резултат на това за 500 крави се грижат 8 човека. Увеличаването на производителността на труда вследствие механизиране на производствените процеси е довело и до нарастване заплащането на труда.

* * *

Икономическият анализ може да играе важна роля за изпълнение на поставените от XI конгрес на нашата Партия стратегически задачи не само в оперативното ръководство на икономиката, но и в очертаване на главните направления в перспективното развитие.

Така например във връзка с изпълнение девиза на седмата петилетка за повишаване ефективността и качеството на продукцията ОПК в с. Морава, Великотърновско, даде икономически обоснована линия за задълбочаване процесите на концентрацията и специализацията, като се преминава към уедряване на производствените единици в растениевъдството; повишава се степента на механизация на допълнително провежданите мероприятия в растениевъдството и механизиране процесите на доене, хранене и поене в животновъдството. С влизането в

Digitized by Google

експлоатация на новите обори за крави производството на мляко, месо ще се доближи до промишлените технологии и ще се достигне висока производителност на труда.

Предвижда се да навлезе и автоматична система за управление на производството посредством създаването на автоматична диспечерска служба с подвижни радиостанции и преносими радиотелефони. Разработени са и мероприятия за повишаване качеството на селскостопанската продукция, като се обръща особено внимание на продукцията за износ.

Ускоряването на модернизацията и реконструкцията, повишаването ефективността и качеството на селскостопанската продукция твърде много зависят от инициативата на партийните комитети и организации, от техния пример, от уменията им да мобилизират трудовите колективи за изпълнение на новите, по-сложни задачи, от цялостното прилагане на ленинския принцип за единство на политическата и стопанската работа.

Никола ТРИФОНОВ
Серафим КАМЕНОВ

ПРОБЛЕМИ НА МЕСТНИЯ ПЕЧАТ

Размисли върху опита на Михайловградски окръг

Вестникът!

Партията винаги — и в нелегално време, и сега, в ерата на социализма — е азчитала на този свой верен боеви помощник. Подавала му е десница, за да стои той крепко на своя пост, да бъде боеспособен, действен, резултатен. Това е високо доверие. Българският печат, нашите журналисти са доказали и постоянно доказват, че са достойни за доверието на Партията. Възпитани в дух на страстна партийност, работниците по печата самоотвержено служат на благородната цел за комунистическото възпитание на трудещите се, за практическото изпълнение на грандиозните социално икономически задачи, активно участвуват във всестранния обществено-политически и културен живот на страната. Партията високо цени техния принос: „Тук, от тази трибуна — заяви другарят Тодор Живков в Отчета на ЦК на БКП пред XI партиен конгрес, — искаме още веднъж да потвърдим високата оценка на Централния комитет за правилната класово-партийна позиция на нашата журналистика, за нейния активен принос в социалистическото изграждане на страната, в утвърждаването на социалистическия начин на живот"[1].

Ефективността от работата на окръжния вестник зависи преди всичко от равнището на неговото

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО

Журналистът от окръга трудно би се справил без системната партийна помощ на окръжния комитет, без неговата постоянна информация и компетентно разяснение на партийните и правителствените предначертания. Понякога дори и без прякото подсказване на темата, на формата на журналистическата изява. Не става дума за някаква опека. Журналистите, редакционните колегии в социалистическия печат са удостоени с широки права. Те пряко отговарят за идейния и литературния облик на печатния орган, който списват. Но за да бъдат статиите, кореспонденциите и другите материали задълбочени, ефективни, фактите в тях предметно точни, необходимо е главният редактор, неговият заместник, целият редакционен колектив да бъдат своевременно добре запознати с работите в града, района, в целия окръг, с плановете на партийните, държавните и стопанските органи, с техните задачи и грижи.

В статията ще разгледаме някои основни моменти от работата на окръжния комитет на Партията в Михайловград по ръко-

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, 1976, с. 86—87.

Digitized by Google

водството на местния печат и преди всичко на вестник „Септемврийско слово". Комитетът се стреми да осигурява системна помощ на своя печатен орган, отблизо да направлява дейността на редакционния му колектив. Използвайки разнообразни форми и средства на партийно ръководство, той полага всестранни грижи, за да може печатното слово да служи най-ефективно в борбата за претворяване в живота решенията на Партията и Правителството, да възпитава трудещите се, да ги въодушевява за срочното и висококачественото изпълнение на предначертанията на XI партиен конгрес и седмата петилетка. Първостепенно значение за партийното ръководство на вестника имат обсъжданията и решенията по неговата дейност на окръжните партийни конференции, на пленумите и в бюрото на комитета, непосредствената помощ, която му оказва секретарят по идеологическите въпроси.

Главният редактор на вестника Димитър Младенов е член на пленума на ОК на БКП и участвува във всички негови заседания. Той присъствува и на по-важните заседания на бюрото на комитета, както и на изпълкома на окръжния народен съвет. Наред с това посещава и седмичните оперативки, които се провеждат при първия секретар на окръжния комитет Анастас Първанов.

Много важно звено от тази верига на взаимодействие представляват близките връзки, които съществуват между отдел „Пропаганда и агитация" при комитета и колектива на вестника. Между работниците на отдела и журналистите се е установило едно постоянно общуване: при изготвяне на плановете за вестника, при съвместното излизане до различни обекти в окръга, при сътрудничеството в писането на статиите и пр. Дело на съвместния труд между журналистите от окръжния печатен орган и отдел „Пропаганда и агитация" при ОК на БКП е съвместно изготвеният план за отразяване във вестника на индивидуалната политическа работа с механизаторите в окръга. На тая тема се посещават цели страници, кътове и други материали. Достойно място „Септемврийско слово" отдели и на съвещанието, състояло се по същия проблем през пролетта в с. Ковачица, в клоновото му стопанство към промишлено-аграрния комплекс „Дунав" в Лом.

Изобщо на отделите „Пропаганда и агитация" при окръжния и градските комитети на Партията се пада най-голям дял от всекидневната кръвовска работа по ръководството на вестниците в окръга. Разбира се, би било неправилно да се мисли, че вестниците са грижа само на отделите „Пропаганда и агитация". Към живата, творческа връзка комитет—редакция активно се включват и останалите отдели на комитетите. Планът на всеки отдел в „Септемврийско слово" в повечето случаи (според нуждите и задачите) се изготвя с активното участие на съответния отдел при ОК на БКП. Тези планове се съгласуват и със задачите на окръжния народен съвет, на ОК на ОФ, на профсъюзите, Комсомола. Предложенията на другарите от тези обществени органи влизат като съставна част в плановете на редакцията. За отбелязване е, че в решенията на бюрото и пленумите на окръжния комитет на Партията по най-важни проблеми, както и в решенията на ОНС, ОК на ОФ, на профсъюзите винаги се отделя място и за задачите, които стоят пред вестника. През юли т. г. бюрото на ОК на БКП прие специално решение за по-нататъшното усъвършенстване на индивидуалната политическа работа с хората. В него има раздел и за редакцията на окръжния вестник. Отдел „Пропаганда и агитация" и редакцията изготвиха конкретен план за отразяване на този проблем. По такъв съвместен план от миналата година вестникът отразява проблемите на политическата работа с първенците в селското стопанство. В дните пред Единадесетия конгрес на Партията редакционният колектив, подпомогнат от отдел „ПА", изработи подробен план за широкото осветляване проблемите на пропагандата и агитацията в окръга. Плановете на редакцията по правило се обсъждат от редколегията, завеждащите отдели при редакцията и работниците от отдел „ПА" на комитета с участието на секретаря по идеологическите въпроси.

Самата практика подсказва как да се усъвършенстват взаимоотношенията между редакцията и комитета, как да станат те още по-близки, по-оперативни и резултатни. От началото на тази година журналистите от отдел „Селско стопанство" при в. „Септемврийско слово" всеки понеделник се срещат със завеждащия селскостопанския отдел на комитета. От него те получават информация за положението в отделните селскостопански райони на окръга. Двата отдела уточняват конкретните задачи на вестника през седмицата или сезона. Набелязват теми, определят и автори от партийните работници. Този метод на работа се възприе и от останалите отдели при редакцията и комитета. Той породи твърде полезни инициативи. С дружни усилия партийни работници и журналисти поеха още по-организирано работата за популяризирането и внедряването на нашия и особено на съветския опит в промишлеността и селското стопанство. Показателен в това отношение е примерът с почина на ленинградския работник Степан Степанович Витченко за наставническото движение. За разясняването на този почин започна трескава работа в окръга — събрания, съвещания. По градове, села, заводи. Сред работнически и комсомолски колективи. Едновременно с това — статии, кътове, страници във вестника. Всички форми и средства на масово-политическата работа бият в една цел — повсеместна разгласа на наставническото движение. На неговата същност, роля, значение. На два пъти самият Витченко е канен да гостува на окръга. Два пъти той идва и говори на събрания, на срещи със своите български братя по класа и съдба. Нашироко раз-

Digitized by Google

казва за своя опит, сочи пътищата, по които стига до сърцето на младите, неопитни работници. Гостуванията на Витченко в Михайловградски окръг се превръщат в истински празници за трудещите се. Свещена българо-съветска дружба! „Септемврийско слово" следи всяка стъпка на знатния съветски гост. Всяка негова среща, беседа, разговор се отразяват във вестника. Специални рубрики се откриват за това: „Съвети на наставника", „Школа за възпитание". Работническата класа в окръга откликва от сърце на почина. Това още повече поощрява организаторите. През пролетта на миналата година в ремзавода в Брусарци е организирано национално съвещание за наставническото движение. Окръжният вестник посвещава цяла страница на това радостно събитие.

Журналисти от редица окръзи идват в Михайловград да разберат механизма на цялата тая организация по прилагането почина на Витченко. И тук те виждат не празна шумотевина, а една стройна система от взаимодействие между партийно слово и журналистическо перо, между политическа и организаторска работа на партийни работници и редакционен колектив. Резултатът е внушителен. Починът на Витченко е подет в окръга от 273 майстори, които са поели наставничеството на 2750 млади работници.

СЪТРУДНИЧЕСТВОТО

на ръководителите във вестника е голям въпрос в журналистиката. И важен партиен въпрос. Участието в печата на партийните работници, на ръководящите кадри не е просто добро пожелание. Това е техен партиен дълг. Известно е колко голямо значение е отдавал В. И. Ленин на излизането на ръководителите пред масите, както с устно слово, така и в печата. Самият той е давал прекрасен пример в това отношение. Та кой друг по-добре, по-задълбочено би могъл да разясни в пресата основните положения на петгодишния план, на конкретните задачи, които конгресите и пленумите на ЦК поставят за разрешаване пред трудещите се в окръга, ако не партийният или стопанският ръководител?

Статиите, излезли под перото на ръководния другар, се ползват с особено внимание на трудещите се, четат се с интерес, обсъждат се в колективите, предизвикват техния отклик. Ясно е защо е така. Защото ръководителят вижда по-надалеч, с мащаба на окръга, на страната, най-добре е запознат с партийните и правителствените решения, с произтичащите от тях задачи. Той има по-голяма възможност да анализира, да обобщава, да прави предложения.

Как стои въпросът за сътрудничеството на ръководителите в Михайловградския окръжен вестник?

Много добрини сме видели от братския съветски народ. Особено от прилагането на неговия благодатен опит във всички области на новия ни живот. Ето и тук той помогна. Михайловград е побратимен с град Житомир. Побратимяване, което дава богати плодове най-вече в размяна на положителния опит. Михайловградчани пренесоха опита на житомирския вестник „Радяньска житомиршина" в организирането на сътрудничеството във вестника. Въз основа на техния метод бюрото на ОК на БКП утвърждава годишен план за сътрудничество във в. „Септемврийско слово" на най-отговорните хора в окръга. Планът се изработва от комитета и редакцията. В него са посочени авторите, темите, сроковете. Дълъг е списъкът на авторите в този план — като се започне от първия секретар и другите секретари на окръжния партиен комитет, на градските комитети, председателите и секретарите на окръжния народен съвет, ръководствата на БЗНС, Отечествения фронт, профсъюзите, Комсомола, та се стигне до председателя на окръжния съд.

ОК на БКП следи отблизо изпълнението на плана за сътрудничеството. Естествено, тук най-заинтересована е редакцията. При затормозяване на работата тя незабавно сигнализира в комитета.

Този начин на организация на сътрудничеството, взет от съветските братя, се оказа твърде целесъобразен и резултатен. Прилагайки го, окръжният печатен орган има възможност да излиза често със статии и други материали от най-отговорните и подготвени хора в окръга по най-актуалните и животрептящи въпроси. Едни от най-активните сътрудници на вестника са първият секретар на ОК на БКП и член на ЦК на БКП Анастас Първанов и председателят на изпълкома на ОНС Евтим Костов. Със своето близко сътрудничество др. Първанов неведнъж е подсказвал на редакцията интересни идеи за отразяването на един или друг проблем.

ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА И ПРОФЕСИОНАЛНАТА ПОДГОТОВКА

на журналистите е важен дял от партийното ръководство на печата. Журналистическият труд при социализма — това предполага оперативност, актуалност и висока компетентност на публикациите. На своя XI конгрес Партията подчерта, че „сега задачата е да се издига по-високо идейното и особено професионално-творческото равнище на средствата за масова информация". Като главна предпоставка за това се сочи правилният подбор и системната подготовка на журналистическите и редакционно-издателските кадри. От журналиста се иска задълбочено вникване в същността на явленията и процесите на живота, емоционална изразителност на материалите. Това високо изискване към труда на съвременния наш журналист се налага особено при сегашния курс на Партията, ясно изразен в решенията на XI партиен конгрес, на Юлския пленум на ЦК — повишаване качеството и ефективността на цялата наша работа, настойчива борба срещу всичко гнило, недостойно в моите, твоите, нашите привички, утвърждаване на ленинския стил във

Digitized by Google

всички звена на партийния, държавния и стопанския апарат. Необходимостта непрекъснато да се усъвършенствува стилът на журналиста е продиктувана от ръста на мащаба на икономическото ни строителство, от развитието на научно-техническата революция, от ускорението на процеса на социалното развитие в условията на изграждането на зрялото социалистическо общество. Тази необходимост е продиктувана и от по-високото равнище на образованието и културата на самите читатели — работниците и селските труженици, от сложността на задачите по възпитанието на новия човек, от изострянето на идеологическата борба. Тя е обусловена още и от стремителното развитие на самия печат, от порастналата му роля в живота на обществото, в строителството на социализма.

Идейното и професионалното възпитание и израстване на журналистите от в. „Септемврийско слово" е една от основните грижи на окръжния и градския комитет на Партията. В това отношение те се ръководят от правилото, че от това, в какъв размер журналистите са въоръжени идейно и методологически, доколко задълбочено и компетентно те са способни да се ориентират в сложните проблеми на социално-икономическото развитие на окръга, зависи ефективността, боеспособността, ползата от техния труд, авторитетът на окръжния вестник. Най-подходящата форма, която са си избрали редакционните работници за своето творческо обучение, е теоретичната конференция. С нейното организиране и провеждане непосредствено се занимава първичната партийна организация при редакцията, в която членуват 17 души от всичко 26 редакционни работници. Срокът за обучение е двегодишен. Учат се 17 души, болшинството от които са с висше историческо, филологическо и философско образование. Темата на изучения материал е „Философско-социологическите проблеми на изграждането на развитото социалистическо общество". Ръководител на просветното звено е главният редактор. Докладчици и съдокладчици са преди всичко хора от редакцията.

Подготовката и преподготовката на журналистическите кадри от в. „Септемврийско слово", както и от вестниците в целия окръг става и по линия на окръжното журналистическо дружество и на Съюза на българските журналисти. Миналата година по инициатива на окръжните комитети на БКП в Михайловград и Враца бе проведен двудневен междуокръжен семинар с участието на журналистите от двата окръга. Разглеждани бяха два основни въпроса: „Партийното ръководство на местния печат" и „Идеологическата работа и местният печат". По първата тема изнесе доклад проф. д-р Димитър Георгиев, а по втората — секретарят на ОК на БКП в Михайловград по идеологическите въпроси Камен Кръстев.

Много полезни са гостуванията на журналисти от местния печат в някои столични ежедневници. Редакционни работници от в. „Септемврийско слово" посетиха за няколко дни редакцията на в. „Народна младеж", за да обменят опит по планирането и оформлението на вестника. Михайловградски журналисти проучваха работата на отделите „Писма на читателите" и „Документация" на в. „Работническо дело".

Преди няколко години съществуваше чудесна форма на сътрудничество между „Септемврийско слово", от една страна, и „Труд" и „Кооперативно село", от друга. Макар че то просъществува твърде кратко време, но даде добри резултати. Журналистите от двата столични вестника гостуваха на михайловградския окръжен вестник, правеха разбор върху работата му по отразяване на отделни проблеми. Главният редактор на „Септемврийско слово" изнесе доклад пред летучка в редакцията на в. „Труд".

Похвални са усилията на в. „Септемврийско слово" в методическото ръководство на останалите вестници в окръга. Окръжният печатен орган излиза с обзорни статии по списването на градските вестници „Чипровец", „Златия", „Вършец", както и на вестниците в промишлените предприятия, общините, АПК и др. Редакционните работниците на в. „Септемврийско слово" излизат с доклади пред летучките в местните редакции, изнасят беседи пред колективите им по различни въпроси от журналистическата теория и практика, дейно участвуват в срещите с техните сътрудници и дописници. Журналистите от ломския вестник „Народна трибуна" често ходят при колегите си в Михайловград, за да си „сверят часовника" по планирането, по списването на вестника.

Всички тези форми на обучение и взаимодействие безспорно допринасят да се повиши теоретическата подготовка и професионалното майсторство на журналистите от Михайловградски окръг. От тях те излизат с по-задълбочени и трайни теоретически знания, разменят опит в изкуството да анализират и находчиво, от партийни позиции да отразяват явленията и фактите на обществения живот.

Под ръководството на окръжния комитет на БКП, със съдействието на партийните, държавните и стопанските органи в окръга вестник „Септемврийско слово" не малко е допринесъл и допринася за практическото изпълнение на социално-икономическите задачи в окръга, за комунистическото възпитание на трудещите се. Има обаче проблеми, до които вестникът недостатъчно, а до някои и съвсем слабо се докосва. Да вземем например проблема за

СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

и неговия живец — популяризирането и внедряването на челния опит. Голям проблем, важен проблем! Как се отразява той в окръжния печатен орган? Какво партийно ръководство се осигурява за неговото по-пълно осветляване?

По страниците на вестника могат да се видят не малко статии, кореспонденции и други материали по съревнованието, за

Digitized by Google

опита на челниците. Каква е обаче тяхната ефективност? Как разкриват те опита на първенците, за да стане достояние на всички? Какво допринасят те за отстраняване на пречките, които спъват прилагането на принципите на организация на съревнованието при новите условия?

Материали от такъв характер малко се публикуват. Често осветляването хода на съревнованието се свежда до общи призиви, изброяване на цифри, проценти. Слабо се свързва то с пропагандата и внедряването на челния опит, с използването на вътрешните резерви.

Въпросът за челния опит не се отнася само до производството. Той има и други адреси. Един от тях е положителният опит в партийната работа. През годините между Десетия и Единадесетия конгрес на БКП първичните партийни организации в окръга показаха значителен ръст в своето развитие, набраха нов опит в политическото ръководство на трудовите колективи. Подобри се тяхната структура, вътрешнопартийната демокрация получи по-нататъшно развитие, повиши се инициативата и активността на комунистите. Все повече у първичните организации се утвърждава партийният стил на работа, укрепва дисциплината. Всичко това допринася да се издигне значително авторитетът и боеспособността на ППО, да се превръщат те в по-пълноценни политически ядра на трудовите колективи, да служат за първообраз на бъдещото им състояние.

Може ли да се каже, че в „Септемврийско слово" достатъчно добре разкрива положителния опит на окръжната партийна организация в организаторската и политическата й работа? Колко запомнящи се материали вестникът публикува в годината за работата на най-добрите ППО, за комунистите, за тяхната авангардна роля в производството и в обществения живот?

От случай на случай по страниците му се появяват материали от партийния живот в окръга. Материали, които недостатъчно разкриват стила и методите на работа в първичните организации и партийните групи, техния опит във взаимодействието си с колективите, в ръководенето на съревнованието. Това е истината.

Ами как стои въпросът за

КРИТИКАТА

във вестника? Съответствува ли равнището на критичните му материали на изискванията на Юлския пленум, на Решението на Политбюро на ЦК на БКП за по-нататъшното подобряване на критиката в средствата за масова информация?

Да дадем думата за отговор на този въпрос на самите читатели. Тяхното мнение е най-доброто мерило за качеството и ефективността на вестника. Според социологическото изследване на читателската аудитория на в. „Септемврийско слово", извършено от Научноизследователския център по журналистика при СБЖ, 71 на сто от читателите са на мнение, че критичните материали във вестника „трябва да се увеличат". Мнозина от тях смятат, че „критиката е насочена към дребни, незначителни слабости", 40 на сто заявяват, че са имали случаи да не бъдат съгласни с написаното.

Наистина тази социологическа информация, събрана по научен път, е от 1973 година. Но тя важи с пълна сила и днес. Нещата във вестника оттогава много-много не са се изменили. Недостатъците в ръководството на промишлените предприятия и селското стопанство, в масово-политическата и индивидуалната работа с хората, безобразията, които съществуват в търговската мрежа, в поддържането и изобщо в порядките в хотелите в Михайловград, Лом и други селища на окръга, на хигиената на обществените заведения и пр. недвусмислено говорят, че има кривини, за оправянето на които и окръжният печатен орган е длъжен да вложи своя дял.

И именно тук изниква задачата да се вземат сериозни мерки за по-нататъшното усъвършенстуване на партийното ръководство на вестника, за нов подход в тази насока в съответствие с изискванията, които поставя съвременният етап на нашето развитие. Юлският пленум постави отново въпроса за нов подход в нашия стил и методи на работа при изпълнение на задачите на икономиката. Новият подход трябва да ни изведе до по-висока ефективност на социалното управление, на цялото социално-икономическо развитие. Този нов подход изисква задълбочен критичен анализ и самоанализ на досегашния ни стил и метод, на всяка наша стъпка по пътя на усъвършенстуването, изисква да издираме, проучваме и обобщаваме челния опит във всички области на живота, да осигурим най-благоприятните условия за неговото масово внедряване в практиката. И всеки да поеме своя дял в общонародния поход към зрялото социалистическо общество с необходимото чувство за отговорност. Дълбоко трябва да осъзнаем, че на сегашния етап от нашето развитие се иска „всеки пред всички за всичко да отговаря". Да се поведе непримирима и последователна борба срещу всеки, който нарушава нормите на нашето общество, независимо от служебното му положение. Никакви компромиси не бива да се допускат в борбата с ония, които не се считат в своите действия със законите и моралните принципи на социалистическото общество.

Проблемите, които поставиха за разрешение XI конгрес на БКП и Юлският пленум, следва да станат основно съдържание в дейността на средствата за масова информация, в това число и на местния печат в Михайловградски окръг и на първо място на окръжния печатен орган в. „Септемврийско слово". Защото именно тези проблеми стават основното в партийната, комсомолската и профсъюзната работа. От ръководството преди всичко на окръжния комитет на Партията зависи в най-висока степен какъв характер ще има разработката на проблемите във вестника, каква ще бъде критиката и самокритиката в неговия печатен орган. От качеството на партийното ръко-

Digitized by Google

водство ще зависи какъв ще бъде по-нататък приносът на вестника за преустройство на стила и методите на работа на ръководните кадри, на трудещите се в борбата срещу бюрократизма и формализма, против безпринципността, времеядството и вещоманията, срещу стремежа към лично облагодетелствуване за сметка на обществото. В Решението си за критиката в средствата за масова информация Политбюро на ЦК призова окръжните комитети и другите партийни и стопански органи, бюрата на ППО да създават благоприятна атмосфера за правилното възприемане, бързото и ефикасно реагиране на критиката в печата и другите средства за масова информация. Всеки факт на игнориране на критиката във вестника — това следва да се разглежда като нарушение на нормите на партийния, на обществения живот. Пред печата и другите средства за масова информация сега се поставя задачата да насочват острието на своите критични публикации и предавания не към дребните, несъществени въпроси и недостатъци, а преди всичко срещу слабостите и недостатъците в основните сфери на обществения живот. Критиката в печатните органи следва най-активно да съдействува за успешното осъществяване на социално-икономическата политика на Партията, за възпитанието на социалистическата личност.

Явно е, че с досегашните методи на партийно ръководство Михайловградският окръжен вестник не ще се справи добре с тези задачи. А в окръга не е само в. „Септемврийско слово". Тук излизат още пет градски вестника — в. „Народна трибуна" в гр. Лом, в. „Ком" — Берковица, в. „Вършец" — гр. Вършец, в. „Чипровец — Чипровци и в. „Златия" в гр. Вълчедръм, редица вестници в общините, в индустриалните предприятия, в АПК и др. По тяхното списване работят десетки щатни и доброволни сътрудници. Тези дейци по печата се нуждаят от близко, конкретно, действено, високоидейно партийно ръководство в духа на конгресните решения, на Юлския пленум. Ръководство, което трябва да осигурят именно партийните комитети и на първо място окръжният комитет. При новите изисквания вече не са достатъчни традиционните срещи, които окръжните партийни и държавни ръководители устройват в началото на годината или пред сесия на ОНС и пред селскостопанските кампании с представители на вестниците от окръга, за да ги информират какви задачи стоят пред тях. Разбира се, срещи от такъв характер са необходими, но те не могат да изчерпят задълженията на комитета по цялостното ръководство на печата. Недостатъците, които вестниците допускат по разработката и осветляването на този или онзи проблем от многостранния живот на окръга, не ще се премахнат само с „информация по задачите", а с дълбок анализ на стила и методите на работа на редакциите.

От петнадесет години насам бюрото на ОК на БКП е разглеждало работата на в. „Септемврийско слово" едва три пъти! Разгледана е дейността на вестника общо, по всички въпроси на неговото списване. А колко по-ценна би била помощта на окръжния комитет, ако разгледа в бюрото си работата на редакцията по отделен проблем, по даден принципен въпрос, какъвто е, да речем, въпросът за отразяване на съревнованието във вестника. Или за критиката. Защо например комитетът да не постави на разглеждане в бюрото си въпроса как „Септемврийско слово" помага за поришаване производителността на труда. Или как отразява кардиналния проблем на XI конгрес на Партията — за качеството и ефективността?

Указания от типа на тези, изброени в решението на бюрото на комитета във връзка със социологическото изследване на вестника, за което стана дума по-горе, звучат повече като пожелания, отколкото като конкретно ръководство.

Едно от първостепенните задължения на окръжния комитет е всестранно да издига престижа на своя печатен орган. И тук много зависи от неговия първи секретар, от останалите секретари, от завеждащите отдели на комитета. Наред с разглеждането и утвърждаването на плановете на редакцията, наред с нейните отчети пред бюрото и пленумите не по-малко полезни са и личните контакти между партийните работници и журналистите. Колкото по-често секретарят или завеждащият отдел на комитета се среща с журналистите на летучка, на събрание на ППО в редакцията или просто в работна обстановка, толкова по-добре той ще познава нуждите и въпросите им, техните делови, политически и творчески възможности, толкова по-ефективна ще бъде партийната помощ върху цялостната работа на вестника.

* * *

Страстно и убедено нашата Партия призова от трибуната на Юлския пленум към решително настъпление срещу недъзите в живота, към „голям сблъсък" с всичко остаряло, с бездушното, негативното. Големият смисъл на този изключителен пленум се състои именно в това — да ни накара да проверим, да преоценим мисленето си, действията си, за да работим всеки на своя пост попълноценно, творчески като достойни зидари на зрялото социалистическо общество. Фронтът на битката за по-съвършен печатен орган на ОК на БКП в Михайловград минава през окръжния комитет, през редакцията, през всеки техен работник, през тяхното мислене и навици. Този фронт зове към всеобхватна непримиримост срещу всичко безлично, повърхностно, некачествено, към още по-голямо съвършенство в стила и методите на работа.

Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

НАРОДНИЯТ КОНТРОЛ

Органите на социалистическия контрол, учеше В. И. Ленин, могат успешно да изпълняват своите функции само под ръководството на Партията. Това изискване важи за контрола във всички сфери на нашия живот. Не правят изключение и комисиите за народен контрол, изградени в населените места и в кварталите. Защото само при непрекъснатото и близкото ръководство от партийните организации те могат да осъществяват нормална дейност и в най-малките клетки на търговската мрежа и общественото хранене — магазини, ресторанти, сладкарници, закусвални, павилиони и други.

Народният контрол в тази област има някои особености, които го правят труден и сложен, поради което и изискванията към него не винаги се осъществяват в необходимата степен. Въпреки това има първични партийни организации в столицата, които са натрупали богат опит в борбата за пресичане нарушенията и отстраняване нередностите в търговията и общественото хранене. Такава е например първичната партийна организация и ръководената от нея комисия за народен контрол в квартал „Средец" — район „Васил Левски", за чийто опит ще разкажем.

ПОДБОР НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА

Бюрото на първичната партийна организация в квартала внимателно преценява възможностите, деловите и политическите качества на комунистите и насочва към комисията за народен контрол предани, изпитани, активни и принципиални свои членове, които имат и известна за целта подготовка. Ядрото на комунистите в комисията е значително. За председател е избран заместник-секретарят на първичната организация Димитър Каваков. Това обстоятелство е твърде съществено, защото след секретаря на партийната организация той най-добре е информиран за задачите, които се поставят от висшестоящите партийни органи. Той внася периодически в партийното бюро за обсъждане въпроси, свързани с усъвършенствуване работата на народния контрол.

Като се съобразява с партийните указания, че контролът трябва да бъде непрекъснат и всеобхватен, а така също и от обема на работата, партийното бюро помага да се попълва комисията с достатъчен брой членове и им създава условия да привличат при необходимост и други трудещи се в помощ на контрольорите. Поради това в последно време гражданите все повече търсят комисията, сигнализират за нарушения или предлагат своето съдействие за тяхното разкриване и отстраняване.

Всичко това е добра предпоставка за успех в контролната дейност. Все още обаче се срещат пропуски и слабости, които в последна сметка опират до кадрите. Не всичко в тяхната работа е благополучно. За

Digitized by Google

това говори и фактът, че всяка година след обстойно изучаване дейността на контрольорите партийното бюро препоръчва да се отзоват ония от тях, чиято дейност е слаба, които се отнасят формално към своите задължения. С други думи партийното бюро следи отблизо дейността на народните контрольори, полага грижи за подобряване на работата им, помага комисиите да се освобождават от пасивните и да се подбират по-енергични, принципни и делови хора. Стремежът е в бъдеще комисията постепенно да се попълва с по-млади членове.

ФОРМИ И СЪДЪРЖАНИЕ

В работата си по ръководството на народния контрол партийната организация в квартал „Средец" има опит и традиции. Едни от най-популярните форми в това отношение са периодическите срещи на партийното бюро с комунистите и безпартийните, работещи в кварталната комисия за народен контрол. На такава среща например през февруари т. г. председателят на комисията информира партийното бюро за изпълнение на задачите, за срещнатите трудности и за проблемите, които предстоят да се решават. Обсъдиха се стилът и методите на работа на контрольорите. Оказа се, че въпреки превантивната дейност на комисията някои нарушения продължават да се повтарят, например намален грамаж на ястията и напитките в някои ресторанти, неподдържане на необходимата хигиена, недостатъчен асортимент на стоки в магазините (на витрините ги имат, а вътре липсват), некоректно отношение на някои продавачи към купувачите и други. Бюрото си постави за цел да се повиши качеството и ефективността на работата на комисията като цяло и на всеки контрольор. Това ще рече да се правят по-задълбочени проверки, да се проверяват по-голям брой проби, да се съставят добре аргументирани протоколи и да се дава широка гласност на констатираните нередности и причините за тях. Тези изисквания и досега са стояли пред комисията, но не всякога са спазвани. Партийното бюро задължи комунистите — членове на комисията, да анализират своята дейност от тая гледна точка и да вземат мерки за решително подобряване на работата в тази насока. Освен това бюрото препоръча въпросът за контрола да се обсъди и на партийно събрание. Такова събрание се проведе и партийните членове дадоха ценни препоръки, изнесоха нови сигнали.

Разисканията в бюрото и в партийното събрание заставиха комисията да отдели повече грижи за повишаване квалификацията на контрольорите. Организира се курс за квалификация, на който освен разглеждането на нормативни документи контрольорите обобщават своя опит и се запознават с опита на съветските контрольори, описан в „Справочник на народния контрольор".

Партийното бюро редовно се запознава с годишния и месечните планове на комисията и препоръчва в тях да се направят допълнения, изменения и подобрения с оглед да се създава по-добра организация, да става контролът по-всеобхватен и качествен, да се съгласува с дейността на другите обществени органи — на доброволния отряд и другарския съд.

За правилното планиране и насочване дейността на комисията за народен контрол голяма роля играят и отчетните партийни събрания. Всяка година при подготовката на отчетния доклад председателят на комисията дава на секретаря на партийната организация сведения за работата на комунистите, изпратени с поръчения в комисията. В доклада и в изказванията на отчетното събрание през 1975 г. се направи задълбочен анализ на ролята на комунистите за подобряване организацията на работата на комисията. На заседание в началото на годи-

Digitized by Google

ната при приемането на плана за 1976 г. тя взе под внимание дадените бележки. На друго заседание през март във връзка с подготовката за XI конгрес на Партията набеляза и проведе редица проверки, характерни със своята широта и задълбоченост.

Особено внимание се отделя на въпроса за повишаване превантивната роля на народния контрол, т. е. не само да открие и санкционира нарушителите, но да съдействува за недопускане на нарушения. Опирайки се на опита на дългогодишни контрольори, ръководството на комисията препоръча да се действува по следния начин: работната група отива в даден магазин или заведение за обществено хранене с ясно определена цел — да провери как се изпълняват постановления или заповеди на висшестоящи органи, какви нередности се допускат и да организират на място среща с персонала. На тази среща контрольорите заострят вниманието на работниците към нарушенията, дават указания как и докога да бъдат отстранени. За целта се съставя и предупредителен протокол, който се връчва на управителя на заведението. Например неотдавна председателят на комисията с работна група посетиха аптеката на ул. „Екзарх Йосиф". Имаше сигнали, че в нея липсват някои лекарства от първа необходимост. Проверката показа, че сигналите са верни. Разговорът с управителя на аптеката беше в такъв смисъл — да се предвижда навреме и да се проявява по-голяма настойчивост пред Аптечно управление за доставяне на най-необходимите медикаменти. И той се зае да изпълни това изискване. Друг случай. Преди известно време работна група посети магазин № 409 на Булгарплод на ул. „Сердика" № 20 и провери сложена ли е контролна везна за гражданите да проверяват направените от тях покупки. Групата установи, че е спазено нейното указание, дадено при предишното посещение.

Но има и случаи, когато превантивните мерки не изиграват напълно своята роля. Така например същата работна група в магазина за хранителни стоки, клон 52 на бул. „Дондуков" № 37 в разговор с управителя на магазина изтъкна, че е необходимо своевременно да се съобщава в млекоцентрала „Сердика" да изпращат хора и прибират малограмажните буркани с мляко, за да не стоят дълго и да се развали млякото. Няколко дни след това групата отива и намира буркани с недостатъчен грамаж мляко, което дори е било развалено. Комисията предлага да бъде изхвърлено. По същество това вече е санкция към нарушителя, защото той трябва да заплати похабеното мляко.

Могат да се посочат много примери на конкретна дейност, която оказва положително въздействие. Но главното и същественото в контрола е да бъде системен и всеобхватен, да стига и до най-малките звена на търговската мрежа и общественото хранене. Затова партийното бюро изисква комисията да привлича и граждани в проверките, за да се откриват и най-дребните нарушения и нередности, които ако остават незабелязани и неотстранени навреме, могат да доведат до груби и тежки престъпления.

След щателните проверки групите съставят добре аргументирани протоколи. Някои от тях във вид на докладни записки се изпращат в районния комитет за държавен и народен контрол. Наред с това често управителите на магазини и предприятия, в които са открити нередности, се извикват в комисията и с тях се води разговор, обръща им се внимание да използват по-добре силите на колектива, профсъюзните и комсомолските групи за намаляване и ликвидиране на нарушенията, да поемат обещания за образцова работа с клиентите.

В резултат на всичко това броят на нарушенията в търговията и общественото хранене в квартала намалява. Повечето от проверките, извършени напоследък, завършват, без да бъдат открити значителни нередности и нарушения, а понякога и никакви. В същото време прави

Digitized by Google

впечатление, че работните групи са отбелязали в тетрадките на магазините и в своята книга за проверките редица положителни явления и отлични постижения — точно премерване на стоките, добри отношения към клиентите, редовно снабдяване на магазините със стоки и други. Това е правилно, защото действува възпитателно, насърчава. Търговските работници проявяват инициатива и творчество в борбата за повишаване културата в търговската дейност.

Голям интерес и раздвижване в партийната организация и комисията за народен контрол предизвика 127-мо постановление на Министерския съвет за предотвратяване на някои отрицателни явления в търговията и общественото хранене. Секретарят на първичната организация Нецка Топалова, която проявява подчертан интерес към работата на комисията, постави редица въпроси от организационен и методически характер, отнасящи се преди всичко до всеобхватността и качеството на контрола. На председателя на комисията беше възложено да проведе специално съвещание с контрольорите, на което да се насочи вниманието им към повишаване взискателността спрямо управителите на магазините и заведенията в духа на постановлението, за разширяване и усъвършенствуване на контролната дейност.

Близостта на комисията за народен контрол до партийното бюро и партийната организация позволява бързо да й се оказва организационна и методическа помощ. Такъв подход осигурява и самото изпълнение на задачите, защото контрольорите се въоръжават със знания и опит, изпитват благотворното влияние, подкрепа и съдействие на партийната организация.

ШИРОКА ГЛАСНОСТ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Самата същност на народния контрол предполага да се дава широка гласност на резултатите от дейността на комисията. В случая става дума да се осведомява обществеността какви отрицателни явления са разкрити при проверките и какви мерки са взети за тяхното пресичане. Това не се прави за сензация, за задоволяване любопитството на трудещите се, а да се привличат в помощ на контрольорите, да си отварят очите, когато търгуват, и да сигнализират за забелязани нередности или нарушения. При разгласяване на резултатите от проверките гражданите се убеждават, че комисията откликва на техните сигнали и предложения.

На кои проверки да се дава публичност и с какви средства да се прави това? Ето въпросът, който занимава комисията за народен контрол в квартал „Средец". Големи възможности за избор няма. Изкарват се на показ резултатите от проверките, които засягат характерни явления, по-голям брой търговски работници и граждани. Опитът показва, че най-голям ефект дават съобщенията за резултатите от контролната дейност на събранията на трудещите се в квартала, организирани от низовите организации на Отечествения фронт. Но в същото време партийното бюро отчита, че не е направено всичко за пълното използване на тази възможност. И не само това, кварталният комитет на Отечествения фронт, ръководствата на низовите организации и съветниците не се включват достатъчно в контролна дейност. Затова партийното бюро постави задачата да се свързват по-близо с председателите на домсъветите и с групите за народен контрол за съвместна работа както по откриване на някои комунално-битови неуредици, така и за тяхното бързо ликвидиране с помощта на районния народен съвет или чрез трудовата дейност на гражданите от квартала.

В това отношение началото е сложено. По време на подготовката на XI конгрес на Партията група на комисията съвместно с предста-

Digitized by Google

вители на отечественофронтовските организации в квартала обходи улиците, градинките, входовете, детските площадки. Провери и работата на органите по чистотата и излезе с предложение пред кварталния комитет на Отечествения фронт да бъдат отстранени пропуските На тази проверка бе дадена голяма гласност. Свика се събрание и гражданите бяха мобилизирани за отстраняване на констатираните нередности.

Друго средство освен събранията е хумористичният стенвестник „Еж". В него с карикатури и кратки текстове под тях се изкарват на показ конкретни отрицателни прояви и техните носители.

Това действува силно върху съзнанието на гражданите. Никой от тях не желае да попадне под саркастичния огън на стенвестника. И той наистина играе голяма възпитателна и превантивна роля особено когато фактите се подбират добре и оформлението се извършва прилично, с чувство на мярка. А това се прави добросъвестно от групата по разгласяването, ръководена от Пейко Пейков. Той изпълнява с голяма последователност и амбиция възложеното му поръчение, умело се опира на групата, търси и намира помощ и съдействие от партийното бюро и комисията за народен контрол. В резултат на този колективен труд стенвестникът се списва интересно.

В последно време партийнотоо бюро предложи и редакторите на стенвестника започват да помещават и положителни примери от работата на търговските работници, а също така и документални снимки, отразяващи състоянието на нещата на един или друг обект от търговията и общественото храпене. По този начин стенвестникът, който и сега е очакван от хората в квартала, става още по-действен помощник.

• • •

След Единадесетия конгрес партийната организация в квартала насочва комисията за народен контрол към нови задачи. Въпросът за повишаване качеството и ефективността с пълна сила се отнася и за контролната дейност. Стремежът е контролните мероприятия да придобиват още по-голям размах и дълбочина, да съдействуват за ликвидиране на отрицателните явления, за възпитанието на търговските работници. В последна сметка народният контрол да помага за създаване на благоприятен климат и условия за още по-ползотворна дейност.

Цвятко ГЕНОВ

КОМУНИСТИТЕ В КВАРТАЛА

През април 1974 г. градският комитет на БКП в Бургас проведе пленум за партийното ръководство на Отечествения фронт. Неговите решения и системният контрол за тяхното изпълнение активизираха кварталните партийни и отечественофронтовски организации.

Много комунисти с добър организационен опит и обществен престиж получиха поръчения от своите заводски и учрежденски партийни организации и започнаха работа като председатели и заместник-председатели на квартални комитети и низови организации на Отечествения фронт или като членове на техните ръководства.

Разбира се, положителното начинание не би имало необходимия ефект, ако не се установеше тясно взаимодействие между двете партийни организации — по месторабота и по местоживеене. Постепенно

Digitized by Google

се наложи практиката те взаимно да се информират за това, как се изпълняват поръченията.

В началото на миналата година кварталните партийни организации приеха оценки на комунистите, работещи в ръководствата на Отечествения фронт. Преписи от оценките бяха изпратени в организациите на предприятията и учрежденията, където работят тези другари. „Резултатът се оказа повече от положителен — сподели др. Събка Михнева, отговорник за работата на кварталните организации в ГК на БКП. — От една страна, това води до заздравяване връзките между предприятието и квартала, до повишаване чувството за отговорност на поставената задача у комунистите, а от друга — чрез информацията, получена от тях, се дава възможност на партийния орган да анализира своята дейност и да достигне до нови, по-рационални идеи."

Такава положителна по своя замисъл и досегашна реализация идея е изграждането на нова структура в градската партийна организация по местоживеене.

МОТИВИТЕ

Проверката на изпълнението решенията на пленума на градския комитет на Партията от кварталните партийни и отечественофронтовски организации, както и съвместната работа с изпълкома на ГНС и правилно осъществяваното партийно ръководство на неговата дейност, наложиха извода, че в кварталите и жилищните комплекси има богати, но неизползвани възможности за решаване на редица проблеми със силите на живеещите в тях.

Това наред със значителния стопански ефект има и определен политико-възпитателен смисъл. Утвърждават се чувствата за колективизъм, за гражданска отговорност, за привързаност към мястото, където живеем и се трудим, към новите положителни традиции в нашия живот.

В този смисъл XI конгрес на БКП постави на дневен ред един много актуален въпрос, който става отправен пункт в работата на партийните организации по местоживеене. Това е въпросът за социалистическия начин на живот, защото „строителството на социализма е не само изграждане на материално-техническата база, създаване на материални и духовни ценности, но и формиране на нов начин на живот на трудещите се, нов стил в техните жизнени отношения".[1]

Ето защо един от най-сериозните мотиви за изграждане на новата структура е да се намери най-сполучливо разрешение на проблема за осмисляне на свободното време в условията на 5-дневната работна седмица. Да се намерят такива форми, в които да се съчетават хармонично потребностите на личността с потребностите на обществото.

Друго съображение с изключителна важност е това, че в резултат на подобрената работа по местоживеене ще се усъвършенствува и възпитателната функция на обществеността по отношение на подрастващите, ще се централизира съвместната дейност с училищата за пълноценна извънкласна работа, за подобряване трудовото възпитание на младежта, за засилване ефикасността на социалния контрол, което би довело до ограничаване на противообществените прояви.

Не по-малко съществено е и това, че новата организация на работа по местоживеене ще помогне за по-успешно решаване на задачите, поставени от Националната партийна конференция за икономия на суровини и материали и от Юлския пленум на ЦК на БКП.

Как по-конкретно ще се реализират изключителните по своята важност решения на този пленум от кварталните и по местоживеене първични партийни организации?

[1] Тезиси на ЦК на БКП за XI конгрес на БКП, Партиздат, С., 1976, с. 191.

Digitized by Google

— Преди всичко като се използват най-рационално всички форми на идейно-възпитателна и организаторска работа, да се формират отношения на нетърпимост към разхищенията на народното имущество. А такива случаи има във всеки район, във всеки квартал, на всяка улица — разпиляване и кражби на строителни материали от новостроящи се обществени и други сгради, унищожаване на насаждения, повреждане на различни съоръжения за обществено ползване и т. н.

— Като се създаде действена организация в кварталите за събиране и предаване на народното стопанство на всички видове вторични суровини, метални отпадъци и др.

— Активно участие на населението в движението за създаване на приветлива и културна обстановка в блока и квартала.

— Като се укрепват и активизират комисиите за народен контрол, които са призвани да представляват будната обществена съвест и да водят най-активна борба срещу всички извращения на социалистическата законност.

— Изграждането на партийни групи по местоживеене разширява информационното осигуряване на партийното бюро. Дава възможност много по-добре да се изучават нуждите, проблемите и настроенията на трудещите се и да се подготвят предложения за управленчески решения от съответните висшестоящи, компетентни органи.

СТРУКТУРАТА

Изложените мотиви са достатъчно сериозно основание да се осъществи замисълът на ГК на БКП. В момента на територията на гр. Бургас са изградени 4 съвета на партийните секретари. Първият съвет обхваща 14 първични партийни организации, вторият — 10, третият — 13 партийни организации от новите жилищни комплекси и четвъртият съвет с 11 първични организации в останалите жилищни комплекси и с. Житарово.

На същата територия има и съвет на председателите на кварталните комитети на Отечествения фронт.

Изградени са над 500 партийни групи с всички работещи и неработещи комунисти по местоживеене. Партийните групи са организирани по входове, блокове и низови организации на Отечествения фронт в зависимост от броя на комунистите. В големите блокове, където има повече от една партийна група, е избран и общ партиен отговорник за всички групи в блока.

Непосредствено след изграждането на партийните групи се проведоха събрания и се избраха домсъвети във всички жилищни блокове.

Още е твърде рано да се прави цялостна оценка на извършената работа. Но проведените на 30 май избори бяха една сериозна проверка на дееспособността на изградените партийни групи по местоживеене и съществуващите квартални партийни и отечественофронтовски организации.

Работещите комунисти получиха своите партийни поръчения, които незабавно след изборите бяха отчетени и доведени до знанието на партийните комитети и бюра в съответните предприятия и учреждения.

Интересен е опитът на 548-ма първична партийна организация от първи съвет на секретарите. Разказват секретарят на организацията Теньо Тенев и неговият заместник А. Бостанджиев: „Първата задача, която си поставихме, беше да изградим и обхванем всички комунисти на отговорна работа, които живеят на територията на нашата организация. Оказа се, че имаме 9 директори, няколко председатели на профкомитети и др. стопански и обществени дейци. С тях проведохме заседание. Разпределихме задачите. Др. Баев — директор на ДСО „Оксан-

Digitized by Google

ски риболов", пое част от лекционната работа. Останалите другари се включиха в други дейности. Една от нашите цели — да прехвърлим мост между предприятието и квартала, между проблемите на производството и на бита беше постигната.

У хората се създаде интерес към работата, свързана с подобряване условията на живот в района, с правилното възпитание на подрастващите в духа на социалистическите нравствени норми. Мероприятията набелязахме. Но остана нещо друго, може би най-важното — да организираме комунистите за реализиране на тези задачи. От масовото и съзнателно участие на партийните членове в първите бригади за благоустрояване, в първите акции за вторични суровини (и разбира се, не само в първите) зависеше в най-голяма степен успехът на нашето начинание. Във всеки жилищен блок изградихме партийна група, а където „концентрацията" на комунистите се оказа по-голяма, създадохме по няколко партийни групи. Първостепенна задача за нас стана да повишаваме авторитета на партийната организация чрез издигане на най-високо равнище личния пример на всеки отделен комунист.

С работещите комунисти проведохме нова среща. Всеки от тях пое определено задължение — да участвува активно в живота на отечественофронтовската организация, да съдействува за провеждане на съвместни мероприятия с колективите на своите предприятия и на живеещите в квартала. А в нашия район живеят много работници от пристанището и „Оксански риболов". Така се роди идеята за организиране на съвместни митинги по различни поводи. Вече сме провели 7. В последния взеха участие 600 души. Но не количествените измерения са толкова важни, а следите, които оставиха в съзнанието и чувствата на хората. Митингът на трудовата слава, посветен на XI конгрес на БКП и на 7-те челни бригади от Пристанище—Бургас, вечерта портрет на нашата съкварталка Минка Чанева — активен борец против капитализма и фашизма, по случай нейната 60-годишнина и т. н., се оказаха много дълбоки. От една страна, обществеността се запознава с успехите на своите най-добри съкварталци и това засилва уважението и укрепва емоционалните връзки между тях, а от друга страна, уважението, оказано на тези хора, е морален стимул с голямо и многопосочно положително въздействие. На тези мероприятия присъствуват и възрастни, и младежи, и деца. И ние сме особено заинтересовани именно върху подрастващите да рефлектира най-силно възпитателният ефект. За тази цел заедно с ръководствата на училищата, които се намират на територията на района, обсъдихме мероприятията за извънкласна работа с децата, чиято главна насока да бъде общественополезният труд. Запознахме се и с дейността на тимуровските команди. Проведохме среща с техните членове. Поговорихме за задачите сериозно, както могат да разговарят комунисти със своята млада смяна. Това стимулира особено много децата. Утвърди у тях чувството за значимостта на работата, с която са се заели, а оттам — повиши се чувството за отговорност, творческата инициатива."

Кварталният комитет на Отечествения фронт, чийто председател е заместник-директорът на училище „Братя Миладинови", винаги обсъжда и подготвя мероприятията в най-непосредствен контакт с ръководството на партийната организация. Изработен е един дългосрочен план за идейно-възпитателна и трудово-възпитателна дейност.

Настоящата година е богата с най-различни събития, които дават възможност за разгръщане на инициативите по патриотичното и интернационалното възпитание — XXV конгрес на КПСС, XI конгрес на БКП, 100-годишнината на Априлската епопея, изборите и т. н. Полезни, емоционално наситени и задълго запомнящи се бяха старателно подгот-

Digitized by Google

вените от 542, 544 и 567 партийни организации съвместно с ръководствата на Отечествения фронт и училищата на тяхна територия „Празници на нашата улица".

На импровизирани естради на открито се изнасяха кратки, но художествено написани беседи и тематични програми за патроните на улиците — герои на нашето националноосвободително движение — Левски, Ботев, поп Груйо, а също така скъпи за българския народ имена, свързани с най-новата ни история, с борбите на Българската комунистическа партия. Тези празници преминаха при голям интерес и много добро посещение.

Как ГК на БКП ръководи и контролира функционирането на новата структура?

Дейността на съветите на партийните секретари и партийните групи по местоживеене протича под близкото и конкретно ръководство на ГК на БКП.

С четирите председатели на съветите на партийните секретари всяка седмица в отдел „Организационен" на ГК на БКП се провеждат оперативки за отчитане на извършената работа и обсъждане на предстоящите задачи на съветите. ГК на БКП оказва активна помощ при планирането на задачите, при подготовката и провеждането на съвещания и други мероприятия. Всички те се посещават от представител на ГК на БКП — секретаря по организационните въпроси, завеждащия отдела или инструктора, отговарящ за кварталните първични партийни организации.

Така например голямо влияние оказаха проведените съвещания с всички отговорници на изградените партийни групи, с комунистите по местоживеене. На тях секретарят по организационните въпроси Андон Мухтаров подробно разяснява новата структура по местоживеене и задачите на партийните групи.

В началото на септември т. г. съветите на партийните секретари проведоха съвещания, на които дадоха указания за провеждането на отчетни събрания на партийните групи, които да предхождат отчетно-изборните събрания на кварталните първични организации. Там ще се даде отчет за извършената дейност от групата от изграждането ѝ досега, ще стане разговор за участието на комунистите по местоживеене, ще бъдат връчени нови поръчения на комунисти за работа в Отечествения фронт.

В бюрото на ГК на БКП предстои обсъждането на информация „За работата на съветите на партийните секретари и групи с комунистите по местоживеене" и ще бъдат приети допълнителни мероприятия за подобряване на работата, за повишаване авангардната роля на кварталните първични партийни организации. По този начин комунистите ще разширят още повече сферата на своята дейност, ще съдействуват активно за изграждане на нови, по-съвършени жизнени отношения между членовете на нашето общество.

Румяна КАМБУРОВА
Цанко ЦАНЕВ

Digitized by Google

ГРИЖАТА ЗА ЕФЕКТИВНОСТ И КАЧЕСТВО

Едва ли има първична организация, която да не търси пътища към по-висока ефективност и качество в своята дейност. За подхода на комунистите от политехническата гимназия с преподаване на немски език в Хасково разказва в материала си кореспондентът на сп. „Партиен живот" Борис НАКОВ.

КОИ СА ПЪТИЩАТА КЪМ ПО-ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ?

Първо условие за нея е проблемността — умението да се избират и степенуват по важност и навременност задачите, да се видят в перспектива, да се предвидят дейностите за тяхното изпълнение.

Ръководно начало в работата на партийната организация в училището е Ленировото разбиране за основното звено. Като централни проблеми се откроиха авангардната роля на комунистите в борбата за преустройство на учебно-възпитателната дейност, творческото приложение решенията на Единадесетия конгрес и на Февруарския пленум по идеологическите въпроси.

Класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание бе разгледано не само на закрито, но и на открито партийно събрание. Един от актуалните проблеми: „Научната подготовка и професионалното ориентиране на нашите зрелостници" също бе разискван на открито събрание. Ясно се откроя необходимостта от такава организация на общообразователната система, която включва органически като своя съставна част материалното производство.

Сега вече по-умело се насочват дейността на партийната и другите обществени организации към главните проблеми. Значително намаляха дребнотемието и въртенето около един и същи въпрос. Задачите се разглеждат в тяхната връзка, изучават се по-задълбочено и в изпълнението им се ангажират повече комунисти и специалисти.

Най-верният показател за виждането и отношението на партийната организация към проблемността и перспективността, за умението ѝ да определя главното в работата е планирането. Партийният живот в училището се регулира от едногодишни планове, които съвпадат с учебната година. Те включват конкретни въпроси, свързани с осъществяването на общообразователната реформа, с идеологическата работа и вътрешнопартийния живот. Поставен е и е решен един от най-важните въпроси — комплексното планиране в работата на партийната организация. Сега цялостният живот в гимназията се планира и организира в годишен комплексен план, който обхваща всички фактори и всички страни на цялостната дейност. Осъзната е необходимостта да се създаде комплексно-целева програма за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП. Бъдещите планове да се отличават с максимална конкретност и простота, да направляват взаимоотношенията между партийната организация, учителския колектив и обществените организации.

Ефективността на партийната работа се определя и от равнището на партийните събрания. По-голяма част от тях са имали за дневен ред предвидените по плана на организацията въпроси. Но много са и регламентираните събрания от ГК и ОК на БКП.

В продължение на две години се провеждаше разговорът: „Първичната партийна организация — първообраз на трудовия колектив". Темата е изключително важна и необходима. Регламентираните събрания обаче бяха много — седем, четири от които предвидени последователно: април — самоотчет „Личният пример на комунистите в трудовата дейност, за повишаване професионалната квалификация", май — самоотчет „Как комунистите изпълняват уставното си задължение да възпитават у себе си комунистически добродетели, за да служат за пример", юни — самоотчет „Участие на комунистите в обществената дейност и техният пример за подражание в личния живот", юли — „Практически резултати от приложение ленинските принципи на ръководство и норми на партиен живот след Десетия конгрес". Едновременно с това партийната организация трябваше да разгледа документите на съвещанието във Велико Търново и Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на БКП и обществените организации и движения, където също се поставят тези въпроси.

Планирани или регламентирани, събранията ще бъдат резултатни само ако се предшествуват от добра предварителна подготовка. В политехническата гимназия с преподаване на немски език имат свои отрицателни и положителни примери. Ще вземем двете последни събрания:

Едното от тях с дневен ред:

1. Индивидуалната работа с хората.
2. Състоянието на критиката и самокритиката.

Digitized by Google

Бюрото не се включи в подготовката на това събрание, което остана дълг само на партийния секретар. Резултат: вяло, безинтересно събрание, без анализ, изводи, предложения и смислени решения.

Другото с дневен ред „Решенията на Единадесетия конгрес на БКП и задачите на първичната партийна организация" е коренно противоположно: подготовка — ангажиране навреме цялото бюро, включване на всички партийни членове в отделни комисии за изработване на основния материал; провеждане — активно участие на всички присъствуващи; решения — критичен анализ, обмислени изводи и обосновани колективни мероприятия.

Важно условие за ефективна и качествена партийна работа е подготовката и приемането на оптимални решения. Успешного формиране на решението е вече наполовина ра решена задача. То трябва да отговаря на много въпроси: кой, кога, къде, какво, как, защо? Но все още има случаи, когато не се включват достатъчно комунисти при подготовката на решенията. Понякога се съставя специална комисия, но въпреки това решенията се четат направо на събранието. В други случаи партийният секретар сам разработва решенията или те се формулират през време на събранието. Радостно е, че това е вече минал етап за партийната организация.

Тя обаче все още малко прави за организацията, контрола върху изпълнението на решенията. Разчита се на дисциплината и изпълнителността на определените отговорници. Не е станало система в партийната организация да се викат на отчет комунистите, които не са изпълнили поръченията си. Поради слаб контрол някои решения не се изпълняват или ако се изпълняват, това става неточно или непълно. Партийното бюро не е въвело като практика изслушването на доклади и информации, периодичните отчети и самоотчети. А не трябва да се чака до отчетно-изборното събрание, а както казва Ленин, целта на контрола е „умелото поправяне навреме". Какви трябва да бъдат критериите за ефективността на партийната работа в училището според комунистите от политехническата гимназия?

„Когато говорим за ефективност, имаме предвид най-добрия, оптималния резултат от дейността на първичната партийна организация, получен от най-рационалната организация и използване на най-подходящи форми и средства за работа. Но количественият критерий не е определящ, макар че не може да се пренебрегне такъв факт — зрелостниците вече две години завършват с отличен успех, а успехът на гимназията за миналата учебна година е 5,35.

Ефективността трябва да се разбира не само като резултат, получен в края на годината в оценки, но и като подобрен стил, съдържание, същност и характер на партийната дейност, като начин на мислене, отношение и оценки на ежедневните факти и явления, като умение да се държи за генералната линия на партийната политика, да се виждат новите тенденции, да се издигне на по-високо стъпало ръководната роля на Партията.

Критерии за ефективността ние виждаме в успехите в учебно-възпитателната работа, организацията на труда, в политическата и трудовата активност, в творчеството, в нивото на съзнателността на комунистите и безпартийните . . ."

В какво направление ще се изменя работата на комунистите от политехническата гимназия, за да се повиши ефективността от тяхната работа. Набелязват се основните насоки на борбата за изпълнение на всяко решение, по-пълно прилагане на колективния метод, усилия да се усвоят програмно-целевият и комплексен подход, системният контрол. Посочва се ролята на първичната съюзна учителска и комсомолската организация за осъществяване в живота стратегическата задача на Партията — ефективност и качество от всяка дейност.

Работи се по създаване на комплексно-целева програма за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП, разработва се цялостна система за контрол на взетите решения, по-широко ще се прилагат периодичните отчети и самоотчети, ще насочат вниманието си към комсомолското дружество, повече сили ще отделят за преценка, за експериментиране критерии на ефективността от всяка работа.

Това е пътят, по който са тръгнали комунистите при Политехническата гимназия с преподаване на немски език в гр. Хасково.

Digitized by Google

На вниманието на градския комитет на БКП — София

ГРОЗНО И НЕРЕДНО Е, НО... НЕ Е НЕЗАКОННО

Случаят, за който ще разкажа, е дребен, незначителен за огромните, мащабните проблеми и задачи, които решават различните звена на СГНС. Но ще е дълбоко погрешно фактите, които ще изложа, да се омаловажат, да се погледне на тях пренебрежително. Защото тъкмо сега повелята е да се проявява нетърпимост към всякаква безпринципност. Защото съдбовно важните решения на Юлския пленум изискват да се отиде към рационализиране, обогатяване, издигане до степента на съвременните научни постиженията на подхода, стила и методите на работа. Тяхно съдържание да станат комплексността, съгласуваността, бързото преустройство. И това да се осъществява не със самочувствието на всезнайство и безпогрешност в работата, а като винаги се има предвид неотменното изискване за отговорност пред народа. Че комунистите, пратени на работа в различните звена, са длъжни да се ръководят само от интересите на народа, от изискванията на седмата петилетка за висока ефективност и качество в работата, за красота и удобство в бита на творците на блага.

Защо пристъпвам към този материал — за дребния наглед случай да се пристрои с един вход блок 91 в квартал „Младост". Защото някои комунисти, работещи в СГНС, са нарушили именно тия изисквания.

Липсата в този случай на взаимосъгласуваност, принципност, критичност е отразена в очерталите се две диаметрално противоположни, взаимоизключващи се позиции.

ПЪРВА ПОЗИЦИЯ. С нея започвам, защото тя е първородната. Утвърждавана вече три години, така да се каже, е считана за законосъобразна, непоклатима.

Какво гласи тя?

„Никой не може да спре решението за пристройката към жилищен блок 91 в квартал „Младост". МОТИВИ: „На нас ни трябват жилища сега, а не естетика и удобство"; „Пристройката ще е редовна, защото се спазва изискващото се законно разстояние от жилище до жилище". А главният директор на главна дирекция за изграждане на София инж. Томангелов категорично заявява: „Възражението на група (?!) граждани срещу строителството на блок 91а изхожда от лични капризи и интереси, като се пренебрегва общественото начало на държавното жилищно строителство".

ВТОРА ПОЗИЦИЯ. Тя е дошла на бял свят още след сътворяването на първата. Доказала правото си на съществуване с мотивирана молба до Ленински районен народен съвет, подписана от много живущи в квартала. Нейните съображения били изцяло подкрепени от райсъвета, изложени в негово писмо № 5301 от 3. XII. 1973 година до главна дирекция за архитектура и благоустройство към СНГС с предложение да се отмени строителството.

Но независимо от това първата позиция си вършела „съвестно" работата, водела нещата към пълна готовност за „атака". На 30 януари 1975 година бил издаден и позволителен билет.

Тогава се събрал на заседание съветът

Digitized by Google

по архитектура и благоустройство към СГНС. Присъствували: архитект А. Бельовски — директор на дирекция „Архитектура"; инженер В. Цандев — началник на отдел „Регулации"; инженер П. Плашоков — началник на отдел „Комуникация и транспорт"; инженер К. Стойков — началник на отдел „Благоустройство"; С. Сапунджиев — представител на отдел „Правно-контролен"; архитект Н. Николов — представител на КИПП — Софпроект; архитект Узунов — представител на главна дирекция за изграждане на София; инженер Потов — също представител на ГДИС; архитект Т. Димитров — представител на КИК.

И ето дословно със съответните инициали и съкращения протокола от това заседание и взетото решение:

„Арх. Г. Лабов от МЦГАХИС докладва, че при утвърждаването на проекта за уплътняване на IV зона от ж. к. „Младост" е допусната нецелесъобразно пристройка на блок 91 от северната му страна. Гражданите са обжалвали проекта с молба пред Ленински районен народен съвет вх. № 5403 (1. XII. 1973 г.), но същата не е внесена за разглеждане от САБ.

През настоящата година жалбата е подновена — вх. № Г1—Х—9,31. I. 1975 г. От направения оглед на място е установено, че пристройката попада върху благоустроени площи и нарушава композиционното единство на жил. група. Осъществяването на пристройката ще наруши комуникацията на квартала — сега по трасето минават пешеходните за рейсовата спирка на улица „Насър". От друга страна доближаването на строежа до блок 90 ще влоши ослънчаването на четирите жилищни секции на същия блок, обитавани от около 70 семейства. В този смисъл е и жалбата на гражданите.

Становището на ГДИС е, че е допусната нецелесъобразност и пристройката трябва да отпадне като застроително петно.

Арх. Узунов: — Не възразявам да се премахне тази секция. Действително тя много грозно се забива в насрещния блок.

След станалите разисквания и дадените пояснения съветът по архитектура и благоустройство при СГНС в намален състав

РЕШИ:

Предлага на главния архитект на София да отмени по целесъобразност пристройката от една секция от северната част на блок 91, ж. к. „Младост" I — IV зона."

Но ето, че на 20 август 1976 г. бил докаран багер, заснували два самосвала и изкопът започнал.

Да, „битката" между двете позиции вече пламнала с невъобразима сила. Първата решила да постави изненадващо пред свършен факт втората.

Тогава — нали защитниците на втората позиция са много — към СГНС полетели: протест от VI ОФ организация при 38 секция, от централния домсъвет на блок 90, а живущи в останалите блокове написали до председателя на изпълнителния комитет на СГНС:

„Молим Ви спешно да се запознаете с един факт, разтревожил целия квартал на улица „Насър" — „Младост" I, и да вземете съответно решение. От два дни се копаят основите на продължение на блок 91, намиращ се точно срещу автобусна спирка „Геоложки проучвания". Сигурни сме, ще се убедите, че това продължение е очевадна архитектурно-застроителна недомислица. И което е още по-важно — осъществи ли се, то ще пререже пътя на хиляди граждани към спирката. Да, ако не спрете този „проект", очевидно сътворен от лично заинтересовани лица, хилядна върволица от хора ще обикалят по два-три дълги жилищни блока, за да се добере до автобуса. Проверете и ще видите какво кошунство се проявява и към цяла тревна алея.

Очакваме Вашата бърза проверка и отговор."

Главният архитект на София, заслужилият архитект Владимир Роменски пише светкавично писмо Д—4—249 до главна дирекция за изграждане на София:

„Съгласно решението на съвета по архитектура и благоустройство, взето с протокол № 10 от 27 март 1975 г., понастоящем се провеждат процедури за отменяне на застроителното петно за пристрояване на блок 91 в комплекс „Младост" — IV зона. Решението на съвета е взето въз основа на устното съгласие на Вашия председател в заседанието му.

Моля да спрете строителството на жилищен блок 91 в комплекс „Младост" — I до изясняване на въпроса. Издаденият строителен билет е с дата 31. I. 1975 година — преди вземането на цитираното по-горе решение на САБ при СГНС."

И багерът си заминал. Всичко утихнало. Но... само за 5 дни. А след това? Защитниците на първата позиция изпратили още по-мощен багер, повече самосвали. Рано утринта всичко започнало отново.

Вдигнала се делегация, защитници на втората позиция, направо в кабинета на архитект Роменски. А той: „За пристройката ли?" „Да", „Аз като архитект не бих се подписал под такъв проект... Откровено казано, не зная кой я строи... Повтарям моето мнение, че не е целесъобразно. Грозно е. Ала не е незаконно... Ако питате мен — блокът не трябва да се пристроява, но тогава много заплетена става историята (?!)... Когато се стекат много обстоятелства и похарчат пари... Утре въпросът ще се разглежда в ръководството. Аз съм на Ваша страна..."

Това било в 9.30 часа на 28 август. А в 11,30 часа багерът отново си заминал.

Такава е накратко тригодишната война между двете враждуващи позиции. И найнепредубеденият ще се съгласи, че в подхода, за който стана дума дотук на двете важни функционални звена на СГНС, ГДИС и ГДАБ, има нещо нередно, дълбоко непринципиално, отразяващо незави-

Digitized by Google

ден стил на работа. В целия факт има подозрителен начин на процедиране, налице е чужд на изискванията на Юлския пленум стил и методи на работа.

По цялата главоблъсканица, за която стана дума дотук, ние, трима журналисти: Кунчо Грозев от в. „Стършел", Маргит Терзирадева от в. „Поглед" и Коста Димов от сп. „Партиен живот", настойчиво поискахме да се срещнем с най-отговорен ръководител на СГНС. От разговора, който имахме по телефона с председателя на изпълнителния комитет Иван Пачев, ни удовлетвори препоръката му да се срещнем със зам.-председателя арх. Дуковски, отговарящ по тия въпроси. После? 5—6 уговаряния по телефона със секретарката на зам.-председателя обаче не помогнаха. 3—4 лични срещи в ставята с нея — не помогнаха: „Нямя го!", „Зает е!", „Не можа да определи час!..." И така — цял месец. Очевидно сега ни остава утехата да чакаме неговото писмено становище. Надявам се в него ще се отговори: нямаше ли начин навреме да се постигне съгласуваност в действията на звената на градския народен съвет по изложения въпрос, та да се спестят толкова нерви, толкова изядено време на началници, ръководители, граждани? Не беше ли възможно в случая да се избере не подходът на изненадващи, дразнещи, неколкократно пращани и оттегляни багери и самосвали и вместо него с политически подход да се даде навременен, аргументиран отговор на протестите, молбите — да се докаже необходимостта и правилността да се пристрои блок 91? В тази светлина ще стане ясно защо са съвсем неоснователни категоричните откази на инж. Томангелов да се срещне — както това направи арх. Роменски — с граждани от квартала. Че неговото становище за „група граждани", ръководещи се от „лични капризи и интереси", е меко казано несериозно. Защото изниква въпросът, причислява ли той към тази „група" съвета по архитектура и благоустройство към СГНС заедно с двамата представители на ръководената лично от него дирекция? Включва ли в нея ръководителите на масово-политическите организации от квартала. Ами главният архитект на столицата — засл. арх. Владимир Роменски?

След всичко това изниква въпросът, ако действително в случая има заинтересовани лица, то адресът не е ли другаде?

Ето защо въпросът за този неправилен подход, за невслушване на някои служители от СГНС в критиката на трудещите се от квартала бе повдигнат на събрание на местната партийна организация за разглеждане решенията на Юлския пленум.

И в едно от най-официалните изложения, изпратено с подписите на секретаря на ППО при 38-ма секция, Ленински район — Найденов; съветника от квартала — доц. Б. Станков; председателя на секционния комитет на ОФ — Р. Стоянов; председателя на 4-та ОФ организация при 38-ма секция — Костадинова; председателя на 6-та ОФ организация при 38-ма секция — Реджебов; председателя на 7-ма ОФ организация при 38-ма секция — Христов, е написано:

„Както се вижда, въпросът от чисто архитектурно-благоустройствен, технико-икономически и битов прераства и в морално-политически. Гражданите не могат да приемат спокойно неефективните решения и бюрократичното отношение на някои служители. Не могат да допуснат, че „грозното" може да стане „законно". Не могат да се примирят, че подобни архитектурни недомисления се прикриват и оправдават с правилната постановка за разумното и целесъобразно уплътняване на жилищните квартали. Всичко това е несъвместимо с решенията на Юлския пленум."

Повече към това няма какво да се прибавя, освен факта, че атакуващата първа позиция сега отново изпрати багера и той бумти, копае — продължава тая колкото тъжна, толкова и трудно обяснима история.

Коста ДИМОВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО Е И НАУКА, И ИЗКУСТВО

ХОНГ ЧУОНГ
главен редактор на списание „Хок Тап" — Виетнам

Доклад, изнесен на срещата с главните редактори на списанията от социалистическите страни, сродни на сп. „Партиен живот", състояла се на 21—22 септември т. г. във Варна.

Ползвайки се от предоставената ни възможност, участвуваме с най-голяма радост и въодушевление в тази много полезна среща. От името на делегацията на списание „Хок Тап" („Обучение"), теоретически и политически орган на Партията на трудещите се във Виетнам, предаваме на делегатите на братските списания пламенен привет. На нашите гостоприемни домакини — българските другари, изразяваме чувствата си на дълбока благодарност. От далечен Виетнам ние ви носим подарък. Този подарък е пълната, цялостната победа на революцията и зараждането на социалистическа република Виетнам.

Победата на виетнамската революция още веднъж показа, че основна, решаваща роля играе ръководството на Партията да следва марксизма-ленинизма.

Нашата Партия беше създадена на 3 февруари 1930 година. Ленин основател е другарят Хо Ши Мин. Най-напред тя се наричаше Комунистическа партия на Виетнам, след това се преименува в Комунистическа партия на Индокитай, сега е Партия на трудещите се във Виетнам. Марксизмът-ленинизмът, съединен с работническото и патриотичното движение на Виетнам, доведоха до създаването на Партията. Това ознаменува поврат в историята на революцията в нашата страна. Показа, че работническата класа вече е съзряла и проявила своята способност да ръководи революцията. Проникната от марксизма-ленинизма, нашата Партия изработи правилна революционна линия. От първите дни след основаването си тя държи здраво и издига високо две знамена: на националната независимост и на социализма. С това се обяснява, че нашата Партия съумя да ръководи народа в неговата настойчива, героична борба и достигна много славни успехи.

Веднага след нейното основаване тя организира и ръководи мощното нарастващо масово движение на съветите — НГЭ — ТИНЬ, свали игото на империалистите и феодалите, установи съветска власт — власт на работниците, селяните и войниците в две провинции Нгв-Ан и Ха-Тинь (Нг-Тинь). Движението на съветите Нгэ-Тинь беше потопено в кръв. Но не минаха и пет години след кръвопролитията и Партията разгърна широко, мащабно движение. Създаден беше демократичният фронт за борба против фашизма, колонизаторите и реакционерите, за демократически свободи и подобряване на живота. В движението се включиха широките маси, числото на участниците наброяваше милиони. През годините на Втората световна война нашата Партия разгърна мощно патриотично движение, създаде фронта Виет Мин и обществените организации за борба за национално спасение, сплоти всички патриотични сили, борещи се против фашизма и колониализма. Във взаимодействие с борбата на народите от целия свят против фашизма по инициатива и под ръководството на нашата партия се разгърна партизанска война против японските фашисти. Преди 31 години, възползвайки се от обстановката, създадена в резултат на победата на Съветската армия над фашизма, нашата Партия (по това време тя беше на 15 години) ръководеше народа във въоръженото въстание, свали марионетното правителство — лакеи на японските империалисти, взе властта в цялата страна и провъзгласи Демократична република Виетнам (2 септември 1945 година). За пръв път марксизмът-ленинизмът тържествуваше в една колониална страна. Революционната държава Виетнам под ръководството на работническата класа, начело с другаря Хо Ши Мин, вожд на Компартията, е първата работническо-селска държава в Югоизточна Азия. Тя беше още в зародиш и й се наложи да води борба против интервенцията и агресията от страна на им-

Digitized by Google

перималистите и международните реакционери — английските империалисти, кликата на Чан Кай Ши (Китайско-Гоминдановска), френските колонизатори, американските империалисти и т. н.

Взел властта в свои ръце в независимата суверенна държава, виетнамският народ беше преизпълнен с решителност да се бори с оръжие в ръка против агресорите. В първите пет години (от 1945—1950 г.) ние бяхме принудени да водим борбата, обкръжени от империалистите, бяхме лишени от всякаква връзка със социалистическите страни и с другите външни революционни сили. Независимо от това положение в продължение на девет години съпротива против френските колонизатори ние успяхме да защитим обширни освободени райони в Северен, Централен и Южен Виетнам, които обхващаха десетки провинции с десетки милиони жители и стотици хиляди квадратни километри. Опирайки се на такъв огромен тил, нашата Партия ръководеше и мобилизираше силите както на Партията, така и на народа в общовиетнамски мащаб, за да победи френските колонизатори, да извърши широко известния в страната и извън нея военен подвиг в Диен Биен Фу, да освободи изцяло нашия Северен Виетнам. С победата в Диен Биен Фу (7 май 1974 година), с освобождаването на Северен Виетнам за пръв път в историята неголяма и слаба колониална страна удържа победа над могъща колониална империя.

Френските колонизатори по това време се ползваха с колосалната подкрепа и помощ на американския империализъм (САЩ финансираха щедро и покриваха до 80 и повече процента разходите по войната) и все пак виетнамският народ ги принуди окончателно да капитулират. Осъществявайки своята роля на международен жандарм, американските империалисти почти на един скок се оказаха във Виетнам да заменят френските колонизатори. Те превърнаха нашия Южен Виетнам в колония от нов тип и военна база за понататъшна борба против социалистическите страни и националноосвободителното движение. Под ръководството на Партията виетнамският народ мъжествено гради социализъм в Северен Виетнам, защищава го и се бори против американските империалисти за освобождението на Южен Виетнам, за обединението на страната. След двадесет и една година сурова, героична борба виетнамският народ удържа победа над американския империализъм, освободи Сайгон и целия Южен Виетнам (30 април 1975 г.). Това е пълна, цялостна и трайна победа в делото за завоюване на национална независимост и обединение на родината. Това е победа на националната, народнодемократическата и социалистическата революция във Виетнам, резултат от четиридесет и пет годишната борба на нашия народ. Това е победа на нашата партия, която ръководи в продължение на 30 години две продължителни, сурови схватки с френските колонизатори и с американските империалисти. Нейното епохално значение още веднъж показа, че марксизмът-ленинизмът е непобедим. Една година след пълното освобождение на Южен Виетнам в цялата ни родина се проведоха всеобщи избори. Повече от 95 процента от избирателите участвуваха в тях, изпратиха свои народни представители в общото Виетнамско национално събрание, което осъществи обединението на страната в държавно отношение, основа се Централно правителство за водене на държавните дела в цялата страна. На 3 юли 1976 година беше официално провъзгласена Социалистическа република Виетнам. Това е победа на работническата класа и виетнамския народ. Това е победа и на международната солидарност на силите на социализма, националната независимост, демокрацията и мира в света.

Стратегическата задача на революцията във Виетнам на новия стадий е да се завърши обединението, да се поведе цялата страна към социализъм, с бързи, силни, уверени крачки. Северен Виетнам продължава усилено строителство на социализма и усъвършенствуване на социалистическите производствени отношения; Южен Виетнам провежда едновременно и социалистически преобразования, и социалистическо строителство. Встъпила в новия стадий на революцията, нашата Партия е преизпълнена с решимост да се държи здраво към диктатурата на пролетариата, да развива правото на народа за „колективно всевластие на трудещите се", да провежда едновременно три революции (в производствените отношения, научнотехническа, идеологическа и културна), да води курс към усилена социалистическа индустриализация на страната, към формиране на нови социалистически хора.

Под ръководството на Партията нашият народ сега осъществява социалистическа революция и социалистическо строителство в цялата страна. Ние полагаме усилия Социалистическа република Виетнам да се превърне фактически в здрава опора на мира, националната независимост, демокрацията и социализма в Югоизточна Азия.

* * *

Виетнамската революция удържа пълна победа и това се обяснява преди всичко с факта, че виетнамските комунисти съумяха добре да организират работата по партийното строителство. В нея внасят свой принос и онези, които се борят на фронта на печата, на теоретическата и идеологическата работа във Виетнам.

Нашето списание, теоретически и политически орган на Партията, счита една от своите важни задачи постоянното повишаване теоретическото и практическото равнище на партийните работници и на членовете на Партията в областта на партийното строителство. То пропагандира революционната линия на Партията, широко разпространява възгледите ѝ, нейния подход към важни и актуални въпроси. Активно служи на делото на партийното строителство както в идеологическата и политическата, така и в организационната сфера. Списанието възпитава работниците, членовете на Партията, въоръжавайки ги

Digitized by Google

със знанията за революционната линия на Партията с присъщия ѝ характер и дух на самостоятелност, повишавайки тяхната разумна, обоснована гордост за своята Партия. Тази линия се състои именно в това, че Партията завинаги и постоянно запазва крепко и развива своето свойство, своя характер на революционен авангард, своя боен дух, за да може тя, въоръжена с необходимите знания по ръководството, правилно да решава въпросите, поставени от виетнамската революция; за да могат партийните организации да бъдат здрави, динамични, а цялата Партия строго дисциплинирана, тясно свързана с масите в единен блок. Работниците и кадрите на Партията да се отличават с политическа издръжливост и устойчивост, способни да се занимават с организационни дела, с организаторска и практическа дейност.

Нашето списание активно съдействува за изпълнението на основната и продължителна задача на партийното строителство — да се строи такава партия, която се отличава с устойчивост и убеденост в политическо отношение, чистота в идеологическо и здравина в организационно отношение, която стои на висотата на всички революционни задачи. За да съдействува на партийното строителство, нашето списание активно работи за засилване класовия характер и авангардната роля на Партията, за повишаване равнището на марксистко-ленинската подготовка на кадрите и членовете, за подобряване ръководната роля на Партията, за строго спазване на демократическия централизъм, за засилване връзките с масите, за укрепване първичните партийни организации, за провеждане на индивидуална работа с членовете на Партията. Нашето списание дава свой принос в делото за повишаване революционните, моралните качества на кадрите и членовете на Партията.

Партийното строителство е революционна работа, насочена към повишаване боеспособността, умението на Партията и качеството ѝ на ръководна сила. Това е процес на борба между новото и старото, започвайки с приемането на новите членове, с изключването на недостойно нарсклите се комунисти, незадоволяващи изискванията и нормите за членовете на Партията, стигайки до разпределението на партийните кадри, до изменение на организационните форми, подобряване методите на ръководство и идеологическо възпитание. В тази сложна борба нашето списание винаги стои на позициите на марксизма-ленинизма, изхожда от неговите възгледи, поддържа новото, помага му да преодолее старото. То насърчава положителните прояви и едновременно критикува отрицателните явления в живота на Партията. С цялата си решимост списанието се бори против погрешните идеологически възгледи както вътре, така и извън Партията. Активно съдействува да се правят изводи от историческия опит на Партията и преди всичко от опита на партийного строителство.

Партийното строителство е наука. То е съставна част от научния социализъм. Развивайки ученето на Карл Маркс и Фридрих Енгелс за Партията, В. И. Ленин изработи теорията за пролетарската партия от нов тип, включвайки и важния тезис за Партията в условията на диктатурата на пролетариата. Как да се строи Партията в условията, когато тя ръководи държавната власт? Това е голям и твърде сложен въпрос. Нашата Партия му отделя голямо внимание, сериозно се отнася към неговото изучаване и успешно прилагане.

С победата на Августовската революция Партията на трудещите се във Виетнам стана ръководна сила в държавната власт. В продължение на 30 години тя натрупа и богат опит. Има и пропуски. Независимо от тридесетгодишния процес на ръководство на държавната власт от страна на нашата Партия тя все пак разглежда въпроса за ръководството на държавната власт като твърде нов. На нас ни се налага и трябва много да се учим и само така ще решим добре този проблем.

Постановката за работата по партийно строителство в условията, когато Партията е на власт, е следната:

1. Строго да се съчетава дейността по партийно строителство в политическо, идеологическо и организационно отношение, сред които партийното строителство в политическо отношение (изработването и определянето на програма, линия, курс, задачи) играе първостепенна, решаваща роля; партийното строителство както в идеологическо, така и в организационно отношение трябва да съчетава най-тясно осъществяването на линията, на политическите задачи, с които трябва да бъде проникната и успешно да осъществява цялата Партия.

2. Партийното строителство за повишаване боеспособността на Партията трябва да се провежда посредством движението на масите за осъществяване политическите задачи. Да се използват те в партийното строителство, ясно да се определи как да решим участието им в контрола на дейността на Партията, наблюдавайки за поведението на членовете ѝ.

3. Партийното строителство в организационно отношение трябва тясно да се свързва със строителството на държавния апарат, а повишаване боеспособността на Партията — със засилване качествата и динамичността на държавата и другите организации, съставляващи системата на диктатурата на пролетариата, с цел да се създаде общ, така да се каже, синтез на мощна диктатура на пролетариата.

4. Повишаването на качествения състав на членовете, на кадрите трябва да се съчетава с укрепването на ръководните органи на различни равнища, на различни отрасли.

5. В работата по приемането на нови членове в Партията трябва да се постави ударението върху качествената страна, да ѝ се отделя по-голямо внимание, отколкото на количествената. Тясно да се съчетава раз-

Digitized by Google

витието на Партията, на нейните редове посредством въвличането на отличните, най-добри хора в движението на масите и своевременно очистване на редовете на Партията от опортюнистически, спекулантски, кариеристични, декласирани елементи.

Нашето списание водеше и води широка пропаганда по гореказаните постановки на Партията по партийното строителство.

Трудещите се във Виетнам сега са стопани на обществото, стопани на държавата. Строителството на социализма е революционно дело на целия трудов народ под ръководството на Партията. Това е решаващо условие за победата на революцията и успешното социалистическо строителство.

Ръководството на Партията се проявява преди всичко в правилната политическа линия, изработена от нея. Организационните дела с цел практически да се осъществи линията на Партията това е също така задача от решаващо значение на политическото ръководство. Да се повиши ръководната роля на Партията — това е обективно изискване на делото на революцията на виетнамския народ в новия стадий. Да се повиши ръководната роля на Партията означава преди всичко да се издигне способността й в ръководството на организационните и политическите дела. Партията ще съумее да изпълни своята задача на ръководител на класата, на народа само при условие, ако тя усвоява във висша степен знанията, натрупани като златен фонд, като цвят от класата, от народа, от човечеството, ако овладее закономерностите на развитието на виетнамската революция. И това е необходимо, за да може непрекъснато да се усъвършенствува нейната политическа линия, бързо да се повишава способността й да ръководи, да постави всички организации на висотата на новите задачи, издигайки равнището на организационната работа до политическото ръководство, да използва и развива съвкупната сила, „синтезираната" мощ на цялата система на диктатурата на пролетариата, да възпитава и да мобилизира народните маси в дух на колективно всевластие на трудещите се.

За да се повиши ръководството на Партията, се полагат усилия преди всичко за качеството на изследователските работи по изработване на политиката. Ние се стараем да организираме по най-добър начин информационната система от центъра до първичните организации, за да можем бързо, точно, остро и ефективно да се осведомяваме за действителното положение в страната и в чужбина. Правим усилия да засилим изследователско-теоретическите работи и да обобщим опита на партийните органи и държавните учреждения на всички равнища и във всички отрасли. От Партията е поставена задачата бързо да се повиши марксистко-ленинската закалка, икономическата и научно-техническата подготовка на работниците и членоветe на Партията, на ръководните кадри от висше и средно равнище. От комитетите както в центъра, така и в първичните организации Партията изисква решително изменение на стила в работата. От друга страна Партията се грижи за подобряване и укрепване ръководството на държавата и на държавния апарат. Едновременно с това се създават и партийните организации в държавните учреждения с цел да се осигури партийно ръководство във всички равнища и области.

Нашето списание според възможностите си води пропаганда по тези постановки на Партията по партийното строителство в новия стадий на революцията.

Възпитанието на членовете на Партията — ето една от задачите, които стоят в центъра на вниманието на списанието. Възпитанието на комунистите е партийна работа, в която ние даваме свой принос, като помагаме на всички да се убедят, че членовете на Партията трябва да бъдат челни революционни бойци на работническата класа. Нашето списание помага на всички да си изработват правилна представа и правилна концепция за комуниста, да си дават отчет за различието, „границата" между членовете на Комунистическата партия и безпартийните. Членът на Партията е длъжен да бъде човек с комунистическа убеденост, възпитан в комунистическите идеали, верен на работническата класа, борещ се за независимост, свобода на своето отечество, за социализъм, за комунизъм. Ние се стремим да помогнем на хората да си дадат отчет, че членът на Комунистическата партия съвсем не е привилегирован човек. Той е влязъл в Партията, за да поеме трудностите при осъществяване на революционните задачи, а когато потрябва, той трябва да бъде готов да пожертвува живота си и своето индивидуално, лично щастие в името на революцията.

Нашето списание постоянно напомня на всички членове на Партията завета на другаря Хо Ши Мин в неговото завещание: членът на Партията трябва „да бъде достоен — и ръководител, и верен слуга на народа". Работата по повишаване качествата на члена на Партията е много важна. Партията води курс също и за очистване на Партията от недостойните. Нашето списание активно пропагандира това правилно решение.

Партията на трудещите се на Виетнам е авангард на работническата класа, център — генератор в движението напред на виетнамското общество. Тя олицетворява славните традиции, прогреса и развитието на народа. Ние постигнахме големи успехи и в делото на партийното строителство. Скромен принос в тези успехи дават и нашите редактори.

Редакционната работа по въпросите на партийното строителство е работа славна, но и трудна. Тя е и наука, и изкуство. Ние постигнахме определени успехи в тази работа, но сме допуснали и недостатъци и слабости. Много се радваме, че имаме възможност да участвуваме в този симпозиум и да се учим от Вас на ценен опит в редакционната работа по въпросите на партийното строителство.

Digitized by Google

PARTELET

ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО НА РАЗВИТО СОЦИАЛИСТИЧЕСКО ОБЩЕСТВО

Текущата 1976 г. е първата година от изпълнението на петата петилетка в Унгарската народна република, през която унгарските трудещи се, целият унгарски народ започват реализирането на задачите и решенията на XI конгрес на Унгарската социалистическа работническа партия, набелязани в името на ясно определената цел — **изграждането на развитото социалистическо общество в УНР.** Естествено, обсъждането и разглеждането на проблемите, свързани с осъществяването на тези цели и задачи, получава широко отражение на страниците на унгарския печат и особено в изданията на ЦК на УСРП. Не прави изключение в това отношение и сп. „Партелет" („Партиен живот"). Така във всяка книжка на списанието редакцията помества на първите страници два основни материала, посветени на най-важните и актуални проблеми, стоящи в даденото момент пред Партията и страната. Автори на тези материали обикновено са членове на Политбюро и секретари на ЦК на УСРП и други отговорни партийни и държавни ръководители. След тях следва рубриката „Актуални проблеми на партийната работа". Самото заглавие посочва проблематиката на разглежданите въпроси: партийното ръководство на икономиката на страната, мобилизирането на комунистите за изпълнение на партийните решения, политическата работа с младежта, идейно-политическото развитие на партийните членове и други основни вътрешнопартийни въпроси. Обикновено за материалите от тази рубрика се отрежда най-голямо място на страниците във всеки отделен брой на списанието. Следват постоянните рубрики „В помощ на пропагандиста", „Из живота на братските партии", на които ще се спрем отделно. Освен това списанието има и периодични рубрики, като „Преглед", в която се поместват статии, посветени на забележителни годишнини, значителни международни събития, „Читателите ни пишат", в която се отпечатват мнения и препоръки на комунисти, споделящи своя опит и практика, и други.

Тук, макар и накратко, запознаваме читателите на нашето списание „Партиен живот" със съдържанието на основните материали, поместени в братското унгарско списание „Партелет", през първото полугодие на текущата 1976 година.

Главното внимание на публикуваните през първите шест месеца на тази година материали е насочено преди всичко към основните **проблеми на икономическото развитие и партийното ръководство на стопанската дейност.** Основната мисъл, залегнала в повечето материали, се свежда до следното: резултатно разрешаване на стопанските задачи и проблеми в светлината на решенията на Единадесетия конгрес на УСРП и в съответствие с изискванията на новата петилетка и конкретните планови задачи за 1976 година.

Тези задачи и проблеми се разглеждат подробно и задълбочено в статията на члена на Политбюро и секретар на ЦК на УСРП Карой Немет: „Нашият петгодишен план — програма за непрестанно развитие на народното ни стопанство" (кн. 1, с. 3) и в неговия доклад на Априлския пленум на ЦК на УСРП от тази година относно опита от началния период на изпълнението на народностопанския план за 1976 г. (кн. 6, с. 3).

Авторът подчертава, че новите отговорни задачи налагат преди всичко нов подход, нова организация, нов начин на мислене, изискват: „комунисти и безпартийни, ръководители и подчинени, младежи и представители на по-старата генерация да придобият ясна представа за нашите постижения и бъдещи задачи, еднакво да осмислят нашите оценки и цели и — не на последно място — рамо до рамо да се трудят за осъществяването им на по-високо равнище" (кн. 1). Разбира се, изискванията се повишават преди всичко и на първо място спрямо челния отряд на работническата класа — комунистите, партийните организации и ръководства, която се изразява, между другото, и в необходимостта от по-голяма организираност, деловитост и от засилена самокритичност към собствената им дейност. Що се отнася до проблемите, те, естествено, имат и обективни, и субективни причини и предпоставки. Между обективните Карой Немет се спира на световната суровинна криза и покачването на цените на енергоносители и материали на световния пазар, което особено силно е засегнало Унгария, страна, бедна откъм полезни изкопаеми. Инфлацията

Digitized by Google

в капиталистическите държави е допринесла за влошаването на външнотърговските обменни еквиваленти. Как може да се неутрализира и балансира неблагоприятното въздействие на тези външни икономически фактори? Отговорът е недвусмислен: „...само с подобряването на производствената дейност, със задълбочаването на социалистическата икономическа интеграция" (кн. 1). Това са, така да се каже, стратегическите задачи. Но какви са условията, изискванията за осъществяването им в страната? Авторът се спира преди всичко на усилването на интензивния характер на развитие, ускореното внедряване на научно-техническите постижения, по-нататъшното динамично нарастване на производителността на труда, по-ефективното използване на средствата и инвестициите, производството на по-доброкачествени, съвременни и конкурентоспособни стоки. Естествено, най-важното условие е трудът на унгарските работници и селяни, обединяването на техните усилия за постигането на набелязаните цели. „Във всички области на нашия обществен живот пряко и косвено може и трябва да се направи повече за изпълнението на плана. Ако всички мислещи и действуващи в духа на партийната политика комунисти още по-здраво обединят усилията си с безпартийните трудещи се за изпълнението на плана, резултатите няма да закъснеят" — посочва той (кн. 6).

От особено важно значение, според Карой Немет, е последователното изпълнение на партийните решения за икономическото развитие, както и постоянният партиен контрол, тъй като досегашният опит е показал, че недостатъците, изоставането в производството започват да се проявяват именно тогава, когато ръководителите на дадено предприятие не се съобразяват в необходимата степен с партийните указания, когато контролът от страна на партийните органи отслабва.

В статията „С убедителни думи и личен пример" (кн. 2, с. 3.) секретарят на ЦК на УСРП Имре Дьори също се спира на това важно условие: огромното мнозинство на обществото да възприеме като свои решенията на Партията относно икономическото строителство. Авторът подчертава и голямото значение на социалистическото съревнование за мобилизиране на резервите и постигане на по-голяма ефективност и по-висока производителност на труда, за заздравяване на социалистическия трудов морал и подобряване на трудовата дисциплина. „Нашите най-важни, най-ценни резерви се крият в чувството за отговорност, квалифицираната подготовка, усърдието, инициативността, съзнателната градивна дейност на нашите трудещи се. За да може да се прояви всичко това, покрай подобряването на организационно-ръководната дейност е необходимо и формирането на правилни възгледи" — заключава Имре Дьори.

Завеждащият отдел в ЦК на УСРП Шандор Якаб в статията „Някои актуални въпроси на стопанско-организационната дейност" (кн. 3, с. 6) спира вниманието върху някои икономически аспекти в дейността на партийните организации. Различните партийни организации — подчертава той — действуват в различни условия, разполагат с различен опит и кадри, но всички те имат една обща цел и задача в организирането на икономическата дейност на съответното предприятие, завод, обединение: да повишат изискванията към всички трудещи се, ролята и значението на партийната работа, отговорността на ръководните кадри, като засилят партийния контрол и партийната работа в името на успешното осъществяване на икономическите цели.

От голямо значение е реалната оценка на състоянието на действителността. „Важен резултат на политическата работа е, че се прави по-реална оценка на действителното икономическо положение. Това е характерно преди всичко за активистите, за повечето от партийните членове, по се осъзнава и от все по-широките слоеве на населението. Тази постановка трябва още по-силно да се затвърди в съзнанието на партийните членове и да се доразвие като възприета от цялото общество. Въпросът може да се формулира и така: дали всеки осъзнава същността на нашите икономически цели? Какво е разбрано и какво не е?" Авторът повдига и един друг много важен въпрос: как се запознават трудещите се с партийните документи и решения, как те се възприемат от тях? Той счита, че разпространяването, популяризирането на тези документи и решения се осъществява задоволително, но новите критерии и условия изискват по-задълбоченото им проучване от страна на работническите колективи и техните ръководители. Това е и много важна предпоставка, за да могат „местните стремежи да се съчетават с общите стопанско-политически цели на Партията".

Именно партийните организации са тези, заявява авторът, които трябва да вземат най-активно участие в осъществяването на решенията на Партията относно изпълнението на плановете и те ще могат да се справят с тази задача толкова по-успешно, колкото по-смело се опират на комунистите и на стопанските и техническите специалисти, на мнението и подкрепата на членуващите в Партията и безпартийните трудещи се. Задача на партийните организации, отбелязва Шандор Якаб, е чрез дискусии и размяна на мнения да създадат такава атмосфера, в която, очистени от субективизъм, принципно, в интерес на преодоляването на проблемите, да се намират оптимални решения.

И в тази статия се подчертава значението на партийния контрол, както и на многостранната информираност относно хода на производствената дейност. Авторът сочи, че в съответствие с решенията на XI конгрес на УСРП е необходимо още повече да се повиши демократизмът на партийния контрол, т. е. да се изслушат и да се имат предвид мнението и забележките както на първичните партийни организации, така и на самите редови партийни членове, на трудещите се, а и партийният контрол по-доб-

Digitized by Google

ре да се съчетава с другите форми на контрол.

Спирайки се на ролята на субективните фактори в производството, Шандор Якаб отбелязва, че същността на партийната работа се състои в анализирането и съобразяването с човешките взаимоотношения, тъй като трудът само тогава ще бъде плодоносен, когато стопанското ръководство и партийните и другите масови организации рамо до рамо, всеки със своите средства и методи, се трудят за постигането на общата цел.

Изобщо икономическите проблеми се разглеждат на страниците на сп. „Партелет" много задълбочено и заемат значителна част от неговия обем. Само още няколко заглавия ни убеждават в това — „По-малко съвещания — по-ефективна трудова дейност" от д-р Имре Сабо (кн. 2, с. 36), „По-разумно, по-ефективно използване на работната сила" от Янош Хоош (кн. 3, с. 27), „Развитието на формите на стопанисване в селското стопанство" от Йожеф Ваго (кн. 5, с. 23.), „Нарастващата роля на социалистическото трудово съревнование" от Андраш Амбруш (кн. 6, с. 16) и т. н. Всички автори на посочените материали се занимават с проблемите и задачите на икономическото развитие с чувство на голяма отговорност, задълбочено и критично. Те отстояват, че именно така, по комунистически искрено и откровено, списанието трябва да дава своя принос в осъществяването на политиката на Партията, поставила си за цел изграждането на развитото социалистическо общество.

II

Много голямо внимание списанието отделя и на **основните проблеми на вътрешнопартийния живот**, на укрепването на ръководната роля на УСРП в цялостния политически, икономически и културен живот на страната.

Както е известно, през тази година Унгарската социалистическа работническа партия, по решение на своя конгрес, провежда **подмяна на партийните документи.** Затова съвсем естествено и на страниците на списанието откриваме редица материали, посветени на това основно-организационно-политическо мероприятие. На него е посветена статията на Вера Лайтай, отговорен редактор на „Партелет", „Подмяната на партийните билети — важна политическа акция" (кн. 2, с. 10). Както бе отчетено на Единадесетия конгрес на УСРП, членският състав на УСРП отговаря на ленинските изисквания и специфичните особености на страната — подчертава авторката. Образованието, идеологическата и политическата подготовка на партийните членове във все по-голяма степен съответствуват на нарастващите изисквания на социалистическото строителство. В същото време XI конгрес повиши изискванията спрямо партийните членове, „защото в сегашния етап на строителството на социализма политическата работа придоби по-сложен и комплексен характер, което повишава взискателността както към Партията като цяло, така и към нейните членове. Реализирането на нашите цели налага по-диференцирана, по-активна дейност на всеки един от партийните членове."

По-нататък Вера Лайтай се спира и на политическата същност на това основно вътрешнопартийно мероприятие. Тя изтъква още, че и в беседите с всеки комунист поотделно, и в събранията на партийните организации, на които се разясняват новите условия и критерии, първостепенно място следва да заема „повишаването на политическото съзнание, на комунистическата убеденост на партийните членове". Тя подчертава, че изискванията трябва да бъдат особено високи към онези комунисти, които заемат отговорни ръководни постове, тъй като отговорността им за онова, което се извършва в ръководената от тях област за последователното осъществяване на партийната политика, е особено голяма.

В същия брой на списанието в статията си „Беседа с партийните членове" Карой Барат (кн. 2, с. 15) описва самия процес на протичането на подмяната на партийните документи, като дословно подчертава, че „считаме личната беседа за най-важен момент в подмяната на партийните билети". По-нататък той изброява и различни въпроси, на които комунистът трябва да бъде готов да отговори по време на беседите и събранията, като:

— как той представлява, популяризира, защищава и осъществява политиката на Партията;

— как изпълнява партийните поръчения, респективно какви поръчения е готов и желае да получи в бъдеще;

— как преценява своята идеологическа и политическа подготовка, в каква форма на политическа просвета би се включил и т. н.

Интересни неща научаваме и от интервюто с Тибор Наги, заместник-завеждащ отдел „Партийни и масови организации" на ЦК на УСРП. Макар че провеждането на беседите е започнало съвсем наскоро, онези партийни членове, с които те вече са били проведени, „приеха свързаните с подмяната на партийните билети лични беседи като необикновено, много важно и празнично събитие, готвеха се и взеха участие в тях по достоен за това начин" (кн. 4, с. 34).

В кн. 5 е поместена цяла поредица от статии, посветени на това забележително организационно-политическо мероприятие. Ще изброя само заглавията, но и те, предполагам, са достатъчно красноречиви: „Беседите с партийните членове повишават нивото на стопанско-политическата дейност" от Михай Вашко, „По-доброто опознаване на партийните членове — важно условие за по-резултатен труд" от Миклош Хорват, „Полезни мнения относно повишаване нивото на ръководната дейност" от Миклош Вари, „В периода на осъществяването на важни стопански за-

Digitized by Google

дачи" от Карой Ради, „Повишаването на нивото на партийната работа и по-равномерното й разпределение — изискване към членовете на Партията" от Ищван Цьовек. В тези материали авторите разглеждат различни аспекти на политическата работа, свързана с подмяната на партийните билети, дават ценни препоръки и съвети, изказват свои и на запитани от тях комунисти мнения.

Наред с нарасналото внимание към обмяната на партийните документи като най-важно организационно-политическо мероприятие на вътрешнопартийния живот на УСРП през разглеждания период списанието помества и цяла поредица други материали по редица също така важни проблеми на заздравяването на партийните редици, укрепване комунистическото съзнание на партийните членове, повишаване нивото на тяхната дейност и т. н.

Тези въпроси се третират предимно в рубриката **„Из живота на партийните организации"**. В нея намират място статии, конкретни препоръки и мнения на секретари на окръжните, районните и заводските партийни комитети и други партийни активисти. Тъй като във всеки брой се помещават не по-малко от 4—5 такива материала, ще се опитам да обхвана само тяхната обща насоченост. Преглеждайки тези материали, човек се убеждава, че техните автори са под силното впечатление и влияние от Единадесетия конгрес на УСРП, проведен през март 1975 г., и на XXV конгрес на КПСС. Ще приведа само един-единствен цитат, достатъчно изразителен, за да бъде характерен за всяка една от статиите, поместени в тази рубрика: „Както членството в Партията не продължава само „една работна смяна", така и партийната работа на активистите не може да бъде ограничена в рамките на официалното работно време. Напротив: мерило за действително активния характер на дейността на комуниста може да бъде това — какво сме направили извън работното време, извън работното място" (кн. 1, с. 72).

III

Една от специфичните рубрики на списанието „Партелет" е озаглавена **„В помощ на пропагандиста"**. В нея се помещават статии, съдържащи теоретически постановки, помощни материали, препоръки, които пропагандистите биха могли да използват в своята дейност, а също така и материали, написани от самите пропагандисти, в които те споделят придобития от тях опит. Така в статията си „Връзката между теорията и практиката в пропагандистката дейност", поместена в книжка първа, авторката д-р Марианне С. Варнад привежда като примери редица тестове, поредици от въпроси и малки „задачки", които пропагандистът може да използва в своята работа със слушателите и които в много отношения биха улеснили неговия труд, тъй като биха принудили слушателите сами да се ориентират, да правят избор между различни варианти, а задачата на самия пропагандист би била да контролира техните отговори, да поиска даденият слушател да обоснове своя избор и евентуално да го поправи и даде правилно обяснение. Ще приведа една от тези „задачки", с които се цели да се провери способността на слушателя да се ориентира в по-сложна ситуация. Цитираме дословно: „Вие сте ръководител на предприятие. В 14,30 при Вас влиза другарят Кочиш — който има осем извънредно отработени часа — и Ви моли да му разрешите да напусне работата си по-рано, тъй като би желал да наблюдава футболния мач на своя любим отбор. От гледна точка на производствената дейност отсъствието на Кочиш този ден е възможно, пък и той винаги съвестно изпълнява задълженията си, с готовност поема всякакви поръчения. Молбата му е основателна и Вие давате своето разрешение.

След пет минути при Вас идва другарят Пушкаш и Ви моли да го освободите веднага от работа, тъй като поради административна грешка едва сега е получил покана да присъствува на заседанието на окръжния комитет на профсъюзите, на когото е изборен член. С оглед на производствените условия Вие не можете да допуснете едновременното отсъствие на двама души.

Какво ще направите, ако другарят Кочиш още не е напуснал територията на предприятието?" (кн. 1, с. 58).

Както отбелязва авторката, целта на подобни тестове и „задачки" е преди всичко да се събуди интересът у слушателя, той да се заинтригува и така да вземе по-активно, по-дейно участие в работата на семинара. А интересът може да се събуди именно тогава, когато се привеждат примери от действителността, т. е. от практиката, и се свързват с теоретическите постановки и обяснения.

Друга интересна статия — особено актуална след провеждането на XI конгрес на УСРП — е тази на д-р Тибор Халаи: „Социалистическата демокрация в етапа на изграждането на развитото социалистическо общество" (кн. 2, с. 47).

Статията е предназначена преди всичко за пропагандистите, които изнасят лекции на тази тема, поради което обясненията, дефинициите и заключенията са написани на достъпен език. Подчертава се, че социалистическата демокрация произтича от самата същност на социализма и е една от неговите характерни черти, процес, който се развива в органична взаимозависимост с развитието на обективните политически, икономически и социални отношения в социалистическото общество и се направлява съзнателно.

На пропагандистите се препоръчва така да подхващат следващата след лекцията дискусия, че слушателите да могат сами да привеждат примери за развитието на социалистическата демокрация в тяхното предприятие, завод, цех.

Digitized by Google

Интересна е статията на Геза Лайош „С убедителната сила на нагледния пример" (кн. 3, с. 56), в която авторът обръща вниманието върху необходимостта от използването на различни нагледни средства, като географската карта, диапозитивите, филмите, покаването на знатни работници и селскостопански труженици, както и на Лайош Сабо „Формите на по-нататъшната квалификация на преподавателите" (кн. 4), в която той се спира на проблема, че подготовката, знанията на отделните пропагандисти са различни, различен е и съставът на техните слушатели, поради което, според него, е необходимо периодичното организиране на курсове за допълнителна подготовка на пропагандистите.

IV

Сп. „Партелет" отделя на своите страници значително място за материали из живота и опита на братските комунистически и работнически партии особено в социалистическите страни и най-вече из богатия опит на КПСС.

А тъй като през тази година се проведе и XXV конгрес на КПСС, „Партелет" посвети на живота и дейността на съветските комунисти особено много материали. Така в кн. 1 на списанието е поместена статията на А. Капто, секретар на Киевския областен комитет на Партията: „Трудещите се от Киевска област се готвят за XXV конгрес на КПСС" (с. 49). В нея авторът запознава унгарските читатели със социалистическото съревнование на работниците и селяните от областта в чест на това забележително събитие, преминаващо под лозунга „Произвеждай повече и по-добре, с по-малко разходи!" В статията „На прага на XXV конгрес", подготвена от редакционния колектив на сп. „Партийная жизнь" (кн. 2, с. 40), пък се разказва за грандиозните постижения на съветската икономика, успехите на съветската мирна външна политика и перспективите на развитието през следващите пет години. Уводната статия на списанието „Конгрес на строителите на комунизма" (кн. 3, с. 3) също изцяло е посветена на XXV конгрес на КПСС. За унгарските комунисти няма нищо по-ценно от опита на техните съветски другари, от дружбата и сътрудничеството със Съветския съюз, подчертава в статията си „Унгаро-съветската дружба — крайъгълен камък на нашата политика" (кн. 1, с. 23) завеждащият отдел на ЦК на УСРП Карой Грос. Той отбелязва, че унгаро-съветската дружба се развива на основата на органичното единство на социалистическия патриотизъм и пролетарския интернационализъм, на историческите революционни традиции, свързващи двата народа в борбата им за социализъм. Спирайки се на бъдещето на развитието на унгаро-съветските отношения, Карой Грос подчертава, че интернационализмът, задълбочаването на дружбата изискват последователна и резултатна работа за социалистическото издигане на Унгария в строителството на социализма. „Резултатите, постигнати в изграждането на развитото социалистическо общество, увеличаване мощта на нашия обществен строй — това е най-големият ни принос и за задълбочаването на нашата дружба" — заключава той.

„Партелет" системно помества материали за живота и дейността и на другите братски партии, в това число и на Българската комунистическа партия. В разглеждания период излезе статията: „XI конгрес на Българската комунистическа партия" от П. Русев, в която убедително се разказва за единството и сплотеността на българските трудещи се около БКП в навечерието на нейния конгрес, унгарските читатели се запознават със забележителните постижения на нашата икономика, с Тезисите на ЦК на БКП и другите проектодокументи, определящи бъдещите насоки на нашето развитие по пътя на изграждането на зрялото социалистическо общество, и се подчертава, че „XI конгрес е ново доказателство за тържеството на ленинската априлска линия" (кн. 3, с. 60).

Интересни материали се дават и за живота на други братски партии като: „Обмяната на опит — важно средство за развитието на партийната работа" от Алоис Писник, секретар на партийния комитет в Магдебургски окръг в ГДР (кн. 1, с. 52); „Програма за всестранно развитие на социализма в Чехословакия" от Йозеф Валента, член на Централната контролно-ревизионна комисия на ЧКП и главен редактор на сп. „Живот страни" (кн. 4, с. 54); „Конгресът на ГЕСП" от Вернер Шолц, главен редактор на сп. „Нойер вег" (кн. 5, с. 57); „Монголската народно-революционна партия се подготвя за своя конгрес", подготвена от Идеологическия отдел на МНРП (кн. 6, с. 53).

Бойко ПАНГЕЛОВ

Digitized by Google

СИЛУЕТИ ПО МАГИСТРАЛАТА

Едва ли би могло да се намери по-сполучливо заглавие от „Силуети по магистралата" на книгата на Марко Семов. Чест прави на автора, задето е насочил своето перо срещу „силуетите", които забавят нашето движение по пътя към светлото бъдеще. Адресът, към който е отправена критиката, е точен: „Онези, които по един или друг начин с нечиста ръка, водени от примитивизма на своя домашен комунизъм, посягат към вярата на поколенията във великата правда на комунистическите идеи, щат не щат се превръщат в техни рушители и предатели. Те живеят в сянката на нашия устрем, крият се зад фасадата на обществените идеали и народните интереси" (стр. 9).

Социологическият анализ на Марко Семов ни показва една не много изследвана страна на отрицателните явления — тяхната динамика. Това е помогнало на автора аргументирано и убедително да разкрие причините за тяхното виреене при наши условия и да ни поднесе своеобразен разрез на тези явления у нас в годините след 9 септември 1944 година. Ретроспективният подход му е дал възможност да извърши периодизация на отрицателните явления. Според особеностите на обществено-икономическото развитие авторът изгражда и съответна периодизация съобразно тяхната динамика. Достойнствата на такъв подход са безспорни. Създава се яснота, конкретност при обясняване причините и същността на негативните страни в нашето развитие. Пред нас се разкрива и степента им на разпространение. Читателят добива ясна представа кои отрицателни явления затихват и кои се зараждат и развиват.

Най-общо съдържанието на книгата ни насочва към два нейни главни раздела — отрицателните явления след победата на Социалистическата революция и по време на култа до 1956 година и тяхната съдба след историческия Априлски пленум.

Като пристъпва към по-конкретен анализ на причините за наличие на някои отрицателни явления, в първия раздел Марко Семов се спира само на примитивизма и ходатайството. Основанието за това е логично. Примитивизмът като негативно явление в този период сам става предпоставка и облагоприятствува редица други силуети на миналото — бюрократизма, догматизма, карнеризма и т. н.

Особено внимание М. Семов е отделил на оздравителния процес, настъпил след историческия Априлски пленум 1956 година. Ценното в повествованието на автора е, че той изгражда своите разсъждения, изводи и анализи върху богат фактически материал. В разработката на въпросите са втъкани както икономическите резултати, така и данни от анализи на жалбите и писмата на трудещите се, от социологически наблюдения и друга информация от обществено-политическия ни живот. Социологическият нюх на автора му спомага да не се задоволи само с едно обясняване и изреждане на отрицателните явления. Той навлиза в дълбочина, като прави успешен опит да измерва силата на всяко едно от тях. Ето и скалата за тяхното развитие, която се предлага в книгата за периода след Априлския пленум:

— Тенденция към силна изразеност показват: еснафството, карнеризмът, вещоманията, ходатайството, паразитизмът, бюрократизмът.

— Към средна изразеност: мижитурщината, снобизмът, догматизмът.

— Към слаба изразеност или изчезване: хулиганството, примитивизмът, чуждопоклонничеството, клеветата.

Във връзка с това М. Семов прави няколко интересни извода, като тръгва от следствието към причините. Според него засилването на еснафството и вещоманията говорят и за повишеното материално състояние на хората и изоставането на някои страни от възпитателната работа. А съвсем слабата изразеност на примитивизма красноречиво доказва ефективността на оздравителния процес в нашето общество след април 1956 година. С тези разсъждения авторът правилно намира диалектическата връзка между новите условия на живот на хората в нашата страна и тяхното съзнание. Впрочем с това той подкрепя и своето становище в началото на книгата (стр. 23—43), че причините за съществуването на отрицателните явления на сегашния етап в повечето случаи би трябвало да се търсят в социалистическата ни действителност, без ни най-малко да се забравя за буржоазното влияние.

Твърде умело в книгата са вплетени въпросите за ролята на общественото мнение като своего рода сигнализатор и изразител на отношенията на трудещите се

Марко Семов, Силуети по магистралата, Наука и изкуство, 1975, стр. 233.

Digitized by Google

към това или онова отрицателно явление. Общественото мнение Семов сполучливо улавя, като прави анализ на жалбите и писмата на трудещите се, изпратени в различните ведомства и институти. В писмата и жалбите той вижда изключително богата информация за равнището на отрицателните явления у нас. Много правилно той се изразява, че „жалбата е едно своеобразно социално-психологическо кръстовище на интереси на обществото и личността" (стр. 103).

Социологическите познания на автора му позволяват да направи достоверен и убедителен анализ на жалбите на трудещите се, изпратени до вестник „Работническо дело". От анализа узнаваме, че 50 на сто от изнасяните факти в жалбите напълно отговарят на действителността. Те са сигурен източник и могат да ни ориентират правилно към зараждащите се и затихващи отрицателни явления. Не само това. Семов отива и по-нататък, като прави сериозен опит за измерване силата на някои отрицателни явления по години. Най-голяма устойчивост показва бюрократизмът, следван от еснафството, вещоманията, кариеризма и т. н. И естествено, по-задълбочено е разработен въпросът за бюрократизма. Подробно тук са разгледани неговите форми, областта на проявление на тенденциите. Интерес представляват мислите на автора за необходимия и излишния бюрократизъм. Ретроспективният подход към това явление му позволява да направи една съвременна и полезна интерпретация.

Прочитайки книгата, у читателя остава здравото убеждение, че силуетите по пътя на стремителното ни движение напред не са основното в нашия живот. Като проследява прогресивното развитие на нашата икономика и на обществото, авторът разкрива благоприятното отражение на този процес върху изграждането на новия човек и същевременно посочва стесняването и ограничаването на периметъра на отрицателните явления. Оптимистичният дух на книгата съответствува на ясно изразената оптимистична същност на нашето развитие. В нея проличава гражданската смелост и отговорност на Семов да назовава явленията и фактите с точните им имена. И това той прави с умение и такт, без примитивизъм и натрапничество.

Съдържанието на книгата, разработките и анализите в нея звучат твърде актуално и тя, въпреки че излезе преди Единадесетия партиен конгрес, представлява още едно ефикасно оръжие в ръцете на идеологическия работник. Особено се повишава нейната значимост след Юлския пленум 1976 година. „Силуетите", както авторът нарича отрицателните явления, са базата за сблъсъка, за който така аргументирано говори в речта си пред пленума др. Тодор Живков. Победител в сблъсъка може да бъде само този, който добре познава същността, причините и формите на проявление на отрицателните страни в нашата действителност. За това несъмнено ще допринесе своя скромен дял и настоящата книга.

„... По магистралните пътища на нашия живот — както отбелязва авторът в края на своя труд — ще тръгнат хора с ведри пориви, с ясно съзнание и отговорност за величието на това движение, хора, на които силите ще бъдат отприщени за истинско творчество и съзидание, над което няма да тегнат рецидивите на уродливото и грозното... по слънчевата магистрала на комунизма ще тръгнат нови човешки ешелони".

Иван МИЧЕВ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

Във връзка с предстоящите годишни отчетно-изборни събрания на първичните партийни организации много читатели на списанието поставят най-различни въпроси, на които отговаряме.

— Чия работа оценява партийното събрание — на бюрото или на първичната организация като цяло?

— На отчетно-изборното събрание партийната организация оценява дейността на своя изборен орган — бюрото, което се отчита пред комунистите. В малочислените партийни организации, които не избират бюро, се отчита партийният секретар и комунистите оценяват неговата дейност.

Партийното бюро не само ръководи цялата текуща работа на първичната организация, но носи отговорност за осъществяването на партийната политика в участъка, където работи първичната организация. Разбира се, би било тесен практицизъм, ако партийната организация,

Digitized by Google

изслушвайки отчета, не се замисли над това, как тя като цяло се е борила за осъществяване на партийната политика, как нейното бюро е мобилизирало комунистите и какво е тяхното участие в изпълнение на партийните решения. На отчетното събрание комунистите трябва да вземат отношение не само по дейността на партийното бюро, чиято дейност се отчита, но да видят своето и на другарите си място в изпълнение на партийните и правителствените решения.

— Може ли да се провеждат открити отчетно-изборни партийни събрания?

— Обсъждането на отчетния доклад от партийното събрание и изборът на ново партийно бюро са вътрешнопартийни въпроси. Затова отчетно-изборните събрания се провеждат закрито.

— Кои бюлетини се считат за недействителни?

— За недействителни се считат ония бюлетини, които са скъсани, задраскани или имат неустановена форма.

— Може ли да бъде избран в състава на партийното бюро член на Партията, който не присъствува на отчетното събрание (задочно) или не се води на отчет в съответната партийна организация?

— Ако партиен член по уважителни причини (болест, неотложна командировка и пр.) не може да присъствува на отчетно-изборното събрание, а комунистите добре го познават и считат за целесъобразно да работи в партийното бюро, те могат да го избират в състава на новия партиен орган задочно.

За да се укрепи работата на дадена квартална първична организация, може по целесъобразност да се избере в новото партийно бюро комунист, който работи в друга партийна организация. При това трябва да се има предвид, че ако бъде избран този комунист, ще трябва да членува в съответната партийна организация. Това не противоречи на принципите на вътрешнопартийната демокрация.

— Може ли да бъде избран в партийното бюро комунист с партийно наказание? Има ли право да гласува партиен член, изключен из редовете на Партията от първичната партийна организация, но по наказанието му съответният партиен орган още не е взел отношение?

— Уставът на Партията дава право на всички комунисти да избират и да бъдат избирани в състава на партийните органи. Партийното наказание не лишава комуниста от неговите уставни права. Въпросът кой да бъде избран в бюрото се решава от партийното събрание, като, естествено, се имат предвид достойнствата и недостатъците на всеки кандидат. Не може обаче да се отминава характерът на постъпката, за която е било наложено наказанието, поправя ли се комунистът, а също така не ще ли му попречи наказанието успешно да работи в изборния орган.

Партийни членове, изключени от първичната организация, но с наказанието не се е занимал съответният партиен орган, имат право да гласуват наравно с всички други комунисти.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Едвард Герек

ГРАДИМ ПОЛША НА НАШИТЕ МЕЧТИ

Включените в настоящото издание избрани речи и статии на първия секретар на ПОРП Едвард Герек отразяват работата на Партията и страната от VIII пленум на Централния комитет (7 февруари 1971 г.) до VII конгрес на ПОРП, състоял се от 8 до 12 декември 1975 година. Проблемите на идейно-политическото възпитание, идеологическата работа, борбата за единство на международното комунистическо и работническо движение, международното положение и външната политика на ПНР, приносът й в развитието и укрепването на процеса на разведряване — това е само част от широкия тематичен диапазон на речите и статиите на Едвард Герек.

Ле Зуан

ЗА МИРЕН, НЕЗАВИСИМ, ЕДИНЕН, ДЕМОКРАТИЧЕН И ПРОЦЪФТЯВАЩ ВИЕТНАМ

Книгата на първия секретар на ЦК на Виетнамската партия на трудещите се Ле Зуан обхваща негови избрани статии и речи от периода 1970—1975 г., когато Виетнамската революция (обединяваща трудовите усилия на социалистическия Север и националноосвободителното движение на Юг) навлезе в заключителния етап на борбата срещу американската агресия и корумпирания марионетен режим в Сайгон и извоюва историческата победа през април 1975 г. Произведенията на Ле Зуан съдържат богат и интересен фактически материал за Виетнам, редица съдържателни разработки на принципни въпроси на партийно-организационната работа, на проблеми, свързани с ролята и значението на правилната работа с кадрите в социалистическото общество, на различни аспекти на икономическата, идейно-политическата и възпитателната работа на Партията.

НОВИ ПРОБЛЕМИ НА ДИАЛЕКТИКАТА

Цанко Цанков

Като разкрива в нова светлина, използвайки някои положителни моменти на системно-структурния подход, съдържанието на категориите скок, революция, еволюция, взрив, постепенност, усъвършенстване, прерастване и др., авторът разглежда качествените изменения като относително самостоятелна система със свои елементи и специфична структура. Той поставя и разработва проблемите за типологията на качествените изменения изобщо, за съдържанието, структурата и типологията на качествените изменения при социализма.

МЕХАНИЗАТОРЪТ — ЦЕНТРАЛНА ФИГУРА

Сборник

Предлаганата книга отразява идеите, постановките и положителния опит, обсъдени на Националното съвещание за идеологическата работа с механизаторите, организирано от отделите „Пропаганда и агитация" и „Селскостопански" на ЦК на БКП през 1975 г. в гр. Толбухин. Авторите показват ролята и мястото на механизатора като централна фигура в селското ни стопанство, новото във възпитателната работа с тях. Специално внимание е отделено на изучаването и внедряването на съветския опит.

ПРОФИЗДАТ

СЪРЕВНОВАНИЕТО В СОЦИАЛИСТИЧЕСКИТЕ СТРАНИ

Сборник

В сборника са включени статии за социалистическото съревнование в България, Унгария, ГДР, Монголия, Полша, Румъния, СССР, Чехословакия. Предавайки опита по организирането на съревнованието, изтъквайки характерните черти на неговото развитие във всяка страна, авторите разкриват неговата роля като важно средство за укрепване икономическата мощ на братската социалистическа общност, за изпълнение на Комплексната програма на социалистическа икономическа интеграция на страните — членки на СИВ.

Digitized by Google

ЗАПОЧНА ЗАПИСВАНЕТО НА АБОНАТИ ЗА 1977 ГОДИНА НА

«ПАРТИЕН ЖИВОТ»

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

Списание „ПАРТИЕН ЖИВОТ“ ще продължи да разработва проблемите на партийното строителство в духа на Тезисите на ЦК и на Решенията на Единадесетия конгрес на БКП за по-нататъшното издигане ръководната роля на Партията в условията на изграждане на развитото социалистическо общество. И през 1977 година централни теми на неговите страници ще бъдат посветени на издигане на научното равнище на партийната работа и ръководство, повишаване ролята на партийните организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на колективите, за разгръщане на съревнованието за изпълнение и преизпълнение на плановете за седмата петилетка.

Списание „ПАРТИЕН ЖИВОТ“ ще осветлява проблемите на организацията и ръководството на идеологическата работа, формите и методите на марксистко-ленинското образование, за възпитанието на колективите, ще обобщава опита на партийните организации в ръководството на масовите организации, културно-просветните учреждения и печата.

Списание „ПАРТИЕН ЖИВОТ“ ще обобщава опита на партийните комитети и организации в ръководството на промишлеността и селското стопанство, на строителството, транспорта и търговията. То ще продължи публикациите за секретарите и бюрата на първичните партийни организации, ще помества материали в помощ на партийните групи, писма на читателите, критико-библиографски статии, прегледи на местния и низовия печат, отговори на въпроси. В страниците му ще има художествени произведения за партийни работници, ще се осветлява широко опитът на КПСС и животът на братските комунистически и работнически партии. В него ще намерите материали за новоприетите комунисти, за стила и методите на партийните и стопанските дейци, по проблеми на социалното управление на обществото, за комунистическото възпитание на трудещите се. То ще информира за новото, което се ражда в партийните комитети и организации. В духа на решенията на Юлския пленум и на Политбюро за критиката в средствата за масова информация ще бичува още по-силно слабостите и недостатъците, които спъват нашия обществен прогрес.

„ПАРТИЕН ЖИВОТ“ е ваш ценен помощник и верен ориентир във всекидневната ви дейност. Като трибуна за широка обмяна на партиен опит, списанието ще съдействува още по-успешно да се изпълняват възложените задачи.

Абонирането се извършва във всички пощенски станции, от пощенските раздавачи, от междуселските куриери и от пълномощниците по печата в предприятия, учреждения, АПК, ДЗС и ТКЗЄ.

СРОК ЗА АБОНИРАНЕТО — 30 НОЕМВРИ 1976 ГОДИНА
НЕ ПРОПУСКАЙТЕ СРОКА!
СТАНЕТЕ ЧИТАТЕЛ, АБОНАТ И РАЗПРОСТРАНИТЕЛ НА СП. „ПАРТИЕН ЖИВОТ“!

20700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

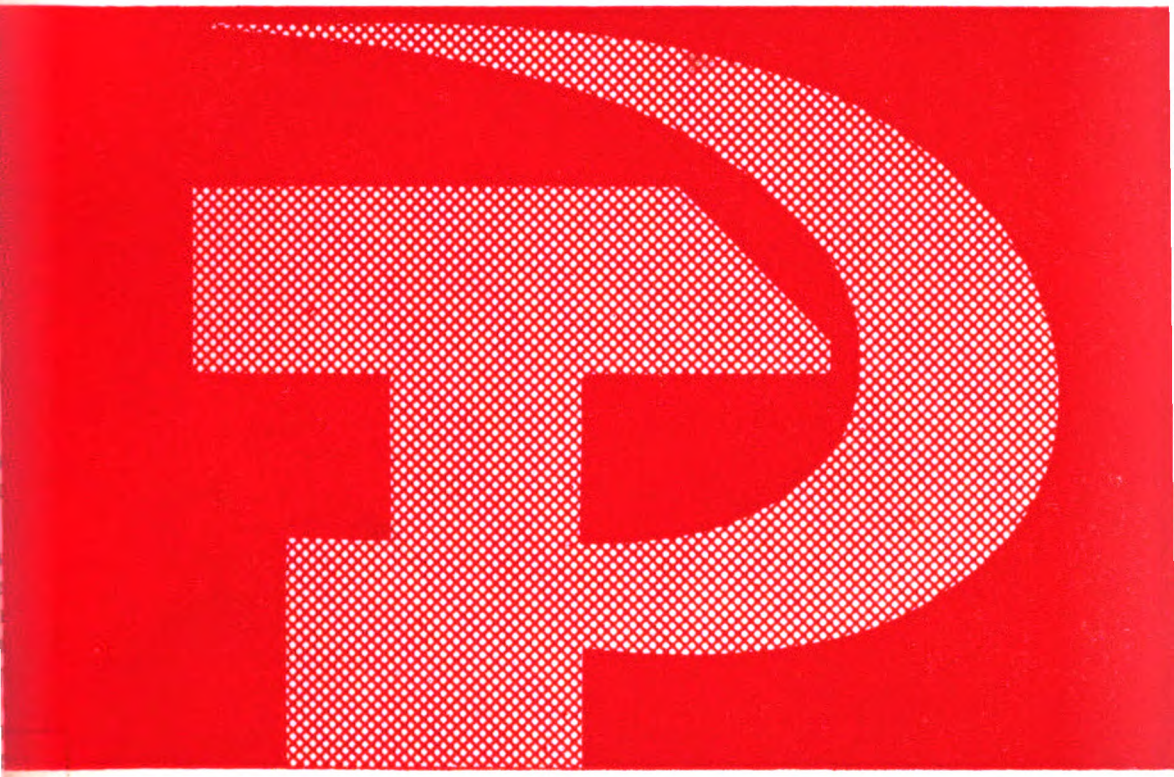

Partien Zhivot

LIBRARY
MAR 1 1977
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ДЕКЕМВРИ 1976 ГОДИНА 17

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№17
1976
ДЕКЕМВРИ
★
година
XX

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Субективният фактор и насрещният план 3
Щ. Чанкова, К. Димов. Д. Кралев — Всеки да поеме своя дял . . 8
П. Стамов — Пред бариерата на „критичния подход" 18

Партията и обществените организации

Й. Хаджиев — Някои проблеми на партийното ръководство . . 22
Д. Александров — Надежден помощник и резерв 30
Д. Колева — С поглед към бъдещето 38
З. Желев — Постоянна грижа за утвърждаване на новото в живота 45

* * *

Д. Станоев, Х. Радев — Съвместната работа — на широк фронт . 48

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

* — Лаборатория на „науката да убеждаваме" 54

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

Р. Куртева — Отговорността на комуниста 60

Курс за партийните бюра

* — Ръководството на обществените организации 65

КОМУНИСТЪТ

М. Ралчева — Снежни води 73

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Д. Ганчев — Общественото мнение и партийната организация . . 77
М. Пашова — Обучението на идеологическия актив 83
Ц. Памукова — Нашият кабинет 86

Digitized by Google

КАКВИ Е ДЕЦА РАЖДАЛА...

Т. Вачев — Командирът на четата 88

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Х. Канела — „Ел Милитанте комуниста" и реализирането на партийната политика 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

П. Данев — Актуален труд за колективизма 94

ВЕСТИ 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **М. Георгиев, К. Иванов, Н. Иванов, Д. Петков** (отговорен секретар), **Л. Пирончев, П. Ралев** (отговорен секретар), **М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков, Щ. Чанкова**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева
Пор. № 2702. Тираж 50 000 екз. Формат 70X108/16. Подписана за печат на 30. XI. 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

СУБЕКТИВНИЯТ ФАКТОР И НАСРЕЩНИЯТ ПЛАН

Партийните предначертания за нашето обществено-икономическо развитие през седмата петилетка и 1977 година, съдържащи се в решенията на XI конгрес, бяха превъплътени от Народното събрание в закон. С тяхното претворяване в живота ще се създадат условия и предпоставки за по-нататъшно ускорено и разгърнато изграждане на зряло социалистическо общество у нас.

НОВАТА икономическа стратегия на Партията, курсът към повсеместна интензификация, към висока ефективност и качество са намерили синтезиран израз в седмия петилетен план. В него красноречиво и убедително се разкриват порасналите възможности на страната. Създадената голяма за нашите мащаби материално-техническа база, бързо развиващият се процес на всестранно сближаване със Съветския съюз оформят непознат досега по размер икономически потенциал, в който са заключени огромни резерви. От максималното използване на тези възможности зависи изпълнението и преизпълнението на седмата петилетка, на плана за 1977 година. Ето защо първостепенна грижа на всички партийни органи и организации е да насочат усилията на трудовите колективи към **изработването на такива насрещни планове,** които да обхванат най-пълно съществуващите производствени резерви. А от това до голяма степен зависи да достигнем в недалечно бъдеще напредналите в икономическо отношение страни, да изпълним историческата задача за изграждането на развито социалистическо общество и създаването на условия за постепенния преход към комунизма.

За да задействуваме всички обективни възможности на съществуващата материално-техническа база, която непрекъснато ще се развива и модернизира, е нужно преди всичко **да издигнем на по-високо равнище ролята на субективния фактор.** Без това ние не ще можем органически да съединим постиженията на съвременната научно-техническа революция с преимуществата на социалистическия обществен строй.

Повелята на деня сега е непрестанно, с нарастваща сила да се работи за решително издигане ролята на ръководните и изпълнителските кадри във всички области на живота. Да се повишава тяхното умение и квалификация, да се развива творчеството, инициативата, чувството им за отговорност.

Ето кое е основното в борбата на партийните организации за изпълнение на насрещния план. И то изисква от тях да насочат цялата си организаторска, политическа, идеологическа и възпитателна дейност в това главно направление. Да създадат всички необходими условия,

Digitized by Google

за да могат кадрите, и ръководни, и изпълнителски, да се учат непрестанно, да отговарят на изискванията на съвременната, бързо развиваща се материално-техническа база у нас, за да я овладеят и използват докрай. Техен дълг е да насочат усилията на трудовите колективи за превръщане девиза на петилетката за висока ефективност и качество в дела, за повсеместно приложение на новия подход в осъществяването на икономическата политика на Партията. Защото главният критерий за изпълнение на петилетката, на задачите през 1977 г. не е само в процентите на достигнатия обем. Сега най-важното е по какъв начин, с какви средства и труд е постигнато всяко изпълнение на плана.

ТОВА ЗАДЪЛЖАВА всяко предприятие и стопанска организация, всяко министерство и комплекс да търсят, да разкриват и привеждат в действие големите резерви на нашата социалистическа икономика по такъв начин, че от всеки лев, изразходван за суровини, материали и енергия, за работна заплата, за капитални вложения, от всеки лев валутни и финансови средства, от всяка единица основни производствени фондове да се осигури много повече продукция и услуги, повече национален доход, отколкото досега.

Особено важно изискване в борбата за повишаване ефективността на производството е повсеместно и най-енергично да се внедряват най-нова техника, прогресивни технологически процеси и решения. Всичко това, което се ражда в научноизследователските институти, лаборатории и в конструкторските бюра, в заводите и аграрно-промишлените комплекси, всичко създадено от рационализаторите и изобретателите, трябва по най-късия път да се внедрява в общественото производство. За да може продукцията на нашите предприятия по качество и техническо равнище да не отстъпва на най-добрите задгранични образци.

Решенията на Юлския пленум въоръжиха кадрите, комунистите и всички трудещи се с най-верния компас при съвременните условия по пътя към ускореното и разгърнато изграждане на развито социалистическо общество — **как още по-последователно да се прилагат ленинските принципи на стопанисване.** Тяхното пълно и безрезервно усвояване, практическото реализиране на новия подход в икономическата и социалната политика на Партията е пътят към големите успехи и през седмата петилетка, ключът за изпълнение на плана през 1977 година.

Ето защо претворяването в живота на юлските решения от всички партийни органи и организации е първото условие, отправното начало на борбата за конгресната линия, конкретизирана в седмата петилетка и плана за 1977 година.

От това в голяма степен ще зависи:

— Годините на петилетката да бъдат период на ускорен икономически растеж. Почти да се удвои средногодишният абсолютен прираст на националния доход в сравнение с VI петилетка.

— Значително да се разшири материално-техническата база на страната, и то върху качествено нова основа, а именно реконструкцията и модернизацията, като се дава предимство на внедряването на качествено нови технологии, на автоматизацията и кибернетизацията на производствените процеси.

— През седмата петилетка да се постигне повсеместна интензификация на народното стопанство, като почти целият прираст на националния доход бъде за сметка на растежа на обществената производителност на труда.

— Процесите на всестранно сближаване със Съветския съюз и интеграцията с другите социалистически страни — членки на СИВ, да получат по-нататъшно развитие; значително да нарасне съвместното строителство, специализираната и кооперираната продукция със СССР.

Digitized by Google

— Да продължи успешното изпълнение на Декемврийската програма за повишаване жизненото равнище на народа, което ще позволи реалните доходи на човек от населението да се увеличат с 25 на сто, общото потребление на стоки — с 50 на сто, а новопостроените жилища — два пъти в сравнение с миналата петилетка.

Централният комитет определи основните въпроси и направления, към които трябва да се насочат усилията на партийните органи и организации, за да осъществят действено ръководство в борбата за изпълнение на насрещните планове. Известни са главните резерви, за чисто разкриване и най-пълно използване следва да се мобилизират кадрите, целите трудови колективи, за да се осигури високо качество и ефективност във всички сектори на националния икономически комплекс.

НЕОБХОДИМО е, както неведнъж подчертава другарят Тодор Живков, най-напред да решаваме главната стратегическа задача за ефективност и качество при нашите условия от позицията на общонародните интереси, в мащабите на цялата страна. Ето кое излиза на преден план. А не само икономическата изгода на отделните министерства, стопански организации, ведомства, окръзи или предприятия.

Това означава партийните органи и организации да съдействуват с всички сили за **последователното осъществяване на мултипликационния подход** при по-нататъшната концентрация и специализация на производството. Всичко, което задържа, деформира или дори само затруднява тези процеси, да бъде преодоляно с непреклонната им решимост. На тях е присъщо да търсят нови решения, да проправят нови пътища, да бъдат начело.

Това, разбира се, изисква да се дава решителен отпор на ведомствения подход и на местническите настроения. Общонационалните, държавните интереси да се бранят с още по-голяма сила. Да се направи всичко необходимо, за да могат само те да диктуват, например каква мощност, в кой район на страната да се построи; ново предприятие ли да се изгради или да се извърши само модернизация и реконструкция и т. н. **Нужна е комунистическа непримиримост срещу ведомствените бариери и местническите прояви, защото те са в състояние да навредят много на голямото дело.**

В тази светлина се поставя по новому и **въпросът за кооперираната продукция.** Предприятието, което не осигурява навреме производството на съответния детайл и с това става причина за неизпълнението на плана на друг завод, да носи занапред всички икономически последствия. Щетите, причинени на народното стопанство, трябва да се заплатят от истинския виновник.

Очевидно **това повишава много отговорността на партийната организация.** Тя трябва да се превърне в неумолим страж на общонародните, на държавните интереси, да бди за акуратното и качественото изпълнение на поетото задължение от всеки работен участък, от всеки стопански ръководител.

Следващият основен разерв, на който изключително много се разчита за успешното изпълнение на големите задачи през 1977 година и цялата петилетка, е най-пълното и ефективно използване на производствените фондове. От 33 милиарда до края на петилетката те ще достигнат огромния за нашата страна размер — около 50 млрд. лева.

Голямото национално богатство, натрупано през петилетката, този икономически потенциал трябва да се оползотвори изцяло. Ето проблема — да подобрим използването на производствените фондове в сравнение с миналата петилетка. Да натоварим цялата техника, всяка машина, за да получим повече продукция за обществото, за личността е задача икономическа, задача политическа, задача идеологическа.

Digitized by Google

Това означава най-напред да осигурим преминаването на две и три смени в болшинството от нашите заводи и предприятия, особено в основните, при 6—7-дневен режим на работа. Задача, която заслужава големи грижи от страна на партийните комитети и организации. Партийният контрол и помощ да подтикнат стопанските ръководства по-енергично да се заемат с практическата организация на преминаването на 2 и 3 смени. Към неизбежните трудности, с които е съпроводено това дело, трябва да бъде насочена и разяснителната работа. Не бива да остане вън от погледа на партийната организация и решаването на проблемите, свързани с транспорта, със съответното съобразяване с новите условия и обслужващата сфера.

ОСОБЕНО важно място в борбата за изпълнение на седмата петилетка и плана за 1977 година заема **ефективното използване на материалните ресурси.** Всеки трудещ се трябва да бъде убеден, че няма друг по-сигурен път за увеличаване икономическите възможности на страната, за осигуряване необходимите материални източници за повишаване на народното благосъстояние от снижаване себестойността на продукцията и повишаване рентабилността на производството. Решаването на тази задача изисква разработването на нови технологии и конструкции, които ще доведат до рязко снижаване на материалните разходи. Единствено вернният път към решителното намаляване себестойността на продукцията, което ще помогне да се изравним с напредналите страни. Новият подход към икономията на суровини и материали трябва да привлече много сериозно вниманието на партийните органи и организации. Те могат да допринесат за създаването на необходимите условия в стопанската организация, предприятието, цеха за рязко намаляване материалните разходи, за запушването на всички канали и каналчета, през които се разпиляват суровини и материали. **От комунистите се изисква да бъдат най-непримиримите в борбата за строг режим на икономии.** От тях зависи много да се създаде атмосфера на нетърпимост срещу разхитителите във всеки трудов колектив. В това отношение се разгръща повсеместна и много конкретна организаторска и възпитателна работа, която ще гарантира пълното използване и на скъпия метал, и на вторичните суровини.

Решителни усилия са необходими срещу разпиляването на средствата и силите в строителството. Съсредоточаването на вниманието върху основните обекти, значителното намаляване на незавършеното строителство и децентрализираните капитални вложения, пълното натоварване на производствените фондове и в тази област — ето проблемите, за чието решаване носят отговорност и партийните органи и организации.

ИЗПЪЛНЕНИЕТО и преизпълнението на насрещните планове, производството на повече висококачествена продукция с по-малко разходи ще създаде нови, още по-големи възможности за повишаване жизненото равнище на народа.

Дали възможностите ще се превърнат в действителност зависи от всяка партийна организация, от нейната настойчивост за последователното прилагане на социалистическия принцип на разпределение според количеството и качеството на труда. Търпеливо и последователно да се възпитава у трудещите се съзнанието, че повишаването на жизненото равнище е грижа не само на обществото, на държавата, но и на всеки отделен гражданин.

Плановете за 1977 г. и за цялата петилетка осигуряват необходимите материални условия за по-пълно задоволяване потребностите на населението. Въпросът е сега как ще се използват тези възможности.

Digitized by Google

Какви стоки ще произвеждаме, търсени и предпочитани от трудещите се или такива, които ще залежават? Да се осигури пълното използване на всички съществуващи резерви в предприятието за допълнително производство на стоки за народно потребление, за извършване услуги на населението **е непосредствена задача на партийния контрол.** Партийната организация е стопанинът, от който най-много зависи да се разкрият и реализират докрай съществуващите възможности.

Има още едно, много важно условие, без което успехът е немислим. Това е дисциплината. **Дисциплината във всички сектори на народното стопанство и на всички равнища.** Настойчивост и последователност за съзнателно отношение към труда, за срочното и качественото изпълнение на всяка производствена операция, на всяко поето задължение. В това отношение непримиримостта на комунистите е от решаващо значение.

Критиката е изпитано оръжие, с което боевата партийна организация може да привежда в ред всички, които не вървят в крак, които изостават или продължават да работят по старому.

ОГРОМНАТА роля в осъществяването на девиза на петилетката за висока ефективност и качество е отредена на **социалистическото съревнование сред трудещите се,** на широкото внедряване на новите почини. Особено важно е сега да се обогатяват съдържанието, формите и организацията му за още по-успешното изграждане и реализиране на насрещните планове.

Съдбата на плана за 1977 г., реализирането на седмата петилетка е в наши ръце. От кадрите, ръководни и изпълнителски, зависи сега успешното решаване на големите задачи, повишаването на ефективността и качеството във всички сектори на нашата работа.

До края на годината остават броени дни. Те трябва да се използват най-пълноценно за завършване на необходимата подготвителна работа за изпълнение на плана през 1977 година.

Това означава преди всичко планът да бъде добре разяснен. Всеки трудов колектив и отделен труженик да се убеди докрай в неговата реалност, да се проникне от голямото значение на предстоящите задачи, да осмисли новия подход при тяхното решаване. Непрестанно да се разкрива органическата връзка между изпълнението на плана и пълното задоволяване материалните и духовните потребности на населението. Без такава широка и най-задълбочена разяснителна и организаторска работа под непосредственото ръководство на партийните организации успехът е немислим.

Друг много важен момент сега е да се осигури пълно обвързване на плановете във всеки завод и предприятие. Това е едно от най-важните условия за ритмично изпълнение, за подобряване качеството на продукцията и нормалната работа на трудовите колективи през цялата година. Партийните комитети и организации трябва да бъдат особено настойчиви за материалното осигуряване на плановете, за реализация на продукцията, която ще се произведе. От тяхната последователност и непримиримост сега зависи особено много да не се допуснат пропуски, които ще затормозят работата на колективите още от първите месеци на годината. От това зависи при последна сметка и какви насрещни планове ще се приемат.

Моторът, основният двигател на борбата за изпълнение и преизпълнение на насрещните планове са партийните организации. Колкото по-активни и боеспособни са те, толкова по организирани и резултатни ще бъдат усилията на работническата класа, на селските труженици, на научно-техническата интелигенция за спечелване голямата трудова битка през следващата година и седмата петилетка.

Digitized by Google

„Нашите всеобщи и всекидневни сблъсъци ние трябва да превърнем в един голям сблъсък, в едно решително настъпление, в една обща наша комунистическа непримиримост."

Тодор ЖИВКОВ

ВСЕКИ ДА ПОЕМЕ СВОЯ ДЯЛ

— Да, правилно сте се насочили. Заводът за електронни преобразователни елементи е един от добрите в района... Но отивате в много неудобно време, краят на месеца е, планът трябва да се „щурмува", едва ли някой ще може да ви отдели внимание — така ни отговори по телефона секретарят по промишлеността на Ленинския районен комитет на Партията в София инженер Филип Панов.

Ние искахме да видим какви изменения настъпват в подхода, в мисленето на стопанското и партийното ръководство, на комунистите и на трудовия колектив след Юлския пленум на Централния комитет. Потърсихме добро предприятие. Но дали сме избрали най-подходящото време, за това не бяхме помислили.

Известно ни е, че към края на месеца почти във всички заводи производствените темпове растат, някъде настъпва даже луда суматоха и неимоверно напрежение. Но нали Юлският пленум посочи, че една от важните задачи е да се вземат всички мерки за ритмична работа, за използване докрай резервите, да се отстранят недостатъците, които от години тегнат над производството. Затова въпреки предупреждението на секретаря на районния комитет ние посетихме Янко Дюлгеров — директор и Асен Савов — партиен секретар на завода. Разговорът започна, разбира се, с традиционния въпрос — ще изпълнят ли плана за месеца?

— САМО С ЩУРМУВАНЕ — беше спонтанният и искрен отговор на директора. — Така е всеки месец. Първите дни липсват много материали и полуфабрикати и не можем да уплътним работното време на производствениците. А после започнат да работят с пълен капацитет основните цехове, докато се стигне в края на месеца до истински щурм. Най-много ни измъчват кооперираните доставки от Ботевградския и от Айтоския завод. За целия месец октомври например трябваше да получим 15 000 бройки диоди от Ботевград, а до 28 число са ни предали само 8000. Останалите ще получим едва в последния ден на месеца, в неделя.

При това положение ясно е защо една значителна част от работниците в края на всеки месец работят извънредно. За тях не само няма петдневна седмица, но и на седмия ден не почиват. И всичко е за сметка на извънредния труд. Досега са разрешени 9400 часа. Само за м. септември са изразходвани 3205 часа. И за да се издържи на тази организация на производствената дейност, ръководството на завода е принудено да иска още 10 хиляди часа извънреден труд. Получено е уверението, че министърът ще уреди въпроса с профсъюзите. Как? Ние

Digitized by Google

не знаем. Но разбира се, всичко ще бъде направено с благородната амбиция планът на всяка цена да бъде изпълнен. Да се откаже съдействие за извънреден труд на един завод е опасно и почти невъзможно. Защото скъсаш ли веригата на едно място, пропада цялата система. Кооперирането в огромната си част е вътрешно, то зависи от досегашното обединение и от министерството.

— И ние сме принудени да постъпваме така с нашите клиенти — продължи директорът. — До 10-то число от месеца не им даваме полуфабрикати, те са в престой и после, разбира се, не могат да не щурмуват. Всеки иска да изпълни плана. Това е и морална, и материална необходимост.

Хиляди часове извънреден труд само за едно предприятие. А за всички, които работят по същия начин, и по-лошо? Не, нямаме намерение да ги изчисляваме. Пък и както заявиха другарите в завода, мъчно може да им се хване сметката. Защото много често официално отпуснатият норматив за извънреден труд не стига и майсторите, за да не дават обяснение за преразход, компенсират с 2—3 дни неофициален отпуск в началото на месеца, когато и без това ще има престои. На пръв поглед споразумението е рационално. То помага и в ненормални условия да се изпълни планът. А нали това в крайна сметка е важното? Дали е правилно така да се постъпва? На този въпрос, струва ни се, че профсъюзите могат да отговорят най-добре.

— Те почти не се интересуват от извънредния труд — ни казаха и директорът, и партийният секретар на завода. — Никога не правят проверки, не търсят отговорност, не налагат санкции. Пък и въпросът се урежда от министерството, затова ние сме спокойни.

Спомнихме си, когато преди години бяхме по-продължително време в един софийски завод, който имаше големи затруднения по изпълнението на плана и също така трябваше да „щурмува". Най-голямата грижа на стопанските ръководители тогава беше, как да се „опазят" от инспекторите по труда. Те бяха денонощно в завода, следяха за условията на работа, за законността на влагания труд, санкционираха, предупреждаваха, че ще дават под съд ръководителите. А колко трудно се получаваше разрешение за извънреден труд! Трябваше да се доказва дни наред обективният характер на причините. Разбира се, сега организацията на производствената дейност е далече по-съвършена и много по-сложна. Изисква се с по-голямо умение и точност да се синхронизира работата на десетки заводи, да се направляват многобройни системи и подсистеми за тяхното управление, за да се получи готовата продукция. Но означава ли това, че профсъюзите трябва да намаляват силата на своето въздействие за ограничаване увлеченията да се решават производствените затруднения по този път? И защо вместо те да „притискат" министрите, понякога става обратното?

А ето каква е картината на първи и втори ноември: планът за м. октомври изпълнен. Хората отдъхват след напрежението и нямат какво да правят. Пак липсват диоди, не е доставен тетрахлор. Дневният план за първи е изпълнен 0, а за втори 50 процента.

Трябва да си признаем, че въпросът за ритмичността на производството, с който се сблъскахме в завода и на който Юлският пленум придаде голямо значение, не ни даде основание да мислим, че в това отношение има някакво съществено изменение. Омагьосаният водовъртеж на едни и същи противоречия всеки месец поставят на изпитание стопанското и партийното ръководство и целия колектив.

И ако е така само в този завод, бихме се съгласили, че може да е случайно.

Digitized by Google

Да, планът с малки изключения, като в завод „Ворошилов", Телефонния и някои други заводи, където причините са по-комплексни и сложни, в предприятията в системата на Министерството на електрониката и електротехниката се изпълнява ежемесечно. От това не можем да не сме доволни всички, да не се радваме на успехите на един от най-перспективните отрасли в нашата икономика, където са събрани и най-модерната техника, и добри специалисти.

Но все пак тревожи ни въпросът защо заводите в системата на министерството не можаха да преодолеят недостатъците, които спъват ритмичната работа на производството.

Категоричният и повтарящ се отговор, който получихме в Завода за електронни преобразователни елементи (ЗЕПЕ) и в другите заводи, е — слабости в материално-техническото снабдяване, незадоволителна организация на работата по кооперираните доставки. Заводът за полупроводници в Ботевград и Заводът за съпротивления в Айтос спъват работата на ЗЕПЕ. Старозагорският завод за запаметяващи устройства — на „Електроника", ЗЕПЕ — на токоизправителния в Перник, на „Ворошилов" и Телефонния в София и т. н. Веригата може да се продължи и да ни върти в омагьосания кръг на противоречията. Но забележете — всички заводи са под ръководството на едно и също министерство. Следователно откъдето и да се хвърлят камъните, падат в неговата градина.

ПАРАДОКСИ В СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ — така може да се определи финансовото състояние на завода. Планът се изпълнява. Продукцията е предадена на клиентите. А БНБ е спряла всякакви плащания. Това наистина е загадка — „да имаш и да нямаш"... В желанието си да проникнем в този парадокс ние се натъкнахме на два документа. Писмото на партийния комитет до първия секретар на Ленинския район на Партията, в което се съобщава, че „от м. април т. г. заводът е в тежко финансово състояние" и обяснителната бележка на зам.-министъра на електрониката и електротехниката Кисьов, с която ни уверява, че „финансовото състояние на завода е добро". Кой е прав? Ще се помъчим с помощта на специалистите да разберем.

Една от важните задачи на новия икономически механизъм е да се засилят ролята и контролните функции на БНБ в управлението и организацията на народното стопанство. С постановление 160 предприятията се задължават да представят в БНБ годишния си план за материално-техническо снабдяване и обвръзката с кредитния план. Такъв план обаче въпреки големите усилия заводът досега не е получил нито от досегашното обединение „Електронни елементи" в Ботевград, нито от министерството. И затова не могат да го представят в банката. А тя от своя страна законно им спира плащанията, като по изключение отпуска пари само за заплати. Какви са последиците от това?

Доставчиците спират необходимите материали за изпълнението на насрещния план, защото заводът не може да плати.

Не се превеждат от БНБ удръжките по ведомостите на работниците за погасяване на заеми за жилища, за издръжки на деца и др. Всичко това създава лошо настроение в колектива.

Поради спиране на плащанията от редовната сметка заводът е принуден да тегли суми от сметка просрочени заеми, за което плаща големи лихвени проценти. А това от своя страна води до изчерпване на фонда за допълнително материално стимулиране, в резултат на което независимо от добрите производствени резултати колективът на завода ще бъде лишен от премия.

Digitized by Google

Тежко и объркано състояние, което месеци наред гнети морално и финансово и ръководителите, и работниците. И то само заради една грешка на обединението — „неспуснати лимитите за материалите, за да се състави планът за материално-техническото снабдяване". Но ние се натъкнахме и на още една необяснима грешка на обединението. Става дума за коваровата лента, за която има валута, но е пропуснато само (!!) да се потвърди заявката пред ДСО „Рудметал". И разбира се, материалът не се получава, заводът не изпълнява плана, а заместник-министърът Кисьов трябва да лети до Москва, за да спасява положението. Какви са последиците от това? За м. юли поради неизпълняване на плана работниците и ръководителите са санкционирани с 17—18 процента от заплатите.

И за двата случая обаче никой от обединението не е пострадал нито морално, нито материално. Защо? Другарят Кисьов вдигна рамене и не ни отговори.

И още една аномалия. Заводът е произвел редовна продукция за над 4 млн. лв. и по нареждане на зам.-министъра Василев я предава на заводите клиенти, които са също в системата на министерството, срещу неизплатени фактури, поради тяхната неплатежоспособност. Това, разбира се, е част от борбата да бъде отчетено изпълнението на плана на всяка цена. От друга страна обаче заводът също изпада в неплатежоспособност и дължи над 4 млн. лв. за материали.

Една верига на взаимна обвързаност, един омагьосан кръг. И кой страда от това?

От три години колективът не е получил премии, въпреки че работи чудесно и преизпълнява плана. А да не говорим за огромното напрежение и усилия на ръководството на завода всеки месец да урежда с безброй настоявания и молби при търговските организации, в банката издръжката на производството. И в крайна сметка пак се стига до противоречие — предприятието изпълнява плана, а санкциите, лихвите на банката изяждат част от печалбата.

Дали се изясни загадката — добро ли е или лошо финансовото състояние на завода, не знаем. Но струва ни се, че към този въпрос не бива да се подхожда формално.

Тези проблеми безспорно са занимавали ръководството на министерството, но изход от тях като че ли не е намерен. Затова и ние си позволяваме още веднъж да ги поставим.

— Една от най-съществените слабости е оперативното планиране и обвързването на плановете. — Това беше констатацията на зам.-министъра Василев, когато беседвахме с него след напрежението на щурма, приключил в най-добрия случай в предобедните часове на първи ноември. — Слаба е предварителната подготовка на плана за месеца — продължи той. — Вниманието на голяма част от ръководителите на предприятията е насочено, от една страна, да се пазарят с нас, да се надхитряваме за изменение и намаление на плана и от друга — как да организират работата, че за 10 дни от месеца да направят това, което не са успели за двадесет. Очевидно ще трябва да помислим и по номенклатурата на кооперирането. Да се избегне излишното разпиляване и усложняване на производствения процес. Такъв е случаят и с диодите. Те се произвеждат в Ботевград, а радиаторите в Плевен. Заводът за електронни преобразователни елементи само ги престъргва и сглобява и ги изпраща на Токоизправителния завод в Перник. Всичко това не им носи печалба, а само натрупва обем. Тези операции могат да се извършват и в Токоизправителния завод и дългият и сложен път да се съкрати. Такива примери има и други. Това са недостатъци, които пречат на правилната организация на производството

Digitized by Google

и които остро бяха посочени на Юлския пленум. По тях мислим, критикуваме се, но бавно се преустройваме.

Главното изискване на Юлския пленум е решително да се усъвършенствува работата на партийните, държавните и стопанските ръководства и организации, на всички трудови колективи. За неговото осъществяване Министерството на електрониката и електротехниката е набелязало обширни мероприятия. В тях се предвижда разработването на около двадесет програми по основните дейности и направления. Вече е започнала реорганизацията на министерството. Всичко това безспорно ще помогне за повишаване ефективността на неговата дейност. Но не бива да се забравя, че някои недостатъци, които гнетят и спъват производството, могат да се оправят и без сложни концепции и програми. А от тяхното бързо решаване също зависи изпълнението на решенията на XI конгрес и на Юлския пленум.

Понякога е много противоречива взаимната зависимост между обективните и субективните причини за неритмичната работа. За да преодолееш вътрешните недостатъци, трябва да надвиеш външните бариери, защото най-често те ги пораждат. Има ли вътрешни задръжки и недостатъци в Завода за електронни преобразователни елементи? Да бъдеш взискателен към себе си, към собствената си работа, когато има много обективни задръжки, с които можеш да се оправдаеш — това не е лесно. Но на партийното и на общото събрание по Юлския пленум комунистите и целият трудов колектив са превъзмогнали тази трудност. С откровение и вяра те сочат не само обективните неуредици, но и собствените си грешки. И както се изразява фигуративно един работник, „общо взето фасадата ни е добра. Плана изпълняваме всеки месец, успешно внедрихме два лиценза, с което две от изделията ни получиха оценка „К". Но има още какво да направим за съдържанието на тази хубава фасада. Не се изпълнява планът по асортимента. Има преразход на фонд „Работна заплата"..." Остро е поставен и въпросът за трудовите норми. Те съзнателно се задържат, за да не бъдат коригирани. Средно 6 часа се уплътнява работното време. Пазят се резерви за напрежението в края на месеца и се нагласява една заплата примерно от 120 лв., което означава, че от 108 процента повече не се натоварват. Затова се получават такива куриози, че понякога трудно могат да бъдат определени първенците в съревнованието, защото всички си пишат едно и също изпълнение на нормите. Причината за това, разбира се, е и в стихийното повишаване на нормите, в липсата на научнообосновано нормиране. Типичен е и примерът с натоварването на машините, което е по-ниско, отколкото в напредналите страни. Защо там на същите машини да се произвеждат 1000 детайла, а у нас се стига до 600. Затова и някои изделия на завода струват близо един и половина — два пъти по-скъпо от тези на международния пазар. Вълнува се колективът и от факта, че не се изпълнява планът за стоките за широко потребление. От 140 х. лв. е изпълнено едва 35 х. лв., от които 30 х. лв. са за шлайфане на кристалите за Народния театър, който няма нищо общо със стоките за широко потребление. Независимо че валутната възвращаемост е добра, посочени са някои слабости във входящия контрол на получаваните от второ направление материали. В края на м. г. например е получен молибден от второ направление, който е лошокачествен и не може да се използва. Японската фирма още не е върнала сумата за некачествените инструменти. Въпросът за ефективното използване на валутата опира до специализацията и до командировките в чужбина. Допуснато е да заминат хора в западни страни, които след това почти нищо не допринасят за развитието на завода. От ефективното използване на материалите до голяма степен зависи себестойността на продукцията. Буди обаче недоу-

Digitized by Google

мение голямото отклонение по отделните изделия, нестабилността за различните месеци. Обещанието по Пловдивския призив се преизпълнява. Но 1/3 от материала за капсите се хвърля. А това показва, че има още много резерви.

Неудовлетвореността от постигнатото, неспокойствието на ръководителите и работниците в завода да отговарят с дела на изискванията на Юлския пленум са гаранция, че проблемите са разбрани и ще се положат всички усилия да бъдат правилно решени. В това всеобщо настъпление никой не може да остане настрана. Всеки трябва да поеме своя дял.

ДЪЛГЪТ И ОТГОВОРНОСТТА на комунистите от завода в обстановката, за която разказахме, са особено високи. Привидно техният брой не е голям — 78. Но определено може да се каже, че първичната им партийна организация вече си е извоювала доверието на признаван от всички авторитетен политически ръководител на трудовия колектив. Инженерите и техниците, майсторите и бригадирите, ръководителите на стопанските звена — всички до един са убедени, че без ежедневната целенасочена работа на партийното бюро, без личния пример на комунистите много от възникващите трудности не биха били преодолени; големите темпове на развитие на заводското производство, изпълнението на плана по обемните и качествените показатели — немислими.

Особено през последните две-три години партийната организация е укрепнала, обогатила е формите и съдържанието на своята дейност.

С постоянен стремеж все по-пълно да се изучават и спазват ленинските принципи и норми на партиен живот бюрото се е насочило преди всичко към създаване на комунистическо ядро във всяко решаващо звено. Приели около 35 млади работници специалисти за членове на Партията. А след това положили грижи както за тяхната по-голяма идейна закалка, така и за постоянно повишаване на квалификацията им. Несъмнено всичко това има решаващо значение за обогатяване живота на целия трудов колектив, да не се огъва той пред трудностите от субективен и обективен характер, предприятието да си завоюва авторитета на динамично действуващо звено в районната промишленост.

И като че ли най-ясно става какво е първичната партийна организация за този отряд от творци на научно-техническата революция, като се заговори с директора инж. Янко Дюлгеров.

— Без ежедневната взискателност, непосредствената помощ и контрол от партийното бюро и партийната организация — заяви той — не е възможно в колектива политически да се оценяват различните страни от изпълнението на плана, да се усъвършенствува управлението на производството. Не ще се постига взаимосъгласуваност между различните звена, съсредоточаване на усилията в решаващите направления. Разбира се, има проблеми, които повеляват партийната организация и партийното бюро да работят още по-добре, още по-резултатно. Има такива проблеми...

От по-сетнешното ни запознаване с партийната работа в завода стана ясно, че това се отнася например и до необходимостта комунистите от някои звена да съдействуват за усъвършенстване на ръководната дейност, да се овладяват научни методи... За това досега неведнъж е ставало дума. Вземани са различни решения. И все пак и до ден днешен налице е известен консервативен подход към проблемите на нормирането, за най-пълното използване на наличните производствени мощности.

Доказателство? Ето само един пример. Защо Райна Койчева от

Digitized by Google

бригадата за шлайфане на лещи в кварцовия цех напусна завода? Срънна, опитна, намираща най-рационален подход при изпълнението на всяка операция, за една година тя достигнала непостижими преди норми. И вместо да се радва на признанието и обичта на всички, вместо партийната, профсъюзната и комсомолската организация, дето има една дума, да я понесат на ръце — да изучат опита й, да го разпространят — те я оставили под обстрела на завистта. Не забелязали как малокалибрени души правели дните й тягостни. С неприязненото си отношение й доказвали, че нейното място не е в този колектив. И Райна напуснала. Изминало толкова време, та едва сега се разбра какво зло е инертността и равнодушието, лелеенето от някои по стари норми, темпове и мащаби на развитие.

— Да, не е възможно сега да изпълняваме удвоените вече производствени задачи — поде партийният секретар, — да се наредим в редиците на най-достойните строители на развитото социалистическо общество, ако не почерпим с пълни шепи от неизмеримото богатство, което ни даде Юлският пленум... Ето защо, макар че главното, определящото за работата на колектива ни досега са успехите, ние си направихме задълбочен критичен анализ, преоценка на цялата дейност и опит.

И не ще е преувеличено да се каже, че сега Юлският пленум е влял нов живот в дейността на заводската партийна организация. Помогнал е не само да се вземат редица действени решения, но е дал нов живец и на разработените преди планове и програми.

На проведените събрания по Юлския пленум комунистите определили: фокусът на цялата по-нататъшна политическа и организаторска работа да бъде битката за повишаване комунистическата съзнателност на всеки член на колектива, за издигане както никога досега на отговорността — за утвърждаване в завода на още по-строг режим на икономия, за постигането на още по-висока ефективност, за най-пълноценна експлоатация на скъпо струващата техника, за непрестанно повишаване на качеството.

Сега, когато става дума за ефективността на производството, за неговата модернизация, за качеството на продукцията, партийното бюро отделя голямо внимание на работата си с кадрите.

— Ето защо за нас — разказа партийният секретар — този проблем означава: системни грижи за квалификацията, за издигане компетентността на инженерно-техническите кадри, на низовите ръководители. И от друга страна, неделимо от действения партиен контрол да бъде изискването за овладяването на политическия подход: да не се разчита на дистанционно разпоредителство, на технократична инерция в управлението на производството. Да се издига отговорността на всеки, за всичко, пред всички.

Такива са някои от най-ярките ориентири, които Юлският пленум е дал на заводската партийна организация за умножаване ефекта в нейната работа.

И на този нов дух, отразен в по-високата организираност, дисциплина и активност в работата на всеки, работниците, инженерите, икономистите отвръщат с уважение, с признание. Сам заместник-директорът на предприятието по производствените въпроси е председател на комисията за изучаване и внедряване на новата система за управление качеството на продукцията. Често той се обръща към партийното бюро за съвет, за помощ. Или пък е основен докладчик на заседанията му по изпълнението на вече взетите решения.

По инициатива на партийното бюро най-изтъкнатите специалисти на завода са направили задълбочен анализ на досегашната организация на работата по качеството, свързана главно с прилагането на Са-

Digitized by Google

ратовската система. Така било констатирано, че е много стеснен критерият за оценка на качеството на брой предадена продукция от първо представяне. Това произтича от липсата на оценка за сложността на извършената работа. От друга страна атестирането на изработеното се осъществява от прекия ръководител на производството. По този начин е възможна проявата на субективизъм, на опит в някои случаи да се прикрият отделни „дребни" пропуски. На практика се е получавала известна инфлация на вземаните решения, насочени към подобряване на качеството.

Процесът на този анализ сега е съпроводен с изучаването на Лвовската система за управление на качеството с особеностите на приложението ѝ в електронното производство. Да се решават всички организационни и икономически, технически проблеми по внедряване на системата „на очи", по интуиция, без точно определяне на дейността на субектите на управление, разчет на необходимите фактори сега е невъзможно. Затова изградената комисия изработва една функционална схема на всички звена. Главното, което се цели с нея, е да се види и точно определи задължението и отговорността буквално на всяко звено, да се създаде критерий за оценка на качеството на работата не само на бригадите, участъците, цеховете, в които, така да се каже, оживява продуктът на труда, а да се проникне и усъвършенствува работата още при създаването на документацията, по която се работи и в дейността на отдел „Труд и работна заплата", на отдел „Материално-техническо снабдяване".

Естествено е и разбирането в завода, че от цялата тази дейност не биха се постигнали очакваните добри резултати, ако тя и в бъдеще не бъде обхваната, насочвана, ръководена от партийното бюро, ако на всеки комунист — от директора до редника в производството — внедряването на Лвовската система не бъде издигнато в първостепенно поръчение. Ако не се осъществява партийна помощ и контрол.

Кое още е характерно за работата на партийното бюро, на комунистите в завода сега? Това е скъсването с властно действуващата в много случаи формула „дейност заради самата дейност". Похвален е стремежът не всяка идея да се вкарва в по-дългосрочни планове. И докато протече този процес, цяла гама от слабости да се повтаря.

— Стремим се да не чакаме да минат всички събрания, да обобщим всички предложения, после да изградим комисия за тяхното осъществяване, да разработим програми — продължи интересната си мисъл Савов. — Ето един пример: Стефка Алексова направи критика, че технологичното предписание за заливане на високоволтовата умножителна каскада се съдържа само в показен образец, без да е записано в съответната документация, без да е регламентиран точно редът и начинът на манипулиране. Затова след като съгласувахме с директора, веднага извикахме на заседание на партийното бюро комунистите — главния технолог и техническия директор. И на това заседание им дадохме партийно поръчение в определен срок да премахнат тая слабост. Резултатът от този подход беше чудесен. Укрепи се вярата на колектива, че направените критични бележки, идеите, породени на събранията, не ще останат само празни приказки.

Твърде интересна сега е и една друга страна в дейността на партийното бюро при използването на мултипликационния подход. И то не еднократно да я прилагат, а като я превръщат в процес, в борба за постоянно преустройство в работата.

Пример? Така е станало възможно комунистите тук да използват най-полезно самоотчета, да доразвият съобразно техните условия най-

Digitized by Google

ценното от програмата на Пловдивския окръжен комитет за по-голямо обогатяване на живота и дейността на първичната партийна организация.

Юлският пленум е пленум за отговорността. Тъкмо това потвърждава и анализът на много от примерите, за които е станало дума на събранието.

Шурмуване и борба за високо качество и ефективност — две изключващи се величини. Поинтересувахме се в тези условия каква помощ на комунистите в завода е оказвал парторгът на досегашното обединение, каква министерството. И невероятно ни прозвуча фактът, че парторгът Наков е бил тук едва преди две години. Не е удостоил партийната организация с нито едно свое присъствие на нейно събрание. Казал е: ...„Изпращайте ми по един екземпляр от вашия план.“ Чудесна връзка! Пример, изискващ размисъл, критичен самоанализ и самооценка от всеки ръководещ, работещ с партийни комитети и организации, с трудови колективи, отговарящ от ДСО, министерство...

Със загриженост и острота комунистите и целият колектив в завода оценяват сега своята работа. Непримиримо се отнасят както към обективните, така и към субективните слабости и недостатъци. И в същото време уверено и смело търсят пътищата за тяхното преодоляване. Вече се разработват планове и програми за вътрешната по-рационална организация на производството. Поставили са си амбиция и усилено работят да станат еталон на валутно-експортен завод — $^2/_3$ от продукцията да бъде за износ. В тази връзка особено внимание обръщат на ефективността и качеството на производството. Разказахме за работата им по използването на Лвовската система. Насочват се към усвояването на нови производства — ефективни и търсени на вътрешния и международния пазар. С особени грижи се заемат за привличането и обучението на млади работници със средно образование... И за да се постигне най-успешно настъпление по целия този фронт, е необходимо да се осигури здрав тил.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯТ ПРОЦЕС има своите опорни точки в практиката и активно й влияе. Ето защо първичната партийна организация, нейното бюро, партийните групи насочват мисленето на хората към забележителните идеи, теми, решения на Юлския пленум. „Четиридесет души от актива се заеха в колективни и индивидуални беседи да изясняват новите моменти, така важни за практиката на социалистическото строителство, за по-нататъшното развитие на страната, на завода“ — ни разказа агитпропът на комитета Емилия Ромова. В различно време с работниците са беседвали директорът и неговите заместници, партийният секретар, членовете на партийното бюро, на профкомитета и на Комсомола. Активността на работниците е много по-висока от друг път. Въпросите, предложенията, препоръките са вече в партийното бюро. Значителна част от тях се отнасят до изпълнението на плана, до преодоляване на пречките и изоставането. Виновниците са посочени с точен адрес. Комунистът Никола Николов, работник с висок разряд, е извършил самоотлъчки. Партийното бюро реагира незабавно. Та нали Юлският пленум още веднъж постави въпроса за водещото място на комуниста, за неговия личен пример. Винаги обществено ангажиран, той е в предните редици в битката за социализъм, от него се иска да воюва с всеотдайност за придвижването на тези позиции напред, за нови и нови завоевания.

Наскоро са приключили отчетните събрания на профсъюзните организации и на дружествата на Комсомола. Посоката на критичната струя в тях е била насочена към недостатъците — обективни или субек-

Digitized by Google

тивни, но в еднаква степен спъващи изпълнението на плана. От личния принос на отделния работник, инженер, ръководител много зависи изпълнението на плана по обем и качество, успехът на участъка, цеха, на завода.

Наред с въпросите за изпълнението на плана и по-нататъшното издигане равнището на качеството работниците от цех „Кварцови прибори" се тревожат от зачестилите нарушения на трудовата и технологичната дисциплина. Иванка Туечка и Ангелина Иванова считат, че нарушенията ще се преодолеят при една по-активна работа на партийната група, на профорганизацията и дружеството на Комсомола. В цеха постъпват нови работници, повечето от тях са млади и за трудовото им приспособяване би съдействувала ефективно, правилно насочена индивидуална работа. Майсторът на цеха Атанас Михов е загрижен, че машините не се опазват добре. Работят със скъпи високопроизводителни машини и техният живот трябва да бъде удължен. Работниците от цех „Кварцови прибори" се вълнуват и от едно чуждо, непристойно и срамно явление — дребните присвоявания. Ръководството на завода взема мерки, но те са недостатъчни и често пъти неефективни. Не се използват идеологически средства и форми за съпротива срещу този атавизъм в здравия организъм на колектива. Решенията на Юлския пленум са страстна защита на социалистическата собственост. Те са директива как да се опазва и умножава тази собственост и същевременно призив към партийните органи и организации към всеки комунист за поставяне на бариера срещу разхищенията и присвояванията. Дребните присвоявания са по-опасни, защото не им се обръща внимание. Явлението съществува, неговите отрицателни последици се чувствуват, нужни са мерки, бързи и резултатни.

Партийното бюро, стопанското ръководство, профкомитетът и заводският комитет на Комсомола не оставят без отговор въпросите на работниците, казани или подсказани на събрания или при лични срещи. Създаден е ред — предложенията, въпросите, препоръките да се обсъждат със стопанското ръководство и да се отправят по предназначение за отговор или изпълнение. Партийното бюро разбира, че зад всеки въпрос, искане, молба стои една човешка съдба, зад всяко предложение и препоръка — искрено желание за подобряване на работата. Необходимо е обаче да се съкращава пътят и времето от поставянето на въпросите , молбите, препоръките до техния отговор и изпълнение. Редица от проблемите, които повдигат работниците, биха могли предварително да се разкрият, да се проучат техните стопански, социални, политически и идеологически страни и съобразно с това да се планира и насочва идеологическата работа на партийната организация, да се планират задачи на актива на организацията, задачи за пропагандната дейност.

Заводът за електронни преобразователни елементи е нов. Пети в света и първи в Европа за производство на монолитни кварцови филтри. Новите производства се усвояват бързо, техническата мисъл и творчество получават неограничена територия за проявление. Колективът се вглежда в своя трудов ден и с ентусиазма на младите се е устремил към нови завоевания, изпълнен с оптимизъм, че ще преодолее трудностите, защото пътят към успеха е едно непрекъснато преодоляване.

Щиляна ЧАНКОВА
Коста ДИМОВ
Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

ПРЕД БАРИЕРАТА НА «КРИТИЧНИЯ ПОДХОД»

„...Става въпрос за бригадата за промишлено производство в с. Обнова с ръководител Георги Цветков. **Голяма, упорита борба** водиха тия другари **за повече пари, за големи възнаграждения,** без да си дават сметка, че между работата, от една страна, и потребностите, от друга, на механизаторите от Обнова, Одърне, Тотлебен, Славяново и др. няма голяма разлика. Нека да не бъдем криворазбрани — ние не сме против новото, против почините. Трябва обаче да се съобразяваме с условията, **да се съобразяваме с нивото на съзнателност** у нашите колективи. Ние не отричаме успехите на механизаторите от бригадата на Георги Цветков. Критичният подход към слабостите и нарушенията не е черногледство, а непрекъсната борба за ускорен възход, за **ликвидиране на деформациите** във възпитанието, за изкореняване на потребителското отношение към общонародната собственост...“

Из доклада, изнесен пред ППО
при управлението на АПК — Пордим,
по решенията на Юлския пленум

„ГОЛЯМА, УПОРИТА БОРБА“

За тази борба ръководителят на бригадата разказва: „След като се обединихме в АПК, механизаторите от нашата бригада (III бригада за промишлено производство) започнаха да се сравняват с останалите. Започнаха да ме питат защо някъде плановете не се изпълняват, а колегите им получават високо трудово възнаграждение. Знаех, че в някои бригади се преразходва фонд „Трудово възнаграждение“, можех и аз да стана „добър бригадир“, като започна да надписвам преизпълнение на нормите. След дълго обмисляне през есента на 1974 г. предложих на председателя на АПК да експериментираме акордна система с повременно авансиране в нашата бригада. Той отхвърли веднага това предложение. През зимата на 1975 г. вестниците започнаха много да пишат за мегода на съветския строител Николай Злобин. Запалих се и поднових предложението си пред секретаря на общинския партиен комитет в Обнова Иван Каменов. Той ме подкрепи и го внесе за разглеждане в заседание на съвета на партийните секретари. И там го отхвърлиха. Разбрах, че нашето ръководство не ме разбира и през март отидохме със заместник-бригадира в окръжния комитет, където ни беше уредена среща с първия секретар. Другарят Пенко Герганов ни изслуша, одобри идеята и възложи да изготвим проектоправилник. Върнахме се окуражени, направихме правилник, обсъдихме го на общо събрание на бригадата, но сгреших, че не го изпратих в окръга, а го дадох за утвърждаване в ръководството на АПК. Извикаха ме на заседание на управителния съвет, но вместо да ми дадат думата да го разясня, председателят ми съобщи, че се отхвърля. По-късно под въздействие на ръководството на окръга правилникът беше приет и ние заработихме по него.“

Голямата, упорита борба не свършва тук. Бригадата работи по акордната система, но когато идва краят на годината, започват пазарлъци каква част от полагащите се средства за възнаграждение да бъде изплатена. Следват четири месеца, през които ръководителят не знае как ще работят и чак през април т. г. ръководството на АПК решава акордната система да се внедри и в останалите бригади за промишлено производство.

Digitized by Google

„ПОВЕЧЕ ПАРИ, ПО-ГОЛЕМИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ"

Вероятно от прибързване, от неразбиране или други подбуди акордната система е квалифицирана като антисоциална. Същността ѝ обаче е във вътрешностопанската сметка (усъвършенствуван вариант), която от своя страна е един от крайъгълните камъни на новия икономически механизъм. Вътрешностопанската сметка се изгражда на базата на строго обвързване на приходите с разходите. Как ще се разпредели формираният по норматив фонд за възнаграждение вътре в колектива зависи от неговата зрелост. И ето че в Обнова колективът от механизатори е узрял, за да заработи без норми, без разценки, без контрол от ръководството на количеството и качеството на извършената работа. Хората се отърсват от ежедневного напрежение за по-голяма заработка, престават да подбират работата. Авансирането е твърдо, но ръководството на бригадата предвидливо заделя в началото на годината 20 процента от ФТВ в резерв.

За да се стигне в трета бригада до това решение, е било необходимо 5 години механизаторите да работят на обща каса. Това значи заработката на отделни агрегати или марки трактори да се сумира и разделя поравно. В това има нещо прогресивно не само защото е възприето от всички, но поради факта, че се синхронизират интересите и усилията при новите промишлени технологии. Не е възможно, когато се прибира например царевицата, нормите и заплащането да стимулират индивидуалния труд. Изграждането на прибиращото звено изисква взаимна съгласуваност на тракториста, комбайнера, транспортните работници; съгласуваност, която изключва индивидуалната норма като главен мотив за по-високо натоварване на машините. Да се съобразяваме „с нивото на съзнателност" преди всичко значи правилно да се оценят подбудите и мотивите на едно искане; да се разбере дали чрез него се цели създаването на организационни предпоставки за по-добра работа или прицелът е да се ограби обществото и се получи голямо възнаграждение, без то да е заслужено.

Две мнения:

Георги Гатев (завеждащ отдел „Селскостопански" на ОК на БКП — Плевен): — Системата е добра и ние имаме намерение да я изпитаме в някои други производствени единици. Във всички случаи трябва внимателно да се подбират колективите по степента на зрелост на вътрешнобригадните отношения и производствените възможности.

Костадин Младенов (сътрудник в отдел „Селскостопански" на ОК на БКП): — Най-малко за бригадата с ръководител Георги Цветков може да се каже, че прави преразходи. В края на годината тя не само че се вмества в норматива на фонд „Трудово възнаграждение", но винаги има най-ниски разходи за единица продукция в сравнение с останалите бригади за промишлено производство.

„ЛИКВИДИРАНЕ НА ДЕФОРМАЦИИТЕ"

Осмислянето на двегодишния опит прави още по-трудно за разбиране защо изкореняването на потребителското отношение е отнесено към III бригада!

Няма селскостопанска кампания, провалена от този колектив. По принцип тук първи завършват сеитбата, първи окопават, първи прибират. Бригадата е оказвала често помощ на други бригади, дори и на АПК — гр. Левски. Това се прави при положение, че въпросът за разходите при оказване на помощ все още не е уреден. Ръководителят на бригадата би могъл да забавя работата, да вкарва тракторите в ремонт само и само да не оказва помощ. Механизаторите биха могли да изпълняват неохотно и некачествено операциите, когато отидат в друго землище. Става обратното: към работата, независимо къде е, всички имат отношение на добри стопани. Нима това е плод на деформации в съзнанието?

Digitized by Google

Безнорменото извършване на селскостопанските операции и твърдото авансиране са създали в колектива положително отношение към всички видове работа. През пролетта се оказва, че ако разреждането на захарното цвекло закъснее с няколко дни, добивът силно ще се намали. Тогава всички механизатори оставят машините, вземат мотиките и няколко дни разреждат. После — отново на машините, отново удължени смени и нощна работа и всичко е свършено в срок. Не може да се накара механизатор с деформации във възпитанието по лично убеждение да слезе от трактора и да се залови за мотиката.

В началото на октомври т. г. окръжният комитет на Партията проведе съвещание за есената сеитба с всички директори на предприятията по полско производство от окръга. Съвещанието беше на открито, в блоковете на III бригада, където бе демонстрирано високо качество на предсеитбената подготовка и сеитба на ечемик. Качеството във всички случаи е показател и за високото морално-идейно състояние на трудовия колектив, а не обратното, както се сили да обясни докладът.

Акордната система от тази година е внедрена и в петте бригади за промишлено производство на територията на аграрно-промишления комплекс. По същество преобладаващата част от растениевъдната продукция се произвежда сега на този организационен принцип. Ръководството на комплекса е преценило и това е напълно в негово право, че всички колективи са достигнали организационна и производствена зрелост, за да се внедри системата. Веднага изниква обаче въпросът, защо подбудите в III бригада са плод на деформации в съзнанието, без да се посочат мотивите за останалите!...

НАБЛЮДАТЕЛИ И СЪДНИЦИ

Завършва втората година на един експеримент, който доказа своята жизненост в условията на III бригада за промишлено производство. Той има две големи измерения: миналата година планът за общата продукция е преизпълнен с над 300 хиляди лева, с толкова се очаква преизпълнението му и тази година. Само от пшеницата са получени над 500 кг среден добив от декар. Другото измерение е с не по-малка стойност. То може да се формулира най-кратко като регулиране на социалните отношения на базата на високата комунистическа нравственост. Социални отношения, които надрастват и пренебрегват нормативния акт като остарял, непригоден за колектив, издигнал се до степента на субект на управлението.

Промените не са станали от един път, те са формирани под въздействието на първичната партийна организация в бригадата. Тази организация е била първият съдник на новата система, тя е застанала зад нея, носила е отговорността, че работата няма да се провали. Оттук насетне ръководителят е бил обграден с наблюдатели. В такъв случай партийният орган трябва да оцени експеримента в политическо отношение, да го подкрепи, подобри, защити. За две години обаче нито общинският партиен комитет, нито бившият съвет на партийните секретари са разгледали на заседания резултатите. Нито един път опитът не е намерил партийна оценка. Епизодично се е намесвал и ОК на БКП в Плевен, главно като арбитър при годишното разплащане. В окръга се създава един интересен опит, но няма кой да го оцени, да го обоснове научно, да го доразвие. В нито един ръководен партиен или стопански орган не е извикван през този период Георги Цветков било за информация, било да го попитат какви трудности среща.

В действителност нормативните актове предвиждат част от икономиите на трудовите разходи да се заделят за други фондове. Бри-

Digitized by Google

гадирът твърди, че резервът от 20 процента не е икономия от неизвършени дейности, защото колективът се е освободил от контрола на технологичната операция и е преминал към контрола на пълната материална отговорност за производството. Ако беше проведена необходимата организационна и разяснителна работа в бригадата, ако членовете й знаеха точно какво ще получат при съответните производствени резултати, нямаше да се стига до стъписване пред „големите възнаграждения" в края на годината. Да не говорим за това, че не е искано от висшестоящите инстанции да се експериментира починът, че в МЗХП този опит, както и други, не намират навременна научна обоснованост и нормативна подкрепа.

Става нещо друго — идва Юлският пленум, който постави задачата комунистите да поемат отговорност за всичко пред всички, да се самоанализират като личности и като организационна ръководна сила, да започнат корененето на слабостите от себе си. Тогава, тръгвайки по линията на пренасяне административния подход в партийната работа, ППО, съставена от комунисти на работа в управлението на АПК, започва да разглежда моралното състояние на друга първична организация, която се ръководи от друг общински комитет; става изразител на отношение, което трудно може да се обоснове. Още повече, че този опит е разпространен в самия АПК. Освен това проведената миналата година ревизия на АПК — Пордим не отбелязва преразход на фонд „Трудово възнаграждение" в III бригада, която според доклада „води борба за повече пари". В ревизионния акт е констатирано друго: в АПК трудовото възнаграждение е превишено с 236 хиляди лева; в лозарската бригада са начислени незаконно в повече 3564 лв.; на 18 шофьори на леки коли са начислени без основание 3912 лв. и пр. Това е констатацията, а в доклада прожекторът на критиката се насочва към Обнова: по внушение или предубеждение?

Първата и единствена оценка на експеримента е дадена грубо, незадълбочено, с изопачаване на мотивите и фактите. С нея не е запознат секретарят на общинския комитет на Партията в Обнова. За сметка на това до трудовите колективи достига изопачена информация по приложението на акордната система в Обнова, утвърждава се слухът, че там се вземат незаслужени пари.

* * *

Юлският пленум постави задачата строго да се спазват в областта на икономиката ленинските принципи на стопанисване. В статията си по случай четвъртата годишнина на Октомврийската революция В. И. Ленин формулира един от тях по следния начин: преходът към комунизма ще стане „... не върху ентусиазма непосредствено, а с помощта на ентусиазма, роден от великата революция, върху основата на личния интерес, на личната заинтересованост, на стопанската пресметливост..." Освен сполучливото съчетаване в III бригада на ентусиазма, заинтересоваността и пресметливостта, необходимо е да се подчертае и нещо друго: само когато се излезе от това триединно начало, не би се допуснала грешка в оценката на опита. Случаят е ясен показател и за това, че когато не се опираме на ленинските принципи, става голяма опасността от обща фразеология, от неверни изводи.

Петко СТАМОВ

Digitized by Google

НЯКОИ ПРОБЛЕМИ НА ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО

„Осъществявайки своята ръководна роля посредством комунистите, Партията обединява и насочва усилията на **държавните и обществените организации** към единна цел, действувайки с присъщите на нея методи на организаторска и идейно-възпитателна работа."

Из Програмата на Българската комунистическа партия

Разговаряме със секретари, завеждащи отдели и сътрудници на партийни комитети. Прелистваме протоколи, доклади и информации, обсъждани в заседания на бюрата. Правим равносметка на резултатите от извършената работа. Търсим отговор на въпроса: партийните органи и организации със своите решения, с дейността си успяват ли да осигурят компетентно ръководство на обществените организации?

ПОДХОДЪТ

След всеки документ на партиен форум — конгрес, конференция, пленум, в който теоретически и практически са осветлени функциите на обществените организации, след всяко важно събитие в живота на Партията и страната е станало практика партийните комитети и организации да разгръщат организаторска и пропагандистка работа. Свикват разширени съвещания с партийните, профсъюзните, отечественофронтовските и комсомолските активисти, разясняват съдържанието и значението на партийния документ, на събитието; разработват мероприятия и планове, конкретизират задачите, определят мястото и ролята на обществените органи и организации за тяхното изпълнение.

Този подход на партийните органи е правилен, защото, от една страна, те осъществяват своите ръководни функции и **основно изискване на политическото ръководство — определяне главните насоки на развитие на социално-икономическия и духовния живот** в окръга, града, селото, предприятието или стопанството и начините и средствата за реализиране на набелязаната цел. От друга страна, дава се възможност на различните организации да вникнат в същността на своите задължения, да осмислят своето поведение, да направят равносметка на изминатия път, да мобилизират силите на своите членове и ги включат в активна, творческа дейност. В резултат на този подход и Тезисите на Централния комитет на БКП за младежта и Комсомола, и Решението на Секретариата на Централния комитет за Отечественият фронт, и Постановлението на ЦК на БКП за професионалните съюзи и редица други решения поставиха началото на един обновителен процес в партийното ръководство и в дейността на обществените организации. Извършва се преустройство, което с всеки изминат ден

Digitized by Google

дава положителни резултати — обществените организации укрепват организационно, обогатява се съдържанието, разнообразяват се формите на тяхната работа. Сега след Единадесетия партиен конгрес, Тезисите на Централния комитет за състоянието и развитието на Българската комунистическа партия и на обществените организации и движения и Юлския пленум на Централния комитет (т. г.) този обновителен процес продължава.

За издигане ролята на профсъюзните органи и организации в живота на трудовите колективи окръжният комитет на Партията в Търговище например разработва разгърнати мероприятия за изпълнение решенията на Февруарския пленум на Централния комитет (1972 г.). За да обогатят съдържанието на работата на профсъюзите, изискват от тях да засилят стопанските и възпитателните функции на съревнованието. Преценявайки конкретните условия и състоянието на социалистическото съревнование, бюрото на окръжния комитет на Партията решава в процеса на преустройството на дейността им партийните органи и организации да увеличат грижите към тях, да окажат конкретна помощ за преодоляване на неправилните разбирания на някои стопански ръководители.

Естествено, възниква въпросът: не се ли изземват функциите на обществените организации, в случая на профсъюзите, чиято основна дейност е социалистическото съревнование?

Не, не се изземват. Не намалява и ролята им, а се увеличава, засилва се отговорността им. Защото окръжният комитет на Партията помага за преодоляване на слабостите, за изменение на едно неправилно отношение на стопанските ръководства към ролята и мястото на обществените организации в производствения процес и възпитанието на трудещите се. Той начертава основните насоки, следи и контролира организирането, воденето и отчитането на социалистическото съревнование. Неговата намеса в случая е разграничаване на функциите между обществените организации и стопанските органи и същевременно координиране на дейността им.

Разграничаването на функциите — проблем, който се отнася до стила на работа на партийните органи и организации и е един от ленинските принципи на партийно ръководство, се осъществява на основата на партийните решения и особено на решенията на Майския пленум (1964 г.), на Деветия и Десетия конгрес, на Юлския пленум на Централния комитет (1968 г.). Партийните комитети и организации се съобразяват с обстоятелството, че всяка обществена организация има свое организационно поле за действие и специфични проблеми за решаване в единния стремеж за изграждане на развито социалистическо общество. Те се стремят да се освобождават от несвойствените за тях задачи, а с партийни средства и методи да помагат на обществените организации да повишават своята самостоятелност, активност и боеспособност, да проявяват инициатива и творчество, да отговарят за своята дейност. Те осигуряват кадри, грижат се за тях, разпределят правилно задачите и контролират как се изпълняват, анализират и оценяват приноса на всеки в извършената работа, търсят отговорност за неизпълнението на поръчаното дело и пр.

В тази насока след Десетия партиен конгрес са постигнати резултати. Шуменският окръжен комитет на Партията например е помогнал да се засилят обществено-политическите функции на Отечествения фронт, участието му в социалното управление, във формирането и изпълнението на плановете за социално-икономическото развитие, благоустрояването, хигиенизирането и озеленяването на населените места, изграждането на детски заведения и площадки; при решаването на

Digitized by Google

селскостопански задачи, изпълнението на 61-во постановление на Министерския съвет, събиране на вторични суровини; в патриотичното и интернационалното възпитание на населението. По този начин се е активизирала дейността на окръжната отечественофронтовска организация, все по-успешно се преодолява организационната обособеност, премахват се границите между членовете на организацията и останалото население.

Разбира се, процесът на ясното разграничаване на функциите е труден, защото причините са разностранни. Често когато задачите не се изпълняват и има опасност решенията, независимо от какъв характер са, да се провалят, партийните органи пряко се намесват за тяхното реализиране и на практика изолират обществените организации. Понякога ръководствата на обществените организации поради липса на достатъчен опит и умение да се справят със задачите не се захващат да ги решават и прехвърлят отговорността изцяло върху партийните органи.

За да се постигне разграничаване на функциите, главното е да се подобрят грижите и вниманието към кадрите, да се повиши тяхното майсторство, да се засили взискателността особено към онези от тях, които грубо се намесват и изместват ръководствата на обществените организации. В тази връзка има какво да се помисли и за дублиращите се звена. Защото каквото и майсторство да се прилага, колкото и да се засилва взискателността, щом същността на задълженията и дейността им е една и съща, трудно може да се определи кой на кого изземва функциите, да не говорим за разграничаването им.

Успоредно с въпроса за разграничаване на функциите е стоял и въпросът за **взаимоотношенията между партийните и обществените организации и между тях и държавните и стопанските органи и организации. Координацията на съвместните действия, взаимната обмяна на информация** са способствували да се засили партийното влияние, партийните органи по-редовно и плодотворно да участвуват в работата на пленарните заседания на обществените организации. Те от своя страна също канят съобразно случая на свои форуми представители на обществените организации. Все повече и повече се срещат случаи да се провеждат съвместни заседания и да се приемат и съвместни решения по въпроси, които имат важно значение и общ характер. Ползата от такива решения е много голяма. Те дават възможност да се обхващат всички въпроси, които са от компетентността и на обществените организации, конкретно да се определя мястото и ролята на всяка от тях в работата за изпълнение на партийните предначертания. Разбира се, партийните органи внимателно преценяват целесъобразността на общите решения. Те се стремят да не приемат такива решения по въпроси, които изцяло са от компетентността на обществените организации, за да не изпадат в опекунство и вмешателство в работата им, да не скованат инициативата им, да не понижават отговорността им.

Характерно е, че партийните органи във взаимоотношенията и взаимодействията си с тях в голяма степен се съобразяват с обстоятелството, че всички обществени организации при социализма имат единна социална основа, а оттук и отношенията помежду им почиват на трайно единство, породено от общите цели и задачи.

Бюрото на окръжния комитет на Партията в Търговище един път в месеца се среща с ръководителите на обществените организации. На тези срещи не само се разпределят задачите, но се разменя и информация за състоянието на нещата. В отделите на окръжния комитет са привлечени комсомолски кадри, завеждащи подобни отдели в окръжния комитет на Комсомола. Те участвуват в техните мероприятия и

Digitized by Google

инициативи, учат се от опита им, усвояват техния стил и методи на работа, които творчески използват в комсомолските организации. Опасността да се копират или формално да се пренасят някои форми на работа от отделите на окръжния комитет на Партията в дейността на Комсомола се избягва чрез конкретната помощ от страна на партийните работници. Много от тях са нещатни отговорници в различни обществени дейности, ръководят секции в спортни организации и други.

Този непосредствен контакт с обществените организации позволява на сътрудниците на окръжния комитет да набират богата информация за живота и дейността им, на основата на която правилно определят към какво да насочат своята помощ. Ползата е голяма и за ръководителите на обществените организации, тъй като те се учат на деловитост, принципиална взискателност, на дисциплинираност и всеотдайност в служба на социалистическото общество.

КАДРИТЕ

От кадрите, от тяхната компетентност, от стила и методите им на работа, от личния им пример зависи качеството на организаторската и възпитателната дейност, как трудещите се възприемат и изпълняват задачите, а в крайна сметка и ефектът от тях. Ето защо партийните комитети отделят голямо внимание на **подбора, разпределението и възпитанието на кадрите — един от основните принципи на партийното ръководство.** Те съдействуват да се издигат в изборните органи на обществените организации активни, добре подготвени, морално устойчиви, идейно закалени комунисти и безпартийни. Помагат за тяхното обучение, включват ги в партийни школи, в курсовете на Академията за обществени науки и социално управление и в други учебни заведения. В постоянно действуващи курсове се обучават председателите на профкомитетите и на отечественофронтовските комитети, секретарите на комсомолските комитети и дружества. Внимание отделят и за създаването на постоянен резерв от кадри, което дава възможност да издигат подготвени хора на различни ръководни участъци в обществените организации. Всичко това се отразява положително върху тяхната дейност.

Срещат се обаче комунисти, които без основание и сериозни причини не изпълняват възложените им задачи в ръководствата на обществените организации, независимо че са избрани в тях. Има и друга категория хора. Те обикновено не отказват да работят, но фактически не проявяват никаква активност и стават причина за влошаване състоянието на обществените организации. За съжаление такива случаи се срещат не само в низовите звена, но и в окръжните ръководства. Млада партийна работничка, завършила Висшата партийна школа в Съветския съюз, предложена на най-отговорна работа в окръжен комитет на Отечественият фронт, възприема това едва ли не като недооценяване на квалификацията и възможностите ѝ, макар че нещата стоят точно обратно. Защото окръжният комитет на Партията като политически ръководител подготвя кадри, на които разчита да внесат свежа струя в дейността на обществените организации, да изменят стила, да подобрят методите на работа, да ги укрепят организационно и да издигнат авторитета им.

На какво се дължи това неизживяно пренебрежително отношение на някои кадри към обществените организации.

Една от основните причини е, че има партийни и стопански органи и организации и ръководни дейци, които повече или по-малко недо-

Digitized by Google

оценяват ролята и значението на обществените организации в социално-икономическия живот, не виждат задълбочено в характера и същността на тяхното предназначение. На тази основа не им оказват достатъчно помощ, липсва взискателност да се спазват изискванията и разпоредбите на ръководствата на обществените организации. А едно такова отношение винаги води до изземване на функции, до администриране, до опекунство, в резултат на което страда и ръководната роля на партийния орган, и самата работа на обществената организация.

Ето един пример. Профсъюзите в Търговище се разпореждат да се спре работата в сушилните на ОКЗ „Родна индустрия", защото условията за производство на керемиди са лоши, застрашено е здравето и сигурността на работниците. След дълъг и упорит натиск от страна на държавното стопанско обединение обаче, макар и с намален капацитет и за определено време, сушилните са пуснати в експлоатация. Но както всички броени дни, така и тези се изнизват, а опасността продължава да съществува. В случая профсъюзите, въпреки желанието им, не изпълняват защитните си функции, а това се отразява и на авторитета им сред трудещите се, и на самочувствието им като пълнокръвни органи, призвани да бранят интересите на своите членове.

В такива случаи партийните ръководства следва да отчитат важното задължение на профсъюзите — да защищават правата на трудещите се, а така също и на стопанските ръководства — да развиват производството. В никакъв случай обаче едното не трябва да става за сметка на другото. Защото няма и не може да има ефективно производство без грижи за сигурността и здравето на работниците, така както няма и не може да има възпроизводство на работната сила без производство. Но за да се изпадне в такава критична ситуация, има някой, който не си е свършил добре работата, не е създал нормални производствени условия. Право и задължение на партийните органи е да проявяват по-голяма взискателност, да търсят персонална отговорност от онези кадри, които се разминават със своите задачи. Защото всяка обществена организация е длъжна да защищава интересите на своите членове, но тези функции не са монополно право само на една организация, а са съставна част от общата икономическа и социално-политическа дейност на всички организации в нашето общество и преди всичко на Партията, на държавните и стопанските ръководства.

Ефективно партийно ръководство на обществените организации не може да се осъществява само чрез кадрите, изпратени с партийни поръчения в тях, но и чрез активното участие на всички комунисти в многостранната им дейност. Все още неизползвани резерви има и в изборните органи, в актива на обществените организации. Това, разбира се, е въпрос на вътрешна организация на работата, но и лъжа на партийните органи и организации. Защото рядко са сътрудниците на партийните комитети, които могат да се похвалят, че контактуват с широк кръг активисти. Обикновено връзките им, особено на сътрудниците от отрасловите отдели, се ограничават с ръководителите на предприятията и учрежденията, в най-добрите случаи със секретарите и председателите на партийните, профсъюзните, отечественофронтовските и комсомолските комитети, но почти никога с членовете на тези комитети, които са определени да отговарят в тях за дадена дейност. За всеки окръг това е един огромен актив от хора, който не се използва рационално, не се включва в интензивна организаторска и възпитателна работа.

Как да се изменят нещата?

Рецепти е трудно да се дават, но при всички случаи разковни-

Digitized by Google

чето се намира в ленинските принципи на партийно ръководство, зависи от стила и методите на работа на партийните органи. Когато партийните комитети и бюрата започнат пълноценно да използват всички свои членове, а те от своя страна засилят връзките и въздействието си върху членовете на ръководните органи на обществените организации, тогава не може целият актив да се включи в организаторска и идейно-възпитателна работа. Но за да вършат тази дейност качествено, за да има от нея ефект, много е важно да се полагат грижи за обучението им, за квалификацията им. Диференцирано обучение обаче засега се извършва със секретарите и председателите на партийните, профсъюзните, отечественофронтовските и комсомолските комитети. На тази основа се повишава тяхната компетентност и активност. При такъв подход към всички кадри и активисти ще се засили интересът им по-задълбочено да вникват в проблемите, за които са натоварени да отговарят, по-пълноценно да изпълняват функциите си. И да използват и правата си, защото задължения без права е все едно демокрация без свобода.

Подборът, разпределението и възпитанието на кадрите винаги са резултатни, когато са свързани с **организацията на контрола и проверката на изпълнението**. Те са съставни части на организаторската работа за реализирането на партийните решения. Чрез системна проверка на изпълнението партийните органи и организации постоянно повишават отговорността и издигат активността на комунистите за изпълнение на възложените им задачи, предотвратяват възможни грешки и своевременно разкриват недостатъците в работата. С проверката на изпълнението партийните органи възпитават ръководните кадри — комунисти и безпартийни — на дисциплинираност, развиват у тях чувство към новото, откриват сред масите нови талантливи организатори.

Партийните комитети следят дейността и живота на обществените организации, анализират и обобщават промените в тях, помагат да се предотвратяват и отстраняват слабостите в работата, предявяват високи изисквания към кадрите, към комунистите, които работят в обществените организации.

Системно се изслушват в бюрата на комитетите доклади, отчети, информации от ръководителите на обществените организации. На специални пленарни заседания на окръжните и градските комитети на Партията се обсъжда цялостно дейността на обществените организации. Положителна е тенденцията при тези обсъждания все повече и повече да се обръща внимание не само на работата на обществените организации, но и на ролята на партийните органи и организации, на отделните комунисти в техния живот, какъв е приносът им за организационното укрепване, за подобряване на идейно-възпитателната и производствената дейност.

Партийните комитети и организации, когато изискват ръководителите на обществените организации да се отчитат, техните отдели обикновено изготвят съдоклади и справки, в които анализират участието и приноса на партийните органи и комунистите. Отделни страни от тяхната дейност се обсъждат и в самите отдели на окръжните комитети. След Десетия конгрес за осъществяване на партийното ръководство на обществените организации повече и по-пълноценна помощ оказват всички отдели на окръжните комитети. Решенията на Юлския пленум на Централния комитет още повече засилиха този процес, изпълват го с критичност и взискателност към кадрите. Отделя се по-голямо внимание на индивидуалната работа с тях, все по-широко се използват и проверките на място.

Digitized by Google

Окръжният комитет на Партията в Разград от 1968 година досега е провел три пленарни заседания по проблемите на Комсомола. Сега подготвя нов пленум на тема: „Работата на партийните комитети и организации по ръководството на комсомолските организации и дружества". Кое е характерно! Към въпросите на младежта и Комсомола се подхожда комплексно, търсят се всички фактори, от които зависи тяхното нормално развитие и функциониране. Бюрото на окръжния комитет на Партията е разработило и приело план за подготовка на пленума. Извършват се проверки в градските, общинските и заводските партийни комитети, откроява се ролята на партийните и обществените, на държавните и стопанските органи и организации, на място се решават редица комсомолски проблеми.

Широко използваните от първичните партийни организации самоотчети на комунистите ръководители все по-голямо приложение намират и сред обществените организации. Тенденцията е от ръководителите да се разпростре и върху членската маса. Така ще се активизират не само отговорните фактори, но широк кръг от трудещите се, което е сигурна гаранция за постигане на все по-големи и трайни резултати. Защото, както учи В. И. Ленин, „социализма не може да го въведе едно малцинство — Партията. Него могат да го въведат десетки милиони, когато се научат да вършат това сами."

* * *

Доклади, съдоклади, отчети, информации, оценки за дейността на обществените организации и комунистите, които работят в тях, обсъждани в бюрата на комитетите и в пленарни заседания. Кое прави впечатление? В тях се срещат всички проблеми, които са стояли и стоят пред партийните органи и обществените организации. Но щом се съпоставят тези материали, трудно се открива червената нишка на промяната, на ефекта от извършената работа. Вярно, има богати данни за нарасналия брой комунисти в изборните органи на обществените организации, за състояли се съвещания и заседания, за широка разяснителна работа, за разгърнатия размах на социалистическото съревнование, за приети почини и инициативи и пр.

А ефектът?

Ефектът следва да се открои в анализа, в оценките, че е стояла някаква цел, която успешно се решава и сега стремежът е да се постигне по-високо равнище, по-добро качество. Разбира се, трябва да се има предвид, че винаги ще се срещат моменти на повторение, защото не се тръгва от пусто място, опитът на миналите дни е велико завоевание и рационалното му използване е необходимо условие за постигане на по-високи резултати без излишно лутане. След всеки нов документ на Партията ще има разяснителна работа, ще се прави оценка на изминатия път, ще се набелязват мероприятия. Но обезателно следва да са налице и нови моменти, за да се върви напред, иначе ще се тъпче на едно място. И още нещо. Една равносметка на въпросите, засягащи обществените организации, с които редица окръжни партийни комитети са се занимавали в продължение на две години, показва, че липсва прецизна планомерност, няма строга последователност, а преобладава инцидентността. Оттук идва и затвореният кръг, въртележката около едни и същи проблеми. А това не е характеристика за научен подход в партийното ръководство на обществените организации.

Ето няколко извадки от доклади на окръжни партийни комитети:

„...На много места новият подход в съревнованието не се разбира, не се свързва достатъчно с качествените показатели, допуска се все още формализъм при неговото отчитане.

Digitized by Google

Не задоволява организационното състояние на първичните профсъюзни организации. На много места те не се ползват с необходимия авторитет сред колективите.

На идейно-възпитателната работа понякога липсва настъпателност и непримиримост към отрицателните явления и настроения у хората. Партийните органи не винаги оказват близка и конкретна помощ на профсъюзните организации, не вникват задълбочено в работата им..."

„...Не е изпълнено докрай указанието на Централия комитет на БКП за изпращане на работа в Комсомола най-добрите партийни кадри. Малко се върши за създаване на условия за активно участие и изява на членовете на Комсомола във всички сфери на социалното управление. В същото време една част от партийните и стопанските кадри виждат само негативните страни в работата на Комсомола, без да осъзнават личната си отговорност и активно да способствуват за тяхното отстраняване..."

„...Независимо от постигнатото в организациите на Отечествения фронт все още има редица нерешени проблеми. Слабо звено е индивидуалната работа с населението. Твърде малък е обхватът на трудещите се във формите на идейно-възпитателната работа, недостатъчно се прави за патриотичното възпитание, за атеистичната пропаганда...

В не малка част от низовите организации на Отечествения фронт работата не е приведена в съответствие с изискванията на решението на Секретариата на Централния комитет на БКП..."

И така фактите са налице, констатациите са верни. А по-нататък? По-нататък е редът на анализа, от който следва да се родят ясни, конкретни задачи, точно адресирани. Но когато това липсва, резултатът не може да бъде друг освен ето какви най-общи благопожелания:

„...С по-голяма оперативност, с повече инициатива трябва да се насити идейно-политическата и възпитателната работа на комитетите и организациите на Отечествения фронт, като особено внимание се отделя на политическата работа по местоживеене. Нужно е още повече да се усъвършенствува работата на отделните движения в системата на Отечествения фронт, да се внася по-голямо съдържание и координация в тяхната обществена дейност. С по-голямо чувство за отговорност, с по-голямо разнообразие от форми трябва да се работи сред жените в изграждането на развитото социалистическо общество..."

„...В бъдещата си работа партийните организации следва да проявяват по-голяма взискателност към кадрите и комунистите на работа в Комсомола, към ръководителите на държавните и стопанските организации за постигане на нови по-големи завоевания в преустройството на работата сред младежта и Комсомола..." и т. н.

Та нали това изисква Централният комитет от окръжните, градските, общинските и заводските партийни комитети и организации. Но на много места те вместо да се съобразят с фактическото състояние на нещата, което добре им е известно, вместо сами да се заловят за изпълнението на задачите, прехвърлят ги от един на друг.

Защо се получава така?

Причините са най-различни, но същността им се свежда до неумението изцяло и творчески да се прилагат ленинските принципи на партийно ръководство, до бягството от отговорност — отговорност, която Юлският пленум на Централния комитет изисква от комунистите не само да чувствуват, но и да поемат върху себе си. Нещата спират и до компетентността, до готовността на кадрите да изпълняват задълженията си, до помощта от страна на ръководните органи към организаторите и изпълнителите. Осъществяването на задачите не е възможно с най-общи постановки и благопожелания, а като се организират и използват широките възможности, богатият арсенал от средства, с които обществените организации разполагат, като се активизира дейността им. И тогава всеки член на обществото по-добре ще намери своето място, конкретно ще определи своето участие в процеса на строителството на развито социалистическо общество, такова място, от което неговият талант, неговите способности биха дали най-добър плод.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

НАДЕЖДЕН ПОМОЩНИК И РЕЗЕРВ

Единадесетият партиен конгрес постави партийното ръководство на Комсомола и младежта като една от най-важните задачи в осъществяването на политиката на Българската комунистическа партия, на нейната ръководна и направляваща роля. Особеното отношение на комунистите към младото поколение, грижата за него като към приемник и продължител на партийното дело произтича от характера на марксистко-ленинските партии като революционно преобразуващи сили в общественото развитие, като авангард на работническата класа, от нейните най-близки и крайни цели в строителството на новото общество.

В самото название Комунистически младежки съюз съвсем ясно и точно е подчертана неговата близост, неговото идейно родство с Комунистическата партия.

Партията помага на Комсомола да провежда издържана марксисско-ленинска линия в своята дейност, да определя главните цели и задачи на практическата си работа, да намира най-целесъобразни и подходящи форми на организация и методи на комсомолска работа. Като упражнява най-непосредствено ръководство на Комсомола, Партията в никакъв случай не го подменя, не опекунствува над него, не се вмесва в дейността на комсомолските организации.

От тези мисли, идеи и насоки се е ръководил ГК на БКП в Своге при своето ръководство на градската комсомолска организация за изпълнение на партийните решения. Пред неговия поглед сега на преден план стоят решенията на Единадесетия партиен конгрес, на Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на БКП и на обществените организации и движения, на изискванията на Юлския пленум на ЦК на БКП, който, конкретизирайки и доразвивайки повелите на XI партиен конгрес, постави нови огромни задачи за непримирима борба срещу съществуващите недостатъци, за разгръщане на критиката и самокритиката, за създаване на творческа атмосфера на всяко работно място, за повишаване на колективната и личната отговорност за изпълнение на партийните и правителствените решения.

ОРГАНИЗАЦИОННО УКРЕПВАНЕ НА ДКМС

Един от главните проблеми, който е стоял както пред ГК на БКП в Своге, така и пред градската комсомолска организация, е да се укрепят организационно комсомолските организации и дружества, да се издигне ръководната им роля и боеспособност, за да се превърнат в истински притегателен център на младежта.

Няма да бъде преувеличено, ако се каже, че особено след Декемврийския пленум (1967 г.) и Тезисите на Политбюро на ЦК на БКП за Комсомола и младежта както ГК на БКП, така и ГК на ДКМС са полагали непрестанно грижи всяко дружество да води редовен организационен живот, да укрепва дисциплината, да се повишава отговорността на комсомолците за живота и дейността на дружеството. По препоръка на ГК на БКП в градската комсомолска организация нашироко се прилага самоотчетът, приемането на персонални преценки за работата на комсомолеца, където се прави всестранен и задълбочен анализ как и с какво се е изменил той, с какво се е обогатил, какво

Digitized by Google

е дал на комсомолската организация и на обществото през отчетния период.

Голяма роля за укрепване на дружествата, за повишаване на политическата активност и издигане личната отговорност на комсомолците е изиграло комсомолското поръчение. Фактите показват, че след XII конгрес на ДКМС са връчени над 14 000 поръчения в областта на обществената и трудовата дейност. Практика е да се възлагат поръчения преди всичко за по-нататъшното преустройство и укрепване на дружествата и комитетите, за увличането на комсомолците в техническото и научното творчество на младежта, в спортната и туристическата дейност, в класово-партийното и естетическото възпитание. Тая активност и инициатива са дали пълно основание на партийните комитети в някои предприятия да им гласуват голямо доверие и да им възлагат също поръчения особено по изпълнението на някои ритуали, които на младежта допадат повече, изпълняват ги с по-голяма страст и жар.

Много показателен в това отношение е един случай из живота на колектива в ЗШИ „Република". Предстояло да изпращат в пенсия стария комунист и най-стар работник в завода Цветан Василев. В други случаи това се организирало обикновено от партийния комитет и административното ръководство. Произнасят се речи, поднасят се подаръци и всичко минава по установения шаблон и с това се свършва. Но тук партийният комитет възложил изпращането на ветерана да се организира от Комсомола.

Комсомолците подходили по друг начин.

В салона, в президиума подредили 2 маси — на едната седнали юбилярът, директорът, секретарят на партийния комитет, профпредседателят, а на другата — комсомолският секретар, две комсомолки, една от които ще поеме смяната от стария майстор, и две пионерчета от подшефното училище.

Тържеството се водело от комсомолския секретар Лилия Ружевска. В цветиста, художествена форма тя разказала за неговия живот, като на филмова лента преминал той пред слушателите.

„Той е един от малцината, останали тук, който изпита върху себе си експлоатацията на капиталистите от бившата фабрика „Пеев".

Есента на 1944 г.

Историята се сбогува с един позорен спомен. На кормилото на държавата застават хора, извикани от желязната логика на живота."

След комсомолската секретарка станала комсомолката Николина Рангелова, приемница на неговата смяна. С топли думи благодарила за всичко онова, което той е направил, за да обучи младата смяна, а след това комсомолката Христина Даскалова от името на смяната, която Цветан Василев напускал, поела обещание. Цветя поднесли двете пионерчета от подшефното училище „Митко Палаузов". След това възрастните — партийният секретар връчил подаръците, профпредседателят — значка — отличник на Министерството на хранителната промишленост, директорът — постоянен пропуск, с който бай Цветан може винаги да посещава предприятието.

При това мило тържество, организирано по предложение на партийния комитет от Комсомола, за бай Цветан останали сълзите, дълбоките вълнения, няколкото през плач изказани думи на топла благодарност.

— А почти всички очакваха — разказва комсомолската секретарка Лилия Ружевска, — че тържеството ще мине скучно. Може би по стара традиция.

Може би примерът не е от най-значителните. Но и той е достатъчно красноречиво доказателство, че партийното доверие окриля, вдъхновява младежта към големи, благородни дела, че когато им се

Digitized by Google

възлагат поръчения, които опират до техните специфични особености, до техните сърца, те се захващат с ентусиазъм и себеотрицание за тяхното изпълнение.

Важен критерий за редовен организационен живот и организационно укрепване на комсомолските дружества са комсомолските събрания. Те не само способствуват да се развива вътрешносъюзната демокрация, но и да бъдат истинска школа за възпитание, за придобиване на организационни навици, за създаване на колективен живот и истински другарски отношения, за разгръщане на критиката и самокритиката и пр. Тук се обсъждат най-важните проблеми, които интересуват комсомолците и младежта, тук се разработват жизнено важни за тях въпроси. От това доколко актуално и навреме ще се напипат тези въпроси, от формата, в която се поднасят, от атмосферата, която се създава за обсъждане, зависи привлекателността на събранията, а оттук и политическата активност на комсомолците.

Това е един въпрос, на който ГК на БКП, а и ГК на ДКМС, дружествените бюра обръщат голямо внимание. Стремежът е да се подбират актуални въпроси, които вълнуват младежта, оставят трайни следи. Проблемите, които се поставят на събранията, трябва да дават не само знания, които, естествено, ускоряват развитието на интелектуалните способности, помагат за общото развитие и оформяне на характера на младежите, но голямо внимание трябва да се обръща и на емоционално-психологическия фактор, който играе важна роля за въздействието върху младежта, за привличането ѝ към активен обществен и трудов живот.

Въпросът за укрепване на комсомолските дружества, за издигане ролята на комсомолското събрание неведнъж е поставян от ГК на БКП, от неговия първи секретар инж. Александър Александров не само пред комсомолския секретар, който е и член на бюрото на ГК на БКП, и пред комсомолския комитет, но и пред младите комунисти, изпратени с поръчение на работа в ДКМС. По указание на ГК на БКП неедкократно с него са се занимали и първичните партийни организации.

Фактите говорят, че основната част комсомолски дружества редовно провеждат събрания, стремят се те да бъдат добре подготвени, но има и дружества, секретари и активисти, които подценяват тяхната роля. Има събрания, в които се внасят недобре подготвени въпроси, в някои дружества преобладава дребнотемието, изобилствуват информациите, които не могат да развълнуват младежката душа, и често пъти в дружества като в наркооп „Социализъм", цех „Васил Коларов", ДАТ — шофьори, с. Желен и пр. някои събрания играят в известна степен и отрицателна роля.

Тези примери говорят, че мерките, които взема ГК на БКП, са все още недостатъчни, увеличаването на партийното ядро в Комсомола, възлагането на поръчения на повече комунисти да работят с комсомолците и младежта не решават автоматически въпроса за партийното въздействие върху Комсомола. Не по-маловажно е на комунистите на работа в Комсомола да се оказва по-активна и непосредствена помощ, да се проявява постоянна взискателност и към партийните комитети и организации в това отношение. Само би спечелила работата, делото, ако партийните организации във всяко начинание се опират на комсомолските дружества, търсят тяхното място в изпълнението на една или друга задача, помагат им, възлагат им поръчения и следят за тяхното изпълнение. Това има голямо мобилизиращо и възпитателно значение, укрепва връзките и взаимоотношенията между партийната и комсомолската организация, става школа за опит, знания и придобиване на организационни навици у комсомолците.

Digitized by Google

На практика обаче не винаги всичко става така. За това говорят и някои информации, внасяни от партийните органи в бюрото на ГК на БКП. През май т. г. например е обсъдена информация за партийно-политическата работа на Минния партиен комитет. Естествено, отчита се работата на комитета. В нея обаче нищо не се говори за политическата работа с ДКМС, за неговия принос във възпитанието на младежта, за изпълнението на плановете, докато, разбира се, правилно за профсъюзните се споменава на няколко места. Вярно е, предприятието се е класирало на първо място в отрасъла и на второ в окръга за I тримесечие. Голям дял тук има и Комсомолът, младежите, които не са малко — 128 до 25-годишна възраст и 167 от 25 до 30-годишна възраст.

Почти същото може да се каже и за обсъжданата информация за работата на заводския партиен комитет в ЗШИ „Република" за ефективността и качеството. Информацията има повече не партийно-политически, а технико-икономически характер, без по-задълбочено да се види мястото на заводския партиен комитет, на партийните и обществените организации, в това число на ДКМС, за осъществяването на тази основна задача, поставена от XI партиен конгрес. В информацията на ръководството на наркооп „Социализъм" също се говори за много трудности, за материалната база, но за субективния фактор, включително ДКМС, нищо не се споменава.

Юлският пленум на ЦК на БКП (1976 г.) постави много остро въпроса за отговорността — на всеки орган или организация, на всеки деец или работник там, където той работи, твори и произвежда. А това изисква строга индивидуализация, точен критерий, разкриване на ония основни звена, които ще помогнат да се доведе докрай започнатото дело. Това налага да се засилва критиката и самокритиката в комсомолските организации и дружества, да се сочат открито, по другарски недостатъците, да се създава здрав климат и атмосфера за отстраняване на всички допускани слабости, пасивността и бездействието.

Разбира се, може да се каже още много за извършената работа, за организационното укрепване на Комсомола, за повишаване на обществената активност на комсомолците. От всичко се налага една мисъл, едно мнение — ГК на БКП е направил не малко в това отношение. Нужни са обаче още, и то по-ефикасни мерки, за да се почувствува още по-осезателно, че Комсомолът е негов най-близък помощник и резерв. Необходимо е също така да се проявява още по-голяма взискателност към първичните партийни организации, които също така са длъжни да работят най-непосредствено с комсомолските организации и дружества.

В това отношение може да се очаква, че голяма роля ще изиграят приетите през юли т. г. мероприятия от ГК на БКП за преглед на дейността на първичните партийни организации по партийното ръководство на комсомолските дружества. Сега следва да се вземат всички мерки това голямо начинание да не се оплете в паяжината на формализма и бюрократизма, да мине и замине, за да остане само като спомен за историята.

ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ

По своята същност Комсомолът е преди всичко организация, в която младежите и девойките преминават школа по комунистическо възпитание, придобиват навици за революционно-практическа работа. Цялата му дейност е подчинена на възпитанието на идейно убедени борци за комунизъм, активни строители на новото общество. Още много преди Великата октомврийска социалистическа революция — 1917 г., В. И. Ленин писа, че главна цел на съюза на младежта е са-

Digitized by Google

мообразованието, изработването на ясен, издържан социалистически мироглед.

Главното в партийното ръководство на Комсомола е идейно-политическото ръководство, осигуряването на комунистическа идейна насоченост на цялата комсомолска дейност.

Определено може да се каже, че ГК на БКП в Своге е отделял твърде голямо внимание на идейно-политическото възпитание на Комсомола и младежта. Този въпрос неведнъж е стоял на заседанията на пленумите и бюрото на комитета. Голяма помощ е оказвал комитетът за правилното провеждане на съюзната учебна година, много комсомолци се учат в звената за партийна просвета. Класово-партийното и научното възпитание на младежта е станало всекидневна грижа на градските комитети на Партията и Комсомола. Характерна е тук инициативата да не се върви по утъпкания път, по пътя на шаблона, а да се търсят такива форми и съдържание за политическо и идейно въздействие, които да отговарят на интересите, на чувствата на младежите, да ги увличат, да им въздействуват непринудено, но и да ги привличат към активна дейност и участие в политическия живот на Комсомола и младежта. Някои форми на идейно-политическа работа така са се наложили, че са станали действителен притегателен център за комсомолците и младежта.

В много градове в страната има младежки домове, добре обзаведени с най-различна апаратура и пр. Но не навсякъде обаче те работят активно, не са се превърнали в средища за културно-масова и политическа работа. Младежкият дом в Своге може съвсем определено да се посочи като деен дом, където се изявява постоянно кипящата младежка енергия. Особено внимание в неговата дейност заема политическият театър, рожба и инициатива на своренската младеж, който има за главна задача да дава политическа информация, така да се каже, образно, със средствата на киното, театъра, на рецитала — въобще да „информира" с формите на изкуството по редица актуални политически събития. Характерно е и това, че в него участвуват от 30 до 300 младежи, особено там където има масови сцени. Много от спектаклите се представят на открито на площада, като се възпроизвеждат важни исторически сцени и събития. Те се наблюдават от 3 до 5 хиляди души. Голям успех е пожънала постановката за Чили — „Двубоят на утрешния ден" — една действително вълнуваща политическа информация спектакъл. По случай 30-годишнината от разгрома на фашизма от Съветските войски е била представена постановката „Началото на деня", посрещната с много голям интерес от младежта. Паметни ще останат в съзнанието на младежта постановките „От връх до връх", където образно се прави преглед на изминатия път от Бузлуджа до X партиен конгрес, посветена на подготовката и срещата на XI конгрес на Партията, и „В Средна гора — среден път няма", посветена на 100-годишнината на героичната Априлска епопея. Досега са проведени около 15 такива политически информации спектакли, между които постановка за българо-съветската дружба, за атеизма и пр.

Работата на политическия театър се намира под постоянната грижа и помощ на ГК на БКП и особено на неговия отдел „Пропаганда и агитация". След всяка постановка се правят творчески срещи, в които участвуват главните участници в спектаклите и ръководители от окръга и града, специалисти от столичните театри, кинематографията и пр., с които са създадени тесни връзки и които оказват огромна помощ.

Активна дейност развива друга една секция на младежкия дом „Човекът и законът". Основна задача на тая секция е в дискусионна форма комсомолците и младежта да се запознават с нашите закони.

Digitized by Google

Особено в това отношение се обръща внимание на борбата срещу отрицателните явления, един проблем, който много остро беше поставен както от XI партиен конгрес, така и от Юлския пленум на ЦК на Партията. Организирани са редица срещи с прокурора, съдиите, с органите на МВР, с представители на митницата. Всички разговори преминават под определен надслов. Митничарите например разказали за героичния път на митничарите, за редица нарушения, кой и как ги извършва, за формите на капиталистическата пропаганда, какви са последствията от тях за страната, за младежта и пр. Подробно говорили за каналите, чрез които се прокрадва капиталистическата диверсия.

Много срещи станали и със стопански дейци във връзка със стопанската престъпност.

Младежите вземат активно участие в тези дискусии, изказват мнения, дават предложения, а в резултат оказват действена помощ в борбата срещу престъпността и отрицателните явления.

Освен дискусиите Комсомолът организира редица съвместни мероприятия с органите на МВР, съда и прокуратурата. Създават се пионерски отреди „Млад милиционер" — ръководени от офицери от МВР, „Млад пожарникар" и пр. Известност добил пионерският отряд „Зорки очи", изграден към пионерския дом. Редица младежи участвуват в съвместни проверки с КАТ, осъществяват се немалко общи инициативи с отечественофронтовските и профсъюзните организации, с другарските съдилища.

Борбата срещу антиобществените явления се намира под прекия и най-непосредствен контрол на ГК на БКП, който не само на свои заседания е обсъждал тези проблеми, но неговите работници и активисти оказват най-активна помощ на Комсомола в тази насока.

Сега ГК на ДКМС се бори за изпълнение Юлските решения на ЦК на БКП, насочва своята възпитателна работа към бърза реакция от страна на комсомолските дружества на отрицателните явления и прояви, да не се чака загниване, а да се вземат мерки още в процеса на замисъла на дадено отрицателно явление, още при първите, дори съвсем незначителни на пръв поглед сигнали. Голямо място във възпитателната работа на ДКМС се отделя на борбата срещу алкохолизма.

И друга дейност е характерна за младежкия дом в Своге. Той, както и младежкият дом в гара Бов, си има свой оркестър, благодарение на който се организират често танцови и други увеселения, неведнъж съпътствувани с богата литературна програма. Тези забави не рядко се посещават и от младежи от околни селища, дори от гр. Враца. На въпроса към тези младежи, защо идват чак тук на забави, те отговарят:

— При нас оркестри има само в ресторантите. За да отидеш там, трябва да похарчиш 15—20 лв.

Интересна, съдържателна дейност при най-близката помощ на ГК на ДКМС организира „Клубът на съвременника", изграден към средните училища, където се разглеждат най-различни специфични въпроси, интересуващи младежите от различните класове. В гимназия „Дичо Петров" „Клубът на съвременника" се е утвърдил като действена форма за изучаване на марксизма-ленинизма, политиката на нашата Партия, живота на видни национални и местни партийни и ремсови ръководители. Особено се налагат във възпитателната работа рефератите. Това е форма, която приучва на по-продължителна проучвателна и изследователска дейност към отделни въпроси, особено из историята на Партията, на градските партийни организации и други важни проблеми. Изучаването обикновено продължава по 4—5, а може и повече месеци, според важността и характера на въпроса. Най-добрите реферати по

Digitized by Google

обща преценка се пращат в ГК на ДКМС, а най-добрите измежду събраните от окръга се изпращат в ЦК на ДКМС.

Значително място в политическата и възпитателната работа на градската комсомолска организация заемат също така първият в Софийски окръг комсомолски университет, създаден през 1972 г., в който получава марксистко-ленински знания комсомолският актив, просветните събрания, срещите с активни борци против фашизма и капитализма, с партийни и стопански дейци. Важна роля играе аудиторията „Младежта и социалистическата ни родина", която дава политическа информация по най-важните събития из нашата страна, запознава със социалистическото строителство и пр.

Всички тези форми, изпълнени с богато съдържание, бият в една цел — да възпитават любов към Българската комунистическа партия и трудещите се в нашата страна, към братския Съветски съюз и другите народи, мобилизират за активно участие в изпълнение на политиката на Партията, повишават марксистко-ленинската закалка и естетическия вкус на комсомолците и останалата младеж.

ТРУДОВОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Трудовото възпитание, развитието на комунистическо отношение към труда, към общественото производство е една от главните насоки на партийното ръководство на Комсомола. Партийните организации се стремят да му оказват най-голяма помощ и въздействие, да използват най-различни и ефективни форми.

Съвременното производство, научно-техническият прогрес, задачите, които постави XI партиен конгрес за високо качество и висока ефективност не само в производството, но и във всички области на живота, поставят все нови и нови изисквания към тези, които създават машините, работят на тях или ръководят производствения процес. Младото поколение е призвано да участвува в решаването на исторически задачи, органически да съедини достиженията на научно-техническата революция с преимуществата на социалистическата система. Всичко това налага партийните органи и организации да проявяват всекидневно и диференцирано внимание към трудовото възпитание на девойките и младежите, от класови позиции да решават проблемите на младежта, да усъвършенствуват ръководството на Комсомола.

ГК на БКП в Своге особено внимание е отделял на участието на младежта в реконструкцията и модернизацията на производството, на развитието на научното и техническото творчество на младежта. Може да се каже, че тези проблеми никога не са слизали от неговия поглед, а през юли т. г., въплъщавайки в дела решенията на XI партиен конгрес, е приел разгърнати мероприятия за привличането и участието на градската комсомолска организация в реконструкцията и модернизацията. Характерно за решенията на комитета е, че на първо място посочва своите и на първичните партийни организации задължения в работата си с Комсомола по изпълнение на тази задача, а след това и мястото на Комсомола и другите държавни и стопански органи и организации. С право може да се каже, че това е една разгърната програма, която може да даде при ефикасен контрол и проверка големи резултати.

На грижите на ГК на БКП комсомолците отговарят с дела. ГК на ДКМС е набелязал и приел редица материали и мероприятия за понататъшната мобилизация на младежите за изпълнение решенията на ОК и ГК на БКП за постигане на нови резултати в движението ТНТМ, в усъвършенствуващата се реконструкция и модернизация. Проведена е огромна организаторска работа с комсомолския актив и ръководителите

Digitized by Google

на клубовете за техническо и научно творчество на младежта за поставяне на конкретни задачи в това отношение, за включването на повече млади специалисти и работници в градския клуб за ТНТМ, в клубовете по места, за възлагане на поръчения и пр. ЗШИ „Република", едно предприятие със значително след X партиен конгрес обновление на производствените фондове, поставя пред заводската комсомолска организация сериозни възлови въпроси във връзка с реконструкцията и модернизацията на производството. Възложените задачи на младежта в завода са включени и в програмата на окръжната комсомолска организация, одобрени са и пряко се наблюдават от Софийския окръжен комитет на Партията. В завода има изграден клуб за техническо и научно творчество на младежта, в който членуват 87 комсомолци. На осмия окръжен преглед на ТНТМ предприятието се е представило със свои изобретения — за подреждане на шоколадови бонбони и с машини за сгъване на кутии — и двете изобретения на комсомолци.

Характерно за комсомолците в завода е тяхната активност, тяхната инициатива и страст в работата.

— Много са ни инициативни младежите — каза секретарката на партийната организация в група А Искра Гацева. — Когато им кажем, че трябва да се свърши някаква работа, не само остават, но се стремят да надхвърлят това, което се изисква от тях, да дадат повече. Даже понякога се принуждаваме да ги възпираме, за да не се увлекат, да не злоупотребяват със себе си.

По-добра характеристика за активността и инициативата на комсомолците едва ли би могло да се даде.

Още в началото на седмата петилетка МК на ДКМС в ДМ „Антрацит", респективно МК на ТНТМ, си е поставил важни теми за решаване по отношение на реконструкцията и модернизацията на производствените мощности в предприятията. За тяхното конструиране, изработване и внедряване е заангажирал 24 комсомолци.

В монтирането на новите машини и съоръжения в „Автостопанство" активно участие са взели и комсомолците от заводската организация в ДАТ.

Примери не са нужни повече. И тези са достатъчни, за да се покажат тенденцията, насоката, линията, които се провеждат в градската организация на БКП с ДКМС в Своге за активното включване на комсомолците и младежта за изпълнението на производствените задачи, за тяхното трудово израстване и възпитание.

И тук комсомолците са дясната ръка на Партията. Те са в първите редици на строителите на социалистическото общество, заедно вървят със своите по-големи братя — комунистите.

* * *

Всеобща истина, потвърдена от живота, е, че силата на Комсомола е в партийното ръководство. Ръководейки се от тая максима, градската партийна организация в Своге, изучавайки и твърдо прилагайки решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.), ясно съзнава, че грижата за младото поколение е дълбоко принципиален въпрос. Защото става дума за нейния естествен резерв, от който тя черпи попълнение за редовете си, за нейното политическо влияние сред младите хора, става дума за нейното бъдеще.

Димитър АЛЕКСАНДРОВ

Digitized by Google

С ПОГЛЕД КЪМ БЪДЕЩЕТО

От разговора ни със Стефка Драганова — секретар на ГК на БКП в Перник, и с председателя на окръжния съвет на професионалните съюзи Виктор Луканов разбрахме, че усилията на партийните ръководства в предприятията на града са насочени към подобряване и усъвършенстуване на партийното ръководство на професионалните съюзи. Мерките, които ГК на Партията и окръжният съвет на профсъюзите провеждат, правилно целят преди всичко да издигнат на по-висока степен отговорността на работническите колективи за повишаване производителността на труда. Стремежът им е качеството и ефективността да станат основен критерий за оценка на изпълнение на производствената програма. Тяхна постоянна грижа е партийните и профсъюзните ръководства в заводите да въвлекат целите трудови колективи в борбата за укрепване на трудовата дисциплина, за опазване на социалистическата собственост, за разгръщане на творческата инициатива на трудещите се. Към такова отношение ги насочва и обстановката в предприятията, създадена след Юлския пленум на Партията. Критичните оценки на партийните събрания, на трудовите колективи изведоха на преден план основните въпроси от ежедневната дейност на хората. Със зрелост и чувство за висока отговорност, характерна за нашата работническа класа, и пернишките работници поставиха на задълбочена оценка своята работа в духа на решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум. Със загриженост комунистите и безпартийните предявяват изисквания към подобряване стила и методите на работата на ръководствата, критично и самокритично оценяват състоянието на трудовата дисциплина, опазването на социалистическата собственост, решаването на въпросите, свързани с културата на работното място и други.

В своята работа с профсъюзите градският комитет на Партията се ръководи от ленинската постановка, че за милионите хора профсъюзните организации са школа, където те се учат да управляват народното стопанство. Там те добиват навици на правилни взаимоотношения, култивират чувство за лична отговорност за поръчаното им дело, разгръщат своята творческа инициатива за претворяване решенията на Партията, учат се на комунизъм.

Отидохме в завода за специални стоманени профили „Благой Попов". Трудовият колектив е организиран преди пет години, но вече има свой дял в борбата за претворяване в живота решенията на XI конгрес на Партията. От разговорите в заводския партиен комитет, в профкомитета, от мероприятията, залегнали в техните планове за работа, се вижда, че партийното ръководство на профсъюзната работа е поставено на правилни основи.

— Стремежът ни е да засилваме самодейния характер на проформизацията, — каза ни секретарят на заводския партиен комитет инженер Емил Марков. — Изискваме тя да работи така, че непрекъснато да се повишава обществената и трудовата активност на колектива, с още по-широк размах да се разгръща социалистическото съревнование, да се пресекат пътищата за прояви на отрицателните явления и настроения, бързо и справедливо да се решават социалните и битовите въпроси, които трудещите се поставят.

Тази правилна постановка във вижданията на заводския партиен комитет е помогнала да избягнат дублирането в работата със заводския профкомитет по някои основни въпроси като например социалистическото съревнование, индивидуалната работа с хората, наставниче-

Digitized by Google

ството, работата за създаване на здрав психически климат в колектива. При решаването на тези основни въпроси от живота на трудовия колектив те се стремят всеки в своето поле на работа и със специфичните си средства да решава задачите. Целите са едни, но умението се състои в това да се търсят пътища и средства те да се решават така, че и партийните и профсъюзните органи и организации да заемат тази стратегическа позиция, която ще им позволи да получат най-голям ефект от своята дейност. Всеизвестна истина е, че заводският партиен комитет като политически орган е задължен да издига идейното равнище на трудовия колектив, да разгръща в още по-голяма степен моралните стимули у хората при решаването на производствените програми, да държи в центъра на вниманието си човека с неговите радости и грижи, с неговите вълнения и стремежи, с неговите колебания. Това изискване важи с пълна сила и за партийния комитет в завода за специални стоманени профили „Благой Попов". Затова той се стреми да го изпълни, като използва силите на профсъюзната организация, помага тя да укрепва организационно, съдействува да осъществява подетите инициативи.

ПРАТЕНИЦИ НА ПАРТИЯТА

Заводският партиен комитет, като спазва ленинското разбиране, че комунистите влияят на масовите организации не със силата на властта, а със силата на авторитета, със силата на енергията, с голямата опитност, полага непрекъснати грижи за **правилния подбор и възпитание на профсъюзните кадри.** В своята работа той се ръководи от указанията, залегнали в решенията на партийните конгреси и изказвания на др. Тодор Живков, че профсъюзните организации са доброволни, самодейни непартийни организации на трудещите се. Той осъществява партийното ръководство на заводската профорганизация чрез комунистите, избрани на ръководна работа в заводския профкомитет и в профорганизациите. С тяхна помощ партийният комитет разгръща инициативата на трудещите се, възпитава работниците в социалистическо отношение към труда, укрепва другарските отношения между хората, въвлича работническата класа в управлението на производството. На комунистите, натоварени да изпълняват високоотговорната роля — пратеници на Партията в най-масовата обществена организация на трудещите се, на работническата класа и трудовата интелигенция в завода, той възлага големи надежди. Помага им те да работят така, че да превърнат профорганизациите в трансмисия и опора на Партията в работата й с масите. Повече от половината от членовете на заводския профкомитет са комунисти. Те съдействуват този важен орган на заводската профорганизация да подема и да разработва важни проблеми, които засягат интересите на целия трудов колектив, като въпросите за повишаване на производителността на труда, повишаване на качеството на продукцията, разгръщането на творческата инициатива на хората, подобряване охраната на труда и строгото спазване на социалистическото законодателство. Членовете на заводския профкомитет са добре подготвени по въпросите на профсъюзната работа — изтъкнати производственици. Трима от тях са активни комсомолци и помагат за правилното съвместно провеждане на редица мероприятия от профсъюзната и комсомолската организация. Много правилно заводският профкомитет обръща голямо внимание и полага непрестанни грижи за укрепване на профорганизациите, за издигане на тяхната роля в живота на трудовия колектив. Председателят на заводския профкомитет Филип Върголомов е израснал из работническата среда, минал суровата школа на стоманолеяр, получил професионален опит като комсомолски и партиен ръководител. Всичко това му помага да ръководи правилно работата на заводския профкомитет и

Digitized by Google

профорганизациите, да изгражда правилни взаимоотношения със стопанското ръководство. С помощта на заводския партиен комитет за председатели и членове на цехови профкомитети и отговорници на профгрупи са избрани партийни членове с богат организационен опит, със солидна професионална подготовка, с делови качества. Те с чувство за отговорност, присъщо на комуниста, са поели това важно партийно поръчение. Все по-добре вникват в същността на профсъюзната работа, насочват своевременно и компетентно профорганизациите към решаването на актуалните проблеми на трудовия колектив. Това са хора, които провеждат широка организаторска и политическа дейност сред работниците в цеховете, бригадите и смените. Те работят близко, непосредствено с партийните групи, учат се от техния опит. Заводският партиен комитет отчита важната мисия на тези кадри и се стреми да ги държи винаги в курса на задачите, които решава заводската партийна организация. Те участвуват в съвещанията, които заводският партиен комитет провежда по основните въпроси на партийната дейност в предприятието. В плановете на заводския профкомитет също са предвидени мерки за издигане ролята на ръководството на профсъюзните организации — срещи, изслушване на информация. В личните разговори с тях членовете на заводския профкомитет им помагат в практическата работа да се утвърждават като добри низови ръководители, които непосредствено работят с хората. Грижата на заводския партиен комитет не свършва само с това да изпрати с партийно поръчение добри кадри в профсъюзната организация. Изискванията му към профкомитета са тези кадри да получат и добра теоретическа подготовка по основни въпроси на профсъюзната работа, по усъвършенствуване стила и методите на работа, по основни икономически проблеми на развитието на отрасъла, в който работят. Народната мъдрост „не го слушай какво говори, а го гледай какво върши" с голяма сила важи и за низовия профсъюзен ръководител. От неговото поведение, от отношението му към труда и бита, от отношението му към социалистическата собственост в голяма степен се формира и колективното мнение на хората, които той ръководи. Безспорна е неговата роля и за поддържането на нормален социално-психически климат в колектива, за укрепване и разширяване на другарската взаимопомощ, да не остава никой безразличен към това, което става около него. И по този важен проблем заводският партиен комитет помага на профсъюзното ръководство да намери правилно своето място в неговото решаване. Заводският профкомитет се е постарал да подхване решаването на тази важна задача от различни страни. Утвърдил е структурна схема, в която предвижда да изгради съвет по социалнопсихическия климат и възпитанието. Негова основна задача ще бъде да организира работата по няколко основни направления, като изгради и съответни секции за работа: с първенците и орденоносците, с новопостъпилите работници, с нарушителите на трудовата дисциплина, с низовия ръководител, с нискоквалифицираните работници и други. Грижата на заводския профкомитет е сега тази схема да се напълни със съдържание. В своята ежедневна работа заводският профкомитет се ръководи от правилото, че трудовият колектив е социален организъм, който трябва да изпълнява отговорни обществени и възпитателни функции. Поучителен е станал за целия трудов колектив случаят с един от операторите на щрекмашината. Както понякога се случва с отделни млади хора, и той попаднал в компанията на приятели, които го отклонили от правия път. Започнал често да закъснява за работа, а после зачестили и безпричинните отсъствия. Не помогнали опитите на профгрупата да му помогне. Със съдействието на заводския профкомитет потърсили помощта и на семейството. Без грубости и натяквания, а с другарска загриженост, с топлота обградили младия човек и сега той им се отплаща с дисциплинираността си, трудолюбието и чувството си за отговорност

Digitized by Google

към работата, която му е поверена. Наред с работата той успешно се справя със задължението си ученик задочник в техникум.

Голям дял за формирането на благоприятен климат в трудовия колектив имат хармоничните, искрени, другарски взаимоотношения между хората. Безспорно, за да се създаде такава творческа обстановка, решаваща роля се пада на най-непосредствения ръководител — началника на смяната, майстора, бригадира. Грижите на заводския профкомитет са насочени низовите ръководители да израстват не само като добри специалисти, но и като добри ръководители, за да могат да отговарят на изискванията, които сега животът предявява към тях, а именно да разгръщат творческата активност на работниците не само в труда, но и в обществения живот, да участвуват активно в управлението на производството.

Разработените мероприятия от заводския профкомитет съвместно със стопанското ръководство са добра основа за по-нататъшно усъвършенствуване работата с низовия ръководител.

Те се свеждат главно към следното:

— Да се проведе научно-практическа конференция на тема: „Низовият ръководител — организатор и възпитател на трудовия колектив".

— Съветът на низовия ръководител да изработи правилник, с който да се регламентира работата на трите секции — за началниците на смени, за майсторите и за бригадирите.

— В школата за тяхното обучение да се проведат лекции по следните основни теми: ролята на низовия ръководител за изграждане на социалистически взаимоотношения в трудовия колектив; неговото място и роля в борбата за снижаване на себестойността на продукцията; методът на ръководство на колектива; подходът в работата с новопостъпилия работник; психологическа бариера и социално-психически климат в колектива; ролята на моралните и материалните стимули за повишаване трудовата активност на работниците и т. н.

На радиопрограмната комисия е възложено да организира нова рубрика в своите предавания: „Говори низовият ръководител — командир на производството". Комисията по културно-масовата дейност при заводския профкомитет предвижда срещи на низовите ръководители с изтъкнати писатели, педагози и икономисти.

С предвидените мерки заводският профкомитет цели да издигне на по-високо равнище работата на преките ръководители в производството — началниците на смени, майсторите и бригадирите, които са всекидневно сред хората и оказват пряко въздействие върху организацията на работата в колективите. На тях той гледа като на своя надеждна опора за провеждане на задачите, като на главен двигател за подобряване на трудовата дисциплина, като основен фактор за изграждане на образцови работни места.

Партийният комитет е подкрепил инициативата на заводския профкомитет, като с помощта на стопанското ръководство е организирал школа, в която ръководните кадри ще повишат знанията си по усъвършенстването на стила и методите на работа. На теоретично-практическа конференция ще разгледат проблемите за по-нататъшното усъвършенствуване на формите и средствата за водене и отчитане на социалистическото съревнование. По проблемите на вътрешностопанската сметка в бригадите ще обменят опит с профсъюзния актив на завод „Фридрих Енгелс". С провеждането на разговорите самоотчети в профгрупите под надслов „Аз, обществото и моята отговорност" се цели да се обмени положителният опит в работата, да се постави на дневен ред проверката как се изпълняват решенията на Юлския пленум за прилагане на ленинската непримиримост към слабостите и недостатъците, към техните

Digitized by Google

носители. В системата на профсъюзната просвета трудещите се получават подготовка и по въпросите на педагогиката, трудово-правни знания, разширяват здравната си просвета.

РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Заводският партиен комитет, както и досега, държи в центъра на вниманието си въпросите за широкото разгръщане на социалистическото съревнование във всички бригади и цехове. Тази изпитана форма за пълно изявяване на обществено-производствената активност на масите с право заема важен дял от работата и на заводската профорганизация. Сега социалистическото съревнование още по-тясно се свързва с борбата за изпълнение на насрещните планове. Неговата основна цел е да помогне да се мобилизира целият трудов колектив за реализиране на комплексната програма за развитие на завода. Програмата предвижда през първия строителен етап до 1980 г. заводът да увеличи производството си спрямо миналата година с над 8000 т профил. Ще се внедрят нови машини, ще се усъвършенствува технологията на производството. Предвиждат се по-рационални решения на модернизацията на вътрешноцеховия транспорт в пресовия цех. След окончателното завършване на строителната програма до 1985 г. производството на завода се предвижда да се увеличи повече от два пъти в сравнение с 1975 г.

В резултат на широката организаторска и разяснителна работа на заводския партиен комитет и профкомитета, на всички комунисти целият трудов колектив е включен в социалистическото съревнование. Натрупаният опит във воденето на съревнованието е едно добро начало за разширяване на завоюваните вече постижения. В чест на Единадесетия конгрес на Партията са изпълнени 42 колективни обещания, 82 индивидуални, 62 лични творчески планове, 29 договора за съревнование. Работниците са направили над 260 предложения, пряко свързани с изпълнението на производствената програма. Главното предназначение на организаторската роля на профсъюзните организации в завода сега е да дават широк простор на инициативата на трудещите се, да поддържат творческите почини, да не се допуща консерватизъм и застой в дейността на стопанското ръководство.

При разработването на показателите на съревнованието партийните и профсъюзните ръководители в завода са се ръководили от изискванията, които др. Т. Живков предяви към подхода, организацията и ръководството на социалистическото съревнование в речта си пред първенците и орденоносците от Перишки окръг. Въпросите за повишаване обществената производителност на труда, равняването по качество и технико-икономическо равнище на продукцията със световните образци, най-рационалното използване на производствените мощности са основният критерий при определяне на показателите за съревнованието в отделните цехове и бригади.

Положителна оценка партийният комитет дава и на инициативата в показателите за социалистическо съревнование по-широко да се включат и критерии, които ще определят неговото морално въздействие върху работниците. Организираната викторина под надслов, отправен към Партията: „Малко е да те обичаме“ цели да се види какво е отношението на трудещите се от завода не само по проблемите, отнасящи се пряко към производството, но какво мислят, какво знаят по отделни страни от историята на страната и града, от революционното минало на Партията, от славните битки на работническата класа за победата на социалистическата революция в страната. По реализирането на тази инициатива заводската профорганизация провела широка дейност. На съ-

Digitized by Google

бранията в бригадите и смените обсъдили показателите. В специални художествено оформени книжки са вписани показателите и условията на съревнованието. На общозаводско събрание приели обещанието. То станало в тържествена обстановка, при празнично настроение в младежкия дом. На тържеството поканили ветерани на Партията — активни борци. На видни места са поставени показателите, за които се бори трудовият колектив.

При отчитането на съревнованието наред с показателите за производствените резултати за всеки съревноваващ се ще се провери какъв е неговият принос в обществено-политическата дейност, какво той прави за издигане на културата на работното място, какво е участието му в решаването на въпросите на техническия прогрес и рационализаторската дейност. При воденето на съревнованието заводският партиен комитет насочва работата на заводската профорганизация да прилага програмно-целевия и комплексния подход както при неговата организация, така и при отчитането на резултатите. Затова на теоретично-практическа конференция ще разгледат проблемите за усъвършенствуване формите на воденето и отчитането на съревнованието. Заводският профкомитет ще постави на обсъждане система за отчитане на показателите с помощта на специални талони. Целта е да се онагледи по-добре личният принос на всеки член от колектива в социалистическото съревнование, участието му в производството и обществено-политическия живот и да се улесни воденето на отчета. Всеки работник, служител, инженерно-технически ръководител, а така също и колективите — бригадите, смените, участъците и отделите, ще притежават по три талона с чисто бял цвят, със зелена лента и с червена лента. При нарушаване на условията, приети от съревноваващите се, ще се отнемат последователно белият и зеленият талон, а ще получават червен. В края на тримесечието и годината ударниците ще се избират от притежателите на бели талони. В методиката за работа с талонната система е записано, че контролът за дейността на колективите и лицата се осъществява от ръководителите на обществените организации и от стопанските ръководители. Естествено изниква въпросът. Не се ли усложнява излишно отчетността? Тази форма не крие ли опасност за увеличаване на книжнината и бюрократизма? Заводският профкомитет е на мнение, че на теоретично-практическата конференция по съревнованието те ще обменят опит, ще чуят мнението на хората и по тези въпроси. Стремежът е да намерят най-добрите варианти за онагледяване, опростяване и улесняване воденето и крайното отчитане на съревнованието. В процеса на подготовката на конференцията те са се запознали с опита на челни предприятия в страната и Съветския съюз. По основните принципи на съревнованието — гласност, сравнимост на резултатите, възможност за практическо повторение на опита — ще обменят мнения.

ИСТИНСКИ СТОПАНИ

Съществен дял от дейността на заводския профкомитет, на профорганизациите и профгрупите се пада на грижата да разширяват формите за участие на работниците в управлението на производството. Сега тяхната дейност е насочена да издигнат на по-висока степен ролята на работническите събрания. На тях те разглеждат животрептящи въпроси от дейността на трудовия колектив, които засягат важни страни от развитието на завода, като например изпълнението на производствените показатели, условията на труда, дисциплината, взаимоотношенията между хората на работните места. На работническите събрания не липсват и „сблъсъци" с административното ръководство. Понякога там става „горещо". Обсъждали мерки за ликвидиране на щурмовщината

Digitized by Google

при изпълнението на производствения план. Работниците справедливо критикували стопанското ръководство, че с лека ръка допуща извънреден труд. Настоявали да се ликвидира парадоксът, от една страна, поради недостатъци в снабдяването със суровини, нарушаването на организацията на труда да се увеличават престоите, а от друга страна, се разрешава щурмуването на плана за сметка на извънреден труд. От началото на тази година в завода са допуснати над 9 хиляди човекочаса престои и в същото време са изразходвани над 7 хиляди човекочаса извънреден труд. Въпрос, по който правилно са си казали думата работниците. Те са постъпили като истински стопани, с високо чувство за отговорност, така както изисква от тях Партията.

Заводският партиен комитет чрез партийните организации и партийните групи, без да подменя профсъюзните организации, подпомага и на работническите събрания да стават творчески обсъждания на всички основни въпроси от живота на колектива, да се вземат ефикасни мерки, решения. Те да станат мощно средство за разгръщане на активността и инициативата на трудещите се. При тяхното провеждане да пари атмосфера на откровеност Всеки работник да се вълнува, да се чувствува съпричастен за това, което става край него. По инициатива на заводския профкомитет работническият колектив обявил месеците юли и август за месеци на работническата чест. На събрания поставили на критична оценка хигиената и културата на работното място. Имало заслужена критика към стопанското ръководство, оценка получили и отделните членове на работническите колективи. Постарали се всеки да види приноса и недостатъците си в решаването на този въпрос, жизнено важен за всеки от тях. Този дух сега, след решенията на Юлския пленум, все по-осезателно се чувствува. Определена заслуга за това имат комунистите, които дават тон на неспокойство, непримиримост към недостатъците, дават пример на критичност и самокритичност при обсъждането на въпросите. Те помагат работническите събрания да станат ефективно средство за нравственото възпитание на отделния работник, на целия трудов колектив. Сега, в изпълнение на решенията на Юлския пленум, партийното, профсъюзното и стопанското ръководство се стремят творчески да реагират на справедливите критики на работниците.

Безспорни са грижите на партийното и профсъюзното ръководство за реализиране в живота на комплексната програма на завода и в областта на социалното развитие на колектива. Набелязани са мерки за строителството на жилища за работниците, разширяването на столовата, организиране на продажбата на полуфабрикати, построяване на спортни площадки, организиране културния отдих на работниците, подобряване санитарно-хигиенните условия на работните места, опазване здравето на хората. Проблемите за опазване здравето на работниците, като непрекъснато се подобрява охраната на труда, околната среда, в която те работят и живеят, стоят в центъра на вниманието на партийното и стопанското ръководство.

* * *

Партийният комитет на завода за специални стоманени профили „Благой Попов" в Перник правилно осъществява политическото ръководство на заводската профорганизация. Като се ръководи от решенията на XI конгрес на Партията, той се стреми да възпитава в профсъюзните кадри високо чувство за лична отговорност за поверената им работа.

Деля КОЛЕВА

Digitized by Google

ПОСТОЯННА ГРИЖА ЗА УТВЪРЖДАВАНЕ НА НОВОТО В ЖИВОТА

Преди година присъствувах на отечественофронтовска вечер в с. Безмер, Толбухинско. Разискваха се въпроси на новия бит и взаимоотношенията в семейството и между хората, за материалните и духовните потребности, породени от развитието на живота. Изказаха се повече младежи. Те засегнаха различни проблеми — за уредбата на дома и необходимостта от повече и по-ложби консултации по тези въпроси, за семейството и трудовото възпитание на децата, за битовите услуги, за осъвременяване на традициите, домашните празници. Не пропуснаха да подчертаят и дълбоките изменения, настъпили в селския бит.

Всички бяха единодушни, че културата на бита означава преди всичко благоустроени, чисти и красиви обществени сгради и лични домове и дворове, образцово селище. Но подчертаха, че не бива да бъде само външна, показна, защото тя не се измерва с големината на къщите, нито с мебелите, които красят домовете, а с условията, които са създадени за хората, за да се развиват в работата си, да израстват като личности и граждани на социалистическото общество. Каква стойност имат обширните помещения и скъпите мебели, ако продължаваме да живеем в кухнята? Какъв е този дом, снабден с домакинска техника, а трудът в него е монопол само на жената или ако е пълен с книги, които никой не чете? Сега хората разполагат със значително повече средства, но означава ли това, че трябва да се хвърлят например за една сватба 5—6 хиляди лева? Не бяха отминати и въпросите на облеклото, на добрите взаимоотношения и култивирането на навици още от най-ранна възраст в децата, за ролята на училището и обществото за израстване на здраво поколение с високи социалистически добродетели, за възпитанието на любов към родното място и пр.

По-късно в окръжния комитет на Отечествения фронт стана дума за тази вечер, за работата на окръжната организация по тези проблеми. Спомням си, тогава другарите подчертаха, че това не е съвсем лека задача, че тя е свързана с цялостната идейно-възпитателна и трудово-стопанска дейност, с формирането на ново съзнание, на нов материален и духовен бит. През годините на народната власт са настъпили дълбоки изменения в живота на окръга. Бедни, с кални и прашни улици, порутени къши и запустели меглани в миналото, сега всички селища на окръга са променени до неузнаваемост. Около 90 на сто от жилищния фонд е обновен. Няма селища без вода, без електричество, без просторни и красиви обществени сгради, а населението живее много по-добре отпреди.

За тези дълбоки промени е допринесла и работата на Отечествения фронт и неговите съвместни инициативи с народните съвети, със съвета на жените и с другите организации, които работят с много жар за осъществяване на партийната политика.

Колко трудности са преодолени и продължават да се преодоляват! И битовият консерватизъм, и традициите на миналото, и ежедневните потребности. Зашото да говориш за необходимостта от благоустрояване и хигиенизиране на домовете и селището, а не винаги да можеш да осигуриш строителни материали за това, да водиш разговори с всеки човек, да го убедиш в необходимостта сам той да участвува със своя труд, за да бъдат домът му, улицата, селото по-красиви и чисти, да го увлечеш в движение за утвърждаване в живота на отделни черти от новия бит, не е толкова просто и леко. Защото дори всичко да бъде дадено или направено само от държавата наготово, ако хората нямат вътрешна нагласа и убеждение да го приемат, все едно нищо не е сторено. А направеното в окръга с помощта на държавата и с доброволния труд на хората е много и никой не може да го отрече. Зад тези постижения стоят стотици вечери на напрегната подготовка — срещи и разговори с населението, чиито предложения и препоръки стават основа за решения, а по-късно и с доброволния им труд — реалност.

Разказах накратко за една отечественофронтовска проява и за промените, които са настъпили в мислите на хората. И макар че тя разкрива само един аспект от многообразната дейност на организациите на Отечествения фронт в Толбухински окръг, е показателна преди всичко с това, че окръжната организация, като важна трансмисия на Партията и под нейно ръководство със свои специфични форми и средства последователно осъществява в живота партийната политика. Отечественият фронт работи за създаване на по-високо гражданско съзнание и отговорност, за да стане животът ни такъв, какъвто се чертае в Програмата на БКП.

Разбира се, за да се изяснят по-добре тези проблеми, преди всичко следва да се вникне в най-същественото от стила на работата на окръжната организация на Отечествения фронт. Това ще ни разкрие някои специфични пътища, средства и форми, чрез които Отечественият фронт оказва своето

Digitized by Google

въздействие върху съзнанието и поведението на хората.

* * *

Окръжната организация на Отечествения фронт в Толбухин преустройва своята работа в духа на конгресните решения, преодолява вътрешноорганизационната си особеност, отворила е широко вратите си за обществена изява на всички граждани. Стреми се да подхожда диференцирано.

Комитетите и организациите не работят сами, а заедно с останалите обществени организации и движения и държавни органи и при провеждане на общи задачи по местоживеене действуват като обединяващо звено. Под ръководството на партийните комитети и организации Отечественият фронт съгласува и координира своите сили и възможности с дейността на другите обществени организации, с движенията в своята система, с държавни и стопански органи, когато има да се обсъждат и решават въпроси, жизнено важни за страната или за селището, за квартала.

Наред с организационните форми все повече се използват и форми и средства, присъщи на движение, което дава възможност да се мобилизират силите на широките слоеве на населението в изпълнение на по-продължителни или акционни задачи. Така в системата на Отечествения фронт се създадоха движението за защита на природата, за изграждането на лека спортна база и т. н. По този начин отечественофронтовската дейност се насища с богати и привлекателни идеи и преди всичко с идеи от Програмата на Българската комунистическа партия. Такива задачи са например проблемите за повишаване благоденствието на народа, за висока обществена производителност на труда, превръщането на строителството във всенародно дело, осъществяването на икономии от енергия и материали, оползотворяването на вторичните суровини, използването на възможностите на личното стопанство, изграждането на образцови социалистически селища, издигането културата на бита, създаването на нови взаимоотношения между хората и т. н. И всички тези задачи се осъществяват със силите на широките слоеве на населението, като се използват форми, характерни еднакво за организации и за движения.

Да разгледаме как през тази година в окръга се решават три основни задачи, тясно свързани с личните обещания на домакинствата: изпълнението на 61-во постановление за личното животновъдство и производството на повече животинска и друга продукция, 94-то постановление — за събиране, предаване и оползотворяване на вторичните суровини и програмата за създаване на приветлива и културна обстановка в населените места.

Още в началото на годината окръжният комитет на Отечествения фронт на разширено съвещание с председателите на градските и общинските комитети на Отечествения фронт и ръководствата на стопанските организации — окръжния кооперативен съюз и ДСО „Вторични суровини" обсъдиха задълбочено плана за социалноикономическото развитие на окръга и набелязаха мерки за по-нататъшна работа по тези въпроси, като се разграничиха задълженията и отговорностите. На среща в окръжния народен съвет с участието на окръжния съвет на Българските професионални съюзи и Комсомола бе изграден координационен съвет за осъществяване на специална програма, свързана с благоустройствените задачи за създаване на приветлив и културен вид на селищата в окръга — показатели, срокове за отчитане, задължения и т. н.

Подобни съвещания станаха и по общини съвместно с народните съвети и другите масови организации и стопански ръководства. На тях също бе обсъдена програмата и взаимните задължения.

Всички тези въпроси трябваше да бъдат разяснени пред населението с оглед включването му в изпълнението на поставените задачи. И с тази отговорна и огромна работа се заеха няколко хиляди агитатори на Отечествения фронт. Те посетиха всеки дом, водиха разговор с всяко семейство. Основа на политико-разяснителната работа бяха материалите на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП и задачите, залегнали в комплексната строителна програма за социално-икономическото развитие на окръга и селищата. А тези програми бяха вече обсъдени от населението много преди присмането им. На събранията хората бяха дали своите предложения. За целта бяха използвани РТВ и други масови средства за агитация. По низови организации, при срещите на агитаторите с населението гражданите изразиха своята готовност да участвуват активно в изпълнението на благоустройствените програми, да сключат договори за продажба на държавата на животинска продукция от личния си двор и вторични суровини за нуждите на промишлеността. Около 90 на сто от домакинствата поеха лични обещания, в които конкретно бе записано колко доброволен труд ще дадат за благоустрояване, хигиенизиране, озеленяване и залесяване в помощ на селското стопанство, колко месо, мляко и друга продукция от личното си стопанство, колко вторични суровини ще осигурят и т. н.

След обобщаването на личните обещания на специален пленум бе приет обещанието на окръжната организация. В него се предвижда значително увеличаване броя на животните в личния двор на селските труженици, да бъдат осигурени на държавата 4300 т месо, 930 т мляко, 200 т вълна, 370 т пчелен мед, 600 т зеленчуци и плодове, 2 400 000 пилета, 12 000 т тютюн — отгледан на семеен акорд, 8820 т вторични суровини, 440 000 доброволни трудови дни за благоустройствени цели в помощ на селското стопанство, за залесителни мероприятия и други. И ако съдим по досега постигнатите резултати, можем определено да кажем, че в Толбухински окръг планираното се изпълнява. С изключение на овцете в личните стопанства е увеличен броят на всички животни. С доброволен труд са изградени много нови улици, тротоари, раз-

Digitized by Google

вирена е водопроводната мрежа, направени са нови паркове и градини, зелени площи и цветни ивици, детски заведения, културно-битови обекти, спортни площадки.

Резултатите за осемгодишнината показват, че обещанията по 61-во и 94-то постановление и програмата за привеждане на селищата на окръга в приветлив и културен вид се изпълняват успешно.

— В цялостната наша дейност се опираме на партийното ръководство и по проблеми, свързани с икономиката, и по въпроси на възпитанието на хората — сподели председателката на окръжния комитет на Отечествения фронт Димитричка Попова. — На преден план пред нас стои задачата — тесни контакти с населението, а оттам и включването му в претворяване на партийната политика в живота. Ние работим в тясно сътрудничество с народните съвети и активно съдействуваме при формирането на социалната политика в селищата. Няма община, в която да не се обсъждат предварително с населението благоустройствените програми. Не случайно всяка година най-важните въпроси, които засягат интересите на хората, са обект на съвместни заседания или сесии на народните съвети и Отечествения фронт. По този начин Отечественият фронт участвува активно не само в популяризирането на решенията и програмите, но и в изпълнението на тези решения и програми. Сега голяма част от кварталите в градовете имат сключени договори с градските народни съвети за благоустрояването на новите жилищни комплекси със собствени сили.

Отечественият фронт работи в тясно сътрудничество и с другите обществени и стопански организации за решаването на жизнено важни за населението и икономиката въпроси. За това говорят многото проверки съвместно с Комитета за държавен и народен контрол и други обществени организации, които имат отношение към проблема. Правят се проверки по изпълнението на Декемврийската програма, строителството на детски заведения, опазване на природната среда, услугите, законността и много други.

* * *

Конкретната масова и индивидуална работа с хората — ето основното в дейността на Толбухинската окръжна организация на Отечественият фронт. Тук нито за момент не забравят, че успоредно с богатата и разнообразна масова работа — събрания, срещи с актива и населението, вечери на първенците и други, индивидуалните контакти с всеки човек са от решаващо значение, за да може партийното слово, партийните повели да достигнат до всеки дом, до всеки труженик. Всекидневното общуване с хората, изучаването на техните настроения, интереси и вълнения помагат на отечественофронтовската организация за по-правилно насочване на агитационно-разяснителната ѝ дейност. Защото, когато хората разберат задачите и се убедят в тяхната целесъобразност, успехът е до голяма степен гарантиран.

Голямо внимание се отделя и на въпросите, свързани с развитието на личността. Вече две години в окръга се води разговор на тема: „Както работим, така ще живеем". Този разговор ще продължи и през следващите две години. Основното в него е, както показва и названието му, засилване чувството за лична отговорност при осъществяването на партийната политика в живота. Застъпени са повече теми за социалистическия начин на живот.

Всичко това е в духа на решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП. Но за да станат тези решения достояние на всички отечественофронтовски дейци и граждани, в окръга се състояха срещи с председателите на общинските комитети на Отечественият фронт. На тези срещи заедно с решенията бяха разгледани и задачите, които се поставят пред Отечественият фронт. Подобни обсъждания се състояха и по общини с широк актив — с членовете на кварталните и селските комитети и комисии, с ръководствата на низовите организации, с агитаторите и пропагандистите и т. н.

Окръжният комитет на Отечественият фронт сега си поставя за цел проблемите на Юлския пленум да станат основно съдържание на всички форми на политико-просветната, агитационно-разяснителната и културно-масовата работа. Бюрото на окръжния комитет и общинските комитети на Отечественият фронт занапред ще оценяват ефективността от цялостната си дейност по степента на социалистическата съзнателност у гражданите, по активността и взискателността им към себе си. Досега обикновено дейността на отечественофронтовските комитети и организации се отчиташе главно по броя на проведените лекторни, просветни събрания, седенки и други. Те например разясняват сред населението плановете за социално-икономическото развитие на селищата и запознават гражданите с проблемите, които се пораждат от тях. Означава ли това, че всичко е свършено? Ефектът вече ще се определя не само по броя на мероприятията, а по резултатите от тях, по това успели ли сме да въвлечем населението в решаването на задачите, поставени от Партията, как всеки чувствува своето задължение и участвува с труд за благоустрояването и хигиенизирането на квартала и селището, за създаването на привлекателна и културна обстановка в тях, как подпомага селското стопанство, какъв е приносът на всеки с личното животновъдство, в преуспяването на природо-защитното дело и т. н. Или казано накратко, как всеки е изпълнил даденото от него обещание. На тази основа ще се прави и персонална оценка на отечественофронтовските кадри.

* * *

Окръжната организация на Отечественият фронт в Толбухин е намерила своя верен път до хората и под ръководството на партийните комитети осъществява своите задължения на най-масовата всенародна организация.

Захари ЖЕЛЕВ

Digitized by Google

СЪВМЕСТНАТА РАБОТА — НА ШИРОК ФРОНТ

Нашият разговор за съвместната работа на комунистите и сдружените земеделци във Видински окръг започна в окръжния комитет на БКП. Първият секретар на комитета др. Любомир Бончев изтъкна:

— Ръководно начало в съвместната работа на окръжния комитет на Партията и ръководството на окръжната земеделска дружба са решенията на Политбюро на ЦК на БКП и Постоянното присъствие на БЗНС, залегнали в техния Протокол от 18 март 1971 година. Ние не правим нищо повече, освен творчески да ги прилагаме със съответните форми и инициативи, които да осигурят максимална ефективност в работата. Решаващи фактори в тази насока се оказаха правилното решаване на кадровите проблеми, усилията да се подготвят добри ръководители по места и осигуряването на постоянна и богата информация за всички задачи, за насоките на изпълнението им, за обществените и социалните проблеми и текущата политика. Всичко това даде възможност, благодарение синхронизиране дейността на партийните организации и дружбите по места да нарасне още повече техният авторитет, а съвместната работа да стане още по-резултатна. Тъй като изпълнението на Програмата на Партията за изграждане на развито социалистическо общество е главна цел на комунистите и сдружените земеделци, стремим се контактите между двете окръжни ръководства да са постоянни и тесни. При разглеждане на всички въпроси от значение за целия окръг ОК на БКП прави това заедно с ОР на БЗНС. Също така секретари и членове на ОК на БКП присъствуват на всички главни мероприятия на БЗНС и това помага още повече за укрепването на нашите връзки и взаимоотношения. За укрепването и задълбочаването на съвместната работа особено допринася творческата обстановка, която е създадена между нас. Ние предоставяме всички документи — планове, перспективни и текущи програми и други, които нямат специфичен партиен характер, на другарите от БЗНС. Изобщо предоставяме си взаимно всичко онова, което допринася за обогатяване опита, за усъвършенствуване стила и методите на работа.

Секретарите на ОК на БКП другарите Андрей Стоянов и Стойчо Банов допълниха с редица конкретни примери картината на това, как на практика се осъществява съвместната работа между двете организации за изпълнението на партийните предначертания. А председателят на окръжното ръководство на БЗНС др. Младен Траилов подчерта:

— За сдружените земеделци от Видински окръг съвместната работа с комунистите е изходно начало в тяхната всестранна дейност.

Digitized by Google

Другояче не може и да бъде, щом се стремим към осъществяването на една и съща програма, към един и същ идеал. Окръжното ръководство на БЗНС се старае да съдействува за най-резултатното включване на сдружените земеделци в изпълнението на всички задачи, които окръжният комитет на Партията поставя пред тружениците от Видински окръг. С оглед на това ние насочваме сдружените земеделци преди всичко към секторите, където е най-трудно, та те заедно със своите другари комунисти да бъдат на предната линия, да бъдат образец на съзнателност и чувство за дълг. И трябва да кажем, че съвместната работа в нашия окръг е осезателно материализирана в постигнатите досега резултати, които бяха посочени от др. Любомир Бончев.

* * *

Видински окръг изпълни плана за шестата петилетка в промишлеността, строителството, търговията, транспорта и съобщенията и даде 38 милиона лева надпланово изпълнение. Въпреки редица неблагополучия беше достигнат ръст на общата селскостопанска продукция от 9,4 на сто спрямо петата петилетка. Укрепна и се развива успешно материално-техническата база на селското стопанство.

За постигането на тези успехи трудещите се от окръга разгърнаха под ръководството на ОК на Партията широко всенародно съревнование за повишаване обществената производителност на труда на основата на внедряването на техническия прогрес, научната организация на труда и преминаване на селското стопанство на промишлена основа, борба за високо качество на продукцията, икономия на труд, материали и средства, което да доведе до чувствително снижаване себестойността на продукцията. Комунистите и сдружените земеделци бяха в първите редици при реализирането на тези партийни изисквания. За най-резултатното осъществяване на тези задачи бяха проведени редица съвместни мероприятия на ОК на БКП и ОР на БЗНС. Още през 1970 г. бе приета програма на ОК на БКП, ОР на БЗНС и ОНС за конкретизация, специализация и промишлено развитие на селското стопанство. Разработиха се мероприятия за решително подобряване състоянието и повишаване ефективността на говедовъдството през периода 1974—1975 година. Миналата година бе приета съвместна програма за осигуряване производството на 340 000 т хлебно и фуражно зърно. Приета бе и програма за подготовката на механизаторите. През 1976 г. бе изработена програма за провеждане обществен преглед на културите от земеделието. На окръжни съвещания, организирани от ОК на БКП, в които участвуват членовете на бюрото и пленума на ОР на БЗНС и селскостопански специалисти — сдружени земеделци, се конкретизират задачите по подготовката и на различните селскостопански кампании, произтичащи от приетите програми. Миналата година бе подет починът с партийни и съюзни поръчения специалистите — комунисти и сдружени земеделци, да се включат и бъдат първи в движението „Всеки специалист с личен принос в борбата за повишаване културата на селското стопанство". В тази насока могат да бъдат посочени още много други инициативи на ОК на БКП и ОР на БЗНС. Но ще отбележим само, че на основата на тях в отделни райони и АПК се приемат конкретни мероприятия, които дават определено голям тласък в изпълнението на съответните задачи. Така например в Белоградчик са разгледани въпросите на говедовъдството и перспективите на неговото развитие, повишаването културата на земеделието в духа на новите изисквания, усвояването на нови земи и засяването им с тревни смески. През 1974 г. в Кула бе проведена районна теоретико-практическа конференция на тема „Повишаване обществената производителност на труда в селското стопанство".

Digitized by Google

Двете окръжни ръководства правилно виждат необходимостта от разширяване съвместната работа и в областта на идеологията, за да се изграждат кадрите като високо съзнателни, дълбоко убедени и активни строители на развитото социалистическо общество, предани борци за българо-съветска дружба и опора на морално-политическото единство на народа около Партията ръководителка. В тази насока се полагат постоянни системни грижи, обогатяват се формите, множат се инициативите. Все повече се разширява практиката да се организират съвместни теоретични конференции, районни семинари, да се обучават общо пропагандистите. Окръжният комитет на БКП оказва голяма помощ за обучението на съюзните кадри. Освен кадрите и активистите на БЗНС, които се обучават в АОНСУ в София и филиала във Варна и междуокръжната партийна школа, много сдружени земеделци участвуват в партийните учебни форми. В районните семинари и организираните от ОК на БКП десетдневки на икономическата мисъл редовно участвуват и сдружени земеделци.

С размах е разгърната съвместната работа и в социалното управление — в народните съвети, Отечествения фронт и другите обществени организации, където активността на комунистите и сдружените земеделци е за пример и се явява решаващ фактор за увличане трудещите се в изпълнение на партийните предначертания.

В доклада на ОР на БЗНС пред отчетно-изборната конференция са написани следните редове, които обобщават значението на съвместната работа за целенасочената и резултатна дейност на сдружените земеделци: „Все по-сполучливо организационно-политическата работа, която вършат партийните организации и земеделските дружби по места, свързва възпитанието на хората с проблемите на интензивното развитие на окръга, съобразява се с новите процеси в селското стопанство и необходимостта от създаване на качествено нова социалистическа обществена и трудова дисциплина. Тя беше важен фактор за мобилизиране усилията на сдружените земеделци в борбата за изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на окръга през шестата петилетка, за непрекъснато укрепване морално-политическото единство на населението, за все по-пълното задоволяване материалните и духовните потребности на трудещите се.“

Нов тласък за разгръщането на съвместната работа даде Единадесетият конгрес на БКП. Неговите забележителни решения, които начертаха перспективите за по-нататъшното развитие на родината по пътя на зрелия социализъм, въодушевиха всички патриоти, вдъхнаха им нова вяра и енергия за претворяване партийните указания в живота. На предна линия застанаха комунистите, следвани от техните верни съюзници и другари — сдружените земеделци.

Разработиха се мероприятия, породиха се нови инициативи, насочени към най-успешното реализиране лозунга на VII петилетка — „Ефективност и качество — качество и ефективност!“, за постигане подем в изпълнението на първата година на плана за социално-икономическото развитие на окръга през седмата петилетка.

Юлският пленум беше нова изява на творческото разработване на проблемите, които поставя за решаване пред нашия народ Партията. В неговия дух се повишиха и изискванията в организационно-политическата и стопанската дейност. Преустроиха се редица планове, разработиха се нови мероприятия. И ако трябва да се каже какво е състоянието в този момент в окръга — това е — активност, целенасочена и вдъхновена активност, която въпреки многото трудности от обективен характер в селското стопанство дава своите плодове, резултат на ентусиазиращата сила на партийните решения. А за Видински окръг тези решения имат конкретно изражение и в оценките и указанията на Се-

Digitized by Google

кретариата на ЦК на БКП по ръководството на селското стопанство в окръга. При такава наситеност на задачи и изисквания окръжният комитет на Партията и ОР на БЗНС разгърнаха широка организационна дейност за максимален принос на комунистите и сдружените земеделци в тяхното реализиране.

За целта започна разработването на 14 програмно-целеви програми за осъществяване мултипликационен подход по всички основни проблеми. Някои от тези програми вече се прилагат като общи мероприятия на двете ръководства. Съвместно се подготвя пленум по развитието на селското стопанство.

На фона на тази активна дейност изпъкват и добрите резултати, постигнати от много комунисти и сдружени земеделци в изпълнение на плана за тази година. Бригадата за промишлено производство в с. Златен рог, ръководена от комуниста Паско Маринов, постигна 494 кг пшеница среден добив от 17 500 дка; бригадата в с. Капитановци, ръководена от комуниста Виктор Маринов, получи по 461 кг пшеница от 17 000 дка. Комплексната бригада в с. Ново село, ръководена от сдружения земеделец Стефан Бибанов, получи по 357 кг пшеница от декар. Примера на челните бригади следват десетки други, ръководени от комунисти и сдружени земеделци.

В усилията да се развива животновъдството и да се повишава неговата ефективност също така с осезателни резултати на предна линия са членовете на БКП и БЗНС. През първата половина на октомври кравефермата в с. Иново, ръководена от комуниста Ангел Горанов, изпълни годишния си план и обеща до края на годината да предаде надпланова продукция 125 т мляко. Кравефермата в Дунавци с ръководителка комунистката Цеца Станева преизпълни плана за млекопадоя за осеммесечието с 40 тона. За деветте месеца на годината кравефермата в с. Динковица, ръководена от сдружения земеделец Любен Младенов, при план 308 т постигна 319 т мляко само първокачествена продукция и очаква да преизпълни плана с 20 тона. С 10 тона преизпълни плана за овчето мляко бригадата в с. Големаново, ръководена от Кънчо Нешков, а бригадата в комплекса за угояване на шилета в с. Шишенци, ръководена от сдружения земеделец Ценко Богданов, при план 190 т произведе 222 т месо, като реализира 22 стотинки по-ниска себестойност от плановата за 1 кг прираст.

На 17 септември в окръжния комитет на Партията се състоя среща с ръководителите на 31 най-добри говедовъдни ферми в окръга. Между тях бяха много комунисти и сдружени земеделци. Повод за срещата беше желанието животновъдите да откликнат с достойни дела на поздравителното писмо на др. Тодор Живков до шестте окръга, които първи в страната предадоха на държавата повече от предвиденото зърно за 1976 година. Това високопатриотично дело вдъхнови участниците в срещата да последват благородния пример, като предадат на държавата повече животинска продукция от предвиденото за настоящата година.

Може да се посочат десетки примери още за добрите производствени успехи, които постигат комунистите и сдружените земеделци, с което увличат и другите производственици към образцово и ефективно изпълнение на задачите, независимо от немалкото трудности и частични неблагополучия в окръга. Тези постижения показват, че когато има правилен подход, добра организация, системни грижи, могат да се преодолеят много трудности, да се предотвратят непредвидени препятствия при изпълнението на плановете. В тази насока съвместната работа на комунистите и сдружените земеделци оказва определено мобилизиращо въздействие.

Digitized by Google

* * *

Това, което се върши в целия окръг, намира ярко изражение в съвместната работа на градския комитет на БКП и градското общинско ръководство на БЗНС в Брегово. По думите на първия секретар на ГК на БКП Неофит Атанасов и председателя на общинското ръководство на БЗНС Борис Цветков досегашното развитие на града и района, който се покрива с територията на АПК, е немислимо без съвместната работа на комунистите и сдружените земеделци, чийто общ брой е 932 души. А дейността на АПК — Брегово се характеризира както с подчертаното внедряване на науката в селското стопанство, така и с постоянното усъвършенстване организацията на производството, както чрез преминаването му на промишлена основа, така и с разширяване на интеграционните форми. 96 000 дка земя се използва предимно за отглеждането на царевица, пшеница и зеленчуци, като не са пренебрегнати и лозята и овощните градини при силно подчертано механизиране на производствените процеси.

За достигането на тези резултати голяма роля играе обстоятелството, че АПК е база на Института по механизация и електрификация на селското стопанство. С помощта на научни работници тук се прилагат много нови технологии в полевъдството и животновъдството. Стопанството в Брегово е пионер в лехобраздовото отглеждане на зеленчуци, тук се работи методично по програмиране добивите на царевицата и др.

Грижите за развитието на животновъдството са не по-малки и са поставени също на солидна научна основа. Гони се стабилизирането на среден млекопадой от 3500—4000 литра от всичките 1500 крави на комплекса. АПК строи за нуждите на животновъдството собствен завод за фураж с оглед бъдещото угояване на 12 000 телета годишно, с който тази дейност в окръга изцяло ще се съсредоточи тук. Промишлеността навлиза все повече в производствената дейност на АПК. За преработката на зеленчуците от 12 000 дка е построена фабрика към Дирекцията по зеленчукопроизводството. Сега промишлеността и търговията дават повече от 25 милиона лева продукция, а се предвижда в края на петилетката нейният обем да надхвърли този на селскостопанската продукция.

Тези големи и отговорни задачи изискват мобилизация на всички сили, пълно използване възможностите на техниката, науката, човешките ресурси. И затова е нужна активна политическа, организационна и идеологическа работа. Партийната организация е начело в нейното разгръщане, като в основата стои съвместната работа със земеделската дружба. Тази обща работа не само има далечни традиции, но се изявява многостранно и в дълбочина. Посочени бяха големите инициативи и мероприятия на съвместната работа в окръга. За да не ги повтаряме за Брегово, ще посочим някои по-съществени нейни прояви:

— Още през 1970 г. е разработен план за обучението на кадрите на БКП и БЗНС. В резултат на това всяка година 120—130 сдружени земеделци преминават през учебните форми на Партията;

— Всички просветни събрания в общината се правят съвместно;

— За запознаване на възрастните и тези, които са възпрепятствувани, с актуалните проблеми, се практикуват посещения по домовете;

— За механизаторите това се прави на месторабoтата;

— Към ГК на БКП има лекторски състав от 25 души, 8 от които са сдружени земеделци;

— По обща програма се подготвят механизаторски кадри. От 630 механизатори около 400 души са под 40-годишна възраст;

digitalizirano 1/2008

— Редовно общо се правят прегледи на културата на селското стопанство;

— На съвместни събрания се дават партийни и съюзни поръчения за високи производствени постижения, образцова работа и високо качество, за прилагане новостите в производството;

— Комунистите и сдружените земеделци подеха почина всички кравегледачки да станат четиритонници;

— Механизаторите комунисти и сдружени земеделци общо приеха призива да се работи по примера на Г. Куцаров;

— Общо бе подет починът за прилагане на паспорти по качеството и т. н.

При такава наситена и целенасочена работа не може да не се постигнат и добри резултати. Бригадата, ръководена от комуниста Марин Ив. Гогов, изпълни плана за чистата продукция през VI петилетка 107,5 на сто, а тази, ръководена от сдружения земеделец Антиох Петров — 104,7 на сто. Кравегледачката комунистка Веска Павлова надои през петилетката 61 тона мляко над плана от 16 крави. От същия брой крави сдруженият земеделец Джумасан Сандов надои над плана 60 т мляко. И сега за първите девет месеца на годината те дават в повече съответно 15 и 18 т мляко. Веселин Русинов преизпълни плана с 65 тона. Реализирането лозунга на Единадесетия конгрес на Партията тук е действително задача, която мобилизира силите на цялото население, на всички труженици, особено на комунистите и сдружените земеделци. В изпълнение на плановете за първата година на VII петилетка техният принос е най-осезаем.

* * *

Малко дни остават до приключване първата година на седмата петилетка. Трудещите се от Видински окръг работят всеотдайно за изпълнение на своите насрещни планове, за материализиране на изискванията на плана за социално-икономическото развитие на окръга с повече и по-качествена продукция, с постоянно подобряване организацията на труда и снижаване себестойността на базата на научно-техническия прогрес. И въпреки немалкото трудности, пропуски и недостатъци, успехи има и перспективите се очертават ясно. Окръжният комитет на БКП и окръжното ръководство на БЗНС предприемат постоянно мерки комунистите и сдружените земеделци да са винаги на своя обществен и производствен пост. За още по-активното участие на членовете на двете организации във всестранния живот на окръга ще се състои общ пленум на двете окръжни ръководства, посветен на задачите и формите на съвместната работа за повишаване ефективността на селското стопанство в окръга. Този пленум ще стане в дните пред Тридесет и третия конгрес на БЗНС, който сдружените земеделци от окръга се стараят да посрещнат с достойни дела в изпълнението на плановете си, в разгръщане активна политическа работа за укрепване морално-политическото единство на народа около Партията ръководителка, за нови завоевания в изграждането на развитото социалистическо общество. И в общ поход със своите братя комунисти да се постигат все по-големи и вдъхновяващи успехи.

Димитър СТАНОЕВ
Христо К. РАДЕВ

Digitized by Google

ЛАБОРАТОРИЯ НА «НАУКАТА ДА УБЕЖДАВАМЕ»

Системата на марксистко-ленинското образование в СССР, която в сегашния си вид съществува вече повече от десет години, по същество е съвкупност от три достатъчно самостоятелни, макар и тясно свързани помежду си системи, а именно:

— Широките слоеве на безпартийните трудещи се овладяват политическата азбука на марксизма-ленинизма с помощта на **масовата политическа пропаганда.** Това се осъществява чрез школите за комунистически труд, кръжоците за изучаване вътрешната и външната политика на КПСС, народните университети, лекториите и т. н.

— Комсомолците овладяват политическите знания в рамките на **комсомолската политическа учебна година.**

— За комунистите и безпартийния актив е предназначена **широката система на партийно обучение,** която се състои от **начално, средно и висше звено.**

В рамките на цялата ни система за марксистко-ленинско образование все по-широко и по-резултатно функционира и системата на **икономическото образование на трудещите се.**

Научно-методически центрове на системата на марксистко-ленинското образование, са **партийните кабинети** при районните (градските) комитети и **домовете за политическа просвета** при областните и градските партийни комитети. Първо място сред тях по право се пада на Дома за политическа просвета при Московския областен и Московския градски комитет на КПСС.

Централната задача, на решението на която е посветена цялата дейност на Дома за политическа просвета, официално се формулира по следния начин: методическо ръководство на системата на марксистко-ленинското образование и на устните форми на масово-политическата работа в Москва и Московска област.

Основната маса посетители на дома са работници от партийния апарат, ръководители на семинари с пропагандистите, на теоретически и методологически семинари, на районните семинари на политинформаторите, на агитколективите, председатели на методически съвети и т. н.

На въпросите за научно-методическата дейност на Дома за политическа просвета при Московския областен и Московския градски комитет на КПСС, зададени от **кореспондента на АПН Юрий Казаков,** специално за сп. „Партиен живот" в България отговарят сътрудниците на този дом: завеждащият дома кандидатът на историческите науки Виктор Иванов, консултантът Антонина Гормакова и завеждащата библиотеката Ж. Тоболска.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — **Какво кара колектива на Дома за политическа просвета да търси нови, по-ефективни форми и методи за работа с хората, заети в системата на марксистко-ленинското образование?**

В. ИВАНОВ: — Причините са много: това са **и задачите,** които Партията поставя пред съветския народ в областта на комунистическото строителство и нарастващото значение на идеологическия фактор в класовото възпитание на трудовите хора, и **непрестанното и бързо нарастване на обема информация, и по-високото общообразователно равнище на съветските хора** и т. н.... Без да отчитаме тези фактори и да се съобразяваме с тях, не е възможно добре да решаваме главната задача в нашата работа: **да повишаваме действеността** на системата на марксистко-ленинско образование.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — **А съществуват ли някакви обективни критерии за нейната оценка?**

В. ИВАНОВ: — Да, безспорно. Можем да споменем, ако желаете, **количествените показатели** — това например, че в различните форми на политическо и икономическо образование в Москва са обхванати практически всички ръководни кадри, че в

Digitized by Google

Московска област сега броят на изучаващите икономическите проблеми е шест пъти по-голям в сравнение с 1970/71 учебна година, че през последните три години общо в цялата страна повече от 35 млн. души изучиха въведените през 1972 г. предмети, които дават основни знания по икономика и управление. В тези примери е наистина трудно количествените показатели да се отделят от качествените. Но все пак да се спрем по-внимателно на този въпрос.

Повишаването на качеството на обучението е заложено още в основата на действуващата у нас система на марксистко-ленинско образование, която в сегашния си вид съществува вече десет години. И работата не е само в това, че тя възникна не на празно място, а **попи в себе си всичко хубаво от предишния опит.** Но и в това, че тя още преди десет години беше съществена **крачка напред,** тъй като предполагаше (и предполага), от една страна, **диференциран подход** към различните категории хора, а от друга — **максимална приемственост в обучението,** движение от по-простото към по-сложното, от низшето — към висшето. Но това е само едната страна на въпроса.

Втората се състои в това, **как да накараме тази система да дава на обучаващия се всичко, което е способна да дава.** Този въпрос вече съвсем непосредствено се отнася и до дейността на нашия Дом за политическа просвета, тъй като отговорът му предполага преди всичко **да се обогатява идейно-теоретическото съдържание на обучението, да се разширява и актуализира неговата проблематика, да се засилва политическата му насоченост и връзката му с живота.**

Марксистко-ленинското образование в никакъв случай не може да бъде „образование за самото образование". То е призвано да служи и служи на конкретни цели: на делото на комунистическото възпитание на трудещите се, основа на основите на което е формирането на марксистко-ленински мироглед и на комунистическо отношение към труда. В това отношение най-общата ни гледна точка може да се изрази така: в съвременните условия **пропагандистът не може, пък и няма право да бъде обикновен просветител.** Като ръководи слушателите в изучаването на марксистко-ленинската теория, той едновременно се проявява и като **организатор,** и като **възпитател,** тъй като чрез умелото разкриване на съдържанието на изучавания учебен материал пропагандистът формира научен мироглед у хората, допринася да расте съзнателността и нравствеността им, да се повишава трудовата и политическата им активност.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — **Вие сам подчертахте важността на това, пропагандистът умело да разкрива съдържанието на изучавания предмет. А нали съществува определена система от навици, начини, средства и методи, която е надеждно оръжие на пропагандиста в това отношение?**

В. ИВАНОВ: — Безусловно, съществува и непрестанно се развива.

Какво имам предвид, какви са тези методи?

Методът на организация на учебния процес, да кажем, включва в себе си многообразни, вече утвърдили се в пропагандистката практика начини на работа. Това са **целевото планиране** на учебно-възпитателния процес, възпитанието на **навици и умения да се работи с политическата литература; система от учебни и практически занятия, включване на слушателите в масово-политическата работа.** И накрая, главният метод на комунистическото възпитание — **методът на убеждението.** Да убедиш — това ще рече да накараш хората да се съгласят с определена гледна точка, да я защищават като своя собствена и да действуват в съответствие с нея.

Едва ли е излишно да припомним с какво внимание се отнасяше към метода на убеждението в своята пропагандистка работа лично Владимир Илич Ленин, как се грижеше да подбира аргументите си, като се стремеше хората да приемат не просто на доверие отделните думи, а да се учат сами да обмислят сложните въпроси, да се добират до истината. За убеждаването **съвсем не са достатъчни само логическите методи, необходимо е да се докоснем и до** чувствата **на хората.** Да убедиш — това ще рече да постигнеш **единство на разбиране и преживяване.** Или както пише самият Карл Маркс: „**Идеите,** които овладяват нашата мисъл, подчиняват нашите убеждения и към които разумът е приковал нашата съвест — това са окови, от които човек не може да се изтръгне, без да разкъса своето сърце . . . "[1]

В този смисъл да се разкрие умело темата означава не просто да се предаде сущността на явлението, оперирайки с логиката, но и **да се стигне до сърцето на слушателите** — да се убедят, **да им се помогне да си изработят убеждения.** При това изработването на убеждение е процес не само на възпитание, но и на **самовъзпитание** на човека, а на тази основа вече не е трудно да се разбере какво значение има **обстановката,** в която се провеждат политическите знания. А и какви са източниците на нашите препоръки за активно-творческия характер на провеждането на тези занятия и използването на съвременни методи и средства, които чувствително повишават интереса на слушателите към изучаваната проблематика. И като следствие от всичко това — ефективността на самия учебен процес.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — **Думата съвременни употребявате в смисъл на „нови"?**

---

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 1, Изд. на БКП, С., 1957, стр. 113—114.

Digitized by Google

В. ИВАНОВ: — В много случаи — да! Но не винаги.

Древни философи твърдят, че истината се ражда в спорове. А и Михаил Иванович Калинин заяви на съвещанието, свикано преди близо четиридесет години от в. „Учительская газета", че занятията трябва да се водят така, че „работата да стига, ако не до „бой", то поне до сериозна, до гореща престрелка"[1]. **„Сериозна престрелка", без да се нанасят душевни травми** — ето го изпитания **метод на другарската полемика.** Ние сега се стараем все по-широко да използваме този метод в системата на марксистко-ленинското образование и трябва да отбележим, това дава много голям политически ефект.

Или да вземем един друг метод — **методът на практическите занятия.** Този метод, ще си позволя да припомня, много широко е прилагал В. И. Ленин в ръководения от него марксически кръжок, когато изучаването на „Капиталът" на Маркс било свързано непосредствено с изискването участвуващите в кръжока да изучават реалното състояние на нещата в предприятията, където работят. Сега този ленински метод на свързване на теорията с практиката здраво се е утвърдил в живота на московските пропагандисти.

При това партийните организации се ръководят от нашите препоръки, разработени във връзка с конкретните теми.

Да вземем например темата **„Социално-психологически проблеми на управлението".** Във връзка с нея препоръчваме:

1. Да се анализира структурата на производствения колектив, на цеха, участъка и т. н. по определена методика.

2. Да се направи **реферат** по една от темите: „Мястото на социално-психологическия фактор в управлението на производството", „Повишаване ролята на колектива в управлението на производството и възпитанието на трудещите се", „Усъвършенствуване на стила на работа на ръководителите и специалистите от съответното подразделение на предприятието".

В случая става дума само за **една от темите в курса „Основи на икономиката и на управлението на производството"**; подобни препоръки даваме и по всички други теми от тази дисциплина.

А. ГОРМАКОВА: — Иска ми се да подчертая, че **методът на подготовка и обсъждане на реферати** вече доказа своята висока ефективност в системата на нашата работа. Този метод ние използваме двустранно: и като метод на провеждане на занятията през учебната година (тогава да подготвят реферат по дадена тема възлагаме на един-двама слушатели от дадена учебна група, като в обсъждането се готвят да участвуват и съответно всички от групата), и като метод за провеждане на писмени изпити в края на учебната година. Тези писмени работи, по наша препоръка, трябва да съдържат теоретическа част, конкретен анализ и задължително изводи със собствени препоръки.

Какво бихме могли да кажем за равнището на рефератите? В отговор ще приведа само един пример: Във втория завод за сачмени лагери в заключителните реферати в края на учебната година майсторите в производството направиха 97 предложения, пряко свързани с ефективността и качеството на работа, а инженерите и техниците — 186. Съветът по икономическо образование в това предприятие изучи пригодността на тези предложения и препоръча 120 от тях да бъдат приложени в практиката. Предварителните пресмятания показаха, че икономическият ефект от тяхното внедряване ще възлезе на около 120 хил. рубли. Ето как тясно се обвързват обучението и практическата работа в предприятията. Това от своя страна засилва интереса и към самата учебна работа.

В. ИВАНОВ: — Без да намаляваме заслугите на тези, които са разработвали свои реферати и с око на добри стопани са оглеждали своя цех, завод, учреждение, да не забравяме, че **разработването на тези реферати започва от самия пропагандист,** че се разработват с неговото активно участие, че и при внедряването на предложенията при преминаването им от учебната програма в живота неговата роля също е много голяма.

Милеещият за работата си пропагандист може много да направи и го прави. Във връзка с това бих искал да припомня, че много партийни пропагандисти от Москва и Московска област активно се включиха в започналото в Московския електромеханичен завод „В. И. Ленин" движение **„Петилетката и пропагандистът",** една от съставните части на което стана съставянето и изпълнението на **пропагандистки лични творчески планове,** насочени към повишаване качеството на занятията и засилване на тяхната ефективност.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — **Повишаването на качеството на занятията несъмнено е свързано с проблема за повишаване на интереса към тях?**

А. ГОРМАКОВА: — На първо място, като разработваме методиката за занятията по икономическите програми, ние се стремим в практиката да се прилагат все по-интересни форми на психологически тренинг от рода на различните „стопански ситуации" и „делови игри". На второ място, стремим се да правим всичко възможно за максимално използване на техническите средства в нашите аудитории: от киноапарата и епидиаскопа до телевизията.

Пропагандистите **активно използват** диапозитивите по курса „Основи на икономиката и управлението на производството", научно-документални и хроникални филми, които особено след добра и умна лекция оказват силно въздействие върху

[1] М. И. Калинин, Избр. произв., т. 3, М., 1962, стр. 323.

Digitized by Google

аудиторията. За пример ще посоча само популярния в нашите семинари по научна организация на труда филм „Техническата норма" — за нормирането на труда във Волжския автомобилен завод.

Поддържаме добри връзки и с Централната телевизия в Москва, която по наше предложение в течение на две години провежда системни предавания по курса „Икономика и научно-технически прогрес" и „Инженерният труд в социалистическото общество".

Ж. ТОБОЛСКА: — В нашия Дом за политическа просвета имаме добра библиотека. Тя е една от най-старите в целия Съветски съюз. Сега в нея разполагаме с около половин милион тома.

Новост в библиотеката ни е картотеката „Методика на партийната пропаганда", в която картотекираме около 120 названия на списания и 94 на вестници. Едновременно с това нашата библиотека, единствена измежду партийните библиотеки, има добра картотека и на екранната, звуковата и печатната нагледна информация, подготвена и поддържана специално за занимаващите се в системата на теоретичните семинари. В картотеката имаме кинофилми и диафилми, диапозитиви и магнетофонни записи общо към 3770. Съставена по всички насоки на работата на нашия дом, тя позволява на ръководителите на семинарите и на всеки пропагандист винаги да могат да си подберат обширен и интересен материал по изучаваната тема.

В. ИВАНОВ: — Главната сила на дома това са неговите десет методически съвета, които работят на обществени начала. Между тях ще споменем само съветите по научните основи и общата методика на пропагандата; работата на методологическите семинари; комсомолското политическо обучение; използването на техническите средства за пропаганда; а така също и по отделните учебни предмети. Работата им се координира и насочва от създаденото през тази година научно-методическо бюро.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — Как работят тези съвети? В какво например се състои работата на вашия съвет по методологическите семинари?

В. ИВАНОВ: — Само в Москва има вече стотици методологически семинари. Работещи по правило под ръководството на крупни учени, общоинститутските методологически семинари в много научни учреждения на Академията на науките на СССР по същество се превръщат в изследователски групи, които разработват и обсъждат и основни методологически проблеми на естествените и обществените науки.

В Института по световна икономика и международни отношения на Академията на науките на СССР например беше обсъден изключително важният теоретически и практически проблем: „Обединяването на постиженията на научно-техническата революция с предимствата на социалистическата стопанска система". Този семинар се ръководи от академик Н. Н. Иноземцев. А в Института по обща генетика на Академията на науките на СССР под ръководството на академик Н. П. Дубинин обсъдиха такъв сложен философски и социален проблем като „Диалектиката на съотношението между социалните и биологическите фактори през различните етапи на развитието на човека и нейното значение за учението за човека".

Значителна част от ръководителите на методологическите семинари в научните учреждения са свързани с Дома за политическа просвета по най-непосредствен начин: чрез участие в работата на нашите постоянно действуващи семинари, в груповите и индивидуалните ни консултации. Пред ръководителите на методологическите ни семинари излизат с лекции и консултации известни наши философи и други видни специалисти от различните области на науката.

Важна роля в координацията на дейността на методологическите семинари, в повишаване ефективността на работата им играе Московският градски съвет по работата на методологическите семинари в научноизследователските институти и във висшите учебни заведения. Той се ръководи от член-кореспондента на Академията на науките на СССР М. Н. Руткевич.

Съветът организира теоретични конференции по актуални проблеми на обществените и естествените науки, много активно влияе при определянето на тематиката на методологическите семинари, най-системно и непосредствено контролират работата им.

Ефективна и плодотворна обещава да бъде и провежданата сега работа по прикрепването на учени философи като постоянни консултанти на методологическите семинари в научните институти в областта на естествените и техническите науки. За обмяната на опит между учените, за по-добро запознаване на ръководителите на семинари с близка тематика много ни подпомага въведената неотдавна практика да препращаме в академичните институти месечните планове за работата на нашите методологически семинари.

По такъв начин работата по подобряване подготовката на ръководителите на методологическите семинари, закаляването на научните кадри от висшето звено в системата на политическата просвета придобива в съвременните условия все по-целенасочен и по-системен характер и се провежда на всички равнища с оглед професионалните особености и интереси.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — Досега думата беше за съвременните и ефективните форми, методи и средства, утвърдили се в практиката на марксистко-ленинското обучение. А какво бихте казали за самообразованието? Как изглежда то сега в системата на политическото и ико-

Digitized by Google

номическото обучение на кадрите и трудещите се?

В. ИВАНОВ: — Самостоятелното изучаване на литературата е основен елемент на всякакъв учебен процес.

Лекциите дават само насоката, в която следва да се движи мисълта на обучаващия се, ориентират към източниците по проблемите. **Активна форма за самообразование са вече споменатите от нас семинари — методологически и теоретически.** Но какво да прави човек, който според условията на работата си (например ако има чести командировки) не може редовно да посещава занятията на тези семинари? На помощ в такива случаи идва **обучението по индивидуален план,** по който работи отделният комунист.

Партийните комитети и партийните бюра препоръчват на такъв другар **тема за работа.** Комунистът си разработва индивидуален план за работа по темата, а комитетът или бюрото внимателно следят как той го изпълнява. Добра форма за контрол в такива случаи се оказа **поръчването индивидуално занимаващият се да участвува в теоретични конференции,** да подготви и изнесе **доклад,** да напише **статия** и т. н.

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — **Имате ли и каква е по-конкретно системата за контрол от страна на Дома за политическа просвета при осъществяването на неговите разработки, тематични планове, съвети и препоръки?**

В. ИВАНОВ: — Да, безспорно. И както показва опитът ни, тя е много ефективна.

В традиция се превърна отговорни сътрудници от нашия Дом за политическа просвета да посещават районните семинари с пропагандистите и занятията в отделни организации дори. Не става дума само за това, че всеки консултант от дома посещава много от занятията сам, по собствена инициатива. Установили сме и практиката **не по-малко от два пъти месечно да се провеждат и колективни посещения** — с цел и за контрол, и за изучаване на опита — в партийните организации в един московски район и в един на областната партийна организация.

Активно следят протичането на занятията на различните равнища и членовете на нашите десет методически съвета.

Особено важно е, че тези посещения освен контролни функции преследват и други цели, главната от които е **да се оказва конкретна помощ на място.** Материалите от тези посещения се използват на съвещанията и в семинарите. Така най-добрият опит става достояние на все по-широк кръг пропагандисти и партийни дейци.

Ние от своя страна наново сядаме над книгите, учим се и размишляваме, предлагаме, посещаваме заводите, колхозите, организациите... С една дума, научно-методическото търсене продължава...

КОРЕСПОНДЕНТЪТ НА АПН: — **Действуващата в СССР система на политическа просвета и системата на партийното образование в частност получиха висока оценка в Отчета на ЦК на КПСС пред XXV конгрес на съветските комунисти. Този документ съдържа и ясна формулировка на основната задача на партийната просвета в Съветския съюз през близките години: задълбочено изучаване решенията на XXV конгрес на КПСС, довеждане идеите на конгреса до съзнанието на всеки комунист, до всеки съветски човек. Затова бих Ви помолил да разкажете кога и как сътрудниците от Дома за политическа просвета пристъпиха към осъществяването на тази задача?**

В. ИВАНОВ: — **Две основни възлови понятия определят политико-икономическата насоченост на десетата петилетка: ефективност и качество.** Близките години ще бъдат години на осъществяване на най-дълбоки качествени изменения в структурата и техническото равнище на народното стопанство на СССР, на съществени изменения в облика на народното стопанство и в последна сметка — на по-добро и по-пълно задоволяване потребностите на съветското общество. Поради това съвсем естествено новата петилетка предявява високи изисквания към всеки съветски човек.

Трябва да отбележа, че колективът на Дома за политическа просвета с цялата си отговорност възприе **призива на ЦК на КПСС към всички пропагандисти: да влагат в пропагандната си работа „всичките свои знания, всичкото си умение, да убеждават със силата на цялата си душа.** Пълно съдействие за задълбочено изучаване на материалите и документите на последния конгрес на съветските комунисти — а именно към това е ориентирана работата на целия апарат на дома — това е дългосрочна задача и още по-точно това е задача стратегическа. Засега, естествено, можем да говорим **само за най-първи** стъпки в тази насока.

Още през дните на конгреса, и веднага след него един от **най-важните критерии** за ефективността на нашата работа беше **оперативността.**

За кратко време сътрудниците на нашия дом подготвиха **изложби** на литература, отразяваща съдържанието на основните раздели в Отчетния доклад на ЦК на КПСС. И което е още по-важно — **списъци** на литературата, съвети и препоръки за организиране на подобни изложби и редица други **библиографски справки** незабавно препратихме и в библиотеката на районните комитети в Москва, на районните и градските партийни комитети в Московска област.

Веднага след закриване на конгреса започнахме да провеждаме **семинари и консултации** с основните категории идеологически работници и с активистите. Ръководителите на семинарите на пропагандистите, на политинформаторите, на агитатори-

Digitized by Google

те, завеждащите кабинетите за политическа просвета, председателите на методическите съвети, консултантите и лекторите на районните партийни комитети, работниците от партийните библиотеки изслушаха лекции, в които беше направен анализ на основните проблеми, които бяха обсъдени и решени от конгреса. Едновременно те получиха обстойни препоръки и по съдържанието и методиката за провеждане на занятията в системата на партийната и комсомолската просвета, по подготовката и провеждането на политически информации и беседи. Редица **методически материали** — включително и указания за провеждане на занятията, на политинформациите и беседите, на теоретичните конференции и т. н. дадохме и на кабинетите за политическа просвета.

Вече отбелязахме принципното ни становище: **всички занятия, политинформации и беседи да се провеждат в най-тясна връзка с конкретните задачи на партийните организации и трудовите колективи.** Тази линия съвсем логично продължаваме и задълбочаваме и след XXV конгрес.

Съвсем ясно е следователно, че оказването на реална помощ на трудовите колективи в борбата им за изпълнение на приетите от конгреса решения може успешно да се осъществява само ако добре познаваме състоянието на работата по места, задачите и проблемите не само в града и района, но и в отделните предприятия и учреждения в този район. Без това е трудно да говорим за актуализиране на съдържанието на политическото и икономическото обучение. След като имаме солиден материал общо за Москва и Московска област, вече дадохме препоръки да се изготвят материали и в рамките на отделните райони, предприятия и учреждения. Необходимостта да се засилва връзката на изучавания материал с практиката и със задачите на трудовите колективи предопределя формирането на задачите и по **практическите занятия,** каквито се предлагат във връзка с изучаването на конгресните материали.

Така във връзка с темата **„Резултатите от деветата петилетка и основните задачи на икономическата политика на Партията“** на слушателите се предлага да анализират използването на материалните ресурси и производствените фондове в своето предприятие, на своите работни места; да помислят какво е необходимо да се направи, за да се подобри тяхното използване.

Не сме забравили и **действената сила на нагледността.** За семинарните занятия в нашия дом още по време на конгреса бяха подготвени много нагледни пособия: таблици, диаграми, схеми. Авторите на тези пособия своевременно подготвиха указания за изработване на такива таблици, схеми и диаграми и в районите, предприятията и учрежденията. Подготвихме и вече разпратихме в партийните комитети и примерен план за **илюстрована изложба,** посветена на XXV конгрес на КПСС.

Ще повторя още веднъж: всичко направено от нас през последните месеци е само подстъп към генералното сражение за осъществяване на идеите и решенията на XXV конгрес на КПСС. Пред нас е напрегнатата и грижлива делнична работа не само за една учебна година. Изменят се и се обновяват плановете, въвеждат се нови учебни курсове и дисциплини. В началните звена на партийната просвета се изучават „Актуалните въпроси на политиката на КПСС“, в средните — „Политиката на КПСС — марксизмът-ленинизмът в действие“. Във висшите звена на партийната и комсомолската просвета се изучават актуалните проблеми на теорията и практиката в светлината на решенията на XXV конгрес на КПСС.

Тъй че работа и занапред има много — интересна, сложна и твърде важна. Ние сме готови за нея и в това са убедени всички сътрудници от нашия Дом за политическа просвета...

Digitized by Google

ОТГОВОРНОСТТА НА КОМУНИСТА

РУМЯНА КУРТЕВА

„Вече сме на такъв етап, на който всеки пред всички за всичко отговаря". Крилатата мисъл на другаря Тодор Живков пред Юлския пленум дава пределно ясен отговор за субекта и предмета на политическата отговорност днес. Правата и задълженията на личността се поставят в строго единство. Всеки дисонанс в него нарушава взаимодействието на човека с обществото, взаимната грижа и отговорност между тях. Пред работниците в завод „Лихачов" Л. И. Брежнев разкри широкия диапазон на отговорността: „За плана, за непрекъснатата работа на всички технологични линии, за качеството на продукцията — заяви той — е длъжна да отговаря съвестта на всеки работник, бил той комунист, комсомолец или безпартиен".

ЗА СЪЩНОСТТА НА ОТГОВОРНОСТТА

Многобройни са формите на отговорността: материална, морална, политическа и т. н. Общото в тях е осъзнатото вътрешно отношение към изискванията, адресирани от обществото към личността. Спираме се върху същността и измеренията на социалната отговорност, доколкото от нея следва да изведем съдържанието на политическата отговорност на комуниста.

В цялостния морално-политически облик на новия човек отговорността е един от най-синтетичните показатели за социалната роля на личността. Колкото по-висока е степента на отговорността, толкова по-голяма е обществено-политическата и трудовата активност, самоинициативата, толкова по-значими са творческите пориви и прояви, по-конкретен и реален е личният принос.

Отношението на личността към обществото, което в отговорността намира своите вътрешни подбуди и прояви, зависи не само от конкретното място и роля на личността в обществените отношения, но и от нейните познания, чувства и воля, от нейния дълг и съвест. Тя придава разнообразие на подхода в осъществяването на едно и също поръчано дело, което се обяснява с неповторимата индивидуална същност на социалистическия гражданин. Нашето общество, без да пренебрегва личните интереси, потребности и наклонности, формира у личността обществено насочена отговорност.

Социалната отговорност, като осъзнат дълг към обществото и активна целенасочена дейност за неговото практическо претворяване, е сложен нравствено-психологически механизъм, който регулира човешкото поведение в съответствие със социалистическите принципи, цели и интереси. Това осъзнато вътрешно отношение: личност—общество, се материализира чрез осмисляне, съчетаване и подчиняване на личните интереси на целите и интересите на колектива, организацията, класата, Партията. Нарастването на отговорността е закономерен процес от нарастването както на нравственото, така и на политическото съзнание на строителя на комунизма.

Особено значение добиват идеологическият, нравственият и интернационалният аспект, които са ядра и предпоставка на политическата отговорност.

Идеологическият аспект се изразява в познаване и разбиране законите на общественото развитие, на прогресивните тенденции и конфликти, които го съпътстват на сегашния етап. Марксистко-ленинската теория, Програмата на Партията, постановкнте на XI конгрес и на Юлския пленум определят дълга на всяка личност, съдържанието на нейната отговорност пред колектива, обществото и социалистическата общност.

Нравственият аспект, като част от идеологическия, обхваща разбирането за конкретното място в историческия процес. Изисква пълно да се осмисля социалното значение на собствената дейност и да се определя личният принос в общонародного дело. Взаимодействието между тези моменти във възпитанието на отговорността е динамично и сложно. Правилният ход на този процес се намира в зависимост от степента на мирогледното изграждане, от твърдите идейни убеждения, които се превръщат във вътрешно отношение и норми за делнично поведение. По степента на отговорността, на осъзнатия дълг към обществото се съди за политическата зрелост

Digitized by Google

на личността, за нейната способност от класово-партийни позиции да определя всяка своя практическа стъпка. Характерна черта на социалистическата личност е, че нейната практическа дейност е политически мотивирана, че външният, обективният контрол и оценка на обществото върху нея са прераснали във вътрешен субективен самоконтрол и самооценка, че личността става съдник сама на себе си.

Отговорността се възпитава и нараства. Този процес непрекъснато се усложнява и задълбочава. Отговорността е резултат на последователната, системна и целенасочена възпитателна работа в процеса на труда за комунизма, в която личността се явява едновременно и субект, и обект на многофакторно въздействие.

Най-висша форма на социалната отговорност е партийната отговорност. Неин субект е всеки комунист и всеки партиен колектив, а предмет — всички сфери на обществените отношения. Върху основата на конгресните постановки, на решенията на Централния комитет и на обективната преценка на конкретната действителност партийната организация, определяйки насоките в развитието на колектива, заедно с това очертава границите и съдържанието на личната и колективната комунистическа отговорност. Партийната отговорност — съдържа в себе си в „снет" вид формите на социалната отговорност и се характеризира с подчертана класова целеустременост и съзнателност на действията за реализиране на партийната програма. Качествената характеристика на партийната отговорност произтича от ролята на Комунистическата партия, която като главен субект на ръководство носи пълна отговорност за съдбата на обществото. Закономерното нарастване на нейната ръководна роля в етапа на развитото социалистическо общество се обуславя и от действуващите субективни фактори, сред които особено значение има партийната отговорност. Заедно с нарастване ролята на цялото, на Партията, нараства ролята на отделния комунист, расте неговата отговорност за политиката на Партията. Тази диалектическа взаимозависимост Юлският пленум релефно откри.

Комунистът отговаря пред Партията и пред народа, отговаря за себе си и за Партията, отговаря за всичко и за всички, с които живее и твори. Тази отговорност произтича от неговата роля на политически ръководител, организатор и възпитател на масите.

Категорията партийна отговорност отразява нравствено-политическо явление, производно от няколко основни съставки, които имат относителна самостоятелност при неговото формиране: 1. твърди идейни възгледи и убеждения; 2. познаване целите на програмата за развитието на обществото, класата и колектива и способност да се конкретизират в изисквания към личността; 3. осъзнаване определящата роля на колективните интереси и готовност за подчиняване на личните интереси на обществените; 4. способност за самоконтрол, критична самооценка и дисциплина при изпълнение на своя дълг; 5. непримиримост към недостатъците на другите; 6. висока лична активност и самоинициатива по съвест за практическата реализация на всички задачи и изисквания. Тези структурни съставки се намират в различно съотношение у отделните комунисти и се изграждат под въздействието на различни фактори в системата на комунистическото възпитание. Те са ясно определени в Устава на Партията като норми за поведение. Точното и пълно съобразяване на всяко действие с уставните предписания е най-важното и сигурно условие за издигане отговорността на комуниста.

ЮЛСКИЯТ ПЛЕНУМ И ОТГОВОРНОСТТА

Партийната отговорност в социалистическото общество е конкретна, динамична, целенасочена, отразява и изразява нарастващата роля на комунистическата личност в историческото творчество на масите.

Единадесетият конгрес и Юлският пленум насочват дълга и отговорността на комунистите и партийните организации към трите основни сфери: изграждане на материално-техническата база на социализма, усъвършенствуване на обществените отношения и утвърждаване предимствата на социалистическия начин на живот, многостранно развитие и възпитание на новия човек. С откровения и строг разговор за слабостите, които пречат за пълното разгръщане на творческите възможности на народа, пленумът разшири и задълбочи изискванията към съдържанието на партийната отговорност. Принципиално значение имат постановки като тези: „... всеки пред всички за всичко отговаря", „Все по-наложително става всяка наша практическа стъпка да се мери преди всичко от гледна точка на утрешния ден"... Акцентира се и върху дълбоко осъзната отговорност за върховни цели, която се издига и прераства в осъзнат дълг и отговорност пред социалистическата общност, отговорност с интернационална същност. Приносът на българския комунист в строителството на социализма в собствената страна да се осъзнава и преживява като дълг към световната социалистическа система, като принос в борбата за победата на комунизма.

Пленумните постановки отричат като едностранчив и ограничен подхода на отделни партийни органи да разглеждат отговорността на комуниста и на комунистическия колектив само като личен пример в труда и обществения живот. Тази норма касае само една страна от богатото съдържание на авангардната роля на комуниста в цялостния обществен живот. Самата принадлежност към Партията, „събрала ума и съвестта, творческото дръзновение на класата"; изисква от него с трудовите си дела, с отношението си към социалистическата собственост, с поведението в обществения и личния живот да бъде образец в спазването на ленинските принципи и норми на партиен живот и

Digitized by Google

на комунистическия морал и същевременно да осъзнава личната си отговорност за всичко в колектива и обществото. Той не е индивидуалист, пасивно чакаш резултатите от въздействието на личния си пример върху другите. Комунистът по самоинициатива, без указания от горе търси и намира активни форми и методи, с които прониква в съзнанието и чувствата на хората, мобилизира техните сили, издига тяхната отговорност до равнището на своята. Той е борец за претворяване на партийните решения в дела не само чрез личните си качества, отношение и поведение към целите на обществото, но и чрез формиране на същото отношение и поведение у тези, с които работи и живее.

Най-различни са формите за конкретно проявление на отговорността.

... Тревогата за другарите пулсира в ежедневието на героя стругар Петър Брайков. За него дългът е изпълнен не когато сам си пръв, а когато увличаш останалите, пораждаш и у тях стремеж за достигане и изравняване с челниците на колектива. Тази грижа — отговорност, роди почина „Шест равно на пет", станал призив на работническата класа. Дългът е предeлно ясен: „Да предам своя опит така, че да няма изоставащи край мен. Новопостъпилите работници да ги обучавам, докато преизпълнят трудовите норми един месец преди установения срок." А те са хора съвсем млади, с неоформени характери. Работата с тях изисква такт, педагогическо умение, търпение и взискателност, твърдост, за да се преодолее безотговорността на други, отговорни за тяхното възпитание. Такова отношение няма нищо общо с равнодушието и индивидуализма. Качества, чиято негативна същност е чужда на комуниста, отричат неговата политическа отговорност. Голямото внимание, почит, уважение Брайков определя по един-единствен начин — по-голяма отговорност пред Партията и обществото. Затова е сега в завода, на струга, при хората от колектива, дели техните радости, болки, стремежи...

Главно количествено и качествено измерение на дълга, подчертано на Юлския пленум е отговорността за насрещния план, за качеството и ефективността на всяка дейност. Още по-конкретно: комунистът е отговорен не само за дела си в работата на колектива, а за резултатите от труда на целия колектив. Когато е налице такова разбиране, няма пасивност, примирение, а активно, настойчиво, упорито преодоляване на трудностите. Изводът е ясен. Ако всеки поотделно взето „добре си гледа" работата, а общите резултати не постигат целта, причините трябва да се търсят в тези, които са водещи, авангард в колектива. Тяхната отговорност подлежи на преоценка...

Главната сфера на „проверка" сега е производствената.

... Свидетели сме на конфликтна ситуация, която подчертава правдивата критичност на Юлския пленум към подобни случаи. Причините бяха сериозни и накараха всички от цеха да се върнат към началото, да преоценят самите себе си. Оборудването е от реномирана западна фирма. При комплектуването многина се прекланяха пред „последната дума на техниката". Но с експлоатацията започват и неуспехите. Непредвидени от проектанта доставчик неща изключват мощна по производителност инсталация. А продукцията само за едно денонощие възлиза на стотици хиляди лева. Открита е причината за нарушаването на сложния химически процес. Знанията се оказват недостатъчни. Спазването на дадени инструкции и преклонението пред „авторитети" сега не помагат. Необходимо е действие — енергично, компетентно. Отговорността към комбината и държавата е подложена на изпитание. В напрегнати спорове се ражда идеята на двама работници комунисти. Ръководството без колебание приема предложението, а специалистите го внедряват. Успехът възвръща вярата на колектива, станал по-бдителен и горд, изпълнил своя дълг. Отговорността на комунистите, работници и специалисти, чрез борбата за плана става нагледен политически урок на целия колектив...

Не само красиви помисли и дръзки призиви, не маниловска мечтателност, а реална действителност, единство между мотиви и поведение, между думи и дела, между марксизъм и реален социализъм.

Защото отговорността на комуниста е вътрешноосъзната необходимост от определени действия в определената от Партията насока. Доказателство са практическите дела!

Всяка постановка от Юлския пленум разкрива определено измерение на отговорността на комунистите за реализацията на конгресните предначертания.

Те конкретизират направленията и критериите за осъществяване девиза на седмата петилетка — ефективност и качество. Никой не остава извън неговия обсег. Обхватът е широк, а реализацията е строга проверка на съзнателността и принципиалността, на критичността и взискателността на комунистите. Ефективността и качеството на целенасочената човешка дейност е главен измерител за степента на отговорността и верността към идеалите и целите на социализма. Особено значение сега придобива отговорността на ръководните кадри, на комунистите, които по своето социално положение в обществото имат определяща роля за активността и инициативата в трудовите колективи. Със своя стил на работа и ръководство те създават условия и ефективна организация за творческа обстановка в колектива, за разгръщане на инициативността и активността на членуващите в него комунисти и безпартийни.

Примери има много — и положителни, и отрицателни. Младият ръководител на обособеното производство в Корабостроителния завод има ясна представа за перспективите и трудностите на корабостроенето. Сега в етапа на реконструкцията и модернизацията на завода той търси най-правилни решения за модерна и оптимална

Digitized by Google

организация на труда в отделните производства, прилага нови форми на контрол върху качеството на суровините и продукцията. Непрекъснато обогатява техническите си знания, изучава съветския опит, експериментира, прилага новости. Търси помощта на дългогодишни майстори, умело използва мнението на работници и бригадири. С личните си качества създава обстановка на колективизъм и другарство, която ражда идеи, творчество. Всеки има определено място в колектива и съзнава отговорността на своя дял в него. Този стил на Никола Андреев е продиктуван от осъзнатата отговорност пред настоящето и бъдещето...

Но има и други варианти. За комунисти ръководители, сраснали с рутината, съществуващото, утъпканият път е сигурност, защитна броня. Ако се появи някоя дръзка мисъл, крилата ѝ се подрязват при първия полет. Защо? Защото всяка нова идея крие риск, изисква отговорност, допълнителен труд, знания, компетентност, потвърждение от практиката. А резултатите в отчетите и така не са лоши!? Завоювано е добро име. Какво повече? И пред идеята се спуска барнера. Нима това не е безотговорност от най-лоша проба?

Друг пример. Специалисти с по-висока теоретическа подготовка и практически опит представят ефективно предложение. Технико-икономическият съвет го обсъжда и дава право за експеримент. Резултатите от приложението ще са големи. Но от година всичко е в застой. Не му се дава гласност. Нарушават се закони. На пътя му се изпречва „авторитетът" на ръководителя. Новото отрича нещо старо, което е създадено от него. Съпротивата е очевидна...

Творческата инициатива, активността и отговорността са неразривно свързани. Отговорността пред Партията и народа дава живителен сок на творческото начало, за търсенето на новото, за вечния стремеж у комунистите да създават, да оставят неизлечима диря в човешката история. Следователно няма партийна отговорност, като най-висша степен на социалната отговорност, ако няма ярки доказателства за творческо горене, за неуморима активност, за безпощадна непримиримост към грешките и недостатъците.

В заключение на тези разсъждения можем да припомним максимата с голямото доверие, с големите права идват и големите отговорности. Зависимостта е право пропорционална. Всяко отклонение от нея — в смисъл да се ползваш от права, а да не отговаряш — нарушава връзката с колектива, ограбва вярата, понижава авторитета. И още една реплика. Отговорност не само в рамките на закони, правила и параграфи. Не буквоядство, рутина и свеждане на отношенията между хората до предварително разработени номерирани ситуации с готови отговори. А отговорност, която извира от сърцето, която пронизва чувствата, волята и съзнанието.

ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И ОТГОВОРНОСТТА НА КОМУНИСТА

Формирането на отговорността на комуниста не е произволен, а осъзнат, целенасочен процес, в който взаимно се преплитат и допълват възпитание и самовъзпитание, контрол и самоконтрол, подчинение на изисквания „отвън" и „вътрешна" саморегулираща дейност на личността. Този процес изисква, от една страна, формиране на убеждения, на правилно отношение и политически усет към събитията и явленията в живота, възпитаване в духа на революционните и трудовите традиции на работническата класа, а от друга — съобразяване с психологическите и възрастовите особености, с общотеоретическата и професионалната подготовка на комунистите. Всичко това се проучва, изяснява, акумулира, програмира, ръководи и излъчва като комплексен резултат от сложно и многостранно въздействие на система от фактори в живота и дейността на партийната организация. Тя е най-добрата школа за формирането на отговорността съобразно съвременните изисквания и критерии. В това ядро на колектива фокусират пътища, форми, средства, конкретизират се целите и задачите, към които трябва да бъде насочена отговорността. Именно чрез всестранното въздействие на партийната среда се постига единството между теоретическите постановки за същността и ролята на комуниста и неговата реална изява като организатор, възпитател и политически вожд на хората в колектива и извън него. За да отговорим на въпроса, дали се възпитава необходимата отговорност у комунистите, трябва да подложим на критичен анализ някои страни от съществуващата практика.

Партийните организации като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на колектива добре преценяват равнището на отговорността в партийната среда като критерий и фактор за разгръщане на отговорността в колективите, които ръководят. За това свидетелствува и досегашната практика, богата на форми за работа с възпитателен и оценъчен характер, в чиято основа е грижата за издигане отговорността.

Използва се натрупаният опит, непрекъснато се обогатяват и усъвършенствуват формата и съдържанието на отчетите, самоотчетите, оценките, поръченията, обещанията и др., свързани с активността на комунистите, с тяхната отговорност и авангардна роля. Положителна традиция са вече събранията, на които се прави анализ на личния принос на всеки комунист за изпълнение задачите на петилетката.

Всичко това показва, че се оценява отговорността като вътрешна основа, подбудител, причина за много инициативи, които се раждат в партийните организации, за качествено и съзнателно изпълнение на поставените задачи, за откриване личния дял в живота на колектива. Но наред с тези положителни страни в практиката все още има и факти, които разкриват тесногръдо, едностранчиво разбиране на отговорността

Digitized by Google

и недооценяване ролята на партийната среда за нейното формиране. А оттук идват формализмът и стихийността, ниското равнище на възпитателната работа в някои организации.

Да проследим подготовката и провеждането на самоотчета (отчета) на комуниста, една от най-актуалните и синтезиращите форми на работа в партийната организация, свързана с измеренията и възпитанието на отговорността на комуниста. Тази силно въздействуваща форма на работа не е нова, защото произтича от уставното изискване за периодическа отчетност на всеки член пред партийната организация. Новото е в начина, в механизма на нейното прилагане, в съдържанието на отчета, което трябва да отразява нарасналите права и задължения, възможности, отговорности и изисквания към комуниста. Бързото й утвърждаване в партийната практика е продиктувано от необходимостта отговорно, срочно, качествено да се изпълнява поръчаното дело, а така също и от съзнанието на съвременния комунист, способен вече аналитично, самокритично и реално да преценява своята политическа роля в колектива.

Целта на отчета е правдиво и строго да се анализират качествата, които характеризират цялостната личност на комуниста, неговите убеждения, действия и отношения, да се пречупват през призмата на повишената отговорност. Това означава комплексно да се оценява и възпитава комунистът: анализ на неговата организаторска и мобилизираща роля в решаването на производствени, социални, възпитателни проблеми; преценка на политическите делови и морални качества, с които влияе върху всички сфери на социалната среда; да се откроява ролята му на политически ръководител, който формира обществено мнение и активно отношение към политиката, събитията и явленията, комунистическо отношение към труда и колективните интереси; отчитане положителните промени, настъпили в резултат на индивидуалната работа с хората, които го заобикалят. Такъв подход към отчета в партийната организация се отличава с дълбочина, многостранност и не допуска нито либерално отношение към недостатъците, нито премълчаване на положителното.

Всяко събрание изисква сериозна подготовка, за да постигне необходимото възпитателно въздействие на партийната среда. Тя включва разнообразни форми, методи и средства, с които се проверява, поддържа и извисява отговорността. Тук е мястото, където колективният контрол предизвиква съответен личен самоконтрол, където под знаменателя на „глобалната" отговорност на Партията за обществото се подвежда и измерва индивидуалната отговорност на отделния неин член. Пренебрегва ли се този подход, изникват условия да останат скрити важни положителни страни или определени слабости и недостатъци, които трябва да се преодоляват навреме. При такива случаи става ясно, че не се разбира ролята на стимулиращите фактори и на отрицанието, на критичното начало, което поражда стремеж за обновяване и саморазвитие. Постановките на Юлския пленум и обстановката в партийните организации след пленума изискват този стил на работа да се разгръща, да се виася в обществените организации на колектива.

Често слушаме доклади и отчети, които разкриват и подчертават само положителния личен пример на комуниста. Дава се оценка на добросъвестно изпълнение на служебните задължения, на самодисциплина, постигнати резултати в работата. А в същото време битуват безредие, закъснения, принизена дисциплина, брак в цеха, в който работи комунистът. Нима лично той не е отговорен за това? За тези явления, формално някой носи пряка отговорност. Достатъчен ли е личният пример на останалите, за да се числят към редиците на авангарда? Ако субективният стремеж фетишизира личния пример, партийният устав изисква от комуниста да бъде винаги в най-трудното, решаващото звено, да увлича, да организира, да осъзнава своя дял от отговорността за неуспехите. Големите резултати в работата настъпват не по силата на подражанието, на личния пример на единиците. Те идват по пътя на активната борба и въздействие върху съзнанието и поведението на масите. Пасивните методи на влияние върху трудещите се удължават сроковете за преодоляване на трудностите, за борба с негативното и са в разрез с динамиката на развитието. Всичко това налага да се обогатят измеренията и съдържанието на възпитателния и оценъчен процес в партийната организация, като степента на личната отговорност на комуниста се преценява главно по резултатите от неговото влияние върху останалите членове на колектива.

Практиката често ни сблъсква с примери, които показват как криворазбраното приятелство или равнодушието се превръщат в сериозна бариера за развитието на отделни личности и колективи. Доверието и уважението към хората трябва да се съчетават с висока взискателност за поръчаното дело. Това е закон на цялата наша работа — подчерта др. Л. Брежнев в доклада пред XXV конгрес на КПСС.

Ролята на партийната среда като фактор за формиране отговорността на комуниста има не само количествена страна, система от многообразни форми и методи на въздействие, които следва да се обогатяват, за да бъдат ефективни. Главната, принципиалната страна е качествената — усъвършенстване на съдържанието на работата.

В заключение на споделените мисли за политическата отговорност с право можем да я определим като задължителна съставка на нравствените качества и мирогледа на комуниста, изразяваща неговото съзнателно отношение и принос за реализиране на партийната програма. Нейното многостранно проявление е гаранция за по-нататъшното развитие на първичната партийна организация като ръководно ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, за изграждането на комуниста като всестранно развита личност.

Digitized by Google

РЪКОВОДСТВОТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Един от главните лостове за укрепване връзките на Партията с масите е да се усъвършенствува ръководството на обществените организации. В това отношение все повече расте отговорността на нейните низови звена и най-вече на първичните партийни организации. Това се определя от позицията, която те заемат в общата система на взаимодействие между Партията и обществените организации. ППО са звената, които осъществяват взаимодействието на първично равнище там, където непосредствено се реализира партийната политика. От зрелостта на нейното ръководство ще зависи най-вече успешната дейност на тези организации.

От друга страна работата на обществените организации все по-тясно е свързана с първичните партийни организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на колективите. Затова и в доклада на др. Б. Велчев на Великотърновското съвещание (1975 г.) се казва: В своята ежедневна работа за укрепване на връзките с масите, за усъвършенствуване на производствените, социалните и възпитателните функции на трудовите колективи особено е наложително партийните организации най-пълно да се опират на силите и влиянието на обществените организации.

* * *

В ръководството на низовите звена на обществените организации трябва решително да се ликвидира шаблонът, да се утвърди творческият подход, като се държи сметка за характера, състоянието и задачите на колективите: а също и за особеностите на профсъюзите, Отечествения фронт, ДКМС и пр.

Целта на първичната партийна организация е така да насочва работата на **всяка обществена организация, че тя да заеме своето място и роля в общата структура на колектива** според характера и специфичните задачи, които тя има. Да не се допуска дублиране, изместване и отклоняване на никоя организация или движение от своето поле на дейност. От друга страна първичната партийна организация има грижата да изгражда на правилна основа взаимоотношенията на низовите звена на обществените организации с държавните и стопанските органи, да възпитава умение у всеки ръководител да работи с обществените организации и движения и това да стане елемент от неговия стил на работа и ръководство. ЦК на БКП изисква от първичните партийни организации да търсят отговорност от онези органи и дейци, които омаловажават ролята на обществените организации и движения, пренебрегват ги в практическата работа, стремят се да изземват и нарушават

Digitized by Google

техните законни права и не изпълняват компетентните предписания, взети на основание предоставените им функции и правомощия.[1]

Слабост в дейността на първичните партийни организации е, че те недостатъчно спазват това. Те често подхождат по един и същи начин към низовите звена на различните обществени организации и движения, подценяват ги, понякога изземват техни функции.

Основен въпрос в дейността на първичната партийна организация по ръководството на низовите звена на обществените организации и движения също е да се вземат всички мерки за разгръщането на функциите на тези обединения. По същество функциите на обществените организации са еднакви, но имат специфично съдържание, в зависимост от техния характер, задачи и обект на действие. Тяхната първа и основна функция е **да сплотяват своите членове и трудещи се около партийната политика, да се изяви напълно всяка в своята област като трансмисия на Партията, да превръща политиката на Партията в „народно дело", в „закон на живота."** И обратно — да носят въжделенията на масите към Партията, към партийната организация. Изпълнението и пълнокръвното разгръщане на тази, да я наречем, общополитическа функция е първостепенно условие за засилване ролята на обществените организации, за тяхната политическа значимост и перспективност. По силата на решенията на XI конгрес на БКП особено важно е всяка обществена организация да постигне все по-тясно идейно-политическо, нравствено и психологическо сближаване на членовете на колективите, да противодействува на отчуждаването, да установява творчески и оптимистичен климат, съответствуващ на партийните принципи и норми на живот и дейност.

* * *

Изключително важна функция на първичните партийни организации е да разгръщат **участието на обществените организации и движения в управлението** особено на колектива. Това е основен и актуален въпрос, който обаче все още не е намерил необходимото решение в практиката. Низовите звена някъде недостатъчно участвуват в управлението. А от него зависи спойката между органите на управление и народните маси, които са обществена опора на ръководната дейност. Главното в развитието на тази функция (управленческата) на обществените организации е участието им във формирането на органите на управлението на съответните социални единици — предприятия, учреждения, населено място. Важно е да се осигури не само достатъчна представителност, но и да се постигне необходимата отчетност пред органите на обществените организации.

Широка форма за участие на масите в управлението е обсъждането на партийната и държавната политика, решенията на ръководните органи, плановете. Ето защо все по-активното взаимодействие на обществените организации, на техните низови звена с ръководните държавни, стопански и административни органи при изработването на плановете за социалното и икономическото развитие на колективите е първостепенно задължение на първичните партийни организации.

Наред с това ще се увеличават грижите на партийните организации за въвличане на обществените организации в развитието на пряката демокрация, във всенародните допитвания, референдуми и други форми за непосредственото участие на масите във вземането на решения и в тяхното изпълнение. Демократизмът изисква да се засили участието на низовите звена в съставянето на насрещните планове, в поемането на

[1] Тези на ЦК на БКП във връзка с подготовката на XI конгрес на Партията, С., 1976, с. 206—207.

Digitized by Google

обещания за личен и колективен принос в изпълнение на задачите, стоящи пред даден колектив, за реализация на политиката на БКП.

Нужно е също да се преодолее подценяването на низовите звена в осъществяването на народния контрол чрез различните негови форми — от помощта към органите на държавния контрол до разгръщане на обществената критика на недостатъците в дейността на органите на управление.

Наред с това все по-важно става участието на обществените организации в укрепването на дисциплината във всички нейни форми; превръщането ѝ в самодисциплина на колектива, на отделните негови групи и членове. За това обаче трябва да се засилят техните възможности за въздействие, които засега са недостатъчни. В духа на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г. е особено необходимо низовите звена на обществените организации да бъдат активни носители на критиката и самокритиката, на общественото въздействие, да създават нагласа и организация за взаимен контрол и самоконтрол, да развиват остра нетърпимост към всичко, което пречи за повишаване дееспособността на колектива.

Обществените организации са основни носители на самоуправлението в низовите звена на колективите, особено в първичната микросреда. Тази тяхна функция обаче недостатъчно е разгърната. А тя ще се увеличава заедно с развитието на нашето общество по пътя към комунизма. Ето защо първичните партийни организации ще съдействуват във всяко отношение да се дадат по-големи възможности и се разгърнат функциите на низовите звена на обществените организации и движения в осъществяване на самоорганизацията и самоуправлението на колективите в микросредата — бригади, смени, селища и пр. Да стават те организатори за обществена изява на отделния гражданин и на микрогрупите в трудовата и извънтрудовата сфера на нашия социалистически начин на живот.

Особено важно задължение на първичната партийна организация е да увеличава участието на низовите звена в управлението на колективите чрез развитието на интересите и психиката на трудещите се, чрез използване механизмите на материалното и духовното стимулиране. За тази цел първичната партийна организация се грижи за участието на обществените организации в изграждането и правилното функциониране на системата за заплащане и награждаване, да въздействуват те още по-активно срещу отрицателните явления в колектива и обществото.

Централен въпрос в партийното ръководство на низовите звена на обществените организаци и движения е **да стават те все по-активни фактори за мобилизация на масите за изпълнение на икономическата политика на Партията и изобщо на социалистическото строителство.** Иначе казано — **в развитието на трудовата функция на колектива.** Както е известно, Юлският пленум на ЦК на БКП от 1976 г. поставя ударението върху последователното прилагане на мултипликационния подход не само в икономиката, но и във всички области на обществения живот. Не може да съществува обществена организация в нашата страна, която под една или друга форма, в една или друга степен и аспект да не взима участие в прилагането на този подход, който има стратегическо значение за развитието на нашето общество. Първичните партийни организации в предприятията разгръщат силите и правата на низовите звена на всяка обществена организация и движение, преди всичко на профсъюза и ДКМС за изпълнението и преизпълнението на производствените планове, за висока ефективност и качество, за реконструкция и модернизация на предприятието, за снижаване на себестойността, за все по-пълно внедряване на научно-техническия прогрес. **Възелът на всички тези проблеми е насрещният план, разгръщането на**

Digitized by Google

социалистическото съревнование. Тук е и спойката между управленческата и икономическата функция на обществените организации.

Сега важен критерий за изпълнение и ролята на всяка партийна организация като ядро на колектива е — до каква степен тя разгръща активността, инициативата и творчеството на обществените организации и движения в борбата срещу пилеенето на парични средства, материали и труд, за разкриване на вътрешни резерви, за осъществяване на различни инициативи, които водят до изпълнение на задачите на колектива.

В тази дейност все повече ще участвуват и организациите, които работят в извънтрудовата сфера: Отечественият фронт, движението на жените, движението за трезвеност и другите организации и движения от различен характер. Макар и да не са пряко свързани с производството, те имат големи, но недостатъчно използвани възможности да съдействуват за изпълнение на стопанските задачи. Териториалните партийни организации трябва да развиват активността на организациите на Отечествения фронт — да мобилизират незаетата работна ръка в помощ на селското стопанство, на строителството, в борбата за икономия и оползотворяване на различни ресурси. Недостатъчно се използват също възможностите на обществените организации в селищата за организиране отдиха и възстановяване силите на трудещите се, за създаване атмосфера на уважение и подкрепа на първенците на труда, за ефективно участие на гражданите в обществения труд. Използването на тези възможности ще бъде незаменим принос в изпълнението на стопанските задачи.

* * *

Една от централните задачи на партийните организации по ръководството на обществените организации и движения е да работят за **развитието на възпитателната, културната, идеологическата, с една дума, на духовната функция на низовите звена.** По-точно за участието им в духовния живот на дадения колектив. Целта е: всяко низово звено на обществената организация все повече да се изявява като школа за класово-революционното, патриотичното и интернационалното възпитание на колектива. Низовите звена се грижат за по-висока политическа съзнателност и марксистко-ленински мироглед на членовете на колектива и на своите членове, за тяхното все по-тясно идейно сплотяване, за развитието на високо съдържателен и ведър обществен климат. Засега обаче първичните партийни организации не развиват с всички средства идейно-възпитателна и културна дейност. Недостатъчно е например участието им във възпитанието на младежта, във формирането на непримиримост към лентяйството, не развиват достатъчно такива трудови качества като стремеж към нови знания, грижливо отношение към народното имущество и собственост. Наред с това в духа на речта на др. Т. Живков пред пленума на ОК на БКП в Бургас — 1975 г. все още не са постигнати особено добри резултати в създаването на високонравствени, топли другарски отношения между членовете на колективите. А това е много важен фактор за тяхната сила, дееспособност и вътрешно сцепление.

Нарасна значението и на естетическото възпитание. Низовите звена на обществените организации и в това отношение не играят онази роля за развиване на художествената култура на трудещите се, на каквато те са способни. А съществуват много възможности за разгръщане народните и работнически традиции на културна дейност и самодейност в трудовия, обществения и домашния бит.

Ролята и активността на низовите звена на обществените организации и движения зависи много от тяхното **участие в решаването на**

Digitized by Google

социалните проблеми на колективите по месторабота и местоживеене, в задоволяването на духовните и материалните потребности на хората. Този въпрос е свързан с изпълнение на Декемврийската програма на БКП и има голямо политическо значение, защото се отнася до основния девиз на Партията „Всичко в името на човека, всичко за благото на човека".[1] Не случайно той зае централно място и в решенията на Юлския пленум. Сега ударението на партийното ръководство на обществените организации в тази област пада върху предоставените права на профсъюзите, ДКМС, Отечествения фронт, движението на жените и другите обществени организации за решаване на редица въпроси от социален и битов характер. С други думи, **трябва да се гарантират правата на низовите звена на обществените организации за защита на интересите на трудещите се, за участието им в съставянето и изпълнението на плановете за социалното развитие, за разпределението на жилища, снабдяването, здравното обслужване, за организация на отдиха и почивката на трудещите се, за превръщане на свободното време в основен фактор за развитие на личността** и т. н. Наред с това низовите звена да се въвличат активно в решаването на социалните проблеми чрез доброволния труд за благоустрояването, битовото строителство, хигиенизирането, грижите за отглеждането на децата, подпомагането на болните и старите, останали без близък, внимателно отношение и грижи към някои особено нуждаещи се хора и т. н. Важно място в тази дейност заемат грижите за укрепване на семейството, за по-леко протичане на промените, свързани с миграционните процеси, и т. н.

На практика социално-битовата функция на низовите звена на обществените организации и движения не е достатъчно развита. Най-често тя се изземва от по-горното ръководство. А това води до намаляване интереса на трудещите се към тяхната дейност. Ето защо първичните партийни организации не бива да търпят незачитането и елиминирането на тези звена при решаването на социалните проблеми. Това облекчава и борбата срещу грешките и недостатъците, на които обърна особено внимание Юлският пленум на ЦК на БКП.

* * *

Основен въпрос в партийното ръководство на масовите организации и движения е **грижата за организационното им укрепване и развитие.** Първичната партийна организация е и трябва да бъде първообраз на сегашното и бъдещото състояние на низовите звена на обществените организации, и то по всички основни параметри — съзнателност, сплотеност, дисциплина, организираност и т. н. От това следва, че главното в грижите за организационното развитие на низовите звена на обществените организации е и ефективното, творческото и конкретното приложение на онези принципи и норми на организационен живот, върху които се изграждат и самите първични партийни организации.

Помощта за усъвършенстване структурата на низовите звена на обществените организации е важен въпрос на партийното ръководство. Необходимо е те да съумеят да привлекат всички хора, които би трябвало да участвуват в съответната организация. Това е важна предпоставка за успешното въздействие на всяка организация върху масите. Структурата на низовите звена трябва да съответствува на устройството на социалната единица — предприятие, учреждение, селище, както и на нуждите и начините на организацията. Особено важно е да се комплектуват правилно ръководните органи и да се подобри качестве-

[1] Програма на БКП, С., 1971, с. 68.

Digitized by Google

ният състав на партийното ядро в тях. ППО трябва да помага в тях да се изберат подходящи комунисти, да подкрепи издигането на авторитетни безпартийни, жени и младежи, да се грижи за обучението на кадрите, системно да ги стимулира, да осъществява близък контрол и взискателност към комунистите, които работят в съответните организации.

Първостепенен въпрос в дейността на първичната партийна организация е развитието на вътрешния живот и отношения в низовите звена. Тяхната вътрешна сплотеност, единство и съзнателност, развитието на демократизма и дисциплината, методите и стилът на работа все повече да се доближават до атмосферата в Партията, в първичните партийни организации. При това всяка организация да придобива специфичния свой облик, да не копира начините на дейност на Партията и другите организации, а да избира творчески формите съобразно своите особености и задачи.

Укрепването на обществените организации и движения изисква да се подобрява взаимодействието и координацията между самите тях. А засега това също е недостатъчно решен въпрос. Разнобоят не е рядко явление. Бюрата на първичните партийни организации недостатъчно са овладели начините на координирането. Главното в координацията е да се разграничат правилно специфичните страни във функциите на всяка организация, да се разгръщат силите и най-тясно да се съгласуват действията помежду им и с административно-стопанските органи в изпълнението на поставените общи задачи. Същевременно координацията да доведе до най-доброто решение на присъщите за всяка от тях задачи. Изобщо в резултат на координацията да се получи хармонично функциониране чрез единен координационен план на целия организъм на социалните единици — предприятия, учреждения, селища.

* * *

Наред с общите въпроси могат да се изтъкнат **особености във взаимодействията на партийните организации с низовите звена** на някои от основните обществени организации и движения.

Първичните партийни организации в сферата на икономиката и управлението, както и в творческите съюзи съсредоточават вниманието си върху ролята на профсъюзните първични организации и заводските комитети, за да се изявяват те като непосредствени организатори на трудещите се в съревнованието, научно-техническия прогрес, в подобряване условията на труда, в подготовката, възпитанието и въобще в цялостното развитие на работническата класа. Сега работата на професионалните съюзи допринася максимално за изпълнението на стратегическия лозунг „Качество и ефективност“ и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г.

Особени грижи изискват комсомолските дружества. На някои места първичните партийни организации ръководят не комсомолски дружества, а заводски и учрежденски комитети. Решенията на БКП за работата сред младежта и Комсомола изискват да расте още повече отговорността на обществените организации с младото поколение, да овладяват те научнообосновани методи и форми за комунистическо възпитание на младежта, за подготовката ѝ за живота. Обществените организации да създават реални условия за комплексно решаване специфичните проблеми на Комсомола.

По-голямо е значението и отговорността на първичните партийни организации по местоживеене. Развитието на социалистическия начин на живот, свързан с увеличаване на свободното време, налага да се обръща все повече внимание на работата на Отечествения фронт. Харак-

Digitized by Google

терното е, че на територията на първичната партийна организация действува квартална или селска организация на Отечествения фронт, обхванала цялото население със съответните подразделения — низови организации, разнообразни групи и комисии за специфични обществени дейности по интереси. Следователно териториалната първична партийна организация в никакъв случай не може да подценява органите на Отечествения фронт, а да се грижи за укрепването им. Това налага да се активизира работата на партийните групи, да се засили дейността на комунистите сред населението чрез Отечествения фронт, да се привличат в обществената дейност по местоживеене най-авторитетните граждани от квартала независимо от това къде работят.

За организациите в Отечествения фронт е особено важно да се насочат към въпросите на икономиката и социалната политика, да разгарят непримиримост в общественото мнение срещу проявите на паразитизъм, разхищение на блага, готованщина, да работят още по-активно за събирането и оползотворяването на вторични суровини.

Нараства значението и на движението на българските жени. Неговите съвети и комисии все повече се разгръщат като обществени органи за решаване на специфичните проблеми и интереси на жената, основните от които са свързани с развитието на семейството, с положението и участието на жените в обществения живот, в цялото социалистическо строителство. А това са коренни проблеми и в развитието на социалистическия начин на живот, в правилното формиране на обществените отношения.

Партийните органи полагат нарастващи грижи и за организациите с културно предназначение. Такива са например читалищата, дружествата за туризъм и др. Между тях сега изпъква значението на движението за трезвеност, както и на организациите за физкултура и спорт.

* * *

В своята работа с обществените организации ППО спазват и творчески прилагат ленинските принципи на партийно ръководство. Един от първите между тях е **политическият подход,** който изисква партийното ръководство да се осъществява така, че низовите звена на обществените организации да преодоляват тесния практицизъм в своята дейност, правилно да съчетават местните с обществените интереси, да овладяват политическите форми и методи. С това още по-активно ще съдействуват за изпълнение политиката на Партията. Политическото съдържание на тяхната работа да става все по-ясно изразено, което ще им позволи да се изявяват все повече като политически фактори.

Друг основен принцип на партийното ръководство е разгръщането на **демократическия централизъм** при специфичните особености на всяка обществена организация и изграждането на правилни взаимоотношения между първичната организация и звената на обществените организации.

Основен принцип на партийно ръководство също е **разгръщането на относителната самостоятелност, самоинициативата и саморазвитието** на обществените организации. По силата на този принцип партийната организация не бива да изземва правата на низовите звена и ръководства на обществените организации, а да разгръща техните инициативи, самостоятелност и самодейност.

В своите взаимодействия с низовите звена на обществените организации първичните партийни организации прилагат изключително и единствено методите на **убеждението, възпитанието, организационните мерки, непосредственото участие в техните прояви,** грижи за създаването на необходимите благоприятни условия от политически, со-

Digitized by Google

циално-психологически, материален и държавно-административен характер. Принуждението се изключва като метод в тези взаимоотношения. Всякакви мерки на администриране и натиск са неприемливи и не бива да се допускат.

Грижа на партийните организации е да вземат мерки за осигуряване материалната база на обществените организации — клубове, техника, финансиране и пр. Съществуват условия за комплексно използване на материалната база. Важно значение има и новото строителство с цел да се задоволяват нуждите и да се създават условия за дейността на всички обществени организации.

Що се отнася до формите на партийно ръководство, те са достатъчно известни и установени в практиката. Това са обсъждане дейността и състоянието на обществените организации на партийни събрания, на заседания на партийното бюро, привличане на актива на тези организации в системата на подготовката на комунистите, срещи с ръководствата, провеждане на съвместни мероприятия, изслушване на информации и отчети на комунистите, изпратени на работа в тези организации, и т. н. Много ефективен начин на ръководство е участието в самата дейност, особено в основни мероприятия, като отчетно-изборни събрания, прояви и акции, свързани например със съревнованието, честуването на годишнини и други.

Подготовката на кадрите, по-точно на актива на низовите звена на обществените организации винаги ще бъде основен въпрос пред първичните партийни организации. Сега Партията изисква кадрите и активът да бъдат обкръжени със заслужено доверие, съчетано с нараснала взискателност.

Важно средство в ръцете на първичните партийни организации е планирането, което все повече трябва да придобива комплексен характер, а плановете да се строят като координационни.

Най-важният лост, с помощта на който първичната партийна организация осъществява своето ръководство, са комунистите в ръководните органи и въобще партийното ядро в низовите звена на обществените организации, грижата за осъществяването на тяхната авангардна роля. В партийното ръководство на низовите звена на обществените организации свое място имат партийните групи. В предприятията и учрежденията те обикновено се изграждат в звена, където съществува профсъюзна, а понякога и комсомолска група. А в кварталите — съответни подразделения на обществените организации.

Партийното ръководство на низовите звена на обществените организации се осъществява така, че да се постига все по-тясно сближаване, взаимопомощ и навици за дружни действия за изпълнението на комплекни задачи в дадения колектив. А това е необходимо условие за хармоничното функциониране на социалната единица, за пълното разгръщане на всички възможности, които се крият в неговите недра.

Digitized by Google

Снежни води

Той идваше като приток. Реката — стръмна, високопланинска — щеше да си тече все така буйно. Нима можеше един бивш администратор, един довчерашен председател на окръжен народен съвет да промени нещо?

Отпъждаше тези мисли и даваше простор на други: потокът, и най-малкият поток си има свой глас. Без потоци няма реки.

Щеше да му тежи мисълта, че много от нещата тук се бяха случили преди него. Други хора бяха изстрадали трудното начало — той идваше след тях. Така, както след него идваха неговите приемници в Търговище. Но тук на „Белмекен—Сестримо“ е друго. Или така само му се струва?

В едно от общежитията децата на миньорите четяха дописки от вестника за днешните корчагиновци. Има ли ги, или ги няма? Какви са те? Една от по-големите ученички пък бе написала съчинение за младогвардейците. Беше отчаяна. Другите в класа казали, че подвигът на младогвардейците днес е навсякъде: по скелите, в рудниците, в агропромишлените комплекси... Момичето с плитката, което бе отличничка, беше се усъмнило в така често срещания подвиг. То бе прекалено придирчиво. Взирайки се строго в близките години, то виждаше подвиг само в полета на Гагарин. Учителката бе й писала четворка. Новоназначеният пълномощник на строежа се опита да утеши момичето: „Подвигът е велико нещо, но ако сега се усмихнеш например, няма да направиш никакво усилие.“

Пълномощникът си беше тръгнал замислен, продължавайки към другите високи коти.

А котите тук наистина ги биваше! В това инженер Стефан Пенчев се убеждаваше, вървейки нагоре: от триста до две хиляди и сто метра над морското равнище. Територия — прилична: 3200 квадратни километра. Над 50 строителни площадки. Място за подвизи. Но бъди придирчив!

Той идваше като приток... Готов да раздаде добрина, готов да се изправи пред всякакъв насрещен вятър. Все още в известен смисъл роб на кабинетните представи за нещата, все още — добре възпитан председател, той вече се мъчеше да вникне в новата си длъжност, тръгвайки

Digitized by Google

бавно нагоре към водите. Така беше решил — да не слиза по надолнището, а обратното.

* * *

...Където и да идеш отсега, строежът ще е с теб за цял живот. Както се вряза в дните ти онова късо лято от детството, когато...

Едно септемврийче беше най-малкият бригадир от Хаинбоаз. Оглушителните взривове, които отначало го стряскаха, се превърнаха в приключенска игра. Лагерните огньове станаха част от слънцето, прозиращо сутрин през клоните. На момчето му се струваше, че е в приказната планина от книжките, че този нов път ще го заведе през девет земи в десета.

И когато по-късно отиде да се учи в Днепропетровския минен институт, все му се струваше, че осъмва под ритъма на бригадирска песен, че самият Димитров приближава към него, погалвайки го бащински, казвайки му съдбовни думи за бъдещето. Тази среща за малкия хаинбоазец остана непомръкващ ек. Където и да биваше, каквото и да ставаше с него по-късно, тази вълна от щастие го плисваше и едно тихо премаляване го караше да се чувствува горд.

Строежът остана с него завинаги...

Когато стъпи на кота две хиляди, той сякаш никога не се бе отделял от обекта. В душата му старият проход се сля с новостроящия се язовир и Пенчев реши: просто той отдавна е тръгнал за тук, макар че пристигаше малко късно.

Трябваше да наваксва. Моментът бе решаващ. Предстоеше тържественото откриване на първия етап от строежа на каскадата. До знамената имаше време — те щяха да се развеят в началото на ноември. И новият фургон на пълномощника се превърна в бригадирска палатка. При него осъмваха и замръкваха хора. Умереният администратор, който преди не обичаше бързите констатации, ултимативните изводи, започна да се нажежава до червено, да се гмурка в подводни течения, да се сражава и да отстъпва, да рискува и да тича с все сила към върха, към водите. Защото неговият корен бе осъден на вечност. Той беше оживял във вековната Рила, бе го върнал към стария гредоред на неговия дом. Беше засияла в клоните отново непомръкващата виделина на детството му.

В душата си инженер Пенчев беше разрушил мостовете към старите канцеларски решения. Вече нямаше връщане назад.

Сега той настръхва при всяко ведомствено — както сам го нарича — отношение към нещата.

Неговите интереси на строител му диктуват: по-бързо, по-евтино! Повече взрив, повече машини... Но винаги ли това е целесъобразно?

Неговите хора работят сред Рила. Инженер Пенчев знае цената на всяко дърво, на всяко изворче, на всеки метър от тази неповторима планина. И тъй, не само съселяните на писателя Хайтов се кланят на дърветата, свалят гуглите си пред тях и имат култово отношение към старите гори. Прекланя се пред природните чудатости и пълномощникът на ЦК на БКП и Министерския съвет за „Белмекен—Сестримо". Нещо повече — той воюва за тази природна среда, пази я от посегатели, стигайки до крайност, противопоставяйки се дори на собствените си интереси на отговарящ за строителството в Рила.

Между седемте километра тунели, които следва да бъдат изградени на обект „Манастирска", по проект трябва да бъде направен и два километра открит канал. Някои си представят това решение като твърде романтично. Инженер Пенчев вижда в него преди всичко 40-метровата просека във вековна гора. И още: огромни скални изкопи, следователно — взрив, разрушаване на допълнителни количества дървета. „А всяко дърво — разсъждава пълномощникът — на ден произвежда петнадесет пъти повече кислород от своя сбем."

И инженер Пенчев тича от институт в институт, от министерство в

Digitized by Google

министерство... Доказва необходимостта да не се изработва този канал, а подземен тунел от километър и двеста метра. Поема ангажимента да го изпълни в същия срок, търси подкрепа от проектантите. Усложнява си дните, спасявайки горския масив. Влиза в конфликт с инвеститори, с „ведомственици". Сега замразява строежа, утре ще го форсира. Естествено, това не минава без критика. На всекиго не можеш да обясниш, до всекиго не можеш да стигнеш...

Фронтовете не са един или два.

Предстои изграждането на помпено-акумулаторната водно-електрическа централа „Чаира". Промишлената карта на страната определя, че мощностите на водните електроцентрали у нас ще се увеличат с около 3000 мегавата и че това ще се получи, след като напълно бъдат изградени хидроенергийните обекти на комплекса „Белмекен—Сестримо—Чаира".

По проект ПАВЕЦ „Чаира", която ще преработва около 730 милиона кубически метра вода, трябва да бъде изградена под земята. Сега обаче част от специалистите са завладени от нова идея: строежът да не бъде подземен, тъй като това забавя работите — теренът е сложен, миньори не достигат, сроковете ще са по-продължителни... Привържениците на новата идея се сблъскват със становището на проектанти и инвеститори. И двата проекта си имат своите особености: при единия централата ще е с по-голяма турбинна мощност, при другия — с по-големи помпени възможности. Споровете на експертите продължават, но инженер Пенчев е удовлетворен. Той е отстоял убеждението си да има два проекта, да има съпоставимост, да се търси по-ефективният от вариантите. Някои от хората се сърдят: „Още не са уточнени машините за евентуалния надземен вариант". Други отсъждат: „А нима следва да се елиминира 250 000 кубически метра подземна скална маса, която ще следва да се прокопае при реализирането на стария проект?"

Инженер Пенчев всеки ден осъмва пред нови ситуации. Той се стреми не само да вижда нещата, а да прониква в тях. Не просто да познава хората, а да ги разбира. Но да разбира околните за него съвсем не означава да проявява зле схващано добрячество, отстъпчивост, либерализъм. Добротата на Пенчев се основава на строгото съобразяване с принципите, на умението да бъде подчинявано всичко на обществените интереси. Хората му добре познават тази негова черта. Незабележима и същностна, тя пламва и се разискря в определени моменти в пълния си цвят. И пазарейки се за нещо, майсторите добре знаят кога ще изгубят. Пенчев не говори много, той не обича думите, наредени в зидове. Понякога може да направи пътьом някакво бегло изчисление. И толкоз показателно да е то, че да ти стане обидно, че не те е нахокал.

Като сега например.

Край Белово са удобно настанени един голям отряд строители. Жилища, магазини с добро снабдяване, развлечения. Наблизо — училище за децата. И хората не бързат, разправяйки, че работата не е птиче да изхвръкне. Трудят се умерено. Защо да преизпълняват плана си? Свършат ли, ще трябва да се местят, а и тук не им е зле.

Партийният комитет се зае да разяснява вредността на това състояние. Отначало — без особена полза. Пенчев им помогна да се преборят с тази инертност. Разговаряха съвсем откровено с всеки комунист поотделно за неговата отговорност, за дълга му на строител. Накратко, без общи думи — точно какво се иска от всекиго и каква е неговата позиция. Някои се опитаха да се позоват на обективните трудности, но в последна сметка се убедиха: трябва доверие в истината, а не страх от нея.

* * *

...И му тежи понякога мисълта, че много от нещата тук се бяха случили преди него. Преди назначава-

Digitized by Google

нето му на това странно работно място, чиято територия вече очертахме, без да кажем, че тя включва земи от четири окръга: Пазарджишки, Благоевградски, Кюстендилски и Софийски. Наред с всичко друго — с ръководствата на четири окръга преговаря пълномощникът по различни въпроси, четири окръжни вестника чете.

Ще удари някъде на камък, ще засече в нещо и някой ще му каже: „Някога беше друго . . . "

Някога . . .

Тук традицията се превръща във фикция. Навярно прекомерните промени, станали през последните години в планината, дават основание да се смята, че всичко е започнало някъде съвсем далеч, а не преди десет години. Като че ли първият тунел — малкият тунел на обект „Рибница" не бе пробит при неимоверно тежките условия на зимата през 1967 година, когато дори камионите по пътищата на Рила бяха затрупани от преспи, а телефонните стълбове — повалени от виелици. И изниква в тази далечна белота един булдозер, превърнат тук в легенда. Булдозерът, занесъл хляб на хората от високопланинските обекти.

. . . Тъгува за този стар булдозер и съзира следите му в пресните дири на джиповете и автобусите, с които строителите слизат за поредното събрание.

Хората прииждаха като река. Едно отприщване ги бе откъснало от обичайната им вечер и те напускаха своите високи коти, за да слязат долу в падината.

Това прииждане му напомняше тихото вливане на пролетните води в язовира. На черешовите води, както ги наричаха тук. На снежните води.

Всъщност тези води го задържаха тук. Той обичаше ромона им, тяхната скрита сила му бе позната. На вид те са незабележими, но в това бавно проникване има нещо велико.

И Пенчев се връща към думите на световноизвестния специалист по язовирно дело, съветския професор Михаил Гришин, който, взирайки се в „Белмекен", е бил удивен от уникалността на техническото му решение: „Странен язовир! Да събираш водата капка по капка, за да я направиш полезна, това е възхитително!"

. . . Хората прииждат като вода, но не бързат да заемат местата си. Ръкуват се. Разпитват се — за едно, за друго.

След малко пълномощникът ще тръгне към трибуната. Неговият глас ще изпълни залата.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ И ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

к. ф. н. ДИМИТЪР ГАНЧЕВ
зав. сектор в отдел „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП

Сега, когато в нашата страна се реализират решенията на Единадесетия конгрес на Партията, когато се претворява в живота девизът на седмата петилетка за ефективност и високо качество на работата и се изпълняват решенията на Юлския пленум на Централния комитет, неимоверно нарастват ролята и значението на широките народни маси, на тяхното съзнание, творческо и активно участие в обществено-политическия и икономическия живот.

От съществено значение за разностранната организаторска и идеологическа работа на Партията в изпълнението на тези отговорни задачи е непрекъснато да се ръководи процесът на формирането на социално-психологическите образувания, като общественото мнение, общественото настроение, психологическата нагласа, социалния статус и т. н. Правилното им и своевременно формиране и функциониране е предпоставка за изграждането на необходимия социално-психически климат в трудовите колективи.

Едно от най-важните и определящи социално-психологически явления е общественото мнение. То е свързано непосредствено с конкретната насоченост на съзнанието на широките народни маси.

ФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ ОТ ПЪРВИЧНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Както всички духовни процеси и явления и общественото мнение в социалистическото общество се формира на основата на определени обективни и субективни фактори и предпоставки. Известно е, че определяща в този процес е ролята на обективните фактори. По своята същност те са една възможност, която може умело да се използва или да не се използва достатъчно пълно за формирането на правилно обществено мнение. Следователно необходими са субективни фактори и предпоставки, които ще способствуват за правилното формиране на общественото мнение. В социалистическото общество основният и определящ субективен фактор за цялостния обществено-политически и духовен живот е политиката на Партията. В нашата страна е политиката на Българската комунистическа партия. А в процеса на формирането и функционирането на конкретното обществено мнение непрекъснато на-

Digitized by Google

раства ролята и значението на първичните партийни организации, което се обуславя от мястото им в общата партийна структура, от функциите, които изпълняват в цялостния обществено-политически живот на социалистическото общество, и от специфичните особености на общественото мнение като явление. „От състоянието на партийната организация — подчерта др. Т. Живков на Националното съвещание във Велико Търново, — от нейната боеспособност и политическа зрелост, от нейните връзки с трудещите се, с масите зависи в края на краищата и боеспособността на Партията като цяло, уменето ѝ да води масите напред." В първичните партийни организации се създава онази ведра социално-психологическа обстановка, нравствена нагласа и предпоставки, които способствуват за своевременното формиране на правилно, конкретно обществено мнение по най-животрептящите въпроси, свързани с интересите на хората. В това отношение първичните партийни организации изпълняват функциите на обективен и субективен фактор. И това е разбираемо, тъй като те ръководят целокупния живот в трудовите колективи и за претворяване в живота партийната линия, и за изпълнението на конкретните обществени и стопански задачи, които реално се превръщат в обективен фактор, за образуването и формирането на общественото мнение. Същевременно чрез разнообразна идеологическа дейност върху основата на съществуващите обективни условия първичните партийни организации въздействуват като субективен фактор в цялостния процес.

Всичко това определя особеното място и задачи на първичните партийни организации като един от основните фактори и предпоставки с особено предназначение в образуването, формирането и функционирането на общественото мнение като социално-психологическо явление.

По своя характер и същност дейността на първичните партийни организации косвено способствува за формирането на общественото мнение. Особената природа, мястото и ролята на общественото мнение изискват от партийните организации не само да способствуват, но и да ръководят и насочват процеса на неговото образуване, формиране и функциониране. Обективно със своята организаторска дейност партийните организации са не само субективни фактори, но и носители като цяло на конкретното обществено мнение в трудовите колективи. В този смисъл задачите на първичните партийни организации за формирането и функционирането на общественото мнение могат да се групират в следните посоки: **първо,** определяне характера и съдържанието на конкретните въпроси, по които предстои да се формира съответно обществено мнение; **второ,** определяне на обекта за формиране на общественото мнение и неговите специфични социално-демографски и психологически особености; **трето,** изясняване на етапите, характера и особеностите на формите и средствата, които ще се използват за въздействие; **четвърто,** отчитане на специфичните особености на общественото мнение като явление; **пето,** създаване на необходимите реални условия и предпоставки за правилното функциониране на конкретното обществено мнение. Всички тези насоки са органически свързани и взаимно обусловени в цялостния процес на неговото формиране и функциониране.

Няма съмнение, че теоретическото и методическото изясняване на тези основни насоки има важно значение за практическата работа на първичните партийни организации. По своята същност това е един сложен научно-методически проблем, изискващ конкретни изследвания и обобщения. Ето защо ще се спрем само на отделни страни и моменти на тези изисквания.

Като своеобразно духовно образуване общественото мнение се формира главно по обществено-значими проблеми, свързани непосредствено с интересите на хората, с конкретната ситуация и редица други обективни и субективни предпоставки. В това отношение задачата на партийните бюра, на първичните партийни организации е да определят

Digitized by Google

по кои въпроси в трудовите колективи би следвало да се формира съответно обществено мнение, какво да бъде неговото съдържание и насока на обогатяване и изменение. Критерии в това отношение могат да бъдат важността на проблема; задачите, които си поставяме; необходимостта от формиране на съответно обществено мнение; състоянието в трудовия колектив; особеностите на обекта; реалните възможности за съответното въздействие и т. н. Без предварителното изясняване на тези моменти конкретното мнение на трудещите се може да се формира стихийно и неправилно, което ще се отрази неблагоприятно на социално-психическата атмосфера в колектива.

Сега проблемите, поставени в решението на Юлския пленум на Централния комитет на БКП, са в центъра на вниманието на трудещите се. Във връзка с това задачата на партийните организации е не да формират обществено мнение въобще, а целенасочено към конкретното съдържание и същност на постановките на пленума, към важността и принципиалната същност на проблемите, поставени от XI конгрес на Партията и Юлския пленум на Централния комитет на БКП, към обществената значимост на тези проблеми: идейно-политическата и нравствената им същност; подхода за тяхното решаване и т. н. В трудовите колективи неговото съдържание и функции се насочват към конкретната реализация на социално-икономическата програма, мястото и ролята на всеки комунист работник; организацията на труда; изпълнение на качествените показатели; пестеливо изразходване на ресурсите; мобилизиране творческите сили и съзнателността на трудещите се; борба против нарушителите на социалистическите закони и др.

Досегашният опит от обсъждането на решенията на Юлския пленум в партийните организации и трудовите колективи показва, че наред с правилното разбиране, активизиране на творческото начало у трудещите се, у отделни личности, в някои случаи и в цели трудови колективи се създава неправилна психоза и атмосфера на ограничен, негативен и потребителски подход към обсъжданите проблеми. Такъв подход и атмосфера не само не съответствува на духа на пленума, но противоречи и на реалната действителност в страната, „където голямата правда на социализма е навсякъде“ и тя определя характера и същността на нашето съвремие.

Една от причините за това е неправилният и неконкретен подход на първичната партийна организация при определяне съдържанието и насоките на проблемите, субективната оценка на общественото мнение и особената тенденция в много случаи то да се изказва само по най-острите и нерешените въпроси.

Един от важните фактори за формирането на общественото мнение е пълнокръвният организационен и идейно-политически живот на първичната партийна организация. В организаторската и идеологическата дейност да се използват всички форми и средства за въздействие, без да се разчита само на една форма или средство, нито да се пренебрегва даден етап или момент на това въздействие. За първичната партийна организация са еднакво важни и индивидуалната работа с хората, и груповите мероприятия, и масовите инициативи. Не може да се говори за предпочитание на отделни форми и средства, а за комплексен и конкретен подход. Следователно при формирането на общественото мнение на преден план излизат следните основни изисквания: особеностите и характерът на мнението, което ще се формира; какви цели и задачи се поставят; особеностите на субекта и неговите интереси; социално-психическият климат в колектива и степента на информираност; етапът на образуването и формирането на мнението; интензивността и обхватът на формите и средствата и конкретните методи за въздействие, които ще се използват.

Всичко това ще определи характера и степента на информацията,

Digitized by Google

която трябва да се поднесе на хората, и организационните мероприятия, които трябва да се провеждат.

Така например в процеса на формирането на личната ориентация и психологическата нагласа, когато се заражда и оформя индивидуалното мнение и отношение, първият и вторият етап от образуването и формирането на общественото мнение, особено внимание следва да се отдели на индивидуалните форми на работа, конкретната и съдържателната информация и методите на въздействие. Такъв подход е особено необходим, когато обект на общественото мнение са важни социални проблеми, свързани непосредствено с интересите на отделни хора и социални групи.

Проблемите на Юлския пленум и особено въпросите за усъвършенстване на социалното управление изискват да се проведе широка индивидуална разяснителна работа, която ще способствува за правилно формиране у хората на собствена оценка, виждане и критерии. В този случай особено се повишава ролята и значението на активите към първичните партийни организации, личният пример на комунистите, личните беседи и срещи на ръководителите с трудещите се и други форми и средства на индивидуално въздействие. По своята същност и характер процесът на образуването и формирането на общественото мнение (особено в третия и четвъртия етап) се характеризира с елементи на противоречиви тенденции, вътрешна и външна борба, сблъсъци между различните вече формирани групови и индивидуални мнения. Ето защо няма нищо странно, че се заражда борба за мнения и отношения — закономерни моменти и етапи в процеса на формирането на общественото мнение. Степента и характерът на тази борба между различните мнения се определят от проблематиката, конкретната ситуация и особеностите на субекта. Когато се разясняват и изпълняват решенията на Юлския пленум, свързани с важни социални проблеми, насочени срещу стария подход, рутината, лъжците, крадците и равнодушните, борбата на мненията и сблъсъците ще бъде по-остра, по-открита и настъпателна.

Събранията в първичните партийни организации и в трудовите колективи за Юлския пленум показаха, че е създадена благоприятна обстановка за творческо обсъждане, извисяване на критиката и самокритиката, на комунистическата принципност и непримиримост към собствените слабости и нерешените проблеми.

Една от основните предпоставки за своевременното и правилното формиране на общественото мнение е свързана с информирането на населението.

Като проявление на общественото съзнание общественото мнение закономерно е свързано с определен обем на знания за неговия обект. Ето защо колкото е по-своевременна, конкретна и обективна информацията, толкова по-бързо и обективно ще се формира и общественото мнение. Но по своята същност и обем понятието информация е сложно и многостранно и всеки информационен акт пряко и косвено трябва да информира не какво да е, а правилно обществено мнение. Ето защо информацията следва да има подчертан политически характер, т. е. всички проблеми, факти и събития да бъдат непосредствено свързани с партийната линия и политика, с конкретните задачи, които се решават.

Това предполага политическата информация да бъде: обективна и конкретна; съдържателна и целенасочена; принципиална и своевременна; рационална и емоционална; съобразена с особеностите на обекта и социалната среда; подчинена на целите и задачите, които са поставени. Ето защо при подготовката на информационния материал, методите и формите, които ще се използват от първичните партийни организации, особено внимание следва да се отдели на подбора на материалите — конкретни факти и проблеми, — на теоретико-методическата подготовка на информаторите и на средствата, които ще бъдат използвани.

Digitized by Google

Не е без значение например как ще се информира даден трудов колектив по отделните проблеми на Юлския пленум. Ако открито, принципиално не се поставят и анализират недостатъците в работата, нарушенията на социалистическите норми на живот, ако се заобикалят нерешените въпроси, такава информация не би способствувала за своевременното формиране на правилно обществено мнение.

Обикновено в процеса на образуването и формирането на общественото мнение паралелно или самостоятелно се развиват два потока — стихийният и съзнателният. Като правило партийните, обществените и стопанските организации, държавните институти в социалистическото общество формират целенасочено обществено мнение. Но често в зависимост от редица обективни и субективни условия и предпоставки, основни въпроси от нашето обществено-политическо развитие, се формира стихийно обществено мнение. Няма никакво съмнение, че ефективността на своевременното и правилно формирано обществено мнение в сравнение със стихийното е много по-голяма и действена. Това определя необходимостта не само да се ръководи процесът на неговото формиране, но същевременно да се отчитат редица конкретни обстоятелства и предпоставки, свързани с условията, при които работят и живеят хората, внимателно да се оглеждат сигналите и въпросите, които поставят и вълнуват трудещите се, слуховете, мълвата, настроенията, социално-психологическата атмосфера в колективите. Могат да се приведат редица примери, където в резултат на недооценяване от партийните организации на стихийния елемент в отделни трудови колективи реално се формират и функционират две мнения — официално и неофициално, което, естествено, дава своето отражение на цялостното състояние и атмосфера в тези колективи.

При формирането на общественото мнение съществена роля играят емоционалният и рационалният елемент. Често пъти се дава приоритет на единия или другия. В действителност най-действено е онова обществено мнение, което органически съдържа двата елемента. Всеки друг подход би се отразил не само на неговото съдържание, но и на практическата му целенасоченост и логическа обосновка на оценката и позицията.

Сега при разясняване и изпълняване на решенията на Юлския пленум в зависимост от целите и задачите, които се поставят, функциите на общественото мнение се ориентират към следните направления: **първо,** като фактор и предпоставка за аргументирано и широко разясняване пред трудещите се същността, значението, духа и реализма на Юлския пленум; **второ,** чрез общественото мнение се формира в отделната личност и социална група правилна идейно-политическа и нравствена оценка по проблемите на пленума; **трето,** общественото мнение способствува за създаване на съответен социално-психически климат и нагласа в обекта; **четвърто,** конкретното обществено мнение регулира и контролира поведението и действието на отделната личност и **пето,** създава се обществена нетърпимост срещу нарушителите на социалистическите норми на живот.

Тези функции на общественото мнение в различни форми се изявяха в процеса на обсъжданията. Релефно се очерта, че носителите на слабости и нередности предпочитат административните наказания пред „съда" на общественото мнение, че нарушенията на социалистическия ред и законност са по-малко там, където е създадена здрава идейно-политическа и нравствена обстановка, където се формира и функционира правилно обществено мнение.

Digitized by Google

ИЗУЧАВАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ ОТ ПЪРВИЧНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Общественото мнение трябва да се изучава с цел да се разкрият тенденциите и особеностите на неговото образуване и формиране, което ще способствува още по-правилно и целенасочено да се ръководи процесът.

При изучаването на общественото мнение от първичните партийни организации трябва да се отчитат някои специфични особености и изисквания: **първо,** необходимостта от изучаване на конкретното функциониращо обществено мнение и въпросите, които поставят и вълнуват хората; **второ,** специфични страни и моменти от съдържанието на функциониращото обществено мнение; **трето,** социално-психологическата структура на обекта; **четвърто,** конкретните методи и организация за изучаване; **пето,** целта и задачите на изследването и **шесто** възможностите и организационото състояние на партийната организация.

Отчитането на тези моменти ще способствува органически, комплексно и системно да се изучава общественото мнение от партийните организации, да се превърне в техен стил и метод на работа.

Когато се изучава дадено явление, винаги се поставя въпрос какви методи да се използват, с какви научни „инструменти" ще се „оперира"

Методите за изучаването на общественото мнение могат да се разделят на две основни групи; **едната** група обхваща методите за изучаването на обективираните, т. е. изявените факти на съзнанието; **наблюдението; изучаването на документи;** всеобщи и всенародни **обсъждания, теоретични конференции, анализ на практическата дейност на хората. Другата група** са методите за изучаването на непосредствените факти на съзнанието, различните **интервюта и анкети.**

Всички тези конкретни методи имат свои специфични особености и успешно могат да се използват от партийните организации за изучаването на общественото мнение.

Досегашният опит потвърждава, че общественото мнение може да се изучава от партийните комитети и организации по два начина:

Първо. Посредством партийната и друга информация, чрез срещи, разговори. лични впечатления, чрез формите на масово-политическата работа, от сводки и други да се получи текуща информация за съществуващото мнение в колектива и въпросите, които вълнуват хората.

Второ. Когато системно, организирано и целенасочено партийните форми и методи на работа се използват като конкретни методи за изследване в съчетание с другите социологически методи.

В работата на първичните партийни организации трябва да се използват и двата подхода. Няма съмнение, че вторият начин разкрива много по-големи възможности за изучаване на научна основа общественото мнение. В този случай редица партийни форми и методи се използват не само като форми, а като конкретни социологически методи за изследване, т. е. като методи от групата обективирани факти на съзнанието.

Основният въпрос е да се създаде съответна научна организация за системно и най-правилно изучаване на функциониращото обществено мнение. В една първична партийна организация не е необходимо да се създава специална система за изучаване на общественото мнение, достатъчно е да се подобряват непрекъснато стилът и методите на работа на партийните бюра, партийните групи, на ръководителите, на обществените организации, за да се постигне тази задача.

Според своите възможности всяка първична партийна организация организирано и в определен срок, чрез дейността на агитаторите, политинформаторите, пропагандистите, чрез изучаване жалбите на трудещите се, от лични впечатления, текущи сведения, разговори и други след-

Digitized by Google

ва да получи информации за мнението и въпросите, които поставят и вълнуват хората, и на тази основа да прави изводи за своята дейност, да взема практически мерки.

При втория подход е необходимо функциониращото обществено мнение да се изучава, като се отчитат изискванията на социално-психологическите изследвания. Тук всяка партийна форма и средство трябва да се използва като конкретен социално-психологически метод. Не можем да говорим за научен подход и правилно изучаване на общественото мнение само с едно присъствие на събрание, отделна лична среща, разговор или друго мероприятие. Изучаването на общественото мнение изисква да се използва съответната организация, методика и документация за изследване, което ще способствува отделните партийни форми да се издигат на равнището на научни методи. Това не означава, че не могат да се използват партийните форми за получаване на информация, напротив, става дума за тяхното усъвършенствуване. Този подход разкрива много по-големи възможности за системно и научно изучаване от първичните партийни организации на общественото мнение. Същевременно това способствува за повишаване ефективността на провежданите мероприятия и инициативи, за формирането на правилно конкретно обществено мнение сред трудещите се.

В общата система за изучаване на общественото мнение особено място заемат различните видове интервюта и анкети. Посредством тези конкретни методи се изучава онова обществено мнение, което по една или друга причина не е изявено и с партийните форми и методи не може да се зафиксира. Да се знае това обществено мнение, да се отчита неговото състояние и въздействие е от особено важно значение за дейността на партийните организации. При използване на тези методи обаче е необходима конкретната помощ на специалистите, за да се получи вярна и точна информация за функциониращото обществено мнение като един от факторите за мобилизиране творческите сили и инициатива на масите за претворяване в живота на партийната линия и политика.

ОБУЧЕНИЕТО НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ АКТИВ

Бюрото на Коларовския районен комитет на Партията в София прие комплексен план за марксистко-ленинското обучение и икономическата подготовка на трудещите се от района до 1980 година, като се съобрази със социално-демографските характеристики на колективите.

Съставна част на комплексния план е програмата за обучение на идеологическия актив от районната партийна организация. Тя е изработена с цел да се усъвършенствува теоретическата подготовка на идеологическите кадри, да се запознават с най-актуалните проблеми на марксистко-ленинската наука и практика, с проблемите на обществено-икономическото развитие на страната, столицата, района, с начините, формите и методите за идеологическо въздействие; да се изучава, внедрява и обобщава положителният опит — наш и съветски, в областта на идеологическата работа.

Формата за обучение е школа. В нея са изградени седем потока:

Digitized by Google

първи поток — агитпропи на заводски и учрежденски партийни комитети и на партийни бюра;

втори поток — пропагандисти от системата на партийната, профсъюзната и комсомолската учебна година, от методическите съвети към партийния кабинет на районния комитет и методическите съвети към кабинетите на обществени начала;

трети поток — ръководни и низови стопански кадри;

четвърти поток — групите докладчици;

пети поток — учителски кадри;

шести поток — програмни ръководители, редактори и художници;

седми поток — художествено-творческа интелигенция.

Характерно за тематиката и съдържанието на програмата е това, че тя е съобразена с теоретическата, методическата и организационната подготовка на идеологическия актив. Има стремеж за правилно дозиране на теоретическите въпроси с актуалните проблеми на идеологическата работа.

Агитпропите на заводските и учрежденските партийни комитети и на партийните бюра се събират на занятия всеки месец от 4 до 6 часа. Това е ден на агитпропа. Те изучават социално-икономически, политически, философски проблеми, въпроси на теорията и практиката на идеологическата работа. Запознават се с непосредствените задачи, които решава Партията на настоящия етап, конкретизирани със задачите на нашата районна партийна организация. Важно място се отделя на обмяната на опит. През тази година агитпропите обмениха опит по въпросите на нагледната агитация и задачите на трудовия колектив; идеологическата работа в условията на реконструкция и модернизация; индивидуалната работа с хората и издигане ролята на трудовия колектив и други.

Всяка година по традиция агитпропите се свикват на тридневен семинар с откъсване от производството по специалю разработена тематика. Обучават се на две групи. В едната новите агитпропи на партийните бюра, а в другата — останалите. Тук агитпропите се запознават с актуалните проблеми на идеологическата работа, с основните проблеми от теорията и практиката на пропагандата и масово-политическата работа. Значително място се отделя на обмяната на положителен опит и на практическите занятия (казуси, инциденти, игри). За да установим резултатите от подготовката и усвоените знания, правим анкета. Грижим се и за културния отдих на участниците в семинара. За тази цел съставяме отделна програма.

Школата на пропагандистите вече е утвърдена форма за тяхната подготовка. Обучението се води диференцирано по следните направления: историческо, философско, икономическо и социологическо — възлови проблеми от учебните дисциплини. Акцентира се предимно на методическите лекции, организирането на показни и практически занятия.

През тази година организирахме тридневен курс за обучение на пропагандистите. Висококвалифицирани лектори от Висшия икономически институт „К. Маркс“ ги запознаха с основни въпроси от материалите на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП и Юлския пленум на ЦК на БКП, с методиката за изучаването им. Курсът завърши с практическо занятие на тема: „Как да съставя личния си творчески план“.

Характерен момент в организацията и съдържанието на обучението на пропагандистите е свикването един път в годината научно-практически конференции по актуални проблеми на партийната пропаганда. Тази година конференцията беше на тема: „Ролята и мястото на партийната пропаганда в реализиране девиза на седмата петилетка „Качество и ефективност — ефективност и качество“.

Втора година в района функционира и школата със стопанските

Digitized by Google

ръководни кадри. В нея се обучават директорите на промишлените предприятия, строителни и търговски организации, държавни стопански обединения, научни институти и др. Оценявайки отговорността на тези кадри за изпълнение на големите социално-икономически задачи, за комунистическото възпитание на отделния човек, районният комитет на Партията пое грижата за повишаване идейно-теоретическата им и специална подготовка. Участниците в школата се запознават с проблемите на управлението, с актуални въпроси на комунистическото възпитание, с отделни страни от психологията, социологията, правото и законността. През тази учебна година тематиката беше актуализирана и с теми от решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на Централния комитет на БКП. Школата ще завърши своята работа с научно-практическа конференция на тема: „Ролята и мястото на стопанския ръководител като политически деец и организатор на производството в борбата за повишаване обществената производителност на труда".

Партийните комитети при „Елпром-енерго", железопътния завод „Г. Димитров" и завод „Е. Телман" също диференцирано обучават низовите стопански кадри — непосредствените организатори на производството и възпитатели на трудовия колектив, чиято роля за създаване благоприятен социално-психически климат в колектива е изключително голяма.

Теоретическата подготовка на програмните ръководители, редакторите и художниците се осъществява от Съюза на българските журналисти, главна редакция „Предаване за столицата" на Радио София и Института за пропаганда на марксизма-ленинизма към градския комитет на БКП. С тези кадри районният комитет организира обмяна на опит и съвещания за информиране по актуални въпроси от политиката на Партията. Интересна и сполучлива форма за обмяна на опит са обсъжданията на отделни заводски вестници, пътуващите семинари с художниците и прегледите на работата на програмните комисии и ръководители, на редколегии и комисиите по нагледна агитация. По този начин тези кадри получават своевременно информация за проблемите, които решава Партията сега, както и по конкретните задачи на предприятието, партийната организация, трудовия колектив.

Нова форма за подготовка на художествено-творческата интелигенция е действуващият клуб на художествено-творческата интелигенция в района. Тук в специализираните звена в системата на изкуството и културата по отделна програма се обучават: художествени ръководители в музикалната, театралната и танцовата самодейност, ръководители на кино- и фотоклубове, ръководители на младежките клубове за естетическо възпитание в училищата и предприятията. Освен проблемите на комунистическото възпитание, културната политика на Партията, на естетиката те се запознават и със специфични проблеми на отделните изкуства, в които работят.

Добро начало в подготовката на учителските кадри постигнахме с организирането на школа с учителите, която се събира един път на два месеца. Те се запознават както с икономическата политика на Партията, с икономическите аспекти на обучението, възпитанието, цялостната подготовка на подрастващото поколение за високопроизводителен труд, с ролята и мястото на учителя за осъществяване на идеологизация на учебно-възпитателния процес.

През настоящата година с помощта на института „Т. Самодумов" с учителските кадри бе организирана научно-практическа конференция на тема: „Ролята на учителя за формиране на марксистко-ленински мироглед у учениците и оценъчен критерий към действителността".

За първи път тази година районният комитет на Партията организира тридневен курс за обучение на председателите на съветите по

Digitized by Google

икономическо образование с помощта на Висшия икономически институт „К. Маркс". Освен актуалните проблеми на икономическата политика на Партията в програмата на обучение са включени някои организационни принципи на системата за икономическа подготовка на трудещите се от района. Обучението се оказа навременно и полезно за създаване стройна система на икономическо образование, за повишаване ефективността от работата на съветите, изградени в предприятията като координиращи звена в работата по повишаване икономическата подготовка на ръководните и изпълнителските кадри.

В обучението и по-нататъшната квалификация на идеологическите кадри и най-вече за методическото ръководство на цялостния процес изникна голямата необходимост от домове за политическа просвета към районния комитет на Партията. Домът ще подсили и методическата работа, ще съдействува за още по-добри резултати в нашата идеологическа дейност.

Магдалена ПАШОВА
завеждаща партийния кабинет
при Колзровския районен комитет
на Партията — София

НАШИЯТ КАБИНЕТ

Слушате ли беседа на агитатор в завода, непременно ще си помислите: интересна. Агитаторът посочва убедителни цифри и факти, назовава имена на работници — челници в производството, обяснява как са постигнали добрите резултати. Когато му кажете мнението си, той ще ви отговори: „Много ни помага нашият кабинет", така ще каже: „нашият". И е прав. Работата на агитаторите и политинформаторите, на пропагандистите и лекторите чувствително се подобри, след като към заводския партиен комитет при тютюнев комбинат „Тракия" в Хасково създадохме кабинет по идеологическата и организационната работа. Това стана преди три години.

Оперативната работа на кабинета се води от методически съвет от осем души. Той работи по едногодишен план, съобразен с перспективния и оперативния план на заводския партиен комитет. Събира се всеки месец на заседания, разглежда работата на отделните секции, обсъжда резултатите от изучаването и обобщаването на партийната практика, подготвя методически материали по актуални въпроси, организира консултации за по-успешно изучаване решенията на Единадесетия конгрес на Партията.

В кабинета са създадени като помощни звена на съвета седем секции по различни направления: по международни въпроси, по вътрешната политика на Партията, по изучаване и разпространяване на челния опит, по пропаганда на марксизма-ленинизма и др. В секциите са включени 50 души — добри пропагандисти и агитатори. Оглавяват се от членовете на методическия съвет — другари с голям опит в агитационната и пропагандната работа.

Задължение на секциите е да оказват организационна, теоретическа и методическа помощ на партийния актив в комбината по отделни проблеми на организационната и идеологическата работа. Например секцията по партийното събрание направи среща с всички секретари на първичните партийни организации, на която въпросът за подготовката и провеждането на партийното събрание се изяснява теоретически. След това секретарите присъствуваха на едно събрание и на семинар обсъдиха положителното и недостатъците в него. Така партийният кабинет, секцията помогна да се повиши качеството на партийното събрание.

Секцията по пропаганда на марксизма-ленинизма допринася за повишаване ефективността на пропагандата, съдействува за издигане равнището на занятията в партийната, профсъюзната и комсомолската учебна година. Помага на заводския партиен комитет да определи най-подходящите другари за пропагандисти, правилно да състави структурата и формите за идеологическо обучение. В края на учебната година се прави среща с пропагандистите, на която се отчитат резултатите от обучението, прави се оценка на работата на всеки пропагандист, обсъждат се нерешени въпроси и започва подготовката на новата учебна година. На тези срещи не липсват похвалите, но повече е критиката и самокритиката.

Digitized by Google

Членовете на секциите присъствуват на политинформации, беседи, на занятия на учебни звена, след което правят разбор, отбелязват положителното, посочват недостатъците, препоръчват мерки.

Секциите помагат на партийния комитет да въведе по-строга отчетност на идейно-политическата работа в предприятието. Пропагандистите, агитаторите, политинформаторите се отчитат за своята работа всяка седмица.

С помощта на кабинета ние успешно решаваме и много други проблеми: изградихме по-стройна система за теоретическа и методическа подготовка на активистите. Сега например редовно се провеждат семинари с пропагандистите, курсове с агитаторите за подготовката им по педагогика и психология, за майсторството на устната реч. Организират се политинформации за тях. На семинарите пропагандистите получават методически указания и разработки по темите на предстоящите занятия. На три месеца веднъж обменят опита на най-добрите.

За подобряване качеството на беседите и лекциите членовете на секциите съставят примерна тематика, а по най-сложните въпроси и доклади, например „От конгрес до конгрес", „Реалните доходи на населението".

Всеки пропагандист с помощта на членовете на секцията по пропаганда на марксизма-ленинизма си изработи личен творчески план, в който набелязва какво ще направи за повишаване трудовата и политическата активност на слушателите.

Партийният кабинет систематизира и предоставя на пропагандистите необходимата литература и технически средства. За настоящата учебна година секцията събира всички материали, които излизат в ежедневния и периодичния печат в отделни папки, които са на разположение на пропагандистите. Снабдихме всички пропагандисти и участници в семинарите с докладите на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП, с учебното помагало по материалите на конгресите. Всички пропагандисти вече имат програмите и дневници.

Полезно е и това, че секциите събират и систематизират местни материали — сведения за работата на предприятието, за положението в различни бригади и цехове, за града и окръга. Там може да се намери например такъв материал: „Цифри и факти за ръста на благосъстоянието и културата на трудещите се от Хасково", и такава справка, колко допълнителна продукция може да се изработи, ако всеки работник в комбината съкрати вътрешносменните престои само с една минута.

Тук се подготвят и нагледни помагала за агитаторите и пропагандистите: схеми, диаграми, плакати, табла...

Задължение на кабинета е и да организира обмяната, и да съдействува за разпространението на положителния опит. За целта от началото на годината работи специална секция. Секцията води дневник, в който се отразява по кои въпроси ще се обменя положителен опит, кой ще го организира, докога. Така картотекирани проблемите има възможност да се следят от заводския партиен комитет и навреме да се вземат мерки за изучаването и внедряването на положителния опит в партийната работа.

Непрекъснатото обогатяване дейността на кабинета допринася в крайна сметка за повишаване научността на партийната работа в комбината.

Цвета ПАМУКОВА

зав. кабинет при тютюневия комбинат „Тракия" — Хасково

Digitized by Google

Командирът на чотата

В късния есенен ден на декември 1943 година в гъстата Александровска гора първа ловешка чета се беше събрала на важно съвещание. Всички слушаха с интерес командира на партизанския отряд „Хр. Кърпачев" бай Станчо — Петър Петровски. Той говореше за предстоящата работа на четата при зимни условия, за нуждата от преустройство на ръководството — за засилване на партийно-политическата работа в района.

После се изказаха всички. Те отбелязаха извоюваните успехи, набелязаха предстоящите задачи, които има да решават при зимни условия. Накрая бай Станчо предаде съображенията на командването на отряда за командир на четата да бъде издигнат досегашният заместник-командир Карото, за негов заместник — Стамен и за командири на двете десетки — Васката и Филип. За политкомисар да си остане Крачун. На досегашния командир Шишко и на Тотьо бяха възложени самостоятелни диверсионни задачи.

Карото, който през цялото време на съвещанието следеше най-внимателно изказванията, сега си мислеше, че само храброст и дисциплинираност вече не са достатъчни. Още много качества са необходими. Макар че беше партизанин още от есента на 1942 година, сега при новата отговорност, която му възлагаха — ще съумее ли да се справи със задачата, дали ще успее да изведе без жертви отряда до очакваната победа. Идваше зимата с предателските дири по снега, със засилените полицейски мерки и изградените участъци във всички села.

Сърдечна беше раздялата с бай Станчо, Шишко и Тотьо. Карото поведе четата в района на горите на Горско Сливово и Крушуна. Още от първия ден започна активна работа. Привечер групите се спускаха към селата — да се свържат с ятаците, да се информират за положението, да им поставят новите задачи при тежките зимни условия на блокади и полицейски час.

Листата на дърветата окапват бързо. Започват дъждовете. Една вечер хората са изненадани от побелялата земя. Четата се отправя към партизанското скривалище над Крушуня. Снегът закрива следите им. Запалват огъня. Сушат дрехите си. Приятна топлина залива землянката. Командирът подготвя правилника за реда и занятията на четата.

Тържествено е отпразнувана новата 1944 година. Командирът говори възторжено и пожелава пълен успех на 16-те мъжествени патриоти. Всички запяват:

„Когато над Дунав се мръкне..."

Сутринта командирът оглежда гората. Бял пухкав сняг е затрупал земята и дърветата. Това не го радва. Започват да го гризат съмнения за трудностите. Как ще се свързва с ятаците при тия преспи?

Първата среща с известния крушунски ятак Мартинката е за 21 януари. После погледът на Карото се отправя към близкото и родно Александрово. Тук той се научи да мрази до смърт фашистите, да се бори за правдата, за справедливостта между хората. Нерадостно детство както на всички селски бедни деца. Недоспал, в ранни зори отиваше с родителите си на полето или да пасе воловете, или да носи вода, да събира житните ръкойки...

Когато другарите му тръгват да учат в гимназия, неговият баща въпреки беднотията го праща да учи в Ловеч. Едва 16-годишен го приемат в РМС. Започва да чете усилено марксическа литература. Влиза в сговорове с легионерите. Смелостта на Петко се проявява често. Не един изпитва ударите му. Заради проявите си

Digitized by Google

няколко пъти е влизал в полицейски участък. Намерен е повод — заради активната му левичарска дейност е изключен от гимназията. На село другарите му го посрещат с радост. Той е в центъра на всички прогресивни прояви на младежите. Сближава се и става неразделен приятел с пламенния ремсов деятел Петко Русев от съседното село Борислав.

С болка научава новината за вероломното нападение на хитлеристка Германия над СССР. Партията и РМС са в пълна мобилизация. Вече са излезли първите нелегални от близкия район. На него е възложена задачата да бъде техен ятак и връзка. Заема се с помощта на младежите да събира дрехи, храна, оръжие. Помага му ремсистката Цонка Коцева.

Полицаят Форката отдавна следи всяка негова стъпка и подготвя арестуването му. Но вече е късно. Карото отива при другарите си от партизанската чета. С каква радост го посрещат те. Запознава се с обаятелния Христо Кърпачев — командир на Ловешкия партизански отряд „Чавдар". Никога не ще забрави първата си среща с него. „Партизанин да си — каза му той, — това е много трудна работа. Ние вършим един величав подвиг. Ние се борим срещу една остаряла система и затова са нужни силен дух и воля. Човек може да изпадне в тежко изпитание. Другарите му трябва да му се притекат на помощ."

Кърпачев умее и в най-тежките часове да вдъхва настроение и бодрост — при дъжд, кал и глад да е винаги весел и засмян. Незабравим спомен оставя в съзнанието му и бай Митьо (Борис Копчев). После се сприятелява с Филип, Калин, Васката, Стамен...

Зареждат се акции в селата Горско Сливово, Червена, Дренов. Карото е в ударната група, която завзема общината и полицейския участък. Младият партизанин е избран за заместник-командир на четата. Една нощ той повежда група партизани към родното си село. Целта е да овладеят общината и полицейския участък, където са се залостили 16 полицаи с автоматично оръжие, и да ликвидират кмета. Натъкват се на полицейска засада. Четирима полицаи побягват. Карото влиза в селото. Партизанската група стига пред къщата на кмета. Прехвърлят дувара. Претърсват цялата къща. Оказва се, че кметът е заминал за Ловеч. Партизаните се оттеглят в крушунските гори.

Минава време. Партизаните очакват срещата със своите ятаци... Те още не знаят, че като глутница — полиция, джандари и агенти — са тръгнали по блокираните села да избиват всички заподозрени като ятаци — без съд и присъда. Те още не знаят, че черно предателство пълзи към скривалището им, че ловешката рота на поручик Карагьозов, подсилена с два взвода полиция и агенти, водени от малодушния ятак Ботьо Дочев, вече е в гората.

Часовоят пред скривалището на четата е Васката. Слухът му долавя скрипане по снега. Дава сигнал. Другарят Стамен грабва оръжието и излиза от скривалището. След него — Странджата и Адмирала.

Четата заема кръгова отбрана. Карото командува огън. Убит е подофицерът Списаревски. Паниката в ротата позволява на четата да се оттегли невредима. Пада мрак. Командирът води групата към землището на село Върбовка. Четири дни гладни, мокри 16-те бойци от четата стоически понасят всички зимни несгоди, водят бой с кордон от войска и полиция. Опитите на четата да се свърже със свищовските партизани са безуспешни. Няма информация за положението в селата.

Командирът казва с болка:

— Другари, не остава нищо освен да се разделим на няколко по-малки групи и отново да се свържем с нашите ятаци. Трябва огромна работа, за да заздравим връзките, да вдъхнем доверие в разколебаните. Всяка наша стъпка и действие трябва да са обмислени и тактични. Победата е близко, другари, скоро ще се съберем отново. Срещите, които уговаряме помежду си, макар и контролни, ще спазваме...

Командирът на четата Карото и партизанинът Генчо Нейков идват в родното си село. Месец ги крие в плевнята Генчовият баща, но съседът е чул подозрителен шум и съобщава на полицията. После се прехвърлят във Вълчо Димов, но пак е съобщено на властта. Отиват в плевнята на Илия Иванов, братовчед на Карото. Подушват ги отново Старши полицаят Йордан Найденов повежда група от 11 полицаи, които обграждат плевнята и започват масиран огън по нея. После настъпват. Петко Ганчев — Карото е ранен.

Пред народния съд полицаят Петър Йонов разказва: „Аз, старшията и Георги Иванов обискирахме ранения Петко Ганчев. 16-те хиляди лева ги взе старшията. От Ловеч дойдоха Тасев, Бончо Цветков и Георги Македонеца — Кучкара. Те ги откараха в Ловеч. Биха ги в полицията. Разбрах, че Илия Иванов Димитров ги предал, че са в плевнята, а Ангел Савчев ги обвини, че са станали причина да се избият 30 семейства..."

Карото и Климент се държат достойно в ловешкото полицейско управление. Всички опити на полицията да разкрие ятаци и връзки остават напразни. При очна ставка със заловения партизанин Христо Панчев — Иванчо, на въпроса на агента Бончо Цветков: „Кажи, Петко, че всичко си признал". Карото отговаря: „Нищо не знам..."

На 3. III. 1944 г. в зимника на околийското управление беше застрелян командирът на първа ловешка чета Петко Ганчев Вачев — Карото, за да заживее вечно в съзнанието на признателното потомство от Ловешкия край и поречието на Осъм.

Теодоси ВАЧЕВ

Digitized by Google

«ЕЛ МИЛИТАНТЕ КОМУНИСТА» И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПАРТИЙНАТА ПОЛИТИКА

ХОРХЕ КАНЕЛА
главен редактор

Скъпи представители на списанията на братските партии,

Разрешете ми преди всичко да приветствувам Българската комунистическа партия и нейното списание „Партиен живот" за инициативата да се проведе настоящата среща, която ни дава възможност да обменим опит, а особено на нас, да се приближим още повече до стила и методите на работа, натрупани и развити в продължение на много години от партийните списания на социалистическата общност.

Кубинската комунистическа партия се роди след 16 април 1961 г., когато бе оповестен социалистическият характер на революцията и бе спечелена победата над наемната интервенция при Хирон. Тя е главна ръководна сила в обществото, която направлява и организира успешното строителство на социализма във всички области на обществения живот. Нашето списание се стреми да отразява партийната дейност в по-съществените й прояви. Ръководен принцип в журналистическата ни работа е да не отразяваме партийната работа безучастно и описателно, а да я подпомагаме с всички възможни средства и положително да влияем на нейното развитие.

През март 1973 г., като разгледа целите и насоките за работа на сп. „Ел Милитанте комуниста", Секретариатът на Централния комитет посочи „списанието да отразява най-съществената част от дейността и опита в живота на Партията". Същевременно се изтъкна, публикуваните материали да бъдат „ефикасно средство за подпомагане на първичните партийни организации в тяхната ежедневна работа."

Направеното досега напълно съответствува на тези указания. Къде насочихме вниманието и усилията си през този кратък период? В центъра на нашата работа е разпространението на най-добрия опит, роден в ежедневната практическа дейност на Партията както в областта на вътрешноорганизационния й живот, така и в мобилизирането на масите за изпълнение на икономическите и политическите задачи, за издигане равнището на революционната пропаганда.

Нашата партия е малка: 200 000 членове при население около 10 милиона. Куба е на 90 мили от бреговете за най-агресивния империализъм. През последните години страната беше подложена на агресии от всякакъв вид, саботажи, вмешателства, организиране на контрареволюционни банди, икономическа и политическа блокада и т. н.

При тези условия нашата партия трябваше да се бори упорито и да спазва стро-

---

Доклад, изнесен на срещата с главните редактори на списанията от социалистическите страни, отразяващи проблеми на партийното строителство, състояла се през м. септември във Варна.

Digitized by Google

го принципа за индивидуален подбор на своите членове по техните делови и политически качества, да постигне желязна дисциплина в редовете си. В процеса на изграждането на Партията първичните партийни организации се сформираха в работническите центрове и в тях влязоха най-добрите работници, подбрани според работата им в производството, участието в защитата на родината, идеологическите им възгледи, тяхната самопожертвователност. В по-голямата си част комунистите от новото попълнение в Партията са хора с изявена революционна дейност, приели марксизма-ленинизма в процеса на нашата революция. Много от тях не бяха напълно изградени комунисти. Ето защо през последните години нашето внимание бе насочено към първичните партийни организации, където непосредствено се изграждат и проявяват качествата на комунистите. Нашата цел беше да подпомогнем отделните членове и самите партийни бюра по-добре да вършат своята работа. Разбира се, това, което ние разказваме, не винаги е някакъв изключителен и оригинален опит. Понякога само посочваме някои общи образци и идеи как да действуват партийните организации при разрешаването на различните проблеми както от специфичен характер, така и при анализа на тяхната работа, за изпълнението на сложните и разнообразни задачи. Когато откривахме грешки, неправилни методи или недостатъци, ние ги посочваме на място, като запознаваме по-висшестоящия партиен орган. В повечето от репортажите отразяваме положителната страна на работата, без обаче да пропускаме недостатъците и да анализираме причините за тях.

Има и друга страна на нашата журналистическа дейност. Тя се отнася до формата и начина на поднасяне на публикувания материал. Стремежът е да се изразяваме с прости думи, без литературни сложности, да говорим на обикновен, разбираем и ясен език, подобно на учителя, който повежда учениците при първите им стъпки по дългия път на обучението.

Този похват в нашата работа се налага не само от причините, които вече изтъкнахме, но и поради факта, че победата на революцията свари един милион напълно неграмотни и повече от един милион полунеграмотни. Една трета част от населението тънеше в пълно невежество.

В Отчетния доклад пред Първия конгрес на нашата партия другарят Фидел Кастро каза: „Лесно е да се разбере голямата трудност, която се изпречва пред тези 20% от другарите с образование по-ниско от 6-ти клас или пред 42% от онези, които не са успели да продължат по-нагоре. Иска се голяма воля и личен пример — да изучават и разглеждат партийните документи, да овладеят теоретичните въпроси, да разбират, прилагат и разпространяват икономическата политика, да получат необходимите познания за вътрешната и външната линия на нашата политика."

Това положение носи своя отпечатък върху нашите публикации, както по отношение на формата, така и по начина на изложение. Стремим се да използваме средства, чрез които да събудим интерес от пръв поглед в другарите с ниско образование и с малък или почти никакъв навик да четат. За да възприемат и най-сложните въпроси посредством простото изложение, подкрепено с примери, придружено със снимки, диаграми и други нагледни средства.

В настоящия момент „Ел Милитанте комуниста" е единственото специализирано списание, издавано от Кубинската комунистическа партия. Това е един от фактите, обусловил съдържанието на нашите публикации, които се отнасят не само до живота и дейността на Партията. По страниците на списанието се появяват и статии по въпросите на историята, за живота на изтъкнати патриоти, по проблемите на международното комунистическо и работническо движение, материали в помощ на кръжоците по политико-идеологическа просвета към първичните организации; статии за разпространение на научно-атеистичните идеи, както и тези, в които се подлага на критика империализмът.

Преди революцията североамериканските империалисти бяха отнели независимостта на Куба, намесиха се във войната, водена от патриотите срещу испанската метрополия; стремяха се да превърнат националната ни икономика в придатък на американските монополи. Много години антикомунистическата идеологическа кампания въздействуваше върху съзнанието на народа ни.

Поради това антиимпериалистическата пропаганда не слизаше от нашите страници. В тази постоянна кампания ние се стремим да изложим обикновени доводи, неопровержими факти, с които нашите партийни членове се въоръжават идеологически, за да се борят с вражеската пропаганда, която след всеки изминат ден става все по-коварна и по-изкусна.

„Ел Милитанте комуниста" постоянно публикува статии под рубриката „Наука и религия", където, подкрепени с примери, се излагат по правдив начин научните идеи срещу религиозните догми и позиции. Показвайки абсурдността на библейските текстове. Тези статии служат на активистите в атеистичната им работа и особено на групите пропагандисти от селата, на партийните членове от районите с компактно население.

Кубинската революция е дело на усилията и борбата на нашия народ, но тя не би била възможна без международната солидарност, без помощта на социалистическите страни и особено без решаващата и твърдата подкрепа на великата родина на Ленин. Кубинската революция просъществува благодарение последователното прилагане на принципите на пролетарския интернационализъм. Ние, които знаем стойността на тези принципи и тяхното прилагане в практиката, изискваме те да се овладяват от всички комунисти.

Digitized by Google

Затова ни задължава и Секретариатът на Централния комитет: да възпитаваме комунистите в духа на най-добрите традиции на революционната борба на нашия народ, на другите народи по света, в дух на пролетарски интернационализъм. По време на събитията в Ангола нашият народ определено прояви своя пролетарски интернационализъм.

През последните години в сп. „Ел Militante комуниста" липсваше един съществен елемент — постоянна и организирана връзка с нашите читатели. Контактите ни се ограничаваха в размяна на мнения по време на постоянните ни посещения в първичните организации, за да отразим тяхната дейност.

Публикуваме редовно писмата с мнения и препоръки на нашите членове, както и отговорите на техните съмнения. Тази дейност обаче е подета от другите средства за информация и ще продължи да се развива като характерна черта на нашия печат в съответствие с тезисите и резолюцията за средствата за масова информация, приети от Първия конгрес.

Нашето списание се развиваше и укрепваше заедно с процеса на укрепването на ръководния апарат в Партията. По думите на другаря Фидел Кастро в доклада пред Първия конгрес заедно с грешките от идеализма в ръководството на икономиката и от непознаването на някои от икономическите закони в строителството на социализма бяха допуснати грешки и в политическия живот: известно смесване на партийните с държавните функции, съсредоточаване вниманието на Партията върху администрацията, достигайки често до изместване. Тези грешки бяха допуснати — наред с другите причини — и от факта, че нашата Партия със своите борчески и ентусиазирани активисти отдаде голяма част от своята енергия за полагането и укрепването на основите, докато в същото време необходимият апарат в Централния комитет все още не съществуваше. От 1970 г. започна един непрекъснат създателен процес по всички фронтове на революцията, укрепиха се масовите организации и на първо място профсъюзите, разграничиха се функциите на Партията от тези на държавата и на масовите организации. От началото на 1973 г. Партията е с нова структура и засилен апарат в Централния комитет.

* * *

Оставяйки назад изминалия период, „нашата организация — както каза др. Фидел Кастро в доклада пред Първия конгрес — е вече една голяма, силна и енергична Партия, изкована в огъня на една необикновена революция, преодоляла трудностите и стъпила на здрави принципи и норми, с желязна и сурова дисциплина, с неопетнена чистота и войнски героизъм, води нашия народ към най-достойното и възторжено бъдеще".

Главната и непосредствена задача, която стои пред кубинския народ, е да продължи строителството на социализма. И през този етап — както се подчертава в Програмата, приета на Първия конгрес — расте и се развива ръководната роля на Партията. Заедно с това се издига и нараства ролята на нашето списание при изпълнение на своята задача — да разяснява политиката и решенията на Партията, да възпитава комунистите, да ги увлича в изпълнението на партийните задължения, да подпомага развитието и усъвършенстуването на дейността на Партията като ръководна и направляваща сила в обществото.

След Първия конгрес започна качествено нов етап в нашата работа. Приети бяха нормативни документи за цялата партийна дейност, по-специално програма и устав. Нашият конгрес обсъди и утвърди предстоящата работа във вътрешнопартийния живот, кадровата политика, директивите за икономическото и социалното развитие през петилетката (от 1976—1980 г.), новото политико-административно деление, новата система за планиране и ръководство на икономиката, идеологическата борба, изучаването на марксизма-ленинизма, отношението към религията, църквата и вярващите, работата на средствата за масова информация, главните направления в дейността на науката, изкуството и литературата и т. н.

Основният въпрос, който стои пред нас, е да превърнем списанието в средство, което ще посочва най-подходящите пътища за изпълнение на големите партийни задачи. Ние смятаме, че постигнатото досега не е достатъчно. Не бива да се ограничаваме само с чисто описание, с обективни разкази за събитията и резултатите, постигнати по един или друг начин. Трябва да си поставим за задача да привлечем личното участие на партийните членове и на първичните организации като цяло при разработване на проблемите в списанието. То да се превърне в звено, което осъществява пряка връзка с комунистите от партийните организации. На ръководствата на партийните организации ние отделяме специално внимание, за да се издига тяхното равнище, да се формират като първостепенни кадри в звената, където работят и чрез които Партията осъществява ръководната си дейност сред масите.

Списанието може да стане инициатор за провеждане на срещи между партийни колективи от един и същи клон или сектор, за размяна на мнения по определени въпроси, за съпоставяне на мнения и методи на работа, на решения, взети при различни или сходни условия.

Ние организираме срещи с читателите, изслушваме техните критични бележки, мнението им за нашата работа, препоръките им.

В това отношение у нас съществува богат опит от неотдавнашното допитване до масите. На стотици хиляди събрания, проведени в съответните работнически центрове и организации, те изразиха своите мнения по основните документи, приети по-

Digitized by Google

късно от конгреса на Партията, както това стана с новата социалистическа конституция, семейния кодекс и с други важни закони.

Налага се да се разработят и някои нови теми — дълбокият процес на изграждане на органите на народната власт, прилагането на нова система на ръководство и планиране в икономиката, което ще започне от началото на 1978 г., ролята на първичните партийни организации за изпълнението на първия петгодишен план у нас и т. н.

Големите усилия, които полага нашата Партия и нашият народ за повишаване нивото на образованието и за овладяването на марксизма-ленинизма, изискват също така да повишим отговорността на нашата работа в списанието. Ние смятаме, че можем много да вземем от богатия опит на братските партии и по-специално от техните печатни органи. Затова нашата цел е да засилваме и задълбочаваме братските връзки и съвместната работа между списанието на Кубинската комунистическа партия с тези от социалистическата общност на базата на тесните връзки между нашите партии. През близките години и в бъдеще ще продължим да изучаваме трудовия опит на братските партии. Нашите партийни членове по този начин ще могат да се доближат до дейността на своите братя по класа, които напредват по същия път към комунизма. Това ще бъде един неизчерпаем извор на знания и в същото време ще послужи за оценка на собствената ни работа.

Всичко това ще помогне нашият печат да стане по-гъвкав, ще доведе до размяна на мнения, до възприемане на най-добрите критерии и преди всичко до задълбочено проучване на поставените въпроси. На практика ще осъществим препоръката на Ленин — печатът да стане колективен организатор и пропагандатор.

* * *

Задачите, които стоят пред Кубинската комунистическа партия, се превръщат в задължение не само към нашия народ, но и към народите на социалистическата общност, с които сме тясно свързани върху основата на общи принципи, убеждения и задачи в строителството на социализма.

Ние се чувствуваме също така задължени и към народите на Латинска Америка и на Караибския басейн, които в нашата действителност виждат в перспектива своето собствено и сигурно бъдеще. След победата на Кубинската революция на нашия континент се извършиха големи промени. Както каза другарят Фидел Кастро, след победата на Куба при Плая Хирон над наемната интервенция, организирана и изпратена от американския империализъм, народите на американския континент станаха по-свободни. С нашия социалистически пример ние начертаваме пътя, исторически обусловен, който ще изминат американските народи. В този процес ние трябва да бъдем образец, показвайки им на практика с конкретни дела превъзходството на социализма.

Нашето списание има свой дял в осъществяване на сътрудничеството със страните от социалистическата общност. Ние се чувствуваме горди, че сме част от нея.

Нашият редакционен колектив работи днес и ще продължи да работи и в бъдеще, поставяйки националните интереси зад общите, в борбата за социализъм и комунизъм. Ние сме убедени, че нашият стремеж да бъдем ефикасен инструмент в ръцете на Кубинската комунистическа партия ще се осъществи и разчитаме на безкористното сътрудничество на братските списания, което е израз на солидарността и тесните връзки на партиите от социалистическата общност с нашата партия и нашия народ.

Digitized by Google

АКТУАЛЕН ТРУД ЗА КОЛЕКТИВИЗМА

В етапа на изграждането на развито социалистическо общество все по-голямо значение за усъвършенстване на обществото и личността придобива колективизмът. Една от главните задачи на цялостното комунистическо формиране на новия човек е възпитанието му в дух на колективизъм и другарска взаимопомощ на основата на принципа: един за всички, всички за един. За пръв път в българската научна литература този въпрос се разработва комплексно в монографията на **Василка Вълкова „Колективизмът в обществото и в труда“**. В монографията се разкрива социалната същност на колективизма, границите и формите на проявите му, взаимодействието на неговите предпоставки и фактори, ролята му за развитието на обществото и личността.

В структурен план монографията се състои от три части с по няколко глави.

В първа част се изследва колективизмът като социално явление и неговите различия от индивидуализма. Използвайки конкретно-историческия подход, авторката изтъква, че в исторически план се обособяват два основни типа отношение между личност, социална група и общество, колективизъм и индивидуализъм. Това е в зависимост от характера на взаимодействието между обществото, социалните групи и личността и преди всичко от начина на производство, на съгласуване на техните интереси и действия, от тяхното място и роля в системата на обществените отношения. Опирайки се на марксистко-ленинската теория, В. Вълкова разглежда колективизма като всеобхватно социално отношение между личността, социалните групи и обществото. Тя въвежда и обосновава съдържанието на понятието „социален колективизъм“ като съвкупност от исторически развиващи се обществени отношения между личност, социални групи и общество. В тази част се изследват типовете колективизъм в различните обществено-икономически формации, развитието и изменението на структурата на колективистичните отношения.

Убедително в книгата се разкрива и анализира сложната структура на колективистичните отношения на съвременния етап. В тях авторката включва следните групи обществени отношения: междуличностните отношения; отношения между личност и колектив; отношения между колективи; отношения между колективи и колективистична общност; отношения между колективистични общности; отношения между общности и цялото човешко общество; отношения между личност и човешко общество. Значително място в монографията е отделено на разкриване същността и ролята на колективизма, неговата неразривна връзка с личните, груповите и обществените интереси и начините за тяхното съгласуване и др. Ярки класово-партийни позиции пронизват разработката на въпросите, свързани с изследването различията и противоречията между колективизма и индивидуализма, критиката на антимарксистките спекулации и ненаучните теории за колективизма. Особено внимание се отделя на разкриване същността и антиколективистичната насоченост на конформизма като безпринципно приспособяване на човека към обкръжаващата го обстановка на основата на личната изгода и стремеж да осигури за себе си по-спокойно еснафско съществуване. В същото време авторката правилно очертава основните форми и средства за утвърждаване на колективистични отношения между хората и преодоляване на индивидуализма. Ясно и аргументирано тя защищава тезата, че оптимални благоприятни условия за развитието на личността и социалните групи като истински колективисти се създават тогава, когато се синхронизира възпитателното въздействие на макро-, мега- и микросредата в социалистическото общество.

Втората част на монографията е посветена на изследване същността и характе-

---

Василка Вълкова, Колективизмът в обществото и в труда, Партиздат, С., 1975, 445 стр.

Digitized by Google

ра на обществения труд, като основна сфера за проявление на социалния колективизъм. Социалният колективизъм се проявява във всички сфери на обществения живот, в различните видове човешка дейност: труд, бит, обществено-политически отношения и др. Авторката защищава обаче своя научнообоснована концепция, че от теоретическо и практическо значение на преден план излиза трудовият колективизъм. Той се формира и развива в най-важната сфера на човешката дейност — труда, където човекът проявява истинската си природа като социално същество. Освен това трудовият колективизъм оказва най-голямо влияние за прогресивното развитие на обществото и личността. Последователно В. Вълкова обосновава тенденцията на нарастване ролята на трудовия колективизъм за развитието на социалистическото общество и на неговите труженици. Тя доказва, че колективизмът в сферата на труда е един от най-важните фактори за победата на социализма, а след това за изграждането на развитото социалистическо общество и бъдещия преход към комунизма, за комунистическото възпитание на личността. По-специално тук се разработват важните въпроси за същността и ролята на труда и тяхното проявление върху спецификата на трудовия колективизъм, за формите на труд и трудовите обединения, за икономическото единство и общност на икономическите интереси на хората при социализма, за идейността в труда и системната подготовка за ползотворен труд в социалистическото общество и др. Позитивната разработка на тези проблеми в условията на строителството на развит социализъм се съпътствува с умела и научно аргументирана критика на антихуманната същност на капиталистическите трудови обединения, засилващи конкуренцията, анархията в производството, спекулата и експлоатацията на трудещите се и други негативни явления.

С голям интерес се четат страниците, посветени на отчуждението в труда в буржоазното общество и на разобличаване мита за тъй наречения „всеобщ колективизъм" в съвременното капиталистическо предприятие, за „човешки отношения" и пр. Авторката разкрива несъстоятелността и класовите корени на тези теории, проповядвани от редица буржоазни идеолози като Р. Арон, Д. Гълбрейт, С. Липсет, З. Бжежински и др. В монографията убедително се защищава марксистко-ленинското разбиране за трудовия колективизъм като пълно отрицание на уравнителния социализъм. Уравнителният социализъм, подчертава В. Вълкова, е дребнобуржоазна теория, която изразява левичарска прибързаност за преминаване към комунистическия принцип на разпределение „На всекиго според потребностите" независимо от състоянието на производството. Привържениците на уравниловката пренебрегват материалните стимули, принципа на личната материална заинтересованост, като за сметка на това абсолютизират значението на моралните стимули.

В третата част на монографията се разработват редица актуални въпроси, свързани със същността и спецификата на трудовия колектив в социалистическото общество.

В широк план се изследват предпоставките и факторите за възникването и развитието на социалистическия трудов колективизъм, който се основава на обществената собственост върху средствата за производство. Дава се разгърнато и аргументирано определение на социалистическия колективизъм като многостранно обществено отношение на доброволно и хармонично съчетаване на лични, групови и обществени интереси, с приоритет на обществените икономически интереси, където се създават „условия за многостранното развитие на личността в тази обществена система" (стр. 295).

Акцентува се вниманието на най-характерната черта на социалистическия трудов колективизъм — всеобхватността. Това означава, че той постепенно обхваща всички трудови отношения, развива се във всички отрасли и специалности, превръща се в масово съзнание и поведение на целия народ, на световната социалистическа система.

В монографията се прави задълбочен и многостранен анализ на такъв съвременен проблем — **икономическото изменение в световната социалистическа система и формирането на международния трудов колективизъм.** Научно-техническият прогрес и доброволното обединяване на трудещите се за постигане на висока производителност на труда стават „синоним на новия обществен строй, на социалистическия трудов колективизъм" (стр. 326). Научно-техническият прогрес обуславя до голяма степен формирането и развитието на интернационалните връзки в общественото производство, предизвиква усъвършенствуване на формите на международната социалистическа кооперация на труда, води към укрепването на тяхното единство в съответствие с изискванията на колективизма.

С убедителни доводи авторката обосновава идеята, че социалистическият трудов колектив е най-важното поле за развитието на колективизма. В тази връзка тя изследва важни въпроси за научното управление на социалистическия трудов колектив. Специално внимание Вълкова отделя на колективистичната насоченост на идейно-възпитателната работа в трудовия колектив, като поставя редица нови въпроси за неговото социално (комплексно) развитие и др.

Накрая авторката обосновава тезата, че разрастващото развитие на колективизма е закономерен процес, който все повече ще придобива глобален характер за човешкото общество.

Когато се дава цялостна оценка на научните достойнства на труда на Василка Вълкова, необходимо е да се отчете обстоятелството, че това е преди всичко **философско-социологическо,** а не етическо изследване на колективизма. Разбира се, в

Digitized by Google

монографията се осветляват и някои нравствени аспекти на посоченото явление, но може само да се съжалява, че въпросът за колективизма като морален принцип не е достатъчно разработен. Някои постановки и изводи, до които авторката стига, имат не само теоретико-методологическо значение, но и определен приносен характер. Разработката на проблемите в монографията се осветляват от последователни класово-партийни позиции и от аспекта на най-новите документи и решения на Партията. Особено ценно в труда е обстоятелството, че като се опира на богат фактически материал, В. Вълкова умело свързва теоретическите постановки с практиката на социалистическото строителство и с дейността на субективния фактор на съвременния етап. А това прави монографията актуална и полезна не само за научните работници и специалистите, но и за широкия партиен и обществен актив, за всички читатели, които се интересуват от този проблем.

Паньо ДАНЕВ

ВЕСТИ

● Бюрото на окръжния комитет на БКП — София в свое заседание обсъди как в аграрно-промишления комплекс в Елин Пелин се работи за укрепване на животновъдството със специалисти и с изпълнителски кадри.

Препоръчано беше да се засилят грижите за по-бързата реконструкция, което ще създаде условия за привличане на повече млади хора в този сектор и за приложение опита на знатната съветска доячка Лейда Пейпс.

В същото заседание бе разгледано и как редакцията на в. „Софийска правда" работи за осъществяването на решенията на Единадесетия конгрес на БКП.

● Наскоро окръжният комитет на БКП в Пазарджик организира съвещание за масово-политическата работа за изпълнение на насрещния план за 1976 година. Особено внимание бе обърнато на свързването на идеологическата работа със задачите, които има да решава всеки колектив.

● Бюрото на окръжния комитет на БКП в Перник обсъди равнището на партийното събрание в Земелковската градска организация. Изтъкнато бе, че градският комитет на Партията осъществява близък контрол над дейността на първичните организации. Обърнато бе внимание силите да се насочат и за решаването на проблеми като: по-голямо участие на комунистите във вземането на решения, за изпълнението на критичните бележки и пр.

В същото заседание бе разгледана и партийно-политическата дейност сред механизаторите в аграрно-промишления комплекс в Радомир. Препоръчано бе на ръководството на комплекса да положи повече грижи за подобряването на базата и подготовката на квалифицирани кадри, а също така да се вземат повече мерки за обогатяването на формите на политическата работа от страна на партийните комитети и организации.

● В завод „А. Стоянов" в Трявна се състоя среща за обмяна на опит по индивидуалната работа с хората. На нея присъстваха партийни секретари, ръководители на предприятия и учреждения, на масово-политически организации в града.

В доклада си Ганка Денева, секретарка на заводския партиен комитет, изтъкна, че голямо внимание се отделя за индивидуална работа най-вече с нарушителите на дисциплината и на порядките в социалистическото предприятие, с неизпълняващите трудовите норми и пр. Подчертана бе ролята, която играят партийните групи, които са в най-близък контакт с хората. Разказано бе и за редица форми, които се използват в индивидуалната работа с хората.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ИКОНОМИЧЕСКИ МЕХАНИЗЪМ НА УПРАВЛЕНИЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ

Авторски колектив

В книгата се изясняват същността, съдържанието и перспективите на развитието на икономическия механизъм на управление на социалистическата интеграция. В нея се анализират съвременните проблеми на съвместната планова дейност, на ценообразуването и валутно-кредитните отношения на страните—членки на СИВ. Тази книга е трета и последна от три самостоятелни книги на тема „НР България в международната социалистическа икономическа интеграция".

АВТОМАТИЗАЦИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Организационни, икономически и социални проблеми

Емануил Аврамов

Авторът разглежда особеностите на машиностроенето като обект на автоматизацията в условията на общия процес на модернизация и реконструкция на производството. Той се спира на въпросите за технологично-организационната подготовка на производствените процеси за автоматизация, техническото осигуряване на автоматизираното производство, организацията на експлоатацията на автоматизираните производствени процеси и особеностите на икономическата ефективност на автоматизацията на производството. Изясняват се и някои въпроси на научноизследователската дейност по автоматизация на производството и изискванията към квалификацията и подготовката на кадри за автоматизираното производство.

ДО ПОСЛЕДЕН ДЪХ

Сборник

Настоящият сборник съдържа биографични очерци за най-изтъкнатите антифашисти от Варненски окръг, отдали живота си за народна свобода и социализъм. Всеки очерк пресъздава една силна и драматична съдба, проследена с обич и уважение, а сборникът като цяло естествено и трайно изгражда убеждението за едно голямо революционно движение във Варненско от началото на века до 9 септември 1944 г., беззаветно вярно на партийните усилия за по-добър живот и неотделимо от тяхното могъщо течение.

ПРОФИЗДАТ

МЕТОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО ПРОИЗВОДСТВО

В брошурата, преведена от руски, се дава определение на понятието „метод за управление", разказва се за видовете методи за управление, за принципите на техния анализ. Правят се характеристики на методите за управление от гледна точка на съдържанието на методите, характера на въздействие върху работника, организационните форми. В заключение се анализират пътищата за усъвършенстване методите за управление на социалистическото производство.

КОМПЛЕКСНИЯТ ПЛАН ЗА МОДЕРНИЗАЦИЯ И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Авторски колектив

Авторите изясняват особеностите и условията, при които се развиват и осъществяват процесите на модернизацията и реконструкцията на производството. Разгледани са основните теоретико-методологически въпроси по съставянето на комплексния план на предприятието, неговият обхват и съдържание. На основата на задълбочен анализ на практика се третират модернизацията и реконструкцията като основни направления в развитието на нашата икономика и се подчертава ролята на новия подход в планирането за тяхната ефективност в годините на седмата петилетка.

Digitized by Google

МАРКС
ЕНГЕЛС
Съчинения
Том 38

В тридесет и осмия том от Съчиненията на К. Маркс и Фр. Енгелс са публикувани писмата на Енгелс от периода 1891—1892 година. Тези писма дават ярка представа за многостранната научна и политическа дейност на Енгелс, за неговата забележителна роля в борбата за чистота на марксизма и утвърждаване на принципите му в международното работническо движение, за интернационално сплотяване на социалистическите партии. В писмата са отразени успехите на работническото движение през онези години, анализира се икономическото развитие на капиталистическите страни, прави се характеристика на политическите партии и дейци, дава се оценка на най-важните исторически събития. Главен предмет на научните занимания на Енгелс през тези години било подготвянето за печат на икономическите ръкописи на Маркс, преди всичко на III том на „Капиталът". Голямо внимание отделял Енгелс през това време на пропагандирането на икономическото учение на Маркс и на защитата му от всякакви изопачавания и вулгаризиране. Наред с работата над „Капиталът" Енгелс усилено подготвя нови издания на други произведения на Маркс, както и на свои собствени трудове на различни езици, като обикновено пише за тях нови предговори и уводи. Писмата в този том показват, че Енгелс живо се интересувал от развитието на природознанието, химията, военните науки и т. н. и поддържал връзки с видни учени. Те отразяват и кипящата дейност на Енгелс по ръководенето на международното работническо и социалистическо движение. Много внимание отделял Енгелс на новото международно социалистическо обединение — Втория интернационал. В настоящия том са включени 91 писма на Енгелс, които не влизаха в първото издание на Съчиненията.

КАРЛ ЛИБКНЕХТ

БИОГРАФИЯ

Хайнц Волгемут

Да се опише животът на Карл Либкнехт, на този виден революционер и пролетарски интернационалист, един от най-бележитите германски работнически вождове, основател на Германската комунистическа партия, смел борец срещу империализма и опортюнизма, е трудна и същевременно почетна задача. Както при всяка биография, написана в ленински дух, авторът си поставя задачата да даде вярно изложение на историческите факти. Винаги свързан най-тясно с работническата класа, Карл Либкнехт прояви в борбата за нейните интереси и цели такива характерни черти като вярност към класата, интернационалистическа солидарност, смелост, твърдост и жертвеготовност.

20 700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

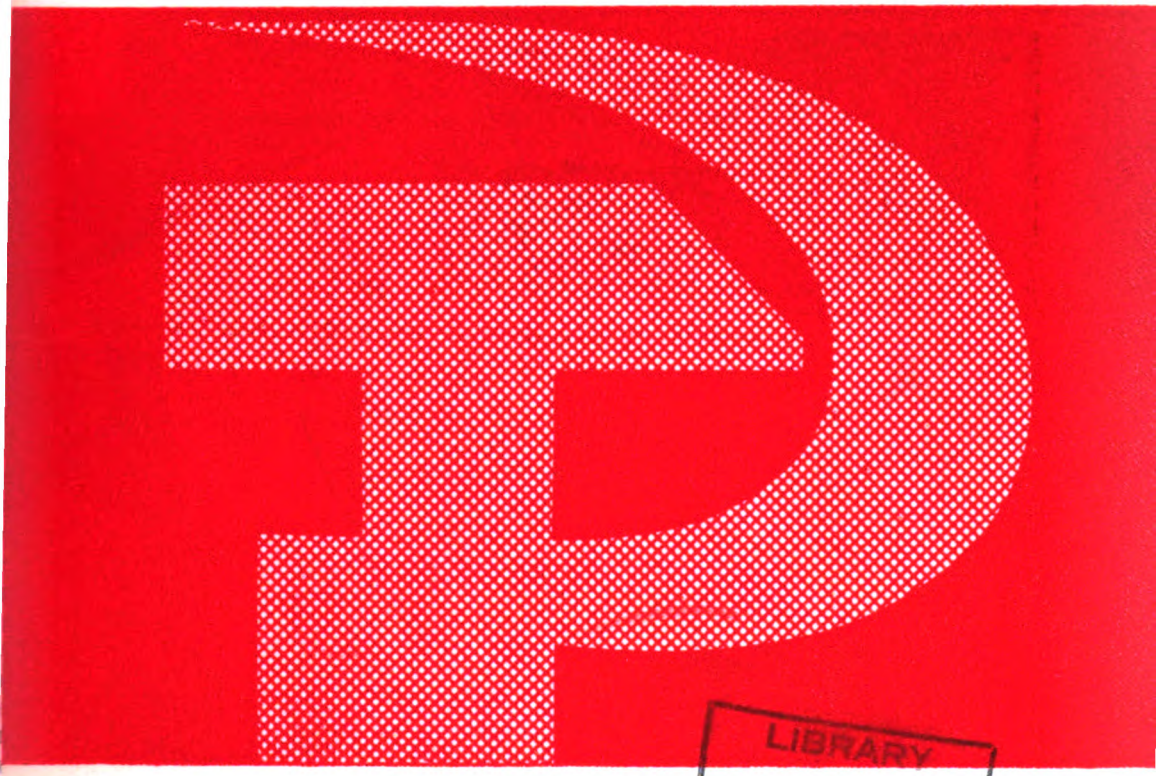

LIBRARY
MAR 1 1977
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

(Partien Život)

АРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ДЕКЕМВРИ 1976 ГОДИНА 18

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№18
1976
ДЕКЕМВРИ
★
година
XX

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

Т. Живков — Година на мир, година на борба 3

ЛЕОНИД ИЛИЧ БРЕЖНЕВ НА 70 ГОДИНИ

П. Русев — Нашият Брежнев 5
С. Елизаренко — В името на родината, в името на комунизма . . 20

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Б. Първулов — Някои нови моменти в икономическия механизъм . 26

Пред годишните събрания в АПК

П. Стамов — Конкретен подход към културата на земеделието . 32
К. Янушев — По-близко до хората 37

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

К. Байчински — Георги Димитров — строител на марксистко-ленинската партия 41
Л. Мартинов — Нараства и укрепва работническото ядро . . . 46

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

И. Хаджиев — Критичните писма и предложения 53
Д. Диков — Сполучливи стъпки 58
С. Воденичаров — Със свои традиции 61

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Д. Колева — Комсомолската дума 64

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

М. Ралчева — Заводски сблъсъци 70
А. Стамболиев — Както е тръгнало 74

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

П. Ничков — Качеството и ефективността на културната дейност . 75

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

Д. Димчев — Когато липсва принципност! 80

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

* — Клемент Готвалд 83

КРИТИКА И КНИГОПИС

Н. Томов — „В темела се слагат най-едрите камъни" 85

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

С. Желязков — Низ от хубави дела 86

* * *

Съдържание на година двадесета — 1976 година 89

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **М. Георгиев**, **К. Иванов**, **Н. Иванов**, **Д. Петков** (отговорен секретар), **Л. Пиронче**в, **П. Радев** (отговорен секретар), **М. Ралчева**, **И. Рачев**, **Д. Станоев**, **П. Трендафилова**, **Г. Цонков**, **Щ. Чанкова**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01

Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева

Пор. № 2714. Тираж 50 000 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 21 XII 1976 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ГОДИНА НА МИР, ГОДИНА НА БОРБА

ТОДОР ЖИВКОВ
първи секретар на ЦК на Българската комунистическа партия, председател на Държавния съвет на НРБ

През последните години и особено след историческия XXIV конгрес на КПСС на световната арена станаха дълбоки промени. Създаде се възможност за решаване на една изключително трудна и мащабна историческа задача — да се извърши поврат към намаляване на международното напрежение, към траен мир в Европа и света. Въпреки пречките и трудностите, създавани от определени кръгове в капиталистическия Запад, духът на Хелзинки все повече се утвърждава в отношенията между държавите с различен обществен строй. Имаме всички основания да кажем: сегашната международна обстановка се характеризира преди всичко с това, че живеем в условия на политическо разведряване, нещо повече, в условия, когато разведряването става трайно действуващ фактор.

Този поврат в международните отношения изцяло съответствува на стремежите на комунистите, на работническата класа и трудещите се, на националноосвободителното движение на прогресивните сили, на всички миролюбиви народи в света. Ние не гледаме на разведряването като на временно, преходно явление; то не е за нас „тактически похват". Неговата същност е в утвърждаването на ленинските принципи на мирно съвместно съществуване като общоприети норми на международното общуване, в преустройството на цялата система на международните отношения върху основата на тези принципи.

Същевременно за нас разведряването не е застинало явление, не е нещо утвърдено веднъж завинаги. Ние го разглеждаме като динамичен процес, процес на придвижване на човечеството към сигурност и гарантиран мир, който отговаря на въжделенията на всички народи. Затова Българската комунистическа партия изцяло споделя изводите на Берлинската конференция на комунистическите и работническите партии в Европа, че е необходимо да се разгръща и задълбочава политическото разведряване, все повече да се влива в него конкретно материално съдържание, да се допълни то и с военно разведряване. Събитията на международната арена потвърждават, че прекратяването на надпреварата във въоръжаването днес е основно звено в борбата за задълбочаване на разведряването.

Digitized by Google

Повратът към разведряването е резултат на коренните изменения в съотношението на силите на международната арена. Това са изменения в полза на мира, демокрацията, националното освобождение, независимостта и социализма, настъпили благодарение на активизирането на борбата на народните маси.

Светът днес коренно се различава от света вчера. Все по-ясно се очертава превесът на силите, които се борят против войната: социалистическата общност, комунистическите и работническите партии, международната работническа класа, националноосвободителното движение.

Когато говорим за естеството на разведряването, за причините на разведряването, за факторите, които действуват за и против разведряването, не можем да не подчертаем определящата роля на Съветския съюз в положителните промени на световната арена. При това ние в ни най-малка степен не подценяваме ролята на другите социалистически страни. Според оценката на Берлинската среща на европейските комунисти „социалистическите страни играят забележителна роля в борбата за предотвратяване на нова световна война, укрепване на международната сигурност и по-нататъшно развитие на процеса на разведряване"[1]. Разбира се, невъзможно е да се подцени и приносът за делото на мира и на другите миролюбиви държави, широките политически и обществени сили и народното движение против войната.

Както разведряването в международните отношения не стана реалност от само себе си, така и по-нататъшното развитие на този процес не може и няма да се извършва стихийно. Животът и преди Хелзинки, и след Хелзинки показва, че всяка крачка по пътя към утвърждаването на траен мир среща съпротивата на реакционните кръгове; че са нужни координирани действия на социалистическата общност, многобройни външнополитически инициативи, активна борба на народните маси и демократичните обществени организации.

Добре известна е марксистко-ленинската истина, че народните маси не само творят историята, те издигат ръководители, способни да ги водят по пътя на мира и прогреса. Проблемите, които стоят на дневен ред и чакат своето разрешение, са сложни и трудни. За да бъдат те успешно решавани в интерес на народните маси, необходими са самообладание, трезво мислене, държавническа мъдрост. И над всичко е необходима дълбока загриженост за съдбата на днешните поколения и за бъдещето на човечеството.

Благородната борба за мир, сигурност и социален прогрес в целия свят е свързана с появата на историческата арена на плеяда ръководни дейци, които съзнават своята отговорност пред историята и настойчиво и неотстъпно преследват великата цел. Сред тези принципни и самоотвержени ръководители, издигнати от народните маси, най-ярко се откроява обаятелната личност на генералния секретар на ЦК на КПСС Леонид Илич Брежнев.

Искам да се възползвам от 70-годишнината на Леонид Илич Брежнев, за да изразя искреното възхищение и обич на българските комунисти и на целия български народ към първия партиен и държавен ръководител на великия братски Съветски съюз. От името на всички му пожелавам дълги години живот и крепко здраве за благото и щастието на съветския народ, на световната работническа класа, на трудещото човечество.

И друг път сме изтъквали: истинско щастие за международното комунистическо и работническо движение е, че начело на Комунистическата партия на Съветския съюз стои такъв достоен представител

[1] За мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа, Партиздат, 1976, с. 26.

Digitized by Google

на ленинската школа комунисти — интернационалисти, какъвто е другарят Брежнев. Ние, българските комунисти, сме убедени: щастие за човечеството е, че в тези трудни времена на локални войни и конфликти, на открити и скрити действия против свободата и независимостта на редица страни, когато се трупа оръжие, способно да унищожи живота на земята, начело на могъщата съветска държава стои такъв убеден и непримиримпротивник на войната, такъв последователен, трезв и реалистичен, търпелив и настойчив архитект и строител на новите международни отношения върху принципите на мирното съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй.

Политиката, която провежда Л. И. Брежнев, е политика на Комунистическата партия на Съветския съюз, на съветския народ, на съветската държава. Зад всяко действие на генералния секретар на ЦК на КПСС стоят авторитетът, силата и могъществото на Партията на Ленин, на първата социалистическа държава, която е доказала многократно и в най-решителни исторически моменти своята безрезервност в подкрепа на народите, борещи се за мир, за свобода, за прогрес. Но тъй като връзките между партиите и държавите се осъществяват от техните ръководни дейци, то и личните качества на тези дейци играят огромна роля в междупартийните и междудържавните отношения.

От много години имам щастието да се срещам, да разговарям и да работя заедно с др. Л. И. Брежнев. И никога не съм преставал да се възхищавам от неговата принципност и убеденост в непоклатимостта на нашите марксистко-ленински идеали, от неговия оптимизъм, кипяща енергия, проницателност и целенасоченост. За нас, българските комунисти, за нашите верни съюзници в борбата против фашизма и в строителството на социализма — членовете на Българския земеделски народен съюз, за всички трудещи се у нас Леонид Илич Брежнев е достоен син на великия съветски народ, олицетворение на съвременния съветски комунист, наследник и продължител на делото на Ленин, пламенен хуманист, последователен борец за мир и дружба между народите. Неговото име е неразривно свързано с грандиозните успехи на съветския народ в комунистическото строителство, превърнали съветската страна в могъща световна държава Неговото име е неразривно свързано с укрепването на сплотеността и мощта на световната социалистическа общност, неговото име е неразривно свързано с борбата за единство и сплотеност на международното комунистическо и работническо движение върху основите на марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм. Неговото име е неразривно свързано с борбите и победите на национаноосвободителното движение, с укрепването на политическата и икономическата независимост на новоосвободените страни, тръгнали по некапиталистически път на развитие. Неговото име е неразривно свързано с поврата от „политиката на студената война" към разведряване в международните отношения, с победите на борбата за мир, за сигурност, за свят без войни. Ярък представител на работническата класа и на нейния челен отряд — комунистическото движение, другарят Леонид Илич Брежнев е олицетворение на единството на борбата за мир с борбата за свобода и демокрация, с борбата за социализъм и комунизъм.

Ние, българите, сме дълбоко признателни на другаря Л. И. Брежнев — верния и безкористен приятел на нашия народ, героя на Народна република България — за разбирането, което винаги е проявявал и проявява към проблемите на нашата страна, за неговия неоценим принос за развитието и укрепването на българо-съветската дружба, за грижите му за развитието на социалистическа България.

Digitized by Google

ИСТОРИЧЕСКИЯТ ПРЕЛОМ ПРОДЪЛЖАВА

Пред прага на новата 1977 година комунистите, демократите и всички честни хора на Земята могат със законна гордост и удовлетворение да погледнат назад.

Какво донесе на нас, на българските комунисти, на българския народ 1976 година? На какви политически и идеологически явления и тенденции би следвало да обърнем внимание, като имаме предвид и нашия досегашен опит?

За България и цялата социалистическа общност 1976 година беше добра, плодоносна година, година на мирен труд и борба. По темпове на икономическия растеж нашата страна днес заема едно от първите места в света. През последната петилетка (1971—1975 г.) националният ни доход се увеличи с 46 на сто, а обществената производителност на труда — с повече от 44 на сто. Върху основата на тези успехи и в съответствие с решенията на XI конгрес на нашата Партия, състоял се през тази година, ние започнахме да осъществяваме рязък прелом в повишаване ефективността и качеството на производството, на всички обществени дейности. Този поврат ние осъществяваме по пътя на максималното използване на постиженията на научно-техническата революция и на последователното прилагане на ленинските принципи на стопанисване: по пътя към укрепване дисциплината и засилване стимулиращата роля на материалните и духовните фактори, по пътя към повишаване социалистическата съзнателност на трудещите се и най-рационално използване резервите и преимуществата на социалистическия строй. Това е главното в политиката и борбата на Партията за изграждане на развито социалистическо общество в Народна република България. Значителни са нашите успехи в по-нататъшното развитие на социалистическата култура, изкуство и наука, в утвърждаването на социалистическия начин на живот, в разгръщането на социалистическата демокрация. Изборите за Народно събрание, които се проведоха преди няколко месеца, отново показаха непоколебимата сплотеност на нашия народ около Българската комунистическа партия и нейния Централен комитет.

С една дума, имаме всички основания да кажем, че икономическият, културният и обществено-политическият потенциал на нашето общество расте и крепне, че постоянно се повишава жизненото равнище на народа, че се движим неотклонно и уверено по пътя на социализма. Това е обща закономерност, която се проявява във всички страни от социалистическата общност.

Друга важна тенденция, която с още по-голяма сила се прояви през 1976 година, е задълбочаването на всестранното сътрудничество и дружбата на Народна република България със Съветския съюз и другите братски социалистически страни, неотклонното провеждане на курса за всестранно сближаване на България със СССР. Това, както отново подчерта Единадесетият конгрес на нашата Партия, е главната насока в международната дейност на БКП и НРБ. Идеологията на марксизма-ленинизма, еднаквият обществен строй, единството на националните и интернационалните интереси са обективната основа, върху която се развива този процес.

Изпълнението на комплексната програма за социалистическа икономическа интеграция стана един от определящите фактори за динамичния стопански прогрес на нашите страни, за укрепването на икономическата мощ на социалистическата общност, за нарастването на международния авторитет на СИВ. През изтеклата година страните на СИВ започнаха да работят по първия съгласуван план за многостранни интеграционни мероприятия през периода 1976—1980 г. Историята на международните икономически отношения още не познава та-

Digitized by Google

къв план. Гаранция за стабилно и динамично икономическо развитие на социалистическите страни са дългосрочните целеви програми на сътрудничество в най-важните отрасли на материалното производство за периода до 1990 година. Високите темпове на икономически напредък, безкризисното развитие на народното стопанство оказват съществено въздействие върху световните икономически процеси, върху целия комплекс на международните отношения.

Опитът, натрупан в установяването на нов тип отношения между страните от социалистическата общност, придобива все по-голямо принципно значение за народите, които се борят за равноправни, взаимоизгодни международни икономически връзки, чужди на всякаква дискриминация.

Съществено политическо явление, характерно за нашето развитие, са координираните външнополитически действия на братските социалистически страни за задълбочаване и разширяване на разведряването и в подкрепа на народите, които се борят за свобода и независимост. Обща платформа на външнополитическата дейност на братските партии и страни, основа за координиране усилията им стана приетата от XXV конгрес на КПСС Програма за по-нататъшна борба за мир и международно сътрудничество, за свобода и независимост на народите. Според нашето дълбоко убеждение нейното изпълнение днес е реалният път за постигане на траен мир. Народна република България заедно със Съветския съюз и другите страни от социалистическата общност дава своя принос за реализирането на тази програма, която укрепва и развива успехите ни в областта на външната политика на Балканите, в Европа и света, постигнати през последните години.

Завоеванията в строителството на развито социалистическо общество и на комунистическото общество, нашата миролюбива външна политика непрестанно увеличават притегателната сила на реалния социализъм. „Социализмът — както отбеляза Л. И. Брежнев на XXV конгрес на КПСС — вече оказва огромно въздействие върху мислите и чувствата на стотици милиони хора по земята. Той осигурява на трудовите хора свобода, истински демократични права, благосъстояние, най-широк достъп до знанията и твърда увереност в бъдещето. Той носи мир, зачитане суверенитета на всички страни и равноправно междудържавно сътрудничество; той е опора на народите, борещи се за свободата и независимостта си. А утрешният ден несъмнено ще даде нови доказателства за безграничните възможности на социализма, за неговото историческо превъзходство над капитализма."[1] И опитът на НР България, като част от общото теоретическо и практическо богатство на всички социалистически страни, също доказва, че тези черти и особености на социализма, неговото превъзходство над капитализма се проявяват във всяка страна — голяма или малка.

От какво се определят мястото и ролята на България в положителните изменения на световната арена? Преди всичко от факта, че тя е социалистическа страна, която принадлежи към семейството на братските държави, последователно укрепва и развива братската и нерушима дружба със Съветския съюз.

Успехите на България в областта на икономиката, в развитието на науката и културата, в подобряване благосъстоянието на народа, които я превърнаха в напреднала социалистическа държава, се отразяват изключително благоприятно върху резултатите от нейната външнополитическа дейност и издигат международния ѝ авторитет. За това допринася и обстоятелството, че нашата страна оказва спо-

[1] Л. Брежнев. Отчет на Централния комитет на КПСС пред XXV конгрес и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика, Партиздат, 1976, стр. 15.

Digitized by Google

ред своите възможности помощ на националноосвободителното движение, провежда активна външна политика и развива дружески отношения с другите държави и народи върху основата на взаимното доверие и разбирателството, равноправното и взаимоизгодно сътрудничество. Ето вече 32 години след победата над фашизма България заедно с другите народи в Европа се ползва от благата на международния мир. В новата история на нашата страна не е имало толкова продължителен мирен период. И в това ние виждаме историческата заслуга на световния социализъм.

Мястото и ролята на НР България в международните отношения се определят и от факта, че нейната управляваща партия — БКП — свято пази чистотата на марксизма-ленинизма, своята вярност към интернационализма, обоснован от Маркс, Енгелс и Ленин, развива и умножава неговите традиции, чието начало в нашата партия бе поставено от Димитър Благоев и Георги Димитров. Като органична част от международното комунистическо и работническо движение, БКП неизменно провежда курс към по-нататъшно тясно сплотяване на неговите редове върху принципна, марксистко-ленинска основа.

Това са главните ориентири във вътрешната и външната политика на НР България. В тясното сплотяване на страните от социалистическата общност, в единството и единодействието на братските партии и на прогресивните сили в света БКП вижда залога за по-нататъшните успехи по пътя на мира и социализма.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЪТ И РАЗВЕДРЯВАНЕТО

През изминалата година Българската комунистическа партия отдели особено внимание на по-нататъшното разработване и укрепване на принципите на пролетарския интернационализъм. И това е напълно закономерно. Самият живот постави пред комунистическото движение проблемите на пролетарския интернационализъм, необходимостта да се конкретизират неговото съдържание и форми в съответствие с характера на световното развитие и по-специално с оглед на новите реалности, създадени от разведряването.

Според нас укрепването на пролетарския интернационализъм не само не е в противоречие с процесите на международната арена във връзка с разведряването, а напротив — действува като съществен фактор за тяхното успешно развитие и задълбочаване. Нашите идейни противници се стремят да изтълкуват мирното съвместно съществуване като нещо несъвместимо с пролетарския интернационализъм. Те твърдят, че интернационалната солидарност на комунистите в борбата за мир и социален прогрес нарушавала „правилата на международната игра", установени в процеса на разведряването. Според техните представи разведряването означава едва ли не узаконяване стремежите на империализма да възпира прогресивните изменения в социално-политическото статукво на капиталистическите страни. Други наши противници се опитват да внушат, че комунистическото движение вече се „преориентирало" към тясно националните интереси и отстъпвало от класовите интернационалистически позиции.

Заедно с другите братски партии БКП се ръководи от разбирането, че международното разведряване и класовата борба се намират в неразривна връзка, това са двата аспекта на единния световноисторически процес на прехода от капитализма към социализма.

В нашия ядрен век мирното съвместно съществуване е единственият приемлив път за осигуряване бъдещото развитие на човечеството. Това обаче не означава, че в условията на разведряването класовата борба се притъпява или се ограничава само в национални рам-

Digitized by Google

ки. Като основен двигател на социалния прогрес и в наши дни тя беше и си остава интернационално явление и предполага развиване на отношенията на солидарност и взаимна подкрепа между националните отреди на международната работническа класа в капиталистическите страни, както и между тях и социалистическите страни. Нещо повече, обстановката на намаляване на международното напрежение неизмеримо разширява възможностите за солидарни действия на комунистите и всички други демократични сили за мир и социален прогрес. В наше време пролетарската солидарност е неотделима от антифашистката солидарност, от демократичната и антиимпериалистическа солидарност, от солидарността в борбата за мир, сигурност и сътрудничество.

Миролюбивата външна политика на социалистическите страни, както и международната политика на комунистическото движение изобщо, не може да не бъде наред с това и класова, интернационалистическа политика. Опитът на социалистическата общност показа, че разширяването на контактите и сътрудничеството между страните с противоположен обществен строй в името на осигуряването на мира и предотвратяването на ядрената война не е пречка за оказването на всестранна подкрепа на народните сили в борбата им за демокрация, национално освобождение и социализъм. По същия начин и решителният отпор срещу опитите на реакционните кръгове на империализма да се намесват във вътрешните работи на другите народи не противоречи на принципите на мирното съвместно съществуване.

Нашият народ много добре знае, че България получи своята истинска политическа и икономическа независимост, след като свърза своята съдба със съдбата на Съветския съюз. Нашата държава разполага с гаранция за своя суверенитет. Нима не е ясно, че именно отбранителната мощ на организацията на Варшавския договор и преди всичко на Съветския съюз принуди империализма да се въздържи от изкушението да се опита, включително и чрез употреба на сила, да ликвидира социалистическите завоевания на нашия народ? Българският народ се гордее, че нашата страна влезе в числото на индустриалните държави и прави всичко за по-нататъшния прогрес на социалистическата икономика. На XI конгрес на БКП ние си поставихме крупни и вдъхновяващи задачи за изграждането на развития социализъм и подготвянето на постепенен преход към комунизма. Нима не е ясно, че всичко това стана възможно, защото България е равноправен член на социалистическата общност, активно участвува в международното социалистическо разделение на труда в Съвета за икономическа взаимопомощ. Нима не е ясно, че всичко това стана възможно, защото има Съветски съюз, с който България е свързана чрез историята, съвременността и бъдещето?

Разгръщането през последните години на социалистическите интеграционни процеси в икономиката и отбраната, в идеологията и политиката, в науката и културата задълбочи единството и сплотеността на страните от Съвета за икономическа взаимопомощ и Варшавския договор, доведе до съществени изменения в патриотичното и интернационалистическо съзнание на нашия народ, което се проявява в постепенното взаимно проникване и сливане на социалистическия патриотизъм и социалистическия интернационализъм.

Нашата Партия смята, че определението на Георги Димитров, който нарече братската солидарност със Съветския съюз „пробен камък" за интернационализма, остава вярно и действено и днес, защото Съветският съюз е ядрото, около което кристализира социалистическата общност — историческо завоевание на международната работническа класа. Това определение е вярно и действено, защото ускоря-

Digitized by Google

ването на развитието и задълбочаването на световния революционен процес в наши дни се основава на могъществото на реалния социализъм, на засилването на благотворното влияние на международната политика, провеждана от Съветския съюз и другите социалистически страни. То е вярно и действено и днес, защото, като координира активно в международен мащаб своите антикомунистически действия, класовият враг се стреми да подкопае нашата интернационална солидарност преди всичко с помощта на антисъветизма. Според БКП всякаква търпимост и неутрално отношение към антисъветизма означава на дело отстъпление от пролетарския интернационализъм.

Неотдавна буржоазната пропаганда пусна в обръщение нова, пропита с антисъветизъм концепция под названието „Еврокомунизъм". В нея проличава явното желание на реакционните кръгове да издигнат стена между братските партии от социалистическата общност и от западноевропейските капиталистически страни, между управляващите и неуправляващите комунистически партии. Днес това е една от основните линии на идеологическата диверсия срещу пролетарския интернационализъм и ние съзнаваме нейната опасност. Отхвърлянето на главните закономерности на революционната борба под предлог, че те не се потвърждавали от опита на работническото движение в Западна Европа; замяната на тези закономерности и общозначими черти на революционния опит с местните особености; опитите да се дезориентират и подтикнат комунистите към интегриране в политическата система на съвременния капитализъм — това са някои от идейните основи и цели на „еврокомунизма". При това той спекулира с усилията на партиите свободно да избират съответствуващ на съвременните условия път в борбата за прогресивни обществени преобразования и за социализъм. Ние, българските комунисти, се отнасяме с разбиране към тези усилия, в тях според нас няма нищо лошо.

В многогодишната борба срещу капитализма и фашизма, а след това и в изграждането на новото общество БКП самостоятелно и независимо определи такъв път за нашата страна, като се ръководеше от основните положения на марксизма-ленинизма и творчески ги прилагаше в условията у нас. Но както е добре известно, по нашия път се разкриха същите основни закономерности, каквито и в другите страни, стигнали до социализма: ръководната роля на Комунистическата партия, съюзът на народните сили начело с работническата класа, диктатурата на пролетариата срещу сваленатa буржоазия, социалистическа демокрация за народа, пролетарски интернационализъм. Нашият опит учи, че свободата при избиране на пътя към социализма означава не „освобождаване" от обективните закономерности, а съобразяване с тях и с техните изисквания.

Ние вече имахме възможност да кажем в Отчетния доклад на ЦК пред XI конгрес на нашата Партия и на страниците на това авторитетно издание, че пролетарският интернационализъм претърпява в хода на историята качествени изменения.[1] Така например братската солидарност на народите от социалистическите страни и боевото сътрудничество на управляващите марксистко-ленински партии получиха своя израз в социалистическия интернационализъм. Опитите да се представи това принципно ново явление като дан на регионален подход към проблемите на международната солидарност, както ние смятаме, са лишени от всякакво основание. Социалистическият интернационализъм е първообраз на бъдещите световни отношения. Все повече народи, които избират социалистическия път, се издигат и ще се издигат до тази качествено нова степен в развитието на интернационализма.

[1] Вж. „Проблеми на мира и социализма" № 6, 1976 г.

Digitized by Google

Нашата епоха ражда огромно богатство от форми на интернационална солидарност. Голямото разнообразие в обективните условия за дейността и субективния опит на националните отреди на международната работническа класа предполагат различия при проявите на солидарността.

В това няма нищо противоестествено. Друг е въпросът, когато пролетарският интернационализъм се тълкува по начин, който го изпразва от класовата му същност. Към това не можем да се отнасяме примиренчески.

Ние считаме, че дискусиите по проблемите на интернационализма, станали на неотдавнашната Берлинска конференция на европейските комунистически и работнически партии, са несъмнено полезни. Те ни помогнаха да намерим и изработим форми на солидарността на комунистите, които съответствуват на сегашното състояние на нашето движение, да конкретизираме в обща платформа нашите общи цели в борбата за задълбочаване на разведряването и за социален прогрес.

АКТИВИЗИРАНЕ НА СИЛИТЕ НА МИРА И ПРОГРЕСА

Най-важният аспект на борбата за задълбочаване разведряването е създаването на международни условия, които да предотвратят разпалването на световна термоядрена война и да допринасят за социалния прогрес на човечеството. Затова не само комунистите, а и най-широките народни маси са кръвно заинтересовани от такова развитие на международните отношения. Не случайно нашите идейни противници се потрудиха доста, за да попречат на утвърждаването на тази истина в съзнанието на народите. И днес реакционните буржоазни публицисти и политически дейци все още подхвърлят, че разведряването било изгодно само за социалистическите страни. Към този хор присъединяват гласовете си и онези, които се опитват да представят разведряването като преграда за разгръщането на работническото и освободителното движение. В действителност не само прогресивните сили, но и редица здраво мислещи политици и държавни дейци на Запад разбират, че в съвременните условия единствената алтернатива за развитието на международните отношения е разведряването, укрепването на мирното съвместно съществуване между държавите с различен обществено-икономически строй.

Марксистите-ленинци никога не са скривали, а напротив, винаги са подчертавали заинтересоваността на социализма от мира. Именно провежданата от социалистическите страни политика на разведряване е действеният път за създаване на благоприятни условия за възходящото развитие и всестранните успехи на социализма. Това е азбучната истина. От друга страна, едва ли е нужно да се доказва, че никакви изменения в международните отношения не са в състояние да премахнат дълбоките противоречия на съвременната капиталистическа система — общата криза на капитализма ще се задълбочава. Да се осигурят международни условия, благоприятни за социалния прогрес на всички народи от планетата — ето към какво са насочени усилията на комунистите, на всички прогресивни и демократични сили в света.

Отговаря ли все по-пълното утвърждаване на принципите на мирното съвместно съществуване на този общ стремеж? Отговорът на този въпрос е даден от самия живот. Действително нима не е очевидно, че обстановката на намаляване на напрежението е несравнимо по-благоприятна за движенията за демократични и социални преобразо-

Digitized by Google

вания в капиталистическия свят? Нима не е очевидно, че в наши дни борбата срещу остатъците от колониализма, срещу неоколониализма и расизма, за пълна независимост стана по-успешна? Нима за това не свидетелстват историческите победи на виетнамския народ, на народите на Лаос и Кампучия, на анголския народ и на редица други извоювали или борещи се за независимост народи в Африка? Нима за това не свидетелствува нарасналото влияние на комунистите в редица западноевропейски страни и много други успехи на революционните, демократични и националноосвободителни сили?

Безспорно е, че точната и ясна позиция, изработена по този въпрос от нашето движение и утвърдена в заключителния документ на Берлинската среща на комунистите от Европа, спомага за правилното ориентиране на широките народни маси, за развитието на тяхната инициатива и активност в борбата срещу противниците на мира и срещу реакцията. Същевременно оценката на комунистите в Европа за политиката на разведряване като фактор, който благоприятствува за социалния прогрес, е признание за забележителната роля на световния социализъм в съвременния свят.

Както показаха събитията от тази година, характерна особеност на сегашния етап е всестранното активизиране на борбата за мир, която се води преди всичко по линията на междудържавните отношения. При оценката на състоянието на нашите отношения с капиталистическите страни ние изхождаме от реалността, че въпреки значителния прогрес в развитието на контактите и сътрудничеството между страните с различен обществен строй, общият мир още не е гарантиран. Ето защо първостепенно значение има постигането на договореност за сериозни и конкретни мерки за разоръжаване, като гаранция за мира. Нашата делегация на XXXI сесия на Общото събрание на ООН подкрепи съветските инициативи за прекратяване на надпреварата във въоръжаването и за сключване на световен договор за неупотреба на сила в международните отношения. Нашата страна активно участвува в работата на женевския комитет по разоръжаването, а също и във виенските преговори за взаимно намаляване на въоръженията и въоръжените сили в Централна Европа.

Наред с принципната и последователна подкрепа на всички инициативи в полза на мира и разведряването в глобален мащаб НР България дава своя принос за развитието на този процес и на Балканите. Като държим сметка за сложната и противоречива обстановка в този район, ние и през изминалата година направихме редица стъпки, които създадоха според нас условия за по-нататъшно развитие на добросъседските ни отношения. Тази политика не само укрепва мира и сигурността на полуострова, но тя е неотделима от задълбочаването на процеса на разведряване в Европа и в целия свят.

Борбата за мир и социален прогрес се развива и по линия на все по-силната подкрепа, която широките обществени слоеве оказват на мирните инициативи. Ние оценяваме изключително високо значението на този факт. Стабилният мир не може да бъде създаден само чрез усилията на правителствата; в тази област незаменима роля играят действията на народните маси, на всички демократични сили и движения.

От инициативите в защита на мира ние не отделяме борбата на трудещите се срещу тежестите, свързани с последиците от икономическата криза, за демокрация и срещу реакцията. Все по-голям принос за делото на мира и социалния прогрес има борбата на народите от Азия, Африка и Латинска Америка за ликвидиране на огнищата на военна опасност, за национално освобождение и укрепване независимостта, срещу расистките и фашистките режими, срещу империа-

Digitized by Google

лизма. Важна роля за задълбочаване на разведряването играе и Движението на необвързаните страни, неговата антиимпериалистическа, антиколониална и антирасистка насоченост. Конференцията на ръководителите на държавите и правителствата на необвързаните страни в Коломбо отново потвърди, че като цяло това движение е изпълнено с решимост и занапред да се бори против империализма, войната и агресията, против колониализма и неоколониализма, да съдействува за по-нататъшното сплотяване на силите, които са за мир, национална независимост и социален прогрес.

Принципно значение за активизирането на борбата за мир и социален прогрес има и развитието на междупартийните връзки. Нашите най-искрени, другарски и братски отношения с управляващите партии в социалистическите страни са сърцевината на дълбоките, органични и непрестанно обогатяващи се приятелски връзки между нашите социалистически народи.

Ние придаваме огромно значение на задълбочаването на контактите с комунистическите и работническите партии от капиталистическите държави, с революционно-демократичните партии. Достатъчно е да се каже, че през 1976 г. в нашата страна бяха на посещение комунисти и представители на други революционни партии от над 90 страни от несоциалистическия свят. На свой ред българските комунисти се срещнаха в чужбина с комунисти от повече от 60 страни от несоциалистическия свят. На тези срещи бяха обсъждани главно проблемите на световния революционен процес, на политическото и идеологическото сътрудничество в борбата за мир и социален прогрес върху основата на принципите на марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм.

Развитието на взаимодействието на комунистите от социалистическата общност с комунистите от капиталистическия свят, разширяването на връзките с антикапиталистическите и революционно-демократичните партии, с най-широките политически и обществени сили и течения ние разглеждаме като решаващ фактор за сплотяването на трите основни революционни сили на нашето време — световния социализъм, международното работническо движение и националноосвободителното движение.

Историческите изменения в съотношението на силите на международната арена в полза на социализма продължават. Въпреки ожесточената съпротива на реакцията възможностите за успешния напредък на човечеството по пътя на мира и социалния прогрес се увеличават. Такива са главните резултати от 1976 г. в навечерието на 60-годишнината от Великата октомврийска социалистическа революция. Затова ние гледаме на бъдещето с обоснован оптимизъм и работим уверено за решаването на трудната, но грандиозна историческа задача — задачата за по-нататъшното укрепване на общия мир, постигането на нови успехи в борбата за свобода, независимост, демокрация и социализъм.

Digitized by Google

ЛЕОНИД ИЛИЧ БРЕЖНЕВ НА 70 ГОДИНИ

В края на отиващата си 1976 година седемдесет години навърши генералният секретар на ЦК на КПСС Леонид Илич Брежнев. По този повод и по поръчение на Централния комитет на БКП, на Държавния съвет и Правителството на НРБ, от името на комунистите и народа ни първият секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет на НРБ другарят Тодор Живков закичи гърдите на високия юбиляр със златната звезда на „Герой на Народна република България" и с ордена „Георги Димитров", с които той беше награден за втори път.

Поставен начело на ленинската КПСС — дръзновеи пионер към сияйни комунистически бъдини на народите и страните, на човечеството; начело и на самия СССР — самоотвержен страж на мира и на социалния напредък навсякъде на планетата, Л. И. Брежнев се отличава и с най-високи ярки лични достойнства — с марксистко-ленинската си подготовка, прозорливост и далновидност, с последователната си вярност към това най-велико през вековете учение и най-светла идеология, с творческия си подход към всяко начинание в партийния и обществения, в държавния и международния живот, подплатени и с незаменим житейски, партиен и държавнически опит на партиен и държавен ръководител от най-предните редици на ленинската гвардия, придобит в още по-незаменими съветски социалистически условия.

Заедно с КПСС и СССР Леонид Илич Брежнев събра и тепърва още повече ще събира любовта и упованията на народите в борбата им срещу експлоататорите и всякакви угнетители, в борбата за мир и прогрес, за социализъм и комунизъм. Широко известни са и неговите усилия за укрепване на ленинската КПСС и за съвременното развитие на ленинското учение за Партията от нов тип, за развитието на партийното строителство като наука. Особено популярни навсякъде под небето са усилията на другаря Брежнев за безвъзвратно надмогване на проклетата „студена война", за безразделното господство на ленинските животворни и вдъхновяващи принципи на мирното съвместно съществуване, синтезирани в така внушително възвестената от XXIV конгрес на КПСС Програма на КПСС за мир и в нейното още по-всеобхватно продължение, което прие XXV конгрес на КПСС.

Digitized by Google

Трудовите хора от НРБ с името на Леонид Илич, както и с името на уверено крачещия винаги рамо до рамо с него Тодор Живков, най-вече свързват и по-нататъшното извисяване на българо-съветската дружба — „слънце и въздух за народа ни", по думите на неговия бележит син Георги Михайлов Димитров.

Ето защо и като изтръгнати от любвеобилното ни българско комунистическо и социалистическо сърце — от сърцата на работниците и селяните, на трудовата ни интелигенция, на млади и стари, на комунисти, сдружени земеделци и други отечественофронтовци, на комсомолци и пионери, буквално на всички от градове и села, от предприятия, строителни скели и училища, прозвучаха приветствените слова към нашия Леонид Илич Брежнев, произнесени от другаря Тодор Живков на 2 декември в Москва. Затова с него една партия и един народ — БКП и народът на НРБ — повтаряме:

Скъпи Леонид Илич,

„...българският народ приветствува във Ваше лице онова геройчно съветско поколение, което от ранни юношески години тръгна под червеното знаме на победилата Октомврийска революция и вложи своята младост, сили и вдъхновение в изграждането на първата държава на работниците и селяните, с която трудещите се от цял свят безкрайно се гордеха като със свое собствено отечество."

А и още:

„...Във Ваше лице ние виждаме съветския воин — освободител на човечеството от фашизма, преминал в тежки боеве пътищата от границите на Съветския съюз до Волга и Кавказ и от Кавказ и Волга до границите на Съветския съюз, за да дойде и при нас в слънчевите дни на Септември 1944 година."

„На целия свят е известна огромната дейност, която Вие вършите търпеливо, неуморно, целенасочено — за растежа на всестранното могъщество на Съветския съюз, за сплотеността и възхода на социалистическата общност, за единството на международното комунистическо и работническо движение, в подкрепа на борещите се за свобода, независимост и социален прогрес народи, за утвърждаване на мирното съвместно съществуване между страните с различен обществен строй, за изключване на войната от живота на човечеството, за сигурност и сътрудничество, за социализъм и комунизъм."

Името на другаря Брежнев отеква и още повече ще отеква в света като синоним на думите „мир" и „прогрес", „социализъм" и „комунизъм". Като синоним на неспирния устрем на човека и човечеството нагоре и напред, докато има на земята КПСС, СССР, човеци!...

И все нагоре, и все напред!...

Digitized by Google

НАШИЯТ БРЕЖНЕВ

ПЕТКО РУСЕВ

Времето разлиства страниците на историческата летопис. Необходимостта спира неговия поглед върху една дата, за която вече цял свят говори — 19 декември 1906 година! Рожденият ден на Леонид Илич Брежнев, генерален секретар на ЦК на КПСС. На най-великата партия на епохата! Ръководител на най-човешката, на най-прогресивната държава в света! Страната на социализма, на комунизма, на мира, на световния прогрес.

* * *

Биографията на Леонид Илич е част от борбите и победите на КПСС, на световното работническо движение. Биография на изпитан ленинец, творец на марксистко-ленинската теория и практика в съвременните условия. На дръзновен и мъдър продължител на делото на Маркс, Енгелс и Ленин.

Семейството му е истинска работническа династия. Сто години труд е дало в Металургическия завод в Днепродзержинск.

Годините на революционния патос на първата пролетарска държава са началото на неговата революционна закалка. 17-годишен е приет за член на комунистическия младежки съюз, а през 1931 год. — член на Комунистическата партия. Като завършва техникума по земеустройство и мелиорация в гр. Курск, започва да се занимава със земеустройството на трудовите селяни. В самите недра на народа той опознава неговата душа и същевременно показва и големите си организаторски способности.

1935 година. Леонид Илич завършва Металургическия институт, става инженер на завода в родния си край. 1938 година. Избран е за секретар на областния комитет на КПСС в Днепропетровск. От 1941 година е в действуващата армия. В състава на 18-та армия активно участвува в героичната операция — морския десант в района на Новоросийск. Сред съветските военни ръководители, разгромили фашистките пълчища, беше и генерал-майор Брежнев, член на Военния съвет и началник на политическото управление на Четвърти украински фронт.

След победата Леонид Илич отдава цялата си енергия, посвещава организаторския си талант за възстановяването на страната, за подема в социалистическото строителство начело на Партията в Запорожка, в Днепропетровска област, в Молдавската република и през 50-те години на ръководна работа в Казахстан. После идват Москва,

Digitized by Google

кандидат-член и член на Президиума на КПСС, секретар на ЦК, председател на Президиума на Върховния съвет на СССР. От 1964 г. той е избран за първи секретар, а от 1966 г. — за генерален секретар на ЦК на КПСС.

Път на огромна революционна дейност, чиито върхове бяха ознаменувани в докладите пред XXIV и XXV конгрес. Ленинско прозрение, ленинска мъдрост и реализъм, ленинска принципиалност в международното сътрудничество, в огромната грижа за единството и сплочеността на комунистическото и работническо движение!

Биография на ръководител от ленински образец, най-тясно свързан с народа и заслужено обичан от него.

Биография на героичното поколение, което от ранната си младост се нареди под победоносното червено знаме на Октомври.

Колко справедливи и скъпи са думите на др. Тодор Живков: „Някога за болшевиките светът съдеше по Ленин. Днес за съветските комунисти, за съветския народ светът съди преди всичко по Вас, другарю Брежнев."

Към тия признателни думи бихме прибавили и друг факт — факт, който разкрива истината силно. Досега не е познат случай буржоазни автори и политици да са нападали Ленин. Страхуват се от него, но пред величието на гения, на историческия размах и извършения преврат, станал водораздел между две обществено-икономически формации, между две епохи, са принудени да го уважават, да стоят смаяни пред исполинското му дело.

Известен е и друг факт — досега също не е познат случай буржоазни теоретици и политици да не са изразявали уважение и признание към миротвореца на света — Леонид Илич Брежнев. Да не са стояли учудени пред огромната му енергия, пред марксистко-ленинската му зрелост. Да накараш и врага да стои смирен пред тебе — какво доказателство за историческата роля, която играеш в съвременния свят!

* * *

На вашите гърди вече блестят две български звезди. Две звезди на голямата любов и признателност към Вас от българските комунисти, от целия народ. Любов и признателност, така ярко изразени от др. Тодор Живков в приветственото слово, когато бяхте удостоен за втори път със звание „Герой на Народна република България".

У нас сте идвали няколко пъти. През май 1967 г. начело на съветска партийно-правителствена делегация, за да бъде подписан българо-съветски договор за дружба, сътрудничество и взаимна помощ.

На вълнуващия митинг на площад „Девети септември" (12 май 1967 г.) произнесохте възторжена реч. И тогава казахте думи, които никога няма да забравим: **„Ако ни запитат какво значи социалистически интернационализъм, ние бихме отговорили: Вижте отношенията между България и Съветския съюз. Ето това е социалистическият интернационализъм в действие."**

И още:

„Изградени върху принципите на пълно равноправие, дълбоко взаимно уважение, искрена дружба и другарска взаимопомощ, с една дума, върху принципите на социалистическия интернационализъм, българо-съветските отношения станаха пример на истински братски връзки между социалистическите страни."

Digitized by Google

През април 1971 г. посетихте България и участвувахте в Десетия конгрес на БКП. Помним още вашите вълнуващи слова: „С цялата си героична история, с делата си, със своята преданост към народа Българската комунистическа партия доказа своята способност, своето право да ръководи строителството на социализма".

...Присъствувах в конгресната зала като делегат на Плевенската окръжна организация. Вашите думи изпратихме с бурни овации и възторзи. Тръгнахте с Вашата простота, непосредственост, искреност и топлота. Вие бяхте тъй близко до нас!...

През септември 1973 г. бяхте удостоен за първи път със званието „Герой на Народна република България". На големия митинг в зала „Универсиада" отново грабнахте нашите сърца. „Диапазонът на съветско-българското сътрудничество стана наистина безграничен. Може без преувеличение да се каже, че няма сфера на обществения живот, където да не намира израз братската сплотеност на нашите народи. Нейна циментираща сила са отношенията между нашите комунистически партии. Тяхното единство и братство — това е наистина нерушимата основа на нашия политически съюз, сърцевината на всестранните взаимоотношения между нашите народи, нашите държави."

Овациите не спираха...

А как да забравим думите, които казахте в отговор на приветственото слово на др. Тодор Живков при удостояването Ви за втори път със званието „Герой на Народна република България"? „Днес съветско-българското сътрудничество има такъв всеобхватен и многостранен характер, какъвто още не е познавала дори богатата история на нашата дружба."

Тези оценки са гордост за нас. Да те оценява така КПСС — това наистина е цяло революционно съкровище!

И когато изреждаме тия изживявания на нашата почит към Леонид Илич, паметта ни възстановява друг момент, който също ще остане неповторим. В тия години цялата страна беше украсена от историческата снимка — двамата с др. Тодор Живков, прегърнати вие поздравявате слънчевата ни родина. Няма български комунист и трудещ се, които да не ви гледат с възхищение — тъй човечни, тъй обикновени, тъй уверени, тъй оптимистични!

Паметта отново възстановява и друг миг, също неповторим — паметника край Горни Дъбник, където българският опълченец и руският солдат също прегърнати отразяват цялата същност на един отминал период.

Два мига така си приличат, защото и любовта към съветските комунисти и народ никога досега не се е различавала...

* * *

Изучавахме и изучаваме героичната епопея „Малката земя" край Новоросийск.

...225 дни и нощи бойци и командири защищаваха тази „Малка съветска земя". По 1250 кг метал изсипа срещу всеки един от съветските бранители коварният враг. Но и това не ги сломи. С обнажежена гръд срещаха щит и огън. Докато на 16 септември 1943 г. бойци и командири от „Малката земя" се вдигнаха в решителна атака и заедно с настъпващите войски участвуваха в пълното освобождаване на Новоросийск.

Digitized by Google

Новоросийск беше обявен за град-герой и във връзка с това през септември 1974 г. в града се проведе паметно тържество. За да участвувате в него, придружен и от други съветски партийни и държавни ръководители, на 6. 9. 1974 г. пристигнахте в града.

Гледахме филма за Вашето пребиваване в Новоросийск. Вие бяхте така развълнуван, така се вживявахте, че и ние не усетихме кога се появиха сълзи и у нашите очи. Бяхте толкова човечен! И в мъката силен! И във вълненията въздействуващ, завладяващ! В словата скромен, но побеждаващ!

После тая незабравима среща в Казахстан? Оригинален, жив, темпераментен, творец на градивна обстановка, на свободни дискусии и все тъй непосредствен, близък, наш. Никога няма да престанем да мислим над напътствията ви: критиката е любов към човека; критикуват се способните организатори. Помогни на такъв деец и ела после да го видиш как расте, какво прави...

И тая снимка след завършването на съвещанието в Букурещ! Отново оригинален, жизнен, оптимистичен, обикновен човек. Да, вие спряхте фотографите, за да преброите кои присъствуват. Незабравимо! А зад това стои увереността в победата на делото, стои грижата винаги да сме единни, сплотени. Радостта Ви е голяма, когато виждате тая идея реализирана. Радвате се, защото интернационализмът е Ваша съдба...

• • •

Ние сме поколение, което помни сините каски и свирепите погледи на жандарите. Бродехме из горите, гниехме из затворите, посинявахме от бой в полицейските участъци.

Ние сме поколението, което посрещаше Съветската армия — освободителка.

... Няма да изчезне от мислите ми цял живот. За първи път видях съветски воини до с. Гривица, Плевенско. Бях 24-годишен партиен работник. Пътувах с мотоциклет, взет от полицейския участък. Като зърнах съветския ешелон, захвърлих мотоциклета и се качих на танка. Така съм прегръщал червените войници, та забравих и мотора.

С такава обич започнахме и изграждането на новия живот у нас.

Ние сме поколение, което знае войната. И сега в името на нашия идеал, на нашия труд и щастие искаме небето да е чисто, синьо. Това е и мечтата на цялото човечество...

Откровението разкрива защо толкова сте уважаван и обичан от всички честни и прогресивни хора. Защото израснахте като пръв миротворец. Москва, Хелзинки, Берлин, Букурещ — навсякъде духът на XXV конгрес на КПСС. Неговата конструктивна миролюбива политика. Навсякъде вашата активна ръководна роля. Личност номер едно на мира! Дори и буржоазните журналисти бяха принудени да признаят това. Само че те ви назовават „господин Брежнев". Нищо — за нас сте другарят Брежнев — принципиалният воин против войната; непримиримият радетел за сътрудничество между народите; съвременният теоретик на марксизма-ленинизма; способният ръководител и организатор; обаятелният възпитател на масите; страстният борец за пролетарско единство.

За българските комунисти, за българския народ сте нашият Брежнев.

Digitized by Google

През април 1971 г. посетихте България и участвувахте в Десетия конгрес на БКП. Помним още вашите вълнуващи слова: „С цялата си героична история, с делата си, със своята преданост към народа Българската комунистическа партия доказа своята способност, своето право да ръководи строителството на социализма“.

...Присъствувах в конгресната зала като делегат на Плевенската окръжна организация. Вашите думи изпратихме с бурни овации и възторзи. Тръгнахте с Вашата простота, непосредственост, искреност и топлота. Вие бяхте тъй близко до нас!...

През септември 1973 г. бяхте удостоен за първи път със званието „Герой на Народна република България“. На големия митинг в зала „Универсиада“ отново грабнахте нашите сърца. „Диапазонът на съветско-българското сътрудничество стана наистина безграничен. Може без преувеличение да се каже, че няма сфера на обществения живот, където да не намира израз братската сплотеност на нашите народи. Нейна циментираща сила са отношенията между нашите комунистически партии. Тяхното единство и братство — това е наистина нерушимата основа на нашия политически съюз, сърцевината на всестранните взаимоотношения между нашите народи, нашите държави.“

Овациите не спираха...

А как да забравим думите, които казахте в отговор на приветственото слово на др. Тодор Живков при удостояването Ви за втори път със званието „Герой на Народна република България“? „Днес съветско-българското сътрудничество има такъв всеобхватен и многостранен характер, какъвто още не е познавала дори богатата история на нашата дружба.“

Тези оценки са гордост за нас. Да те оценява така КПСС — това наистина е цяло революционно съкровище!

И когато изреждаме тия изживявания на нашата почит към Леонид Илич, паметта ни възстановява друг момент, който също ще остане неповторим. В тия години цялата страна беше украсена от историческата снимка — двамата с др. Тодор Живков, прегърнати вие поздравявате слънчевата ни родина. Няма български комунист и трудещ се, които да не ви гледат с възхищение — тъй човечни, тъй обикновени, тъй уверени, тъй оптимистични!

Паметта отново възстановява и друг миг, също неповторим — паметника край Горни Дъбник, където българският опълченец и руският солдат също прегърнати отразяват цялата същност на един отминал период.

Два мига така си приличат, защото и любовта към съветските комунисти и народ никога досега не се е различавала...

* * *

Изучавахме и изучаваме героичната епопея „Малката земя“ край Новоросийск.

...225 дни и нощи бойци и командири защищаваха тази „Малка съветска земя“. По 1250 кг метал изсипа срещу всеки един от съветските бранители коварният враг. Но и това не ги сломи. С обнажежена гръд срещаха щит и огън. Докато на 16 септември 1943 г. бойци и командири от „Малката земя“ се вдигнаха в решителна атака и заедно с настъпващите войски участвуваха в пълното освобождаване на Новоросийск.

Digitized by Google

Новоросийск беше обявен за град-герой и във връзка с това през септември 1974 г. в града се проведе паметно тържество. За да участвувате в него, придружен и от други съветски партийни и държавни ръководители, на 6. 9. 1974 г. пристигнахте в града.

Гледахме филма за Вашето пребиваване в Новоросийск. Вие бяхте така развълнуван, така се вживявахте, че и ние не усетихме кога се появиха сълзи и у нашите очи. Бяхте толкова човечен! И в мъката силен! И във вълненията въздействуващ, завладяващ! В словата скромен, но побеждаващ!

После тая незабравима среща в Казахстан? Оригинален, жив, темпераментен, творец на градивна обстановка, на свободни дискусии и все тъй непосредствен, близък, наш. Никога няма да престанем да мислим над напътствията ви: критиката е любов към човека; критикуват се способните организатори. Помогни на такъв деец и ела после да го видиш как расте, какво прави...

И тая снимка след завършването на съвещанието в Букурещ! Отново оригинален, жизнен, оптимистичен, обикновен човек. Да, вие спряхте фотографите, за да преброите кои присъствуват. Незабравимо! А зад това стои увереността в победата на делото, стои грижата винаги да сме единни, сплотени. Радостта Ви е голяма, когато виждате тая идея реализирана. Радвате се, защото интернационализмът е Ваша съдба...

• • •

Ние сме поколение, което помни сините каски и свирепите погледи на жандарите. Бродехме из горите, гниехме из затворите, посинявахме от бой в полицейските участъци.

Ние сме поколението, което посрещаше Съветската армия — освободителка.

... Няма да изчезне от мислите ми цял живот. За първи път видях съветски воини до с. Гривица, Плевенско. Бях 24-годишен партиен работник. Пътувах с мотоциклет, взет от полицейския участък. Като зърнах съветския ешелон, захвърлих мотоциклета и се качих на танка. Така съм прегръщал червените войници, та забравих и мотора.

С такава обич започнахме и изграждането на новия живот у нас.

Ние сме поколение, което знае войната. И сега в името на нашия идеал, на нашия труд и щастие искаме небето да е чисто, синьо. Това е и мечтата на цялото човечество...

Откровението разкрива защо толкова сте уважаван и обичан от всички честни и прогресивни хора. Защото израснахте като пръв миротворец. Москва, Хелзинки, Берлин, Букурещ — навсякъде духът на XXV конгрес на КПСС. Неговата конструктивна миролюбива политика. Навсякъде вашата активна ръководна роля. Личност номер едно на мира! Дори и буржоазните журналисти бяха принудени да признаят това. Само че те ви назовават „господин Брежнев". Нищо — за нас сте другарят Брежнев — принципиалният воин против войната; непримиримият радетел за сътрудничество между народите; съвременният теоретик на марксизма-ленинизма; способният ръководител и организатор; обаятелният възпитател на масите; страстният борец за пролетарско единство.

За българските комунисти, за българския народ сте нашият Брежнев.

Digitized by Google

В ИМЕТО НА РОДИНАТА, В ИМЕТО НА КОМУНИЗМА

С. ЕЛИЗАРЕНКО

В речта си на тържественото събрание в Двореца на конгресите в Кремъл, посветено на тридесетата годишнина от победата на съветския народ във Великата отечествена война, генералният секретар на ЦК на КПСС другарят Л. И. Брежнев заяви:

„Много трябваше да изпитат съветските войници, офицери и генерали по пътищата на войната. Отстъпление, изпепеляващо душата. Непрекъснати, ожесточени боеве. Дни, месеци и години редом със смъртта. Дълги, изнурителни преходи — в зимен мраз и летен зной, под продължителни есенни дъждове и по разкаляните пътища през пролетта.

Когато сега, след тридесетилетие, си спомняме онова, което трябваше да преживеят бойците, командирите, политработниците от нашата армия, дори не ни се вярва, че всичко това е било, че това можеше да се издържи...

Издържахме. Всички издържахме, преминахме през всичко и победихме, разгромихме фашисткия агресор.

Всички ние, които вървяхме през онези години под куршуми, снаряди и бомби, вървяхме с мисълта, че сме готови да дадем живота си само за да живее нашата любима родина, за да бъде свободен и щастлив нашият народ."

За тези забележителни качества на съветските хора — пламенни патриоти и интернационалисти, предани до смърт на идеите на Комунистическата партия, отстояли в неравна схватка и победили врага, се разказва в сборника спомени на участниците в боевете за Новоросийск и за освобождението на полуостров Таман — „На левия фланг", издаден неотдавна от издателство „Советская Россия".

В книгата материалите на участниците в боевете се предхождат от Указа на Президиума на Върховния съвет на СССР за присвояването на Новоросийск почетното звание „Град-герой", приветствието на др. Л. И. Брежнев до трудещите се от града-герой Новоросийск, до участвувалите в битката за освобождението на града и неговата реч на митинга при връчването на ордена „Ленин" и на медала „Златна звезда" на града-герой.

Авторите на сборника връщат читателите към онези огнени дни, когато нашият народ, воден от Комунистическата партия, отстоявайки свободата и независимостта на своята родина, геройски се сражава с фашистките орди, громеше ги и ги гонеше от свещената Съветска земя. Събрани заедно отделните разкази за видяното и преживяното пресъздават общата картина на битката, която тогава се разгръща на левия

Материала препечатваме от сп. „Партийная жизнь", кн. 23/1976 г., с. 18.

Digitized by Google

фланг на огромния фронт. Показвайки как се е подготвяла операцията, как се е осигурявало взаимодействието на войските, авиацията и флотата бившият заместник-началник на оперативния отдел на 18 армия Н. Соловейкин разказа нашироко за превъзходството на съветското военно изкуство. Политработникът С. Пахомов споделя впечатленията си за действената партийно-политическа работа, за ръководната роля на комунистите, които със слово и личен пример вдъхновяваха бойците. В спомените се дават изключително ярки факти на героизма и беззаветната храброст на воините, описват се подвизите на героите на Съветския съюз Ц. Куников, С. Каданчик, А. Леженин, В. Ботилев, С. Борзенко, Н. Сипягин, П. Плотнянски, И. Пискарев и др. Показвайки несломимата сила на идеите на Партията, авторите подчертават огромната роля на политотдела на 18 армия в мобилизирането на воините за разгромяване на врага.

Основното внимание в книгата се съсредоточава на действията на нашите войски, свързани с непосредственото освобождаване на града, с изгонването на немските поробители от Таманския полуостров. Както е известно, тези боеве се предшествуват от 225 огнени дни и нощи на „Малката земя", където съветските бойци на живот и на смърт устояха срещу яростните атаки на врага, непоколебимостта и мъжеството на войниците в района на Циментовия завод, които в течение на година одържат натиска на хитлеристите, промъкващи се по Сухумското шосе в Закавказието. Главен район на съпротивата срещу цялата отбранителна система на хитлеристите беше град Новоросийск. Немците го смятаха за непревземаема крепост и най-малко предполагаха, че съветските войскови части ще рискуват да атакуват тези позиции.

Но именно тук беше насочен главният удар на съветските войски. Със завладяването на града от нашите войски отбраната на неприятеля губеше своето значение и той попадал под заплахата да бъде обкръжен. Този удар нанесе 18 армия в тясно взаимодействие с Черноморския флот. Съветското командуване разчитало на внезапността на действията, на придобития вече от войските боен опит, на техническата им въоръженост и на високия морален дух на бойците. Другарят Л. И. Брежнев, който по онова време беше началник на политическия отдел на 18 армия, подчертава, че войниците, матросите и офицерите от всички родове войски се отличавали с огромен настъпателен порив, с висок морално-политически подем, горели от желание по-скоро да се хвърлят в бой и да освободят Новоросийск и полуостров Таман.

Провеждаше се грижлива подготовка. Подготвяха се техниката и оръжието, формираха се щурмови отряди и групи, тайно се съсредоточаваха артилерията, десантните поделения. Разгърна се активна партийно-политическа работа. Политотделът на армията разработи подробен план за политическото обезпечаване на операцията. Основната цел на всички мероприятия се свеждала до това, в морално отношение личният състав да се подготви добре за решителни действия за освобождаването на Новоросийск и Таман.

В книгата се разказва как Леонид Илич Брежнев вниквал внимателно във всички подробности на партийно-политическата работа. Необходимо е — посочвал той — правилно да се разпределят силите на всички политически органи, на партийните и комсомолските организации, във всички роти да има пълнокръвни партийни организации. Ставаше дума за най-важното, за най-същественото — за ръководната и направляващата роля на партийните организации в цялост и на всеки отделен комунист поотделно в най-важното звено на боевия ред на войските.

Всички работници от политическия отдел на армията били прикрепени към съответни войскови части и съединения. Там те четели лекции и доклади, изучавали хората, вниквали във всички подробности на под-

Digitized by Google

готовката за боевете, помагали на командирите и на заместниците им по политическата част, на секретарите на партийните и комсомолските организации задълбочено да разясняват на войниците значението на победата в предстоящото настъпление. И което е и особено важно, всеки от тях лично влизал в бой и се държал в боя така, както подобава на комуниста — партиен ръководител.

Политотделът издал специална „Паметка на десантника", която изиграла много важна роля в подготовката на бойците. Тя станала един от основните документи, определящи съдържанието и формите на работа с личния състав на всички етапи от подготовката и провеждането на операциите. Във всички поделения и части били проведени партийни и комсомолски събрания. В десантните части, преди да се отправят за десант, провеждали митинги. На тях освен командирите и политическите работници от частите и съединенията се изказвали командуващият Северокавказкия фронт И. Е. Петров, командуващият армията К. Н. Леселидзе, членът на Военния съвет С. Е. Колонин, началникът на политотдела Л. И. Брежнев, началникът на щаба Н. О. Павловски.

В боевете за освобождаването на Новоросийск особено място се отреждало на частите, намиращи се на „Малката земя". В сурова бурна нощ през февруари 1943 г. десантният отряд на армията начело с майор Куников направил това, което изглеждало невъзможно. Пробивайки се през огнената завеса и сломявайки ожесточената съпротива на врага, десантниците завзели западните покрайнини на града и се укрепили върху мъничко парче земя. Постепенно плацдармът бил разширен. Хитлеристите много пъти се опитвали да отблъснат десантниците в морето, но това не им се удало. Всичките им опити се разбивали о устойчивостта на съветските бойци. От този именно плацдарм на „Малката земя" се планирал един от ударите срещу немците. Л. И. Брежнев отделял всекидневно внимание на политическата работа в поделенията, укрепили се на „Малката земя", често посещавал бойците, разговарял с тях. Генерал-майорът от запаса, Героят на Съветския съюз В. Гладков си спомня: „През нощта при нас на НП дойдоха командуващият армията Леселидзе, членът на Военния съвет Колонин, началникът на политическия отдел на армията Брежнев. Леонид Илич подробно се интересуваше от състоянието на партийно-политическата работа в поделенията, назова броя на загиналите в дивизията комунисти, броя на новоприетите в Партията, изказа пожелание във всяка рота да бъде създадена боеспособна партийна организация.

Като разказа за самоотвержените и умели действия на 107 отделна стрелкова бригада, полковникът от запаса В. Кабанов привежда такъв факт. По едно време и при тях дошли членът на Военния съвет С. Е. Колонин и началникът на политическия отдел Л. И. Брежнев. Преди да връчи партийните билети на няколко командири, Леонид Илич отишъл на бойната линия при картечарите и беседвал с бойците, с командирите им. Той обърнал внимание на добрата организация на политическата работа. Скоро след това опитът на бригадата бил обсъден на съвещание на политработниците от 18 армия. На всички политически работници от съединенията и частите в армията било препоръчано най-широко да използват този опит.

В частите на армията имало бойци от най-различни националности. Имало и специални национални съединения, в това число и 89 арменска стрелкова дивизия. На патриотичното и интернационалното възпитание в нея се отдавало много голямо значение. Началникът на политотдела на дивизията, полковникът от запаса Г. Агопян пише, че той още помни указанията на Л. И. Брежнев: „Вие сте длъжни да доведете до съзнанието на всеки боец и командир, че като изпълнява своя воински дълг пред родината, 89 стрелкова дивизия едновременно се бори и за воинската чест и славата на арменския народ. Затова всички

Digitized by Google

командири и политработници в дивизията, нейният политотдел следва да обръщат внимание не само на укрепването на дисциплината и на възпитаването на боеви настъпателен дух, но и да свързват всичко това с чувството за национална гордост и съветски патриотизъм, с желанието на войниците арменци да прославят своята дивизия и своя народ чрез воински подвизи."

Дивизията с чест изпълнява поставената пред нея задача. Много бойци се отличили с мъжеството си. Комсомолецът Унан Аветисян повторил безсмъртния подвиг на руския воин Александър Матросов, като прикрил с тялото си амбразурата на вражеския бункер.

В комплекса от мерки за изучаване, обобщаване и разпространение на бойния опит и за патриотично възпитание голямо място се пада на средствата за масова информация и в частност на вестниците. Военният съвет и политотделът на армията осъществявали всекидневното ръководство на редакционните колективи. Бившият кореспондент на армейския вестник, сега полковник от запаса И. Семиохин, отбелязва в своите спомени, че Л. И. Брежнев посещавал редакцията, канил при себе си кореспондентите, едва-що завърнали се от намиращите се в бой съединения и части, разпитвал какво вълнува войниците, за какво мечтаят, за работата на партийните и комсомолските организации в ротите, батальоните, напътствувал ги:

— Пишете колкото е възможно по-просто и само истината, повече имена споменавайте. Та нали всеки си има майка, баща, жена, деца — на тях ще е приятно да прочетат, макар и няколко думи за своя войник.

Леонид Илич Брежнев изисквал от военните журналисти по-широко и по-дълбоко да разлистват страниците на славната боева история на съветския народ.

— Да се пише образно и разбрано е много и много трудно — отбелязвал той. — Но всеки от вас може да преодолее тази трудност. Винаги помнете, че ви е доверено важно идеологическо оръжие. Вас ви обичат, очакват ви в ротите, в батареите и ескадрилите. Гордейте се с това.

— Тези беседи — спомня си И. Семиохин — ни обогатяваха. Възхищаваха ни всестранните познания на Л. И. Брежнев за живота и работата не само на командирите, на политработниците, но и на редовите войници. Проявявайки грижа за боевата подготовка, за идейната зрелост на личния състав, Л. И. Брежнев отделял голямо внимание и на организацията на културния отдих на войниците.

Разностранната и действена партийно-политическа работа се отразила благоприятно на идейното, моралното закаляване на личния състав на армията, водела бойците на подвиг, въодушевлявала ги.

Атаката в определения час била внезапна и тежка. В дълбока нощ след авиационните удари и артилерийската подготовка започнало дислоцирането на десантните части, които влизат в решителен бой. Биели се самоотвержено, изтласквали противника от окопите и блиндажите, от различните пристанищни съоръжения. В настъпление минават източната и западната войскова групировка. Опитвайки се да спасят положението, хитлеристите бързо прехвърлят в Новоросийск най-близките си резерви. С всеки час все по-силно се разгарял ожесточен бой. Съветските воини проявявали изумително бойно майсторство и безпримерна храброст. Никакво упорство на немците не могло да им се противопостави.

Масовият героизъм, както отбелязват авторите на сборника, бил нещо повсеместно. Смело и героично действували и пехотинците, и моряците; под ураганния огън на врага в боя се приземявали десантници; летците, които не само бомбардирали и щурмували позициите на хитлеристите от въздуха, но и летели ниско над града, под обстрела на

Digitized by Google

противника, за да търсят домовете, в които били нашите войски, и да им доставят от въздуха всичко необходимо.

Командването и политическият отдел на армията, осигурявайки добро взаимодействие над сухопътните с въздушните и морските части, внимателно следели бойните им действия, грижели се за тях. Генерал-лейтенантът от запаса Б. Петров разказва как и в най-сложната обстановка Военният съвет, началникът на политотдела Л. И. Брежнев се тревожели за всяко поделение, за всеки воин, грижейки се за живота на бойците и създавайки възможните най-добри условия за успешното изпълнение на бойните задачи.

— Това се случи на командния пункт — спомня си Б. Петров. — Леонид Илич ме поздрави приветливо. Тук до масата на командващия с шлем на танкист в ръцете стоеше млад лейтенант. Като се обърна към танкиста, Леонид Илич продължи:

— Вие, другарю лейтенант, очевидно знаете, че група наши десантници, действуваща в района на гарата, се оказа в обкръжение от врага. А боеприпасите на матросите са на свършване, нямат вече нито вода, нито продоволствие. Необходимо е срочно да бъдат подпомогнати. Командващият армията възлага тази задача на вас и ние на вас се надяваме.

Лейтенантът точно повтори даденото указание. Командващият армията К. Н. Леселидзе и Л. И. Брежнев му пожелаха добър път.

По време на боевете се провеждали беседи, партийни и комсомолски събрания, издавали се обръщения, листовки, „мълнии". В книгата са дадени някои от тези документи, ставали вече скъпоценност, важни исторически свидетелства.

Ето една от листовките, издадени в една от ротите. В нея е отпечатано писмо от майката на загиналия червенофлотец Генадий Мерзляков:

„Скъпи мои синове! Вестта за геройската смърт на родния ми и любим син ми причини голяма мъка. Моето майчинско сърце се къса от болка и гняв. Ако само знаехте как кипи моята ненавист срещу подлите фашисти, които отнеха младия живот на моя син. Загубата за мен е твърде тежка, но аз се гордея със сина си. Гордея се за това, че той се е сражавал и е загинал като герой... Затова от вас очаквам, синове мои, да отмъстите за ранната смърт на вашия боен другар, за моята мъка, за всички злодеяния, които фашистите вършат на нашата земя. Бъдете храбри в боевете с враговете на родината"...

Тези листовки, отбелязват авторите в книгата, били ефикасно емоционално средство в пропагандистката работа и представлявали силно оръжие в борбата срещу коварния враг.

Ярка проява на патриотизма на бойците и на безпределната им преданост към идеите на Партията бил стремежът им да бъдат приети за членове на КПСС. Само в батальона, командван от командира Ботилев, който бил в първия ешелон на десанта, 195 бойци подали молби да бъдат приети в Партията. Така било във всички войскови части.

Героизмът на бойците, беззаветната им преданост към родината свидетелствували за действеността на партийно-политическата работа, която насочвали Военният съвет и политотделът на армията и която непосредствено ръководел Л. И. Брежнев. В книгата се подчертава, че Леонид Илич се проявил като талантлив политически ръководител и се отличавал с изключителна храброст. „Аз като бивш заместник на началника на политическия отдел Леонид Илич Брежнев добре зная не само неговите организаторски качества, уменето му своевременно да насочва и да мобилизира хората за изпълнението на главната задача, но и неговите боеви качества. Той беше много смел човек. Едва ли преди него някой от армейските началници се е появявал на пър-

Digitized by Google

вата бойна линия. На мен, а и на други другари често се случваше да му напомняме да бъде по-предпазлив, макар това да беше безрезултатно. Махайки с ръка, той казваше: „Няма да ме улучат!"..."

Самоувереността, личният пример на Л. И. Брежнев насърчавали бойците. С. Пахомов подчертава, че успешната работа на политическия отдел на 18 армия, на политическите органи, на партийните и комсомолските организации в частите и съединенията са свързани с неуморната дейност на началника на политическия отдел на армията Л. И. Брежнев. Той умеел да сплотява хората, да развива инициативата у всеки от командирите и политическите работници, да насочва дейността на всеки за постигане на победа. Л. И. Брежнев давал пример на дълбока партийност, на лична храброст и мъжество и с всичко това много допринасял за възпитание у всички останали тези качества на комунисти болшевики. Той всекидневно общувал с войниците, съветвал се с командирите и политическите работници, добре ги познавал и се грижел за тях. Ние, подчертава С. Пахомов, които работехме не само в политическия отдел на армията, но и в щаба на армията, които служехме в частите и съединенията, влизащи в състава на армията, постоянно чувствувахме неговите дълбоко партийни и човешки достойнства. Той действително беше душата на нашата армия и го уважаваше всеки боец — от редника до командира.

Операцията за освобождението на Новоросийск — едно от най-крупните сражения във Великата отечествена война — влезе като ярка страница в златния фонд на съветската военна история. Л. И. Брежнев беше един от организаторите на победата при Новоросийск.

В края на сборника се дава и материал за традиционната среща на ветераните от 18 армия, състояла се по повод на тридесет и първата годишнина на Великата отечествена война. Герои от сраженията за Кавказ, Керч и Новоросийск, бойни другари по освобождаването на Украйна, Полша, Унгария и Чехословакия, дошли от цялата страна, се събраха в Централния дом на съветската армия. Сърдечно, с крепко другарско ръкостискане те посрещнаха генералния секретар на ЦК на КПСС, маршала на Съветския съюз Леонид Илич Брежнев — техния боен другар. Другарят Л. И. Брежнев премина заедно с войниците и офицерите от армията цялата война — от първия до последния ден.

— Забележителният подвиг на съветския народ във Великата отечествена война — отбелязва Л. И. Брежнев в речта си на срещата — беше осигурен от многостранната дейност на нашата Ленинска комунистическа партия. Нашата партия и съветската държава последователно провеждат ленинската външна политика на активна борба за мир и осигуряване на международната сигурност, за утвърждаване принципите на мирно съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй, което съответствува на духа на документите, приети в Хелзинки.

Излизането на книгата „На левия фланг" е продължение на летописа за Великата отечествена война, документално повествование за бойния подвиг на съветските хора в името на родината, в името на комунизма. Този подвиг продължава в сегашните дела на нашите социалистически труженици, в тяхната дейност на всички участъци на стопанското и културното строителство, в страстното им желание успешно да претворяват в живота решенията на XXV конгрес на КПСС, плановете на десетата петилетка.

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

НЯКОИ НОВИ МОМЕНТИ В ИКОНОМИЧЕСКИЯ МЕХАНИЗЪМ

доц. к. и. н. БОРИС ПЪРВУЛОВ

Икономическият механизъм, който се прилага от началото на тази година и ще обслужва развитието на страната през периода на седмия петгодишен план, беше разработен на базата и в съответствие с „Основните насоки за усъвършенстване управлението на икономиката на страната през VII петилетка", утвърдени от Политбюро на ЦК на Партията и Министерския съвет през миналата година.

Въпреки краткия период, през който се прилага този механизъм, може да се каже, че той в основни линии функционира ефикасно и спомага за ефективното решаване на задачите на нашето развитие.

Единадесетият конгрес на Партията и Юлският пленум поставиха обаче нови изисквания за повишаване ефективността на икономиката и на качеството на продукцията. За реализирането на тези изисквания безспорно голяма е ролята на икономическия механизъм. Именно това наложи да се доразвият някои негови положения, да се потърсят нови решения с оглед да се засилят стимулите и отговорностите за ускореното внедряване на съвременните научно-технически постижения, за бързото усъвършенстване на целокупната стопанска дейност.

Въпросът за ускореното внедряване на съвременните научно-технически постижения в производството не е нов. Той е стоял и е решаван в различна степен през целия период на усъвършенстване системата на ръководство на народното стопанство.

Кои са новите моменти в икономическия механизъм, които на сегашния етап ще допринесат за по-нататъшно ускорено внедряване на съвременните научно-технически постижения?

Преди всичко това е **създаването на такъв механизъм в планирането, който да осигури органическо свързване на инвестиционната и научно-техническата политика.** А това означава, че в Единния план за социално-икономическо развитие на страната, в плановете на стопанските комплекси и организации, на отделните производствени единици следва да се включи раздел, който да обедини задачите, свързани с модернизацията и реконструкцията, с новото строителство, с научно-техническия прогрес (засега това са различни раздели на плановете). По такъв начин политиката в областта на инвестициите да бъде органически свързана и подчинена на изискванията на

Digitized by Google

съвременния научно-технически прогрес, с модернизацията и реконструкцията на производството, с новото строителство, със създаването на нови изделия и технологии. Това е единен процес и единството трябва да бъде реализирано в плановете за социално-икономическото развитие на страната, на отделните комплекси и стопански организации. **А като основен критерий за оценка на всички мероприятия, които се включват в плана за науката и техническия прогрес, се приема мултипликационният ефект,** т. е. ефектът, който ще се получи на всички етапи и във всички звена при реализирането и разпространението на определено научно-техническо решение.

Ускореното внедряване на научно-техническите постижения изисква по-тясно да се свърже научноизследователската, развойната и внедрителската дейност с производството — за да може науката действително да се реализира като непосредствена производителна сила. Така да се организират тези процеси, че те непосредствено да обслужват производството. Много важно е научноизследователските и проектно-конструкторските институти с приложна насоченост, отделните бази за техническо развитие и внедряване да се включат като структурни подразделения главно на комбинатите, на отделните заводи и други форми за стопанска и производствена дейност. При това звената за научно развитие и за внедряване следва да поемат непосредствено и функциите по конструирането на нови и усъвършенстуването на произвежданите изделия, по разработването на нови и модернизирането на прилаганите технологии. А там където няма институти и развойни бази, отделите на главния конструктор, на главния технолог е необходимо да се заемат наред със своите текущи задачи и с грижата за цялостното техническо развитие на производството.

За да се довеждат научно-техническите разработки и на обособените организации за научно обслужване до готовност за редовно производство, в техния състав следва да се включват и опитни заводи, цехове и работилници, в които да се извършва експериментиране на новото производство.

В практиката възникна и **въпросът за участието на научните работници в онези звена на управлението и на производството, които непосредствено решават определени практически задачи.** Създава се възможност и в звената, които не са научни по своя статут, задача и структура, да се включат научни работници, като им се запазват всички права и се създават възможности за хабилитиране и придобиване на научна степен с разработени, внедрени и доказани в практиката проблеми. Тази форма на привличане и участие на научни работници в практическата дейност на органите на управление и на производствените системи не ограничава развитието им. Нещо повече, тя съдействува то да бъде свързано с непосредствената задача за прилагане на научните постижения в практиката, за оползотворяване на създаваното от науката — за да може по този начин и практиката да спечели, и науката да се обогати от практически опит.

Особено значение придобива и проблемът за **създаване на необходимите благоприятни икономически условия за внедряване на научно-техническите постижения в производството.** Практиката показва, че в периода на усвояването на новите технологии, на нови изделия се правят, естествено, повече разходи, по-голям е бракът, по-ниска е производителността на труда и степента на използване на основните фондове. Всичко това влошава икономическите показатели, които характеризират дейността на производствените единици и на стопанските организации. Ето защо сега се предвижда да се създадат необходимите условия, за да не се утежнява икономиката им от допълнителни разходи, от понижаване рентабилността на производството в периода на внедряването. Това може да се постигне, като в плано-

Digitized by Google

вете се поставят по-облекчени показатели и като се предоставят на съответните стопански комплекси резервни ресурси, за да покриват евентуални загуби, да убиват влиянието на неблагоприятни фактори там, където те се появяват.

Своевременното сваляне от производството на морално остарялата, демодираната продукция и на остарелите технологии не е нов въпрос на икономическия механизъм. Но той все още не е получил задоволителен отговор. Продължава да съществува в много отрасли на народното стопанство, в много стопански организации и производствени единици. Решението му се търси и по пътя на засилване на санкциите от икономически и от административен характер. Още със съставянето на плановете на различните равнища на управление ще се разработват програми за спиране или ограничаване производството на морално остаряла или демодирана и нискоефективна продукция и технологии. Тази икономическа принуда ще се реализира чрез въвеждането на отбиви от фабрично-заводската цена на изделията. А компетентните държавни органи (Комитетът за наука, технически прогрес и висше образование и Държавният комитет по стандартизация) ще налагат глоби на виновниците ръководители за неизпълнението на тази планова задача.

Нови моменти има и в **оценката на техническото равнище и ефективността на научно-техническите разработки на проектните решения.** Значително се повишават задълженията на стопанските министерства и ведомства за утвърждаваните от тях разработки и предложения по капиталните вложения — за ново строителство, за модернизация и реконструкция. Цялата отговорност за техническото и икономическото равнище на дадено производство, за качеството на продукцията се възлага на съответното министерство или ведомство. То утвърждава технико-икономически доклади, условия и проекти на всички обекти, които се създават в неговата система.

Във връзка с това се внасят съществени подобрения в организацията на експертната дейност. Предявяват се по-големи изисквания за комплектуването на експертните съвети със специалисти и научни работници с висока квалификация. За пълното и точното оценяване равнището на проектите и предлагане на по-ефективни решения наред с повишаването на отговорността се засилват и материалните стимули на членовете на експертните съвети.

Разбира се, подобряването на експертната дейност предполага увеличени изисквания към проектите от гледна точка на всички критерии, които ще дават представа за доближаването на дадено решение до най-високите световни постижения.

Заслужава внимание и въпросът за опростяване на процедурата по съгласуване на проектите с оглед **да се съкрати дългият процес на изработване, утвърждаване и внедряване.** Все повече отговорността трябва да бъде комплексна и да се поема от проектантските организации и проектантите, които са длъжни да се съобразяват с утвърдените норми и правила за проектиране от съответните компетентни органи, в това число и за противопожарна охрана, за хигиена и безопасност на труда и т. н.

Създаването на Висш експертен технико-икономически съвет към Държавния комитет за планиране е още една мярка, която ще съдействува за правилната оценка за техническо равнище и ефективност на предплановите предложения за особено важни обекти. Той има задължението методически да ръководи цялата система от експертни технико-икономически съвети, да организира допълнително експертизи на проекти за обекти с особено значение.

По-нататъшното усъвършенстване на икономическия механизъм е свързано и със **засилване на административната и икономическата**

Digitized by Google

принуда за ефективно използване на материалните, трудовите и финансовите ресурси. В тази връзка с оглед да се отговори на изискванията на Юлския пленум на Централния комитет на Партията се предвижда значително засилване на санкциите, които Българската народна банка налага на стопанските комплекси, организации и производствени единици за неефективно използване на определени ресурси. Предвиждат се също и известни ограничения, които министерствата, ведомствата и стопанските организации трябва да спазват в своята работа, когато планират, договарят и изразходват съответни ресурси.

За да се осигури по-високо техническо равнище на проектните решения и по-ефективно използване на валутата за внос на машини и съоръжения за комплексни обекти, в икономическия механизъм се въвежда изискването — договори за внос на оборудване да се сключват на базата на утвърдени технико-икономически доклади и технико-икономически условия. А това налага пълно изясняване на въпросите за техническото равнище, ефективността на капиталните вложения, източниците на финансиране и възможността за доставка от местно производство.

В много случаи значителна част от внесеното оборудване стои дълго време немонтирано, дори и след изтичане на договорения гаранционен срок. Или пък се забавя вносът на оборудването, в резултат на което се удължават пусковите срокове на съответните обекти. Причините за това са в недостатъчната съгласуваност на сроковете за проектиране, строителство и доставка на оборудването, в нарушаване на договорната дисциплина. В духа на изискването за повишаване на отговорностите за неефективно използване на ресурсите на страната в икономическия механизъм се въвежда положение, според което при доставка на вносни машини и съоръжения 3 месеца преди и след определения срок за монтажа им БНБ да санкционира инвеститорите с допълнителна лихва във валута върху стойността на съответното оборудване. Предвижда се също така да се търси имуществена и наказателна отговорност от виновните длъжностни лица за доставени и немонтирани в гаранционния срок машини и съоръжения. Такива мерки се прилагат и при случаите на лошо съхраняване на машини и съоръжения, на похабяване на суровини и материали, на произвеждане на продукция без осигурен пласмент.

Все още нерешена задача за нашата икономика е **преразходът на материали.** В това отношение са предприемани много мерки. И досега действуващият икономически механизъм съдържа съответни лостове за принуда към пестеливо и ефективно използване на материалите чрез строго лимитиране на разхода и т. н. Опитът обаче доказа необходимостта от по-ефикасни мерки. Ето защо се предвижда със стойността на допуснатия преразход на суровини и материали да се намаляват полагащите се средства за работна заплата — на производствената единица, на стопанската организация, на комплекса.

И още един нов момент. Това е **въвеждането на отговорности и по отношение на функционалните органи в страната за ефективността на техните решения.** Създава се възможност за намаляване на полагащия им се фонд „Работна заплата" до 20 на сто, когато се докаже, че редица техни решения са недостатъчно ефективни, че са станали причина за загуби на народното стопанство, за нецелесъобразни решения в различни комплекси и стопански организации.

Съществено значение за по-нататъшното усъвършенстване на икономическия механизъм има и въпросът за **спазване на договорната дисциплина.** Особено се засилват санкциите за неизпълнение на задълженията по кооперираните доставки. Въвежда се правилото за търсене на пълния размер на вредите, включително и пропуснатите доходи от непроизведената крайна продукция. Разширява се и при-

Digitized by Google

ложението на безакцептното събиране от банката на неустойките и обезщетенията при неизпълнение на договорните задължения.

Пестеливото изразходване на чуждата валута е въпрос с изключително актуално значение за нашата икономика. Поради това с изменеиията в икономическия механизъм се търсят някои нови решения. Особено внимание заслужава въвеждането на митническата тарифа и импортните такси по отношение на суровини, материали и техника, чиито внос от второ направление следва все повече да се ограничава. За да се засили тяхното въздействие като икономически лостове, се предвижда размерът им да се довежда до преките потребители чрез калкулирането им в доставните цени на внесените стоки.

Съществено значение се отдава и на стимулите за реализиране на по-големи валутни постъпления от износ на продукция. Това намира израз във въвеждането на диференцирани отчисления за фонд „Валутен" на стопанските организации и комплекси — според размера на текущите валутни постъпления, независимо от държавните задачи; според размера на валутните постъпления над държавните задачи; според размера на валутните постъпления по насрещните планове.

Усвояването на производството и употребата на местни суровини и материали, с които се заменят вносни, се стимулира и чрез отпускане на премии от фонд „Експортни премии и такси" при Министерството на външната търговия. По нов начин се решава въпросът за предоставяне на средства за закупуване на лицензии. За тази цел се използват собствени валутни източници от стопанските комплекси и организации и валутни банкови кредити. Това е един сравнително частен въпрос, но той заслужава внимание, защото не е достатъчно само да се купуват, а много важно е закупените лицензии да се внедряват и да дават ефект.

Засилването ролята на работната заплата като действен материален стимул за поемането на по-напрегнати планови задачи от стопанските и производствените единици за внедряване на научно-техническите постижения, за повишаване ефективността и качеството на производство е важен фактор за последователно прилагане на Основните насоки на Политбюро и на Министерския съвет за усъвършенствуване управлението на икономиката през VII петилетка. В тях са дадени основните насоки, върху които следва да се строи организацията на работната заплата с оглед превръщането ѝ в действен материален стимул за ефективна стопанска дейност. През тази година обаче те не можаха да бъдат реализирани докрай, поради което се прилага Временна наредба за организация на работната заплата.

Новият механизъм на формиране на фонд „Работна заплата" държи сметка най-вече за изискването средствата за работна заплата в дадена система както по плана, така и по фактически размер да се поставят в зависимост особено от качествените показатели — обществена производителност на труда, ефективност на капиталните вложения, рентабилност на производството. По същество с това се премахва делението на работната заплата на основна и на допълнителна, т. е. на щатна (тарифна) и премии за постигане на определени количествени и качествени показатели. С такъв механизъм се реализира принципът за отработване на цялата заплата.

Разбира се, създаването на нова организация на работната заплата е свързано с една цялостна щатна и тарифна реформа, която е в процес на подготовка. Става въпрос не за реформа, която просто ще доведе до увеличаване на заплатите, за такава реформа, която ще създаде по-добри съотношения в заплащането и нов механизъм на формиране на индивидуалните работни заплати с оглед на изискването за свързването им с ефективността на извършваната работа. Пред-

Digitized by Google

вижда се също така по отношение на работниците нов инструментариум за работната заплата, в който особено място ще заемат така наречените нормирани планови задания и акорден наряд. А за ръководните кадри, специалистите и служителите нов момент в организацията на работната заплата ще бъде създаването на по-големи възможности за комплексна оценка в два аспекта: от гледна точка на качествата на личността, която трябва да заема дадена длъжност, и от гледна точка на приноса за постигането на определени стопански резултати, за решаването на конкретни задачи.

Новият механизъм предвижда свързването на организацията на работната заплата с новите структури за управление на отделните системи, в които е заложен принципът на групиране на функциите според техния характер в блокове — ръководещ, разработващ, изпълнителски, контролен, обслужващ. Това дава възможност комплексната оценка да обхване приноса на всеки за системата като цяло и за изпълнението на определени конкретни задачи. Действително сравнително сложен механизъм, като се има предвид, че пулсиращото начало в новите организационно-управленчески структури е твърде силно. Един специалист ще участвува в решаването на въпроси от проучването до контрола на дадена дейност, т. е. в твърде широк диапазон на проявление. С новата организация на работната заплата следва да се създаде възможност за по-всестранна оценка на качествата на отделната личност (знания, подготовка, опит). А за определена длъжност се предвижда по-широк диапазон на щатни заплати, което налага и нов подход за решаване на въпроса за категоризацията на стопанските организации.

Това са някои по-съществени нови моменти в икономическия механизъм, които ще го направят по-действен и ефикасен, за да се постигне по-пълно и последователно прилагане на Основните насоки за усъвършенствуване управлението на икономиката през VII петилетка.

Обект на специална грижа от страна на партийните органи и организации трябва да бъде преди всичко изучаването на икономическия механизъм от кадрите, чиято дейност е свързана с неговото прилагане, от трудовите колективи, чийто принос в това отношение може да бъде твърде значителен. Независимо от усилията направеното досега в това отношение е все още незадоволително. Познаването на механизма не отговаря на изискванията. Малко са все още кадрите, които задълбочено и добре са вникнали в неговата същност. Безспорно икономическият механизъм в детайли, неговата нормативна уредба, следва да се познава преди всичко от онези кадри, които непосредствено работят по приложението му. Що се касае обаче до принципните, основните положения, условията, които създава механизмът за творческа и ефективна работа, те трябва да се познават от всички, от целите трудови колективи. Новите сложни задачи за повишаване на ефективността на икономиката чрез усъвършенствуване нейното управление могат да се решат успешно, ако **се превърнат в централен проблем на масово-политическата и организационната работа,** ако творчески се прилага принципът за единство на стопанската и партийната дейност. Изисквания, които налагат организирането на целенасочена разяснителна работа чрез създаването на курсове, школи и други форми за изучаване на основните страни и моменти на икономическия механизъм.

Всичко това е необходимо условие, за да може под ръководството на партийните организации всеки специалист, всеки работник да намери своето място, да разбере своите задължения при осъществяването принципите на новия икономически механизъм. Целенасочената организаторска и политическа работа за най-активно включване на партийните организации в практическото прилагане на икономическия механизъм трябва да обхване всички звена и сфери. Наред с грижите за повишаване знанията и подготовката на стопанските кадри и усъ-

Digitized by Google

вършенствуване техния стил на работа особено нараства **значението на компетентния и всестранен партиен контрол.** Неговото осъществяване трябва да се свързва с ефективното реализиране на икономическия механизъм. Многостранните задачи, сложните проблеми за усъвършенствуване управлението на икономиката изискват **партийните органи и организации от научни позиции да направляват тези процеси.** Това особено се налага сега, след като е приет Единният план за обществено-икономическо развитие на страната за периода на седмата петилетка и са внесени изменения в механизма, чиято роля все повече ще нараства в изграждането на развитото социалистическо общество в нашата страна.

ПРЕД ГОДИШНИТЕ СЪБРАНИЯ В АПК

КОНКРЕТЕН ПОДХОД КЪМ КУЛТУРАТА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

Наред с отговорността за провеждане на отчетно-изборните събрания в първичните партийни организации пред общинските партийни комитети стои задачата за партийното ръководство на отчетно-изборната кампания в аграрно-промишлените комплекси. Сложността идва от това, че събранията в ППО съвпадат по време с тия в подделенията на АПК и не бива да се допуска повторение на политическия и стопанския отчет, а да се намерят специфичните направления и подход, като се държи сметка за задачите, които поставиха XI конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП. Като се пречупи едногодишната дейност през призмата на качеството и ефективността, докладът най-лесно ще намери конкретните измерители на тия категории във всяка производствена единица.

Със развитието и укрепването на АПК и създаването на националния аграрно-промишлен комплекс у нас се създадоха благоприятни организационни и материални условия и предпоставки за по-нататъшния подем на селското стопанство. Трябва тия предпоставки да се използват умело, да се овладее майсторството от всеки фактор да се вземе максимално, **да се бориме, както подчертава Л. И. Брежнев, по ефикасно за повишаване на ефективността.** Най-прекият път, който води в това направление, е пътят на всестранното повишаване културата на производството. На Ноемврийския пленум на Партията (1973 г.) беше изяснено, че културата на селското стопанство изразява степента на участие на човека чрез технологическите, икономическите и научните постижения, посредством придобитите знания и опит в увеличаване на ефективността. Това е научнообоснован процес на непрекъснато развитие, органическо проникване и взаимодействие на все по-широк комплекс от фактори.

Повишаването на културата на селскостопанското производство не е еднократно мероприятие, а постоянно съпътствуващ производството процес, лост за неговото издигане. Тя не бива да се разглежда като отделен проблем и както най-често става, да ѝ се отделят в отчетния доклад

Digitized by Google

няколко страници под наслов „Внедряване на техническия прогрес". Погрешно би било да се смята, че персоналната оценка може да се отнесе единствено към специалистите. Това е преди всичко проблем на ръководството във всички сфери и форми, проблем на подход и мислене. Културата е както в повишената производителност на труда, така и във външния вид на обекта. Тя се проявява, когато планираме не само в нормативното обвързване, но и чрез привличане на трудещите се в това голямо дело чрез насрещните планове. Културата на управленческия труд ще се прояви в подхода на организиране производството и мобилизиране на трудовите колективи; в начина на отчитане резултатите, като се използват онези качествени показатели, които най-добре характеризират производството и осветляват недостатъците. Тя е в умението на ръководителя да използва всички лостове за въздействие — икономически, организационни и политически; в дълбокото осъзнаване от всеки ръководител, специалист и изпълнител необходимостта от повишаване на личната квалификация и опит.

* * *

В широкия комплекс от фактори на преден план излиза умението да се търси постоянно умножаващият се ефект от всяко начинание, от всеки вложен лев. В селското стопанство този въпрос има голяма актуалност, като се имат предвид и големите капитални вложения, които се отпускат за развитието му през седмата петилетка. Ако работим със старите представи, ако не може да се намери сполучливо съчетание на отделните фактори, то и резултатите няма да съответстват на материалната база. Някои производства вече се механизираха на сто процента, което налага да се заговори как се използват техниката и оборудването. Изискванията са големи: не само тракторите да работят, а да работят на пълно натоварване, на две и три смени, с една машина да извършваме работата на три. В някои окръзи, като Старозагорски, Смолянски, сменността достигна до един път и половина, докато в други тя е около единица. Защо не се създава организация, защо не се преодоляват бариерите около това голямо начинание — ето един от въпросите, който може да се разгледа както пред малката производствена единица, така и пред делегатското събрание.

Търсенето на материалния ефект от всяка дейност е довело до това, че в АПК — Никополи оформянето на пътищата не е подчинено на естетическия вид, а на стопанската изгода. Когато председателят изпраща един трактор целогодишно да подравнява пътищата, мнозина считат, че това е едно увлечение за показност. Минава година и всички разбират, че междуремонтният пробег на транспортните коли и трактори рязко се удължава, че само от икономията на счупени ресори се изплаща поддържането им.

Важно условие за повишаване производителността на техниката, за получаване на по-голяма ефективност от единица мощност, **е умението да се намират принципно нови решения за извършване на някои технологически операции.** Дълги години у нас беше търсен начин за съкращаване сроковете на есенната сеитба, но всичко се изчерпваше с увеличаване броя на сеялките в агрегата, където теренът позволява. От миналата година бе експериментирано в някои АПК разпръснато засяване на семената с помощта на приспособени тороразпръсквачки. Тази година експерименти се направиха и с вертолети. Сочат се насърчителни резултати: повишаване производителността на една машина до 5 пъти, отпадане на прикачвачите, работа и при по-тежки климатични условия. Има още какво да се оценява до пълното възприемане на този метод, но важното е друго: само в съюз с практиката научните работници у нас

Digitized by Google

можаха бързо да стигнат до това рационално решение, а от друга страна методът беше възприет в най-добрите бригади, там където ръководителите им и механизаторите търсят, вярват и се опират на науката.

* * *

Високата култура на земеделие е въпрос, който опира преди всичко до високата компетентност, до високото професионално майсторство и умението му да се реализира. У нас има достатъчно селскостопански специалисти, на които трябва да падне отговорността за превръщането на науката в производителна сила. От друга страна специалистът е призван да намери онова оптимално отношение между производствени фактори, да програмира добива, като каже при определени производствени условия какво точно трябва да се получи. За съжаление това все още не става напълно. Нисък е ефектът от влагането на минералните торове и растителнозащитните препарати. Главната пречка тук се крие в липсата на комплексност. Не е рядко явление да се тори само с един минерален тор или да се внасят торове, когато срокът е минал. Поради това често пъти себестойността надвишава изкупната цена.

Боравенето с хербицидите е също така показателно за равнището на специалиста. Поради това, че не се води интегрирана борба (почвообработки, съчетани с внасянето на различни хербициди), то на практика се стигна дотам, че най-богато торените и напоявани площи заплевяват в най-висока степен. Не бива агротехническите мероприятия да се провеждат сами за себе си, нито пък да се извършват такива за застраховка или компенсиране на професионалното невежество. Срещат се специалисти, които провеждат едно след друго растителнозащитни мероприятия, без да се съобразяват с развитието на неприятелите по растенията, с натрупването на остатъчни вещества, с преразхода на средства. Такива има и в животновъдството, които хранят, щом има фураж, колкото се може повече и така стигат до преразходи за единица продукция. Когато годишното събрание, независимо на какво равнище се провежда, постави оценката на специалиста именно през тази призма, ще се разбере доколко той е разбрал мястото си като ускорител на техническия прогрес. Опитът на редица АПК като този в гр. Попово, с. Първенец и други за работата със специалистите е показателен и носи успехи. Не случайно в АПК—Петрич по въпросите на техническия прогрес в растениевъдството работи специално натоварен агроном, на който са предоставени средства, предоставена е и оранжерия. Ръководството е преценило, че парите, които влага, ще се върнат многократно.

Не по-маловажна е задачата и за повишаване квалификацията на изпълнителските кадри. Старите знания и опит не достигат при новите промишлени технологии. Хибридизацията, химията и техниката изискват други знания и навици. Това налага както да се привличат постоянно млади хора, които излизат от техникумите, така също да се мисли за квалификацията на производствениците с дългогодишна практика. АПК—Попово осигурява вече редица години полезна интеграция с професионалното училище в града. От една страна, училището провежда квалификационни курсове с изпълнителските кадри, а от друга, комплексът е предоставил модерната кравеферма в с. Славяново за база на учениците. Плодотворно сътрудничество, което спомага реално за повишаване културата на селскостопанското производство.

* * *

Усъвършенстването на организацията на труда и работната заплата има не по-малко значение от внедряването на научно-техническата революция, защото води чрез по-малък разход на сили към по-голяма ефективност. Научната организация на труда е ярък израз на степента

Digitized by Google

на културата на управленческия труд и трябва да бъде едно неотменно продължение на реконструкцията и модернизацията. Докато в старите ферми с нископродуктивни крави и слабо застъпена механизация беше изгодно всички операции да се извършват от един човек, то в съвременните кравекомплекси вътрешнобригадното разделение на труда става наложително. От тази година в Плевенски окръг с успех се експериментира опитът на съветската доячка Лейда Пейпс, която дои дневно до 85 крави. При новата организация се изграждат специализирани бригади или групи за производство на мляко (доячи оператори и спомагателни работници), за обслужване на сухостойни крави, за техническо обслужване на фермите, фуражно-транспортно звено. Така сега във фермите на Славовица, Тотлебен и др. села от Плевенски окръг една животновъдка достига производителност на доилните агрегати до 100 крави дневно.

Голям ефект имат и организираните в много АПК машинни дворове към бригадните станове. Чрез тях се постигна разделение на труда и навременен ремонт, селскостопанската техника е заведена на отчет, не се изоставя по блоковете, механизаторите насочват силите си изключително към технологичните операции. За съжаление въпреки пропагандирането, въпреки многобройните обмени на опит тази форма досега не е намерила място във всички АПК главно поради недооценяване.

Изграждането на „механизирани отряди" за извършване на отделни операции е едно голямо постижение, което подсказа миналата година опитът на механизаторите от АПК—Хайредин при провеждането на дълбоката оран. **По същество това е ешелонизиране на производството със специфични за селското стопанство изисквания и форми.** Такъв отряд беше организиран от почвообработваща и сеещa техника в АПК—Никопол. Начело застана един агроном с пълни права и отговорност за тази важна кампания. Други седем агрегатни групи бяха сформирани за прибирането на царевицата. Всичко това позволи сеитбата да се извърши в съкратени срокове. Необходима е обаче голяма предварителна работа, тъй като се нарушава временно бригадната организация. В комплеска, преди да започне жътвата, уточняват агрегатните групи, обикновено в състав един комбайнер и три превозни средства. Освен това трябва да се изготвят маршрутни планове, да се съберат товарачи, да се уточнят площадките, да се направят графици, та дори и да се предвиди вариант за действие при влошаването на метеорологичните условия. Директорът на предприятието по полско производство е прав, като заявява: „За ръководителя жътвата е, докато комбайните навлязат в блока. Който остави след това да създава организация — тежко му!"

Научната организация на труда дава резултати и при по-малко механизирани производства, приложена като синхронизация между механизирани и ръчни операции. Един от тия подотрасли е лозарството, където главно беритбата се извършва на ръка. От две години в АПК—Сандански работи една лозарска бригада, наречена механизирана, в която техниката (доколкото я има) въпреки че е собственост на МТС, е на подчинение на бригадата. Вътре се създават агрегатни групи, като площта, която може да обработи един механизатор, става основа за организацията на звеното в състав от толкова хора, колкото са необходими за ръчните операции. Палетизацията, безамбалажното транспортиране, строгият разчет на операциите при беритбата позволяват там производителността на берачите да се повиши до 50 процента в сравнение с останалите производствени единици.

* * *

Изпълнението на плана за социално развитие на колектива има не само пряко отражение върху производителността на труда, но е една от формите за изява на ръководителя и като политически деец.

Digitized by Google

Практиката показва, че там където стопанското ръководство гледа на него като на неделима част от плановите задачи, там резултатите са добри, съществува увереност в трудовите колективи, оптимизъм и активност. Посочените по-долу положителни примери, макар и да не изчерпват всички страни на този план, са твърде показателни.

Ако в АПК — Никопол се осигуряват нощни смени за тракторите, ако реколтата се прибира навреме, това става не само по силата на стопанските разпоредби, а в резултат и на последователна социална програма, на повишаване културата на труда и вниманието към хората. През летните дни специално натоварен закупчик минава по блоковете и приема заявките на механизаторите за някои най-необходими хранителни стоки. Когато късно вечерта се прибере в дома, трактористът намира изпълнена поръчката. Сутрешните смени трябва да започват работа, преди да се е развиделило. Там на блока, където работи агрегатната група, вече се пържат мекици и механизаторите закусват, преди да се качат на машините.

Всяко отраслово предприятие приема съобразно особеностите на производството свой правилник за приемане. За целта се заделят 3 процента от фонд „Трудово възнаграждение", което например за предприятието по полско производство прави 70 хиляди лева. Стимулите се дават на агрегатната група като цяло, иначе не би могло да се получи желаната синхронизация на производствения процес. Най-ниската награда е за изпълнена от групата норма — безплатен обяд в рамките на 5 лева. Тук се спазва един важен принцип на стимулирането — **парите сами по себе си не възпитават, важно е как ще се дадат**. На първо място е фактът, че наградите се връчват задължително от най-отговорните ръководители на комплекса на място, там където се работи. От друга страна това не са просто пари — добавка към заплатата. Даването на храна е култура, е здраве и трудоспособност, е не просто топла храна, а човешка топлина към хората на полето.

Планът за социално развитие на колектива не се заключава само в даване на награди или осигуряване на храна. Той е тясно свързан с техническия прогрес, защото техниката отменя непосилния труд, повишава квалификацията, прави селскостопанския труд разновидност на промишлените. Ето защо кооператорите от силно интензивния район на общинския партиен комитет в Дамяница, Благоевградско, имат положително отношение към новите технологии, които за съжаление АПК не може да внедри изцяло с недостигащата постоянно техника. Докато преди няколко години е било необходимо младежкото звено от Дамяница да показва предимствата на механизираното отглеждане на пипера, то сега към този начин се стремят всички кооператори. Колективите на зеленчуковите бригади от с. Ново Делчево поставиха на събранието по решенията на Юлския пленум проблема за механизираното разсаждане на зелето. Вярно, че АПК изпълнява една широка социална програма, вярно, че за първи път на всички се осигурява зимно работно облекло, но съвсем законен е въпросът защо трябва в студените есенни дни да се сади на ръка и така подгизналата земя. **Ето социалната обусловеност на техническия прогрес, който не бива да се оценява само като средство за по-високи добиви.**

* * *

Практиката показва, че редовите труженици са съпричастни към големите изисквания на културата на селскостопанското производство, разбират науката, стремят се към внедряването ѝ. Важното е

Digitized by Google

да се намери подходяща форма за свързване голямата идея с непосредствените задачи на всяка производствена единица, на целия комплекс. Става дума да се намерят конкретни примери, да се засяга онова, което е в кръга на възможностите на колектива, за което би могъл да вземе решение и носи отговорност. А това налага вече да се мисли предварително за културата и организационното майсторство при подготовката и провеждането на тази толкова важна кампания в аграрно-промишлените комплекси.

Петко СТАМОВ

ПО-БЛИЗКО ДО ХОРАТА

За да се постигне постоянно умножаващ се ефект от стопанската дейност, сега е необходимо умението да се работи с хората, с обществените организации и под ръководството на първичните партийни организации да се създават в колектива другарски взаимоотношения, ентусиазъм, дух на дисциплина и отговорност, на взискателност и взаимопомощ.

* * *

Когато преди 2—3 години окръжният комитет на Партията постави задачата да се изградят бригадните станове, да се създадат по-добри условия за механизаторите, първи се заеха с изпълнението на задачата партийните и стопанските ръководители от АПК — Тервел, с. Овчарово, Каварна и Ген. Тошево. Тук бригадните станове станаха образцови и послужиха за модел. После по техен пример навсякъде бяха създадени бригадни станове и добри битови условия за работа, почивка и културно-масова работа.

Осъществяването на тези задачи не бе лесна работа. Именно тук стопанските ръководители от АПК и бригадите за промишлено производство показаха своите качества като политически дейци. Заедно с партийните комитети и организации, с Отечествения фронт, профсъюзите и Комсомола те се заеха с конкретна работа, въпреки че имаше много скептици, а някои просто не разбираха замисъла на начинанието. Свикнали да се хранят на полето със суха храна, да идват и да си отиват с мръсни дрехи и т. н., дори механизаторите отказваха отначало да се хранят в столовете, не ползваха съблекалните, баните. Индивидуалната работа с всеки човек пречупи инерцията, измени навиците. Сега бригадните станове със своите три части — битова, за ремонт и съхранение на техниката и за идеологическа работа, са се превърнали във втори дом за механизаторите.

Идейно-възпитателната и масово-политическата работа е неделима от организацията и ръководството на производството и поради това тя не е задължение само на партийните организации и пропагандистите. Всеки комунист, независимо от това какъв пост заема, какъв характер има неговата работа навсякъде и всякога трябва да разяснява политиката на Партията, да упражнява идейно и политическо въздействие върху хората. Политически деец е онзи ръководител, който умее не само да възпитава, но и да организира стопанската дейност, компетентно и в съответствие с най-новите достижения на науката, като изучава и внедрява в практиката челния опит. Добрите стопански резултати имат определен политически отзвук сред хората. Има ли съвременна организация на работата, висока производителност на труда, ниска себестойност на продукцията, натрупване на фондовете, печалба, хората са доволни. Всичко това спомага от своя страна за подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

* * *

Като политически деец стопанският ръководител трябва да има широк кръгозор, да умее да гледа напред, да вижда развитието на района, селището, АПК, бригадата. Председателят на АПК — Крушари Минчо Крайчев — два пъти герой на социалистическия труд, има повече от 25-годишна практика като стопански деец. Започнал като бригадир в родното си село Ломница, по-късно той оглавява кооперативa в с. Овчарово и е негов председател до създаването на аграрно-промишлените комплекси. Годините от 1965—1967 донасят голяма радост на хората и на председателя. Всички работи, както се казва, вървят по часовник. Резултатите са отлични. Кооперативът в Овчарово по комплексни показатели е две години национален и три години окръжен първенец. През 1967 година стопанството е удостоено с най-голямото отличие — орден „Георги Димитров". С ордени и медали са наградени и много ръководители и производственици. На гърдите

Digitized by Google

на председателя Минчо Крайчев заблестя златната звезда „Герой на социалистическия труд". От изоставено в миналото, сега с. Овчарово е китно, съвременно добруджанско село. Първичната организация е боеспособна, с укрепнал авторитет, а комунистите с личния си пример издигат равнището на колектива.

През 1970 г. в окръга се изгражда АПК. За председател на един от деветте (в Тервел) е избран Минчо Крайчев. Районът е голям — с 30 х. души население. Стопанствата в съставните села са икономически слаби. Районът е с лоши пътища, недостатъчно водоснабден. Започва упорита кръвтовска работа. Много безсънни нощи прекарва председателят. Мисли, крои планове, съветва се. Мъчно се задвижва такова голямо колело, но отчаяние няма. И тук с помощта на градския комитет той се заема с укрепване боеспособността на партийните организации, с издигане на авторитета им. Опира се на тях, съветва се със секретарите, с комунистите и чрез тях подема мобилизирането на хората. Първата година резултатите не са радващи, но и тогава у него не настъпва песимизъм, а вяра в утрешния ден. Включени са в действие всички сили. Голяма е помощта на окръжния, градския комитет на Партията, на общинските партийни комитети. Създаден е един сплотен колектив, в който всеки е със самочувствие — ръководители, партийни секретари, специалисти. И през 1973 г. АПК — Тервел се нарежда на първо място в окръга по икономически показатели. В целия район е разгърнато широко строителство на детски заведения и училища, читалища, асфалтирани са междуградските и селски пътища, за хората е създаден поминък. Сега те получават повече и не се страхуват за утрешния ден. Втората златна звезда е получена отново заслужено — този път тук, в Тервел. И когато неотдавна на АПК връчиха най-високото отличие орден „Георги Димитров" за преизпълнение на плана за шестата петилетка, найнапред за председателя бяха казани силни и хубави думи на благодарност.

Откакто Минчо Крайчев е председател на АПК — Крушари, измина малко повече от година. Но и тук се чувствува опитната му организаторска ръка. Идете сега в този район и с гордост всеки ще ви каже нещо за своя председател. За това, че първо се зае да укрепи кадрите, да помогне за издигане авторитета на ППО и т. н.

В Ломница и Овчарово, в Тервел и Крушари той оставя следа, диря, която ще се помни, и то такава, каквато трябва да оставя всеки стопански ръководител, всеки комунист. **Да възлагаш работа на хората и да не им се месиш, когато я вършат, да се опираш винаги на първичните организации, на бюрата им, на общинските комитети, да ги държиш в курса на нещата, да се вслушваш най-внимателно в мнението на комунистите, да си винаги сред тях — с беседа или доклад, в личен разговор, но по-близо до тях — ето неговите принципи.**

Бригадата за промишлено производство „Ернст Телман" е известна не само в Толбухински окръг. Тук, в нейния клуб, се намира преходното знаме на побратимената Кировградска областна комсомолска организация („Ернст Телман" е младежка бригада). През 1972 година тя бе национален първенец по добив на пшеница — 611 кг/дка, а през 1973 г. окръжен първенец. Сред първите бе и по производство на царевица и фасул. Въпреки неблагоприятните климатични условия миналата година отново се нареди на второ място в окръга по добив на пшеница. Първенци са и за шестата петилетка.

Ръководител на тази бригада доскоро бе младият агроном Атанас Желев, сега главен агроном на АПК, а секретар на партийната организация е Иван Василев — също агроном по професия, технолог по длъжност, а секретар по призвание. И двамата са не само добри стопански ръководители, но и отлични политически дейци. Работят с хората близко, конкретно и са създали истински задружен колектив. Миналата година изгоря домът на механизатора Костадин Георгиев от с. Бранище. Разтревожиха се неговите другари от бригадата. Без изчакване партийният секретар предложи, а ръководителят на бригадата подкрепи и всички се заеха — с коли, материали, труд и за няколко дни издигнаха нов дом на механизатора, а с това и възвърнаха вярата у човека. Комунистите дадоха пример. Другарството и взаимопомощта тук са на почит.

Аграрно-промишленият комплекс Толбухин—изток е един от най-големите в страната. Негов председател е героят на социалистическия труд Петко Колев, а един от заместниците е Филип Мартинов — също герой на социалистическия труд. Двама стопански дейци, агрономи специалисти, за които хората са най-голямата любов и грижа. Двама комунисти — делови и инициативни, които с помощта на партийните комитети и организации работят всестранно за подобряване успехите в селското стопанство. Тях ще ги видите в колективите да изнасят беседи и лекции, да говорят за актуалните въпроси на вътрешната и международната политика на Партията. Те са първите организатори и преки участници в ежемесечния политически ден, който организирано провеждат общинските комитети и първични организации в района.

В навечерието на националната партийна конференция по инициатива на районния вестник „Добруджа" най-добрите доячи от комплекса, получили по над 100 тона мляко от поверените им крави, се събраха, за да обменят опит. После те излязоха с призив към всички свои другари от комплекса. Зароди се движението на стотонниците. Общинските комитети на Партията му дадоха зелена улица, подкрепиха го; с неговото осъществяване се заеха най-отговорните стопански ръководители Петко Колев, Филип Мартинов, Кирил Гроздев. Тази инициатива е вече движение, разпространено в целия окръг, иначе щеше да си остане само пожелание. Неотдавна напълно заслужено др. Петко Колев бе избран за председател на клубния съвет на клуба на ор-

Digitized by Google

денонсиите и първенците „Златни ръце".

Стопанско-организаторската работа на ръководителите и специалистите вече не се разглежда примитивно, само като елемент на производството, а се търси политически ефект от въздействие върху целите колективи.

— Когато на нашето открито партийно събрание обсъдихме въпроса „Стопанският ръководител — политически деец", никой не бързаше да си отиде — разказва при една среща секретарят на ППО в първа бригада в гр. Шабла Ненко Милков. — Събранието беше интересно, защото всеки се изказваше откровено, анализираше недостатъците, търсеше причините за несполуките. Всяка дума биеше точно в целта. Говореха механизатори, специалисти, механици. Говореха с уважение за качествата на нашите стопански ръководители, но не пропускаха да посочват и пропуските, недостатъците.

При такава атмосфера преминаха почти всички събрания, когато се отчиташе прегледът „Стопанският ръководител — политически деец", който ОК на БКП проведе в окръга.

* * *

Независимо от хубавите, положителните страни в дейността на стопанските ръководители, в окръга има и негативни страни. Срещат се, макар и по-рядко, и такива стопански дейци, които си служат само с метода на администриране, попаднали са в плен на възгордяването и себелюбието, не се вслушват в предложенията и нуждите на механизаторите, груби са с тях, безпринципни. Затова на въпроса на нашата анкета: Умеят ли вашите преки ръководители да се сработват с хората, да общуват с тях, да ги организират и мобилизират по пътя на убеждението, се получиха следните отговори: много добре постигат това — 38,7 процента, добре постигат това — 35,8 процента, задоволително — 17,5 процента, не умеят и не могат — 5,2 процента. Следователно покрай положителните прояви има и негативни и те за съжаление, макар и малко, петнят хубавите в отделния колектив. А колко много време, сили и енергия се отнемат в някои случаи на хората поради нездрави отношения! Какви трудови успехи могат да се очакват от механизатор, който с болка на сърцето споделя: „Днес агрономът (в случая ръководителят на бригадата или технологът) ми се скара, работих без всякакво настроение". Този разговор ние чухме на годишното събрание на ППО в с. Сенокос. Колко критични неща казаха там механизаторите за своите стопански ръководители, далеч от задачите, които им възлага ППО.

* * *

Обликът на стопанския ръководител като политически деец се състои от много черти, но една от най-важните, от основните е умението му да съчетава ежедневната стопанска работа с партийната грижа за хората, с възпитателната, с масово-политическата и пропагандистката работа. От това зависи до голяма степен авторитетът на стопанския ръководител, успехът в неговата дейност.

При организирането и провеждането на прегледа, при оценка на дейността на стопанските ръководители като политически дейци на събранията ние се ръководихме от думите на др. Тодор Живков: „Решаващо значение за успеха на масово-политическата работа, на цялата идеологическа работа има прякото участие в нея на най-отговорните партийни, държавни и стопански ръководители. Трябва строго да се осъждат ония ръководители, които „не намират време" да отидат при хората, да поговорят с тях."

Политическата, разяснителната и пропагандистката дейност не може да бъде чужда на стопанския ръководител, тъй като той отговаря и за морално-политическото състояние на колектива. Срещат се обаче погрешни разбирания по този въпрос. С претрупаността в стопанската работа някои ръководители оправдават своето бездействие в политическия живот. Като че ли друг трябва да възпитава хората, да върши политико-възпитателна работа, а те само да издават заповеди, да командуват и нареждат! Наистина, когато стопанският ръководител добре ръководи и организира, с това той върши огромна политическа дейност, защото дава своя принос в издигане на материалното и културното положение на трудещите се. Но производството не се състои само от машини, сгради и суровини, а и от хора, стотици механизатори, специалисти. Политическата работа с тях е от жизнено важно значение поради няколко причини.

Първо, ръководителят най-добре познава цялостното състояние на колектива, който ръководи или в който работи. Оттук и възможността най-добре да изясни каквито и да е политически, обществени, стопански и други въпроси, които се поставят пред този колектив. Той знае състоянието на изпълнението на задачите, особеностите на хората и т. н.

Второ, силно влияние върху цялостния резултат от политическото въздействие оказва авторитетът на този ръководител. Кой ще бъде най-авторитетният, когото хората ще послушат? Безспорно това ще е председателят или зам.-председателят на АПК, главният специалист, ръководителят на бригадата.

И на трето място, личното участие на ръководните дейци в политическата работа е важно условие за намаляване броя на тези, които сами са склонни да допуснат отклонения от правилата и нормите на социалистическото общежитие — законност, морал. С една дума, все повече и повече да се намаляват случаите на „малката правда".

В условията за участие в прегледа при нас беше записано, че при оценка на дейността на стопанския ръководител като политически деец да се отчита и участието му в идеологическата работа. Затова по-

Digitized by Google

добни въпроси поставихме в проведеното социологическо изследване. Сега 675 от стопанските ръководители в АПК са пропагандисти в звената на партийната, комсомолската и профсъюзната учебна година. Всички са включени в партийните активи към първичните организации и групите докладчици към съответните комитети. Много от тях с любов и старание изнасят беседи и информации пред механизаторите, водят близки и сърдечни разговори с хората, разясняват им икономическата политика на Партията, участвуват в организирането на вечерите на механизатора, на разнообразни културни мероприятия.

Добре участвува в политическия живот на бригадата в с. Паскалево нейният ръководител Слави Колев. Няма въпрос, от който той да е останал настрана било като лектор, пропагандист или агитатор. Затова и хората го уважават. Каже ли нещо Слави, всички знаят, че е предварително добре обмислено, вярно, точно.

Лекциите на Желка Димитрова от с. Карагелит, Христо Гритаков от гр. Шабла, Георги Димитров от с. Оброчище, Сребко Георгиев от с. Ваклино и др. са увлекателни, пълни с примери от живота на АПК и бригадите, които те ръководят. Достъпният им език помага слушателите да вникнат в основните проблеми от икономиката на селското стопанство и политиката на нашата Партия.

Ръководителят на бригадата за промишлено производство в Каварна Стефан Мигков и секретарят на ППО Стефан Перелигов са винаги едни от първите организатори на културния живот на механизаторите. С тях те организират турнир по шах, посещение на музея в града, екскурзии до забележителности на окръга и страната, посещения на театрални представления, кино, концерти. Доброто съчетание на задачите между партийното и стопанското ръководство изведе бригадата вече години наред на едно от първите места в района и окръга.

От няколко години насам в нашия окръг в центровете на аграрно-промишлените комплекси ежегодно в първите дни на месец февруари се провеждат празници на механизаторите. За тях се организират и специални концерти, радиопредавания. Едни от инициаторите на тези културни мероприятия с механизаторите под ръководството на партийните комитети и организации, профсъюзите и Комсомола са и стопанските дейци — преките ръководители. Тук именно те показват умение да работят с хората, да ги организират и възпитават в комунистически дух.

Не може да счита себе си за добър организатор на производството онзи стопански ръководител, който най-пълно не използва завладяващия пример на националните почини, ако не внася своя реален принос за организирането на социалистическото съревнование и подобряване на неговата гласност и сравнимост. Стопанските ръководители са начело на изпълнението и на тези политически задачи. Във всички бригади с успех се прилага починът на Георги Куцаров и на механизаторите от с. Хайредин, Врачански окръг. През 1974 година механизаторите от Каварна реализираха 273 тона икономии от гориво и смазочни материали, а техните колеги от гр. Тервел — 242 т, а само за 1975 г. общо в окръга механизаторите реализираха икономии от гориво-смазочни материали, ремонт и поддържане 599 и 185 лв. При отчитането на съревнованието стопанските дейци много умело използват моралните стимули — флагове, знамена, грамоти, поздравителни адреси, а за подобряване гласността на резултатите — мълниите, тревогите, листовете, бюлетините.

За активното участие на стопанските ръководители като политически дейци красноречиво говорят и отговорите на анкетираните механизатори от проведеното социологическо изследване. „Идват ли в бригадата отговорни стопански ръководители за разговори, беседи, лекции, изобщо за политическа работа?" На този въпрос 288 от анкетираните механизатори или 51,4 процента отговарят, че това става редовно, почти всяка седмица. Повече от 78 процента дават отговор, че те излизат пред тях винаги добре подготвени, с актуални материали, които живо ги интересуват. И това е една точна, вярна, справедлива и напълно заслужена оценка.

За да се превърнат стопанските ръководители в политически дейци, значение има професионалното им и политическо израстване. Под ръководството на окръжния и общинските комитети на Партията с тях се организират курсове и семинари. Председателите, заместник-председателите и ръководителите на бригадите се учат в задочния факултет на партийния университет при ОК на БКП, а всички останали — в системата на партийната просвета. Със задоволство трябва да се отбележи, че и те самите работят упорито над своето самообразование.

Създадената система за повишаване на марксистко-ленинската и професионалната квалификация не ще и съмнение, че ще допринесе още повече за израстването им като добри стопански ръководители и политически дейци. Това в крайна сметка е и основната, главната цел, която ние си поставихме при организирането и провеждането на прегледа, гаранция за изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес.

Кирил ЯНУШЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"
за Толбухински окръг

Digitized by Google

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ — СТРОИТЕЛ НА МАРКСИСТКО-ЛЕНИНСКАТА ПАРТИЯ

проф. КОСТАДИН БАЙЧИНСКИ

Героичната история на нашата Партия, нейният славен път от авангард на работническата класа до всепризнат ръководител на народа и строител на развитото социалистическо общество, е неразривно свързана със самоотвержената дейност на няколко поколения партийни кадри, с тяхната упорита и всеотдайна работа, с цената на техните мъки и страдания, усилия и творчество.

Силата и авторитетът на Партията, предаността и любовта на народа към нея се дължат и на това, че сред многобройните свои ръководни кадри тя успява да излъчи бележити теоретици, организатори, народни трибуни като Димитър Благоев, Георги Кирков, Георги Димитров, Васил Коларов и др., които бяха изтъкнати дейци на международното комунистическо движение, живо въплъщение на революционните добродетели на работническата класа и народа.

Утвърждаването на Г. Димитров като един от бележитите строители на нашата Партия, а след 1934 г. както неин всепризнат вожд, бе свързано с новия етап в историческото развитие на страната и Партията. Това бе период на теоретическо приемане и практическо прилагане на ленинизма, период, в който широко се разгръщаха масовите борби на трудещите се и се организира първото в света масово антифашистко въстание. Ролята на Г. Димитров е особено голяма за преодоляване на левосектантството, за творческото приложение в български условия на победоносната стратегия и тактика на VII конгрес на Коминтерна.

Близо полувековната дейност на Георги Димитров за изграждане на нашата Партия може да се раздели условно на пет периода.

ПЪРВИЯТ ПЕРИОД обхваща времето от 1903 до 1917 г., когато той като един от изтъкнатите дейци на Партията работеше неуморно за изграждане на широко революционно синдикално движение като естествена социална основа за развитието на марксистко революционна партия, за издигане на класовото и интернационалното съзнание на българския пролетариат.

Постоянната съвместна работа на ОРСС и Партията, специалната страница по синдикалните въпроси в „Работнически вестник", редактирана от Георги Димитров, системните грижи на партийните организации за професионалното организиране на работниците и тяхното класово възпитание съединяваха научния социализъм с младото работническо движение още в началните негови стъпки.

В брошурата си „Синдикалното движение в България" през 1910 г. Георги Димитров писа: „Едно крайно щастливо обстоятелство за българския пролетариат е фактът, че социалдемократическото движение изпреварва синдикалното движение, че от първите минути на своето пробуждане пролетариатът намери до себе си образувана вече социалдемократическа партия, която го приобщи с богатия исторически опит на европейския пролетариат, тури го под благотворното влияние на последния и го сближи с научния социализъм — могъща и велика теория на класовата борба."[1]

Българската комунистическа партия, вяр-

[1] Г. Димитров, Съч., т. 1, с. 299.

Digitized by Google

на на марксизма-ленинизма, на партийните традиции и заетите на Георги Димитров, както в миналото, така и сега разглежда издигането на ръководната роля на работническата класа и на нейния авангард Комунистическата партия като основна закономерност в изграждане на развито социалистическо общество в България.

ПРЕЗ ВТОРИЯ ПЕРИОД (от 1917 до 1923 г.) Георги Димитров като един от ръководните дейци на Партията се бореше за защита великото дело на Октомврийската революция и за прилагане на нейния опит на българска почва. Той стоеше начело на много масови борби на българския пролетариат — стачки, демонстрации — и даваше образци на съчетаване на парламентарната дейност и масовата борба за защита жизнените интереси на трудещите се. След 9 юни 1923 г. теоретически най-добре обоснова линията на единен фронт. Като един от ръководителите на Септемврийското въстание той има големи заслуги за преминаването на Партията към широко революционни действия, за израстването ѝ като единствена ръководна сила, способна да прегради пътя на фашизма.

Георги Димитров енергично участвува в процеса на болшевизация на нашата Партия, започнал с Октомврийската революция. В годините на бурен революционен подем след Първата световна война той ръководи много масови революционни акции.

Тази масова революционна дейност на Георги Димитров и другите ръководни партийни дейци ковеше нови качества в Партията, учеше я да свързва лозунгите за победата на социалистическата революция със защитата на непосредствените интереси на масите, да завоюва на своя страна бедните селяни и другите трудещи се слоеве, да използва парламентарната трибуна за насърчаване на революционни акции, да проявява революционна бдителност и навреме да разобличава маневрите на буржоазията, да създава условия за общи акции на БКП и БЗНС срещу белогвардейските заговорници и реакционери.

Една от чертите на всяка партия от ленински тип е да проявява политически реализъм и гъвкавост в тактиката и да не изпада нито в пасивност, нито да се хвърля в изолирани, авантюристични, необмислени действия.

По време на революционния подем през 1919—1921 г. Георги Димитров заедно с Д. Благоев, В. Коларов и други ръководители води неотклонна борба с обособилата се група „леви комунисти", които абсолютизираха въоръжената борба и стихийните действия на масите, проявяваха дребнобуржоазен авантюризъм и анархизъм, отричаха необходимостта от революционно използване трибуната на парламента, от съюз на работническата класа със селяните и от левичарски позиции се бореха срещу правилната стратегия и тактика на Коминтерна.

На партийните конгреси от 1919—1922 г. той задълбочено анализираше синдикалната работа, правеше изводи, че Партията може да се укрепи и да запази пролетарския си характер само ако всички наемни работници бъдат организирани в масови централизирани профсъюзи. Той настояваше партийните организации да не подценяват системната работа в синдикатите, но едновременно да държат сметка, че те се изграждат върху основата на общите икономически и политически интереси и че техните методи и форми на борба трябва да се отличават от партийните.[1]

ТРЕТИЯТ ПЕРИОД от дейността на Георги Димитров като строител на марксистко-ленинска партия обхваща времето от 1923 г. до 1936 г. През този период Г. Димитров има особени заслуги за съчетаване на нелегалната с легалната партийна работа, за запазване и защита на партийните кадри от кървавия фашистки терор, за намиране на легални организационни форми за проявление на Партията чрез РП, РМС, НРПС. Етапът 1934—1936 г. е характерен с широка политическа дейност за разкриване социалните корени и дребнобуржоазната, догматична авантюристична същност на лявото сектантство, неговата погрешна стратегия и тактика, дълбоко чужди на най-добрите традиции на нашата партия и на ленинизма, на линията на единния и антифашистки фронт.

Георги Димитров разви огромна дейност за защита правото дело на Септемврийското въстание, за мобилизиране свстовното прогресивно обществено мнение, за защита жертвите на фашисткия терор в България, за сплотяване силите на революционната българска емиграция в Югославия, Съветския съюз, Австрия и поставянето ѝ изцяло в служба на Партията. Неуморни грижи положиха Георги Димитров и Партията за запазване ръководните партийни кадри, за тяхното обучение в школите на Коминтерна и различни съветски учебни заведения, за активното им участие в социалистическото строителство в Съветския съюз. Основното ядро от ръководни партийни кадри, участвували активно в Септемврийското въстание, обучени в ленинските школи, овладели опита на Болшевишката партия, оказаха особено ценна помощ за провеждане на новия, ленински курс след 1935 г., за подготовката на въоръжената всенародна борба през периода 1941—1944 г. Тези кадри, израснали под непосредствените грижи и помощ на Г. Димитров, имат голям принос за укрепване на народнодемократичната власт след 9. IX. 1944 г., за широкото и плодотворно приложение на опита на КПСС и Съветския съюз във всички области на социалистическото строителство.

Георги Димитров има заслуги в борбата с левичарския уклон през 1924—1925 г., който се опитваше да замени масовата борба с изолирани въоръжени акции и индивидуален терор. От ленински позиции той

[1] Г. Димитров, Съч., т. 6, стр. 227—228.

Digitized by Google

обосноваваше вредата от увлечението по изолираната въоръжена борба и доказваше необходимостта да се държи правилен курс на съчетаване на всички форми на класовата борба.

На основата на опита от Септемврийското въстание Г. Димитров на II партийна конференция през 1927 г. направи извода за необходимостта от нов организационен строеж и методи на работа и за преминаване от териториалния принцип, пригоден главно за изборната борба към производствено-териториалния, към изграждане на нелегални партийни ядра в индустриалните предприятия, ж. п. гари, работилниците, учрежденията, учебните заведения, което водеше до засилване влиянието на Партията сред работническата класа и различните трудови колективи като основа на нейните връзки с масите и за издигане на нейната боеспособност.[1]

През годините 1929—1933 в Партията се обособи левосектантската група, която през 1929 г. успя временно да оглави ръководството. Известни са основните неправилни възгледи на левите сектанти и тяхната погрешна стратегия и тактика — да се отричат изцяло всякакви положителни черти в тесняшкото минало на Партията под прикритието на борбата срещу социалдемократическите отживелици, да се руши авторитетът на старите партийни кадри, в това число и ръководителите на Септемврийското въстание Васил Коларов и Георги Димитров, да се възвеличават младите кадри като истински революционери, да се заменя конкретният социален анализ с догматично и механично пренасяне на схеми и лозунги, изведени от политическото състояние на други партии и страни. Левите сектанти абсолютизираха преките и изолирани акции и подценяваха масовата борба, не виждаха реалния враг в лицето на настъпващия фашизъм, а насочваха главния удар срещу дребнобуржоазните нефашистки партии — БЗНС, БРСДП и др. Те ликвидираха всякаква вътрешнопартийна демокрация, отказаха се от метода на убеждението и политическата помощ на Комунистическата партия към Работническата партия, РМС, НРПС, като ги замениха с грубо командуване и кадрите на тези организации считаха за комунисти от второ качество.

В идейната борба с лявото сектантство особено важно място заемаха въпросите за правилното отношение към тесняшкото минало на Партията и нейната болшевизация, за подхода към БЗНС и другите демократически партии при изграждането на народния фронт, за отношението на Партията към икономическите, политическите искания на различните социални слоеве и към защитата на националните интереси на България, за отношението към прогресивните и демократичните традиции и към културното наследство на нацията и за отнемане възможността на фашистите да спекулират с тях, за отношението към фашизма и буржоазната демокрация, към борбата за нова демокрация и правителство на народния фронт като подход и преход към пролетарската диктатура.

Всички тези въпроси бяха теоретически разработени въз основа на колективния опит на цялото световно комунистическо движение от VII конгрес на Коминтерна. При разработването на новата стратегическа линия на Коминтерна Георги Димитров често се опираше на опита на нашата Партия по време на Септемврийското въстание, на необходимостта правилно да се използват революционните традиции на нашето национално възраждане и заветите на Хр. Ботев и В. Левски за възпитанието на младежта и народа в антифашистки и патриотичен дух. С тези постановки в доклада на VII конгрес Георги Димитров сочеше ясно на нашата Партия по какъв път тя да изгражда единството на антифашистките сили, да защищава жизнените интереси на народа, да намери подход към различните социални слоеве и народната интелигенция, как да отнеме от фашистите възможността да спекулират с националните чувства и светлите образи и идеите на дейците от нашето национално възраждане.

ЧЕТВЪРТИЯТ ПЕРИОД от дейността на Г. Димитров като строител на БКП обхваща годините от 1936 до 9. IX. 1944 г. Това е периодът, когато той като генерален секретар на Коминтерна научно доразви и конкретизира новата стратегия и тактика на единните антифашистки отечествени фронтове. Като вожд на нашата Партия той блестящо приложи тази стратегия към нашите условия, като непосредствено ръководеше цялата борба против фашизма за създаване и укрепване на Отечествения фронт и за спасяване на нашата страна от трета национална катастрофа, за нейното национално и социално освобождение.

Ленинската линия на VII конгрес на Коминтерна за изграждане на единен и антифашистки фронт бе проведена от БКП под непосредственото ръководство на Георги Димитров и допринесе, както се отбелязва в Програмата, за окончателното ѝ утвърждаване като партия от ленински тип. БКП е единствен ръководител на работническата класа и пусна дълбоки корени в селата, особено сред селската младеж, изгради единен фронт със здравите сили на БЗНС и разшири и укрепи работническо-селския съюз, спечели широки кръгове от народната интелигенция за делото на комунизма и окончателно се превърна в Партия от ленински тип, готова да посрещне изпитанията на Втората световна война.

Историческо дело на Г. Димитров бе общонационалната програма на Отечествения фронт, която сплоти всички патриотични сили в общонародно движение за спасяване на родината от трета национална катастрофа. Под негово ръководство Партията подчини всички форми на класовата борба на върховната цел — освобождението на страната от фашизма и защита на нейната национална независимост. Той по-

[1] Г. Димитров, Съч., т. 8, стр. 310.

Digitized by Google

магаше на Партията да прави дълбок анализ на изменящото се международно и вътрешно положение след поражението на хитлеристите при Сталинград, да разкрива маневрите на дворцовата камарила и на лидерите на буржоазните и дребнобуржоазните партии, демагогията на багряновци и муравиевци, да мобилизира силите на Партията и народа за победоносно антифашистко въстание, за тържеството на социалистическата революция в България.

ПЕТИЯТ ПЕРИОД от дейността на Г. Димитров като строител на БКП (от септември 1944 до юни 1949 г.) е период на утвърждаване ръководната роля на Партията в системата на народната демокрация, период, в който се издига нейната историческа отговорност за съдбата на българската нация, изгражда се народното единство под знамето на Отечествения фронт. Георги Димитров теоретически изясни същността на народната демокрация и научно обоснова генералната линия и перспектива за изграждане на социалистическото общество в България, за сплотяване на кадрите от различни поколения. Той има изключителни заслуги и за творческото приложение на ленинските принципи и норми на партийно и държавно ръководство, за утвърждаване на колективността, за разгръщане на вътрешнопартийната демокрация, на критиката и самокритиката в Партията, за утвърждаване високи политически и морални изисквания към комунистите.

Още при първите стъпки на народната власт Г. Димитров подчертаваше решаващата роля на работническата класа в Отечествения фронт, в развитието на икономическия и политическия живот на страната, необходимостта от крепка единна, професионална организация на работническата класа и на държавен и обществен контрол върху производството. „Без работническата класа и нейното ново място и задачи — казваше Димитров — няма и не може да има народна демокрация...“[1]

Г. Димитров има исторически заслуги за укрепване братската дружба и сътрудничество между БКП и здравите прогресивни сили на БЗНС. Той оказа благотворно влияние и политическа помощ на искрените отечественофронтовци в БЗНС да оценят правилно историята на своята организация, да осъзнаят вредността и политическата несъстоятелност на идеята за самостоятелна селска власт, претърпяла крах още през 1923 г., да видят обективно сложилата се историческа извоювана ръководна роля на работническата класа и БКП в нашия обществен живот и необходимостта от здрав съюз на работническата класа и селячеството, от дружна работа за изграждане нова социалистическа България.

Георги Димитров насочваше вниманието на Партията към едновременното укрепване на двете най-важни съставки на политическата система на народната демокрация — социалистическата държава в обществените организации. Той подчертаваше, че властта на Отечествения фронт не може да се развива правилно без най-активното участие на обществените организации в управлението, без защита на специфичните интереси на отделните социални категории и тяхното съчетаване с общонародните интереси; без тяхната възпитателна работа за ново отношение към народнодемократическата държава и организиране на системен обществен контрол за борба с бюрократичните прояви и отрицателните обществени явления.

Единадесетият конгрес напълно в духа на партийната програма и заветите на Г. Димитров изтъкна необходимостта партийните органи и организации да продължат линията на издигане ролята на обществените организации и движения в социалното управление — Отечествения фронт, профсъюзите, Комсомола и пр. Основните средства за това са правилното използване и разширяване правата и функциите на обществените организации, още по-доброто съчетаване на тяхната дейност с тази на държавните органи при обсъждане и решаване на всички проблеми на икономиката, науката, техниката и културата.

* * *

В доклада на V конгрес на Партията и на Софийската областна партийна конференция през 1946 г. в беседи с дейци на РМС и в други случаи Г. Димитров разработи много важни аспекти **НА РЪКОВОДНАТА РОЛЯ НА ПАРТИЯТА И НА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО.** Между тези проблеми с оглед новото положение на Партията като управляваща той отдели особено внимание на регулиране на нейния социален състав, на работата с кадрите и тяхното комунистическо възпитание, на отношението между политическата линия и равнището на организационната работа, на партийното единство и вътрешнопартийната демокрация, на ленинския стил на работа и ръководство.

Много често Георги Димитров подчертаваше ленинското положение, че силата и влиянието на Партията зависят не само от количеството на партийните членове, но преди всичко от тяхното качество, от марксистко-ленинската им подготовка, от тяхната преданост към делото на Партията и социализма, от уменето да се свързват с масите, да ги активизират и ръководят за изпълнението на поставените от Партията и Правителството общонародни задачи.

Най-сериозно внимание Г. Димитров отделяше на възпитанието на партийните кадри. Той отчиташе, че положението на Партията като управляваща изменя и положението на партийните кадри в обществото. Държавата и Партията ги обличат във власт и доверие. Това създава възможност наред с огромната творческа работа някои кадри с по-слаба политическа закалка да се поддадат на съблазните на властта, да забравят своя произход и задъл-

[1] Г. Димитров, Съч. т., 14, с. 5—11.

Digitized by Google

жения, да престанат да се вслушват в критиката на партийните организации, да се откъснат от масите, да станат високомерни и самомнителни. Георги Димитров като комунистически деец, възпитан в традициите и революционните добродетели на тесняшеството и болшевизма, на преданост към Партията и народа, на скромност и внимателно отношение към кадрите и трудещите се, с голяма строгост осъждаше проявите на самоуправство и възгордяване, на безпринципност и семейственост, на бюрократизъм и командуване. Той настояваше партийните организации да търсят строга отговорност за проявите на бездушно и невнимателно отношение към хората, към техните жалби и законни интереси, към проявите на разтакаване на гражданите в различни ведомства, на бюрократизъм и канцеларщина.

Г. Димитров възпитаваше партийните кадри в дух на политически реализъм, изтъкваше необходимостта от задълбочен анализ на конкретните условия и задачи, от реален усет към нуждите и интересите на трудещите се, от борбата с всякакви прояви на субективизъм. „Както е известно — изтъкваше той, — има много физически и душевни заболявания. Човечеството не е могло да се освободи от тях, медицината не е достигнала дотам, че да тури край на тези болести. Но за нас хората, които заемаме отговорно място в организацията и държавата и пр., няма по-опасна болест от болестта, която се състои в загубване чувството на реалността. А такава болест има и за съжаление е доста разпространена. Човек, който страда от такава болест, не стои на твърда земя здраво на нозете си, а действува под влияние на случайно настроение. Той е като кон с капаци. Не взема фактите такива, каквито са, а си представя действителността такава, каквато му се иска да бъде. Това е причина за много грешки и неуспехи."

Тези предупреждения на Г. Димитров се оказаха напълно реални, защото след неговата смърт, макар и за кратко време, в дейността на партийното ръководство и държавата намери място известен субективизъм в икономическата политика, в подхода към кадрите, който нанесе сериозни вреди на Партията и който бе решително отстранен след Априлския пленум на ЦК от 1956 г.

На V конгрес Г. Димитров, като отбеляза нарасналата роля на субективния фактор, на Партията и партийните кадри и това, че те носят главната отговорност за съществуващите още слабости и грешки, постави задачата да се издига организационната работа до равнището на политическите задачи. Той сочеше, че равнището на организационната работа зависи от правилния подбор на кадрите, от системните грижи за тяхното възпитание и растеж и от правилната организация на контрола за изпълнението на взетите решения.

Г. Димитров много пъти подчертаваше, че ленинският стил на ръководство е неделим от правилното прилагане на принципа за колективността, от създаването на творческа и делова атмосфера в партийните организации, от умението на големите и малките ръководители да се вслушват в мнението и критичните бележки на трудещите се, в здравия разум на народа.

Димитров съветваше партийните кадри да проявяват системност и организираност във всяко дело, да не подценяват партийната работа нито в един сектор, да имат ясното съзнание, че Партията трябва политически да насочва и ръководи, да съгласува и координира дейността на държавните органи и обществените организации, да използва силите на всички партийни кадри и членове, да насочва творческите инициативи на народа.

И сега един от най-мощните лостове, чрез които Партията въздействуза върху общественото развитие и социалното управление, е кадровата политика. През последните години бе издигнат нов отряд ръководни кадри, засилиха се грижите за тяхната политическа закалка, специална квалификация и комунистическо възпитание. Но в работата с кадрите, както изтъкна XI конгрес на Партията, още се допускат сериозни слабости. Не навсякъде при техния подбор правилно се оценява единството на политическите и деловите качества, допуска се в отделни случаи еснафско-безпринципен подход в издигането на отделни дейци на основа на лична преданост, родинство и землячество. В съвременните условия всеки ръководител трябва да съчетава комунистическата преданост с дълбока компетентност, дисциплинираността с инициативата и творческия подход към работата.

Опитът сочи, по-добри резултати в своята работа имат онези кадри, които са минали през низова практическа работа, през заводите, аграрно-промишлените комплекси, през местните партийни и държавни органи. Основен партиен принцип си остава димитровското указание, че уважението към кадрите е неотделимо от тяхната лична отговорност.

Георги Димитров учеше да се цени факторът време, правилно да се разпределя работата между партийните кадри, да се внася организираност в заседанията и събранията, да се подготвят добре проекторешенията, да се избягва заседателщината и да остава време за културен растеж на кадрите и жива връзка с народа.

На Единадесетия конгрес др. Т. Живков отново обоснова необходимостта от по-нататъшно решително подобряване стила и методите на партийната работа. Той заостри вниманието върху някои недостатъци в работата на местните органи. Понякога под предлог за повишаване научността в партийната работа се пилеят много сили и време за разработването на концепции, програми, мероприятия и т. н. Често оперативната и необходимата информация се заменя с твърде странична и излишна. Губи се много ценно време в дълги заседания, съвещания, конференции, събрания и не се отделят достатъчно сили за

Digitized by Google

проверка на изпълнението. Контролът и проверката на изпълнението на партийните решения сега са най-слабото звено, което пречи практическата, организационната работа да се издигнат на равнището на политическите задачи.

Нашата партия пази и умножава своите боеви традиции и революционни добродетели. В условията на развитото социалистическо общество, вярна на заветите на Г. Димитров, тя предявява високи изисквания към своите кадри. Единадесетият конгрес на Партията постави задачата партийните организации така да издигат своята идейно-възпитателна работа, че да формират у всички комунисти и дейци високи качества — комунистическа идейност, принципност при решаване на малките и големите въпроси, скромност и морална чистота, висока култура и познания, инициативност, активност, чувство за отговорност. Тези качества, подчерта др. Тодор Живков, са необходими, за да могат комунистите достойно да изпълнят своята авангардна роля и самоотвержено да служат на идеалите на комунизма.

Развитието на БКП от 9 септември 1944 г. до наши дни потвърди предвижданията на Георги Димитров за нейната историческа мисия и неотклонното нарастване на нейната ръководна роля, за издигане научното равнище на партийното ръководство и усъвършенстване на нейния вътрешнопартиен живот като самодейна политическа организация. Развитието на Партията потвърди заветите на Георги Димитров, че нейната сила е във верността ѝ към марксизма-ленинизма, в нейното непоколебимо идеологическо и организационно единство, в идейната убеденост и морално-политическите качества на комунистите, в нейните неразривни връзки с работническата класа и народа и в безпределната ѝ преданост към пролетарския интернационализъм.

НАРАСТВА И УКРЕПВА РАБОТНИЧЕСКОТО ЯДРО

ЛЮБЕН МАРТИНОВ
секретар на Димитровския РК на БКП — София

Комунистическата партия е жив и сложен социално-политически организъм, чието развитие представлява един непрестанен процес на количествени и качествени изменения и вътрешно самоусъвършенстване. Тези изменения обективно се пораждат и обуславят от самото развитие на социалистическото общество, от настъпващите по силата на обективните диалектически закони изменения в единния обществен организъм, неразделна част от който е и самата Партия. От друга страна мястото на Българската комунистическа партия като ръководна и направляваща сила в нашето общество обективно предопределя и налага вътрешните изменения в нея, в нейния социален и качествен състав да се осъществяват целенасочено и планомерно така, че в известно отношение да предхождат и да направляват измененията в цялостното социално-икономическо развитие на обществото.

В съвременните условия грижата за по-нататъшното укрепване редовете на БКП, за подобряване на качествения ѝ състав е особено актуален въпрос. Единадесетият партиен конгрес подчерта, че това е свързано с мащабните задачи на строителството на развитото социалистическо общество, с нарастването на ролята и отговорността на БКП като Партия на работническата класа и боеви авангард на целия народ. Партията може успешно да изпълнява ролята си на ръководител и да осигурява практическото претворяване в живота на целите и задачите, които си поставя, само като подбира и приема в своите редове най-достойните, най-съзнателните представители на работническата класа и

Digitized by Google

останалите трудещи се — хора с новаторски дух и високо чувство за отговорност, готови да издържат на всякакви трудности и да подчинят личните си интереси на интересите на Партията и народа.

Ускорените темпове на нашето обществено-икономическо развитие влияят върху изменения на социалната структура на нашето общество, върху формите и методите на партийно-организационната дейност, върху самия състав на партийните организации.

В своята дейност при подбора и приемането на нови членове Димитровският районен комитет на БКП винаги е изхождал и се ръководи от разбирането, че нарастването на изискванията към встъпващите в Партията успоредно с повишаването на нейната ръководна роля в обществото е една от закономерностите в развитието на нашата Партия. Същевременно районният комитет решава въпросите за приемането в Партията в неразривна връзка със задачата за повишаване боеспособността на всяка първична партийна организции. В такъв дух бяха разгледани тези проблеми и на пленума на РК на БКП на тема „Социалните изменения в трудовите колективи и тяхното влияние върху регулирането на състава и върху боеспособността на районната партийна организация". След пленума в партийните организации настъпиха положителни изменения в работата благодарение на още по-стриктното спазване на ленинските принципи за членство в Партията и отчитането на конкретните особености и задачи в отделните организации и колективи. Това укрепи ролята на първичните организации като политически ръководства на трудовите колективи. С дейността на комунистите са свързани всички успехи на трудещите се през годините на шестата петилетка. Комунистите стоят начело и сега, в работата и борбата за претворяване в живота на решенията на XI конгрес на БКП.

Районният комитет постоянно регулира процеса на приемане на млади комунисти, внимателно се изучава и непосредствено се насочва работата на първичните партийни организации в това отношение. Подборът на новите партийни членове се осъществява преди всичко сред онези трудещи се, които имат решаващ дял и принос за изпълнение на стопанските задачи, които са заслужили признанието на колективите като челници в труда и активни участници в обществено-политическия живот. Всестранно се проверяват политическите, деловите и моралните качества на кандидатстуващите в Партията, по-голяма е взискателността към тяхната общообразователна и специална подготовка, идейна устойчивост и убеденост в политиката на Партията. По-задълбочено партийните бюра подготвят и провеждат самите събрания, на които се обсъждат кандидатурите за приемане в Партията. Това става в обстановка на взискателност и критичност, на обективна и всестранна преценка на качествата на бъдещите комунисти. Тази повишена взискателност през последните години е причина за известно намаляване броя на приетите нови членове в районната партийна организация през периода между X и XI конгрес на БКП в сравнение с периода между IX и X конгрес. Същевременно районният комитет постоянно повишава изискванията си към партийните комитети, бюра и първични организации за работата им с младите комунисти. Още с приемането им те получават конкретни партийни поръчения. Системна е грижата за израстването им като комунисти. Вече няколко години към РК на БКП функционира школа за обучение на младите комунисти, в която те изучават Програмата и Устава на БКП, усвояват основните проблеми на партийното строителство. Такива школи са изградени и в големите заводски партийни организации. Заедно с това партийните ръководства и организации предприемат системни мерки за подобряване на своя качествен състав. Те се освобождават от онези хора, които с поведението си нарушават Програмата и Устава и компрометират високото

Digitized by Google

звание „комунист". Между X и XI конгрес на БКП по тези причини в районната партийна организация са изключени 174 души (при 117 изключени в предишния междуконгресен период). По-високи са изискванията и към комунистите, които дават препоръки за встъпване в Партията. Само през тази година за невярна характеристика и оценка на политическите качества на комунисти (които бяха изключени от редовете на БКП) са наказани трима поръчители. Всичко това създава условия както за повишаване ръководната роля на районната партийна организация, така и за издигане авторитета и влиянието на комунистите в трудовите колективи.

* * *

Районната партийна организация се развива в съответствие с развитието на нейната социална база — трудовите колективи от предприятията, институтите, учрежденията и другите звена. В изпълнение на икономическата линия и политика на Партията промишлеността, строителството и останалите отрасли на общественото производство в Димитровски район се развиват интензивно и със стабилни темпове, на основата на все по-задълбочаващите се специализация и концентрация на производството на отделни възли, детайли и готови изделия в съвременните реконструирани и модернизирани заводи и предприятия. Израснаха крупни заводи на радиоелектронната, хранително-вкусовата и леката промишленост, широко се разви обслужващата сфера. Тези процеси съществено измениха и изменят социално-класовата структура на населението в района.

Ако през 1948 година цялото население на Димитровски район е било около 84 000 жители, то сега само активната му част, непосредствено заета в общественото производство, наброява над 50 000 души. В държавните промишлени предприятия работят 24 847 души, в предприятията на кооперативната промишленост, комунално-битовите услуги и търговското обслужване — 11 972 души. Строителството, като динамичен отрасъл на народното стопанство, особено силно се разви в района в годините след X конгрес и сега в него са заети над 13 000 работници и специалисти. Заедно с това през годините на социалистическото строителство се увеличиха органите и звената на социалното управление от общонационално и местно значение. Нарасна персоналът, зает в учебните и детските заведения, културно-просветните организации, здравеопазването и медицинското обслужване на населението. Социалната структура на активната част от населението е: 65 процента работници, около 25 процента служащи и 10 на сто научно-техническа интелигенция.

Работническата класа съставлява основната и най-многочислена част от трудещите се. Непрекъснато се повишава нейната общообразователна и техническа подготовка. Настъпват изменения и във възрастовия ѝ състав. В изследваните през т. г. 119 трудови колективи от района 33 процента са на възраст от 31 до 40 години, от 20 до 30 години са 31 процента, от 41 до 50 години — 20,3 процента, от 51 до 60 години — 13,1 процента и над 60 години — 2,6 процента от заетите в материалното производство.

Под влиянието на научно-техническата революция и внедряването на постиженията ѝ в производството настъпват съществени изменения в състава и структурата на трудовите колективи. В това отношение са характерни две тенденции — намаляване на абсолютния брой на работниците и качествено подобряване на техния състав. През годините на шестата петилетка работническата класа от промишлените предприятия на района намаля с 1100 души. Тази тенденция ще увеличи

Digitized by Google

своето влияние особено силно през седмата петилетка, когато ще приключи реконструкцията и модернизацията на редица предприятия, като: Завода за инструментално и нестандартно оборудване, Завода за телефонна и телеграфна техника, Хлебозавод № 1, хранително-вкусово предприятие „Христо Ников" и др. В резултат на специализацията и концентрацията на производството намалява и персоналът, свързан с управлението и обслужването на производството. В същото време се увеличава инженерната и научно-техническата интелигенция, която е най-непосредствено свързана с разработването и внедряването на техническите постижения в производството. Тези изменения характеризират както цялата районна промишленост, така и колективите на основните предприятия на територията на района. Например в слаботоковия завод „Кл. Ворошилов" в края на 1971 година работниците са били 4504, а през 1975 година броят им намалява с 838 души. През седмата петилетка броят им ще се намали с още над 400 души, докато обемът на продукцията ще се увеличава и в края на тази петилетка ще показва ръст от 64% спрямо 1975 година. В сравнение с шестата петилетка и обемът на производството в цялата районна промишленост ще нарасне през седмата петилетка с 38 на сто, а обществената производителност на труда — с 82,2 на сто.

През последните години в много от предприятията на района се изменя коренно характерът на труда, появиха се нови професии, които изискват висока квалификация и отговорност, точност и прецизност в работата. Интелектуалните елементи на труда заменят все повече и повече физическите усилия на работниците.

Висококвалифицирани инженери и специалисти участвуват непосредствено в производството, управляват сложни машини и агрегати — в СЗ „Кл. Ворошилов" те са 6, в Завода за телефонна и телеграфна техника — 10 и други.

Тези и други факти показват, че се повишават изискванията към отделните групи инженерно-технически работници, заети с подготовката и ръководството на производството. Увеличава се тяхната отговорност, нараства времето за обучение и постоянно повишаване на квалификацията. Непрекъснато расте тяхната трудова и политическа активност и отговорност пред трудовите колективи. В процеса на производството се създават сложни производствени връзки и отношения, които са основата на всички обществено-политически отношения в колективите. Нараства ролята на науката като производителна сила. Разширява се и се задълбочава интеграцията между институтите и заводите чрез приемане на общи насрещни планове завод—институт. За непосредствено разработване на задачите на производството са създадени и интегрирани със заводите шест института и три бази за развитие и внедряване.

Анализът показва още, че постоянно се увеличават работниците, заети в сферата на обслужването на населението. Така например в търговските поделения на района ще се увеличават съответно от 1843 за 1971 година на 2864 в края на седмата петилетка.

Тези изменения показват, че работническата класа и занапред ще бъде най-многочислената, ще запази положението си на главна сила в икономическото и социалното развитие на района.

Непрекъснато се повишава политическата и трудовата активност на работническата класа, което оказва влияние не само върху икономическия, обществено-политическия и културния живот в района, но и върху състава и боеспособността на районната партийна организация.

В районната партийна организация непрекъснато се увеличава делът на онази част от работническата класа и научно-техническата

Digitized by Google

интелигенция, която е пряко свързана с развитието и внедряването на постиженията на научно-техническия прогрес в производството. Приемането на нови членове в Партията се подчинява на основните икономически, политически, социални, възпитателни, културни и други задачи, които Партията поставя пред района и отделните трудови колективи, като се спазват изискванията, които се предявяват към комунистите от Програмата и Устава на Партията. Единадесетият конгрес подчерта, че растежът на партийните редове никога не е бил самоцел на нашата Партия. Той изцяло се определя от конкретните условия, в които действуват партийните органи, от тяхното вътрешно състояние и от задачите, стоящи пред трудовите колективи. Наше задължение не е само да формираме численото мнозинство на работниците в Партията, а да осигуряваме тяхното фактическо влияние върху живота на партийните организации, върху всички страни от живота и дейността на трудовите колективи. Това ние постигаме чрез планомерното и целенасоченото приемане на младите комунисти и регулиране състава на първичните партийни организации.

Изпълнението на плана за обществено-икономическото развитие на района през шестата петилетка показва, че районната партийна организация е боеспособна и единна около ЦК на БКП. Под нейно ръководство трудещите се от района се наредиха в челните редици по изпълнение на плана, заеха първо място сред останалите столични райони в социалистическото съревнование. Постигнатите успехи са свързани с примера на комунистите, с техния самоотвержен труд и отговорност пред Партията и трудовите колективи за изпълнение партийните предначертания.

Под ръководството на ГК на БКП районната партийна организация успешно се е развивала и самоусъвършенствувала. Сега в нейните редове членуват 14 116 комунисти. В сравнение с 1948 година тя е увеличила своите редове седем пъти. В годините след X конгрес 56 процента, а само за първото полугодие на тази година 83 процента от новоприетите комунисти са работници. Относителният дял на работниците в районната партийна организация сега е 47 процента. Непрекъснато се увеличава партийното ядро в основните предприятия на района. В промишлеността на 9 души промишлено-производствен персонал се пада един комунист, в научните институти и проектантските организации комунистите са 15,5 процента, в учебните заведения — 23,9 процента, в учрежденията всеки пети е комунист.

* * *

Качественият състав е основен фактор, който дава отражение върху боеспособността на партийните организации. Единадесетият конгрес отново утвърди изискването, направено в Отчетния доклад на др. Т. Живков пред X конгрес: „Качественият състав отразява линията на Партията за засилване на работническото ядро, за съчетаване на всички поколения и отреди на трудещите се. Тази именно линия, която съответствува на мястото и ръководната роля на работническата класа в социалистическото общество, да продължи и през следващия период.“[1]

Непрекъснато се увеличават членовете на Партията със средно и висше образование, които сега съставляват 60,8 процента от общия брой на комунистите. Само за първото полугодие на тази година от

[1] Т. Живков, Отчетен доклад на ЦК на БКП пред Десетия конгрес на Партията, С., 1971, стр. 136.

Digitized by Google

приетите комунисти 67 процента са със завършено висше и средно образование, а останалите продължават образованието си. Това отразява изискването на нашето развитие и решението на ЦК на Партията за преминаване към всеобщо средно образование.

В процеса на регулиране на състава на първичните партийни организации все повече и по-силно значение придобива ленинското предупреждение за опасността от прекомерното разширяване на Партията, което сериозно се отразява върху нейния качествен състав. Ето защо попълването на редовете на партийните организации се извършва от най-достойните представители на работническата класа и социалистическата интелигенция.

При регулиране на състава на районната партийна организация неизменно се ръководим от изискванията на ЦК на БКП, че не чрез количествено увеличение на състава, а чрез постоянните грижи за качеството на новото попълнение Партията ще прераства от Партия на работническата класа в Партия на целия народ.

Подобряването на качествения състав на ППО има важно политическо значение, защото все повече нарастват изискванията към умението на комунистите да работят с хората, да отстояват последователно партийната линия, да организират трудещите се за нейното претворяване в живота.

Между количествения и качествения състав на партийните организации съществува взаимна връзка и зависимост. Правилното дозиране на това съотношение оказва положително въздействие върху повишаване ръководната роля на партийните организации. През всички етапи качествените показатели са имали определящо значение. Наред с политическите и деловите качества на комунистите съществена роля за боеспособността на ППО има техният социален състав и затова сега РК на БКП обръща особено внимание на преимущественото приемане на работници в редовете на Партията. Тази страна на регулиране състава на районната партийна организация обаче се подценява от някои партийни комитети, като тези в Строително управление № 1, Завода за инструменти и нестандартно оборудване, от автобазата на „Хлебни изделия“ и др. Партийните организации при цех № 70 и 80 на Оптико-механичния завод, при СП „Водоснабдяване“ подценяват класовия произход при подбора на новите членове. Партийните организации при Института за гората, „Авторемонти“ и някои от организациите в „Малчика“ приемат за членове на Партията хора с ниска идейно-теоретическа и практическа подготовка, неотговаряща на мащабите на извършващата се реконструкция и модернизация на производството, не подхождат съобразно конкретните условия и задачи на всяка първична партийна организация при приемането, обучението и възпитанието на комунистите. В районния клон на „Обществено хранене“ недостатъчно се работи за възпитанието на комунистите за спазване на социалистическите закони и на моралните норми на нашето общество.

В някои от партийните организации компенсират занижените изисквания към качествата на новопристите комунисти с прекалено увеличаване на количествения състав. Нашият опит показва, че необоснованото нарастване на числения състав на първичните партийни организации дава обратно отражение върху боеспособността им. Съставът на организациите в държавните стопански обединения и в някои от институтите е значително голям, но не можем да твърдим, че животът и дейността, съдържанието на вътрешнопартийния живот на тези организации са на най-добро равнище. Всичко това налага както районният, така и местните партийни комитети, самите партийни организации да насочат усилията си за решително преодоляване и изкореняване на посочените слабости при регулирането на състава и приемането на новите членове на Партията.

Digitized by Google

В своята дейност по регулиране състава на районната партийна организация РК на БКП изхожда от закономерното нарастване на водещата роля на работническата класа в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество. Тя — работническата класа — е основната производителна сила и носител на съвременния технически прогрес; тя най-последователно и пълно въплъщава най-зрялата форма на социалистическата собственост — общонародната, и социалистическия принцип на разпределение според труда; тя творчески прилага (и създава) новите форми на отношения в производството, основани на другарската взаимопомощ, сътрудничество и социалистически колективизъм; на нея й е присъща високата политическа организираност и последователното изразяване на интересите на всички трудещи се на основата на марксистко-ленинската идеология. Работническата класа съставлява основата на нерушимото морално-политическо и идейно единство и сплотеност на трудовите хора около Централния комитет на Партията и нейната априлска линия. Поради това работническата класа има водеща роля и като основна социална база на нашата Партия. С такова разбиране работи и решава въпросите по регулирането на състава на районната партийна организация Димитровският районен комитет на БКП. Защото това е един от главните фактори за непрекъснатото повишаване на нейната ръководна роля в борбата за изпълнение на задачите на нашето обществено-икономическо развитие, определени от XI конгрес на БКП. За нас решенията на конгреса и Тезисите на ЦК „За състоянието и развитието на БКП и обществените организации и движения" са ръководни документи в дейността на приемането на нови членове в редовете на Комунистическата партия през етапа на изграждането на развитото социалистическо общество.

Въпросът за състава на Партията е от жизнено значение. Само Партия, която обединява най-достойните представители на своя народ, въоръжени с марксистко-ленинското учение, е в състояние да обедини усилията на всички трудещи се в борбата за изграждане на развито социалистическо общество.

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

КРИТИЧНИТЕ ПИСМА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Предложения, сигнали, жалби! Те се раждат от стремежа на трудещите се за създаване на по-добри условия за труд и съществуване, от незадоволените им нужди и потребности, от засегнатите им интереси или накърненото им честолюбие и т. н. **Да им се дава правилен, навременен отговор е една от първостепенните грижи и задачи на партийните органи и организации.**

* * *

— Шаблон за решаването на жалбите и сигналите — сподели Асен Милев, първи секретар на ГК на БКП в Радомир — не сме въвели. Към всеки случай подхождаме конкретно. Едни от тях възлагаме за проучване и решаване на други органи и организации. Това са предимно жалби и сигнали, свързани с технически и търговски услуги, със снабдяването и благоустрояването. Други изпращаме до преките изпълнители с изискване да отговорят докога и какво ще направят за решаването на въпроса. Понякога самите ние на събрание изясняваме нещата. Съставяме и групи от представители на няколко организации съвместно с наши сътрудници да проучат въпроса и предложат какви мерки да се вземат и пр.

Ето няколко от случаите, с които се запознах.

Бившият снабдител в Завода за ветеринарни препарати и метален амбалаж се оплаква в градския комитет на Партията, че го съкращават от длъжност, а не го освобождават от завода. Градският комитет не се захваща да изяснява кой е крив и кой — прав, а възлага на компетентния орган — градския съвет на профсъюзите, да провери и реши спора. Той изяснява случая, установява, че снабдителят е нямал необходимото икономическо образование и е освободен законосъобразно от длъжността, която е заемал. На същата длъжност е назначена жена с изискващия се ценз. На него му предложили да се преквалифицира и стане настройчик, но той не искал и настоявал да бъде освободен от завода. Намесата на градския съвет на профсъюзите решава спора. Съкратеният служител е освободен от завода и устроен на подходяща за квалификацията му работа в системата на услугите. В определения срок градският комитет на Партията е уведомен за резултата.

Жена се обръща към градския комитет на БКП с молба да ѝ се даде квартира, тъй като се налага да освободи железопътния кантон, в който живее с трите си деца и с родителите на катастрофиралия ѝ съпруг. В кантона трябвало да се настани новоназначеният кантонер. Молбата е от компетентността на градския народен съвет и на него се възлага проверката и изпълнението. Отговорът до градския комитет е,

Digitized by Google

че в момента не разполагат със свободна квартира, но при първата възможност ще ѝ се даде жилище. Тази есен при разпределението на новопостроения жилищен блок е включена и жената с трите деца.

В градския комитет на Партията се получава сигнал срещу бившия началник на районната станция на съобщенията. Служителите се оплакват от него, че разстройва колектива, вместо да го сплотява, че не създава нормални условия за работа. Извикват го в градския комитет на Партията и разговарят с него. Нещата обаче не се променили. Наложило се да се направи цялостна проверка. При проверката стигнали до извода, че неправилният му стил и методи на работа с хората са го отчуждили от колектива. Комунистите от първичната партийна организация също се обявили против него. Накрая разгледали случая в бюрото на градския комитет и излезли с предложение да бъде освободен от длъжността.

В анонимно писмо се съобщава, че началникът на един от отделите на градския народен съвет взима рушвети, че пие с клиенти и пр. Изясняването на случая е възложено на първичната партийна организация в съвета. На свое събрание тя остро го критикува за допуснатите слабости, в резултат на което той подобрява своята работа.

Какъв е изводът?

В подхода на градския комитет на БКП е установен ред и взискателност в приемането, разглеждането и решаването на жалбите, сигналите и предложенията на трудещите се. Той се съобразява с обстоятелството, че **работата с тях в нашата страна е изградена върху определени организационни и правни принципи,** извлечени от практиката и утвърдени в законодателството — Указа за жалбите, сигналите и предложенията на трудещите се.

Характерни черти в подхода на градския комитет на БКП са **колективността и оперативността,** с които се решават критичните писма, а така също вниманието, с което се посрещат хората, уважението, което се проявява към тях. С жалбите и сигналите приключват тогава, когато правата са възстановени, основателните искания са задоволени, пропуските и слабостите са отстранени. Това са много важни моменти. Така се укрепва вярата на хората в ръководството, създава се ведра, спокойна атмосфера и чувство за сигурност.

Градският комитет на Партията търси **отговорност от комунистите и кадрите за допуснатите от тях грешки и нарушения,** а така също и от онези граждани, които използват нашия демократичен ред за подаване на жалби и сигнали и чрез тях съзнателно клеветят честни труженици, които добросъвестно си изпълняват задълженията.

Винаги ли обаче се постъпва така?

Десетки събрания в колективите и по кварталите обсъждат решенията на Юлския пленум. В духа на пленума трудещите се правят ценни предложения за подобряване качеството на продукцията и ефективността на производството, за отстраняване на допуснати слабости в работата. На много места поставят и един тревожен въпрос — за качеството на хляба. Активисти и партийни работници споделят, че изпитват срам от гражданите, когато се наложи да се срещат с тях, заради лошокачествения хляб. Засяга всеки и с основание му се отделя голямо внимание. Този въпрос е бил предмет на обсъждане и в колектива на фурната, и в „Наркооп", и в градския комитет на Партията. Направена е среща с всички фактори, които имат дял в хлебопроизводството. Търсена е отговорност на ръководството на „Наркооп", сменен е секретарят на първичната партийна организация, назначен е нов технолог. А качеството на хляба продължава да бъде лошо. Защо, какво не достига? Причините сигурно са много и зависят от различни фактори. Едни ги сочат в качеството на брашното — глутенът бил виновен. Да, не е изключено в него да е причината. Други винят техноло-

Digitized by Google

гнята — напълно допустимо тяда е костеливият орех. Трети допълват: пещта, майсторството, условията на работа, заплащането на труда и какво ли още не. Всеки фактор може да дава отражение. Но нима са непреодолими!

Хляб не се произвежда от вчера, технологията му не се създава сега, има държавен стандарт за брашната и т. н. Следователно място за експерименти няма. Нещата опират до хората, до отделните звена, до това, кой как си изпълнява задълженията и доколко ръководството проявява взискателност, търси строга персонална отговорност. С право първият секретар на градския комитет на Партията отправя предупреждение към колектива на „Наркооп“: „Повече няма да търпим това положение“.

Въпросът е: „Защо толкова дълго време се търпи?“

* * *

Градският комитет на Партията не би постигнал много, ако само приемаше, разпределяше, проучваше и решаваше жалбите и сигналите на трудещите се. Защото там където едни или други въпроси от социално-икономическия живот на хората не се решават, където цари бездушие към стремежите и потребностите им, където субективизмът и бюрократизмът са пуснали корени и смучат живителни сокове от благодатната почва на нашия социалистически строй, там постоянно възникват жалби и сигнали и хората не само пилеят ценно време, тичайки от едно място на друго да търсят и защищават своите права, но и недоволството им расте, губят доверие в ръководните органи, инициативата и творческите им амбиции увяхват, намалява политическата и трудовата им активност. Ето защо градският комитет е съсредоточил усилията си да издигне ролята на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации и те със своята дейност да способствуват за подобряване работата на всички звена, за непрекъснато усъвършенствуване обслужването на гражданите, за разгръщане на превантивно-разяснителна работа сред трудещите се, за установяване на тясно сътрудничество и координация между държавните и обществените органи и организации, за създаване на спойката, ведра атмосфера и сигурност у хората творчески да се трудят. С други думи **градският комитет на Партията разглежда проблема за жалбите, сигналите и предложенията на трудещите се не самостоятелно, не като изолирано явление или някаква странична дейност, а като неразделна част от своята политическа, организаторска и възпитателна работа.**

В какво се изразява тя и как се осъществява?

Преди всичко градският комитет на Партията заслива **партийния контрол над дейността на административните и стопанските ръководства.** Извиква ги да се отчитат в бюрото, сътрудници на градския комитет правят проверки на място и пр. Председателят на градския народен съвет Борис Лазов например е докладвал в бюрото как работят с критичните писма и предложенията на трудещите се. В тази насока съветът развива системна и планомерна дейност. В неговия план са залегнали три основни задачи, които успешно се изпълняват, а именно: подобряват състоянието на административно-техническото обслужване в градския народен съвет и пълномощничествата в съставните села; организират превантивно-разяснителна дейност съвместно с градския комитет на Отечествения фронт и градския съвет на профсъюзите; повишават взискателността и контрола за срочно решаване на жалбите, сигналите и предложенията на трудещите се. За целта осъществяват редица мероприятия: въвели са приемни дни и в съставните села, подобряват работата в отделите на съвета, като запознават служителите с нормативните документи и повишават взискателността към тях; орга-

Digitized by Google

низират приемни часове в предприятията и учрежденията с участието на членове на изпълнителния комитет на ГНС; изнасят лекции пред населението по правни, икономически и обществено-политически въпроси, разясняват партийни и държавни документи и новоизлезли нормативни актове; засилват контрола над търговските организации, системно проверяват книгите за препоръки и оплаквания и своевременно отстраняват слабостите; в отделите на съвета обсъждат работата с жалбите и сигналите, а така също и в заседания на изпълнителния комитет. Съветът е подготвил и издал подробен указател за извършваните от него услуги на гражданите. Указателят е разпространен из всички предприятия и учреждения и сред многолюдните домакинства. Отпечатали са около 30 вида образци — молби, удостоверения, протоколи, декларации и други, които улесняват гражданите.

За по-голяма прегледност и системност в работата се **водят дневници,** в които се записват постъпилите жалби и сигнали. В отделни графи на дневника се отбелязва датата на постъпването, кратка характеристика на съдържанието, на кого е възложено да провери и реши въпроса и срок за приключване.

Този планомерен начин на работа, това предварително набелязване и осъществяване на мероприятия помага да се усъвършенствува работата с критичните писма и предложенията на трудещите се. Създава се системност, избягва се епизодичността, подобрява се ефективността на ръководната дейност.

За премахване на причините, които пораждат оплаквания, **все по-широко се използва и контролът на самите граждани.**

Ето един пример. В Радомир годишно се строят над 100 къщи. За това разгърнато жилищно строителство обаче не достигат някои строителни материали — цимент, тухли, керемиди. Много от заплануваните материали не се доставят навреме или изобщо не се доставят. Например от заплануваните 120 000 керемиди за годината през четвъртото тримесечие са предвидени 32 хиляди, а до средата на ноември са доставени едва 3000 и хората се принуждават да покриват къщите с асфалтова мушама или полиетилен. За да се избягнат съмненията и недоволството от евентуално неправилно разпределение на дефицитните строителни материали, съставена е държавно-обществена комисия от представители на градския народен съвет и градския комитет на Отечествения фронт. Комисията е проучила действителните нужди на хората, съставила е списък за реда, по който следва да се раздават материалите. Един екземпляр от списъка е поставен в съвета, а друг в склада на „Топливо". По този начин гражданите имат възможност да преценят не само доколко обективно е съставен списъкът, но и сами да контролират раздаването на материалите.

В града, както в целия Пернишки окръг, е въведен **единен приемен ден** — сряда, в който първият секретар на градския комитет на Партията и председателят на изпълнителния комитет на ГНС приемат граждани. Доста са умували как да бъде организиран приемният ден, защото хората идват при тях, когато ги подгони нуждата, а не когато те са седнали да ги очакват. Дошли веднъж извън приемния ден, не е редно да ги връщат. В същия момент само с приемане на граждани не могат да се занимават, защото ги чакат и други задължения. Въпреки тези колебания и размишления приемният ден е определен и той играе положителна роля в тяхната дейност. Хората свикват и започват да търсят ръководителите в определено време. Те от своя страна по-организирано ги посрещат, повече внимание им отделят. Информацията, която получават от тях, редовно се анализира и обобщава, вземат се мерки за отстраняване на пропуски, за подобряване на работата.

Периодично в кварталните клубове съветници, щатни членове на изпълнителния комитет на ГНС, представители на градския комитет на

Digitized by Google

Отечествения фронт и служители от отделни служби също приемат граждани по интересуващи ги въпроси и на място решават много от тях. Освен това по предварително изготвен график организират такива срещи в по-големите предприятия и в съставните села. В тях участвуват и представители на търговията, предприятията за услуги и др.

Създаден е и **обществен съвет** за работа с жалбите, сигналите и предложенията на трудещите се. В него са включени представители на градския народен съвет, градския комитет на Отечествения фронт, градския съвет на профсъюзите и на жените и др. Неговите функции се свеждат до следното: да координира работата на различните органи и организации, да анализира причините, които пораждат жалби и сигнали, да дава методически указания за подобряване на работата в тази област. Общественият съвет не измества нито един служител или звено, които са натоварени да решават въпросите, повдигнати в критичните писма.

Под ръководството на градския комитет на Партията е разгърната широка **превантивно-разяснителна работа** сред трудовите колективи в предприятията и учрежденията и сред населението. По линия на дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков" е организиран правен факултет, който един път в месеца провежда своите занятия. В него се обучават всички служители на градския народен съвет и други служители и общественици, чиято работа е свързана с административно-техническото обслужване на населението. Стремежът е колкото се може по-добре да бъдат запознати с изискванията на законите, за да могат компетентно да решават въпросите, които опират до тях. По този начин се намалява и възможността техните действия да бъдат източник на жалби и сигнали.

По квартали организират събрания, на които се изнасят беседи по правни, икономически и обществено-политически въпроси. Разясняват партийни и държавни документи и новоизлезли нормативни актове. В трудовите колективи, в кварталите и съставните села провеждат вечери на въпроси и отговори. Във вестник „Радомирска република" публикуват материали, които също повишават правните знания на гражданите. За тази цел широко използват и радиобеседите.

В резултат на тази разгърната превантивно-разяснителна работа хората стават все по-грамотни и знаят кога, къде и за какво да се оплакват или да дават предложения. Същевременно те повишават и взискателността към самите себе си, започват да се съобразяват с последствията от своите постъпки. Разбира се, все още се срещат еснафски прояви, възникват разправии между родни братя, близки и познати, между съседи за делби, имотни граници и други, които са повод за подаване на жалби и сигнали. Държавните и обществените органи и организации правят опити да ги помиряват, водят разговори с тях, на някои налагат глоби и въпреки това понякога се стига спорът да се решава в съда. Такива явления обаче са все по-редки.

Важна роля за подобряване на работата с жалбите, сигналите и предложенията на трудещите се е изиграло и играе **Националното съвещание по този проблем в Пернишки окръг през 1975 година.** На него не само е обменен ценен опит, но са изяснени основните въпроси за развитие и усъвършенствуване на дейността в тази област. Съвещанието е дало тласък за създаване на стройна организация на работа, за вземане на своевременни мерки за ликвидиране на причините, които пораждат оплаквания, а оттам и за укрепване на връзките на партийните органи и организации с масите.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

СПОЛУЧЛИВИ СТЪПКИ

През последните няколко години ОК на БКП — Пловдив, прилагайки в живота партийната линия и политика, прави някои сполучливи стъпки за правилно съчетаване на идеологическата и организаторската дейност за изпълнение на основните задачи на социално-икономическото развитие на окръга. Нещо повече: личи настойчив стремеж единството на идеологическата и организаторската работа, на политическото и организационното ръководство да бъдат в основата, да се превърнат те в главен принцип на работа и ръководство, в постоянен стил и метод на кадрите, ръководствата и на Партията в окръга. Условия за това се създават още при планирането, при разработването на перспективните и оперативните планове на окръжния комитет.

Сполучлив опит да се насочи, да се обвърже, да се съгласува идеологическата и организаторската работа на първичните партийни организации на широка основа е комплексната програма на окръжния комитет на БКП за по-нататъшното развитие на първичните партийни организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи до 1980 г. Какво се постигна с тази програма, какво представлява тя от гледище на принципа за единство на идеологическата и организаторската работа? Тя представлява съгласуване в една насока на идейно-възпитателните и организационните форми, средства и действия по цел, време, проблеми и направления за осъществяване на определени задачи. В нея няма традиционните раздели за ръководството на икономиката, за идеологическата и организационната дейност. На основата на програмно-целевия и комплексен подход тя очертава три основни цели и около тях е обвързана и съгласувана, на тях са подчинени комплекс от мерки — организационни, идеологически, възпитателни и пр., за издигане ролята, мястото, отговорността на първичните партийни организации и комунистите в интерес на реализирането на социално-икономическите задачи на колективите.

Друг характерен момент на комплексната програма е конкретността. Посочено е какво точно следва да направят партийните органи и организации от различните равнища за постигането на целта: окръжният комитет: градските, районните, общинските и другите партийни комитети; първичните партийни организации. По такъв начин програмата осигурява еднопосочност, конкретност, разграничаване на функциите и отговорностите за реализирането на задачите. Същевременно тя предполага творчество и самоинициатива, не сковава, не регламентира. Разработените цели и задачи дават възможност да се осмисля постигнатото, да се търсят и осъществяват най-подходящи и целесъобразни за дадения колектив и организации задачи, форми и средства.

Трудно е отсега да правим цялостни изводи от приемането на комплексната програма, но като тенденция се очертават някои положителни явления. Внесе се конкретност в планирането и дейността на партийните комитети и организации относно работата и ръководството на първичните организации. По-целенасочен и проблемен, тематично по-богат стана животът и дейността им. Повиши се отговорността за работата на първичните организации, тежестта се пренася преди всичко върху индивидуалната работа; засилва се работата в партийните групи, отчетът и самоотчетът и т. н.

Главният резултат е, че първичните партийни организации по-добре съчетават изпълнението на текущите, ежедневните задачи с проблемните, с перспективните задачи и на тая основа разгръщат широка по-

Digitized by Google

литическа и организаторска работа сред колективите, осигуряват авангардната роля на комунистите. И ако през изминалата последна и решаваща година на шестата петилетка колективите от Пловдивски окръг успешно изпълниха насрещните си планове и застанаха на челно място в страната, това в най-голяма степен се дължи на първичните организации, на ръководните ядра на колективите, на които се отдаде чрез формите и средствата на идейно-политическата и организаторската дейност да мобилизират трудещите се и да ги поведат в битката за голямата цел.

Типичен пример на обвързване, съгласуване и единство на идеологическата и организаторската работа за решаване и извеждане на крупна задача е извършената дейност в нашия окръг по ефективното използване на материално-енергетичните ресурси. По тези проблеми окръгът вече втора година е на едно от челните места и получи награда. Но ако се вгледаме внимателно на какво се дължат резултатите, ще открием, че главно на съчетаване на политическото и организационното ръководство, на системната и последователната политическа и организаторска работа в продължение на години.

Какво на практика беше извършено?

Изгради се оперативно бюро за разгръщане на инициативата за МЕР, създаде се окръжен обществено-държавен център по ефективното им използване; отраслови групи за оперативно ръководство и контрол; окръжна комисия за отчитане на съревнованието — конкурс по икономия на МЕР в окръга. С други думи създадени бяха организационни и политически условия за изпълнение на задачата. Чрез тези помощни органи и под ръководството на ОК на БКП в окръга се разгърна политическа и организаторска работа, в която бяха заангажирани обществените организации, държавните органи, стопанските ръководства, широк размах получи социалистическото съревнование. Отпечатани бяха и използвани листовки и много други нагледни материали. Средствата за масова информация отделяха постоянно внимание на тоя въпрос. Поставени бяха над 47 000 поръчения на комунистите, чието изпълнение стана постоянна грижа на партийните ръководства. Използвани бяха и много други форми, които, взети вкупом, доведоха до успеха.

Нашият собствен опит убедително показва, че когато се нарушава принципът, изискването за единство на политическата работа с организационното ръководство, сме имали несполуки. Така например през първите месеци на миналата година бе констатирано, че обещанието за икономии не се изпълнява поради това, че в много колективи работата страда от липса на конкретност, говори се за икономии въобще, но не е ясно какво точно и докога следва да се реализира от всяка производствена единица, от отделния труженик — член на колектива. Всъщност какво се получи? Откъсване, разминаване, общи призиви, недостатъчно подкрепени със средствата на организационната работа, принизяване на контрола и т. н., в резултат на което една значителна част от предприятията не постигнаха желания процент икономии.

Какво направи окръжният комитет?

Разгледа работата по осъществяване на икономии, взе допълнителни мерки, вдигна се тревога, която обхвана първичните организации и колективите, засили се конкретността, подобри се отчетът, контролът на всички равнища. На заседания на бюрата и на партийни събрания се постави на преценка работата на комунистите. Група партийни комитети докладваха и в бюрото на ОК и т. н. Средствата за масова информация взеха на прицел този проблем и редовно реагираха на положителните и слабите страни в дейността на колективите. И резултатите не закъсняха. На национално съвещание в Пловдив се отчетоха

Digitized by Google

положителните резултати, а окръгът бе награден като национален първенец.

Задачите, които си поставихме, бяха значително преизпълнени. През 1974 г. колективите от окръга реализираха снижение на материалните разходи 1,49 на сто, а през 1975 г. — 2,1 на сто, което представлява икономия на суровини, материали и енергия на обща стойност 53 955 лв. През двете години за народното стопанство са икономисани 8031 т черни метали, 875 т цветни метали, 14 109 т цимент, 95 052 х. квтч електроенергия и много други. Особено големи успехи получиха колективите на Завода за запаметяващи устройства, където при обещание 617 000 лв. постигнаха 1 922 000 лв. — 4,1 на сто, стъкларският завод „Дружба" при обещание 171 000 лв. реализира 1 510 000 лв. — 12,4 на сто; обувният завод „Петър Ченгелов" при обещание 50 000 лв. — 1 234 000 лв. или 5,8 на сто изпълнение. От градските партийни организации най-добри успехи в икономиите постигнаха като цяло колективите на Асеновград и Първомай.

Едно от най-важните мероприятия в окръга, спомогнало твърде много за отстраняване на някои слабости, за осигуряване еднопосочност и ефективност на партийната дейност, бе извършеният преглед на политическата и организаторската работа за изпълнение на насрещния план. Тази мярка бе продиктувана от обстоятелството, че при изпълнението на насрещния план и в развитието на икономиката през летния период се очертаха някои неблагоприятни явления и тенденции. Зад обемното изпълнение на плана се криеха съществени слабости, в една група предприятия не се изпълняваха качествените показатели, което дърпаше назад цялостното изпълнение на плана. Причините имаха комплексен характер, налагаше се задълбочено, всестранно вникване и анализ да се пресече пътят на негативните явления, да се осигури изпълнението на плановете по всички показатели. За постигането на тази цел ОК на БКП организира за един месец цялостен преглед на политическата и организаторската работа за изпълнението на насрещния план. Прегледът се проведе на широка основа, обхвана всички производствени звена и единици от всички отрасли на материалното производство. Непосредствени организатори и осъществители на прегледа бяха партийните комитети, но активно участвуваха и работни групи от ОК на БКП, специалисти от другите органи за социално управление, които оказаха и голяма методическа и практическа помощ.

Обект на прегледа бе работата на стопанските органи и ръководства, на партийните и обществените организации за изпълнение на насрещните планове. Стремежът бе да се вникне в детайли по всички направления и фактори, осигуряващи цялостното, комплексното изпълнение на задачите. Разговорите се водиха по работните места: цехове, участъци, бригади, ферми, полето, навред, където се решава съдбата на плана.

Прегледът завърши с разговори в партийните комитети и първичните партийни организации, в малките колективи. Бюрото на ОК на БКП обобщи основните резултати от проведения преглед и прие конкретни мерки. За цялостния ефект, за конкретните резултати от този подход сега е рано да се пише, но едно е ясно: създаде се обстановка на активност и взискателност, на критичност и творческо отношение към проблемите и задачите от страна на кадрите, ръководствата и организациите, на по-широка основа се разгърна политическата и организаторската работа. В повечето случаи ударението бе поставено върху индивидуалната работа с хората.

Конкретен израз на творчество и ефективност от политическата и организаторската работа са подетите различни инициативи в колективите от окръга, свързани с изпълнение на насрещните планове и икономии на материално-енергетичните ресурси, начело на които стоят

Digitized by Google

първичните партийни организации, комунистите. Партийните организации в Пловдив подеха инициативата за предсрочно изпълнение на насрещните планове, която бързо се разпространи и се превърна в движение, обхванало всички трудови колективи от окръга. Предконгресното съревнование „25 ударни десетдневки на високи рекордни постижения" след XI конгрес по инициатива на окръжната профсъюзна организация продължи под девиза „За високи постижения — без изоставащи", което се отчита на десет дни и способствува много да се внася повече конкретност, размах и ефективност в съревнованието. По опита на предприятия в СССР в тютюневия комбинат „Родопи" — Пловдив се зароди починът: „За 49-те", изразяващ се в изработване на допълнителни норми за загиналите от предприятието 49 работници комунисти преди 9 септември 1944 г. в борбата срещу фашизма и капитализма, който също прие масов наслов „За себе си и за онзи момък". Във фабрика „Христо Ботев" — Калофер има полезна практика за конкретна индивидуална работа с поднормениците, в резултат на което сега много от тях изпълняват нормите си, а колективът като цяло успешно изпълнява насрещния си план. В текстилния комбинат „Марица" се поде „починът на многомашинниците" и „един ден от месеца с икономисани материали". В осемте аграрно-промишлени комплекса с нова сила се разгаря съревнованието „челник за висока култура и ефективност в селското стопанство" за срочно и без загуби прибиране на селскостопанската продукция и за предаване на държавата повече количества зърно и производство на повече надпланова селскостопанска продукция и т. п.

И всичко насочено към една цел — създаване на условия и предпоставки за изпълнение на партийната повеля: седмата петилетка — петилетка на висока ефективност и високо качество.

Димитър ДИНКОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот" за Пловдивски окръг

СЪС СВОИ ТРАДИЦИИ

Нечия неспокойна ръка е изписала в летописната книга: „17 март 1974 година — произведохме първата хартия! Всички ликувахме! Очите на съветските специалисти сияеха от радост." Увлечени от напрегнатия ритъм на дните, в които стъпка по стъпка довчерашните тютюнопроизводители и полупромишлени работници овладяваха сложната техника и още по-сложното апаратно химическо производство, забравиха за деня на първата хартия в Комбината за целулоза и хартия в Разлог, където партийният комитет стана инициатор за утвърждаване на традиции на младия колектив.

...Партийният комитет заседаваше. Обсъждаше резултатите от членуването на комунистите на ръководна работа в цеховите първични партийни организации. „Предимствата са очевидни — сочеше директорът Тодор Тумбев. — Всеки от нас пряко участвува в живота и дейността на някоя организация, по-непосредствено чувствува проблемите, които вълнуват хората край машините и съоръженията. Безспорно, ако членувахме в една организация, щяхме да сме обтекчени, но бихме се лишили от възможността по-често да общуваме с комунистите, заети в производството". Някой приемаше оплакването на партийни секретари за системно отсъствие от събрания на партийни членове, които са на ръководни места в комбината. „Прекалената" заетост на неколцина станала причина в комитета да се разговаря нагоре-надолу. Решението да не се провежда събрание на организацията, без да присъствува комунистът на отговорна длъжност, пресякло безпричинните отсъствия.

Преди да закрие заседанието, секретарят на комитета Бойка Асенова отбеляза: „След два месеца е годишнината от първата хартия. Предлагам да въведем традиция на

Digitized by Google

този ден да организираме работническо тържество. Да припомняме изминатия път, да отличаваме челници и новатори."

Съобщението за предстоящото чествуване раздвижи колективите в цеховете. Организираха преглед на работните места. Работници и специалисти по-дълбоко се вгледаха в себе си, в това, как изпълняват задълженията си край сложните машини и съоръжения. Дълго говориха хората за първото тържество.

Пред втората годишнина комитетът препоръча на партийните и профсъюзните организации да излязат със свои инициативи по усвояване на техниката, укрепване на трудовата и технологичната дисциплина, подобряване на качеството. По време на обиколка из цеховете групи работници и специалисти от главен корпус наобиколиха Асиова. Комунистът Георги Бояджиев, отговорник на контролноизмервателните прибори и автоматика, се обърна към нея: „Тези дни премислихме и решихме да поемем първи в комбината задачата да превърнем нашия цех в еталон. Ще дойдем в комитета да ви запознаем с наните планове, да направим преглед на поддържането на техниката и технологията, да решим „тесни" места, да разширим автоматизацията."

— Хубаво сте решили, но ще удържите ли? — с лека усмивка изрече секретарят.

Хората знаеха с кого разговарят. Асиова е инженер-химик, затова без колебание потвърдиха решението си.

На тържеството стана известно, че в главния корпус специалистите са подменили уплътнителите на варилните котли с набивки от телефон, които са десет пъти по-издръжливи. Подменили и вносните салникови уредби на циркулиращите помпи с изработени от тях самите, по тяхна конструкция. Всеки по своему запомни това тържество, на което присъствуваха гости от целулозни предприятия на ГДР, млади комунисти получиха партийни билети, първенците — награди.

Всяка година от Средното политехническо училище по целулозно-хартиена промишленост в града идва ново попълнение в комбината. Много вълнение предизвика ритуалът „В редиците на работническата класа". Той е продължение на гесните връзки между предприятието и училището. Младите работници се запознават с историята и делата на колектива, поднасят им се значки и книги, които да напомнят за началото на самостоятелната трудова пътека в живота. Млад майстор ги приветствува. В тяхна чест се изпълнява поздравителен концерт.

Секретарят на комитета работеше над някакъв документ, когато в кабинета влязоха няколко жени. „Браво бе, Бойке, каква интересна вечер преживяхме. Поздравяваме те за идеята — задъхано, една през друга говореха посетителките. — Чудесна работа. Голяма сила сме, ей." Спонтанно изразената радост я развълнува. И това върна мислите й назад. В разговор с журналист от Радио Благоевград тя предложи съвместно да се подготви радиовечер за израстването на хората в комбината. После я нарекоха „Раждането на класата". Пред очите й е препълненият с работнически семейства салон на Дома на културата. Водещите програмата така непринудено разговаряха с директора, с челници, майстори, специалисти! И всеки споделяше какво е за него предприятието, как преценява своето място... Вълнуващият разказ за делата, музикалните и поетичните поздравления трогнаха работническите души.

Когато на заседание на комитета стана дума за радиовечерта, някой предложи всяка година да се организира съвместна програма или с радио-телевизионния център, или с окръжния вестник. След няколко месеца телевизионното студио подготви предаването „Израстване", което разказва за новото в живота на хората, дошли в комбината. В годишния план на комитета е предвидено да се организира съвместно с редакцията на в. „Пиринско дело" среща със специалисти, които работят в областта на българо-съветското сътрудничество по хартиено-целулозната промишленост.

Обществено-политическият календар на предприятието се обогати с вечер на българо-съветската дружба. Тя се роди през строителните години, когато десетки съветски специалисти взеха участие в изграждането на големия обект, после при усвояване на сложното производство ги заместиха висококвалифицирани инженери и техници. Те предаваха своя опит и умение на младите хора, които помнят всеотдайността на Александър Потапенко, Валентин Медведников, Владимир Золотарьов, Димитри Колганов, Владимир Белоус и други, оставили дълбока диря в съзнанието на работниците и специалистите. От това време са личните връзки на повече от двадесет ръководители, инженери, техници и работници със съветски специалисти. Алеята на дружбата, която създадоха със съвместен труд, е символ, който напомня за първите трудни, но славни години. В бъдещата музейна сбирка ще има кът за експонати, които ще разказват за неоценимата съветска помощ в изграждането на комбината, в овладяването на сложната техника, усвояването на производството.

...Всяка сутрин на първи март пред комбинатския портал застават стотици деца от основното училище „Яне Сандански". Те окачват мартеници, кокичета и здравец на идващите на трудова смяна и им пожелават „Честита пролет". Едно хрумване, родено в съвместната работа на комбината и пионерската организация, което носи много красота и вълнение! Както и приемането на чавдарчета и пионери на работническо тържество.

Партийният комитет насочва комсомолското и профсъюзното ръководство към утвърждаване на традиции, които предизвикват вниманието на младите хора, на целия колектив. Подпомагат се цеховите първични организации да създават свои традиции. Така се роди вечерта на младия работник, празникът на профсъюзната художествена самодейност.

Една след друга традициите заемат своето място в живота на колектива. Те са

Digitized by Google

като корените на дървото. Колкото еа поздрави и дълбоки, толкова повече сокове протичат към клоните. Така и хубавите, вълнуващи традиции подхранват привързаността на хората към комбината, изострят съзнанието и чувството на работниците за дълг и отговорност.

С много напрежение и усилия миналата година колективът достигна близо 70 на сто от проектната мощност. Сега гони голямата цел — пълното усвояване. Една от предпоставките за постигането ѝ е, че почти двойно е намалено времето за отстраняване на повредите в картон-машината, най-сложното съоръжение. Поддържането на оптимален режим на работа е свързано с преодоляването на много затруднения и пропуски във всекидневието. Комунистите първи намериха своето истинско място. Не една и две безсънни нощи са прекарали край машините и апаратите Иван Бангеев, Димитър Кюркчиев, Кирил Стойчев, Димитър Ораков и десетки други.

...Случи се сложна повреда в електрическото захранване. Замря целият комбинат. Дежурните техници откриха повредата — прегаряне на кабели във високоволтовата уредба. Прецизна работа е възстановяването на сложното свързване и настройването на апаратурата. На тревожния повик в почивния ден младият комунист инж. Георги Петков не се подвоуми — тръгна веднага. Бързо се събраха техниците от лабораторията, която той ръководеше, енергетикът на топлоелектрическата централа Милчо Тумбев и други специалисти. Работиха непрекъснато петдесет и три часа по сложната кабелна система. През нощта преспаха само час-два, колкото да прогонят съня. Храна им носеха на обекта. Нямаха време да отскочат до стола.

Умората тегчеше на работническите лица. „Момчета, сами виждате, целият комбинат е замрял, не можем да си позволим почивка, още малко и ще отстраним повредата“ — окуражаваше Петков. Последни свръзки. Капнали от умора, със зачервени от безсъние очи, с почернели ръце и изцапани лица най-после момчетата се изправиха и вериха поглед в сигналните уреди. Какво ли ще покажат те? Когато светнаха, по напрегнатите в очакване лица пробягнаха усмивки. Миг след това се завъртяха машините. Комбинатът се изпълни с привичния производствен шум, задиша с пълни гърди.

Неведнъж Асиова бе при групата, когато отстраняваше авария. Гледаше как се провираха младите хора в плетеницата от кабели, как чоплят с инструментите, как свързват. И може би в един от тези моменти у нея се роди чудесната идея — какво да се направи, за да научи целият колектив за преодоляното изпитание, да се помни дълго. „Малко е да знаят само работниците в техните цехове — мислеше тя, — и общокомбинатният кът за трудови дела ще разкаже за упоритостта и всеотдайността им, но и това е малко. Какво друго да се направи?“

Тя знаеше и за други трудни моменти в живота на младия колектив. Нали е тук почти от първото завъртване на машините и съоръженията! Знае, че в мигове на изпитания у хората няма колебание — застават на своя трудов пост и докато не премине тежкото, не се отделят. Денонощия може да се нижат, но отстояват. И винаги се е чувствувала удовлетворена, че без подкани и призиви комунистите са поемали дълга си първи. После на събрания е ставало дума за това, но после. Сигурно този разговор оставя незаличимо въздействие върху партийните членове.

Разсъждаваше тя негласно за личния пример и тъкмо в този момент си помисли: „А защо да не организираме в края на годината общоработническо тържество, на което да припомним трудните изпитания на колектива. Ще разкажат самите хора как са ги преодолели, кое ги е подтикнало тогава и как преценяват сега своето дело. Накрая ще направим обобщение какво е дала работническата упоритост на комбината и колектива, какво биха загубили, ако липсваше всеотдайността. Бихме могли да наречем това тържество „мигове от нашето трудово изпитание“.

Хареса ѝ наименованието и се усмихна. Може би защото ще се сложи началото на една оригинална традиция.

Разбира се, големият въпрос е добре да се поддържат машините и съоръженията, да не прекъсва ритъмът на производството. Профкомитетът раздвижи целия колектив с викторината „Познавате ли техниката, с която работите?“ И тя стана традиционна. Месеци наред се готвят за нея.

Младият колектив създава и утвърждава свои традиции, които невидимо свързват новите попълнения с комбината, първите предават опита и самочувствието си на идващите. Чрез тези традиции се осъществява щафетата на работническите добродетели, кристализирали в трудния път на израстването на колектива.

Славчо ВОДЕНИЧАРОВ

Digitized by Google

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

КОМСОМОЛСКАТА ДУМА

На отчетно-изборните събрания, а сега и на конференциите в атмосфера на критичност и самокритичност комсомолците правят трезва и откровена равносметка на това, което са постигнали в досегашната си работа, набелязват новите задачи, които ще решават през седмата петилетка. Чертаят пътищата, обсъждат средствата, търсят форми на работа, които ще осигурят условия комсомолците да дадат своя дял в изпълнение предначертанията на Единадесетия конгрес на Партията и решенията на Юлския пленум.

С ПОГЛЕД КЪМ БЪДЕЩЕТО

За творческата атмосфера, в която се проведе отчетно-изборната конференция на комсомолците от Завода за инструменти и нестандартно оборудване в гр. Казанлък, голям дял се пада на критичния подход на заводския комитет на Комсомола при отчитане дейността на организацията и на активното участие на делегатите.

Когато слушах доклада и изказванията, спомних си за оценката, която бе дадена в Тезисите на ЦК на БКП за състоянието и развитието на БКП и на обществените организации и движения, че в България расте, труди се и се учи жизнерадостна младеж, която е здраво сплотена около априлската линия на Партията, предана е на революционните традиции на предишните поколения и е готова да поеме с чест щафетата към комунистическото бъдеще.

Свидетелство за правилното разбиране на своя граждански дълг, на голямата отговорност пред Партията, пред работническата класа и обществото са хубавите постижения на комсомолците от завода. Началото на седмата петилетка те започнали с конкретни трудови дела. Призива на ЦК на ДКМС „За делото на Партията — на всеотдаен младежки труд, учение и творчество“ и откритото писмо на окръжния комитет на ДКМС в Стара Загора за включване в съревнованието под девиза „Челник в комсомолските предконгресни дни“ намерили благоприятна почва в заводската комсомолска организация. Проведени били организационни събрания в цеховете и всеки комсомолец дал лични обещания. На общозаводски митинг била обсъдена инициативата и поето шефство на „първия и последен час от работния ден“ и за „социалистическо отношение към машинния парк“. Заводският комитет на Комсомола си давал сметка, че да се обещае не е чак толкова трудно, по-важно е да се удържи дадената комсомолска дума и затова не изпускал от погледа си работата на отделните дружества. На събра-

Digitized by Google

ния, при срещи с комсомолците, в индивидуални беседи те разговаряли, обсъждали, решавали какво трябва да направят, за да се разгърне с още по-голяма сила социалистическото съревнование. Общественото достояние на поетите обещания съчетали с близък контрол и помощ за тяхното изпълнение в процеса на работата. И заслужена бе похвалата на комсомолците Никола Тралев, Янко Димитров, Марин Минев, Петър Бошнаков и Надя Донева, които са наградени от окръжния комитет на ДКМС с почетната грамота „Челник в комсомолските предконгресни дни". С лични обещания в социалистическото съревнование участвуват повече от 120 младежи. Наистина това е внушителна, ударна сила.

Заводската комсомолска организация добре разбира партийната повеля — седмата петилетка — петилетка на качество и ефективност. Тя подкрепя с дела усилията на стопанското ръководство на завода в борбата му за повишаване качеството на продукцията. Комсомолското дружество в цех 32 поело задължение произвежданата продукция да носи щемпела на високо качество. Въвели лични картони за ежедневна отчетност по този показател. Всеки случай на допуснат дефект става предмет на другарско обсъждане. Полагат усилия навреме да отстраняват причините за лошокачествена продукция. Стремежът им е това, което зависи от хората, от субективния фактор, да го сведат до минимум. Усилията им не са отишли напразно. Констатацията в доклада, че чувствително е намалял броят на младежите, които произвеждат продукция с второ предаване, се потвърди и от делегатите, които взеха отношение по този важен въпрос от дейността на комсомолската организация. Справедливи бяха критичните им бележки, че още много трябва да се направи от заводския и дружествените комитети на ДКМС, от стопанското ръководство, за да стане този девиз на Партията същност в работата на всеки младеж. Критичните бележки на секретаря на комсомолското дружество в цех 32 Никола Гарвански, че партийният лозунг за качествено и ефективно производство не се обвързва тясно с формите на движението за техническо и научно творчество на младежта прозвучаха като навременна грижа да се изпълнят решенията на Единадесетия конгрес на Партията по този важен проблем. Вярно е, че тази година заводският комитет на Комсомола е разработил подробна програма, с която цели да обхване по-голяма част от младежите в движението, но правилно е предложението на Гарвански темите, които клубът ще разработва, да са насочени към решаването на някои „тесни" места в производствения процес, пряко да се помага за повишаване качеството на продукцията. Иначе движението за научно и техническо творчество ще има самоцелен характер, към него ще се подхожда формално. И Петър Илиев, член на заводския комитет на ДКМС, сподели свои мисли и вълнения, направи предложения за решаването на главния въпрос от производствената програма на завода — през седмата петилетка само висококачествена продукция. Това изисква ново отношение на стопанското ръководство, на специалистите от техническия отдел, които трябва пряко да помагат за спазването на технологическия процес при производството. Справедливи бяха забележките му, че както комсомолското, така и стопанското ръководство правилно изискват от работниците да уплътняват работния си ден, но наред с това трябва да се създават на работника условия пълноценно да използва времето. Не са редки случаите поради някои неуредици в организацията на труда хората да губят ценно време. Още в процеса на работата трябва да се отстраняват пропуските в качеството на продукцията, а не да се констатира при свършен факт.

— Понякога малки неуредици — сподели Петър Илиев — уморяват хората. А кой не иска с радост да застава на работното си място и доволен от свършеното, да напуска смяната си.

Комсомолската младеж ясно осъзнава своето важно място в из-

Digitized by Google

пълнението на производствената програма на седмата петилетка. Това бе подчертано както в доклада на заводския комитет на ДКМС, така и от изказалите се делегати на конференцията, които бяха изразители на мислите на цялата заводска комсомолска младеж, а тя представлява една четвърт от трудовия колектив и има определено място в борбата му за изпълнението на производствената програма. Гаранция за реалността на така поставената задача те търсят в досегашните резултати. Планът на завода за общата промишлена продукция за деветмесечието е изпълнен и качеството е подобрено.

С високо чувство за отговорност, с верен поглед в бъдещето се отнесоха към своята дейност и комсомолците от техникума по механотехника „Н. Й. Вапцаров" в Стара Загора. Обединяващо звено в цялостната дейност на организацията е била грижата им да изпълнят подетата от XII конгрес на ДКМС инициатива „Днес творци в ученето — утре челници в производството". Усилията на ученическия комитет, на ръководствата на комсомолските дружества са били насочени към повишаване успеха на учениците, образцова производствена практика, активно участие в научно-техническото творчество. Сега, когато правеха равносметка, те отново се връщаха към това, което е останало вече зад тях — неспокойството, тревогите, трудностите. А те съвсем не са били малко. Да се обединят в едно, да се насочат в желаното направление мислите, вълненията, желанията, стремежите на повече от 500 младежи съвсем не е лека работа.

И затова ученическият комитет насочвал работата на дружествата да създават условия за изявата на повече ученици в научните кръжоци, повече младежи да участвуват в организираното състезание „Най-добър в професията", помагал да се разгръща взаимопомощта в процеса на усвояването на преподавания учебен материал. В работата на клуба „Млад техник" участвуват комсомолци с определени наклонности към научно-техническо творчество. С успехите на най-изявилите се кръжочници запознават всички ученици. От изработените от тях експонати организирали изложба и трима от участниците в нея са представени за националния преглед на техническотс и научното творчество на младежта. С помощта на издавания от клуба стенвестник постиженията на кръжочниците бързо се разгласяват сред всички ученици.

От отчета на ученическия комитет и от изказванията на делегатите се разбра, че усилията им, насочени към решаване на главната задача за тях – усвояване на знанията, творческо отношение към учебния процес, не са отишли напразно. Показателен е фактът, че само два процента от учениците са останали да получат оценка на втората сесия, а 98 процента са приключили с изпитите при завършване на учебната година. Увеличил се е броят на отличниците и с оценка много добър. Провели анкета за съдбата на възпитаниците на техникума, която е показала, че научната и практическата подготовка на младежите им дава възможност да се справят добре като производственици. Много специалисти от заводите „Сърп и чук", „Берое", Химическия комбинат и други, завършили техникума, са уважавани от трудовите колективи за добрите им знания и практическа подготовка в професията.

Своето чувство за отговорност като бъдещи строители на развитото социалистическо общество в страната младежите подчертаха и в отношението си към трудовото възпитание на учениците. Активното им участие в летните и селскостопанските бригади и отговорното им отношение към възложената работа подчертават политическата зрелост и високата им съзнателност. В доклада и изказванията те правилно подложиха на анализ състоянието на трудовото възпитание, говориха конкретно за тези, които са били пример на трудолюбие, и за тези, които са проявили безотговорно отношение. Оправдано е недоволството на комсомолците и училищното ръководство от неуредиците в орга-

Digitized by Google

низацията на труда, в транспорта и други, които някои от ръководствата на АПК допущат и снижават ефективността на бригадирския труд. Това, което не са свършили самите младежи, беше предмет на критика, но много неща, които са затруднили пълноценното оползотворяване на времето им в бригадите, е извън техните сили.

ХАРМОНИЧНИ ЛИЧНОСТИ

Грижата на Комсомола младежите да овладяват марксистко-ленинското учение, да повишават идейно-политическата си закалка сега излиза на преден план и е съществен елемент от програмата за изграждането им като хармонични личности. Констатациите в Тезисите на ЦК на Партията във връзка с Единадесетия партиен конгрес, че недостатъчно последователно и задълбочено се работи за идейно-политическата закалка на младежта са сериозен повод отчетните конференции да обръщат по-голямо внимание на тази страна от дейността на Комсомола. Оправдана е тревогата на заводския комитет в Завода за инструменти и нестандартно оборудване в Казанлък, че някои младежи много трудно преодоляват инертността към марксистко-ленинската си подготовка. Справедлива беше критиката към ръководството на комсомолското дружество в цех 31, което е допуснало и двете звена да провалят първото занятие от тазгодишната просветна година поради неявяване на хората. То е длъжно да намери отговор къде е причината за тази безотговорна постъпка на младежите. Темата на разговора ли не ги е заитересувала? Времето за срещата ли е било неподходящо? С една дума, да намери корените, да разкрие причините, обективни и субективни, и тогава да действува. Явно, това не е направено, защото по оценката в доклада, че въпреки направената добра разгласа за сбирката хората не са дошли, говори, че причините трябва да се търсят не само в организаторската работа. Фактът, че за миналата година се отчита добра работа на просветните звена, където младежите са изучавали основни въпроси от научния комунизъм, слушали са беседи за живота и делото на Георги Димитров, получили са знания по някои основни икономически проблеми, дава основание да се смята, че младежите имат желание да разширяват своите знания, да обогатяват мирогледа си, да повишават марксистко-ленинската си подготовка.

В помощ на идейно-политическата подготовка на младежите е и лекционната пропаганда по важни събития от икономическия и политическия живот на страната и в света, срещи с активни борци против фашизма и капитализма. Проведените срещи под наслов „Верни на класата“ и „Вечер на младото семейство“ са разнообразили живота на младежите, обогатили са ежедневието им с приятно прекарани часове, спомагат за приобщаването им към колектива. Много са комсомолците, които със задоволство си спомнят за посещенията на Оборище и Копривщица, за добре организираната викторина „На априлци бунтовни и на Бузлуджа горда достойни чеда“.

Анализ на мерките, които се провеждат за хармоничното развитие на младежите, направиха и комсомолците от механотехникума „Н. Й. Вапцаров“ в Стара Загора. Те правилно разбират, че въпросите за изграждането на марксистко-ленински мироглед у младежите, за утвърждаването на комунистическия идеал като тяхна вътрешна убеденост е задача не по-малко значима от подготовката на висококвалифицирани специалисти. През отчетната година те преустроили работата на организирания при тях клуб „Съвременник“. В четирите секции, обхванали по-голяма част от учениците, всеки според желанията и увлеченията си изучавал определени проблеми. Едни обогатили знанията си по ос-

Digitized by Google

новни въпроси от историята на Партията, други по икономически проблеми, трети по въпросите на интернационалната политика на Партията и страната. В клуба на политинформатора 32 комсомолци се готвят по важни въпроси от дейността на Партията и Правителството за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на Партията. Обучението на тези млади пропагандатори на партийната правда води Мария Пръхчева — секретар на партийната организация в техникума. Във проведената викторина „Безсмъртният подвиг на априлци" са участвували голям брой ученици. Излъченият отбор първенец участвувал в окръжното състезание. За показаните добри знания младежите получили награда — екскурзия до Пампорово.

Когато говорим за изграждането на младежите като хармонични личности, не можем да убегнем от грижата за осмислянето на тяхното свободно време, особено сега, когато се въведе петдневната работна седмица.

Констатациите и на заводската, и на ученическата конференция бяха еднопосочни, че комсомолските дружества не работят активно за масовизиране на спорта и туризма сред младежите, не търсят форми за работа с тях, когато са извън трудовия колектив, не знаят как прекарват свободното си време. Това, че са доставяни някои спортни принадлежности, че има определена площадка или е учредено туристическо дружество, съвсем не изчерпва въпроса за активното, осмислено прекарване на свободното време, ангажиране на младежите в полезни за здравето им дейности. Тези въпроси все още се предоставят на „откуп" на отделен член на комсомолските комитети. А очевидно с тях трябва да се занимава цялото ръководство, да иска настоятелно съдействие и от партийните, и от стопанските ръководители. Иначе разговорите ще си продължават, а някои младежи ще убиват ценно време в задимените кафенета.

КАКВО НЕ ДОСТИГАШЕ

И в двете конференции малко се говори за потребителското отношение към живота от някои младежи, за чуждопоклонничеството в модата, музиката, морала, за пренебрежителното им отношение към трезвеността. Може някой да каже кое по-напред да се каже в доклада? Комсомолската дейност е толкова разнообразна и многостранна. Това е вярно, но не бива да се забравя, че Единадесетият конгрес на Партията с голяма загриженост отчете, че има млади хора, които проявяват идейна неустойчивост, аполитичност, слаба обществена активност, поддават се на буржоазно влияние. На тази тревога на Партията трябва да откликнат комсомолците, да се почувствува, че тези важни проблеми ги вълнуват, да търсят форми на работа, за да привлекат в смислен, творчески живот цялата трудова младеж.

В доклада на заводската конференция на Комсомола се констатира, че се срещат отделни комсомолци с неприветлив външен вид, подражатели на криво разбрани модни течения. Не беше дадена оценка в какво се изразяват слабостите на комсомолското ръководство за формирането на здрав естетически критерий у младежите.

И комсомолците от механотехникума констатираха, че са подценили някои страни от културно-масовата работа. Подели са хубава инициатива да организират клуб за естетическото възпитание на младежта, но тя остава неизпълнена. Констатацията, че отговарящият за тази задача не си е свършил работата, не снема вината на ученическия комитет на Комсомола. Култивирането на правилен вкус към модата, музиката, взаимоотношенията между младежите е задача, която изис-

Digitized by Google

ква ангажирането на повече комсомолци да мислят, да предлагат форми на работа, мероприятия, които ще задоволят разностранните интереси на съвременните млади хора.

И още нещо, което и на двете конференции не беше направено докрай. И в докладите, и в изказванията се разказа за много интересни форми на работа, за постигнатите резултати, а недостатъчно беше сложено ударението на стила и методите на работа на ръководствата. Да се обобщи най-доброто, да се анализира това, което не достига, което е пречка за творческия размах на отделните ръководства. Повече бяха констатациите за това, че вътрешносъюзната дисциплина не е на нужната висота, че някъде се принизява ролята на събранието, че има немалко пасивни комсомолци, а по-малко се разкриваха причините защо това е така. Къде са корените на слабостите? Кои са носителите на тези слабости? Какво се предприема, за да се отстранят те в бъдеще? Нужно беше на тези въпроси да се дадат по-добри отговори.

* * *

В своята дейност нашият славен Димитровски комсомол не един път е доказвал, че е изпитан резерв и помощник на нашата партия. Неговата дума има винаги реално покритие, верен прицел. Когато човек седи и гледа тези млади, жизнерадостни момчета и девойки как разказват за хубавите страни в работата, вълнуват се, болеят и за немалкото нередности, които съпътстват живота на комсомолските организации, не може да не изпитва гордост от нашата достойна смяна, утрешните строители на комунистическото общество у нас.

Предконгресният отчет на Комсомола сега е в известна степен оценка и за работата на партийните организации и комитети. От състоянието на комсомолската работа в даден колектив се вижда какво е било отношението, грижата, партийното ръководство на младежта. Изискванията, които Единадесетият конгрес на Партията предявява към партийните органи да усъвършенствуват своята работа за комунистическото възпитание на младежите и подготовката им за живота определят сега главните насоки на партийното ръководство на Комсомола. Участието в подготовката и провеждането на комсомолските отчетно-изборни събрания и конференции на най-отговорните хора от колективите, на секретарите на партийните комитети и организации, на директорите на предприятия, училища и пр. дава възможност да станат съпричастни на онези важни проблеми, с които са живели младежите през отчетния период. И то не само да почувствуват атмосферата, да узнаят какви въпроси вълнуват комсомолците, но заедно с тях да обсъдят най-верните пътища, средства и форми, които на практика ще гарантират политическата работа на голяма част от комунистите да протича сред младежите, така както изискват решенията на Единадесетия партиен конгрес.

Деля КОЛЕВА

Digitized by Google

Заводски сблъсъци

Нарушаването на баланса на спокойствието е факт, с който напоследък може да се сблъскате зад всеки заводски портал не само защото сме в крач на стартовата година на петилетката, а преди всичко защото сега всеки колектив, всяко звено работи с повишена взискателност към себе си, реализирайки партийната повеля за високо качество и ефективност.

Третираните на следващите страници делнични моменти от практиката на трима партийни секретари не само ни въвеждат в необозримата територия на техните проблеми, но ни показват в един непретенциозен план черти от духовните биографии на тези хора.

1. ФУРАНОВА СМОЛА

Секретарят на партийния комитет в Софийския завод за металорежещи машини инженер Жечо Жечев не бе осигурил необходимото число бригадири за строителството и в районния комитет го бяха повикали, за да му напомнят това. В момента положението в завода беше от тежко по-тежко, той се опита да обясни, но в района заявиха, че независимо от обстоятелствата задачата си е задача.

Независимо от обстоятелствата!

И самият той понякога говори така, но...

В заводската леярна работата изоставаше. Наложи се да влягат хората на крак. То се знае, комунистите първи казаха, че ще работят извънредно, докато се излезе от аварийното състояние. Направиха дори митинг, поеха лични задължения.

Инженер Жечев държеше именно на това — всеки поотделно да стигне до убеждението да поеме своя дял. Не само цехът, не само бригадите и участъците — всеки лично да отговаря за конкретни дела. Решиха дори няколко съботи да работят извънредно и изведнъж — два дни престой, и то в началото на седмицата.

— Чрезвичайна амплитуда — негодува Жечев. — Митинг, сега престой... Грозно. Отвратително. Тъкмо си създал определена нагласа у хората, тъкмо ги е мобилизирала една цел и изведнъж — противоположната крайност...

Вечерта след седем заместник-министърът Харалампиев пристигна в завода. Огледа на място нещата, разпореди, телефонира... Но трябваше време, щеше ли да се промени всичко така бързо?

Престоят в леярната поради липса на фуранова смола — една от съставките на сърцевата смес — не бе единствената тревога. От „Електра" в Завода за металорежещи машини не доставяха ритмично системи за управление и купища недовършена продукция задръстваше цеховете. Представителите на организацията доставчик сновяха по коридорите и чакаха да им се осигури работа. Специалистите тук, на място, изпробваха годността на своите системи и сега потъваха от срам пред колегите си, защото им пречеха.

Именно върху това разсъждаваше Жечев: немарливостта на едни пречи на работата на други. Ето и тук. Престоят на леярната не е само загуба за ЗММ. Нещо повече — отражението е по-голямо вън от този завод. Защото два дни забавяне тук означава едномесечна загуба за завода в Троян примерно. Защото леярството, както с право отбелязва началникът на цеха Михаил Шуков, е основа на машиностроенето. Няма ли чугунени отливки, няма машини.

Причините за престоя?

Михаил Шуков е при инженер Жечев.

Изяснява, че по договор ДСО „ЗММ" е трябвало да получи през 1976 година от „Химснаб" 445 тона фуранова смола, от които 320 тона за нуждите на Завода за металорежещи машини. Доставени са само 93 490 килограма.

— Причините? — пита отново Жечев.

Началникът обяснява, че до този момент заводът производител на фуранова смола „Кристал" във Велинград не им е доставил 158 510 килограма смола и че това е катастрофално, защото леярната изпълнява поръчки на още 16 завода по линията на обединението и на Министерството на машиностроенето и металургията...

Пратеникът на ЗММ във Велинград е докарал вчера тон и половина смола, но тя се е оказала недоброкачествена. С нея отливки не стават. Шуков му се скарал: „Та-

Digitized by Google

ка ли се върши работа!" Пратеникът се защитил: „Нима можех да се върна с празни ръце?"

— Ясно — казва Жечев. — И все пак това не е всичко. Тази тенденция се прояви отдавна. Ние не отчитаме понякога симптомите. Тревогата е закъсняла. Това „пожарно" състояние можеше да се предотврати. Още миналия месец в леярната бяха показани загуби в размер на 300 тона, което е 150 000 лева в стокова продукция. Изход можеше да се потърси екстрено още тогава.

— Търсихме го!

— Търсим го бавно до момента на кулминацията.

— Разчитахме на доставчика.

— Отново дирим причините вън от нас. Не можем да се пречупим!

И секретарят се връща към инструктажа за докладите на събранията по Юлския пленум. Моментът бил абсолютно друг, обстановката в завода — също. Защото това лято при съответна тържественост колективът получил голямата награда на София за преизпълнение на задачите за полугодието. Последвало преходното червено знаме на Министерството на машиностроенето и металургията, преходното червено знаме на профсъюза...

Тогава на инструктажа настроението на хората било все още празнично и някои заявили, че такива пропуски от разряда на заблудени кораби тук никога не могат да се получат, че тук нещата са семпли и ясни и че големите недостатъци плуват в големите води: в обединенията, министерствата... Един цех е дребно пристанище, няма какво да се спори... Жечев въстанал против това самоуспокоение и след първия инструктаж последвал втори, после — серия от разговори, анализи на състоянията на първичните организации.

— Стремежът е нещата да се ориентират навътре, към самите нас. Центростремително, а не центробежно...

Той знае, че това е процес, че наслояванията не се променят с дни и въпреки това — всяко оправдание го тревожи.

Смолата съвсем прилича на онова лепкаво чувство на самоуспокоение, което ни пречи понякога да погледнем нещата трезво. Ние или сравняваме, или бягаме на километри от себе си, за да намерим довод. А нещата се променят и всяко сравнение е пагубно. То дори често води до заблуди. Как беше — как е? Две неща с огромна дистанция помежду им. Обемът на завода расте със светкавична бързина. Ако тази година той е 38 милиона продукция, през идущата ще е 49 милиона, а след това — шейсет, осемдесет, сто милиона обем!

Тук на територията на завода това лято заседава самото Политбюро на нашата Партия. Само този факт е достатъчен да се разбере мястото на ЗММ в системата на машиностроителните заводи в страната. Ключова позиция. Висока отговорност.

Машинен инженер по специалност, секретарят Жечев говори за метала като за жива материя. Мнението му е, че сега работите не се свеждат само до висока ефективност тук в завода, а до изработването на високопроизводителни машини, които ще покажат качествата си вън от тези корпуси.

Защото, както твърди Жечев, една машина може да накара даден цех да процъфти, а може и да го срине.

2. МИГОВЕ

Шофьорът на джипа — тънко, приличащо на гимназист момче — вече час чакаше пред входа на предприятието. Трябваше да закара Дойчинов до болницата, така се бяха разбрали, но секретарят се бавеше. Настинал беше, дали му бяха три дни болнични, искаха да му правят изследвания, но Дойчинов тъй и не се отделяше от завода. Момчето знаеше колко горещи са часовете на партийния секретар напоследък и продължаваше мълчаливо да чака. Дори музика не си пускаше, тревожно му беше някак. То си представяше как Дойчинов бърза с новата си манта към механичния цех, как звъни оттам на телефонистката, бърчейки чело на нейните сведения. А новините — това вече всеки в завода знаеше — не бяха радостни. От крайните получатели на продукцията пристигаха по телекса съобщения, изразяващи откази да бъдат получени големи количества печки. Сключените договори увисваха във въздуха. Това означаваше, че е невъзможно да се реализира допълнителното количество продукция, предвидено в плана за четвъртото тримесечие.

Дойчинов не бе свикнал да го притискат до стената. Повече от 18 години бе в завода и през това време бе изпитал всичко. Работил беше и като стругар, и като фрезист, и като началник на прототипен участък, и като началник на монтажен цех... Дългогодишен секретар на първична партийна организация и заместник-секретар на заводския партиен комитет, през последните шест години той пое вече голяма отговорност. Защото кой, ако не преди всичко заводският секретар, е разпъван на кръст за всяка неуредица? Но бившият фрезист не бе от тези, които се стъписват при разпъванията. Той знаеше нещата, разбираше ги, предвиждаше ги...

Враг на полуистината и полумерките, секретарят запазваше самообладание и при най-екстрените ситуации. Търсеше причините за нещата, добираше се до противоречиви факти, обичаше да изслушва хората. Знаеше ,че те не се променят така бързо, както градовете, затова винаги имаше в запас търпение, позволяващо му да търси дългото разстояние между доброто и злото.

Ето и днес.

Бе започнал в една обичайна равносметка за извършеното напоследък. Събранието на колектива по проблемите на Юлския пленум беше реално продължение на подхванатия в първичните партийни организации критичен диалог. Секретарят сравняваше, анализираше фактите. Правеше списък на критичните бележки и на предло-

Digitized by Google

женията за подобряване на ефективността в работата, адресирани към ръководства от различни нива. Тук, разбира се, все още не фигурираха последиците от търговските телекси, които обръщаха доста неща наопаки. Защото планът се изпълняваше, а печките вече задръствахе складовете. Секретарят и хората от заводския комитет водеха разяснителна работа върху производствените задачи за следващата година, а практически нещата стояха твърде сложно. Вече не ставаше дума колко ще се произвежда и в какви срокове, а как да се реагира в новосъздадената обстановка. Темповете на производството прекомерно бяха изпреварили търсенето. Търговците си имаха необходимото количество стока, която преливаше не само в магазините, а и в складовете. По този начин заводът за горивна техника „Металургия" — носител на преходни червени знамена за предидущата петилетка, едно от челните предприятия в Горна Оряховица — сега се бе оказал в затруднение да изпълни годишната си производствена програма, тъй като решение номер 39 на Министерския съвет от март 1976 година забраняваше изработването на продукция, която не се реализира.

Заводският въздух се сгъстяваше. Над всичкото отгоре растящата тревога бе подсилена от още обстоятелства. Сутринта градският вестник „Устрем" бе излязъл на уводно място с тревожен сигнал, озаглавен „Изпълнението на плана изостава", а в градския комитет на Партията бяха насрочили оперативка, на която Дойчинов следваше да докладва за състоянието на завода.

... Момчето с джипа чакаше и чакаше пред входа. Двата телефона в празната стая на заводския партиен комитет звъняха непрекъснато, а Дойчинов обхождаше и обхождаше цеховете, беседваше с комунистите и търсеше изход от положението.

— Вие сте в болничи, другарю секретар — напомни му един от инженерите, — на оперативка утре можете и да не ходите.

— Не може! — бе отговорът. — Точно утре не може. Когато преди две години заводът получаваше орден за отлична работа, можех да пратя и заместника си. Сега не мога.

Нямаше и месец, откакто в градския комитет на Партията се беше състояло пленарно заседание за работата на партийните организации по пълното използване на производствените мощности. След пленума в заводския комитет на „Металургия" бе прието решение за подобряване на работата по ефективното оползотворяване на основните производствени фондове, въпреки че в доклада заводът бе посочен между трите челни предприятия в града по изпълнението на тази задача. Партийното ръководство слагаше своите реални акценти в изпълнението на напрегнатата производствена програма и сега задръстването с продукция поставяше заводския комитет пред сложна алтернатива.

А нещата се усложняваха и усложняваха...

При Аврам Дойчинов дойде представител на Базата за внедряване на горивни уредби. Някои от конструкторите се бяха разколебали: щом изделията не се търсят на пазара, каква стойност имат усилията да се създава нещо.

— Каква стойност ли? — каза спокойно секретарят. — Стойността е по-висока отколкото и да било. Именно сега при това задръстване, при тази пауза вие не трябва да отпускате ръце. На нас ни трябват нови изделия, които ще удовлетворят купувача. Какви точно — ще реши именно вашата техническа мисъл.

Разговорът бе продължителен. Представителят на базата си тръгна засрамен от своя отбой, даден съвсем ненавреме.

... Момчето пред входа си чакаше. То вече мислеше: щом не може в този трескав ден да закара Аврам Дойчинов до болницата, не е ли по-добре да стори обратното — да помоли някой от лекарите да дойде в завода. Ще обясни, ще настои... После самият той ще иде с джипа до аптеката. Може да е нещо епидемично, може грип да има секретарят. Я с какви зачервени бузи тича днес из цеховете...

Дойчинов приключи беседата си с комунистите. Свика извънредно заседание на комитета. Взети бяха бързи мерки за ред неща. Предложиха въпросът да бъде поставен и пред горестоящите органи. Написана бе сигнална записка до окръжния и до градския комитет на Партията. Подкрепиха изготвеното от името на заводското ръководство писмо до министъра на електрониката и електротехниката, в което не само бе обяснено състоянието на нещата в завода, обосновано беше настоявано да бъде изяснен производственият профил на предприятието за следващата година. Правеха се конкретни предложения за специализацията и профилирането на завода за един по-дълъг период, като се осъществи реконструкция и модернизация на мощностите на.

В заводския комитет се състоя и разговор със заместник-директора по техническите въпроси инженер Владимир Кадийски за забавеното решаване на проблемите, свързани с конструирането на нови изделия, а със заместник-директора по икономическите въпроси Димитър Русинов — за ненавременното доставяне на кооперираните възли и комплектовки. Отправиха им другарска критика, потърсиха им отговорност за това, че не са изпълнили партийните си поръчения, че не са се справили с непосредствените си задачи и стопански ръководители.

Верен на себе си, Дойчинов не бе позволил да се каже полуистината или да се вземат полумерки. През целия напрегнат ден не си бе дал възможност да се стъписа. Нещо повече — той не бе позволил да сторят това и хората около него. Минутите за евентуална суматоха той превръщаше в часове за действие. Преустройството на производството, което предстоеше, щеше да дойде в резултат на целенасочена сериозна дейност, то нямаше да бъде изчаквано. Дойчинов знаеше цената на

Digitized by Google

дните, които ще последват сегашния. Той знаеше, че заводите се променят по-бързо от хората. Имаше в запас търпение, позволяващо му да търси във всичко дългото разстояние между доброто и злото.

Секретарят подписваше сигналната записка до министъра и се канеше да си тръгва. В това време момчето в джипа поглеждаше за стотен път часовника си и вече тръгваше само. Явно днес минутите просто не достигаха, а на сутринта Дойчинов е на оперативка. Друг път можеше и да не иде лично Сега трябваше.

3. НЕПРИМИРИМОСТ

Бях свидетел преди месец на работнически коментари около освобождаването от длъжност на директора на завода за електрически машини към Държавния стопански комбинат „Елпром—Енерго", в София.

Какво беше направил Драган Николов?

На пръв поглед — нищо особено. Произшествия нямаше, планът на завода се изпълняваше ритмично, нищо чрезвичайно не се бе случило. И въпреки това — директорът бе трансформиран в главен специалист към Министерството на електрониката и електротехниката.

Коментарите заслужаваха внимание.

— Този човек осъмваше и замръкваше в завода. Пръв идваше, тръгваше си последен.

— Въплътена амбиция, това не може да му се отрече!

— Но той не обичаше да се съветва с хора. Не обичаше други гласове, премного слушаше себе си.

— Чист администратор, не обръща внимание на моралния фактор.

— Технократ, както обикновено се говори сега!

— Често повтаряше едни и същи грешки...

Репликите бяха много и с различна стойност, но те даваха обща представа за освободения от длъжност директор.

Оценката на управленческите кадри, дори при един произволно взет коментар, далеч не се изчерпва вече само с изпълнението на задачите, на плана. Търси се цената на това изпълнение.

Точно това изискване послужи като начало в разговора ни със секретаря на комбинатския партиен комитет инженер Велибор Савов.

— Стремежът в нашия комитет е — каза той — при оценката на кадрите да търсим степента на тяхната находчивост, умението им да работят с хората, да се вслушват в гласа им. Ние търсим максимална ефективност от всяко работническо предложение, от всяка инициатива. Материализирането на обикновените на пръв поглед идеи е съществена грижа на комбинатския партиен комитет.

— По-конкретно!

— Ние преоценихме собствената си работа по почина на седемте бригади от завод „Васил Коларов". Отнесохме се самокритично към слабостите си. Това е възпитателна работа, сложен процес, нещата не се рамкират: оттук дотук. Винаги може да се изисква още. Изискваме ние, а във „Вечерни новини" — критика за занемаряване на собствената ни инициатива. Засегнати бригадири след това, травматизирани челници... Нещата не стават така: „Покажете какво сте свършили, докъде сте стигнали?" Комбинатският партиен комитет има решение, с което препоръчва на комбинатския профкомитет да осъществи програма по по-нататъшното приложение на тази инициатива.

Работническата инициатива тук се базира на традицията. Хората имат сигурност. Мнозина от тях са от самото основаване на Силнотоковия завод през 1949 година. Орденоносците нямат чет. Четирима герои на социалистическия труд работят в тези цехове. Един от тях — Ради Кузманов — е два пъти герой на социалистическия труд. Той счита завода за своя съдба, за свое минало и бъдеще. Тук работят синовете му, жена му, тук са всичките му грижи и радости.

Тези хора с биографии реализират една сложна производствена програма. Темповете и тук растат неимоверно. Само за тази година обемът на продукцията в Завода за трансформатори е 43 процента повече в сравнение с предидущата, а общо за комбината този ръст е 23 на сто. Същият темп на растеж ще продължи и през 1977 година. И когато стане дума за засилване на интензивността, за по-голямо натоварване, за привеждане на трудовите норми в съответствие с растящите изисквания не минава без сблъсъци.

Секретарят Савов е разтревожен. Много са исканията сред предложенията на работниците от събранията на колективите по проблемите на Юлския пленум. Вярно, машините са стари, осветлението недостатъчно, условията в редица от цеховете — лоши, но въпреки това — много искания.

Това търсене на мишени, това периферийно гледане на нещата безпокои комбинатския секретар. Много са социалните придобивки на хората от завода: профилакториум, почивна станция на планина, почивна станция на море, културен дом... А консумативните настроения растат и растат.

И се връщаме към програмата за реализиране на собствената работническа инициатива. Към целта, заради която тази програма се е появила на бял свят. Издигаме ли възпитателната работа до височината на задачите, поставени от Партията? Издигаме ли ролята на трудовия колектив като действен фактор за възпитанието на социалистическия труженик или усилията ни в тази сфера са недостатъчни?

Само работническата традиция, само високосъзнателното отношение към труда вече не достигат. Както не достигна на освободения от длъжност директор само усилието за изпълнението на плана на всяка цена.

Секретарят Велибор Савов анализира предложенията от последните събрания на колективите и е недоволен.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

Както е тръгнало...

Фейлетон

Е не мога да се съглася с критиката на другарите от районния комитет на Партията и това си е! Критикуват първичната ни партийна организация в квартала. Били сме робували на остарели методи, мнозина от партийните ни членове не са в авангарда, изоставали от новите изисквания и прочие, и прочие!

Не, не! Решително твърдя, че не е такова положението в нашата първична. Нали присъствувам на всяко партийно събрание и наблюдавам от моето кюше кво става в организацията. Ето например другаря Мълчанов — партиен член на място! Стоянов — също. И онія другари там... Чудесни партийци по моему. Седят си тихичко на събрание, кажат „да", като чуят името си, и най-дисциплинирано изслушват изказващите се. Не апострофират. Изобщо не се заяждат с никого. Просто се чудя защо в районния комитет ги наричат „мъртви души" на организацията ни! Пасивни били, не взимали активно участие в разглеждането на въпросите, не допринасяли за правилното им решаване. Ха! Ами че като се гласува, нали и те също дигат ръка? Съгласни са значи. Нужно ли е пък всеки да се изказва? Ако всички заговорим, събранията ни ще заприличат на пазар. Така де! Аз например обичам да си седя и да слушам.

Имаме си хора и за изказване. Хем какви! Пет-шест души са, ама чинят за петдесет... Взимат думата на всяко събрание по всички въпроси. В организацията ги наричаме „дежурните" изказвачи. С тях ни е много добре. Отсрамват ни по всички линии... А как говорят! Златни им уста. Ако другите (имам предвид онія, дето се придържат в точката на дневния ред като слепец за тояга) се изказват по десет-петнадесет минути, то „дежурният" говори издълбоко, разнищва до дъно, свързва, обвързва. Даде, така да се каже, тълкуване на въпроса и в широта, и в дълбочина, и във височина...

На мен лично много ми допадат тия „дежурни". Та те толкоз много допринасят за разнообразяване на нашите събрания! Особено с точка „Разни"! Такава точка може да няма в дневния ред, но вземат ли думата, и дневният ред неминуемо се превръща в точка „Разни". Принос, истински принос е това за по-голямо осмисляне и обогатяване на събранията на нашата първична организация! Ето съвсем пресен пример. Миналия петък разглеждахме ролята на партийното събрание като ръководен политически и възпитателен орган. Партийният секретар изнесе доклада на бюрото по тая тема. След него взе думата както обикновено другарят Прокоп Прокопов — най-активният от „дежурните". Партийните събрания, казва, наистина са много полезни като ръководни и възпитателни органи. И наблегна: „Особено възпитателни!"

Веднага след това Прокопов премина към конкретните факти. Той е цар в използването на конкретните факти: „В тоя ред на мисли — казва — бих повдигнал един такъв въпрос — докога членът на нашата организация другарят Замфиров ще пренебрегва възпитателното въздействие на събранието и ще продължава по всяко време най-безцеремонно да изтупва от балкона боклучивите си жакардови пътеки върху главата ми?!"

И тутакси обобщи: „С подобни деяния, другари, такива като Замфиров дават ли лош пример на безпартийните в квартала? Дават и още как!..."

След него и оживлението на събранието се повдигна с няколко градуса, защото Замфиров не закъсня да вземе отношение по така повдигнатия въпрос с контравъпрос: „Да каже другарят Прокопов пред събранието, докога ще готвят с жена си на балкона?! Душата ни се вмириса от техните манджи! Прозорците не можем да си отворим, за да глътнем озон!"...

Абе, стана събрание един път! Въпросът за съседските отношения в жилищните кооперации биде разчепкан докрай. Някои даже отвориха дума и за недостатъците в кварталните магазини, но председателят погледна часовника си и предложи да се прекратят изказванията под претекст, че определеното време на събранието отдавна било изтекло...

Напоследък обаче нещата се измениха! Повечето комунисти, и то начело с новото партийно бюро, започнаха да се нахвърлят върху нас, „мъртвите души" де. Обявиха война и на „дежурните" — прекъсват ги, че уж не говорели по същество, че излизали от „релсите" на дневния ред. Ха сега де! Ако мълчиш — „мъртва душа" си! Ако много говориш — пак зле!...

Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

КАЧЕСТВОТО И ЕФЕКТИВНОСТТА НА КУЛТУРНАТА ДЕЙНОСТ

доц. ПЕТЪР НИЧКОВ

Единадесетият конгрес на БКП конкретизира и доразви програмните задачи на Партията за етапа на изграждането на развитото социалистическо общество. Приложеният нов подход в неговата подготовка и провеждане позволи от солидни научни позиции и комплексно да бъдат определени основните тенденции и главните практически задачи във всички сфери на нашето обществено развитие. В конгресните материали и в решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976) се съдържат изключително важни проблеми и задачи в областта на културната политика и партийното ръководство на тази сфера. Тяхното осмисляне, по-нататъшно разработване и практическо осъществяване сега стои в центъра на вниманието на целия културен фронт.

Творческият характер на партийната политика намери концентриран израз в постановката на Единадесетия конгрес за ускоряване на обществения прогрес по пътя на неговата цялостна интензификация. Следващият период беше определен като период на високо качество и ефективност във всички области на общественото развитие. Тази партийна постановка има принципно значение и за насоките, тенденциите и динамиката на развитие на художествената култура.

Какво означава за сферата на художествената култура партийната повеля за високо качество и висока ефективност? Кои са специфичните насоки, тенденции и критерии за нейното практическо реализиране в процеса на създаването, разпространението и усвояването на културните ценности, а така също в управлението на културните процеси? Без да имаме възможност да изчерпим тези въпроси, тук ще изкажем някои принципно важни по наше мнение съображения.

* * *

В програмата на Партията е записано, че през етапа на изграждането на зрелия социализъм развитието на културата „все повече се превръща в обективна потребност и фактор на общественото развитие“[1]. По този начин в центъра на културното развитие беше поставен проблемът за решителното издигане на социалните функции на културата. Доразвивайки тази постановка, Единадесетият конгрес свърза непосредствено всички задачи на културния фронт с потребността да се утвърждава и усъвършенствува социалистическият начин на живот. От тази позиция сега можем по-точно да определим главната тенденция на нашето културно развитие през етапа на изграждането на развитото социалистическо общество.

Марксическият диалектико-материалистически подход към историческото развитие се базира на обстоятелството, че „последната по време форма разглежда предшествуващите форми като стъпала към самата себе си“[2]. Характерните тенденции и черти на всеки следващ етап от социалното и културното развитие в основни линии се зараждат и формират в условията на предшествуващия етап. Това напълно важи и за етапите на социалистическата културна революция.

За българската социалистическа култура шестдесетте години имат особено значение. Именно в този период културната революция у нас постепенно навлезе в качествено нов етап от своето осъществяване, съответствуващ на потребностите на етапа на изграждането на развитото социалистическо общество. Зараждането и формирането на неговите характерни черти е закономерен резултат от процесите в развитието на българската култура, настъпили след историческия Априлски пленум на ЦК на БКП (1956). Изградената в процеса на цялото предшествуващо развитие качествено нова система на социалистическа култура в България започна ускорено развитие върху своя собствена социалистическа основа.

Шестдесетте години могат да бъдат разглеждани като своеобразна подготовка за бъдещата, по-висока степен на културната революция. Без да изчерпваме цялото многообразие от процеси в сферата на художествената култура, тук бихме искали да се спрем върху някои от най-характерните.

Преди всичко следва да се посочи грижата на Партията особено след Април-

[1] Програма на Българската комунистическа партия. С., Партиздат, 1971, с. 76.
[2] К. Маркс и Ф. Енгелс, Соч., т. 46, ч. 1, с. 42—43.

Digitized by Google

ския пленум от 1956 г. за създаване на ведра обществено-политическа обстановка за пълноценно разгръщане на художественото талант на нацията, за издигане социалната значимост и роля на художествената култура. Още в края на петдесетте години Партията издигна крилатия призив към художествената интелигенция „Повече сред народа, по-близо до живота". В центъра на художественото творчество бяха поставени проблемите на съвременността, на социалистическото изграждане на обществото, на формирането на новия човек. Това постепенно стана същностна характеристика на художествено-творческата дейност. Десетина години по-късно в известната реч на др. Тодор Живков пред Столичната комсомолска организация от 1969 г., Партията концентрира вниманието към още по-сложна и отговорна задача: необходимостта от последователно и неотклонно прилагане на класово-партийните критерии в художественото творчество и културната дейност, от издигане равнището на художествената критика и превръщането ѝ в първостепенен инструмент на партийно ръководство в тази сфера. Само по този начин, подчерта тогава другарят Т. Живков, художественото творчество ще се превърне в „един от основните и главните, един от решаващите фактори на изграждането на човешката личност"[1].

Решението на тези задачи беше съпроводено с изключителни грижи от страна на Партията за по-нататъшно развитие и сплотяване на художествената интелигенция върху идейните основи на марксизма-ленинизма и метода на социалистическия реализъм, за организационното укрепване на творческите съюзи и решителното издигане на техните социални функции, за превръщане на партийните организации на творческата интелигенция в силни и дееспособни политически ядра на творческите организации и институти, за усъвършенстване на цялостното партийно ръководство на културата. Количествени и качествени изменения настъпиха в институционалното изграждане на българската култура, в развитието и укрепването на културните институти, в разширяването на техните връзки с народа.

Закономерно проявление от тези качествено нови процеси и тенденции беше започнатото през 1967 г. преустройство в управлението на културата върху обществено-държавния принцип, което в основни линии завърши между Първия и Втория конгрес на културата и намери свой логичен израз в създадения през 1974 г. Национален комплекс „Художествено творчество, културна дейност и средства за масова информация". Изключително благоприятните последици от този смел и самобитен експеримент са добре известни.

Ако трябва в обобщен вид да формулираме зародилата се в условията на шестдесетте години нова тенденция в развитието на културата, това е съсредоточаването на вниманието върху нейните качествени показатели и критерии, създаването на условия за постепенен преход от предимно екстензивно към предимно интензивно развитие на целия културен фронт, нарастване на неговата роля в цялостното обществено развитие. Безспорно става дума за тенденция, която, естествено, не можеше изведнъж да стане господствуваща. Именно тази тенденция все повече се превръща в най-характерна черта на новия етап на социалистическата културна революция. Накратко можем да я определим като процес на интензификация на културния прогрес, на издигане качеството и ефективността на всички културни дейности. Разгръщането на този процес се намира в пряка връзка с поставената от XI конгрес и Юлския пленум задача за повишаване качеството и ефективността на всички обществени дейности. Това е закономерност на самото културно развитие, която съществено ще го характеризира през етапа на изграждането на развитото социалистическо общество. Затова нейното осмисляне и овладяване се превръщат в център на културната политика и партийното ръководство на културните процеси.

* * *

В периода след Десетия конгрес на Партията се очертаха някои извънредно перспективни тенденции в сферата на художественото творчество, които все повече носят белега на интензивно развитие на художествено-творческата дейност, на задълбочаване в нейните качествени страни и измерения. Тяхното по-нататъшно разгръщане и умножаване безспорно представлява главното направление за практическото реализиране на задачите пред художествената култура, поставени от XI конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП.

Една от най-съществените черти в художествено-творческия живот у нас през последните години е практическото насочване на най-добрата част от художественото талант на нацията към проблемите на съвременността. Сам по себе си този факт е изключително ценно постижение на културната политика на нашата Партия с голямо значение за бъдещото развитие на художествената култура. Неговата социално-културна значимост се състои преди всичко в това, че от наблюдател на съвременността днешният български творец все повече се превръща в активен фактор за нейното революционно изменение, в реална движеща сила на общественото развитие. Това е магистралният път за издигане идейно-естетическото равнище на художественото творчество, за създаването на наша социалистическа художествена класика, за реално излизане на българското изкуство в челните редици на световния културен прогрес.

„Още преди 18 години — подчерта др. Т. Живков пред XI конгрес — Централният комитет издигна призива: „Повече

[1] Т. Живков, За литературата, изкуството и културата, С., 1972, с. 430.

Digitized by Google

сред народа, по-близо до живота!" Сега с удовлетворение можем да кажем, че през последните години и особено между двата конгреса вече се очертава прелом от повече или по-малко единично към масово ориентиране на художественото творчество към проблемите на социалистическата съвременност."[1]

Близостта до действителното начало на този процес и вътрешната противоречивост на художественото творчество все още не ни дават достатъчно основания за неговата цялостна оценка от гледна точка на постигнатите резултати. Въпреки това не може да не видим положителните изменения поне в две направления. Преди всичко нарастването на интереса у все по-голям брой творци към съвременната тема все по-често се съпровожда с една по-голяма мащабност в нейното осмисляне, с постепенно преодоляване на дребнотемието и периферийността на разработваните проблеми. Това може да се забележи в най-добрите произведения от последните една-две години в художествената литература, в изобразителното изкуство и в киноизкуството. Красноречив пример в това отношение е обновителният процес в нашето кино, което завоюва едни от най-добрите си успехи именно в разработването на съвременната тема. Проведените през тази година конгреси на творческите съюзи потвърдиха този извод.

Заедно с това не може да не направи впечатление, че именно върху основата на художественото пресъздаване на съвременността напоследък се откроиха някои високи художествени завоевания, които правят чест на нашето изкуство. Достатъчно е да споменем най-новите произведения на П. Вежинов, А. Гуляшки, Б. Райнов, Г. Джагаров, К. Калчев, П. Матев, Л. Левчев, отличените творби на последните общи художествени изложби, наградените филми на кинофестивала във Варна—1976 г. и на редица международни кинофестивали, резултатите от ежегодния преглед „Нова българска музика", някои от показаните постановки на прегледа на българския театър и драма и др. С изпълнението на съвременни произведения са свързани и голяма част от категорично оценените у нас и в чужбина постижения на драматични и киноактьори, на музикални изпълнители, на наши самодейни състави. Специално следва да се отбележи напредъкът в областта на политическата песен и положителната роля на фестивала „Ален мак".

Преломът в ориентацията на нашето изкуство към проблемите на съвременността е безспорен и извънредно перспективен. Заедно с това обаче следва да се подчертае, че той протича с присъщата си вътрешна противоречивост и далеч не може да се характеризира само с положителни измерения. Нещо повече, съвсем естествено и логично на преден план излезе друг, още по-важен и труден проблем. Става дума за качественото разгръщане на тези процеси, за мащабността и дълбочината на пресъздаването на съвременната тема, за критериите и подхода към нейната разработка, за художественото майсторство. Съвършено основателно и точно Единадесетият конгрес посочи, че „очерталият се прелом в насочването към проблемите на съвременността все още не е довел до прелом в овладяването на съвременната тема в цялата й историческа мащабност и значимост"[2]. Конгресът разкри и основната причина за това — „недостатъчно доброто познаване на живота и недооценката на борбата за високо художествено майсторство"[3].

Друга перспективна тенденция, която характеризира художествено-творческия процес и свидетелствува за неговото интензифициране, е чувствителното издигане на обществената активност на творците на българското изкуство и ролята на творческите съюзи в ръководството на творческите дела. През последните години рязко нараства количеството на обществените изяви в почти всички видове изкуства, разширява се техният териториален обхват, издига се качеството им. Само за пет години (1970—1975) например броят на професионалните и самодейните художествени изложби у нас нарасна от 334 с общо 1 705 000 посетители на 415 с близо 3 млн. посетители, а количеството на изложените творби от 16 607 на 25 949. През 1975 г. български художници участвуваха в 53 международни прояви с повече от 2500 свои произведения. За същия период броят на изнесените концерти и посещенията при професионалните музикални колективи е нарастнал от 5602 концерта с около 2,5 млн. посещения на 13 675 концерта с близо 6 млн. посещения. Подобна ускорена динамика на художествените изяви и контакти със зрители и слушатели се наблюдава и в другите изкуства. Това е един изключителен феномен в развитието на нашата художествена култура, отнасящ се както до бързото нарастване на съвкупната художествена ценност на обществото, така и до честотата на контактите с нея, а оттам и до възможностите за още по-широка социализация на художествените ценности и участието им в процеса на формирането на духовната същност на социалистическата личност.

Не по-малко значимо ново явление е нарастващата заинтересованост на нашата общественост към проблемите на художественото творчество, която намери израз преди всичко в бързото разширяване на договорните отношения между творческите съюзи и съответните партийни, обществени и стопански ръководства на окръзите, министерствата и обединенията, АПК, промишлените предприятия и др. Положителното е, че активността е двустранна, а ползата взаимна. Само

[1] XI конгрес на БКП, Доклади и решения, Партиздат, 1976, с. 60.
[2] Пак там.
[3] Пак там.

Digitized by Google

през последните години между творческите съюзи и окръжните ръководства са сключени около 100 договора за съвместна дейност, а в резултат на продължителни творчески командировки на творци на големи строителни и промишлени обекти и на контракции бяха създадени стотици нови художествени произведения във всички изкуства и жанрове. Така меценат на изкуството става цялото общество — народът, за който то е предназначено.

Разбира се, количествената динамика и в това отношение не винаги се съпътствува от съответни качествени изменения. Ние все още не можем да кажем, че са поставени надеждни бариери пред „сивия поток" в създаването и разпространяването на художествени ценности. Това, от една страна, е въпрос на по-нататъшно издигане на критериите в самия процес на творчеството и в оценката на вече създадените художествени ценности, а от друга, на формирането на такива обществени механизми, които да не допускат в сферата на разпространението произведения с ниски идейни и художествени качества. Безспорно творческият процес е във висша степен индивидуален и неповторим. По тази причина обществото трудно може точно да предвиди и програмира резултатите от творческия труд на отделната личност. Но то може да предявява определени изисквания към насоките на художественото творчество, да формира свои класово-партийни критерии за оценката на художествените ценности и да регулира разпространението им в съответствие с тези именно изисквания и критерии. Това са изключително важни качествени страни на създаването и разпространението на художествената култура. На тях именно съсредоточиха вниманието XI конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП.

Следователно задачата за издигане ефективността на цялостната културна дейност неминуемо изисква още по-високото издигане на качествените страни и критерии както в сферата на създаването на художествените ценности, така и при техния социален живот.

* * *

С навлизането в етап на интензивно развитие на социалистическата култура обективен и комплексен критерий за нейната социална ефективност стават степента на творческото развитие на социалистическата личност, качествените изменения в нейната духовна същност.

Проблемът за по-нататъшното издигане на културата на българския народ сега повече от всякога е проблем за издигане културното равнище на всеки социалистически труженик. Като посочи, че общото културно равнище на хората все още не е на необходимата висота, Единадесетият конгрес издигна пред целия културен фронт изискването за динамични изменения в това отношение, при което „степента на развитие и задоволяване на духовните потребности ще става все по-съществена част от жизненото равнище на народа и една от най-ярките прояви на социалистическия начин на живот"[1]. Така практически културното развитие на всеки се превръща в необходимо условие за културното развитие на всички.

Творение на човека, процес и резултат на неговата творческо-преобразуваща дейност, мяра на неговото господство над заобикалящия го свят и над своята собствена природа, културата същевременно е специфичен обществен механизъм за социализация на човека и за изграждането на неговата личност. Добре известно е несъвпадението между културата на обществото и културата на отделния индивид. Взаимодействието на отделния човек с обществената култура се осъществява чрез онази съвкупност от културни елементи, които представляват неговото непосредствено културно битие, въвлечени са в сферата на неговото културно общуване и по този начин оказващи определено въздействие върху него. С други думи това е специфичната културна среда[2], взета в нейната органическа връзка с всички останали аспекти на обществената среда.

От тази гледна точка може да се каже, че процесът на още по-пълното въвличане на трудещите се в изграждането на високоразвита културна среда и разширяването на общуването с всички нейни елементи е действителен и ефективен процес на умножаване на духовното богатство на социалистическата личност. Овладяването на механизмите на взаимодействие между културна среда и личност има не само важно теоретическо, но и първостепенно практическо значение за ръководството и управлението на културния живот. Тук накратко ще посочим само някои от тези механизми.

От културата и културното общуване в малките социални групи до голяма степен зависи характерът и динамиката на духовното развитие на включените в тях индивиди. В тях по своеобразен начин се пречупва и модифицира въздействието на цялостната обществена култура. Това са преди всичко семейството, първичният трудов колектив, низовите звена на партийните и обществените организации, различните формални и неформални групи и пр. Състоянието на културното общуване в тях се характеризира главно: с общото културно и образователно равнище на всеки техен член в т. ч. с професионалната подготовка за изпълняваната конкретна дейност; с относително сходство и устойчивост на вкусовете, предпочитанията и ценностните

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, с. 128.

[2] Вж. по-подробно: Л. Н. Коган, Ю. Р. Вишневский. Очерки теории социалистической культуры. Свердловск, 1972; Э. С. Маркарян. Очерки теории культуры. Ереван, 1969.

Digitized by Google

ориентации в областта на културата; с определена култура на междуличностните отношения и способността на колектива да ги модифицира в желаната насока; със сравнително еднакви образци на поведение, традиции, привички, обичаи (особено в семейството); в редица случаи с наличието на „културно лидерство" на един или няколко членове на групата. Синтетична характеристика е степента на творческа активност в непосредствената дейност и особено в трудовата.

Може да се каже, че на сегашния етап механизмите на културното общуване в малките социални групи са все още недостатъчно овладян терен на обществената културна дейност, че до тях рядко достига социално-културното планиране. Опитът от социалното планиране на трудовите колективи и изготвянето на насрещните планове показват, от една страна, твърде ограничена представа за обема и мястото на културните компоненти, липсата на научнообоснована методика за културно планиране и от друга страна, твърде често срещано неумение да се свържат „глобалните" проблеми на културното развитие с културните проблеми на отделния първичен колектив и личност. Сега болшинството от окръзите имат свои концепции или дългосрочни програми за развитието на културата, но твърде малко са трудовите колективи със своя конкретна програма за културна дейност.

Развитието на социалистическата личност във все по-голяма степен зависи от механизмите на културното общуване чрез средствата за масова информация и професионалните културни институти.

В резултат на взаимовлиянието между културната революция и научно-техническия прогрес се създаде качествено нова ситуация в духовния живот на социалистическото общество, която се характеризира главно със следното: сформираха се мощни средства за масово въздействие, като радиото, телевизията, печатът, които все повече изпълняват ролята и на самостоятелни творчески институти, а професионалните културни институти — ролята на масови разпространители на културни ценности; разшириха се извънредно много възможностите на социалистическата личност за общуване с практически неограничено количество културни ценности; преодолява се наследената от миналото регионална и национална ограниченост на културата и се създават все по-големи възможности за нейното обогатяване с най-добрите постижения на световната култура. Заедно с това не бива да се оставят без внимание и някои отрицателни страни на масовото културно въздействие чрез средствата за масова информация, като известно унифициране на културните вкусове и ценностни ориентации, подхранването на пасивно отношение към културните ценности и др.

Проблемът сега е да се постигне значително по-добро, оптимално съотношение между количествените и качествените процеси, които съпътстват развитието на средствата за масова информация и професионалните културни институти, да се издигне качеството на масовото културно въздействие и да се подобри неговата структура, цялата тяхна дейност да се подчини на главната цел — всестранното и хармонично развитие на личността.

Значителна част от културното общуване се осъществява в сферата на бита. Това налага по-специално внимание на формиращите механизми на битовата културна среда.

Издигането на битовата култура представлява сложен и вътрешно противоречив процес на съхранение на такива постижения на предшествуващото развитие, които имат значение за по-нататъшното духовно развитие на човека и заедно с това за преодоляване на отживелите традиции и елементи на бита; на непрекъснато опредметяване на творческите сили на човека в предмети и елементи на бита и същевременно тяхното разпредметяване в съответни ценностни ориентации, вкусове, навици, привички и пр. В този смисъл битът е такава функционална сфера на културата, в която се формират и проявяват многообразни и изключително важни същностни черти на човешката личност.

Необходимостта от опознаване и отчитане на механизмите на битовата среда беше специално подчертана в решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974). В разглеждания от нас аспект особено значение придобиват сега два проблема. Единият е свързан с по-нататъшното естетизиране на социалистическата битова среда, като едно от решаващите условия за издигане на нейните социални и културни функции. Именно в това отношение сега съществуват твърде сериозни недостатъци, изразяващи се преди всичко в често доминиращото ограничено разбиране за функционалност, и то за сметка на естетическите критерии при проектирането и производството на предмети за широко потребление, жилища и други елементи на бита. Другият проблем се отнася до окончателното преодоляване на наследените от миналото или възпроизвеждащи се консервативни елементи на битовата културна среда, които представляват сериозна бариера за ефективността на идеологическото и културното въздействие.

Тук ние далеч не изчерпваме всички механизми на взаимодействие между социалистическа културна среда и личност, а само насочваме вниманието към някои от най-важните. Заедно с това искаме да подчертаем, че в непосредствената културна среда на човека не са автоматически дадени, а само са заложени възможностите за една или друга степен на културно общуване, за духовно развитие на личността. Самото въвеждане на тези възможности в действие, превръщането им в действителност зависи преди всичко, първо, от степента на познание и овладяност на механизмите, чрез които се осъществява културното общуване; второ, от планомерните и целенасочени усилия от страна на обществото да възпита у всеки индивид необходимите

Digitized by Google

качества и способности за пълноценно културно общуване и трето — от индивидуалната готовност на всеки човек за културно общуване, от неповторимото съчетание на индивидуални потребности, вкусове, предпочитания, ценностни ориентации и критерии, което до голяма степен е акт на самовъзпитание.

Отчитайки тези обстоятелства, нашата Партия още на X конгрес постави пионерската по своя характер задача за създаването на програма за всенародно естетическо възпитание, която да обедини усилията на всички държавни и обществени организации и институти, да обхване всички възрастови, социални, професионални и други групи. Единадесетият конгрес на БКП оцени положително извършеното досега в това отношение и в същото време обогати и издигна на ново равнище тази задача, като я свърза с цялостните процеси по комунистическото възпитание на социалистическата личност и развитието на социалистическия начин на живот.

Осъществяването на всенародното естетическо възпитание е един от най-характерните и дълбоко съдържателни процеси в нашето съвременно културно развитие, един от основните и най-важни аспекти на партийната културна политика

* * *

Партийното ръководство и управлението на културните процеси в нашата страна намериха в решенията на Единадесетия конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП не само своите съвременни и актуални ориентири, но и критериите за своята собствена ефективност. Тези критерии са степента и качеството на практическото осъществяване на поставените от Партията задачи пред целия културен фронт, разгръщането на перспективните тенденции в развитието на българската култура, които все повече ще я превръщат и утвърждават като мощен инструмент в ръцете на Партията за развитието на нашето общество по пътя на неговата зрелост и за всестранното и хармоничното развитие на човешката личност.

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

КОГАТО ЛИПСВА ПРИНЦИПНОСТ!

Сега инженер Иван Стоянов Иванов е вън от редовете на БКП и на разположението на Министерството на електрониката и електротехниката.

А доскоро беше друго. Изкачването по стълбичката от година на година вървеше стремглаво все по-нагоре и по-нагоре.

Дълго седях, размислях и непрестанно ми пречеше една мисъл. Защо един човек, комуто Партията е гласувала голямо доверие, е стигнал до това положение?

ИЗКАЧВАНЕТО

То започва още в първите години на трудовата му дейност. Как?

След завършване на висшето си образование — инженер-геолог, е назначен в Химическия комбинат в Димитровград. Там през 1961 година е приет за член на БКП. Само един месец след това напуска Димитровград и по решение на бюрото на окръжния комитет на БКП в Кюстендил е назначен за директор на Държавното индустриално предприятие „Стоян Лудев". Да, идва в родния си край, на ръководно място, което няма нищо общо с неговата специалност.

През 1963 година му възлагат директорското място на завода за кондензатори „Емил Шекерджийски" — Кюстендил. И тук производството е далеч от неговата специалност. Градският комитет на БКП го избира и за член на бюрото на комитета. Разбира се, в това няма нищо лошо. Щом човекът има нужните делови и политически качества, защо да не му се гласува подобно доверие?

От 1974 година до 30 септември 1976 година той е генерален директор на Държавното стопанско обединение „Електронни елементи" в Ботевград.

Дотук всичко е по възходяща линия.

Заместник-министърът на Министерството на електрониката и електротехниката П. Кисьов изнася, че под ръководството на Иван Иванов завод „Емил Шекерджийски" има значителни успехи. От изоставащ той е заел едно от първите места. Има добри постижения в усвояването на някои изделия. Повишено е качеството на продукцията, намалено е текучеството на кадрите и пр.

Всичко това е радващо. Ще направим обаче една бележка. Когато ще се дават похвали, те трябва да бъдат според действителните заслуги. Няма спор, че главен критерий за оценката са хората, техните дела. Иска ни се да вярваме, че онези,

Digitized by Google

които са оценявали и издигали Иван Иванов, са съдили не по думите, а по реалните му дела. Ще ни се да съзрем, че в случая е спазвано и записаното в Програмата на БКП, че от ръководителя все повече се изисква не само да познава характера на производството, да бъде на висота на техническите, икономическите и правните знания, но и да умее да възпитава хората. И още да се съобразява с механизма на действието на икономическите фактори в производството и другите отрасли на живота, да изучава настроенията и мненията на хората, които ръководи, да знае техните нужди и интереси, да умее да ги свързва с интересите на колектива и обществото.

Така ли е наистина?

КОМБИНАТОР

Сигнално писмо на група работници до Комитета за държавен и народен контрол разкрива истината. Извършена е проверка и въз основа на нея комитетът наказва инж. Ив. Иванов със „строго мъмрене" и паричен начет от 1200 лева за нарушение на плановата и финансовата дисциплина и за невярно отчитане на плана на завод „Емил Шекерджийски".

Тези действия са довели до неправомерно премиране, като е нанесена щета на предприятието в размер на 412 000 лева. Нарушена е и щатната дисциплина, като заводът е ощетен с 23 000 лв.

Кой е в дъното на тези беззакония и как са станали те?

Фактовите са много, но на преден план изпъква комбинаторското майсторство.

По предложение на ръководството на завод „Емил Шекерджийски" ДСО „Електронни елементи" утвърждава занижени планове на предприятието за 1973 и 1974 година по показателите обща и стокова продукция, разходи на 100 лева стокова продукция и нормативната себестойност на отделни групи кондензатори, ширмовки и интегрални схеми.

Какво се получавало?

В коригираните планове съвсем неоснователно са увеличени средните фабрично-заводски цени на повечето групи кондензатори, повишена е и нормативната им себестойност. За да се запазят обаче утвърдените разходи на 100 лв. стокова продукция, са намалявани и количествата на изделията. И като резултат от тези комбинации производствените планове в натура и стойност са преизпълнени за 1973 и 1974 година.

Това са годините, когато директор на завод „Емил Шекерджийски" е инж. Иван Иванов!

Целта на тези корекции и комбинации е една. Пари и лично облагодетелстване.

На основание на отчетите след извършените незаконосъобразни поправки са начислени и неправилно изплатени и огромните премии.

За да се осигури преизпълнението на плана и оттам да се получат премиални възнаграждения, ръководството на завода е допуснало съзнателно грубо да се нарушава плановата и финансовата дисциплина.

През ноември и декември 1973 година са произведени 1 121 170 бр. електролитни кондензатори. По нареждане на Ив. Иванов складовите разписки са унищожени и кондензаторите са отчитани през цялата 1974 и април 1975 година. И то с една цел — преизпълнение на месечните и тримесечните планове и получаване на премии.

Наред с посоченото по-горе тук по повод и без повод са раздавани различни награди. На приятели, роднини... Редят се имената на К. Сотиров, В. Фичев, Ив. Дончев и др. В резултат на награждавания и неправилно премиране за 1973 и 1974 г. само на директора Ив. Иванов са изплатени 7170 лв. А като него има още редица отговорни служители от завода.

Нарушенията не спрели дотук. След назначаването му за генерален директор на ДСО „Електронни елементи" три пъти се е самонаграждавал за дейност като бивш директор на завода общо за 320 лева.

С фалшифицирана заповед са изплатени също така награди на ръководството на предприятието „Емил Шекерджийски", включително и на генералния директор на обединението Иван Иванов. И не за друго. А за негова бивша дейност.

По вина на Ив. Иванов в Кондензаторния завод по различно време са закупени 42 броя машини и съоръжения на стойност 923 059 лв., които са неподходящи за производството. Същите сега не се използват и няма да бъдат нужни на предприятието. За тях обаче са начислени амортизационни отчисления за 304 100 лева, което е чиста загуба на държавата.

През 1973 година са доставени резервни части за машините на електролитните кондензатори на стойност 84 957 щатски долара, без да се заприходят на материално отговорно лице. Не е въведена отчетност за ефективно използване на суровините и материалите. В склада са налице 1247 кг кондензаторна хартия, която е безотчетна и е похабена поради лошото ѝ съхранение.

Да не говорим за командировките в чужбина. Ходили са и съвсем некомпетентни хора да изучават въпроси, от които нямат никакво понятие. Ето само един факт. През 1973 г. в Чехословакия е бил изпратен началникът на отдел „Административно-стопански", за да се запознае с производството на керамичните кондензатори.

Посочихме само някои по-фрапиращи факти. Те недвусмислено говорят, че Ив. Иванов като директор на завод „Емил Шекерджийски" грубо се е разпореждал с материалните и паричните ресурси на предприятието, без да спазва законните изисквания. В тези си действия той показва своя лик — образ далеч от изискванията, които се предявяват към ръководител на социалистическо предприятие.

РЕГУЛАТОРИ

И все пак изпъква един въпрос. Грешките и слабостите на инж. Иван Иванов са ясни. Той обаче е бил сред колектив,

Digitized by Google

където има партийна и други обществени организации, има комунисти. Няма да оценяваме тяхната дейност. Фактът, че цели две години са се ширили тези безобразия, говори, че те не са играли ролята, която им предоставя Уставът на БКП. В никакъв случай не бихме се съгласили, че те не са знаели за действията на директора и други някои ръководни дейци от предприятието. Пред техните очи са доставени ненужни машини и съоръжения, пред погледа им са ставали корекции на планове, те са виждали и получаването на неправилни премии и пр. Как ще се упражнява контрол и от заводския партиен комитет, когато Т. Колев — тогавашен секретар на комитета, прави нарушения? Ще отбележим само един случай.

През време, когато бил на временно военно обучение, унищожава издадената му заповед в завода, за да получи премии. Хвърлим ли поглед върху работата на първичната организация в заводското управление за 1974 г., ще се види, че пет месеца тя не е имала събрание. Явно е, че дейността на партийните организации е била принизена. Те не са изиграли ролята си на регулатори на поведението на комунистите и колектива.

Кюстендил не е голям град. Градският и окръжният комитет на Партията не са лишени от възможността по-често и навреме да вникват в дейността на партийните и стопанските дейци. И още повече в работата на завод „Емил Шекерджийски". Няма съмнение, че представители на двата комитета са били често там. Оценка за свършеното са давали отделите, секретарите, бюрата на комитетите. Това не е и наша задача. Видно е, че са вземани и мерки. Окръжният комитет на БКП през 1972 година например наказва инж. Иван Иванов с „порицание" и да бъде освободен от състава на бюрото на градския комитет на БКП за „нарушаване на партийната дисциплина и подвеждане на ГК на БКП и футболната секция към действия, които са в противоречие със социалистическия спортен морал". Но фактите са факти. Нарушенията говорят, че е липсвало по-дълбоко вникване във всестранната дейност на предприятието. Иначе не бихме си представили, че един партиен комитет — градски или окръжен, ще се помири с положението пет месеца да не се състоят събрания на първични организации, с доставянето на ненужни машини и съоръжения, с комбинациите по плановете, с неправилното получаване на премии, с нарушаването на щатната дисциплина и пр.

Въз основа на констатациите на Комитета за държавен и народен контрол бюрото на окръжния комитет на БКП в Кюстендил е наложило партийни наказания и е предложило директорът на завода Димитър Рангачев и заместник-директорът по техническите въпроси Георги Валявичарски да бъдат преместени на по-ниско платена работа, а Васил Фичев, главен счетоводител, и други длъжностни лица да бъдат уволнени от предприятието.

Когато говорим за случилото се с инж. Иван Иванов, не можем да подминем и мястото на ДСО „Електронни елементи" и Министерството на електрониката и електротехниката. Безспорно е, че ако не са правени различни комбинации с изпълнението на плановете и техните показатели, нямаше да се стигне и до многото нарушения, до получаването от завода на награди, до рушене на държавната дисциплина. Навярно представителите на двете ведомства са били често в Кюстендил. Сигурно те са виждали онова, което става в завод „Емил Шекерджийски". Ясно е, че всичко е премълчавано и с това не е помогнато на ръководството на министерството да вземе нужните мерки.

Въз основа на проверката на Комитета за държавен и народен контрол, Министерството на електрониката и електротехниката със заповед задължава генералния директор на ДСО „Електронни елементи" да направи преценка и необходимите изводи за спазването на нормативните документи, които регламентират държавната, плановата, финансовата, щатната и технологичната дисциплина.

Комитетът за държавен и народен контрол предаде на Главната прокуратура на НРБ да се занимае с констатираните нарушения в кондензаторния завод „Емил Шекерджийски".

Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП наказа Иван Стоянов Иванов с „изключване от редовете на Партията" за нарушение на партийната и държавната дисциплина и социалистическата законност, с което е нанесъл щети на държавата в размер на 412 000 лв. и за нарушение на щатната дисциплина на предприятието с 23 000 лв.

• • •

Написах тези редове и щях да спра. Но мен силно ме вълнува и още една мисъл. Защо и след Юлския пленум на ЦК на БКП някои ръководни дейци не искат да разберат какво се иска от тях?

Учудваща е защитата по адрес на инж. Иван Иванов от страна на П. Кисьов, заместник-министър на електрониката и електротехниката, и на Емил Жлябинков, партиен секретар на същото министерство. Вместо да осъдят допуснатите груби нарушения от инж. Иван Иванов, в резултат на което са нанесени огромни щети на държавата, те се стараят всячески да омаловажават вината и да оправдаят виновния.

Може би те не си дават точна сметка, че с „мечешка услуга", със замазване на слабостите на хората не се помага. Високата на положението, в което се намират, ги задължава да бъдат много прецизни и винаги да подхождат принципно. Независимо от чувствата към този или онзи, на всекиму трябва да се дава според заслуженото. В случая фактите са неоспорими. Тогава! С дела да отговорим на Юлския пленум на ЦК на БКП.

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

КЛЕМЕНТ ГОТВАЛД

Революционният боец, държавник и политик Клемент Готвалд се е родил на 23. XI. 1896 г. в Дедице — Моравия. Произхожда от бедно селско семейство. Във Виена той изучава дърводелски занаят и там 16-годишен става член на организацията на чешката социалдемократична младеж. По същото време влиза и в работническо физкултурно дружество. След избухването на Първата световна война през 1915 г. е повикан на военна служба. Под влиянието на Великата октомврийска социалистическа революция в годините след войната взема участие в борбите на социалдемократическата левица за налагане на новия курс в работническите борби. Работи като дърводелец във фабрика „Тускулум" в Роусинове, става активен член на марксистката левица на Чехословашката социалдемократическа партия и участвува в борбата за създаването на комунистическата партия в Роусиновско.

Веднага след създаването на Чехословашката комунистическа партия заминава за Словакия, където се отдава на партийна работа. Ръководи словашкия комунистически печат и по-специално „Глас на народа" и новооснования в-к „Правда". През 1925 година на III конгрес на ЧКП е избран в Централния комитет на Партията и в неговото Политбюро. През следващата година отива в Прага, за да ръководи отдела за Агитация и пропаганда при ЦК на ЧКП. На този пост той извършва огромна работа за повишаване и укрепване на идейното равнище на членовете и активистите на Партията. Заедно с другите изтъкнати партийни дейци се бори за преустройството на ЧКП на ленинска основа.

По време на критичния период, когато партийното ръководство със своята опортюнистическа пасивност доведе Партията до дълбока криза, чийто връх беше през 1928 г., около Клемент Готвалд се групират предимно млади революционни дейци. Тази революционна сила, с помощта на Комунистическия интернационал, нанесе поражение на партийното ръководство на Илек (Б. Илек беше генерален секретар на ЧКП през годините 1921—1922 и 1925—1929) и разработи новата политическа линия на ЧКП. Петият конгрес на Партията, който се състоя през 1929 г., стана исторически вододелен в историята на ЧКП, която от опортюнистическа пасивност премина към болшевишка активност. Клемент Готвалд застана начело на Партията като нейн генерален секретар и оттогава почти 25 години той активно участвува в ръководството на нейната политика.

Клемент Готвалд бе изтъкнат деец на международното комунистическо движение. През периода от 1928 до 1943 г. той беше член на Изпълнителния комитет на Интернационала.

Под негово ръководство през годините на тежката стопанска криза ЧКП води борба за жизнените интереси, за демократични права и свободи на широките народни маси. През 1929 г. Готвалд бе избран за народен представител и първата му реч в Парламента през декември 1929 г. бе открито предизвикателство към буржоазията. Готвалдовският Централен комитет успя да пробие изолацията и да свърже дейността на Партията с интересите на широките трудещи се маси. Върхна точка на това усилие бе стачката в Мост през 1932 г., когато Партията за пръв път поведе миньорите на борба без разлика на тяхната политическа и национална принадлежност.

В подготовката на VII конгрес на Интернационала през 1935 г. той взе активно участие и бе избран в 7-членния политически Секретариат, който бе най-висшият орган на Комунистическия интернационал.

Партията разбра голямата опасност за Чехословашката република от настъпващия фашизъм и изработи нова програма за защита на републиката, основните принципи на която се съдържат в доклада на Готвалд и в други документи на VII конгрес на ЧКП, състоял се през април 1936 г. Съпротивата срещу мюнхенския диктат водеше към разширяване влияние-

Digitized by Google

то на Партията и увеличаване авторитета на нейните ръководители.

След окупирането на Чехословакия по решение на партийното ръководство Клемент Готвалд заминава за Москва. Там застава начело на ръководството на ЧКП и направлява нелегалната борба на своята родина срещу окупаторите и техните помощници. Той участвува активно в разработването на проекта за изграждането на бъдещата държава на чехи и словаци. Ръководи делегацията на ЧКП при разговорите с представители на лондонското правителство при подписването на чехословашко-съветския договор през 1943 г. в Москва и при срещите с представители на останалите политически партии от Националния фронт през март 1945 г. При тези и други разисквания Партията успя да наложи своите предложения за следвоенното изграждане на Чехословакия, които намериха място в правителствената програма, която бе обявена през април 1945 г. в Кошице.

Освобождението на Чехословакия с помощта на Съветската армия и победата на националната и демократичната революция станаха основните моменти в историята на нашите народи, на комунистическата партия. Създадена бе Народнодемократична република, в която решаваща позиция зае работническата класа Клемент Готвалд стана заместник-министър председател в първото правителство, което бе създадено в Кошице. В изпълнението на тази функция той направи много за обясняването на партийната политика, за мирния преход към социализма. Тази ориентация спечели значителна част от трудещите се за делото на социализма, което се потвърди и при изборите през май 1946 г., където ЧКП излезе като най-силната политическа партия.

През март 1946 г. на VIII конгрес на ЧКП Клемент Готвалд бе избран за председател на Партията и след изборите бе назначен за министър-председател на страната. На този пост той изработи проект за правителствена програма, която предвиждаше двегодишен план за обновяване на националната икономика. По този начин бе направена още една крачка към социализма. През 1947 г. под влиянието на разпадащата се международна антихитлеристка коалиция и с настъпването на „студената война" в Чехословакия се очертаха политически фронтове. Тогава той постави задачата да бъде спечелено болшинството от народа за програмата на Партията. В началото на 1948 г., когато противоречията между политическите партии стигнаха своя връх и се появи опасност от контрареволюционен преврат, който би отклонил страната от поетия път към социализма и съюз със Съветския съюз, Партията обяви програма за по-нататъшното укрепване и развитие на народната демокрация и за спечелването на широките народни маси за осъществяването на тази програма.

Предизборното настъпление на ЧКП принуди реакцията да се насочи към открита правителствена криза през февруари 1948 г. Решителната роля за поражението на реакцията в тези критични дни изиграла Клемент Готвалд, който прояви тактическа способност, революционна решителност, безкомпромисно и оперативно ръководеше политиката на Партията. Хиляда деветстотин и четиридесет и осма година стана върхна точка в жизнения път на Клемент Готвалд. Неговият творчески марксистко-ленински подход към решаването на конкретните проблеми, неговата способност на партиен ръководител и личните му качества го поставиха не само начело на Партията, но и начело на целия трудов народ. Това доверие към него беше изразено на 14 юни 1948 г., когато с пълно единодушие бе избран за президент на републиката.

Февруарската победа на трудовия народ разкри пътя към изграждането на социализма в Чехословакия. Генералната линия на това строителство бе начертана от Клемент Готвалд на IX конгрес на ЧКП през май 1949 г. Под негово ръководство чехословашкият народ през следващите години постигна забележителни успехи.

През последните години на живота си Клемент Готвалд беше сериозно болен и умря на 14 март 1953 г. в Прага.

Генералният секретар на ЦК на ЧКП и президент на Чехословакия Густав Хусак изрази значението на неговото дело и завета му към сегашното и бъдещите поколения по следния начин: „Решаващият етап в класовите и политическите битки на нашия трудов народ, ръководен от Чехословашката комунистическа партия, е неразривно свързан с живота и дейността на Клемент Готвалд, който четвърт столетие стоеше начело на нашата партия. Под негово ръководство Партията се формира като революционна партия, способна успешно да изпълнява своята историческа мисия. Под негово ръководство тя спечели борбата с буржоазията за властта, положи здрави основи на съюзничеството на нашата страна със Съветския съюз, изработи генералната линия на социалистическото строителство и осигури нейното изпълнение на практика. Неговото революционно дело и идеите му са за нас и понастоящем извор на опит и поука."

Прага-прес

Digitized by Google

«В ТЕМЕЛА СЕ СЛАГАТ НАЙ-ЕДРИТЕ КАМЪНИ»

Книгата с непретенциозното заглавие „Окованите" на Дамян Бърняков и с още по-непретенциозното подзаглавие „записки" излиза от рамките на обикновената мемоаристика. Авторът разказва и възпроизвежда интересно и увлекателно събития и образи на герои, без да се стреми да вмести написаното в каноните на някакъв жанр. Независимо от това Д. Бърняков разказва живо и образно за дейността на синове и дъщери на народа, на дейци на Партията и РМС от Плевенския край, от други места и в национален мащаб.

С автора на книгата „Окованите" сме от един край, почти от съседни села, но от два окръга. Сродява ни Искъра. Само че моето родно село е там, където реката се разделя с Балкана, а неговото — където тя поема тихо и спокойно по равнината към Дунав. Съвсем не е било лесно на дейците от Партията и младежкото движение от неговото Староселци да поведат битката против капитализма и фашизма в този открит район и да я доведат до нейния победен край. Староселци бе здрава крепост на антифашистката борба и от тази крепост започна своя път и Дамян Бърняков. Затова като лайтмотив в книгата се повтарят имената и образите на герои като бачо Кольо — калфата в шивачницата на баща му. Този калфа, който не само го научава как да държи напръстника и иглата, как се шият двойно подплатени панталони, та по-малко да боли от боя в полицията, но и как трябва да се бори срещу мракобесието. Като Гето Слънцето, разказът за чиято смърт звучи като легенда, както и много други скромни, но смели редници на Партията, за които той си спомня през целия си труден път. Приемането на Бърняков в Партията в неговото село още като ученик е само последица, резултат на поведението му на изпита му пред врага. Това приемане той не ще забрави през целия си живот. След това кръгът на героите в книгата бързо се разширява, расте. Когато авторът ни отвежда в Плевенската гимназия и в други училища, в университета, пред нас застават като живи образите на цяла фаланга от младежки и партийни дейци. Защото нишката на нелегалната борба ги свързва с Дамян Бърняков — инструктора на ЦК на РМС. Изключват го от една гимназия — попада в друга. Той е и в Свищов, и в Оряхово, многократно арестуван. И се редят ярките, обаятелни образи на Малчика, Ивански, Гетман, Коцика, Саня, Цветан Спасов, Ленин Панков Мишев и много още славни дейци на РМС, чийто героизъм и себеотрицание особено силно се открояват в сблъсъка с полицаи и предатели.

Върхови моменти в книгата са разказите за въоръжената борба, за преживяното в преизподните на полицая Гешев, за фашисткия съд и шестстотинте дни, прекарани в затвора под сянката на бесилката, за победата. Особено въздействуващ със своята разобличаваща сила е разказът за арестантите на Пети участък в София. Това е един напречен разрез на порядките в капиталистическото общество. Много от главите в книгата звучат като отделни самостоятелни творби: „Погребението на Слънцето", „Любов на съмнало", „Милата баба Донка"", „Царят на шивачите", „Генералът-кръстник", „Дворецът на кираджиите", „Метеор от съзвездието", „Цитаделата на Червената република", „Най-слънчевият ден на Плевен" и други.

Кое прави оригинален и интересен разказа на Бърняков?

Това е преди всичко хуморът, който следва действието през цялото време. Това отличава книгата „Окованите" от почти всичко мемоарно, написано у нас за борбата против фашизма.

Дамян Бърняков, Окованите — записки, Военно издателство, 1976, с. 290.

Digitized by Google

Другият логичен и важен моментъ след комичния подход в разказа е афористиката, това насищане на повествованието със сентенции, мъдрости и афоризми. Само сентенциите за смъртта се наброяват на няколко десетки, степенувани и дълбоко втъкани в разказа. Едни от тях водят своето начало от родния дом на автора и от богатия извор на народа. Други идват от самия враг, от неговото поведение, от мрачния пример на потисника и полицая. На най-високо стъпало стоят мислите, размислите и сентенциите на наши изтъкнати партийни дейци, апостоли и вождове на нашето дело.

Ако има нещо, което би трябвало да се пожелае от книгата, това е да са по-пълни и завършени образите на някои герои (не само на паднали, но и на живи), особено на тези, които са познати и близки на автора и на читателя. Това би направило книгата още по-пълна и по-богата, би разширило панорамата на голямата, епична борба, която води Партията и народът срещу фашизма и капитализма.

Документалността на книгата „Оковане" тук-таме страда от някои неточности. На едно място авторът казва, че Милко Балев е ученик, а на друго място (за едно и също време) пише, че е студент. А истината е, че той попада в затвора, когато вече е студент. В книгата е отбелязано, че протестната акция против опозицията в Тръстеник е станала през 1946 г., а фактически тя се провежда една година по-късно. По-нататък — Славч Алексиев, Цветан Спасов и Бочо Станчев са загинали на 14 февруари, а не на 24 февруари 1944 г., както пише авторът.

Има и други подобни фактологически грешки. Посочените пропуски и неточности в книгата на Д. Бърняков не намаляват нейното достойнство като едно твърде интересно и вълнуващо произведение в нашата мемоарна литература.

Никола ТОМОВ

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

НИЗ ОТ ХУБАВИ ДЕЛА

Много са селата в Сливенски окръг, които през годините на народната власт промениха своя облик и се превърнаха в китни градини. Не случайно за Горно Александрово, което е разположено в подножието на стария Балкан, неговите жители с нескрита гордост заявяват: „От нашето село по-хубаво в Сливенско няма!"

Далеч в миналото е останало онова селце със схлупените къщурки, с калните сокаци, с пословичната беднота. Днес жителите на Горно Александрово се гордеят не само с новите си двуетажни къщи, но и с модерните обществени сгради — читалищен дом, здравна служба, с електрическото осветление, с асфалтираните улици, с водоснабдяването, с просторния площад в центъра на селото, облицован с плочки от венецианска мозайка.

И още.

Декемврийската програма на Партията е низ от хубави дела. Населението днес се обслужва от три магазина за търговия на дребно, просторен ресторант, сладкарница, пункт за изкупуване на селскостопанска продукция от личното стопанство на кооператорите. Търговският комплекс, наричан от жителите „Красавец", извиси снага през последните години. И тук комунистите бяха начело. С личния си пример те увличаха населението на ударни дни — изливането на бетонни плочи, оформянето на зелените площи и т. н.

А Комбинатът за битови услуги!

По-рано и за най-дребни услуги хората с километри ходеха до Сливен. А сега всички шивашки, обущарски и бръснарски услуги стават тук. Само преди година бе разкрит и приемателен пункт за химическо чистене. През последната година на шестата петилетка са положени над 300 метра телефонни кабели и вече повече от 80 домакинства имат телефонни постове.

— Много се направи — заяви Киро Манчев, пълномощник на общинския народен съвет, — но тепърва има и много да се върши. С всяка измината година нуждите на хората нарастват и ние, комунистите, на които те са гласували доверие, сме длъжни да осигуряваме всичко, което е по силите и възможностите ни. Трудности ще има, но те няма да бъдат пречка в близко време да се построи хубав стол за работниците от аграрно-промишления комплекс, детски ясли, нова сграда за пощата, по-добра спортна база за младежта.

Digitized by Google

Коя бе тази сила, която сплоти хората в дружно семейство, успя да преобрази бита и измени съзнанието на селянина? Спомням си как от тъмни зори до късна вечер с дървеното рало той ровеше парчето камениста земя, за да изкара шиник зърно. Силата? Тя е една. Това е първичната партийна организация. Това са петдесет и петте комунисти, които стоят начело за претворяването на партийната политика в живота. С когото да заговориш, всеки ще изкаже думи на благодарност и уважение към нея, към партийното бюро, които умело направляват социалистическото развитие на селото, водят трудовите хора по пътя на благоденствието.

Любов и признателност към първичната партийна организация! Те са спечелени не за ден, не за два, а с последователна и целенасочена работа. Вгледаме ли се, ще съзрем, че личният пример на комунистите в труда и обществения живот е оня маяк, който е въздействувал непрестанно, за да расте трудовата и политическата активност на безпартийните.

В разговор с Тодор Койчев, партиен секретар, узнах интересни неща. С нескрита радост той сподели, че през годините на шестата петилетка филиалът в с. Горно Александрово на аграрно-промишления комплекс „Ленин" се нарежда на едно от челните места. Механизаторите от агрегатното звено с ръководител комуниста Иван Манчев за 1975 г. са направили икономия на горивни и смазочни материали и на резервни части за над 16 000 лв. За шестата петилетка те са преизпълнили плана за добив на хлебно и фуражно зърно. През 1976 година достиженията им са следните: при план 374 000 лв. обща продукция те са получили 410 000 лв. Планувано е да добият: 1563 т пшеница, а са достигнали 1671 т; ечемик — при план 726 т са добили 1034 т. Те са преизпълнили плана в натура от царевицата с 50 т и за овеса с 50 т. Този колектив има за цел да изпълни петилетката за четири години. За комунистите механизатори Теньо Вълков, Недко Цонков, Руси Маринов, Велько Върбанов и Теньо Величков производството на хлебно и фуражно зърно е първостепенна задача, въпрос на чест и отговорност. Проблемите на зърнопроизводството са били в центъра на дейността на първичната партийна организация. Тези въпроси винаги са стояли на вниманието на комунистите. На партийни събрания е търсено мястото на всекиго, вземани са решения, с което се е целяло да се мобилизират силите, да се постига високопроизводителен труд от всеки член на колектива.

От своя поглед първичната организация не изпускала и лозарството. През последните години този отрасъл е новата слава на горноалександровци. Тук работят над 100 селскостопански труженици. И въпреки неблагоприятните условия под умелото ръководство на партийната организация колективът изпрати шестата петилетка с над 8000 лв. надпланов чист доход. И тук в челните редици се откроява лозарската бригада с ръководител комуниста Фирко Петров и негов помощник Върбан Желязков. В предните редици са и партийните членове Тенко Тенев, Васил Георгиев, Митко Райнов, Куман Василев, Радил Тодоров, Марин Събев, Иван Тенев и др. През 1976 година при план да произведат обща продукция за 524 000 лв. те постигнаха 624 000 лв., като получиха в повече 830 т грозде.

В отрасъла животновъдство, където се трудят комунистите Петър Черкезов, Йордан Вълев, Борис Кючичков и Надка Кючукова, за петилетката бе реализиран чист доход в размер на 60 000 лв. През 1976 година при план 169 000 лв. обща продукция са произвели 252 000 лв.

Два са основните фактори в областта на икономиката, които партийната организация е имала в центъра на своята многостранна дейност. Първият е работата с низовите кадри. Тук е утвърдена практиката в края на стопанската година да се приемат оценки на всеки бригадир и звеновод, на механици и счетоводители. През годината периодически те редовно се отчитат пред партийната организация. Препоръките и критичните бележки, които се отправят към тях, помагат за отстраняването на слабостите в колективите. Бюрото на първичната организация и партийният секретар отблизо контролират и подпомагат кадрите за създаването на стройна организация на труда, за качеството на извършената работа, максимално да се използват основните производствени фондове. Този подход ги подтиква към по-голямо творчество и инициатива, повишава личната им отговорност при изпълнението на възложените им задачи. Вторият е социалистическото съревнование. На него партийната организация гледа като на мощно средство да се повишава трудовата и политическата активност на всеки труженик. Още с разработването на насрещните планове се сключват договори за съревнование, което импулсира всеки член на трудовия колектив към високопроизводителен труд.

И тук комунистите първи поемат обещания и траспрат пътя за получаването на повече и по-качествена селскостопанска продукция. Тази постоянна надпревара се направлява и поощрява много умело. Съревнованието се отчита редовно и се дава широка гласност на успехите на първенците. Умело се прилагат моралните и материалните стимули. Всичко това се утвърждава като стил на партийната организация, на стопанските ръководители.

Големите успехи в развитието на селото са плод на целенасочената организаторска и политическа работа, която извършват партийната организация и всеки комунист. Стремежът е да се издигат на по-високо равнище идейно-възпитателната и масово-политическата дейност. Още в първите дни на годината широко се разясняват задачите, които ще се решават в окръга, в аграрно-промишления комплекс и

Digitized by Google

филиала. Партийното бюро направлява процесите, но то иска всеки колектив сам да разкрие резервите и активно да участвува в разработването на насрещния план. Под негово непосредствено ръководство всяко тримесечие и на полугодието се анализира производствената дейност на всяка бригада, а за животновъдството — всеки месец. В центъра на политическата работа широко място се отделя на борбата за икономии на материали, средства, горива и пр.

Вече е практика най-отговорните комунисти постоянно да се срещат с производствените колективи. Това помага за изграждането на здрави, бойки колективи, в които да се утвърждава социалистическият начин на живот, да се формират високи комунистически добродетели. В тази насока партийното бюро възлага поръчения на комунистите и следи за тяхното изпълнение. Това допринася първичната организация да се утвърждава като действителен политически ръководител на колектива, да нараства приносът на всеки комунист в решаването на задачите. В масово-политическата работа много сполучливо се ползват средствата за масова информация. Програмната комисия на местната радиоуредба с ръководител Катя Манчева, в която са включени комунистите Желязко Тодоров, Минка Манчева, Мария Русева и Йорданка Фиркова, има определен дял във всички кампании, във всяко голямо политическо мероприятие. Тя е сигурно средство за масова информация на населението.

Силно се откроява в живота на тази първична партийна организация нейната бойкост, единство, дисциплина и високата отговорност на комунистите. Партийното бюро е съумяло да наложи стил, който съответствува на задачите, които поставя Партията.

Първичната организация и нейното бюро строго съблюдават при разглеждането на всички процеси, явления и събития в населеното място да се изхожда от политиката на Партията и съобразно местните условия и възможности да се приемат съответни решения. Съществени изменения са настъпили и в планирането на партийната дейност. На вниманието на комунистите се поднасят основни проблеми, които изискват партийно становище. В голяма степен е премахнато дребнотемнето, текущото, което се решава от бюрото в оперативен порядък. Коренно е подобрена работата по подготовката и провеждането на партийните събрания. Тук ударението се слага на разработването на материалите и проекторешенията. Стремежът е всяко събрание да се превръща в школа за комунистите, да настъпват положителни изменения. В тях се създава творческа атмосфера и всеки има възможност за пълна изява на мнението си по разглежданите въпроси. Периодичните задълбочени анализи, които стават в партийните събрания по проблемите на икономиката, на организаторската и политическата работа, отчетите на отговорните комунисти, вземането на обосновани решения, подобреният контрол за тяхното изпълнение, извисяват партийната организация, утвърждават авангардната роля на комунистите в живота на селото.

Стойко ЖЕЛЯЗКОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"
за Сливенски окръг

Digitized by Google

СЪДЪРЖАНИЕ

на година двадесета — 1976 година

	бр.	стр.
Т. Живков — Година на мир, година на борба	18	3
В ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП		
Решение на пленума на ЦК на БКП, състоял се на 27 и 28 януари 1976 година	3	3
Тезиси на ЦК на БКП за състоянието и развитието на Българската комунистическа партия и на обществените организации и движения	4	3
Решение на Секретариата на ЦК на БКП	9	10
За резултатите от Берлинската конференция на Европейските комунистически и работнически партии	12	3
За по-нататъшно подобряване на критиката в средствата за масова информация	12	4
20 ГОДИНИ АПРИЛСКИ ПЛЕНУМ XI КОНГРЕС НА БКП		
Уводна — Двадесет години	5	3
Уводна — Планът за 1976 година	1	3
Уводна — Нов подход и нова стратегия на икономическото развитие	3	4
К. Байчински — Важен етап в развитието на Партията	5	31
Г. Ганев — Проблеми на научността в партийната работа	1	9
Д. Ганев — Методическият съвет на комитета	3	28
Л. Ганчев — Две десетилетия на единомислие и единодействие	5	42
П. Дюлгеров — Култура на социалистическия възход	5	68
Р. Карарусинов — Усъвършенстване ръководството на идеологическата дейност	5	73
П. Кирацов — За решителен прелом в работата на партийните организации в строителството	3	10
Н. Ламберов, Б. Наков — Новото в заводското съревнование	1	15
З. Личев — Закономерни изменения в състава	5	34
М. Николов — Съревнование, взаимопомощ и единодействие	3	24
С. Стефанов — С устрема и умението на челниците	3	19
Н. Стефанов — Политика и наука	5	49
К. Теллалов — Априлската линия — нов етап в международната дейност на БКП	5	19
А. Тодоров — Обновление	5	57
Н. Тодоров — И вървят комунистите...	5	79
Т. Цолов — Априлският пленум и развитието на външноикономическите отношения на НРБ	5	8
Н. Цонев — Подобряване ръководството на първичните организации	3	34
В. Шопов — Творческа аграрна политика	5	59
Априлска летопис		
* — Юлският пленум на ЦК на БКП — 1968 г.	1	34
* — Тезиси за Комсомола; Решение за професионалните съюзи; Отечественият фронт	1	37,38
* — Декемврийската програма	2	58
* — Февруарският пленум на ЦК на БКП — 1974 г.	2	60
* — Националната партийна конференция	3	39
* — Конгресите на Партията — 1956—1976 година	5	85

Digitized by Google

Проверката

Б. Ангелов — Ефектът 1 30
Г. Георгиев — Важно задължение на стопанския ръководител 1 31
К. Иванов — Решаващ фактор 1 18
М. Коцев — Градският комитет проверява 1 25

XI КОНГРЕС НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи. Доклад на първия секретар на ЦК на БКП другаря **Тодор Живков** пред Единадесетия конгрес на Партията 6 3

КОНГРЕСНИТЕ РЕШЕНИЯ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Конгресните решения — материална сила и живи дела 7 3
Уводна — Комунистът — борец за изпълнение на конгресните решения 9 3
Уводна — Крупен партиен документ 10 3
Уводна — Второто полугодие — решаващо 11 14
С. Дълбоков — Партийното ръководство на икономиката и новите задачи 7 16
С. Караджов — Контролно-ревизионните комисии след конгреса 8 3
П. Русев — Реплики за отговорността 10 8
* — Дълбоко и всестранно да се изучават документите на конгреса 7 10
* — Основната задача 10 12
* — Примерен тематичен план 9 8

Индивидуалната работа с комунистите

С. Данчев — Да се осъзнава дългът! 8 22
Л. Канева, И. Станков — В атмосфера на взаимна отговорност 8 16
Д. Кралев — Осъдително търпение 8 27
П. Русев — Основен въпрос на партийната дейност 8 10
Д. Станоев — Самоотчети и формализъм 8 25

Качество и ефективност

И. Ангелов — Партийното ръководство 9 17
Г. Георгиев — Повишаване ефективността на управленческата дейност 10 41
И. Груев — Важна стопанска и политическа задача 9 11
С. Досев, А. Веселинов, Л. Василева — Лвовската комплексна система 9 24
В. Костадинов — Единен фуражен баланс 13 48
Е. Кръстев — Борба за висока култура 10 34
Д. Кръстев — Взаимообвързаността на задълженията 14 46
Р. Кънчев, Г. Попов — Стимулиране на кадрите в строителството 14 49
Д. Минчев — Вярна позиция 13 51
И. Тодоров — Високо качество и ефективност в работата на всеки колектив 15 36
В. Хубчев, И. Стойков — Научната дейност и обслужването на високо равнище 14 10
Ю. Словачевски, К. Димов — Веригата на отговорността 9 33
* — В духа на високите изисквания 9 38
* — Стопанска и политическа задача 14 38

Партийните организации и преустройството на образованието

Н. Йолов — Насърчителни резултати 11 42
Р. Николова — Измерения на всеотдайността 11 47
П. Стоянов — Общонародно и общопартийно дело 11 18
М. Хартарски — Идейно-възпитателният процес в училищата 11 36
С. Чернев — Обучение, възпитание, производителен труд 11 28

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Субективният фактор и насрещният план 17 3
Ч. Александров — Критерии за политическата и организаторската работа 16 8
И. Иванов — Отговорност от всеки за всичко 16 3
Б. Първулов — Някои нови моменти в икономическия механизъм 18 26
П. Стамов — Пред бариерата на „критичния подход" 17 18
Щ. Чанкова, К. Димов, Д. Кралев — Всеки да поеме своя дял 17 8

Digitized by Google

Партийните организации
във висшите учебни заведения

Л. Лефтеров — Мнения и предложения 16 39
И. Милушев — Подготовката на кадрите с висше образование 16 15
Н. Николов — Учебно-изследователската дейност 16 42
Р. Рашков — Дейни политически ядра 16 22
С. Саркисян — Специфични проблеми на идеологическия процес 16 29
Т. Христов, Т. Архирова, З. Запрянов — Широк хоризонт за интеграцията на БАН и СУ „Кл. Охридски" 16 34

Пред годишните събрания в АПК

П. Стамов — Конкретен подход към културата на земеделието 18 32
К. Янушев — По-близко до хората 18 37

СТАТИИ

Уводна — Широк път на критиката 13 3
Уводна — Отговорни задачи пред партийната пропаганда 14 3
М. Владимиров, Н. Ангелов — Културната политика в Габровски окръг 12 87
П. Здравков — Законодателство и обществено мнение 15 80
Ж. Колев — Изборите за народни съвети 7 32
П. Кънев — Завинаги в сърцето 7 93
К. Михайлов — Социалистическият начин на живот 7 24
Д. Станоев, Х. Радев — Съвместната работа — на широк фронт 17 48
П. Русев — Хора, навици и стил 6 89
* — Програма за народно благоденствие 4 94
* — Ярка панорама на развитието на социалистическата икономика 7 36
* — Научен принос в разработването на партийно-организационните проблеми 8 36
* — Проблемите на идеологическия фронт 9 58
* — Единството на международното комунистическо и работническо движение 10 44
* — За мир, сигурност, сътрудничество и социален прогрес в Европа 11 13
* — За Европа на мира и социалния прогрес 13 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ

К. Байчински — Георги Димитров — строител на марксистко-ленинската партия 18 41
М. Величкова — Развитие на първичните партийни организации след Априлския пленум 8 43
И. Вълков — Проблеми на партийното ръководство на обществените организации и движения 11 58
Х. Горанова — Научната организация на труда 4 73
К. Дилчев — Комплексно планиране на териториалното развитие 1 39
К. Дилчев — Комплексно планиране на териториалното развитие 2 63
Н. Иванов — Някои страни от методологията на организационната работа 13 55
Р. Куртева — Отговорността на комуниста 17 60
А. Карталов — Критиката — движеща сила 9 65
Л. Мартинов — Нараства и укрепва работническото ядро 18 46
И. Мичев — Мисли за организационната култура 4 78
И. Мичев — Борба за истински новото 13 62
Д. Петков — Години на творчество 6 72
А. Петров — Най-ефективна форма на контрол 4 69
И. Рачев — Актуални въпроси на членския състав 4 56
Н. Сабрутев — Общественото мнение и първичната партийна организация 10 51
Д. Чобанов — Общинските партийни комитети 4 64
* — Теоретическите проблеми на партийното строителство и обобщаването на партийния опит 15 3

Теоретически и методологически
въпроси на планирането

Д. Ананиев — Партийното ръководство и управлението 7 45
Х. Ангелова — Целенасочено създаване на нови образци 7 73
Н. Иванов — Целево планиране и функционално координиране 7 70
К. Искров — Механизми на разграничаване на функциите 7 54
К. Симеонова — Програмно-целевият и комплексен подход в планирането на партийната работа 7 61

Курс за партийните бюра

* — Авторитетът на първичната организация 1 46
* — Проблеми на работата на бюрото 2 70

Digitized by Google

* — Проверката на изпълнението 7 76
* — Партийните групи 8 49
* — Планирането 9 71
* — Правото на контрол 14 61
* — Ръководството на обществените организации 17 65

История на партийното строителство

С. Димитрова — Борбата на Димитър Благоев против „левия" опортюнизъм 8 56
Н. Иванов — Ден първи 11 63
В. Субашки — Тодор Петров — теоретик на Партията 16 56

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

Д. Воденичаров — Със свои традиции 18 61
И. Георгиев — Грижи за съревнованието на челния опит 2 92
С. Димитров — Политическият подход 13 70
К. Димов — Градският комитет в следконгресните дни 8 68
Д. Димчев — Мисли от един пленум 15 49
Д. Динков — Сполучливи стъпки 18 58
Г. Карамфилов, М. Василев — Основа на нашите успехи 2 86
Д. Кръстев — Всеки член на комитета с поръчение 15 51
И. Новаков — Средство за усъвършенстване на стила 9 77
В. Сотирова — Обучението на кадрите 1 54
А. Стамболиев — Проблеми на местния печат 16 65
П. Сулев — Усъвършенстване стила на работа 8 62
Н. Трифонов, С. Каменов — Икономическият анализ 16 62
Й. Хаджиев — Комитетът заседава 13 75
Й. Хаджиев — Критичните писма и предложения 18 53
Н. Цонев — Несъвместимостта на технократизма с политическия подход 15 44

Партийният апарат

Л. Канева — Връзка жива, непосредствена 14 26
Й. Кръстев — Когато дългът е обич... 14 37
П. Русев — Проблеми на партийния апарат 14 10
Н. Чонгаров — Деловитостта 14 32
* — Организация и ефективност на труда 14 16

Общинският партиен комитет

Д. Колева — В центъра на вниманието 10 18
И. Мичев — Непосредствен ръководител 10 23
М. Ралчева — Телекс в седем сутринта 10 29

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Б. Ангелов — Дееспособни бюра 15 60
Н. Атанасова — Един поглед към театър „София" 8 72
С. Антонова — Измерения в работата с младите комунисти 10 77
А. Бабалеев — Политическо ядро на колектива 1 60
Ц. Генов — Народният контрол 16 71
Д. Димчев — Мерникът 10 74
З. Енчева — Участието на ръководните кадри в живота на организациите 3 66
К. Искров — Действено ръководство 10 67
Р. Камбурова, Ц. Цанев — Комунистите в квартала 16 75
Л. Канева, Й. Хаджиев — С по-голяма отговорност към себе си и колектива 10 60
Ц. Ковачева — Дейни партийни групи 15 53
Д. Луканов — Незаменими помощници 11 71
К. Малешевски — Грижи за укрепване на социалистическата законност 10 74
Б. Наков — Грижата за ефективност и качество 16 80
П. Панайотов — Творческа активност и инициатива 15 57
К. Примов, Д. Добрев — Как подготвяме събранията 1 66
М. Ралчева — Силата на партийните групи 3 76
М. Ралчева — Отново във Велико Търново 9 80
Д. Сотиров — Работата по местоживеене 11 66
К. Тодоров — В центъра на вниманието — творческата дейност 3 71
Й. Хаджиев — За да бъде устремът по-бърз 9 86
И. Христов — Партийната организация в министерството 14 70
К. Шопова — С повишена отговорност 2 94
К. Янушев — Масово-политическата дейност сред животновъдите 11 74

Digitized by Google

Секретари разказват за проверката на изпълнението

Б. Динев — Най-ефикасната форма — връзката с хората 8 76
С. Катранджиев — Документ с политическа важност 9 89
К. Паисиев — Ролята на предварителната подготовка 8 78
Б. Стойчев — Отчет за хода на изпълнението 8 79
Г. Угринов — Навременна и компетентна проверка 9 90

Следконгресни инициативи

Б. Наков — В съкратени срокове 10 81
И. Новаков — Пулсът 10 80

ПРЕД ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ СЪБРАНИЯ В ПАРТИЯТА

Уводна — Събранието — висш форум 12 8
П. Ганев — Голямо политическо събитие 12 27
Г. Илиев — Резолюцията 12 60
С. Петрушкова — Индивидуалната работа с комунистите 12 33
М. Ралчева — Секретарката Магда Благоева 12 65
П. Стамов — Личната отговорност 12 55
П. Русев — Лозунгът на Единадесетия конгрес 12 19
Т. Стойчев — Творци и пример на социалистическия начин на живот 12 13
С. Чобанов — Из опита на ревизионните комисии 12 69

Анализът...

И. Грозданов — ...в отчетния доклад 12 38
П. Трендафилова — ...на идеологическата дейност 12 49
Щ. Чанкова — ....на партийното ръководство на икономиката 12 43

ОТЧЕТНО-ИЗБОРНИТЕ КОНФЕРЕНЦИИ

К. Димов — Славата на пернишките миньори 2 84
П. Стамов — Общинският комитет с традиции и перспектива 2 78
Д. Станоев — Главното — задълбочен и критичен анализ 2 81

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

К. Бояджиева — Партията и литературата 6 84
Д. Ганчев — Общественото мнение и партийната организация 17 77
И. Джаджев — Естетическото възпитание — всенародно дело 1 78
И. Захариев — Индивидуалната работа с хората 11 82
Д. Михов — Информацията в устната агитация 3 49
И. Мичев — Индивидуален подход и педагогически такт 3 59
Г. Ников — Масово-политическата работа сред строителните работници 14 80
Г. Николов — Възпитанието на младите комунисти 14 75
П. Ничков — Качеството и ефективността на културната дейност 18 75
Ц. Памукова — Нашият кабинет 17 86
К. Панайотов — Трудовият колектив и възпитанието на социалистическата личност 3 55
М. Пашова — Обучението на идеологическия актив 17 83
М. Петренцева — Взаимоотношенията между хората 10 90
Д. Петров — Идеологическата работа в условията на петдневната работна седмица 3 42
Л. Петров — Средища на революционните кадри 10 86
Г. Цонков — Политическата активност на комунистите 6 79

Организация и ръководство на идеологическата работа

П. Бабукова — Нашият опит 13 39
Д. Бянов — Идеологизация на всички обществени дейности 13 15
Х. Георгиев — Слушател — тема — лектор 13 46
П. Петков — Резултатна форма 13 42
С. Тодоров — Трудовият колектив и възпитанието на личността 13 27
П. Трендафилова — Агитпропът 13 35
Г. Цонков — Идеологически и психологически проблеми на реконструкцията и модернизацията 13 21

Социалистическият начин на живот

Д. Гидиков — Завоювани позиции 9 49
П. Данев — Нравственото възпитание на личността 9 41
— Съветският начин на живот 9 52

Digitized by Google

ЗА ВАС, ПРОПАГАНДИСТИ!

К. Колев — Важна и навременна инициатива на СИВ	9	93
А. Станчин — Стратегически проблеми на икономическото развитие	8	85

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Д. Александров — Надежден помощник и резерв	17	30
Д. Върбанов — С потребностите на времето	1	74
З. Желев — Постоянна грижа за утвърждаване на новото в живота	17	45
Д. Колева — С поглед към бъдещето	17	38
Д. Колева — Комсомолската дума	18	64
М. Манев — Разгръщане самодейността на обществените организации	4	84
М. Минчева — Киното — деен помощник	4	88
И. Хаджиев — Някои проблеми на партийното ръководство	17	22

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

Д. Димчев — Докъде води себелюбието?	12	92
Д. Димчев — Когато липсва принципност!	18	80

В ОКРЪЖНИТЕ КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИ КОМИСИИ

С. Тодоров — Плодотворна дейност	15	76

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Уводна — Двадесет и петият	2	3
В. Афанасиев — Управление на идеологическата сфера	1	69
А. Бутенко — Социалистическият начин на живот	15	65
Т. Ганчев — Международното значение на XXV конгрес на КПСС	7	87
Н. Горячко, Н. Жилинский, З. Потапович — Кого да считаме победител?	13	66
Н. Иванов — Идеи и образци на партийното строителство	6	57
В. Кадейкин — Партийното строителство в системата на обществените науки	2	27
Н. Мерешишчев — В крак с новите задачи	2	13
П. Радев — Индивидуалният подход в опита на КПСС	8	29
Я. Рябов — Ленинският стил	12	82
Д. Станоев — Следконгресни вълнения в Псковска област	10	56
А. Уледов — Пропагандата и формирането на социалистически традиции	2	35
А. Шишков — Нараства ролята на Комунистическата партия	2	20
К. Черненко — Контролът и проверката на изпълнението — важно условие за претворяването в живота на партийните решения	16	47
* — На нов етап	2	8
* — Съветското училище и всестранното формиране на новия човек	11	49
* — Подготовката и провеждането на партийното събрание	12	75
* — Да се усъвършенствува работата на апарата на градските и районните комитети на Партията	14	56
* — Лаборатория на „науката да убеждаваме“	17	54

...В ЕДИНЕН РИТЪМ

М. Витков — Взаимното сътрудничество ни обогатява	2	55
Н. Живкова — Опитът на КПСС и изграждането на развито социалистическо общество у нас	2	39
Г. Иванов — Единство, ковано в съвместен труд	2	46
С. Николов — Нови страници от вековната дружба	15	68
К. Панайотов — С творчески почерк	2	51
Т. Трифонов — Какво научихме в Ростов на Дон?	2	54
К. Шишкова — Куйбишевци в Коларовски район	11	54

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

К. Димов, Д. Кралев — Сътворено под ръководството на комунистите	15	87
Д. Димчев — При близки приятели	11	90
Р. Камбурова, Д. Димитров — Сред приятели и другари от ГДР	3	87
Х. Кансла — „Ел Милитанте комуниста“ и реализирането на партийната политика	17	90
Б. Пангелов — „Партелет“ за изграждането на развито социалистическо общество	16	89
М. Ралчева — Срещи и разговори в Чехословакия	14	85

Digitized by Google

П. Русев — След шест години в Куба	5	93
П. Русев — Отвъд Дунава	13	87
О. Тодоров — Работата с хората	14	89
А. Триай — Наричат я: Ла Абуела	8	82
Й. Хаджиев — Румънски ориентири	1	89
Х. Чуонг — Партийното строителство е и наука, и изкуство	16	85
* — Клемент Готвалд	18	83

ЛЕОНИД ИЛИЧ БРЕЖНЕВ НА 70 ГОДИНИ

С. Елизаренко — В името на родината	18	20
П. Русев — Нашият Брежнев	18	16

КОМУНИСТЪТ

И. Андонов — Един от текстилната фамилия Гандеви	1	87
Д. Кралев — Върхове	1	84
Д. Кралев — Какъвто не е	11	77
М. Ралчева — Снежни води	17	73

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

К. Колев — Амнезия	15	84
Д. Кралев — Делови човек	14	83
М. Ралчева — Заводски сблъсъци	18	70
А. Стамболиев — Както е тръгнало	18	74
К. Цачев — В очакване на утрото	13	79

КАКВИ Е ДЕЦА РАЖДАЛА...

Т. Вачев — Командирът на четата	17	88
С. Стоименов — Владимир Димитров — Майстора	10	83

ГЕРОИЧНА ЛЕТОПИС

Н. Петров — Незабравими, радостни дни	13	83

ДИАЛОГ СЪС СЪВРЕМЕННИКА

С. Гацева — Смисъл	15	73
М. Ралчева — „Този свят е и мой!“	7	81

ПРЕПИСКА С ЧИТАТЕЛИТЕ

Д. Димчев — Анонимният клеветник	3	84
И. Стоянова, Д. Димчев — Изгонената	8	90

100 ГОДИНИ АПРИЛСКА ЕПОПЕЯ

В. Иванов — Априлското въстание през 1876 година и съдбата на българския народ	6	64

КРИТИКА И КНИГОПИС

П. Астарджиев — Тържество на ленинската априлска линия	5	89
П. Ганчев — Комунистическо възпитание и социално управление	15	91
Б. Георгиев — С лице към основната партийна клетка	15	62
П. Данев — Актуален труд за колективизма	17	94
К. Искров — В крак с времето	14	93
Р. Камбурова, А. Стамболиев — От вечно бистрия извор	13	89
Д. Канев — Принципна критика на маоизма	10	92
С. Каратанчев — Достойна критика на „критиците“	3	94
С. Леви — Из последните години на вожда и учителя	3	92
И. Мичев — Силуети по магистралата	16	94
Х. Недялков — Извор за вдъхновение	15	93
Д. Пстков — Социалистическото съревнование на съвременния етап	1	91
Н. Томов — „В темела се слагат най-едрите камъни“	18	85

Digitized by Google

БЕЛЕЖНИК НА КОРЕСПОНДЕНТА

Б. Ангелов — В един ден...	8	95
Б. Ангелов — Съревнованието; С повишени грижи	11	94
Б. Ангелов — За обучението им	14	96
М. Витков — Обучение по въпросите на икономиката	9	91
Б. Георгиев — Расте ролята на наставничеството	9	92
Б. Георгиев — На по-високо равнище; Системни грижи	13	93,95
Х. Георгиев — За квалификацията им	10,11	96,96
М. Дакова — Насоката	13	95
Д. Динков — С достойни дела	6	94
С. Желязков — Научно-практическа конференция по стила	14	96
С. Желязков — Организатори	15	94
С. Желязков — Низ от хубави дела	18	86
С. Иванов — Естетическото възпитание	3	65
С. Иванов — Подходът	10	95
И. Илиева — „Гарантирам отлично обслужване"	13	96
Д. Кръстев — Компетентно, умело	8	93
М. Младенов — Главните усилия	12	93
И. Новаков — Основно задължение	12	94
Р. Николова — Дисциплината	3	95
К. Радойков — За да бъдат боеспособни	6	96
И. Стоянова — Ключова позиция	11	95
И. Христов — Действени политически органи; По-близо до проблемите на творческия процес; Пътуващ семинар	15	95,96
П. Цветкова — Разговор с всеки комунист	11	95

НАША БЕЛЕЖКА

А. Огнянов — Все пак трябва да се помисли	7	86
А. Огнянов — Държавни коли за лични нужди	13	54

СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ

К. Димов — Грозно и нередно е, но... не е незаконно	16	82
П. Стамов — Деловитост за чужда сметка	8	80

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

кн. 12, 16
стр. 72, 95

ВЕСТИ

кн. 1, 3, 11, 12, 13, 15, 17,
стр. 96, 83, 57, 95, 96, 96, 52, 96

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

кн. 13
стр. 78

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПРОФИЗДАТ

КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ

Славка Иванова, Иван Чапъров

Основната цел на сегашния етап пред системата за управление на качеството е планово и системно осигуряване и повишаване на качеството на продукцията при максимална ефективност от стопанската дейност и по-пълно задоволяване на нарастващите потребности на обществото. В брошурата се изследват някои въпроси, свързани с осигуряването и повишаването на качеството на продукцията, с неговото управление, както и проблема за ефективността от повишаването му. Материалното стимулиране за по-високо качество е разгледано като едно от най-важните условия за производство на висококачествена продукция.

ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ НА СОЦИАЛНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Марко Марков

В брошурата се разкриват същността и значението на новия подход за по-нататъшно усъвършенстване на социалното управление, обоснован от XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП. Като се опира на марксистко-ленинската методология, авторът популярно и същевременно на високо научно равнище разглежда критериите за ефективността на управлението. Значително място той отделя на въпроса за привеждане на административно-управленческия апарат в съответствие с обективните потребности на социалистическото строителство, за издигане качеството и ефективността на неговата дейност на висотата на партийните изисквания.

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРЕГЛЕД ПО ОБЩЕСТВЕНАТА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА

С. Радев, П. Петров, Д. Каменов

Въз основа на анализа на съществуващата практика и на богат статистически и изследователски материал авторите очертават основните насоки за провеждането на държавно-обществения преглед на производителността на труда през седмата петилетка. В отделни глави на книгата са разработени въпросите за творческото участие на трудещите се в борбата за повишаване на обществената производителност на труда и държавно-обществения преглед като средство за разкриване на резервите при съставянето на насрещните планове и др.

ПРОБЛЕМИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ИНТЕГРАЦИЯ МЕЖДУ СТРАНИТЕ—ЧЛЕНКИ НА СИВ

Тодор Ангелов

Изследването на автора е съсредоточено в главните направления на сътрудничеството и интеграцията между страните—членки на СИВ: съвместната планова дейност; въпросите на материалното производство; формирането и развитието на международния социалистически пазар; изравняване равнището на икономическото развитие на тези страни; валутно-финансовите отношения. Особено внимание е отделено на новите форми на икономическото и научно-техническото сътрудничество: съвместното планиране на отделни отрасли и видове производства.

АНТОНИВАНОВЦИ

Второ допълнено издание

Георги Серкеджиев

Стремейки се да възкреси ден по ден борбата на легендарния партизански отряд „Антон Иванов“, авторът пресъздава историята около неговото възникване и разрастване, акциите му из близките села. Книгата ни запознава отблизо с партизанското всекидневие, с обаятелните образи и подвига на партизаните и партизанките от отряда. Много страници са посветени и на бойната дейност на бригада „Георги Димитров“, формирана от останалите живи антониивановци.

Digitized by Google

ДИМИТЪР БЛАГОЕВ

БЛАГОСЛОВЕН ДА Е ЧАСЪТ

ПУБЛИЦИСТИКА

В сборника, който Партиздат публикува по случай 120-годишнината от рождението на Димитър Благоев, е включена малка част от огромното и разнообразно публицистично наследство на основателя на Партията на българските комунисти. Благоев е крупен български публицист — патриарх на марксическата, социалистическата журналистика у нас. Неговата публицистика е явление дълбоко национално, българско, рожба на конкретни исторически условия, но в същото време — явление интернационално по характера си. Дори само един бегъл поглед върху хронологията на събраните в този сборник произведения разкрива непрекъснатото усвояване от Благоев — публициста на нови проблемно-тематични, идейно-съдържателни, методологическо-методически и творческо-професионални принципи. Сборникът има за задача да открои и някои професионални „тайни" от творческата лаборатория на патриарха на българската социалистическа партийна публицистика, жанровете, които е използвал, особеностите на неговия език и стил. Една от най-характерните черти на публицистиката му е нейната изключителна чувствителност и отзивчивост. Благоев — публицистът, не познава изчакването, отлагането, мудността спрямо онова, което току-що е станало или става в момента. В публицистиката на Благоев полемиката позна небивалите свои върхове. Той непрекъснато полемизира с противник. Дискусията е за Благоев най-добрият повод да пропагандира, разяснява и убеждава, най-високо резултатната форма да побеждава. Всяка включена в този сборник творба е по своему оригинална и свързана с всички останали. Всяка от тях при анализ разкрива публициста изобщо. И за това всяка от тях заслужава да бъде обект на самостоятелни оценки и анализ.

Д. БЛАГОЕВ И РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В БЪЛГАРИЯ

Б. Боев, Ст. Радулов

Един от най-съществените моменти от голямото дело на основателя на нашата Партия Димитър Благоев са усилията му за изграждането на класово синдикално движение в България. В книгата, издание на Профиздат, се засяга именно тази страна от неговата дейност, в която той се разкрива цялостно като учител и вожд на работническата класа у нас. Авторите се спират на благоевските схващания за класовия и съзнателен характер на синдикалното движение в България, за неговата изключителна роля в борбата за постигането на близките задачи и крайната цел на пролетариата, за ролята на синдикалните организации като резерв за развитието на социалдемократическата партия, за необходимостта от тесни идейни и организационни връзки между Партия и синдикати и пр.

250093

20700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PERIODICALS

Digitized by Google

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

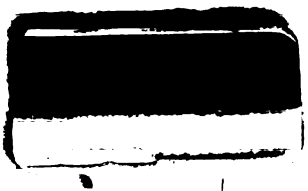

Digitized by Google

Digitized by Google